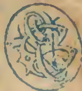
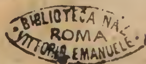

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
13
17 B
65

Repetitiones decem

decretalium. In quibus textus integraliter imprimitur: ⁊ tabula universalis alphabetica materias cuiuslibet complectens/ adiungitur.

¶ Venales exponuntur sub Lilio aureo vici diui Jacobi.

In christi nomie eius deq3 matris sacratissime virginis glose: z bti Antonij amē. Hāc solennē z practicabilē materiā capituli canonū statuta repetij publice in florentissimo studio Bonoñ. Anno dñi. Mcccc v. die. xvij. Januarij i festo scti Antonij patroni mei. Ego Petr9 de anchara.minimus iuris vtriusq3 doctor. Quam postmodū. Ego Ludouicus bolognin9 vtriusq3 iur3 doctor z eques sacri palacij aplici aduocat9 cōsistorialis castigaui z fideliter emēdaui in eodē almo bononiēsi studio. ad reqsitionem prudētis viri bñdicti hectoris librarij i dicta ciuitate bononie. Anno dñi 1493.

De 9stitutiōib9 Rub.

Repetiturus capitulu3 canonu3 statuta quod est primu3 sub ti. de cōstitutiōibus: retinebo ordinem alias consuetum. Et primo cōtinuo rubricam ad precedentia hoc ordine: quia secundum beatum Gregoriuni tunc fabrica robusta constituitur: cum prius locus solidus in quo fundamentum poni debeat prouidetur. Ideo hoc solido fundamēto premisso. s. de sum. tri. q sola ē vniuersorum principium preter qd aliud inueniri nō pōt: vt. s. c. dānamus §. nos autem. e. ti. vñ est vt hoc pmisso p fundamēto pmū iuris edificium supponamus. Ut eñ ait sacratissim9 pnceps Justinian9. bñ etem vniuersa gerunt si rei pncipiū fiat decēs z amabile deo. I au. quō o3 epos in pn. col. i. Tractaturus igit iurisslator o iure/pmittit gnalē rubricā de 9stitutionib9. qd verbū oēs iuris scripti spēs 9plectitur q mlte sunt de qb9 no. host. in summa. s. in phemio. §. vñ hūit originē p totū. Et in pn. decre. z a prīa di. vsq3 ad di. xxi. iclusiue vbi etiā istis iuriū spēb9 pmissis. Gra n9. z ēt in. ff. z insti. tractat9 iste de iure scripto pmittit: vt p3. ff. de iusti. z iur. z de legi. p totū isti. de iure natu. gē. z ciui. z i ti. de iusti. et iur. p totū In. C. vo post tractatū de sum. tri. subiūgit tractatū d ecclesijs ecclasticisq3 psonis z de reb9 ipaz z pñter tractat de legi. qsi clerici z eccle sint altissime trinitati magis pximi tanq3 i sortē dñi assūpti. c. cū scōs de prebē. Aliā ēt cōtinuationē ponit Jo. an. in qua cā3 editiōis sacrox canonū hmōi cōpilatiōis oñdit. nā fuit eadē cā q et legū: vt p3. s. i phemio Greg. 9iūcto. c. facte sunt aūt leges. iiij. di. z. l. leges sacratissime. C. de legi. cū si. Postremo oia iura q veniunt z cōcordāt cū illa rubrica in volumine decretox. z in illo colligit: qd hic repetere cā breuitatis omitto. z descēdo ad. c. canonum statuta de cōstitutionib9. zc. Petrus de ancharano.

Ex concilio meldēsi.

Canonū statuta custodiātur ab omnib9. Et nemo i actiōib9 vl iudicijs ecclasticis suo sēsu: sed eorū auctoritate ducat.

Istud capl'm i sūma hoc intēdit Cōstitutiōes canonū ab oib9 sūt suāde. vel aliter. nemini l3 i ecclasticis negocijs vel iudicijs transgredi canonē: z pro

primum sensum sequi.hoc dicit.Di uidit in duas partes.in prima po nitur dictu3 in genere. scdo illud declarat et exponit in spē.scda ibi et nemo.et d3 scdm istam diuisio nē exponi.Et nemo.i.nemo.etc.et sic erit totū vnicū dictū. Uel pōt diuidi p'cipaliter i duas partes siue duo dicta. Primū loquitur i actibus hoim agitādis extra iu diciū.Scdm i his q̄ agitant in iu dicio.vtrobiq3 eiñ sacri canones sunt sequēdi nō sensus pprius vl' ppria prudētia:vt.j.eo.c.ne inni tarís.et fm hoc et nemo stat pprie fm Jo.an.¶ No.pmo q̄ ɔstitutio canonica oēs ligat sicr et leges vt in.l.leges sacratissime.C.de legi. Et quia in mltis leges et canones sibi inuicē aduersant.i tali ɔtrieta te an sint sequēde leges vel cano nes.j.subdā in.i.q.¶ Scdo no.q̄ iudex i causis tenet seq̄ canones et nō ppriā ɔsciam siue sensū. In hoc q̄dā iura videnr ɔtrari et velle q̄ iudex nō agat ɔ ɔsciam.sicr nec priuati dñi agere ɔ ɔsciam.sed eā sequi poti⁹ q̄ pcepta legū vel iu dicū.vt.j.dicā post.iiij.op.i.v.po stremo.¶ Tertio no.q̄ i iudicijs ecclesiasticis cā d3 duci et tractari fm canones.vtrū aūt hoc sit ve⁊ si cā ibi agitat iter laycos vel iter clericū et laycū:no.hic Jo.an.et di cit p hūc tex.q̄ si de re ecclastica agat corā iudice sclari:iudicabit cām fm cañ.nō fm leges vt in pre scriptiōe:remittit ad no.in.c.i.de oper.no.nū.Quō aūt possit eē il lud q̄ cā rei ecclastice agitet i iu dicio seculari:remittit ad no.i.c. cū sit gñale.j.de foro cōpe.et.j.las ti⁹ dicā.in.i.q.et i.q.xi.penul.car. iuxta pdicta.et plenius dixi in re pe.c.ea q̄ fiūt a iudice.de re.iuris

li.vi.in.vi.q.¶ Quarto not.ex eo q̄ dicit custodiantur ab oibus etc. innuit q̄ oēs hoies sūt subiecti pape.et de sua iurisditiōe.Nā ob seruātia statuto⁊ et legum causat a iurisditiōe et publica ptāte:alias statutis ei⁹ cui q̄s nō subijcit nō li gat:vt i.c.vt ala⁊ de cōsti.li.vi.et l.extra territoriu3 de iuris.om.iu. q̄ aūt hoc nō sit verū examinabo. j.in primo contrario de impatore De laycis aūt dixi in repetitione. c.ea que fiūt a iudice.¶ Uenio ad oppositiōes.et primo op.ad id q̄d dicit q̄ canones debēt ab omnib⁹ obseruari.et sic innuit q̄ impator reges et oēs layci sūt subiecti pa pe possq̄ ligantur suis canonib⁹. Sed cōtra illud opponit et videt q̄ layci et reges subsint impatori non pape.ipe enī imperator ē dñs mundi:vt.l.deprecatio.ff.ad.l.ro. de iac.et ola principis esse intelli guntur:vt.l.bene a zenone.C.de quadri.prescrip.sub eo sūt omnes nationes.xi.q.i.§.his ita.et totius orbis obtinet monarchiā.xij.q.i. futuram imperatorem enim misit deus legē aiatam in terris vt dif ficilibus legem imponat;et generi humano iura distribuat.i auē.de consul.§.fi.col.iiij.et in auē.de in stru.caute.et fi.§.qr igitur col.vi.et hic est q̄ sue leges sacratissime de bent ab omnib⁹ obseruari:vt.l.le ges sacratissime.C.de legi.ñ ergo canones qui q̄nq3 legib⁹ ɔtrariantur vt.j.dicā. ¶ Sol.gl.sētit istud cō trariū et exponit ab omib⁹.s.subie ctis. Nā verbū vniuersale quans doq3 restringitur:vt.l.i.§.item nū ciatio.ff.de oper.no.nū.per Bar. Sed ista expositio non placet Jn nocē.quia secundū eum condito ri canonum vicario creatoris ole

creatura subiecta est.facit.J.eo.c.
fi.et extrauagã.Bonifa.que inci
pit vnam sanctam.Sed hosti.de=
fendit expositionem glo.in ꝗtuz
eximit ab obseruantia canonum
ipsum conditorem et a legum ob=
seruantia papam et imperatorẽ.
similiter et successorẽ. de elec.c.in
notuit.et illud est clarum ꝙ papa
et imperator sunt soluti legibus
suis.¶ Sed an episcopi et ceteri
prelati a suis statutis maxime pe
nalibus sint exempti: dicam.J.in
xij.q.j.cliuauit ergo Jnno.ꝛ host.
ꝙ imperator sit subiectus pape.
et subiaceat eius canonib⁹. ¶ Et/
ꝙ illud non sit verum probaꝫ iu=
ribus et rationibus.et primo sic
quorum est idem immediatum et
ꝑ se principiuz:neutrũ potest dici
dependere ab altero/maxime cuz
diuersis presunt.nam separatorũ
separata debet esse ratio:nec ifer=
tur de vno ad alterũ.l.si maritus
C.de dona.inter vi.ꝛ vxo.sꝫ pote=
states pape et imperatoris sunt
distincte et separate . vnde dicit
cañ.cum ad verum.xcvi.di.cũ ad
verum ventum est nec imperator
iura pontificis arripuit:nec pon=
tifex nomen imperatoris vsurpa=
uit.qm̃ idem mediator dei et ho=
minũ iesus christus actibus pro=
prijs officia vtriusqꝫ potestatis di
screuit.vt xp̄iani imperatores pro
eterna vita pontificibus egerent
et pontifices ꝓ cursu tẽporalium
rerum tantummodo imperialib⁹
legibus vterẽtur.x.di.qm̃.xci.di.
cum adverũ.Similiter dicit lex ꝙ
maxima dona sunt hominibus a
superna collata clemẽtia:sacerdo
tium.s.et imperium.sacerdotium
diuinis ministrans: imperiũ hu=
manis presidens ex vno eodemqꝫ
principio vtrũqꝫ ꝓcedens.in auē.
quõ oportet episcopos.col.i. Ad
idem.c.solite.de ma.et obe.ibi fe=
cit deus duo magna luminaria ꝛc.
Hinc est ꝙ ipse dei filius recogno
scens imperatorẽ iura imperato
ris celesti sibi ordinatione ꝯcessa
soluit tributũ iubẽs q̃ cesaris sũt
dari cesari:ꝛ q̃ sũt dei deo. Math.
xxij.ꝛ xi.q.i.magnuz.ꝑ hoc duas
iurisditiones distinguẽs/ diuinaz
scꝫ et humanã.de cõse.di.iij. cele=
britatẽ in fi.nam in eadeꝫ ciuitate
duo sunt ppl'i.s.clericoꝝ ꝛ laycoꝝ
xij.q.i.duo sũt gña.ꝛ due vite:car
nalis et spũalis.de renũ.c.nisi.§.
pe.duo principatus : duo genera
militũ.ecclesie.s.ꝛ seculi.l.d.cleri=
cum q̃ paganũ.Et pontificalis et
regalis potestas est.xxvi.di.duo.
Jtẽ duo gladij.s.spũalis et tẽpo=
ralis.xv.q.vi.auctoritatẽ.ꝛ nõ di
xit saluator aliũ esse supfluũ sꝫ sa
tis esse.Luc.xxij.ꝑ hoc has duas
iurisditiões denotãs esse necessa=
rias.ꝛ ne vni presidẽs alterũ vsur
paret:petrũ vti volentẽ materiali
gladio reprehendit dicens. Con=
uerte gladium in locum suum:et
vsurpanti iurisditionem alterius
cõminatus est penam cum addi=
dit:omnis qui gladium accepe=
rit/scꝫ ad alterius iurisditionem
spectantẽ:gladio peribit. Ex qui
bus ratiõibus videtur ꝙ potesta
tes pape ꝛ imperatoris sint oĩno
distincte:ꝛ ꝙ pape in spũalibus/
et imperatori in temporalibus sit
subiecta omnis anima viuens :vt
c.oĩs aĩa.de censibus:ꝛ scd̃m hoc
ratione temporalium clerici regi
bus sunt subiecti.xi.q.i.§.his ita.
et.xxiij.q.iij.§.sed notatur.et si di
xerit clericus quid michi et regi
audiat Aug.q̃d ergo tibi ꝛ posses

stoni.viij.di.quo iure.vñ licet nō possit clericū in psona punire: puniet in pr̄imonio qđ ei subest.C.de epi audi.addictios ꝛ qđ ibi no.et c.postulasti.de fo.cōpe.p Inno. Silr rōne spūaliū iperator ꝛ oms pncipes sunt subiecti pape ꝛ epis vt in.c.ois priceps.de ma.et obe. et de iudi.c.nouit.℣.cū valētinianus. ¶ Scđz hoc ergo istud.c. cū dicit canonū statuta custodiātur ab oib⁹/subaudi quo ad act⁹ spūales.ꝛ i.l.q̄ dicit ꝙ leges dñt ab oib⁹ custodiri:subaudi quo ad temporalia. ¶ Qđ aūt impatori traditū est/nō dꝫ ecclia vsurpare: ne p miscuis rerū actibus turbent officia:ꝛ alij creditū ali⁹ subtrahat.ꝛ precipue clericis qb⁹ opprobriuꝫ est si peritos se velint disceptationum forēsium oñdere.vt.l.ↄsulta diualia.C.de testa. Ista est equa distictio gñaliter ↄsiderata nec antiqs tpib⁹ apparet hoc in dubiuꝫ reuocatū de ista maioritate seu superioritate.pcedēte ℣o tpe ppdiscordias ꝛ dissentiōes exortas inter summos pōtifices ꝛ ipatores declaratum est ꝙ papa hꝫ vtrūqꝫ gladiū ꝛ superioritatē ad impiuꝫ. et hinc est ꝙ eū coronat ꝛ inungit et qñqꝫ deponit vt hec p iura nouissima probātur.c.ad apostolice de re iudi.li.vi.cle. pastoralis. ad fi.eo.ti.ꝛ de iureiu.cle.i. pleni⁹ in extrauagā.bonifacij q̄ incipit vnā sanctā.Itē vacante impio succedit papa in iurisditione.c.licet ex suscepto.de foro cōpe.Item propter negligentiā.et in multis casibus succedit papa in iurisditione seculari vt ibi no.Inno. ¶ Si dixerit aliquis/ista romani pontifices statuerūt in suū fauorē quib⁹ non videtur credenduꝫ quia in re propria nullus dꝫ esse index neqꝫ testis neqꝫ arbiter: vt.C.ne qs in sua causa in rubro et nigro.ꝛ in.l. nullus.đ testi.canoniza.iij.q.iiij. et.l.penul.ff.de arbi. ¶ Ad hoc respondit Inno.in.d.c.licet.ꝛ host. latius in.c.per venerabilē.qui filij sint legi.ꝛ in sum.eo.ti.§.qualiter.i.responso.vbi hoc primo ostēdit dicens ꝙ duplex est potestas. spūalis que caput habet summū pōtificē.ꝛ secularis caput habens regē.ad hec de eta.ꝛ quali.c.pe.ꝛ.vi.di.duo.Spūalis autē prior est tēporali in tali dignitate vel maioritate inqꝫtum spūs est maior qꝫ corpus.de trāsla.c.ij.vñ Abrahā patriarcha vt minor obtulit melchisedech decias vt maiori.geñ. xxiiij.benedixit etiam illi melchisedech vt maior.facit ad hebre.vij. c.Et prior in statione.vnde sacerdotium melchisedech precessit legem scriptam.de quo.j.eo.trāslato.facit exo.xxviij.in fi.Item per sacerdotiū deo iubēte fuit ordinata,regalis potestas.i.reg.viij.in fi.℣.dixit dñs ad samuelē constitue sup eosregē. ¶ Tertio est por auctoritate seu ptāte: qa spūalis terrenā instituit ꝛ iudicat: vt.d.c. per venerabilē.ibi nescitis.qa angelos ꝛc.ꝛ.xxxvi.di.§.ecce. ¶ Ulterius hoc probatur ratione ordinis scripture:et ipsius legis que premittit sacerdotium imperio.in.d.auk.quomodo oꝫ episcopos.in prin. ¶ Cōsueuerūt eñi semp digniora permitti.de ma.ꝛ obe.c.i.ꝛ.c.statuimus. ¶ Secūdo hoc pbat rōne subiecti.certum est eñi ꝙ qꝫto quis melioribus preest: tanto maior esse deprehenditur.in auk. de defen.ci.§.nos igitur.Sed aia cui papa preest/preponenda ē ois

bus rebus humanis / quibus pre-est imperator: vt. C. de sa. san. ec. l. sancimus. Demũ istaꝫ superioritatem ꝓbat ex vi fidei. sicut enim ponere duo principia est hereticum. xxiiij. q. i. c. pe. sic ponere duos vicarios equales in terris hereticũ videtur quo ad ius ptinet. Ne igitur hereticus videaris hec tua sit fides ꝙ sicut est vnus deus imutabilis de sum. tri. c. i. sic ⁊ vnꝰ sit vicarius suus in terris generalis.

¶ Non ob. ꝙ processerint ex eodẽ ꝓncipio ⁊ ꝙ imperium sicut sacerdotiũ a deo sit. Nã imperium ẽ a deo nõ imediate sed per deitatem ⁊ subalternã emanatiõeꝫ a vicario Jesu xp̄i. Et scd̃m hoc loquit̃ apostolus ad ro. xiij. c. nõ est potestas nisi a deo. Et statim subdit q̃ autẽ a de sunt: ordinata sunt sicut ⁊ iura dicũt ꝙ peculiũ vicarij nõ solũ est ab ordinario: sed a dn̄o principali: vt. ff. de pecu. l. diffinitio peculij. Uel aliter. Imperiũ ꝓut dicit quandã sepationẽ executionis tp̄alis a sp̄ũali / a deo est disponente ⁊ volente ꝙ hi gladij exerceantur per diuersos ſ; ordinatio hos gladios exercentiũ quedã ordinẽ i se hꝫ vt minor a maiori procedat. ⁊ q̃cq̃d de ista distinctione duarũ dignitatũ reperit̃ dꝫ itelligi ỏ diuersitate facti nõ iuris: vt dicit tex. i. l. inter tutores. ff. de admi. tu. Item nõ solũ he due potestates sunt a deo sed etiã oẽs / etiã mala deo pmittẽte. Uñ xp̄s in passione pylato ꝑsidi. Nõ hẽres ptãtẽ in me vllã nisi tibi eẽt data d̃sup. ꝓ hoc th̃. s. ꝙ sit oĩs ptãs a deo nõ tollit̃ ordo q̃ cõsistit i vnctiõe coronatiõe ⁊ alijs de q̃bꝰ in cle. i. de iureiur. Nam hic ordo seruat̃ in regibus qui vnguntur. J. de san. vn. c. i.

¶ Et saul fuit vnctus a samuele vt habetur i. i. reg. ix. c. i. q. ij. iudices vñ si de esse cuiuslibet regis est vnctio sacerdotalis / multo magis ẽ de esse illius qui est super oẽs reges. vij. q. i. in apibus. Imperium q̃ esse a deo vt a ꝑma cã / non tollit ordinẽ quẽ hꝫ eius vicariꝰ i ꝑmotione impatoris ad imperiũ tanq̃ scd̃a cã ⁊ quasi q̃ddã agens instrale. Nõ ob. ꝙ xp̄s tributũ soluit: et que sunt cesaris sibi dari mandauit. nam ipse soluit vt vitaret scãdalũ Matthei. xvij. c. ⁊. xxviij. q. i. iam nunc. nã lunitate dixit / q̃ sunt cesaris ⁊. illa eñ dictio que ẽ restrictiua. vt. l. i. C. de sum. tri. Non ergo oĩa sibi dari iussit: ſ; que sua sunt quasi non oĩa. ⁊ est notandũ ꝙ de hoc iterrogatꝰ petijt sibi dari numisma: ⁊ interrogauit cuius erat illa ymago. ⁊ rñsum fuit ꝙ cesaris: tunc dixit reddite q̃ sunt cesaris cesari. ꝓ hoc iubens reddi sibi ymaginẽ suam. ⁊ forte sic rñdit vt scandalũ euitaret. Non ob. ꝙ petrũ ꝓhibuit vti gladio q: nõ iussit vt abijceret. sed vt in vaginam conuerteret impauit: quasi exercitium auferens non imperium ꝓhibẽs. q̃nimo ex illa auctoritate colligitur vtrũq; gladiũ esse apud ecclesiam per illa verba ecce gladij duo hic. s. in eccl̄ia. ⁊ non dixit xp̄s alterũ superfluere. sed satis eẽ. Ex predictis sic diffuse relatis liquide infertur ꝙ papa est maior imperatore ⁊ ꝙ penes eccl̄iam est vterq; gladius. quoꝝ alterũ suscipit imperator. s. gladiũ materialẽ a papa in approbatione vnctione ⁊ coronatione ar. ff. de testa. mi. ex co. et. l. testius ⁊ in. au. de defen. ci. §. interim anteq̃ approbationem a papa accipiat non videtur ꝙ impator possa. iiij.

fit ministrare vt tenēt q̄dā: lȝ alij cōtra. vt no. i.l. d. cle. i. de iureiurā. ⁊ plene p Ol. cōsi. xxv. ex cuius di ctis ibi ⁊ alibi predicta retuli plu ribus per me additis. ¶ Ex qui= bus patet ꝙ istū. c. dū dicit custo= diātur ab oībus ⁊c. oēs ligat nec est bona expositio glo. omibus. s. subiectis. nam omēs sibi subsunt habitu lȝ nō actu: ⁊ nō simpliciter sed scȝ quid quo ad imperatoreȝ reges ⁊ laycos vt i. d. c. p venera= bilem. §. ratiōibus q̄ fil. sint legi. ¶ Sed iterū pōt queri cum sit di ctū superius ꝙ papa nō dȝ nomē imperatoris accipere: nec impera tor iura pōtificis vsurpare. ⁊ iura ista adeo sunt distincta. s. tēpora= lia ⁊ spiritualia: ꝙ non cadit in eis vsus promiscuus. in quo ergo cō= sistat ista maioritas pape ad im= peratorē cui subsunt oēs natiōes e dn̄s mundi sit vt in canonibus ⁊ iurib⁹ pal. ¶ Ad hoc dico ꝙ ↄsi stit primo l eo q̄d dixi de approba tione/vnctiōe/⁊ cōsecratiōe p que exercitiū ⁊ administrationē cōseq̄ tur vt dixi Scđo i n maximis diffi cultatibus ꝓpter quas xp̄ana re= ligio tota vel pars posset grauissi ma detrimēta pati: vt pȝ ex ēplum in. c. past oralis. de re iudi. in cle. ⁊ in. d. c. per venerabilē. §. rōibus q̄ fil. sint legi. ¶ In his em̄ casibus arduis q̄ occurrunt necesse fuit p vnū reipublice ꝓuideri. l. ij. §. no uissime. ff. de orig. in. ⁊. c. ꝓ huma= ni. de homi. li. vi. facit q̄d no. Joh an. in. c. ꝓ venerabilē sup v̄bo cau saliter i nouel. ⁊. c. ꝙ sup his đ vo. in glo. mag. v̄. credim⁹ cū ignosci mus ⁊ v̄. de xp̄ianis a ūt in nouel. Ubi vero ista difficultas negocio rum grauiū non occurrit habent locum ↄtraria vt personis rebus causis ecclesiasticis p̄esit papa ⁊ in ip̄is canones custodiant: vt hic laycis aūt causis ⁊ reb⁹ eoꝝ p̄sit impator: ⁊ ipsius cōstitutiones et leges obseruent: vt. l. leges sacra tissime. C. de legi. ⁊ scđm. hoc inter eos potestas ⁊ iurisditio sunt di= stincte. ⁊ ista sine dubitatione ꝓce dunt vbi p̄dicta sunt distincta ⁊ se parata oino. Uerum in rebus cau sis ⁊ personis est quādoq; reperi= re mixturā quādā: vt cū persona est ecclesiastica / vel causa ē mixta vel p̄ncipaliter ꝓphana ⁊ res pro phana. vel p̄sona ꝓphana ⁊ res ec clesiastica. vel causa est mixta vel p̄ncipaliter ꝓphana: tamen cum mixtura cuiusdaȝ spūalitatis. In his em̄ ⁊ similibus multe dubita= tiones occurrūt ad cuius iurisdi tionem predicta ptineāt. ⁊ an legi bus vel canonibus terminent. q̄d examinabo in. iij. q. ¶ Sed princi= paliter op. ⁊ videt̄ ꝙ canones non sint obseruandi vt in iurib⁹ al. in glo. nō abrogata. uē ꝙ nō ab om= nibus. xxix. di. sciendum So. quo ad primū ↄ͞tiū dicit glo. ꝙ illud. c. debet intelligi de canonibus non abrogatis. contrariū loquitur de canonibus abrogatis. Similiter nō ob. c. sciendū: q: loquitur de ca none spāli vel locali qui non egre ditur personā vel locū illum queȝ canō ille cōcernit. Et ex primo con trario colligo ꝙ q̄nq; vna cōstitu= tio siue canon derogat alteri. Ex scđo habes ꝙ quidam sunt cano= nes gn̄ales. ⁊ hi debent ab oībus obseruari. quidā p̄sonales vel lo= cales: ⁊ hi nō ab oibus obseruari nec in oi loco. sȝ. in p̄sonis ⁊ locis in q̄b⁹ ꝓuidēt. ¶ Circa primū re= petitiōis gr̄a latius insistendū est cū reperit̄ vnū ius alteri ↄ͞tium in

actionib⁹ ⁊ iudicijs qđ sequendū
erit. Et pro hui⁹ articuli plenioꝛi in
telligentia premittendū est ꝙ ius
gñale nomē est mltas sub se spēs
cōtinēs. c. ius gñale. i. di. ius gña-
le ⁊ i tota illa distinctiōe. De plu-
rib⁹ spēbus iuriū quo successiue
emanauerit pulchre ꝓsequitur ho-
sti. in summa in ꝓhemio. §. vñ ha-
buit originē ex vbis suis non rela
tis qꝛ Jo. an. eius dicta refert. S. in
ɔstitutione firmiter credim⁹. ⁊. c.
inter corporalia de trāsl. in nouel.
Circa iuriū ɔrietatē dico ꝙ qñqꝫ
ista ɔdictio vsať i vna iuris spē ad
seipam vt cōscia ɔscie hoc est lex ꝓ
uata. c. ij. de regul. ⁊ tūc qđ seque-
dū tradiť. xiij. di. c. duo mala. ⁊. c.
nerui. Qñqꝫ iura eiusdem spēi si-
bi inuicē contradicūt puta ius di
uinū diuino: canō canoni. lex legi:
statutū statuto. rescriptū vľ ꝑuile
giū: alij priuilegio vel rescripto. ex
his oib⁹ qđ iuris suis locis habeť
De canonib⁹ ei ⁊ legibus iuicē cō
trarijs in. c. i. de cōsti. li. vi. De sta
tutis vo p Cy. in. l. ij. C. de testa. tū
De rescriptis ⁊ priuiľ. plene in. c.
i. de rescrip. cū si. Rursus contin-
git ꝙ ista iuriū ɔdictio est de vna
iuris spē ad diuersam spēm. vt cō-
scia ɔdicit ordinationi canonis vľ
legis. ⁊ in ista ɔtrarietate quid se-
quendū multorū elegantia dicta
refero in. c. possessoꝛ malefidei de
re. iur. li. vi. in repetitione. Quan-
doqꝫ canon vel lex ɔdicit iuri diui
no vel naturali. ⁊ tunc qđ iuris di
citur. J. eo. c. cum oēs. ⁊. c. que in ec
clesiaꝝ. p inno. ⁊ in regula pecca-
tū de re. iur. li. vi. p. Jo. an. in mer
cu. Qñqꝫ lex cōtradicit canoni vel
ecōtra. ⁊ de hoc etiā qđ sequendū
in. c. possessoꝛ. de re. iur. ⁊. J. tangā
lati⁹. i. ij. iij. ⁊ iiij. q. Qñqꝫ statutū

cōtradicit legi vel canoni. ⁊ đ hoc
in. c. i. de cōsti. li. vi. Qñqꝫ cōtradi-
cit iuri diuino vt ꝙ spurius succe-
dat patri ⁊ de hoc dixi ibi remittē
do ad cōsilia fede. de se. ⁊ ad Bar. i
l. testamēti factio. ff. de testa. Qñ-
qꝫ ꝑuilegiū vel indultū aliud ɔdi-
cit iuri naturali gentiū vel diuino
item iuri canonico vel ciuili vt cū
papa vel imperatoꝛ per rescriptū
vel priuilegium auferre vult dñi-
um rei mee/⁊ dare alteri: vel vult
papa in matrimonijs aliter indul
gere ꝙ̄ ista tuat ius diuinū vel ca-
nonicum: vel vult ɔtra iuramentū
votum/ vel i pluralitate beneficio
rū incōpatibiliū dispensare vel qđ
iure canonico vel ciuili debeť vni
alteri dare: an talia possit. ⁊ ille in
quē circa talia confert ⁊ decernit
possit salua cōscia sequi talem di-
spēsationem vľ rescriptum cōtra
iura predicta. ¶ De primo vtrū ⁊
qñ possit per priuilegiū vel rescri-
ptum tollere ius vnius ⁊ dare al-
teri. ⁊ an hoc possit per statutum
plenissime dixi in repe. c. si ꝓpter
tua debita. de resc̄p. li. vi. in. ij. op.
ideo nō repeto. Sed in casibus in
quibus pot/ an possit ille cui ɔtra
ius diuinū vel canonicū vel ciuile
aliquid cōcediť/ salua conscia reti
nere. ¶ Respondeo ꝙ cū cōceditur
p statutū vel pactum gratuitum
dixi in. d. ij. op. referendo q̄stiones
de hoc disputatas p. d. Jo ħ. cal. ⁊
d. fe. de se. ⁊ plenius reassumpsi. c.
ea que fiunt a iudice. đ re. iur. li. vi
tamē ad alium effectū vꝫ vtrū per
viā denūciatiōis euāgelice illi cui
cōferť aliqđ p legē vľ statutū ɔtra
naturalē eq̄tatē possit sibi in iudi
cio q̄stio refricari. Cū vo p indultū
pape p̄dicta dispēsatiue ɔcedūtur
videdū est breuiť qđ iuri. Et pri⁹

in pluralitate bñficioꝝ pōe papa motu ꝓprio vel cū diſpēſatiōe cō=tulit vni plura bñficia curata/vel plures dignitates vel perſonatus vtrum iſte de tali bñficio retinen=do ſit tutus quo ad deū? Pro ſolutione huius dubij pmittendū eſt qđ no. beatus Tho. in preſcđo. q. xcviij. ar. vlti. vbi diſpēſationē diffiniens dicit ꝙ diſpēſatio eſt qdaꝫ cōmenſuratio cōis ad ſingula. vñ gubernator familie dr̄ diſpenſator quia diſpenſat ſingulis et laboreꝫ ꝛ premiū ꝛ tali diſpenſatore indi=gemus vt legē vniuerſalē ex cā relaxet interdū. hanc aūt. ſ. legē vniuerſalē relaxare ſpectat ad illum qui pōt legem cōem ꝯdere: vt ē papa vel impator. nō ad inferiorē ni=ſi quatenus ſibi a lege permittit̃. vt plene legit̃ ꝛ no. in. c. at ſi clerici de iudi. ꝛ in ſpe. l ti. ij. §. nūc de eporum diſpenſatione. ꝛ. l. qđ ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. diſpenſans autem debet habere ii tium rōnis ꝛ boni vniuerſi. ꝛ cau=ſe ꝓpter quam diſpenſat: q̄ cauſa in beneficijs pōt eē triplex: neceſſitas/vtilitas/ꝛ euidens ꝓrogatiua meritoꝝ. vt. c. de multa. de prebē. quibus ceſſantibus diſpēſatio nō meretur appellari: ſed diſſipatio. requirit̃ eñ in diſpenſatione fides ꝛ prudētia. vnd e Luce. xij. Quis putas fidelis eſt diſpēſator ꝛ pru=dens: qn̄ ē cōſtituit dñs ſup fami=liā ſuā ꝛc. Infidelis aūt eſt diſpenſator qui nō habet intuitū ad cōe bonū. Item eſt imprudēs non pōderando cauſas ſupradictas. et iō diſſipator ꝓprie dici pōt. ꝛ ex his patet ſolutio ſcđe q̄ſtionis in qua diſtinguendū eſt inter diſpenſationē factā cā cognita/ꝛ ſit tut⁹ q̄ ad deū ille cū quo papa ſup illa plu=ralitate diſpenſauit. aut hoc facit ſine cognitiōe. ꝛ non ſi tutus q̄ ad deū: ſed bñ quo ad forū eccl'ie militantis in quo ſepe fallitur ꝛ errat quo caſu deus aliter iudicat ꝙ homine q̄ miniſter dei ꝛ iuſticie: vt. c. cum eterni de re iudi. lib. vi. ꝛ. c. a nobis de ſen. excom. ad hoc facit quod legit̃ ꝛ no. ſ. de vo. in. c. nō ē in glo. ꝛ. xi. q. iij. c. ſi is qui preeſt. xxiij. q. i. manet. q2 cum ꝓhibitio pluralitatis deſcendat a lege canonica nō diuina/videt̃ in papa aliđ ſanciendū p no. in. c. cū admonaſteriū de ſtatu mo. in no. ꝛ. ſ. dicam ī ver. ꝛ per hoc dicit Joh. an. poſt. Inno Sed ꝯ iſtā diſtinctionē op. ꝛ vr̄ ꝙ diſpenſatio q̄ſtūcunq cum predicta cauſe cognitiōe facta nō valeat etiā ſi fiat per papā. Certū eſt eñ ꝙ ius cōe eſt rōnabile ꝛ pro cōi vtilitate ſtatutū. iiij. di. erit aūt lex ſed cōe bonū nō dꝫ priuata cō=ſideratione mutari de poſtu. bone et. i. cū cōcor. ꝛ ſicut apud deū ita etiā apud papā nō dꝫ eē acceptio perſonarum de iudi. c. nouit. Iteꝫ cōtra ius naturale nō admittit̃ diſpenſatio. iij. di. in ꝓn. Ius autem poſitiuū ſup naturali rōne fundatur. i. di. cōſuetudo ergo ꝛc. ¶ Solutio quo ad primū dic ꝙ lꝫ diſpēſatio reſpiciat vtilitatem priuati/ diſpenſans tñ ad id mouet̃ bono cōi. quia ille cū quo ꝓpter eminē=tem forte ſciam diſpenſat prodeſſe poterit vniuerſo orbi. Item vtili⁹ gubernabit multas eccleſias ipſe ſolus q̄ alij ſeꝫ multi. Unde refert Salu. in cati. ꝙ paucoꝝ viroꝝ inclita virtus auxit romanoꝝ imperiū non multitudo. Item videm⁹ in eccleſia dei reſpectu multitudinis fidelium/paucorum virorum facta ſublimia ꝛ excelſa fidem nos

straminꝫ ecclesiaꝫ illustrasse: et archana pphetaꝝ ꝛ veteris testamēti illuminasse. Circa tales igitur relaxare legē cōem non est cōe bonum turbare. sꝫ est spe pmioꝝ alios ad similia incitare siue exhortari prout fieri debet: vt. l. i. ff. de iusti. et iure. ¶ Ad scōm de acceptione personarū ꝓhibita: respōdetur ꝙ non est acceptio vbi circa equale seruantur inequalia. et circa inequale seruantur equalia ¶ Ad tertium dic ꝙ non facit dispensans cōtra rōnem/ ex quo rō suggerit dispensari. nec aliter dispensare debet: vt dictum ē supra. Ista pro maiori parte ponit Jo. an. in. c. de mīra ꝛ archi. xi. di. pñs et vide. j. de elec. dudū. ij. sup ver. canonico. ¶ Quid si ꝓ obtinenda ecclesia siue prelatura datur pecunia ipsi pape an poterit eam retinere bona conscia ꝛ si tutus quo ad deū q̄ sic eaꝫ obtinuit? Et videtur ꝙ sic: q: plena et libera collatio bñficioꝝ spectat ad ipsum: vt c. ij. de prebē. li. vi. ꝛ rei siue q̄libet est moderator et arbiter: vt. l. in re mandata. C. mand. ¶ Non soluo sed tue conscīe te relinquo ꝓ cui⁹ cōscīe informatione recurre ad. c. qui studet. i. q. i. et per totā illam questionē. ¶ Nā i alio ꝙ̄ in papa talia precio cōferendo vel recipiēdo symonia et heresis apellatur ea. cā. et. q. c. iij. cū multis simi' ib⁹ In papa vero q̄ pōt supra ius dispensare. c. pposuit. de cōces. preben. an habeant locū canones et ꝓhibitiones super ius noui et veteris testamenti de quib⁹ in. d. c. q̄ studet/ suū sit iudicium diffinire. ¶ Casus autem in quibus sibi ꝓhibitum est dispensare. vide i spe. de legato. §. nunc breuiter. ꝛ inter ceteros ꝓhibitos enumeratur ibi casus cuꝫ status ecclesie denigratur siue decoloraꝭ. i. q. vij. ꝛ si illa xxv. q. i. que ad perpetuā. ꝛ. c. sunt quidam. ꝛ. c. prima salus. facit q̄ð no. de iureiurā. ꝛ si xp̄s in fi. Que denigratio ꝫ de coloratio an resultet si papa exponit beneficia venalia/ tuipse dijudica. Imperator enim summe hec detestatur in. l. quisq̄. C. de epis. et cle. ¶ Ulterius quero an liceat in votis dispēsare? Et videtur ꝙ non: quia contra ius naturale nō videtur posse dispensari per papam. naꝫ est immutabile. Insti. ð iure naturali gen. ꝛ ciui. §. sed naturalia. v. di. in p̄n. et. xiij. di. in princi. Uotū autē est huiusmodi. nā scriptū est in lege vouete ꝛ reddite dño vota vestra j. de voto. c. magne. et hoc tenet Ber. vbi nō subest iusta causa dispensandi. in. c. non est voti eo. ti. Ubi aūt subest iusta causa tūc nedum in voto simplici sed etiam in voto solēni vt per ꝓfessionē in religione approbata videꝭ ꝙ papa possit dispēsare et facere de monacho non monachū: ꝛ quo ad matrimoniū cōtrahendū ꝛ propriuꝫ possidendū. Et hoc vt dixi cū causa maxima subest. puta periculuꝫ vnius regni nisi monachus vltimus forte de stirpe illa regia vxorem ducat ꝛ ꝓlem suscipiat. ¶ Uel pone ꝙ vnus rex infidelis vult cū hominibus regni sui baptizari si possit habere inxorem vnam monachā alterius regis filiam. Tenet Joh. an. ꝙ papa his casibus possit dispensare/ ꝛ tam publicum bonuꝫ preferendū est contemplationi et cōtinētie vnius monachi siue monialis. Et credendum est hoc deo fore magis acceptum. pla

cet em̄ sibi p̄e ceteris cōstruatio rationalis creature .p qua animā suā dedit ꝛ cuius gr̄a oīa cōpara uit.ff.de vsur.l.in pecudū. Nō ob. castitas siue cōtinētia p̄e ceteris ē gratia deo/que sola possibilis ē deo aīas p̄esentare. Respōde em̄ vt no.in.c.nō est de voto in nouel la.ꝛ plenius in.c.cū ad monaste rium de statu mona.super glo.fi. ¶ Sed dices quare magis potest papa ex causa dispensare contra votū cōtinentie q̄ cōtra matrimo niū carnali copula cōsummatuꝫ? Ad hoc dico q̄ solenne votū sum p̄sit statutū ex cōstitutione eccle sie:sed matrimoniū a lege dei.ad hoc.c.i. de voto.li.vi. Et hoc dicit Jo.an.post inno.q̄ in p̄hibitis cō stitutione canonica tm̄.vt in inter stictis t̄p̄m:i pluralitate beneficio rū cū similib⁹.papa pōt sine cā di spensare.nec mirū q: posset cōsti tutionē illā in totū tollere. in his vero que p̄hibita sunt lege diui na papa sine causa dispēsare non pōt.ꝛ ita est in voto quocunqꝫ.et maxime in voto cōtinētie .put di ctum est.et ita no.io.an.in.d.c.cū ad monasterium.in vltima/ glo. ¶ Quare auteꝫ nō pōt dissoluere matrimoniū sicut monachatū:vi de in.c.rur sus.qui clerici vel vo uentes in nouella.ꝛ q̄d ip̄e notat de ista p̄tāte pape circa id q̄d licet circa id q̄d decet:ꝛ circa id q̄d ex pedit in.c.magne devo.i nouella. ¶ De p̄tāte tm̄ pape etiācirca ma trimonia est latius cōsiderandū. Sup quo dic q̄ aut loquimur cir ca m̄rimonia nōdum iniciata:aut etiam circa matrimonia iniciata non cōsummata:aut circa matri monia carnali copula consumma ta. Quo ad p̄imū mēbrum videt dicendum q̄ in mtrimonijs con trahendis papa p̄ suas constitu tiones possit inducere impedimē ta.et sic impedire consensuꝫ ma trimonialē.fecit ei oīa impedimē ta.de quibus insti.de nup. in fi.p glo.in ti.de spon.ꝛ per totū illum quartū librū sunt impedimēta ca nonica.ꝛ de iure positiuo et sunt efficacis ad dirimendū matrimo nium post cōtractū vt patet i illis ti. Et similiter in voto .p̄fessionis et quolibet alio:que lꝫ obligēt de iure diuino:tamē papa p̄ suas cō stitutiōes pōt inhabilitare alias habiles ad vouendū puta mino res.xiiij.annis et q̄nqꝫ.xviij.vt.c. q: in insulis.de regulari. et.c.ij.eo. ti.li.vi.facit.c.non dꝫ.de cōsang.ꝛ aff. Et nō solū per constitutioneꝫ generalē sed etiā si sp̄aliter inter dixit vni ne cōtrahat cum decreti interpositione nō tenet matrimo niū post cōtractū contra pape .p hibitionē:vt no.in.c.ad dissoluen dum de despon.ipu. Si em̄ potest super inhabilitando p̄sonas face re p̄stitutionē generalē.ergo loca lē et etiā personalē:vt.d.c.non dꝫ et.xxviij.di. sciendū.ꝛ.xxxv. q.vi. quedā lex. Papa nāqꝫ sicut impe rato: est lex alata in terris.in auc. de consu.ante si.col.iiij.si ergo lex eius que censet vox mortua hoc potest:multo magis vox ei⁹ viua: in auc.de instrumē.cau.ꝛ fi.§.siue ro tale col.vi. Et hoc no.in.d.c.ad dissoluendū in nouella super vlt. glo. Et istis casibus dꝫ cum iure scripto cōscientia concordare.nec contra constitutionē canonicā cō trahere:alias non esset matrimo nium postq̄ constitutio inhabili tat contrahentes vel aliud obsta culū ponit.facit q̄d plene dixi.c.

possessor malefidei.de re.iu.in.vi. §.allegato in repeti.sed dicam.J. in vsi.sed posset cõtra pdicta.&c. Item habem9 q papa presumit & fingit quãdoq matrimoniũ vbi i rei veritate põt esse possibile q nõ est ita.puta si cõtractis spõsalib9 de futuro cũ berta secuta est carnalis copula:presumit eñ cõstitutio canonica q matrimoniali affectu eam cognouerit nec admittit pbationẽ in cõtrariũ.lz aliud esse potuerit: vt in.c.is qui fidem.de sponsa. quo casu cogitur cum ea manere:& separari ab alia cũ qua postea vere cõtraxisset et carnaliter cognouisset/qđ q̃q̃ sit contra veritatem.tñ ecclesia nõ recedit a sua psumptiõe/nec iudicat de occultis.de quo in.c.is qui fidem in nouel.vbi dr q̃d sequendũ in foro penitẽtie vel conscie isto casu quo cogor p iudicẽ eccľiasticũ p vxore tenere illã i quã nunq̃ cõsensi matrimoniali affectu ¶ Circa matrimoniũ vo iniciatũ sed non carnali copula cõsummatũ p ptãte pape plene p Jo.an.in.c.ex publico et ibi in nouella cõcludit Joh.an. post glo.et doc.q in matrimonio non consummatio carnali copula papa potest constitutiões facere et sponsalia de presenti dissoluere etiam de ordinata potestate subsistente tamen causa legitima. Si eñ per constitutionẽ canonicã de qua ibi talia spõsalia dissolui pñt per ingressum religionis/ibi ergo et per suum indultũ: cũ sit lex animata in terris vt supra dixi: quia qđ potest per cõstitutionẽ potest etiã per indultũ alia q̃ religiõis legitima causa suadẽte: vt dixi in auť.de consul. cõiuncta auť.de in stru.cau.& fi.¶ Circa mrĩmoniuz vero carnali copula cõsummatuz nõ videť pape attributa potestas dissoluendi/nec etiã faciẽdi constitutiões suas nisi in casu.c.gaudemus.&.c.q̃to.de diuor. et in casu quo velit vterq pfiteri vel vno ex ex eis alio in seculo remanente.c. vxorato de conuer. cõiuga.et plene de hoc in.c.dudum.e.ti. in nouella. Quare autem latior est potestas pape in non cõsummato q̃ consummato carnali copula. vide in.d.c.ex publico in nouella ad fi. et in.d.c.rursus q̃ clerici vel voueť. Sed posset cõtra predicta opponi & precise dici q papa pter sua impedimẽta non posset impedire contrahẽtes:nec quoquo mõ matrimonia cõtracta dissoluere. cuz ei in lege diuina phibitũ sit dissoluere quos deus cõiunxit.&c.& matrimoniũ ẽt sit de iure naturali vt insti.de iure naturali gẽ.et ciui. et perficiať 9sensu.in.c.nõ est de spõ. ex his cõiter inferť q papa nõ possit tollere legẽ dei:nec possit tollere consensum:nec etiã ius naturale.c.cũ inferior.de maio.& obe.§. sed naturalia insti.de iur. naturali gẽ.& ciui.xiij.di.in pn.et.v.di.in pn.Sic ei papa cũ suis canonicis cõstitutionib9 repñtatiua positiuum:non naturale vel diuinũ.qđ pz q: ista sunt immutabilia.cõstitutiones autẽ canonice varianť:vt i c.non debet.de cõsang.& affi.§.&c. ¶ So.Joh.an.tangit istud cõtrariũ in.c.de infidelib9.de cõsang.et affi.et dicit q cõiuncti 9tra 9stitutionẽ canonicã nõ sunt cõiuncti a deo:nec fm deum:imo cõtra deuz q: 9tra ipsi9 vicariũ. & iõ separãť et hoc facit nõ hõ sed de9/vel eius vicari9 cui dedit suã ptãtẽ.de trãsla.c.inter corporalia. et ibi etiam in

nouel.super.v.homo.resistit eniz deo q̄ resistit ordīatiōi sue xi.q.i.q resistit. Ex his p3 q in m̄rimonijs nondū initiatis latissima est potestas pape in dirimēdo matrimonia post cōtracta ꝯ suā ꝯstitutionē vel inhibitionē. In m̄rimonijs vero non consummatis carnali copula etiam magna est eius auctoritas.sed nō tanta de ordinata potestate:q: non sine magna cā dirimere pōt. In cōsūmatis autē carnali copula dirimendis minima est eius ptās ꝛ quasi nulla inuitis cōiugib⁹ vel eoꝝ altero nisi i casu c.gaudem⁹.ꝛ.c.quāto. Et q̄ in ipsis sit rō.vide in.d.c.ex publico et notabilib⁹. Patet etiam ex his q papa ius diuinū pōt interpretari ꝛ modificare ꝛ per suas cōstitutionas contractus ꝛ dispositiones q̄ fundantur in iure naturali gē.impedire vt sic ex eis nullū vinculum vel obligatio cōtrahat. hoc idem facit ius ciuile: vt.l.cum lex.ff.de fideiusso.et qđ ibi no.per Bart.et quod no.Jo.an.in.c.peccatum de reg.iur.in mercu.ꝛ qđ dixi in.d.c. possessor malefidei in repetitione. ¶ Item etiā ex predicta differentia inter consummatū ꝛ nō cōsummatū carnali copula argue q iura q̄ loquūtur de marita ta nō hn̄t locū in desponsata.de quo p Bal. post cy.in.l.non sine.C.de bo.q̄ li. In oibus tamē istis tenemur seq̄ etiam in foro cōscie q̄cquid papa statuit ꝛ decernit nisi in matrimonio presumpto in quo ꝯscie poti⁹ q̄s niti debet q̄ꝫ iuris p̄sumptioni nec mirum q: si cōstitutio vel eius minister posset de veritate cōscie informari/ sequeretur eam oīmode per no.in.d.c.is qui fidem.et.c. litteris.de resti.spo. Quedā tamē impedimenta in matrimonijs introducta iure canonico nō habent in se equitatē vt impedimētū publice honestatis in sponsalibus inhabilium personarū impedimentuꝫ adoptiōis legalis et q̄dam alia vt dixi in.c.i.de spō.li.vi. Parendū ē tamen cōstitutionib⁹ apostolicis q̄ꝫ duris.l.psperit.ff.qui ꝛ a quibus ꝛ.c.scriptū est in lege.vi.q.iij. Ex p̄dictis ergo potes instrui an papa ꝯ ꝯstitutiōes canonicas vel cōtra ius diuinū vel naturale dispensando possit illud cum bona conscientia retinere et sequi puta dispēsando in gradibus ꝓhibitis vel in pluralitate b̄n̄ficioꝝ/vel in voto/iuramētis prestitis deo vel homini an possit dispensare et relaxare: vide in spe.in ti.de lega.§. nunc ostendendū.v.xxiiij.ꝛ v.hec quoq3 cū.v.seq. ¶ Tertio principaliter opponitur/ꝛ vr̄ q ista verba in actiōibus ꝛ iudicijs.ꝛc. sint inepte posita:q: exercitiū actionū nō p̄t esse nisi in iudicio vt in institu. de ac.in prin.et.l.extat.ff.qđ me. cau.sed ista copula ꝛ:solet copulare diuersa:vt not.ff.de iur.et fac. igno.in rub.ergo alibi q̄ꝫ i iudicio videtur q actio possit dirigi ꝛ tractari ꝯ iura predicta. So.glo.exponit actionibus.s. ciuilibus/ꝛ iudicijs exponit in criminalibus.q. d.q in ciuilibus et criminalib⁹ ecclesiasticis d3 quisq3 auctoritate canonū et nō suo sensu duci.nam de iure canonico nō est curandum de spē actionis.c.dilecti.de iudi. qđ.c.nisi ita exponatur istud vbū actionib⁹ etiā vr̄ obstare.ꝛ ita dicit glo.idem Inno.et Jo.an. Ego dico q verbū actionib⁹ non ponit̄ hic pro actiōe prout est ius deducēdi in iudicio quod sibi debetur

nec pro actiõe prout ad causas ci uiles non criminales refertur ꝭm ꝙ predicti itelligũ t. nã nimis eẽt restringere istũ tex. s. ad ciuiles ⁊ criminales causas i iudicio uenti lan das ⁊ ad iudicẽ tm̃ vt in ipsis iudicijs non ducat̃ sensu suo. Intelligo igitur ista ṽba aliter: ⁊ sic vʒ ꝙ verbũ illõ in actionib⁹ nõ intelligatur de actionib⁹ ꝓut sonãt in ius ⁊ etiã in iure consistunt: vt ꝺ. l. extat. ⁊ insti. de ac. in prin. Sʒ intelligatur de actionibus ꝓut sonant in factũ et in exercitio facti ⁊ ꝓ actibus hoim explicãdis etiã a priuatis personis extra iudicium vt in testamentis contractibus ⁊ alijs q̃buscũꝙ dispositiõib⁹ occultis vt in eis ducat̃ quis aucto ritate canonica et nõ sensu suo. qꝺ tantum est dicere q̃tum ꝙ priuata dispositio non põt generalẽ cõ stitutionẽ canonis imutare. c. requisisti. de testa. ⁊ l. nemo põt. ff. de leg. i. vnde glo. appellat illũ fatuũ testatorẽ qui volebat suo sen su sine legum diligẽtia cõdere testamentũ/ vel codicillos. ṽbũ aũt in iudicijs re feratur ad causas ciuiles ⁊ criminales in iudicijs ex plicandas i quib⁹ etiã litigatores non debent duci ꝓprio suo sensu: sʒ canonũ auctoritate. et sic exponendo tex. ista oĩa negocia q̃ gerũ tur inter homines cõplectitur nõ iudicialia ⁊ iudices tm̃. ¶ Declara autẽ hoc per aliqua exempla pone. lex vel canõ statuit circa solennitatem testamenti vel contra ct⁹: puta ꝙ testamentũ vel electio fiat forma certa: nunq̃d põt aliter prouideri ꝑ hoĩes? certe nõ. in. c. cui de elec. li. vi. ⁊. ꝺ. l. nemo potest vel pone in iudicijs ꝓdictus ẽ certus ordo substantialis in procedendo et sententiando an poterit litigantes ex pacto aliter ꝓuidẽ certe non. c. fi. de sen. et re iudi. li. vi. ⁊. c. de causis de offi. dele. Uel pone in solẽnitate ꝓbatoria quã per pactum restringere vel augeᷣ re aliter q̃ lex disponat nõ possũt iuxta remissionem ad spec. de foro cõpe. si diligenti. per. Inno. ⁊ ex illo. c. etiã potest sumi exẽplũ ¶ Item pone prouisum est a lege ꝙ a sentẽtia arbitri non possit appellari vel ꝙ prescriptione decursa nõ possit quis agere. vtrũ ergo per pactũ poterit pacisci ꝙ a sententia arbitri apelletur. vel ꝙ p̃scriptio nulli obstet? Dic ꝑ Bart in. ꝺ. l. nemo põt vbi per eũ ⁊ Bal. alia exẽpla que possent esse multa similiter. nam cauetur lege ꝙ cõtractus ex conuentione legem accipiunt. l. i. §. si cõuenerit. ff. depositi. et dispositio testatoris est ꝓ lege seruãda. in auc. de nup. §. disponat. et prouisio hominis tollit prouisionẽ legis. l. fi. C. de pac. conuen. ⁊. l. in conditionibus primũ locũ. ff. de condi. et demon. et constitutiones locales derogant generalibus i illis locis. c. i. de cõsti. li. vi. ¶ Pro solutione istorum iurium recurrendum esset ad illã materiam vʒ quibus iurib⁹ possit q̃s renũciare vel non. de qua plene per Bar. in. l. si quis ꝓ eo. ff. de fideiuſ. ⁊. c. si diligẽti. de fo. cõpe. in glo. et in nouella in. c. ad apostolicã de regu. ⁊. i. l. pe. C. de pac per Bar. Bal. et alios. Uerbũ igr̃ actionibus hic sumitur ꝓut est in facto ⁊ exercitio. vnde ⁊ dñs gratiarum actiones recipiat cle. sup cathedram de sepul. et in oratione illa. actiones nostras q̄sumus dñe aspirando preueni ⁊ adiuuã-

do prosequere.verbū etiā in iudiciis accipit̄ p ciuili et criminali vt sumitur.J.de iudi.ꝛ ibi in rubrica per Jo.an.hec ergo verba vt generalia iuristator elegit vt dic.tex.l.i.ff.si cer.pe. ¶ Quarto oppono et videtur ꝙ incōtum ista verba nemo suo sensu ꝛc.referuntur ad iudices.iste tex.nō bene dicat:qꝛ immo potest iudex iudicare ꝛ agere secundum equitatē ꝛ vt sibi iustum visum fuerit:vt in auť.de iureiurā.quod prestatur ab hiscol.ij.Sol.vt in glo.que supplet ista verba vt sibi iustum fuerit ꝛc.dūz tamē secundū illa iura pnunciet.in auť.de iudi.§.quia vero.v.ois iudex col.vi.Joh.and.post inno.soluit aliter/et dicit ꝙ cōtrarium intelligitur de his que iudex agit extra iudiciū:vt in dādis officiis vel his que agit in iudiciis commissis suo arbitrio vt in induciis moderandis.ff.de iudi.l.i.iū.q.iij.de induciis ꝛ dispensationibus.i.q.i.vij.exigunt.ꝛ in penis maxime extraordinariis et etiam ordinariis se eas ex causa viderit temperandas.ff.de pe.l.aut facta.§.fi.et plene in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de his qui no.infa.C.eo.ti.l.et si seuerior ꝛ.l.di.vt constitueretur.ꝛ.lxxxi.di.tanta.xxiij.q.v.circūcelliones.et ita soluit vt dixit.Joh.an.in nouella. ¶ Ex cuiꝰ dictis colligitur ꝙ in arbitrariis magna est potestas iudicis.similiter in examinatiōe veritatis maxime que sumenda est ex attestationibus et dictis testium.vtrum autē credere eis debeat et eorum dicta sequi vel nō:suo arbitrio reseruat̄.super quo olo vide qđ no.Jo.an.post inno l.c.qm̄ ꝫ falsam de pba.sup.v.instrumētoꝝ.v.ille etiam q̄ testes recipit ꝛ dicta acta re dicitur.ꝛ qđ no.in.c.cū speciali de ap.in nouella.vbi i ꝯmissis arbitrio iudicis si nō fuerit arbitratus iuste poterit appellari:alias fiet sibi preiudiciū.Idem no.ber in.c.super his de accusa.semp tamen in cōmissis arbitrio est p iudice presumendū:nisi cōtrarium doceat̄.secus i aliis:vt no.Inno.in.c.inotuit.de eo qui fur.ordi.susce.ꝛ.c.cū in iure.de offi.dele.l.nouella qđ nō.Quedā aūt sunt commissa iudicis arbitrio/nec iure expresse decisa.et ex istis q̄daz sunt noua dubia:quedaz etiā nō noua sed in doctorū opinionibꝰ et disceptatione posita.pmo casu.s.quādo sunt noua dubia sup iure vel nouo negocio:distigue:quia aut illud dubium ē certo modo interpretatū per cōsuetudinē:et stamꝰ dicte interpretationi:vt.l.si de interpretatione.ff.de legi.aut non apparet interpretatio cōsuetudinis sup eo:ꝛ tūc aut vboꝝ significatio est olo certa/aut m̄tiplex et icerta.si est certa:tunc stamus verboꝝ significatiōi:vt l.non aliter.ff.de le.iij.Si est multiplex et incerta:aut pōt reperiri via benignior scđm eq̄tatē/aut non.si pōt repiri via benignior:illā dz iudex seq̄:vt.l.ꝙ si ephe.§.fi.ff.de eo qđ cer.lo.Si nō pōt reperiri via benignior:tunc aut reperit̄ simile aut non.si reperitur simile/pcedit̄ de similibꝰ ad similia:vt.l.nō.pōt.ff.de legi.si vero non reperit̄ sile:est recurrendū ad pncipē:vltimo loco.ꝛ ista est distinctio.l.cū de nouo.C.de legi.In casibus ergo dubiis primo ad interptationē ꝯsuetudis.Scđo ad vboꝝ ppā significationē Tertio ad ptē benigniorē

Quarto ad similia. Quinto ad conditorē legū vel canonū recurrendū est. vt in iurib⁹ ꝑallegatis. Similitudo ꝟo sine sit de facili tollitur ꝓbādo. s. aliquā dissimilitudinē quā ille q̄ dicit/ ꝓbare dꝫ: vt no. in spe. de dispu. aduo. §. post hoc autē ver. iuribus. Joh. an. j. eo. c. translato. in nouella. et vide quod no. Joh. an. in. d. c. cum speciali vbi dicit ꝙ iferiores iudices in causis quas habent corā se in ꝓ iudiciū litigātis possunt iterptari inter ius scriptū ⁊ eq̄tatē. talis tn̄ i terꝑtatio nō facit ius nisi inter ꝑtes. sup quo vide. j. de postulatione prela. c. i. ꝟ. nec valet in nouella sup gl. nō ꝙ Aliud mēbrum in dubijs antiq̄s positis i disceptatiōe et disputatiōe gl. ⁊ doc. ⁊ in talib⁹ q̄d agendū sit. dicit hic Jo. an. ꝙ cōis opinio sequēda est: nisi notorie male dicat/ vel rōnabilr̄ cōuincatur. qđ bon⁹ iudex acutissimi ingenij ꝯsiderabit. vt. j. đ fer. capellan⁹. posset tn̄ qn̄q̄ ꝯtingere ꝙ tāta est iter glosatores ⁊ modernios res ad inuicē ꝯdictio ꝓpter cōflictū rōnū hinc inde vrgentiū/ ꝙ neutra opinio pōt dici cōis: tūc multū ꝓdest habere generosum iudicē q̄ poterit eligere ⁊ seq̄ opiniōes q̄ sibi magis placebūt. qđ sentit h̄ Jo. an. et credo ꝙ si ab ei⁹ sniā appelleť: ⁊ iudex appellationis opinionē ꝯrariam sequať: ꝙ dꝫ illo casu appellatū absoluere ab expensis ꝓpter ꝓ̄sumptionē snie ꝯcordātis cū opiniōe tot doctoꝝ qđ no. ꝑ Johā. an. l. c. vt debit⁹. j. de appella. i nouella sup glo. ⁊ in spe. i ti. de expēsis. §. nunc videndum. vbi si iudex in casib⁹ in q̄bus pōt arbitrari tulerit sniam a qua fuit appellatum lꝫ iudex appellatiōis ꝯrā ar bitretur/ nō tn̄ cōdēnabit in expēsis illū pro quo ꝓ̄ma sentētia lata fuit sec⁹ si defendat sniam nō sup arbitrarijs latā ⁊ succūbit ex eisdē actis. vt no. Jo. an. l. c. ignorātia. de re. iur. lib. vi. ⁊ Bar. in. l. si. ff. de iudi. qđ est notādū ⁊ ꝯcludēdū circa hec ꝙ opiniones doc. faciūt dubiū ꝓbabile ⁊ excusant eū q̄ eligit alterā lꝫ postea reprobeť: ad hoc qđ no. in. c. ij. de postu. prela. lib. vi. ad finē in nouella et qđ ibi dixi. ¶ Ex hoc est verū nō solū si opinio reprobeť ab alio iudice. sed etiā si cōis opinio a noua ꝯsti tutiōe vt gesta ꝟm cōem opi. in iudicio et ceteris alijs debeāt remanere firma et valida: vt l. c. fi. j. eo. in nouel. et vide ad hec qđ dixi in cle. i. de re. ec. nō alie. Et quod no. Bar. l. cum prelatis. ff. de re iudi. vbi no. Bar. q̄d iuris si iudex ꝟm vnā opinionē tulit sniam q̄ postea reprobeť/ an facit litē suā: dicit ꝙ non: sed minus puniť. ¶ Unuꝫ vlterius non omitto ꝙ in casibus q̄bus inter legistas ē magna dissensio si reperitur sup illo dubio decisio canonica. vt i duab⁹ quartis detrahendis vt in. c. raynuci⁹. de testa. vel in quātū tēpus vel. j. qđ restitutio concedať. de qua in cle. i. de resti. in inte. et in cle. testib⁹ rite receptis. de testi. Sup his et silibus casibus dubijs apud antiquos modernos et legistas sequende sunt decisiones canonice: et nō opiniones tenentiū ꝯtrauꝫ in ꝓdictis. ar. c. ꝑ venerabilē. §. rōnibus quis. fi. sint legi. ¶ Nā. et si leges non dedignātur sacros canones imitari. multominus iudices et ministri legū debēt canonū statuta cōtēnere in talibus casibus dubijs nō decis. ꝑ. ll. Et ꝑ hoc cōs

tra Bar.⁊ alios legistas qui non sequūtur decisionē canonicā' sed qñq̧ determināt q̄ illa seruet in foro suo/non puto eos recte dicere.q̄a postq̄ non est lege expresse decisum:et apud legistas sit magna altercatio: semper credo illi opinioni īherēdū ⁊ in foro seculari q̄ de iure canonico reperit̄ approbata licz Cy.sepe vociferet ꝯ tales decisiões.vt pt3 p eū in.l.si certis annis.C.de pactz.et in.l.per hanc.C.de tem.ap.et in sua disputatiõe que incipit rector ciuitatis seneñ.⁊c. et in multis alijs locis. ¶ Et hoc qđ.s.tenui expresse sentit Jo.an.in nouella.in.c.i.de no.ope.nūcia.vt em̄ ibi dicit.vbicūq̧ agitur de pctõ leges canones imitatur.de pscrip.c.fi.Jdem si de interpretatiõe fidei vel legis diuine vl' diuersoꝝ opinionū.C.de sum.tri.l.fi.Jdem vbi deficit ius ciuile.C.de nouo.co.cõpo.et de iusti.codi.cõfir.l.vna.§.si q̄ vero.ibi si p̄o ꝑ certis ⁊c.Nā cū eo casu etiā fm.ll.sit de similibus ad simia ꝓcedēdū:vel ad ꝯsuetudinē recurrēdu3 ff.de legi.nõ possunt.⁊.l.se.et.l.de q̄bus fortius ẜ ad ius canonicu3 recurrendū est cū sit auctorabili⁹ q̄ cõsuetudo.pt3.xi.di.q̄s nesciat ⁊.c.eccl'iaꝝ.⁊ p totas seq̄ntes distinctiones vsq̧ ad.xiij.et ita dicit in.d.c.Ex quo seq̄tur verū esse qđ s.dixi.¶ Postremo ꝑ declaratõe littere īquantū dicitur nemo suo sensu.breuiter quero Utrū iudex debet iudicare fm suā conscientiā an fm allegata et probata:' Jsta q̄stio est vulgaris ⁊ p doc.vtriusq̧ iurį varijs locis tacta et varijs modis soluta Accur.eā plene tāgit in.l.illici tas.§.v̄itas.ff.đ offi.p̄sidis.ī.de offi.deleg.pastoralis.in glo.et plenius per Joh̄.cal.in addicionib⁹.⁊.c.i.de offi.or.⁊ p Bar.et per Inno.de offi.dele.c.pastoralis.⁊.c.venerabili.de censi.per glo.iij.q.vij.iudicet.per Joh̄.an.plene in addi.spe.in ti.de disputa.et allega.aduo.§.sequitur.vbi refert opiniones cõtrarias theologoꝝ Quidā tenent q̄ debet sequi potius veritatē quā nouerit q̄ ꝑbationes ⁊ acta cõtraria cõsciētie sue.Jpse vero relatis alijs opinionibus legistaꝝ dicit q̄ in iudice sacerdote potest considerari triplex conscientia.vna vt dei p confessionem sibi factam in foro penitentiali.scđa vt hõis quā forte habet per aliqueȝ sensū corporeū vt per visum vel aliū de sensibus corporeis de q̄bus in.c.cū tu.de testi.p Inno.tertia quaȝ habet vt iudex per probata corā eo.De p̄ma quā habet vt deus certum est q̄ debet eam seq̄ ⁊ non p veritatē vt homini aliter sibi notā prodere rem.vt in.c.i.palle.⁊ in.c.om̄is.de peni.⁊ remis.Restat modo de scđa et tertia cum sibi inuicem aduersentur.quia veritas aliter sibi nota est vt homini:aliter nota vt iudici p probata in causa.in hac ergo pplexitate primo et consulit vt laboret q̄tium põt vt veritas sibi nota vt homini cõcordet cum allegatis et probatis in causa.qđ si põt nulli dubiū q̄ debet eam seq̄ ⁊ fm iura iudicare: nec esse clementior lege iuẜ illa q̄ dicta sunt.s.i.ij.op.facit auc.de iudi.§.si p̄o.⁊.xxx.q.v.iudicantē.Si vero ad hāc veritatē concordantē ꝯscie cū ꝓbatis puenire nõ põt:tunc si est delegat⁹ vel executor/d3 instare q̄tum potest cum superiore vt eum exoneret a iudicādo: pt.d.c.pastoralis.

qđ si nō pōt/dicit hosti.ꝙ in exe-
cutore remediū est ꝙ appellet:sed
si est iudex delegatus non tangit
sed dicā idē qđ in ordinario est di-
cendū videlȝ p̄rio vt causam dele-
get et sic se exoneret. Sed si nō po
test q̄ natura cause hoc nō patit:
vel est delegat⁹ ab alio ꝙ̄ a princi
pe/tunc dicit tolerabilius esse nō
pronūciare ⁊ patiēter pati penaȝ.
de sen.excō.c. inq̄sitiōi.ꝙ̄ ꝯ cōsciē
tiā iudicare.vbi concludit Jo.an.
in fi.ꝙ ꝯsiliū sequendū esset si non
esset ꝯ iudicē recusantē ministra-
re iusticiā aliud remediū proditū
ꝙ̄ ꝙ cōuincatur:sed q̄ credo pōt
ꝑcise cogi ad ꝓnūciandū.l.mune-
rū.§.iudicandi.ff.de mu.et hono.
Remanēs in p̄dicta ꝑplexitate.s.
quid faciet compulsus ad hoc.
¶ Ego plene dixi i repetitione.c.
possessor malefidei.de reg.iu.lib.
vi.in.vi.q.p̄ncipali:ideo h̄ non re-
peto.nisi soluȝ casum magis dubiū
cū.s.in ciuili ⁊ cū criminali hȝ con
sciētiam informatā de certissima
ꝟitate ꝑ reo:ꝓbatiōes tn̄ indubi
tatas hȝ in causa ꝯ eū/quas vere
nouit falsas: sed nō pōt ostēdere
tanꝙ̄ iudex.tūc dicit Joh̄.cal.ꝙ ē
tutius seq̄ ꝯsciam īformatā de ve-
ritate ꝙ̄ seq̄ allegata ⁊ ꝓbata s̄m
eā. Sed certe periculosum est hoc
iudici i ciuilib⁹ q̄ tenebit ad esti-
mationeȝ litis postꝙ̄ ex probatis
snia apparet iiusta nec credet sibi
ꝯtrariū asserēti.c.qm̄ ꝯ falsam de
proba. ¶ In criminali etiā absol
uere quē debuit cōdēnare ex pro-
batis in causa esset sibi maius pe
riculū q̄ imineret.s.pena cōsili/is/
personalis forte.ar.ff.ad.l.iul.re-
petū.l.lex.iulia. Istis aūt pericu-
lis ꝑ debito vel delicto alteri⁹ se
exponere nō videt s̄m ordinē cha
ritatis: vnde in ciuili si est maxi-
ma summa a q̄ reū si ꝯ allegata ⁊ ꝓba-
ta absolueret/oporteret iudicē de
suo refūdere/⁊ per ꝯn̄s vindicare.
qđ durū esset dicere ad hec eum te
neri. ⁊ duri⁹ est crimiali reū ꝯ pro
bata absoluendo supplicio se ex-
ponere qđ natura abhorret:vt in
cle.pastoral.de re iudi. ¶ In hac
ergo ꝑplexitate satis videt iudex
excusabilis quo ad deū si verita-
tē vt hoi sibi notā ostēdit ⁊ sequit
veritatē iudicialē.istud eni est mi
nus malum.s.non subijcere se/vel
suppliciū pati nolle misericordie
cā.c.fin ;ulis.lxxxvi.di.⁊.c.nerui.
xiij.di. Ista eni veritas nō patefa
cta in iudicio nō dȝ mouere iudi-
cem:sicut non mouit xp̄m ꝯ iudā:
nec deū ꝯ sodomā.vt.c.de⁹ oipo-
tens.ij.q.i.multum eni excusat ne
cessitas officij.l.tutorē.ff.de his q̄
vt idig.⁊.l.post legatū eo.tit.et.l.
cū q̄dā.C.de admi.tu. Et cōmuni-
ter glosatores iuris canonici ⁊ ci-
uilis inclināt in istā ꝑtē.vt pȝ per
eos in iurib⁹ p̄alle. ¶ Conarer tn̄
oibus modis velle iuenire ꝟitatē
in figura iudicij cōcordantē cū cō
sciētia ⁊ efficaciter facere si testes
ꝓbauerūt aliter ꝙ̄ ꝟitas se habe-
ret in cōscia iudicis.posset eni iu-
dex vti varijs interrogatiōib⁹/cō
minari penas: et alia remedia ꝯ
eos adhibere.iux no.ꝑ Inno.i.c.
qm̄ ꝯ falsam.et ibi Joh̄.an.in no-
uella de ꝓba.⁊ cū credere vel non
credere testibus/sit cōmissum suo
arbitrio.vt.l.iij.ff.de testi.forte si
ipsa nō seq̄retur non faceret litem
suā nec subiaceret dictis pericu-
lis:oporteret tn̄ per aliquas con-
iecturas apparere quare non ad
hibet eis fidem: al's posset argui
de non probabili causa. per nos

in cle.i.de iure pa.facit qđ dixi.š.
in ꝟ.ex cuius dictis collige.ꝛc.Si
per hūc modū nō possem ꝓbatio
nes cū ꝯscientia cōcordare: debeo
vel me exonerare apud supiorem:
vel si possem dimittere successori
in officio.Reliqua circa istā.q.vi=
de per me in.d.c.possessor malefi=
dei.regu.iur.in.vi.¶His igit̄ bre
uiter explicatis ꝓ declaratione.c.
et glo.venio ad ṗncipalē proposi
tum quod est sub ti.isto collocare
q̄ diuersis voluminibꝰ et opuscu=
lis summe vtilibꝰ ꝓut de ipsis.š.
in ꝓhemio mentionē feci de mate
ria huius ti.ꝛ de legibꝰ ꝛ statutis
specialiū locorum potui reperire.
¶Et diuido tractatū principali=
ter in duas ptes.Primo qualiter
se habeāt leges ad canones et ad
eccl'ias/eccl'iasticasq̄ personas:et
ecōuerso qualiter canones se ha=
beāt ad leges/ꝛ ad bona tp̄alia et
personas laicoꝝ.Scđo pricipali=
ter de statutis ꝛ ꝯstitutionibꝰ sy=
nodalibꝰ qualiter se habeāt ad le=
ges ꝛ canones et alia supradicta/
et de multis dubijs cōibꝰ et alijs
sup ip̄is emergētibꝰ ꝓut.j.subdā
¶Primo ergo et ṗncipaliter q̄ro
vtrū in vtroq̄ foro ecclesiastico ꝛ
seculari sint seruande leges ꝛ ca=
nones?Jo.an.post Abb.in.d.c.i.
de no.oper.nū.breuiter sic distin=
guit.Aut leges nō ꝯdicunt cano=
nibꝰ/ꝛ mixtim allegant̄ in vtroq̄
foro.ar.de fi.instru.c.pastoralis.
Aut ꝯdicunt expresse/et tunc aut
lex possit seruari sine pctō:vt in nu
mero testium in testamētis et in ce
teris alijs.ꝛ tūc lex seruabit̄ in fo
ro suo/ꝛ canon in suo.c.relatū.et.
c.cum esses.de testa.c.ij.de arbi.
li.vi. Si vero lex inducit pctm̄ et
indistincte stat̄ canoni.c.fi.de pre=
scrip.no.in.c.i.de re.iur.li.vi.idem
Bar.ꝛ post eū Bal.in.l.ṗuilegia.
C.de sac.san.eccle.caue tn̄ q̄ oīa
que possunt argui de pctō/possūt
deduci ad forū ecclesiasticū cōten
tiosum.vt plene examinaui in di=
cta repetitione.q.viij.vbi exēpla
ꝯplura p Inno.i.c.qr plerisq̄.de
imu.eccle.¶Qñq̄ in casu occur=
renti non est p ius ciuile expresse
ꝓuisuꝫ/sed sub disputationibus
doctoꝝ casus ille omissus:tunc si
sup eo repit̄ decisio canonica/est
oībus opinionibꝰ ṗferenda:vt di
xi.š.in quarta oppo.ibi vnū vlte=
rius non omitto.¶Idē dico econ
uerso si in tali casu reperitur de=
cisio legalis nō canonica:i vtroq̄
enī foro lex illa seruabit̄.vt.d.c.i.
de oper.no.nū.c.pe.eo.ti.ꝛ.c.ray
nutius.ꝛ.c.raynaldus.de testa.et
ita no.in.d.c.i.¶Sed circa istud
vltimū mēbrū alia est hñda consi
deratio:ꝓut ipse no.i.c.vlt.de so
lu.in nouella.vbi dicit q̄ leges ec
clesijs onerose ꝛ dānose non ligāt
eccl'ias nec ꝑsonas ecclesiasticas:
nisi fuerint p ecclesiā approbate.
si autem fauent ecclesijs:et eccl'ia
sticis ꝑsonis/semp intelliguntur
approbate ꝛ onerose reprobate p
eccl'iam.x.dis.c.i.ꝛ.ij.ꝛ iste due re=
gule habēt locū etiā in ꝯsuetudie
vt pꝫ ex no.in.c.i.de ꝯsue.ꝛ ita di=
cit in.d.c.fi.post Hostiē.¶Et idē
Arch.in.c.lege imperatorū.x.di.
vbi eadē glo.repetit.ꝛ in Spe.de
in integ.restitu.§.ij.ꝟ.hoc quoq̄.
¶Circa tn̄ istā doctrinā sic gene
ralē q̄ leges fauorabiles itelligū=
tur per eccl'iam approbate:onero
se aūt reprobate:occurrit dubita
tio.Quid iuris in materijs de qui
bus in iure canonico modicum et
cōpēdiose tractat̄ vt in ꝯtractibꝰ

bone fidei z stricti iuris puta co=
modati depositi locati emptiōis
vēditiōis de pignorib9/et fideiuſ=
ſoribus/de donationib9/de testa=
mentis cū ſilibus. Quia ergo de
iſtis et multis aliis parū habetur
in iure canonico: vt tangit Arch.
viij. diſ. quo iure. In iure autē ci=
uili habenť tituli z tractat9 diffu
ſi. z pliri: dicemus ne q̄ ſuper du
biis emergentib9 deciſis p leges
ſup talibus ꝯtctibus z diſpoſitio=
nibus iudicetur p̄ciſe ſm leges
poſtq̄ deficiunt canones: vel ha=
beatur dicta ꝯſideratio vt ſint fa
uorabiles/vel dānoſe eccleſiis vel
pſonis eccl'iaſticis: vt ſentiūt p̄fa
ti patres canonum. Ego credo q̄
eccleſie z eccl'iaſtice pſone poſtq̄
in acquirēdo/retinēdo/z diſponē
do de bonis tpalib9 oib9 p̄dictis
titulis ſint capaces q̄ ſubiaceant
legibus/q̄ p̄dite ſunt ſup talibus
bonis acq̄rendis et retinendis et
diſponēdis: z ſic ꝯ naturas actio
nū z interp̄tationes iuriſcōſulto=
rū debebūt clerici et eccleſie iudi=
cari. iuriſconſulti eīn ſubtiliſſimo
aio a diuīo quodā motu ad iſtas
actiones puenerunt. l. fi. C. de p̄e
ſcrip. lon. tēpo. z ſilr ad interp̄e=
tationes ſup caſib9 dubiis. vt. ff.
de ori. iur. l. ij. §. his legib9 latis.
¶ Ideo canon iureconſultos vo=
cat arbitros equitatis. ij. di. c. re=
ſpōſa prudentū. Quis ergo dice=
ret legibus/et ipſaꝝ interp̄tatio=
nib9 clericos z eccl'ias non ligari?
certe nullus. nō eīn pōt dici talis
lex dānoſa. lꝫ clericus, vel eccleſia
q: forte venit ꝯtra p̄miſſa vel do=
lum ſiue fraudē in ꝯtctu adhibuit
ampli9 condēnetur: vel interp̄ta=
tio in ſeipſa equa/in dānum ſuū
cedit. nā z ſecum cōtrahens ſi q̄d
tale ſibi acciderit ſilr condēnare=
tur. nō debet ergo claudicare con
tractus. et hoc ſentit Jo. an. in. c.
q̄ q̄buſdam. de fideiuſſo. in nouel
la ad fi. glo. magne. ſm ergo facti
occurrentiā legalis p̄uiſio poteſt
eſſe vtilis vel dānoſa eccleſiis vel
pſonis eccl'iaſticis: quo caſu ille
qui ſe hꝫ pariter ad dānum et cō=
modū non pōt p̄tēdere leſionē: lꝫ
forte euenerit. ar. l. ſi pater puelle
C. de inoffi. teſta. et. l. ſi ea. C. de
vſur. z expſſe videť de mente olim
canoniſtarū. x. diſ. c. q̄m idem. ibi
pontifices pcurſum tpalium tan
tūmodo rerū legibus imperiali=
bus vterenť. z. c. cū ad verū. xcvi.
diſ. z in. c. quo iure. viij. di. diciť q̄
iure humano poſſeſſiōes poſſidē
tur. facit. xi. q. i. ſi tributū magnū.
¶ Ex iſtis cōcludo q̄ cleric9 inſti
tutus ſi nō fecerit inuētariū tene=
biť vltra vires hereditarias. iuꝝ.
l. fi. C. de iure deli. ſilr ſi non īplet
volūtatē defuncti p̄iuabiť here=
ditate. iuxta auť. hoc amplius. C.
de fideiuſ. cū idē in caſibus q̄bus
quis vt indign9 hereditate priua=
tur: priuat9 erit etiā cleric9: vt. ff.
et. C. de his qui. vt idig. ¶ Item
ſi non petiit tutorē pupillo priua=
biť ei9 ſucceſſione: vt. l. ſciāt oēs.
delegati. here ¶ Itē hereditatem
nō aditā nō trāſmittit. l. i. §. in no
uiſſimo. C. de cadu. tol. ¶ Item in
caſib9 de q̄bus p ius ciuile eſt p̄=
uiſuꝫ q̄ pdatur poſſeſſio/etiā cle=
ricus ſicut laicus eas pdet. l. fi. C.
de acqui. poſ. cū multis ſimilib9.
¶ Et idem in p̄dictis exēplis et ſi
milibus ſentio de eccleſiis qđ de
clericis: ſaluo reſtitutiōis benefi=
cio in ſuis caſib9 z aliis p̄uilegiis
a iure cōceſſis eccleſiis et pſonis
eccleſiaſticis et in rebus ipſorum

vt in toto titulo.C.de sacrosanc. eccle.ꝛ de epis ꝛclericis. ¶Quid dices de legib⁹ canonizatis in volumine decretoꝝ:an si sunt cōtrarie canonibus sint seruāde in foro canonico?Dicit Jo.an. ꝙ non in.c.ij.J.de rescriptis.ꝛ ibi enumerat leges et sūbdit ibi in nouella ꝙ dicta Gratiani nō sunt recipiēda ꝑ canonib⁹:ideo si nō bene dicit/quotidie reprobant̄ ſm eum. ¶Et predicta sufficiāt quo ad leges et canones in cōi.Ex quibus ptz solutio aliorū dubioꝝ in casibus q̄bus discordat ius canonicum a iure ciuili:qđ ius in causis ꝛ aliis sequendū sit. Exēpli gratia applica.q.hic de diuersa computatione graduū inter ius canonicū et ciuile/de qua diuersitate in.c.ad sedez.xxxv.q.i.Pone enīz statuto caueť ꝙ null⁹ eligat officialem aliquē sibi coniunctū vsq̄ ad tertiū gradū/vel recipiat rem in emphiteosim ꝓ se et suis successoribus vsq̄ ad tertiū gradū:his ꝛ similibus casibus an cōputabimus gradū ſm ius canonicū/an ſm ius ciuile?tenet Bal.in pmo exēplo de statuto ꝙ deberet cōputari gradus ſm ius ciuile.q: statutum iuris pars ciuilis est:vt.l. omnes populi.ff.de iusti.et iure. ¶Item cōputatio iuris canonici speciali casu:scilz mr̄imonij est inducta.Unde in aliis standū est regule gnāli iuris.ff.de iudi.l.cū pretor. ¶Item leges ꝓprie attēdunt gradus/sed canones improprie.vt ꝓbat efficaciter Jo.bu.in quadā sua disputatione que incipit:statuto ciuitatz senarum. Non potuit ergo ius canonicū veram diffinitionē graduū ꝛ naturalem significationē verboꝝ simpliciter ꝛ generaliter immutare.argu.ff.de vsufru.ea re.que vsu consu.l.ij.et l.i. ¶Concludendum est ergo ꝙ in matrimoniis stetur cōputationi canonice.In hereditatibus vero et aliis dispositionib⁹ superrebus tēporalibus vel aliis actib⁹ inepdis/statur cōputationi legali.et hoc tenet Bald.post.Nycolaum.in.l.fina.C.de succes.edic. Et videtur tex.xxxvi.q.v.c.ad sedem. ¶Scđo quero de differentia iuris canonici et ciuilis circa matrimonia:et sunt q̄ꝫ plures vt in gradib⁹. Nam in scđo ꝛ vlterioribus de iure ciuili nichil est per missum/al's ꝓhibitū videri meo. De iure vero canonico ꝓhibituz vsq̄ ad quartū inclusiue vt pz in sti.de nup.§.duoꝝ.coniūcto.c.si debet.de ꝯsangui.et affi. ¶Itē de iure ciuili inter certas personas matrimoniū est ꝓhibitū:vt inter raptam ꝛ raptorē. Inter pupillū ꝛ tutorē. Inter subiectū et rectorem.C.de iterdic.ma.l.i.et.ij. per totum.ꝛ.l.tutor.ꝛ.l.si quis officiū ff.de ritu nup.ꝛ.C.si rector ꝓuin. et.c.fi.de rap.Item inter seruos ꝓhibetur matrimoniū de iure ciuili/sed nō de iure canonico: vt.l. cū ciuilis.C.de ince.nup.coniuncto.c.i.de cōiugio seruo.Itē ius ciuile cū libera muliere in domo retenta ꝓsumit matrimonium:ca non ꝯtuberniū.in.l.in libera.ff.de ritu nup.cōiuncto.c.illud.de presum.Nunq̄ꝫ ergo in istis et similib⁹ casibus leges sunt correcte ꝑ canones.Cy.vero.l.l.si tutor.C. de interdic.ma.inter pup.ꝛ tu.tenēt ꝙ nō sint correcte quantū ad successionem.Nam ſm eū ius canonicū quo ad eas nō pōt tollere ius ciuile:quo iure ꝓuideri pos

set/ꝙ nati ex incestis nuptijs sint capaces successionis. qđ non credo verū ꝛ dicā infra in materia statutorum dicit tñ. Cy. ꝙ dispensante ꝛ ꝑmittente imperatore possunt ꝯtrahi nuptie que sunt prohibite iure ciuili tm̄/secus si ꝓhibite sūt lege diuina: vt ipse no. in. l. qui cōtra legum. C. de incest. nup. Jo. an in. c. fi. de secundis nup. in nouella super vlti glo. tenet indistincte ꝙ leges de quibus .𝔖. in prin. qōnis recipiunt correctionem a canone. Et idem sentit. d. Bal. in. d. l. q̄ contra. circa fi. Ego dico ꝙ papa dispensando in gradibus prohibitꝭ ꝯstitutione canonica/ facit matrimonium legitimū ꝛ capaces filios ex tali mr̄imonio etiā quo ad bōa tpalia/sed nō ita legitimando iam natos ex damnato coitu: vt. c. per venerabilem qui fi. sint legiti. nec imperatorem posse dispēsare i matrimonio cōatrhendo iter ꝑsonas ꝓhibitas iure canonico. lꝫ iam natos ex damnato coitu possit legitimare quo ad successionē. vt in auten. qui. modis natura. ef. legi. ꝛ in auk. qui. modis naturales effi. sui ꝛ not. in. c. lator. qui fi. sint legi. in nouella. disponit enim tunc solꝫ de filijs/nō aūt super matrimonio. circa qđ vide qđ scripsi in. d. c. i. de sponsa. li. vi. ¶ Et ꝓ cōfirmatione hꝰ diuersitatis q̄ro de q̄stione in qua consultum reperio ꝛ est talis Utrū ꝓpt nuptias alias ꝯcessas de iure ciuili vt iter ꝯsanguineos. C. de nuptijs. l. in. celebrandis ꝛ .§. duorum. insti. de nup. q: tales nuptie hodie ꝓhibenꝶ de iure canonico: an punienꝶ qui cōtraxerunt iuxta legē que punit ꝯhentes nuptias incestas: vt in auk. incestas C. de incestis nup. Reperio ꝯsultū ꝙ sic: q: postq̄ sic ꝯtrahere est delictū de iure canonico pena legis edita cōtra incestas nuptias videtur ad hūc casum extendi nam ex quo lex recipit correctionē in ipso ꝯ: cu matrimonij reprobato a canone pena legis vt sequela delicti dꝫ locū sibi vēdicare. lꝫ de ipsa nō caueaꝶ expresse. ar. eiꝰ. qđ no. in. l. i .§. i. ad turpillia. adduco quod no Bal. in. l. ꝛ si contra. C. de nup. vbi in mr̄imonijs an stemus iuri canonico an ciuili ita distinguit. aut loq̄mur đ mr̄imonio prohibendo vel ꝑmittendo: ꝛ tunc q̄ ad oīa stamus iuri canonico vt insti. de nup in ꝑn. ꝛ. C. eo. l. in celebrandis. Aut loq̄mur de mr̄imonio ꝑsumendo ꝛ tunc quo ad successionē stamꝰ iuri ciuili in terris īperij. vt. ff. de ritu nup. l. in libertoꝝ: sꝫ quātū ad iudicium eccl'ie sup federe mr̄imonij stamꝰ iuri canonico. Ubi vero nō aractamꝰ de mr̄imonio ꝑsumēdo vel ꝓhibendo. sꝫ de effectu mr̄imonij q̄ ad tractū retro. i. quo ad legitimationē liberoꝝ/ tūc in casibus i q̄bꝰ discordaret ius canonicū a ciuil staremus iuri ciuili i terris īperij q̄ ad successiōes: sꝫ in terris eccl'ie ꝛ q̄ ad ordines staremus iuri canonico. ꝛ. hoc tꝫ Cy. in. d. l. ꝛ si ꝯtra. Sꝫ. Bal. ibi dicit ꝙ canoniste nō reciperēt dictū hoc ex eo đ: ꝙ ad eos spectat iudicium sup federe mr̄imonij. ꝗ. dꝫ ꝑtinere quicq̄d ex eo sequiꝶ: nō solū quo ad ordines/sꝫ ēt quo ad bōa tpalia que dependent a sp̄ualibus isto casu. c tuā. đ or. cog. ꝛ. d. c. lator. ¶ Juxta predicta accedat questio de muliere trāseunte ad secundas nuptias infra annū luctus/an patiatur penas de quibus in. l. i. C. de secundis nuptijs. vbi de hoc plene per

Cy.Bal.z Joh.an.plenius referē do.Cy.in.d.c.fi.de scdis nup.ego etiam plenissime in predicta.l.i.et inter opiniones varias hec videt cōio2 q mulier nubens.J.tempus luctus puniat pena ifamie z amissionis oim relictoz pmo viro z in ppria substantia quo ad testandi facultatē in fauorē scdi viri: pma z ista vltima sunt sublata q2 sunt mere pene.sic z scda q2 non debet pdere que relicta sunt a pmo viro vt psuluit fede.de senis psi.xxxvij hec vera nisi ex nimia festinantia resultaret turbatio sanguinis z incertitudo plis.puta pariēt.ix.mē se a morte pmi viri ita q pōt esse pmi q2 natus.in.vij.mense.z etiam scdi quia in.vij.etiam nasci potest pfectus.vt.l.septimo mense de statu ho.z hoc casu videt q talis mulier pati debeat oēs penas dicte.l.i.vt refert Bal.Jaco.bu.z io.cal Ray.consuluisse in.l.liberoz.ff.de his qui no.infa.Et licet aplus dicat mortuo ... o nubat in domino tamen non debet intelligi hoc casu vt sic ius diuinum distinguat per ius humanum z ciuile.vt in multis casibus contingit de quibus p me plene in.c.possessor malefidei de re.iur.in repetitione mea.Que dā vero.ll.sunt edite p scdo nubentes que tendūt ad puisionē filioz pmi matrimonij:vt.l.hac edictali de secundis nup.Jtem q non trāseat ad scda nisi reddita rōne tutele z similia.z iste non sunt pene secundarum nuptiarum sed prouisio filioz primi matrimonij.z iste durant fm Jnno.z Host.in.d.c.vltimo.Dñs Bal.etiam de hoc no.l l.edicto.C.de his qui no.infa.z ibi not.sequit qd videt verius.Nec ē verisile q aplus permittendo statim nuptias mortuo viro cogitauerit de nuptijs propter quas poterit resultare incertitudo prolis z scandalum apd graues z bonos vbi vero hoc non possit contigere:puta quia que scdo nubit ē vetula.vel vir primus decessit in absentia vbi fuit per plures menses vel alia de cā:certū est istā nō fore pgnantē/tūc pt(aplo pmittēte)statim nubere absq metu pdictaz penaz.Per ista breuiter habes pclusionē in illa materia in qua Cy.et Pe.aliter sentiunt in pdicta.l.i.qs nō sequor.s3 Jnno.z Host.cū pdicta limitatione.Ex pdictis p3 qlīter se habent leges in materia ista mrimonioz.¶ De statutis vero disponentib9 sup eis vel dependētibus:puta q filia non possit pherere mrimoniū sine psensu pris vel fratrū no.Jo.an.in.c.statutū.de hereti.li.vi.vbi pmo arguit q statutū valeat scdo in priū.z sic cōcludit q negari nō pōt:qn iste metus impediat mrimoniū non contrahi indirecte.s.pptermetum pene z super istis spūalibus directe nō pnt statura laicoz disponere.c.statutū palleg.¶ Jtem correcte sunt leges que necessario requirebāt psensū pris in nuptijs filiarū xxvij.q.c.i.z.xxxvi.q.ij.c.vno.Si ergo pstitutio canonica reprobat in hoc legē imperialē forti9 videt phibere statutariā:que descendit a minori potentia cause efficientis Jtē mrimonia z depēdētia ab eis sunt fori eccl'iastici.de donatio.inter virū z vxo2.c.ij.z.c.tuā de ordine cogni.g non vr q ptās secularis possit addicere penā super eo quod non spectat ad eius forū:q2 si nō valet dispō i pncipali/nō valet etiā i penali.l.scius z augerius

ad.l.falci.et.l.si hō mortuus.de ver=bo.obli. Item pena cōuentiōalis nō pōt apponi in matrimonijs. quia debēt esse libera.c. gēma. de spon sa.ergo nec similiter per statuta vt in rubrica de decre.decu. et vide Io. and.in addi.spec.de spon.

¶ Utrū autē cause sup matrimo=nijs et natalibus sint pcise de foro ecclesie vel possint agitari in foro seculari dixi ple.in.c.ea que fiunt a iudice.de reg.iur.l.vi. in q̄rta.q principali. ¶ Tertio quero quali ter se habeant leges ad canones in materia iuramēti.habemus enim in iure ciuili de iuramēto litis de=cisorio/necessario/iudiciali/et volū tario.C.et.ff.de iureiuran. per totū. habemus de iuramento confirma torio ꝯtctus inualidi et quādoqꝫ a iure reprobati in aut sacramēta. C.si aduer.vendi.l.siquis maior.C de trāsat.et.c.cū cōtingat. de iure iuran.et.c.lz.eo.ti.li.vi.et de pactis ꝯuis.eo.li. habemus etiā qꝫ in mul tis casibus pbat vel remittit iura ramentum in certis dispositiōib⁹ l.non dubium.C.de legibus et.l.si quis inquilinos.de legatis.i. et.l. adire.ff.de iurepatrona.et.l.q̄ sub conditione.§.fi.ff.de conditio.insti tu.et.l.qui iuramento.qui satisda. cogan. Quia ergo iuramenta pn=cipaliter concernunt religionē et diuini cultus reuerentiam :et trans gressio eorundē sit mortale pctm̄ vt.c.et si xp̄us.de iureiuran.et.xxij. q.ij.c.nihil autem.et.c.animaduer tendum. Utrum.ll. predicte et alie que loquuntur de iuramētis sint seruande.istam questionem plene examino in dicta regula ea que fi unt a iudice in.iij.questiōe. Et pri mo quo ad forū ꝯcludo qꝫ pncipa liter et incidenter iudex laicus pōt cognoscere de questione iuramen ti qd tenet Io.an.in.c.cū laicus.de foro cōpe.in nouella. ¶ Reproba re aūt vel remittere vtrum possit vel impedire obligationē iuramen to vallatam: dubiū facit quia iura=mentum obligat deo.c. debitores de iureiuran. Nō videtur ergo qꝫ hec obligatio possit impediri per legē humanā: sicut nec impediri pōt obligatio naturalis. vt in isti. de iure naturali gen.et ciuili.§.sed naturalia. ¶ Teneo ibi contra.et primo qꝫ lex reprobet iuramentum habet ex not.in.l.cū.lex.ff. de fide iusso.similiter et remittere potest et in hoc lex obtinet vim appellatio nis.vt.dicta.l.adigere. de iure pa tro.et.l.que sub conditione.§.fi.ff. de condi.insti. Item vbi lex prohi bet iuramentum vel fingit sine p=sumit simulationem vel dolū iura-mentum in ꝯtrariū nihil operatur no. Bar.in.l. patronus de op.liber et.l.pactum.C.de cola.et per eū ple nius in repe.rem maioris.C. de re scin.ven.in ceteris tamen dispositionibus initis contra legem iura mentum interpositum operatur qꝫ valet dispositio.vt plene per bar in.l.si quis pro eo.ff. de fideius. q̄ bus casib⁹ lex succūbit canoni eti am in seculari foro. et hoc propter periculū anime.in.c. licet.de iure=iuran.lib.vi.et.c.cū contingat.e.ti. vide plenius.j.in.xi.q. pri.item si statutum et ad fi.dicte.q.xi.ver.q̄d dices in materia iuramenti.

¶ Quarto quero quomō se hn̄t.ll ad canones in materia vsurarum. Ad hoc dico qꝫ q̄ntum ad forum an iste cause sint precise de foro eccle siastico:an possint etiam agitari in iudicio seculari.scripsi plene in di cta regula secūda in. q. ij. et ꝯclusi

ꝙ possent in vtroqꝫ foro ventilari quando est questio sup facto: sec' si super iure ⁊ ibi videas. Quantũ vero ad correctionẽ legũ que plꝛe tractant de istis vsuris/ ⁊ pmittunt eas exigere vsqꝫ ad certũ modũ an sint correcte per canones q̃ hoc vitium detestantur: Ut in.c. vsurarum voraginem de vsuris li. vi. ⁊ remitto ad notata in.c. peccatũ de.re iur.lib.vi.in mercurialibus p Joh.and. vbi cõcludit ꝙ differẽtia inter leges ⁊ canones in hoc cõsistit ꝙ de iure ciuili ꝯtractus vsurarius est permissus de permissione indulgente penam / non de permissione tollente impedimentum vel iuramentum prestante. punitionem autem huius criminis relinquit iuri canonico. sꝫ certe ius ciuile satis prestat iuramentũ si cõcedit exactionẽ earꝫ vsqꝫ ad modũ licitũ in ꝯtctibus bonefidei ꝑpter morã vel si ex stipulatiõe debeantur. Si enim essent reprobate vel eis ratio obsisteret nõ preberẽt actiones: vt.l.pacta que cõtra.C.de pac.⁊.l.stipulatio ista.§.alteri de verbo. obli. vbi in his que sunt cõ legis prudentiam non est prodita actio vel querela vt in cõcubinatu simplici fornicatione/ ⁊ symonia: vt.l.i.ff.de ꝯcusso. In his enĩ bene fateor ꝙ ius canonicũ qð pctã ꝓsequit tollerãtia iuris ciuilis ꝓhibitionẽ ⁊ ꝯtradictionem admitti i vsuris non corrigit: si diceremus ꝙ iura ciuilia hoc permittunt. nã multi tenent ꝙ etiam de iure ciuili nouissimo sint hodie correcte/ ꝺ quo in.l.i.c.i.de sum. trinitate.in autentica.ad hec.C. de vsuris per Cy ⁊ alios. ¶ Ex predictis questionibus apparet diuersitas inter ius canonicum ⁊ ciuile ⁊ quod in eis preualeat. ⁊ etiam apparet ꝙ in multis aliis casibus leges et conones sibi inuicẽ ꝯtrariant: qð ius preualeat collige ex generali doctrina de qua.§.in.i.q. in princi facit qð.no.x.di.ꝯstitutiones ⁊ de cõsecra.dis.iii. celebritatẽ. Et hec scripsisse sufficiat in diuersitate inter.ll. ⁊ canones quid sequendum sit. ¶ Esset videndũ modo qualit he due iuris spẽs se habent ad ius diuinum ⁊ ad ius naturale de quorum iurium ⁊ aliorꝫ origine ⁊ natura remisi ad notata per. host.et Joh.an.in.ii.q.principali. ⁊ plene in decretis a pma di. vsqꝫ ad. xiiii. inclusiue. ꝙ a.xiiii. vsqꝫ ad.xxi. di. De quattuor principalib' ꝯsiliis/ de epis decretalibus. de dictis sãctorꝫ/ de consiliis gñalibus ⁊ prouincialibus de q̃bus aliter non ꝓsequor: qꝛ esset referre notissima. et cũ de legibus ⁊ canonib' ⁊ statutis infra subiiciã stati ⁊ de dictis iurib' videlicet naturali ⁊ diuino aliqua incidẽter annectam. Quarto q̃ro breuiter de aliquibus dubiis circa legũ ⁊ canonũ iterptationẽ. ¶ Et primo an recipiãt interptationẽ extensiuã. ¶ Scðo an recipiant interpretationẽ restrictiuã. ¶ Tertio an possit p interpretationem recedi a vbis ⁊ trahi ad improprium significatũ vborꝫ. ¶ Circa primũ dic ꝙ aut vis extendere lẽgẽ vigore alteri' legis extendentis ⁊ hoc potes facere sine dubio vt.ff.ad macedo.l.sed inter.§.mutui. Aut vis extendere a teipso/ et tunc aut ad casum talem sine quo id quod dispositũ est per legẽ non possit habere effectum: ⁊ est licita talis extẽsio: vt.l.si stipulat' fuero p te.ff.de verb. obli. ⁊ in.l.ii.de iurisd.om.iu. Aut ad alium casum

similẽ:ꝛ tũc aut in illo casu reperitur dispositio legis cõtraria. et non lꝫ extendere: vt in auc. quas actiões. C. de sacrosan. eccle. et. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. ꝛ qđ no in cle. dispẽdiosam. de iudi. et in. l. ij. C. de parri. qui fi. distra. et p Dy. in. c. in argumentũ. de reg. iur. li. vi. Si vero non reperiẽ: tũc licet leges extẽdere de sĩilibus ad similia: vt. l. non possunt. ꝛ. l. sed ꝛ posteriores. ff. de legi. ꝛ hoc de interpretatione extẽsiua circa quã Bar. ita dicit cũ queriẽ an extẽdatur. l. ad casus similem rõnem habẽtes: distingue aut lex est ꝑlata simpliciter/aut in ea sunt ṽba taxatiua. Primo casu aut per extensionẽ induceret̃ correctio ꝛ nõ põt vt in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. aut induciẽ legũ declaratio seu distinctio: et hoc fieri potest. ff. de re iur. l. ea que ꝑpter necessitatem. ꝛ. c. cũ expediat. de elec. li. vi. Aut in ea sunt verba taxatiua: ꝛ tũc aut per aliã legẽ apparet de extẽsione/ꝛ extendimus vt. l. ob es. C. de ꝓdi. minoꝝ. et qđ ibi no. ꝛ. l. serui noie. de vsuc. et de reg. iur. l. ꝯtractus. Aut p aliã legẽ nõ apparet de extẽsione: ꝛ tũc aut lex est ꝑlata in casu fauorabili ꝛ pio: et extẽdiẽ vt. l. illud. C. de sacrosanc. eccle. aut in casu odioso/ꝛ tunc secus: vt in. l. i. C. de patri. qui fi. distra. ꝛ. c. in argumentũ. de regu. iur. li. vi. per Dy. ꝛ ita distiguit Bar. i. l. si ꝯstãte. ff. solu. ma. ix. q. ꝛ qđ ipse no. ibi. in. vij. q. ¶ Circa scđm. s. de interpretatione restrictiua: dic ꝙ aut ista restrictio fit per aliam legem. ꝛ iste fieri debet: q: est interpretatio ꝓbabilis ꝯnecessaria ꝛ in scriptis redacta: vt. l. quãuis. ff. de i ius vo. Aut q̃s vult restringere a seipso ꝑpter aliquã equitatẽ suadẽtẽ: et tũc aut vult restrĩgere vt aliq̃d lucreẽ et nõ põt. vt. l. ꝓspexit. ff. q̃ ꝛ a q̃bus. Jo. dicit ꝙ illa lex caret spiritu. Sꝫ Bal. eã defendit dicẽs ꝙ rõ legis dꝫ attẽdi i sua ꝯ̃ghalitate. i. in generib⁹ singuloꝝ: nõ i singulis geneꝝ. vñ dato ꝙ in aliquo casu singularissimo cesset rõ legꝭ nõ tñ restringiẽ. l. q: sufficit ꝙ ratio legis sit rõnabilis in sua gñalitate: et sic intelligiẽ illa lex. Aut quis vult restringere legẽ ne aliquis indebite lucretur. ꝛ hoc põt fieri vt. l. vt gradatim. §. sed si lege. ff. de mu. ꝛ homo. Aut vult restringere ne aliquis patiaẽ dãnũ. et potest vt. l. ij. C. de noxa. et. l. fi. §. in cõputatiõe. C. de iur. delib. et qđ ibi not. Circa hoc tamẽ dubium olim vide quod not. Bart. in. l. i. §. nunciatio. ff. de no. oper. nũcia. vbi plene tractat an generalia verba legis restringãtur et quando. Ex pdictis habetis ꝙ qñꝙ receditur a ṽbis p dispositionis extensionẽ. qñꝙ p gñalitatis artationẽ. ¶ Circa tertiuꝫ casum. s. an posset recedi a iuribus ꝑpter impropriã verboꝝ expositionẽ: distingue. nã qñꝙ aliquis vult trahere ṽbũ legis ad aliquẽ intellectũ impropriũ p aliã legẽ ꝛ põt. et ita loquiẽ glo. in. l. non dubiũ. C. de legib⁹. Sed si de hoc nõ habem⁹ legẽ: regula est ꝙ stam⁹ ꝓpe significationi ṽboꝝ: vt. l. i. §. si is q̃ nauẽ. ff. de exercito. fallit si alia apparet mẽs legis q̃ colligiẽ ex plurib⁹. Primo si sensus ꝓpri⁹ ꝯtinet iniq̃tatẽ: ꝛ tũc itelligim⁹ sensum ĩpropriũ. vt. l. in ãbigua. ff. e. et ista ẽ mẽs legis vt. l. scire oꝫ. §. maxime. ff. de excus. tut. Scđo qñ

rō legis repugnat. nam rō legis mens legis est. vt. l. cū mulier. ff. so. ma. ꝛ no. in. l. cū tale. §. falsam. ff. de cōdi. et demō. et p dy. in. c. fi. de regu. iur. lib. vi. Tertio si cōis vsus loquēdi repugnat ꝓprie significationi. tunc mēs legis est ꝙ itelligam⁹ ſm cōem vsum loqndi. vt. l. liberoꝝ. §. ꝙ tamē cassius. de le. iij. et de ver. signi. l. in vulgari. et. l. vt alphen⁹. ꝛ. l. anniculus. Ex p̄dictis argue ꝙ si statutū punit extrahentē sanguinē in palatio: nō intelligit de flobothomāte quia hoc esset absurdū. Similiter si punit homicidā pena capitis: nō itelligit de occidēte bānitū vel dum se defendit. ¶ Exꝯclude ꝙ id qd venit ex mente videt venire ex ꝟbis legis extensiue aut restrictiue ſm subiectā materiā de qua loqmur vt in. c. postq̄. d elec. li. vi. vbi ter. Nec dr ista extēsio: vñ hʒ locū et ī penis vt ibi ptʒ. ꝛ. l. nolo ꝛ rei. §. verbū ex lege. ff. de ver. signi. Sꝫ nō dr extendi vbi est oīnoda rō et idētitas rōnis: vt no. in. c. i. de tem po. or. lib. vi. Et hoc est vtile scire ad statuta q̄ iuxta cōem doctrinā nō recipiūt iterp̄tationē extēsiuā nā extēsio q̄ descēdit ex mēte legis vel rōne siue oīmoda similitudine habebit locū etiā in statutis siue sit extēsiua ꝟboꝝ legis siue restrictiua. Potest. tñ dici potius interp̄tatio intensiua. i. intrinseca siue declaratiua q̄ ꝓpos terminos qui penes mētē sunt nō excludunt. allegat Cy. l. fi. C. de indic. vidui. ff. de ri. nup. l. libertū. §. senatusconsulti. facit qd not. bar. in. l. pretor. in p̄n. ff. de oper. no. nūcia. vbi an dicat expssum verbis qd venit ex mente vel generalitate. Itē circa istā mētē. l. nō vnū dictū Cy. qui post pe. et aliquos modernos dicit ꝙ etiā ꝓpᷓ rōnē nō scriptā pōt deuiari ꝛ recedi a ꝟbis legis. dūmō tñ illa rō sit naturalis ꝛ naturalit ꝛ cōiter posset ꝓbari ꝓp aliquā rōnē etiā si lex esset in ꝯtrariū mitigari pōt vt dicta. l. scire oꝫ. §. sufficit. de excu. tut. et hoc etiā not. bal. post eū in. d. l. nō dubiū. vñ ista sumpsi ab ipso ꝛ bar. ꝓ maiori pte. Quibus adde ꝙ rō ꝛ mēs idē sūt in. ll. Nec aliud est lex q̄ rō q̄ mouit legislatorē ad aliquid statuēdū. vt not. dy. in. d. c. fi. de regu. iur. li. vi. Hoc aūt exprimit si in. l. ampliat et restringit ꝟba legis ꝓut ad ipsam adaptantur: vt. l. adigere. §. quāuis de iure patro. Si aūt nō exprimit rō. in ꝯstitutione siue lege: tūc qualiter sit eliciēda istruit nos phs in topi. in. ij. li. Dicit eñ notabiliter ꝙ ad legē cōdēdā p̄sumitur legislator mot⁹ ea rōe qua mouet discretus et sapiēs si hoc fuisset interrogat⁹. iō cū ꝓ hoīes sapiētes leges et statuta fiant vt ptʒ i ꝓhemio. ff. ꝛ. C. huiusmōi volūminis. vi. cle. semp in eis cessat absonus ꝛ captiosus itellectus: et sanū intellectum nūq̄ abhorrēt. vt d. l. scire oꝫ. §. sed et si maxime de excusa. tut. vt do. Bal. dicit sicut homo cōsistit ex aīa ꝛ corpore: et ita lex cōsistit ex rōe ꝛ ꝟbis: et verba. l. sunt vt corp⁹ ꝛ supficies: aīa legis est rō siue mens ipsius. l. et hec magis dʒ attēdi q̄ supficies siue cortex ꝟboꝝ vt. l. scire leges. ff. de legibus. et. c. marchio ꝛ basilides. i. q. i. ꝛ. c. itelligētia. de ver. signi. Et nō solū in legib⁹ et canonibus sed in omī alia dispositione mēs est semp preferenda ꝟbis. vt plene no. in. c. quāto. de p̄uileg. in glo. Et sicut dixi generalia verba

legū restringunť ꝑ rōnē exp̄ssam subseq̄ntē vel tacite inherentē. vt in iuribus ꝓalleg. et in.l.solis his.C.de reuo.do.nā vt ibi dr̄ tacite cautū vr̄ vbi eadē rō reperiť: vt.l.fi.C.de re iudi.et ꝑ bal.in.l.si q̄s seruo.C.de fur.ꝛ ser.cor.vbi ꝯ ꝓdicta oppo.de.l.propesxit.ff.qui et a q̄bus.vbi videť ꝙ in statutis nō sit subītelligenda rō sed deseruiēdū ꝟbis ꝗꝗ duris vt ibi. Quidā dicūt ꝙ illa lex caret spū.i.rōe Bal.rn̄det ad ip̄am aliter vt vidisti.s̄.et aliter i ꝓdicta.l.si q̄s suo. ¶ Et ꝯcludo ꝙ si rō in lege non exprimiť: d3 subintelligi naturalis et ꝟisimilis q̄ātū pōt. nec diceť interꝑtatio extēsiua s3 ītellectiua q̄ ītellectus ꝛ rō idē sunt. facit.l. vnū ex familia.§.impator.de le.ij. Et qd̄ not.bal.in.l. ꝗuis C.de fideico. Quid dices de īpetratione iudicis cū a lege sibi ꝑmittiť in casibus dubijs ꝓut dixi.s̄.in.x.op. post ꝓn.dicit Bal.ꝙ magis accedat interꝑtatiōi declaratiue ꝗ extēsiue: cū ad iudicē nō ꝑtineat legē extēdere: vt.l.si ꝟo.§.d̄ viro.ff. solu.ma. Quid aūt etiā3 dices de argumēto a cōtrario sensu? dicit tex.ꝙ est cōiectura: vt.l. apud antiquos.C.de fur. Alibi diciť ꝙ est tex.ff.de testa.mili.l.q̄ testamēto. §. mulier Bal.post Ja.bu.dici in d.l.apd̄ antiquos.aut casus omissus qui venit a contrario sensu est decisus ꝑ alias leges: et tūc ꝑ contrariū sensum nō dr̄ sed tāꝗ omissus ab illa lege remanet sub dispositione iuris cōis: et venit decidendus per alias leges: vt.l.si cū dotē i ꝓn.ff.so.ma. et.l.si extraneus. de cōd.ob cau. Aut ille casus nō ē decisus ꝑ alias leges: et tunc arg. a ꝯrio sensu est ex mēte seu iterpretatiōe legis potius ꝗ ꝟbi.vt.l.si pecunia.ff.si cer. pe ibi tanꝗ sub ꝯria ꝯditiōe: q̄ dictio tāꝗ denotat improꝓetatē.vt.l.si pr̄.§.q̄ duos. ff.de adoptiōib⁹.et sic pt intelligi glo.d.l.apd̄ āntiquos.ꝛ ꝑ bal.in.l. ꝯuēticulā.i ꝓn.de epi.ꝛ cle.vbi dicit ꝙ enā i statutis ē validū argumētū a ꝯrio sensu.puta. Cauetur statuto ꝙ q̄libet mulier succedat mr̄i sue ab intestato si non extant masculi. Utrū ergo a ꝯrio sensu si extant masculi excludať? Refert Cy.ꝯsuluisse ꝙ sic. Idem dy.ꝑ.l. inter socerū.§.cū inter.ff.de pac. do.vbi predictū argumētū sumiť vt.l.de q̄bus de legi.et.C.de execu. tut.in rubrica. ¶ Iuxta predicta ꝯgrue applicať materia quod modis ꝛ qualiter fiat fraus legi. Ex auaricie eteni cecitate conanť homines varijs exq̄sitis fraudib⁹ q̄ sunt eis prohibita attentare.vt.c. auaricie.de elec.li.vi. Tales igiť faciūt legi fraudē multis modis. Primo de re ad rē. vt de pecunia ad pecuniā: vt.ff.ad mace.l.sed et iulianus.§. mutui.ꝛ.l. quēadmodū.de agri.ꝛ censi. ¶ Ex hoc inferas ꝙ si statutū ꝓhibeat extra districtū portare frumētum timore caristie/nō poterit portari farina l3 sint diuersa. vt.l.quesitū.§.illd̄ fortasse.de leg.iij. ¶ Secundo fit fraus de ꝑsona ad ꝑsonam/vt.l.si spōsa.in pri.de dona.inter virū et vxo.ꝛ.C.de scd̄is nup.l.hac edicta li.et in auť.de nup.§.optime. Ex quo inferas ꝙ si magnas prohibeť emere possessionē: et ipse per interpositā ꝑsonā emat: nō valet ꝯctus: q2 est fraus de ꝑsona ad ꝑsonā ¶ Tertio mō fit fraus de cōtractu ad ꝯctū: puta ꝓhibitus donare vēdit.vt no.i.l.q̄ testamētum.

de pba.et.l.cū qs.§.fi.de le.ij.⁊.l. codicillis.§.instituto.per dy.

¶ Quarto mō fit fraus de modo ad modū.vt cū mulier q̄ nō potest fideiubere fingit se pricipalē:vt.l. vir vxori.§.fi.ff.ad velle.et de istis et alijs exēplis vide in.c.quāto.de priuilegijs. ¶ Quito mō fit fraus de nomine ad nomen. exemplum sume ex.d.c.auaricie.ptās ergo vł assessor q̄ nō pñt phibēte statuto in officio refirmari non poterunt mutato noīe post illud officiū cōtinuare nisi eēt mutatio nedū nominis: sȝ forte auctoritatis et nature officij ipsi⁹ ar.ei⁹ qđ no.in.c. hi q̄ auctoritate.de preben.lib.vi. ¶ Sexto modo fit fraus đ tp̄e ad tp̄s: vt i.c.fi.de reg.iur.li.vi.et.l. filie nec.ff.sol.ma. ¶ Septimo fit fraus de quātitate ad quātitatē: vt si obligat⁹ vēdere panē vł vinū ad tabernā precio limitato vēdit plus ppł additamētū castanearum vel carniū assatarum:qđ additamentū nō est ꝯdignū p̄cio supaddito. ar.ff.de iure pa.l.si libert⁹ miorē. et de vsuris.l.eos.§.si q̄s aūt ⁊.l. athletas.§.p̄tor.ff.de his qui no. infa.⁊ istos modos pōit bal.i.d.l. nō dubiū.l.iij.op.de hac materia vide etiā i decre.t.xiij.q.ij.plerique. ¶ Ex p̄dictꝫ plene hēs de interpretatiōe canonū ⁊ legū ⁊ de mēte verbis p̄ferenda. et q̄t mōis fraudatur legis intētio siue mēs absque offensiōe verborum videt i regula ꝯ legē de reg.iur.li.vi.⁊ alibi dicit accur.quod lex aliđ sonare vr̄ q̄ȝ velit:et magistri et scolares sepe decipiunt. vt no.in.l.oēs.ff.de excep. ¶ In hac q̄stione ponit Seneca i declamatiōibus q̄stionē talē fundatā sup duplici.l. Prima erat maior diuidat patrimoniū:minor eligat. Secūda erat:liceat filiū ex ancilla tollere.his p̄missis qō talis formatur ¶ Pater cū hēret filiū legitimum filiū aliū ex ācilla substulit ⁊ decessit.maior sic diuisit vt p̄rimoniuȝ totum ex vna pte poneret:ex alia ancillā matrē hui⁹ minoris:q̄ minor de hac diuisiōe ꝯq̄rit i fraudē sui factā vt vel matre careat si patrimoniū eligat:vł ecōtra p̄rimonio si eligat matrē:maior respondet quod non pōt ex hoc redargui cū fecerit hoc lege pmittente.ille minor replicat imo nichil nisi qđ lege factū est q̄relā hȝ. nā si q̄d aliđ aliter gestū est.ip̄m p se irritū est. circūscriptio semp crimē sub specie legis inuoluit.qđ apparet i illa legitimuȝ est: qđ latet insidiosum circūscriptio p ius ad iiuriā puenit. Tullius etiā libro p̄io de officijs dicit iiuria et calūnia q̄dā nascit et vitijs callida iuris interpretatiōe ex quo illđ pūerbiū sumit: summū ius summa iiuria factum est:ponit exēplū:treuga centū dierū fctā iste alteri⁹ de nocte agros depopulabat quod dierū nō noctiuȝ inducie facte essent. Et hec dicta sufficiāt circa legū ⁊ canonū interpretationē. ¶ De statutorum etiam interp̄tatione plenius.j. subdam in.q.vi. ¶ Sexto q̄ro de q̄busdam dubijs circa legū ⁊ canonū correctionē. Et primo sup hec tradit regula quod posterior cōstitutio tollit priorē q̄ȝuis de ipsa mētionē nō faciat.de quo in.c.i.de ꝯsti.li.vi.de quo vide qđ ibi scripsi.hoc veruȝ nisi possint aliqua subdiuisiōe iuuari.vt.c.cū expediat.de elec.lib. vi.in.l.i.C.de inoffi.doti. ¶ Ad derogationē ergo priorum.ll.nō est necessaria clausula non obstāte in legibus posterioribus: vt.d.c.i.

¶ Ad derogationē pcedentiū sta tutorum an in nouis statutis sit dicta clausula necessaria .f.dicam. ¶ Sz hic qro si noua lege seu astitutione apponitur cl'a nō obstātib⁹ qbuscūq.ll.&c.per hoc tollatur ne ista posterior limitet et distiguat p priorē. Bar.dicit q etiā hoc casu debeāt subdiuisiōe inuari & distingui.qn simplr annectit dicta cl'a nō obstāte in aliq.l.9ria q nō possit sub hac sustineri:vt aut.de suc.ab intest.circa prin.& ibi not. glo.sup vbo vacātib⁹.pro hoc facit.C.eo.de succes.aut itaq.in eo q ibi disputat an sit correcta le. de emancipatis:et per hoc infert Bar.q notādus est modus pcedēdi sup crimine lese maiestatis tradit⁹ i extraua.ad repmēdū.cū cl'a nō obstāte lege aliqua &c.nō hz locū i casu.l.i.C. si qs ipera. maledixe.naz cū ibi sit pncipalit puisum 9 maledicētē pncipi p dictā extuag.q ghaliter pouidet sup crie lese maiestatz nō derogatur illi legi p hoc.facit in aut.hec 9stitutio iterptat 9stitutionē &c. naz p illā itelligit sublata.l.fi.C. de sacrosan.ec.q ghaliter loquit. nō autem constitutio special is q est vt est ratio &c.col.iij.et probatur.C.de sacrosan .ec.aut .quas actiones.licz glo.in illo variet.sz si in lege noua diceret.nō obstāte aliq lege que ghaliter vel spāliter loq retur tūc dicte.ll.nō distingue rēt vel limitarēt legē nouā nec hz locū.l.nā & posteriores.ff de legibus. ¶ Sed hic post eū quero de notabili qstiōe circa prime dicta Illa extrauagās modū dat pcedēdi cū clausula nō obstante aliq lege.sz p legē ātiquā cuidā dignitati vel ordini spāliter est 9cessuz vt ibi psidētes circa pogatiuam gaudeāt i modo pcedēdi: vt.C. de pri.sacro.scri.l.isacris.Utruz ergo in casibus cōprehēsis in extrauag.predicta dicto priuilegio gaudebūt.dubiū est in hoc:qz dicta.l.in sacris.est magz specialis quo ad psonas.qz solū in illis de qbus ibi. Sed qz dicta cōstitutio ad repmēdū est ecōuerso.s.spālis quo ad causas.l.lese maiestatis.tn est ghalis quo ad psonas: qz oēs cōplectit. Ex quo resultat qdam perplexitas.qz nō possunt ad inuicē 9ria ri genus & species: et p 9sequens q ex eis p aliā limitetur nō pōt cognosci.Bart.i ista perplexitate reducit se ad istā cōsiderationem vcz q tenet ius singulare interdictū pter aliquaz vtilitatē.vt.l.ius singulare.ff.de legibus.Si tn in preleg.ll.specialitas reperiat talis q vtraq seruari nō posset:sed oporteat alteri derogari:derogādum est illi vbi minor vtilitas reperit.et fuari dz illa vbi maior vel euidētior vtilitas esse depehēdit. Hec eniz est benignior interpretatio.ideo amplectēda. ff.d legi.l.benigni⁹. et.l.quotiēs. ff.de regu.iur .et qz causa magis priuilegiata prefertur:vt.l.i.C.de priuilegio dotis. ¶ Ex qua theorica concludit in proposita questione q cum cōstitutio an repmēdum prouideat incasu maioris periculi & delicti derogat ordini procedendi q tra ditur in predicta.l.in sacr is. Ad ducit exemplū in minoribus in quorum fauorem generaliter est prouisum q nulla currat eis pre scriptio:vt.l.fi.C.in quibus cau in integ.resti.non est neces.et hec 9stitutio ē spālis q ad psonas:et

generalis quo ad cauſas. ¶ Alia
eſt lex conuerſo q̄ ꝓuidet ꝓpter
publicā vtilitatē vt inſtātia finia
tur trienio ne lites ſint imorta=
les: vt.l.ꝓperādū.C.d̄ indi. Iſta
eñ lex eſt generalis quo ad pſo=
nas/ꝛ ſpālis quo ad cauſam iſtā=
tie tñ q̄.l.lꝫ antiquior non tollat̄
precaleg.l.fi.ꝛ hoc rōne p̄dicta:q2
publica vtilitas que verſat̄ in liti
bus dirimendis p̄fertur vtilitati
minoꝝ que nō eſt ita publica:vt
no.i.l.fi.C.ſi aduer.rē iudi. Lex
ergo antiqua q̄ habet cām fauo=
rabilē ꝛ ſpecialitate maiorē limi=
tat legem nouā. Si vero nō eſſet
vna rō ſpāliter fauorabilior alia
tūc.l.noua in dubio dꝫ p̄ualere.ꝛ
hoc dicit,eſſe notandū ꝓ ſtatutis
prout ipſe no.in p̄dicta extraua.
ad reprimēdum.cui adde qd̄ no.
ſcripſi.in.c.cū in cunctis.de elec.
li.vi.in nouella.et qd̄ no.de iſta
ꝑplexitate in p̄n.in.c.i.de p̄ui.lib.
vi.in nouella.et qd̄ de ſtatutis.j.
ſubijciā in q̄ſtionib⁹. ¶ Ulterius
quero vtrū iſta correctio vnius.l
ꝑ aliā hꝫ locū in corelatiuis vt ſi
ſit correcta l ꝟ no ex eis videatur
correcta in alio. Bar.dicit ꝙ ſi cor
regit̄.l.in vno ex correlatiuis itel
ligitur correcta in alio.lꝫ hoc nō
exp̄matur: vt.l.fi.C. de indic.vi=
dui. Nō ob.l.p̄cipimus.C.de ap=
pel.in fi. Regulariter.n. verū ē ꝙ
lex non corrigit̄ niſi in expreſſo vt
in ꝯrio.fallit in correlatiuis in q̄=
bus etiam in materia correctiua
correctio in vno inducit correcti=
onē in reliquo:vt.d.l.fi. ¶ Idē in
materia diſpoſitiua etiam penali
vt cōſtitutio ꝓuidens ſuꝑ vno ex
correlatiuis videatur in alia ꝓui
dere. Unde ſi aliq̄s.ꝓhibetur eme
re ſub pena videt̄ prohibit⁹ ven=
dere ſub eadē pena. facit.l.cū em
ptor.ff.de reſcin.ven.ꝛ.l.fi.de ex=
cep.ꝛ.l.i.C.de cupreſ.ꝛ no.Bal.i
l.nemo martyres.C.de ſacroſan.
ec. Cōtra hoc tñ facit qd̄ no. Bar.
poſt glo.in auṫ.q̄ ſemel.C.quō et
qñ in vbi aliter ē ꝓuiſum ꝯ acto=
rem ꝯtumacē q̄ ſtatueret ius.C
l.ꝓperandū in danda di'atione.
et tñ iſta.l.ꝓperandū remanet in
correcta in reo/ꝛ ſic in vno ex co
relatiuis nō tangit reliquū. Sol
ue:vt ibi ip̄e dicit.hoc facit diuer
ſitatis rō inter reum ꝛ actorē cō=
tumaces.ꝓpter cōtumatiā enim=
actoris pōt perueniri ad diff.niti=
uā ſniam etiā lite nō cōteſtata vt
ibi.qd̄ ſecus eſt in reo.nō mirū er
go ſi ꝓpter maius periculum ma
ior dat̄ actori dilatio.facit qd̄ no.
de do.ꝛ cōtu.c.i.li vi. in nouella.
habet ḡ locū qd̄ dixi cū correlati
ua habent ſe vt paria. ſecus ſi di
uerſo iure regulētur vt eſt actor
ꝛ reus.q̄ in multis differūt:vt no.
in.l.de die.ff.qui ſatiſda.cogan.
¶ Predictis adde ꝙ licet etiā ex
idētitate ratiōis.l.traheretur ad
aliū caſum:vt.l.nō poſſunt.ff.de
legi.tamē ſi aliter i illo alio caſu
eſſet expreſſe ꝓuiſum ꝑ idētitatē
rōnis/nō inducit̄ legis correctio
ſm op.glo.quā ſeq̄tur Bar.in.l.fi
C.de ſacroſan.ec. Nec obſtat qd̄
dictū eſt de correlatiuis:vt corre=
ctio in vno extendat̄ ad aliud.q̄a
in eis eſt iſeparabilis cōnexitas.
et vno poſito alterū neceſſario ſe
quitur:vt.d.l.fi.Bal.tñ in.d.l.fi.
dicit:ꝙ qñ rō eſt expreſſa in lege
ita ꝙ ex ipſa rōne poſſumus iſer
re ad quelibet caſum:dicta rō idē
debet ḡnaliter operari qd̄ lex ſcri
pta per ipſam:inducitur veteris
legis correctio.hoc tñ dicit verū

nisi l lege noua esset aliqua dictio taxatiua/ sicut est in corpore vnde sumitur auth.quas actiões.ex tacita aũt ratione non inducitur hec correctio sm eũ. Quid dices cum sub vna regula lex disponit diuersis casib⁹ an correctio legis i vno casu vel psona extendat ad aliũ casum vel psonam:pone exemplũ dicit lex ꝙ in testamẽtis in quib⁹ cessat falcidia cessat trebellianica ff.ad trebel.l.marcell⁹.modo supuenit noua lex q̃ prohibet falcidiã in relictis ad pias causas:an cessabit simitr trebellianica: Barto.ꝙ sic/nõ ex eo ꝙ sit eadẽ ratio : quia hoc nõ sufficit ad correctionẽ sm superius dicta.sed ex eo ꝙ regula iuris antiqui complectitur casuꝫ omissum in lege noua:vt corrigatur sicut casus exp̃ssus.et hoc ipse not.in.d.l.marcellus.ꝛ Bal.in.l.filiũ quẽ habẽtẽ.in repetitiõe ꝛ qð ipse no.in.l.si q̃s seruo.C.de fur. Regula igit̃ que ꝯiungit casus varios est potẽtior q̃ ratio que adaptat̃ ad plures:qꝛ p regulã inducitur correctio oim casuum sub regula cõprehensoꝝ etiã si in noua lege sint omissi . sed non ita inducit identitas vel maioritas rõnis sm opinionem glo.i.d.l.fi.C.de sacrosan.eccle.ꝛ facit qð no. Bar.in l.i.ꝛ.ff.ꝗ.de lega.i. ¶ Quid si lex ꝓuidet in duob⁹ casib⁹ quoꝝ vnus venit in ꝯsequentiã alterius:puta dicit lex ꝙ ad eum deferat̃ tutela ad queꝫ defertur hereditas.et sic eã tutela comitat̃:an exclus⁹ per nouã legem ab hereditate videat̃ exclusus etiã a tutela : dico ꝙ sic: vt no. Bart.in.l.i.ff.de legi.tuto. ¶ Reuocato em̃ cõmodo itelligit̃ reuocatũ onus/ꝛ econuerso:vt.l. alũne.§. seya.de adi.le. Et multis rõnibus hoc ꝯfirmat Bart.in suo cõsilio qð incipit ciuitas met dioleneñ.ꝛc.vbi cõcludit ꝙ p statutum quo excludũtur cognita a successione extãtib⁹ agnatis/ exclusi intelligunt̃ sim̃r a tutela que venit in ꝯsequẽtiã ad hereditatẽ: vt dixi. Et vide ad p̃dicta qð no. de offi.or.c.fi.li.vi.in glo.sup ver. ꝓut sunt.et no.in.c.iter dilectos. de fide istru.in nouella.vbi de priuilegijs ꝯcessis ad istar.ꝛ qð not. Bal.in.l.oia priuilegia.C.de epi. et cle.ꝛ.l.quicq̃d.de aduo.diu er. iudi.vbi ꝯcessio priuilegio vni' studio sicut hab ꝫ aliud:si reuocat̃ illud non reuocant̃ illa ꝯcessa ad instar:qð facit ꝯtra iã dicta. Et oia ista notant̃ pro limitatione illius vulgar regule qð nõ 'mutat̃' quare stare' ꝓhibet̃.illius/ꝙ legũ correctio nõ extẽdit̃ ad casum improuisum.l.precipimus.in' fi.C.de appel.ꝛ in.l.sancim⁹.C.de testa.nam vt vides' ex p̃dictis in multis casibus aliud est dicendũ. ¶ Septimo q̃ro vtrũ illa q̃ cõtra ius fiunt debeãt semp p infectis haberi: De qua materia remitto ad notata in.c.que ꝯtra ius.de reg.iur.li. vi.p Bal.plenI⁹ in.l.nõ dubiũ.C. de legi. vbi p plures opi.istã materiam declarat. Opponit em̃ de maleficijs.nã fiunt ꝯ legeꝫ ꝛ tñ nõ habẽtur ꝓ infectis:qꝛ puniuntur cõmittẽtes. Sol.vt ibi in.iiij.op. De inde ope.de sñia que nõ dꝫ ferri sub ꝯditione/ꝛ tñ lata tenet: vt l.ꝗ.§.biduũ.quãdo ap.sit. Sol.vt ibi in.v.oppos. ¶ Subsequenter oppo.de relegato ad tẽp⁹/cui iudex nõ debet adimere bona:vt.l. relegatoꝝ.§.ad tẽpus.de inter di.ꝛ releg.ꝛ tñ si adimit/ valet:vt ibi. Sol.vt in.vi.oppo. Ulteri⁹ lex

prohibet dolum cōmitti/ et tamē si cōmittat valet cōtractus. Dic vt ibi in.vij.oppo.plene in.ix.oppo. arguit q factū ꝯtra legē possit cō firmari.l.et si contra.C.de nup. Sol.vt ibi per eū qui plures opi. format: et in casib9 in quib9 nō va let actus cōtra legē: an firmet iu rameto.de quo p Bar.in.l.si quis pro eo.et.l.cū lex.eo.ti. Sed iuxta predicta quero qn lex etiam prohi bet/ et vltra ꝓcedit penā imponen do vtrum pene appositio firmet actū ꝯtra nullitatē? Quidā q sic per.l.qđ ait lex.ff.de diuor. Item annullatio actus est pena gnalis: vt.d.l.nō dubiū: sed vbi apponit specialis pena vt in themate gnā lis dz cessare: vt.l.sanctio legū.ff. de penis. ¶ In hac qōne Ja.bu. dicit q aut pena nullitatis indu citur p aliā legē ꝓhibentē/ et tunc actus nō valet. Aut nō reperitur lex simpliciter ꝓhibens: sed soluz respectu pene/ et tūc valet act9: qz ex eadē lege pena gnalis nō cōpa titur se cū pena spāli: sz ex diuer sa lege bene cōpatitur fm eum qđ est subtile. Do. Bald.dicit q qñqz nullitas actus ꝓprie loquēdo nō est pena primi: qn lex detrahit pe ne dantis/ vel administrationem adimit/ vel rem a ꝯtu eximit/ vel delictū presumit: tūc spālis pena inserta in lege nō facit actū valere quia sua natura ꝓhibet/ et habet ꝓhibitionē nullitatē intrinsecā. Si aūt nullitas ꝓprie loquendo est pena: tūc haberet locū ꝯsidera tio Ja.bu. Et inducit ad qōnē sta tuti quo cauet q nullus ꝯtrahat quin soluat gabellā de ꝯtractu: et si nō soluerit gabellā soluat cen tū noīe pene. Isto casu cōtractus valebit: qz lex vltra ꝓcedit impo nēdo diuersaz penā a pena nulli tatis. Et ideo pena specialis im pedit penam generalem. ¶ Predi ctis adde q quando pena venit ad rescindēdum et nō obuiat con tractui a principio: non rescindit ipso iure nisi hoc exprimatur: vt.l.vniuersa.C.de preci. impera. offe.et no. Barto.in.l.cum lex.ff. de fideiuss.vbi omnino videas. ¶ Ex predictis habes an annul latio actus dicatur pena. Johan. and.dicit q non est pena: vt ipse no.in.c.si.de electio.lib.vi.in no uella. Bal.in.d.l.non dubium.ij. col.dicit q si annullatur actus ra tione ꝓhibitionis/ annullatio di citur esse pena: vt.d.l.nōn dubiū. et.l.senatus.ff.de contrahen.emp. Sed si actus est nullus rōne mo di vel forme: tunc illa nullitas nō dicit esse pena. et loquitur ita Jo. an.et no.de illa.q. Bald.in.l. nec martyres.C. de sacrosanct.eccle. ¶ Predictis adde qđ scripsi in re gula ea que fiunt de reg.iur.li.vi. in pma oppo.vbi plene examino cū iuris ꝓhibitio dirigit ad iudi cem non audiat/ nō faciat et silia: an valeat si egerit in contrarium ibi plene p Bal.in.d.l.cuz lex.vbi quid iuris qñ ꝓhibitio legis diri gitur ad cōtrahentes: vt.l.pretor ait.ff.de no.ope.nū.p Bar.de pdi cta materia. ¶ Sed vltra penam nullitatis act9 quero an patiatur aliquā penā qui trāsgredit leges vel canones. Glo.dicit q si hoc fa cit ex contēptu credens ecclesiaz non posse talia statuere/ punit vt hereticus. Sed si aliter transgre ditur est pena dispositiōis/ si alia specialis non reperiatur īposita: vt no.in.c.generali.de elect.li.vi. ¶ Uenire eīn contra canones vel

cia non obedire est mortale pecca tum.xi.q.iij.nemo epo℞.et.xxiij. di.c.i.q℘ est ve℞ in p̄ceptorijs: vt no. Jo.an.in.c.ij.de maio.et obe. et no.host.q misericors de⁹ mise ricorditer agat I hoc et alijs mul tis laqueis impositis per huma na statuta/cum tñ ecclesia non de beat illaquceare. arg.xxvi.q.i.de viduis.vide q℘ no. Bal.i.l.nemo martyres. C.de sacrosan. eccle.et plenius in.l.legis virtus.ff.de le gi.vbi ↄcludit q est pena arbitra ria.Bar.tāgit in.l.oēs populi.ff. de iusti.ꝛ iur.in.q.ad fi. ¶ S₃ hic quero reperit ↄstitutio precepto ria vel prohibitoria alicuius facti s₃ nō fuit dicta ↄstitutio in practi ca vel in vsum deducta: an talis consuetudo excuset a pctō.glo.q sic in.c.i.de treu.ꝛ pace.de qua in sti.in p̄he.ꝛ in aut.de here.et fal. .§.i.colla.i.ꝛ.iiij.di.leges.et.c.in istis. Et hanc tenet Hos.in.d.c.i. et in summa.Idē Inno.ꝛ host.in summa. Sed idē host.in.d.c.i.te nuit ↄtrariū.pro quo facit.xij.di. c.ij.in prin.ꝛ.lxxxviij.di.c.propo suisti.in.fi.ad hoc q℘ no.in.c.dolē tes.de cele.mis. puta negari non pōt q ↄstitutio icepit ligare a pri cipio post duos menses.illa ergo obligatio nō debuit tolli tēpore: qꝛ tempus nō est modus tollendi obligationē semel natā.l.obliga tionū fere.§.placet.de act.ꝛ obli. nec in talib⁹ excusant glo. cadem magistralis.de biga.c.ij.de decu. C.l.vobis q℘ em̄ precipit impera tur: et q℘ imperatur.ꝛc.xiiij.q.i. q℘ precipitur.de verb. sig.in his et ad hoc oīno vide q℘ no. Archi. xi.di.in his.ꝛ.xiiij.distin.in istis. ¶ Alij distinguūt inter penā que infligitur ipso iure: ꝛ penā que ve nit infligēda ab homine: vt in pri ma non excuset dissuetudo: qꝛ ta lis transgressor incidit in factum iā dānatum.xxiij. q.i.c.i.iij.et.iiij. In secūda excusatur.et sic intelli gitur.c.leges.cū si.alleg. ad hoc Jo.an.no.per eum de consue.sup rubrica.in fi.inouella. ¶ Credo veri⁹ q℘ tenet Bar.Inno.ꝛ Hos. vt.s.retuli. Nec videt verū si con stitutio a prin.obliget q hodie et omi tpē duret talis obligatio.q̄si lex semper loquatur.l.arriani.de here. Dico enim q si constitutio firmata nō fuit moribus vtentiū/ fingit nec a pricipio obligasse.q℘ patet: qꝛ dicitur abrogata per nō vsum: vt l.d.l.leges.ꝛ.c.denicꝫ.vi demus in simili q vitium contra ctus initi contra iura purgat cur su tēporis: vt.c.cura. de iure pa. ¶ Item fm communē₃ opinionē potest prescribi merū et mixtū im periū: vt plene per Bal. in dispu tatione quadā que incipit Apol lonius.ꝛ.c.cum cōtingat. de foro compe.et tamē constat q habuit viciosum principiū ꝛ progressum vsurpando sibi tale officium ho mines carcerādo/ torquendo de capitando ꝛ similia faciendo que sunt de mero imperio. Non ergo sequitur a principio obligauit cō stitutio: ergo durat semper obli gatio: quia imo et ius et consue tudo contraria sunt. et statutum tollit effectum illius. facit quod no. Johan.and.in.c. Johannes. de cleri.coniug. in illa questione an tollatur lex per nō vsum in vlt. oppositione. Et Cy.in.l.ij.C.quē sit long.consuetu.facit quod dixi in cle.i.de re.ec.non alie.post lau. ¶ Octauo q̄ro breuiter et remis siue de quibusdā questiōib⁹ circa

leges vel canones. primo q̄s posset leges vel canones cōdere? no. ij.dist.lex est. Est dubiū circa hoc de ppl'o romano ꝛ senatu/an possunt cōdere legē vniuersalem. de qua.q. p Arch.ij.di.lex.vbi an populus roman⁹ possit reuocare imperatorē siue ptātem oēm qnā in eū trāstulit? Quidā ꝙ sic vt ibi p eū. Bar.ꝙ nō possit legē condere ꝓpter translationē oīs ptātis in principē: vt seipse no.i.l.fi.C.de legi.ꝛ Bal.ibidē.ꝛ pleni⁹ i.l.nō ambigit.ff.eo.ti.ꝛ ibi de hoc opi.gl. quas.Cy.plene refert in.d.l.fi.C. de legi.vbi dicit tene qđ placet: ſ3 quicqd sit de iure de facto dicit ꝙ nō seruaret extra vrbē. Hostiē.idē tenet sc3 ꝙ nō posset i summa huius ti.§.si quis possit.ad fi. ¶ Secūdo quare leges sint inuēte: ꝛ q̄ sint ꝯsiderāda in ipsaꝝ cōstitutione: habet.iiij.di.per totum. Et qđ sit officiū legis canonis.iij.di.oīs et.iiij.di.erit autē.vbi qualis debeat esset lex: ꝛ ibi tāgit de lege lingua.hic.aūt an debeat obseruari vel possit fraudari p Innoc.in.c. pleriq3.de imu.eccle.in p̄n.et.l.i. de cadu.tol.in prin.p Bal.et.i.di. ius gētiū.vbi vtrū seruus peccet si fugiat/tenet ꝙ sic si in iusto bel lo: secus si in iniusto captus. Et qualiter ꝯstituant. Et an scriptura sit de essentia legis siue substātia Jo.an plene no.in.c.nemo pōt de reg.iur.li.vi.in mercu.et tenet ꝙ scriptura nō sit de substātia legis vl' statuti.ꝛ videt casus in.c.i. de renū.li.vi.idē Bal.in.l.hūanū. C.de legi.l3 aliter ibi Pe. ¶ Tertio an leges trahant non solū ad futura/ſ3 etiā ad p̄terita pendentia vel decisa. Ista q̄stio plenius examinabit infra i materia statutoꝝ in q̄ne. ¶ Quarto an iuris ignorātia vel facti vel alia/ꝛ qualis excuset: et an ignorare ius sit lata culpa vl' dol⁹. plene.i.q.iiij.§. item pacto.ꝛ.l.regula.ff.de iur.et fac.igno.ꝛ de vltia p Bal.in.l.leges sacratissime.C.de legi.ꝛ.l.error.C.de iur.ꝛ fac.ign.in.i.ꝛ.ij.q. ¶ Quinto an teneat q̄s scire ꝯstitutionē/ꝛ a quo tp̄e incipiat ligare: p Host.in sūma hui⁹ ti.§.qñ cōstitutio.ꝛ vide qđ no. in ꝓhemio clemen. ¶ Ulteri⁹ q̄d est ius naturale/ꝛ quod modis sumat.i.dis.c. ius aūt.ꝛ.c.ius naturale.ꝛ ibi per Arch.ꝛ an sit mutabile.v.dist.in prin.p Archi. ¶ Itē de iure gētiū vide.i.di.ius gentiū/et vnde deriuet ꝛ si dicat naturale p Archi.i. di.ius aūt naturale. Et an seruitutes sint inducte de iure naturali vel gētiū? p Arch.i.di.ius gentiū Istud aūt ius et etiam ius ciuile qñq3 est bonū ꝛ equū: qñq3 bonū/ sed nō equū: qñq3 equū / ſ3 nō bonū: qñq3 neq3 equum neq3 bonu3. prosequere p exempla vt no.i.di. ius naturale.ꝛ.ff.de iusti.ꝛ iu.l.i. et qđ no.eo.ti.l.penulti. ¶ Itē an rubrice legū canonum vel decretorū possint allegari i causis.ix.di. quis nesciat per Archi. ¶ Ite3 an ius canonicū dicat hūanū vel diuinū ius.viij.di.quo iure p arch. Plura alia remissiue possem perseq̄ui/ſ3 p̄dicta sufficiāt. ¶ Incidenter eni de his iurib⁹ ꝛ de iure diuino in ꝓmo tractatu statutoꝝ ꝛ cōstitutionū synodaliū aliqua repetemus. ¶ Ad ip̄am ergo materiā descendens ex multis vtiliter circa ip̄a3 materiā examiatis: hactenus p antiquos doctores referam/q̄ michi magis videbunt vtilis: q̄ ex scriptis modernoꝝ repe-

ri variis locis tacta.put.i.patebit ¶ Ordinē aūt dicendoꝝ capio ex solēni repetitiōe: quā do. Bar. fecit in ista materia. ff. de iusti. et in. l. oēs populi. ¶ Diuisit autē tractatū pricipaliter in septē qōnes pncipales: quaꝝ Prima est quis possit facere statuta. Scda qualiter. Tertia de qbus reb⁹. Quarta quos ligēt. Quinta a quo tpe. Sexta vtrū statuta recipiāt interpretationē. Septima qliter in iudiciū deducant. Sub qlibet pdictaꝝ plures accessorie congrue aptabūtur. Retētio igitur ordine qstionū principaliū. ¶ Primo qro quis possit facere statuta? Ad cuius declarationē pmitto an facere statuta sit meri vel mixti imperij an iurisditionis? Dicit Bal. ꝙ si loquer copleriue est meri imperij: sed si distributiue fm rē dispositā: qz eadē est qualitas fori et statuendi: vt pbat in. l. mulier C. de sen. fm eū ibi. ¶ Alibi dicit ꝙ statuta cōdere est opti⁹ de quadam iuris pmissione ꝙ sit annexū iurisditioni. et ipse no. in. l. oms ppli. in princi. de iusti. et iur. circa prin. et videt hoc ex eo probari: qz vniuersitates possunt facere statuta, et tn̄ non habēt iurisditionē vt no. Inno. i. c. cū accessissent. de cōsti. et eo. ti cū oēs in nouella. nō habet rōnem istud dictū. s. ꝙ vniuersitates nō habēt iurisditionē. nā fm hoc nō possunt eā dare rectori suo: qz nemo dat qd non hz c. dayberti. i. q. vij. et. c. ꝙ aūt. de iure pa. et tn̄ fm eos vbi. s. hoc est falsū. nā suo pposito dāt iurisditionē sup se, vt. l. fi. C. de iuris. om. iudi. ¶ Credo ergo ꝙ auctoritas statuendi depēdeat a iurisditiōe. et qntum iurisditio se extendit tm̄ auctoritas faciēdi statuta. ad hoc qd not. in. l. i. ff. de iuris. om. iudi. Vn̄ dicit Bal. post Bar. ꝙ quātū quis hz iurisditionis, tātū hz auctoritatis cōdendi statuta. qz statuta cōdere est iurisditiōis, et vno posito ponit reliquū, et cōuerso: vno remoto remouet reliquū. Et qnqz est meri iperij et qnqz mixti fz causas quas decidit. et ita no. in. l. oēs populi. ¶ Hoc ergo premisso ē qstio pposita si qs possit facere statuta, dubitat de plurib⁹ Primo an et qn vniuersitates. Secūdo an pars vni⁹ vniuersitatis: qz forte ciuitas est diuisa per partes, vel vna partium est expulsa. Tertio an collegia siue corpora: puta doctoꝝ căpsoꝝ cerdonū et similiū. Quarto an iudices, ppetui, vel ad tēpus dati. Quinto an epi vel legati. Sexto an capitula vel collegia ecclesiaꝝ. Septio an statuta requirāt cōfirmationē superioris. ¶ In prima. q. dicit ꝙ aut loqueris de vniuersitate que nullā habz iurisditionē, vt est vniuersitas castri vel ville: aut de illa que hz oēz iurisditionē: aut de illa q̄ hz iurisditionē modificatā. Pmo casu nō pōt facere statutū: cū iurisditio nō sit penes castrū vel villam: vt no. Bal. in. l. i. ff. de dā. infec. et no. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. facere em̄ statutū est iurisditionis vt dictū est. Si vo vellet facere statutū sup his que nō descēdunt a iurisditiōe: fz a rerū suaꝝ administratiōe, vt de pecunia expēdenda vel colligenda: et possent. vt. l. i. et. l. ambiciosa. de decre. ab or. fa. facit qd de statutis capituloꝝ no. Jo. an. in. c. cōstitutionē. de vb. sig. lib. vi. in. d. c. cū oēs. i nouella. et. c. cū accessissent.

per Inno. ¶ Scdo casu cū loqris de vniuersitate q̄ habz oēm iurisditionē: et tūc pōt: vt.l.oēs populi.ff.de insti. et iur.et.l.si creditoreo.de priuileg.cred. ¶ In tertio casu similiter pōt quatenus iurisditio se extendit.nam fm q̄ iurisditio limitat: limitat etiā auctoritas statuētis re loco et tēpore.c.ecclesia sctē Marie.j.eo.c.vt alarū.de cōsti.li.vi.facit qd no.in.c.pro illoꝝ de pben. ¶ Ista tria mēbra ponit bar.l.d.l.oēs ppli circa.pn. Bal.etiam plene not.l.d.l.omnes ppli.§.modo restat videre ibi.et ideo de iure cōi sic distinguendū est ꝛc. Sed nūqd sine suo rectore poterit vniuersitas facere statuta? Quidā q̄ non: qz iurisditio est penes rectorē non penes vniuersitatez.arg.de rescrip.c.edoceri.et hoc tz compo.ar.l.si curatorem.C.de in inte.resti.vbi vero non hz rectorē: tūc ecōtra in statuendo q̄ in al qs iurisditionē habet.argu.ff.quod cuiusqꝫ vniuer.no.l.i.et.l.item.§.sed cum.et in dicto.c.cum oēs.de ꝯsti. Ja.bu.in.l.i.ff.quod quisqꝫ iuris.dicit q̄ populus vel ordo pōt legē cōdere etiā sine cōsilio vel decreto magistratus.l.i.§.solent.ff.quando ap.sit.lz quidā ꝯtra p.l.ij.C.de ser.reipu.ma. ¶ Item possunt expedire q̄ pertinent ad publicā vtilitatē imediate: vt dicta.l.ij.et di.§.solent.sed non possunt ea que pertinent ad iurisditionem/ nisi in defectum: vt.l.vbi ad sunt de tuto.et cura.da.ab his. ¶ Item que respiciūt singuloꝝ vtilitatem non per modum iurisditionis: sed legis: vt.l.imperatores.ff.ad.l.iul.de amno. ¶ In.ij.q.vid.r q̄ licz ciuitas sit diuisa p quarteria vt est ista inclita ciuitas bononie nō videtur q̄ possit facere statuta que pertinēt ad dictorū decisionē: qz iuriditio est penes populuz nō per partes diuisa: sicut diuisio administrationis inter tutores est diuisio facti nō iuris siue iurisditionis: vt.l.inter tutores.ff.de admini.tuto. ¶ Quantuz ergo ad administrationē pecunie et rerū pertinet/ poterit quodlibet quarteriū statuere vt dictū est etiā i vniuersitate/ castri/vel ville.facit.l.si quis a filio.§.si parti.ff.de le.i. Nō ob.l.iij.§.dictum cū esset de ori.iur.quia illa plebiscita valent ex confirmatiōe postea subsecuta: et ita intelligit eum Bar.post Jaco.de bel. ¶ De alia questione cū vna pars ciuiū est expulsa de ciuitate querit Bal.an intrinseci de iure possint facere statuta ꝯtra expulsos: Videt q̄ sic: qz intrinseci faciunt populū nō dispersi et vagi mundum.c.cū ex iniūcto.de oper.no.nūcia.per Inno. In contrarium q̄ ꝯtra spoliatos anteq̄ restituātur non possit ferri sententia hominis: vt.c.i.de restitu.spolia.li.vi.ergo nō statuti sententia. Itez non possunt comparere ad cōtradicendum.ergo non valet qd statuitur in eorum preiudicium.cle.pastoralis.de re iudi. Item fit a capitalibus inimicis eorum et notorie suspectis.ergo non valet.sicut/ nec sententia.ff.de arbi.non distinguemus.§.cum quidam.et l.i.C.si qua pte.po.facit.c.accedens: vt lit.non contest.c.ij.et qd no.in.c.statutum.§.cum vero.si per ver.non audens.de rescript.lib.vi.et concludit Bal.q̄ si sint expulsi ex iusta causa valet statutum: qz delictū non debet eis pre

stare exemptionem.l. papinianus exuli de mino.et.l.amissione.§.qui deficiunt.de capi.dimi.et quod no. in.l.ad cognitionem.ff.ex qui cau. in pos.ea. ¶ Si autē sunt expulsi iniuste et de facto: tunc statuta facta contra eos nō valent.quia ius cōmune qd permittit statuta non intendit per hoc dare materiam delinquendi:vt.C.de mono.l.i.et ideo statuta q̄ sapiūt partialitatem/sapiunt monopolium et sunt a iure reprobata.vt no. Inno.in.c.cū ac cessissent.de const.et hoc no. Bald. in.l.prealleg.omnes populi: et q̄d iuris si omnes expulsi an possint aliquid statuē/ et a quo et qualiter sint vocandi.no. in.d.c.plene per Inno. ¶ De tertia q̄stione an mercatores inter se possint facere statuta:est casus q sic in.l.fi.C.de cō sti.pecu.et in.c.ex litteris.ī.eo. Sed dubitatur an possint facere inter se statuta specialia contra statuta generalia illius ciuitatis: Bal ponit in.l.omnes populi.et post argumenta pro et contra concludit q inter seipsos possunt habere propria statuta generali lege discrepantia super factis illius artis vel professiōis/non super aliis:puta sup hereditatibus/ nec dicta statuta nocent aliis.sed ipsis et heredibus ipsorum sicut nec cōuentiones et pacta:vt.l.si vnus.§. ante omnia.ff. de pac.facit qd no.in.d.l.fi. de constitu.pecu.et in auē.de fideiuss.§.argentariorum. ¶ De quarta q̄stione an iudices perpetui vel ad tempus dati possint facere statute. Cy et post eum Bald. tangit in.le.i.ff. quod quisq iur.sed plenius ibi Ja. bu.qui sic distinguit q in ciuilitatibus quedam respiciunt reipublice vtilitatem circa rerum ciuitatis administrationem.et in his magistratus siue rector nō se intromittit nisi hactenus vt auctoretur.vt dicta.l.ii.de serui.reipubli.ma.et idem in officialibus creandis.in.l i.§.solent.ff. quando appel. sit.et vbi reipubli. vtile estimauerit au ctorari alias punitur:et sic intelligitur.C.de decu.l.si.quos lib.x. ¶ Quedam respiciunt iurisditionem et illa expedit magistratus:vt. l.i.ff.de iurisd.om.iudi. ¶ Quedā respiciunt necessitatem reipublice et tunc potest statuere cum aliquorum eminentiorum cōsensu et temporaliter nō perpetuo.et sic loquitur.l.cum nauarcorum.C. de naui. lib.xi. ¶ Quedam respiciunt legē condendam generalem vel specialem:et hoc non potest. nam soli senatui et ceteris maioribus hoc cōcessum est.vt.l.non ambigitur.ff. de legi.et de offi.pre.vrb.l.i.§.cura carnis.et.l.normam.C. de offi.prefec.pretorio.ergo aliis intelligitur denegatum. Et hoc verum nisi populus qui poterat per se/ eidē potestatē legis cōdende dederit quod poterit in casu concessio et in quo populus posset vt.l.item eorum. §.si decuriones.ff. quod cuiusq vni no.et.l.iii.§. omnia.C. de ve iu. enu. ¶ Quedam respiciunt singulorum commodum et hoc expedit magistratus: vt.l.imperator.ad.l iul.de anno . et idem si ornatus ciuitatis.de offi. proconsul.l.si i aliquem.et de offi. presi.l.preses.et de edil.edic.l. ediles. et collectas imponat.de edifica.priua.leg.omēs et ita dicit in.dicta lege. prima.qd quisq iuris in antiqua.

¶ Sed quero vtrum in casibus q̄bus potest statuta facere/possit adiicere penam: pone preses scripsit cuiq.

per ciuitates sui presidatus ꝙ nullus extrahat frumentū a districtu et si qs cōtra fecerit amputetur sibi pes: nunquid ꝫ facienti amputabitur pes? Dicit Bald. ꝙ non: quia omnis pena capitalis requirit diffinitiuā sniam pcedēte sup hoc statuto: vel lege prouincie facta cū consilio ꝑ certū: cum enim lex habeat vim diffinitiue debet fieri cū maturitate cōsilij. et ista corpora possunt facere et pro emergēti bono publico et nō ex feruore et impetu. facta autē solēniter etiā ꝫ ius publicū valēt vt no. de reg. iur. l. neq3 pign⁹ §. i. et. l. i §. qui magistratū. quod dicq3 iur. vbi videtur glo. l3 ptor habeat ptātem legis cōdende/ nunq3 tñ inueniesꝙ fecerit aliquod edictum de pena capitali. et si nō inuenias hoc in ptore / multominus in pside. ¶ Cocludit Bal. ꝙ huius generapenarum aliter q3 iura dicent p statutū aliis magistratū nō possūt imponi. et iō merito eoꝝ ꝑgrāmata seu pconia si habēt vim snie. ita no. l. programma. C. com. vel epi. facit qd ipse no. in. d. l. oēs popli. dicit enim ꝙ ista edicta magistratuū proprie non dicuntur statuta municipalia: quia non sunt proposita ppetue iurisditionis causa. sed prout res icidit. ff. d iur. om. iudi. l. ū. qd id. qd. et. l. fi. de penis. dicūtur etiā potius bāna q3 statuta quia habent vim snie interlocutorie et nō vim legis nec snie diffinitiue vt. d. l. programa et no. C. quō et qñ iudex. aut qui semel. ¶ Et credo ꝙ in casib⁹ quibus magistratus possunt statuere: vt dixi. s. post Jaco. bu. qa talia non sunt ꝑprie statuta dura bunt tempore officij et non in tps successoris quod sēsit. s. Jaco. bu et idem Bal. in. l. omēs populi qui- bus adde qd no. Ber. i. c. a nobis. i de sen. excō. et in. c. pro illoꝝ de pre ben. et no. Cy. ff. quod cuiusq3 iur. l. i. in. iij. q. ¶ Juxta predicta qro de qōne in qua Bar. cōsuluit. Qda castrū erat in quasi possessione eligēdi ptātem et hoc a tanto tempore citra qd in ꝫ: iū memoria nō exstit capitaneus siue pses illius prouincie ꝯstitutionē fecit/ꝙ nulla ciuitas castrū vel villa possit sibi eligere ptātem sub certa pena. Illud castrū eligit in ptātem cōe per usū quod erat tunc in illis ptibus multū potēs/ ꝑpter quod capitaneus ꝯdēnauit illud castrū i. d. pena. qritur an dicta constitutio valeat? posito ꝑ constāti ꝙ ille capitaneus vt alij rectores ꝑuinciarū3 eccliē pōt facere cōstitutiōs sicut epi et legati apostolice sedis. ca. ij. de maio. obe. et. c. vt. aiaꝝ de cōsti. li. vi. et. de offi. le. c. fi. et sicut maiores iudices: vt. l. nō ambigitur. ff. de legi. et. l. formam. de offi. pfe. preto. per q iura. cōiucta ꝯsuetudine est dicendū cōstitutionē valere. Sed remanet dubiū an pīudicet cōsuetudini dicti castri circa liberam rectoris electionē: ꝯsuluit in pdicto casu ꝙ sic/quasi deinde ius qsitū3 illi castro possit p statutū superioris modificari/ne eligāt tam potētes persouas in potestates q possent ipm capitaneū admittere et expellere prout vellent. de resti spo. pisanis. Item de iure habētes aliās potestatē liberam distrahendi prohibētur psonis potētioribus. de loca. c. fi. et ibi no. et. l. si quis ita promiserit §. ea licet de verb. ob. pro hoc. j. de loca. c. i. vbi lege qs habeat liberā potestatē locandi et conducendi: tñ hoc pōt limitari p constitutionē legati et pena impo

ni.posito ergo q͛ ꝯstitutio capitu-
uei non posset tollere ius quesitū
ꝑscriptione ꝑdicta: tñ pōt ipm ius
restrigere ad intellectū iuris cōis
in fi. ⁊ ita ꝯcludit ⁊ incipit cōsiliuȝ
capitaneis ꝑmonꝭ. ¶ De. v.q.
an legati ⁊ epi possint facere statu-
ta? Et de legatis est expressum in.
c.fi.de offi.le. quod potest itelligi
de statutis editis in consilio ꝓuin-
ciali si autem a se ipso aliquid sta-
tuat forte idē in eo qd dictū est in
ꝑside ꝓuicie cui assimilat̃.vt.c.ij.
de offi.leg.li.vi.⁊ sentit hoc archi.
iiij.di.§.porro. Silr de epis videt̃
dicendū q͛ possint.c.vt animaruȝ
.§.statuto.de ꝯsti.lib.vi.⁊.c.si quis
cōtrauenerit.de ma. ⁊ obe. vbi de
hoc.cuȝ.c.ij.de loca.⁊.c.fi.de his q̄
fi.a ma.par.ca. ¶ Utrū aūt in sta-
tuēdo requiratur consiliū vel ꝯsen-
sus capituli. Goff. q͛ cōsensus: Ho-
sti. vo tenet q͛ ꝯsiliū requiratur ⁊
si sine rōne ꝯdicit epo/valet qd fa-
cit eps isto casu ſm Host.vt no.ar-
chi.xviij.di.in summa. facit dictū
c.fi. In quibusdam tñ casibus pre-
cise requiritur ꝯsensus de qbus ꝑ
archi.xxiiij.di.eps. ¶ Unū tñ cir-
ca hoc dico q͛ si de ꝯsuetudine pre-
scripta eps inqrit ⁊ corrigit subdi-
torum excessus ⁊ alia administrat
q͛ silr sup his poterit statuta face-
re sic solus corrigere ⁊ punire pōt
hoc casu.vt sic prescriptio in vno
ex connexis extēdatur ad reliquū
c.ij.j.e.vt enim.s.in prin.q. princi-
palis dictum est/auctoritas statu-
endi causa iurisditiōe vnde qui cō-
suetudine vel prescriptiōe iurisdi-
tionem quesiuit/ videtur similiter
quesiuisse ius condendi statuta vt
d.c.trāslato.⁊.c.accessoriū.de reg.
iur.lib.vi.facit.non est de consue.
lib.vi. ¶ Et hec vera q͛ epus cum
consilio capituli possit facere sta-
tuta sup minoribꝰ negocijs. Sup
vero maioribus ⁊ tangentibꝰ dio-
cesim non videt̃ q͛ possit facere. si-
cut nec solus magistratus cui equi-
parat̃ vt no.l.c.i.de offi. or.li.vi.
¶ Magistratus aūt ꝓut.s.dictum
est non pōt sine vniuersitate cui ꝑ-
sidet: vt no.in.l.i.ff. qd cuiusq͛ vni-
uer.no. Nam cum omnes liget de-
bent omnes in synodo ad hoc vo-
cari vt in regula/qd oēs tāgit.⁊ qd
no.archi.in.d.c.eps.xxiiij.dis.⁊ qd
no.xvij.dis.in summa.⁊.xviij.dist.
.§.i..⁊.c.humilis.de maio.⁊ obe.
¶ De.vi.q.an capitula ⁊ collegia ec-
clesiarum possint facere statuta.⁊
an capituluȝ sine epo/vel econuer-
so eps sine caplo. Remisi.s.ad no.
in.c.constitutionē.de verb.sig.li.
vi.compo.s.de consti.c.cum om-
nes.latius refert omnium opi.
¶ Prima est q͛ nec capitulū eccle-
sie cathedralis nec alia ecclesia ēt
cum suo preposito vl' prelato pōt
facere statutū sine suo epo.vt in.c.
cum consuetudinis de consue.naȝ
eps est vt caput sue ecclesie ⁊ alia-
rum.c.reqsiui.de testa.sed a capi-
te non licet membra discedere.de
ꝑscrip.cuȝ non liceat.⁊ c.nouit.de
his q̄ fi.a prela. ¶ Alij.dicunt q͛ ꝑ-
dicta opi est vera nisi capitulum
statuta faceret super his que tan-
gunt eos tantūmō non epȝ/vel ec-
clesie statū: qd exemplifica: vt i di-
cto.c.ꝯstitutionem.in glo. ¶ Ter-
tia est opi. Uin.⁊ forte bona ſm cō-
po.q͛ caplm non pōt predicta vel
alia statuere sine epo.conseruare
eñ sua pōt ⁊ parare res sue mense
sed ius disponendi de ipsis ⁊ ordi-
nandi penes epm est.xxv.di.perle-
ctis.xij.q.ij.abbatibus. ¶ Sȝ hic
queritur an sede vacāte capituluȝ

eccle cathedralis possit facere statutum super his super quib⁹ succedit vt super correctione criminū reformatione morum ⁊ sic. Videt ꝙ sic.quia caplm sede vacāte succedit in iurisditione epali vt p3 de ma.⁊ obe.c.his que.⁊.c.cū olī3.eo ti.c.vno.lib.vi.eo.ti.ꝺ hereti.c.ad abolendam.sed successor idem pōt qꝺ poterat pdecessor de fo.compe dilecti.⁊ qꝺ no.de reg.iur.is qui in ius lib.vi. Et hanc partem tenet do.Fede.de senis.q.xvi.vbi plene disputat an tale statutum capitu li.durabit in tēpus epi substituti? Videt ꝙ nō:qꝛ non dꝫ plus durare statutū ꝙ auctoritas statuentis l.eum qui.§.iudicare.ff.de iurisdi om.iudi.¶ Contrarium cōcludit. s.ꝙ duret etiā3 post creatū episcopum licet possit illud eps reuocare. Non ob.ꝙ habeat iurisditionē ad tempus quia per hoc non seqꝰ tur ꝙ ea que gerit debeant ad tempus sortiri effectum.nam.l3 expiret officiū ad tps/non expirant gesta sub nomine officij: vt instituti ones/sententie/dispēsationes ⁊ si.vt ff.de offi.pfec. vr.l.i.in.fi.l.⁊.puto de postu.⁊.c.fi.de.offi.le.⁊.l. gesta C. de re iudi.cum si. ¶ Respondet ad contraria prout ibi videre potes.¶ Querit Barto. an in casib⁹ in quibus iudices habent arbitrium in penis quod est vbicūqꝫ per l.non est pena determinata. ff.de effrac.l.i.§. expilatores. ⁊ no.in.l. sanctio legū.ff.de penis. an poterunt a principio officij declarare ⁊ taxare pena super illis delictis? Tenet ꝙ nō in dicta.l. oēs popli. quia declaratio q̄ pōt recipere varietatem in tempore non pōt fieri ante tēpus: vt in.l.cum pater.§. a filia.de leg.ij. ¶ Sed ista ē hmōi quia pene arbitrarie variantur ex tempore ⁊ ex loco ⁊ alijs: vt.c.sicut dignū.de homi. Non pōt ꝙ arbitrium ante tempus declaratū fundari super equitate de qua nondū potest iudici liquere cum tractus futuri tpis.⁊c.l.i.ff.de vsuris.

¶ Subsequenter querit de magistris grāmatice an possint sup discipulos facere statuta? Et similiter queri pōt in doctoribus. Nam habent iurisditionem p auc. habita.C.ne filius p parte. Et habent cohertionem moꝶ.l.sed quecunqꝫ .§.fi.ad.l.aquil.⁊.ff.loca.l.idē qritur.§.idem iulianus. dicit ꝙ si circa mores tm̄ statuunt parendū est eis sicut patribus..ff.ꝺ ope. lib.l. liberto.⁊ ibi no. Si vo penas addūciunt:⁊ tunc si pecuniaria non valet.quia ppter lucrum non debet fieri retentio pecunie.l.i.§.taceat. de rei vxo.actio aut cohertionem aliam.⁊ tūc cū sit arbitraria p statutum non potest ante tempus ꝺclarari vt dictū est.s̄.cum vero casus euenerit potest vt in iuribus preallega. ¶ Ulterius quomodo doctores faciunt vniuersitatem ꝺ per se ⁊ scholares de p se ⁊ hoc de consuetudine ⁊ de iure fm quosdā licet alij contra.vt no.l.fi.C.de iurisdi.om.iudi.⁊ Bald.in auc. habita.C.ne filius pro pa. Extante ergo consuetudine nunquid collegium doctorum poterit statuere aliquid quod tangat scholares puta vt debeant studuisse tantum.vl doctoribus suis tantum soluere. vel ꝙ debeant approbari ab omnibus.⁊ si. Et cum hoc queri potest an scholaris possit statuere vt licentiandus nō possit accipere nisi vnum doctorem in conuentu vl ꝙ rector debeat esse presens in exa

mine priuato/ꝛ ꝙ non debeāt recipere in doctorē qui nō tenet cathedram et non legit et si. ¶ In istis tm̄ casibus ꝛ si.ꝑpter mixtu ram et coniunctionē in vnū in primo actu licentie vel conuentus siue lecture videtur ꝙ vna vniuersitas in preiudiciū singulorum alterius vniuersitatis non possit sine eius consensu aliquid statuere:sed debeant conuenire postꝙ de iure cōmuni inter eos agitur. arg.l.iurisperitos.§.cū oriūdus. de excu.tu.ꝛ.c.cum illorū.de sen. excō.ꝛ.c.coniunctione3.de elec.et l.fi.ff.cō.predi.Bal.tenet ꝙ in his que cōmissa sunt doctoribus puta in approbando vel reprobādo scholares nichil possint statuere tanꝙ de iure alieno. et de aliena messe.arg.de iureiu.c.venientes. darent enim legem suis parentibus ꝛ magistris quod est prohibitum.c.cum iferior.de ma.et obe.ꝛ c.qualis.viij.q.i.facit.l.nemini. §.iurisperitos.C.de aduo.diuer. iudi. ¶ Collegiū etiā doctorū nō posset nature formam antiquitus constitutā vel magis grauare doctorādos.essent enim talia decreta ambitiosa ideo restrigenda. de decre.ab or.fa.l.ambitiosa.ꝛ hoc no.Bal.in auē.habita:sed nō tangit dubium de statutis scholariū contra non legētes vt non debeāt presentare ꝛ doctorare scholares Respōdeo ꝙ hec non memini me legisse ꝙ doctores approbantes debeāt regere cathedram sed bene dicit.l.ꝙ debent esse viri optimi et pollere primo moribus.Deinde facundia vt.l.magistros.C. de profes.et ne.lib.x.Et canon dicit ꝙ debet esse optime eruditus et doctus/irreprehēsibilis et maturus humilis prouidus ꝛc.viij. q.i.oportet.Et si nō fuerit talis/ vltimus reputandus est dicit canon.i.q.i.vilissim⁹.facit quod no. de ma.et obe.c.humilis doctrina magistri. ¶ Postremo querit Bar.nunquid excōicati vel interdicti possint facere statuta.Dicit ꝙ non per.c. aduersus.de immu. eccle.et adde quod le.et no.in.c.cō sulti.de procura. Idem credit de bannitis imperij.ꝛ.col.de banni. contra li.ec.§.i.Perdunt enim tales ea que sunt iuris ciuilis: et statutu3 pars iuris ciuilis est.vt dicta l.omnes populi. ¶ In.vij.q. an statuta requirant confirmationem superioris:Et videtur ꝙ nō: quia p legē omnes populi videntur posse sibi facere statuta.vt.l. oēs populi de iusti.et iure. quod ergo a lege concessum est/non debet ab alio impetrari: vt.l.q̄ sub ꝯditione.§.fi.de cōdi.insti. ¶ Itē sine consensu superioris quilibet populus potest inducere consuetudinem.ergo.et statuta edere.vt l.de quibus.ff:de le.et.c.i.de constitu.lib.vi.Preterea videtur expressum.ff.de priui.cre.l.antiocensium.l.iij.C.de nora.de decre.ab or.fa.l.in quibus simpliciter de statutis loci siue patrie habetur mentio.; In contrarium.non potest populus disponere super magistratu nisi confirmetur. in autenti. de defen. ciuita §. interim ergo non potest disponere super iure reddendo a magistratu:quia magistratus censetur maior populo per confirmationem superioris:ergo nō potest imponere sibi legem tanꝙ sit inferior populis.vt predixi.l.i.ff.de constitu. principum.Item sine magistratu

nō potest iurisditiōis aliqd exercere:vt.d.l.i.C.de seruis reipub. ma.Sed statuta cōdere est iurisditionis vt sepius dictum est.s. preterea videtur.l.expressa.C.de decur.l.siquidez extraordi.lib.x. preterea clerus sine episcopo nō potest legē cōdere.Ergo idem in populo sine suo presule.Nā magistratus dicit̄ pnceps magistratus.l.spadonē.§.si ciuitatē.de excusa tut.Quid dicendū:Bar.format istam.q.in.l.oēs populi: sed p Bal.ibi plenius qui cōcludunt pro prima parte.s.q nō requirat̄ superioris auctoritas si statuant sup his q̄ concernūt iurisditionē eis cōcessam. Secus si p statuta disponerēt sup iure superioris: vel sup his in q̄bus nō haberēt iurisditionē. Nam vn̄ remouet̄ iurisditio:remouetur auctoritas ⁊ potestas statuēdi.vt dictū est.s. Et posset superior cogere inferiores ad exhibendū sua statuta vt videat an sup phibitis vel in derogationez iuris superioris aliqua sint ibidem statuta.vt not.Bart. in.l.sub p̄textu.de extraordi.cri. et Bal.in.d.l.oēs populi.Et hec sufficiant de ista.ix.q.quis possit facere statuta.¶Decimo principaliter quero qualiter fiāt:Dn̄s Barto.circa hoc dicit q si statuta fiant a dn̄is siue maioribus iudicibus:humanū est q hec faciant de cōsilio sapientū sicut etiā imperator facit.vt.l.humanū.C.de legi.nō tn̄ est hoc necessarium vt ibi no.Si vero statuta fiant a populo:tūc qualiter fiant est videndum ⁊ querendū de pluribus dubijs.Et pmo per quez debeat ad hec vniuersitas cōgregari.Scd̄o qualiter ad hec vocabit̄. Tertio quis proponet in vniuersitate factū sup quo debet fieri statutum Quarto qualiter ad ppositionē factam vniuersitas respondebit Quinto de nūero videlz quot de vniuersitate in cōgregatiōe inter esse debeāt:et de interessentibus cōsentire:vt sic statutum valeat: De primo dubio dicit Bar.q vniuersitas cōgregabit̄ auctoritate pōtificis vel alterius magistrat⁹ Sed Inno.et post eū Jo. and.in no.plenius examinant in.c.i.de oper.no.nūcia.tāgens de vniuersitate eccl'iastica ⁊ seculari dispersa et absente pro magna parte in qua dicit loquēs tn̄ de ecclesiastica q qui maior est in capitulo:vel ille ad quē spectat hoc de cōsuetudine:canonicos cōuocabit.Idem et latius hec no. Jo.an.in.c.i.de maio.et obe.In vniuersitate aūt seculari q p magistratuz debeat cōuocari facit tex. in.l.ff. C.de decur.li.x.loquitur tn̄ de vocatione decurionū nō vniuersitate. Sed vbi deficeret magistratus q: forte vniuersitas est dispsa tūc oportet q veniāt due partes. Sed an tribuat̄ auctoritas cōuocādi non reperio tactū p docto.hoc casu.⁊ forte si sine alio capite vel maiore conueniāt due partes:potuerunt vocare alios:q̄bus nō cōparentibus poterūt ad actū pcedere.vt sic ibi dicat̄ esse vniuersitas: vbi sunt due partes aliīs tn̄ vocatis. facit qđ not.in.l.i.ff.de albo scri. p Bar.Quid autē si vocatione facta solēniter cōparet minor pars an fieri poterit statutū eoꝝ auctoritate:dicam in vltimo dubio. ¶De scd̄o dubio qualiter vocabitur vniuersitas.Bar.in.d.l.oms populi.dicit q sono tube siue cā-

pane vel voce preconis.vt.C.de de cu.l.ij.li.x.z ibi no.z.l.aliud §.refertur.de reg.iur.z ibi no.Jo.an. hoc tangit plenius in.c.in causis. de elec.sup ver.cãpana in nouell. et tenet q in negocijs in quibus absentes sunt vocãdi:non sufficit p cãpanã.et hoc est scdm eum qd dicit tex.de decurionibus q non debent vocari per tabellam vt.C. de predi.curi.l.fi.lib.x.licet Bart. aliter istam.l.intelligat in dicta.l. oẽs populi.vt.j.dicam super.v. dubio. ¶Utrum autem in factis vniuersitatis sint vocandi absentes:Certe in electionib9 et certis casibus est dicendũ q sic:non in alijs.vt not.in.c.presentiũ.de test. lib.vi.hoc verum nisi esset vniuersitas dispersa.quia tunc videntur vocandi vbicũq sint.in.d.c.ij.de oper.no.nũ.in nouel.Bart.circa hec in.l.preallegata loquit de expulsis de ciuitate an sint vocandi Et tenet q aut nõ habebãt vocem in vniuersitate:et nõ sunt vocandi quia tota potestas remanet penes habẽtes potestatem.l.vbi ab sunt.de tu.z cu.datis ab his.Aut absunt necessario:et tũc aut propter demerita siue delicta:et non requirit q vocentur:q perdunt. iura sue ciuitatis:vt.l.amissiõe.§. q deficiũt.de capi.di.Aut exultãt absq culpa/forte q ghibellinus et regnãt ibi guelfi.vt dicit glo.in c.statutũ.§.cu vero de rescrip.li. vi.et tunc psentes in piudiciũ talisi nichil possunt statuere sed in piudiciũ suuz sic:vt.l.p fundũ.ff. de serui.vr.predi.facit qd not.in.c. bone.el.i.de elec.in nouel.Et sunt ista vtilia q quãq vniuersitas potest obligare singulos de vniuersitate p modũ quem tradit Bar, in.l.ij.ff.de re iudi.quo casu videtur q facta vocatione solẽni et cõueniẽte parte maiori obligent absentes sicut presentes.Do.Bal.dicit q aut minor pars vniuersitatis istam obligationem cõtraxit: et ipsi soli obligantur.aut maior pars:et tũc aut loquimur de obligatione vniuersorũ aut singulorũ Primo casu aut act9 ptinebat ad vniuersitatem de necessitate vel cõsuetudine z obligantur vniuersi. vt.l.qd maior.ff.ad munici.Aut erat actus impertinẽs vniuersitati et obligãtur soli psentes.l.i.ff.de ma.cõue.facit qd not.in.c.cũ oẽs de cõsti.in nouell.post glo.z Jnn. et.c.fi.de his que fi.a maio.parte ca.Secũdo casu cũ tractat d obligatione singulorũ:tũc obligant soli psentes fm Bal.in.d.l.i.Sed certe vbi obligatio singulorũ causatur et descendit ab vniuersitate forte obligata ad mille.videtur q compelli possint ad collectam imponendã:vt no.in.l.i.ff.qd cuiusc.vniuer.no.in quo casu videtur q obligatio singulorũ firmata solẽniter p statutũ maioris partis obliget tam psentes q absentes vt.d.l.ij.de re iudi.per Bar.Ubi autẽ nõ est debitũ necessariũ non videt q(etiã si oĩs populus consentiret)possit per statutũ suũ aliquẽ singulariter obligare.vt no. Accur.in.l.ij.C.que sit lon.cõsue. ¶Sequitur tangere de tertio et quarto dubijs.s.quis pponet factũ in vniuersitate.Sup quo debet fieri statutũ siue lex.et qualit vniuersitas respõdebit ad ppositionẽ.¶Quo ad primũ dic q propositio fiet altero de duobus modis.Primo generaliter.Quid placet vobis sup tali facto statuere:

et sup ista ppposita erunt cōsulto res.⁊ colligitur iste modus.ff.ad vell.l.i.§.i.Secund⁹ modus est ꝙ fiet ppositio certa ⁊ limitata an placeat populo ꝙ sit talis lex siue statutum.et iste modus colligitur insti.de iure natura.gen.et ci. §.item lex.⁊.§.plebiscitū.⁊ insti. ad.l.aquil.§.ceterū.⁊ not.ff.ad.l. aquil.l.i.Qua ppositione facta illd quod placuerit maiori parti erit firmum:vt.ff.ad munici.l.qd maior.Utrum autē hec ppositio possit fieri p quēlibet de vniuersitate. Credo ꝙ p magistratū cui⁹ auctoritate vniuersitas cōgregatur.vt dixi.s.vel p illos per quos vniuersitas regit:vt.l.municipibus.ff.de condi.et de. Sicut enim facta vniuersitatis debent certis ꝯmitti p quos guberneẗ:vt.l.i.ff. qd cuiusf.vniuer.no.Et vide.c.i.de ma.et obe.in nouell.ita factum illud.s.proponendi in vniuersitate qd iminet ⁊ incūbit expediendū Qualiter autem vniuersitas respondebit ad talē ppositam? Et videtur ꝙ requiratur cōsensus expressus verbis:licet in cōsuetudine sufficit tacit⁹:vt.l.de qb⁹.ff.de legi.Et i hoc differt a iure scripto vt ibi Bart.dicit ꝙ lȝ ex parte proposita facientis requirantur verba vt dixi:tamen ex parte populi respondentis nō requiruntur verba.sed sufficiunt signa consensus adducit.l.seruo inuito.§.si pupillo ff.ad trebel.ibi vel interrogatus nutu possit significari.⁊c.et sic intelligit.l.i.ff.de legi.et quod ibi not.glo.dū exponit tex.cōmunis rei publice spōsio.i.interrogatione facta a consule et cōiter respon siōe facta a populo ꝙ sic placeat esse statutum.⁊c.Et pōdera ꝙ dicit responsione cōiter facta a populo.⁊c. Ex hoc enim innuitur ꝙ cōsensus singularis etiam a maiori parte nō sufficiat:vt.l.c.in gene si.de elec.Qualiter ergo de isto consensu maioris partis populi vniuersaliter accōmodato poterit apparere? Ad hoc videtur dicendū ꝙ in electionibus prelatorū habemus modū ⁊ practicā bonā in.c.qr ppter.de elec.⁊ ibi in no. sed in vniuersitate laicoꝝ consensus collegialis siue vniuersitatis populi colligiẗ:qr sit partitu ad fabas albas et nigras vt quibus vnū placet/ponāt fabā albā.quibus placet cōtra ponāt nigrā in vna pixide:vel alio loco. et quilibet ponit talem fabā secrete. Est et alius modus vt quibus placet vnū/sedeant:quibus aliud figant pedes: sed precedens est tutior:qr secrete pōt quilibȝ securius et audaci⁹ dicere id quod placet ꝙ̄ patenter et publice.et ita in secreto scrutanda sunt vota eligentium hac de causa.vt.d.c.quia propter. Istis ergo modis et signis colligitur consensus vniuersoꝝ et representaẗ in vno facto.s.in cumulo siue cōputo dictarū fabarum sicut cōsensus collegij debet p vnū publicari in cōi.vt.c.sicut cū de elec. lib.vi.et de re iudi.c.penul.eo.li. ita ⁊ iste fabe p vnū numerari.et illd affirmabiẗ quod apparuerit maiorē numerū fabaꝝ habuisse Quis autem erit ille qui numerabit no.in si.in dicto.c.sicut cū.vbi firmatur ꝙ ille ꝗ est maior inter eos.vel cui vniuersitas hoc committet. Ex quibus apparet ꝙ in effectu iuris cōueniunt isti modi iuris canonici ⁊ ciuilis in materia sua.¶ Uidēdum restat de quinto

dubio.s.quot de vniuersitat iter esse debeāt/et interessentibus cō= sentire vt sic statutū valeat.glo. in.d.l.aliud.§.refert.dicit q voca to populo publice per tubam vel campanā vel vocē preconiam:lz non omnes veniant: videtur oēs facere qd faciunt qui venerūt dū modo due partes veniant.et ma ior pars illarū duarū partiū con= sensit.vt.l.ff.quod cuiusq vniuer no.l.nulli.ita not.in.d.lege.aliud §.refertur.ff.de reg.iur.Bart.in dicta.l.omnes populi.de iusti.et iur.allegat.l.fi.d predi.curi.li.x. vbi dicit nec ex tabula decretum recitari. q.d.nec sufficit sono ia= belle vocatos nisi venerint.et ita exponit odofr. et not.in.c.incau= sis in nouell. sup ver. campanā. et.c.licet eo.tit. ¶ Sed hic quero quid si due partes sepius vocate non ꝯueniunt:qz forte de aliquo onere imponeudo tractatur.vel iniuctum siue preceptuz est per superiorē aliquid penale vniuer= sitati z pauci siue minor pars vel let obtēperare ne ipsi vel vniuer= sitas in penam incidāt/vel detri= mentum patiātur. Jo.an.in ma= teria electionis refert q si maior pars non vult conuenire electio= ni et tempus labitur: poterit mi nor pars eligere circa finem ter= mini.ne per eius lapsum ius suū ad aliū.i.ad superiorez deuolua= tur.donec tamen timor iste non immineat non potest minor pars vocare maiorem nec eligere etiā si maior ps prefixisset diē ad ele= ctionem.nam potest illum diem mutare expresse et etiam tacite: puta non veniendo.qd intelligit̄ fm quosdam:vt dixi quando fit mutatio in tēpus quo possit ele= ctio celebrari de quo per eum ple ne post glo.et doct.in.c.cum no= bis olim de elec.et.c.ecclesia vr̄a. eo.titu. Sed in.c.in causis.eo.ti. in nouel. super verbo campanaz dicit hec vera cuz vniuersitas ꝓ= curantibus quibusdam vocatur voce ꝑconia/vel p cāpanā: vt tūc cōsideratio habeat̄ de iure cōpa= rētiū an vlterius differēdo essent amissuri ius suū vel non. Si vero fiat vocatio p presidētes ipsi vni uersitati.tūc valet qd faceret mi= nor ps etiā.xx.de cētū dūmodo qui non cōparuerunt sint ꝑsentes secus si abentes:qz tūc p nūciuz vel epistolā sunt citandi fm Jo. an.ibi et qd ipse not.in.c.irrefra= gabili.de offi.ordi.sup glo.in ver bo p decanū.vbi de epo an possit solus vel cum paucis expedire q ptinēt:si alij nō cōueniūt ad capi tulū. Sed certe de vocatione ab= sentiū in factis vniuersitatis ali= ter dixi.§.in.ij. dubio. Et ex his dictis Jo.and.posset limitari qd dictū n e st necessariū de ꝑsentia duarū partiū esse verum regu= lariter.fallit quando ex dilatione actus immineret ꝑiudiciuz minori parti vel ipsi vniuersitati.qz tunc posset dicta minor pars statuere z firmare quod expedit z necesse est.facit ad hoc not.qd.Inno.i.c. bone.ij.de postula.prela.et c.ro= mana.de sen.exco.in nouel.li.vi. Nec semper ad validitatem eius qd agitur cū vniuersiate requiri tur maior pars:vt est glo.no.i.c. si capitulo.de cōces.preben.li.vi ¶ In citationibus enim et denū ciationibꝰ vniuesitati fiēdis nō requirit̄ q sic cōueniāt due ptes vt ibi no.et Bar.in ex̄uag ad rep mēdā.sup verbo citatū.loquunt̄

tamē cū caput vniuersitatis siue presidens nō vult eā congregare et sic ipse est cōtumax, et rebellis nō vniuersitas q̄ hoc casu citāda est in capitulo vel arengo. ar.C. de sacrosanc. eccle.l. iubemus.et hoc no.glo.in.l nō pōt dolo.ff.de reg.iur.Et vide.Bar.in predicta extrag.sup dicto ꝟ.citatū.vbi tradit alios modos q̄bꝰ vniuersitas congregata in vnū vult cōuenire solēniter ad actū expediēdū.Regulariter vero cōuenire debēt in vnū duę partes de ipsis maior numerus cōsentire.vt no.in iuribus preallegatis.Sed nunquid in casibus in quibus contumaciter cōuenire nolūt poterunt mulctari singuli de vniuersitate vel sola vniuersitas. Uidetur ꝙ sola vniuersitas p missionē in possessionē et alijs penis vt not.in.c. qm̄ frequēter.vt lite nō cōtest.in fi.Distincta enī sunt iura vniuersitatis a iuribus singulorū.vt.l. sicut.§.i.ff.q̄d cuius.vniuer.no ꝛ q̄d ibi no.ad fi.Aliter aūt ꝛ subtiliter not.Jo.an.i.d.c romana.de sentē.excō. in nouel.et.c.bone.de postu. prelat.vbi oīo vide. et q̄d s.dictū est ꝙ maior pars duarū partium debeat cōsentire ꝙ qñqꝫ ius maioris partꝭ recedit i minorem intelligas sane: videlicet cū aliq̄d est cōe pluribꝰ vt vniuers. secus si vt singulis.vt ius patronatus inter plures patronos vel officiū iudicādi inter plures iudices:vel arbitros vt not.Jo.and. in.c.ij.de iure patro.in pdicto.c. irrefragabili.in nouell.et q̄d dixi de arbi.c.i.li.vi. ¶ Sed iuxta predicta q̄ritur Certū est ꝙ vniuersitas potest delinquere ꝛ puniri ex delicto:vt no.in.d.l.sicut.§.fi ꝛ p Bar.in.l.aut facta de penis.c.cū dilectus.de simo.in.glo.ꝛ.c. grauem.de sen.excō.p Inno.Itē certum est ꝙ cōsentientes ꝛ non alij puniūtur qñ tractat de penis singulorū nō dico vniuersitatis:vt.l i.ff.d magi.cōue.ꝛ.l.iij.§.si actor de re iudi.per Bar.ꝛ dicto.c.grauem.facit.c. aduersus.de imu.eccle.ꝛ.c.vbi periculū.de elec.li.vi. Ut ergo nolentes consentire euitent penā an debeāt appellare vel sufficiat simpliciter cōtradicere? Responde subtiliter per Inno.et Joh.an.in.c.i.de hisq̄ fi.a maio. par.ca.difficulter tamen cōsentiētes a non consētientibus distinguūtur quādo cōsensus et dissensus singulorū distinguitur fabis albis ꝛ nigris ponēdis in pixide Nescitur enim qui albā vel aliā ibi posuerit vt ad sensum patet quo casu esset dubiū an oēs vel nullus singulariter puniatur cū nō possint qui deliquerit ab alijs discerni.Sup quo vide glo.in simili de elec.c.cupiētes.§.ceterū. et.c.significasti.de hom.ꝛ.l.si in rixa.de sica.p Bar.Et ꝑpter hoc talia quia expedit quādoqꝫ scire de votis ꝛ suffragijs singulorꝫ de vniuersitate non immerito dubitatur vtrū in agendis p vniuersitatē debeāt exprimi nomina singulorꝫ.Barto.succincte tangit in d.l.i.de albo scribē.et in spe.ti.de sindi.ꝛ Jo.an.d.c.fi.s.de q̄bura. Oldr.dicit ꝙ vbi agit̃ de obligatione singulorꝫ cōsentientiū oportet nomina eorū simpliciter exprimi in instrumēto: al's esset incertum quis teneretur nisi probaret extrinsece.sed vbi agitur de obligatione vniuersorū ibi nō est necesse exprimi nomina singulorū.

quia tūc non refert a quo fiat/dū modo a maiori parte fiat. Quidā dicūt et tutius sm Bal. ꝙ semper singulorum nomina sunt exprimenda:qr cum tabellio sit quidā testis vt.l.dominus.de testa. oportet ꝙ testimoniū eius sit certū non ambiguū et generale.imo qñ tabellio diceret maior pars interfuit/esset potius iudex ꝙ testis:cum maior pars referat ad ius/et habentes vocem.non eñ ideo qr de vniuersitate:ideo vocem habet. Multi eñ non cōputant in numero vt excōmunicati/minores/femine et ꝙ plures alij.vt no.in clemē.ꝙ circa.de elect.qr ergo tabellio sicut testis debet attestari de his que pcepit sensu corporeo non iudicio intellectus: vt plene in.c.cū causam.de testi.per Inno.videt ꝙ semp nomina teneantur exprimere.et hoc semper cōsulit Bal. vbi actus est multū pōderosus: puta alicuius submissionis vel subiectiōis:quo casu videt lex hoc requirere.C.de vē.re.ad ciui.p.l.i.li.x.facit.c.quāto.de his que fi.a pla.et Bal.ista no.in.d.l.i.de ina.conue. ¶ Ulterius quero post Bar.in.d.l.oēs vtrū cōsensus maioris partis debeat exprimi in ipsa vniuersitate congregata ad actū:an vero sufficiat ꝙ seorsum cū separatim de cōsensu cuiuslibet appareat/puta vnus hodie et in domo:alius cras et in platea consentit. Et videtur ꝙ hoc sufficiat sicut in cōsuetudine:vt.l.de quibus.ff.de legi.et patet in patronis:quorū vnus potest pñtare hodie/alter cras.vt no. in.c.iij.de iur.pa.in nouel.et in pluribus qbus seruitus debet:quorū vnus potest remittere vno tempore et loco/alius alio:vt.l.si.ff. cō.pædi.et.l.si aūt.ff.d aqua plu. ar. Cōtrariū tenet Bart.ibi.et pbat p duas rōnes. Prima est quādo aliquid spectat ad plures vt vniuersos/ requirit ɔsensus oīm simul vt.c.in genesi.de elec. Item in his in quibus ɔsensus maioris partis preiudicat minori/ etiam si spectet ad eos vt ad singulos debent simul cōsentire:vt.l.iurisgentiū.§.si.alias est.l.et suū heredem.ff.de pac. Non ob.l.de quibus.qr loquit in consuetudine in qua est pluralitas actuū:et cursus tēporis/ex qbus resultat quidam cōis cōsensus omniū.et cursus tēporis supplet defectū omisse solennitatis.vt.l.v.ff.de acquir. here.et.l.si filius.de peti.her. Non ob.l.fi. et.l.pfundū.qr loquuntur in his q̄ spectant ad plures vt ad singulos/nō vt vniuersos.facit qđ plene de hoc no.in glo.in.c.cum oēs de consti. et quod dixi.s.in hac q̄stione principali. versi.dñs Bal. dicit &c. ¶ Postremo querit Bar. an possit cōmitti siue delegari auctoritas et potestas statuta condēdi? Dicit ꝙ sic ab vniuersitate vt l.ij.§.quia difficile.et.§.cum placuisset.d legi. A singulari dño vel rectore qui hoc posset de iure nō pōt delegari.qr sue fidei et industrie negociū tam arduum videtur cōmissum.l.i.§.qui mandatum.ff. de offi.eius cui man.est iurisdi.et ideo q̄re magis vniuersitatis hoc potest.quia confert ordinariam: vt.l.et qr.de iur.om.iudi.qđ non faciunt singulares.nam cōferunt delegatam tantum. Sed ea que sunt multum ardua delegari non possunt:vt in.d.l.i. Et intelligo hoc verum cum dñs vult ꝙ statuta per eius delegatum edita recte

plant ab eodem validitatē/ secus si mera statutorū dictatio et cōpositio mādaretur:et ipse postea sic sua auctoritate firmaret put ille cōposuit et dictauit. Omnia enim nostra facimus rc.C.de vete. iur. enu.l.i.post princi. Que enim meri facti sunt etiā si descendunt ex facto indelegabili cōmitti possunt. facit qd no.in.c.i.de offi. deleg.et c.super questionū.§.eo.ti.Et predicta sufficiāt de predicta.q. qualiter fiant statuta. Nam per iam proxime dicta non solum seditione statutorum/sed etiā aliorum negociorum tractatibus et deliberationibus vniuersitatū potes ex pluribus dubijs declarari. ¶ Duodecimo quero de quibus rebus seu sup quibus rebus possint fieri statuta:Et Bar.in predicta.l. omēs populi istam.q.in plures articulos siue mēbra prosequitur. Et primo,an possint fieri sup his q̄ nullo iure sunt disposita.Secūdo an sup his que sunt disposita a iure diuino.Tertio an possint fieri super his que disposita sunt a iure humano vt canonico vel ciuili.de priui.c.ij.li. vi.Quarto an contra vel preter illa que disposita sunt in iure cōmuni.Primū membrum est clarū q super nō dispositis aliquo iure possunt fieri statuta : vt in hoc sicut in consuetudine quelibet prouincia abundet in sensu suo lxxvi.di.c. vtinam.xij. di.c.illa.et de sepul.c.certificari.et.l.de qbus ff.de legi.l.sacrilegij.§. sunt quedam.ff.de extraor.cri. Quo ad secundū an super dispositis a iure diuino/hoc enim ius idem est qd ius naturale: quod etiā sumitur multis modis.vt plene no.i. dist. ius naturale.et ibi per Archi.et.c. omnes leges.e.di.per eum. Sub hoc ergo mēbro mixtim prosequitur de statutis que videntur aduersari iuri naturali/iuri diuino/vel etiā iuri gentiū qd etiam dicitur ius naturale/et q̄tum conuenit solis hoibus vt.l.i.in fi.ff.de iusti.et iu. Utrum ergo sup dispositis a iure naturali diuino vel gētiū possint statuta disponere:Et videtur q nō nam aut disponit illud idem et est super fluū:sicut cum debitor legat debitum creditori.l.si creditori.ff. de leg.i.et qd plene post glo.scripsi in.c.i.de cōsti.li.vi. Aut dispo nit contra : et videtur non valere qz legē superioris nō potest inferior tollere.xxi.di.c. inferior.l.nam cū magistrat.ff.de arbi.et cle.ne romani.de elec. Quid dicēdū Bar. tangit istam.q.in.d.l.omis populi.et distinguit q aut statuta lege diuina sunt mere spiritualia.et super his nō valet statutum:vt.c.ecclesia sancte marie.de consti.et.c. decernimus. de iudi. Nam si imperator nō potest super his leges statuere.c.cum ad verum.xcvi.di. multo minus populi statuta facere. Aut statuta iure diuio sūt mere tēporalia:et tunc aut quod ius diuinū nō simpliciter phibet/sed quādoq eodem iure illud reperitur pmissum:vt homicidium furtum et alia certa delicta que quandoq de iure ex causa trāseunt impunita:et tunc similiter super his in alijs casibus potest fieri statutum vt occidi bānitum et hostem ciuitatis: vt.l.iij.in fi.ff.ad.l.corne.de sica.et.l.i.C.quando li.se sine iu.vin. Latius tamen hoc examinat Joh.an.in addi.spe.in tit. de consti. Et primo arguit q non valeat statutū quod pmittit occi

di bānitum cum lex diuia veteris et noui testamenti homicidia detestetur: similiter ius ciuile et canonicum. Et si omni iure constat esse illicitū: nō videtur posse permitti per statutum. facit cle. ne romani de elec. post prin. In contrarium arguit et cōcludit ꝙ contra bannitos siue propter cōtumaciā siue propter delictū valeant talia statuta. Ordinatur enim talis occisio ad salutē cōmunitatis. Ille igitur cui salus populi est cōmissa habens merū imperium / licite occidit. xxiij. q. v. de occidēdis. Si ergo potest hoc p se / ergo pōt hoc cōmittere cuicunq; priuato: vt. d. l. i. C. quando lic. se sine iu. vin. Et vide. s. Thomā in secunda secunde. q. lxiij. arti. ij. et. iij. Aduerte tamen ꝙ ista facultas nō extenditur extra territorium: quominus si ibi occiderit puniatur: sed in loco vbi est tale statutū nō videtur posse puniri de tali homicidio alibi cōmisso. Nam potestas hominis priuati concessa homini priuato nō videtur artari ad territoriū quo ad concedentem. ar. no. in. l. propter litem. ff. de excu. tu. sed bene quo ad tertium ad cuius locū executio actualis nō potest extendi. l. cum vnus. §. si is qui. de bo. au. iu. po. ꝛ. c. romana. §. cōtrahentes. de foro cōpe. lib. vi. Et sic lex diuina ꝛ naturalis modificat per legē humanam: vt no. in. c. que in ecclesiarum. ꝛ. c. cum omnes. de consti. in nouella. post Inno. et. l. ius ciuile. ff. de iusti. ꝛ iur. Et p multa exempla hoc declaraui in regula possessor malefidei de regul. iur. lib. vi. Quandoq; de iure diuino reperitur quid simpliciter statutum: et tūc an per statutum possit aliud statui? Dicit Bar. aut causa legis siue statuti excludit peccatum: puta ad vitandum falsitates in testamentis / statuit de numero septē testium rogatorū. et hoc casu licet de iure diuino in ore duorum vel trium testiū stet omne verbum: tamē valet lex siue statutum prudens de maiori numero ad vitandas falsitates. Aut causa legis vel statuti nō excludit peccatum vt in prohibitiōe alienationis fundi dotalis cū iuramēto de iure ciuili. ꝛ in phibita renūciatione paterne successionis cū iuramēto. ꝛ in prescriptione cū mala fide: nō enī ob presūptiōes fraudis vitādas / sed ob alias causas hec statuta sunt iure ciuili. Sꝫ qꝛ trāsgressio iuramēti / et vsurpatio aliene rei tendit in detrimētū aīe: nō si lex nō est seruāda in talib⁹ vt. c. licet. de iureiurā. li. vi. et. c. ij. de pac. eo. li. multo minus valebit statutū. Et pdicta infert ad. q. Prima est ꝙ valet statutū ꝙ bānitus possit īpune occidi vel offendi: qꝛ hoc alijs casibus reperit pmissum. Nūq; lege diuina. ꝛ est casus in. d. l. iij. in fi. eq parando bānitū hosti ꝛ transfuge ciuitatꝭ. nā etiā impune poterit q̄s sibi res subripere: sꝫ nō ei⁹ vxorē etiā bānitā adulterari: qꝛ hoc iure diuino nō reperit pmissū: ꝛ hoc no. Bal. in. l. oms. si ꝯ ius vel vti. pu. Itē si statuto cauet ꝙ post. x. ānos debitū sit pscriptū: dicit bar. ꝙ non valet. sec⁹ si dicat ꝙ instrm post q̄ debitū nō est petitum tāto tpe / psumat ficticiū ꝛ simulatum. Itē si statuto cauet ꝙ ꝯctus minoris sine ꝯsensu duorum ꝯiunctorum nō valeat / etiā si fuerit iuratū tale statutū nō valet. sec⁹ si dicatur ꝙ minor aliter ꝯtrahens psumat

dictis depredationibus et dānis
illatis non audiātur per iudices
an valeat? Innoc. q fic: si singuli
cōsenserunt/ al's nō in p̄iudicium
singulo℞ et ipsarū vniuersitatuȝ
sic vt. c. in nostra. de iniur. in no-
uel. Non eñ videtur q vniuersi-
tas vel dñs possit super iuribus
singulorū transigere vel remitte
re: vt plene p Joh. an. post Inno.
in. c. dilectis. de appel. ꝛ qd no. in
c. auctoritate. de priuile. lib. vi. et
hoc tenet Host. nisi alter non pos-
set haberi pax: vbi quideȝ vtiliter
geritur partis vtriusq̄ negociuȝ.
ꝛ sic potest intelligi. ff. de pac. l. cō
uentionū. et hoc no. Hosti. in. d. §.
fi. v. sȝ pone q guerra fuit. Et cre
do istam opi. verā. quia vt dictuȝ
est potest p statutū dominium et
obligatio iurisgētiū adimi ex iu-
sta causa: vt. d. c. que in ecclesiarū
in nouel. ꝛ no. Bar. in. l. antiocen-
sium. ff. de priui. cre. et Bald. in. l.
quicūq̄ ad finem. C de ser. fugi.
¶ Nūquid autē possidentes res
taliter depredatas titulo vel sine
titulo sint tuti quo ad deū l foro
penitētiali? Hosti. q nō si bellum
fuit illicitū: secus si licitum. ad qd
plura requiruntur vt in. d. §. fi. v.
quid de rapina. ꝛ v. quid de pre-
dam emētib⁹. facit qd no. Inno.
in. c. olim. i. ij. de resti. spo. Ego cui
dam mercatori qui emendo et vē-
dendo merces dep̄datas in guer-
ra inter Venetos ꝛ Januēses fue
rat multa lucratus/ cōsului in fo-
ro cōscientie q deberet satisface-
re dānum passis: quia de iusticia
illius belli nō cōstabat clare. Nā
si constaret non videretur qui ra
puit obligatus ad restitutioneȝ:
quia qd ibi capitur capientis effi
citur. ꝛ peccaret factus seruus su

giens a dño suo: vt no. i. di. ius gen
tium. facit. xxiij. q. i. quid culpat.
ꝛ quod no. Oldra. q. lxv. que inci-
pit: an p̄ncipes non recognoscen-
tes dñm ꝛc. Per ista patȝ an sta-
tutū possit que sunt vnius de iu-
re naturali vel gentiū illi adime-
re et dare alteri. Potest eñ gene-
ralem legē ex causa super hoc con
dendo nō cōtra certam personam
l. si priuatus. ff. qui et a qui. et qd
dixi. s. in. x. q. v. de scdo dubio. in
fi. De papa ꝛ ip̄atore an possunt
plene per Cy. et Bal. in. d. l. rescri-
pta. C. de preci. impera. offe. et di-
xi in. d. c. si propter. iij. oppo. in re
pe. et in. d. c. que in ecclesia℞. per
Inno. dicto. c. si ꝓpter. in nouella
formatur questio vtrū valeat sta
tutum factū ab ep̄o et capitulo q
fructus primi anni beneficiorum
vacantiū in diocesi cōuertātur in
fabricā ecclīe cathedralis: presup
posito q necessitas fabrice egeat
ꝛ pars sibi deputata nō sufficiat:
ꝛ episcop⁹ ꝛ capitulū de eo quod
supest eis/ deductis expēsis suffi-
cere non possit ad fabricam sum-
ptuosam. ¶ Quero: etiā iuxta pre
dicta an valeat statutuȝ q pater
non teneatur alere filiū maiorem
xviij. an. Videtur q nō: q2 educa-
tio libero℞ est de iure naturali. in
sti. de iur. natu. gen. et ciui. in p̄n.
ergo per statutū corrūpi non po-
test. eo. ti. §. sȝ naturalia. et hoc te
net Joh. an. in addi. spe. ti. qui fi-
lij sint legi. Sed tūc obstat q iste
filius nō debeat audiri in iudicio
deficiente actione que potest per
statutū adimi. et videtur adēpta
eo ipso q patreȝ liberat a p̄dicta
obligatione. So. lȝ desit actio: nō
tamē iudicis officium sup natu-
turali equitate fundatum. vt scīs

d. iij.

Jnno.in.d.c.que in ecclesiarū.de consti. ¶ Quid in successione an filius possit excludi per statutū a successione patris? Uidet̃ ꝙ non: q: naturali voto debet̃.l.nam ꝛ si parētibus.ff.de inoffi.test.ꝛ cēset̃ fili⁹ viuo patre quodāmodo dñs l.in suis.de libe.ꝛ posthu.et.l.scri pto.ff.vñ li. Contrariū tenet Ol= dra.q.cxxiij.vide per Dy.in.c.in dultū.de regu.iur.li.vi.Et de ista exclusiōe filiarū ab hereditate pa tris per statutū extantib⁹ mascu= lis an valeat:et si valet q̄d erit in multis dubijs.Uide in addi.spe. ti.de succes.ab intes.et p Bal.in.l. leges.C.de legi.et ibi per eum an successio fi.iorū sit de iure natura li.et vide Bal.in.l.cunctos popu los.vbi vtrū ista exclusio femine extendat̃ ad bona alteri⁹ territo= rij:vbi nō est tale statutū.et idem Bar. Jtē dicit ꝙ ihabilitas circa personam a statuto inducta/nō ex tēditur ad forēsem ibi actuꝫ gerē tem:et sic cōsuluit statutū valere Nam si epūs pōt facere vni eccl'ie de rebus alteri⁹:multo fortius tē porales.ad hoc qđ no.de reli.do= mi.c.ↄstitutus.et cle.si vna.de re. ec.nō alie.Jtem hoc casu nō dicit̃ epūs auctorisare in facto ꝓprio:cū pars illa que soluit̃ non applicet̃ ipsi⁹ mense.et hinc est ꝙ archiepi scopus dat remissionē ad fabricaꝫ eccl'ie sue:qđ nō faceret si auctori= sare fabrice/esset auctorisare in fa cto suo.ad hoc qđ no.in.c.cū oēs. de cōsti.in nouel.sup.i.glo.i prin. addi.penul.et in hoc residet in.d. c.sup.Uide per Bal.aliquas.q.in l.fi.C.de pac.Et ego etiam scripsi co.ti.c.q̄uis.li.vi.facit quod no. Cy.in.l.sancimus.C.de nup.et qđ ibi Bald. ¶ Jtem quero certū est ꝙ defensio per viam iuris et per viam facti est de iure naturali: vt l.vt vim.de iusti.ꝛ iur.et cle.pasto ralis.ad fi.de re iudica.et.l.defen sionis facultas.de iure fis.lib.x. Nūquid ergo valet statutū ꝙ bā nitus nō audiatur agendo vel de fendendo? Uidetur ꝙ defensionē tollere non possit:per iura predi= cta/ꝛ per consequēs statutum nō valet.qđ sentit Bar.in.l.cum mu= lier.ff.so.ma. Tu dic post Bal.ibi in repe.ꝙ triplex ē defensio.Que dam in qua facienda bānitus ni= chil ponit/sed positū negat.ꝛ ista non potest auferri:vt.l.q̄ accusat ff.de edē.Quedam in qua aliquid ponit ad merē tamē defensioneꝫ: et tunc aut talis defensio est de iu re naturali/puta ob tutelam sui corporis:vt.l.vt vim.ff.de iusti.et iure.et talis defensio non pōt adi mi vt ibi.Quedam est defensio q̄ descēdit a iure ciuili vt p̄scriptio= nis rei iudicate:et tūc talis defen sio vetante statuto nō debet audi ri.q: ciuilis ratio ciuilia iura po= test tollere naturalia nequaq̄:vt l.eas.ff.de capi.dimi.ita dicit bal. in.d.l.cum mulier.et ego plenius in.c.i.de rescrip.lib.vi.ꝛ vide Bal. in.l.i.C.si a non compe.iudi.vbi tenet ꝙ valet statutum quo caue tur ꝙ bānito non fiat iusticia.l.ij. §.quod aūt.de alea.et quod ipse notat in.l.i.C.quomō et quando iudex.vbi valet statutū ꝙ absens possit dānari premissa citatione: ea autē non p̄missa nō potest.cle. pastoralis.de re iudi.et que defen sio possit tolli p statutū in.l.quo= niam Alexandrum.C.de adulter. per Bal. ¶ Quero vlteri⁹:scriptū est in lege diuina filius non porta bit iniquitatem patris nec pater

filij.sed anima que peccauerit ip=
sa morietur.facit.i.q.iiij.crimē.z.
C.de pen.le.sancimus.Nunquid
ergo valet statutum ꝙ pater te=
neatur pro delicto filij.Bald.ꝙ sic
ad penam pecuniariam: non ad
penam corporalem.De pena pe=
cuniaria allegat glo.C.de decre.
decu.in rubrica De corporali.xxij
q.v.cum homo.z hoc no.in.l.i.C.
ne filius pro patre.Aliquādo sta
tutum prouidet contra potentio
res vt pro delicto vnius consangui
nei puniantur: dicit Bal.ꝙ hoc sta
tutum est tolerabile sed non lau=
dabile vt no.l auf.vt nulli iudi.§.
quando vero.vbi dicit glo.no.cō=
tra potentes qui puniunt contra
etiam ꝓ aliquo delinquente.sed de
bet intelligi quando hoc faciunt
ex arbitrio suo non ex arbitrio le=
gis vt.l.ne quid.ff.de in rem.ver.z
ibi per bart.z intelligit Bald.hoc
verum in pena pecuniaria non in
corporali vt dixi.z hec no.in.l.i.C.
res inter alios acta.tñ Bald.con=
suluit ꝙ super statuto facto florē=
tie cum quidam de magna domo
occidissent ambasiatorem floren=
tie in aretio: statuerunt florentini
contra consortes ipsorum vt om=
nes deberet expelli de ciuitate: et
bona ipsorum confiscari z haberi
pro rebellibus nisi dictos homici
das z consortes infra annum pre=
sentarent viuos vel mortuos com
muni florentie.quia expedit reipu
blice vt in pace viuatur z superba
rum familiarum audacia refrene
tur.Causatur enim audacia talis
a familia ad eandem ergo extendi
potest pena.minus enim audebūt
delinquere si intelligent se a suis
capi debere.iuxta not.in.l.i.in pn=
ci.de iusti.z iur.Preterea verisimi
le est ꝙ a maleficijs abstinebunt si
videbunt alios de eorum familia
ex eorum delictis puniri.ar.l.isti.
quidem: quod met⁹ causa.z quod
not.in.l.si plagij.de verb.obli.z.C
constitutus.de testi.Item quan=
doq; propter vnius delictum/ pu=
nitur totum casatuz.C.si qua pre.
po.le.i.ad idem.l.prosperit.ff.qui
z aqui.l.iij.z.l.fi.C.de adul.z inci=
pit consilium.In dei nomine amē
videtur ꝙ vigore dicti arbitrij.zc.
Ad cuius confirmationem plura
exempla videas.i.q.iiij.c.ecclesia
cum se.aliter tamen narra factum
in eius consilio q̄ supra posuerim
sed vt posui contigit cum essē flo=
rentie.z vt dixi statutum fuit z se=
cutus sui effectus premeditatus
quia illi de domo formidantes se
ueritatem statuti contra eos pro
curauerunt illos consortes homi=
cidas occidere z occidi fecerunt.
¶ Ad idem queritur an valeat sta
tutum ꝙ filius etiam non heres te
neatur pro debitis cōtractis a pa
tre et est istud statutum hic bono
nie in filijs mercatorum fallenti=
um.Bald.ꝙ sic.in.lege dotis tue.
C.de iur.dotis.vbi ponit remedi=
um ne filij teneant videlicet ꝙ pa
ter eos exheredet.dic vt ibi.
¶ Quero / perusi est statutum ꝙ
pater possit filijs spurijs relinque
re vel donare non obstāte aliqua
l.vel canone z potestas puniat pe
na mille librarum illos qui dictos
spurios molestauerint super dict;
relictis z donationibus vtrū hoc
statutum valeat? Inter consilia
federici repio Jaco.de bu.dñm re
cuperum de sancto miniato z dñz
Pau.de leeza ꝯsuluisse ꝙ statutū

nō valeat. & hoc probant multis rōnibus. & rō potissima. Ja. de bu. est quod ius legitimandi spurium et ius restituendi i natalibus & tollendi iura q̄ excludunt spurios a successione sunt pncipi reseruata et non simpliciter reseruata/sed cum clausulam derogatoriaȝ rescripto suo apponit. vt in auc. qui mo. na. effi. sui. §. fi. col. vij. Sed non videtur quod popul:.s possit facere statutum sup specialiter reseruatis pn cipi contra legem eius derogatoriaȝ cuiuscūq alteri⁹. nā potestas condendi statuta data est populo per ius cōmune. vt. l. omnes populi. de iusti. & iur. sed in casibus pncipi reseruatis videt potestas adēpta. allegat ad hec. C. de na. resti. l i. vbi restitutio natalium est denegata ordini decurionum: qui ordo presidet ciuitati loco populi. vt i. d. l. i. Ratio autem domini recuperi fundatur super iure diui noui & veteris testamenti. nam geñ. xxi. dictum est abrahe. Eijce ancillam & filium eius non enim erit heres filius ancille cum filio libere. Itē aplus ad galatas. iiij. & in canoñ. xxxij. q. ij. nō omnis ad idem. xxxv q. vij. quid est. vbi dicit aug. ex lege dei statutum esse vt illi qui ex incesto coitu nascuntur nullo parentibus iure succedant. Si ergo lege dei ista successio prohibetur/nō videtur per statutum posse concedi. quia inferior legem superioris non potest tollere. cle. ne romani. de elec. & sic non valet consuetudo que obuiat iuri diuino. vt de con. sue. capi. fi. ita nec statutum quod non differt a ɔsuetudine. sicut nec tacitum & expressum. l. de quibus ff. de legi. Item lex debet esse rationabilis. i. di. cōsuetudo. & honesta. iiij. di. erit autem lex. Sed tale statutum ex eo est irrationabile & inhonestū q2 pbet materiā fornicandi & adulterandi. Nam viri habentes vxores steriles siue senes/accipient concubinas vt suscipiant ex eis filios. ergo tale statutum prouocans homines ad peccandū est irrōnab'le & inhonestū & per consequens nullū. vt in simili vide per Jo. an. in. d. c. fi. in nouel. & l. si vn⁹ §. illud de pac. p guil. de cu. facit extra de consue. ex parte. vbi non valet consuetudo per quam quis inducitur ad peccandum. & ita sūmat illud. c. Jo. an. & quod tale statutum non valeat not. Hostien. in sūma qui filij sint legi. §. vltimo. & §. q̄d si imperator. Et aduertendum quod ista. q. & Hosti. debent intelligi cū statutum habilitat ad successiones parētum filios spurios nascituros: tunc enim ratio de qua. s̄. ne ꝓuocet ho ies ad fornicādū/habet locū. sed statuēdo de successione spuriorum iam natorum cessat ista ratio. ideo forte valeret statutū. & sic dȝ intelligi qd not. Azo. in summa de natura li. §. quid si imperator & istam. q. ponit Jo. an. in addi. spec. de succes. ab inte. v. q̄d si paf ad fi. vbi hec & alia bona videas. Rationes pau. d'leaza. eodē sunt in effectu. Rationes etiam domini Fede. in idem recidunt: vt pȝ in ɔsilio. cclxviij. Do. Bal. format istam. q. in. l. i. C. de na. resti. & arguit pro & ɔtra. & demū ɔcludit quod predicta est cōis opi. s. quod statutum nō valet. quod est verum sm eum i natis ex dānato coitu. In alijs non spurijs sicut valet lex quod succedant matri in totum: et patri in certa quota. vt in auf. licet. ca. de na. lib. ita valet statutum municipij quod suc

cedant patri. nam vbicunq non est necessaria clausula non obstante/ pot ius coe p statutum extedi. vt. l omnes populi. plenius idem Bal examinat istam. q. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. vbi efficaciter arguit ad vtranq partem. et tame in effectu ide cocludit. s. q non valeat. Sed presupposito q valeat vltra querit vz an extedat ista successio spurij ad bona sita extra territorium pn sinum? Dicam. s. pri. q. principali. Bart. etiam ponit il lam. q. in. l. testamenti factio. de testa. in. ff. et cocludit cu predictis. s. q statutum non valet. Et hec sint dicta de scdo dubio cum. s. statutum disponit sup his q disposita sut in re naturali ad iuino. ¶ Sed hic q ro in casibus in quibus statutum no valet an possit firmari adiectione pene? Nam vt dixi. s. in prin. huius. q. ptra molestantem spurium in tali succe. statutuz adiecit pena an valeat? Bar. tenet q statutum inualidum no pot iuuari adiectione pene. in. l. seius et augeri. ff. ad. l. falci. idem Bal. in. d. l. omnes populi. V. sed nunquid opponenti et c. Qui enim no potest disponere simpliciter non pot disponere penaliter. et in phibitis redigitur q ad instar priuati fm eum. Ciuitates tamen qnq volentes q sua statuta inualida seruentur: auferunt iuriditionem suis iudicib. vt super eo qd cotra illud statutu allegaretur no habeat iurisditionem: tunc ius agendi pot tollere. poterit tn agi cora supiore p viam euagelice denunciationis. Si vero aufertius excipiendi vel defendendi et non valet qr defensio est de iure naturali. cle. pastoralis de re iudi. Et hoc quando est talis defensio que non potest tolli per statutum. naz quedam defensioes tolli possunt iuxta not. in. l. cum mulier. ff. solu. ma. per Bar. et Bal. et ita cocludit Bart. in extrauag. qui sint rebelles super ver. mille librarum.

¶ Sequit discutere de tertio cum disponit de his que prouisa sunt per leges et canones. An statutum valeat supistis? Ad hoc dico q qn q constitutio sinodalis vl statutu concordat cuz iure communi. hoc sine dubio valet. nam non potest dici tunc statutum sed ius coe: vt plene prosequor post glo. in. c. i. de consti. lib. vi. Quandoq disponit preter ius coe: et ide videtur q valet/si sit alias rationabile: vt dixi. s. i prin. q. ¶ Super hoc termino applica. q. Io. an. in his terminis Episcopus siue alius superior pcepit vel statuit q honestatem melius pseruandam nulla mulier sue iurisditionis vtatur ornameto fucati coloris siue auri vel gemmarum vltra certam qntitatem seu longis vestibus vltra certam materiam: contra facientes excomunicauit Queritur vtrum quilibet contra facientes hanc penam incurrant? Arguit primo super iusticia hui precepti qr concordat cum apostolorum doctrina patet. i. pe. iij. vbi habes q petr mulierib loquens dicit quaruz no sit extrinsecus capillatura: neq circudatio auri: neq indumenti vestimentoru cultus Et pau. i. ad th. ij. Ornantes se no in tortis crinib/ aut auro aut margaritis/ aut veste preciosa. Tendit enim talis ornatus ad inhonestatem et vanitatem. de cose. dist. v. fucare coloribus. vnde Berf. in apocalipsi dicit Ex cordis thesauro sine dubio procedit quid fo

ris apparet viciorum. vanum cor vanitatis notam ingerit corpori. ⁊ exterior superfluitas interioris vanitatis indicium est. Item talis ornatus est peccatum ⁊ prouocatiu⁹ peccati ⁊ libidinis. quod probatur q: naturaliter plus appetitur pulchra ꝙ̄ difformis: ornata ꝙ̄ inculta. no. xxiij. q. vltima. c. si. ⁊ p3 prouer. vij. Ecce mulier occurrit illi ornatu meretrico p̄parata ad capiendas animas. Unde hier onymus ad nepotianum. Quid facit in facie christiana purpurisim⁹ ⁊ cerusa: quorum alterū est rubor genarum: alterum candor est oris ⁊ colli. que sunt ambo ignis iuuenum. fomenta libidinum: ⁊ impudice mentis indicia. Detestatur etiam hunc ornatum beatus Cyprianus in libro de habitu virginum. Non virgines tantum aut viduas: sed etiam nuptas puto ⁊ omnes oīno feminas admonendas q̄ opus dei ⁊ facturam eius ⁊ plasma adulterari nullo modo debeant: adhibito flauo colore / vel nigro puluere vel rubore aut quolibet linimento naturam corrumpente medicamine. Et post. I. subdit manus deo inferuntur quādo id quod ille formauit reformare contendunt. Impugnatio ista est diuini operis et preuaricatio veritatis deum vide re noteris quando oculi tibi non sunt quos ille fecerit: sed quos dyabolus infecit. dei inimicum te puta / cum illo pariter arsura. His auctoritatibus pro hac parte adductis videtur valere statutum.

¶ Adducit alias in oppositum ⁊ concludit statutū3 episcopi ex causa factum de sui natura bonum esse. et iccirco circa fucationem dicit q̄ qui fucis vtitur ad fingendā pulchritudinem quam non habet incidit in penam: quia cu3 fucatio de sui natura sit mala / poterit phiberi in quo nec vxor debet obedire viro. xi. q. iij. non semper. cu3 si. Et sic loquitur. c. fucare. Quandoq3 fucatio non fit ad finem ostēdende pulchritudinis: sed celande turpitudinis quam quis habet ex aliqua causa extrinseca: ⁊ hoc est licitum vnde apostolus. ad. i. cori. xij. que putamus ignobiliora esse membra: his honorem abundantiorem circundamus. Circa aute3 alia ornamenta concludit q̄ in nō nuptis mulieribus est peccatum vel mortale si fit ad placēdum virorum aspectibus ⁊ ad concupiscēdum: cum illud sit prouocatiue incētiuum peccandi. Unde Crisostomus de compūctione. si se mulier decorauit: ⁊ ad se visus hominu3 prouocauerit: extremam vindictā sustinebit / etiam si nullam plagam intulerit. venenum enim obtulit etiam si nullus fuerit qui bibat ī uentus. Si vero non fit ad finem placendi sed ex vanitate: contrahi turveniale per has non nuptas vt dixi ⁊ quo ad eas statutum his casibus bene valet ⁊ tenetur obedire statuto. viij. q. i. sciēdum ⁊. xi. q v. quid ergo. ⁊. c. requisisti. Circa nuptas autem tenet idē si mariti volunt eas obedire statuto. cōtra ipsius autem voluntatem statutum eas non potuit obligare. et ideo affectu debet mulier velle obedire statuto facto autem et opere viro suo contrarium imperanti. allegat. xxxiij. q. v. capi. manifestum. ⁊ capi. hec ymago. ⁊. capi. volunt. ⁊. ca. q̄ deo patri. ⁊ ita cōcludit Johann. and. in. ca. ea que fiunt de re reg. iur. lib. vi. l. inercu.

¶ Est et quartum membrũ quando statũtuz disponit aliter ꝙ ius cõmune vel cõtra ius commune. Do. Bal. format. q. in episcopo an possit facere constitutionem contrariam iuri cõmuni. Arguit pro et cõtra. et post sic distinguit aut statutum episcopi sit super casu omisso a iure communi: aut super casu per ius commune determinato et deciso. Primo casu valet si sit bonum et honestum. nam tale statutũ habet iusticiam matrem. vt. l. iusticia. §. i. et. l. pe. ff. de iusti. et iur. et patet in mẽbro. ð. p:oxi. de ornatu mulierũ. Secũdo casu aut statutum venit ad iuuandum et roborandum ius cõmune forte cum adiectione pene ⁊ valet. vt. c. vt animarum. §. statuto. ꝭ. eo. lib. vi. Aut venit ad derogandum et infringendum ius cõmune: et tũc non valet duplici ratione. Prima ratione statuẽtis. nam quia inferior non potest tollere legem superioris cle. ne romani. de electi. Secunda quia non est neqꝫ equũ neqꝫ bonũ: ex quo est iuri cõmuni contrarium. vt. ff. de decre. ob. or. fa. l. ambitiosa. nisi forte fiat ex euidenti et necessaria causa. ar. ff. man. l. si hominez. et ita not. Bal. in dicta. l. oẽs populi. licet Bart. aliter distinguat: vt referam. ꝭ. p:oxi. membro. Do. Jo. and. loquens in legato dicit ꝙ in his que sibi sedes apostolica reseruauit: non potest facere statuta. de hoc de of fi. leg. quod ad translationem: nec contra solennia concilia: nec que cõmuniter obseruantur. vnde nõ posset statuere ꝙ minor. xxx. an possit eligi in episcopuz. vel ꝙ ꝗs habeat duas ecclesias curatas vel his si. vel alio modo ius commune in totum tollere: constitutiones tamen iuris communis declarare posset et renouare. Et vbi pena deficit iure / possent episcopi et legati per penale statutum exaggerare nouam imponendo vel veterem augendo. de loca. c. i. hoc enim nõ est constitutiones papales subuertere: sed eis deseruire: et illas supplere. quod est ad mittendum. de oper. no. nuncia. c. i. de priui. c. ij. Possunt etiam ad correctionez morum non subuertendo ius cõmune sed supplendo statuta facere ꝑceptoria prohibitoria atqꝫ penalia. qꝛ siue plectendo ⁊c. xvj. q. v. prodesse. et ita no. in. c. fi. de offi. archip:esby. in. nos uell'. ¶ Sed hic queritur an episcopus possit facere statutũ contrarium iuri canonico sed conformе iure ciuili: puta statuit cũ consensu sui capituli ꝙ in suo foro nõ possit ab interlocutorijs appellari. hoc statutum concordat iuri ciuili. nisi in casibus specialibus. de quo satis. C. quorum ap. non re. l. ante sentẽtie. ⁊ in spe. de ap. §. in quibus. versi. sed nunquid. et l. ij. C. de episco. et cleri. que loquitur de decrete ð clericis. Debet ergo valere statutum idem continens ꝙ ius ciuile quod est per ora principium diuinitus promulgatum. vi. ij. distinct. quo iure. et. l. fina. C. de long. temp. p:escrip. Preterea statutum idem potest quod pactum vel renunciatio: vt not. Co de decreto. libro. x. super rubrica. Sed potest quis per pactum renunciare appellationi interpositе ⁊ interponende. ij. q vi. si quis libellos. et. C. de tempor. appellatio. l. fi. in fine. Tertio hoc probat equiparatio de consuetudine ad

statutū non enim differūt nisi vt tacitū et expressum.vt.l.de q̄bus ff.de legi.similiter ius scriptū cō suetudo ⁊ statutū equari videnẗ. xi.de in his.⁊ dicta.l.de quibus. Certū est aūt ꝙ p ius scriptū phi betur appellatio in multis casib⁹ de quib⁹ in spe.in ti.de ap.§.in q̄ bus.Sil'r vtrū valeat vel non va leat appellatio statur cōsuetudi ni sup qua fundatur.de eo q̄ mit. in po.cū venissent.Si ergo ius ap pellandi regulaẗ ẜm ius cōe ⁊ ẜm consuetudinē.ergo ⁊ ẜm statutū. Preterea ⁊ si dici possit statutū il licitū aliqua rōne/ei stabiẗ donec cassetur ita ꝙ appellatio ꝯ ipsum interposita non valebit.de decre. ab or.fa.l.qđ semel.Sic ⁊ aliis di spositionib⁹in q̄bus statur donec cassenẗ.patet i laudo.iniquo et in electiōe nō rite facta.ff.de arbi.l. iij.in pn.⁊.C.eo.l.arbitrorū.et de iureiur.c.quītauallis.⁊.c.auditis de elec.⁊ facit quod no.de re.iu.l. neq; pign⁹.§.i.vbi nō valet statu tū vniuersitatis ꝯ ius publicum. In contrariū arguiẗ primo de.c. qđ sup his.de ma.et obe.vbi etiaȝ in synodo ep̄s nō pōt statuere ali q̄d qđ obuiet canonicis institutis ad idē.xxv.q.ij.istitutiōis: vbi di citur de decreto romanoꝝ pōtifi cū in totū vel in partē ab aliquo ep̄o conuelli vel mutari nō posse. Sunt enim ep̄i debitores sacras regulas custodire.ix.q.iij.cum sci mus quas nulli licet violare.xix. di.nulli.sed eas debent obserua re.c.i.⁊.eo.⁊ cōtrafacientes depo sitionē merentur.iiij.di.§.vltimo xxv.q.i.c.hac consona.et.c.viola tores.ad hec facit.l.ij.C.de offi. prefec.p̄to.vbi prefect⁹p̄torio con stitutionē legi ꝯtrariā facere non

potest.Ad idē qđ no.in.c.fi.de he reti.lib.vi.vbi legatus nō potest cōmittere que requirunt iudicia rium ordinē termināda sine figu ra iudicij. Secūdo principaliter ad hec iducitur ꝙ licet iudex pos sit facere statutū sup his que spe ctant ad suā iurisditioneȝ: non tñ pōt preiudicare iuri superioris/ neq; etiā īferioris.c.ij.de loca.vbi no.Inno.Hosti.et ab.episcopum etiā cū capitulo nō posse in alioꝝ preiudiciū statutū facere: nisi illi consentiāt vel saltē sunt presentes ad hoc qđ no.in.c.fi.de offi.le .in nouel.vbi legat⁹ facit statuta de his que spectant ad suam iurisdi tionē etiā sine cōsensu prouincia liū.ad idē optime.c.venientes.de iureiur.vbi per statutum ledi nō potuit ius supiorisquod habet vt ad eum possit a grauibus appel lari.vt ibi no.Ioh.an.post Inno. licet ciues possint statuere non ta men in preiudicium principis vel alterius.Sic dicimus de cōsuetu dine subditoꝝ ꝙ per illam ius su perioris tolli non pōt.de consue. c.ij.lib.vi.in nouel.Ad istā partē inclinat Io.an.in.c.fi.de ap.lib. vi.in nouel.⁊ Bar.in.l.oēs popli sepius all'.℞.iuxta predicta que ro an valeat statutū ⁊c.do.Fede. de senis in ista.q.an possint iudi ces facere statuta cōtra.ll.dicit ꝙ q̄stio non est sine maxima dubita tione.allegat no.per Cy.in.l.i.ff. qđ quisq; iuris.⁊ ꝙ possit allegat glo.in.l.neq; pign⁹.⁊.l.nec ex p̄to rio.de reg.iur.contra.no.glo.de decre.ab or.fa.in rubrica.pro qua facit.l.non impossibile.ff.de pac. ⁊.l.si sine.§.lut ius.de admi.tu.et l.ij.de consti.pec.et qđ no.Dy.in regula indultoȝ.de re.iur.lib.vi.

in.q.an per statutū possit priuari filius legitima. ¶ Accedat hic vti lis questio do. Fede.de señ.in or dine suorū cōsilioꝝ.xvij. Nūquid constitutio episcopalis qua caue tur ꝙ per vnū teste de veritate/vꝉ tres de fama/vel quattuor singu lares/vel per confessionē extraiu dicialem factā corā quocūꝗ pres bytero:possit quis ꝯueniri de cri mine vsurarū:ita ꝙ ex tali proba tione habeatur ꝓ manifesto vsu rario quo ad omnē effectum ma nifesti:? Et anteꝗ arguat ad par tes premittit ꝙ in quolibet articu lo dictum statutum est cōtra ius. in pmis de vno teste.in.c. veniēs. et.c.tā litteris.de testi.cū si.ꝙ etiā fama vel testes singulares faciāt plenā fidē est cōtra iura.vt dicto c.tam litteris.et.c.licet de confes. etiā patet i.c.ꝗ sit graue.de exc. prela.ꝛ de confes.c.fi.hoc ergo pre misso arguit ꝙ statutū valeat pri mo ratione potentie concesse epo faciēdi statuta.ꝺ ma.ꝛ obe.si'qs. de consti.c.ij.lib.vi.ꝛ etiā legatis de offi.leg.c.fina. Cum igitur cri men vsurarū sit eccl'iasticū et hac ratiōe layci sint subiecti epo.vt.c. cum sit generale de fo.cōpe.videt statutū validū tanꝗ sup rebus ꝛ personis suppositis statuēti. Pre terea cōsuetudo pticularis valet cōtra ius cōe.c.fi.de cōsue.ergo ꝛ statutū.cum ista sint paria et non differant nisi vt tacitū ꝛ expssum. et scriptū ꝛ nō scriptū.l.de quibꝰ. de legi.et no.C.que sit lon.cō.l.i. Preterea videtur casus in.l.item eorū in pri.ff.quod cuiusꝯ vni.no. vbi p consuetudinē redditur inha bilis qui de iure cōi habilis habe batur.et ad idē.c.cū olim.de cle. cōiuga.ꝛ de cogna.spi.c.iij. Item vltra prox.alle.multa sunt iura q̄ approbant consuetudinē: cui sta tur contra ius cōe in preiudicium aliorū/maxime in materia electio nū.vt patet de consue.cū dilectus de elect.cum ana.de cā po.et pro prie.cum ecclesia.de verbo.si.ab bate. Item videtur casus de ver. signi.ex parte.ij.vbi cōstitutio ꝯ ius cōmune in preiudiciū alterius valet.puta vt debeatur tertia vbi de iure cōi debetur quarta.vt no. de sepul.certificari de testa.reqsi sti. Itē etiā multe sunt leges que approbant statuta ꝛ cōsuetudīes ꝯtra iura.C.de edi.prima.l.an in totū.de eman.lib.l.i.ꝙ vi aut clā. l.phibende.§.nō tn̄.de offi.or.ir refragabili.§.excessus.de elec.du dum.de offi.dele.cum contingat. de cōsue.c.iij.lib.vi.de offi.or.c.i. eo.li. Ad idem qꝺ no. Dy.in.c.in dultū.de reg.iur.lib.vi.vbi valet statutū quo minuit legitima filio rum limitata a iure.ad hec qꝺ no. Ioh.and.in.c.ij.de vsuris lib.vi. vbi confessio extraiudicialis vide tur facere crimē manifestū.ꝓ hoc facit qꝺ no.in.l.neꝗ piꝯnꝰ.de re. iur.et Ioh.an.ꝛ Pau.in cle.ij.de sepul.vbi tenet ꝙ eps pōt ꝓuare sacerdotes:ꝛ decurtare eoꝝ iuris ditionē in foro penitētie. In ꝯtrariū arguit ꝙ supradictū statutū non valet.quia sicut minor non habet potestatē supra suū maiorē.c.infe rior.xxi.dis.ita nec supra eiꝰ legem. vt.cle.ne romani.ꝺ ele.Unde nec va let cōsuetudo vt minor in maiorē iurisditionem exerceat.vt no.ar chid.in dicto.c.inferior.qnimo ne inferior in superiorē iurisditionē vsurpet nō potest sibi benedicere xxi.dist.deniꝗ.ad hec facit quod no.in.c.fi.de hereti.li.vi.vbi lege

tus nō potest mandare q in causa procedatur sine strepitu.rc. qz hoc esset cōtra iura.c.i.de li.ɔte.et l.prolatā.C.de sē. Preterea canon precipit statuta romanorum pontificū ab omnibus custodiri.vt in c.canonum et maxime ab episcopis qui hec iurāt.c.ego.R.de iureiuran.et canon dicit q episcopi sunt debitores sacros canones custodire.ix.q.iij.cū simus.xxv.q.ij. fontus.et pena depositionis eis imminet si fuerint transgressores. iiij.dis.deniq3.in fi. Item videtur casus in.l.venditor.in fi.cō.predi. C.de nora.l.ij.ff.de sepul.vio.l.iij. §.diuus.vbi dicit:imperialia statuta in omi loco obtinere vim suā oportet. Item si hec possent per consequēs possent totu3 ius commune subuertere in singulis casibus a iure puisis aliud statuēdo qđ sentire modicū differt ab heresi.xxvij.dist.c.i.z.xix.dist.nulli.et quod no.in.c.i.de consti.lib.vi.in glo.non enim reuocat ibi z si contrarium diceremus.rc. Preterea arguendo de ɔsuetudine ad statutū vt.s.dictū est p alia parte.consuetudo igitur cōtra legē non valet nisi fuerit inducta ex certa sciētia eius qui illā legē posset expresse tollere.vt no.C.que sit longa cōsuetudo.l.i.z.l.de quibus in fi.prealle.z sentit Bar.de consue.c.fi.et Inno.et compo.de consue.super rubrica.et no.C.que sit lon.cōsue. in.l.fi.z quod no. archi.xi.di.in summa.vbi dicit q q̄diu durat ratio per quam lex cōmunis vtilis erat consuetudo subsequens non vincit legem: sed vincetur ab ea. sed lex reprobauit probationes quas approbat supradictū statutu3:ne innocentia confusa succumbat et ne aduersorum insidijs pateret.ij. q.i.manifestis.et.c.licet heli.in fi. de simo.et hanc legem confirmat etiā ius diuinum. quo iure ad minus requirūtur duo testes.de testi.licet.Quomodo ergo pōt sibi derogari p tale statutū? Ultimo pro ista parte faciunt omnia iura que damnāt cōsuetudines z statuta iuri cōmuni cōtraria: que enumerantur in.c.pmo de consti.lib. vi.et de consue.c.vltimo ad fi.in glo.et quā. Et i hac parte residet dñs Fede.dicens q cōstitutio epi quantūcunq3 in synodo pmulgata in predictis casibus z vbicunq3 est contra ius cōmune z in preiudiciū aliorum non consentientium non valet per iura et rationes inductas pro hac parte. Per predictum enim statutū posset de facili innocentia succumbere:z iniquitas equitati preferri.et sic esset tale statutū contra ius diuinū z naturalē rationē.vt patet.ij.q.iiij.§. i.z.c.licet.de testi.Jure enim diuino debet qs cōuinci ad minus per duos testes:cui non pōt humana cōstitutio derogare.ix.dis.p totū z.ix.distin.vsq3 ad.xiij. ¶Ad iura in ɔtrarium allega. singulariter respondet.et generalis respōsio ad omnia in effectu recidit in idē.s.q omnia iura que approbāt consuetudines z statuta contra iura/debent intelligi si alias sint rationabilia.vt in.c.i.de consti.lib.vi. In casu autem nostro nō potest dici rationabile quia obuiat canonicis institutis. et iuri diuino et in damnū plurimo2 qui possent de facili succūbere:vt predixi. Iniustum est enim quem conuinci per probationes a iure reprobatas et sufficientes:vt not. Inno. de lo=

ea.c.ij.et Hostie. de verbo. signi.c. ex parte. Sed hic dices quomodo. possunt esse statuta rationabilia si sint cōtra iura: cū ius sit ars bo ni et equi diuinitus per ora prin cipum promulgata. l.i. ff. de ori. iur. et l. fi. C. de lon. tempo. pscri. Sol. sicut ex causa pōt cōtra ius cōmune dispēsari: vt dixi §. l. iiij. oppo. N. sed contra istā: ita et sta tutum pmulgari. Itē sicut cōsti tutio positiua ex causa modificat et ampliat et quādoqꝫ corrigit ius diuinū vt dictū est post prin. hui⁹ xi. q. pncipalis: ita et etiā statu tū qđ est pars iuris ciuilis. hinc dicitur qꝫ qlibet prouincia abun dat i sensu suo. c. certificari. de se pul. et l. saccularij. §. sunt quedā. ff. de extraor. cri. vnde bene dicūt doc. qꝫ vtrū statuta sint rōnabilia nec ne: relinquitur iudicis arbi trio. cum non possit sup hoc dari certa doctrina ex eo qꝫ facti sunt dicit tex. in. d. c. i. de cōsti. lib. vi. et no. Host. in summa de cōsue. §. i. et in. d. c. i. Reperio istud idē con sultum hic bononie vbi est consti tutio epalis qua cauetur quē cen seri vsurariū manifestum etiam quo ad inhabilitatē testamēti: si per famam vicinie/ seu per testes bis vel ter probetur talē mutuas se vl' extorsisse vsuras. vtrum ista constitutio valeat adeo qꝫ possit pronunciari effectualiter dictum testamētum nullum vigore dicte cōstitutionis: Dñs Bal. do. laur de pinu. et dñs Anto. de sali. con saluerunt qꝫ constitutio non va leat. Primo quia potestas testan di est de iure naturali siue gētiū: licet forma sit d iure ciuili. l. i. C. de sacrosan. eccle. vnde licet con stitutio Grego. de vsur. inhabilitet vsurarium manifestum in testan do: dictā constitutionē nō potest statutū episcopi tollere vel exten dere. cle. ne romanani. de elec. Itē manifestum exponitur ibi. i. noto rium quod cōspectui hominū ex hibitum nulla potest tergiuersa tione celari. c. tua. et. c. vestra. de coha. cle. et mu. Fama autē in se minus habet qꝫ notoriū vel mani festū: vt in dictis. c. Cōtra igitur propriā significationē et naturā huius vocabuli manifestū videt constitutio disponere. ex sola enī fama vel probatione veritatis p tres testes non resultat qualitas manifesti. et per consequens vide tur constitutio continere id quod est de iure impossibile. et sic ē nul la. c. erit autē. iiij. dist. facit quod no. in. l. cum precario. ff. de preca. nam conatur dicta constitutio ad corruptionem proprietatis verbo rum et prolationē simplicē habe re p veritate manifesta: cū tamē rerū vocabula sint immutabilia vt dicit tex. in. l. si qs in fundi vo cabulo. ff. de le. i. adducit latt. qđ not. in dicto. c. ij. de loca. vbi eps cum capitulo non pōt facere con stitutionē in preiudiciū alioꝝ nō psentientiū vel non psentiū. illud autē statutū vsurarijs est dānosū qꝛ p cōstitutionē canonicā nō cen sentur ihabiles: nisi cū fuerit ma nifesti. Ista autē cōstitutio inha bilitat eos simpl'r conuictos etiā leui pbatiōe: puta p famā. qđ cō cilium latera. non attentauit sed alias penas imposuit solū mani festis. vt ptz i. c. qm̄. de vsur. Itē in nō manifestis nō attētauit di ctū. c. Grego. imponere tam grauem penā. ¶ Ulterius quero vtrū va leat statutū quo cauet qꝫ testes

recepti contra magnates nō possint redargui de falso: Bar. cōsuluit q̄ sic. & incipit dño Cy. de castro sancti Petri. Mouetur ex eo q̄ etiā de iure cōmuni testes non possūt qn̄q̄ reprobari. ex̄ de test. c. licet dilectus. Presumit eñi statutū q̄ non deponeret quis falsū contra magnatē. ar. l. fi. in prī. qō me. ca. Item quādo lex iubet aliquid nō reprobari facit illud presumptione iuris: & de iure ꝯ quā non admittitur ꝓbatio in contrariū. l. fi. arb. tu. & ad vell. l. ātiqua & in auten. matri & auie. §. adhec ¶ Hic etiā quero vtrū valeat statutum q̄ ꝓcedatur in causis oīm iuris solēnitate omissa: vel procedatur sūmarie et de plano & etiā appellatiōe remota: Bal. q̄ sic in l. platā. C. de sen. & l. fi. quoꝝ ap. non reci. ¶ Procedo vlterius q̄ro statutū disponit de iure psone. et hoc dupliciť habilitando ad actū inhabiles vt spurios ad successionē patris. & de hac dictū est. s. et per Bald. in. l. cunctos populos de sum. tri. vel habilitando filios fam̄. ad testamēti factionem/ vel p̄sbyteros ad instrumentoꝝ cōfectionē: Bal. in his tenet q̄ statutum possit disponere: & valet. vnde si statutū dicit q̄ credať libris campsoꝝ vel mercatorū: valebit tale statutū. ar. c. cū dilect⁹ de fi. instru. Nā hoc pōt testator. l. teopompus. ff de do. p̄le. ergo et lex Aduertendū tamen q̄ licet statutū. possit habilitare subditos: nō tamen forenses. vnde si statutū hic pmittit filijsfam̄ testari: tamē forenses huc veniētes testari nō poterunt sicut nec ciuis q̄ dirigit se ad loca ruralia poterit testari lege rusticoꝝ. l. fi. C. de testa. Ipe tamen filiusfamī. ciuis habilitatus p statutū ad testamēti factionem poterit etiā extra territoriū condere testamentū: qr iste ē act⁹ hoīs priuati in quo nō considerať territoriū. ar. no. in. l. ꝓpter litem. de execu. tu. Istud tamē statutū nō traheť ad bona filijfam̄. sita ex̄ territoriū. qō tenet Bald. post. Barto. in dicta. l. cunctos populos. Quid ergo vtrum statutū possit inhabilitare eos q̄ sunt habiles ad actū de iure cōmuni: ponit Bal. exēplū in statuto quo cauetur q̄ mulier non possit legare viro: tenet q̄ valeat. nā ratio hec suadet ne vxores a viris cogātur testari nā et ius cōmune interdū statuit hoc idem vt. l. hac edictale de secundis nup. Subdit etiā ibi Bal. q̄ si etiā p statutū inhabilitatur minor ad actū puta q̄ minor. xxv. an. non possit cōtrahere vel testari: nō extēdetur ad forensem talis inhabilitas. licet ibi actū exerceat: quia in psonā nō subditā nō pōt inducere verā inhabilitatem. vt no. in spe. in ti. de sen. §. qualiter. ꝟ. item pone quidā. Cōclude ergo q̄ statutū de iure psone disponens pmissiue vel ꝓhibitiue nō cōprehendit forenses gerentes in loco statuti actū illū ꝓhibitū vel permissum ¶ Ad idem queritur vtrū valeat statutū quo cauetur q̄ ingrediēs monasteriū nō succedat: Bald. q̄ si loq̄tur de ingrediēte puta dicut ingrediēs vel si q̄s intrat monasteriū nō succedat. nā hoc casu statutū nō dispo nit circa clericū sed circa laicum. nā laicus est q̄ ingrediť. sicut viuens moritur. l. qui duos de ma. te. Nō ob. auē. nisi. C. ad treb. q̄a grauabať propter ingressum. hic

vero a lucro remoue. ar. l. ticio cēsum de condi. & de. Si vero statutum disponit de iam ingresso: et tunc nō valet statutū. q: non pōt auferre clerico ius suū. Statutū circa iam ingressum nō pōt dispo nere sed ingrediente pōt inhabilitare. subaudi relicta tali legitima que capiē nō vt lucrū sed vt debitū. l. ij. C. de iuris & fac. igno. Poterit ergo ciuitas quo ad subditum statuendo: qđ potest pater testando. et ita Bal. in. l. fi. C. de pactis. & l. deos nobis. de epi. & cle. & vide qđ no. bal. in. l. ipsum. C. vt le. no. ca. vbi dicit nō valere statutum quo prohibetur pater relinquere filie moniali nisi certam summam. est eni religioni cōtrariū: et sic nō valet alleg. l. deo nobis. de epi. & cle. et ibi per eum ¶ Sed hic quero p statutū priori cuiusdā fraternitatis laicorum est cōcessum q possit pariter exigere & distribuere legata ad pias causas: vtrum valeat? Uidetur q non: q: hoc spectat ad episcopū vt ad patrē pauperū. l. si qs. §. vbi aūt. C. de epi. & cle. & c. si heredes. de test. Uñ videē quod cōcessum est episcopis p leges et canones in priuilegiū / non possit adimi p statutū: q: hoc videtur cōtra ecclesiasticā libertatem. iuxta not. in. c. nouerit de sen. excō. per Inno. et in auc. cassa. C. de sacrosan. eccle. et in aut. item nulla cōitas. de epi. & cle. Reperio consultū in cōtrariū. s. q statutū valeat q: ista iura que concesserūt istā potestatē episcopo: fecerūt hoc i fauorem defuncti / vt eius voluntas facilius impleret in auē. de here. et fal. §. et nullus. Item exequi pōt magis onus iniūctū epō: q priuilegiū appellari. cum nullū cōmodū sentire debeat: vt dicta. l. si qs ad declinādā. et p hec cessat ꝯtrā de palleg. auē. cassa & auē. iteȝ nulla cōitas. Item p hanc. l. si quis q hoc cōmittit epō nō videē adēpta ptās ciuili iudici simiter exequendi per. l. hereditas de peti. hered. nam cū noua lex venit ad corroborationē legis antique: nō videtur eam corrigere: sed cū ea ꝯcurrere. ita q vtraq locū habet. l. i. §. dixerit aliquis de publi. et. c. felicis. §. p hec tñ de peñ. I. Per ista videē q in statutis sup hoc prouideret & cumulare epō et ciuili iudici etiaȝ supradictū priorē. vt sic inter eos sit locus pūentioni. sic vt contingit in pluribus qui a lege habent iurisditionem insolidā. l. i. de offi. consul. facit. c. p hec. et qđ ibi dixi de hereti. lib. vi. ¶ Iuxta pdicta occurrit declaratio pluriū qōnum super statutis laicorū dispo nentiū directe vel indirecte de rebus et personis ecclesiasticis vel cōtra ecclesiasticā libertatē. nam leges et canones dicunt talia statuta non valere. vt dicta auē. iteȝ nulla communitas. et auē. cassa et irrita. et. c. ecclesia sancte Marie de cō sti. et. c. cū laicis. de re. eccle. nō alie. ¶ Quero igitur circa hoc que statuta dicanē contra libertatem ecclesie. Inno. dicit q omnia q sunt contra priuilegia concessa vniuersali ecclesie / siue a deo / siue ab eius vicario / siue ab imperatoribus. vt not. in. di. c. nouerit de sen. excō. & Cy. refert in dicta auē. cassa. Bart. dicit q etiā si per statutum clerici possunt reddi timidiores dicitur esse tale statutum contra libertatē ecclesie. l. i. §. que onerande. qua. re. act. nō da. et qđ nota. in auē. de non ali. §. vltimo.

¶ Pone exemplū dicit statutū ꝙ clericus declinans iurisditionem potestatis sit extra protectionem cōmunis.et ꝙ possit īpune offendi:et potestas de tali iniuria nullam habeat iurisditionem cognoscēdi vel cognitionē.Utrum ergo si clericus offendatur: et accusat offendentem: possit eum audire? Dicit Jac.but.ꝙ non:q: cum isto casu nō habeat iurisditionem q: statutū eā sibi denegat/est habendus vt priuatus.Sed si statutum nō disponeret sup iurisditione nō cōferenda sed super iure reddēdo puta diceret non reddatᷓ ius: tunc q: presupposita iurisditione debꝫ ius reddi: non valet statutum. Pōdera ergo verba statuti: quia aut nō confert iurisditionem aut addit/vel disponit de pena vel pro cessu. Primo casu valeat statutū: in aliis non.et ita Bal.in auẗ.statuimus.de episc.ꝛ cle. Michi videtur ꝙ statutū inquātū nō cōfert potestatē iurisditionis super iniuriis et offensis illatis clericis declinātibus eius forū:nō valeat.et sic contra libertatē ecclesiasticam timentes offendi et impune truci dari:vt in.d.§.que onerande. per bar. Unde non videtur a generali iurisditione collata posse excipi hanc protectionem clericorū: que est de iure publico.l.i.ff.de iusti.ꝛ iur.nam iniurie vel offense que inferūtur clericis/tenetur quilibet obuiare/cū pōt:vt no.in.c.quāte. de sen.excō.multo fortius ciuitas per statuta sua.ad hoc.l.si heres excepto fundo.de here.insti.ꝑuilegiū enꝫ declinandi forū iudicis secularis est concessum clericis in priuilegiū.c.si diligēti.de fo.com pe.et dicta auẗ. statuimus. ergo statutum in contrarium est cōtra ecclesiasticā libertatē.non potuit igitur statutū conferendo vniuersalem iurisditionem ptāti: istum casum subtrahere:quicquid dicat Jac.bu.ꝛ post eum Bal.in.d.auẗ. de sacrosanc.eccle.Et adde hic q̄d no.Bald.in.l.i.C.de indic.vidu. vbi dicit ꝙ sicut statutum nō pōt prohibere clerico ne declinet:ita nec potest disponere ꝙ ꝓ clerico declinante consanguinei teneanᷓ soluere penaꝫ.nam si nō valet statutum prohibitoriū:ergo nec penale.vt.d.l.seius ꝛ augerius.nam pena legalis nunꝙ potest incipere a permissis.l.ab administratione.C.de le.facit quod not.in.c.factāt.de elec.in.vi. ¶ In hac ꝑalle. auẗ.cassa etiam querit Bal.si statuto cauetᷓ ꝙ idem ius reddatur clericis in curia seculari:q̄d redditur laicis in curia ecclesiastica. pone ergo ꝙ sunt quedaꝫ statuta laicorū multum fauorabilia puta sup executione instrumentoꝝ: in ordine procedendi ꝛ si.et cum non vigeāt in curia episcopi/potestas nō vult ꝙ clerici participent de ꝑdictis statutis vtrū hoc sit cōtra ecclesiasticam libertatē? Tenet ꝙ non q: reducit clericos ad merum ius cōe.et licet auferat ꝑuilegiuꝫ: illud tñ nō est ꝑuilegiū ꝯcessum ꝑ ius canonicū/vel ciuile/vel imperatoris:ꝛ ideo non dicitᷓ ꝯtra libertatem ecclesie si sibi ex causa aufert fauorē statuti sui. ¶ hic etiā q̄ro vtrū statuta gñalia includāt clericos vel eorū bona in inclusiōe clericorū? Dicit Bal.ꝙ aut loq̄mur de fauorabili inclusione: aut de odiosa:aut de mixta. Primo casu includit clericos.vnde si statutuꝫ dicit ꝙ filie nō succedant supstite

masculo/includitur in illo benefi=cio presbyter & monachus. ad hoc extra de foro compe.c. dilecti.&.x. dis. si in adiutorium. Item si cleri=cus hab3 instrumentū guarētigia=tū ɔtra me/pōt vti bñficio statuti circa paratam executionem. sicut enī habet actionē ciuilē et que est de iure ciuili: ita habet officiū iu=dicis/q̄uis sit de iure municipali. Ergo aut dubitari pōt si habeo cōtra clericū instrumentū guaren tigiatū vtrū potero petere execu tionē in curia epi vigore statuti? Bart. q sic. in.l.cūctos populos. de sum.tri.et qd not.in.l.ex ea.de postu.et.c.cum venisset.de eo qui mit.in pos. Bal.tenet cōtrariu3 in d.l.cūctos populos: vbi plene de hoc. Sed in auē.cassa.dicit q licet statutū tale nō afficiat clericum: forte afficit eū ɔ̄sensus et cōtract⁹ fm formā statuti. Sed certe cu3 p tale statutū omittatur ordo iudi=ciū: qr incipit ab executione non vi detur in hoc valere pactu3 siue cō sensus. s. q eps nō seruato iuris or dine exequat instrumentū. ar.no. in.s. de re iudi.li.vi.et.c.de cau=sis.de offi.delega. ¶ Opinionem bal. q statuta laicorum ecclesias vel psonas eccl'iasticas nō astrin=gant tenet Jo.an.in.c.ij.de oper. no.nun.in nouel. Item si sint eis fauorabilia: nō patrocinant. nisi sint p ecclesiā approbata.c. eccle=sia scte Marie. de consti.ex quo.c. dici pōt q statuta sup executione instrumentoꝝ vel alias fauorabi lia nō includant clericos vel eccle sias: qd est contra distin. bal. dum dicit de inclusiōe fauorabili odio sa vel mixta. ¶ Formatt etiā.q.de statuto quo cauetur q testamēta non insinuata infra sex mēses per heredem non valeāt: q si clericus est heres/nō ligat tali statuto. tñ in testamēto clerici in quo laicus et institutus heres: statutū locu3 h3. priuat ei ꝓpter delictū suū qr nō fecit isinuari: sicut priuaretur si nō vindicaret necē clerici defun cti.l. in cognitione cū si. ff. ad sil. et ita no. in. d. auē. cassa. Dicit etiam dominus Bal. q statuta per que mulier ꝓhibet testari/vel se obli=gare sine consensu ꝓpinquorum: q ad pias causas pōt libere testa ri. et bona sua offerre alicui eccle=sie: siue offerat se et sua: siue sua tm/etiā sine cōsensu taliū. na3 pia. causa est priuilegiata: et cōtra pri uilegium qd respicit ipsum deum nō pōt statutu3 disponere. et hoc sentit bar. in pdicta.l. cunctos po=pulos. Similiter offerre se et sua/ siue sua tm/ est actus spiritualis sup quo statutū non pōt dispone re. nā ista est dispositio in qua ec=clesie sunt priuilegiate. vnde non valet statutū contra priuilegia. et ista not. Bal. in.l. generali. de sa=crosan.eccle. ¶ S3 ego hic quero de q̄stiōe i qua cōsului. Archieps spoletanus habet extra ciuitate3 aliqua molēdina ex largitione re=gum vngarie: similiter cōe spoletī habet alia extra ciuitatē pdictam et hoies de spoleto prout volunt vadūt ad ista vel ad illa: et soluūt certā mensura3. Statuit cōmune spoleti q oēs ciues q̄ causa molē di irent extra ciuitatē: tenerentur soluere in egressu porte mēsuram de qua.s. et aliā ad eoꝝ molendi=na volētes accedere soluere non teneant: ex quo sequit q homies coacti soluere in egressu porte va dunt oēs ad molendina cōis: vbi aliā soluere non tenent: q̄ si irent

ad molendina archiepiscopi sol
uere tenerent͡ Archieps dicit hoc
statutum nō valere de iure.queri
tur q̄d iuris? Et videt͡ ꝙ valeat q̄
arctat suos subditos ꝛ i suo terri=
torio. Rōne igit͡ ꝑsonarū ꝛ loci vi
detur statutuz posse disponere.l.
fi.de decre.ab or.fa. Itez cuilibet
est licitū sibi ꝓspicere ꝛ suā condi
tionē facere meliorē circa rē suaz/
et cū alterius detrimēto.l.procu=
lus de dam.infec. In ꝯtrariū ꝯsu=
lui.nam cū liberū debeat esse iter
seu accessus ad molendina episco
pi.cogendo volentes accedere ad
soluēdum in egressu porte/viden=
tur euz impedire in possessione.l.
vim facit.de vi et vi ar. Item lex
dicit/prohiberi quis videtur/siue
per locū ꝑferre prohibeat͡/siue in
itinere arceat͡.l.i.§.i.de mor.infe.
Et alia lege cauetur ꝙ his qui ha
bent ius sepeliendi competit ius
etiā ꝑ alienos vicos et territoria
funera ipa ꝯferre.ff.de sepul.viol.
l.iij.§.nō ꝑpetue. Nō obstat ꝙ in
re sua est licitum facere quodlibet
etiam si ex hoc alius damnum pa
tiatur.q̄ in laicis et eorum rebus
maxime deputatis ad vsum publi
cum habent clerici participium.
vt probat͡ in.c.fi.ꝛ.c.i.de immu.ec
cle.lib.vi.nam ibi si clerici nō ha=
berent ius obsequiorum i laicis/
valuisset illud statutum quo ad li
gandos subditos si cū ꝑsonis pro
hibitis habuissent participiū. de
decre.ab or.fa.et.C. non licere ha
bi.metro.lib.xi. Item licet verba
statuti dirigātur ad subditos:tn̄
ex eo grauatur archieps.vnde nō
est curandum cum quo quis lo=
quatur: sed in quem voluntatis
intentio dirigatur.l.cum pater.§.
donationis.de le.ij. multotiens
enim contingit ꝙ in dispositione
vnus exprimitur: ad alium vero
effectus dirigitur per obliquum.
et hoc debet considerari non ꝑso=
na iterpositi vel expressi.vt.l.i.§.
nūc de effectu.et.l.siquis reū.§.i.
de li.le.ꝛ.l.cum dotem.ad.l.falci.
Uel possumus sane intelligere sta
tutum ꝙ homines cogantur sol=
uere in ingressu porte scilicet illi
qui volunt ire ad molendina ciui
tatis. non autem ad molendina
alia clericorum :ad que debet esse
liber accessus vt dixi. et sic debēt
cogi ad declarandum generalita=
tē statuti alˀs sunt excōicati tanq̄
statuentes contra ecclesiasticam
libertatē.vt no. Io.an.c.fi.ꝑ alle.
in nouel.vbi ponit similē.q.cuz.s.
per verba generalia statuti cleri=
ci leduntur in cōmercio laicorum
siue sup rebus eoꝝ. ¶ Postremo
q̄ statutarijs scriptoribꝰ et alijs
imminet pena magna/si aliq̄d sta
tuant ꝯtra ecclesiasticā libertatē
vt dicta aut͡. statuimꝰ.ꝛ.c.pleriq̄
de imimu.eccle.ꝛ.c.nouerit.de sen.
excō. Utrū ab illis penis sint sta=
tutarij excusati ꝑ vnum statutum
generale/qḋ consueuerunt appo=
nere i fine statutorū:quo cauetur
ꝙ cassant ꝛ irritāt omne statutum
qḋ reperiet͡ scriptū in dicto volu=
mine cōtra ecclesiasticā libertatē
Dicit bar.ꝛ post eū bal.ꝙ hoc nō
sufficit:q̄ aut͡.cassa mandat ea de
capitularibus amoueri ita ꝙ legi
nō possint:sed si pōt legi sepe dat
occasionem ꝙ de facto seruet͡. De
bet ergo penitus amoueri arg.l.
huius.§.siquis ita.de leg.i.et ita
Bal.i.d.aut͡.cassa. ¶ Quero etiā
de.q.in qua Bar.consuluit. Sta
tuerūt perusini ꝙ oēs ꝯductores
possessionum cuiuscunq̄ fuerint

clericoꝝ vel laicoꝝ possint renūciare conductionibus pro futuro tēpore: et ꝙ nullus officialis publicꝰ possit de hoc cognoscere/ vel iurisditionē habere contra dictos conductores. Queritur an tale statutum possit ecclesijs preiudicare? Scdo an iudices cōmunes publicꝰ possint de hoc cognoscere? Tertio si non possunt quid habent facere monasteria vel ecclesiastice persone? Super primo concludit ꝙ statutum non possit liberare cōductores ecclesiarum. Primo per iura vulgaria.c.que in ecclesiarū. et.c.ecclesia sancte Marie. Secundo qꝛ statuit de rebus sue iurisditioni non suppositis: puta de rebus ecclesiaꝝ ab alijs ɔductis.l. cum vnus.§.si is qui.de bo.auct. in.po. Tertio qꝛ est cōtra ecclesiasticam libertatem.qd ptꝫ per tale statutum dissoluitur obligatio qua tenentur conductores ecclesijs contra auē.item nulla cōmunitas.de episc.et cleri. ¶ Super secundo dicit ꝙ officiales cōmunes non possunt cognoscere postꝙ p statutuꝫ adempta est eis iurisditio. l. iudicium soluitur. de iudi. Ego aliter dixi l si.§.in ƀb. iuxta p̄dicta quero. Sed posito ꝙ possit adimere: dicit Barto.ꝙ remedium est vt clerici adeāt presidentes ciuitatis/vt dent eis iudiceꝫ. qui si neglexerint: deuolueē iurisditio ad iudicem ecclesiasticum.c. licet.et.c.ex tenore.de fo. compe. et sub au.in dicto concilio ꝙ isto casu iudex ecclesiasticus ꝓcedet in causa eo modo et forma quibꝰ procederet iudex secularis: puta summarie et appellatiōe remota si ita procederet secularis.c.solite. de maio.et obe.et ibi per Inno.et hosti.huic tn̄ adde et vide qd no. in.c.contractus.de reg.iu.lib.vi. Conciliū eius incipit: dñi priores habentes ⁊c. ¶ Consuluit etiam dñs Fede.de senis. vtrum valeat statum ꝙ ex aliquo facto et iure gesto p̄sumitur contractum vsurarium: puta si appareat solutio de minori q̄titate q̄ ɔtineatur in instrumēto/intelligaē cōtractꝰ vsurarius: et habeaē pro plena ꝓbatione.modo duo litigant in curia episcopi: ⁊ ad ꝓbandū ꝙ contractus fuerit vsurarius producitur absolutio a pte debiti/de quo l in strumento ɔtinetur. Utrū vicariꝰ episcopi debeat iudicare fm formā dicti statuti? Fede. ɔcilio.xci. dicit ꝙ cognitio vtrum censeri debeat cōtractus vsurarius nec ne/tangit spiritualitatē: ideo nō possunt laici sup hoc statuere. sed qn̄ statuitur sup eo qd est factū/puta sup vsuris restituendis valet statutum.adducit doctrinā Pau.in cle.i.de vsuri.et Bart.not.in.l.tutia.fo.ma.et Bal.in.l.quotiens.C. de iudi.et loquunē ipsi ratiōe fori vtrū.s.iudex laicus possit cognoscere de causa vsurarū/ mr̄imonij iuramenti/decimaruꝫ: ⁊ si.de quo plene in dicto concilio.xci.⁊ɔcilio cclxxxviij.quoꝝ decisio congrue applicaē questioni p̄dicte/sup potestate faciēdi sup talibꝰ statutū. In casibꝰ em̄ in q̄bus de p̄dictis pōt iudex laicus cognoscere/poterit etiam statuere ar.no.ff.de iurisdi.om.iudi.in rubrica.⁊ vide qd dixi in repeti.c.ea q̄ fiunt a iudice. de reg.iur.lib.vi.in.ij.q.⁊ plenius in.xxvi. ¶ Quid dices in materia iuramēti nunqd iuri canonico q̄ caueē oē iuramētū qd non vergit in dispendium salutis eterne fo

re seruandum possit derogari per
statutũ:puta reprobat statutũ cõ
tractũ minoris vel mulieris etiaꝫ
iuramento vallatuꝫ nisi interuene
rit iudicis decretum. Et videtur
ꝙ non valeat tanq̃ super re spiri-
tuali.c.tuam.de or.cog.⁊.c.decer-
nimus de iudi. Item dictuꝫ statu-
tum inducit minoreꝫ ad delinquẽ-
dum:ergo ⁊c.l.si vnus.§.illud.de
pac. Item lex expresse confirmat
tales contractus.in auẗ.sacramen
ta.C.si aduer.ven. qđ ergo supe-
rior confirmat inferior non infir-
mat.in auẗ.de defen. ciuit.§.inte-
rim.Bal.in dicta auẗ.sacramenta
dicit ꝙ si statutũ habeat rationeꝫ.
annexam.s.propter multas dece-
ptiones quas patiũtur minores ⁊
mulieres tale statutum valet. Ha
bet eñ pro se naturaleꝫ rationẽ et
equitatẽ:vt.l.i.ff.de iu.i.Ergo non
potest dici contra iura:in multis
tamẽ ciuitatibus statuta fingunt
in suis contractibus minores vide
ri:et fingi dolo et metu inductos.
naꝫ potest statutũ inducere fictio
nes.⁊ ita ibi Bal.Bar.plenius i.l.
cum lex.de fideiuss.⁊.l.si q̃s p eo.
eo.ti.⁊ vide Bal.in.l.pactuꝫ quod
dotali.C.de colla.vbi etiaꝫ idẽ te-
net.et vide quod dixi.š.i.iij.q.vbi
de potestate legis in materia iura
menti:⁊.š.in hac.q.principali. ℞.
Item si statutũ.Dominꝰ Fede.de
senis in si.statuto cauetur ꝙ cer-
ta cõfessio vel promissio facta a fi
liofamil.sine consensu patris non
valeat ipso iure:etiam si iuratum
fuerit.consuluit ꝙ si filius se obli
gauit cũ iuramento potest cõpel-
li qui secum contraxit ad relaxan-
dum iuramentũ:nec in hoc venit
iurans contra iuramentuꝫ.inimo
petẽs relaxationeꝫ fatetur se esse
obligatum iuramento:sicut acci-
dit in eo qui iurauit soluere vsu-
ras.et tñ potest petere relaxatio
nẽ.de iureiuran.c.debitores.⁊.c.i.
Iste enim qui cuꝫ tali cõtraxit fe-
cit contra statutũ ciuitatis cõtra
hendo cũ persona prohibita obli
gari.c.quo iure.viij.dist.vnde cuꝫ
ex dicta trãsgressione deberet pu
niri.x.q.iij.c.qui resistit.nõ debet
inde cõmoduꝫ reportare.xvi.q.i.
legi.et de preben.cum q̃ lib.vi.Et
illam compulsionẽ(vt dicit)pote-
rit facere tam iudex ecclesiasticus
q̃ etiam secularis. ¶ Subdit ꝙ
etiã iurans conuentus posset dice
re excipiẽdo non debes audiri pe-
tens obseruantiã iuramenti.quia
ipsum iuramentũ relaxare debes
⁊ ipsum relaxari peto.ar.l.pap.§.si
filiꝰ.ff.de inoffi.testa.⁊ in hoc re-
sidet concilio.ccclxvi.al's.ccxxv.
¶ Ego etiã ꝯsului i ciuitate sena-
rum vbi i est statutũ ꝙ nullus con
tractus finis vel quictantia q̃ fie-
ret p minorem.xxv.an.valeat.nec
de eo ius reddatᷣ nisi intercesserit
certa solennitas.hoc statuto õmis
so/contingit ꝙ patruus tradidit
nuptui neptem suam/datis in do
tem.v.et ista neptis minor renun-
ciauit dicto patruo omni iuri sibi
cõpetentiꝰ in paterna hereditate.
que valebat plus in quadruplo:⁊
iurauit non venire contra.Queri
tur an sit aliquod remediuꝫ resci-
siuũ huius ꝯtractus ⁊ finis ⁊ quic
tatiõis.Cõsului ꝙ põt peti abso-
lutio iuramenti siue relaxatio. p
hoc primo induco regulam ꝙ iu-
ramentũ non debet esse iniquitatiꝭ
vinculuꝫ.c.inter cetera.xxij.q.iiij.
qđ verbum ini quitatis multũ põ-
dero.Rursus iuramentum debet
habere tres comites: veritatem.

iudicium/atque iusticiam. eadem cã et q. animaduertendum. In.q. autem predicta euidens apparet iniquitas: cum pro modico quis renunciaũ hereditati paterne ita locupleti. Item paria sunt in dispositione dolum adesse ex proposito/vel re ipsa vt est casus in.leg.si quis cũ aliter.de verb.obli.et.le.ei §.circa de doli excep. Hic autem videtur esse dolus re ipsa saltem propter graue damnum: ne dum vsque eni ad quadruplum. sed nec vltra dimidiã vere estimationis iura sb ueniunt deceptis etiam maioribus l.ij.de rescin.ven.in casu autem nostro est cum enormi deceptione cõiuncta minor etas et sexus fragilitas. quibus iura multipliciter subueniunt et medentur propter naturalẽ eqtatẽ et deceptionem verisimilẽ tam in Zhendo quam in solennitatibus adhibendis.l.i.ff.de mi.et.l.doli.§. diuersum de noua. Ex qualitate ergo personarum et ipsius facti natura arguunt contrahentem cum tali sua nepte de dolo.ad hoc.l.i.et qđ ibi no ff.de doli excep. Ratiõe ergo euidentis iniquitatis et doli saltem re ipsa inherentis illi renunciationi: videtur iuramentũ relaxandum. sicut cũ per metum renũciat quis bonis cum iuramẽto. c.si vero.de iureiurand.et paria sunt ista quo ad rescisionẽ contractus doli et metus.c.pe.et.c.abbas.quod me cau.et hoc est qđ dixit Uin.in.c cum contingat de iureiur.vt ibi refert. Jo.an.dicit enim quod licet iura obligẽt mulierem ad obseruantiã contractus: debet tamen instare vt absoluatur et sic concludit quod debeat absolutionem consequi in illo casu: multo magis in isto vbi concurrunt sexus fragilitas / minor etas et enormis lesio. et etiam reuerentia quam puella seu femina habere debet ad patruum suum in cuius domio et sub iuius gubernatione remanserat post mortem patris ad hec.l.i.§.que onerande. quarum re actio non da.per Barto.xxij.q.iij.vnusquisque.et sm predicta debet limitari auf.sacramenta puberum vt non habeat locum in casibus in quibus potest contractus vel distractus argui de iniquitate eui dentiet dolo re ipsa ex perspicuis indutijs.l.dolum.C.de dolo. Preterea iste patruus cõtrahendo cũ nepte non seruata solennitate statuti/ potest dici eius transgressor vt dixi.§.secundum do.fede nec facio vim vtrum statutũ dirigat verba prohibentis ad contrahentem an.in rem sm quod dixit Bart.in.l.cũ lex.de fideius.. nam de hac differentia verbali non curauit.§.de.fede Nam statutũ annullando contractum satis videtur prohibere contrahentibus ne attentent contrahere ar.c.qui contra iura de regu.iur. lib.vi.et verba prolata in rem concernunt potius personas quam res ipsas.c.tanta.de exce.prela.et non refert cum quis loquatur. etc.l.cum pretor.ff.de le.iij.Cõcludo igitur iuramentum relaxandum prout in filiofamil.dixit dominus Federi.§. et dns Jac.de bel.tam in filiofa.quam in minore prohibitis contrahere sine certa solennitate disputauit quid iuris si contraherent cum iuramento absque solennitate statuti et cõclusit de filiofa.quod dicto casu iuramẽtũ eius nõ pt dare robur cõtractui tum quia est accessorium ad cõtractũ: nullum ergo vt.le. non dubium.C.de legi.tum quia est cõtra bonos mores Nam habent tales cõtractus filiorum

causam depdandi parentes ⁊ pec candi: vt.l.i.ad macedo.ideo.⁊c.⁊.c.non est obligat oriū: De minore dicit idem de iure ciuili: sʒ de iure canonico dicit eum obligari ⁊ in hoc residet. Sed intelligo vt predixi posse relaxationeʒ peti aliter lesione enormi de quo ipse nō tangit sed solum cū statuti solēnitas omittitur que suppleri pōt p ius canonicū: qḋ non nego nisi sit solēnitas formalis quam iuramentuʒ non videtur posse supplere. iuxta no.p Bar.in.l. si quis pro eo.de fideius.⁊ incipit d. q. lege perusina cauetur.de qua in addi.spe. ti.de sen.⁊ his que eam sequuntur.§.vt autem.⁊ de resti.in integ.§.i.post finē.i.col. ¶ Predictis applico.q. quā referā.j.xij.q.v.pro cōfirmatione pcedentis ⁊c. Statuto cauetur q̄ nulla mulier maritata possit aliquē ɔtractū facere sine duorum.primorum suoꝝ ɔsilio. Utrū si muliere nō seruata dicta solēnitate ɔtraxicū iuramento possit venire cōtra: Et videtur q̄ possit: qꝛ multa sunt in iure ꝓhibita personis: ⁊ tñ valet ɔtractus initus cū psona illa ꝓhibita hoc pʒ i excommunicato cuius cōmunio ꝓhibita est a iure: tñ ɔtr actus valet cū eo.c.veritatis de dolo.⁊.c.significasti.de eo qui dux.xv.c.cū illoꝝ. de sen.excō. Itē plura sunt in iure ꝑsus ꝓhibita: ⁊ tñ actus q̄ gerit ɔtra iuramentū valet.facit qḋ no. in.c.dilecto. de pbē.⁊.c.qḋ semel. de reg.iur.lib.vi. Itē valet cōtractus etiā ɔtra ꝓhibitionē legis et canonis ⁊ gesta valent lʒ fieri non debuerint.j.de matri.ɔtrac.c.fi. et no.in.c.capellanus de fer. Tandē disputādo inclinat in ɔtrariū.videtur em̄ isto casu statutū ꝓhibe re tam mulierē cōtrahere q̄ etiaʒ contrahentem secum.l.i.C.de curatoribus.lib.xi.vnde contrahens cōtra pceptū legis municipalis peccat mortaliter: vt no in.c.inter cetera. de off.or.⁊.c.ij.de ma.⁊ obe.ꝓ hac parte faciunt rationes deducte in precedentibus qōnibus.ideo non ꝓsequor vltra. Et illa sufficiant ḋ predicta.q.xi.s.sup quibus rebus possint fieri statuta. Soluʒ restat cū dat aliquibus arbitrium facit di ordines ⁊ statuta sup bono ⁊ pacifico statu ciuitatuʒ/vel sup alio bono publico. que vigore huius ptātis attentare potuerunt. vide per Bar.plene in.l. ambiciosa.de decre.ab or.fa.⁊ in.ij.ɔsti.C.p bar. ⁊ Bal. ¶ Duodecimo q̄ro de viribus statutoꝝ psonarum ⁊ locoꝝ ad quas.s.personas vel loca extēdant effectū suū. Et primo est querendū de psonis: vtrū igit statuentes ligent statutis eorum ꝓprijs. Scḋo vtrū eoꝝ superiores vel gerentes actū ꝓhibituʒ a statuto cū eisdē. Tertio vtrū subditi. Quarto vtrū extranei siue forēses. Quinto vtrum ignorātes. ¶ Quo ad pmum vtrum ligetur ille qui statutum fecit. Pone episcopus statuit q̄ quicūq̄ luderet ad azardū sit excōicat⁹.vtrū ipe erit excōicatus si luserit. Succincte referam opi. Et primo opi.hu.qui tenuit q̄ licȝ canon epi non liget successorem.ligat tñ ipsum statuētem.qꝛ incidit in factū iam dānatū. xxiij.q.i.c.ij. hoc idem tenet Archi.in.c. ij.j.de consti.li.vi. Cuʒ em̄ epo auctoritate pape faciat statuta. ergo ligat auctoritate pape.allegat. xi.q.iij. nemo ɔdēnant. Pe.de bella ptica tenet istā opi.vt no.C. de sac.san. eccle.aut.qbuscumq̄ modis.⁊ ibi

Cy. ponit eius rōnē dicens q: statuendo gerit personā publicā: delinquendo priuatam. allegat. l. cū in eo de pac. vbi tutor 9puto facto cū alijs creditorib⁹ obligat si ipse fit creditor. similiter & eps si delinquat. ad hoc. l. i. ff. qd q̄s iur. ⁊ .c cum oēs. de consti. ibi patere legē quam tu ipse tuleris. ¶ Contrariam opi. tenet Jo. an. in. c. cui licet. §. de re iur. li. vi. in mercurialibus. Ad rōnes ⁊ iura tenentium 9triuz ibi plene respōdet. Hāc opi. Joh. and. tenet Joh. cal. in. c. de illis. in. xxvij. q. Et no. ꝙ Jo. an. inducit si de sententia excōicationis ꝓlata ab epō 9tra titiū: vtrū ipse eps cū titio participando in locutione vł crimine sit excōicatus. de qua per Inno. in. c. qd in dubijs. de senten. excō. ⁊ p Bar. in. c. statuim⁹ de sen. excō. li. vi. ⁊ p hostien. in summa ꝺ sen. excō. §. fi. ver. quid si epus aliquē. ⁊ seq. Ex quoꝝ dictis colligeꝙ sententia hōis nō ligat ipsuz ꝓferentē: vt. l. penul. ff. de arbi. ergo nec statutū ligat ipsum statuētē statuere em̄ est iurisditionis: et eps non habet iurisditionem sup seipm̄. debet tn̄ de honestate suum statutū seruare: sicut etiā imperator suā legē. ⁊ hoc tenet Bal. in. l. digna vox. C. de legi. idem tenet in dicta auf. q̄buscūq3 modis. ¶ In scđo dubio ꝙ superior puta archiepiscopus nō liget statuto epi. tenet idē Jo. an. in. d. c. cui licet. ⁊ refert idē tenere Lau. vij. q. iij. c. ij. ⁊ hostiē. in summa de sen. excō. §. q̄s valeat excōicari: vbi dicit certo certius hoc tenēdum ꝙ supior non ligatur. Refert opi. hu. Bart. brix. ⁊ Archid. 9trariā quoꝝ iuribus ⁊ rationibus ibi plene respōdet. ⁊ Jo. cal. idē tenet qd Jo. an. in. d. c. de rap. ¶ Sz restat dubiuz vtrū si eps vel archieps ludentes contra statutū non sint excōicati: vtrum erit excōic atus ille tertius qui cū eis ludit? Et videtur ꝙ nō primo q: exēptio vni 9cessa extenditur ad socium. c. i. 3. de p̄ui. lib. vi Et iterdictū a quo quis eximitur intelligitur exemptus cū socio. c. qd in te. de peni. ⁊ re. Scđo ad idē facit. c. cū nullus in. fi. de tēp. or. li. vi. vbi sicut 9ceditur ordinare ita socium donet ibi manet. Itez iste actus ludendi inter duos est indiuiduus: q: non potest exerceri nisi cū alio. Sed in istis indiuiduis victoria vnius ꝓdest alteri. C. si vn⁹ ex plu. l. ij. ⁊. iij. Ad idē faciunt iura q̄ dicūt ꝙ 9sequit quis ex persona alterius qd non pōt 9sequi ex persona sua vt in. l. petende. de tēp. in inte. resti. ⁊. l. si is q̄ duos. de li. le. Item pena delinquentis trahit ad sociū. c. felicis de penis ⁊. c. si quis suadente eo titu. ¶ Tertio p̄ncipaliter facit ꝙ augusta nō sit soluta legibus: tn̄ participat de p̄uilegio p̄ncipis. ff. de legi. l. princeps. sic societas ludi eximat tales lusores sicut p̄uileg uz militis transit ad sociū / ⁊ bn̄ficio capacis admittitur etiā qui nō est capax. ff. ex q̄. cau. ma. l. abessead finem. ⁊ dicta. l. si is qui duos. ¶ Quarto facit natura 9nexois ⁊ iseparabilitatis / que est vt prohibitū habeat ꝓ pmisso. ff. de dona. inter vi. ⁊ rx. l. si spōsus. §. gn̄aliter ad hoc. ff. ad. l. iul. de am. l. vna. vbi si aliquid est ꝓhibitū dari per legē: nō intelligit ꝓhibitum dari 9ditori legi. Cōtrarium tenet Jo. an. in. d. c. cui licet in mercu. Nam adducit tex. ꝙ in actu inseparabili vnus peccat: alter nō vnus punit:

alter nō.xxxij.q.v.pposito al.lu=cretiam. Item pʒ in actu electiōis vbi qui eligunt scient indignū pu niunt: sed non ignorātes.c.scriptū de elec.ꝛ in si.in.c.si compromissa rius.eo ti.li.vi. Et intelligit hāc d cisionem in epō qui soluʒ ludit cu titio/nō aūt tollit vel suspendit ef fectū sue constitutionis. Et respō det ad Zriā put ibi pʒ:ꝛ subdit ꝙ lʒ episcopus ꝛ archiepiscopus lude tes cum titio non ligent snia statu ti: ex participio tn̄ q̄ d cum titio fa ciunt in crimine dannato/cum illō sit participium criminis ꝛ crimino si concludit illos ligatos snia iurꝭ licet ista snia causetur a statuto ꝛ hoc vide in.c.nuper.de sen.excom. in nouel.post Inno.ꝛ Host.super glo.colligitur. ¶ Ulterius aduer tendum ꝙ reperio disputatas du as questiones similes supradictis prima. Ioh.cal.que incipit: māda uit legatus abbati sancti Bar.ꝙ excommunicaret omēs beneficia=tos qui non soluerent procuratio nem suam. Querit vtrū dictus ab bas qui non soluerat procuratio nē legati debeat excōicare seipm̄? Alia huic vicina est dn̄i machana ni de azzonitis in his finnis. Sta tuto ciuitatis cauet ꝙ massarij ter rarū teneant denūciare delinquē=tes in suo territorio: ꝛ ad eorum de nunciationem iudex inquirere te=net. Modo contingit ꝙ idem mas sarius crimen cōmittit. ex quo pe=na mortis venie irroganda. Que=rit an idem massarius seipsum de nunciare teneat? In prima q̄stio=ne Iohan.cal.inducit multa: ꝛ ge nerale dictū generaliter dʒ intelli gi.ꝛ.qui om̄e dicit nichil excludit xix.dist.c.i.ꝛ.i.q.i.sunt nonnulli. de peni.dist.iij.adhuc instant.ad idem.l.iij.de officio pre.ibi nec di=stinguitur vnde sint.ꝛ.l.de precio de publi.cum infinitis si. Item sic nō est nostrū legē extendere.l.siue ro.§.de viro.sol.ma.ita nec restri ge: vt sic Iudeorum eadem sit disci=plina.insti.de his qui sunt sui vel ali.iur.ꝛ in dubio inherendum est verbis.l.i.§.si is qui nauen.de ex=ercito. Item si diceremus hūc ab batē non includi hoc pcederet vi cuiusdā interpretatōis restrictiue verborū generaliū: sed mandata nō recipiunt illā interpretationeʒ de pben.cui de non.li.vi.de verbo obl.quicq̄d astringe de. Et posito ꝙ interptationē reciperet non spe ctaret ad eum interptatio sʒ admā dantem.ar.c.cum venisset.de iudi Preterea quod quis debʒ potissi=me ratione officij in alijs dānare/ dʒ fortius dannare in seipso.de na. exli.ven.c.vno.ꝛ ibi not.de nego. gest.l.si pupilli.§.videamus.de admi.tu.l.quotiens.§.si vero pso na ergo abbatis a pdicto māda to/ꝛ massarij pdicto a statuto nō vident exēpte sed incluse.xix.di.nl li fas.xi.q.i.siluester.de pigno.le. paulus.§.ff.de in diem adiec.l.ꝙ si vno.§.vltimo.ꝛ hinc est ꝙ quis seipsum iudicat.xxi.di.nunc autē. xi.q.i.§.euidenter.ꝛ.c.si is q̄ pest. de peni.d.i.iudicet homo seipsum ꝛ.c.multiplex. in quibus videt ex pressum.hinc est eciā ꝙ quis seip̄ʒ suspēdit a sacris.de homi.ex littes rarū.ꝛ no.de sen.excō.si quē.ꝛ ar=tat quis seipm̄.de elec.cū in veteri ff.si quis cau.l.ij.§.si quis. Item is ad quē sermo dirigit: includit i mandato superioris/ nisi speciali t sit exceptus: vt probat.xxvi.di.di ctum.ꝛ ibi not.ꝛ.i.q.vij.didici.de consangui.ꝛ affi.de infidelib⁹.ꝛ.c.

solite.de maio.⁊ obe.⁊ qđ no.xxĳ.
q.iĳ.preterea.Et est hoc maxime
verũ:quando mandatũ factuȝ est
de actu executiuo ꝑ alium inchoa
to.c.si super grã.de rescrip.lib.vi.
Pro hac etiã ꝑte faciat ar.dictum
§.nã in eiusdẽ ꝑsona possunt con-
currere diuersa iura. et põt quis
vnũ actũ gerere vt ꝑlatus:alterũ
vt priuatus.vt.ff.de his qui.vt in
dig.l.tutore.et.ff.de adop.l.si con
sul.et.c.a collatione.de ap.lib.vi.
Similiter rõne diuersoruȝ officio
rũ in eiusdẽ persona cõcurrentiuȝ
diuersimode actũ gerit.l.accipien
tis.ff.de auc.tu.⁊.c.cum inter vni-
uersas.de elect.⁊ quod no.i.c.cuȝ
olim.de re iudi.i nouel. ¶ In am
babus igiť qõnibꝰ abbas ⁊ massa
rius deliquerũt vt ꝑuati: seipsos
aũt excõicant ⁊ denunciant vt ꝑso
ne publicũ officiuȝ gerentes.⁊ hic
debent ꝑponere bonuȝ obediẽtie
⁊ bonũ publicũ qđ versať in puni
tione delictorũ ꝓprio ⁊ ꝑuato bo
no.de renũ.nisi cuȝ pridem.⁊.c.bo
ne.de postu.ꝑ hoc facit.l.ab oībꝰ
§.tertio.de leg.i.vbi heres cui te-
stator legauit cõprehenditur sub
onere iniũcto heredibꝰ in gñe. ea
dem rõne cũ statutũ loquiť vel le
gatus:debȝ includi ille cum quo
loquiť si attentat actũ ꝓhibitũ.fa
cit qđ no.in.l. inq̃sitio.C.de solu.
⁊ hec sufficiãt pro vtraqȝ parte in
vtraqȝ.q.lȝ ipsi canones ac leguȝ
patres diffusius ꝓsequanť:q̃bus
nõ obstãtibꝰ Jo.cal.in ꝑdicta.q.
de abbate cõcludit q̃ nõ debet nec
põt de iure vigore istius mandati
excõicare seipsum. ¶ Et ꝓ clariori
solutione ꝑmittit q̃ huic abbati
non fuit mandatũ vt moneret pro
curationẽ nõ soluẽtes. nã nõ pos-
set monere seipm:vel de facto suo
cognoscere.c.sacro.de sentẽ.excõ.
⁊.c.ab excõicato.de rescrip.debet
ergo intelligi q̃stio q̃ monitio iaȝ
ꝑcesserat:vel si c mandatũ de excõi
cando esset iustũ qđ ꝑsumitur: de
elec.bone cũ simili. Itẽ etiã põde
rãdum q̃ in themate non nudus
actus denũciationis vel publica-
tionis/siue declarationis fuit man
datus.secus cũ esset nudũ v̄balis
facti ministeriũ cõmissuȝ/ videreť
hunc actũ posse exercere etiam in
seipo.c.nouit.de appel.⁊.c.pasto-
ralis.eo.titu.⁊ de testa.l. heredes
palã.§.sed si notũ.facit.c.venera
bilẽ.de elec. Si aũt mandareť nu
dũ ministeriũ cuiꝰ executio requi
ret actũ facti:puta iã condẽnatos
vel priuatos ab ecclesiis amouen
dos:tunc etiã esset dubiũ vtruȝ il
lũ actũ facti deberet exercere con
tra seipm. In q̃stione aũt ꝓposita
dicit hunc abbatẽ sub mandato i
cludi virtute sermonis.i.verboruȝ
vniuersaliter ꝓlatoruȝ:vt i iuribꝰ
alleg.s in ꝑn.qõis.sȝ nõ icludit ex
mente v̄bis ꝑferenda.c.intelligen
tia.de v̄b.sig.⁊.i.q.i.marchion et
basilides. Nõ eñi est verisimile q̃
legatꝰ voluerit mandare huic ab-
bati q̃ seipm occideret/qđ ꝯtingit
ꝑ excõicationẽ.q̃ si.sint le.ꝑ vene
rabilẽ ad si.vel q̃ taȝ grauẽ penã
sibiipsi iponeret.s sen.excõ.sacro.
Nulla eñi est maior pena i ecclia
nã ꝑ eã quis tradiť sathane.in inte
ritũ carnis.xxiiĳ.q.iĳ.corripianť
et.xi.q.iĳ.audi.vel q̃ suspius tã
durã separationẽ faceret ⁊ segre-
garet seipm ꝑ suã sniam a cõione
fideliũ q̃ maxia ẽ pena.l.hi q̃ san-
ctã.de apo.ad hoc.l.vxorẽ.§.codi
cillis.de le.iĳ.vbi ꝓpter duraȝ se-
parationẽ ꝓximoruȝ v̄ba gñalia
restringunť.multo ergo fortiꝰ cũ

tractatur de separatione susp̄si-us a cōmunione fideliū nō inclu-di videt sub verborū generalita-te.ad idem.l.possessionum.C.con. vtri.iudi. Ite3 de accusante et de-nunciante et testificante bona est similitudo.vt.l.ab accusatione.§. nunciatores.ff.ad turpi.et.l.q̄ cū maior.de bo.li.sed impossibile est dicere q eadē sit psona accusans et accusatus.l.in tribus.ff.de iu-di.et.l.licet.§.si plures.ð procur. Ad hūc igitur impossibilē casum non debemus verba mādati q̄tū-cūq3 generaliter prolata extēdere sed restringere ad id quod ciuili-ter fieri potest.l.si cui.ff.de servi. et qð no.in.c.sciēti.de reg.iur.li.vi. p Dy.in questione de arbitrio po-testati concesso.no.in cle.sepe.de verbo.signi.et nullū mandatū est adeo generale qð non debeat re-strigi maxime ad licita et possibi-lia de iure.l.si pcurator.de condi. inde.et de offi.deleg.ex parte.z.c. sup eo.et.c.inspicimus.de reg.iur. lib.vi. Et si est ita q vba genera-lia sint semper ciuiliter itelligēda sequitur q hoc mandatū de excō-municādo nō soluētes/non inclu dat istū abbatē:quia ciuilis intel lectus est q non ledat q̄s seipsu3. nec se prodat.de peni.di.i.nō tibi dico. Ite3 ciuilis itellectus est ne q̄s sibi ipi imperet:nec sit iudex,in causa nec arbiter/nec testis.l.pe. de arbi.l.i.C.ne q̄s in sua causa. requirit eni iudiciū indicantis et iudicati psonalem distinctionē.c. fotus.de vb.si. Non est ergo visi mile voluisse legatum generaliter sic mandando tot iura violare:q̄n imo si expresse mandasset legatus q seipsum excōicaret/mandatum esset illicitū:nec ei parendū.ergo vniuersaliter dictu3 non includit hunc casum illicitum.de iureiur. ad nram.et.e.ti.c.i.li.vi.z hoc qð non posset mandari specifice et ex-presse nō debet venire in genera-li vel vniuersali sermone.de p̄ben dilecto.et de deci.tua.facit.xxij.q. ij.homines.et.c.is.aūt. Preterea. si absoluere quis seip̄m non pōt.c qð autem.de penı.et remis.et.d.c. nō tibi dico.ergo multo min⁹ se li gare.nam fauorabilior est absolu tio.l.arrianus.de act.et ob. Si er go absolutio phibetur:fortius ex cōmunicatio.facit qð no.in.c.cu3 ex eo.de peni.et remis.l nouel.vbi dans indulgentia3 z remissionem illa vti non pōt. Generaliter enim q̄s non pōt esse agens et patiens. Nā sunt ista incōpatibilia: q̄ non possunt cōcurrere in eadē psona. xxvi.di.acutius.de tu.et cu.da.ab his.l.ptor. hinc est etiam q bapti sat q̄s vt minister dei non tamen seip̄m.de cōsec.di.iiij.aliud.cōiun cto.c.debitum.de bap. his z alijs rōnibus gr̄a breuitatis omissis p ista parte cōcludit q abbas vigo re talis mandati non tenet excōi-care seip̄m. hisdē fere rōnibus/le-gibus tn̄ corroboratis concludit dn̄s machagnan⁹ in pre.q.de mas sario q non teneat denunciare se-ip̄m de crimine capitali. Nā si nō haberet officiū/non teneret seip-sum denunciare siue pdere.vt.d.c nō tibi dico:ergo pter officiū nō debet in plus teneri.c.cu3 non de ceat.de elec.li.vi.et.l.si quis ex si-gnatoribus.ff.quēad.testa.ape. Itē denunciando seipsum icurrit mortis periculū.sanguinē autem suū debet quis redimere:et tute-lā sui corporis tueri.et quicq̄d ob hoc fecerit iuste fecisse estimatur

l.i.de bo.eo.qui mor.sibi consci.et l.vt vim.de iusti.et iur.facit.l.nec timore qd me.causa.Et in hoc residet vt pdixi.¶ Hic subiungi pot qstio de qua l regula qui tacet in mercu. De statuto epi annullante oes alienationes factas de rebus ecclesiaz sine eius licetia et pena apponete. Modo capitulum epo suo vendidit aliquas terrulas sine alia licetia: an sit locus penis? Allegat iura p et cotra q ad terrulas costitutio epi debet extedi. et ecouerso no debet extedi. Allegat similiter iura q sub generali prohibitione no veniat eps. et in cotrariu q etiam veniat. Ite allegat q sic contrahedo videatur dare licetiam. et in 3ium q per talez contractu no videatur dare licentia nec cotra sua costitutione dispensasse. solumodo concludit q non sit locus statuto nec eius penis: quia eps sic contrahedo consensisse et licetiam dedisse videt. allegat multa iura q dicunt q vnus actus icludit in se alium tacite ita hic principaliter contrahendo includit iste act9 in se licentia et con sensu. ad hoc.l.si 9sul.ff.de adop. Ad ide.l.lutius.ff.qui.mo. pi.vel ypo.sol.vbi vxor cu viro tradens re in dote data renunciat ypothece.et alia iura adducit que probat q quandoq propter celeritatem actuu coiungedoz medius occultatur.l.singularia.ff.si cer. pe. et l.iii.§.si debitor.de dona.inter virum et vxo. ¶ Quero etiam circa hoc presupposito q solus abbas possit de iure suos monachos reuocare ad claustru de suis beneficiis manualibus: vt proba.de sta. reg.c.cu.ad monasterium.§.tales autem. Nunqd statutum factuz p abbatem et conuetu ne ipi abbati soli liceat reuocare tales beneficiatos ad claustru: liget successorem: cui statuto non auctorisauit eps loci? Et e dicendu q non obligat successore: quia in preiudiciuz successoris nichil potest attetare xvi.q.ii.abbatib9.xvii.q.iiii.in venditionibus.facit qd no.de deci.c.iii.in glo.pe.vbi copositio facta p couentu et abbate cui episcopus non cosensit non transit ad successore.ergo multo minus lex. Item no potuit abbas sibi legem imponere: a qua non possit recedere. g nec successori.et ita consuluit Federi.concilio.cclxxxii. ¶ Uenio ad tertiu articulu de subditis an ligetur statutis patrie in quocunq loco gesserint illum actu phibitu vel pmissum a statuto.cu isto tertio pmixtum prosequtur etia quartum mebrum de forensibus.et incideter etia ad que loca extendat effectu sui. Super quo aduertendu q quandoq statutu disponit de iure psone.qnq de iure solenitatis adhibende in actibus subditoru. Item de iure psone diuersimode. Naz quandoq disponit per missiue. Qnq prohibitiue. Qnq punitiue. Qnq executiue. Capio primu quado statutu disponit pmissiue in quo casu ex dictis Bar. colligi videt quandoq statutu pmittit qd non pot exerceri nisi ex priuilegio pricipis vt creare notarios qui conficiunt instrumenta. Quadoq permittit aliqd submouendo solennitate iuris comunis puta q testamentu valeat cu duobus testibus. Quandoq submouedo obstaculu qualitatis persone: vt q filiusfami. possit testari de bonis suis. ¶ Circa primum

membrum quando statutū pmittit id quod solum solet a principe concedi in priuilegiū / vt officium tabellionatus. dicit ꝙ talis non poterit conficere instrumenta ext territoriū: quia iste est actus pertinēs ad iurisditionē voluntariā: que concessa ab alio ꝙ̄ a principe nō potest exerceri ext territoriū.l. ij.ff.de offi.procon.z le.z.c.romana.§.ne clericos.de fo.ppe.lib.vi. et illuz tex.allegat spe.pro casu in ti.de istru.edi.§.restat.vsi.q̄d de his. Bal.dicit ꝙ illa.l.ij.disponit in iurisditiōe volūtaria.sed.q.ista loquitur de officio cui non est annexa iurisditio: vt no.guil.C.de epis.z cle.repetita.z ideo forte potest dici ꝙ valeret istrumētū quo ad subditos statuentis q: officiū cui non est annexa iurisditio non limitat per viā territorij inter consentiētes.l. quotiens.ff.de solu.et ita tenet salua substātiis veritatis in.d.l.cunctos.vs.vlterius q̄ritur Putat tn̄ Bar.ꝙ instrumēta a tali notario cōfecta intra territoriū faciūt fidē extra.sicut emancipatio facta corā eo qui habet iurisditionē a lege municipali habeatur rata vbiqꝫ.l.i.C.de eman.li.Bald. allegat.c.cū dilect⁹.de fide instru. et est ratio: quia ius probationis oritur a pnci.vn̄ ex quo est ortum nō tollit mutatione loci. Secūdo casu qn̄ statutum pmittit id qd de iure cōi etiam est pmissum sed submouet obstaculum solēnitatis legalis: puta tot testiū vt pdixi tūc est dubiū vtrum tale statutū psit ciui faciēti testamentum extra territoriū.z tenet ipe ꝙ non: q: quo ad solēnitatē debet inspici locus vbi act⁹ geritur.vt.l.ij.C.quēad. te.ap.Sed hic est dubiū vtrum ta

le testamentū factum intra territoriū obseruetur quo ad bona testatoris que sunt extra territoriū. Spe.refert opi. antiquorū in tit. de instru.edi.§.cōpendiose.vs.q̄d si.nec clare concludit. Sed Bar. post Guil.de cu. Cy.et Jaco.bu. tenent testamentū porrigi ad bona vbicunqꝫ sita etiam extra territoriū.licet enī statuētū de talibus bonis extra territorium sitis: non posset disponere: tn̄ q: veniunt in cōsequētiā z vt accessoria ad personā sibi subiectam z ad illā extēditur.ar.l.i.ff.de auc.tu.et qd no. in.c.pastoralis.de priui.p Inno. z.c.ij.de immu.eccle.lib.vi.in nouel.allegat Jaco.bu.pro casu.l.fi non specialiter. C.de testa.z.l.omnium.co.ti. vbi ex testamento facto fm̄ solēnitatē specialē illius legis pōt adiri hereditas: que aditio habebit effectū vbiqꝫ sicut iura cōpetentia extendunt vim suaz vbiqꝫ licet cōpetant ad res corporales.l.fi. de prescrip.lon. tem.et gesta corā iudice vbicunqꝫ effectū suum producunt.l.is apud quem. C.de eden. Et hanc op.ꝙ iste institutus admittatur ad omnia bona tenet Joh.an.in dicto.§.compendiose in addi. ¶ Subdit ibi ꝙ non sic esset in consuetudine anglicana qua vxor.superueniēs lucratur partē bonoꝝ mariti: q: illa cōsuetudo directe est sup bonis / nō sup dispōne: vt.q.prima.z iō bona que sunt extra locū cōsuetudinis non possunt sic includi principaliter sicut ibi incidēter vel pars sequēs allegat.l.iij.de offi.presi.z ad munici.l.constitutionibus.

¶ Sed iuxta pdicta q̄ro si patrie est cōcessum priuilegiū ꝙ sufficiant in testementis duo testes / vel

aliud simile: nunquid illud pderit oibus ibi testamēta facientib⁹ vel ciuibus patrie tm̄. et nunqd ipsis ciuib⁹ si fecerint testamentū extra patriam? Quidā dicunt q testamēta facta in illa patria sm tenorē priuilegij semper valeant quicunq fuerint testatores: quia priuilegiū intelligit cōcessum loco principaliter licet ad psonarū cōmodū. ar. l. ciuitatibus. de le. i. et de re dub. l. ciuibus. et. c. p exceptionem. de priui. lib. vi. et. c. cum venissent. de insti. pro hoc generalis regula qua habet q quo ad solēnitatem actus inspicimus cōsuetudinē loci vbi actus geritur l. vt fūdus cōi diui. l. i. C. de eman. li. et. i. C. que sit lō. psue. cum si. Econtra videt q psit solū ciuib⁹ vbicūq testati fuerit. C. de in inte. resti. l. fi. et in. l. properandū. in pn. de iudi. et ad muni. l. i. Solu. dicit Bal. q aut cōstat priuilegiū fuisse cōcessum loco: et habet locū prima snia. si cōstat q psonis: habet locū scda p iura inducta p illa parte. In dubio autē putat q tam loco q psonis videt fuisse cōcessum. ar. ff de consti. pn. l. fi. et. c. olim. de vb. sig. ad istā cōsideratiōnē: vtrū cōcessio in dubio videat facta loco vel psonis l loco: vide c. mandata. de psum. et Bar. in l. pater filie. de serui. le. et Old. i illa q. de idulgentia epi cōcessa subditis p ope in alterius dioces construēdo: quā plene retuli in repeti. c. postulasti. de fo. cōpe. Et hec habēt locū cū priuilegiū pncipis minuit solēnitatē legalē in testamētis. ¶ Quid ergo si psuetudo sit in patria q in testamētis sufficiant duo testes cū sacerdote/sicut ē venetijs? De hoc dixi. s. px. q ciues et locū vbi est statutū vel cōsuetudo nō poterūt testari sm illā psuetudinē siue statutū. s3 testamēta facta cū solenitate psuetudinis vel statuti ltra locū vbiq facient fidē/et pducent effectū suū ad bona etiā extra illā patriam. Sed vt refert Bal. in. d. l. cū spāli Old. dixit psuetudinē non valere si disponit de minori numero in testamētis q qnq testiū fundat se per. l. fi. C. de testa. ibi antiquā eorum consuetudinē et c. et ibi minus aut nullo et c. Ex quo patet q illa lex reprobat consuetudinē de minori numero q qnq testiū. Sed Bal. dicit q valet consuetudo. Quicquid enim disponit illa lex: tamē generalis cōsuetudo totius mundi seruat q patrie et ciuitates in hoc viuunt sua lege et consuetudine. et hoc consonat cū iure gentiū. ff. de ver. si. l. verbis. Cum enim venetijs et in locis similibus vbi exuperat bona fides et satio minus q l alijs locis vbi seruatur ius cōe: reperitur commissa falsitas in testamentis ibi cōditis/quare nō valeat non occurrit bona ratio. nam si in alijs instrumētis consuetudo minuit solenitatē legalem. ergo idē debet posse in testamētis. facit. c. pastoralis. de fi. instru. Itē si lex posita reperitur minuere istā solēnitatē: vt patet in testamēto militis l. diu⁹. ff. de testa. mili. patet etiā in. l. fi. C. de fidiuss. et. l. hac cōsultissima ✠. ex imperfecto. C. de testa. cum si. Ergo idem debet operari consuetudo in loco suo maxime cum firmetur iure gentium et iure canonico. quo iure in ore duorum et c. c. cū esses. et. c. relatum. de testa. Itē naturalis iusticia hoc

dictat.ergo seruanda.ff.de excu.
tu.l.scire oportet .§.sufficit.Non
obstat.l.fi.qr licet ḋ ānet cōsuetu
dines p̄teritas/nō prohibet in fu
turū de nouo induci.vt dicit glo
no.in si.in cle statutū.de elec.idē
tenet Bar.in.d.l cunctos poplos
in.iij.q.principali.¶Uenio ad ali
ud mēbrūincum.s.statutū submo
uet obstaculū qualitatꝫ persone.
puta ꝙ filiusfami.possit testari:
vel alia psona de iure ꝓhibita vł
ꝙspurius possit institui.Utrū ex̄
territoriūtalis filiusfamil. pote=
rit testari vel spurius heres insti
tui?Tenet Bar ꝙ nō:si hoc cōce=
datur ab alio inferiori q̄ a princi
pe.spectat enī iste actus ad volū=
tariā iurisditionē.ergo extra ter=
ritoriū nō potest concedi:vt dixi
s.i notario creato ab alio q̄ a pn
cipe vt nō possit ꝯficere instrumē
ta ex̄ locū concedētis.l.ij.de offi.
procōsu.⁊ le.pro hoc allegat in
auc.qui mo.na.effi.sui.§.filiū ve
ro.vbi legitimatio filij que fit per
oblationē curie:nō habet locum
nisi inter ip̄m patrē offerentem ⁊
filiū.Bal.in.d.l.cunctos poplos.
tenet ꝙ qñ habilitatio respicit p=
sonam hꝫ ip̄am qualificare vbiq̄
locoꝝ.ergo itē saltim respectu bo
norū que sint intra territorū va=
let vbicumq̄ fuerit testatus.sicut
enī statutū pōt infringere psonā
vbiq̄:vt.j.dicā.ergo multo forti⁹
posset habilitare.cū hoc sit fauo=
rabilius.⁊ qa ista potestas psone
inest.et est iste act⁹ hominis pri=
uati in quo non cōsideratur terri
toriū.nisi ratio legis ponderaret
territoriū.vt.d.l.fi.ḋ testa.⁊ eodē
modo si statutū inhabilitat pso=
nam puta ꝙ filiusfamil. nō possit
cōtrahere.nā licet vadat ex̄ terri=
torium non poterit ibi cōtrahere
sicut si alicui esset bonis interdi=
ctū p sententiā vel statutū.nā il=
lud interdictū porrigit effectum
suū vbiq̄ locoꝝ.in.l.relegatoꝝ.§.
interdicere.de interdic.et rele.p
Bar.Sed illud nō est bonū simi
le qr iterdictū fundat̄ in iure cō=
sed statutū de quo.s̄.fundatur ꝯ
ius cōe.et ideo nō videt̄ ꝙ possit
opari extra territoriū.sicut nec
sententia banni afficiens psonā ⁊
bona nō extēdit effectū suū extra
territoriū.ff.de testa.l.obsides.p
Bal.secus si snia fundetur in iure
cōi.l.ex ea.de postu.c.cū ab eccle
siarū.de offi.ordi.⁊ d.c.postulasti.
Bal.dicit in d.l.cunctos.℣.nunc
ecōtra de inhabilitāte ⁊c̄.Nō fir
mo sed cōclusionē elicias ex his
que.j.dicā in.℣.pri.¶Hic cadit
q̄stio disputata modernis tempo
ribus p pfunde sciētie virū dn̄m
zachariā triuisanum de venetijs
vtriusq̄ iurꝫ doctorē militē gene
rosum in his terminis.Triuisa=
ne ciuitatꝫ cēsura disponit ꝙ nul=
la mulier maritata possit vel de=
beat aliquē contractū facere sine
duorū suoꝝ ꝓximorū cōsilio:con
tingit ꝙ quedā mulier triuisana
ibidē maritata venetijs cōtraxit
suoꝝ proximoꝝ non requisito cō
silio/⁊ iurauit tactis euangelijs
nō ꝯuenire.¶Nunc de duobus
principaliter dubitat̄.primo vtrū
tale statutū liget ciuem ad obser
uantiā in alieno territorio ꝯhen=
tem?Scđo supposito ꝙ ciuis ali=
bi ꝯtrahēs cōprehendat̄ vtrū au=
ctoritas iuramēti ip̄m a cōtractu
prohibeat resilire et hanc omitto
hic.Et ad primū dubium veniens
arguit plurib⁹ medijs ꝙ tale sta
tutū liget ciuem alibi cōtrahentē

q: potestas statuendi inter suos subditos nō artatur in territorio c.tue rc.ff.de cleri.nō resi.r.l.ff.de decre.ab or.fa.r.l. mercatores de commer.r mer. Secundo inducit de interdicto bonis prodigo. naz ligat prodigū vbicūq; cōtraxerit vt dicto.§.interdicto. Item suspē sus ab officio vel excommunicatus vbicūq; intelligit interdictus et excōmunicat⁹.iiij.q.v.quisquis et.l.ex ea de postu.r archidia.vij. q.prima.si quis presbyter. Item sentētia que afficit personā vbiq; vim suaz extendit.c. finali de foro competenti.r.l.i.C. vbi de cri.agi oportet.§ similiter et fortius hoc possit statutuz in quo tacitus vel expressus populi consensus ad eē presumitur.l.quod maior.ad mu ni.r.l.de quibus de legi. ¶ Item constitutio pape r lex īperatoris ligat subditos vbicūq; se cōferant c.ff.j. eo.r.l.leges sacratissime de legi.§ statutū subditos statuētis Ultimo cōfirmat hanc partē auctoritatibus. Et primo Cy.qui tenuit q; subditus delinquēs extra territoriū puniatur pena statuti patrie sue.et incipit r ector ciuitatis senarū. Item fede.de senis tenuit idē in subdito delinquente in loco exempto q; ligetur pena sui statuti. hanc partez tenet Bar.in l.cūctos populos sepius allega. Dicit eīn q; statutū prohibitoriū loquēs absolute cōprehēdat subditū existentē in alieno territorio si talis prohibitio contineat fauorem persone prohibite sicut est in casu nostro:ne ꝑpter serus fragilitatē mulier decipiat. Ad hoc qd̄ not.i.c.a nobis de sen.excommu. Hāc partem firmat si secum contrahens extra territorium habebat noticiam talis statuti. secus si ignorabat. Bal. tangit similem questionem in dicta.l.extra territoriū de iur.om.iudi.et dicit q; tale statutū ligat subditos.non subditos aūt nullo mō ligat. q: statutū nō potest ibi iponere legē. vnō si filiusfami. prohibetur contrahere per statutū perusinū: si contra hat cū alio perusino extra territoriū nō valebit cōtractus: sed cū non subdito contractus erit validus. Ad non subditum enim non extenditur nec preiudiciū nec cōmodū legis municipalis. Refert tamē alios dicere q; statutum potest inhabilitare subditū vbicūq; gerat actū a statuto prohibitū. et hoc verum si sit actus qui ab eo solo dependeat. vt factio tastamē ti minoris.xx.annis. nam siue subditū siue extraneū heredē instituat non valebit. licz eū fecerit extra territoriorū. Sed in contractu vltrocitroq; obligatorio videtur eq̄ distinctio vtrum non subditus sciuerit vel ignorauerit prohibitionem statuti: prout distinxit idem domin⁹ et acha. cōpater meus q̄ post dictā diputationē illico assūptus fuit potestas magnifice ciuitatis florentie. et successiue senatoralme vrbis rome: r nunc capitaneus insule crete. M.cccc.iiij. mense decembris. Sed circa ꝑsonas quas statutū habilitat ad testamenti factionem vt filiosfami. testari r spurios institui r in fi.remanet forte dubiū vtrū tale testamentum filij fami. vel spurij institutio porriget effectum suū extra territoriū statuentiū. Et videtur q; sic sicut trahit cuz statutuz submouet obstaculum solēnitatis vt dixi.§.in.§.sed hic est dubiū. et ū

cut dixi de notario ciuitatꝭ vt ei⁹ instrumēns detur fides extra territoriuꝫ ciuitatis.s.in.§.putat tamen Bart.ad idem.l.i.C.de emā. lib.vbi emācipatio ibi facta porrigit effectum suum in omni loco. sic etiam sententia.c.postulasti. de foro cōpetenti ꝛ.l.argentariū. ff.de iudi.cum si.Et testamentum dicit iusta sententia.l.i.ff.de testa. pro hoc.c.postulasti de foro ꝯpe. vbi inhabilitas contracta per sententiaꝫ extendit ad bona vbicūqꝫ sita ꝙ ecōuerso legitimatio persone ad actū debet ad bona etiā vbicunqꝫ sita vigore suum extendere. ꝛ multo fortius quia hic fauor ibi odium.arg.c.odia.de re iu.li.vi. Bar.tenet cōtrariū in.l.pupillus de tuto.et cu.da.ab his et.l.non solū.§.testamēta.de excu.tu.ꝛ qꝺ ibi no.Itē simplex dispositio non extenditur nisi ad bona itra territoriū statuētis.l.cū vnius.§.si is qui.ff.de bo.au.iu.po.ꝛ cle.pastoralis de re iudi.pro hoc in auc.q̄. mo.na.effi.sui.§.filium.vbi legitimatio itelligit stricte.ꝓ hoc etiā c.per venerabilē.q̄ fi.sint legi.vbi legitimatio facta per papam non trahitur ad bona q̄ nō sunt sue iurisditiōis.nec ad hereditatem vel tꝑalia vt ibi no.nō ob.qꝺ dictū est de solēnitate certi loci:qꝛ aliud est disponere circa solennitates certi loci ꝙ circa legitimationē ꝑsone ad actū.vt i casu nostro.qꝺ declara ꝛ respōde ad contraria supradicta ꝑut ipse no.in.l.cūctos popu los.C.de sū.tri.in.vij.q.principali hec idē tꝫ ibi Bal.in.§.quo nūq̄d. Et conclude ꝙ legitimatio persone ad actum extenditur ad omneꝫ locum quo ad potentiā exercendi illum actū:sed nō extendit ad bona extra territoriū statuētis sita. Et per ista soluit qꝺ de consuetudine anglicana ꝙ primogenitus succedit in oībus bonis.nam primogenitus anglicus vigore dicte cōsuetudinis succedit soluꝫ in bonis que sunt in anglia.sed in sitis extra territoriū anglie non seruabitur.ꝛ oēs in illis equaliter succedunt.de qua per Bar. latius in dicta.v.q.in.l.cunctos populos.

¶Quero vlterius circa ista statuta ꝑmissiua.vtrū includant forenses?Bar.in ꝑdicta.iij.q.distiguit aut statutū disponit circa solennitatem act⁹:aut circa legitimationem ꝑsone ad actum.Primo casu extendit ad forenēses actū illū gerentes intra territoriū statuentis nisi statutū limitate loqueretur i personis ciuiū:qꝛ tunc nō extēditur ad forēses sicut ꝑuilegiū concessum rusticis in testando cuꝫ.v. testib⁹ in rure/non extēditur ad ciues si in rure fecerint testamētuꝫ ar.l.cōficiuntur.§.i.de iure codi. cōnncta.l.fi.C.de testa.vbi ergo nō limitate loquit statutū ſꝫ simpliciter de solennitate actus extēditur ad forenses.ar.l.q̄.C.quē ad.te.aperi.ꝛ.l.si fundus.de euic. ad hoc.c.illa.xij.di.ꝛ.ix.di.que cōtra morē.ibi nulla ꝑegrini cōsuetudine violet ꝛc. Scḋo casu cum statutū disponit de legitimatione ꝑsone ad actū.puta ꝙ filiusfami. possit facere testm̄ꝫ tūc non extendit ad filiūfa.forensē:qꝛ statutum nō pōt legitimare ꝑsonā sibi non subditā nec circa ipam aliquid disponere.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his. l.i.in.fi.ꝛ de tu.l.etiaꝫ.ꝛ qꝺ ibi no. Quare aūt magꝭ obliget ad solēnitatē ꝙ habilitet ad actum.dicit Bar.ꝙ solēnitas act⁹ tota ptinet

ad iurisditionē eius in cui⁹ terito-rio agit. nō variat ſ₃ locoꝝ diuersitatē. ſ₃ psona vbiqȝ ē vniformis et q̄s nō pōt disponere nisi circa personā sibi subditā. ex q̄ īfert ad statutū q̄ cauet q̄ vir nō possit instituere vxorē suā: certe si forensis hic testabit: nō īpediet īstituere vxorem. ⁊ hoc t₃ spe. ī ti. de sen. §. q̄lit. v. pone q̄dā. et hoc t₃ Bar. in. d. l. cūctos pplos. ī. vi. q. ad fi. et idem hic Bal. Est tñ dubium si forēsis h₃ bona ītra territoriū statuentis an salti q̄ ad illa bona statutū disponēs de habilitate vel inhabilitate psone trahat ad eū vt de illis possit filiusfa. forensis testari/ vbi de illis non possit minor. xx. an. disponere si ita statutū dictet. Bal. inclinat q̄ ēt sup illˀ bonis nō vr̄ statutū posse forēsē hilitare vl' inhlitare q: bōa nō veniūt accessorie ad psonā vbicūqȝ sint sita. nec bonoꝝ rōe pōt fundari iurisditio et ptās statuēdi ī forēsi. ar. no. ī. l. vbi. C. q̄ pe. tu. ⁊ Inno. ī. c. pastoralis de p̄:ui. facit. l. liberi⁹ §. sola. ff. ad mu-ni. Expsse tñ vtrū rōne reꝝ q̄s forēsis possidet in alteri⁹ territorio possit cōtra eū aliq̄d statui dic vt no. in. c. postulasti de foro cōpe. in nouel. ⁊ p Ja. de bel. ī sua disputatiōe. vij. ī ordine q̄ incipit rex concessit p̄uilegiū. ⁊c. vbi plene. et ista dicta sint in reli. ¶ Quid dices in obligatiōe psōali q̄ nō circūscribitur loco. l. fi. C. de p̄scrip. lō. tē. et. l. fideicōmissū. §. tractatū de iudi. si statutū dispōit de psōa legitimanda ad actū vt q̄ ī cōtractib⁹ mioꝝ. xx. an. reperiat cōsensus duoꝝ p̄:pinquoꝝ vl' auctoritas iudicis vtrū si forēsis minor cōtrahat adhibenda erit illa auctoritas vel consensus: dicit bal. q̄ sicut statuta que dant formā actib⁹ hoim dn̄t fuari ī loco vbi actus celebrat: vt. s. dictū est. ita videt q̄ debeat dici de statutis dātib⁹ esse vel nō eē rōne psone. Itē quilib₃ ī suo territorio h₃ ius pmittēdi et p̄hibendi: vt. l. iij. de offi. psi. Et ita dicit Bal. ī. l. ex territoriū. de iur. om. iudi. Hoc dictū suū vr̄ nimis aduersari doctrine ⁊ theorice Bar. et iue silr in p̄dicta. l. cunctos pplos. nisi q̄ ibi loquunt cū statutū disponit simpliciter de statu psone ad actū, sibi p statutū prohibitū vel pmissū: sed ī q̄stiōe p̄dicta statutū disponit d̄ psona legitimanda ad actū cū certa obseruātia q̄ etiā ad forēsem extēdit si ibi actū exerceat s̄m euȝ q̄ ibi subdit q̄ actus solēnis siue sit extraiudicialis siue iudicialis sortit essentiā s₃ legē loci vbi fit vt. d. l. si nō spāli. ⁊. l. i. C. de emā. li. Item q̄tū ad p̄scriptionē inspiciat loc⁹ iudicij q: venit ex mora. ar. l. i. §. f. de v.uris. Itē q̄tū ad ordinationē ⁊ p̄positionē ī iudicio loc⁹ iudicij inspicitur: vt no. in. d. l. cunctos pplos: q̄tū autē ad iudicandum de essentia act⁹ inspicit locus contract⁹ vl' facti testamēti: vt ibi per Bar. et Bal. ī. d. l. extra territoriū. ¶ Accedat hic questio disputata p dn̄m Lambertinū de ramponibus. lex municipalis mutine talis est: q̄ si res aliqua mobilis vel immobilis possessa ab aliquo bona fide per aliquem euincatur q̄ possessor non teneatur rem euictam reddere: nisi possessori prius red.latur precium quo se emisse ōnderit. Modo bononien. agit contra mutinensem coram iudice mutinen. mutinensis rem euictam non vult reddere/ nisi sibi restituatur precium iuxta formam

dicti statuti. Queritur q̃d iuris? Et q̄ bononien̄. teneat restituere preciū arguit ex multis iurib⁹. ex quib⁹ patet q̄ iura actoꝝ ex personis reoꝝ iformāt. vt.l.i.q̃n imperat. inter pu.vel vid.z.l.die sabbati.C.de iude.l.nō dz.ff.de dolo. Itē ex loco iudicij ius actoris regulat et regit.l.si fūdus.de euic. cū si.z rei etiā estimatio ɔsiderat l.vinū si.cer.pe.itē p qualitate et cōditione rei cōdēnatio moderat et snia.ff.de ne.ge.l.pōponius in negocijs. In ɔtrarium arguit et concludit q̄ bonon̄.nō teneat reddere preciuz/nec statutū illud ipm liget ad hoc qz nō potuit alienis ciuibus legē imponere.cū illud sit ius ꝓpriū illi⁹ ciuitatis.vt.l.oēs popli.de iusti.et iur.vñ nō est ad alios porrigendum.l.ij.C.de legi. Nā q̄ rōne loci in quo agit iusticia variet nō videt honestū.C.de tēp.in inte.resti.l.fi.z ita tenet ibi.

¶ Seq̄tur alia q̃stio disputata p do.Machagnanū de azzognitis. Statuto ciuitatz bonon̄.cauet q̄ nulla possit fieri pbatio ex instrumēto qd nō sit positum in memorialibus.mō titi⁹ existēs bononie promisit seyo se mutine soluturū/ nec in memorialib⁹ fuit positū instrumētū. Mō q̃rit an mutine ex tali instro aliq̃ possit fieri pbatio? Anteq̄ arguat p̄mittit q̄ aliud ē instrm aliud ɔtractus.sicut aliud contētū aliud ɔtinēs.vt.l.rex mixtura.et.l.euz q̃ edes.de vsuc.instrm eni iducit ad pbationē ɔtractus: vt l.eum q̃ cirographū.de le.i. Uñ in questione nr̄a lz ɔtractus posset dici mutine celebrat⁹.l.ɔtraxisse.ff.de act.z ob.tñ negari non pōt q̃n instrumētū bononie sit ɔfectū. ex q̃ ptz q̄ q̃stio p̄dicta q̃rit de viribus instrumēti vtrū ex eo possit sumi probatio.z arguit prio q̄ nō ex regula gñali. In ɔtctibus delictis z q̄buscūq̄ dispōibus debem⁹ quo ad solēnitatē īspicere locū vbi dispositio celebrat.l.si fundus.ff.de euic.z in.l.cūctos poplos p doc. vt.s.pluries dictū ē. Sed instrm de quo q̃rit deficit i solēnitate.z p ɔñs caret forma z ɔñter etiā esse. Nā q̃ deficiūt in ɔsumatione/deficiūt in forma.ff.ad.l.fal.l.si is qui Null⁹ eni effect⁹ pōt ex eo haberi qd deficit i forma q̃ dat eē rei.l. iulian⁹.ff.ad exhi.et.l.i.§.eū q̃.de ɔsti.pec.z.l.an inutilis.de acceptil. Si g̃ instrm est viciosum: et viciuz comitat ipm in quocūq̄ loco siue iudicio pducat.qz viciū est in re. ar.isti.de vsuc.§.furtiue.z.l.ex ca de posltu. preterea instrz ɔficit ad effectū pbationis rei de q̃ agit: vt d.l.eū q̃ cirographū. Sublato autē effectu.tolluntur ea q̃ ordinantur ad illū.vt.l.hec stipulo §.diuus. vt le.no.ca. Cū g̃ effect⁹ pbatiōis reddat inefficax p statutū / p ɔñs instrm ex quo dz sumi pbatio est viciosum. ¶ In ɔtrariū arguit p̄mittendo q̄ q̃ttuor sunt ɔsideranda. Primo effect⁹ instri. Scdo ɔtctus in instro ɔtentus. Tertio iudiciū qd mutine agit. Quarto pbatio q̃ mutine fit. qbcūq̄ igit istoꝝ cōsiderarē non erit dare q̄ mutine impediat fieri pbatio vt ipse ibi probat satis diffuse. Sed substātiam breuit ex ipius subtilib⁹ dictis capio. Et pmo ɔstat q̄ effect⁹ instri cōfert mutine.z ita in loco pmissio.ergo perinde dz valere acsi ibi esset cōfectū lz i loco phibito sint v̄ba collata:vel.l.oēs.§.si v̄o ap̄ paritor.C.de epis.z cle.z.l. ɔ̄bitur de pigno. Mutie aūt dirigit pba

tio.qđ patet q: dirigit iudiciũ in quo debēt ꝓbationes fieri.vt.l.is apud quē.C.de edē.7.l.đnqgenta.ff.de ꝓba.Facit illa q̃stio de citatione facta die feriata ꝓ die nõ feriata 7 sic tpe ꝓhibito ad pmissum et in loco.c.romana.§.ꝯtētes.de fo.cõpe.lib.vi.Itē instrm ordinat ad finē iudicij vt accessoriũ ad pncipale dispositũ.l.ꝯct9.vt.d.l.ꝯhit.7.l.eu3 q̃ cirographi.Sed accessoriũ seqtur suũ pncipale ei9 naturã.et qđ ordinat ad finē alteri9 illius statum assumit/et de ipso iudicam9 sicut de eo ad cuius finē ordinat 7 tendit.vt in regula accessoriũ3.7.l.7 si nõ sint.§.ꝯueniamus.de auro et ar.le.Itē ꝓbationes ordinant ad decisionē litis 7 iudicij.7 ista debent eē mutine.vt.l.ꝯrisse.ergo ille loc9 quo ad eorũ essentiã d3 cõsiderari.Ex istis etiã liqdo pt3 q statutum bonoñ.non d3 porrigere suũ effectũ ad illa quorũ executio siue effect9 ex ei9 territoriũ dirigit 7 cõfertur Preterea aduertendũ q statutũ p̃dictũ non irritat instrm.s3 dicit q ex eo nõ possit fieri ꝓbatio.s3 cum ꝓbatio sit effectus instri 7 instrm vt cã ꝓbationis:ex hoc arguit q ea q̃ suspendunt effectũ nõ suspendũt cãm.vt.l.itē q.ff.de pac. Statutũ ḡ bonoñ.pimit effectu3 instri nõ ipm instrm.ḡ alibi q̃ in suo territorio nõ videt extēdi effect9 pemptiõis.Et ꝓ ista pte ꝯcludit 7 adducit siue de testamēto in quo ꝯsiderat ipsius ordiatio.Itē ipi9 publicatio.quo ad ordinationē autē inspicit loc9 ordinatiõis.quo ad publicationē ispicit loc9 publicationis.vt.l.testandi.C.de testa.et l.ij.qñead.tes.ape.Et adde q registratio i mēorialib9 nõ põt dici de substantia testamenti:q: fit dõdũ post.ḡ non põt dici de solennitate.vt no.Jo.an.in.c.q̃q̃.de vsuris.lib.vi.in nouel.Ex quo pt3 q instrm a pncipio est solēne.Et sic non obstat huic decisiõi cõis theorica q solēnitas loci vbi act9 geritur debet obseruari.et no.ꝓ ꝯfirmatione p̃cedentis decisionis accedat h̃ q̃stio disputata p Jo.cal. de clerico litigante bononie in iudicio seculari:vbi ē statutũ q solutio debiti non possit ꝓbari p testes/in quo iudicio clericus recõuētus ad centũ ꝓbauit p testes se soluisse:vtrũ talis ꝓbatio eũ releuet?Et ꝑ ade3 posset formari q̃stio in forẽ ũ similiter reconuento 7 ꝓbante se soluisse p testes.Et videtur q nõ releuet q: laicis litigantibus in foro eccl̃iastico sunt seruñdi canones 7 statuta epoꝝ in quorũ curijs cause agitantur:dato q leges descrepent a canonibus.ad hoc de foro cõpe.qđ clericis.de testa.c.filius.7.c.cu3 esses.et qđ ibi no.Hinc est q laicus litigans i foro ecclastico appellabit ante sententiã qđ fm.ll.regulariter non licet.ij.q.vi.non ita.de ap.sup.ergo econuerso in foro seculari clerico litiganti seruari debent iura 7 statuta secularia.ꝓ hoc facit qđ no. Lau.ij.q.vi.in dicto.c.nõ ita.vbi dicit q si clericus recõuenit cora3 iudice seculari non põt ante sententiã appellare.et ecõtra cleric9 recõuentus cora3 iudice seculari appellare debet cora3 iudice seculari.laicus vero cora3 clerico recõuentus appellare d3 ad ecclesia3. pro hoc.C.de epis.et cle.l.cũ clericis.in fi.vbi innuit q clericis in foro seculari litigãtib9 seruentur leges.ad idē qđ no.hosti.i summa

de testa.§.qualiter ꝯficiantur.℣.
verũ.vbi inter clericũ agentem ⁊
laicũ reum iudicabit iudex ſm le-
gẽ humanã.ꝑ hoc.x.di.c.ceterũ.
⁊ qđ ibi no.in.i.glo.⁊.c.ꝙ si in ad-
iutoriũ.⁊.c.qm̃.in quibus expres-
se probatur clericos astringi legi
bus:qđ non videt̃ posse procedere
nisi cũ litigat̃ in foro seculari. ad
hoc.xcvi.di.cum ad verũ.⁊.c.qm̃
idẽ.vbi pontifices ꝓ cursu tempo
raliũ rerũ solũmodo.ll. imperia-
libus vterẽtur.⁊.c.quo iure. viii.
distin.⁊.c.i.de op.no.num.ꝓhoc
q̃stio disputata q̃ Io.an.de cõsue-
tudine anglicana ſm quã heredi-
tas defertur primogenito. Nam
ligatur clericus tali cõsuetudine.
vnde si sit scđo genitus excludat̃
a successione.vt no.in .c.sine cul-
pa.de reg.iur.lib.vi.in mercur.§
in.q.nostra clericus reconuentus
in foro seculari/excludi debet a fa
cultate ꝓbandi debiti solutionẽ ꝑ
testes.facit qđ no.in cle.dispẽdio-
sam.de iudi.in glo.cũ repetutur.
vbi ille ordo ꝓcedendi sup̃ vsuris
prefixus per illam cle. nõ seruare
tur in iudicio seculari. Io.cal.in-
clinat in oppositũ.⁊ concludit sta
tutũ predictũ non ligare clericos
vel ecclesiã.adducit primo theori
cã doc.cõem ⁊ veram ꝙ in his que
respiciunt processum et ordinatio
nem litis/seruandus est ius fori
vbi litigatur ꝑ.l.testium.in fi.de
testi.Si autẽ cõtenditur de his q̃
respiciunt litis decisionẽ:tunc ser
uabitur ius loci contractus si na
scitur ex contractu.ff.de euictio.l.
si fundus.facit.c.constitutus.de
resti.in inte.Sed si ius respicit rẽ
de qua litigatur:tunc seruanda
sunt iura loci in qua sita est res.c.
raynutiꝰ.de testa.C.de edifi.ꝑua.

l.an in totũ.⁊ ista ẽ doctrina doc.
de qua per Barto.in.l.cũctos po-
pulos.de sum.tri.Dicit tamẽ Io
gan.cal.ꝙ etiam in questione nr̃a
adhuc remaneat dubiũ qꝛ ibi cõ
tenditur de iure persone concer-
nente ꝑsonam.⁊ ita persone quali
tatẽ inspici oportet:cuꝫ de iure pri
uilegiũ personã tangentis agatur
in quo casu ſm illud ius iudicari
oportet quocũq3 iudicio agat̃.fa-
cit de iure pa.c.vno.li.vi.⁊ de pui.
porro.ſm vnã lec.⁊ ita est in casu
isto.nã probatio ꝓprie respicit ꝑ-
sonã que probationis onus habet
subire.Ius ergo sup̃ hoc sibi con
petens seruari debet in quocũq3
foro litiget.et sic potest itelligi.c.
cum venisset.de eo q̃ mit.in po.et
dictũ.c.cõstituitꝰ.de resti.in inte.
Sed certum est ꝙ clericis et eccle
siis hoc ius cõpetit.s.ꝙ tuti sint
probatiõe testiuꝫ de solutione de
biti deponentiũ.ergo istud debet
eis seruari q̃ntũcunq3 in foro secu
lari sit statutum contrariuꝫ:maxi
me qꝛ tale statutuꝫ videtur omni
legi contrariuꝫ.ergo nõ subditos
non liget.l.i.in fi.ff.quod quisq3 iu
ris.allegat ad idem.c.qđ clericis.
de fo.cõpe.vbi patet ꝙ cause cle-
ricoꝝ quas habẽt cõtra aliquos
intelligis contra laicos/⁊ ꝑ conse
quẽs in foro seculari debent iure
canonico terminari.et dicit decisi
onẽ istam esse verã etiã si ante cle
ricatũ possit ad probãdum dictaꝫ
solutioneꝫ testes producere. quia
virtus dicit statuti non complecti
tur casum nisi cum litigatur . de
proba.qm̃ contra.⁊ sic vere loquẽ
do ante iudiciũ nõ habet effectuꝫ
quia de probatione tunc disputa-
tur non ante clericatũ. ergo statu
tum non ligauit eum.⁊ sic non ob

stat ratio Jo.an.in.predicta.q.videlicet quod secundo genitus clericus ideo excluditur a successione propter consuetudinem anglicanam quia talis natus est laicus. et sic tunc apprehendit consuetudo. et adde quod dixi in.c.ea que fiunt in repe.in.ij.q. et plenius.in.xxvi.ubi de hac.q. Jo.cal.fecit latius mentionem. Et ex hac decisione conclude quod forensis hic bonon reconuentus poterit probare solutionem debiti per testes sicut per instrumentum non registratum aliunde productum siue confectum. et idem si hic confectum ad probationem alibi producatur. per ea que dicta sunt.s.xxi.q. ¶ Que ulterius statutum est peruisum quod forensis non possit querere possessiones: deinde fit reformatio quod qui dederit tale castrum debeat habere a communi tale podere. Utrum si forensis illud castrum dederit debebit habere illud podere? Videtur quod non: quia statutum debet intelligi de permissis non de prohibitis.ut.l. ut gradatim.§.sed si lege.ff.de mu. et ho. et facit.l.doli.cla.de verb.ob. et quod no.in.le.si.quis priore ad treb. In contrarium videtur tex.in.l.si quis in graui.§.utrum.ff.ad sill. Cum enim hic statutum respiciat publicam utilitatem non recipit istam interpretationem restrictiuam habilitatis persone ut in.d.§.utrum et ibi hoc tenet Barto. et Bald.in.l.i.C.de preci.impera.offe. ubi dicit quod premium statuti in capiendo bannitum debetur etiam alteri bannito qui bannitum cepisset Reperio ipsum Barto.consuluisse quod si a quarta pars bonorum homicide debeat applicari proximiori consanguineo interfecti: quod si talis consanguineus sit forensis debet illam consequi: nihil allegat. ¶ Ego vidi similem.q.triuisij ubi est statutum quod bona mulieris committentis adulterum applicentur fisco. Modo mulier triuisina nupta forensi ibi triuisij commisit adulterium Utrum debeant bona eius applicari marito forensi? Decisiones in primis q.faciunt quod sic quia hic etiam versatur publica utilitas in puniendo delictorum.ut.l.ita vulneratus ad l.aquil.et.c.ut fame.se sen.excom. Statutum enim principaliter intendit punire delinquentem. cui ergo pena applicetur non videtur considerandum quia venit in consequentiam hec persona cui queritur sed persona que punitur venit principaliter. et ut dixi hoc debet semper attendi.ar optimum.ff.de in inte.resti.l.ab stinendum.ibi adipiscende hereditatis gratia legum beneficio vsi sunt.sed vindicte causa.in illis enim que veniunt in consequentiam alicuius facti precedentis non consideratur inhabilitas recipientis.ar.l.si is qui duos.ff.de li.le.facit.l.i.ff.de au.tu. ¶ Juxta predicta quero statuto cauetur quod instrumenta mandentur executioni sicut sententie utrum in instrumentis factis alibi extra territorium ibidem productis habebit locum? Bal.quod sic. Nam procedere ordine pretermisso est quidam ordo irregularis.sed quantum ad ordinem inspicimus locum iudicij siue loquamur de ordine processus siue de ordine executionis.ut.l.ij.quead.te.api:facit quod no.Barto.in.l.a diuo pio.§.rome.ff.de re iudi. et ita no. Bald.in.l.i.C.ne filius pro pa.ubi dicit etiam quod si pater tenetur ex forma statuti soluere condemnationem filij quod debet restringi ad delicta commissa intra territorium

statuentis.ↄsideramus enim extra territoriũ ius cõe: qd nõ extendit radices obligatorias in presẽ ſm eum. ¶ Subſtio.q.in qua consuluit dñs Fede. Eps tudertinus in dio.pusina hz ex spãli iure ecclesiam subiectã quo ad oia/exceptis sacramentis q̃ ↄferunt p epm pusinũ: vtrũ statuto gñali epi pusini facto sup residentia ligabit ille rector? Tenet q̃ non. Sicut enim de administratione dicte eccl̃ie nõ tenetur respõdere dicto epo pusino sed tudertino.c.qz intantũ. de preben. ita nec eius statuto ptartari sup residentia. nã cũ in ea nõ habeat iurisditionem: perinde est ac si esset exẽpta. vñ sicut ibi nõ põt iurisditionẽ exercere: ita nec statutũ super residentia extendit ibi effectũ suum. de re iudi. pastoralis.§. rursus. in cle. facit de priui. cum capella. ꝛ.c. ex ore. ad hoc fac qd no. Inno.i.c. nimis. de iureiur ibi de castris ꝛ locis exemptis intraterritoriũ citatis. ꝛ in hoc residet cõcilio.lxxxiiij. Reperi eius ↄsiliũ in ordie.clxxvij. De statuto epi q̃ cauetur qñ nõ residẽs in bñficio suo p duos menses continuos eo sit ipso iure puatus. Quidã absentauit se a bñficio qd hẽbat in dioc. dicti epi. nec rediijt infra duos menses: vtrũ vigore dicti statuti sit puat⁹? Et videt ſm eum q̃ nõ. qz delictuz est ↄsũmatũ in aliena dio. ad quez locum effect⁹ sine ↄstitutio nõ extenditur.c.vt aiaꝝ. de cõsti.lib.vi. vbi cõstitutio epi nunq̃ ligat subditũ delinquẽtẽ ext: lz posset epus talem monere ꝛ excõicare ꝛ nõ redeũtez puare. de cle. resi. ex tue. Quidam scolaris put iuxta ei⁹ ↄsiliũ habetur tenuit ↄtrariũ. q̃ puatus eẽt p statutũ. Nã rõne bñficij sicut alterius rei subiacet iurisditioni epi. ꝛ p ↄsequẽs statutis cõcernentibus statum rei.c.fi. de fo.cõpe. ꝛ quod no. Inno.i.c. postulasti eo ti. On⁹ enim residentie est annexũ rei vbicũq3 ergo sit psona ad quam spectat obligatur illi oneri: vt no.i.c.i. de imu. eccle. lib.vi. in nouel. Ista enim nõ residentia trahitur ad locũ beneficij: ꝛ est delictũ in nõ faciẽdo. vñ cũ ibi nõ faciat qd tenet: ibi videt delictũ ↄsummare. facit.ff. de reg. iur.l. qui nõ facit ꝛ no. de vsuris.c.i.li.vi. ꝛ qd no. in cle.i. vt lit. pen. in glo. magna. Nec occurrit bona ratio quare pl⁹ afficiat verbalis monitio epi extra territorium: vt in.§. ↄhentes. q̃ monitio sinodalis ↄstitutionis sup pena q̃ rem afficit nõ personã vt.c. romana.§. ↄhentes. de fo.cõpe.li.vi. Itẽ delictũ est nõ residere/qd pz: qz imponitur pena. de cle. nõ resi. ex tue p to. sed epi possunt suis cõstitutionibus penalib⁹ iuuare ius cõe: vt c.fi. de offi. archip. q̃ statuta lz non afficiant psonã delinquẽtis in se ꝛ absolute sumptã: vt.d.c. vt animarum. afficiunt tñ rõne rei que est i dio. quasi illã statutũ ↄtingit maxime rõne delicti: qd terminãdo cõsummat/refert/ꝛ trahit ad rẽ constitutã in dio. statuentis: cõtra ipsam ꝛ eius offensam istud delictũ absentie perpetratur. ꝛ credo hãc opi. veriorem. ꝛ talis cõstitutio si bene recolo viget hic bonen.

¶ Iuxta effectũ extẽsiuũ statuti occurrit qõ de territorio augmentato vtrũ ad partẽ auctã extẽdat statutum. Pone exemplũ. padue est statutũ q̃ banniti non possint morari padue nec in ei⁹ districtu: ↄtingit postea q̃ castrũ lẽdinarie est effectũ de districtu padue: an

ibidē poterūt banniti morari? Respondet mal. q nō: quia sm q extenditur territoriū extendunt leges & statuta superioris. quia de augmento iudicam⁹ idē qd de principali. l. etiā. C. de iure dot. & l. inter socer. §. cū inter. ff. de pac. do. Cy. dicit q aut est translatū in eadē iurisdictiōe simpliciter/aut sm qd primo casu fit extensio. si sm qd: tunc sec⁹ ideo si est tale castrū quod habeat p se merū & mixtum imperium: licet cognoscat aliquā maioritatē a superiore: non prohibētur banniti principalis territorij ibi morari. ar. q. de fun. instru. l. si ex ye §. tyranne. sm Cy. Bal. dicit q si est vnio perpetua pōt superior prohibere / ne ibi morentur. l. nō dubito. de capti. secus si esset vnio ad tempus. & ita no. in. d. l. etiā. cui adde qd de ista vnione no. in. c. i. ne. se. vac. & l. i. ff. de leg. i. & ibi quid iuris d statutis locorum vnitor. & vide etiam qd no. in. c. qr. circa priuilegia. & c. q̄sto. d senten. excō. Et occurrit mihi/ pauci menses sunt: q̄stio in sili inclitate pistorij: que vbi sm quid erat subiecta ciuitati florentie. Nam retinebat merum & mixtum imperiū nūc effecta est de corpu florentie. p hoc ergo vtrū oīa eor statuta cōtraria vel diuersa statutis ciuitates florentie sint ipso iure sublata & silr modus eor varius in diuisione onerū incūbentiū sit sublatus & redactus totaliter sub statutis & legibus florentinis examiaui tūc plene facit. c. recolentes de sta. mona. ibi instū ē vt qui cū alijs vitam suscipiunt similē sententiā in legibus disciplinā. ¶ Quero iuxta predicta de. q. tali. Cauetur statuto tuderti q mater non succedat filijs loctaua parte. Modo mulier de vrbe veteri nupta tuderti/ pcreauit filium & remansit vidua: & rediens ad vrbem veterem ibi nupsit. deinde ille filius decessit. Queritur an succedat in toto vl' solū in octaua. Et videtur q in octaua q: in successionibus seruande sunt leges loci vbi bona sunt sita: vt no. in. d. l. cunctos populos. p Bar. & Bal. & dctm est. s. in hac. xij. q. v. sʒ tūc remanet forte dubiū. Itē etiam ille cui succeditur est de tuderto: & sic eius successio dʒ regulari sm statuta sue ciuitatis que non debēt villa peregrini consuetudine violari ix. di. que cōtra mores. & xij. di. illa. Bar. dicit q istud esset verū si statutū disponeret principaliter de rebus: sed hic principaliter disponit de psona. & lʒ altera psona. i. filius sit subiecta: nō tñ mater ad suam originē & domicilium naturale reuersa: vnde non sunt ambo extrema habilia disponi per statutū. ar. l. humanitatis de ipu. & aliis substi. Cōmunis tñ opi. est q attendatur locus rerū in successione intestati: & ideo mater nō succedet nisi in octaua qua si in alienatione tacita phibita in mře nisi p octaua ar. de leg. ij. l. codicillis §. pe. & ita bal. ɔsuluit & incipit: in noīe dñi/ pūctus talis est. ¶ Sed pone p statutum mulier q̄ nubit extra territoriū mediolaneñ. non succedat pře sed ɔtigit q postq̄ iā patri successit nupsit extra. Vtr perdat illā successionē prius quesitā? Bal. q nō. q: statutū dʒ intelligi in acquirēdo/ nō in acq̄sitis priusq̄ nuberet. ar. ff. vři lib. l. si post. & ita not. Bal. in. l. si mater. C. de suis & leg. ¶ Ultimo circa hoc q̄ro vtrū statutū qd loq̄tur de p̄scriptiōe debiti infra certū tp̄s habeat locū i ptis

noribus. Videtur ꝙ nō quia p legem cōtra pscriptionem est minoribus ɔsultū. ne illa pscriptio currat cōtra eos. l. fi. C. in q̄ cau. in inte. resti. non est ne. Item ratio legis q̄ versat in prescriptionibꝰ est negligētia nō petentium. c. vigilāti. de prescrip. Et hec dꝫ intelligi repetita in statuto lꝫ simpliciter loquatur: sꝫ minor furiosi ifantes ꝛ si. non possuntdici negligentes. Uide moder nos in. l. non videtur. C. de in inte. resti. vbi dicunt ꝙ statutum municipale cōprehendit minorē l. sineh ꝫ erede. §. lucius. ff. de admi. tu. not. in. l. ij. C. q̄ sit lon. ɔsue. certe minus ꝓmitiendo minor dicatur ledi. l. si minor. xxv. an. filio. §. i. ff. de mino. tn̄ non restituitur q2 vtitur iure cōi qd ligat omnes i illo loco. ita inquit Bal. Saly. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. nō videtur. idē etiā tenet. Ang. in. l. plures. in pn̄. ff. de pac. vbi vult ꝙ tutor pōt facere compromissū ꝙ causa inter coniunctos ɔpromittatur tā ꝓ necessariū: ꝛ sic pt remittere id qd deberetur pupillo qn̄ remissio ē necessaria vt ibi dicitur in pn̄. ꝛ istd putat verū do. Alex. de imo. in. d. l non videtur lꝫ Bart in consilio incipi. queritur an statutum de cōpromisso ꝛ consilio incipi. nunquid tutor tutorio nole: cū quo trāsit hic Pe. de ancha. cōsuluit contrarium p aliqs rōnes satis debiles: ꝛ maxime q2 minor leditur compromittēdo cū nō possit appropari snia arbitro. d. l. si minor. §. i. ꝛ ideo dicūt ꝙ statutū dꝫ intelligi de habili ad comprommittendum. l. vt grad atim §. sed si legat. ff. de mune. ꝛ hono. prout plenius per bar. in dictis cōsilijs. sed teneas primā opi. ꝛ ex dictis. ꝫ. pꝫ responsum ad. d. l. si minor. nā ibi de iure cōi q̄s non cogebatur ad compromittendū. secus ꝓpter statutū: ergo minor non dꝫ restitui vt in. d. l. nō videtur. Preterea a snia arbitri de necessitate arbit. bene pōt appropriari fm magis cōem sniam. l. fi. ꝛ no. Bar. C. de iu di. ꝛ. c. ab arbitris. de offi. dele. li. vi. ꝛ per do. Alex. rubrica allegat in. l. i. ff. so. ma. ꝛ ita pro parte ista alias ɔsuluit ꝛ obtinuit in ciuitate parme. ¶ Item pscriptio statutaria subrogatur loco pscriptionis legalis: ergo dꝫ eē eiusdē nature. l si eum C. qui iniuriap. ff. si q̄s. cautio. Bar. dicit ꝙ aut minor certat de lucro captando ꝛ currit contra eū pscriptio statuti. sed datur restitutio. C. ɔstitutus. de in inte. resti. vide ibi do. Ab. post alios ꝛ Bar. in. l. fi. C. in qui. cau. rest. in inte. nō est neces. i. l. etiam. el. ij. in. ꝶ quero q̄d in pscriptionibꝰ q̄ introducūtur per statuta. ff. de mino. faciat qd voluit Bar. in. l. auxilium in fi. ff. eo vbi dicit illā legem facere ad q. statutum est in ciuitate pusina si q̄s nō produxit instrm testamēti ad insinuandū possit cassationem petere in fine sexti mensis mō minor q̄ potuit petē cassationē testamenti q2 nō erat insinuatū īfra sex mēses nō potuit/vult petere restitui vt possit petere cassationem an possit: Illa lex facit in ar. ꝙ nō q2 in ex ecutionibꝰ penap nō determinat q2 depēdet ō facto. Aut tractat de dāno vitādo: ꝛ ipo iure nō currit. ar. le. si serui vsi. de noxa. ꝛ est equa ista opinio fm Bald. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. ꝛ iu. ¶ Circa istos minores cōsuluit etiā. Bart. Utrū statutū qd loquitur de cōpromissis fiēdis inter coniunctos vsqꝫ ad tertiū gradū cōprehendat pupillos: ꝛ vtrū tutor ꝓpter tale sta

tutum possit petere cōpromissum de cā pupilli? Et videt̄ q̄ non: qr statutū qđ loquit̄ simplr̄ restringitur ad psonas habiles. l. vt gratiam. §. sed si lege. de mu. z ho. et l. i. C. de sac. san. ec. Sed pupilli nō sunt habiles ad cōpromissū: vt. l. si pupill9. de arbi. Ipse distingnit qr aut cōpromisit in eū q̄ poterat ex iurisditione cognoscere. et hoc ipse ledit̄: qr tanq̄ a iudice appellari possest ab er9 snīa. qđ mō non pōt. l. i. de arbi. l. si mior filiofamil. §. minor. ff. de mi. Aut cōpromittit i aliū: z tunc aut cū auctoritate tutoris z de re dubia et incerta et pōt: aut de re nō dubia z nō pōt. l. pactum curatoris. C. de pac. z hoc casu poterit ēt solus tutor sic etiā trāsigere: sed de re liq̄d nō pōt. de iureiur. l. tutor. in pn̄. z ibi no. z sic statutū p̄dictū redigit̄ ad intellectū iuris cōis sicut ɔsuetudo in. c. cū dilect9. de ɔsue. ¶ Subsequenter postq̄ discussum est plene de effectu statutorū circa loca psonas z bona i phibitis z ɔcessis: ē videre de statut iā puniūt delicta. Et p̄mo vtrū si subdit9 delinquat ex territoriū puniat̄ pena statuti sui domicilij vel pena iuris cōis? Cy. disputauit z icipit rector ciuitatis senarū. et arguit q̄ sic p. l. si q̄s in hoc gen9. C. de epi. z cle. ad idē. l. fi. ff. de decre. ab or. fa. et. l. fi. de in iu. p hoc etiā. c. i. de pu̇il. li. vi. vbi spāle i exēptis q̄ nō puniant̄ p ordinarios de delictis alibi cōmissis ergo in ɔtrū est ius cōe. l. i. in fi. ad munici. ¶ In ɔtrium videt̄ regula gn̄alis ex territoriū zc. vt. l. ex territoriū. de iu. om. iu. z videt̄ casus in. c. vt aīaz. de ɔsti. li. vi. ¶ Post multa ar. ɔcludit q̄ puniri possit statutis sui domicilij: z r̄ndet ad c. vt aīaz. q̄ loquit̄ in pena q̄ infligitur ipso iure p statutū: vn̄ sicut actualis executio ē phibita i alieno territorio: vt. c. romana. §. ɔhēten. de fo. cōpe. li. vi. ita etiā executio statuti qđ afficit psonā lʒ subditā nō extendit̄ ex territoriū. do. Bal. i. l. cūctos pp̄los tenet distinctionē Cy. qr aut statutum iponit penā p delicto de iure cōi: z illa ligat̄ subdit9 statutis domicilij vbicūq̄ deliquat. Aut illud phibitū a statuto non erat delictū de iure cōi: puta nō ire de nocte/non vēdere sal/z siēa. et hac pena nō ligat̄ subditus: qr illud nō est delictum postq̄ fit in loco pmisso. Bar. plenius refert istas opi. i. d. l. cūctos pp̄los. l. ix. q. z tenet q̄ de tali delicto ex cōmisso nō ligabit̄ pena sui statuti: sʒ vel pena statuti loci vel pena iuris cōis: pro quo facit qđ not. Jo. an. i. d. c. vt aīaz. i nouel. sup v̄. dioces. vbi tenet q̄ subdit9 delinquēs in loco exēpto nō ligatur statutis sue pr̄ie: qr loc9 exempt9 eq̄parat̄ loco ex diocesim. vnde ipsoz decreta in locis illis nō ligāt. ad hoc qđ no. i. cle. q̄uis. in glo. q̄ a nole. de fo. cōpe. subdit tn̄ q̄ lʒ statutū nō liget subditum ex diocesim vel in loco exēpto delinquentē: si tn̄ ex foro domicilij ille ɔueniat̄ corā epō/poterit illuʒ punire. C. vbi de cri. agi opʒ. l. i. z no. in. c. fi. de fo. cōpe. Et Bart. etiam hoc casu dicit q̄ si p statuta domicilij sit pmissa inquisitio: poterit de tali delicto extra cōmisso inquiri. et idem in hoc tenuit Cy. in. d. disputatione. z idē Bal. in. d. l. cūctos. lʒ arguat fortiter in ɔtrariū per Odof. z Cald. qui cōtrarium tenuerūt cū quib9 ipse sentit in. l. ex territoriū. de iuris. om. iu. Ego

plene dicta omnia reassumpsi in repe.c.postulasti.de fo.cōpe.in.v. oppo. Et opinionem Cy. Bar.et Bal.tenet etiā Jo.an.in addi.spe. in.ti.de cōpe.iudi.addi.et vide i ti. de reo.i addi. ¶ Sz iuxta pdicta q̄ro vtrū valeat statutū punitiuū quo cauet q vbicūqz q̄s offenderit vl depredatus fuerit pusinnū: possit de tali dilecto perusij conueniri? Bar.tenet q non valet statutū.nā rōne rei mobilis delinquētis non sortit q̄s forū.Bal.dicit hoc verū: nisi in tribus casibus. Prim⁹ est i reb⁹ raptis ex naufragio.l.ne q̄d ⸿.de his de incen.ru.nau. Scdo in ciuitatibus federatis sociali fe dere.l.nō dubito de capti. Tertio qn̄ in loco delicti nō inuenit iusti cia ɔtra delinquētem.nā tūc pōt fieri statutū cōtra offendentē ciuē ex territorij.xxiij.q.ij.dn̄s.z vide tur hoc tenere Inno.in.c.postu lasti.de foro cōpe.Bal.dicit q qn̄ statutū disponit respectu delicti et ingredietis territoriū:et tūc fo rēsis q̄ offendit alibi ciuē ligatur dicto statuto q̄si tunc cū ingredit ɔtra est initietur pena z pcessus. ar.C.de noxa.l.si seruituti.ita di cit sentiri alibi Ja.bu.et vide ple nius p Bar.de ista.q.in.l.de q̄b⁹. ff.de legi. ¶ Postremo circa ista statuta punitiua discutiēdū esset vtrū porrigāt effectū extra terri torū statuētis: si forte est pena q̄ afficit psonā vel publicationē bo norū? Et istam.q.plene examinat bar.in.d.l.cunctos populos.q.x. vbi relatis opi.aliorū postea sic distinguit. Aut iurisditiōes sunt separate sed bursa fiscalis est ea dem in effectu in vtroqz loco. Aut separate sunt iurisditiones / et se parate burce fiscales Primo casu aut publicatio fit de iure cōmuni et bona vtriusqz loci erunt publi cata.vt.l.si quando.C. de bo.va. li.x.q̄libet tn̄ iudex occupabit bo na sui territorij.vt.c. postulasti.d fo.cōpe. Aut publicatio fit fz sta tuta et leges spāles: et tūc aut di cta statuta sunt in vtroqz loco vbi sunt dicta bona.vt puta ɔstitutio regni in pluribus prouincijs est eadem.et idē qd̄.s. in precedenti mēbro / eadē rōne.aut dicte leges speciales nō sunt cōes ad vtrūqz locū / puta sub publicatiōe bono rū est alia constitutio in marchia. alia in ducatu.et tunc publicatio fm alterā nō extēdit ad reliquā. vt.l.extra territoriū de iuris.om. iudi.et.c.vt alarū.⸿.i.de cōsti.li. vi.z.C.q̄ ds.tu.pos.l.neqz. Scdo casu pncipali qn̄qz distincte sunt iurisditiones z distincte burse fisca les.z tunc aut publicatio fit de iu re spāli q̄ viget i vno loco et nō in alio: et ad aliū locū nō extendit p eadem iura. Aut fit de iure cōi.et tūc sentētia lata in vno loco extē dit ad bōa vbiqz sita: tn̄ q̄libz ciui tas apphēdet bona in suo tertio rio sita.p hoc allegat casum in.l. fi.C. de exact. tribu. nec dicit isto casu curandum esse vtrū habeat iurisditionē a iure cōi vel munici pali.qz nō curo vn̄ iurisditionem habeat.sed hoc solū an pnunciet sup eo qd̄ de iure cōi ē dispositūz an ĩo de nouo disponēdū: ista est eius distinctio: sup qua remanet michi dubiū in hoc vltimo mem bro cū pnūciat sup eo qd̄ est deli ctū de iure cōi sed ordo pcedēdi z ɔdēnandi est de iure municipali. puta q cōtumax habeat p ɔfesso et sic vt cōfessus ɔdemnet / vtrum hec sentētia trahet ad bōa extra

territoriū ꝓmulgata sita? Videt ꝙ sic postq̄ pro tali delicto erant bona publicanda de iure cōi ſm dicta Bart. Cōtrarium credo ar. cle.pastoralis.§.rursus.v.ꝓpter quā.ꝛ.v.inhibēdo.de re iudi.vbi sentētia in absentē lata nō extēditur ad bona vel iura sita ī alteriꝰ territorio:licet delictū intētatum publicationē mereret olim bonorū.vt est delictū criminis lese maiestatis. Intelligi ergo pōt dictū Bar.cū nō tm̄ delictū sꝫ ordo procedēdi est de iure cōi.vl' si de iure spāli:ↄstat tn̄ liq̄do de delicto alr q̄ ꝑ fictā ↄfessionē q̄ descendit ex cōtumacia.facit qđ not.Bar.in.l. cū filius.de v.b.obli. ¶ Hic applica q̄stionē quā disputauit Rich. mal.ꝑ ↄstitu.extraua. bona eius qui ꝓnūciatꝰ est heres diuidunt in tres ꝑtes:quarū vna ciuitati/ alia officialibꝰ inq̄sitoribus reliq̄ ī subsidiū terre sctē ↄseruat. Nūc accidit ꝙ q̄dam oriūdus de bononia habēs ibidē possessiōes et bona padue vbi habebat domiciliū et morabat:per inq̄sitores paduanos de heresi est dānatus. modo q̄rit an dicta bona bononiēsia ad cōe et officiales bonon. et ad illiꝰ officiū:an vo ad cōe officiū et officiales padue debeant ꝑtinere? Et videt ſm doctrinā Bar. ꝙ ad bonon. đbeāt ꝑtinere.cū ibi sint sita bona:et de iure cōi publicatio facta fuerit.alius eni velut vt priuata ꝑsona nō possꝫ ibi exequi.l.non est singulis.de reg.iur. Item non minus est censendus hereticus bonon. sicut padue.C.de hereti. aut.gazaros.ibi tāq̄ infames et bāniti ab oībus habeant.et maioris ē potētie rō originis q̄ domicilij.ad muni.l.libertꝰ.§.ꝑscriptio

Itē ꝓbat ꝑ simile.ff.de tu.et cu. da.ab his.l.pupillo.et.ff.de excu. tu.illud.eo.ti.non solū.§. q̄ teste. Richar.mal.determinat bona de q̄bꝰ q̄rit ad officiū ꝛ officiales padue ꝑtinere postq̄ ꝑ ꝑncipē deputatus est officialis ad occupandū et diuidendū bona dānati de heresi.arg.l.i.C.de bo.vac. et.l.fi.et dicit hoc patere ꝑ extra. ꝑdictas. Itē in fi.ꝑtꝫ ꝙ tutor deputatꝰ ꝑ ꝑncipē hꝫ oīm bonoꝝ pupilli administrationē.qđ secus eēt in alio iudice.vt.l.ij.C.de excu.tu.et in.d. l.pupillo.et in hoc residet. ¶ Io. cal.disputauit.q.ꝑ oīa similem.et ↄcludit ꝙ ꝑs debita officialibꝰ debeat illis q̄ tulerūt sentētiā.q̄ debet rōne laboris.sꝫ alie due ꝑtes debeant cōi siue ciuitati et officio inq̄sitoris.vbi bona sūt sita. Cuiꝰ do. Io.motiua ꝛ mea etiā retuli ī repetitione.c.postulasti. ꝑ alle.in viij.q. vbi in pena q̄ infligit ipso iure tenui cū Io.cal.sed in pena q̄ infligit ꝑ sentētiā tenui cū Rich. mal.ꝛ idē dixi ī publicatiōe noīm debitoꝝ ꝛ ibi rōnes meas videre poteris.cui etiā adde q̄ dixi in repeti.c.ea q̄ fiunt a iudice.de re.iu. lib. vi.in.q.xxi. ¶ Restat vltimo circa istā.q.xij.breuiter discutere vtrū statuta afficiant ignorātes? In quo aduertēdū ꝙ q̄dā est ignorātia iuris/q̄dā facti.et de his ī.l. regula.de iuris ꝛ fac. igno.et plenius.i.q.iiij.notādū. Itē q̄nq̄ allegat ignorātia ad impunitatem delicti.q̄nq̄ ad cōsecutionē ꝑmij. Et aduerte q: non loquor de ignorātia iuris naturalis canonici vel ciuilis de qua in.d.§.notādū.ꝛ.l. regla.ꝛ.l.venia.C.de in ius vo.sed de ignorātia statutoꝝ in q̄bꝰ pōt cadere error facti probabilis. et

quicq̄ nō. Utrū ergo excuset? Bar.
tangit in.d.l.canctos populos.in
ij.q.et loquitur l forēse ex quo di=
stinguit verū id qd ꝓhibet statu=
tū sit delictum de iure cōi: et non
excuseť: aut non sit delictum de iu
re cōi et vendere sal/vel aliud non
prohibitum de iure cōi: ꝛ tunc est
considerandum vtrum verisimiliter
scire debuerit ꝑpter morā: vel qꝛ
generaliter in qualibet ciuitate ꝓ
hibitum vt deferre mercimonia
vel alia/non soluta gabella: et nō
excusat istis casibus ignorantia:
alꝭs si ignorantia nō est crassa aut
supina excusat: vt in.d.c.vt anima
rū.vbi est tex.ꝛ ego dixi in repe.di
cti.c.postulasti.in.iiij.q.Bal.etiaꝫ
de hoc no.in.l.si data opera.C.q
accu.non possunt.ideꝫ concludēs
in effectu p alia tñ verba.¶Spe.
tangit istam.q.i ti.de cōsti.et Jo.
an.ibidē l addi.dicit a pena statu=
ti excusari probabiliter ignorantē
non solum in casibus qui non ca=
dunt in delictum: sed etiam in casi
bus qui cadūt in illud: ꝛ hoc dicit
verum a pena statuti non a pena
iuris cōmunis. Subdit exempla
in casibus qui non cadunt in deli
ctum satis probabilia in certis ta
men casibus deficeret ignorantia
probabilis per notissimā vbiq̄ cō
suetudinē: vt in delatione armorū
offendibiliū/delatiōe victualium
et si. in quibus dicendū esset aliud
prout dicūt Bart.ꝛ Bal. Et per p̄
dicta verba sentit Jo.an. ꝙ foren=
sis vel alius probabiliter ignorās
in delicto de iure communi nō pu
niať pena statuti: ꝓ quo dictū.c.
vt aiarū.cōiūcto.§.statuto qd lo=
quitur in furto. Sed ibi loquiť in
pena excōicatiōis q̄ imponitur ꝓ
pter contēptū ⁊ ignorās nō cōte=
nit.l.si ignorans.ff.loca. In alijs
ergo penis teneo cū Bart.ꝛ Bal.
puniať pena statuti in delicto de
iure cōi etiā ille q̄ ꝓbabiliť igno=
rauit statutū: nā nō ignorauit de
linquere: ꝛ p ɔ̄ns videť consensis=
se l oi ghe pene ar.no.l.i.§.besti=
as.ff.de postu.ꝛ.l.fi.de crimine ex
pi.her.facit quod no.Bart.in.l.di
uus.ff.de sica.ꝛ ista hñt locum in
statutis punitiuis. In alijs vero
actibus hoim vt cōtrctibus iudi=
cijs et si. vtrū statutis obligētur
siue comprehēdantur forenses di
ctū ē supius: qb⁹ adde qd de con=
suetudine circa forenses no.in ru=
brica de ɔsue.in nouel.ꝛ in spe.de
instru.edi.§.ɔpendiose.v.q̄d si de
consuetudie.ꝛ.l.i.C.de sū.tri.per
Cy.et alios. ¶Alibi Bar.q̄rit de
tp̄e prefixo ɔstitutiōi vel statuto/
vtrū currat ignorāti: puta ꝙ exe=
cutio testi duolnať ad ep̄m si exe=
cutores ñ fecerit executiōeꝫ infra
sex mēses. Et dt ꝙ tp̄s non currit
si tractam⁹ de icōmodo ignorātis
sec⁹ si de ɔmodo. de q̄ plene p euꝫ
in.l.gñe.ff.de his q̄ no.ifa. vbi tra
dit regulā ꝙ ignorātia non pōt al
legari ad incōmodū ignorātꝫ: sed
cū q̄riť de p̄mio siue ɔmodo igno
rantis nō pōt cōtra eum ignoran=
tia allegari: ꝛ pone exemplum vt
ibi.vñ dicit alibi Bal.ꝙ si per sta
tutū p̄uať q̄s iure suo si instr̄m nō
posuerit in mēorialib⁹ ꝙ hoc tp̄s
nō currit ignorāti: ꝛ ita refert con
suluisse Bar.vt ip̄e no.in.l.ꝯditꝰ.
C.qui admi.ad bo.pos. ¶Sed
hic quero/cauetur statuto ꝙ non
valeat concordia nisi producatur
intra octauā diē: mō q̄dā rusticus
per errorē nō ꝓduxit in terio.: an
excuseť ꝑpter iuris ignorātiam?
Tenet Bal.ꝙ non: qꝛ omissio for

me viciat etiã si omittatᵉ a ᵃ rusti cor. gerrorẽ.C.de testamẽ.l.fi.z.l. ambiguitatẽ in glo.q̃ incipit hic in fi.Nam vt dicit in his que ptinent ad formã z rigorẽ iudicioꝝ non attenditur sexus vel rusticitas sed forma generaliter tradita.nec etas.vt.l.properandum.i fi.de iudi.z in auc.de her.z fal.§. pupillus.z ita no.Bal.in.l.iuris C.qui admi.ad bo.pos. vbi etiã querit vtrum rusticus excuseť ꝓpter malum cõsiliũ aduocati cũ de lucro captando ꝯtendit.Bar. ꝙ sic.de quo etiam per Bal.in.l. bonorum.ff.de bo.pos. ¶Hic etiam queri potest vtrum sicut i.ll. est prefixus terminus duoꝝ mẽsiũ ad sciam presumendã.i auc. vt.fac.no.consti.z plene in data. vi.libro.ita etiam sit dicendum statutis ciuitatũ:ʔ Bal.dicit ꝙ statutis nõ est determiatũ tale tp̃s: sed relinquitur arbitrio iudicis allegat.l.fi.de decre.ab or.fa.Hostien.dicit ꝙ cõstitutiões capitu loꝝ z vniuersitatũ incõtinenti ligant facta ꝓmulgatione:nisi forte absentes quibᵘ nõ est limitatũ tp̃s/ qd̃ arbitrio iudicis relinquit.vt ipe notat hoc eo.ti.§.qñ post p̃n.facit.c.cũ in tua.de spõ. ¶Cõstitutiões aũt z statuta siue ordinamẽta extuagãtia nõ redacta in volumine statutoꝝ vtrũ liceat ignorare:ʔ Dicit Bal ꝙ nõ si sunt publice note:vt est extrauagans execrabilis.Si autẽ nõ sunt publice note/tunc licet eas ignorare ad euitandũ penam q̃ infligiť ex cõtẽptu.Itẽ ad hoc vt sentẽtia lata in ꝯtrariũ nõ sit ipso iure nulla:vt.l.cũ ꝓlatꝫ.de re iudi.p Bart.z hoc notat.Bal.in.l. leges sacratissime.C.d̃ legibᵘ.vbi etiã p eũ vtrũ ignorãtia iuris sit dolus an lata culpa:z dicit ꝙ sit dolus si ius illud trahebat origi nẽ a iure naturali:sed si ab alio iure positiuo:z sic si ꝓpter generalẽ cõsuetudinẽ erat iam quasi iusgẽtiũ:vt est solutio gabellarũ moderno tp̃e i italia z idẽ.Si autem nõ est ita gñalis ꝯsuetudo:z p̃sumiť potius lata culpa que est ignorare qd̃ oẽs sciũt.l.liberoꝝ §.notanter.z ibi not.ff.de his q̃ no.infa.z vide Bal.in.d.l.leges. et hac sufficiant de ista.xij.q.pro modo. ¶Decimotertio quero a quo tp̃e z vsq; ad qd̃ tp̃s statuta vim suam extẽdãt:ʔ ¶De p̃mo.s. a quo tp̃e incipiãt statuta hr̃e vigorẽ dictũ est.s.ꝑxi.Ꝟ.hic et q̃ri põt zc.¶Circa secũdũ.s.post vigorẽ assũptũ ad qd̃ tp̃s trahanť siue ligent:hic distingue tp̃a p̃teria pẽdẽtia z futura.Itẽ etiã tẽpora q̃dã iplicita q̃ põt intelligi de p̃terito z futuro.Singula sequendo ordinẽ Bar.in.d.l.oĩs ppl̃i.declaremus.Et primo regulariter tradiť ꝙ statuta et ꝯstitutiões solẽt solũ dare formã futuris negocijs nõ ad p̃terita facta trahi:nisi de p̃teritis caueať expsse.c.cognoscẽtes.z.c.fi.de ꝯstitu. l.leges et ꝯstitutões.C.de legibᵘ. hoc ꝗ casu quo de p̃teritis fit mẽtio in statuto videndũ est de q̃bᵘ preteritis debet intelligi.Bar.sic distinguit.aut queritur de preteritis decisis seu finitis:et ad talia preterita statuta bene potest porrigi confirmando.C.de trãs. l.fi.ſꝫ infirmando vel aliter dispo nendo ad p̃dicta nõ porrigiť etiã si expresse caueatur.C.de trans actio.le.causa.de sacrosancta.ecc cle.l.pe .in fi.z auc.vt spon.lar.

§. fi. Aut sunt nego cia preterita pēdentia et tunc aut nō sūt in iudiciū deducta et ad ea statutum porrigitur si sit cautū. vt. d. l. leges. aut sunt in iudicium deducta et tunc aut pendent per apellatō nē z ad ea nō porrigit etiā si expresse caueret. vt in auc. vt cū de. ap. cog. in fi. ad hoc tamen vide. Jo. an. in. c. fi. vt li. pen. in nouel. Aut pendent in iudicio cause pn cipalis et idem. vt in auc. in me. lit. nō fi. sa ius. col. v. z loqt ibi nō solū d rescripto pncipis sz cuiuslibet iurisditionē hntis vt eo. ti. §. illam. Item ibi loquit de ol sta tatuto speciali. pq d iudex phibet iudicare aliter q̄ fm leges generales pcedentes: vt ibi pz. et hec sentit glo. in halle. ti. vt cū de ap. l pnci. Et p hec pz rnsio ad. l. scimus. z. l. fi. de sacrosan. eccle. cū. fi et de ve. iur. enu. §. pe. et fi. Nam verū est q lex generalis pōt hoc facere vt ad pēdentia in iudicio trahat: sz lex specialis hoc facere non potest. Nam si imperator in in quo cessat omnis fraudis suspitio. J. i. C. ad. l. iul. de ābi. nō vult valere in hoc suū rescriptū: vt in d. auc. in medio litis: multo minus vlebūt statuta z reformationes ciuitatis: quas canes currarū z deuoratores hominū fieri faciunt p libito voluntas: qd Bal. dicit verū in hiis q̄ tendunt ad cause decisionem q̄ ex preterito metimur. in auc. d non ali. §. alienatōnis. Sed quo ad ordinē iudicij quaten est de futuro bene tenet statutum sup lite pēdente: et ita consuluit Bal. vt refert in in. l. sancimus. C. de sacrosancta. eccle. ¶ Vbi etiā Bart. icidēter declarat q̄ dicatur negocia decisa que finita. Dicit em q decisa dicuntur trāsactione / snīa / iuramēto / solutiōe / q̄etatione / pscriptiōe et similib modis. Vñ si statuto caueat q filia nō succedat pri extantibus masculis: z q locū habeat etiā in pteritis q si filia iam habuerat partem suam vel cū fratribus diuiserat q ad eā statutū nō porrigit: sed si nōdū diuiserat sed cū frib insimul stabat tpe statuti: ad ipam tūc porrigeret. Jo. an. referendo no. in spe. de ap. §. de officio. v. q̄d si dū cā. dic q si pncipali cā pēdēte fiat lex noua ad alterius partis petitionē nō valet i ea cā: fi. in auc. in me. litis. iō fi. sa. ius. in fi. Idē si pprio motu nullo petente / dūmo fiat post sentētiā siue pōstq̄ partes renūciauerint allegatiōibus: z rlo facta est / nō valebit in ea cā etiā si dicat in lege q trahat ad preterita: nā dz intelligi de pteritis in q̄bus iudiciū nōdū est inchoatum secus si sit inchoatū fm Joh. an. post ɔpo st. in. c. cognoscētes pal. et adde hic qd no. in. c. dudum. i. J de electio. in nouell. sup glo. talis electio. z. c. dudum. el. ij. in nouel. in glo. ij. circa mediū. z. i. c. fi. J vt lit pendē. i nouel. sup glo. ij. Jac. d bel. in ista materia. s. vtrū statuta trahāt ad pterita si expsse de pteritis caueat: disputauit etiā. q. et incipit. Querit pmo an cōstitut. Et ɔcludit idē qd s. dicti docto. s. q si clare et determinate trahit ad pt̄ita / stādū est ei ordinationi. in auc. de mā. pn. §. deinde cōpetēs. z de testa. ipsec. §. nō igitur. z de ince. nup. l. pe. et fi. fallit si lege veteri nolatim aliđ sit statutū i auc. vt cum de ap. cog. i pn. z de sacrosan. eccle. l. pen.

in fi.e.l.fi. Absurdū enī esset q ad ꝑterita sententia / transactione vel alio mō finita traheret noua constitutio. vt probat in iurib⁹ preal. et in auc. de iureiu. a mo. p. §. fi. et de consan. et vte. fra. §. fi. et de litig. §. fi. et in auc. vt li. ma. et aui §. vl. et in auct. vt spon. lar. §. fi. postq̄ enim ex cōstitutione veteri est alicui ius quesitū/noua cōstitutione reuocari non dz. in auc. vt deter. sit nu. cle. §. sancim⁹. et l auct. quō oportet epi. §. sed neq; et de men. or. cleri. §. i. Nā trahere ad preterita cōfusiōis esset magis q̄ legislationis. vt. d. §. alienū. et de arm. §. hec oīa. et. C. de legi. her. l. lege xij. tabu. et alibi dicit lex q sup iaz statutis legē iterū statuere non est equitatē in mediū pponere/sz preteritis calūniam inuenire. C. de de cur. l. fi. Sed lz ista sit cōis doctrina et vera: tñ qñq; etiā ad ꝑterita iā decisa trahit noua constitutio ipsa prorsus irritādo vt. c. i. de immu. eccle. l cle. et ibi dicit glo. q magna est ptās pape circa illa q̄ simpliciter sūt de iure positiuo: quia reuocat illa vt extūc/secus vꝫ i his q̄ non sunt iuris positiui sed iuris diuini vel gētiū. illa eñ non reuocat vt extūc sz ex nūc. vt ibe no. in fi. qui fi. sint legi. c. p venerabilem sup gl. q̄. in nouel. et olno vide qd no. in cle. dudū. de sepul. in. §. nos et eñ sup. §. pacta l glo. Ex cā eñ reuocādi ista ꝑterita iā decisa et finita vꝫ posse fieri p statutū. Nam i pṙimonio dñi Petri vn̄ michi ori go ē ppter guerraꝝ calamitates annis. xxx. continuis iam elapsis oportuit hoīes de patria vēdere possessiones pro modica cā redimendi se de captiuitatibus et etiā cā magne famis qñq; ibi vigentis. Equa certe videret cōstitutio generalis ibidē q restitutio ꝑcio iam percepto rescinderentur oēs dicte alienatiōes/ lz possessiones pl⁹ tūc tēporis cōiter nō valerent potest eñ ex cā per legem et statutū auferri dominiū et ius qdcūq; alicui cōpetens iuxta no. in. c. q̄ in ecclesiarū de consti. et dictuz est. §. in. q. xi. §. et pdicta infert ad. q. zc. Et pōdera quod dico ex cā. Nam sine cā non possz. l. si puatus. ff. q̄ et a qui. et. l. i. §. totiens. de polli. et l. antiocēsiū de pui. credi. ¶ Accedat hic q̄stio disputata p dñm machananū de azzoguit s. de bonon. in his terminis. A tpe dñice natiuitatis citra ticius vēdidit et tradidit rē suā gaio/mō pmissū fuit p cōe bononie q contractus facti a tēpore natiuitatis citra sint cassi et nullius valoris: et retro sic esse et fuisse intelligant. Modo q̄rit vtrū ticius possit dictā rē reuocare ꝑsupposito q statutū valeat. qd tñ dimittit sub dubio als disputando. et arguit q possit: q: sicut sine causa siue sine titulo dñium non trāsfertur vt. l. nunq̄ nuda. de acqui. re. do. ita si cā in ex post facto deficiat non videt durare vt. l. erroneus. de fideius. Sed hic deficit cā sine titul⁹ ānullatus per statutū q̄ zc. Itē titul⁹ est causa acq̄sitionis dominij. eo q̄ extincto p statutū dominiuz videt extinctū. Ad remotionem eñ cause sequit remotio cāti. l. q̄. ff. de exctp. et ar. l. gñaliter. C. de epi. et cle. et videt casus pluriū leguz in fi. q rescissa causa dominij etiam ex postfacto rescīditur dominiū ante quesitū. pbatur in q̄rela et in restitutione in integrū q̄ sunt remedia rescissoria dispositionis valde et/per. con

sequens dominiū acq̄siti prioris. ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.fi.et in illa materia de qua in.l.q̄ proprio.§.item queritur.ff.de pecu. Itē qd̄ potest pactuȝ pōt lex siue statutū.l.nō īpossibile.ff.de pac.⁊ no.C.de decre.decu.in rubrica.Sȝ conuentio que resoluit ɔtractum retransfert dominiū.l.si quis hac lege.ff.de rei vēdi.et no.C.de pac. l.traditionibus. ergo eodēmō dȝ posse lex ⁊ multo fortius circa dominiū transferēdum vt no.in.l.ea lege de condi.ob cau. Sed statutum istud retro resoluit cōtractuȝ et dominiū.Itē contract⁹ emptionis perficitur ex consensu titulo ⁊ traditione.⁊ contractus est potissima causa:q: principium ⁊ origo l.licet.§.ea obligatio.de procura. Dispositio ergo annullās cōtractū videtur annullare quālȝ eius partē.⁊ lex annullans factū videtur hoc facere ad effectum iuris q̄ ex illo facto oriꝛ non de facto simplici cogitasse.l.non dubiū.C.de legi.⁊.l.ea quidē si mā.ita fu.ali. In contrariū arguit ꝙ ad annullationē cōtractus non sequitur rescissio dnīj.quia ad destructionem vni⁹ separatorū non seq̄tur positio alteri⁹.Simiľr nec ad destructionē vnius seq̄tur corruptio alterius.l.naturaliter.§.nichil cōe ff.de acq̄.pos.Itē dispositio legis non extendiꝛ ad casum ad quem ṽba legis nō adaptātur.l.si vero.§.de viro solu.matri.et maxime in materia odiosa.l.cū quidam de li.⁊ po.Preterea postꝙ res ē consummata et sortita officiū suū defectus cause nō rescīdit qd̄ legitime gestū est.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel ali.iuris.p̄terea rescissio contract⁹ non videꝛ sufficiēs ad resolutionē dominij. q: solus contractus non transfert dominium.d.l.traditionib⁹.C.de pac.& nec resoluat alijs medijs.p ista parte efficaciter arguit ⁊ non soluit.Prīa pars vꝛ michi de iure verior: vt.s.resolutio tituli per legē resoluat dominiuȝ.ar.l.lex vectigali.ff.de pig.⁊in.x.col.qui feuda.pos.§.i.nō ꝓsequor. q: tangit ṗncipaliter materiā nostrā.⁊ illa dicta sint cū statutū disponit expresse de p̄teritis vel pēdentibus. quo casu q̄d sit patȝ ex predictis. Sed qn̄qȝ statut:ū simpľr loquiꝛ quo casu bar.sic distīguit.aut statutū ꝓcedit declarādo aut annullando/aut cōfirmando/aut de nouo inducēdo.Primo casu dicit ipse ꝙ statutū porrigiꝛ ad p̄terita.C.de pac.l.fi.⁊ in auc.de fil.añ do.mstru.na.§.i.colū.ij.vbi hoc exp̄sse habeꝛ ⁊ no.Bal.in.l.non dubiū.C.de legi.in.i.col.hoc veruȝ quo ad p̄terita non decisa alr̄ ꝙ subseq̄ns declaratio legislatoris se habebat siue contra eā nō retractāꝛ.vn̄ sententia lata sm̄ intellectū erroneuȝ post nouā legē reprobatum valet nec retractaꝛ.secus autē est dicendū in sacramētis vt no. Joh.and. in.c.fi.ī.eo.in nouel.¶ Scd̄o casu qn̄ noua lex ꝓcedit ānullando tūc aut causa ānullationis suberat de p̄terito ⁊ porigitur ad p̄terita in auct.de alie.⁊ emphi.§.oīno igiꝛ col.ix.⁊ de ince.nup.§.⁊ hec quid col.ij.⁊.C.de ince.nup.l.pen.in fi. ⁊ in auc.de non alie.§.alienatis. aut causa ānullationis p.l.annullantē est introducta.et non porrigitur ad preterita.l.iubemus.in fi.C.de testamen.⁊ de cur.fur.l.fi. ¶ Tertio casu quando precedit confirmādo tunc aut lex noua lo-

quitur per verba preteriti tēpoꝶ ꝛ trahitur confirmatio ad preterita.l.vñ a zenone.§.q₃ igitur.C.de qui a.p.ꝛ in auc.de mona.§.oibus. Si vo loquit per alia verba tunc dicēdū est vt.j.statim dicā. Quarto casu quādo lex noua pcedit in ducēdo vel statuendo de nono et tunc aut tale statutū tēdit ad lit₃ ordinationē et habet locū in oib⁹ futuris litib⁹ ꝙꝙ sint de pteritis negocijs.C.de iura.calū.in prin. Aut ad litis decisionē: et tūc aut loqueris in delictis aut contractibus ꝛ alijs dispositionib⁹. Si i delictis tunc aut lex facit aliquem actū esse delictū qui pꝰus non erat et non porrigitur ad preterita.C. de testa.l.iubemus in fi.ꝛ in auct. de san.epi.§.fi. Aut statutū penā iam impositā auget vl minuit et tunc dic vt statim dicā. Si in contractib⁹ ꝛ alijs dispōnibus subdistingue.nam aut lex siue j.statutu₃ solēnitatē aut formā inducit / aut defensionē seu exceptione₃ parit: aut eam tollit. ¶ Primo casu aut actus est ceptus s₃ non perfectus et ad illud lex porrigit.C.de fi.instru.l.contractus.et de elec.cum in cunctis.§.sane. Aut est actus perfectus rōne forme sed pendet rōne effectus.ꝛ ad illud lex noua non porrigitur vt.d.l.iubemus in fi.de cur.fur.l.fi.in fi. ¶ Secundo casu quādo iducit exceptionem.ꝛ tūc aut exceptio causatur tpe contracte obligationis/ꝛ statutū tales exceptiones ad casus preteritos nō extēdit.i auc.de duo.re.§.fi. Fallit in auc.de tēp.nō so.do.§.fi. Aut exceptio cātur ex alio fctō post cōtractā obligationē.ꝛ tūc si illud tale factū post statutū cōtingit ꝛ porrigit exceptio etiā ad preteritam obligationem.l.pe.C.de vsur.ꝛ.C.de testi.l.testiū. Na₃ ibi in quātitate soluēda inspicit tps obligatiōis: s₃ qlit ipsa solutio pbetur: dr ibi ꝙ si solutio fuit facta añ illā legē/ pbat f₃ tps antiquū sed si post illā legē pbat ſm illam legē/ ꝙꝙ sit ex veteri obligatiōe et vide hic olno qđ no.i.c.vt hi q̄. de eta.ꝛ qli.i cle.ꝛ i cle..i.de testa. sup.v.deputat₃ vbi gl.no. ¶ Tertio casu quando exceptio tollitur tūc idē.q₃ aut exceptio icepat cōpetere ante statutū et ñ tollit: aut cepit cōpetere post ea: ꝛ tollit p iura pal.ꝛ ista ē ei⁹ distictio quā iducit ad aliqs no.q. ¶ Et postea subdit mēbrum qđ iuris in delictis. Pro cui⁹ declaratiōe ponit.q. Richar. mal.q̄ talis est. In feruore odie discordie inter cōe paduanū ex vna parte/et cōe veroñ.ex altera/occasione talis statuerunt paduani ꝙ ꝗcūꝗ pꝰuat⁹ fuerit inuēt⁹ vēdere salē capite puniat. Titius incidit in statutum/ꝛ anteꝙ accusaretur nouū statutū factū ē ꝙ puuatus vēditoꝛ salis puniat pena.xxv.libra.mō accusat Tici⁹ an sit puniēdus ſm formā pꝰoris statuti an ſm formā posterioris? Tenuit ꝙ ſm formā posterioris: quia statutum disponit super liberatiōe ꝛ satisfactiōe q̄ est de futuro: l₃ ex cā de preterito.ꝙ ſm nouū statutū d₃ regulari: vt.d.l.testiū.ꝛ i auc.hec cōstitutio ino.coll.viij.ꝛ ita etiā sentit Cy.in.l.leges.C.de legi. Bar.hoc non placet: quia licet.l.testiu₃ det formā futuris solutionib⁹ pterita rū obligationū: tñ substātia deb i ti in qlitate ꝛ ꝗtitate nō d₃ variari.c.cū.olim de censi.et qđ not.de solu.l.qro. Dicit ergo ipe ꝙ quedam est pena ordinaria et propria

delictorū:⁊ in ista inspicit̄ semper tēpus delicti siue sit delictum publicū siue priuatū.l.i.ō pen.et ibi per eū. Quedam est adiectio pene que adijcitur ex aliqua causa vel qn̄q̄ minuitur:vt.l.q̄d ergo.§.pena grauior.ff.de his q̄ no.infa.et in tali adiectione vel diminutione faciēda inspicitur tēpus sententie l.pe.ff ex no.ca.ag. In q̄stione ergo predicta cū primū statutū fuerit factū in feruore orte discordie/ et ex causa p̄dicta fuerit imposita grauior pena q̄ esset conueniens delicto.s.decapitatiōs q̄ hoc casu debeat attendi sequens statutum vt sic inspiciat̄ tēpus sentētie isto casu: sicut cum ex causa pena augetur vel mitigatur. vnde si dicit statutū q̄ bānitiliberētur solu endo tm̄:tunc istud porrigitur ad exbannitos etiam vlteriorus tempo ris/quo erat aliud statutum quia talis modus liberationis contingit post delictū cōmissum.et ita intelligit qd̄ no.in.d.l.leges.de constitu.C.de legi. ¶ Subijcio h.q. Jaco.de bu.q̄ talis est in effectu atq̄ emanaretcle.sup cathedrā de sepul. Testator fecit testamentum in quo filiū institutū grauauit in centū fratrib⁹ dandis si decesserit sine liberis:⁊ decessit. Deinde edita est dicta constitutio:et post ip̄am filius sine liberis decessit. Queritur an fratres quartam de dicto legato rectori parrochia li soluere teneant̄ iux̄ formā dicte cle. Et pro parte negatiua q̄ nulla quarta debeat̄ arguit p̄mo q̄ dz cōsiderari tp̄s cause ex q̄ percepitio causat̄ vt.l.diuortio.§.q̄ ian no.ff.so.ma.⁊.l.necnō.§.si sepius ex q̄bus ca.ma.⁊.l.qd̄ tpe.C.de re. mili.sed cā ex qua illud legatum percipitur.i.testamentū precedit dictam constitutionē ergo.⁊c. Ex eadē causa etiā sic p̄bat̄.nā potētior est causa q̄ ip̄ius effectus. in auth.multo magis.C.de sacrosan.eccle.⁊ de adop.l.si pater.in p̄n.et.l. cum pater.§.dulcissimis.de le.ij. tēpus autē pceptionis quarte est post cōstitutionē.ergo dispositio fm̄ tēpus cause veluti potentius q̄ fm̄ tēpus pceptionis iudicandū est.ar.l.quicq̄d.§.cum i partes de acq̄.re.do.⁊.l.queritur. de sta. ho. Itē in relictis vltime voluntatis exigit̄ aptitudo in suscipiente tēpore testamenti vel saltem tempore mortis testatoris. ibi.de he. quali.⁊ diffe.§.in extraneis.⁊.l.si cognatis.de re.dub.et de iure fis. l.nō itelligitur.§.qn̄ aūt. Sed fm̄ tempus testamēti nō erat habilitas capiendi hanc quartam in rectore parrochiali: q: nondū emanauerat cōstitutio sed post mortē testatoris:vt patet ex themate. ¶ Ulterius hoc ibidē p̄batur q̄ si aliter disponitur de actu p̄ncipij/ aliter respectu finis: debemus de ipsa iudicare habito respectu ad principiū non ad finem:vt sic a primordio tituli posterior formetur euentus.l.i.C.de imponē.lu.de.et l.huic scripture.ad.l.acq̄.et.l.aut lex.⁊.l.ita vulneratus.e.ti. ¶ Ulterius hoc probatur in.l.i.ad.l.fal. nā causa p̄pter quam est inducta falcidia precessit illā legē.vt insti. de le.fal.in prin.et tñ illa ad testamēta q̄ illā legē precedūt non extēditur.sed ad illa q̄ post eā fiūt. vt l.i.ad.l.fal.pro hoc etiā lex q̄ vult q̄ inchoata qn̄cūq̄ finiant̄ vel effectū capiūt fm̄ tēpus sui p̄ncipij regulant̄.ff.de testa.mili.l.ex eo. et.C.de re.prm.l.ex placito.et in

hac opi.residet et eã3 alijs rõnib⁹ corroborat. ¶ Qualiter autem se habeat hec decisio ad illã.q.⁊ decisio Richar.mal.vbi si obligatio h3 causam ante nouã legẽ incipit tñ executio ⁊ effectus in tempus noue legis/ fm istud temp⁹ de illa iudicamus. In prima autem.q. nõ sic sed oppositu3.sed vt ex pdictis patet iu.q.ista nulla erat orta obligatio vel saltem inefficax ⁊ solum ad antidota suberat in tpe ante nouam legẽ.in illa.q.secus.

¶ Ultimo pro cõfirmatione hui⁹ materie quedã dicta Bald.⁊ qdã alia de iure canonico allegabo.nã do.Bald.l.d.l.leges.refert pluriũ doctorũ ɔsiderationes circa istam materiã an statuta trahant ad pterita vel adq.et pmo dixit Guido de suza.ꝙ aut constitutio loqtur circa ordinatione3 negocij vel ɔtractus vt de numero testiũ adhibendo in ipo ɔctu vel scriptura vel insinuatiõe tpe cõtractus vel de alia solẽnitate cõiungenda cu3 cõtractu.⁊ tunc inspicit statutũ vigens tpe contractus.qa ɔhentes nõ potuerũt diuinare de alia solẽnitate.l.testium.ff.de testi.et de testa.l.iubemus.in fi.⁊.lxxxij.disti. ꝓposuisti. Si aũt ɔstitutio loqtur circa ordinationẽ fnle vl ꝓcessus tunc attendit nouũ statutu3.q2 licet causa pma sit de pterito:causatũ tñ sup quo disponit ⁊ ipe modus procedendi est de futuro fm Archid.q̃ ita no.in.c.deliberatione.de offi.le.lib.vi. Aut ergo statutũ disponit de cõtractu aut de iudicio Primo casu itelligit de cõtractu futuro. Scdo casu itelligit de iudicio futuro.l3 pẽdeat ex cõtractu de pterito. Uel dic circa iudiciũ ꝙ aut statutum disponit de iudicio quo ad decisionem cause. aut quo ad probationẽ. ¶ Primo casu inspicitur tẽpus cause nõ tẽpus statuti:vt dicit glo.in dicta.l leges. Et vide glo.no.de hoc in.c. licet canõ.de elec.lib.vi. ¶ Scdo casu idem ꝙ inspiciatur quo ad solẽnitatẽ.pbatiõis tẽpus cõtractus. ¶ Est tertius casus cum.s. statutũ disponit de ordinatiõe iudicij et tunc aut loquimur de iudicio respectu actus exerciti aut respectu exercendi. Primo casu nõ habet locu3 lex noua. Secũdo casu ita:de iura.ca.l.fi.vbi ẽ text.

¶ Jacobus de bel.disputauit.q. in ista materia quã ponit in aut. vt cũ de app.cogno.in princi. vbi ita distinguit.nam aut cõstitutio vel statutũ est iurisdiuini aut humani. Primo casu aut disponit circa obseruantiam ⁊ trahit retro ad preterita.c.cũ tu.de vsuris.et no.J.eo.c.fi. Aut disponit circa penã et tũc nõ trahit ad pterita nisi nõiatim sit dictu3.in aut. de ince. nup.§.et hec quidẽ.et de san.epi. §.fi.et de pe.c.ij. Si autẽ est constitutio iuris humani dicit ipse ꝙ regula q̃ ponit dicta.l.leges.et dicto.c.fi.fallit in certis casibus. Et primo si in lege noua hoc expmit ꝙ trahat ad pterita. et tunc dic vt.s. Secundo quando scdm mentem legis non potest trahi ad futuru3. vt si statutũ disponit de cancellatione bãnitoꝝ.nã ista cãcellatio est quedã abolitio q̃ non põt cõgrue adaptari nisi ad preterita.vt.ff.eo.l.cum lex.et ibi per odof.quãdo verba legis sunt implicitũ ad vtrũqꝫ tẽpus puta ad preteritu3 ⁊ futurũ:tũc cũ de natura legis sit futura ꝓspicere/de futuro intelligit:vñ futurũ subiun

ctiui in statuto/lz possit adaptari ad p̄teritū.accipit pro simplici futuro.vt no.in.l.cū tale.§.fi.de condi.et de.hoc dictū Cy.est verum i materia indifferēti.exemplū in.l. illicitas.in p̄n.de offi.presi.secus qñ ratio preteriti et futuri discrepāt:qꝛ tunc iterpretamur legē in sensu benigno.Et hoc facit ad.q. statuti quo cavet ꝙ banniti ꝓ ho micidio si habuerit pacē rebanniantur.Utrū intelligat de bānitis qui habebant pacē ante statutum factū.an de his q̄ post statutū venīūt ad pacē:an de vtrisq;?Et certe cū verbū habuerit sit implicitū ad vtrūq; tēpus cōplectitur bannitos habentes pacē ante statutū et post.et ita tenet Cy.i.l.cū lex.ff. de legi.lz odo.dicat ibi ꝯ.sed Bal. tenet cū Cy.vt ipse no.in.l.cum in scd̄o.de iniu.te.et in.l.habeat.de sacrosan.eccle.in repeti.¶ Applico hic.q.in qua Bal.consuluit.Utrū arbitriū datū sup excarcerandos existentes in carcere porrigat ad carceratos tpe cōcessi arbitrij/cōdēnatos tñ post.Consuluit ꝙ sic qꝛ cōdēnatio seq̄ns non potuit auferre arbitriū relaxādi iā obtentū arg.ff.man.l.si hoīem.et de ꝓcur. itaq;:Itē snīa retro trahitur siue fingit a die litis cōtestate.ar.ff.de dona.l.post ꝯtū.et.l.si post acceptū.de iudi.et.l.ampliorē.in fi.C. de ap.et in hoc residet Bal.et incipit.In xp̄i noīe amē.visa presenti reforma.etc.et adde ad predicta qd̄ dicā.i.in ꝓxima.q.in.ver.et vltimo p̄ncipali mēbro. ¶ Quid dices si in ciuitate vel castro statuta sunt renouata,et quedā ꝓ pte cōfirmata et ꝓ parte correcta.Itē quedā noua sunt facta. Ex quo tpe ista statuta valeant.nā si valent ex tpe publicatiōis nō fingunt retro q̄a publicatio est principium et terminus a quo incipit vinculū.et ideo non refertur in preteritum qꝛ nō ligat ignorātes.in aut.vt facte no. cōsti.§.sancimus.et sic videt ꝙ tēpus renouationis sit spectandū. vt.l.tribunus.ff.de testa.milit.et de dona.inter.vi.et vx.l.ex his. In ꝯtrium ꝙ nō tēpus reformationis sz tēpus statuti qd̄ reformatur.C.de dona.inter vi.et vx.l.donationes.et de iure codi.l.ij.et.l.q̄dā referunt.et ad.l.fal.l.si miles. Ja.de bel.dicit ꝙ aut reprimit tēpus ex quo liget et tunc ligabit: aut non exprimitur.et tunc in ꝯfirmatis ligat retro.in correctis vel additis ligat ex tpe correctionis vel additionis.et ita refert cū Bal. in dicta.l.leges.cui adde glo.not. in ꝓhemio cle.que plene hūc passum proseqūtur.et ibi p Pau.de liaza.distinc.plena in hac materia: plenus tamen.ꝯ.¶ Quid etiā dices si noua constitutio firmat cōstitutiones veteres?Dicit Bald. ꝙ cōfirmatio talis trahit retro si talia statuta habuerant retro vigorē.sed si sumūt vigorē ex confirmāte tunc cōfirmatū trahitur ad tēpus cōfirmationis nō contra.et ad hoc facit de offi.ꝓcō.et le.l.obseruare in rōne sui.et.l.tribunus. de testa.mili.et.l.si quis pretor.ad treb.¶ Uidendum restat vsq; ad qd̄ tēpus statuta ligēt?Bar.post Dy.dt ꝙ statuta sūt iuris ciuilis vt.d.l omēs populi.ergo ꝑpetua vt insti.de ꝑpe.et temp.act.in prin. et est casus i.c.fi.de offi.le.subdit tamen Bar.ꝙ si statuta sunt facta a poplo:actio ex eis descendēs est ciuilis et ꝑpetua.Si vero sunt facta a iudicib9 de hoc ꝑtātem has

bentibus/tūc credit qactiones pe nales ex eis descendentes sint tpa les et annales ad similitudinē pretoriarum: vt in dicto ti. de ppe. et tēp. act. et ff. de act. et ob. l. in. honorāis. et ita videt Bar. l. d. l. oēs ppli. vbi Bal. idem sentit in effectu. dicens.
¶ Sed qrit qliter differunt inter se statutū populi et epi? Dicit ipse statutū epi est ius pronū et specia le: g actio est annalis. insti. de ppe et temp. act. in pn. Episcopus enim magistratus ē seu pretor quidam in sua diocesi. et idem in cōstitutio ne legati nisi faciat eam auctorita te aplica sibi specialiter commissa sed tunc ē ius ciuile. vt dicta. l. oēs ergo ppetuum. l. querela de fal.
¶ Sed pone qancianī faciunt sta tutum an illud ē ius pretorium vl ciuile? Dicit Bar. q ē ius pretoriū si hoc faciūt auctoritate statuti po puli quod tribuit eis hanc ptātem sicut edictum edilium curuliū. l. i. §. i. ff. de edi. edic. Sed si hoc faci unt auctoritate adunantie gnalis hoc eis specialiter cōmittētis: tūc est ius ciuile, ar. c. cum aliquibus de rescrip. lib. vi. et ita no. Barto. l l. v. de verbo. ob. Bald. credit q sit ius ciuile semp. qr non habent ptā tem hanc qr magistratum gerant sed qr p collegium ipsorum represen tatur tot9 populus ediles autem sub nomine magistrat9 fortiti erāt auctoritatem statuendi. Idem pu tat si rector scholariū cum schola ribus facit statutum. s. q sit ius ci uile: qr fit ab vniuersitate et auctorā te magistratu/et vniuersitati attri buit. ar. l. i. §. solent qñ ap. sit. et ita Bal. in. d. l. omnes populi vide qd no. in dicto. c. fi. de offi. lege. in no uel. vbi de effectu snlarū an ligent perpetuo vel ad tempus. et not. in l. et puto. ff. de his qui no. infa. hec sufficiant de ista. xiij. q. ¶ Decimo quarto qro vtrum statuta recipiant interptationē? Iaco. de bel. hanc qōnem prosequit i sua disputatio ne. v. in ordine cuius dicta reassum psit Ioh. and. in. c. possessor. de re. iur. lib. vi. Et subsequenter Bart. in. dicta. l. omnes populi. et p9 eum Bald. ex quorum dictis et aliorum plenius eam prosequor seruator or dine Bar. qui succincte nimis diui dit et prosequitur qōnem per quat tuor membra dicens q interpreta tio sumit in hac materia quattu or modis. qñq pro correctione/qñ q pro artatione/ qñq pro verbo rum expositione siue declaratiōe qñq p adiectiōe: siue ad nouū ca sum extensiōe vt hec per ordinē p bant. l. ij §. qui operas ad tertul. de vebo sig. l. derogat. et. l. verbis. in fi. et de verborum obligatiōe. l. i. in. fi. et in aut. qui mo. natura effic. le. in pn. et q verbum sic sumat no. glo. in. l. i. ff. de oti. iur. cui adde qd no. in. c. ne roma. de elec. in clemē. Ioh. an. dicit q quedam ē interptā tatio q cōsistit in varietate lingua rum. et de hac loquit. l. i. in. fi. de v bo. ob. et non dubitat quin habe at locum in statutis. Est et alia que consistit in obscuritate littere vel sensus. et de ista an locum habeat in statutis et ad quem spectet dubi tat. vt ipse prosequit in dicto. ca. possessor. ¶ Ego aūt sequēs bar. vt dixi diuido. q. in. iiij membra di cens q quedam ē interpretatio cor rectiua/quedam restrictiua/que dam declaratiua siue vborum expo sitiua: qdā extēsiua. ¶ Capio pri mū mēbrum de interptatione corre ctiua et in hac dt Bart. q qñq sta tum precedens est simplex. qñq

est derogatoriũ scd'i. qñq; non est derogatorium sed iuramento firmatum: qñq; sunt duo statuta contraria in eodem volumine primo casu qñ statutum est simplex dicit ipse ꝙ qñq; statutum stat in suo simplici esse: qñq; trãsit in ɔtractum. Primo casu regula est ꝙ primum ꝑ scd'm intelligit̃ reuocatum. q: sicut lex posterior derogat p̄ori: ita statutũ posterius ɔ̃ riũ p̄mo derogat p̄mo insti. de iure.na.§.ea ꝟo ꝛ.c.i.de constitu.lib.vi. ¶ Sed hic incidenter quero vtrũ in reuocando requirat̃ auctoritas supioris? Dicit bar. ꝙ si erat talis populus q̃ poterat statuta facẽ sine auctoritate superioris eodẽ mõ sine ei' auctoritate poterit reuocare ar.c. omnis res de reg.iur.ꝛ.ff.e.ti.l.nihil aut non põterat: ꝛ tũc aut vult tollere ꝛ aliud statuere ꝛ non potest. aut vult tollere ꝛ ad ius cõe redire ꝛ põt. allegat.l.hac consultissima.§.si quis autẽ. de testa. vbi ꝑ scd'm testamentum minus legitime factum tollit̃ primum qñ ꝑ eũ ad ius cõe reditur. alias secus. pro hoc de consti.c.cum accessissent.

¶ Aduerte si Bar. intellexit ꝙ populus non posset statuere sine superioris auctoritate vel consensu/ tunc credo ꝙ eodem modo requiritur auctoritas vel consensus in reuocando: vt.l. si vt proponis.C. de nup. ꝛ auc. contra.C. de diuor. Sed si itellexit ꝙ ad ppl'm spectaret potestas statuẽdi ꝛ ad supiorẽ confirmandi: tunc vtrum statuta confirmata possit populus reuocare/ videt̃ ꝙ sic: quia cõfirmatio actus de sui natura reuocabil' nõ reddit irreuocabilem. vt est casus in l. omniũ.C. de testa. vbi Bal. ad litteram ita dicit. ar. ꝙ statuta ꝓbata ꝑ superiorẽ possunt reuocari ꝑ populũ ẜm bar. q'd non credo verum. sed ẽ necesse ꝙ superior approbet reuocationem vt. d. le. si vt ꝓponis. ꝛ ita dicit. Et ego intelligo. put Bart. ꝙ si vult reuocare ꝛ aliud statuere requiratur ɔfirmatio. sed si vult ad ius cõe redire nõ requirat̃ reuocatione tali confirmatio: sicut non requirit̃ in condẽdo facit quod not. in si. vtrum prelatus possit reuocare procuratorem a se ꝛ a capitulo constitutum vide.c. presentium. de testi. lib. vi.

¶ Aliud membrum fuit qñ statutũ transit in cõtractũ vel quasi tũc statutũ tale non potest mutari in illius preiudiciũ. l. ij. §. item ex his ff. quod cuiusq; vni no. ꝛ ita d; intelligi quod not. in. le. q'd semel. de decre. ab or. fa. ex quo infert Bar. in dicta. l. omnes populi. ꝙ. si per statutum conceditur immunitas illis qui venerint ad habitandũ in tali castro ꝙ in preiudicium eorum q̃ venerunt non possit immunitas reuocari: sed in ɔ̃iudiciũ venientiũ post reuocationẽ hoc possint. naz cũ his qui venerũt celebratus ẽ q̃dam quasi contractus facio vt facias. vnde postq̃ ẽ consummatus nõ h; locũ presentia. l. si pecuniã. ff. de cõdi. ob. ca. ¶ Huic membro cõgrue applicatur questio disputata per dominum. Ang. de ꝑusio in electiõe pr̃tis: contigit ꝙ p̃tãs de omni pena pecuniaria quam exegerit deb; habere quartam ꝛ tempore dicte electionis pro homicidio erat pena pecũiaria puta mille. postea per statutum mutata ẽ in corporalem: vtrum huius statuti mutatio noceat potestati quo minus habeat dictam quartam pene pecuniarie iuxta formam pri mi

statuti. Arguit ad partes multis
medijs et concludit ꝙ sic huic mu=
tationi ptās ɔdicit ꝙ sibi debeat
nō enim potuit hoc statutum mu
tari in eius ꝑiudiciū.ar.l.in conce
dendo.ff.de aqua plu.ar.et.C.d ser
ui.et aqua.l.aquam.allt.pro casu.l
prealle.l.quod semel.cū glo.sua.et
l.lutius.in.fi.ad muni.pro hoc fa=
cit qd dictū est.s.pꝰ.Bar.Ego du
bito vtrū ista sit bona determina=
tio.nā infert ꝙ oīa statuta que tpe
electiōis afferebant ɔmodū ptāti
sint immutabilia quod videt satis
ɔ mentem eligentium et iustius vi
deret ꝙ ista quarta debeat sibi sb
ista tacita ɔditiōe si statuta pman
serint in eodem statu.ar.no.in.ca.
quēadmodū de iureiur. Pactum
eni relatū ad rem habentē naturā
cōmutabilē videt intelligendū sm
naturā ipsius rei ar.l.et vno loco
et.l.damni infecti.de dam. infec.
¶ Quero etiā vtrū sicut secundū
statutū tollit ꝑmum/ita tollat ius
cōe aliā forte penā statuēs ꝙ sta=
tutū? Jo.an.in addi.spec.in ti.de
pena te.liti.refert vber.de bo.te=
nuisse ꝙ sic et ita iudicatū in anno
ad qd facit qd no.in ti.d offi.iudi.
in prin. Alij dicunt hoc verū si ap
paret de mente statuentium volu
isse subrogare penā statutariā lo=
co pene legalis.als secꝰ de baptis.
maiores. Refert vltima opi. Jac.
de bel.q tenet legē municipalē de
rogare iuri cōi in loco.Bar.tz ꝙ p
penā statuti nō sit recessum in du
bio a pena iuris cōis:nisi hoc ap=
pareat saltim tacite,put ipse exem
plificat in.l.i.ff.v i.bo.rap.allt.le.
quotiēs.de actio. et ob Dñs Bal.
in.l.data opa.q.car.ver.itē notan
dū est ꝑcise tenet ꝙ videat recessū
a pena iuris communis. et fatuus
esset iudex qui eā imponeret et re=
cederet a pena statuti qd iurauit
obsuare.nā statutū se hz ad ius
cōe vt spēs ad genus.vt.l.omnes
populi.de iusti.et iur.illud enī ha
bet loco speciei quod est minꝰ ge=
nerale et illud loco generis quod
ē magis gnale vt no.Dy.d re.iur.
li.vi.in rubrica. Ergo statutū ha=
bet loco speciei.qꝛ specialiter ꝓui
det in illo loco tm̄.Uñ dicimus ꝙ
leges locales sunt leges spāles nō
gnales.C.de epis.et cle.l.ꝑuilegia.
et.l.gnaliter.facit qd no.de publi
cia.l.d precio.Cy.format istam.q
in.l.q sepulchra.C.de sepul.viol.
et dicit cōiter teneri penā statuti.
nō tollere penā iuris cōis in origi
ne/qꝛ ad vtrāqꝫ agi pōt.sed in ex=
actiōe vtrū vna tollat aliā vel con
currāt saltez in eo qd plus est:ibi
vide et p bar.in.d.l.i.Ergo si de fa=
cto ɔtingeret inclinarē in opi.bal.
et sequerem semper statutariaz vt
posteriorē et magis spālem. Facit
ad materiā vtrū ꝓuisio hois tol=
lat prouisionē legis in eodē facto
aliter statuētis.de quo in.l.si cum
dotē.sol mat.p doc. ¶ Sed iuxta
hoc q̄ro Statuto cauetur ꝙ scola
res forenses ꝓ ciuibꝰ in oībus ha
beant: quero vtrū habeāt priuile
gia aut. habita.C.ne filius ꝓ pa.
videt ꝙ nō:qꝛ redacti sūt ad istar.
ciuilium. Contrarium est verum:
qꝛ hoc est inductū in maius priui=
legiū.vñ nō debz ꝑuilegia minue
re:ar.de ɔdi.et de.l.falsa.§.i.Item
cū aliqd cōcedit intelligit sic con
cedi ꝙ ille cui concedit in nichilo
diminuat.de iure fis.in fraudē.§.
neqꝫ facit quod no.in.l.decurio.C
de silēciar.hoc tenet bar.in.l.iij.§.
si emācipatus de cōtracta.et bal.i
dicta auc.hita. ¶ Quero hic post

¶ Posset ergo pbabiliter dici q si ex iusta z euidẽti causa recedãt a statuto videat etiã iuramẽtum qd artabat eos tã q singulos sub latus: alias si sine causa a statuto recedant remaneãt nichilominus vt singuli obligati ad obseruãtiã iuramenti. ad hoc qd ip̃ e not. i. d. c dilecto. de pben. sup glo. imo z in tex. sup v. iuramẽto. in nouel. vbi remittit ad no. p eu3 de testamẽto iurato in. c. qd semel. de reg. iur. li. vi. in mer. z in spec. de leg. §. nũc tractem. v. sed si legat. z qd ibi l addi. ¶ Quero iuxta predicta de q̃stione disputata p Cy. Statuto ciuitatis cauet q statuta non pos sint fieri nisi sub certa forma: mõ populus ↄgregatus facit quãdã reformationẽ non seruata illa forma. Querit an valeat talis reformatio? Tenet q vbi in statutis p̃cedit clausula derogatoria: lex post simpliciter facta non valet: q videt deesse cõsensus statuẽtiũ. z hoc ĩt3 bar. in. l. oẽs populi. Non ob. l. hũanum. C. de legi. q illa lex nõ habet clausulam derogatoriã nec loquit de forma necessaria sed de humanitate. qd patet quia dicit humanũ zc. Bal. dicit hanc decisionẽ Cy. fore veram vbi est expressa forma cu3 expressa clausula derogatoria. sed vbi forma est expressa absq clausula derogatoria expssa sed tacita: tunc tacita derogatur ei pfactũ ↄtriũ. z sic valeret reformatio. vt est text. no. in. l. codicillis. in p̃n. de leg. ij. Et collige q qñ p̃cedens dispositio derogat ptãti qñq derogat forme quandoq derogat voluntati. Primo casu nõ valer q potestatẽ de publico ↄcessam nullus põt sibi adimere. Scdo casu cu3 est derogatoria forme dicvt. s. Tertio casu quando vba sunt derogatoria volũtati certũ est q vltimus actus non valet q deest ei volũtas. l. si qs in p̃ncipio testi. de le. iij. ¶ Sed hoc casu qro vtrũ sufficiat ad derogationẽ p̃cedẽtis statuti hñtis dictã clausulã derogatoriam generalis clausula nõ obstãte: puta non obstãte aliquo statuto qd in ↄtriũ loq retur: tunc si hoc ẽm emanat a pari potentia cause efficiẽtis. t3 Cy. in d. q. q in legib cõdendis sufficiat derogatio gñalis legum ↄtrarum ar. l. oẽs. C. de q̃dri. pscri. z vr hoc tenere glo. i. l. impiales. C. de nup. Nõ ob. l. si qs in p̃ncipio testi. q vr reqrere spẽalem. q ĩ loquit ĩ dispositiõe hois p̃uati q̃ disponit ad suã volũtatẽ. et d3 apti loq. ar. l. veterib. de pac. secus ĩ p̃ncipe vl alia psona publica q̃ disponit ad vtilitatẽ alioꝝ ẽm Cy. ¶ Bal. i. d. l. humanũ lati psequit in testamento vtrũ reqrat clausulã derogatoriã spẽlẽ p̃cedẽtis volũtatis derogatorie: an vo sufficiat gñalis de. q̃ i c. i. de ↄsti. li. vi. z d. c. qd semel placuit. z olno vide qd de hoc loq z no. in. c. i. de exce. pla. lib. vi. vbi de dicta cl'a posita i rescrip. ¶ Circa istam ↄtrietatẽ statutoꝝ occurũt duo dubia: i q̃b bar. ↄsuluit. Pꝛimũ est cũ p vnũ statutũ puisum ẽ spẽliter q ptãs de tali falsitate debeat inquirere infra mense3. Alio statuto gñaliter cauet q de oĩb falsitatib possit ptãs inq̃rere ĩfra decẽ ãnos: vtrũ istd statutũ h̃eat locu3 ĩ illa falsitate in qua de alio tpe ẽ puisum? Et vr q sic: q bñ cõcurrũt lex spẽlis z gñalis qñ est plus ĩ vna q̃ in alia. l. i. §. dixerit aliquis de public. z. l. quotiẽs. de act. z ob. Cõtrariũ t3 bar. na3 ẽm

eum statutū generale non hȝ locū in falsitate in qua de tpe aliꝰ ē ꝓ uisum:vt.l.querela.de falsi.et ibi no.⁊.l.in honorarijs.⁊ qd ibi not. de act.⁊ obli. Non obstant ꝯtra qꝛ loquunt̃ cū lex gn̄alis ⁊ spālis ꝓ ducūt diuersas actiones:sȝ in casu isto in eodē genere delicti vt in falsitate ꝓuidet in quadaȝ specie falsitatis de certo tpe.⁊ qꝛ eadem actio non pōt esse tpalis et perpetua ꝓpt ex repugnantiā:ideo generalis ꝓuisio nō extēdit se ad istū casum.ar.l.vbi repugnantia de re.iur. ¶ Alia q̄stio est cū p statutū testes cōtra magnates non possunt reprobari de falso. Alio statuto cauet̃ ꝙ cōtumat habeatur ꝓ cōfesso. Utrū ergo si cōtra tales testes iudex inquisiuit de falso et fuerūt cōtumaces vtruȝ habeant̃ ꝓ cōfessis? Premittit primo vtruȝ iudici sit ꝑmissum inq̄rere isto casu tenet ꝙ nō.qꝛ omis modus puniēdi videt̃ ꝓhibitus.l.seruus.C. de his q̄ ad eccle.cōfu.⁊ de emen. ser.l.i.in prin.ibi nullus casum ⁊c. aliquid nō posse reprobari presumit illud ita verū ꝙ nō dȝ admitti ꝓbatio in ꝯtrariū.l.fi.C.an.tu. ad vell.l.antique.ad macedo.l.fi. in aut.vt li.ma.⁊ auie.§.ad hec.et ex hoc pȝ ꝙ iudex inquirit sup eo qd non est delictū:postq̄ statutū ꝑsumit ita efficacit̃ deposuisse verū.⁊ in hoc residet. ¶ Sup eo vero qd querit̃ vtrū si nō comparuerint possint cōdēnari tanq̄ fuerit habiti ꝓ ꝯfessis? Tenet ꝙ possint qꝛ licet nō admittat̃ ꝓbatio in cōtrariū:tñ p confessionē etiā fictaȝ que resultat ex tali ꝯtumacia/ est ꝓbatio admittēda.l aut. de equali.do.in prin.et p Dy.in aut.sȝ iaȝ necesse.C.de dona.an nup. Idem dicit si post tpa a statuto limitata iudex inq̄rat:qꝛ tēpus accusationū criminaliū non tollit̃ ipso iure sed parit exceptionē.l.si maritus §.ꝓscriptionē.de adult.⁊ hoc residet in cōsilio qd icipit Dño Cy. de castro sancti petri ⁊c.et refert eū in.l.absentē.de pe. Ex quibus habes q̄d iuris in statutis que videntur inter se contraria qualiter debeant cōcordari/⁊ qd ꝓualere. ¶ Hic etiā quero si vnū statutum dat certaȝ formā sentētiā di. Aliud dicit ꝙ snīa infra certū tp̄s mādetur executioni nō obstāte aliquo statuto. Utrū snīa in qua ꝯstat formāꝫ primā statuti non fuisse seruatā mādabit̃ executioni? Jo.an.ꝙ non in addi.spec.tit.de execu.snīe §.postremo.allegat de iosti.test. l.si prius.⁊ de regu.iur.l.in ambiguo.clausula ergo nō obstāte aliquo statuto ⁊c.nō impedit vnum statutū p aliud limitari ⁊ suppleri.ad hoc oīno vide qd no.Bar.in extrauagā.ad repiumēdū sup ṽ. nō obstātibus. ¶ Similē q̄stionē tangit Jo.an.in ti.de sen.et his q̄ eā sequūtur.§.vt aūt.in addi.vbi querit si vno statuto ꝯtra ꝑceptū nō possit opponi aliqua exceptio Alio ꝙ minor nō possit se obligare sine certa solēnitate:vtrum ꝑceptum factū cōtra minorē non seruata solēnitate dicti statuti mandabit̃ executioni? tenet ꝙ non: qꝛ nullitas causata ex alio statuto reddit preceptū nullū.qꝛ ꝑceptuȝ non rite factū non dicit̃ ꝑceptū.l. nō putauit.§.nō queuis.ff.de contr.stab.⁊ de cle.nō resi.tue.in glo. ij.sicut ergo vna lex p aliā terminatur.l.sȝ posteriores.ff.de legi. sic statutū p aliud statutū:alꝫ sequeretur ꝙ preceptū factū furio

so pupillo vel prodigo mandaretur executioni:q𝔡 esset absurdu3.⁊ ita ipse no.in.d.§.vt autē. ¶ Cui adde et olno vide q𝔡 no.Bar.in.l.i.ff.q𝔡 vi aut clam. facit q𝔡 no.in.c.statutū.in p̄.i.de rescri.li.vi. Si milē.q.tāgit Bart.in.l.i.C.ne li.in vna eadē𝔮 cā:vbi q̄rit si vno statuto cauetur q̄ snīa ferat̄ de consilio antiquoꝝ. Alio caueat̄ q̄ sententie statim executioni mādent̄.na3 nisi appareat de ipartitione ꝯsilij sentētia nō mādabit̄ executioni:⁊ subdit q̄ presumit̄ data de consilio si lata fuit p̄sentibꝫ partibꝫ et nō ꝯtradicētibus/⁊ lapsum sit biēniū:vt no.in.c.in p̄sentia de renū. in nouel.et.c. q̄m cōtra falsam.de pba. Subdit ibi q̄ alias non p̄sumitur lata cū ꝯsilio nisi probet̄:q: negatiui defectꝫ siue carētie probātur eo ipso q̄ nō pbatur ꝯtrariū:nisi in his in q̄bus procedere arbitrariū est.vt no.in.l.i.de st.in stru.⁊ iure halte.fis.li.x. S3 pone q̄ duo sunt statuta.vnū q̄ sententie pupilloꝝ mandent̄ executioni p priores artiū tm̄. Aliud q̄ sentētie a centū libris.s.mandētur executioni per potestatem tm̄.modo lata est snīa p pupillo in.cc.modo queritur quis ex istis d3 exequi. Dicit Bal.q̄ sp̄alior iudex:s3 quō cognoscitur quis est sp̄alior: dicit ipse p hanc doctrinā.q: illa qualitas que potest pluribus inesse:est generalior q̄ illa que pōt vni soli inesse.vt no.ff.de pac.l.iurisgentiū.§.sed fraudandi.ita in ppost to qualitas pōt inesse cuilibet de genere ⁊ cuicū𝔮 etatuetas autem non pōt inesse nisi sibijpsi. Ergo inspicit̄ index datus etati. Nā vt dicit paruū genꝫ derogat magis graui:⁊ idiuiduū derogat vtriq̄. et hoc no. Bal.in.l.executione de execu.rei iudi.⁊vide q𝔡 idem Bar. de hoc no.in.l.gallꝫ.ad st.de libe. et posth.⁊ plenꝫ Bar.in.d.extra a uag.ad reprimēdū super v.nō obstantibus. ¶ Quero iuxta p̄dicta vtrū p dictiones taxatiuas inducat̄ correctio in legibus vel statutis:pone vnū est statutū q𝔡 p maleficio iponit penā mille librarū: aliud q𝔡 p eodē imponit penā.l. librarū tm̄ solū / siue solummodo vel dūtaxat. Utrū iducatur correctio alterꝫ q𝔡 simplr loquebat̄. Tex.videt̄ q̄ nō in.l.ob es.C.de p̄di.mi.⁊.l.Sctꝫ.de reg.iu.⁊.l.serui noīe.de vsuc.vbi per Bart.vtrū p dictas dictiōes ipediat̄ legis extēsio. Dicit q̄ nō in materia fauorabili.l.illud.cū ibi no.C.de sa.san. eccl.secꝫ in materia odiosa.l.i.C. de pa.q̄ st.distra.⁊ vide de ista.q. p̄dicta p eū in.l.iij.§.cum titio.de adi.le.⁊ q𝔡 ipē no.i.l.st.cū dos.ff. re.amo.⁊ de pba.l.rōnes. ¶ Circa istā interp̄tationē correctiuam cadit q̄stio Dy.statuto florē.cauetur q̄ ille sint domus magnatum in q̄bus fuit miles a.xx.annis citra:vel quos opinio vulgi appellat ⁊ tenet vulgariter potētes nobiles vł magnates.in quodā alio statuto repitūtur descripte domꝫ magnatū:⁊ inter alias est descripta domꝫ de ciprianis ex q̄bꝫ non fuit miles a.xx.ānis citra:nec vulgi opinio hab3 eos p magnatibꝫ p̄stiterunt tm̄ satisdationē aliq̄ ex eis sicut alij magnates. Utrū erago iter magnates quoꝝ grauior est ibi statꝫ et ꝯditio q̄ populariū debeat computari diffinitio magnatū.s.dicta facit q̄ non.descriptio ⁊ satisdatio facit in oppositū Dy.ꝯsuluit q̄ nō debeāt reputa-

ri magnates pluribꝰ rōnibus. Et pmo qꝛ cū lex disponit vel pducit aliqd i esse oē qd nō est ſm formaȝ legis dispositū videt prohibere et eē ꝯstitutionē ꝛ dispositionē legis ꝯstituere. qd pȝ qꝛ si testator cōfir mat certi gn̄is codicillos oēs vi deť posuisse eē formam ꝛ vires co dicilloꝝ: q̄ iuxta formā premissam facti nō reperiunť. ff. de iur. codi. l. ꝯficiūtur. §. fi. ¶ Ad hec accedit qꝛ lege caueť ꝙ dispositio a ꝯtrio sensu legis pcepta lex est ꝛ p lege habeť. de testa. l. qui testamēto. §. mulier. et de testi. l. ex eo. si ḡ lex municipalis disponit ꝙ certi ge neris hoies sint magnates vt est statutū pdictū: videť ꝙ oēs q̄ non sunt de nūero gn̄is: intelligať po suisse eē numerū ꝛ ꝯditiones ma gnatū. Itē aut illud qd diffinit q̄ sint magnates: p̄cedit illud i quo magnates enumeranť/aut sequi tur. Si p̄cedit videť sequēs dero gatoriū ex quo nullū effectū hȝ. l. q̄ aliena. §. celsus: de acq̄. here. et l. si michi ꝛ tibi. in. §. interdum. de leg. i. de ꝯhen. emp. cū manu sata §. fi. Itē sequēs descriptio in nu mero magnatū ꝯ diffinitionē sta tuti p̄cedētis: videť facta potius p erroreȝ q̄ ex certa scia/ꝛ ideo p non facta habeť. de supe. leg. l. la beo. §. idē tubero. ꝛ de here. institu. l. quotiēs. circa pn̄. Preterea descri ptio in nūero magnatū non facit illū magnatē q̄ nō est vel eiꝰ cōdi tionē nō hȝ. de decur. l. modestius de iur. imu. l. semp. §. quibusdam. Preterea volūtas testatoris idem opatur qd lex. in auť. de nup. §. di sponat. sed si testator illud qd cōi opinione reputať de vno gn̄e redi gat in aliud genus: illa relatio ni chil opať tanq̄ erronea: vt. d. l. la beo. §. verū. Itē negari nō potest q̄n dicta descriptio repugnet diffi nitiōi tradite de illis q̄ p magna tibꝰ reputanť: ꝛ p hoc reddať du bia intētio statuētiū. sicut i sili in c. cū inter. R. de elec. sȝ i ambiguo statutoꝝ benigniorē interp̄tatio nē sequi: nō minꝰ iustius q̄ tutiꝰ est. ff. de his q̄ in testa. delē. l. pri me. ꝛ de re. iur. l. ea q̄ in ptes. §. in re dubia. Item lege caueť ꝙ cum vna psona variis artificiis depu tatur ei artificio dȝ adiudicari in quo plerūq̄ versať. de leg. iii. lega tis seruis. §. si vnꝰ. sȝ illi de cipna nis versanť magis i artificio po pularium q̄ in magnatū. satisdatio aūt videť eos magis excludere q̄ includere q̄tū ad alia onera q̄ ma gnatibꝰ incūbūt. ar. de fun. instru. q̄stū. §. idē. ꝛ de ꝯdi. et demō. l. cuȝ ita. ꝛ. C. de procur. l. maritus. et de pac. cōuē. l. fi. ꝛ in hoc Dy. residet cōsilio suo duodecimo. ¶ Quero vlteriꝰ/facta fuit qdā reformatio ꝯtra statuto: tn̄ statutū añ et post fuit practicatū: quid iuris? Dicit Bal. ꝙ cum reformatio non fuerit more vtentiū approbata/statutuȝ valet qꝛ nō diciť iterruptum quod semp viguit. nō. di. c. fi. ꝛ Archi. et Bal. in auť. oēs pegrini cō. de suc cessio. vbi etiā querit si super debi tis alicuius cessantis et fugitiui emanatū sit supioris decretū: ꝙ pri mo satisfiat creditoribꝰ gratuitis. Scdo creditoribus vsurariis. et hoc nō obstante aliqua hypoteca vel tp̄is prerogatiua: deinde man dat p nouū decretuȝ iusticiā oibꝰ fieri seruatis suis decretis et sta tutis loci: q̄ statuta disponūt hypo thecarios p̄ferēdos/ sicut etiā est de iure cōi. Modo queriť quid iu ris: nam illa clausula seruatis sta

tutis et decretis cadit inter ꝯtria. So. dicit bal. ꝙ decreta ꝑualebūt qꝛ ꝯstitutio ṗncipis derogat ꝯsue tudinib⁹ ꝛ statutꝫ locoꝝ. ar. dicte aut. oēs. vbi ista tāgit. ¶ Ultimo circa istā interpretationē correcti uā occurrit q̄stio cū ex statuto in= surgit ꝑplexitas ꝛ ꝯdictio quedā nec pōt iudex in vno capite sequi statutū quin in alio offendat. Po ne statuto cauet̄ ꝙ iudex non au diat bānitos nec agendo nec exci piēdo: modo bānit⁹ agit ꝯtra bā= nitū iste excipit de bāno actoris/ actor replicat de bāno rei: vnde si ipse actor nō dꝫ audiri in actione/ nec reus i exceptiōe ex quo videt̄ iudex ꝑplexus: nā quēcūqꝫ audi= uerit facit cōtra statutū. Remitto de ista. q. ad no. ꝑ Bal. post Bar. in. l. cuꝫ mulier. so. ma. ¶ Accedit hic alia. q. disputata ꝑ Ja. bu. de. statuto quo cauet̄ ꝙ nichil possit firmari in cōcilio populi: nisi pri⁹ ꝑ capitaneū ꝓponat̄. Cauet̄ alio statuto ꝙ si capitane⁹ ꝓposuerit de homicida aliquo cancellando desinat eē capitane⁹ ipso iure. mo do capitane⁹ de homicida cancel lādo ꝓposuit/ ꝯfirmatū fuit: vtrū valeat: dubiū facit qn̄ desinit esse capitane⁹: nā si desinit cū ꝓponit nō poterit postea firmari. Si ve= ro desiit postqꝫ ꝑ cōciliū firmatū fuit: tūc valet quasi vsqꝫ ad dictū actū cōsūmatū durauerit capita ne⁹. Arguet ṗmo ꝙ valeat: ꝯside= rato ṗncipio i quo erat capitane⁹ Unde lꝫ desinat ante actū ꝑfectū nō attēdit̄: qꝛ qualitas hoīs ꝯside ratur ex ṗncipio gestionis/ nō ex fine. l. eū actū. de nego. gest. ꝛ. pro socio. l. si id qđ. §. si fili⁹. Item res inchoata vtiliter/ ꝛ termiata inu= tiliter/ iudicat̄ valida i totū rōne vtilis principiꝫ. l. sed an vltro. de neg. ges. Nā ꝯsummatio act⁹ tra= hit̄ ad pricipiū: ꝛ ex eo sumit effe= ctū. l. potior. qui po. in pi ha. Pre terea ṗuari capitaneū est pena: sꝫ hoc nō imponit̄ nisi post delictū l. sancim⁹. C. de pen. ꝛ ꝑ ꝯsequens oportet ꝓpositionē fuisse ꝑfectā: alˀs si nō esset cōsummatū nō pu= niret̄. iuxta no. in. l. si q̄s non dicā C. de epi. ꝛ cleri. arguit aliq̄s me dijs ꝓ hac ꝑte ꝛ ꝯcludit ꝯtrariūꝫ vcꝫ ꝙ statim cū ꝓponit desierit eē capitane⁹. ꝛ ꝑ ꝯsequēs non tenuit qđ firmatū fuit tanqꝫ propositū a capitaneo pri⁹ priuato: ꝓbat hoc aliq̄b⁹ rōnib⁹ subtilib⁹ more suo. Ego ideꝫ sentio ꝑ ea que in si. no. Jo. an. post Inno. in. c. cū ṗterea. de app. Ueloci⁹ eñi currit ꝛ pene= trabilibus factū iuris qꝫ hoīs. ꝓut ibi exēpla bona. fact. l. quid ergo alˀs. l. si post morteꝫ. de legi. i. et de q̄stione pūcti in. l. aretusa. de sta. ho. ꝛ vide. c. nerui testiculoꝝ. xiiij. dis. Itē si ex aliquo actu q̄s venit priuand⁹ administratione act⁹: il le erit inualidus ꝛ tn̄ ex eo rema= net ṗuatus. l. iubem⁹ §. sane. de epi. ꝛ cle. ¶ Ultimo circa istā ma= teriā correctiuā in legib⁹ ꝛ cano= nib⁹ quedā tetigi. S. in. vi. q. ṗnci= pali: que satis cōgrue possunt ad hanc materiā adaptari vt ꝑ te vi deas. Quib⁹ etiā adde. q. Oldra. de duob⁹ statutis padue: quoruꝫ vnū ꝯfert premiū capiēti bānitū: aliud punit capientē aliquē in di strictu aleno. Quid ꝗ si vnus ce= pit fugare bānitū in territorio pa due/ ꝛ ṗfectus eū cepit in territo= riū veroñ. An mereatur ṗmiū vel penā. Incipit dno sūt statuta in ci uitate padue ꝛc̄. Et hec sufficiāt de ista interꝑtatione correctiua.

Est et alia interpretatio restricti ua de qua subijciā aliquas questiões: prius vide tñ qđ plene di xi.§.in.v.q. Nam q̄ ibi dicta sunt in legib⁹ ⁊ canonib⁹ quãdoq; rõ l tis expressa vł subintellecta ampliat ⁊ restringit ipsas/ita est dicē dum etiam in statutis vt.s.talis ratio q̄ mouit vel mouere potuit statuentes debeat cõsiderari/ et scđm eā late vel stricte intelligi:⁊ similiter vnū statutū p aliud modificari vt dixi.§.in.pri.mēbro.vsq hic etiā q̄ro.⁊ v.sed pone q duo Itē aduertēdum q: nõ solū rõ expresse vel tacite intellecta āpliat et restringit statuta:s; etiam hec faciunt leges cõmunes/ vel etiā alia statuta quedeilla materia loquūtur: quod vt clarius pateat subijciam⁹ exempla q̄dā. Et p̄mo pone q p statutū phibenť opponi ɔtra publicū instrumentū/vel ɔtra iudicis p̄ceptū vel cõtra laudū oēs exceptiones p̄terq̄ exceptio falsitatis quietationis et solutionis ⁊ nulla alia. Utrū p ista verba ⁊ nulla alia videnť phibite alie exceptiones legitime que descēdūt ex alijs iuris partib⁹ vel statutis/ Bar. istā qõnē plene examinat in.l.i.§.i.ff.q vi aut clam. et in effectu dicit q si opponitur q illud qđ producit nõ est instrumentū/non est laudū/ nõ est preceptum iudicis: ⁊ iste nõ videnť phibite: nā cõstare oz p̄mo de substantia et essentia rei:⁊ tūc de exceptionib⁹ disputarē.l.iiij.§. cõdenatum de re iudi.ad hec.l.q̄rāram⁹ de testa.⁊.l.quidā referūt de iure codi. Non eñ põt dici instrumentū laudū/vel preceptum qđ caret substantialibus. Unde sententia lata a iudice in conpetēte nõ põt dici sententia: ideo ista exceptio icõpetētie semper potest opponi etiā si p legē phibeať opponi oīs exceptio cõtra eā:vt est glo.no.i.cle.i.de seque.po.⁊ fruc Iuxť hoc mēbrū q̄rit vtrū possit opponi exceptio simulatiões:/ Dicit q simulatio bñ facit deficere cõtractū:q: ille non.est cõtrac⁹ q̄ simulatur: sed ille q̄ vere agitur. C.plus valere qđ agi.p.to.s; tamen bene est instrumentū publicū l; cõfectū sup debito simulato C.si. q̄s al.vel si.l.i.⁊.l. q̄uis.⁊.l. cū ppõnas. Ex hoc isfert q ista exceptio simulatiõis nõ poterit opponi: q: opponens nõ impugnat instrumentū sed cõtractū cõtentum in illo instrumēto qđ est publicū vt predixi. Bal. ponit istam q.in.l.i.C.pl⁹ valere qđ. agitur. q aut simulatio pbať p p̄sūptionē iuris ⁊ de iure:⁊ põt opponi.l aut.s; iam necesse.C.đ dona.añ nup. Aut est simulatio pbanda: ⁊ tunc refert: aut obijciť contractui et non potest opponi vt dixi §.post Bar Aut obijciť rogatui tabellionis q: dř q rogat⁹ fuit simulate/ ⁊ testes simulate adhibiti:⁊ tūc poterit q: instrumentū nõ est instrumētū:q: deficit in eo solēnitas instrumētaria.l.rog as tus.l auť.đ.tabel.§. nos autem. Bal. alibi in ista materia ponderat vba statuti: nam si dicit q contra ɔtractū dotis nõ possit opponi aliq̄ exceptio:⁊ tunc statutum verā dotē significat: an vo dicat cõtra instrumēta dotalia nõ possit opponi: nā tūc nõ põt opponi nisi cõtra tenorē instrumēti.⁊ declara hoc vt ip̄e no.in.l.refert.C de fal.ca.adiec.le. ¶ Itē in supradicto exēplo laudi q̄rit bal. si per

statutū cōtra executionem laudi nulla pōt opponi exceptio. Utrū possit opponi q̄ non tenuit compromissum? Refert Guil. de cuno tenere q̄ sic in.l.iij.§.si seruus de pecu. Itē potest opponi exceptio nouationis.l.si cām.C. de execu. rei iudi. Itē pt opponi exceptio cōtrarij laudi vt.l.i.C.sen.rescin. nō po.z ita no. Bal.in.d.l.si cām vbi subdit ad ideʒ aliā.q.statuti q̄ caueṫ q̄ oīa istrumēta tabellionū mādenṫ executioni quēadmoduʒ sentētie que trāsiuerūt in rē iudicatā.vtrū hoc statutū itelligatur de istrumētis nō liq̄dis? dicit q̄ sic C.de cōpēsa.l.fi. pñt tñ liquidari per omnē gen⁹ probatiōis vt no. Bar.in.l.i.de le.ij. Sʒ pone q̄ duʒ petitur liquidare opponūṫ q̄dam exceptiones vtrū pñt.z in hoc loquitur ibi Bal.de istrumēto gua rētigiato ex quo si petaṫ executio phibet opponi oēs exceptionēs exceptis q̄buſdam. Utrū ergo cōtra liq̄datione q̄ petiṫ poterūt opponi alie exceptiōes q̄ cōtente in statuto? Dic q̄ aut opponunṫ ad eneruandū z remouēdū istrumētū z non pñt opponi.aut ad eneruādā ipam liq̄dationē z tunc pñt opponi z idcōtra dictū istrumentū nō posset opponi q̄ stipulatio est sine cā sʒ bn̄ pōt opponi exceptio obstatiua liq̄datiōis. nam si nō est debitū ope exceptiōis ergo nō pt dbitū liq̄dari.ff.de li.ca.l.vl obligat⁹ z.l.iij.§.hec vb.ff.ne.vis fi.ei. Si igr non pōt liq̄dari q̄ nec exeq̄. ¶ Cōcludit q̄ q̄ oīa istrumēta cōditiōalia z icerta dū liq̄dātur nō gaudēt bñficio statuti. sʒ post q̄ iterlocut⁹ fuerit cāʒ liq̄da tā fore tūc statutū de exequēdo incipit habere vires eſm vm qui per hoc vltimū dictū z p vbū interlocut⁹ zc.sentit q̄ i hac liq̄datiōe non sit seruādus iuris ordo:sed sūmarie pcedaṫ.sicut cū tractaṫ de liq̄datiōe ei⁹ q̄d deduciṫ in sn̄ia lata in iudicio gn̄ali vt hic.et no. Inno.i c.cōquerente de offi.or.z p Bar.i l.i.ff.de edē:facit.l.iiij.de peti.here.z.l.fi.de cōfessis.z hoc vez̄ credo.z hec addita sint pmo membro Bar.cū.s.opponiṫ(vt sic dixeri)cōtra ipʒ corp⁹ istrumēti publici laudi vl' pcepti. ¶ Qñq̄ opponūtur alie exceptiōes q̄ nō sunt de pmissis i statuto/sed al'.legitime de iure:z tūc aut ille exceptiōes discordāt ex aliq̄ caplo statuti i eiusd ciuitatis:z ille pñt opponi non obstante q̄ sit dictū nulla alia exceptiōe ar.dicte.l.cū sua gl.q̄ vi aut clā.z.l.ita pudor.C.de adul.z circa hec vide exēpla.s.pxio mēbro v.sʒ circa istā cōtrarietatē p totā colū.Qñq̄ ille exceptiōes descendunt ex alijs ptib⁹ iuris tūc dicit Bar.q̄ nō pñt opponi:q: iherendū ē vbis statuti q̄ q̄ duris.l.prospexit q̄.z a q̄.l.i.§.si is q̄ nauem de exercito.subdit q̄ lʒ non possit opponē exceptiōes in statuto nō cōprehēsas:i n̄ pōt iplorare offm iudicis p q̄d actor phibeaṫ ab agēdo.lʒ em q̄s phibeaṫ excipe/tñ nō prohibetur iudicis officium implorare vt.l.plane.de pe.her.et.l.fi.eo.ti.z.l.iij.in.fi.nau.cau.sta.et hoc vez̄ dicit cū statutū excludit eū ab exceptiōe. Sʒ si dicat nulla alia exceptio vl' defensio admittatur/tūc nō possʒ etiā iudicis officiū iplorare:q: ois defensio ē sublata p dicta vba. Subdi bonū remediū cōtra rigorē huius statuti. s.q̄ soluat z repetat sicut i simili d iureiu.c.debitores.facit.c.quā

admodũ ₇.c.ad nostrã.e.ti. Qua autẽ actiõe repetat tʒ ꝙ ↄditione indebiti/vł sine cã: nõ obstante ꝙ ista nõ cõpetat post sñiam.l.i.C.d ↄdi.inde.₇.l.fideiussor.§.in oib⁹.ff. man.qꝛ illud verũ qñ illa cã vtruʒ s.esset debitũ vel idebitũ potuit in pĩo iudicio examiari.si nõ potuit nichil ipedit qñ ↄpetat ↄdictio indebiti ₇ sine cã.ad hoc qd no. ipse Bar.post Cy.l.d.l.i.de ↄdi.indeb. ¶ Predicta sunt ṽa sm eũ qñ statutũ dicit nõ admitti exceptiones aliquas ↄtra istrm publicũ / exceptis aliqb⁹ q̃ casu nõ ꝓhibeł excipere ↄtra ꝑsonã agẽtẽ.puta nõ potes eẽ i iudicio:qꝛ infa:qꝛ excõicat⁹:qꝛ bãnit⁹ ₇ si. Ista eñ ñ respiciũt instrm sed ꝑsonã agẽtis.ar.l.filio de iosfi.test.₇ ista scribit Bar.i effectu in pĩcal.l.i.§.fi.cui adde qd post eũ not. Bal.i.l.cũ mulier.forma.vbi de efficacia statuti ꝓhibẽtis alicui audiẽtiã i agẽdo vel defedẽdo. Itẽ p p̃dicta ptʒ ꝙ iudicis offm ↄpetit i casu q̃ alicui audiẽntia denegał. Alibi tñ dñt doct.ꝙ vbi alicui denegał audientia iudex sup illo facto nõ põt ex officio iq̃rere.vñ de iuria fctã bãnito nõ põt iudex iquirere si statutũ ꝓhibet eum audiri.₇ ita in nõ soluẽte collectas disputauit Ja.bu.vt refert Bar.i.l.nõ solũ.§.si mandato in fi.ff.de iniur.et vide qd no.in.l. querela.C.de fal.per Cy.et Bar. hoc ideo quia delictũ cõmissũ cuʒ tale statutũ reputat nõ delictum vel reputat tales contumaces in obediendo mãdatis iudicũ tanꝙ hostes: ideo potest eis audientia denegari.vt.l.sed si per pretorem §.sed si dum decreto.ex qui.ca. ma.sed in casu quo repellit aliquos excipere contra publicũ instrumentũ licet ꝑiuet eum exceptione/non tamẽ actione si competit sibi alias ad p̃dictũ debituʒ vt.d.c.debitores.facit quod no.i c.cũ dilectus de or.cog.c.si.e.ti.in nouel.et hoc verũ vt dixit nisi statutũ auferat: nõ solũ exceptiones sed etiam oẽm defensionem: quo casu videtur sibi etiã actio denegata: nã hoc facilt⁹ tollitur ꝙ defensio.c.cũ inter priores de excep. Predictis adde.c.ex pte.et qd ibi no.de offi.dele.₇.c.fine exceptiõe xvĳ.q.ĳ.et vide qd not.in spec.de renũ.₇ cõclu.§.i.ṽ.pone vbi/vtrũ p pactũ possit tolli exceptio siue defensio: ₇ qd no.in.q.vulgari de iuribus renũciationis nõ peti reductionẽ ad arbitrium boni viri. Ut tñ leuius intelligas vtrũ scilʒ statutũ qd generaliter loquił recipiat interp̃tationẽ restrictiuam post Bal.sic distingue. Qñꝗ statutũ emanat ad obseruantiam iuris cõis/₇ tũc recipit interp̃tationẽ sm ius commune.l.ĳ.C.de nora.de ↄsue.c.cum dilectus. Qñꝗ emanat preter ius ↄmune.puta dicit statutum ꝙ qdlʒ instrumentũ publicũ habeat paratã executionem.hoc non est sm ius cõe: quia instrumentũ inquãtũ instrumentum nõ mereł talẽ executionẽ. vñ si dicit statutũ ꝙ solũmõ aliq̃ exceptiones obstent: ille sole obstabunt: qꝛ iste est casus omissus a iure communi: ideo non est recedendum a ṽbis statuti.vt.l.si vero.§. de viro.so.ma. Quandoꝗ statutũ emanat ↄtra ius cõe: ₇ tunc siliter dicit ꝙ non recipit interp̃tationem p ius cõe.l.ꝑsperit.ff.qui ₇ a qui.facit.ff.de iusti.₇ iur.l.ius ciuile. Interdũ statutũ emanat ad ampliandum ius commune: vt si

statutum dicit q quilibet admittatur ad accusandum de homicidio.nam tunc et inhabiles admittent vt infames.l.i.§.nūciatio.de oper.no.nun.vbi de ista materia p Bar. Bal.autē sic distinguit vt vidisti in.l. ita pudor.C.de adult. et vide glo.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure deli. et de ista interpretatiōe restrictiua quo ad non includendum clericos sub verbis generalibus statutoꝝ vide q̄d dixi plene sup rubrica de quib⁹ siue sup quibus rebus possint fieri statuta.v.iuxta predicta occurrit declaratio.tc.xi.q.p̄ncipali. Aptantur etiam ad materiam hui⁹ interpretationis restrictiue que dixi.s. sub rubrica de iuribus statutorū respectu p̄sonarum et locorum ad quas scz p̄sonas et loca extēdūt effectum si verba statuti indefinite generaliter vel vniuersaliter sint cōcepta:an debeant restringi:et p sequor in p̄sonis locis et et reb⁹ fere per totam dictam rubricā sub xiij.q.principali.facit q̄d no.Bar. et post eum Bal.in.l.habeat.C.de sa.san.eccle.Restringuntur etiam si generaliter intellecta caderent in absurdum: pone exemplū in.l. fi.ff.ad exhi.p Bar.similiter ne includant odiosos puta p̄fert statutum p̄miū iudicāti furē:nō em̄ debebitur indicāti seip̄m.l.iiij.§.fi.ff.de condi.ob tur.ca. In generali em̄ sermone non veniunt odiosi.l.lucius.§.luci⁹ tici⁹ d amā.de le.iij.et c.alma.de sen.excō.li.vi. ¶ Iuxta predicta quero/cauetur statuto q bannitus possit impune offendi: nunc bannitus offendit bannitū/ queritur si accusat et ip̄e excipiat de banno possit contra eum replicari de bāno suo.Et q possit vide tur ar.l.cum mulier.so.ma. Item posse offendere bānitum est quod dā priuilegiū a statuto concessuz: et p p̄ns non videt competere bānito.l.amissione.§.q̄ deficiunt.de capi.di.et dicto.c.alma.sunt enim banniti extra protectionem communis:ideo eis nō debent patrocinari statuta.vt no. Cy.in.l.i.C. de na.li. Ja.de are.tenet q bannitus licite potuerit occidere aliū bānitum.non obstat quod dixi q statuti beneficiū non includit bannitū. Nam quedam sunt beneficia vtilitate priuata:et ista non competūt bānitis.l.ex facto ad treb. Quedam sunt beneficia vtilitate publica:et ista fauore publice vtilitatis omnibus competunt.vt.l.si quis i graui.§.hi quoqꝫ.ff.ad sill. et not.in.l.i.de iusti.et iur.p guil. pro q̄ bn̄ facit ad.l.iul.ma.l.i.et de custo.reo.l.reos.in.fi.et hoc no. Bal.in repetitione.l.cum mulier. so.ma.vbi querit si p statutum super aliquo delicto mitigat pena iuris cōis an bannitus illud committens punietur illa pena statuti mitiori? Et videtur q nō: quia non dꝫ gandere beneficio statuti Contrariū tenet ip̄e:quia postq̄ per statutum mitigans penam recessum est a pena iuris cōis:ita in hac pena includunt banniti sicut alij: nō eoꝝ fauore sed ex natura legis:q̄ dꝫ eē oibus cōis et vniformis. iij.dis.erit autem lex. Subdit etiam questionez si statuto cauetur q bannitus non audiatur agendo vel defendendo:modo bānitus agit contra bannitum:excipitur contra agentem de banno: ip̄e replicat q non dꝫ reus audiri sup ista exceptione:reus dublicat q nec actor super actione/q̄d facis

et iudex in ista perplexitate? nā si vnum ex eis nō audit/alterum audit. admittendo em̄ exceptionem ꝯ actorē audit reū: ⁊ si eam nō admittit audit actorē: ⁊ sic nō videt posse effugere q̄n incipiat i statutū. Refert ibi Bal. Ja. bu. tenuisse disputando ꝙ ista exceptio banni tollitur ꝑ replicationē bāni: et sic audit actor: ⁊ non reus. nā cū ipse reus p̄rio bannū deducat in iudiciū. ⁊ alleget: cēsetur in hoc tanꝙ̄ actor: ꝙ̄ d; repelli: ⁊ cū in sui odiū sit adempta ei defensio / nō debet iudex ꝓ eo supplere ex officio: sicut cū exceptio non ꝯpetit ex defectu materie ex qua: tūc ei si subest equitas / iudex supplet. l. plane. et l. fi. de pe. here: vicet ꝙ̄ actor isto casu ex hoc solo ꝙ non h; legitimū cōtradictorē. l. q̄ habebat. §. fi. de ma. ⁊. c. cum ecclīastice de excep. Itē actor licet bānit⁹ h; actiones licet nō ei⁹ exercitiū: reus ṽo non h; exceptionē quā obijcit: cū sit in delicto simili qđ opponit / et plus ē remoueri a iure ꝙ̄ ab exercitio. l. ex plurib⁹. ꝺ auc. tu. ¶ Subiungit Bal. q. disputatā per Jac. bu. si statutū annullat cōtractū ꝓpt̄ non solutā gabellam: si neuter soluit et emptor rē petit / vēditor ṽo excipit de gabella non soluta: emptor replicat ꝙ nec ip̄e soluit Bal. tenet ꝙ aut volo expugnare talē cōtractū et possum. aut vti ex eo et non possum: quia exceptio nullitatis q̄ opponit non pōt replicatione nullitatis tolli. Nam replicatio q̄ non iuuat actionē intentatā est impertinens. vt in specu. de exce. §. fi. ṽ. pen. ⁊ adde hoc quod not. Bal. in. l. acceptam in fi. C. de vsuris. ¶ Ex p̄dictis apparet qualiter sub generalitate statutorum includātur bāniti siue inhabiles nam q̄n̄q; non ipsoꝝ fauore p̄ncipaliter sed alia dicta includuntur vt p; ex predictis: q̄b⁹ adde no. ꝑ Inno. in. c. intelleximus. de adul. ¶ In hac eadē materia occurrit hic qđ de statuto quo cauet ꝙ homicida nō possit esse de p̄rioribus modo q̄dā occidit bānitū non ex officij necessitate ſ; p̄uat a inimicitia. Utrū iste poterit eē de p̄oribus? Et videt ꝙ sic q: qđ fit lege ꝑmittente penā nō meret. l. gracchus. C. de adul. Bal. dicit ꝙ talis est infamis infamia facti. et licet istud maleficiū sit tolerabile: non est tn̄ laudabile apđ bonos ⁊ graues: ⁊ l; nō sit punibile / tn̄ nō potest dici ꝙ illud nō sit maleficium et delictū: nec est bona ꝯn̄tia / non imponit pena. ꝙ̄ nō ē delictū: vt. l. decurioñ. C. de his qui no. ifa. vbi sentit Bal. ꝑ ea q̄ dixi ꝙ non possit esse ⁊ hoc q̄n statutū dicit ꝙ possit impune occidi. sec⁹ dicit vbi statutum dictat ꝙ possit occidi licite et impune: tūc enim nullomodo eēt maleficiū. nam qđ licite fit / nō pōt maleficiū dici. l. iij. §. transfugas de sica. ⁊. C. eo. titu. l. is qui aggressorem. In iudice occidente certum est s̄m eū ꝙ licet cōdemnet ad mortem: non per hoc potest dici homicida. ar. ff. de in ius vo. l. ꝙ̄uis et qđ ibi per docto. in q̄ne de barbi tonsore. ¶ Format alibi ide; Bal. q. similē de statuto quo cauetur ꝙ homicidia puniatur in centum alio cauet ꝙ qui commiserit duo homicidia: capite puniat. Quid ergo si quis commisit homicidiū et soluit centum: an si committat aliud debeat decapitari? Et videtur ꝙ non: quia pro p̄rimo est satisfactum: ergo non debet amplius

puniri.nam paria sunt cōdemnatum soluisse penam/& absolutum fuisse.C.de lege aquil.l.contra negantē.Contrariū tenet Bal.scil3. q debeat decapitari in auf.qui semel.C.quomodo & quando iudi. quia facte cause non possunt pro infectis haberi.l.in bello.§.facte de capti.licet ergo obligatio sit extincta primū aggrauat secundu3. sicut prima contumacia quantuncunq purgata aggrauat alia3 sequente3.vt dicta auf.qui semel:et hoc dicit Bald.verum etia3 si primū maleficiu3 esset prescriptione sublatū.nam non obstante pscriptione cognosceretur de illo non .p pter ipsum sed incidenter propter aliud aggrauandu3 qd est no.fm eum in auf.qui semel. ¶ Sed pone retentis eisdem terminis q quidam occidit primo bannitu3:postea non bannitu3:vtrum decapitabitur tanq duo commiserit homicidia:Bal.q non in.l.graccus: qz bannitus interfectus non debet computari in numero occisorū:qz impugne fuit occisus:ergo &c.vt ipse hoc no.in pallega.l.graccus Conclude ex predictis q homicidium solutione pene vel prescriptione peremptum/aggrauat penam sequentis homicidij.homicidium autē volūtarie commissum contra psona3 banniti repellit ab officio:sed non grauat talem homicidā in pena ex secundo homicidio aggrauanda. ¶ Item adde circa istam interpretationē restrictiuam etia3 quod dixi.s.proximo principali mēbro de interpretatione correctiua versi.circa istā contrarietatē &c.Quib9 adde qd no. Barto. in.l.querela.C.de fal.vbi post tēpus prefixum ad accusandum a statuto/non pōt iudex inquirere:quia sicut p statutum certo tēpore prescribitur 9 accusationē:ita etiam eodē tpe prescribet cōtra inqsitionē:qd dicit esse not. ad hoc qd ipse no.in.l.non solum .§.si mandato ad finē.ff.de iniur. ¶ Sed alibi qrit Bar.& nō soluit vtrū istud tempus prefixum a statuto ad accusandum currat in criminib9/que occulte committunt. vt falsitates:Uidetur q non:vt.l. annus.de cal.&.l.semper.§.hoc interdictū.ff.qd vi aut clā. Allegat in 9trariu.ff.de diuer.& tep.pscrip. l.fi.in.fi.vbi ignorantia nō ipedit cursum pscriptionis .p hoc.C.de pscrip.lon.tēp.l.fi.ibi nulla sciētia vel ignorantia &c.Bal.tenet tempus in pdicta.q.currere ignoranti.l.fi.C.de dolo. Bald.no.in.d.l. omnes.q si p statutum pfigit sindico tēpus ad denunciandum maleficiū q in maleficio cla3 commissa non currit.qz ignorantia excusat.vt.l.genero.de his qui not.infa.vbi etiā dicit q si constitutio sinodalis priuat executorem testamēti executionis officio si īfra certū tēpus non exeqtur:q istud tēpus non currat executori ignoranti.ignorantia ergo pōt allegari ad euitationem pene/vel incommodi ipsius ignorantis. sed qn cursus tēporis/vel id qd agitur tenderet ad eius cōmodū:non potest cōtra eum ignorantia allegari . vnde si statutū pmittit bannitū impune occidi:si ignorans eum bānitū occiderit gaudebit beneficio statuti.nec poterit ad eius penā ignorātia allegari.& ita ibi Bar.& post eum Bal.& vide qd no. Bart.in.l. lucius.ff.ad turp.vbi dicit q statutū qd fit de carceratis relaxan

h.iiij.

dās non porrigitur ad carceratos ob crimē falsi: nisi spāliter sit edictū: vel hoc senserint statuentes. Idē dicit si fiat statutū de aliquibus bāniendis vt nō porrigat ad exbānitos ob crimen falsi. Et per hec eius dicta obtentuȝ est florentie ꝯ quēdam ꝙ fabricari fecerat instrumētum falsum: cōtra quem cū capitaneus inquireret/ excipiebatur de quadā reformatione facta noviter ꝙ ptās vel capitaneꝰ nō possit inquirere de criminibus cōmissis retro ꝑ tres annos: quo tempore hec falsitas cōmissa fuerat. collateralis capitañ. replicauit ꝙ reformatio quātacunqȝ generaliter cōcepta non includebat crimen falsitatis fm Bar. vbi. s. et sic obtentū fuit et ꝓcessum ꝯ illum. Predictis adde quod dixi. s. in. xij. q. sub rubrica. versi. vltimo. ¶ Circa hec q̄ro vlteriꝰ si statuto caueꝫ ꝙ de dāno dato credaꝫ sindico vel saltuario: an possit probari contrariuȝ? No. bal. C. si aduer. li. l. i. vbi refert Jaco. de are. dixisse ꝙ vbicunqȝ dȝ stari dicto alicuius/ īpossibile est ꝙ reuocetur dictū eius. arg. dicte. l. pme. tñ iste officialis pōt alias puniri de falso ciuiliter ꝛ criminaliter fm Ja. de are. Sed Ja. bu. in. l. i. C. de re iud. dicit ꝙ ei dȝ stari in dubio. ſȝ si ꝓbatur denūciatio falsa nō stabitur ei facit. ff. de custo. reo. l. diuus. Azo in summa de. l. aqui. dicit ꝙ si iudici per sui inspectioneȝ vel officiali apparet damnuȝ non datum ꝙ ista efficacissima excusant ad condēnationem impediendam. ꝑdictis adde qđ in simili no. Bald. in. l. te opompus. de do. ple. ¶ Quero de q̄stione in qua Bal. consuluit. caneꝫ statuto ꝙ nullus audeat vel presumat intrare vel appꝛehendere tenutaȝ vel possessionē alteriꝰ sub certa pena. Modo quidā mercede a quodā cōducti intrauerūt: ꝛ putauerūt vites et alia ruralia in eodē opati sunt qui post accusanꝫ. et solū ꝓbatur qđ predictū est: an debeāt cōdemnari? Tenuit ꝙ non: quia statutū qđ loq̄tur simpliciter de intrante debet itelligi si dolose intrauerit. aliter quilibet ꝑ agrum alienum transiens puniretꝫ. qđ esset ꝯ legem mosaicā. qua hoc ꝑmissum est cū eis ꝑdicta q̄ ille exercuerūt sint licita de genere ꝑmissoꝝ: nisi ꝓbetur ꝙ sciēter ꝛ dolose egerūt excusantur a pena/ postq̄ ad rē in suo genere licitā accesserūt. ꝓ hac eiꝰ decisione al'. glo. no. i. l. si in reȝ. §. tignū. ff. de rei vē. Ad qđ no. Bar. in. l. i. ff. si q̄s te. li. esse ius. fue. vbi si statutum punit igredientem vel molestantē aliū in sua possessione an ibi requiraꝫ dolus facit quod no. Bald. in. l. i. ff. de legi. ¶ Accedat h̄ q̄stio de statuto quo caueꝫ ꝙ laudum non possit redargui de iniq̄tate vel nullitate/ vtruȝ poterit impugnari rōne doli? Videtur ꝙ sic. nā ista lex dicit ꝙ stetur sentētie arbitri siue eque siue inique l. diē proferre. §. stari. de arbi. ꝛ tñ pōt redargui de iniq̄tate: si ꝓueniat ratione doli vel fraudis. l. i. C. de arbi. Statutū igiꝫ debet reduci ad intellectū iuris cōis. et ꝑ eū distingui maxime ne quis dānū indebite patiaꝫ. C. de noxa. le. ꝗ. de publica. le. cesar. ff. de mu. et ho. l. i. et qđ no. in. l. fi. §. in cōputatione. de iure deli. ¶ Disputauit in si. q̄stionē Ja. cal. de illo ꝙ promisit cū iuramento non petere reductionē ad arbitriū boni viri ra

tione enormis lesionis: vtrū hoc pretextu poterit eū dicere inquū tenuit ꝙ non si re ipsa contigerit: secus si ex ꝓposito ⁊ sic dolo. que qō ⁊ decisio pōt adaptari ad statutum si ỽbis similibus loqueretur. Ego disputando tenui indistincte ꝙ ratione enormis siue enormissime lesiōis possit peti reductio.nā inter dolū re ipsa ⁊ ex ꝓposito nō videtur fieri differentia.l. si quis cum aliter.ff.de verbo.ob.e in.l.ij.ff.de doli excep. Ad predicta facit questio per quā conceditur arbitriū potestati. Utrū ꝑ illud arbitriū poterit transgredi iura de quo in cle. sepe.de ver.sig. Reperio circa istō arbitriū cōcessum Bal.cōsuluisse florētie.nā cōcessum fuit arbitriū latissimū dn̄is prioribus ⁊ ceteris alijs ꝯ offendentes/vel occidentes populares/⁊ hoīes minutos: qui statuerūt ꝙ ꝓ tali delicto commisso per aliquem de aliqua magna domo alijs consortes tenea͂tur ad penā: nisi eos ceperint ⁊ dederint informationes. queritur vtrū hec potuerit? Dixi de hoc.s.in.xi.q.sub rubrica de quibus siue super quibus rebus possunt fieri statuta.§.quo ad fz.ỽ.quero vlterius.⁊ vide qō no.Bald.in.l.i.ff.de iure deli. vbi dicit ꝙ lz sit concessum arbitrium ptāti: tn̄ dz expedire īfra terminū statuti ad hoc.l.si in.lege in prin.ff loca. ¶ Occurrunt alie qōnes circa istam interpretationē restrictiuam ỽborū gn̄aliū statutorū. Ecce vna ꝑ statutū oībus currit ꝑscriptio.x.an.q sua debita nō exegerit nunquid currat filiofa. Dicit Bal. ꝙ non: qr vbi non est negligentia/ ibi nō dz esse pena. ⁊ ista ē regula naturalis q etiā in statutis dz sibi locū ỽdicare fm eū in auť.nisi tricennalis.C.de bo.ma.ꝯcordabit ꝫ istō statutū cū iure cōi q idē cauet l.i.C.ō an excep. Siłr dicit ipse alibi si statuto cauet ꝙ heres teneat in solidum. nam intelligit non fctō inuētario.nā statutū transfert ad ius cōe/nō solum ne dapnificet ide bite: vt.C.de noxa.l.ij.sed ēt ne dꝑdat legis bn̄ficiū vt no.i.l.fi.§.cōputatiōe.de iuř deli.facit.c.cū dilectus.de ꝯsue ibi ꝯsuetudo iterꝑtatur in dubio fm ius cōe. ⁊ hoc ipe no.in.l.ab executōe.C.quorū app. non reci. Pone exēplū ēt cū statutū dt ꝙ infra guarētigiata mandentur executiōi ꝑ carcerationē debitoris: ⁊ oēm modū q placuerit creditori: vtrū debitor ne carceretur possit cedere bonis? Uz ꝙ sic/qr sicut statuta municipalia debēt in fcē reduci ad ꝯcordantiā: ita ēt cū iure cōi. ita no.i.l.i. C.q bo.ce.po. vbi subdiuidit ꝙ in fris ecctie dz potiꝰ ꝯcordari cū iure canonico ꝙ cū iure ciuili: ⁊ econuerso in fris iꝑij cū iure ciuili. vt sic i de iterꝑtatione recipiat a q descēdit auč tas ⁊ ꝑtās.l.oēs ppłi.de iust.⁊ iu. Per ꝑdicta non puto quendā doc.sane ꝯsuluisse. cauebat statuto ꝙ decedēti ab intestato succederēt ꝓximiores ꝯsanguinei ex linea pr̄na. Mā qdā hn̄s frēm patruelē tm̄/⁊ aliū ex vtroꝗ parente decessit: ille ꝯsuluit ꝙ vigore statuti equaliť admitti tunc posteꝗ sūt ābo i eodē gdu lz vnꝰ ꝯiuntꝰ ex vtroꝗ pente/ aliꝰ ex pte pris tm̄. Ego credo ꝯsiliū ꝑ iaz dicta.nā statutū ō admittēdo simpliciť ꝓximiores ꝯsāguineos dz intelligi fz ꝙ ius cōe eos admittit. vt redigat ad itellectū iurꝰ fz ꝙ i exēplis ꝑcedētibꝰ dictū ē per eadē iura. ¶ Procedo vlteriꝰ ⁊ quero/si vno statuto ꝑmittit bānitū īpune

occidi: alio ꝓhibet delatio carto: rū armoꝝ sub pena. Modo quidā cum armis sic prohibitis occidit bannitū: querit vtrum debeat puniri tanq̄ portauerit arma prohibita? Dñs Thomas de azzoguidis de bon. disputauit istā.q. ⁊ arguit multis medijs p ⁊ c. ⁊ tandē ɔcludit q nō veniat puniend⁹ quia si pmissū sibi videat id cū quo cō modius explicare pōt qđ ɔcedit. nā q̄ vult vnū/ vł velle vꝫ id per qđ ꝑuenit ad illud.le.illud.de acqui. here. ⁊ cui pmittit qđ plus est/ vł pmitti qđ minus est.in.c. cui lꝫ.de re.iur.li.vi.⁊.l. videamus in fi de i lit.iur. Itē gñalis ꝓhibitio deferendi arma dꝫ restringi/ nisi ex cā licita ⁊ permissa deferat.ar.l.si cui de fui.nā ⁊ lex ꝓhibet quē occidi: ⁊ tñ talis ꝓhibitio non ɔprehēdit casū occisiōis licite.l.qđ ergo §. si heres meus.ff.de.le.i. Preterea debem⁹ inspicere illud ad qđ pnci paliter intentio ⁊ anim⁹ tēdit nō ad id qđ accessorie ⁊ ad ꝓximā cāꝫ nō remotā vel ꝑ.ff.de fur. Quin immo q̄nq̄ si id qđ pncipaliter agit ē permissum toleraf quod ē ꝓhibitū si incidat cū pmisso.c.i.fnīaꝫ.§. q̄ cū aliter ad.l.acq.l.si is q̄ duos de li.le.sꝫ anim⁹ deferendi arma ꝓhibita tēdit ad bonum finem.s. ofsendendi hostē ciuitatis.l.minime.ff de releg.sic ⁊ iudex nō cēset nocēs si occiderit criminosos pacem rei publice perturbantes. xxiij.q.iiij. c.e iusta. Naꝫ toleraf q̄nq̄ qđ in suo gñe malū est si tēdit ad bonuꝫ finē. Ponit seneca declamatis exēplū de eo q̄ fracto muro de nocte ingressus ē domū a licnius/⁊ subtl puit scriniū in q̄ erant lr̄e cōspirationis ⁊ ꝓditionis ciuitatis: an hoc patefacto mereat pmiū vel penā?

Et q pmiū faciꝫ tex.in.l.sꝫ.§.preterea tñ apius de ori.iur. In ɔtrium qꝫ i maleficijs īspicim⁹ animū non euētū.l.diuus.ff.de sica.⁊.le.si qs. suo.C.de.fur.at hic habuit animū subtrahendi sine furandi fortuna ergo que fecit felix ciuitati furtuꝫ nō dꝫ attendi.cogita. ¶ Sed quero vtrū sicut p ius cōe distinguit ⁊ restringit gñale statutū ita etiaꝫ p pactū? Vbi gr̄a. statutuꝫ pmittit bānitū īpune occidi modo feci pacē cū inimico quē bānitū añ vel p⁹ dictā pacē ego occidi: vtrū icidā i penā alteri⁹ statuti q̄ acriter puniunt q̄ pacē frangūt vel in penā cō uentionalē pacis fracte? Old. disputauit de bānito p⁹ fractaꝫ pacē/⁊ tenuit q occidēs eū nō icidat in penā ɔuentionalē.ꝓmo qꝫ vt dꝫ lege cauet q ꝓpter bonū publicū qđ in delictoꝝ punitiōe vsat ꝓuata lex cōuentiōalis rūpit.ff.ad sil. l.si qs in graui.§.vtꝫ. Secūdo qꝫ per legis pmissionem supuenientē causatā ex aliq̄ maleficio nō solū tollit lex cōis sed ꝓuata siue cō uentionalis ponit exēplū per.l. si seruū.de ver obli.⁊.l.i. de his qui sunt sui vel ali.iur.in. quibus ꝓhibet occidi seruum ꝓpriū ⁊ tamen dicit.l.alibi.q si occidam pmittente iure cōi/puta in adulterio deꝓhensum non obstante obligatione qua tenebar nō occidere sed serua re/licite occidam.l.qui seruum.ff. de ver.obli.⁊.l.quid ergo §.si heres merentem.de legi.i. Item iste occisus tempore occisionis videt omnino alius ab eo quod erat tēpore stipulationis concepte.ff.ad trebel.l.ex facto.§. ex facto.ibi p⁹ deportationē vo susceptos quasi ab alio ⁊c. pro hoc facit qđ not.in auf.de man.pn.§.neq autē homi

cidas. Dñs Bar. disputauit istam qõnem in terminis magis latis et sunt isti: Statuto lucane ciuitatis cauet q frāgens pacem homicide capite puniat. Alio statuto cauet q bannitus pro homicidio possit impune occidi: accidit q ticius q erat pro homicidio bannitus et cōdēnatus q si veniat in fortia cōis capite puniat fecit pacē cum sempronio inimico suo et exbannito/et pmiserunt se inuicē non offendere sub pena statuti et sub pena mille librarum: demum dict9 sempronius interfecit dictū ticiū exbannitum Querit an inciderit in penam statuti et pena mille sit pmissa vel nō. Premittit anteq soluat qbus exbāniti equiparent/ vtrū illis qui efficiunt sui pene. an deportatis/ an relegatis/an excōicatis. et lz cū singulis supradictis i pluribus cōueniāt: tamen pdictis non equiparari clare ondit. et concludit q eqparant trāsfuge. nam pōt impune offendi et vere et prope pōt dici trāsfuga ciuitatis sue et proprie hostis nam transfuge dicunt qui ab his sub quorum imperio sunt desistūt et in numero hostium se transfert. ff. de capi. di. l. amissione. §. qui deficiunt. bānit9 aūt ē talis q obediens. et rebellis est presidenti sub cuius iurisditione est. et confert se in nūero aliorum bānitorum et hostiū ciuitatis sue. Itē sicut transfuga pōt impune offendi. l. iiij. §. fi. de sica. probat hoc aliis rōnibus. et subiūgit q iura pdat ppter tale bannum. et tandē pcludit q occidens eū nō tenet pena statuti qua punit capite frangens pacem. Nam hoc beneficium et omnia iura ciuitatis prope q tendunt ad eius fauorem perdidit propter bannum. sed de pena cōuentionali q fundat in iure naturali et gentiū: cū hoc ius nō perdat videt q offendēs eū dicta pena teneat. Contrariuz tenet ex eo q istud pactū tanq ptra publicā vtilitatē tendēs non debeat obseruari. nā adhunc finē. l. ppter bonū publicum hoc permitit statutum vt. l. i. C. q fi li. se sine iudi. vindi. facit quod no. in. l. non. dubiū. C. de legi. et. c. si diligēti. de fo. cōpe. Itē vt diciū est iste ē hostis et transfuga ciuitatis: licitum autem ē pua to venire p fidem datam a se hosti l. i. §. non fuit. et ibi gl. ff. de do. p hoc tex. in. d. §. neq autem homicidas. in auf. de man. pn. et in hoc residet. ¶ Prosequor nunc quedam dubia circa statuta que excludūt filias si dotate fuerint a successione patris. Pone statuto cauet q filia dotata a patre nō habeat regressum ad bona paterna: vel dotata a fratre nō succedat fratri modo in primo casu pater dotauit filiam de bonis matris et in secundo casu frater dotauit sororem de portione sororis. Nunquid sic dotata habebit regressum ad dicta bona fraterna vel paterna: Tenet bal. q sic/quia cum effectu non potest dici dotata ab eis et verbum dotare ius significat non actū nudi ministerij. ar. ff. de ma. vin. l. pater ex prouincia. in. fi. et. ff. de iure do. l. si res et hoc no. Bald. in. l. matri. C. de iur. doti. Sed in casu in quo statutum excludit filiam dotatam a patre/quid si patet decessit relicta posthuma quam dotare non potuit: vt furiosa vel infante / vt fratres dotando eā excludāt: arguit q sic et cōcludit ptrariū: quia iste ē cas9 omissus a statuto. ergo. et c. l. si cū dotē. in pn. sol. ma. et ita not.

in.l.si plures.C.de condi.iser.⁊ vi
que quod no.Bar.in.l.cū plures
de admini.tutoꝝ. ¶ Quid si statu
tū dicit ꝙ filie debeāt dotari ⁊ am
plius petere nō possint. Modo pu
ella nō vult nubere / sed seruare ca
stitatem ⁊ venire pariter cū mascu
lis. Et videt̄ ꝙ possit quia postq̄
matrimonium non ꝯtrahit / dota
ri nō pōt: q̄ dos sine matrimonio
esse nō pōt.l.iij.ff.de iur.dot: quia
ergo deficit hic tacita ꝯditio statu
ti.s.nuptiarum: ꝑ consequens dꝫ
cessare statutū.l.adigere.§.quam
uis de iure pa. Itē si statutum ex
p̄sse artaret filiā ad nubendū: esset
ꝯ bonos mores. nam matrimonia
debēt esse libera.c.gemma.de spō.
quod sic non esset.facit qđ not.in.
c.statutū.de hereti.in nouell.li.vi
In ꝯtrarium facit q̄ stat ꝑ ipsam
quominus nubat. ergo debꝫ habe
ri pro nupta.l.iure ciuili.de condi
⁊ demon. nam videt̄ statutum pro
uidisse filiabus de certa q̄titate /
qua habita debent esse contente.
ar.l.qui hēbat.de here.insti.⁊ ita
tꝫ.Bal.in.l.pactum.C.de colla.
¶ Transeo ad statuta que q̄nq̄ ꝓ
hibent mulieres vel minores con
trahere sine ꝯsensu consanguineo
rum. Pone ergo statuto caueri ꝙ
minor ⁊ mulieres non possunt cō
trahere sine p̄sentia consanguineo
rum ⁊ ꝓpinquoꝝ. Modo pone ꝙ
isti ꝓpinquiores sunt absentes ⁊ i
remotis partibus. Dicit Bald. ꝙ
poterit sine eis contrahi. ar.ff.de
cōdi.⁊ demon.l.multa in prin. con
suluit tñ ꝙ loco absentium adhi
beatur auctoritas iudicis ar. C.q̄
admi.ad bo.pos.l.bonorum. ⁊ qđ
no in aut. de here.⁊ fal.§.si vero
absunt in ratiōe sui. ¶ Circa hoc
in si. querit si statutum in contra

ctibus minorum requirit consen
sum matris ⁊ ceteroꝝ ꝓpinquoꝝ
modo minor mortua matre ꝯtrahit
cum consensu solo ꝓpinquorū. nā
statutū qđ loquit̄ de consensu ma
tris intelligit̄ cum mater viuit. nā
mortua non ē mater ⁊ idem dicit si
sit in partibus ita remotis ꝙ peri
culosa sit minori eius expectatio.
ar.p̄al.l.multa.⁊.l.si longius.de
iudi.⁊.l.filius.si certum pe. ¶ Sꝫ
pone ꝙ statutum exigit consensū
duorum consanguinerineorum ex
parte patris sit extāt: al's ex parte
matris iste minor nō hꝫ nisi ex pte
patris vnum / ex parte matris aliū
nunq̄d valeat ꝯtctus cum consen
su eorum? Bal. ꝙ sic allegat Bar.
in.l.stichuꝫ q̄ meus erit.ff.de.leg.
i.⁊ hoc ipse no.in.l.in coniunctiōe
C.de nup. vbi subdit quid iuris si
nolunt consentire.⁊ dicit ꝙ minor
poterit appellare ⁊ deferre quere
lam ad iudicem.l.fi.ff.de ap.reci.
Postremo circa hoc q̄rit si non hꝫ
ꝯsanguineos maiores sꝫ minores / di
screte tamen vite ⁊ capacis ꝯsilij:
dicit ꝙ istis ꝯsentientibus satisfa
ctū erit statuto postq̄ non distin
guit circa etatē.arg.ff.de iureiur.
l.pater.in fi.⁊ hoc i adultis. In pu
pillis dicit ꝙ eorum consensus nō
valꝫ sine tutoris auctoritate. quia
nec dicunt̄ p̄sentes.l.diem profer
re.§.coram.ff.de arbi. ⁊ ita no.in
dicta.l.in ꝯiunctiōe.⁊ in.l.i. C.qui
admi.ad bo.po.pos.ad fi.⁊ vide ꝓ
hoc vltimo qđ not.in fi.in.c.ex eo
ꝙ de elec.lib.vi. ¶ Iuxta predicta
etiam quero.lege perusina cauet̄
ꝙ filiusfami. nō possit ꝯtrahere si
ne expressa licentia p̄ris: nec minor
sine licentia curatoris / vel saltim
duoꝝ primoꝝ consanguineoꝝ si
curatorē non habuerit: ⁊ ꝙ ꝯtctus

aliter fact⁹ nõ valeat. Modo quidam filiusfamil. contraxit sine licẽtia patris/et mentitus est se patremfam.et adultus adito tanq̃ curatore vel consanguineo qui nõ erãt. et idem filiusfamil. vel minor iurauit nõ venire cõtra. Queritur vtrũ valeat ꝯtractus factus cum dicto filiofamil. vel minore saltẽ ꝑpter iuramentum? Ja. de bel. tenuit disputando ꝙ nõ valeat neq̃ teneat. quia dicta lex municipalis resistit ⁊ non assistit si eo casu licẽtia nõ est adhibita: vt. l. nõ dubiũ C. de legi. nec iuramẽtũ cõfirmat talẽ cõtractum. de hoc tamẽ dicyt per Bar. in. l. cum lex. ff. de fideius. et. l. si qs pro eo. ti. Et not. ex hac eius decisione ꝙ dolus cõtrahentis nõ firmat ꝯtractũ in quo deficit solẽnitas statutaria. Si autẽ solũ deficit rõe doli: tũc aduersus dolũ cõmittẽtem ꝯtractus erit validus si placuerit ꝯtrahẽti secum vt. l. eleganter. ff. de dolo. facit qd no. et dixi in. c. i. de rescrip. lib. vi. ¶ Quid dices si i aliquo actu statutũ ꝓuidet adhiberi ꝓsentiã vel ꝯsensum quattuor vir orꝫ/al's non valeat: vtrũ si adhibeantur. v. vel plures reddatur actus inualidus tanq̃ nõ seruata forma. Et videt ꝙ sic q: omissio modi et forme viciat dispositionem. l. qui rome. §. flauius. ff. de ꝟ. ob. et. c. pisanis de resti. spo. ⁊. c. cũ dilecta. de rescrip. ad hoc. c. cum sup abbatia. de offi. dele. Cõtrariũ reperio fuisse ꝯsultũ: q: lꝫ ad solennitatẽ lex statuat certũ nũerũ: ãpliatio nũeri nõ viciat. l. heredes palam in ꝓn. ff. de testa. ⁊. l. cum tabule. de bis tab. ꝑ hoc. l. non solet. de regu. iur. et. le. qui mutuam. ff. man. et. l. ꝑpedicius §. labeo. de aur. ⁊ ar. lega. Itẽ in maiori numero inest minor. l. i. §. si stipulandi. de verbo. oblig. Preterea numer⁹ ampliatus non diuersificat formã. l. non sunt liberi de sta. ho. facit. l. is cui. ff. quemadmodum serui. amit. le. i. §. item queritur. ff. de aqua quo. et esti. facit qd no. Barto. in. l. si prius. ff. de aqua plu. ar. ¶ Huic membro interpretatiões restrictiue potest applicari qstio disputata ꝑ dñm Ang. de pusio. Nam exorta guerra inter commune florentie: ⁊ cõe viterbien. hincinde emanauit decretum ꝙ omnes banniti qui in guerra seruierunt per semestre tẽpus sint et intelligantur absoluti et ad bona plenarie restituti: contigit ꝙ quidã bãniti in actu bellico fuerunt capti: quidam vulnerati: quidam mortui. Item quidã anteq̃ emanaret edictum in carceribus mancipati/ita ꝙ nulli eorum seruire potuerũt actualiter iuxta formã edicti: Queritur vtrũ omnes vel qui ex eis gaudeant edicti beneficio vel non? Primo ꝓ vulneratis et egrotantib⁹ ꝙ gaudere debeant facit ꝙ tunc seruire intelliguntur. in. l. cum heres §. stichus. de sta. li. ad hoc. l. si. §. idẽ iuris. ad. l. ro. de iac. et no. in. l. arboribus §. de illo. de vsufruc. ad hoc. l. si pecuniam. in prin. et §. ff. de condi. ob causam. vbi impeditus implere videtur impleuisse: nec potest repeti quod datum est tanq̃ causa non secuta. Pro captis adducit iura que dicunt milites captos post redeuntes consequi stipendia et premia ac si capti non fuissent de re mili. l. desertores §. is qui ad hostes. eodem titu. l. non omnes §. qui ab hostibus. et. l. penultima.

¶ Pro mortuis allegat sil. q vi-
dentur viuere per gloriā. insti. de
excu. tu. §. in bello. et l. diē. functo.
de offi. asses. et l. i. §. diuus. de var.
et extraor. cog. et l. post duos. de
aduo. diuer. iudicio. et C. de proxi.
sacro. scrip. l. si quis. ¶ Pro carce-
ratis adducit qr stetit p eos qui-
bus debebat prestari seruitiū nō
aperiendo eis carceres. vnde de-
bet haberi ꝯditio pro īpleta vt. ff.
de sta. lib. l. iij. §. nō solū. Pro his
omibus facit. c. imputari. de reg.
iur. li. vi. cum multis si. ibi alleg.
ad hoc. l. sub cōditiōe. §. quotiens
de here. insti. Item conditio serui-
tij habet causā successiuā. postq̄
igitur fuit in aliquo inchoatum:
licet aliquo casu impeditum im-
plementū/debet haberi conditio
pro impleta: vt. d. l. si pecuniam.
¶ In contrariū arguit. Et primo
contra carceratos q non veniant
sub edicto. facit. l. domicianus. ad
trebel. nam nec etiā ad bannitos
p crimine falsi. l. athletas. de fal.
nec contra exbannitos pro patria
expugnata: qm̄ pro talibus nulli
ꝯpetit copia exorandi. C. ad. l. iul.
maie. l. si q̄squis. de epis. et cle. l. qui-
cūq. Contra mortuos allegat: qr
licet quo ad eos habeat conditio
p impleta: tamē non nisi elapso se-
mestri tēpore debent ꝑotiri edicti
beneficio. l. iij. §. si ita sit libertas.
de sta. li. vnde mors que eos can-
cellauit de bāno oia soluit: vnde
non possunt eis bona restitui. in
aut. de nup. §. deinceps. iuncta. l.
quotiens. §. vnde marcell9. de no-
ua. Contra captos et etiā vulnera-
tos facit: qr cū rem dubiam. s. bel-
licam artem peragendam suscepe-
rint/videātur eā suscepisse pericu-
lo suo nō conductoris. ad hoc. l. si

vt certo. §. interdum. ff. cōmo. Cō-
tra oēs facit defectus cōditionis:
nam debet impleri in forma. l. me-
uius. de condi. et demon. Itē defe-
ctus implementi ex parte sua. nō
em̄ potest quis agere ex cōtractu.
nisi p̄mo ipleat ex parta sua. l. iu-
lianus. §. offerri. de actio. empti.
pro hoc mens istorum statuētium
que fuit vt eis seruaretur cū ꝑi-
culo ipsorum. qr belluz non est ex-
positū cātui phylomene: sed nunc
hunc/nunc illū interficit gladius.
secundi Regū. xi. p hoc pre alleg.
§. interdum. et quod no. Inno. in
c. sicut. de iureiuran. vbi p Inno.
q locator operarū in bello debet
suo ꝑiculo pugnare: vnde equos
arma et alia que perdidit non recu-
perat. Item impediti sunt serui-
re ꝓpter vulnera et capturas ho-
stium: quibus hoc licuit agere. l. s.
de dolo. sed cum licite tertius im-
pedit implemētū cōditionis/non
habetur cōditio pro impleta. l. iu-
re ciuili. de cōdi. et demon. Et post
multa in hanc partē inclinat. s. q
nulli inclusi in supradicto edicto
gaudeāt eius beneficio. ex eo mo-
uetur q ista censetur mixta condi-
tio que pendet a facto bannitorū
et īsidijs fortune: et a facto statuen-
tium: quibus debet impleri. vnde
de ea iudicanduz est vt de mera ca-
suali: vt not. de condi. a demon. in
rubrica. Et hec vera dicit cum ver-
ba edicti sunt concepta conditio-
naliter quo etiā casu si īntra seme-
stre fecissent: tamē illi gaudebunt
edicti beneficio. pro hoc. l. iij. §. fi.
de sta. li. Si autē verba edicti fuis-
sent cōcepta modaliter: vt si essent
simpliciter rebanniti et restituti vt
seruirent per semestre: tunc quali-
tercūq fuerint impediti non eis

preiudicat.l.quibus diebus.ff.de condi.et demon. postq̃ enim semel sunt liberati:nō reincidūt de facili in obligationem semel extinctā que descendit ex delicto.l.si vnus §.pactus.ff.de pac. Ar.contra.c. eos.de sentē.excom.li.vi. Sed ibi speciale vt credo. et dixi in dicto §.pactus. ¶In ista materia disputauit Ja.bu.q.de statuto quo cauetur q̃ pene maleficiorū que cōmitterentur de nocte deberent duplicari.quidam commisit delictum in loco in quo non auditur campana:vtrum delictum ibi cōmissum post horam qua solita est pulsari duplicabit? Tenet q̃ sic: si deliquit in nocte vera et naturali:secus si in nocte ficta per statutū:puta intelligit noctē post pulsationem cāpane que pulsat quandoq̃ ante solis occasum:tunc statutum non se extendit ad istum locum/postq̃ sonus ibi non protenditur.quod tenet Bar.i.l.i.§.hoc autem senatus.ff.ad sil. Bald.dicit q̃ si ratione noctis punit delictū ex omni capite/licet eū postea moderetur ad sonū:tunc extendatur ad omnē locum.secus si se referat ad delictum solum ficta nocte commissum.arg.c.statutum.de rescrip.lib.vi.et hoc ipse no. in.l.fi. C.de his qui.vt idig.et vide quod no.in.l.ita autem.ff.de admi.tu.p Bar.in.c.indennitatibus. in fi.de elect.lib.vi.vbi statutū non comprehendit casum ad quem nō possunt verba adaptari. multum enī verbis legis est deseruiendum:vt no.in.c.pro humani.de homi.z.c. i.de statu.re.li.vi.et.c.i.de vsuris eo.lib. Uerba Jaco.bu.circa fi.disputationis formaliter sic se habent.q̃ aliquando lex fingit aliqd esse quod non est z contra veritatem:z tunc eligimus fictionem/et spernimus veritatem que se cū fictione non cōpatitur: sicut patet in fictione legis cornelie.et postliminij.sicut patz in his qui finguntur agnati/qui nō sunt per virilis sexus personas coniuncti.vt.l.lege.§.fi.et.l.scimus.C.de legit.here. et sic esset si diceretur tm̄.s.intelligatur:et pcederent primo al legata. Sed aliquando lex ponit nouū sensum fictum vel interpretatum preter verum et proprium et tūc magis videtur adijcere q̃ a primo recedere. sic intelligitur.l. in vulgari de vbo.signi.et.l.iij.§. ij.eo.ti.vt si dicatur de nocte put naturaliter est et adijciatur alias: scz si itra sonos:vt vtroq̃ casu siue vera naturalis adest/siue ciuilis z ficta/sit inquirendi potestas sic in.l.ij.de institu.et substi.et de verbo.oblig.l.ex ea §.insulam et incipit disputatio: statuto cauetur si q̃s aliquē vulnerauerit.zc. ¶Quero vlterius de alia.q. Cauetur statuto q̃ mater non succedat extātibus agnatis defuncti. modo extant agnati et aliqui cognati ex trāsuerso qui excludunt agnatos/vt nepos sororis: an isti cognati excludantur? Uidetur q̃ sic postq̃ agnati excludunt matrem/que prefertur illis. nam dicta verba extantibus agnatis.zc. habent virtutē inclusiuam ipsoꝝ agnatorum. quod tenuit Barto. ¶Bal. contra in.l.illam. in prin. de colla.nā exclusio legis non debet extendi ad personam de qua non loquitur.l.si vero.§.de viro. so.ma.z ibi respōdet ad rationes Bart.in cōtrarium multū plene. ¶Itē quero.statuto cauetur q̃

reus bis citatus non comparens ponatur in bāno et assignetur sibi terminus octo dierū infra quē si non eō paruerit/habeatur pro cōfesso. Modo iudex in banno assignauit sibi terminum.vi.dierum: vtrū post octo dies habebitur pro confesso? Videtur ꝙ non propter defectū forme tradite a statuto in assignatione termini.l.constitutionibus ad munici. Contrarium dicit Bal. quia suppletur terminus a lege.l.iiij.§.si quis.de re iudi.et no. Dy.in.c.indultum.de reg.iur.li.vi.et hoc quando statutū prefigit terminū cū ministerio hominis. Si autē lex simpliciter vnū terminū statuit: et iudex statuit diuersum/an videat recessum a termino legali et ab effectu quē producit? Dixi subtiliter post Oldra.in c.i.de constitu.lib.vi.ad fi. Et vide prece.q.per Bal.in.l.si ea.C.de ac.nō.vbi tenet vt dixi. ¶ Sed pone dicit statutum ꝙ si aliquis debet poni in bāno citetur ꝙ ipse veniat vel alius pro eo: modo ponamus ꝙ iudex citauit ꝙ ipse cōpareat. Dicūt quidā ꝙ bānum non valeat tanꝙ omissa forma citationis. Sed Bal.tenet ꝙ valet:per.l.fi.C.de procur. Nam intelligitur citare ꝙ veniat per se vel aliū vnde expressio nichil operatur ex quo tacite includitur.C.de fideiuss.l.non recte. ¶ Quero etiā si statuto cauet ꝙ notarij in eorum instrumētis debeāt apponere nomen parentis patris et aut:alias nō valeat instrm̄ Modo notarius confecit instrm̄ inter gallūpressum et titiū:et nominauit gallūpressum nō apposito nomine patris et aui:an valeat instrumētū? Videtur ꝙ sic per.l.i.ff.de libe.et posthu.et qđ no.in.l.hac cō sultissima.C.de testa. Item notoria de natura sui nō debēt aliter demonstrari: quia rei demōstrate aliā demōstrationem adijcere frustra est.l.ff.in.fi.de do.ple. In contrarium quia ista sunt verba formalia de quibus nichil debet omitti: et ꝙ sint formalia patet quia lex vltra precedit ānullādo:sed⁹ dicit Bal.si statutū nō procederet annullādo: quia tūc nō esset de forma / sed de mera demōstratione.ita notat Bal.l.d.l.i.ff.de libe.et posth.et qđ no.in.c.cōstitutionē.de sen.excō.li.vi.et ista sufficiant sup isto principali membro interpretatiōis artatiue siue restrictiue. ¶ Et descēdo nunc ad tertium mēbrum ꝙ erat quedam interpretatio declaratiua: que interpretatio tūc est necessaria cum aliquod verbū vel oratio apposita i statutis sunt ambigua:et possunt trahi ad varios intellect⁹.et ista ambiguitas et obscuritas cōtingit sepe in legibus/in cōtractibus/iudicijs / testamētis/priuilegijs/et rescriptis/dictis testium et ita patet ex no.in.l.si quis intentione.ff.de iudi.de verbo.oblig.l.quotiens in stipulatis.et ibi exēpla.et c.in presentia.de proba.et.c.ex litteris de spon. vbi plene.et plenius per Azo.in summa.in ti.de re.dub.c.clamor.et.c.cum tu fili.de testi.c.cū contingat.de offi.delega.facit qđ no. Bart.in.l.inter stipulationem.§.sichum.de verbo.obli.et.l.ab executore.de ap. Sub isto autē mēbro non sunt attingende materie supradicte cum in eis versatur obscuritas vel ambiguitas:habēt enim tractatus suos distinctos:sed tantūmō cū versatur in statutis expedit tamen declarationē que requiritur fieri in iure sup predictis

dispositionib⁹ adaptari similiter et quantū potest ad materiā statutorū.in qua materia. Bar.breuiter et vtiliter scribit in d.l.oēs populi.in.iij.q.vltime partis.Utrū ergo statua recipiant istā interptationem declaratiuā siue expositiuam:/ Et refert omēs doc.tenere ꝙ sic:dū tamē dicta declaratio siue expositio sit iuri consona siue congrua.allegat casum.c.cū dilectus.de consue.Que autē sit congrua expositio: dicit ipse ꝙ quedam sunt verba generalia. Quedā indefinita. Quedā pregnātia q:habēt multiplicē intellectum. Uerba generalia debent generalit intelligi/nisi ex causa restringātur:et dicit tunc interpretatio restrictiua siue artatiua de qua.ṡ. pxi.mēbro plene.Uerba vero indefinita vtrū equipolleāt vniuersali:/ Dy.tāgit in rubrica de regu. iur.lib.vi.et.in.c.vt circa.de elect. li.vi.et.l.si pluribꝰ.de leg.ij.Utrū autē in statutis habeant locū illa q̄ no.in.ꝑaleg.iuribus:/dicit bar. ꝙ dubitatio in hoc ꝯsistit: vtrū.s. in casibꝰ in q̄bus equipollet vniuersali vtrum hoc sit ex ꝓpria significatione an ex.īterpretatiōe:/ Primo casu haberet locū in statutis:in secūdo esset dubium.et texvidet ꝙ talis interpretatio ꝓcedat ex benignitate:et sic non ex ꝓpria vbi significatiōe in.l.si serui tuus.de serui.vr.ꝑdi.Sed Bar.dicit ꝙ cōgrua expositio est ꝙ equipolleat vniuersali in his in q̄bus est eadē ratio:et hoc fit ex interpretatione.et hoc videt de mente statuentiū.alleg.l.i.in fi.de li.ꝑteri. facit.c.ex lris.de ꝯsti.Circa verba duplicia ponit exēplū si i statuto est aliqđ verbū habens plures significatiōes:que erit ꝯgrua expositio.in hoc ipse dicit ꝙ qñqȝ verbū hȝ duas significatiōes ꝓprias qñqȝ vnā significationē ꝓpriam/ aliā impropriā. Pꝛo casu accipiemus illā significationē q̄ cōgruit subiecte materie.l.si.vno .ff.loca. l.si seruꝰ pluriū.ꝯ.fi.de.le.i.de re. iur.l.quotiēs sermo.et ibi exēpla. q̄bus addit/vnū videlȝ cū in statuto ponit vbū qđ reperit in preterito et futuro:et cum natura legis et statuti sit dare formā futuris negocijs. l.leges. C.de legi.et. l.fi.de ꝯsti.itelligemꝰ in futuro.ꝓ hoc.ff.de ꝯdi.et demō.l.si ita legatū.et.l.solemꝰ.Scđo casu qñ habȝ vnā ꝓpriā/aliā impropriā :regula est ꝙ dȝ assumi ꝓpria/ et omitti impropria .l.nō aliter.de le.iij.de exercito.l.i.ꝯ.fi.is q̄ nauē.Fallit si de mēte disponētis aliud appareret:vt.d.l.nō alter.Qualiter aūt dicat apparere de mēte:dicit ipse qñ intellectꝰ ꝓprius ꝯtinet absurditatē.et tunc assumamus impropriā.l.in ambiguo.de legi. Itē si cōis vsus loquēdi aliter se haberet.nā talis vsus loquēdi l exaudiēdis sermonibꝰ omni decisioni. olqȝ ꝯsuetudini derogat.ff.đ fun instruc.l.cuȝ de lanionis.ꝯ. asinā et.l.libberorū.ꝯ. q̄d ṡ.de leg.iij. et iste vsus qualiter ꝓbet: vide p Bar.in.l. labeo.de sup.le. ¶ Sed vlterius ꝓcedēdo querit vnde sumatur ista ꝓpria sinificatio: et q̄liter cognoscat:/ Dicit Bal.ꝙ significatio est ꝓprius sensus et verus attributus dictioni ab intellectu vl statuto legislator. auctoritas enī legislatoris vel inuētoris dedit vera et ꝓpria significata vocabulis.ff.de vbo.sig.l.liberorum.et hoc ipse no.eoꝰ ti.in rubrica.Bar.

dicit q ppria significatio pmo su mitur ab auctore si ius lege/vel alia hoc dicatur. ff de verb. sig. l. pprie bona. z p mulats. ll. illius ti. Item a diffinitione. ff. de testa. l. i. z de tute. l. i. z insti. de verb. ob. in pn. Item quãdo predicta deffi ciant/ sumitur propria significa- tio ex allusione siue deriuatione vocabuli. l. pupillus. §. territoriũ de Ṽbo: sig. z. l. tugurij. eo. ti Ista tamen allusio nõ sumitur vbi re- pugnaret diffinitiõi illius verbi. vt. l. i. de testa. z ibi p eum. vel vbi repugnaret limitationi vel qua- lificatiõi facte in iure in aliis ma terijs. nã dicitur q mutuũ est qd de meo tuũ fit. nã nõ semper qñ fit de meo tuũ est mutuũ: al's ex oĩ- bus titulis ex qbus transfertur do- miniũ esset mutuũ. ibi dicit Bar. i dicta. l. oẽs popul. z nõ plus cir- ca hec. Adiungã autẽ dict; suis quo ad ppositũ aliqua dicta bal. Dicit nanq q duplex est intelle- ctus statutorũ. s. literalis. i. grã- maticalis in quo recurritur ad La- tinos gramaticos: puta ad catho licon. z ciuilis in quo recurritur ad mentẽ z rationẽ legũ: q intel- lectus vocatur sensus. i. volũtas C. de. li. pte. l. iij. ¶ Utrũ g in sta- tutis debeam⁹ seq naturalẽ intel lectũ? Et bal. q sic si in eo potest saluari ratio motiua statuẽtis. s; si non põt saluari rõ tunc secus. ponit exemplũ in statuto quo pu nitur q extraxerit sanguinẽ in pa latio: certe non punietur barbito- sor. qz pena succedit loco iniurie: nõ loco beneficij. in. l. q̃uis. de in ius vo. p doc. alle. in contrariũ et rñdet. ff. q z a qui. l. prosperit. vbi seruanda est lex que indistincte loquitur prout verba se habẽt l; dura. nam vt dicit ratio illius le- gis nõ prorsus deficit in absentẽ nã z absentes sciunt interdũ qdã cõferentia ad veritatẽ probandã puta famã z cõiecturas. ¶ Prose quitur de intellectu ciuili vtrum debeamus sequi in statutis? Et videtur q sic. l. si cui. de serui. z. l. iij. C. de noxa. ideo in statutis q non subiectos non includũtur clerici vel ecclesie. restringũtur eni Ṽba absolute plata ad id qd est possi- bile de natura/ de facto/ z de iure z sm bonos mores. ff. qui z a q. l. si rogatus. §. matrimonij. z. ff. de Ṽb. sig. l. nepos pculo. In cõtrarium qz iste intellectus est quedã diui- natio. in au. de testa. impfe. §. i. z ideo verbis est inherendũ. l. i. §. si is qui nauẽ. de exerci. de sup. le. l. labeo. Solu. dicit Bal. si talis in- tellectus cõtrarius est impossibi lis/ tunc debemus seq mentẽ. ff. d. li. z po. l. gallus. §. i. z. l. talẽ. §. ff. de here. insti. secus si ex Ṽbis non põt elici nec psumi qz tũc dicitur ca- sus omissus. de li. z po. l. cõmodis sime. z. l. si. vero. §. de viro so. ma. z. l. si. C. de predi. curi. lib. x. z. l. in quoz. de pigno. ¶ Ulterius etiã aduertendũ est q duplex est inte r pretatio verboz in statuto plat o rũ. quedã est interpretatio passi- ua: quedã actiua. Illud ius quod trahit aliud ad se dicitur accipe in- terpretationẽ passiuã qz ab eo in formatur. sed si non informatur ab eo/ dicitur interpretatio actiua. pas siua ergo iterpretatio est suscipe- re. actiua vero est influere alteri passiuã interpretationẽ. sm Bal. post. Bar. statuta recipiũt interp tationẽ a iure cõi. l. i. §. si de falci- dia ad. l. fal. z iõ si statutum dicit q B. sit ciuis/ oĩa iura loquentia

de ciuibus habent in eo locū.l.q̄ dam cū filiū.de vb.ob.Itē si sta tutū dicit q̄ valeat testīm corā duob⁹ testib⁹ factū oēs leges te stamentarie hñt locū. Et si statu tum dicit q̄ bānitus habeat p̄ cōfesso ⁊ cōuicto: habebit locū lex q̄ dicit q̄ cōfessus ⁊ cōuict⁹ nō ap pellat. Et licet Bart. appellet hāc interp̄tationē extensiuam: tñ fm Bal. ista est potius interp̄tatio ef fectiua ex proprio intellectu voca buli. nā istud vocabulum testīm ⁊ alia p̄dicta sic supponūt: ⁊ d̄r p̄ prius sensus non abhorrens a dif finitiōe vel descriptiōe que intelli gentiam subiecti claudit. S. Iter dicit ip̄e cōis vsus loquendi ⁊ intel ligēdi d̄r p̄prius intellect⁹ ipsi⁹ vocabuli p̄pria passio. de le. iij. l. librorū. §. q̄ tñ cassius: de sup. le. l. labeo Utrum ḡ statuta recipiant hanc interp̄tationē passiuā? Di cit q̄ aut est certissima mēs statu ti ⁊ qualitas mētis: ⁊ tunc p̄cise d̄z stari ipi statuto: aut non est cer ta qualitas mēt⁹ ipi⁹ statuti ⁊ tūc recurrimus ad ḡnūsalis. i. ad ius cōmune marcescat. Vbi gr̄a dicit statutū q̄ occiderit occidatur: itel ligā si dolo / nō si casu fortuito. ff. de legi. l. bēigni⁹. ⁊ l. in ambigua et. l. iij. ff. de sica. Nec ea verba sta tuti sic sunt iudaice itelligēda: q̄ prau⁹ intellect⁹ non recipit in ista tuto. l. iij. de legi. vñ si statut ād icit q̄ non succedat p̄mogenit⁹ ite l li gā si sit inhabilis vel incapax vt frater minor / vł demerit⁹ / vel iu ste exheredatus: q̄ bñficia legum capacib⁹ scripta sūt: non aūt odio sis ⁊ incapacib⁹ .ar. l. luci⁹. §. luci us ticius damā. de le. iij. ⁊ dictū est s. sup mēbro interp̄tatiōis restri ctiue. Et p̄dicta adeo sunt vera q̄ etiam si statutum diceret q̄ statu ta nō p̄nt interp̄tari vel glosari: p̄ hoc non videt̄ dicta interpretatio prohibita. nā d̄z intelligi de glosa hoīs non de glosa legis. vt. C. de adul. l. q̄uis. de hoc tangā pleni⁹ in sequenti membro. Ista tangit Bal. in. d. l. omnes ppłi. vbi ad fi nē colligit q̄dā notabilia in materia statutorū: ex q̄bus aliq̄ magis vti lia hic subdā q̄ respiciūt istud mē brū interpretationis declaratiue.

¶ Primo igit̄ no. q̄ vbi est eadem rō ⁊ omnimoda similitudo / nō p̄prie di cimus statutum extēdi: q̄ inest ta cite in. c. i. de tēp. or. li. vi. ¶ Scdo no. q̄ si statuto cauet̄ vba statuto rū debere itelligi ad lrām / q̄ lrā intelligit̄ put a vulgo exponitur de sup. le. l. labeo. et q̄d no. in. l. fi. de cōpē. ⁊. l. stipulatio ista. §. hi q̄. de vb. ob. ⁊ q̄d no. l. l. ij. de ori. iur. ¶ Tertio no. q̄ p̄pria vbor̄ signi ficatio sumit̄ ex auctoritate legis statuētis. q̄ tale vbū sic debeat in telligi. de vb. sig. l. liberorū. p bar. ¶ Quarto no. q̄ vba statutorū de bent aliquid opari. l. i. ad munici. dūmō nō trahant ad iniquū intel lectum. de vul. sub sti. l. ex facto. ¶ Quinto no. a forma statuti nō est recedendū: sed vba si p̄nt sunt ad vnguem seruanda in. c. q̄q̄. de vsu. li. vi. in nouel. et. c. i. de homi. eo. li. in nouel. ⁊ de sta. re. c. i. eo. li. Et si statutū exigit factū cōsūmatū / nō sufficit inchoatū: facit quod no. in. l. is q̄ cū telo de sica. ⁊. c. per petue de elec. li. vi. ⁊ quod no. bar. in. l. si q̄s nō dicā rapere. C. de epi. et cle. ¶ Sexto no. q̄ vba statuto rū sunt intelligenda efficaciter et in sensu verbi p̄prio non abusiuo et improprio. Unde si loquimur de sñia / de testamento / de instru

mento/de bannito/intelligā de p̄dictis si sint de iure valida non si nulla.facit qd̄ dixi.s̄.in p̄xio membro interp̄rationis restrictiue circa prin.¶Septimo not.q statutū referens ius cōe videt̄ vti iure cōi cū sua cā suisq̄ intellectibus cum ius cōe sit rōne originis ꝛ obseruantie lz translatum sit in figuram statutoꝝ.sup quo vide not.p glo.ꝛ plene in.c.i.de consti.lib.vi. Alia eius notabilia non refero:qꝛ hic non cadūt.¶Relatis itaq̄ regulis ꝛ doctrinis gn̄alibus circa illā interp̄tationē declaratiuam ad exempla(vt clari⁹ elucescat)descendendum est:et i hoc posset referri totus ti.de ver.sig.C.ꝛ.ff. ac ēt decretaliū:s; qꝛ vba notissima sunt in iure: non expedit referre: sed illa q̄ sunt dubia apud doct.et hic nō oia/sed q̄ in mente venient in p̄gressu huius mēbri.¶Et primo si in statuto sinodali fiet mentio canonicoꝝ an veniant clerici ꝛ econuerso.p̄suluit i si.q.sic Fede. de senis qꝛ nomen clericoꝝ gn̄ale est:ꝛ cōp̄rehēdit magnos et paruos xi.q.i.de p̄sona.vnde ois clericus p̄p̄rie potest dici canonicus.circa qd̄ vide quod no.in.c.i.de elec.lib. vi.in nouel.Et quid econuerso an appellatione clericoꝝ veniāt clerici?Dic vt no.in.c.p exēptionē. de p̄uile.lib.vi.et idem Fede.i dicto p̄silio.lxxi.Scd̄o pone statuto caueṫ q null⁹ possit eē de p̄oribus:nisi sit originari⁹ ciuis.modo titi⁹ receptus est in ciuē cum clausula q habeaṫ p originario q̄ ad oia:an possit esse de p̄oribus?Uideṫ q nō:qꝛ iste est idem factus ficte non vere:ergo non includitur sub statu to.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.¶In p̄trariū.l. quidam cū filiū.de vb.obli.et de excu.tu. l.cū ex rōne.nam ex quo sic habetur ac si esset oriūdus/ista species tēperat genus.i.derogat generi: nā ex quo eē tale ꝛ hr̄i p tali est expresse et singulariter ordinatum: debēt pari iure censeri. sic in filio emancipato cui data est bonoꝝ; possessio cā litis agnoscēde. Nam ex quo lex acceptat eum respuere non debem⁹. Nec ob.l. mercis appellatiōe.de vb.sig.qꝛ illud est verū attēta p̄p̄a similitudine sed hic l.vltra p̄cedit:qꝛ non solū assumi- lat:sed statuit candē esse censuraꝫ vt.d.§.hec vba.ꝛ ita tenet Bal.in d.l.oēs p̄p̄li.idē Bar.in.l.si is qui ff.p emp.ꝛ.l.si marit⁹.ff.de adulte.Ubi vltra q̄rit Bar.in casu quo nō deberet haberi p ciue quo ad omnia:quo ad que habebitur p ciue Dicit q quo ad omnia que ciuitas ipsa potest concedere suis veris ciuibus habebitur pro vero ciue.Quo ad illa vero que habet ciuitas aliunde vt a papa vel ab imperatore ex p̄uilegio ciuibus concesso/non habebitur quo ad ista pro ciue.adducit.l.codicillis.§.fi.de le.iij. vbi dixit testator q volebat voluntatem suam haberi pro legitime facta. nam in eo q testator poterat disponere puta q valeret iure codicilloꝝ et habebitur pro legitima quo ad hoc: non autē habebitur pro testamento:quia nō a testatore s; a lege auctoritas ista pendet. ¶Sed pone aliquis est effectus ciuis p statutum vtrum dicatur ciuis vere et proprie prout in certis casibus eē statutum requirit?Dixit Bar.cōsulendo q aliquem esse ciuem non est actus naturalis : sed ciuilis quod apparet. primo ex ipo noīe

quia ciuis. Secundo quia de iure naturali nō est ciuilitas et nascendo non efficietur ciuis. Est ergo constitutio iuris ciuilis que facit aliquē ciuē ꝓpter originē/vel propter dignitatē/vel ꝓpter adoptionē. vt. C. de incol. l. oēs. vn̄ non est dicēdū ꝙ aliq̄ sunt ciues ciuiliter tm̄/aliq̄ naturaliter ꝓpt originē. eo eni ꝙ ciuitas statuit quē habe ri pro ciue/ciuis erit: vt. l. edificia. ff. de vb. sig. ꝛ quod ibi no. Nā vere et ꝓprie ciuis est quicūq; recipitur et munera subijt. facit ad munic. l. i. ibi proprie. ꝛc. et ita reperi consiliū Bar. qḋ incipit punctus talis est q̄dā. ꝛc. ¶ Cōsuluit etiaꝫ sup quodā alio dubio. nā concessum fuit priuilegiū ciuitati camerini inter alia ꝙ haberet audientiā causarū ciuiū suoꝝ: an trahat ad causas comitatensiū. Dixit ꝙ sic: q2 comitatēses ciuiū appellatiōe ꝯtinent. l. q̄ ex viro. ad muni. iuncta. l. ciues. de tuto. Preterea qn̄ ciuitas ponit ꝓ loco tūc muris cingit. de vb. sig. l. ij. ꝛ. c. si ciuitas de sen. excō. li. vi. Sed qn̄ ponit ꝓ coadunatiōe hoīm et tūc etiā continētur rustici. casus est. in. l. fi. de nundi. Nec ob. c. rodulphus. de rescrip. q2 fateor ꝙ appellatione eorum q̄ sūt de diocesi/non ꝯtinētur qui sunt de ciuitate. vt. C. ne rusti. ad vllū obseq. li. xi. sed appellatione ciuiū bene cōtinent comitatenses nisi ponerent ad differētiā ciuis q2 tūc essent vt spēs separate et ita ꝯcludit cōsiliū qḋ incipit ciuitati camerini. ¶ Dn̄s Bal. etiā cōsuluit vtrū. s. tale ꝑuilegiū trahatur ad icolas habitātes i loco. Dixit ꝙ sic. nā b3 eū quo ad legem fori censent inde oriundi q̄diu ibi incolatū habēt. de foro cōpe. c. dilecti. de iudic. l. heres absens. de vbo. sig. l. ꝓuinciales. na3 q2 quo ad legē fori incolarum sicut ciuiū sit eadē ꝯditio/eadē d3 esse iuris interpretatio. C. de reuo. dona. l. his solis. ¶ Dn̄s Jac. de bel. disputauit etiā q̄onem in his terminis. Rex concessit priuilegiū siue beneficiū ciuitatibus vel ciuib⁹ regni sui. Querit primo ciuitatū et ciuiū appellatione q̄ terre ꝛ q̄ ꝑsone ꝯtineant. Et post multa argumenta hincinde deducta et optimis iuribus cōfirmata: concludit ꝙ aut priuilegiū seu beneficiuꝫ ad honorē vel ornatū ciuitatis vel ciuium ptinet pricipaliter/aut etiā ad omniū terrarū ꝛ ꝑsonarū vtilitatem ptinere potest. Primo casu ciuitates ꝓprie ꝛ stricte intelligende sunt. s. pro his que eo nomine appellate sunt: ꝛ nō improprie et large. ꝛ ciues accipiendi sunt proprie ꝛ stricte. s. pro his q̄ nati sunt in ciuitate vel suburbijs vel in cōtinentibus edificijs. de lega. i. l. si quid relictū. ꝛ. l. ciuitatib⁹. in pri. ꝛ. l. si q̄s a filio. §. fi. ꝛ. l. si heres. §. vicis. eo. ti. de vbo. sig. l. qui in cōtinētibus. ꝛ. l. vrbana familia. Siue de ciuibus cogitauit vt de vniuersis: siue vt de singulis. l. ciuibus. de reb. dub. et qḋ ibi p Bart. Secūdo casu aut certuꝫ est ꝙ rex oībus terris ꝛ ꝑsonis voluit prouidere: aut certum ē ꝙ noluit aut dubitat. primo ꝛ scḋo casibus stamus certo. Tertio casu cū est dubiū: dicit ipse ꝙ i ꝑuilegijs ciuitates ꝛ ciues ꝓprie ꝛ stricte non improprie ꝛ large itelligere debem⁹ Nam pot⁹ fm ius cōe q̄3 fm priuilegiū interpretatio faciēda est de cōsue. c. cū dilectus. de trāsla. inter corporalia. de deci. ad audientiā.

C.de inoffi.te.l.si qñ.sed in benefi= cijs plenissima interpretatio faciē da est z in eis ciuitates intelligere debem⁹cū suis adiacētijs/pertinē tijs/et territorijs.ar.l.i.§.cum vi= dē.de offi.prefec.vi.z de bo.vac.l. si quādo.de cōsti.prin.l.beneficiū de prin.c.q: circa.de verbo sig.c. olim.Et hec vera dicit nisi ex vsu loquendi/vel consuetudine regio nis vel ex necessitate legis aliḃ ap pareret. q: tunc illud seruandum esset.de vbo.sig.l.vt alfenus.z.l. vrbana familia.et de leg.i.l.si ser= uus pluriū.§.fi.z.c.ex litteris. de spon. et in hoc residet. Cui adde qđ de hoc no. Bar.in.l.vrbis ap= pellatione.de vb.sig. ¶Caderet hic etiā declaratio qđ sit ciuitas: quid castrū:qđ villa:qđ puincia: qđ regnū. Remitto de his ad no. plene.p Bar.in extraua.q̄ sint re= belles.z in.c.si ciuitas.de sen.ex= cō.lib.vi.in nouel. addc etiam qđ no.in.c.felicis.de penis in nouel. Nā in illo.c. priuat ciuitas digni tate epali.Disputat ibi Joh.an. vtrū p hoc intelligetur etiā priua ta diocesis: Refert ibi Archi.te= nere q non.z pro eo plures rōnes adducit:z alias in contrariū:z cō cludit q indigeret declaratione. sed p opiniōe Archi.facit decisio Jaco.de bel.de qua.s.nā si in pri= uilegijs stricta dz fieri interpreta= tio vt sumatur ciuitas pro muro= rū ambitu:multo magis stricta dz fieri in penalibus.ca.in penis.de reg.iur.lib.vi. Sed cum episcopi non sint instituēdi in villis/nec in modicis ciuitatib⁹.lxxx.dis.epi.et c.illud videt q in dioceli sola non debeat epalis dignitas remane= re/postq̄ ciuitas est priuata. nec videt posse subsistere nomē dioce sis vbi deest ciuitas. ¶Ultimo iuxt pdicta qro si sunt ꝯcesse repres salie contra florētinos/vtrū acci= piemus florentinos origine si non ibi habitāt sed alibi cōstituerunt sibi domiciliū:z qđ iuris de habē tibus ibi domiciliū: sed originem aliunde: Et videt de habētib⁹ do miciliū itelligendū nō de florenti= nis origine alibi incolis.de quo p Bar.in.l. puinciales.de vb.sig.et i suo tractatu repressaliaꝝ.z dixi in.c.statutū.in.§.cū vero. in glos. olim dicebam⁹. de rescrip.lib.vi. ¶Tertio principaliter q: in statu tis fit mētio filioꝝ/vtrū cōprehen dat nepotes ex filijs: Jac.bu.di= sputauit q̄stionē in his terminis. Statuto cauet q si qs decesserit relictis filijs masculis ab intesta= to/filia siue filie que dotate fuerit nō succedant in bonis pris. Mo= do contingit q quidā decessit reli cto nepote ex filio masculo pmor= tuo/et nepote ex filia dotata pre= mortua:vult nepos ex filio succe= dere:nepos ex filia vult concurre= re. Primo arguit pluribus rōni= bus q nepos ex filio statuto non cōtinetur. Scdo in contrariū.s.q statuti beneficium porrigat ad ne potem ex filio.z p ista parte con= cludit etiam si statuto dicat q sta tuta intelligant fm propriū z vul garē itellectū z absq̄ subauditiōe vel interptatione. ¶In.ij.q.ꝯclu dit q q: ratio excludēs filiā est rō sexus:et prehabite dotis. que ra= tio nō porrigit ad nepotē ex filia. ideo nec ex mēte nec rōne excludi= tur.Cōcludit ergo nepotē talem nō excludendū.Tu de his q̄stioni bus dic.vt not.Bar.in.l.liberorū. de verb. sig.quā.l.ex predicta di= sputatiōe et alijs quas infra subij

etiam vtiliter commētauit Jo.an. et istas.q. Jac.bu.refert in addi. spec.sub titulo de succes.ab inte. vbi etiā tangit.q.disputatā p Jo. de are.qui tenet q si per statutū frater repellit sororē dotatā a suc cessione patris ab intestato: q ne pos z neptis ex filio predefuncto excludēt illā a successione aui.nā sm eū nepos z neptis fratres ap pellātur.de gradi.l.iuriscōsultus §.q autē.z isti d gradi.§.quarto. et auus demonstrat noie patris. de vbo.sig.l.iuxta.per que ptz q verba statuti nō repugnāt.z ipsi us consuetudinis mens cōcordat que est vt agnationis salua sit di gnitas.ff.de leg.l.i.ab omibus.cir ca pn. Quid tamen de nepote ex filio an excludit filiam.dic vt per Bar.in dicta.l.liberoꝝ.Et pdicta locū habent cū verbū filij profert in statutis.Si autē in testamētis et p modū cōditionis: disputauit idē Jaco.bu.aliā.q.in his termi nis.Titius fecit testamentū et in stituit sororē suam heredē:et adie cit q si contingat predictā suē so rorē sine filijs decedere/bona sua debeant deuolui ad monasteriū: ɔtingit q soror decessit et reliquit tm nepotē ex filio:nūquid iste ne pos excludat monasterium substi tutū? Arguit primo q non/qr ne pos nō cōprehendit appellatione filij ex ppria intellectu sz ipropzie et iterpretatiue.vt.l.iuxta.de vb. sig.sed si verba possunt operari sm propriū intellectum:non sunt tra henda ad impropriū.l.verbis ci uilibus.z.l.in pupillari.de vul.et pu.z.l.sceuola.ad trebel. Secun do quia in cōditionib9 attendim9 mentem que colligitur ex cōi vsu loquēdi.l.in cōditionibus primū locum.de cōdi.z demō.coniuncta l.iij.§.conditio.de adi.le.sz ex cōi vsu loquendi appellatione filiorū non cōprehenduntur nepotes.cō munis enim appellatio auget et qn̄q minuit ppriū verbi significa tum z ei preualet.l.labeo.de sup. le.l.liberorū.§.q tamen cassius.d le.iij.Tertio pter fauorem qn̄q expressam substitutionē excludi mus.l.cū acutissimi.C.de fideicō. multo magis debemus exclude re psonā quācūq aliā pter preci puūm fauorē substituti.s. moñ.in quo salus aie procuratur.l.sanci mus.C.de sacrosan.eccl'. Arguit etiā ad idē q filius et nepos sunt species opposite.Itē correlatiue et p consequēs vt penitus separa te vna aliam nō cōprehendit. isti. de his qui sunt sui vel ali.iur.in pn.z.l.i.de pto. stip. insti.de gra di.§.i.ad hoc.l.si nepotes.ff.de te sta.tu.vbi dispositio de filio non porrigit ad nepotē.In contrariū arguit q porrigat ex pprio signi ficato verbi.vt not.in dicta.l.q si nepotes.z de vbo.sig.l.liberorū. §.sed q pap.Secundo probat ex mēte defuncti que pretulit sobolē sororis sue monasterio/sed eadem versatur affectio ad nepotem ex fi lio que ad filiū.pter mentē em non solū recedimus a verboꝝ pro prietate/sed etiā totaliter ab ipis vbis:et seqmur equipollēs.l.iij. C.de insti.et substi.nam ingressus monasterij purificat cōditionem collatā in casum nuptiarū/z mor tis/z etiam filiorū.in auſ.de san. epi.§.sed hec de presenti.et.C.de epis.z cleri.l.deo nobis.alijs rōni bus hanc partem roborans in ea residet z dicit considerandū q q̄ dam leges dicūt appellatione fi

liorum non contineri nepotes ꝓ-pter cōmunez appellationē.miti. qui da.tu.po.§.fin.et dicta.l.ꝙ si nepotes.Quedā dicunt contineri ꝓpter vbi significationē:vt dicto §.sed ꝙ paꝫ.Quedā dicunt continerí propter mētem ꝛ idētitatis rationē.vt.l.sed iul.§.1.ꝛ.l.si filiū ad mac.¶Ex hac vltima conside ratione ꝛ ex illa precedēti ꝙ in cō-ditionibus debem⁹ recurrere ad mentem/ꝛ ad id quod est bonuz ꝛ equum.leg.in his.de condi.et de-mon.Concludit nepotez in.q.ista excludere substitutum.plures ra tiones adducens ꝙ talis fuerit vo luntas testatoris. Nam non pro-tulit aliter filios vt l eis disponatur.le.lucius.de here.insti, sed vt sorori disponendi in filios relinq̄-tur.huius autem sororis eadē est affectio ad nepotes que ad filios Item non posuit verbum filios ꝙ ad eos haberet maiorem affectio nē q̄ȝ ad nepotes:qꝛ nonduz erant filij forte nati.et hec dicta sint cuz proferuntur filij per moduz condi tionis:de quo Bar.plenius in di-cta.le.liberoꝝ.Sed quandoq̧ ver bum filijs ponitur in concessioni bus gratiosis.vt ecce de facto q̄-dam comes de battefolijs conces-sit in feudum spiecehe de vice do-minis de aretio recipienti pro se ꝛ filijs suis masculis quoddam feu dū.Dubitabatur vtrū hoc feudū transiret ad nepotes ꝛ descenden tes ex linea masculina:‹ Magne scientie ac fame doctor dn̄s. Frā. de albergottis de aretio consuluit ꝙ sic.quia feudū est quoddā bn̄fi cium in.x.col.de cogni, feu.c.ij.et qui.mo.feu.amit.c.1. sed in bene-ficijs latissima iterpretatio facien da est contra concedentē.de ꝯsti. prin.l.beneficium.ꝛ c.cū dilectus. de dona.sed in larga significatiōe appellatio filiorū includit nepo-tes.vt.l.filij.ꝛ.le.iuxta.ꝛ.l.libero-rum.de vbo.sig.ꝛ.l.filium habeo ad mac.Item verbū filijs mascu-lis non videtur appositum vt re-stringat naturam contractus feu dalis/que est vt transeat ad omēs descendentes per lineam masculi nā:sed est positum ad demonstra tionē ꝛ discretionē linee transuer-salis et femine.nā hec est hui⁹ con tractus natura.ad hoc.le.si vno. ff.loca.ꝛ.l.si stipulat⁹.de vsuris. Item filiorū persona non videtur apposita in concessione causa re-stringendi sed causa ampliādi bn̄ ficiū.s.ex persona propria filius di citur habere nō vt heres pr̄is sti-pulantis.l.quodcunq̧.§.si q̄s ita ff.vbo.ob.de psona igitur filij cui est facta acquisitio debet transire ad nepotem fm eum latius.et per Barto.in.d.l.liberoruz.vbi plene vtrū in casibus in quibus appel-latione filiorum veniunt nepotes vtrū hoc sit ex ꝓpria significatiōe an ex interpretatione/vt sic vendi cet sibi locum in statutis vel non: de quo p Bal.in.l.i.C.de li.p̄teri. et vltimo de hoc plene videas in c.ad extirpandas.de fil.presby.in nouel.et.c.in quibusdam.de pen. vbi etiā in nouel.ꝛ plenius p Bal. in.l.gallus.§.instituens.de lib.et posthu.in repeti.sua de.le.in suis de li.ꝛ po.ad fi.¶Hic etiam que-ri potest si in statuto dicatur de fi lijs ex se natis/an tunc veniāt ne-potes:‹Dic vt per Barto.in dicta l.liberorum.et per Bald.in.l.i.de condi.inser. vbi an contineantur si dicatur de filijs ex suo corpore natis.ꝛ dicit ꝙ sic.¶Quid si sta-

tutū loquit̄ de filijs legitimis ꝛ naturalibus/vtrum sub isto verbo legitimis ꝛ naturalibus veniant legitimati per rescriptum principis vł comitis palatini/siue p sequēs matrimonium contractum cū concubina: habui his dieb⁹ bis istā questionem de facto ī materia substitutionis. substituerat enim frater reciproce duos eius fratres superstites: si alter decederet sine filijs legitimis ꝛ naturalibus qui ꝑ moriens reliquit filium ligitimatum ad eius preces per comitē palatinū. erat dubiū an iste excluderet fratrem superstitem substitutū vt. s. Et quidā doc. eximij inclinabant in illam partē ꝙ nō excluderet. Ego in partē oppositam ꝙ excluderet talē fratrē substitutū iste legitimatus/ qꝛ naturalis est. Itē ꝛ legitim⁹ quia a lege animata iura legitimationis est assecut⁹ ꝛ ista legitimatio retro trahit̄ vt plene consuluit. Dy. ꝛ naturał tm̄ filius substitutum excludit regulariter. .l. ex facto. §. si quis rogatus ad trebel. ꝛ not. in. Spe. qui fi sint legi. in. addi. ꝛ ita reperi post datum consiliū fuisse disputatū ꝛ conclusum per magne excellētie doc. dominū Ang. de perusio. qđ facit ad statuta que loquuntur de legitimis ꝛ naturalibus vt cōpꝛehendant legitimatum.

¶ Ultra predicta quero si statuto cauet̄ ꝙ de relictis in testamento debeat solui tantum nomine gabelle/exceptis filijs ꝛ nepotibus. qui soluere non teneantur. vtrum sub ista appellatione filijs ꝛ nepotibus veniant naturales/quibus auus vel pater in testamento reliquit. Uidi subtile consilium cuiusdam doc. eximij. d. Merlini qui dicit sibi questionem videri dubiā nec immerito: qꝛ iuris consulti inter se variauerunt vt trebel. ꝛ labeo. in. l. fi. ff. de iur. deli. Et primo ꝙ non ꝯprehendantur ostendit per ea que no. xxxv. q. vij. c. quid est ꝛ in. x. col. si de feud. fu. contro. c. ad optionis. §. naturales. ꝛ. c. omnes filij. Item fili⁹ naturalis appellatione filij continetur per interꝑtationē extensiuā. §. de natura. li. l. fi. ad fi. ibi in tam degeneres homines ꝛc. ꝛ talis interpretatio nō cadit in statutis. l. ꝯstitutionibus ad municip. ad idem. C. de insti. ꝛ substi. l. generaliter. §. hūanitatis ibi latius ꝛ pinguius interpꝛetandū ꝛc. ꝛ ibi hoc in naturales liberos extendat̄ ꝛc. nam si ꝯtineretur ex vi verbi interpꝛetatio institiani extensiua fuissꝫ superflua/ ꝛ nō dixisset extendatur ꝛc. In contrarium adducit plures rationes ꝛ inter alias quia lex que loquitur de patre ꝛ filio cum non vult includi naturalem tantū/ eum excipit expꝛesse. l. iij. C. ad. l. iul. de adul. Itē appellatione filij videtur in multis alijs casibus naturales includere. C. de natura. li. l. ij. ꝛ. l. humanitatis. C. quando mu. tu. offi. fun. po. l. fi. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si quis rogatus. l. lucius. §. fi. de leg. ij. l. cum pater. §. volo. eo. tit. Itē appellatio filij ampliatur cum agitur de fauore: ꝛ restringitur cū tractatur de odio vt no. de verb. sig. l. filij. Sed exactio gabelle est odiosa. C. noua vecti. p to. ex quo sequitur ꝙ sub exemptione filiorum a gabellis includantur naturales: quia in hoc fauor vertitur. ꝛ hanc partem videtur sequi. Cyn. in. l. iij. C. ad. l. iul. ma. in. iiij. quest ꝛ Johann. andr. in ca p. statutum. l. iiij.

de hereti.li.vi.⁊ no.Ber.in.c.raynaldus.de test.⁊.c.i.p̄sentia.de p ba.⁊ no.in in.cle.i.de bapt.p hoc vr casus in si.C.de impo.lu.del.i. vbi dr q si titulo lucratiuo alicui aliqd relinquit vel donat: q deb3 soluere quattuor siliquas: saluo si pater vel auus reliquit filio vr ne pti.⁊ subdit rationem ratione q2 i tam necessarijs ⁊ coniunctis personis sub liberalitatis appellatione/debitum naturale persoluitur Si g i filio nepote ratio natural' debiti facit cessare illam solutionē ergo idem in filio naturali tm̄ i eo q pater iure debiti naturalis pōt sibi relinquere vltra vero si sibi relinquit quia potest auferri tenet soluere per hec dicta.l.generaliter .§.vbi parificatur naturalis filius in eo tm̄ q pōt sibi relinqui p patrem fm.l.filio legitimo ⁊ naturali ibi: vsq ad modum que3 nos statuim⁹ ⁊c. Concludit ergo idem doctor q nepos natural' vsq ad quātitatem quam auus potuit sibi licite relinquere non teneatur soluere gabellā. sed in eo quod vltra teneat. pro hoc dicta.l.fi. de natu.li. ⁊ adde predictis quod no. Bar.in l.i.ff.de accu.vbi quando lex facit mentionem de filijs sub vocabulo naturali.puta vt parentum ⁊ liberorum non debemus tunc attēdere dispositionē iuris ciuilis.l.tutelas.de capi.dimi. Unde ꝯcludit q naturales ⁊ spurij ⁊ de quocunq dampnato coitu pcreati: vt de sacerdote ⁊ monacho admittant ad vlciscendā necem defuncti.nam tales ꝯsanguinei ⁊ affines dicuntur no.in.l.nō facile.§.affines.de gradi. Unde dicit Bald.q aut ꝓuisio legis respicit ciuilem rationē/ aut naturalē. Primo casu bastard⁹ nō continet.secundo sic.facit ad hoc. l.iij.de lib.cā.⁊ no.Cy.C.de inter ma.l.liber ⁊ ad.l.iul.maie.l.q̄sqs. Et ex his concludit post Guil. de cu.q immunitas cōcessa alicui ex filijs eius non porrigitur ad illos naturales ⁊ hoc no.in.le.ij.ff.de inius vo. ⁊ vide omnino quod nor. Bal.in.l.i.C.qui accu.non pos.versi.quo ad fm articulum. ¶ Iuxta predicta Jo an.in addi.Spec.ti.q fi.sint legi. querit de statuto p qd pr tenet emendare damnum datū per filiū: an habeat locū in filio illegitimo. Concludit post Gui.de suza.q pro incestuoso non teneat/ cum non debeat filius noiari: pro vero naturali nato/vc3 ex cōcubina vnica in domo retēta dicit illū teneri: cū filij nomen habeat.⁊ suf ficit sic descriptū esse/licet durum sit.ff.qui ⁊ a qui.le.prosperit. ⁊ in hoc ibi residet. vide tñ Cy.in.d.l. q̄squis.ad.l.iul.ma.⁊ vide quid de isto filio naturali no.Bar.in.le.ex facto.§.si quis rogat⁹.ff.ad.treb. ¶ Dubitat alibi Bart.an bastardi dicant de domo? Et dicit aduertendū qualiter sint verba statuti ꝯcepta/an per nomina significantia naturalitatem/an p v̄ba significātia ius. P̄ꝰ casu ꝑtineant: puta dicit statutū. pif. q oīs q ē de parentela nobili.⁊c. Nam bastardus dicet de parētela. Scd̄o casu qñ per verba significantia ius vt agnatio: ⁊ tūc non cadit in bastardo.⁊ sic non videt includi cū dicit de domo talis.nam idem ē dom⁹ quod agnatio. ad silt.l.i.in prin.p Jac.de are.⁊ de ali.le.l cum vnus in prin.per glo.putat in hoc Bar. inspiciendā materiā in qua loquimur ⁊ communem vsū loquēdi: vt ip̄e not.in.l.ꝓnūciatio. de v̄b.sig.

Dñs Bal.in.l.fi.C.de vbo.sig.dicit q in statutis penalibus ba star di stricte & pprie nõ dicant de domo/nec de casata:nisi aliud proba ret de cõi vsu loquẽdi/vel esset alia coniectura ex mẽte statuti.ad hoc bene facit quod no.in cle.vnica de de baptis.Et ẽ ratio quia si nõ cõtinẽtur in fauoribus:ergo nec i penis & rõabilib9.& subdit q si nõ cõtinent bastardi filij/multo minus ptin ebũt nepotes & legitimi ex bastardis nati quia nulla consequentia põt esse legitima ex illegitimo nascendi principio & radice corrupta:de natu.li.l.fi.&.c.vulnerato.iij.q.i.Unde si primus filius.i.primus amor est cõtra bonos mores secundus filius.i.secundus amor deriuatus ad nepotem sine peccato(vt sic dixerim)originali esse nõ potest.Unde qui pmitiua ificit/deriuatiua vituperat.hec sunt vba sua i.d.l.fi.d v.sig. ¶ Circa nepotes qro vtrũ filius fratris dicatur nepos:si forte in statutis vel alijs dispositionibus fiat mentio de nepote simpliciter? Dñs Fede de senis consuluit q pprie loquendo nepos dicitur qui nascitur ex filio & pnepos qui nascit ex nepote.de gra.l.iuriscõsult9.i.ij.col.ad fi.sic etiam habet in canonib9 ex quib9 sumit arbor psanguinitatis.xxxv.q.v.c.i.&.ij.idem colligitur de hereti.c.ij.lib.vi.nam.quod ibi dr de secundo gradu/intelligit de filijs filiorum.c.statutũ.eo.ti.& ita consuluit.Fed.psi.xxviij. ¶ Bal.plenius hoc tangit in.le.si auie.C.de succe.edic.vbi refert.Dy.psuluisse q i materia statutorũ penaliũ noie nepotis non includet nepos transuersalis.nã nepos dicit quasi natus post:& significat nascendi & pcedendi ordinẽ fm superius & inferi9 nõ ex latere.Quedã autẽ ll.&.c.que allegat dictus Dñs Fede.&.Bald.in.d.l.si auie.filios fratrũ appellant nepotes quo ad patruum:sed impropie fm Fede.et Jo.an.in.c.fundamenta.de elec.li vi.in.nouel.&.le.xxoz.C.qui accu.nõ pos.per Bal.& dic.vt dicta.l.si auie.p Bal.vbi etiaz dicit q nepotes spurij non ptinent appellatione neptũ i9 statuto q cauent q pr teneat.p filio & nepote:nã nõ intelligit de spurio nepote fm eum ibi ¶ Prosequendo vlterius.est querendũ vtrũ appellatione filiorum veniant filie femine? Potest dici q in materia differenti vt feudali non veniant: secus in materia indifferenti.Bal.circa hoc ponit aliquas.q.in.d.l.quicunq.Eadẽ cõsideratio habet in illa vulgari.q.vtrũ masculinũ concipiat femininuz?de qua plene dixi post glo.& Bar.in.c.generali.de elec.li.vi.p Cy.& Bald.qcũq.C.de ser.fug.p Bar.in.l.i.d vb.sig.per Archi.plenissime in.c.si quis suadente.xvij.q.iiij.& vide qd no.Bar.in.l.plautius de auro & ar.le. ¶ Sed occurrit circa predicta questio notabil de statuto quo cauetur q filie dotate extantibus masculis non succedant patri.Nõ quidam relictis filiab9 dotatis & filijs:& intestamẽto dixit filios meos heredes instituo.Utrum.videãt filie.institute? Py format.q.ponendo terminos in consuetudine disponente: vt.§.Et arguit ad partẽ affirm atiuam q sic:qz filiorũ appellatione/ & filie ptinentur.l.si ita scriptum.de leg.ij.In cõtrariũ arguit q iuxta cõsuetudinẽ regionis interpretanda est itentio testatoris.de leg.iij.

l.nūmis.z.l.semp.ꝺ re.iur.ꝛ ad ipsam se retulisse videꝫ. ff. de iudi.l. sed si susceperit. Soluēdo ꝯcludit videri etiā filiam institutam. Et ē similis questio cum statuto caueatur ꝙ frater ab intestato excludat sororē saluo ꝙ debeat dotari:modo pater fecit testamentū ꝛ ita dixit filios meos heredes instituto in eo qꝺ eos tangit de iure vtrum includaꝫ filia? Bal.ꝙ sic. Sꝫ in q̄ parte/an in statutaria an in ea que debeꝫ de iure cōi.i.l.virili quod verius credit:qꝛ ad ius se retꝰt ꝛ sic intelligaꝫ de digniori.insti.de iur.natu.gen.ꝛcui.§.ij.ꝛ ita no.Bal. in.l.quicunqꝫ.C.de ser.fugi.Ex cuius decisione ꝛ etiam Py.infertur ꝙ dispositio dubia ad personas ꝺ lata:magis recipit interpretationē a iure cōi/q̄ꝫ a statuto vel cōsuetudine circa personas aliter disponente. Ego dubio an hoc sit verū nam ꝓbabilius videꝫ sequi in dubio quod disponit statutum vꝫ cōsuetudo q̄ꝫ ius cōe.ꝓ hoc optime c.quod dilectio.de consangui.ꝛ affi.nam ad vulgarem intelligentiā referenda sunt verba.c.ex litteris. de spon.Unde si statutū vel cōsuetudo diuersum statuit in filijs masculis ꝛ femieis in hac materia differenti non videꝫ inter homines illius loci in eoꝝ dispositiōibus assumenda interpretatio iuris cōis: postq̄ꝫ statutū vel cōsuetudo facit differentiā inter eos videꝫ eī testator potius intellectū suū applicasse/ad consuetudinē ꝓpriā/q̄ꝫ ad ius cōe:vt.ꝺ.c.quod dilectio ꝛ est iste pulcher passus. Sed aduerte ad fi.q.gradus cōsanguinitatis ꝛ affinitatis: aliter cōsiderat ius canonicū/aliter ius ciuile. Quid ergo si statutum loquiꝫ simpliciꝫ de gradibus: puta ꝙ cause inter coniunctos vsqꝫ ad quartum gradum debeant compromitti: vtꝝ ꝯputabimus gradū scḋm ius canonicuꝫ vel ciuile? Et videtur ꝙ scḋm ius canonicū tāq̄ꝫ posterius.nā in oī materia posteriora derogāt ꝓoribus.l.nō est nouum.de legi.ꝛ.c.i. de const.lib.vi.ꝛ in pactis.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ l vltimis voluntatibus.l.diui.§.fi.de iure codi. Ecōtra ꝙ debeat interpretari ꝯm intellectū iuris ciuiꝰs:qꝛ pars eius est.ff. de iusti.ꝛ iur.l.oēs populi.ꝛ hec pars videꝫ verior. Nō ob ius canonicū.qꝛ illa computatio iuris canonici in gradibus solum habet locū in matrimonijs.ꝛ ita refert Bal.tenere Nico.de ma. in.l.si auie.C.de succes.edic vbi ēt dicit ita tenuisse dispu tando Ja. but.in his terminis. Statuto caueꝫ ꝙ extātibus agnatis defuncti vsqꝫ ad quartum gradum nō possit mater succedere:q̄rebaꝫ qualiter debeant ꝯputari gradus:an secundū leges/an ꝯꝫ canones? tenuit ꝙ ꝯm leges que ꝓprie enumerāt gradus:sed cā. impꝛoprie. Idē i quodā cōsilio. elegāter ait ꝙ verā diffinitionem graduū/ ꝛ naturalē ꝛ notabilem significationem verborū nō potuit ius canonicū simpliciter ꝛ gn̄aliter imutare. ar.ff. de vsufruc.earū re.que vsu consu. l.i.ꝛ.ij.ꝛ vide ꝓ hac decisione tex. no.xxxv.q.v.ad sedem.ꝛ adde hic qꝺ dixi.s̄.ꝓrimo mēbro interp̄tationis restrictiue.in ver.occurrūt alie.q.vbi remisi ad Bal.i.l.i.C.q̄ bo.ce.pos. ¶ Dicto de filijs ꝛ nepotibus/qnero circa fratres si statuto caueaꝫ ꝙ fratres defuncti ꝛ fratrū filij p̄feranꝫ in successione ab intestato filiabus ipsius de

functi:qualiter accipim⁹ fratres an de fratribus pmi grad⁹ tm/tm de fratribus secundi vel tertij gradus:Bal.cōsuluit q de pmis fratribus nō de vlteriorib⁹ qui nō dicuntur simpliciter fratres sed patrueles vel consobrini.z ita vulg⁹ loquit/z c ois vsus loquēdi ita se habz z sex q dicit tres fratres zc. intelligit de carnalib⁹/non de cōsobrinis.ff.de pac.tres fratres. Assumo em in potiori significatu z non extendo odiū:z nomen fratris sororem non cōprehendit hoc casu iuxta not.in.l.i.de vbo.sig.p Dy.Filia igit excludit sororez defuncti vt pote nō inclusam sub statuto isto casu.nec debet tā in:que interpretari vt femina excludat aliam feminā magis defuncto pximā.ar.le.assiduis.C.q po.in pig. ha.statuta em nisi oīno verba repugnent sic sunt intelligēda:vt quā minimū contineant iniqtatis.de regu.iur.l.quotiēs sermo.idē ipse no.in.l.vxor.C.qui accu.non pos. In alijs tn terminis pone.mulier impetrauit iudices ad cognoscendum et puniendum interfectores fratris sui:tn vult coram iudicib⁹ accusare de morte cōsobrini nūqd possit:Arguit pmo q sic:sed concludit cōtrariū.s.q nō possit.qz rescripta sunt stricti iuris:ideo debēt stricte interpretari.Itē verba debēt intelligi p prius z nō p posterius:et sic de fratre carnali nō cōsobrino videt sensisse superior. facit.l.i.§.qui i ppetuū.si.ag.vec. vel emphi.pe.z hoc dicit verum si nomē fratris sine incertitudine proprij nois incertuz est in rescripto. ¶Sed hic qro in quo casu appellatione fratris continent sorores: qd si statutū loquit de fratribus minoribus/an veniant sorores minorū sctē clare:Bal.dicit q istud femininū nō est de illo masculino qz in alio iure viuūt.z in alio differūt q in sexu.differūt em in regula z in specie.facit qd not.in cle.i. de elec.Et ita no.in.l.quicunq.C. de ser.fugi. ¶Quero de statuto qd loquit de patre/an comprehēdat auum:Dic per Bar.in.l.liberorum.ff.de vb.sig.Et an matrē: Dic q non in materia odiosa.l.qcūq.de ser.fugi.per Bald.¶Sed vtrū si fit mētio in statuto de auo vel auia:an includat proauum vel pauiā: Dic q sic: vnde in tutela appellatione aui venit pauia vt no.Bar.l.i.cui eoz.§.idē pomponius.de postu.Similiter dicit ibi q appellatione nurus venit pnurus:z hec oia dicit ipse comprehēdi ex ppria verborū significatiōe/ non per extensionē.z per hoc rephēdit glo.in.le.gallus.§.instituēs. que dicit q appellatione nepotis venit pnepos ex interptatione:de quo per eū in dicto.§.instituens. ¶Quid dices de patruo an comprehendat patruū magnum si forte statutū extrāte patruo excludit matrē a successione filiorū:vt est hic bon.z est patruus magn⁹ frater aui paterni.l.iurisconsult⁹.§. in qrto gradu.ff.de gradi. patru⁹ autē est frater patris.e.l.§.tertio gradu.Bal.consuluit pro matre: nam scdm eū verbū patruus nullo addito significat proximū patruelitatis gradū/z illū patruum qui est in tertio gradu.hos enim proprie z simpliciter patruos vocamus z per prius:z incipit consilium. In xpi noie amen:si mater non extat zc.In quo cōsilio plene examinat illā.q.an pupill⁹ dicat

ꝓprie decedere intestatus si sta=
tutū extantibus agnatis excludit
matrē a successione filij intestati?
Bart. ꝙ sic. q2 ex cōi vsu loquendi
pupillus dicit᷑ itestatus. l. i. §. i. ff.
de suis ⁊ legi. ⁊ dicit ꝙ ibi iuriscon
sultus attestat᷑ ⁊ refert istuȝ cōem
vsum loquendi. Bald. ibi refert se
pius se cōsuluisse ꝯtrariū. et dicit
ꝙ istud statutū tanꝗ irrōabile et
odiosum non habet locū qñ filius
decedit intestatus. nam talis non
pōt dici ꝓprie intestat⁹. et illa l. i.
§. i. hȝ locū vbi agit᷑ de inducēdo
rōnabili fauore. sed vbi tractatur
de irrōnabili et dura exclusione ⁊
maxime i statutis non est a ꝓpria
significatione recedenduȝ fm Pe.
Guil. de cu. ⁊ Ray. Solus Barto.
dixit cōtrariū ex cōi vsu loquendi
et hoc fatetur Bal. veruȝ: si proba
retur talis vsus/ qđ reputat diffi=
cile. q2 nolm distinctio ⁊ intelligen
tia non cadit in ydiotā. nec est ve=
rū qđ dicit Bart. ꝙ de isto cōi vsu
loquēdi faciat fidē iuriscōsultus
in. d. §. i. in ṽ. ꝓ intestato. ⁊ in ṽsi.
credit᷑. Nam ille tex. nō loquit᷑ de
interꝓtatione vulgi. sed loquit᷑ de
interꝓtatiōe iurisconsulti. q̄ proce
dit ibi pro tāto q2 tractat᷑ de rōna
bili fauore. hic vero de irrōnabili
odio nō includere matrē i succes=
sione filiorū vbi nature debitum
soluit᷑/ magis ꝗ lucrū captat᷑. l. fi.
C. de codi. et de impo. lucra. de. l. i.
circa mediū. Nec ob. tex. ibi dum
dicit ꝙ habet᷑ ꝓ itestato. nā aliud
est esse talē/ aliud haberi pro tali.
vt no. de ṽb. sig. l. mercis. et in sta
tutis non sufficit haberi pro tali:
nisi sit tale quale statutū requirit
l. iij. §. hec verba. de neg. gest. Ex
q̄bus concludit ꝙ non sit casus in
dicto. §. i. de isto cōi vsu loquēdi.
nam si esset ita/ multū fuissent fa=
tui tam illustres doctores qui al=
legant in ꝯtrariū illū tex. qđ non
est sentiendum de tantis viris fm
eū. Ego idem cōsului/ ⁊ ꝗ plures
alij hic bononie pro hac parte.

¶ Quero vlterius de ṽbo cōsan=
guinei si cauet᷑ statuto ꝙ non va=
leat cōtractus minoris vel mulie=
ris sine consensu cōsanguineorum
qui dicant᷑ cōsanguinei? Bart. di=
cit ꝙ ex cōi vsu loquendi decūtur
cōiuncti ex vtroꝗ latere vcȝ pris
et matris in. l. quidā. ff. de acqui.
here. Bal. ibi dixit ꝙ non est rece=
dendum a ciuili significatione ver
borū: nisi de tali vsu doceat᷑. et cir
ca hoc vide qđ no. idem Bal. in. l.
fi. C. de ṽbo. signi. vbi dicit ꝙ sub
noīe cōsanguineorū nō includun=
tur mater et auia. nam abusiue et
cōmuni vsu loquendi eas consan=
guineas appellamus fm euȝ/ vbi
subdit ꝙ statutuȝ simpliciter isto
casu loquens de cōsanguinis/ dȝ
intelligi de proximioribus si sunt
idonei: al's de ꝓximis post eos. et
sic gradatim. q2 per hoc statutum
ꝓximis quedam cura iniungit᷑. et
ideo intelligit᷑ fm ordinē charita
tis ⁊ cōiūctionis. Nominatio enī
pluriū ꝑsonarū sub noīe collecti=
uo inter quas cadit ꝑlato: dispo=
sitio dȝ accip i ordine successiuo. l.
cū ita legat᷑. §. fideicōmisso. de le.
ij. ⁊ in. d. l. fi. ꝑ euȝ. vbi tangit quid
iuris si statuto cauetur ꝙ cause
inter affines debeant cōpromitti.
Nūquid socer quōdam cū genero
veniat ad cōpromissum? Et vide=
tur ꝙ sic. vt. d. l. fi. In contrariū re
sidet dicēs ꝙ vere ⁊ ꝓprie non pōt
dici socer vel gener cum filia est
defuncta/ q̄ est radix istius affini=
tatis. ꝑ hoc. l. cui eoȝ. et. l. sed hoc

ita.ff.de postu.vbi etiã hoc tenet No ob.l.fi.q loquit in casu fauorabili ne i defectũ oim dispositio sit caduca. arg.l.fundus q locat⁹ de fun.instruc. ¶ Procedo vlteri⁹ Statuta in certis ciuitatibus pro homicidio imponũt penam pecuniariã/cuius tertia pars applicet heredibus interfecti. pone ergo q quidã habẽs filium legitimum et naturalẽ/fecit professionem et post interfect⁹ fuit. Utrũ illa tertia pars applicabit monasterio an filio.an vtriq; Dñs Fede. de senis late disputans ad quãlibet partẽ arguit.et valde dubitando concludere videt pro monasterio in quo moram trahit.q.xxxiij.sed in cõsilio.clxix.dicit q dicta pena debet applicari filio z non monasterio.nam vt dicit licz appellatio heredis cõtineat nõ solũ filios sed etiam extraneos successores. l.in cõuentionibus.de v.sig. tamen stricte sumendo nomen heredis/ soli liberi appellatiõe heredis vident cõtineri.l.ex facto.§.fi.et qd ibi no.ad treb.et de succe.feu.c.i. et de.l.cõrãdi.§.pfecto.Nõ ob.§. sz hoc de pñti in auf.de san.epis. vbi appellatiõe filij ptinet monasteriũ .speciale est eni in illis casibus put ibi ptz. Itẽ monasterium est filius ciuilis/et sic improprie et ficte:ad quẽ casum statutũ non porrigit.l.iij.§.hec verba.de neg. gest. Et breuiter concludit q ista tertia ps pene veniat applicanda filio nõ monasterio. et credo eius decisionem verã. Nam ista tertia pars ɔcedit heredi p aliqua recõpensatiõe iniurie irrogate heredibus propter necem defuncti. hoc aũt videt cõcedere magis filijs q̃ heredib⁹ extraneis.vt.l.q̃situz.ff. de sepul.vio. Nam illud qd sic capitur nõ in rei psecutione sed in sola vindicta est ɔstitutũ.ad idem.l. pro herede.§.fi.de acqui.here. precium autez sanguinis et vindicte nõ videtur honestũ lucrum monasterio.xij.q.ij.fraternitas.ex quo credo q si pter pacem habitam ab heredibus occisi fiat homicide pene mitigatio: ista pax debet haberi a filijs non a monasterio facit qd no. Barto.in.l.eadem.§. cato.de v.ob. ¶ Ex istis habes q appellatione heredũ soli liberi cõtinent/alibi q etiã extranei. de quo plene in.l.gallus.§.etiam.ff. de li.et posthu.per Bar.et Bal.et in Specu.de testa.§.i. in fi.§.vbi multa iura varia sup hoc adducit Et qd iuris si statutũ cõcedit immunitatẽ aliquã vel priuilegium alicui.et filijs. Utrũ filij viuo patre gaudebunt illo priuilegio vel demũ eo mortuo? Dicit Bart.q eo viuo.quedã v̄o vbi dispositio sit cõcepta pro se et suis filijs non trãseũt ad filios:nisi post mortem patris:et nisi etiam sint heredes. qd dic vt no. Bal.post Bar.in predicta.l.gallus.§.quidam recte.et ista bene tene mẽti. ¶ Solet dubitari qui contineant appellatione suoz? Pro cuius declaratione pmitte q ista dictio sui qñq; ponit in iure ad differentiã agnatorũ et cognatorũ:q nõ sunt sui.et sic ponitur insti.de here.quali.et dif.§. sui.z de li.z po.l.gallus. Alio mõ accipitur ad differentiaz prorsus extraneorum qui nullo modo sũt coniuncti:et tũc pcedit q̃stio nr̃a. Nam in iure in accusando priuilegiatus est q psequit suã iniuriaz vel suoz:q ergo appellatione suorũ ɔtineant.glo.variãt prout ple

ne refert Bal.in.l.i.C.qui accu.nō po. Refert vltimo opi.glo.in.l.si femina.ad turpi.q̄ dicit q̄ oēs dicuntur sui qui inuiti testimonium dicere nō cogunt.ff.de testi.l.lege iulia. q: parificant testimoniū et accusatio.ff.de accu.l.ij.⁊ ibi videtur tex.p illa glo.ſm eum in.d.l.i. ver.sup tertio puncto.⁊c.vbi querit vtruz filij naturales vel spurij includantur sub ista appellatione suoiū: et vtrū affines. Sed in.l.si femina ad turpi.addit q̄ etiaz illi oēs possunt dici de suis / quibus parat successio.insti.de legi. agna. succe.§.placebat. Consuluit etiaz Bal.qualiter dz intelligi istō vbū maior: cum forte ex consuetudine prestāda est honorificētia aliqua maiori de domo. Ego etiā habui hoc de facto in testamento cuiusdam qui post obitum quorūdam heredū voluit domū suā deuolui semper ad maiores de domo sua. Nam maior potest itelligi etate / scientia / siue sapientia / dignitate / potētia / vel diuitijs. nam qn̄q3 cōtingit alterū precellere reliquū in aliquo predictoꝝ.nam(vt ait apostolus) diuisiones gratiarū sunt et ipse dicit q̄ vbicūq3 tale verbuz vel simile pfertur a consuetudine vel statuto in materia differenti intelligit de maiori quo ad etatem.vt sit hoc ius primogeniture et post illo mortuo succedat alius de domo qui maior est etate. Ratio q: verba q̄ habent intellectum naturalem ⁊ ciuilē debēt intelligi naturaliter et nō ciuiliter et ficte. C.de his qui ve.eta.l.fi.et de cond.et demon.l.fideicommissum.et l.ex ea parte.§. insulam de verb. oblig.et.c.susceptum. de rescrip. li.vi.et qđ ibi nota.et de ista multiplici maioritate vide in.c.fi. de cosue.lib.vi.⁊.c.statuimus.de maio.⁊ obe. Subdit in dicto consilio q̄ quādo aliqđ debet alicui casate siue domui quāq̄ꝫ debeat sub nomine collectiuo domus vel casate:non tamē debet collegio.sed singulis pro virili parte.ff.si serui.vē.l.testatrix.§.plures.de ser. rustico.predi.l.p fundū. Argu.cōtra istaz decisionē.l.fi.C.de v.sig. ¶ Prouidetur qn̄q3 p statuta de mercatoribus vel eoꝝ scripturis adhibenda fide. Quero quis dicatur mercator? Bart.no.in.l.legatis seruis.ff.de le.iij. Bal.concordando cū bar.dicit q̄ vna negociatione tm̄ nō pōt dici q̄s negociator vel mercator. Nam vt dicit nomina dicta a consuetudine ab vsu et actuū generalitate acquirunt: nō p vnicū actū tm̄.vn̄ nō dr̄ quis aleator lꝫ semel ludat.nec meretricator lꝫ semel delinquat. nec fenerator: licet semel feneret. nec lector lꝫ semel legat. Nota ꝟo q̄ nōn determināntur respectu actuum in genere / sed respectu vnius actus vt hoc nomē homicida vl̄ adulter verificatur etiam ex vno actu: et ita no. Bal.C.de consti. pec.in rubrica ad fi. Bar.l.d.l.fi.aliter hoc declarat vbi in.§.fi.q̄rit de statuto qđ loquitur de artificib9 an cōprehēdat discipulos sub nomie artificū. vbi dicit q̄ in legatis et bn̄ficijs cōtinent non in priuilegijs. l.i.et ibi no.⁊.l.fi C.de artifi.li.xi. ¶ Quero de questione que michi occurrit de facto venetijs. Est ibi statutum siue consuetudo q̄ filia nupta siue maritata non veniat ad successionē patris cū fratrib9: sed nō nupta veniat ad successionē olim nobiliū cuz fratribus pro

vtili portione. Modo quidã3 decessit relictis filijs masculis et filia desponsata/et relictis mobilibus.x. ducatorũ:ista filia tñ nõ nupta siue maritata petebat partem istorũ3 mobiliũ. excipiebant masculi q debebat dici nupta et maritata.et per cõsequẽs repellẽda. In hac.q.felicis ꝛ sancte memorie dux Illustris Dñs Antoni⁹ venerio me tũc ꝯsultorẽ ꝛ salariatum sue excelse ducalis dominationis cõsuluit:cui respondi filia3 admittendã:secutus opi. Jac.de are.ꝛ pe.in.l.non sine.C. de bo.q̄ li. Nã q: tractamus de exclusione filiarũ:statutũ quod loquitur de nupta non intelligit desponsata solũmodo/sed de illa cu3 qua est matrimoniũ cõsummatũ carnali copula.secus vbi ageret de fauore ipsarum. vt.d.l. nõ sine.et hãc opi.tenet ibi bal.cũ statutũ excludit filiã nuptam vel maritatã.secus si excludat filiã dotatã.nam dotata intelligitur etiã si a patre fuerit sibi dos i testamẽto ꝯstituta l3 nõdũ nupta.pro ꝛ ꝯtra allegãt canones de q̄bus.xx vij.q.ij. per to.q.ꝛ solutio gratia.ibi in.§. iuxta hãc distinctionẽ bene facit p ista parte/quã tenui post prefatas legũ ptes in.d.l. non sine. vbi videas magis plene. ¶ Ulterius q: sepe in statutis fit mentio de vicinis simpliciter vt Mediolani vbi est statutũ q vicini litigantes possint conpelli ad cõpromissum: qualiter d3 intelligi hoc nomẽ vicini? Bar. plene examinat in.l.si tertius.de aqua plu.arcẽ. Primo enĩ debet attendi communis vsus loquẽdi/ qualiter hoc verbum sumat.l.vt alfenus.ff.de vb.sig.l.i.§.i de fluminĩ. De iure cõi vicini dicunt vsq ad locũ quo põt audiri vox hoĩs clamãtis.l.i.§.eodẽ aũt tecto.ad sil.et itellige voces cõiter et fm naturalẽ et cõem vsum tempoꝝ.de flu.l.i.§. ripa. Et an debeat de vocibus fieri cõsideratio loci alti vel depressi:et an itelligat de habitantibus vt colonis ve. inqlinis: vel an de dñis ipsaꝝ ediũ vel fundorũ. In hoc ipse cõsiderat ad quẽ finẽ fiat in statutis talis mentio vicinorum an pro iure ipsorũ fundoꝝ vel ediũ:an de iure vel conditione ꝑsonarũ. qd dic vt dicta.l.si tertius. Ubi q̄d iuris si ex pte posteriori habeo domu3 tecũ cõmunẽ:sed ab introitu tuo disto p longũ spaciũ an dicar tibi vicinus? Et certe quãtu3 ad ius domoꝝ vicini sum⁹.nõ quãtũ ad ius personarũ postq̄ cessat inter nos cõuersatio.ibi etiã q̄ dicãtur primiores vicini.et hoc ppt statutũ tuderti quo cauet q ille habeat pro vero ciue q̄ pbat ibi habitasse p q̄ttuor vicinos primiores/q̄liter sumit ibi proximiores dic vt ibi.vbi etiam q̄ dicant loca vicina. ¶ Uidi dubitari de verbo adherentes ꝛ sequaces q̄ dicãtur tales. Domin⁹ ang. ꝯsuluit q illi dicunt adherẽtes ꝛ sequaces alterius q̄ eius intẽtiõi/ operibus/ et cõsilijs/ꝛ fauorib⁹ assistũt.ꝛ q tales appellent sequaces est tex. l epistola iter claras.ꝛ.C.de.rap. vir.l.i..§.si q̄s autẽ.q tales dicantur etiã adherentes.C. de discusso.l.ne casu.li.x.et p Innoc.de re iudi.c.ad aplice.lib. vi.vbi absq adherẽtib⁹ nõ firmauit ibi papa cũ iperatore.tales etiã dicunt cõplices.c.ex pte de fo.cõpe. In dicto ꝯsilio tangit q̄s dicat pditor. sed plenius.Bar. in ex uag. q̄ sunt

rebelles sup ℣. rebelles. Nā dicitur ꝓditor q̄ cū sit subdit⁹/ secreta dn̄i sui reuelat inimicis. Item ille qui ad hostes transfugit:item ille qui fingit se in aperto amicū et secreto vt inimicus in actibus se exerceat.vt.l.proditores.ꝛ.l.oē.§.exploratores.de re mili.ꝛ.l.amissione.§.q̄ deficiunt.de capi.dimi.ꝛ.l.respiciendū.ff.de pen.ꝛ.ibi'p Bar.in.§.vide etiā p eū i dicta extrauа.q̄ ꝓprie dicaꝛ rebelles sup ℣.rebellādo. Posset alia verba ꝓsequi de quoꝝ intelligētia dubitari potest/sed ne prolixior sit tractat⁹ iste ꝙ alij similes: ideo vltra nō prosequor istud tertiump̄ncipale mēbrū interp̄tationis declaratiue. ¶Ultimo hic refero.q.i qua Bal.vnum ꝯsuluit:ꝛ plerique contra/ꝛ est talis. Uerba statuti ita se habent etatem legitimā dicimus et interpretamur xviij.annoꝝ completoꝝ in oībus cōtractibus iudicijs/ negocijs ꝛ causis. Mō maꝛ maior.xviij.an. et minor.xxv.petit se admitti ad tutelam filij. Utrū possit vigore statuti quia statutū prouidet solum in quattuor casibus.s.negocijs/ cōtractibus/ iudicijs:et causis:sed tutela est vis ac potestas in capite libero ꝛc̄.l.i.de tute.ergo non est negociū/nec contract⁹ qꝛ ista sunt facti.l.cōsilio.§.questitū de cura.furio.ꝛ.c.forus:de ℣bo.sig.nō est iudiciū neqꝫ cā:ergo sequiꝛ ꝙ casus omiss⁹:ꝛ p consequens sub iure cōi remanet.l.si cū dotē in prin.so.ma. Alijs rōnibus hoc cōfirmat/et inciuit cōsiliū. Queritur vtrū dn̄s Franciscus.ꝙ plures ꝯsuluerūt ꝯtrariū videlicet ꝙ mater admittatur ad istam tutelam:vt domin⁹ Pe.dn̄s Albi.de pisis.dn̄s Fran.de rampo.dn̄s Barto.de sali.et istorum ꝯsiliū dn̄s Thomas de tortona vicarius tūc domi Marchionis estē.electus de consensu partium approbauit. nam vt dicit minor a tutelo non repelliꝛ natura:qꝛ titulus tutele bene cadit in eo:sicut ꝛ oēs contractus ineundi potentia:licet propter imbecillitatē ꝯsilij a iure presumpta restituaꝛ vt.l.i.de mi.et iusti.de excu.tu.§.minor.sed statutū recedit ab ista presumptione /eo ip̄o ꝙ maiores habilitat ad predicta q̄ bene icludunt tutelam que versatur i exercitio ꝛ negatiōe:ꝛ sic est negocium dū in administratiōe versaꝛ: sicut quecūqꝫ que gerimus:ꝛ pꝫ in ti.de neg.gest.vbi negocia'q̄cūqꝫ ꝯplectūtur: ꝛ sub isto vocabulo negocijs mul/tis rōnibus hoc /confirmat:ꝛ credo verius postꝙ hanc etatem iuris statutarij promulgator ratus est eam idoneā l.i.de postu.p Bald. ¶Sed venio ad quartum membrum interpretationis extensiue/q̄ vtrū vēdicet sibi locū in statutis vt extendantur ad casus in statuto non comprehenso sepe dubitatur. Et Jo.an.in.d.c.p possessore.ꝛ Ja.de bel.in sua disputatiōe.ꝛ Bar.i sua repeti.de.l.oēs ppl'i.vt retuli.s.in prin. huius.xiij.q. arguūt ad vtrāqꝫ partē.et circa.ll.quando extendanꝛ ad casus.in.l.non cōprehensos.dixi.s.in.v.ꝛ.vi.q.ꝛ ibi dicta in legib⁹ possent aptari etiaꝫ ad statuta:vtrū se extēdant ad casus similem vel maiorem rationē hn̄tes:ꝛ vtrū ad casum qui venit a cōtrario sensu:vt'si in vno casu correlatiuoꝝ prouideat/ an extendaꝛ ad aliū:vt'si prouidet in

vno et duob⁹ casib⁹ habẽtib⁹ quã
dã ɔsequẽtiã simul: vel vnã ꝛ ean
dẽ regulã de his ĩ dict. v. ꝛ. vi. q.
vbi q̄ dicta sunt ĩ legib⁹ et in can.
adaptãt ad statuta. ꝛ vide qḋ no.
Bal. in. l. oĩa ꝓuilegia. C. de epi. et
cle. vbi si reuocat vnũ puiuilegiũ
ad qḋ aliḋ hẽbat relationẽ: vtrũ
aliud intelligit reuocatũ/ qḋ põt
ẽt adaptari ad statutũ. Sꝫ q: doc.
spãliter loquunt de ista extẽsione
statutoꝝ: iõ hic q̃dã ex multĩ aliĩs
locis tacita p eos succĩcte referã.
Et do. Bar. ꝓmo tãgit vtrũ statu
tũ extẽdat ad casus nullo mõ ex
ꝓssos in statuto. scḋo an ad casus
q̄ decidit pñt a ɔ̃tio sensu ipsi⁹ sta
tuti. Tertio an ad casum q̄ est idẽ
p fictionẽ/ nõ fm̃ vitatẽ. Quarto
si loquit de vna psona vt de titio:
an extendat ad aliã. Quĩto si ꝓla
tũ est p vba p̃teriti vel pñtis tpis
an trahat ad futura. ¶ Circa pri
mũ vtrum. s. extendatur ad casus
nõ cõprehẽsos in statuto: dicit ꝙ
sic: si dispositã p statutũ/ siue illis
nõ exꝓssis nõ sortirent effectuꝫ/ vt
nõ sint decisi p ius cõe. sec⁹ autem
sint decisi: sumit exempla ex. ll. de
vb. obl. l. si ita stipulat⁹ fuero p te
nõ fieri. et. l. nõ distinguem⁹. §. de
officio. ff. de arbi. et qḋ no. in. l. nõ
pñt. de legi. ꝛ. l. si vo. §. de viro. so
lu. ma. Et hãc ɔsideratiõem dt ha
bẽdã in iterꝑtationẽ statutũ acti
uã sꝫ ĩ passiua dicit ĩdistĩcte ꝙ dꝫ
locũ ĩ statutĩ. ꝛ q̄ dicat iterꝑtatio
actiua q̄ passiua dixi. S. ꝓxi. mẽ
bro interꝑtatõis declaratiue post
pñcĩ. vsi. vlteri⁹ etiã aduertenduꝫ
est ꝛc. p idẽtitatẽ igit rõnis statu
tũ extendit de siĩi ad siĩe. et videt
venire ex mente statuti ille casus
cui rõe expressa ĩ statuto adaptat.
vñ dicit. l. ꝙ tacite cautũ ẏdet vbi

eadẽ ratio repit. l. his/ solis. de re
uo. dona. ꝛ qḋ not. l. c. i. de tẽp. or
di. li. vi. nec videt discrepantia in
his q̄ in rõne ɔueniũt: q: rõ est cõ
iũctio diuersoꝝ casuũ ad eũdẽ si
nẽ tẽdẽtiũ. ff. de vulg. l. nõ pñt. nã
vbi rõ attendit nichil refert q̃d ex
eq̄pollẽtibus fiat. l. si mr̃. C. de insti
tu. ꝛ substi. sꝫ vbi nõ attendit rõ sꝫ
volũtatĩ auctoritas: ibi forma p̄e
scripta extensionẽ nõ recipit. c. su
sceptũ. de rescri. li. vi. et iõ statuta
carẽtia rõne que sola auctoritate
statuentiũ nitunt: vt ꝙ nõ extra
hat frumẽtũ de districtu/ nõ exten
dit ad legumina. ff. de legi. qḋ non
rõne: siĩr nec ad panẽ/ sꝫ bñ ad fa
rinã: vt not. Bar. l. l. q̃sitũ. §. illud
fortasse. de leg. iij. Item statuta q̄
sunt ɔ̃ rõnẽ siĩr nõ extẽdunt. nã a
pari rõne iniq̃tatis nõ fit extẽsio:
licet fiat a pari rõne eq̃tatis. vt. l.
ꝙ vero. ff. de legi. Et iõ dicit Bal.
ꝙ statutũ p qḋ patruus excludit
marẽ nõ extendit ad patruũ ma
gnũ. nã ista dictio magnus nota t
impꝓprietatẽ. C. de succe. edic. l. i.
per Jac. bu. Itẽ si statutũ dicit ꝙ
primogenit⁹ succedat: ñ extẽdã ad
primogenitã: q: ĩ odiosis nõ fit cõ
ceptio psonarũ. l. i. §. q̃rit. de ven.
in po. mit. Item si statutũ dicit ꝙ
primogenit⁹ succedat ĩ feudis/ nõ
extendã ad allodia. arg. C. de test.
mil. l. i. et de adop. l. si arrogator.
Iteꝫ si statutũ dicit ꝙ si quis per
cusserit aliquẽ cũ maza ferrea pu
niat pena dupli: vtrũ si pcusserit
cũ securi vel alio istrõ eque graui
ɔdẽnabit pena dupli/ dicit Bal. ꝙ
sic: si instrã videntur iudici siĩia in
effectu. ꝛ q: ista est interꝑtatio iu
dicis: dꝫ ipsam ponere in snĩa. l. si
de interꝑtatiõe de legi. et p̄dictis
oĩo adde qḋ no. Cy. C. q̃ sit lõ. con

fuerit.ad si.vbi per maioritatē ra- tionis nō extenditur statutum ad alium casum penitus diuersum et per legē decisum. secus si non sit penitus diuersum: sed potest com prehendi suo verbis etiam impro- prie sumptis. facit qd no. in.c.in- telligētia.de vbo.sig. Item secus si non sit per legē decisus: qz tunc statutum extenditur ad casum si milē/ vt pdictum est. facit.l.de qui bus.de legi.et vide qd not. Bald. in.d.l.transigere.vbi querit si sta tuto caueᵗ ꝙ de crimine possit fie ri concordia/ excepto furto/ homi cidio/ ꝛ falso. nūquid poterit fieri de robaria strate: qd ē maius deli ctum ꝙ furtū: Uidetur ꝙ non: qz quod est ꝓhibitū in genere/ vide- tur prohibitū in qualibet sua spe cie vel maiori. vt sentit glo.in.d.l. transigere Bal. dicit ibi ꝙ aduo- cati aliter practicant. qz quod non reperitur exceptum remanet sub regula. de fur.instruc.quesitū3.§. idē respondet. ¶Non ob.illa glo. quia interdū nō reperiᵗ exceptuꝫ per eandē regulā nec per aliā tūc statur regule. interdum nō reperi tur exceptū per eandē regulā sed per aliā legē: tūc nō est dubium ꝙ vna lex suppleᵗ ꝑ aliā. et ita loqᵗ gl. qd dicit no. ꝛ ꝙ non possit fieri pax isto casu. facit qd not. Cy.in. d.l.i.C.q̄ sit lō.ꝯsue. Nā largo sum pto vocabulo rapina est etiā fur- tū. nā nullus improbior fur ꝙ ra- ptor. sub exceptiōe igiᵗ furti vide tur venire ois illicita vsurpatio: maxime rapina predicta. et adde ad pdicta qd no. Bal.in.l.ita pu- dor.de adulte. vbi statutū excipit quosdā casus tm̄. an extendatur ad alios qui de iure cōi regebanᵗ eisdē legibus cū exceptꝫ. facit qd no. Bart.in.le.i.ff.qd vi aut clam. ¶Querit etiā Bal. vtrū vnū sta- tutū trahaᵗ ad aliud eiusdeꝫ mu- nicipij: Dicit ipse ꝙ statutū trahi tur ad aliud determinando. l. re- stringēdo dicitur interpretatio re strictiua ampliādo/ ꝛ diciᵗ extēsi- ua. corrigēdo/ ꝛ diciᵗ correctiua. ꝛ de restrictiua ꝛ correctiua satis di ctū est supra in suis mēbris: ꝫ de extensiua etiā tactū est supra ꝑri me. Et qñ loquimur de extensiōe que descēdit ex alijs partib⁹ statu torū/ vel si i statuto diciᵗ ꝙ proce datur de ītibus ad siña/ et habe- bit semꝑ locū: aut certū est ꝙ non ꝓcedit ex mente statuentiū/ ꝛ non habebit locum. l. sī vero. §. de viro so.ma. Aut est dubiū: ꝛ tunc vt di ctū est vbi subest eadē ratio et eq̄ tas habebit locū/ al's nō: vt dictū est. s. vt in.d.le.si.C. de indic. vid. q̄ est no. ad hoc facit qd no. Bal.i l. si q̄s seruo.C.de fur. vbi dicit ꝙ ꝯstitutio penalis non diciᵗ extēdi qñ venit ex mente eiusdē legis. vt no.in.c.si postq̄.de elec.li.vi. In no uel. dicit etiā ꝙ statutum spāli ra tione inductū ꝯtra ius cōe trahiᵗ ad casum simile/ vbi ratio oīno est eadē. ad hoc.ff.de ope.no.nū.l.de pupil.§.si q̄s riuos. Et hinc est ꝙ statuta ciuitatis/ꝫ sint stricti iu ris pñt trahi ad ꝯ'equētiā: dū ta- mē casus ad que nō sit inclusus in iure cōi. ꝓbaᵗ optie in.l.de q̄bus. de legi. subdit ibi post bar. ꝙ regu la iuris antiq̄ trahiᵗ ad casū noue legis qd declara vt dixi. s.in.vi.q. ꝓncipali. ꝛ vide qd no. Bald.in.l.i. C.de pa.q̄.fi.distra. vbi īducit glo. que est ibi ad.q. ꝙ in legibus ꝛ sta tutis exorbitantibus a gñalib⁹ re gulis nō ꝓcediᵗ de sītib⁹ ad sītis. allegat in ꝯ̄rium glo.l.ob ea.C.de

p̄redi.mi.⁊ soluit ꝙ aut procedere de filib⁹ ad filias est equū ⁊ fauora bile:⁊ tunc ꝓcedit.⁊ ideo scdm eū in statutis exorbitātib⁹ a iure cōi fit extēsio vt plene no.insti.de act. §.itē mixta.⁊ ꝑ Dy.in.c.in argu mentū.de reg.iu.li.vi.Adde etiaꝫ post Bal.in.l.oēs populi ꝙ poste rius statutū trahit ad se prius vt corrigat si vtrūqꝫ loquit̄ spāliter in eodē casu.Sed si primum statu tū loquit̄ distincte:scdm loquit̄ in distincte:tūc nō fit correctio q̄ est vitanda.vt.C.de inoffi.do.l.i.sed primū statutum trahit ad se vlti mū:⁊ distinguit ipsum vt.l.nichil de coniūgen.cū eman.li.Iteꝫ vnū caput statuti trahitur ad aliud ca put eiusdē statuti.ff.de pe.here. l.vtrū.⁊ dicit ꝙ trahit̄ etiā per cō iunctiones aduersatiuas.nā etiā in aduersatiua videt̄ repetita q̄li tas p̄cedētiū cū sit ꝯiunctio.insti. de re.diui.§.itē lapilli.Vbi grā.di cit statutū extantib⁹ masculis fe mina nō succedat ab intestato/ni si in dote.facto vero testamēto nō succedat/nisi quatenus testator ei iusserit relinquendū:certe intelli git̄ facto testō masculis.s.existēti bus.q: dictio vero ꝓ sed est cōiun ctio:ꝙ repetitionē inducit.l.seya. §.gayo.ff.de fūdo istru.hec sunt v̄ba sua i.d.l.oēs ppl'i.d' iust.⁊ iu.

¶Procedo alteri⁹ sequēdo aliq̄s q̄ones quo ad istū p̄mū articuluꝫ Quero statutū ꝓhibet minori.xx. an.testari.Utrū ista ꝓhibitio extē dat̄ ad codicillos? Bar.ꝙ sic licet enī statutū non debeat extendi:tñ lex ātiqua qua cauet̄ ꝙ q̄s nō po test testari/non pōt codicillari se extendit ad statutū.ar.l.i.§.ij.ad l.fal.⁊.l.i.§.i.de mu.⁊ ho.et quod no.in.l.qd vero.de leg.i.et ita ipse no.in.l.ij.de leg.i.Bal.cōtra in ff. C.de testa.nā cū statutū sit stricti iuris ⁊ cōtra ius cōe/est stricte in terpretandū.facit.l.filium.in prin. ad trebel.Dicit etiā Bar.i.d.l.ij. ꝙ si per statutū in testamēto suffi ciant quinqꝫ testes:vtrū per conse quentiā sufficient tres in codicil lis:vt sic diminuto nūero testium in testamēto/videat̄ pariter dimi nutus in codicillis? Dicit ꝙ non quia nulla lex dicit ꝙ in codicillis sufficiāt pauciores testes q̄ in te stamento.facit.l.illud.de sac.san. eccle.et adde hic qd no.Bal.in.l. transigere.C.de trans.in.xi.oppo. vbi dr̄ ꝙ si ꝑ statutū recessum est a iure cōi in genere pene/recessum videtur ab oībus que veniebant in cōsequentiā generis pene C.de lati.li.tol.l.i.in prin.et.l.fi.de edic. di.adri.tol.ex quo infert:ꝙ si per statutū pena corporalis est īfligē da ex delicto/altera est pecunia ria:poterit sup illo transigi q: at tendit̄ ammodo pena statuti non iuris cōis:q: iudiciorum qualitas iudicat̄ a pene qualitate.ff.de pu. iudi.l.ij.¶Ulterius pone statuto cauet̄ ꝙ soror non succedat fratri: vtrū econuerso frater videat̄ ꝓhi bitus succedere sorori.Et videtur ꝙ sic:q: in succedendo dꝫ equalis tas hincinde seruari/et q̄liter q̄s succedit taliter succedit̄ ei:vt.l.le ge.C.de legi.here.Bal.tenet ibi cō trarium.nā s̄m eū dato vno incō ueniēti/non dꝫ dari mai⁹ in conue niēꝫ:qd ptꝫ ex illa lege vbi illa me dia iurꝭ prudētia duraret:nisi illa lex remouisset illud incōueniens. ¶Subijcio similē.q.de statuto q̄ cauet̄ ꝙ fama habeat̄ ꝓ plena ꝓ batiōe in certis maleficijs.Modo ꝓbat̄ fama de maleficio ⁊ ꝯtraria

fama de inocētia.mōq̄rit que preualeat. Et videtꝫ q̄ fama de maleficio q̄ ē exequata vere ꝛ plene ꝓbatiōi.sꝫ vera ꝓbatio pl⁹ valet q̄ꝫ fama q̄ ꝓbatio ꝓprie nō ē ꝓbatio q̄ nō est de re sꝫ ext̄ rē. Itē q̄d iuris est de aliquo/idem est de eo q̄d ei exequatꝫ.l.i.§.lege.ad.l.fal. Item statutū odio accusati editū nō videtꝫ ꝓ eo iterp̄tādū.ar.l.relegatorū.§.fi.de iterdic.ꝛ rele. In ꝯtrium arguit ꝛ videtꝫ q̄ quotiescūq̄ ꝑuilegiū cōceditꝫ actui dꝫ de illo actu cōstare.de testa.mi.l.diuus sꝫ hic nō ꝯstat.l.scripture.C.d̄ fi.instru. et de testa.l.ob carmen.§.testes. Item ꝓbatio delicti ꝑ solā famā redd.t dubia ꝑ ꝓbationē ꝯtrā fame.ꝙ in dubio ꝓ reo ꝓnūciādum l.si post motā.de peti here.ꝛ.c.inter dilectos d̄ fide istru. Preterea ꝑuilegiū ꝯcessuꝫ actori ꝓdest reo/ vt sic q̄d lꝫ vni liceat alteri:et sic seruetꝫ in iudiciꝭ eq̄litas.c.nō lꝫ. de reg.iur.li.vi.ꝛ.l.fi.C.de fruc.et lit.expē.sicut ꝙ ꝑ statutū ē ꝑuilegiata ꝓbatio accusatoris/multo magis ꝓbatio accusati:cui est in dubio magis fauendū.l.absenteꝫ de pen. Quid dicēdū? Bal. variat in so.hui⁹.q.in.l.ea q̄dē.C.de accu. Michi videtꝫ q̄ ex ꝟtute dictarū reglaꝝ ꝑalle.c.nō lꝫ.ꝛ.l.fi.mutatio iuris cōis in ꝓbatiōe accusatoris extendatꝫ ad reū cui in dubio est magis fauēdū.vt.d.l.absentē. ꝛ.l.arrian⁹.ff.de act.ꝛ obligatiōibus.nec debeat attēdi odiū accusati sꝫ eq̄tas iudicātis.q̄ non dꝫ ex probatiōe dubia ferre certā sn̄iaꝫ xi.q.i.graue. facit.c.cū iter priorē de excep.ꝓ hoc.natura correlatiuoꝝ q̄ est vt correctio in vno extēdatꝫ ad alteꝝ.l.fi.C.de indic.vidu. et.l.fi.de accep.et hoc credo verū in.q.ꝑdicta q̄ in casu omisso a statuto erat maior rō disponēdi cū in ordie bone fame magꝫ q̄ꝫ male dꝫ statuēs delectari.c.lꝫ de accu. Sꝫ in casu in q̄ ꝓpter mai⁹ grauamē actori iniunctū releuaretꝫ in alio ꝑ statutū/hoc non videretur ꝓdesse reo iux̄ no.ꝑ Bar.post gl.in aut.q̄ semel.C.quō ꝛ q̄n iudex.in illa.q. an dilatiōes.l.ꝯsentaneū.et.l.ꝓperandū q̄ loquuntꝫ in reo sint aucte per dictā aut.q̄ loquitꝫ in actore.ꝛ post Bar.bal.q̄ nō q̄ nō est eadē rō correlatiuoꝝ.nā reo dꝫ subtrahi materia malignādi. Et iō cōsulendū est magis actori p̄tendēti sibi debitū q̄ꝫ reo q̄ debitū nō p̄terēdit.l.i.de eo q̄d certo lo.ſm Bal. et vide q̄d no.in.l.i.C.si aduer.li.ꝑ Bar.ꝛ Cy.ꝛ.l.i.de re iudi.ꝑ Bal. vbi si ꝑ statutū dꝫ credi sindico vl̄ stetꝫ an possit ꝓbari ꝯtrū vel accusari de falso. ¶ Quero vlterius si aliq̄s est bānit⁹ vl̄ cōdēnatus ad mortē ex forma statuti:vtrū extendatꝫ tacite ad bona. Videtꝫ q̄ nō q̄ pena statutaria cōtenti esse debemus.ff.de ꝟb.ob.ita stipulat⁹.sed statutū dicit de pena mortꝭ nō de alia pena:nō distiguit ꝙ nec nos vt.l.seruus.de pen. Itē bānuꝫ est stricti iuris cū sit ꝯ ius cōe q̄ absens bāniatꝫ.vñ strictissime ē interp̄tandū.vt no.Cy.i.l.i.de hf.insti. et d̄t Bal.q̄ si non est facta executio poterit testari.q̄ sua sunt nec est seruus pene. Si aūt est passus mortē/efficitꝫ seru⁹ pene/et testari nō poterit tn̄ ab itestato hēbit heredē.l.i.de rap.vir.ꝛ hoc no.Bal.i l.data ops.C.q̄ accu.nō pos.et ibi ip̄e no.cū est ꝓcedēdū de silib⁹ ad silia q̄ silitudo req̄ratꝫ. ¶ Queritꝫ etiā si statuto cauetꝫ q̄ ois tutela duret vsq̄ ad.xviij.ānū:vtrū pu=

niatur mater si nõ petijt tutorē in.xv. anno vsqȝ ad.xviij. Uidetur ꝙ puniatur quia redactus est ad instar pupilli. Itē sic dicimus in filio furioso ꝙ sibi petere teneatur.l.ij.§. ꝙ si cuȝ pregnās ad tertul. Nā extensio tutele ꝑ statutū vltra tēp⁹ legale videtur vsqȝ ad illud tp̄s extēdere penā legis q̄si sit ista interꝑtatio extensiua passiue.ꝛ idē eadem rōne si minuat de tp̄e tutele: vt vltra illud tēpus mater sit tuta si non petat. Bald. dicit ꝑcise stan dū iuri cōi ex quo non corrigit: vt C. de sacrosan.ec.aut. quas actiones.ꝛ videtur sibi hoc veri⁹.ꝛ no. in.l.mres.C.ad tertul. ¶ Et circa hoc etiā occurret dubium vtrū mr̄ erit tutrix legitima vltra tp̄us a iure limitatū/ꝛ vtruȝ debitor pupilli vltra.xiiij.annum poterit ꝑ residuo tp̄e esse tutor/ et de multis alijs de natura hui⁹ tutoris post etatē legitimā a statuto decretaȝ. Et certe saluo sanioꝛ iudicio omnes.ll.sup tutelis edite vt credo extēdi debent ad eos q̄si(vt dixi) ista sit interpretatio passiua.vt ĩ. q̄stionib⁹.§.tactuȝ est.et ꝑ hoc verius videretur matrē si non petat post annū.xiiij.ita ꝑuari sicut si ñ petat ante: quasi extēsio tēporis videatur facta cū suis qualitatibus ar.l.queritur.§.q̄ ipleto.ff.loca.ꝛ.c. hi q̄ auctoritate.de ꝑben.lib.vi.et not.in.c.i.ꝛ.ij.de officio deleg.vbi de natura iurisditiōis prorogate ꝛ.l.sed si manēte.de ꝑca. ¶ Circa istā extēsionē alibi q̄rit Bal.si statuto cauet ꝙ in causis vertentib⁹ super istrumentum garētigie procedatur summarie verū si sit agatur ypothecaria que ad securitatē debiti interuenit: tenet ꝙ sic si agatur ꝯ debitorem/secus si agatur ꝯ singularē successorē vel aliūȝ possessorē.quia preceptuȝ vel ꝯfessio non sequitur fundum.ar.le.i.C.si cer.pe.ꝛ ita no.in.l.i.C.cōi.de leg. ad hoc cle.dispēdiosam.de iudi.ꝛ q̄d no.Bar.in.l.so lent.de ali.et ci. le.facit.c.accessoriū.de regu.iur. lib.vi. Idē dico in casu quo instrumentū ꝑ statutū hȝ paratā executionē.nā illa que trahunt originē ab obligatiōe de qua in instrumēto/habebūt eandeȝ naturā lȝ sint icerta vt iteresse: vt ĩ si aliq̄d aliud incertū.nā officio iudicis exequutio liquidari petetur: vt not. Bart. in l.i.de le.ij. Item si vltra centum libras non possit ꝓbari obligatio ꝑ testes/vt est statutuȝ hic bon.tñ si obligatio descēdit ex instrumento publico/cū sit incerta poterit liq̄dari ꝑ testes cuiuscunqȝ q̄titatis sit.ꝛ ita tenuit disputando. Ja bu. nec ita pōt dici in his exemplis extēsio ad diuersum casum sed intensio ꝛ declaratio preambuli ꝯtus ꝓbati ꝑ instrm̄.ꝛ qui declarat vel exeq̄tur nichil de nouo facit.l.heredes palā.§.sed si notā.de testa. ꝛ.c.nouit.de ap.ꝛ.c.super lris.de rescrip. ¶ Quero vlterius de tali questione cauet statuto pistoꝛiꝙ nec magnas possit eē arbiter inter populares/ nec popularis inter magnates: virū ergo si magnas litigat cū populari poterit esse arbiter magnus vel popularis. Respôdeo hāc.q.plene discussam ꝑ excellētissimum ꝛ famosū doctorē.ꝯ. dn̄m Bartholomeū de saliceto.et ꝓbat primo.xi.rōnibus ꝙ laudu ȝ valeat.ꝛ.xi.alijs in oppositū.ꝛ ꝓ hac parte cōcludit.s.ꝙ nō valeat. nā cū cōtingit ista mixtura ꝑsonarū ꝑsona ꝓhibita ĩficit actum cuȝ ipsa gestū a ꝑsona habili et ꝑmissa.

lt.iij.

ca.l.non distinguem⁹.§.si seru⁹.ff. de arbi.z.c.cū sup.de offi. dele Sufficit eñ ipedimēta vnius ad remotionē alteri⁹ q̄ alias iure suo posset gerere illū actū.l. p̄cipimi⁹. ad fi.C.de ap.Itē p̄bat q̄ ista verba iter magnates v̄l iter populares verificant l altero tm̄.vt.le.videamus.§.curatores.ibi dū dicit iter ipsas acceptare.nā ibi v̄bum inter ipsas verificat vbi sit aliq̄s maior.xxv.an.ita q̄ non pupillus vel adultus.In fine autē tenet q̄ iter istos siue in eoꝝ cā potest eligi i arbitros popular̄ꝫ z magnas q̄ suspitio q̄ orit si esset alter tm̄ nō tollit p̄pter adiūctū.vt i si.ff. de edē.l.si q̄s ex argētarijs.§.i.p hoc.C.si aduer.lib.l.ij. vbi iudex accumulat s̄m aduersitatē litigātiū.ad idē in.d.l.p̄cipim⁹.z.l.iurisperitos.§.cuꝫ oriūd⁹.ff.d excu.tu. z.c.cū illoꝝ.de sen.ex. facit q̄d no. C̄y.i aut.p̄sbyteros.de epi.z cle. ¶Ecce alia q̄o de statuto quo cauet q̄ ꝫ aduocatū nō possit inq̄ri ſꝫ ꝫ militē inq̄ri valeat siue possit Modo quidā est aduocat⁹ z miles an poterit inq̄ri ex capite q: miles/vel nō poterit ex capite aduocati.Et videt q̄ possit q: aliter de mixto q̄ de simplicib⁹ iudicam⁹. l.vim passam.§.p̄scriptione.de adulte.Bal.tꝫ q̄ aut deliq̄t vt aduocat⁹ et nō poterit/aut vt miles et poterit:aut ē delictū idifferēs nō ꝯcernēs aliq̄d istoꝝ: z tunc illa pars assumi q̄ magis fouet a iure cōi q̄d nō ita de facili tollit sicut p̄uilegiū.l.ei⁹ milit̄ꝫ.§.militia.d test. mili.Si ḡ de illo delicto est p̄missa inq̄sitio de iure cōi iudicabim⁹ vt de milite.Si est p̄hibita: iudicabimus vt de aduocato.et ita not. in.l.is q̄ decurio.C.de fal.p Bal.

et vide.q.Io.cal.quā refert Bar. in.l.ij.de v̄b.ob.vtrū sub simplicibus contineat mixta.¶Occurrit alia q̄stio de statuto quo cauet q̄ instrumētū ḡnaliter siue ius in eo deductū duret.xx.annis.Alio cauet q̄ executio legatoꝝ fiat quēadmodū executio istrumētoꝝ garētigiatoꝝ.vtrū ḡ legat̄ꝫ p̄scribet xx.ānis/Videt q̄ sic:q: ad illaꝫ similitudine redigūtur p statutum Cōtra.ꝯsuluit dñs Ludouic⁹ de aretio egregi⁹ suo tp̄e aduocatus florētin⁹.nā statutū eq̄parat legata instrumētis garentigiatis i tp̄e exequēdi nō i tp̄e p̄scribendi:ergo legatis p̄scribit tp̄e suo.s.xxx.an. ſꝫ vltra.xx.non habebūt executionē.quēadmodū istrumēta garētigiata adducit q̄ statuta ad casum omissum nō extēdunt q: sūt stricti iuris.l.q̄cq̄d astringēde.de v̄bo. obli.Itē fauore legatorū est factū statutū vt habeant paratā executionē.sed si p hoc actio p legatis cōpetens vsq̄ ad.xxx.an.duraret minori tp̄e/statutū i fauore redūdaret in odiū ꝫ.l.q̄d fauore.C.d legi.¶Ultimo ad materiā hui⁹ mēbri possent cōmode applicari q̄o z nes aliq̄ de q̄b⁹.ꝫ.l.iij.q.ad quas p̄sonas/vt loca extēdāt statuta suū effectū.¶Sc̄dm mēbrū fuit vtrū argumētū a ꝯrio sensu hꝫ locū in statut̄ꝫ:Remisi de hoc ad Bar.et ad Bal.ꝫ.l.v.q.cui adde q̄d no.in spec.de dispu.z alle.aduo.§.post. v̄.z nō ob.sensus.z Io.an.in.c.publicato.d elec.z Bald.l.l.ij.d cōdi. inser.¶Circa s̄m mēbrū vtrū extēdat ad casum fictū:Bar.se expediēs dicit q̄ nō.in.l.oēs ppl'i.ff.d iusti.z iur.alleg.l.iiij.§.hec v̄ba. ff.de neg.gest.ibi.de quo fuit necessariū edicere.cū sua glo.Et per

hoc vt Bal.l.d.l.oēs.ꝙ sub vbo ſi qs nō ptinet hēditas iacēs: q2 ē p ſonā ficta ⁊ repſentata indefūcto in auť.de iureiur.a mo.ꝑ.⁊ hac rō ne vt ꝙ nō extēdit ad ciuitates vl ca ſtra:q2 nō ſunt ꝓprie pſone/ſ3 vice pſone.l.mortuo.de fideiuſ.circa hoc vide qḋ plene ſcripſi pº Ioh. an.i.c.cū i illis de pbē.li.vi.ſ3 ſi ſta tutū loq̄ret ipſonalit puta debitū qḋ nō fuerit petitū īfra annum pº peti.nō poſſit bn̄ ꝯphēderent oēs ff.de mi.l.etiam.la.i.de pecu.le.l.ſi peculiū.ꝟ.ſicut. Et quid ſi ſtatu tum diſponit circa ciues an exten dať ad ciues fictos per ſtatutū:vt ad ſcolares hic bonoñ.dixi.ſ.i ter tio pncipali mēbro interptationis declaratiue. Quero ꝯ econtra nū: q̄d diſpoſitum in caſu ficto trahať ad caſum verū: Remittit Bal.ad no.i.c.ſciāt.de elec.i nouella. Et q̄ rit vtrū ius cōe trahat ad ſe male ficiū fictū p ſtatutū: Dicit ꝙ nō q2 minor ē fictio ꝙ̄ vitas.vt.d.ꝟ.hec vba.⁊ qḋ no.in.l.talis ſcriptura.ꝺ leg.i.⁊ hec no.Bal in.l.ſi qs ſeruo C.de fur. vbi etiā dicit ꝙ ſi ꝯſtitu tio epi excōicat facientes furtū ꝙ dicta pena nō habebit locū in ca ſu fictionis q2 pena excōis vel vſu re q̄ ipſo facto imponiť nō h3 locū in delictis imperfectis. vt not.in.c ppetue.de elec.lib.vi.in nouella.

¶ Quero etiā circa hoc caueť ſta tuto ꝙ ꝺ oībus criminibus poſſit fieri pax ꝑter ꝙ̄ de homicidio. mō q̄d ſi ꝓpť ꝯtumaciā q̄ facit eum ha beri ꝓ ꝯfeſſo p ſtatutū fuit de ho micidio ꝯdēnatº: vtrū poterit fieri pax: Bal.ꝙ ſic:quia ſtatutū videť excipere vez homicidiū non fictū nā nō adaptať ad caſus fictos ſed ad merā exiſtētiā termīoꝝ. addu cit qḋ no.Iac.de bel.in auť.vt lib. ma.⁊ auie.ꝟ. penul.vbi ſoluendo ꝯ̄tū dicit ꝙ illa lex loq̄ť de adul terio vero.ſed.ꝟ.loq̄ť de eo qḋ ha beť ꝓ adulterio ⁊ ſic in adulterio pſumpto.⁊ ita no.Bal.i.d.l.trāſi gere. ¶ Capio nūc quartū mēbrū pſonis vtrū.ſ.ſtatutū qḋ loq̄tur ꝺ vna pſona extendať ad aliā: Bar. tangit i.l.ſi.vero.ꝟ.de viro.ff.ſolu. ma.vbi tex.inuit ꝙ nō:cū lex q̄ lo quiť de viro nō extēdit ad ſocerū. q2 de eo loq̄ť.ſed ibi ideo q2 ꝯ̄ ius gñale fuit ibi ſic in viro prouiſum put bar.declarat.⁊ pleuius in.l.ſi ꝯſtante.ꝟ.q.vbi vo nō ꝯ̄ ius cōe ſed preter diſpoſitio emanaret/vi dereť ſtatutum ad aliā perſonam extendi in quā fuiſſet eadem vľ ma ior rō ſtatuendi ſm bal.in.l qḋ vo ff.de legi.vbi de iſta extenſione ſta tuto:u3 ad diuerſas perſonas plu ra exempla ponit. Et primo ſi ſta tuto caueť ꝙ filia dotata non ſuc cedat an extendať ad nepotem:⁊3 ꝙ ſic.q2 viſimile ē ſtatuentes hoc ſtatuiſſe in fauorē gñis maſculini ſiue agnatiōis. ⁊ icludit agnatos diſpoſitiue.iō nō ē extēſio quo ad eos.ſ3 non ē extenſio quo ad ne potes.q2 nomen filij pōt attribui nepoti quaſi gñale deſcendētium nomē.de here.inſti.l.lucius.ff.ad mace.l.filium habeo.⁊ hoc t3 Cy. in.l.i.C.q̄ ſit lon.ꝯſue. Sed q̄d ſi v ba appellatiua omnino diſcrepāt puta vt ſtatutum ꝙ frať excludat ſororem:an excludat auiam: Dic vt ꝺ.l.qḋ vero.⁊ qḋ dixi.ſ.in pncipa. mēbro interptationis declaratiue vſ. Tertio pncipaliť q2 i ſtatutis ⁊c.vbi de pluribº pſonis ꝺ qbº ſta tutū expſſe nō loq̄ť vtrū eos inclu dat:qḋ idem ē q̄rere: vtrū ſe ad il las extēdat.⁊ ſic adaptāť ad iſtud mēbꝝ quartū ītptatōis extēſiue.⁊

li.iiij.

vide exempla vtila q̄ ponit Bald. in.l.quicūq̃ de ser.fugi.℣.attende hic.&c.& in.l.maximum vicium.C. de.li p̄teri.vtrobiq̃ p eū de extensiōe ad al's p̄sonas in q̄bus fuit ea dē vel maior ratio statuēdi.Inter ↄsilia que habeo diuersoꝝ doc.reperi ↄsiliū collegiū ciuitatis pusij sup statuto quo cauet̄ q̄ existēte patruo non succedat mater filio. vt stipes domoꝝ & familie conseruent̄. Modo extant patruus & et soror defuncti de qua non est facta mentio in statuto:vtrum ergo patruus excludet sororem:& si nō excludet vtrum mater admittetur cū sorore defuncti eademq̃ eius filia.Et videtur q̄ a patruo excludet̄ ista soror durante cā finali statuti:sicut cum cessat statutum cessaret.l.g̃naliter.de epis.& cleri.Itē exclusa vna p̄sona exclusa videt̄ et' similis i qua ē eadē ratio excludēdi.vt no. Bar.in.l.ij.§.videndū ad tertul.vbi si p existentiā a gnatoꝝ excludit̄ mater/ videt̄ excludi au' maternus & si statutum excludit filias/vt̄ excludere nepotes q̄ ex filia nascunt̄.l.i.de adul.per Cy.

¶Contra.consuluit p̄fatū collegiū.s. q̄.patruus non excludat sororem defuncti q: de ea excludēda statutum nihil disponit. Non obstāt exēpla de auo materno & nepote ex filia q: isti succedunt loco exclusoꝝ & ē q̄dā ↄsequentia & re p̄sentatio i eisdem :sed nō sic i m̄re & sorore q̄ iure diuiso veniūt ad successionem istius vna tanq̃ mater/ alia tanq̃ soror. & p ista etiā ↄcludit̄ i alia.q. vꝫ. q̄ excluso patruo mater & soror defuncti pariter admittent̄ assurgat g̃ mater filie sue/ q̄ ei' bn̄ficio ↄseq̄tur q̄d nō potuisset ↄseq̄ si fuisset sola & vide Bald. in simili.q.in.l.illā.C.de collatio. Et de ista extēsiōe rōe similitudinis vide q̄d no.Bal.in.l.de q̄bus.ff.d leg.℣.restat de p̄rogatione ↄsuetudinis.&c.vbi dicit q̄ similitudo est in diuersis p̄sonis & casibus & rebus vna vel q̄si eadē rō.& nō hꝫ locū in penis:vt no.in reg.odia de reg. iur.li.vi.sꝫ bn̄ hꝫ locū q̄n venit ex mēte eiusd lēgis.c.si postq̄ d elec. li.vi.in nouel.dicit etiā ibi q̄ similia delicta similes penas exigunt ad.l.acquil.l.illud.& in p̄sonis ponit equiparationē de regulari canonico ad fratrē p̄dicatorē vel ad monachos.de sta.mo.q̄d dei timorē de ordine vni' ordinis mēdicātiū ad aliū.c.q̃.de reg.li.vi.de muliere ad quasi mulierē.de patre ad matrē.facit.l.a titio.de verb.ob.& l.i.§.hoc interdictū de flumi.Subdit q̄ si plura habent eandē ratio nē/si de vno fiat mentio vt̄ fieri exemplariter nō restrictiue de iuris. om.iudi.l.imperium.¶hic subiūgi pōt.q. de mādāte si statuto cauet̄ q̄ quicūq̃ homicidiū fecerit puniat̄ in mille libr.Modo.cōtingit q̄ vnus nō ↄmisit suis manibus sed mandauit cōmitti vtrū puniet̄ pena statuti an pena iuris cōis tā q̃ iste casus nō sit statuto ↄprehēsus'Cyn.primo arguit q̄ puniat̄ pena statuti per.l. hoc iure.§.deiecit.de regu.iur.vbi deiecit q̄ mādauit deiici.Item corrupit album qui mandauit corrūpi.de iurisdi. om.iudi si q̄s id q̄d. Itē q̄ mādauit ē princeps facinoris. ff. de ser. cor.in hoc iudicio.Econtra videt̄ q̄ pena iuris cōis:q: iste qui mandat nō vere facit.q̄d pꝫ q: non cōprehendit̄ sub ℣bis edictis sed p interp̄tationē iuris cōis extendit̄ ad eum vt pꝫ in.l.si q̄s seruū.§.p̄

toz.z.§.nõ dixit.de acq.here. Sed statuta nõ recipiũt istã interptatio tionẽ extensiuã.l.ↄstitutiõib⁹.ad munici.z φ interptatiue dicat tal' facere: tenet glo.in.l.i.§.deiecisse. de vi z viar.z Dy.ð regu.iur. qui per alium.li.vi.Cy.in.l.si per aliũ ff.ne qs eũ.refert opi.z inclinat in opi.Ja.de are.z Lau.de rãponti bus vcz φ mandans puniat pena statuti.nã statuta non sunt adeo stricte accipiẽda φ nõ interptent z distinguant fm iura cõia.l.ij.C. de noxa.Item referenda sunt ad sanum intellectum.l.si cui.de serui. Preterea lz statuta sint stricti iuris.tñ recipiũt interpretationẽ fm ↄsiderationẽ mẽtis z rõnis equitatẽ sicut z senatusconsulta que sunt stricti iuris de ritu nup.l.non solũ §.i.vbi est exp̃ssum.Preterea sub auctoritate iuris stricti non debz pniciose errari esset ei hoc pniciosum dicere de ver.ob.si seruũ.§.se quit igit cõsiderata mente z rõne statuti mandatoz debet puniri:qz ipse ẽ qui fecit scdm interpretatio nẽ legis.p hoc.ff. de iure patro.l. adigere.§.qͥnis.Et cõcludit Cy. φ siue vere faciat siue interptatiue: includitur sub penali statuto. Bar.attingit istam.q.subtilius di stinguendo in.l.sed si vnius.§.ser uus meus.ff.de iniurijs.naz vt dicit:quidã sunt actus q̃ non possũt expediri p instrumentũ sepatum a corpore vt adulteriũ/falsum testimoniũ/z si.z tunc ille ficte facit q̃ mandat z hoc voluit glo. in.l.i.§. quotiẽs.de vi.z vi ar.Quedã sunt facta q̃ possunt fieri p instrumentũ separatum a corpore vt pcussio homicidmz cum si.z tunc aut tale instrumentũ necessitatiue agit:vt sagitta emissa/lancea / vel lapis:z ille facit qui facit ptalia instrumẽta.l.i.ẽ si obstetrix cũ alijs.quas alleg.Quãdoqz instrumentũ quo perpetrat delictũ agit in virtute libertatis sue z homo z tunc si illũ quod mandat ẽ licitum: vel φ ille cui mandat tenetur exequi:z tunc ille qui mandat vere facit.l.ij.§.si procuratoz quod quiqz iur.z.le.si pater.ff.de manu.vind.Qñqz ille qui agit nõ debebat illud agere: qz mandatũ erat illicitum siue rei turpioz:tũc ille qui mandat dicitur facere interpretatiue.ita intelligit §.deiecisse.z multas alias leges quas allegat in dicto.§.φ si seru⁹ meus.vbi nõ tangit vtrũ ista interpretatio cadat in statuto q̃ ad mãdantem.Cy.tamen dicit φ sic p rationes suas de quibus.S.diximus Bal.tãgit istam.q.in.l.oẽs populi.de iusti.z.iur. in ver.sed que est interpretatio actiua i statutis zc.z ibi dicit φ aut v̾ba sunt scripta in rem:vel sunt dubia an in rem vl' p sonam:vel sunt realiter intelligenda z oẽs comprehendũt fm quib⁹ est par ratio z conditio.vt.c.sicut dignum.de homi.ponit exempla si statutuz dicit pro vulnere imponatur talis pena.Quandoqz sunt scripta i personã:z tũc nõ stat,simpliciter cum Cy.qz non sine causa statutũ personã notat:z non simpliciter ipsum factum vt.dicto.§. nõ dixit tandẽ subiũgit cuz verba sunt scripta in personã.φ aut statutũ disponit de indulgentia/ aut de pena.primo casu vt si dt φ homicide habẽti pacẽ remittatur pena personalis:tunc idem statutuz intelligam in mandante z opem ferente quia benigna ẽ hec interpretatio ar.ad si.le.ij. Secundo casu refert aut disponit de pena regu

lari iuxta qualitatē delicti: ꝛ tunc delictū extēdit ad mādatorē/ nēpe ꝑnceps est delicti. ꝛ ita intelligit. l. si per aliū. ꝛ qd ibi per Cy. aut statutū regl'r dānat factū vel factuz dānatū regulariter punit ꝛ tunc nō ꝯprehēdit mādatorē. exēplum de primo statutum dictat ꝙ qui i- uenit de nocte puniat in centum modo scholaris mittit famulū de nocte certeñ punietur scholaris. q2 statutum limitate materie dat penā ꝛ ipsū statutum inuenit hic materiam delicti de nouo. ꝛ suis terminis ꝯtenti esse debem9: q2 statutuz figit pedes suos. Exēplū de scđo si quis fecit iniuriaz patri nō gaudet beneficio inuentarij. certe non ꝯtinet mandās q2 ista pena extranea est a ꝓpria natura delicti. quia respicit actū quēdā remotissimuz ꝛ extrinsecū valde. vt dicto. §. non dixit. ¶ Sed pone statuto cauet ꝙ de oi maleficio possit fieri pax/ saluo ꝙ si quis occiderit hoiem/ ei nō ꝓsit pax. mō q̄ro nunq̄d ꝓderit mandatori. Dicit ꝙ sic: q2 exceptio que dz esse de predicatis regule. tñ ꝯ officiū regule quedā excipiēdo ꝛ detrahendo cetera efficaciter dimisit. nā detractio in q̄busdā videtur cetera ꝯfirmare. l. tribunus. §. ff. de testa. mili. hoc ad litteram dt Bal. in. d. l. oēs populi ꝛ vide etiā eum. in. l. ideo non minus in. vij. q C. de accu. vbi refert supradicta verba. Bar. magis pulchre. Reperio etiam Bar. consuluisse in tali. q. ꝑ statutum potestas habet arbitrium latissimum contra assassinos aliud ē statutum ꝙ bannitus possit impune occidi. Modo quidā de aretio ꝑ pecuniā mādauit occidi quēdā exbānitū inimicū suum/ ꝛ occisus ē ꝑ illū: vtrū potestas aretij ꝯtra illū mandātem hēat arbitriū. Et videt ꝙ sic q2 statutū vr referri ad occidentē: q2 ille ꝓprie occidit q̄ examinat/ nō qui fieri mādat. l. ita vulneratus. ad. l. aq̄liā. Ipse cōsuluit ꝯ quia statutuz permittit offensionē cuiuslibz generis ꝛ forte occisionē. cū sint verba generalissima/ ꝛ oēs ꝯprehendat. l. hec verba. ff. de adulte. ꝛ. l. aut q̄ aliter. §. fi. quod vi aut clam. Item nō solū verba vtrū sint scripta in rem vel in ꝑsonam debēt ꝯsiderari: sed etiam rō statuti q̄ est vt bannitus tā ꝙ hostis ciuitatis pereat. l. iij. §. trāsfugas de sica. ꝙ a ūr sit hostis indictio belli ꝛ diffidatio manifestāt. l. amissione. §. q̄ deficiūt de capi. di. nihil igr̄ interest qualiter occidat iuxta illud dolus an virtus q̄s in hoste requirat: hoc etiā suadet seueritas publice disciplinę. l. licitatio. §. quod illicite de publica. Item arbitriū cōcessū ē ad aggrauandū factū omni iure dānatū ꝛ detestabile. c. pro humani de homicidio in. vi. sed quo ad potestatem aretij istud non erat factuz damnatum sed impune permissuz ergo penam non meret. l. graccus C. de adulte. In fctō igitur ex quo sequi debz absolutio non bebet extendi arbitrium ad condemnationem ꝛ incipit consilium. Quidam hēbat inimicū ꝛc. ¶ Ultimū mēbrū fuit si statutuz ꝓlatū ē per verba preteriti vel presentis tꝑis: an trahat ad futura? Quod videt de le. i. l. talis scriptura. ꝛ. l. verbū oportebit. de ver. sig. Bar. distinguit in d. l. omnes populi dicēs ꝙ aut statutū ꝯtinet delictorum indulgentiam: vt quia dicit quicumqꝫ ē vel fuit bannitus/ liberetur soluendo duos solidos ꝓ libra: ꝛ non potest

gitur ad futura.casus est in.l.cu3 lex.de legi.ꝛ ratio est ne detur materia delinquendi.l.ij.de abolitio. Si ṽo ꝯtinet aliquā dispositionē tūc trahit̄ ad futura si sit eade3 ratio.hoc ideo qꝛ semper lex loquitur.C.de hereti.l.arriani. Unde statutū quo cauet̄ ꝙ quicunqꝫ est vel fuit obligat⁹ ꝑ publicū instrumentū possit personaliter capi et detineri/habet locū in eo qui incidit in statutū post obligationem. pro hoc.l.de condi.ex le.ibi quotiẜ ex lege noua introducta est.ꝛ istō verbū est trahit̄ sine dubio ad futuras leges.pro hoc.le.legis virtus de legi.semꝑ enim lex punit/imperat/vetat/et ꝑmittit.pro hoc plures leges que incipiūt.l.iuris gen.§.fi.de pactẜ. ¶ Iuxta p̄dicta quero post Bal quomodo cognoscam vtrū statutū cōtineat indulgentiā vel sit statutum generale? Respondet ipse ꝙ aut materia p̄cedit legē aut lex p̄cedit materiā. Primo casu aut precedit generalis ordinatio in ꝯtrariu3 ꝛ p̄sumit̄ indulgentia.verbi gr̄a. ſm statutum generale homicida d3 occidi. Modo ꝓpter guerram facta ē reformatio ꝙ bāniti pro homicidio habita pace soluendo.x.extrahantur de bāno.Nam tota lex ista est preteriti tēporis non futuri:ni si i solutione ꝛ cancellatione banni.ꝛ ideo si quis esset homicida:tamen nō esset ba nnitus non prodesset ei lex noua. Item nec futuro homicide:qꝛ qō ignorat̄ remitti non videtur.de pecu.le.l.cu3 dn̄s. Nam ista est q̄dā dispēsatio q̄ nō refert̄ ad ignorātes defectus. propterea refert ipse ꝙ q̄dā fuit decapitat⁹ bononie q̄ habebat securitatē de ꝓcessibus:s3 nō de delictis de quibus non est ꝓcessum.C.de transi.l. si decerta.ꝛ de transi.l.cū acquiliana. Aut non p̄cedit aliqua ordinatio in contrariū:verbi gr̄a.dicit reformatio vel statutū populi ꝙ olibus pacē habētib⁹ iudices dimittāt medietatē pene:ꝛ tunc de futuris intelligo.qꝛ noua forma noue materie adaptat̄.C.mā.l.ab anastasio.in fi.Si autē lex p̄cedit materiam:tūc de futuro loquit̄.ff.de iusti.ꝛ iur.l.ius ciuile.i glo.qꝛ nō pōt esse forma an̄ materia3.ꝛ ideo statutū ꝯtra arengātes nō habet oculos retro qꝛ inuenit materiam delicti de nouo.ꝛ ideo pena nō refert̄ nisi ad futuros casus.et hec no.Bal.in.l.cū lex.ff.de legi.Subdit ibi ꝙ ista ṽba q̄cunqꝫ soluerit possunt habere significationē p̄teriti et futuri.qꝛ sunt implicatiua ad p̄teritū ꝛ futurū.tn̄ in legibus interp̄tant̄ de futuro.i.q̄cunqꝫ soluerit postea:vt no.exp̄sse in.l.cum tale.§.penul.de cōdi.ꝛ demō.et iō soluēte an̄ reformationē nō ꝓdest reformatio.qꝛ nō ē solutū auctoritate reformationis.s3 a casu et fortuna.l.ij.de ꝯdi.et demō.qō est notādum ſm eū.q̄ tn̄ i qōnē similiṽ tenere ꝯtrariū:vt dixi.s̄. in.xiiij.q.ṽ. vltimo.ꝓ cōfirmatiōe huius materie.Et sub illa.xiiij.q.caderet istō vltimū mēbrū.nā in dicta.q.plene examinant̄ statuta trahētia ad p̄terita.S3 i p̄mo mēbro vtrū statuta p̄teriti vel p̄sentis tēporis trahant̄ ad futura:q̄b⁹ adde qō ipse no.in p̄al.l.oēs ppl̄i.in ṽsi.nūc videamus ad q̄ tēpora referant̄ statuta.Dicit ei ꝙ aut h̄ēt relationē i certū tēp⁹ ꝛ i certos casus:ꝛ tūc ꝯp̄hēdit illō tp̄a cū suis casib⁹ nondū decisis.secus i decisis vel trāsactis.ad tertul.l.i.i fi.ꝛ itelligunt̄

quo ad hūc articulū decisum etiā si sit a sentētia appellatū. ideꝫ est in casibus conclusis in quibus nichil noui iuris vel facti potest allegari.in auť.vt cum de app.cog. in prin.de causa pos.ꝛ proprie.pastoralis per Inno. Aut habent relationē simplicē ꝛ indefinitaꝫ implicitam ad casus preteritos ꝛ futuros:ꝛ tūc aut noua lex refert ve terem ꝛ trahiť ad tempus veteris legis.insti.de here.quali.et diffe. §.sed his. Aut interpretať verba ꝛ mentē legis veteris:ꝛ ideꝫ.q: retro trahitur.in auť.de fil.ante do. instru.na.§.fi. Aut iterpretať mētem cessantibus verbis:ꝛ tunc de rigore trahitur retro/sed de benignitate non.C.mā.l.ab anastasio in fi. Aut innouat legē, veterē aliquid detrahendo vel addendo:et non trahiť retro.in auť.hec constitutio inno.col.viij. Aut lex noua simpliciter disponit:ꝛ tūc aut per modū indulgētie ꝛ non cōtinet futuros casus sed p̄teritos.ff.de legi.l.cū lex. Aut per moduꝫ regule in.l.gňalis:ꝛ tūc cōprehēdit futuros casus.q: hec est natura legis: vt no.de cōdi.ꝛ demō.l.cuꝫ tale.§. falsam.ꝛ hec est eius distinctio in palleg.l.oēs populi.vbi etiam an statuta trahanť ad facta ante statutū:tamē respectu eius sup quo disponitur recipiūt cōsummatio nē de futuro.et circa hoc vide q̄d no.in simili.in.c.non debet.de cosangui.ꝛ affi.in cle.i.eo.titu. Tangit etiā vtrū statutū trahatur ad futuras personas.verbi gratia dicit ꝙ vxores cum filijs bānitorum possunt stare in ciuitate:vtruꝫ nati post legē ꝛ post bānum poterūt stare? Uidetur ꝙ nō:quia magis debꝫ eis nocere delictū patris ꝙ ante natis.C.de liber.et eoꝝ lib. l.ij.ꝛ de sta.homi.l.impator.in fi. ꝛ quod no.eo.ti.l.in seruorū.§.fi. mortuo tñ patre redire poterunt ad ciuitatē:q: bannū morte extinctum est/vnde ammodo non sunt filij bānitorum.de leg.ij.l.titia.§. vsuras.per Ja.de are. His igitur quinqꝫ mēbris que referūtur ad quartum principale mēbrū interpretationes extēsiue:sic p ordineꝫ declaratis restat vna questio que est cōmunis ad istud.iiij.mēbrum ꝛ ad alia de interpretatione correctiua ꝛ restrictiua.de quibus plene.s.sepe eñi in extensione correctione vel aractione legis/canonis vel statuti.cōsideramus vtruꝫ loquamur in materia fauorabili an in materia odiosa. Istaꝫ eñi restringimus.c.odia.de re.iur.li.vi.et.l. cū quidā.de lib.et posth.ꝛ est hoc difficile cognoscere.nā nulla constitutio potest eē fauorabilis vni quin sit alteri onerosa.patet i macedoniano in fauorē filiorū facto ꝛ in odiū creditorū.ꝛ in velleyano in fauorē mulierū in preiudicium cōtrahentiū cū eis.consimiliter in fauoribus quos cōcedūt iura ecclesijs/minoribus/ viduis mulieribus in suis dotib⁹ et alijs/ puta patronis ꝯtra libertos.naꝫ si alteri fauent/alteri in cōsequentiā nocent:aliter ergo iudicabiť fauorabilis/aliter odiosa. Barto.dicit ꝙ scdꝫ p̄ncipale ꝓpositū disponētis vł statuētis dꝫ cēseri fauorabilis vł odiosa.vnde q: macedonianuꝫ pricipaliter fuit inductū in odiū creditorum/tota illa materia iudicabitur odiosa:econuerso autē in velleyano.i.in dotibus minorib⁹ ecclesijs patronis.nā in ipsorum fauorē pricipaliter iura sunt edi-

ta:licet secundario ad grauamen aliorū secum contrahentiū redundent.et ideo de ipsis materijs iudicabimus tanq̄ de fauorabili.et ita no.in.l.qui exceptionem.ff.de condi.inde.et.l.si quis causaz.si certū peta. ¶Dn̄s Bal.circa hoc querens de statutis que excludunt filias et deferūt hereditatem masculis: querit an sint fauorabilia an odiosa? Et p̄rio arguit q̄ odiosa per.l.max:mū vicium.C.de lib.preteri.q: enim male tractantur filie per statutū / videnť quodāmodo exheredari. vnde sicut exheredatio patris est odiosa:ita exheredatio p statutū patrie.ar.dicte.l.cuz quidam de lib.et posth.facit.l.qui volebat de here.insti. In contrariū q̄ sit fauorabile p̄batur quia factuz est p̄ricipaliter in fauorem agnationis vt familiarū salua sit dignitas.de ven.inspic.l.i.§.si seruus:sed hoc est q̄d fauorabile:nec pōt dici hoc editū in odium mulierū:q: si non essent masculi/non excluderenť. Itē statutū penale contra tutorē qui ꝯtrahit m̄rimoniuz cū pupilla sua diciť fauorabile et extendendū in fauorē pupille principaliter editū.l.libertū.§.senat⁹. ff.de ritu nup. a p̄riori ergo non a posteriori cognoscitur vtrum in fauorē vel in odium emanauerit. Bal.tamē dicit q̄ glo.in.l.q̄ in potestate.C.de in ius vocan.et.ff.eo tit.l.sed si hac.§.fi. aliter dirimit questionē duz dicit q̄ ex p̄te eius cui constitutio fauet ꝯstitutio est censenda fauorabilis et amplianda: sed ex parte eius quē grauat est odiosa et stricte interpretanda ex quo infert q̄ ex parte masculorum succedentium est fauorabile: sed ex parte mulierum est odiosum per quā theoricā concludit q̄ in dicto statuto appellatione filie continebiť nepos.ff.de v̄bo.sig.l. liberorum:sed q: ex parte filie statutū est odiosum appellatiōe filie non excluderet neptis ex filio/sed bene excluderet neptis ex ipsa filia:q: representat p̄sonam q̄ excludebať.et q: nō debet plus concedi nepti q̄ filie: q: ratio statuti hoc non patitur.C.de bo.ma.l.si viua matre.ver.nam licet.et ita intelligiť q̄d no.Cy.in.l.q̄. que sit long. consue.et ita refert se cōsuluisse in dicta.l.qui in potestate.vbi refert opi.Iaco.de bel.q̄ dixit q̄ quāq̄ in p̄hibēdo fauor verseť:tamen vbicūq̄ apponiť pena adiectione pene diciť dispositio odiosa.et ita no.Iaco.de bel in autem.de non ali.§.quia vero leonis. Predictis adde q̄d not. Bal.in.l.si quis seruo.C.de fur. vbi post glo.queriť vtrū illa lex que est penalis et loquitur in corrūpente seruū extendatur ad corrūpentem filium. Et dicit ibi glo. q̄ sic.quia est eadem equitas. Nam secundum Bal.lex quātūcūq̄ penalis diciť: equa si pro vtilitate cōmuni posita est.ff. ad.l.acquil.ita vulneratus. et ibi tex.dat istā doctrinā ad equitatez cognoscendam: q̄ id diciť equum cuius cōtrarium est absurdum.vt mala exempla siue malefacta non puniri. Et ex hoc ip̄e notat q̄ statutū speciali rōni ꝯtra ius comune trahiť ad casum similem q̄d est ꝯtra.l.q̄d vero.ff.de legi. sed diciť q̄ ibi non deficit ratio:cū sit oino eadem argu.de oper.noui.nun.l. de pupillo.§.si quis riuos. Bar. ibi dicit q̄ r̄ra legis antique que pariter corrūpebat suos et filios extendiť ad casuz noue legis/que

loquitur de servo tm̄: vt virtute di=
cte regule extēdat̄ ad filiū. Regu=
la igitur plus ꝙ ratio operat̄ illā
extensionē penalis cōstitutionis:
sicut extendit etiā ex mente. vt. c.
si postꝙ. de elec. li. vi. ¶ Occurrit
alia questio que etiā est cōmunis
ad oēs interpretationes supradi=
ctas. nā cōmuniter i fine statuto=
rum cōsueuit poni statutū: ꝙ sta=
tuta nō recipiant aliquā interp̄ta
tionē/glosationē/vel extraneū in=
tellectum. Dubitat̄ que interpre=
tatio p hec vba videat̄ p̄hibita?
Bar. dicit ꝙ dictū statutū modi=
cum/aut nil operabit̄. nam solum
friuola p hec verba videt̄ remitti
C. de vete. iur. enu. l. i. §. fi. ad hoc
qd dicimus de clausula appella=
tione remota. nā intelligit̄ de fri=
uola. c. pastoralis. de app. et. c. su=
per eo. de offi. delega. et qd notat
Bar. in. l. i. ff. qd vi aut clam. Item
si sic ruditer et ad cortitē deberēt
statuta intelligi put iacēt: vbi sta
tutum puniret extrahentē sangui
nem: occidētē: furtū cōmittentez:
punirētur barbitōsores ꝛ alij qui
talia ppetrarent casu demētia vel
furore/vel ad defensionē: qd esset
satis absurdū/vt delicta que pos=
sunt pbabiliter excusari puniren
tur. facit. i. q. iiij. p totū. et. xv. q. i.
per to. et. l. sancimus. C. de pen. et
c. quesiuit. de his q̄ fiunt a maio.
parte capi. ꝛ hoc firmat Bar. in. d.
l. oēs populi. ad fi. Bal. etiā ibi tā
git ꝛ dicit ꝙ statutū quo cauetur
ꝙ statuta nō possint interpretari
vel glosari: debēt eque itelligi de
glosa hominis/non de glosa legis
vt. C. de adult. l. q̄uis. Idem dicit
si dicat̄ ꝙ statuta sint p̄cisa. i. pre=
cise obseruētur. naz verbum preci
sum recipit determinationem lau
dabilem. de vbo obli. l. si stipula=
tus sum damnum. ꝛ ſm eum debe
mus in statutis sequi litteralē et
planū intellectū ad vnguē si in eo
pōt saluari ratio motiua statuti:
sed si nō potest saluari ratio/tunc
secus. Est aūt litteralis itellectus
sonus verboꝝ extranea non indi=
gens interp̄tatione. c. ex iij qui se=
minat. in fi. de vb. sig. Intellectus
autē transcēdens appellat̄ intelle
ctus subtilis. et in hoc laudant̄
quidā iurisōsulti: vt Papinian⁹
l. cū acutissimi. C. de fideicō. Clau
dius magno ingenio decondi. et
deinō. l. a testatore. Paulus et Do=
las dicunt̄ legū vertices: q2 leguz
mentes ꝯsiderauerunt aliter ꝙ so
narent verba. ff. de excusa. tu. l. sci
re oportet. §. sed ꝛ si maxime. facit
qd nota. in. c. capellan⁹. de ferijs.
¶ Alibi etiā dicit Bal. de statuto
quo cauet̄: ꝙ statuta nō recipiant
extraneum vel subauditū intelle=
ctū/vtrū per hoc cessabit argumē
tum a ꝯtrario sensu statuti? Dicit
ꝙ sic. q2 intellectus a ꝯtrario sen=
su est intellectus subauditus ꝛ ta
citus ꝛ vbis omissus. sicut in hoc
exēplo. dixit pater/exheredo filiū
meū si non redierit ad patriā: nun
quid videat̄ eū instituere si ad pa
triā redierit? videt̄ ꝙ sic p argu=
mentū a ꝯtrario sensu: q̄ debet se=
qui in fauorabili dispositione. de
manu. testa. l. si quis locuples. in
fi. et de testa. l. qui testamento. §.
mulier. et. l. apud antiquos. C. de
fur. Contrariū tenet. et dicit ꝙ ex
dispositiōib⁹ priuatiuis nō resul=
tat habit⁹. de here. insti. l. ex facto
etiā. Itē ex dispositionib⁹ negati
uis non resultat affirmatio. ff. de
ma. testa. l. titia. §. fi. Et aduerte
ꝙ sicut p̄hibent̄ q̄nq3 statuta glo

sari:ita beat⁹ Franciscus phibuit glosari regulã datam suis fratribus:q̃ verba exponit papa in illa extrauagãti/exiit q̃ seminat. Dicit enim hoc debere itelligi q̄ sic pdata/et sic ruditer exponat ad literã q̄ sup ipsa glose nõ fiant: nisi p quas forte verbũ sensus seu cõstructio: q̄si grãmaticaliter ad lrã vel intelligibilius exponatur nec intellect⁹ ipsius in aliq̃ extorqueatur ad aliud q̄ ipsa litera sonet. vt in.d.c.exiit.§.et qui sub colore. Que v̄ba sunt aurea et vtilia p dictis statutis. et notat Bal. in auf. si qua mulier. in fi. C. de sacro san. eccle. ¶ Accedãt hic due questiones disputate. vna p Ja. bu. q̃ talis est. Statuto cauet q̄ si quis decesserit ab itestato relictis filijs masculis et filia siue filiabus que dotate fuerit in bonis pris/amplius nõ petant. Itẽ alio statuto cauet q̄ verba statutoꝝ intelligãtur scḋm pp̄riũ et vulgarem itellectũ absq̄ subauditiõe vel interptatiõe vel extraneo itellectu. Contingit q̄ quidã decessit relicto nepote ex filio masculo p̄mortuo/et nepote ex filia dotata p̄mortua: vult nepos ex filio solus succedere: nepos ex filia vult concurrere. Primo q̄ritur vtrũ b̄nficiũ excludendi filiã dotatã q̃d datur filio/ trahat ad nepotem. Scḋo an qua rõne filia dotata excludit: excludat nepos ex ea. Probat p̄mo nepotẽ nõ cõtineri appellatiõe filij ex pp̄rio significato/s; ex iterptatione. de v̄bo. sig. l. iusta Nam in illa. l. pbatur filiũ cõtinere nepotẽ eo modo quo filius cõtinet filiã: sed hoc nõ est nisi p interptationẽ/ non ex pp̄ria significatione. Item et que differunt specie et diuersam habent iuris dispositionẽ/ in multis nõ possunt dici idem numero et in substãtia: s; in multis differunt filij et nepotes. insti. de here. ab intest. §. cũ filius. et. l. illam. C. de colla. et disponũt iura de filijs et nepotibus: vt de psonis diuersi gradus. et in iure succendi et rũpendi nepos cũ filio nõ pcurrit: ergo nõ potest dici nepotẽ appellatiõe filij cõtineri. cũ differãt vt dixi noie/ iure/ specie et gradu. facit. l. si idẽ. C. de codicil. ad hoc. l. q̄ si nepotes. de testa. tu. et insti. q̃ da. tu. pos. §. si In cõtrarium arguit q̄ nepos ex propria significatione vocabuli venia/ appellatione filij. Nam vt dicit ex allusione vocabuli colligit pp̄rius sensus rei. l. ij. §. appellata. ff. si certũ peta. et. l. pupillus. §. territoriũ. et l. tugurij. de v̄b. sig. et. C. de testa. l. i. sed allusione hui⁹ v̄bi fili⁹ cõri nec nepos: cũ dicat fili⁹ a filos q̃d est amor/et eadẽ amoris causa. et idẽ amor est ad filiũ et ad nepotẽ. l. iusta. et. l. liberoꝝ. §. sed et papirius. de v̄b. sig. Ad hoc in auf. de nõ eligen. scḋo nubẽ. §. cũ igitur. Non obstat. l. q̄ si nepotes: q: loquitur q̄ de cõi vsu loquẽdi non cõprehẽdit/s; de pp̄a significatiõe sic: vt. d. §. sed q̄ papiri⁹ ostendit et probat q̄ intellect⁹ qui habet ex cõmuni apellatiõe sit intellect⁹ significatiuus. l. labeo. cum sua glo. de supel. lega. Sed itellectus figuratus nõ est ille pp̄ri⁹ quẽ figurat. C. de iure ãnu. au. l. ij. et de latili tol. l. i. circa principiũ. Et px ad sensum q̄ figura hominis non est homo: sic acceptilatio nonest vera solutio sed imagin aria. facit de regulis. iuris lege. imaginaria. Item auctoritas senatus

consulti non pōt mutare propriā
naturā videlʒ rei significatū.ideo
aliter ꝓuidit in rebusq̄ vsu cōsu=
mūtur in quib⁹ salua rerū substā
tia prouidere non potuit.l.i.ff.de
vsuf.ea.re.q̄.vsu cōsu.Si hoc non
pōt facere ius scriptum:ergo nec
ꝯsuetudo loquēdi pōt mutare rei
propriū significatū. quē nō dʒ al=
terare vel mutare cōsuetudo. si=
cut ne partiū expressa cōuentio.
q2 est imutabilis sicut vera rerū
vocabula.l.si q̄s i fūdi vocabulo
de lega.i.In alijs rōnib⁹ hoc con
firmat ex ꝓpria ꝟbi significatiōe
nepotē apellatiōe filij contineri.
et ꝑ cōsequēs admitti debere ad
bñficium statuti ꝯ filias dotatas
nam ꝓuilegiū datū filio trāsit ad
nepotes.C.de q̄stio.l.milites.⁊.l.
diuo marco.Nam et mortuo filio
eius locū obtinet/⁊ eius loco sub
rogat.⁊ ꝑ ꝯsequēs ei⁹ naturā as=
sumit ex vi ⁊ natura subrogatio=
nis.l.si et.§.q̄ iniuriaꝝ.ff.si quis
cautio.⁊.l.gallus.§.vidēdū.ff.de
libe.⁊ posthu..Et q2 de ista ꝓpria
ꝟbi significatiōe in dicta.q.tāgit
q̄ dicta sunt:et alia circa hoc vti=
lia ⁊ subtilia:iō aliquātulū lati⁹
quoad hoc retuli istā.q.q̄ tetige
rim.S.in.iij.mēbro interꝑtatiōis
declaratiue.ꝟ.tertio ꝓncipalit ⁊ē
vbi videas decisionē, scōi dubij q̄
stionis ꝓdicte. ¶Trāseo nūc ad
aliā.q.quā in ista materia dispu=
tauit Ray.de forliuio in istis ter=
minis.In ꝓncipio volumis statu
toꝝ cuiusdā ciuitatʒ cauet ꝙ sta=
tuta debeāt intelligi ad lrām ꝑut
iacēt absq̄ glosatione/subauditi=
one/interꝑtatione /vel extrinseco
itellectu.Alio statuto cauet ꝙ q̄=
cunq̄ cōmiserit aliqḋ maleficiū/
iudicis arbitrio puniat.Qui ve=
ro cōmiserit homicidiū.de capite
tur.Cōtingit ꝙ titius occidit fra=
trē vel filiū fratris/querit an pu=
nietur pena arbitraria vigore ꝓ=
mi statuti an ꝓcise pena capitʒ vi=
gore secūdi. Conclusiue tenet ꝙ
possit puniri pena vtriusq̄ statu=
ti quo ad originē /sed vna impos
ta tollit alia.Non obstat ꝙ statu
tū ꝓhibeat interꝑtationē/⁊ istaē
interꝑtatio quedā vt nō. in.l.sed
sciendū ad.leg pō.de par. vbi ex
interꝑtatiōe occisione fratris vel
filij fratris cadit parricidiū et ꝑ
cōsequens cessat statutū de pena
in maleficijs positū d simplici ho
micidio ille casus ponit.nā vt di
cit interpretatiōes iuriscōsultoꝝ
eodē iure funguntʒ lʒ ꝑ modū ad=
ditionis ⁊ suppletiōis veniāt ad
ius vetus.ar.ff.de orig.iu.l.ij.§.i.
ꝟ.ne diutius.nā augmētū trahit
ad materiā ꝓncipalis vt eodē iu
re videt.et eq̄tate fundatur.ff.de
pac.do.l. inter socerū.§.cū inter
Et hinc sumpta occasiōe ꝯsequit
distinguendo duos casus. primū
de interꝑtatione legis municipa=
lis ꝓhibita vel permissa .scōm de
ipsa itelligēda vel nō intelligēda
fm iterpretationē iuris cōis.Cir
ca vtrūq̄ mēbrū refert plures spe
cies interꝑtationū.de q̄bus q2 su
perius dctum est nō repeto.Ex
mēbris ei⁹ elicio ꝙ interꝑtatio q̄
sumitur ꝑ cōgrua ꝟbi siue voca=
li expositiōe/locū habeat in statu
tis.de verbo.obli.l.i.in fi.de orig.
iu.l.i.in ꝓnci. Itē interꝑtatio q̄ se
hʒ ꝑ modū extēsionis de vno ca=
su ad aliū / etiā hʒ locum rōne ab
surditatʒ vitāde vel etiā circūscri=
ptionis.absurditas eīn semper dʒ
intelligi exclusa.et si exclusio ver=
bis videat omissa. vt.l.scire opʒ.

.§.aliud.de excusa.tuto.de testa. l.cōsulta diualia.de regu.iu.l.aliō .§.absurdū. Sicut et circūscriptio q̄ sub specie legis sepe crimē innoluit.l.fraus.et.l.contra.ff.de legi.et exemplū posui.S.ex declamatiōe Senece.de transac.l.cū hi.§.si cū lis et.l.non dubiū.C.de legi. Quandoq3 volo extēdere p modū equitatis et silitudinis rōnis.et tunc aut illa eq̄tas reperit scripta i aliq' lege vel statuto.et pōt fieri vt puta statutū phibet pcedē in delictis cōtra maiorē.xxv.an.et minorē.xxx.nisi cū certa solēnitate pter non pfectā etatē.et certe hoc statutū d3 trahi ad minorē.xxv.an.vbi magis a iure subuenit q̄ illi de q̄b9 statutū loq̄t et absurdū eēt aliī dicē.et ita si nō eēt ista equitas in lege:rō q̄ exprimit i statuto posset ad illam adaptari oi mō. Nam rō extendit mētē3 statuentis ad illū casū in q̄ eadē rō reperitur.l.nolo et rei.§.verbum ex legibus.ff.de vb.sig.et.c. si postq̄.de elec.in nouella.aut illa eq̄tas nō est scripta in lege/ nec ex rōe expressa in statuto colligit et non d3 extendi:et tūc h3 locū regula q statuta nō recipiunt interpratione extēsiuā.vt.l.quicquid astringende de vb.obl. Et in hoc differt interpretatio statutoz ab interpretatione legū. quia leges trahuntur ad casus non decisos p similitudinē3 equitatis et rōnis vt.l.non possunt.de legi.nam hec est legū intentio nichil relinquere indecisum.C.de vera.in enu.l.i.§. cūq3. Non decisa autem lege municipali relinquūtur decisioni iuris cōis.ff.solu.ma.l.si cum dote3 Et ista est eius doctrina q̄ vtrum concordet vel in aliquo aduersetur theoricis supradictis per te videas.per hoc enim sentit q casus indecisus per legem vel statutum debet decidi potius per similitudinem legum q̄ statutorū.de quo superius tactum est.etc.

Finis huius diuine repetitionis.

Opus pene diuinum celeberrimi vtriusq3 cēsure interpretis dñi Petri de ancharano i materia statutorum super.c.canonum statuta de constitu. quod prius Rome tum Bononie impressum fuerat adeo corruptum atq3 incmendatum vicio scriptorum et impressorum incuria.vt tanti viri opus ferme obtenebratum foret. Dehinc vero per Benedictū3 hectoris bononiensem librarium post magna arte castigatum. Demum originali proprio reperto enucleatius reuisum/editu3 est. Cuius impressionem re vera emandatissimam nouissim9 impressor magister Andreas bocard consilio et ope sedu li correctoris:qui variis impressionibus non sine labore reuolutis hāc aliis pretulit prorsus insequi nisus est.

l.i.

¶ Solennis repetitio.

Rubrice et capituli primi de iudiciis excellentissimi I.U. luminis dñi Philippi decii mediolanensis nuperrime in lucē edita ac diligentissime impressa.

¶ De iudiciis Rubrica.

Pro solito more hec Rubrica secundum Jo.an. et alios ad precedentes sic subordinat. nā .S. dictū fuit de preparatoriis iudiciorum: ideo competenti ordie titulus iste de iudiciis subiicitur: et fuit ista cōtinuatio glo. in rub.ff.et.C.eo. Ex qua elicit qꝫ premissis preparatoriis ad principalē dispōnē infert. vñ bñ dicit Bar. in.l.fi.col.i.ad fi. per illū tex.C.de codicil. qꝫ ille q̄ eligit pparatoriuz vtiqꝫ vr̄ eligere illud ad quod preparatio fit. Et q̄ aliquez defendit in causa pparatoria ēt in cā principali cogit defensionē suscipere vt no. Bart. p illū tex. in.l.q̄.pprio.§. itē q̄rit.ff.d pcu. et ex pparatoriis adulterii arguit et pbat adulteriū.l. et si amicis.i fi. iūcta.l. qꝫ ait i prin. et ibi gl. i vbo in ipis reb⁹.ff. de adul. ¶ Ex q̄ vr̄ cōfirmari et dclarat qđ Bal. singulariter dicit in.c. tue.S.de pcur. in ver. q̄d si absqꝫ carnali copula. vbi voluit qꝫ sicut mulier pūatur dote ppter adulterium ca. plerumqꝫ.J.de dona. Iter virū. ita propter osculum luxuriosum: vel manibus positis ad mā-millas. vt vbis suis vtar. allegat tex. in.§.i. qui mo. feu. amit.

¶ Nam certe hoc videtur verum quia ex talib⁹ preparatoriis adulterium infertur per supradicta. Sed quando cōstaret qꝫ non fuisset secutum adulteriū prout Bal. loquitur dictum eius esset valde rigorosum. et non probatur iure quia pcise iura loquūt de adulterio: et cum penalia sint non dñt extendi ad osculum in quo longe minor ratio videtur. et tex. quē ipse adducit loquitur in feudo vbi non agitur de dāno sed poti⁹ de perdēdo lucrum et quia ad dominū directo reuertitur: ad quem facilis videtur regressus argu. eius qđ habetur in cap i.i.J. de feudis. Preterea dum in illo textu priuat vasallus feudo. quia cū vxore domini cōcubuit vel cū illa turpiter lusit: intelligi potest quādo ex tali turpi lusu argueretur adulterium prout ex concubitu arguitur sed quando constaret qꝫ adulterium nullo modo cōmissum fuisset: forte ille tex. nō haberet locuz

¶ Similiter ad superius dicta dicimus, qꝫ ille qui fuit iudex in preparatoriis etiā de causa principali cognoscit.l. minor.xxv. annis. in fine. principii.ff. de euic. et in.l. ordinarii.C. de rei ven. ex quo Bald. not. ibi in.i.col. in.ii. not. infert ad pulchram q̄stionem qꝫ si quis agere velit cōtra laicū et cōtractū quez iurauit dicat simulatū fuisse et coram epō petat. absolutionem a iuramēto ab eodem iudice ecclesiastico causa principalis debet terminari. qđ dicit bene esse notandū et hoc dictū pro notabili Alex. sequitur in.l. quotiens .C. de iudi. et idem Alex. in consi.lviii. incipi. circa primū quesitū ad fi. lib. i. et in consil.lx. incipi. in causa et lite con. viii. in.iii.li. ¶ Pau. in de cast. in.d.l. ordinarii. in pe.col. de quo Alex. in locis supradicta nul-

lā mentionē facit. dicit q̄ dictum
Bal. non videtur verū. q2 in casu
d.l. ordinarij/erat iudex cōpetens
in vtraq̄ causa. nec. ibi ex iudicio
preparatorio noua iurisditio acq̄
ritur. sed in questione Bal. eccle=
siasticus i causa pricipali nō erat
competens contra laicū. vnde nō
est dicendū q̄ ex iudicio prepepa=
ratorio in causa principali iurisdi
tio acquiratur. cū regula in con=
trariū sit. quia minus dignum nō
trahit ad se illud qđ digni⁹ est vt
no. in. l. si quis sciens. C. de rei vē.
et ita sequuntur posteriores scri=
bentes in. d. l. quotiēs. ⁊ ratio ista
Paul. de cast. facit contra conti=
nuationem supra factam quia nō
congruit q̄ preparatoria iudicio=
rum que premittuntur ad se tra=
hant dispositionē principalē. ecō=
tra bene conuenit q̄ preparatoria
sequātur dispositionē principalē
l. in argento. in princi. ff. de aur. et
argen. ibi etiā quo ad preparatio
nem bibendi comparatū est: et fa=
cit regula accessoriū. de reg. iu. in.
vi. ¶ Si volumus tenere opinio=
nem Bal. que cōis est prima facie
dici potest q̄ etiam in questione
Bal. ecclesiasticus esset iudex cō=
petens contra laycū ratione iura
menti quod in contractu reperit̄
cuius virtute laycus de foro eccle
siastico efficitur vt est casus in. c.
fi. de fo. cōpe. in vi. et ideo non vi=
det̄ q̄ agatur ibi de acq̄rendo no
uam iurisditionē vt Pau. de cast.
dicit. sed potius de preoccupando
iurisditionē inter plures compe=
tētes. vnde bene ↄuenit q̄ si adea
tur vnus iudex ex pluribus com=
petentibus super iudicio prepara
torio videatur etiam facta occupa
tio in iudicio principali. quia qui
eligit preparatorium vtiq̄ vide=
tur eligere illud ad qđ preparatio
fit vt p̱ Bar. in. d. l. fi. p̱ illu3 tex. C.
de codi. cū alijs. s. allegat3. Et ad
rationē dn̄ ipse dicit q̄ minus di=
gnū nō trahit ad se qđ dignius est
R̄ndetur ⁊ dico q̄ illud verū est ni
si q̄ min⁹ dignū est habeat conne=
xitatē cū digniori ⁊ pricipali ꝓut
est in p̄paratorijs in q̄b⁹ ordo da=
tus est a iure vt p̄mittant̄ et dispo
sitio p̄ncipal' sequat̄. l. i. ff. de ori=
gi. iu. l. icerti. C. de interdi. nā q̄n̄q̄
minus dignū etiam trahit qđ di=
gnius est. §. si tamē alienā purpu
ram insti. de rerū diui. bon⁹ tex. in
cle. per litteras. de p̄ben. vnde ali=
bi doc. volūt q̄ si p̄bēda cōiuncta
sit cum canonicatu q̄ collata pre=
benda alicui clerico etiam canoni
catus qui dignior est videat̄ colla
tus vt tradunt Compost. Jo. an.
Anto. de but. ⁊ oēs in. c. cū. M. de
cōsti. Fede. consilio. xxix. incipi. q2
in presenti. in. vi. col. Archi. ⁊ Do=
mini. in. c. si clericus. de p̄ben. l. vi.
cū si. ⁊ q̄n̄q̄ ex accessorio infertur
ad p̄ncipale. nā ꝓbato accessorio
ꝓbatū videt̄ p̄ncipale. tex. singu=
laris vbi Bal. in. l. ij. C. de dot. pro
mis. ⁊ sic vident̄ euitari posse rō=
nes quas cōtra Bal. Pau. de cast.
inducit. ¶ Sed tamen diligenter
inuestigando vlterius opinionem
Bal. non videtur vera. et contra
eam est casus qui in locis predi=
ctis minime allegatur in. l. i. C. ad
exhiben. vbi. dicitur q̄ preses
prouincie cognouit in actione ad
exhibendum que preparatoria
est ad rei vendicationem: et ta=
men causa principalis ad iudi=
cem rei remittitur. non ergo ibi
qui est iudex in causa prepara=
toria iurisditionem acquirit in

principali.⁊ illū tex.ad hoc pōderauit Saly.ibi in prici.Cōprobatur hoc ratione q: in questione in qua.Bal.loquitur ex necessitate absolutio petitur a iuramēto ab ecclesiastico.c.i.de iureiuran.no. per glo.et doc.in.c.quāto.eo.tit. vnde ex hoc argui nō pōt q etiam in causa principali illū velit habere iudicē argu.l.rem legatam.ff. de adimendis leg.xxviij.q.i.in.c. iam nunc.actus eni q fit ex necessitate non infert ꝯsensum i iudicem vt not.Bal.in auk.offeratur in scđo no.per illum tex.C.de lit.cōtest.et idem Ange.dicit in.l.sed ⁊ si suscepit.in princi.de iudi.Sic etiam qui ex necessitate litigat nō videtur personam aduersarij approbare. vt no.Bald.per illuz tex.in.l.ij.in secūdo no.C.de bo.auc.iudi.Non obstant que supra dixi.Et primo q rōne iuramenti ecclesiasticus erat competens in causa principali:quia illud est verum si ageretur ad obseruationez contractus sup quo iuramentū interponitur prout loquitur text.in.d.c.i.Similiter si agatur ꝑ absolutione iuramenti:vt no.do.Abb.in.d.c.i.de iureiurā.Sed cū agatur de retractatiōe cōtractus ecclesiasticus nō videtur competēs q: vbi quis forum sortitur ratione cōtractus in aliquo loco ille forus non attēditur si agatur de resolutione cōtractus.l.ij.vbi text.notabilis quem ibi not.Bal. et Pau.de cas.C.vbi et apud quē cogno.resti.i inte.Et hoc in questione nostra oīno dicendum videtur.q: iuramentum stricte ⁊ in forma specifica interpretatur.c.ad nostram.el.i.de iureiur.et in notabili q̄stione tradit Bar.in.l.amplius non peti.ff.rem ratam haberi.In practica tamē non de facili ab opinione Bal.recederet.vnde vt tutiori via euitet cautela est q actor remittat iuramētū qđ pōt iuxta no.in.c.i.de sponsa.⁊ in.c.i.de iure iuran.tūc eni non erit opus absolutione.⁊ illa absolutio esset facti nō iuris q̄ nō tribuet iurisditionez. ita not.Pau.de cast.instruit in cōsilio.lxix.incipiente visis et ponderatis oībus in.ij.col.in ver.et sic nō obstat.et sequitur Alex.in.d. l.quotiens.et idem Paul.de cast. in.d.l.ordinari ij.dicens se ita Brixie consuluisse.Ex quibus oībus hec pma cōtinuatio vtilis redditur qđ raro cōtinuationibus ꝯtingit

¶ Secūda est continuatio quam Abb.refert.q: .S.visum fuit de instrumētis iudiciorū videlz de constitutionibus/de consuetudine/et de magistratibus vnde nunc merito subijcitur rubrica de iudi. Ista cōtinuatio non satisfacit q: etiam alia sunt instrumēta iudicioꝝ vt sunt testes ⁊ instrumenta.c.peruenit el.i.j.de testibus cogē.l.notionem.in §.instrumentorum.ff.de verbo.signi.et de his tn̄ inferius habetur.⁊ attēta rōne pdicta pmitti debuissent. ¶ Unde tertio et postremo p do.Abba.alia continuatio adijcitur.Nam cum .S.in titu. proxi.precedenti dictū sit de arbitris ⁊ ad instar iudicioꝝ arbitria redacta sint.l.i.ff.d arbitris.idcirco rubrica de iudicijs hic situatur et colligitur ista ꝯtinuatio per glo. in rub.ff.et.C.de arbi.Non tn̄ videtur sine dubio procedere.q: ratio q arbitria ad instar iudiciorū redacta sunt arguit q titulus de iudi.preponi debuisset ante titulum precedentē de arbi.cuz prius sit exemplar q̄ exemplū.l.in testa

mento.ff.de condi.et demon.et ita Abb.hac rõne videt̃ istam ꝯtinuationẽ reprobare in rub.ꝫ.de arbi. Sed tamen saluari põt q: argumentuꝫ ꝑcederet si respectu vtriusqꝫ tituli ordo cõsideretur et.re existẽte integra si queraĩ ꝗs titulus ꝑponi debeat de iudicijs vel de arbitris. tali enim casu debet sequi titulus de arbitris.quia ad instar iudiciorum arbitria sunt.⁊ ita loquitur Abb.in rub.ꝫ.ꝺ arb. et bene sed cũ titulus de arbitris iam reperiatur hic pri⁹ collocat⁹: et id factum sit bona rõne: vt per Abb.ibi in rub.nũc tantũ querit̃ de isto titulo de iudicijs ⁊ dicitur ꝙ hic recte subijcitur.q: arbitria sunt redacta ad instar iudiciorũ. Ex hac eñ similitudine ⁊ coniunctione q̃ ita generaliter inter istos titulos consideratur/iustificatur ista ꝯtinuatio quã Abb.hic põit. ¶ Expedita cõtinuatione prius ꝗ̄ vlterius progrediamur consentaneum est diffinitionẽ iudicij inuestigare. Et iudicium prout hic capitur ẜm Abb.post antiquos hic cõmuniter diffinitur ꝙ iudicium est actus trium ꝑsonarũ: iudicis/ actoris/et rei in iudicio cõtẽdẽtiũ. ¶ Primo in diffinitione ibi actus. iste terminus actus accipitur hic ꝑut in diffinitione designat̃.alias vero videt̃ significare reꝫ que breui momento absoluat̃.l.actus.C. de ferijs.l.actus.ff.de reg.iur.vñ absolute non ꝯueniret iudicio qꝺ causam habet successiuam.

¶ Secũdo dũ dicit̃ triũ ꝑsonarũ i hoc ista diffinitio non videt̃ generalis. q: quãdoqꝫ iudiciũ reperit̃ cũ duabus tãtũ ꝑsonis: vt ptꝫ in iudicio inq̄sitionis.vñ non videt̃ bona diffinitio q̃ nõ cõuertit̃ cum diffinito.l.i.§.i.ff.de dolo.not.in l.i.ff.de testa.⁊ ita arguit do. Cardi.quẽ Abb.hic refert ⁊ sequitur Imol.hic ⁊ Alex.in rubri.C.eo. sed ad hoc ꝑ do.Abb.hic respondet̃ ꝙ in ista diffinitione cõsideratur illꝺ qꝺ plerũqꝫ et regulariter ꝯtingit:nõ autẽ attẽdit̃ qꝺ in aliq̄bus casibus ꝯtra regulã reperit̃ ad qꝺ Areti.hic nõ in lectura impressa:sed in priorib⁹scriptis eius adducit text.in.l.i.ff.de legi.vbi diffinitur lex ꝙ est cõmune preceptũ:et tñ hoc nõ est sempverũ q: nõ semp precipit nec semper cõis eñ.vt habetur in.l.legis virtus.ff. de leg.⁊ in.l.fi.C.de legi. Sed põt negari ꝙ in.d.l.i.ponatur diffinitio legis vel preceptũ.ibi enim accipit̃ prout glo.declarat. ¶ Unde pro responsione do.Abb.ratio videtur manifesta. Considero enim ꝙ diffinitio debet ꝯstare ex genere ⁊ differentijs. vt not.in.l.i. vbi Bar.ff.de testa.et ideo bene cõsonat ꝙ diffinitio ad cõem regulam tantũ referat̃ q: in casibus qui a cõi regula declinant: alie videtur esse differẽtie que illos casus specialiter respiciunt.et in casib⁹ ẜm regulã procedẽtibus non possunt verificari:et iõ vna diffinitio non põt esse gñalis vt omes casus ẜm regulã ⁊ cõtra regulã cõplectatur sic ergo inspecta regula cõi iudiciũ est actus triũ ꝑsonarũ iudicis actoris ⁊ rei.⁊ in istis trib⁹ quiditas ⁊ substantia iudicij cõsistit.in ꝑgressu tamẽ iudicij etiam testes requiruntur.et propter hoc dicit tex.iij.q.iij.c.i.ꝙ in omni iudicio quattuor ꝑsone esse debet. Sed tamẽ testes ad substantiam iudicij non sunt necessarij.vt Azo dicit in summa.C.eo. in principio.

¶ Tertio in diffinitione ibi in iudicio hoc intelligo in loco iudicij prout accipit in.l.pen.ff.de iusti. et iur. et in.l.noluit.ff. de interrog. actio .alias non conueniret q in diffinitione ponatur et exprimatur illud de quo queritur. ¶ Quarto ibi contendentium.ex hoc videtur q ad essentiā iudicij requiritur contentio.ad qd bene facit text.in.c. forus.in prin.de ver.sig.ibi iudiciū est dū discutitur. Si ergo reus cōfitetur debitū et velit soluere non videtur esse iudiciū cū nulla contentio sit.bonus text.in.l.si reus paratus.ff.d pcur.et in.l.si dom⁹.§. in pecunia.ff.de leg.i. Et si dicatur etiā quādo reus confitetur debitum: lis tn̄ dicitur cōtestata et fert diffinitiua: vt p glo.in.c.dudum.el.ij.in verbo respōsionē.de elec.et p per glo.in.c.i.j .de lit.cōte.et in.l.i.vbi Bar.declarat.C.de lit.cōte.cū ſi. vnde sicut dicitur lis cōtestata p eū qui confitetur.ita videtur q tali casu iudiciū sit.ad hoc breuiter respondetur q nunq pfessionē debiti quā reus facit lis cōtestata dicitur nisi aliquo respectu contentio sit: vt colligitur ex his que Bar.tradit in.d.l.i.Jo.an.in addi. spe.i titu. de lit.cōtest.§.ij.vsi.q̄d si reus.et Abb.psequitur in.d.c.i.in.ij.car.v. quero quo ad fin.nō ergo mirum si dicatur iudicium.sed qn̄ absolute reus debitū pfitetur et velit soluere absq aliqua exceptione:tūc nō dr̄ lis esse contestata.nec videtur ibi esse iudicium per supradicta.

¶ Quinto et vltimo cōtra pdictam diffinitionē argui pōt:qz nō videtur ponere quiditatē et essentiam iudicij nec cām ei⁹ finalē designat put in diffinitione reqrit.l.i.ff.de testa.l.i.§.i.ff.d tutel.sed tm̄ actū ipm iudiciū narrat et describit. Sed dicatis q in iure nostro sufficit diffinitio nō pstare et genere et differētijs q̄ capiuntur vt quandoq ab essentia et quiditate rei diffinite et a cā finali:vt in iuribus preallegatis quandoq etiam differētie colliguntur psiderando illud qd diffinitur prout fit et in esse producitur:vt ptz in.l.v.§.stipulatio.ff.de verb. obli.et in.l.libertas.§.seruitus.ff. de statu homi.et sic in proposito cōtingit et in effectu sufficit q diffinitio puertatur cū diffinito.l.i.§.i ff.de dolo.l. quintus.la ij.§.cum aurum.ff.de aur.et argen. ¶ Alia fuit diffinitio Cald.quā Abb.hic refert q est causa in iure reddendo necessario posita cū interpositione psonarum.Sed p do.Abb.reprehenditur:qz fin eū nō videtur verum q iudiciū dicatur causa p text.in.c. forus.in princi.de verb.signi.vbi videtur q a pncipio qn̄ negociū proponitur causa est:dū postea discutitur iudiciū:ergo videtur q iudicium non sit causa:qz tantū a principio causa est dum proponitur:non ergo postea videtur causa sed iudicium. ¶ Sed certe in hoc Abb.iudicio meo decipitur.qz licet iudiciū dicatur dū discutitur.non tn̄ desinit esse causa.nam post ptrouersiā et litē cōtestatā cā dr̄ et q̄dem pprie:vt per glo.in.l.i.in v̄bo ad hiberi. ff. de testi.et in.l.cās.C.de transac.in verbo causas: adeo q ante litem contestatā nō dicitur causa.vt pcludūt Bal.et Saly.et Pau.de cast. in.d.l.causas.facit glo.in.d.l.fi.§. illud in verbo exordium.C.de tēp. appel.Sed tn̄ Bart.et doc.cōuer in.d.l.cās tenēt q etiā cā sit ante lit.contest.et idem Ang.in consi. clxxxviij.incipit.dn̄a.Peregrina.

Ro.i consi.ccccxij.icipie.pro habē
da.ꝛ ad hoc bene seruit text.i.d.c.
forus.ꝛ dixi i.d.l.causas. Sed ꝗ̄=
tum ad propositum fatentur oēs
ꝛ negat nullus.q̄n causa dicaꝛ pꝰ
lit.ꝯtest.ergo diffinitio Cald.bene
ꝓcedit dū inquit ꝙ iudiciū cā est
Nō ob.tex.in.d.c.forus.qꝛ respon
deꝛ ꝛ dico ꝙ aliter ille tex. intelli
gitur ꝗ̄ Abb.dicat nam dū ibi di
ciꝛ ꝙ causa est dū ꝓponiꝛ nō loq̄=
tur tex.isto respectu quasi velit ꝙ
postea non sit causa.quia hoc eēt
falsum ꝑ supradicta. Sed text.ibi
dūtaxat voluit dicē ꝙ a principio
nō dicatur iudiciū sed cā simplici
ter.ꝛ est sensus dum proponitur ē
causa simpliciter ꝛ non dꝛ adhuc
iudicium.postea vero dum discu
titur adijcitur nomē specificum ꝛ
iudiciū appellaꝛ.nō tn̄ desinit esse
causa lꝫ noie speciali iudicium no
mineꝛ:ꝛ sic declaratur ille text.ex
quo pꝫ ꝙ ibi nullo modo probaꝛ.
qđ Abb.dicit.sunt ꝛ alie diffinitio
nes quas hic prosequuntur Car.
Imol.ꝛ Abb.sed quia in his par=
ua admodum aut nulla consistit
vtilitas vlterius nō insisto.¶ Nō
omitto tamen ꝙ diffinitio quā po
stremo Abb.hic trahi videtur du
bitabilis.dum inquit ꝙ iudicium
est cause discussio que coram indi
te iuridice fit nam ista diffinitio vi
deꝛ etiā competere decreto quod
a iudice adhibita cognitōe cause
interponiꝛ.vt probatur i l.magis
puto.§.ne passim.ff.de rebus eoꝝ
in.l.naturali.§.si queraꝛ.de cōfir.
tut.in.c.dudū.de reb.eccl.nō alie.
in.vi.ꝛ tn̄ nō videꝛ illud esse iudi=
dicium cum ibi nō sint tres ꝑsone.
¶ Iudiciū in isto titulo vt pꝫ ex
supradictis accipiꝛ pro instantia
ꝛ discussiōe cause vt in.l.ꝓperan=
dū.§.i.C.eo ꝛ in.d.c.forus. Pluri=
bus tamen alijs modis q̄n ꝗ̄ diciꝛ
iudicium ſm subiectā materiā de
qua agitur:vt Abb.declarat hic ꝛ
est glo. ordinaria.i.§.preterea inst.
q̄bus non est permis.fa.test. Host.
in sum.eo ti cum. cōcordantijs.vt
per Alex.in rub.C.eo ꝛ ibi pau.de
cas.nouem significationes ponit.
ꝛ inter alias refert ꝙ iudicium q̄n
ꝙ accipitur pro voluntate simpli
ci ꝛ libera.vt ꝓbaꝛ in.l.thais.§.lu
cius.el.ij.cū glo.i ꝟbo.iudicis.ff.
de fideicō.liber.Et ideo per illum
tex.Bar.no.de in.l.si sic.ff.de leg.
i.ꝙ si res vel causa alicuius iudi=
cio committatur commissio facta
intelligiꝛ libere volūtati eiꝰ adeo
ꝙ absolute facere poterit illud qđ
velit.Sed tn̄ idem Bar.in trac.ad
reprimendū in ꝟbo vibebiꝛ. col.i.
seipsum corrigit ꝛ contrariū tenet
vcꝫ ꝙ importat arbitriū boni viri
ꝛ voluntatē regulatā a iure ꝛ hoc
in.d.l.si sic.doc.cōiter sequuntur
idem Bar.in.cle.sepe.col.xv. ꝛ per
Imol.in col.antepe.de verbo.sig.
Anto.de butr.in.c.i. circa.fi.ſ.de
ꝯsti.ꝛ ibi Imol.ꝛ moderni ꝛ idem
Mathesil.in notabili.xvi.incipiēs
te no.ꝙ ꝟbū iudicio Alex in cōst.
xxxiij.incip̄.viso themate.cola.i.
in.i.li.ꝛ ad hoc est glo.xxxvi.q.ij.
in.c.tria.in verbo iudicauerit.Et
ꝓ ista cōi opinione allegaꝛ text.in
c.verum.ſ.de foro compe.ibi sub
tuo iudicio cognoscatur.ꝛ i.c.iter
corꝑalia i fi.de trāsla.ꝑla.ibi mise
ricordiā postulans ꝛ iudicium nō
requirēs.ꝛ idē diciꝛ in.ca.illud.de
cleri.excom.mini.ꝛ videꝛ textꝰ.ad
litterā in.ca.in causis.ſ.de re iud.
dū inq̄t i causis que summi pōtifi
cis iudicio deciduꝛ ordo iuris et
rigor eq̄tatis est subtiliꝛ obſuādꝰ

¶ Sed tamen ista iura que pdoc. maxime moderniores adducūtur hoc non bene probant. Nam pmo tex.in.d.c.verum nihil facit qz iudicium ibi accipit pro iurisditione non eo respectu de quo in questione nostra agit. Scdo ad illuz tex. z ad oia iura supra allegata rndet z dico q in iuribus pdictis verbū iudicium ad persona iudicis refertur. Unde non mirum si non importat liberā voluntatē sed regulatā prout in iudice requirit. qz verba accipiunt fm qualitatē psone ad quā inferunt. l. plenū. §. equitū. ff. de vsu z habi. z ad hoc specialiter facit verbum volo quod de sui natura liberā importat voluntatē. l. cū quidā. ff. de leg. iij. l. fideicōmis. §. quamq3 de leg. iij. Si tn dirigatur ad iudicē alterat pter qualitatem psone. z itelligit de volūtate que a rōne moderat: vt voluit Hosti. z Jmol. p illū tex. in. c. significauerūt. j. de testi. Sic ergo in pposito dicendū ē q l3 in iurib9 supra allegatis q ponam iudicātis respiciunt iudicium intelligat pro arbitrio boni viri non p hoc tamē infert quin extra illos casus etiaz tale vbū libere voluntati accōmodari possit: prout voluit glo. in d. l. thais. §. lucius. Cuius opinio cō probat qz ille q in vltima volun tate disponit dicit iudicare. c. lic3 in fi. de sepul. in. vi. z testamentum iudicium appellat. l. iij. ff. de test. mi. z in. l. si qs pecuniaz. ff. si quis o. ca. te. z in. l. i. C. de sacrosan. eccl. z tamen in testamentis agit de libera voluntate. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. facit tex. in. c. non solum de regula. in. vi. ibi n n desūt iudi dicium rationis. ergo videtur esse aliud iudiciū qd non sit rōnis sed volūtatis. z ad idem tex. in. c. qualiter. el. i. j. de accusa. nam etiā qui vtitur libera voluntate iudicat dū eligit. Ex quibus oibus videt q iudiciū sit terminus cōis z generalis ad liberā volūtatē z ad regulatā z s3 subiectā materiā intelligatur. z ad hoc etiā allego tex. z bal. ibi in. c. i. §. donare. qualiter feu. alie. poss. vbi Bal. dicit q verbum iudicare ē verbum cōe. vnde in qstione pdicta quando iudicio alicuius res vel cā committit cōsiderandū ē q si agat d preiudicio tertij prout regulariter videt in similibus causis talis commissio intelligit arbitrio boni viri Et ita cōis opinio procedit: z sic loquitur gl. in. d. c. tria z sic oia iura supraallegata pcedunt. Et hoc nō est ex eo q natura vbi ad hoc restringatur sed propter subiectam materiam: qz superior q committit in dubio non presumitur q tertio velit preiudicare. vnde tali casu etiam si essent verba q de sui natura importarent liberam voluntatem. tamē ne tertio piudiciū inferat accipiū tur p voluntate regulata z p arbitrio boni viri. vt dici9 not. Ant. de bu. in. c. i. col. pe. v. nō obstat. v cōsti. z sequit Jmol. ibi z idē La. in allegatione. lxi. incip. visis litteris colū. ij. z do. Abb. in. c. dilecti. j eo. Et hoc colligit ex dictis Bart. in. l. filiussa. ff. de dona. dumloqtur de statuto q potestas possit facere ad sui voluntatem. z idē Bar. in. l. i. ff. de testa. mili. cum concor. vnde merito Bal. dicit in. ca. qnta uallis. circa fi. j. de iureiuran. q in cōpromissis voluntas pro discretione z arbitrio boni viri accipit. si vero non agit de piudicio tertij s3 tm pcedentis: tūc talis cōmissio

latius deberet interp̄tari scз.p libe ra voluntate q̄z natura verbi hoc patit̄ si materia talis sit que hoc idem suaderet.d.c.licet.cū si supra allegatis. ¶ Judiciū itaq̧ p instā tia z p̄gressu litis p̄ut accipit̄ hic fm Abb.hic dicit̄ lite contestata. an̄ lit.contest.p̄p̄rie nō est iudiciū q̄z ab ipsa contestatiōe z discussio ne cause nominatur.c.forus.in p̄n de verb.sing.ibi dum discunt̄ iudi cium.z glo.hoc tenet in.l.iudiciū soluitur in p̄inci.z in.le.si is qui. Rome.in verbo iudicium.ff.eo.z in.l.nam z nocere.ff.pac.i.l.i.C.eo ti.z in.l.z quia in glo. pe.ff.de iu risdi.om.iudi . vnde quod fit ante litem contestatam debз fieri ante iudicium.l.si is qui se obtulit.ff.d rei.vendi.l.amplius non peti.ff. rem ratam haberi.in.le.i.C.de lit. conte.in.l.i.§.ij.ff.de interrog.ac. Et ideo dicit Bal.in auť.clericus col.ij.C.de epis.z cle.q̄ ante litem contestatam nō dicunt̄ p̄p̄rie acta iudicij sed preparatoria.z idē Bal. in.l.i.§.similiq̧ modo.el.ij.C.de latina liber.tol.dicit q̄ ante litem contestatam p̄rop̄rie non dicit̄ fi gura iudicij facit glo.in auť.in me dio litis non fie.sacras iussio.col. viij.§.si.i verbo prohemijs z i cle. i.in verbo citationis.eo tit. z in.l. si.§.illud.in verbo exordium.C.de temp.appella. Et ex his verificat̄ quod Bal.dicit in.c.i.in.i.opposi tione de lit.contest.j.vbi inquit q̄ litis contestatio est fundamentuз z lapis angularis iudicij.z reten ta hac conclusione infertur q̄ gl. in rubri.C.de in ius vocando non recte loquatur dum dicit q̄ iudici um incipit a citatione.allega.tex. in .§. si.institutio.de pena temere liti.quia imo,incipit iudicium p̄ro p̄rie a litis cōtestatione per supra dicta. Non ob.tex.in.d.§.fin.nam vt dixi in.d.rub.non probat dictū glo.quia non loquitur de iudicio: sed dicit citationem esse principiū actionum instituendarū. Ex q̄ etiā loquitur per verba futuri tempo ris.potius videtur velle q̄ citatio preparatio sit z preambulum futu ri iudicij.

¶ Saluari tamen potest dictum glo.in rub. p̄realle gata in quibus dam casibus in quibus conclusio supra facta non procedit. Primo vt.Ab.hic dicit respectu loci:quo casu etiam iudicium dicitur ante lit.contest.vt no.in.l. voluit. ff.de interrog.act.sed melius probatur in.l.si fideiussor in p̄rin.eo.tit. Se cundo q̄tum ad iudicem vt iuris= ditio ab eo preoccupetur ante lit. contest.iudicium dicitur.l.vbi ce= ptum iuncta.l.si quis postea.ff.d iudi.facit quod no.in.c.gratum i c.lз vndiq̧.s.de offi.dele. Tertio quo ad interrumpendum p̄rescri= ptionem de qua in.l.sicut.z in.le. omnes.C.de p̄escrip.xxx.āno.vbi citatio dicitur facta in iudicio an= te lit.contest.

¶ Uel secundo dicamus q̄ glo.in p̄reallegata rub.C.de in ius vocā. vera sit quando largo modo iudi cium accipitur. z sic considerari videtur in rub.hic attento q̄ post istum titulum sequitur titulus de foro compe.et de libel.obla. Pro= p̄rie vero et stricte iudicium lite contestata intelligitur per supra= dicta.

¶ Ange.tamen in.l.i.C.de iudic. aliter loquitur.dicit enim q̄ respe ctu partium iudicium ceptum nō dicit̄ nisi lite contestata. sed q̄tuз ad proprietatem verbi iudicium

incipit a citatione. allegat text.in d.§.fi.insti.de pe.temere liti.et gl. in.d.rub.C.de in ius vocan. pro q̃ facit quia iudicium dicitur quasi iurisditio.c.forus in prin.de verb. signi.et hoc in citatiõe verificatur que deb3 fieri de commissione iudicis in.l. neminem. C.de exhiben. reis.de quo in.c.i.j.e. et hoc sentit. Bart.in. l.ij.ff.de fur.dum inquit q principium iudicij durat vsq3 ad litem contestatam inclusiue. et sic vult q ante litem contestatam inchoetur.medium vero iudicij vsq3 ad conclusionem in causa extenditur:et finis durat vsq3 ad sententiã fm Barto.in dicta l.ij.

¶ Ex quo notandum est q appellatione iudicij sententia continetur.quod expresse Bald.dicit.in.l. i.in.iiij.notabili.C. si aduersus rẽ iudi.do.Abb. in capit.vnico.j.de plus petitio.Et idem glo.et doctores in capit. statutum.§. insuper in verbo iudicium. de rescript. in vi.et in capitu.i.§.si vero in verbo iudicij.de exceptio .in.vi.ad idem glo.per illum tex.in. le.i.in verbo iudicium.ff.si ex nox.causa aga.facit tex.in.capi.personas in cap.ad aures.j.de appella. et in.c. in causis.j.de re iudi.

¶ His preludij loco premissis pro discussione eorum que circa istam rubricam communiter doc.hic tradunt de tribus principaliter questionibus dubitari contingit. Prima est an iudicium inquisitionis ordinarium vel extraordinarium esse dicatur: Secunda erit vtrum ius patronatus de sui natura sit mere spirituale: Tertia quomodo iudicium ciuile a criminali distinguatur:

¶ Circa primam questionem Innocen.variauit vt Abb.hic refert sed ipse pro concordia concludit q extraordinarium dicatur eo q in tali iudicio in pluribus ab ordine iuris communis receditur. Sed tamẽ ordinarium dici potest quia modus iste procedẽdi a iure introducitur. Et aliquo respectu ordo iuris seruatur absolute tamen et proprie secundum eum non dicitur ordinarium nec in eo haberet locu3 statutum quod de ordinario loqueretur.et sic Abb.in effectu videtur sequi dictum Inno.in.c.oportueat j.de accusa. vbi dicit illud esse extraordinarium. et hoc voluit glo. in.c.quoniam.cõtra i.verbo extra ordinario.de proba.et.ij.q.i.c.multi.in verbo extraordinario et idem sentit glo.iiij.q.iiij.in.c.i.in verbo quattuor in fi.Et secũdum Areti. et modernos quos ipse refert ista opinio probatur ratione manifesta.nam extraordinarium illud esse dicitur quod contra regulas iuris cõmunis cõceditur.l.in cause.la.ij.in princip.ff. de mino.l.i.et per totum. ff. de extraordina. cogni.sed inquisitio regulariter prohibetur.l.rescripto.§. si quis accusatorem.ff.de mune.et hono.ergo iudicium inquisitionis extraordinarium dicitur.

¶ Ista ratio de iure ciuili bene procedit quia inquisitio dumtaxat in quibusdam casibus permittitur. vt no.in.l.ij.§.si publico.de adul. sed de iure canonico non videtur vera: quia regulariter inquisitio permissa videtur.c. i.§. de offi.ordi.et bonus textus in.c.si quid vero.lxxxvi.distinc.et ideo Bald.in dicto.c.i.de offi. ordina. in secunda columna.versi.quero vtrum inq̃sitio expresse tenet q de iure cano

nico sit remedium ordinarium. sed de iure ciuili extraordinarium dicatur ratione predicta. et hoc idem. Bald. dicit in c. super litteris. in vlt. i. car. in princip. ver. quero inquisitio. §. de rescrip. Card. in. cle. sepe circa fi. de verborum signi. et sequuntur moderni hic et ad hoc consonat quod Barto. voluit in. l. si maritus. §. si autem extraneus. ff. de adulteri. dicens quod vbi inquisitio indistincte a statuto permittitur auxilium ordinarium dicitur licet de iure ciuili extraordinarium sit ex quo regulariter prohibetur. et illa opinio primo facie videtur probabilis.

¶ Et vlterius his rationibus suaderet potest. nam tribus modis proceditur ad correctionem delictorum, per accusationem/ inquisitionem/ et denunciationem/ in capit. qualiter. el. ij. §. fina. j. de accusa. cum ergo a lege ista inquisitio permittatur tale iudicium ordinarium dicitur. argumen. l. i. C. de vaca. mu. lib. x. vbi ordinaria dicuntur munera que a lege imponuntur. et licet de iure ciuili videatur esse iudicium extraordinarium cum in quibusdam tantum casibus concedatur. tamen ex quo de iure canonico generaliter permittitur videtur assumere nomen vt ordinarium dicatur: ad hoc text. nota. in. l. i. de iudici. lib. x. ibi non extraordinarium vt hactenus sed canonicum: id est regulare nomen accipit. Comprobatur hoc quia in iudicio inquisitionis ordo et forma procedendi datur a lege in dicto capi. qualiter. el. ij. §. debet. et in capit. qualiter. el. i. in princi. ibi debitum inquisitionis ordinem obseruantes: ergo videtur ordinarium. facit text. in. l. omnes. C. de anno. et tribu. lib. x. ibi nec esse extraordinaria nec vocari que solenniter deferenda sunt.

¶ Et certe his rationibus videretur dicendum quod ordinarium sit in specie sua. nam quamuis magis ordinarie procedatur in accusatione. per hoc tamen non tollitur quin etiam inquisitio ordinarium dicatur: quia plus et minus non differunt specie. l. fina. ff. de fun. instru. Et ex his infertur contra Abb. hic quod si statutum loqueretur de ordinario etiam in materia odiosa quod iudicium inquisitionis comprehendatur. quia proprie in sua specie ordinarium est per supradicta. Et ad hoc bene facit tex. in. l. fina. §. vxori. ff. de aur. et argent. leg. vbi in legato quod facit testator de argento balneari. etiam argentum illud continetur: quo dumtaxat diebus festiuis in balneo vtebatur. et tamen in legato solet stricta interpretatio fieri. l. nummis. ff. de lega. iij. licet enim materie odiosa sit. tamen fit lata interpretatio quatenus proprietas verborum requirit. l. cum lege. ff. de testamen. et dispositio que generaliter loquitur includit omnes casus etiam quod in vno casu maior ratio sit quam in alio. bonus text. in. l. i. §. quod autem. ff. de alea. facit text. in. l. in fraudem. §. fina. ff. de testamen. milit. et quod ibi Bald. et in. l. i. §. et generaliter. ff. de lega. prestan. cum similibus. Et secundum predicta iustificatur

opinio eorũ qui tenent iudicium
inquisitionis extraordinarium es
se prout dixit Inno.in.c. dilecto.
de sen.ex.lib.vi.Jo.an.in.c.ṗ.d re
scrip.in.vi. Guil. de suza.in. l.ea
quidem'quẽ Albe.ibi refert.C.de
accu.& Jo.de ana.in.d.ca. qualit
el.i.in.v.col.de accu.vbi cõcludit
ꝙ respectu susp͡si⁹ inq̃sitio dicat
ordinariũ iudiciũ.sed cõpatiue ad
accusationẽ extraordinariũ vide-
tur id Domi.in.ca.dilecto.de sen.
excom.in.vi. ¶ Predictis tñ mini-
me obstantib⁹ verior vr̃ et magis
placet opinio cõis que hʒ ꝙ abso
lute extraordinariũ iudiciuʒ sit et
sic cõcludo ꝙ etiã de iure canoni-
co iqũisitio sit iudiciuʒ extraordi
nariũ & hoc quidem ꝓbat p̃cipue
duplici rõne. Prima est:qr extra-
ordinariuʒ illud esse dr̃ qd officio
iudicis expedit.l.pecunie verbũ.
§.persecutionis.ff.de verb.sig.l.
cuʒ fili⁹.ff.si cer.pe.& in.l.si cui le-
gatũ.in fine principij.ff.de cõdi.et
demõ.in.l.i.§.solẽt.ff.de exercito.
in.l.salariũ.ff.mandati.& in.l.i.C.
de libe.& eo.libe.& in.l.i.in prin.ff.
de var.& extra ordi.cogni.'n q̃bus
oĩbus iuribus ista cõclusio bene
probatur.sed iudicium inquisitio
nis officio iudicis expedit in.d.c.
qualiter & qñ el.ij.j.de accu.ergo
extraordinarium est,& ita inferunt
Bal.Ange.& Pau.de cast.in.d.l.
i.C.de libe.& eo.libe. Scd̃a rõ est
nã vt supradictũ est extraordina-
riũ dr̃ illud qd ꝯtra rl̃as iuris cõ-
munis conceditur.l.in cãe la.ij.in
prin.ff.de mino.sed istud iudiciuʒ
inquisitionis in qualʒ eius pte de
clinat.& a rl̃is iur ꝯmunis recedit
qd ptʒ.Judiciũ eñ in treas partes
pricipaliter diuiditur vt no. Bar.
in.l.ij.ff.de fur.hʒ p̃ncipiũ mediũ
& finẽ.in p̃ncipio iq̃sitiõis sine ac
cusatore ꝓcedit.d.c.qualiter.qd ẽ
contra rl̃aʒ.l.rescripto.§.si q̃s ac-
cusatorem.ff.de mune.& hono. In
scd̃a pte.s.in medio testes recipiũ
tur lite non ꝯtestata.c.qm̃.§.sunt
& alijs.j.vt lit.non cõtest. In vlila
pte.l.in fi.non iponit pena deter-
minata a iure:sʒ ꝯdẽnatio alterat
& arbitrio iudicis pena iponit.ca.
inquisitionis.j.de accu.& sic pʒ a-
normalũ esse hoc iudiciũ & extra-
ordinarium p supradicta & hoc ab
solute idem Bal.sequitur l.l.i.§.in
initio col.fi.ff.de offi.prefec. vrbi.
¶ Nõ obstant allegata.s.in ꝯtra
riũ.q̃ ꝑmo rñderi põt ꝙ inq̃sitio
sit remediũ ordinarium ex q̃ pmit
tit de iure canonico p supradita
Et ita de remedio Bal.loquitur
in locis supra allegatis.iudiciũ tñ
iq̃sitionis extraordinariũ est p ea
q̃ supra dixi. ¶ Sed tñ ista dr̃ia q̃
subtiliter fit inter remediũ & iudi
ciũ piculosa vr̃.qr inq̃sitio respicit
modũ agendi.& a tali mõ ꝓcedẽdi
iudiciũ ordinarium vel extraordi-
nariũ nolatur. vt est tex.in.l.fili⁹
ff.si cer.pe.vbi iudiciũ extraordi-
nariũ dr̃.qr remediũ qd ibi compe
tit extraordinariuʒ est.& vr̃ ꝙ alit
iudiciũ iudicari nõ possit ꝙ̃ ipm
remediũ sit & eodẽ mõ induci pñe
alia iura supra allegata. ¶ Unde
scd̃o aliter rñdet & dico ꝙ dato ꝙ
inq̃sitio gñalit de iure canonico p
missa sit.nõ tñ p hoc dicenduʒ est
ꝙ ordinariũ sit iudiciũ ei⁹ qr qua
litas & natura iqũisitionis est cõ-
tra rl̃as iuris cõis vt supradictuʒ
est:comprobatur hoc. nam resti-
tutio in integrum dicitur extra-
ordinariũ remediuʒ.d.l.in cãe la.
ij.ff.de mi.& tñ illa gñalit pmitti-
tur in causis minorꝝ:sic ẽt denun-

ciatio cōcedit a iure.d.c.q̄lit el.ij.
j.de accu.ꝛ tn̄ iudiciū denūciatio
nis extraordinarium est vt videbi
mus in.c.nouit.j.eo.ꝛ idem dr̄ in
pluribꝰ legibꝰ supra allegatis. Et
ad arg.dū dr̄ a lege īducit: ḡ ordi=
nariū est.l.i.de va.mu.dic illd ve=
rū nisi illud qd̄ pmittit repugnet
rōis iur͛ cōis ꝓut p3 in īq̄sitiōe et
in restitutiōe in itegrū cū silibꝰ q̄
officio iudicis expediūt p supradi
cta. Nō obstat ꝙ ēt in inq̄sitione
data forma sit ꝛ ꝙ in sua spē dica
tur ordinarium.qꝛ l3 aliquo respe
ctu ordiariū dici possit hoc tn̄ nō
facit ꝙ absolute ordinariū dicat
ꝓut doc.loquūt. Sūt em̄ alia plu
ra q̄ cōcurrūt ꝛ p̄pōderant vt ex=
traordinariū appellet ꝛ in casibꝰ
mixtis attendit illud qd̄ p̄ualet.l.
queritur.ff.de stat.homi. Confir=
mat hoc.qꝛ attēta tali rōne nunq̄
iudiciū ex ordinariu3 diceretur cū
sp esset aliqualis ordo q̄ posset cō
siderari.nā ēt restitutio in itegrū
h3 ordinē suū ꝛ in notorijs etiam
aliquis ordo cōsiderat in.c.ad no
strā el.ij.j.de iureiu.ꝛ tn̄ constat
ꝙ ista extraordiaria sūt. ¶ Quan
tū vero ad sc̄da3 p̄ncipalē q̄stionē
Ant.de but.hic.ꝛ in.c.quāto.j.e.
post alios quos ipse refert cōclu=
dit ꝙ iuspr̄onatꝰ de sui natura sit
mere spūale. Et hoc p̄cipue ꝓba=
tur ex eo ꝙ iura dicūt tale iuspa=
tronatꝰ cōicatum laycis fuisse ex
gr̄a vt i.c.ij.de iurepa.ḡ dat intel
ligi ꝙ sit de sua natura spūale.qꝛ
si esset temporale iure communi
absq3 gratia laycis concederetur
¶ Sed ad hoc rn̄det ꝙ l3 de gra=
tia iuspatronatꝰ laycis competat
nō per hoc īfert ꝙ de natura eius
spūale sit.qꝛ gratia alio respectu
considerat. Nā dato ꝙ esset tem=
porale: est tn̄ annexū spūalibus et
rōne connexitatis ide3 iudicat de
eo qd̄ de spūalibus rebꝰ vt exp̄sse
dicitur in.c.q̄stro.j.e.vn̄ sicut trās=
actio ꝓhibet in spūalibꝰ.c.super
eo.de transac. ita etiam in iurepa
tronatꝰ.c.preterea.eo.ti. Et simo
nia sicut in spūalibus: ita in iure=
patronatus cōmittitur: vt no.in
c.veniēs.el.i.j.de testi.qꝛ in conne
xis spūalibus simonia ꝯmittit: vt
per glo.i.q.i.in sum.ꝛ cū spūalia n̄
cadāt in laycū.c. sacrosancta.ꝛ.c.
messana.s̄.de elec.ita esset dicēdū
de iurepatronatꝰ ꝙ est connexum
spūalibus: et de cōnexis idē iudi=
cium habetur per supradicta. S3
tn̄ ꝯtra istā regulā dispēsatū fuit
ꝙ iuspatronatꝰ l3 cōnexū sit spūa
libus tn̄ cōcedatur laycis vt inni=
tent ad bn̄faciendum ecclesijs. Et
ad hoc etiā tendit qd̄ p alia verba
Areti.hic dicit et ista est clara re=
spōsio ad istud fundamentum cui
Abb.non bn̄ rn̄det. ¶ Alia ḡ fuit
principalis opinio ꝙ iuspatrona
tus sit tp̄ale de sui natura. quam
Abb. hic.ꝛ in.c.quāto.j.eo.pluri
bus verbis ꝓbat: ꝛ seq̄tur.qꝛ p p̄=
sentationē quā patronꝰ facit nul=
lū ius p̄ntato q̄rit. Et ideo patro
nus laicꝰ variare pōt.c.cū aūt.de
iurepa. ex p̄sentatiōe em̄ fm eum
datur initiū quoddā ad ius spūa=
le obtinendū vt latiꝰ Abb.hic et
in.d.c.quāto isistit. Sed tn̄ rōnes
sue precise non videntur probare
intentionem eius sed veniunt a re
motis.nō em̄ sequit. Nō queritur
ius p̄sentato: ergo non est spūale.
Similit iura nō dicūt ꝓut Abb.
refert ꝙ sit initiū ad futurum ius
spirituale: sed tm̄ dicūt ꝙ p presen
tationē patroni sit ichoatū nego
ciū: vt in.d.c.ꝙ aūt ibi a patrono

inchoatū.j.de iurepa. An aūt istō tale pñcipiū sit spūale: hoc nō declarauit ⁊ in dubio poti⁹ essꝫ dicēdū ꝙ tale initiū spūale sit ex q̄ institutio ad quā p̄sentatio ordinaꝝ spūalis est vt idem indiceꝝ de medio qđ ð fine ar.l.oratio.ff.de spō. et qđ no.in cle.dispēdiosā.de iudi. Aretinus tñ sequitur opinionem Abb.pro qua adducit tres rōnes quas ipē notabiles et cōcludētes dicit. Prīa est.nā spūalia nō p̄nt p̄scribi.c.causā que.j.de p̄scrip.sed ius patronat⁹ p̄scribiꝝ: vt no. Anto.de but.p illū tex.in.c.q̄relā.s. de elec: ergo vr̄ esse tp̄ale. Scd̄a. q: spūalia q̄ laico q̄nq̄ cōcedūtur detineꝝ p laycū et nō possidētur vt dicit Anto.de but. p illū tex.in c.cū apostolica.j.de his q̄ fiūt a p̄la.fa.qđ no.Inno.in.c.cū sicut.s. de elec. Jo.an.i.c.ij.de p̄bē.in.vi. sꝫ iuspatronat⁹ possideꝝ p laycū. c.consultationib⁹.de iurepa.s̄ vr̄ esse tp̄ale. Tertio p tex. in.c.lectis lxiij.di.vbi ius postulādi cōsecrationē pōt a layco p̄scribi.et sic nō videꝝ spūale. ita ergo i iurepatronat⁹ dicendū vt lati⁹ Areti.hic deducit.et sic tota vis eorū que ipse dicit reducitur ad hoc ꝙ iuspatronatus diceꝝ esse tp̄ale: q: p̄scribiꝝ et possideꝝ p laycū qđ i spūalibus nō cōtingit. ¶ Sꝫ tñ p̄dictis rōnibus rñderi pōt. Prīo negando ꝙ iuspatronatus non pōt p̄scribi: vt Arch.tꝫ.lxxi.di.in.c.hortamur.et ita efficaciꝝ pbat et ɔcludit Abb. in dicto.c.querelā.col.iij.et idem Abb.in disputatiōe incipiēte augerio l.i.dubio.i.vi.co. Nō ob.ꝙ iuspr̄onat⁹ p laycū dicaꝝ possideri.i.d.c.ɔsultationib⁹.q: illud verꝫ ē in patrono ꝓut ille tex.loq̄tur cū quo dispēsatū fuit vt habeat iuspatronat⁹.sed p aliū laycum q̄ nō esset patron⁹ non pōt possideri: vt p Abb.i locis supra allegatꝭ. Uel dicam⁹ ꝙ possessio ibi nō ponitur proprie sed p detentatione.fa.tex. i.l.stipulatio ista.§.hec quoq̧.ff. de ver.obl.et in.l.q̄ legatorū.§.filiū.ff.pro here. nā verbū possideant nullo mō ibi stare pōt ꝓprie. q: ius patronat⁹ est ius icorporale ⁊ incorporalia nō possidētur.l. seruus.§.icorruptibiles.ff.de ac. q̄rē.re.do.no.p glo.in.c.cōquest⁹. j.de foro cōpe. et in.ca.cū venisset s̄.de in iteg.resti. ¶ Uel scd̄o prīncipaliter ad omnia que Areti.ðt rñdetur ꝙ spūalia mere que nullo modo cōicata sunt laycis non possūt prescribi nec possideri per laycū.sic loquūtur iura allegata per Areti.hic sed ius patronatus q̄uis sui natura esset spūale in eo tñ est dispēsatū cū laycis. vñ non mirū si pōt p̄scribi a layco et possideri: ⁊ istā respōsionē exp̄sse sentit ipse Areti.hic: sed illam reprobat dicens ꝙ ista cōicatio que facta repiꝝ in laycū de iurepatronatus non dꝫ opari ꝙ p̄scribi possit. q: videmus ꝙ ius decimādi etiam q̄nq̧ laycis ɔpetit.vt no.in.ca.cū apostolica.de his q̄ fi.a prela.i.c. ij.de deci.in.vi. Et tñ extra illos casus q̄ cōceduntꝝ tale ius nō pōt prescribi.c.cām que de prescrip. ita fm̄ eum dicamus in iurepatronatus: sed ad hoc dicendum est ꝙ ista equiparatio non ꝓcedit: q: in iurepatronatus est facta maior cōmunicatio laycis q̄ in illo iure decimarum qđ ex priuilegio q̄nq̧ laycis conceditur. ius em̄ patronatus ad laycos generaliter pertinens trāsit in heredes: vt in ca. i.de iurepatrona.⁊ cū vniuersita:

te ransfertur etiã in contractibus ca.ex literis.de iurepatrona. qđ non est in iure decimandi. Et sic patet q rationes Aret. quas ipse concludentes dicit/euitari possũt Placet tamen opinio. Abb. pro q̃ michi videtur tex.in ca.quãto.j. de iurepatrona.i quibus iuribus dicit q iuspatronat⁹ est ãnexum spiritalibus.si ergo annexum est datur intelli.q de se non sit spiritu ale.quia illud quod est annexũ essentialiter distinguitur z videt quid diursum et separatum ab eo cui cõiũgitur. sicut dicitur q nullum simile est idez.l.q nerua.ff. depositi.ista em̃ cõnexio manifeste arguit diuersitatẽ.q: vna z eadem res non potest sibi coniũgi vt in ca.fi.j.de.insti.z in ca.fi.j.de baptis.no .in .l.ũ. ff.de stipen.ser. ¶ Ultima q̃stio superest quõ iudiciũ ciuile a criminali cognosca tur:z in hoc varie sunt opiniões Nã vna opinio fuit q ciuile iudicium sit z agatur ciuiliter qñ est pena pecuniaria.sed criminaliter qñ imponit pena corporalis.ita gl.in.l.i.C.qñ ciuil.act. crimina. preiudi.z.idẽ sentit gl.in.l. si qua per calũniam. C .de. epis. z cle.in l.quisepulchra. C.đ.sepul.viola. z ista opinio cõi ter non tenetur vt per Abb. hic.z per Bar.in.l.iij ff.đ.sepulc.viol. Sed tñ isti aliter non declarant quare ista doctrina non pcedat.nam pro ea videt tex.in auf. sed hodie. C.de epis.z. cle.ibi i qualz causa criminali vel pecuniaria: ergo videtur in illa alternatiua q causa pecuniaria nõ sit criminalis.z eodẽ modo loquẽdi vtitur tex. in auf.sed nouo iure.C.đ pe.inq̃ mal.iudi.Sed tamẽ hec doctrina nõ vr̃ vera:q:eti=am q pena nõ sit corporalis sz pecuniaria:cã tñ dicit criminalis: vt pbatur in.l.i.C.qñ ciui.act.cri.p iu.vbi dr̃ agi criminalit qñ đs in iudicio publico cõuenit:z tñ p crimie publico qñq pecuniaria pena imponit.insti.de publi.iudi.in prin.z in.§.item lex iulia de vi.iũ=cta.l.i.C.qñ ciui.act.criminali pre iudi.¶ Scđa opinio reperitur q vbi agit de crimie cã dicat criminalis al's vero cã ciuilis sit vt sentit gl.in.lege cornelia.ff.de iiu.sed Bar.ibi illam reprobat per tex.in l.pretor.§.i.eo. ti.ff.đ min.Et contra istam opinionẽ Abb.hic allegat tex.in.c.tue.ẽ. de pcu.ibi z si de crimine agatur nõ tñ criminalis est.z idẽ dr̃ in ca.p tuas circa fi nem.t.de simo.z.in ca.sup his.i ff. de accusa.ad idẽ allego tex.in.l. fi.ff.đ fur.vbi pro furto agitur ciuiliter z criminaliter z in.l.fi.ff.de priua .deli.in.l.pe.z fi.C.de fal.et illud verum est prope :imprope tñ e i largo modo videtur verum q si agatur de crimie ergo cã criminalis est:z ita accipit in ca.itẽ cũ quis.j.de rest.spo.sicut causa spũalis dicitur qñ agit de re spirituali.z de similib⁹. vt per gl.la te.xi.q.i.in sum. ¶ Tertiã opinionem posuit gl.in .l.iij .ff.de sepul. vio.q si pena acq̃rat fisco causa dicatur criminalis.Si vero parti agẽti dicit ciuilis z illã approbat Bar.ibi.z doc.cõiter sequũt Cy. z Bal.in.l.si qua p calũniã.C.de. epi.z cle.z idẽ sentit glo.i.i.l.aut dãnum.in prin.ff.de pe.z in.l.i.in gl.fi.vbi Alb.z Saly.C.de sepul. vio.z iđ tradit Imo.in rubu.ff.đ pub.iud.z Domi. i.c.i. đ.cle.piu. l.vi.z ad hoc ẽ bon⁹ tex.z glo.ibi in .§. summa. insti. de iniuriis

¶Contra istã cõmunẽ opinionẽ Abb.hic adducit tex.in.c.p tuas .j.de simo.vbi agit ad priuationẽ bñficij ⁊ illud bñficiũ nõ applicatur parti.⁊ tñ dicit agi criminalit Sed ad illũ tex.rñdet q lꝫ ibi pena nõ applicetur parti.nõ applicatur etiã fisco.vñ videt esse tertia species pene que dicitur remotio ab officio vt dicit tex.in.c.qliter.el.ij.in pñ.j. de accusa.⁊.in tali specie pene dicit agi ciuiliter ñ criminaliter: vt no. Bart. in.l. §. sciendũ est.ff.de suspec. tuto.ita dicit Areti. ad fi. hic ⁊ sequũtur moderni ad qd facit.q₂ quãdo agitur ad puationẽ bñficij:vt in.d.ca p tuas.pena nõ est pti applicabit vt ca.olim.de rescrip.in fi.Et ideo cclusio supradicta q hꝫ q ciuiliter agatur qñ pena parti applicat intelligit si talis pena sit q parti acquiri possit.¶Sed tñ consideran dũ est q per hoc non bene saluat cõis opinio que deficit sm hoc in tertio mẽbro. qñ.s.pena nõ applicatur parti nec fisco.Preterea ẽt qñ quis priuatur officio publico agitur criminaliter. ad hoc videt tex.i.l iij §.pena.ff.de crimi. stellio.vbi pro illo crimine qs priuatur officio ⁊ tñ agit criminaliter. nã ciuiliter ageretur pro actione de dolo.vt per glo.in.l.i.eo.titu. ¶Scdo cõtra cõem oplonẽ facit tex.quẽ Andre. sicu.hic adducit in.l.gaius.ff.ad silla.vbi ciuiliter agitur:et tñ pena fisco applicat. sed tex.ibi nõ dicit cãm ciuilem ſꝫ pecuniariã ibi.cum sit pecuniariã morte ingrate heredis extincta non videri.vnde qñuis pecuniaria sit.criminalis dicitur ex quo fisco applicat.Aliũ dicũt q in.d.l.gai⁹ agebat petitiõe hereditatis quo casu agitur ciuiliter licet nõle fisci agatur:vt declarat Bar.in.d.l.iij ff.d sepul. viol .no.in.l.i.C.de his q.vt indig.Sed hoc nõ videt vere q₂ verba littere repugnantium ibi bona essent fisco denunciata et in penã defuncti heredis vendicentur.¶Tertio cõtra cõem opinionẽ facit tex.in. d.auẽ .sed hodie.⁊. in.d.auẽ.ſꝫ nouo iure supra allegatis dũ alternatiue videt cã criminalis vel pecuniaria.g datur intelligi q pecuniaria cã non sit criminalis lꝫ fisco applicetur: sed dicẽdum est q causa pecuniaria ciuilis dicitur respectu pene corporalis que criminalis ibi appellat:et sic ex supradictis verificat quod dicit Saly.i.l.i.C.d .sepul. vio.in.ij.col.V. ex ista glo.q glo ⁊ iura abutũtur his vocabulis ſꝫ diuersam cõsiderationẽ. nã pena pecuniaria q fisco applicatur potest dici ciuil habito respectu ad penã corporalem.fa.tex.i.d.l.gai⁹ ff.ad silla.⁊ cõsiderata pena pecuniaria que parti acqrit pena pecuniaria que debetur fisco põt dici criminalis sm Saly.⁊ cõẽ opinionẽ vt.s.dixi.Et qñq₃ etiã dicitur agi criminalit licꝫ fisco nihil debeatur in.d.c.itẽ cuꝫ quis.j.de resti.spo.¶Non quoq₃ satisfacit doctrina quã circa hoc Abb.hic tradit.q₂ nullo modo cõsonat q si parti pena applicetur dicatur iudiciũ criminale. nã cum agatur ad priuatã vtilitatẽ iudiciũ ciuile est.l.infamẽ.ff.d. publi.iudi.cũ glo.in verbo iudicio ⁊ latius deducit Areti.hic ⁊ hoc meli⁹ pbatur in.d.l.i. C.qñ ciui.act. crimi. piu. Et ideo nõ videtur q pcise certa doctrina dari possit. Inherendũ est tñ opinioni cõi que minus pe

riculosa videtur et concludendo ex mente doc. dicamus quod causa ciuilis dicitur: cuius finis est comodum partis et privatum interesse. Si vero ad vtilitatem publicam agatur causa dicitur criminalis: vt concludit Anto. de but. hic. pro hoc alle. tex. xi. q. iij. in. c. cum quicunque ibi ciuiliter siue publice: ex quo infertur quod si pena que petitur debeatur parti iudicium ciuile sit. Si fisco vel reipu. applicetur iudicium erit criminale. Et ita cōis opinio bene procedit. ¶ Scdo infertur quod si agatur de priuatione officij priuatum causa erit ciui lis vt de tutore Bar. dicit in. d. l. i. §. sciendum. ff. de suspec. tut. Si vero officium publicum sit/ dicitur agi criminaliter. d. l. ij. §. pena. de crimi. stellio. Nō ob. tex. in. d. c. per tuas. J. de simo. vbi dicitur agi ciuiliter. et tamen illa priuatio bñficij videtur respicere vtilitatem publicam: quia largo modo dicitur ciuilis respectu grauioris pene. sicut largo modo criminaliter accipitur in d. c. item cum quis. S. de resti. spol. Uel ad. c. per tuas considerandum videtur quod ciuiliter ibi dicitur causa agitari. quia nō agebatur vt ille puniretur/ sed potius ad correctionem: quia per viam denūciationis procedebatur. Sic etiam vbi de crimine excipitur/ nō dicitur agi criminaliter. in. c. sup his. in fi. de accusa. quia non agitur ad penam. si ergo procederetur per inquisitionem videtur agi crimialiter: quia finis respicit penam. Et quando extraordinaria etiam pena imponitur arbitrio iudicis dicitur agi criminaliter. l. fi. ff. de fur. §. in summa. instit. de iniuri. Et ex his breuiter hec rubrica absoluta sit.

¶ Sequitur capitulum primum.

¶ Ex concilio aphricano.

De quo vult/ deo centuriensi epo: quem cum aduersarius ipsius eum petiisset ad conciliū introduci/ interrogatus an cū eo vellet experiri: prio id pmiserat et alia die respōdit hoc sibi non placere/ atque discessit: placuit vt nullus eidē cōicet: donec (satisfactiōe pmissa) fuerit absolutus. Nā adimi sibi episcopatū añ cause eius exitū nulli pt iure videri.

In epigrāmate siue subscriptiōe decretal' ibi ex concilio affricano. dictio ex/ causam proximam designat. l. eo tpe. §. fi. vbi Bar. ff. de pecul. no. l. l. i. C. si ser. ex ter. Ex quo datur itelligi quod ista constitutio ab ipso concilio imediate emanauit. Et ideo noīe concilij edit et dicitur cōciliaris vt hic. et in. c. i. ij. et. iij. J. ti. i. Si vero constitutio fiat pricipaliter a papa approbāte cōcilio: editur noīe pape. et dicitur talis a papa in concilio vt in. c. l3. in pri. S. de elec. in. c. eps. in. c. maioribus. J. de pben. in. c. monasteria. in c. vt clericorum. J. de vita et hone. cleri. et in. c. abbate. et glo. ibi de re iudi. in. vi. ita declarat do. Abb. in c. i. in quinto notabili. J. de spon. et in c. i. in vlti. notabili. S. de pac. in. ca. cōsensus. in. ij. notabili de reb. ecclē. nō ali. et in. c. ostius. in. iij. notabili.

billi.§.de elect.fiет si dicatur talis summus pōtifex de ꝯsensu concilij ꝯstitutio esset cōciliaris:sec⁹ vero si dicat de cōsilio ꝯcilij:q: tūc ascribitur pape qm̄ cōsiliū necessitatē nō inducit.c.cum olim.§.de arbi. sic notabiliter Abb.tradit in sermone quē habuit i ꝯcilio Basiliēsi colū.iiij.in vlti.pte. inducit ad hoc qđ tradit Arch.xvij.di.in pri. vbi inter consiliū ⁊ ꝯsensum hanc differentiā facit. Sed tñ hec differentia dubitabilis videt q: lȝ dicatur de ꝯsensu ꝯcilij:tñ dicendū videtur ꝙ ꝯstitutio summo pōtifici attribuatur: q: ipse principaliter nominatur.cōciliū vero ꝯsentit:et qui alteri faciēti ꝯsētit nō dicit facere/ nec ab eo act⁹ denominat.l. si pater.in fi.ff.de manu. vindi.et in.l.aliud est vēdere. in prin.ff.de regu.iur.⁊ qđ p illa iura Bal.tradit in.l.ij.in.xx.q.C.de rescin.vendi.Non ergo videt differētia quātum ad ꝓpositū/an dicat de consensu vel de cōsilio:quia vtroqȝ casu act⁹ fundat in ꝑsona summi pōtificis.Ad hoc faciunt plura iura in q̄bus ꝯsensus alicui⁹ requirit: et tñ actus tm̄ cōsiderat in eo qui pncipaliter illū facit.c.cām que.ī. eo.c.nobis.ī.de iure patro.i.c.cuȝ aplica et.c.tua.de his q̄ fi.a prela. in.c.sup questionuȝ.§.i.§.de offi. deleg.⁊ l.c.sicut.lulti.ī.de iureiu. immo ꝙ pl⁹ est etiā si dicat de cōsilio ⁊ cōsensu simul:cōstitutio tñ a summo pōtifice noiatur.in.ca.i. de renun.in.vi.vbi dr ꝙ papa statuit de cōcordi cōsilio ⁊ ꝯsensu cardinaliū.ideȝ in.c.i.circa fi.de reli. et venera.sctō:um in.vi.⁊ in.c.vnico.ne sede vac.in.vi.i.c.fi.de pac. et in.c.vnico.§.i.de cle.egro.eo.li. et hoc suadet q: papa ipse sine cōcilio pōt cōstitutionē facere.ix.q. iij.in.c.cūcta p mūdum. ¶ Illud clarum est ꝙ qñ papa attribueret ꝯstitutionē ipsi ꝯsilio diceret cōciliaris in.c. nimis.de iureiurā.ibi sacri auctoritate ꝯcilij ꝓhibemus ⁊.ij.q.i.in.c.fi.ibi dū inquit decernēte nobiscū scā synodo. Et ista inuestigatio an ꝯstitutio dicat pape vel cōcilij nō est sine effectu:q: cōstitutioni cōcilij nō ita de facili derogat.illa em̄ non tollit a summo pontifice p clausulā gñalē nō obstāte vt est dictum notabile Archi.in.c.i.de consti.in.vi.sequitur Bald.in.l.humanū.C.de legibus. Et eps cōtra cōstitutionē concilij non pōt dispēsare.glo.in.c.cum dilecti.in ꝟbo in etate.de elect.his expeditis summat hoc caplm̄ isto modo.Pactū de nō declinādo iudice al's suo/qui exceptione legitima poterat repelli irreuocabile est:hoc dicit fm cōem intellectuȝ. ¶ Diuidit i quattuor ptes.in pri ma pte narratio facti ponit.in secunda iuris dispositio.in tertia limitatio.in quarta iniusta accusatoris petitio remouetur.scđa ibi: placuit tertia ibi:donec q̄rta ibi: nam adimi.¶ Primo no.ꝙ etiam cause epoꝝ tractari possunt in cōcilio ꝓuinciali.⁊ sic fm Abb.post alios hic ter.intelligit de concilio ꝓuinciali.qđ tamē non bene ꝓbatur hic:quia simpliciter de ꝯcilio affricano loquit.⁊ potuit illud eē generale ꝓut de tali ꝯsilio habet in.c.i.§.de pac.in.c.i.ī.de ꝓchi. Et ꝙ conciliū istud generale fuerit:ꝓbatur per istum tex.ad fi.hic vbi ꝓsupponitur ꝙ in exitu cause eps posset priuari:ergo dat intelligi ꝙ esset generale.q: eps in concilio ꝓuinciali deponi non potest

iij.q.vi.in.c.accusatus.⁊ hoc infra Abb.dicit et idem Abb.in.ca.graue.in.iij.notabili.j.de pben. Confirmatur hoc qꝛ tale statutū ꝯcilij hic ponit simpliciter et pro generali canone habet. ergo videt ꝙ esse generale: qꝛ ꝓuinciale nō ligaret omnes.iuxta no.p glo.et doc. in.c.i.de ꝯsti.⁊ qꝛ cū simpliciter dicatur de cōcilio in dubio de gnali intelligit ⁊ sic in potiori significatu.argu.l.pume.§.qui in ppetuū ff.si ager vecti. vel emphi. pet.et in.c.pe.j.de sen.excom.Et cū concilium generale sit/illi n̄ derogat ex eo ꝙ nomen loci particularis apponatur.locus eīn ponit vt possit poni in ꝯtractu:put declarat do. Card. in ꝓhemio clemētinaꝝ.§. hec sane.in princi. ¶ Scḋo.no.ibi aduersarius ꝙ ille q̄ in lite michi se opponit cōtendendo in iure aduersarius meus dicit. qḋ notādū est ad statuta q̄ de aduersario loquuntur fm Anto.de bnt.⁊ Abb. hic facit tex. in.l. si aduersarius. C.de fide instru.⁊ idem Abb.dicit per illū tex.in.c.fi.in.i.notabili.de eo qui mit.in pos.cā rei ser.et in.c. ꝓposuisti.i.iiij.notabili.j.ti.i.idē Abb.in.c.in litteris.in.iij.notabili.⁊ in.c.itē cū quis.in ꝓmo notabili.de resti.spo.⁊ hoc idē Domi. tradit in.c.fi.in.iij.notabili.de intra.calū.in.vi.dicens illum esse aduersariū qui cōtra aliū litē hꝫ: qḋ dicit notandū pro statutis.omnis eīn qui contradicit/aduersariū se facit:vt inquit Inno.in.c.cū inter j.de excep.refert Bal.i.l.i.col.iij. C.qui admitti.Et nedū post litem inchoatā sed etiam ante aduersarius dicit:vt colligit hic.et meliꝰ ꝓbatur in.§.fi.isti.de pena teme. litigā.ibi aduersariꝰ in ius vocandus est:⁊ sic ante citationē aduersarius appellat.Similiter non solū ille qui litigare incipit:sed etiaꝫ qui in litē subrogat/aduersarius dicit. Domi.in.c.si hi.in ꝑn.in.iij. notabili:vt lit.pen.in.vi.vbi etiaꝫ dicit hoc notandū esse ꝓ statutis: et non tm̄ principalis in cā sꝫ etiā ꝓcurator/ aduocatus aduersariꝰ dicit.ita Nico.milis i vbo aduersarius.vbi allegat Anto.de but. hic in.iij.notabili. et idem Ant.de bu.dicit i.c.testimoniū.p illū tex. in.iij.notabili.j.de testi.ꝓ quo allego tex.cū glo.in.l.i.§.qui autē.in verbo aduersario.ff.de calū. Postremo etiā ille q̄ appellare pōt a snīa:censetur esse aduersarius fm Bal.in.c.qm̄.j.de testi.¶ Et ex eo qḋ dictū est de aduersario in lite/ infert ꝙ si datus iudex sit in alia cā poterit tanꝗ suspectꝰ recusari: vt p glo.⁊ doc.i.c.cū super.de off. deleg.⁊ ꝓsequitur Abb.hic.⁊ hoc clarū est durāte lite:vt tenet Specu.de iud.dele.§.sup eo.vsi.idem est si cū altera.⁊ Jo.an.et Domi. in.c.legitima.de appella.in.vi.et moderni tradūt in.c. postremo.j. de appel.¶ Sꝫ pulchra est et maior dubitatio si lis finita sit:an ille q̄ olim aduersariꝰ meꝰ fuit/possit nunc recusari.Et breuiter Areti.hic qui solus hoc specifice tangit cōcludit ꝙ sic.qꝛ inimicitia que causata fuit ex lite preterita/durare adhuc p̄sumitur.l.in ipsiꝰ. vbi Bal.p illuꝫ tex.C.fami. hercis.no. Inno.i.c.cū oporteat.j.de accu.⁊ bal.i auk.si dicat.C.de testi.Et qḋ tradit Pe. de anch.in.ꝯsi.cclvij. incipit in cā agitata.Et ex ista ratione etiā fm Are.infert ꝙ ille qui fuit aduersariꝰ meꝰ in lite non admittat ad testificandū ꝯtra me:qꝛ

inimicitia durare psumit lz cā fi nita sit.lz in hoc aliter sentiat Jo. an.i loco quē Abbas hic refert.et idē Areti.tradit in.c.repellantur in.i.col.j.de accusa.¶ Sed ista dicta non videntur sine dubio procedere. Naz primo ɔtra illud qd dictū est de iudice.facit tex.in.c.postremo.⁊ quod ibi Abb.in scdo nota. ad fi.j.de appel.vbi ille q fuit advocatus in vna cā si datus sit iudex in alia cā/non pōt recusari:vt colligitur ibi.in eodē negocio aduocati officio fūctus. ¶ Sicut ꝫ ibi psumptio que insurgit ex officio aduocatiōis.nā aduocat⁹ etiā aduersari⁹ dicit:vt.s.dictū est.et tñ suspitio tollit qñ fuit functus officio/⁊ in alia causa non pōt recusari:vt ibi. Jta in pposito dicēdum videt ꝙ iudex recusari non possit:ex eo ꝙ alias mecū habuerit litem.facit tex.in.c.ad hec.el.i. in.c.pposuit.j.de appel.vbi iudex a quo appellatū fuit in vna cā recusari pōt in alia cā appellatione pendente:ergo videt ꝙ finita appellatione nō poterit recusari. Et sicut ille nō repellit a iudicādo/a fortiori nō phibetur testificari:qꝛ ex leuiori cā recusatur iudex ꝙ̄ testis repellatur.vt per gl.in.c.insinuāte.in glo.i.et i.c.cū.R.in.gl.ij. s.de offi.dele.et.in.c.accedēs.el.i. vt lit.non ɔtest.⁊.xiiij.q.i.in.c.super prudētia.et in teste sentit Jo. an.in addi.specu.in rub.de teste quē Abb.hic refert.⁊ videtur tex. in aut.de testi.§.si vero qs dicat: ibi donec de crimine iudicet.Et lz Are.in.d.c.repellant. respondere conet ad illū tex.responsio sua diuinat ⁊ manifeste destruit illū tex. ¶ Non ob.pdictis qd Are.hic dicit de inimicitia q durare presumitur:qꝛ illud verū est rebus sic stantibus.d.l.in ipsius.cuz similibus.s. alleg.Sz hic videtur sublata causa inimicitie presumpte:ex quo lis finita est p supradicta.Si tñ durāte lite manifesta fuisset inimicitia et magna:⁊ cā de recēti finita fuisset/posset habere locuz qd Areti. dicit ex eo qd in simili dicimus de inimico nouiter reconciliato:qui adhuc suspectus reddit/et testis idoneus nō iudicat.iij.q.v.in.ca. accusatores.el.i.et tradit Jnnoc. in.d.c.cum oporteat.de accusa.Et qꝛ ista pendent ex facti ɔtingentia que occurrit non possunt bene distingui:merito in hoc stādum videtur arbitrio iudicis/put cōcludit Anto.de but.hic et bene.

¶ Tertio no.ibi petijsset eū.ꝙ citatio dz fieri ad instantiā partis: potuit tñ hic et videt ꝙ fuerit ex facti ɔtingētia. dictū tñ in se verū est vt do.Abb.hic psequitur.⁊ ad idez tex.in.l.fi.C.de bo.auct.iudi. poss.quē ad hoc adducit Bal.in.l. cōsentaneū.in.i.colū. C.quō et qñ iudex.⁊ idē Bar.tradit in.l.si finita.§.iulianus.cū ɔcor.vt p Alex. ibi in.iij.colū.ff.de dā.infec.facit tex.in.l.pperādum.§.et si quidez ibi requirēte parte.⁊ qd ibi Bart. et alij.C.de iudi.Et pdicta conclusio locū habz/nisi iudex ex officio suo pcederet.qꝛ tunc valet citatio absqꝫ petitione partis:vt no.do. Abb.in.c.pposuisti.in.ij.notabili.j.ti.i.Alex.i.d.§.iulian⁹.fac qd no.Bar.in.l.seius.i penul.q.ff.ad l.falci.quē refert ⁊ īducit Areti.h. ¶ Et subijcit do.Abb.post Ant. de but.ꝙ si facta fuerit citatio/in dubio psumit ꝙ reqsitio ptis iter uenerit:ex quo illa necessario reqritur vt p eū hic. Sed ista conse=

quātia nō videt vera:hoc requiri
tur de necessitate/ergo p̄sumitur.
nā in causis ordo iuris necessarrio
requirit:vt not.in.l.placitam.C.de
sentē.⁊ tñ pcessus non p̄sumit.c.
qm̄ cōtra.J.de pba.Et in actu pu
pilli auctoritas tuto:r necessaria
est insti.de aucto.tuto.in pn.et tñ
illa non p̄sumit.l.quecūqȝ.§.fi.ff.
de publi.Talis em̄ ꝯsequētia ha=
beret locū in solēnnitate intrīseca
put habet in.l.sciēdum.ff.de vb.
obli.⁊ in.§.fi.insti.de fideiuſ.Sed
i pposita qōne agit de solēnitate
extrinseca q nō p̄sumit.d.l.qcūqȝ
§.fi.⁊ hac rōne Roma.in.d.l.scien
dū ꝯcludit φ non p̄sumat citatio
nē factā fuisse ad reqsitionē ptis.
Sȝ Breti.hic rñdet ad hoc:lȝ ista
solēnitas extrinseca sit/tñ in isto
casu p̄sumit.qr in tali citatiōe ali=
qualis ipēsa reqrit:vt not.in.l.ij.
C.de sportu.⁊ actus in q̄ expensa
necessaria est fact⁹ p̄sumit instan=
te eo de cui⁹ interesse agit.l.fi.C.
de alimē.pupillo p̄stā. Et tradit
Bar.in.l.cū seruus.ff.de vb.obli.
vbi Alex.plura adducit:⁊ in pul=
chra qōne Abb.cōsuluit in cōsilio
liiij.incipiēte:videt ptio in pmo.
facit qd no.Inno.in.c.nōnulli.J.
de rescrip.⁊ Bald.in ꝯsi.cccxvij.in
iij.pte:ergo videt facta citatio ad
istātiā actoris ad quē res ptinet.
¶ Ista respōsio bñ pcederet si ex
pēsa esset ꝯsiderabilis put est i ca
sib⁹ supradictis.sed minima ipen=
sa q̄ in citatiōe occurrit/ nō debet
attēdi ꝯtra regulā cōem que hȝ φ
extrīseca solēnitas nō p̄sumit.ar.
l.scio.de mino.no.in.l.si pprieta=
rius.in pnci.ff.de dā.infec.in.c.de
appellatoib⁹.vbi dixi.J.de appel.
facit tex.in.c.et si qstiones.J.de si
mo.⁊.xij.q.ij.l.c.terrulas.vñ opi
nio Roma.videt sustētabilis:quā
pri⁹ tenuit etiā Bar.i.d.l.si finita.
in.§.iulian⁹.i glo.in vbo perēpto
rio.⁊ Alex.ibi sequitur in.iiij.col.
Alia opinio saluari pōt in actu in
quo de modico agat p̄iudicio: qa
tūc extrīseca solēnitas p̄sumit.vt
in sīli Abb.dicit in vlti.car.J.eo.in
vb.an aūt.vbi iducit qd voluit In
nocē.in.c.i.de cleri.pegri.et idem
Abb.in.c.albericus.in lectu.par=
mensi.J.de testi.facit tex.in.l.i.in
fi.ff.de ven.inspiciendo.
¶ Quarto no.fȝ Abb.post alios
hic iudicē posse partē interroga=
re/videt tñ φ poti⁹ a pte hic fue=
rit facta interrogatio dū dr an cū
eo vellet experiri:nisi dicamus φ
cū iste fuerit citat⁹ a iudice ⁊ corā
ipso cōparuerit consonat φ facta
fuerit iterrogatio ab eo corā quo
cōparuit/⁊ cui⁹ auctoritate citat⁹
fuit.Quicqd sit dictū i siverū est:
qr iudex interrogare pōt vbicūqȝ
eqtas hoc suadet.l.vbicūqȝ.ff.de
interro.actio.Et ista ꝯclusio Pri
mo ex pte āte ampliat:et etiā an=
te litē cōtestatā interrogatio fieri
possit:vt declarat do.Abb.hic.fa
cit illa dictio vniuersalis/vbicūqȝ:
ergo etiā ante litē ꝯtestatā.⁊ glo.
tradit in.l.i.in vbo dāni.ff.de in=
terro.actio.et in.c.pe.in glo.fi.de
iura.calū.Ex qb⁹ infert ⁊ ꝯsuluit
Roma.in ꝯsi.ccclxxiij.incipi.in ca
su pposito in prin.iudicē posse cō
pellere partē ante litē cōtestatam
ad respondendū/an scriptura sit
manu ipsi⁹.Et idē Jo.de ana.in
ꝯsilio incipiēte.visis his q̄ in pro
cessu.qd inter ꝯsilia ipressa non re
perit.Scdo ampliat ex pte post:
vt talis iterrogatio fieri possit/ēt
posteaq̄ in cā ꝯclusum sit.fm An
to.de bu.hic.⁊ in.c.cum cām.J.de
maio.

tura.calū.in.c.cū Johānes.j.de fide istru.z in.c.i.j.de lit.pte.z Bal. hoc idē dicit in.l.si accusatoribus col.fi.vsi.item ,pter aliud.C.de accu.vbi loquit in cā criminali.et indāt q̄ cōclusio fit parti non iudici. et sequit Domi.in.c.i.col.fi.de cōfes.in.vi.vbi ad hoc allegat Joh. an.in titu.de positi in.§.iiij.z concludit iudicē ex officio posse partē interrogare post cōclusū in cā. z idē Jmo.hic Alex.in cōsilio.liij. sła.liij.incipi.in cā vertente inter Michaelē li.i.z And.sicu.iii cōsi. xxx.incip.scribitur zc.quidē viso processu.Sic etiā in sili iudex pōt ex officio testes recipe.l3 in cā conclusum sit.vt tradit do.Abb.in.c. cū dilectus.j.de fi.instru.q̄sicq̄ enī pōt iudex ex officio eius facere illud qd̄ ptibus denegat:vt no.do. Anto.ia.c.cū dilect⁹.ā.de cōsue.in c.bene.el.i.ā.de postu.ptela.et qd̄ voluit glo.i.c.nulli.j.de accu.Domi.in.c.indēnitatibus.§.sane.de elec.in.vi.Est verū q̄ nimlti tenēt q̄ talia interrogatio p iudicē tantū fieri possit ad declarationē acti tatorū:nō aūt sup nouo articulo Jnno.in.d.c.cum iohānes.et ibi Cardi.in.ij.notabili.z videt glo. in.§.illud.in auc.de testi.inverbo nō habebit.circa fi.quā sequitur Car.in cōsi.lxxij.icip.singulatim ad singula in tertio dubio.et iste hoc tenet Roma.in l.iiij.§.hoc autē iudiciū.ff.de dam.in fec.vbi tñ Alex.col.iiij.conat tenere primā opinionē simpliciter q̄ videt magis cōis per supradicta.bene facit tex.i.c.pastoralis.i fi.j.de cā pos. z ,ppie. ¶ Jllud etiā notandū est q̄ iudex cautus sit:ne post cōclusionē cause partē admittat ad probandū/vel ad faciendum aliq̄d qd̄ non pōt fieri citra cōclusionē.q: vl derek cōclusiōem factā reuocare:vt tradūt do.de Rota in.vi.decisiōe incip.itē si postq̄.sequit Anto.de but.in.c.auditis.ā.de pcur.cū si. vt p Alex.in.l.qd̄ iussit.col.pe.ff. de re iudi.et in cōsi.lxx.incip.videtur prima.li.ij. ¶ Quinto no.ibi discessit:q̄ cōtumax dr ille q̄ illicē status recedit.idem pbat.xi.q.iij. in.c.certū est.no.Bart.in.l.cōtenta neū.in fi.C.quō z q̄n iudi.z Bal.p illū tex.i.l.oportet.§.sufficit.ff.de excu.tu.z in.l.sancim⁹.in pn.C.de iudi.Abb.in c.prout in pmo notabili.j.de dolo z ptu.ideo pena que imponit nō cōparēti etiā locū hz in eo q̄ cōparuit/z absq̄ licētia recedit:vt dixit glo.nota.i.c.cupientes.§.q̄ si p viginti.in vbo cōparere.de elec..in.vi.allegat text.ad hoc in.c.si postq̄.§.i.eo.ti.z lib.z dicit Anto.de bu.hic q̄ iste dr verus cōtumax.q: se pñtauit in iudicio/z sic notorie constat de cōparitiōe z de recessu ei⁹:q: iudicia manifesta sunt.vt i.c.venerabilis.§. secus.de sen.excō.in.vi.qd̄ notandū est ad statuta q̄ cōiter dicūt q̄ cōtumax habeat ,p cōfesso.intelligunt enī de vero cōtumace:vt per Ang.i cōsi.clxxxvi.visis igit.col.i. z idē Ange.in cōsi.ccvi.visis igit. cū sitib⁹.z idi i tali cōtumace statuta habebūt locū. ¶ Sexto no.fm Abb.hic q̄ excōicat⁹ donec satisfecerit nō liberat ex sola satisfactiōe sed vltra eā absolutio reqrit.Jste tex.tñ ad hoc parū facit:q: nō dicit hic simpliciter donec satisfacerit:put.Abb.loq̄tur:sed dr donec absolut⁹ fuerit.Quo casu clarum est q̄ absolutio requirit.dictū tñ in se verū:est q: ex quo eiect⁹ extra ecclesiam fuit/dz cū debita solēnita

te recõciliari. Innoc.in.c.bone.§. de eta.ꝛ quali. gl.i cle.i.i.v̄bo do: nec.de deci.quã Abb.ibi singula: rẽ dicit:sed alia est siliis in cle. pre: senti.i verbo donec.de censi.ꝛ in.c. cum tu in verbo donec.§.de vsur.ꝛ sequitur.Archi.lxxxix.d.i.c.decẽ: ter.ꝛ ibi reprobat glo. que contra riũ voluit i.c.fi.§.de mat.contrac. ꝯtra iter eccle.Et idem Abb.i.c.ij §.de spon.Et hoc etiã ꝓcedit si ad certum tp̄s excõicatio facta sit:vt tradit.Inno.in.d.c.cũ bone.Ant. de but.ibi ꝛ do.Abb.in.d.c.fi.

¶ Scd̄o etiam ampliatur vt hẽat locũ i summo pontifice:qui si ali: quē excõicauit donec satisfecerit absolutio requirit.qꝛlicet simpli ci verbo absoluere possit.nõ tñ vi detur i dubio vti ptãte sũma.c.ꝑ posuit.§.de cõces.p̄bẽ.ita do.Ant. ꝛ Abb.i.c.fi.p̄allegato. Predicta ꝯclusio limitat nisi q̄s excõicatus esset virtute alicuius ꝯstitutionis ꝛ constitutio reuocaretur ꝑ papã q̄ vellet illã haberi ꝑfecta.nã nõ esset opus absolutione. glo.no.in cle.i.i verbo ꝑfectis de imuni.ec cle.vbi. Car.ꝛ alij quã pro singu: lari allegat Abb. i.c.nulli.i fi.i.c. cum desideres.in p̄n.ꝛ in.ca.si ali. quando:de sen.excõmu.cum simi.

¶ Scd̄o limitat non habere locũ in suspenso i q̄ post satisfactionem absolutio nõ est necessaria:ſm gl. in.cle.i.de deci. ꝛ idẽ tenet glo. xi. q.iij.in.c.qui merito. vbi Archi.ꝛ xvi.q.v.in.c.si q̄s deinceps.ꝛ in.c. q̄squis.§.de elec.ꝛ in.c.fi.i verbo quousq̄.de offi.ordi.in.vi.in.c.exi git.de censi.li.vi. Circa istam dif: ferentiã tñ que cõiter fit iter excõi cationẽ ꝛ suspensionẽ.i contrariũ arguũt ꝛ efficaciter ꝓbãt ꝙ a pa: ri ꝓcedũt Pau.ꝛ Imo.in.d.cle.i. de deci.i glo.p̄allegata.ꝛ ibi Car: di.in.xxx.q.ad quod me remitto.

¶ Septimo no.ꝙ ꝯtumax in rece dẽdo absq̄ licẽtia iudicis,excõica: tur.Et qñ q̄s dicatur ꝯtumax dũ recedit declarat do.Abb.i.c.ꝑut in penul notabili.§.de dolo.ꝛ ꝯtu. Et gñaliter q̄libet ꝯtumacia dicit digna excõicatiõe.xi.q.iij.in.c.cer tũ.adeo ꝙ pro ꝯtumacia q̄ ex pars ua re insurgit q̄s excõicatur: vt ꝑ glo.singularẽ i.c. duo sunt.lxxxvi dis.q̄d ꝓcedit qñ contumacia con sistit in non cõparẽdo.sec⁹ vero si quis cõparuit ꝛ postea parere no luit ꝑcepto i re leui:qꝛ pro tali cõ: tumacia leui i non parendo quis non excõicat.ꝛ ita intelligunt ca: nones q̄ dicũt ꝙ pro leuibus cul: pis excõicatio ĩfigi nõ dꝫ.xi.q.iij.i c.nemo.i.c.nullus.Et sic infert ꝙ maior ꝯtumacia reputat illa que cõmittit nõ cõparẽdo/ꝙ̄ illa q̄ cõ: sistit in nõ parendo:vt lati⁹ prose: quit ꝛ declarat do.Abb.hic.Sed ꝯtra dñm Abb.insurgit Areti.hic ꝛ cõcludit ꝙ imo maior dicatur cõ tumacia in non parendo precepto iudicis:q̄d ꝓbatur ſm eũ qꝛ con: tumax in nõ cõparendo nõ habet pro confesso.sed si comparuit ꝛ no luit parere quia noluit respõdere positionibus habet pro confesso. l.generaliter.§.hisdem p̄sentibus vbi Bal.C.de reb.credi no. in.c.ij. §.de cõfess:ꝯ.in.vi.ergo videt ma: ior cõtumacia i non parendo. Se cundo dicit ipse cõtumacia i non comparẽdo/est species contuma: cie in non parendo . quia qui non comparet nõ paret mãdato: ergo non potest dici aliud delictum per se arg.l.pe.ff. vnde cogna.ꝛ sic ta: lis differentia quam Abb. hic fa: cit non videtur procedere.

¶ Ulterius contra d̄nm Abb. facit tex. in. d. c. certū. xi. q. iij. vbi eq̄ paratur cōtumacia quando nō venit vel si posteaq̄ venit noluit obedire. vtroq̄ enim casu. excōicat̄ ꝙ in proposito idē dicendum videt̄ in vtraq̄ ꝯtumacia ⁊ si altera maior debet iudicari illa que in nō parendo consistit maior videt̄. qm̄ maior dicitur contumacia que in presentia iudicis cōmittitur vt ipse do. Abb. dicit ⁊ probat in. c. cū causam. col. ix. ibi ⁊ ratio diuersitatis. j. de iura. cal. facit. tex. in. §. atrox. insti. de iniur. ergo maior videt̄ contumacia in non parendo q̄ in conspectu iudicis committitur Et ad idem arguitur sic maior dicitur contumacia que committit̄ post litem contest. q̄ ante vt do. Abb. inquit per illū tex. in. c. put. in penul. notabili. j. de dolo. ⁊ ꝯtu. ergo maior videtur contumacia i nō parendo q: ꝓpius ad iudiciū accedit. Et maior dicit̄ contumacia in fine cause q̄ in principio vel in medeo ſm Bal. in. l. i. in. i. notabili p illū tex. C. vt intra certum tēpus. Confirmat̄ hoc q: contumacia in nō parēdo non videt̄ considerari ad aliū effectū nisi vt post modum pareatur. ergo maior videtur contumacia in nō parēdo q: ꝓpt̄ q̄d vnū q̄dq̄ tale ⁊ illd̄ magis ſuf. multo magis. C. de sacrosan. eccle. c. cū in cunctis. ꝫ. de elec. Et ad hoc facit tex. in. c. ex parte. j. de verb. sig. vbi excōicatio ꝯ eū q̄ nō cōparauit facilius relaxatur q̄ cōtra eū qui non paruit. ergo datur intelligi ꝙ maior reputetur cōtumacia eius q̄ nō paruit. ar. xxiiij. q. i. in. c. nō afferamus. ¶ Sed in his nō obstantibus opinio abbatis defendi potest: q: ille qui non con paret / peccat in duobus. vt. Abb. dicit ⁊ glo. in. l. creditor §. iussus ff. de appel. quā Bar. ⁊ doc. cōiter ibi sequuntur. ⁊ in cle. i. de do. ⁊ cōtu. nā contumacia ꝓprie dicit̄ in non comparādo. l. cōtumacia. §. i. ff. de re iudi. ibi p̄sentiam sui nō facit. alia vero in non parendo dicitur quasi cōtumacia. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. actio. ⁊ ille qui nō comparet videtur magis contēnere auctoritatē iudicis ar. l. si quis ex aliena. ff. eo Nō obstāt allegata in contrarium p areu. ⁊ primo dum dicitur ꝙ contumax i cōparendo non habetur pro ꝯfesso. q: p̄ responsione considerandū est ꝙ ad hoc vt quis habeat̄ p cōfesso / duo copulatiue requiruntur ꝙ noluerit respondere. ⁊ ꝙ sit iussus a iudice. d. c. ij. de confes. in. vi. ibi interrogatus iussusq̄ a iudice Sed in eo q̄ fuit citatus simplicit̄ ista non concurrunt. ideo talis pena in eo locū habere nō potest ex quo qualitas iussus requisita nō cūcurrit. arg. eius q̄d no. Johann. an. in. c. i. j. de homi. in. vi. refert et sequit̄ Bal. in. d. l. si q̄s nō dicā rapere. C. de epis. ⁊ cleri. in. l. hi. qui ad ciuilia. C. de ap. ⁊ q̄d no. Bar. p illū tex. i. l. fi. §. i. ff. ne quid in flum. pub. Esset em̄ absurdum ꝙ cōtumax in non comparendo haberet̄ pro confesso positiones q̄bus nō recusauit respondere. ⁊ quod plus est de q̄bus forte non habuit notitiā. vnde subiecta materia non patitur vt talis pena ei imponatur ⁊ ad hoc no. ibi Bald. loq̄tur in. l. si filius la. prima. ff. de interrog. act. Sed p hoc non seq̄tur ꝙ si maior cōtumacia in nō cōparendo quia alia pena habebit locū in eo q̄ nō cōparauit: nā poterit mulctari vt

in.l.i.ff.si qs ius dicē.nō obtemp. Scđo non obstat ꝙ cōtumacia in nō cōparēdo etiā sit in non parendo vt supra dicit: qꝛ illud verum ē largo modo ꝛ gñaliter cōsiderando cōtumaciā ī non parendo. Sꝫ dictū do. Abb. intelligit de contumacia in nō parendo in specie prout distinguit a contumacia in nō cōparendo ꝛ ita accipit per glo. ꝛ doc. in. d.§.iussus. ꝛ sic conculcari possunt rationes Breti. Tertio nō obstant ea que superius induxi ꝛ primo tex. in. d.c. certum est. qꝛ eqꝫ paratio ibi facta ꝓcedit in contumacia pro re non leui. prout videtur loqui de eo qui sacerdotalibꝰ preceptis noluit obedire secus in leuibus rebus per supradicta.

¶ Secūdo non obstat ꝙ maior dicat cōtumacia ille que presente iudice committit: qꝛ illud verum est ceteris paribus. ꝛ in eodē casu prout Abb. loquit in. c. cum causam. nam plus peccat qui a iudice iter rogatus ꝛ iussus nō respondet ꝙ̄ si a nūcio interroget. ꝛ ibi vtraqꝫ est cōtumacia in nō parendo. non sic in terminis nr̄is. ꝙ̄uis enim ꝑ̄sentia iudicis interueniat in ꝯtumacia in nō parendo: in alio tamē qui est contumax in non comparē do alia cōcurrunt que ꝑponderāt vt dicat maior contumacia vt pꝫ ex supra dictis. Tertio non obstat ꝙ cōtumacia in nō cōparendo cōsideretur respectu contumacie in non parendo. nam hoc negat imo ꝑ se contumacia in non comparēdo absolute consideraṫ vt probaṫ in. d.l. si quis aliena. ff. eo. Et iste (vt. s̄. dictum est) peccat in duobꝰ. quia non comparet ꝛ qꝛ nō paret. Quarto nō obstat ꝙ maior sit cōtumacia post litē ꝯtestataꝫ qꝛ hoc non videt verum ratione predicta nam licet ad diffinitiuā perueniatur pꝰ litem cōtestatā ꝛ non ante: hoc ē per accidens qꝛ lis contestata ē ꝑut requirit ad hoc vt sequatur diffinitiua. Et ista pena nō ꝑt habere locū ante litem cōtestataꝫ per hoc tamen non sequitur ꝙ sit maior cōtumacia qꝛ aliter poterit puniri cōtumax ante litē contestatā vt dixi. s̄. ad primū arg. Breti. Et hoc modo etiam respondet ad tex. vltimo loco allegatum in. d.c. ex parte. J. de verb. sig. ¶ Octauo no. ꝙ p hec ꝟba nullus cōicet tali videt sñia excōicationis promulgari ꝛ hoc verum ē precedēte apparatu prout declarat Abb. pꝰ alios hic facit tex. in. c. super specula. vbi Abb. post Anto. de bu. in primo notabili. J. ne cle. vel monachi ꝛ. xi. q. iii. in. c. ꝑcipue. in fi. ꝛ. xxxii. dis. §. ad hec cum glo. in verbo du cibus. ꝛ in. c. si diligenti. J. tit. i.

¶ Ultimo no. ẜm Abb. post alios hic ibi videri: ꝙ p istō verbū videri respondet de iure vt prosequit Abb. hic. ꝛ hoc in isto tex. clarum est qꝛ precise ꝛ expresse loquit duꝫ dicit. non potest iure videri. Idem tñ est si simpliciter loquat per ꝟbum videt. nam tantum est dicere non videt: ꝙ̄tuꝫ si legislator dicat non est vt dicit Abb. per illū text. in. c. de cetero. J. de homi. ꝛ idem. Joh. an. ꝛ Imol. per illum tex. i. c. preterea requisisti. J. de appel. Et idē Abb. in. c. licet. J. de coniug. ser no. facit etiam tex. in. c. perpendimus ibi non videt nobis. J. de sen. excō. Et idē de ꝟbo credimꝰ vt no. Anto. de but. in. ca. ex parte. in. vi. notabili per illū tex. s̄. de postulādo. facit etiā tex. i. c. nup. J. de sen. excom. ibi credimus distinguendū

& in.c.si duobus.in fi.J.de appel.& in.c.ad nostram.el.tertio.de iure iur. Idē de verbo existimo.l.si q̄s fumo.in fi.ff.ad.l.aql. Idē de verbo putamus in.c.non putamus. de ꝯsuetu.in.vi.in.l.non puto esse verius.ff.de fun.dota.& ista in notabilibus sufficiant. ¶ In glo.ij. ibi est antiptosis figura. Sic ergo falsa latinitas nō vitiat vbi saluari pōt p figurā vt Abb.hoc ꝓseq̄tur.& idem Abb.c.ad audientiā.ꝗ de rescrip.vbi Bald. dicit ꝙ mala grāmatica legalis p figurā saluatur.allegat tex.in.l.eam quam.C. de fideicō.vbi glo.& Ange. ¶ In gl.in verbo interrogatus.in fi.ibi sinodū totā non potuit recusare.l hoc dicto glo.cōiter reprehēditur precipue per tex.in cle. pastoralis §.pisana.de re iudi. vbi tota illa ciuitas recusata fuit. ergo idē videtur in ꝯcilio.& de cōcilio est tex. iij.q.v.in.c.ꝙ suspecti.vlatiꝰ post alios prosequit Ab.hic.do.And. sic.vt moder.referunt sequitur gl. & preallegatis iuribus respondere conatur.nam fm eum in d.§.pisana.ciuitas erat vnanimis merito recusatur.non sic videtur in sinodo in qua diuersarū ciuitatū epi cōgregantur.& ad d.c.ꝙ suspecti. dicit ꝙ erat congregata sinodus specialiter ꝯ Johānē crisostomū vt ibi ad finem colligit. ¶ Sed tñ ab opinione cōi recedendū nō est. pro qua moder.hic arguunt quia a ꝯcilio appellari pōt.xvij.dis.in.c multis.ergo potest recusari.c.sup eo.el.ij.J.de appe. Sed istud argumentū de facili tollitur ex his que Abb.tradit in.d.c.sup eo. Uñ pro cōi opinione melius seruiunt iura que cōiter adducunt. videlicet tex. in d.cle.pastoralis.§.pisana.nam sicut ibi illa ciuitas recusat ex iusta causa:pari ratiōe iusta causa subesse pōt vt vna prouincia in totum possit recusari.& sic etiā cōcilium ꝓuinciale.de quo doc.loquuntur hic. facit qđ ſpec.tradit in ti.ꝺ requisi.consil.colla iij.vbi inquit quē posse habere suspectos oēs doctores ciuitatis. Et idē Albe.i secunda parte statutoꝝ q̄stione.c. incipi.an aūt quis. Quod verum intelligit quando apparet de causa iusta & probabili. alias ꝟo i dubio videret fieri in fraudē:vt not. Bal.dicit p illū tex.in.l.hoc modo ff.de condi.& demon. Et ad predicta Cal.dicit in consilio.vi.incip. an.officiales de appel.ꝙ decemviri q̄ creantur florētie tēpore belli vt suspecti recusari possunt. Et ꝓ cōi opinione etiā bñ facit tex.in.d c.ꝙ suspecti.vbi nō tantū ponitur de Jo.crisostomo sed de alijs pluribus concilijs reprobatis. Et tex predictis tollunt rñsiones quas And.sicu.ꝑ facit. Et ipse idē Andre.cōem opinionem seq̄tur i tractatu de prestan.card.i.ij.q.i secūda parte vbi allegat oia que Abb. hic dicit. Et ista cōis conclusio ampliatur fm Um.ꝑ vt ꝯciliū etiam possit recusari qñ dūtaxat suspecti sunt p̄sidentes ꝯcilio qđ declarat vt p Abb.ꝑ facit qđ not.Bal. in.l.i.C.si rect.pro vbi inq̄t ꝙ propter caput suspectū totū collegiū pōt recusari. ¶ Opinio tñ glo.hic saluari pōt ꝯcilio gñali quod quidē nō pōt recusari.q2 tota ecclesia errare nō pōt vt Abb.hic post alios dicit & sequūtur alij posteriores. ¶ Sed tñ ratio ista non satisfacit da dicit ꝙ ecclesia errare nō pōt.q2 in concilio nō dicit esse tota ecclesia vere.& iō cōcilium errare

pōt prout errauit in matrimonio sbendo inter raptorē et raptā: vt habet. xxxvi. q. ij. in. c. tria. iuncto c. placuit: et ita dicit do. Abb. in. c. significasti. de. elec. Preterea illud quod dicit ecclesiam nō posse errare verū est quo ad fidē: alis secus. qr in occultis bene decipit. c. a nob. el. ij. de sen. ex cō. vbi Abb. in scdo notabili per illū tex. ita declarat. et io glo. in. c. i. in verbo sedis. de reliq. et venera. sctōrū. li. vi. dicit q eccl'ia errare pōt in canonizatiōe. Dicit tñ doc. de cōcilio generali verū videt aliā rōne qr in tali concilio papa pesse dz aliter fieri non pōt. xvij. di. c. multis. Et papa ipse nō pōt recusari vt tradit do. Abb. post Holt. et alios in. c. querelā. in glo. i. s. de elec. ¶ Ex supradictis infert fm Anto. de but. h ad qōnē an ordinari recusari possit si suspectum habet assessorē: Et do. Abb. indistincte ccludit q sic vt p eū hic. et idē dicatis in vicario qa si ipse suspect sit poterit ordinarius recusari vt volui Saly. in. l. vnica. C. si qua. pdit. pot. et Inno. in. c. insinuante. s. de offi. deleg. licz aliter dicat Ange. in. l. aduersus. in fi. C. si aduer. rē iudi. Econtra vo si ordinari suspectus sit: nō p pter hoc assessor reddit suspect. qr rō do. Abb. nō pcedit. et ita ē in vicario qr non reputat suspectus quis ordinarius suspectus sit: vt dicit Bald. p illū tex. in. d. l. vnica C. si qua. predit. po. ¶ In glo. in vbo placere ibi. l. si cōuenerit. Ad illū tex. cōis solutio ē q ibi loquatur in pacto de litigādo corā iudice nō suo. et sic noua iurisditio cōfertur. ideoqz locū habet penitentia. hic vero tex. itelligitur in pacto de non declinando iurisditionē proprij iudicis q ex aliqua cā vel priuilegio poterat recusari. q casu no est locus pnie. et ita tenet Jo. an. h post Gof. et antiquos. sequūtur Bald. Anto. de but. Car. Imol. et do. Abb. et idē tenet gl. fi. in. d. l. si conuenerit. et. d. l. si qs in ꝯscribēdo. C. de pac. in glo. magna Anto. de but. in. c. significāti. in col. fi. s. de off. dele. et Bal. in. l. pe. p illū tex. fm vnū intellectū. C. de epis. et cler. Facilius ergo ꝯseruat iurisditio ordiarij q potuisset declinari q iurisditio alterius progatu. Et in tñ bñ facit qr error litigantiū impedit prorogationez alteri iudicis. l. si p errorē. ff. de iurisdi. om. iudi. et tñ secus est quando pceditur corāz proprio iudice qui poterat aliqua exceptiōe legitima repelli. qr pprer errorez non vitiat pcessus vt not. voluit Innocē. in. c. ad petitionē. et Abb. ibi seqtur in. ij. col. vsi. not. bñ hoc vltimū. j. de accusa. Et ad hoc ē glo. no. in. l. ij. in vsi. cōsensu. ff. de iudi. Sic etiam videmus q iurisditio p clericū nō pōt progari nisi de cōsensu pprij iudicis. c. significasti. de fo. ꝯpe. Et tñ si aliquo spāli casu clericus sit subiectus plato iferiori ab epo: pōt fieri prorogato l ordinariū sine consensu supioris cui iurisditio iure speciali cōpetebat. vt no. Abb. tradit in ꝯsil. xxv. sci. attingā illa dubia. col. i. et lib. i. Et hoc i simili de exēpto Abb. dicit in. d. c. significasti. col. iiij. j. de fo. cōpe. ¶ Et ex predictis eliciuntur due cōclusiones in quibus insistendū erit. Prima est q pactum de non declinādo iurisditionē pprij iudicis valet cum effectu. et in eo nō habet locū pñia p istum tex. hic. Scda conclisio q in pacto

de litigando coram iudice alieno locū habet presentia vt est casus in.d.l.si conuenerit. ¶ Circa pri= mam cōclusionē ad istum tex. hic intellect° cōiter approbat. et est ve rus in se vt probatur in.l.pe.C.de pac. et habet in locis supra allega tis. Sed tñ negari nō pōt quin lit tera restringatur que gñaliter lo q̄tur et etiā diuinat q tex. loquat de eo qui corā pprio iudice litiga re pmisit. ¶ Unde scd o fuit alius intellectus host. quē Joh.an.hic refert q etiā dato q epm istū pe= nitere potuisset sm q dicit in.d.l. si conuenerit qd h nō negatur: tñ qr illicentiatus recessit poterit excōi cari. Sed reprehendit p do. Abb. hic qr si potuisset penitere non di ceretur ptumax recedēdo. qm la= titare nō videtur q̄ presens nō co= geretur rñdere. l. nō videt. la p.ma ff.eo. Ab ista impugnatiōe hosti. defendi pōt quia dū altera die di rit sibi hoc nō placere discessit et sic ex abrupto recessisse videt nō habita licētia iudicis nec intelle= cta volūtate eius. vnde potuit ex cōicari vt dicit. xi.q.iij.in.c. certū ibi aut si ante finitā cause sue exa minationē a sinodo abire p̄sumit Non obstat qd dicitur in.d.l.non videtur qr illud locū h3 qn cōstat absentē non teneri respōdere si es= set presens. secus videt in dubio arg.l.si quis ex aliena.ff.eo. et glo. in.d.l non videt. Et in isto tex. da= to q penitētia haberet locū. erat tamen saltē dubiū de interesse: an penitēs teneretur ad iteresse put J. dicam. vnde proprīa auctoritate non debuit recedere. ¶ Sed tñ 9 istum intellectū vlterius facit q̄a text. hic innuit q iste non posset penitere. Primo ibi dū iniquit do nec satisfactione premissa fuerit absolatus. Illa enim satisfactio non videtur bene posse verificari nisi dicamus q paratus sit respō dere corā concilio prout promisit Secundo quia dicit q ante finem cause non debet adimi sibi episco patus. ergo datur intelligi q cau sa apud conciliū agitaretur. et sic non haberet locū penitētia. ¶ Et ideo tertio modo tex. hic genera= liter intelligit sm Anto. de but. et do. Cardi. vt etiā habeat locum i pacto de litigando coram iudice alieno facto in presentia iudicis prout loquitur hic. nam isto casu propter presentiā iudicis irreuo= cabiliter iurisditio prorogatur. et ita limittatur tex. in.d.l.si cōuene rit. de quo. J. videbimus. S3 quan tum ad tex. hic reprobatur iste in tellectus per domi. Abb. et alios hic/quia prorogatio a clerico nō potest fieri in aliū iudicem nisi de 9sensu iudicis sui.c. significasti. J. titu.i. Et non constat neq aliquo modo colligitur q cōsensus talis hic interuenerit et manifestā diui= nationē cōtinet si intelligatur q eps diocesanus cōsenserit. ¶ Sed tñ defendi pōt et saluari qr hic q̄ri tur de presentia epi. vnde presup= ponitur q facta esset progatio va lida alias inepta esset dubitatio vtrū haberet locū penitētia si pro rogatio fuit facta. g necessariū est fateri q consensus proprij epi ac= cesserit/aliter fuisset nulla.d.c.si= gnificasti. et frustra de penitentia quereret. Confirmatur hoc qr qn apd legislatorē de aliquo casu du bitat respectu alicuius defectus: presupponitur q habilitas 9cur= rat omni alio respectu excepto il lo quo queritur. vnde si dubitat

an legatarius possit in testamento esse testis intelligitur q legatarius nō sit pupillus/nec alium patiatur defectū vt probatur in.l.q in testamēto. in pri.ff.de testa.ibi si aliud eos nichil impediat.et ad idē tex.in.c.vnico.de eta.et quali. in.vi.ibi si nō obstat aliud canonicum.vnde cū hic q̄ratur an pactū de litigando sit de sui natura reuocabile/presupponitur q omni alio respectu extrinseco pactū valeret.et sic q interuenerit cōsensus superioris prout requiritur. Nec istud est diuinare qz de necessitate hoc presupponitur per supradicta.Scdo principaliter dici pōt q sicut clericus contrahendo in diocesi alterius epi iurisditio prorogatur etiā sine consensu proprij epi. c.dilecti.J.tit.i.ita videtur quādo clericus in foro alterius iudicis permittit litigare. quia ratione loci in quo pactum fit/prorogatio videtur fieri absq cōsensu iudicis per ea que etiā.J.dicam.¶Quarto et vltimo ad istum tex. accōmodari alius intellectus pōt q de iure canonico procedat: quia fm canones efficacius seruatur qd promittitur. vnde pactū nudū actionē producit.vt no.in.c.i.S.de pac. Et de iure canonico qui factuz promittit/ precise ad illud obligatur.vt probat do. Abb.in.c.per tuas. in repeti. in.v.car.S.de arbi.et idē Roma.in.l.stipulatiōes non diuiduntur.col.xliij.V.octaua conclusio.ff. de vb.oblig.et ad hoc bonus tex. in.c.qualiter.S.de pac.sic in proposito suaderi pōt q de iure canonico ex pacto de litigando inducat prorogatio irreuocabilis/vt non sit locus penitētie.et ita a quibusdā dicitur in.d.l.si cōuenerit. Sed rationes predicte non vigent. Est enim considerandū q dispositio d.l.si cōuenerit ponit specialē casum in quo habet locū penitētia.s. quando iurisditio prorogatur et dispositio illa in dubio approbata videt de iure canonico/ex quo canones expresse nō contradicunt vt no.in.c.i.J.de ope.no.nun. Nō obstat q nudū pactum actionem producat:et q de iure canōico qs ad factum precise obligetur:qz dato q hoc esset verum non tamen excludi videtur penitētia que specialiter in casu dicte.l.si conuenerit admittitur.erat enim opus speciali derogatione.arg.l. decurionibus.et qd ibi glo.et Bar.C.de silen.lib.xij.facit.quod not.tradūt Fulgo.et Roma.p glo.ibi in.l.hac cōsultissima. C.qui test. face.pos. Nam in q̄stione nostra duo sunt. factum qd promittitur ad qd qs precise nō obligatur de iure ciuili l.si quis ab alio.ff.de re iudi. Secundo penitentia que specialiter habet locū in tali pacto iurisditionis que prorogatur.et hoc scdm non videtur sublatū ex regula generali que a iure canonico inducitur per predicta. ¶Iste tamen intellect9 iustificari potest alio sīli qd magis proxime accedit: qz de iure canonico fm cōem opinionez non habet locū penitentia que in cōtractibus innominatis de iure ciuili admittitur.vt Bal.cōcludit in rubrica.C.de rerū pmu.et Ang. in.l.in traditionib9.i si.ff.de pac. cū cōcordātijs: vt prosequit Alex. in.l.si pecuniā.col.v.ff.de condi. ob causam.et idē Alex.tradit in cōsilio.xvi.incipiente viso dicto thematē.in.ij.col.in.ij.lib.Et retenta hac conclusione iste intellectus s

tis pōt procedere. ¶ Quantū vero ad scdam questionē principalem est casus in.d.l.si conuenerit. vbi prorogata iurisditione p pactum de litigādo corā alieno iudice/locū habet penitentia. Regula tamen in contrariū est q: pacta debent seruari.c.i.et.c.qualiter.ff de pac.l.i.ff.d pac.facit regula quod semel placuit.de reg.iu.l.vi. Sed illis specialiter disponit in pacto p qd iurisditio prorogat.prout loquitur tex.in.d.l.si cōuenerit.et hui⁹ specialitatis ratio est ſm Ang.in d.l.si conuenerit in prin.q: agitur de iurisditione que est publici iuris.vt p glo.in.l.i.ff.de iurisdi.om.iudi.Et in ea priuatorum consensus nō attēditur.l.priuatoꝝ.C.de iurisdi.om.iudi. Sz ista rō reprobatur quia in prorogando iurisditionē priuati habēt potestatē.l.ij. in pri.l.ff.de iudi. Preterea attenta illa ratione etiā mero iure nō deberet valere prorogatio.et tñ vz/ licet locus penitētie sit. Alie etiaz quedaz rationes adducuntur sed nulla efficax videtur. ¶ Et ideo als senis didici nouū intellectum ad.l.si conuenerit. videlicet q ibi nō sit spālis casus sed ſm regulaz cōem intelligatur. nam si recte aduertat ibi non dicitur q sit locus penitētie vni⁹ tm̄.sed tex. simpliciter dicit priusq̄ adiret sit mutata volūtas.vnde ista vba intelligūtur ab vtraq parte.ꝛ sic ex parte vtriusq mutata sit volūtas. quo casu clarū est q a tali pacto de cōsensu vtriusq recedit. et fuit iste intellectus antiquoꝝ vt expresse Albe.refert in.d.l.si cōuenerit.in prin.Et si dicatur hoc esse de indubitabili q a pacto de cōi partium cōsensu recedatur.l.ab emptione. ff.de pac.l.nichil tā naturale.ff.de reg.iur. Respondet primo et dici pōt q tex.ibi habuit istū casum p claro et indubitato vt patet ibi dū dicit proculdubio.Et quo bñ sua detur q intelligat qñ mutatur voluntas vtriusq partis. Si eñi de vna tm̄ parte itelligeret vt cōiter doc.dicunt:casus fuisset multum dubitabilis quia ꝯ regulā cōem. Non obstat q lex dz esse de casu dubitabili.l.qd labeo. ad carbo. no.in.l.ancille.C.de fur.quia illud vrum est in dubio. secus videtur in casu claro qñ lex vltra procedit et hz casum pro indubitabili. Secundo rñdetur q lz tex.intelligatur de mutatiōe volūtatz vtriusq partis:tñ probabilē habuit dubitionem respectu iudicis cui ius videbat quesitum dū corā eo litigare cōuenerāt.vnde videbat q partes a tali pacto nō possent recedere sine cōsensu ipius iudicis. Sed cōtrarium tñ determinat q: sicut in prorogatione cōsensus iudicis non requirit.l.ij.§.i.ff.eo. ita nec in reuocādo prorogationem iam factam ꝛ hoc aperte ibi ex mente litere colligit.dū indr.priusq̄ adiretur/mutata voluntas fuerit.videtur ergo ꝯsiderare ꝛ habere respectū ad iudicē.ꝛ sic intellectus predictus bene iustificatur. Contra tñ istum intellectū vident obstare vba tex.vnde inquit nemo compellitur huiusmōi cōuentioni stare ergo videt q etiā alter tantum mutare voluntatē possit. Sed rñderi pōt q ista vba referuntur ad iudicē cui⁹ respectu loqtur vt supra dixi.Et q̄tum ad iudicē verū est q nemo cogit stare cōuentiōi sed respectu ipsarū partiū nō loqtur tex.nec de hoc ibi querit.ꝛ ſm

istu intellectu multa corruut que traduntur p doc.in.d.l.si couene rit. ¶ Inherendo tamen coi opinioni conclusio sit q pactu de litigado cora alieno iudice no inducit prorogationem irreuocabile.vnde alterutra pars poterit penitere. vt est tex.in.d.l.si conuenerit put coiter intelligit. et ideo si debitor creditori promittit simpliciter q velit posse couenire i aliquo loco vbi foru non sortit:tale pactu nihil operat/cu possit penitere fm Bar.in.d.l.si conuenerit.et idem Bar.in.l.pe.C.de pac.et l.l.iij.§.si q sita.ff.de eo qd cer.lo.Anto.d but.hic & Abb.& ista est cois opinio vt prosequitur Alexa.in.d.l.penulti. Et ista coclusio ampliatur vt habeat locu nedu in prima instantia:sed etia in alia que perempta prima inchoaret.na habebit locu penitetia prout dicitur in.d.l.si couenerit. vt tenet Ange.in.l.si qs postea.ff.eo. Fulgo.in.l.cu queda puella.ff.de iurisdi.om.iudi. Paul.de cast.in.d.l.si couenerit.vbi iducit glo.in cleme.sepe. circa fi.in ver.ptib9.de.verb.si g. et sequitur Alex.ibi in fi. Et ad hoc in simili adducunt moderni qda ibiq dicit de statuto p qd qs tenetur in aliquo casu ad copromissum.na si primu expirauit:fm dz fieri donec causa determinet. vt p Bal.in.l.fideicomissa.§.si qs.x ff.de leg.iij. & l.l.veluti.§.hec.ff. de eden.cu simi. Sed hoc sileno satisfacit qz coclusio pcedit inco promisso qd debet fieri ex disposi tione legis. Secus si ex facto hominis qs tenet copromittere:qa satisfactum intelligitur licet com promissum non habuerit effectu. ita Bald.in.l.i.C.de his que pe. nomine.in.§.quarto quero licet sta tor madauit. et ide Spec.in ti.de arbi.in.§.excipitur. §.sed quid si fuerit actum. Et in proposito agitur de conuentione hominis q in primo actu fm hoc deberet verificari.arg.l.boues.§.hoc sermone.ff.de verb.sig. Et ista opinione cotra supradicta tenuit Bald. in.d.l.si couenerit. per.l.hos accusare.§.hoc beneficio.ff.de accusa.et sequtur Areti.hic. Sed tame prima opinio videtur magis comunis pro qua ratio facit:qz du partes couenniunt de litigado coram alieno iudice/ videntur cogitare de ipsa causa que per tale iudice terminet.non aute de instantia. Ad hoc facit tex.in.c.penulti fm vnu intellectu.j.eo.vbi si causa comittitur delegato/iurisditio no expirat licet instatia sit perempta.& per illu tex.Joh.an.& Abb. post alios cocludunt in.c.examinata.j.eo.q si re9 absoluat ab obseruatione iudicij a delegato:tamen cora eo etia poterit de nouo causa inchoari.qz decisio in tali comissione videt cosiderari.ita q videtur fuisse intetio partis prorogantis vt causa a tali iudice decidatur.vnde attēditur mens contrahentiu vt per glo.in.l.blanditus.C.de fideius. No obstat illud qd habet in.d.§.hoc beneficio qz ibi pars sibi non preiudicauit ex pprio consensu & expresso put in questione nostra agitur. fz taciti et ipso facto du litigauit no opponendo dilatoria.et tali casu opinio Bal.procedit prout diligit Paul.de cast.in.d.l.si conuenerit. Predicta conclusio limitat pluribus modis per istu tex.fm q vario mo intelligitur vt supradixi.

¶ Et primo non habet locū in pacto de litigādo corā ꝓprio iudice cui⁹ iurisditio poterat declinari: p ea que.s.dixi in p:m.glo.secūdū cōem intellectū.⁊ ad idē tex.in.l. pe.C.de pac.vbi glos.⁊ doc.i.d.l. penul.vbi Bal.fm vnū intellectū C.de epi.⁊ cle.facit qđ not.Ang. in.d.l.si ꝯuenerit.⁊ ibi Alex.l.vij. fallentia.dū ꝯcludūt ꝙ ex tali pacto recusatio iudicis excludatur: que aliqua iusta cā fieri potuisset ¶ Scđo.cōclusio nō ꝓcedit quādo fuit factū in p̄sentia iudicis acceptantis:qꝛ irreuocabiliter prorogatio inducitur.tex.hic fm intellectum Anto.de butr.et Card. Scđo hoc ꝓbatur in.d.l.si conuenerit:ibi priusq̄ adiretur iudex.⁊ sic tex.videtur loqui i pacto facto in absentia iudicis:ergo a ꝯtrario sensu secus videt̃ presente iudice. ¶ Tertio ad hoc facit tex.in.l.receptum.vbi Cy. per illū tex.ff.de. iurisd.om.iudi.Et idē Bal.in auf. ⁊ ꝯsequēter.ad hoc illū tex.adducit in ver. q̄ro vtrū recōuētus.C. de sen. ¶ Quarto qꝛ in facto iudiciali quis p̄cise obligatur.l.sed⁊ hec.§.preter.cū ibi not.ff.de ꝓcu Cū ergo p̄sente iudice in iudicio ꝓmisso facta sit: p̄cise videt̃ obligari/ ita ꝙ nō sit locus penitētie. ¶ Quinto facit tex.in.l.i.ff.de iudi.⁊ in.c.dilecti.J.ti.i.q̄ iura Abb. hic inducit.et idem Abb.in.d.capitulo dilecti.in secundo notabili ¶ Sexto qꝛ ꝯsensus tacit⁹ qui ex aliquo actu colligit̃ ad ꝓrogādū efficaciter sufficit ꝫ cōem opinionē vt per Bar.i.d.l.si cōuenerit.⁊ hoc.J.videbimus. ergo affectioni expꝛssus ꝯsensus ad hoc erit sufficiens.Ex qb⁹ patet istā esse cōem opinionē: vt Alex.deducit in.d.l.

si conuenerit. Et in sīli etiā facit: qꝛ ꝓpter calorē iudicij actus efficatior redd:t.l.pacta nouissima. C.de pac.vnde i iudicio valet confessio sine causa:vt ꝑ glos.penul. in.l.i.ff de interro.act.Et cōfessio mutui facta in iudicio exceptionē non numerate pecunie nō admittit:ꝫ Saly.in.l.i.col.i.C.de cōfes. vnde bene consonat ꝙ calore iudicij iurisditio irreuocabiliter ꝓrogata sit ¶ Sed tñ ꝯtra istā cōem opinionē moderni quidā arguūt in.d.l.si cōuenerit.qꝛ in ꝓrogatione iurisditionis nō requirit̃ ꝯsensus nec scientia iudicis/in quē iurisditio ꝓrogatur.l.ij.in prin.vbi Bar.ff.eo. Sed vbi p̄sentia iudicis non requirit̃ si interueniat/ nichil operatur.l.siue apud acta.in prin.vbi Bal.C.de trāsac.Ad qđ facile respōdet̃:nā in ꝓrogatione reuocabili verū est ꝙ p̄sentia iudicis nō requirit̃.sic loquit̃ et intelligitur tex.i.d.l.ij.ff.eo.⁊ Bal. ibi in.ij.notabili hoc declarat.secus videt̃ in ꝓrogatione irreuocabili:in qua necessaria videt̃ p̄sentia iudicis ꝑ sup:adicta.Ex quib⁹ etiam non videtur vera illa consequentia ꝙ vbi non requirit̃ presentia iudicis:si tñ adhibeat̃/ nichil operetur.Et cōem opinionē etiā sequit̃ Mathesil.i notabili.cy.incipiēte no.doctrinā singularem. ¶ Rationes tñ que.s.pro cōmuni opinione inducunt̃ non multū vrgent:⁊ respōderi illis pōt.nam primo in tex.hic fundamentū fieri nō potest:cū aliter intelligi possit:vt.s.dictū est.Scđo nō obstat tex.in.d.l.est receptū.qꝛ.Bald.in d.l.si cōuenerit:plurib⁹ modis respondet.⁊ idē Bal.in col.ij.hic et vltra eū cōsiderandū est ꝙ in.d.l.

est receptū. solū queritur an magistratus possit se subijcere imperio et iurisditioni alterius. et dicitur ꝙ sic. de modo autē qn videatur se subijcere nichil dicitur. vnde fm alia iura illud intelligitur. Tertio ad tex. in di. l. si cōuenerit ibi priusꝙ adiret. a contrario sensu vt dictū est: respondetur ꝙ non probatur ibi ꝙ in presentia iudicis prorogatio facta fuerit prout Alexā. dicit. Est enim considerandū ꝙ illa verba referūtur ad mutationē voluntatis de qua. s. immediate dixit vt patet ibi priusꝙ adiretur mutata voluntas fuerit. nō autē respiciūt prorogationem de qua in prin. l. dicitur. nam stat hoc ꝙ mutata fuerit volūtas in presentia iudicis: et tñ prorogatio per pactū prius facta fuisset presente iudice. Quarto non obstat ꝙ in facto iudiciali quis precise obligetur. qꝛ illud itelligitur eo casu in quo obligaretur ad interesse extra iudiciū: vt vbi nō haberet locum penitētia. secus in isto casu vbi nō videtur teneri ad interesse qꝛ penitentie locus est. Preterea attenta hac ratione etiam si corā proprio iudice facta fuisset prorogatio in absentia iudicis in quē iurisditio prorogatur deberet valere: qꝛ fctā in iudicio. et tñ hic doc. precise cōsiderant presentiā iudicis in quez prorogatio fit. Quinto nō obstāt tex. in. d. l. i. ff. de iudi. et in. d. c. dilecti. qꝛ loquuntur in prorogatione reuocabili vt dixi. s. fm Bal. in d. l. ij. ff. eo. Sexto nō obstat qđ dicitur de tacita prorogatiōe qꝛ ibi res nō est itegra ex quo ichoatur iudiciū vel processus. secus in pacto simplici. Ultimo nō obstat ꝙ facta in iudicio sint maiora virtutis qꝛ contrariū est verum regulariter. l. omnes. §. in hac. et l. ij. C. de episc. et cleri. de quo. Areti. et Moder. in. l. i. in prin. ff. de ver. oblig.

¶ Tertio limitat tex. in. l. si conuenerit nō habere locū de iure canonico vt probatur hic secūdum vnum intellectum de quo dixi. s. et etiam infra in sequenti limitatione hoc declarabitur.

¶ Quarto limitatur vt procedat in pacto simplici prout loquit ibi si cōuenerit. quod verbū de nudo pacto intelligitur. l. lecta. ff. si certe pe. secus ergo si stipulatio iterponatur qꝛ agitur ad iteresse vel penā si promissa sit. vt per do. Abb. hic i tertia principali qstione quā ipse refert. et idem Alberi. post antiquos. et Bar. in. d. l. si cōuenerit in vlti. q. et doc. cōiter sequuntur per tex. in. l. diem proferre. §. si. ff. de arbi. vbi agitur ad interesse qñ pena pmissa nō fuit. ita ergo i isto casu dicendū est. ¶ Secūdo quia vt Abb. post alios hic dicit: non videtur ꝙ lex que permittit penitētiam vt intelligatur cū preiudicio tertij. s. vt patiatur iteresse. argu. l. ij. §. si quis a pricipe. ff. ne qđ in lo. pub. Tertio qꝛ licet pactuȝ nudū actionē nō producat. l. iurisgētiū. §. igitur nuda. ff. de pac. tamē cū agitur de interesse partis ne alter in dāno sit datur actio de dolo l. elegāter. §. seru⁹ pactiōis. ff. de dolo. et ibi Bar. ergo videtur pariter in proposito dicenduȝ esse ꝙ qñuis concedatur penitentia: si alter tamen sit in dāno debet agi posse ad interesse. Et considera ꝙ rationes predicte inferunt idem in pacto simplici quod esset stipulatione interueniēte. Quarto et vltimo illa conclusio maxime videtur

habere locū qñ fuit pmissa pena. nā si loc⁹ esset penitentie elusoria redderet̄ ꝛ inutilis penalis stipulatio. qđ esse nō dʒ. Cōprobatur hoc in simili q: in ꝯtib⁹ innoiatis locum habet penitētia. l. si pecuniā ff. de cōdi. ob cau. et tñ si pena apponatur/illa debetur si partā peniteat. l. si pacto quo penam. C. de pac. Et tenendo istam partem que cōmunis est nō obstat text. in d. l. si conuenerit. dum ibi penitentia permittitur. nā Alexan. ibi respōdet ꝙ illud verum est quantū ad iudicem vt non possit procedere data penitentia: non autem loquitur respectu interesse Moderni quidam Papie scribentes in d. l. si cōuenerit. arguūt contra communem opinioneʒ et dñt. si dispositio. l. si conuenerit. non habet locum interueniēte stipulatione/q: ad iteresse agi potest: etiaʒ eadem ratione non haberet locum in pacto simplici. quia si pretēditur ad interesse de iure ciuili ex nudo pacto actio cōpetit. l. elegāter. §. seruus pactionis. vbi Bar. ff. de dolo. et vt supra dictū est tradit Alexā. in d. l. si cōuenerit. in. iiij. limitatiōe. Sed ista rō paruʒ valet. q: verū est ꝙ si ex pacto nudo actio pducat̄ idē erit in pacto qđ in stipulatione ꝙtum ad interesse. nec videtur hoc contra text. in d. l. si ꝯuenerit. q: illa lex de interesse nichil dicit nec respectu interesse loquitur. nā text. habebit locum ſm regulā que est. ꝙ pactū nudū actionē non producit. l. iurisgentium §. igitur nuda. ff. de pac. ¶ Sed contra cōmunem opinionem magis facit. quia si penitentia admittitur ergo non videtur ꝙ agi possit ad interesse. quia cum permittitur a lege quod fit lege permittente penam non mereretur. l. grachus. C. de adulte. xxiij. q. iiij. c. ꝗ peccat. et hoc tenent Pe. et Cy. in l. si quis ex consensu. in. iij. q. C. de episcopali audi. et Jo. an. in ti. de cōp. iudi. additio. §. i. quos Abb. l. ij. opiniōe hic refert. Et ista opinio efficaciter probatur: q: si agi posset ad interesse/nō esset speciale in casu. d. l. si conuenerit. ꝙ haberet locum penitētia: q: etiam in quolibet alio facto pmisso soluendo interesse esset locus penitētie: cū precise quis ad factū non compellatur/sed soluēdo interesse liberetur. l. si quis ab alio. ff. de re iudi. l. stipulationes non diuidunt̄. §. celsus. ff. de verbo obliga. Confirmatur hoc. quia se obligaretur ad interesse iste què penitet in casu. d. l. si conuenerit. per indirectū et causatiue ad protogationē obligaretur. ꝛ sic in effectu nō haberet locum penitentia. ergo non debet teneri ad interesse. argu. l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de verb. obliga. Et ad hoc etiaʒ bene facit quia in aliis casibus in quibus locum habet penitentia non tamen tenetur quis ad interesse vt habetur in. l. si pecunia. ff. de condi. ob cau. et traditur in regula quod semel de reg. iu. l. vi. ergo nec in isto casu dicendum est ꝙ peti interesse possit. et ita Moder. Seneñ. tradunt in. d. l. si conuenerit. et tenendo istā partē pro qua cōsuluit collegium Paduanum vt Car. hic refert ad allegata. ꝫ. in contrariū respondetur et primo ad tex. in. d. l. diem proferre. quem Bar. inducit q: ibi agitur ad interesse qñ pena promissa non fuit secundum regulam ꝗ est ꝙ obligatus ad factum

non pōt penitere nisi soluatur interesse. Sed hic spāliter penitētia admittitꝛ que impune debet habere locū. Secundo nō obstat ꝙ penitentia q̄ pmittitur in dubio non debeat tertio preiudicare: qꝛ hic non sumus in dubio: sed constat de mēte legis volentis in hoc etiā tertio preiudicare dū penitētiam concedit. prout etiā patet in alijs casibus in quib⁹ penitētia admittitur. Preterea ex tali penitentia nō videtur inferri preiudicium alteri parti ex quo altera pꝰ ꝯtiꝗ etiā potuisset penitere. Tertio nō obstat qđ dicitur de pacto nudo pro quo agitur quādoꝗ de dolo. qꝛ cōceditur illud quando arguitur dolus nō seruātis pactum / et aduersarius esset in dāno. tali enī casu nō haberet locum penitentia vt in simili habetur in cōtractib⁹ innominatis in quibus locū habꝫ penitentia: sed tamen illa non admittitur quando res non esset integra: et aduersarius damnū pateretur. isto casu saluari pōt cōmunis opinio. Sed quando allegaretur interesse simpliciter ex eo ꝙ pactū nō seruetur: per hoc non cōpeteret actio de dolo. alꝭ nunꝗ haberet locū regula q̄ hꝫ ꝙ nudū pactum actionem non producit. l. iurisgentium. §. igitur nuda. ff. de pac. Et ideo in proposito si interesse petatꝛ simpliciter ex eo ꝙ pactū nō seruetꝛ: in quo etiā stipulatio interposita sit non debet audiri. quia text. in. d. l. si conuenerit. penitentiā admittit. Quarto non obstat quod. s. dicitur de promissione pene. quis quando pena apponitur nō habet locum penitentia in casu. d. l. si conuenerit. vt expresse Bar. dicit in. l. penul. C. de pactis. Sed illud est ex conuētione partiū. secus vero est q̄n interesse petitꝛ ex dispositione legis ꝓut in proposita questione agitur ¶ Sed tñ hec disputando dicta sunt. Nā ꝓ defensiōe cōis opinionis ꝯsiderandū est ꝙ tex. l. d. l. si cōuenerit. vt dictū est loquitur in pacto simplici ex quo regulariter de iure ciuili actio nō datur. l. iurisgētiū. §. igitꝛ nuda. ff. de pactis. vñ cū agi nō posset ad obseruationē pacti pꝛīcipalis: a fortiori ex simplici pacto nō poterit agi ad interesse. sed quādo stipulatio interponitur / actio producitur per quam poterit peti interesse si pactū non seruetur. nec ꝯtra actionē ex stipulatu videtꝛ habere locū penitentia in pacto enī cōceditur penitentia que respectu pacti simplicis parū operatꝛ. qꝛ tantū remouet naturalē obligationem q̄ ex pacto nascitur. vnde illa lex si conuenerit. nō debet trahi ad stipulationē ex qua actio ꝓducitꝛ: et cui⁹ natura magis repugnat ne locus penitētie sit. insti. de verbo. obli. in prin. nam cū illa penitētia concedatur cōtra regulā iuris cōis: debet stricte intelligi / ꝓut loq̄tur. et non extēdi ad stipulationē in q̄ longe diuersa rō videtꝛ. argumento. c. cū dilect⁹. §. de cōsu. Et ad hoc bñ facit qꝛ videm⁹ in ꝯctib⁹ innoīatis ꝙ locū hꝫ pnia. l. si pecuniā. ff. de cōdi. ob cau. ⁊ tñ si stipulatio interueniat penitētia excluditꝛ. vt no. Bar. dicit l. l. ij. i fi. C. de ꝯdi. ob cau. Bal. in. l. ꝙuis in fi. C. de transac. no. in l. ex placito. C. de rer pmu. Si ergo in casu. d. l. si ꝯuenerit. interueniēte stipulatione penitētia remouetur / communis opinio de plano procedit vt agi possit ad interesse

si stipulatio nō seruetur. Nec obstat si dicat̄ q̄ stipulatio assumit naturam cōtractus super quo interponitur. l. si stipulatus .C. de vsur.no. Bar.in.l. si quis cum aliter.ff. de verbo.obli. et idem Bar. in.l.cum mota.in.iij. colum.C. de transac. quia illud procedit in his in q̄bus natura stipulationis nō repugnat. Sed hic ꝛ in casu i quo loquitur Bart.in.d.l.ij. natura stipulationis repugnat q̄ sit locus penitentie. Uel responderi potest vt prosequitur Alex.in.l.i.circa finem.ff.de pac. et in rubrica de verbo.obliga.in fi. et in.l. stipulationes non diuiduntur eo.titu. et dixi in.l.cum mota.C.de transac. Et quod supra dicitur de stipulatione idem esset in pacto simplici de iure canonico: quia fm cōmunem opinionem actionem producit vt not.in.c.i.ē.de pac. ꝛ sic non habebit locum penitentia. et hoc probatur hic secundum vltimum intellectum quem dixi supra ad istū tex. et sequitur Alex.in.d.l. si conuenerit in tertia fallentia vbi allegat Bal.in.l. si quis in conscribendo.C.de epis. et cleri. ꝛ pari ratiōe idem dicēdum est de iure ciuili in pacto quod vestitur coherētia cōtractus: quia actionem producit l.in bone fidei.C.de pac. ꝛ ita Bal. dicit in dicta.l. si conuenerit in lectura antiqua ꝛ simpliciter sequūtur ibi Alexan. et Moder.

¶ Ex quo colligitur quīta limitatio ad tex.in.d.l. si conuenerit. Et predicta probātur ratione quam supradixi in stipulatione. nā cum tex.in.d.l. si conuenerit loquatur in pacto simplici quod actionem nō producit non debet extendi ad pactum qualificatumq̄ꝺ actionē producit. Ex quo enim actio nascitur/natura magis repugnat vt nō sit locus penitentie vt supra dictum est de stipulatione.

¶ Et retenta communi opinione q̄ agatur ad interesse dubitatur duob⁹. Primo quo remedio agatur? Secūdo an coram illo iudice agi possit coram quo reus respondere promisit?

¶ Circa primū Abb. hic concludit q̄ agatur actione ex stipulatu quando stipulatio interuenit. Si vero fuerit pactum nudū etiā de iure canonico agitur: vt not.in.c. i.ē.de pactis. Immo fm eum etiā de iure ciuili agi poterit actione de dolo vt est tex.not.in.l. eleganter.§. seruus pactionis. vbi Bar. ff.de dolo.not. Ange.in ꝯsilio primo cum simi. vt Alexan. tradit in d.l. si cōuenerit. in quarta limitatione. ꝛ idem Bal.in.l.cum mota. col.iij. C.de transac. Ange.in.l. si certis annis.C.de pac. et Alexan. in cōsilio.xxx. incipiente viso puncto et his in.ij.col.in.iij.libro. Et hoc intelligitur quādo quis patitur aliquod dānum extrinsecum: si pactum nō seruetur. prout loq̄tur tex.in.d.§. seruus pactionis. alias non ex eo simpliciter q̄ pactū nō seruetur actio de dolo nō competit. q2 fm hoc omnia pacta nuda deberent seruari vt declarat Johan. petru.in.l. pacta que contra.C.de pactis. ¶ Circa secūdum communis videtur opinio q̄ agatur coram illo iudice coram quo promisit reus litigare. quia etiam super interesse videtur facta prorogatio vt tenet Guil. de cuneo.in.l.i.ff.de iudi. spec.in tit. de comp.iudi. addi.§.i.ver. quid si pactum. Anto. de but. et Abb.

hic. et sequitur Alex. i dicta.l.si cō ueniret.in secunda limitatiōe.nam videtur ↄtraxisse in loco in quem destinauit iudiciū suscipere. ergo ibi pōt conueniri.l.contraxisse.ff. de actio.et obli.facit text.in.c.fi.§. de rescriptis.vt per Abb.hic qui illum text.adducit. ¶ Sed contra istā decisionem communem multum facit doctrina Barto.in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de verbo obliga.dū allegat tex.in.l. qui fundum.ff.de contrahē.emp. et concludit ꝙ qualitas que respicit ipsam dispositionem si in vna dispositione adiecta sit in alia repetita nō videtur:licet veniat accessorie ad precedētem.Ex quo gratia exēpli infert ibi Joh.de imol. in vltima carta et Alex.sequtur in antepe.col in fi.ꝙ si vnus fuerit stipulatus sibi sortē dari i aliquo loco remoto a loco cōtractus.deinde penam stipuletur in pena locus repetitus nō videtur et sic nō poterit ↄueniri ad penam in loco vbi sortem soluere promisit. Et ita in ꝓposita questione dicendū videtur qz si ꝓmisisti litigare coram lucensi iudice:et si non seruares pactum promisisti penam in ista ꝓmissione pene vel in interesse ad qđ agitur ex dispositione legis qualitas loci repetita non videtur.Et sic alias Ferrarie iudicatū fuit de eo qui dū esset Robij quantitatem frumenti Ferrarie soluere promisit et si non solueret promisit penam.nam conclusum fuit ꝙ Ferrarie nō poterat ad penam conueniri.vt Moder.qdam referunt in.d.l.si conuenerit. Nō obstat qđ habetur in.l.cōtraxisse. quia illđ bene procedit respectu principalis dispositionis que ad locum confertur.non autē locum habet i eo ꝙ accessorie venit. put in ista questiōe agitur vt p Bart. et Imol.in.d.§.grisogonus.Et ex hoc respon sio habetur ad ea que Abb.hic post alios dicit. quia licet ratione contractus conueniri possit in loco in quo soluere promisit hoc verum est quo ad id qđ pricipaliter in pacto deducitur. secus aūt est respectu pene vel interesse:qz locus repetitus non videtur per supradicta. Non obstat qđ habetur in.c.fi.de rescrip.qz illud procedit ꝓpter vexationē indebite factam corā illo iudice.argumento.l. nullum.C.de testi. ¶ Et ad confirmationē predictorum cōsiderandum est ꝙ ista decisio a fortiori in casu nostro videtur procedere qz in terminis in quibus loquitur Bar.et Imol.in.d.§. grisogonus pena expresse ꝓmissa fuit.et temen locus nō videtur repetitus.a fortiori ergo in nostra questione vbi petitur interesse ex dispositione legis non videtur locus repetitus qz de tali interesse non constat ex tenore contractus ꝙ partes de eo cogitauerit. vnde iste casus multo magis remanet in dispositione iuris cōmunis vt in loco proprij fori ↄueniatur.Cōfirmatur hoc qz dū petitur interesse videtur ꝙ cōtractus non pficiatur sed ꝙ potius resoluatur. vnde succedit ꝙ licet quis sortiatur forum in loco i quo soluere ꝓmisit.d.l.cōtraxisse.ff.de actio.et obliga.illud verū est quādo agitur ad obseruationem cōtractus secus est vbi tractatur de resolutione text.no.vbi Bal.et Paulus de cast.in.l.ij.C.vbi et apud quem. ¶ Sed tamē predictis non obstā

tibus defendi potest, cōis opinio a qua recedendū non videtur. pro qua facit glo.fi.l.c.fi.ǒ.de rescrip. ꝛ qꝛ vbi quis forū sortitur ratione contractus etiā in accessorijs contractus ibi ꝯuenitur.c.dilecti.vbi Abb.in.v.notabili.j.de foro cōpetē. Bene facit qđ no.Bart.in.l.qui certo loco fm vnū intellectum.ff. de cōdi.inde.vbi ille q̄ recipit ide bitū per errorē i certo loco: ibi forum sortitur si cōditione indebiti conueniat.ꝛ qđ no.Bal.per illum tex.i.l.in cōtractibus.§.in oi.C.de nō nume.pec.vbi exceptio non numerate pecunie q̄ tendit ad impugnationē cōtractus mutui in loco contractus obijci potest. Ex qb9 omnibus datur intelligi ꝙ vbi ratione cōtractus quis conuenitur vel ratione destinate solutiōis in omnib9 que accessoria sunt vel occasione contractus occurrunt forum in tali loco sortiunt.sicut ergo nō data penitētia ageretur corā iudice in quē erat ꝓrogata iurisditio: ita data penitētia si agat ad interesse agi debet corā eodem iudice quia hoc est de depēdētibus.vel saltem occasione cōtract9 hoc prouenit ꝑ supradicta. Et ad hoc videtur decisio Areti.in cōsilio.lxxiij.incipiente quoniā multa.vbi ex pluribus ꝓbat ꝙ qui est iudex in aliquo facto etiā dicitur iudex sup interesse qđ petitur ꝛ in locum illius facti succedit: qꝛ iter esse non solum est dependens sed quantū ad personam iudicis idē cum ipso facto reputatur.allegat qđ no.Bar.in.l.stipulationes non diuidunt in.viij.q.ff.de ver.obliga.et ibi in.ij.colun.ad hoc plura alia adducit que gratia breuitatis non refero. Nō obstat qđ in cōtrarium allegatur de eo qđ Bar. ꝛ Imol.dicūt in.d.§.grisogonus quia illa cōclusio altiorē postularet indaginem.nā in cōtrariū plura ibi adducit Areti.et precipue tex.in.l.tluus.C.de operis liber. vbi Bal.dicit ꝙ qualitas apposita in principali dispositiōe repetita videtur in qualibet coherentia eius vel dependenti. Preterea dato ꝙ verū esset ꝙ qualitas loci nō esset repetita vt supra deducitur: tamen absq3 repetitiōe ex alio capite hoc iuadetur. qꝛ interesse ex dispositione legis intrat et subrogatur in locū principalis dispositionis per supradicta. Et per hoc etiā respondetur ad aliud qđ dixi supra de resolutione contractus quia non agitur hic ꝙ cōtractus resoluatur sed interpretatione iuris pficitur. Preterea dictuʒ Bal. in.d.l.ij.C.vbi et apud quē.nō videtur verum ex eo qđ Bar.dicit in d.l.qui certo loco.ꝛ Bal.i dicta.l. in contractibus.§.in omi.ꝛ quod not.Anto.de but.in.c.fi.in.ix.col. j.de foro compe.

¶ Sexto fallit qđ dicitur in.d.l.si cōuenerit.qñ iuramētū interponit: qꝛ tunc non habebit locū penitentia prout Imol.hic tenet et sequitur Areti.ꝛ idem Anto.de but.in c.veniēs.j.de iu iurā.Ang.Fulgo.Pau.de cast.ꝛ Alex.in.d.l.si conuenerit.ꝛ idem Pe.de anch.in consilio.cxlij.incipiēte in auxiliū veritatis circa fi.ꝛ videtur illa cōmunis opinio que precipue fundatur. Primo quia ad factū quis precise obligatur quādo iuramentum interponitur. vt voluit glo. no.in.l.si pecuniā in prin.ff.de condi.ob cau.ꝛ illa videtur adprobari cōmuniter vt prosequitur late

Alex.in.l.stipulationes non diui=duntur in penul.carta.ff.de verb. obli. Et ex ista prima ratione infer tur quod si facta esset couentio per in strumentum guarentigiatum in.d.l si couenerit.non haberet locum pe=nitetia. Et sic erit sexta limitatio quia ex tali instrumento quis pre=cise obligatur ad factum quod promi=sit vt no.Bal.dicit in l.vnica colum. pe.ver sed pone.C.de senten.que pro eo quod interest.vbi allegat tex.in.l. qui restituere in.fi.ff.de rei vendi. Secundo ad id,quod est dictum de iu ramento facit quia debet iurame tum impleri in forma specifica.c.ad no stram.el.primo.J.de iureiurando et quod no.Bar.in.l.amplius non peti.ff. rem ratam haberi cum si milibus.ergo formaliter debet ser uari iuramentum prout prestatur. Tertio quia actus alias retracta=bilis si iuramentum apponatur non potest reuocari autentica sa=cramenta puberum.C.si aduer.ven. c.cum contingat de iureiurando.c. quamuis de pactis in sexto cum simili. Quarto quia iuramentum habet vim litis contestate.l.nam et postea.§. si is quis temporali.ff.de iureiu.sed post litem contestatam non habet lo=cum penitentia.d.l. si conuenerit.ergo nec post iuramentum. Ultimo quia regulariter videtur quod iuramentum semper aliquid addat dispositioni super qua interponitur.vnde facit actum valere eo modo quo ponest l.cum pater.§.filius matrem.ff.de leg.ij.Barto.i.l.si quis maior.col. fi.C.de transac.et no.Bar.in.l.eam quam versi.sextus casus.C.de fi=deicom.et quod Bal. tradit in.l.i. in.ij.q.C.commoda.cum simi.et Mo der.tradunt in. d.l.si conuenerit.Et quibus communis opinio iustificatur.

¶ Dominus Anto.tamen et domi=nus Abb.hic contrarium tenent.scilicet quod locum habeat penitentia licet iura=mentum interponatur i casu.d.l.si co nenerit.Mouentur quia iuramentum sequitur subiectam materiam intelligitur.l.fi. ff.qui satisda.cogan. et bonus tex.i.l.si C de non nume.pec vbi iuramen=tum in confessione mutui exceptio=nem non numerate pecunie non exclu dit.ergo in proposito non videtur exclu dere penitetiam qui casu isto admit=titur.facit dictum Inno.i.c.p ruas S.de arbi.vt per Abb.hic articu=lus disputabilis est et tenendo ista3 partem non obstant que supra pro communi opinione adducuntur. Et primo quod dicitur de iurame to per quod quis precise ad factum obligatur.quia etiam articulus il le disputabilis est et plures sunt qui contrarium dicunt vt Moder. referunt in.d.l.stipulationes non diuiduntur.et Jo.de ana.hoc tenet i c.fi.l.prin.J.ne prela.vic.suas. Pre terea dato quod illud esset verum/ex tali conclusione non bene infertur ad questionem nostram in qua sunt duo.Primo obligatio ad factum Secundo penitentia que i tali pa cto specialiter conceditur licet er=go tollatur primum:secundum tamen non videtur tolli.probatur hoc in simili.nam fauore libertatis ad fa ctum precise quis obligatur.l.qui rome.§. flauius vbi Paul.de cast.ff.de ver. obli.et tamen hoc non habet locum quando quis ad factum manumissionis obligatur ex contractu inominato in quo est locus penitentie.et sic duo concurrunt.l.si pecuniam.§.sed si acce perit cum gl.et verbo.consequenter ff.de condi. ob cau.Et declarauit Alex.in.d.l stipulationes non diuiduntur in pe.carta.dum opponit tibi.sed co

n.iiij.

tra hoc facit. Ex quo etiam respõdetur ad illud qd dictum est de instrumento guarentigiato inferendo sextam limitationem iuxta dictum Bal. in.d.l.i.C.de sen.que ꝑ eo quod inter. nam dato ꝙ illd dictum verum sit non tamen infertur ad questionẽ nostrã.hic.Propterea in illo dicto Bald. reprehendit vt per Alex. post alios i.d.l. stipulationes.in verbo celsus col.xviij. in ſ. Secundo non obstat ꝙ debeat iuramentũ impleri formaliter. quia illud verum est ꝗtum ad interpretationem verborum que ꝑprie intelliguntur in iuramento. vnde qui promittit soluere cum iuramento:non poterit compensare vt in iuribus allegatis in contrarium. Sed tamen per hoc non excluditur iterpretatio que extra ꝑprietatem verborum venit ex natura actus vt probatur i.d.l.fi.C.de non nume.pecu. Preterea etiam improprie ꝛ ficte iuramentum intelligitur quando non tendit in preiudicium tertij.c.ex parte tua vbi Abb.ĵ.de clerc.non resi. Tertio ñ obstat:ꝙ actus ipeditur retractari per iuramentum i aut. sacramẽta puberum cum similibus supra allegatis.quia illud videtur habere locum in contractibus qui de sui natura non retractantur.l.sicut.C.de act.ꝛ obli.ꝛ propter qualitatem persone illud conceditur. hic vero penitentia admittitur ex natura pacti.ibi enim videtur tolli priuilegium persone quod facilius tollitur.l.eius militis militia missus.ff.de test. mili. ꝛ patet hoc in.d.l.fi.C.de non mune.pecu. Quarto non obstat ꝙ iuramentum habet vim litis contestate.qr illud videtur procedere in iuramẽto litis decisiuo quod tendit in fauorem iurantis non sic in iuramẽto cõfirmatorio de quo loquimur quod respicit preiudicium iurãtis ꝛ in eo diuersa ratio videtur.

¶ Ultimo non obstat ꝙ iuramentum semper addat ꝛ ad naturam actus nõ restringit.quia verum ẽ sed sufficit ꝙ aliquid addat.l.alijs vero sequitur naturam actus sup quo interponitur.d.l.fi.C.de non nume.pec.ꝛ ita euitari possunt rationes que pro cõmuni opinione addũtur. ¶ Sed tenendo opinionem cõmunem ad fundamẽtũ qd faciunt Anto.de but.ꝛ Abb.in.d.l.fi.ff.qui satisdat.cogan ꝛ in.le.fi.C.de non nume.pecu.respondetur plribus modis. Primo scdʒ Areti. hic ꝙ iuramentum sequitur naturam actus pmordialem que i obligationibus facti ex mora insurgit ar.l.item inueniunt.§.item cũ predirimus.ff.de peti.here.ꝛ per glo. in.l.certi conditio i pñ.ff.si cer.peta.ꝛ sic in proposito videtur ꝙ natura accidentalis sit vt locum habeat penitentia in pacto prorogationis ꝛ istã iuramentum non seqtur. Sed dicunt qdam in.d.l.fi cõuerit ꝙ penitentia de qua ibi dicitur non videtur ex natura primordiali. Et vlterius declarari potest quia obligatio ad interesse i obligationibus facti accidentalis dicitur qr non a principio sed ex mora supuenienti cõmittit. Sed ista penitẽtia a pricipio videt inesse ipsi pacto ꝛ conuentioni nec causat ex aliquo accidenti qd supueniat Uñ ista rñsio Areti.nõ satisfacit.ꝛ attenta ratione ei⁹ ꝯ eũ videt tex. in.d.l.fi.C.de nõ mune.pecu.vbi iuramentũ nõ excludit exceptionẽ nõ numerate pecunie,ꝛ illa exce=

ptio videt ex natura accidētali qꝛ natura confessionis est ꝙ obliget cū effectu ille qui cōfitetur. Scdo Imo. hic rñdet. ꝛ in. d. c. per tuas de arbi. ꝛ sequit Alex. i. d. l. si cōuenerit. ꝙ in. di. l. fi. C. de non nume. pecu. verisimiliter ex mente iurantis colligit ꝙ noluit obligari nisi habuerit pecuniā. non sic in alijs casibus regulariter qꝛ iuramētū addit dispositioni super qua interponit. vñ si iterponatur sup facto obligatur precise ille qui promittit nec repugnat volūtas iurantis vt p Alex. in. d. l. si cōuenerit. ꝛ cū ista solutiōe cōsonat in effectu qđ Ber. dicit in. d. l. si quis pro eo col. penul. ꝟ. vīꝫ. ꝓhibet in fi. ff. de fideius. ꝛ seqtur Imol. in. c. cū causa. in fine. de emp. ꝛ vendi. Sꝫ ista respōsio etiā dubitabilis videtur qꝛ sicut i. d. l. fi. C. de non nūe. pec. nō est verisimile ꝙ velit obligari nisi pecuniā habuerit: ita nō videtur verisimile ꝙ ille q̄ ad factum obligatur p̄cise velit teneri ꝛ pūari facultate soluēdi interesse vt dicit Jo. de ana. in. d. c. fi. in princ. ne prelata. vic. suas qđ a fortiori i casu nostro videt procedere in q̄ duo cōcurrūt obligatio facti ad quod precise quis nō tenetur: ꝛ pnia que in isto casu specialiter admittitur vt supradictum est. vnde difficili⁹ derogatur. Preterea in. d. l. fi. C. de non nume. pecu. non deficit consensus. nam ex confessione dicitur q̄s consentire. l. gñaliter. C. de non nume. pecu. in. c. per tuas. J. de ꝓba. Sed in. d. l. fi. prerogatiua q̄dā debitori cōcedit vt non teneatur ꝓbare pecuniā numeratā nō fuisse. illa probatio creditori incumbit: ꝛ si per iuramentū excluderet exceptio nō numerate pecunie/ non dicetur ille debitor obligatus sine cōsensu eius: qꝛ immo confessio sua arguit cōsensum eius vt dictū est: sed tm̄ tollitur ꝓrogatiua ꝓbationis. vnde si debitor exclusus ab exceptione nō numerate pecunie vellet ꝓbare pecuniā numeratam non fuisse bene admitteret vt ibi habetur ꝛ insti. de lite. oblig. sicut ergo in. d. l. fi. nō excludit illa prerogatiua ꝓbationis p iuramentū ita in ꝓposito nō videtur tolli prerogatiua penitentie q̄ in isto casu cōceditur. Tertio ꝛ vltimo rñderi potest ꝙ iuramentū sequitur naturā actus sup quo interponitur quo ad hoc vt in pl⁹ q̄s non teneatur d. l. fi. C. de non nume. pecu. Secus vero quantum ad hoc vt efficacius obligetur prout in proposito agitur Ita in simili dñt. imo. Pau. de cast. ꝛ Alex. in. l. miles. §. decem. ff. de re iudi. per illum tex. de stipulatione q̄ etiam iterpretatur secundum naturam contract⁹ super quo interponitur. Sed nec ista responsio videtur ꝓcedere qꝛ in. d. l. fi. etiā efficacius obligari dicitur ꝛ nō in plus dum exceptio ñ numerate pecunie remouetur et ideo opinio Anto. de butri. ꝛ Ab. hic de iure probabilior videtur. ꝑ ma tamen communis est.

¶ Septimo fallit dispositio. d. l. si cōuenerit in eo qui cōfitetur iudicem esse cōpetentē vel se teneri litigare corā illo. qꝛ tunc per confessionē iurisditio prorogatur ꝛ non habet locū penitentia vt Bal. no. voluit in. l. si pater. C. ne de statu. defun. vbi in arg. allegat text. in. l. depositi. §. i. ff. de pe. c. ꝛ sequitur Alex. in. d. l. si ꝯuenerit in. vi. limitatione. ¶ Sed cōtra istud dictum facit qđ no. Bar. in. l. non fatetur

in.i.colū.ff.de confes.vbi inquit q falsa confessio scienter facta in his que ptinent ad litis ordinationem nō preiudicat per tex.i.l.is qui se obtulit.cū.l.sequē.ff.de rei vendi. et talis videt ista cōfessio ergo non videtur preiudicare. Comprobatur in hoc qz scdm Bald.in.p.et.g. s.de offi.dele.in.iiij.col. renunciari nō potest dispositioni.d.l.si cōuenerit.quo minus sit locus penitentie.vnde succedit q cōfessio nō valet nec attendit in his q nō pendent a potestate confitentis.c.sup eo de eo qui cogno.cons.vxo.sue.l si forte et qd ibi Bar.ff.de ca st.pec. per glo.et doc.vt in.l.si donatione C.de collat.cum si. ¶ His tñ nō obstātibus decisio Bal.verior videt p qua facit.qz penitentia excludit per litis cūtestationē vt per glo. et oēs in.d.l.si cōuenerit. Sed quādo partes cōfitentur litem esse contestatā valet illa cōfessio et preiudicat.vt est tex.no.in.c.fi.et ibi Abb. declarat.s.de probatio.ergo videtur q i questione nostra confessio preiudicet sicut in litis cōtestatiōe a qua penitentia.d.l.si conuenerit terminatur et confessio habet vim pacti vt declinatoria fori tollatur vl declarat Bald.per illum tex. in ii.l.in primo no.C.de episc.et cleri. facit tex.et ibi Saly.in.l.i.in pri.C. de pac.et sic videtur q dispositioni.d.l.si conuenerit renūciare pos sic.qd expresse tenet ibi Alberi. in vlt.q.maxime si iuramētum interpositum sit vt etiam Bal.tenet in c.que in ecclesiarum col.xi.s.de cō sti. Ad qd facit quod dt pet.de ancha.in cōsi.cciij incipi.in auxilium veritatis circa fi.q dispositio.d.l.si conuenerit fauore priuato introducta est.ergo poterit renunciari l.pe.C.de pac.c.ad apostolicā.s.d regu. Non obstat doctrina Bar.i d.l.non fatet qz videt pcedere vbi non cadit aliqua iterpretatio iuridica ad aliquem effectum iuris.et culpa actori imputari potest put loqtur tex.in.d.l.is q cum sequen. Sed in questione nr̃a quando qs confitetur iudicem esse cōpetentē licet in vitate hoc falsum sit:tamē itelligi potest q voluerit pzogari iurisditionem ex quo potest et scienter confitetur. nam fit ista interptatio vt actus valeat argu.c.Abbate sane.de ver.sig.et in.l.quotiens.ff.de reb.dubi. Non obstat q renunciari non possit:qz contrarium verius videtur per supradicta ¶ Ex quibus habetur octaua limitatio quādo partes renunciāt d.l.si cōuenerit.valet enim renunciatio vt dictū eū.licet contrarium voluerit Bal.in.d.c.p.et.g.de officio delega.Sed tamen pro concordia dici potest. q valet renunciatio ad illum effectum vt non vtat penitētia.que potuisset habere locum in casu di.l. si conuenerit.illa enim reipicit priuatum commodū vnde renunciari potest vt dictum est.Si vero fieret renunciatio hoc modo.q in casu.d. l. si conuenerit non habeat locum penitentia.non valeret renūciatio. qz cum disponatur a iure q sit locus penitentie in casu.d.l. cōuenerit. hoc non potest tolli argu. l.nemo pt.ff.de. leg.i. nam q ex aliquo contractu quis efficaciter obligetur hoc pēdet a potestate legis.vnde non videtur q ex pacto nudo quis etiam si velit efficaciter obligari possit d iureciuili.nec videtur q partes facere possint q in contractibus inominatus non sit locus penitentie

hoc enim est in potestate iuris ciuilis a quo ciuilis obligatio causatur insti. de obliga. i princi. & hoc forte voluit Bal. in. d. c. p. & g. dū inquit q. d. l. si cōuenerit continet ius publicum. Nec obstat si dicatur q facilius deberet ipediri ne penitētia nascat in casu. d. l. si conuenerit q̄ si nata sit q tollat. arg. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. q2 illa regula nō h3 locū i isto casu ꝑpter diuersam rōnem q̄ est q2 qñ tollitur penitētia / derogat iuri priuato illius q̄ penitētia vti potuisset. Sed quando agitur q i tali pacto q̄ obligetur efficaciter alteratur iuris dispositio & derogatur dispositioni. d. l. si ɔuenerit Nec obstat q in effectu idem videatur q2 non est verū. voluit em lex q in tali pacto ꝓrogatiōis iurisditiōis habeat locū penitentia et si postmodū illa penitentia tollatur nō curat. nec in hoc offenditur ipsa lex. sed qñ agitur imediate q in casu. d. l. si cōuenerit quis obliget efficatiter / fit cōtra illam legem. & hoc nō videtur posse fieri per supradicta.

¶ Nono fallit in ꝓcuratiōe. q2 si dñs ꝓrogauit iurisditionē q̄uis possit penitere: procurator tamen nō poterit q2 veniret cōtra factū dñi qđ nō potest. l. si hōlem. ff. manda. nam dñs in eadem voluntate persistere p̄sumitur. vt not. tradit Pe. de ancha. in consilio. cxxxix. incipiēte primū dubium col. penul. et idē sentit in dicto consilio. ccij. incipiēte in auxiliū veritatis col. iij. si ergo procurator ipse iurisditionem prorogasset cessaret ratio Pe. de ancha. et videretur dicendum q ipse posset penitere.

¶ Decimo fallit quando partes promittunt in iudicio sistere & parere mandato curie. nā illa verba copulatiue excludūt penitētiam vt Bald. cōcludit in addi. specu. in ti. de reo. col. i. facit ad hoc q2 qui promittit corā iudice non suo aliquem p̄sentare: per hoc non videt iurisditionē illius iudicis ꝓrogare. l. i. ff. si quis in ius voca. nō ie. scđm vnū intellectum. & tamē si ꝓmittit parere mandatis curie iurisditio prorogatur scđm Bald. & Ange. et Pau. de cast. ibi.

¶ Undecimo fallit quo ad acta ante penitentiā q2 valent. vt in simili videm9 delegantē posse reuocare delegatū. l. iudiciū soluit. ff. eo. & tamē acta prius facta valent vt per Johan. an. in ti. de cōpe. iudi. adi. §. sup. ver. q̄d si ꝓmisit. Et in casu nr̄o expresse sentit Bald. in l. i. C. de iurisdi. om. iudi. Ange. in l. i. ff. de iudi. & sequitur Alexan. in d. l. si conuenerit in. ix. fallentia. et hoc intelligitur de illis actis ex q̄bus tacite prorogatio irreuocabilis nō inducitur. put. j. videbimus

¶ Duodecimo dispositio. l. si ɔuenerit nō habet locū in eo q̄ in aliquo loco soluere ꝓmisit. nā remota penitētia efficaciter in tali loco poterit ɔueniri. l. iij. ff. de bo. auc. iudi. possi. l. heres absens §. fi. ff. eo. q2 i loco destinate solutiōis cōtraxisse videt. vt tex. dicit l. d. l. iij. & i. l. ɔtraxisse. ff. de actio. & obli. et hoc ꝓcedit etiā quo ad accessoria i qb9 q̄s forū sortit i loco destinate solutōis vt Abb. dicit p illū tex. l. c. dilecti. j. ti. i. Scđo hoc āpliat vt ꝓcedat etiā si tacite solutio alibi destinata sicut iq̄t Ant. qe du. in. c. fi. col. x. ꝟ. lquātū dixi. & Abb. sequitur ibi in glo. ij. in. ij. col. j. titu. i. qui dicit q in hoc tacitū non

differt ab expresso.et idem Bar.in l.heres absens.§.proinde.ff.eo.fa. cit tex.in.l.sed si susceperit.§.i.ff. eo.titu. Tertio predicta conclusio locum habet etiam si post contra ctū perfectū ex interuallo destinatio solutionis facta sit fm Anto. de but.in.d.c.fi.col.ix.in ver.quan tū dixi.p tex.i.l.quāuis.§.i.ff.eo. dicit tamē Butri.q isto casu etiaz in loco celebrati contract⁹ poterit cōueniri.licet secus sit quando in ipso cōtractu solutio alibi destina tur vt no. Barto.in.l.i.in. prin.ff. de eo qd certo loco.i.l.quero per illum tex.ff.de soluti.et Abb.in.d. c.fi.in glo.ij.cū simi. Quarto extē ditur vt pcedat non solū quando locus specialiter notatur sed etiā si generaliter dictū sit in quocūqz loco:vel si dicatur vbicunqz fuerit petitum:vel vbicunqz fuerit inuentus.nā vbiqz poterit cōueniri nec pter gñalitatē promissio vitiat.l.titiū.§.tutores.vbi Barto. per illū text.ff.de adimi.tuto. Sequūtur Anto.de but.hic in.v.car ta post antiquos quos ipe refert et Abb.idem Barto.in.l.penul.C. de pac.Bal.i.d.l.fi.§.sed et siquis col.fi.C.cōmunia de leg.in.l.iij.§. siquis ita.de eo qd certo loco.bo nus tex.in.l.lucius:la.pma i prin. ff.depositi .et ita se hz magis cōis opinio vt Alex.deducit in.l.si cō uenerit.in.x.fallentia. Et isto casu creditor habebit eligere locum vbi velit sibi solui.vt no.Bal.i ru brica.C.de consti.pec.i.ij.col.ver. modo venio ad locū in fi.et in.l.ab eo.C.quomō et qñ iudex.V.extra quero titius.Alex.in cōsilio.xxxv. incipiente in causa et lite col.pe. li.i.et pro tota quantitate in tali loco declarato poterit conueniri vt not.dicit.Barto.in.l.iij.§.siqs ita.ff.de eo qd certo loco.etiam q ibi nō sortiatur forum aliqua ratione vt hic post Anto. de butri. Abb.concludit. ¶ Predicta conclusio nunc declaratur. Et primo vt procedat secundum fictionem et quantum ad interpretationem iuris dicatur contractus fieri in loco destinate solutiōs vt colligitur in.d.l.iij.et in.d.l. cōtraxisse in versi.intelligit et declarat Anto. de but.i.d.c.fi.col.ix.in ver. aduerte quia.et idem Abb.ibi in.ij.glo. hoc voluit glo.in.l.eum q in versiculo denegatur.ff.de consti.pec. Contractus ergo vere celebratur vbi verba proferuntur.et ideo debet ibi solui gabella et nō in loco destinate solutionis scdm Anto. de but.et Abb.iloco preallegato. et idē decidit Bald.et sequitur ibi Paul.de cast. in.l.i.C. vbi conue. qui cer.loco dar.promi. Cōtrariū tamen tenet idem Bald.in.l. multum iter est col.pe.C.si quis alte. vel sibi. Sed prima opinio cōmuniter tenetur.facit qd not. Bald. in.l.i.in.iiij.q.C.de cōtrahen.emp. et in.l.magis puto.§.illud. ff. de reb.eo.cum similibus vt dicam in d.c.fi. ¶ Secundo predicta conclusio locum habet quando generaliter fuit facta promissio non expressis aliquibus locis.quia tunc in quolibet loco poterit conueniri vt dictum est. Secus vero vbi aliqua loca exprimuntur cum generali clausula.puta promisit soluere Florentie. Senis.et vbiqz locorum vbi fuerit inuentus. quia ista generalis clausula restringit et intelligit de locis similib⁹ expssis.ita Ant.de but.hic col.xviij.V si.hoc puto maxime.arg.c.sedes

supra de rescrip. et Abb. hic sequitur et idem tenet Roma. in consi. clxxx. incipien. si admittimus. col. fi. Et ad hoc facit quod Oldra. tradit in consi. viii. incipi. quidam paterfami. et quod no. Bar. in. l. qui habet. §. fi. ff. de tutelis: cum pluribus similibus vt congerunt Moder. in. d. c. sedes Imol. tamen hic contrarium tenet quod possit in quolibet loco conueniri. non obstante expressione aliquorum et cum eo videtur transire Alex. in. d. c. si conuenerit dum vltimo loco illum refert et certe hoc videtur esse de mente partium. Sed pro concordia distingui potest. quod aut est locus insolitus de quo verisimiliter partes non debuerunt cogitare: et non poterit in tali loco conueniri. argu. l. fistulas. §. ferramenta. ff. de contrahen. empt. et. in. l. seruo. §. medico. et quod ibi Bar. ff. de annuis lega. et quod per ista iura Ang. tradit in consi. clxxvi. incip. premittendum est. Et ista ratio videtur habere locum etiam quando aliquis locus specialiter non exprimitur. et sic procedit et loquitur Ant. de bu. Si vero locus non sit insolitus quamuis remotior sit aliis expressis locis ex intentione partium videtur quod possit ibi conueniri prout Imol. dicit. Ex quo infertur quod qui hic Pisis contraxit et promisit soluere Florentie: Senis et vbique locorum: quod etiam Rome. Mediolani vel Venetiis poterit conueniri. ¶ Tertio predicta conclusio declaratur vt procedat quando quis reperitur in loco in quo soluere promisit. secus si ibi non reperitur: quia non poterit conueniri vt per Bar. in d. §. tutores et in. d. l. si conuenerit. et in. d. rub. de consti. pec. Bal. cum similibus. s. allegatis. nam hoc idem est quando ratione contractus quis conuenitur: quia tunc demum ibi conueniri poterit si reperitur. d. c. romana. §. contrahentes. et per glo. in. l. i. in verbo dato. ff. si quis in ius voca. non ie. sic etiam in foro originis quando quis alibi domicilium habet. nam in loco originis demum conueniri poterit si ibi reperitur vt no. Bar. in. l. assumptio §. i. col. ii. ff. ad municip. et ista est magis communis opinio vt Alex. concludit in. l. cum quedam puella. ff. de iurisdi. om. iudi. Si ergo in proposita questione in loco destinate solutionis non reperitur non poterit conueniri. ¶ Ista tamen limitatio restringitur vt non habeat locum in quibusdam casibus in quibus absens in loco contractus vel destinate solutionis poterit conueneri. Primus est ratione bonorum que in tali loco reperiuntur vt probatur in. d. §. contrahentes. ad idem tex. in. d. l. titium. §. tutores. vbi Bar. ff. de admi. tuto. Bal. in. d. l. fi. §. sed et si quis col. fi. C. communia de leg. Ant. de bu. hic in pe. carta. et Abb. in. d. c. fi. dum loquitur de foro contractus. Secundo hec limitatio declaratur vt procedat immediate. sed tamen mediate videtur quod iudex destinate solutionis etiam procedere possit et requirere iudicem contrahentis vt ipsum citaret ad finem discutiendi obligationem personalem: et vt eum directo condenaret. ita no. de foro contractus dicit Anto. de but. in. d. c. fi. j. de foro compe. colum. xiiii. in prin. ibi puto tamen. quia ita est in delictis. et hoc etiam finaliter Abb. tenet in. d. c. fi. in glo. ii. col. iiii. quia sicut permittitur in iudice delicti vbi agitur de maiori preiudicio cleme. pastoralis de re iudi. ergo a fortiori idem dicendum est in contractibus. Sed tamen ratio ista non videtur bene procedere: quia in delictis versatur publica vtilitas vt puniantur delicta. l. ita vulneratus.

ff.ad.l.aquil.et in.c.vt fame.§.de senten.exco.et ideo in delictis locū habet extēsio et nō in cōtractib⁹ ergo nō videtur bona eqparatio ¶ Tertio ista limitatio nō procedit vbi qs in certo loco soluere pmisit et se ibi representare: qz tunc in tali loco poterit conueniri licet alibi reperiatur. ita Bal. no. dicit in.l.cū archimedorā in.ij.col.C.vt in pos.leg. Ex quo infert ibi q si in instrumēto debiti ista vba sint q promisit in tali loco soluere et ibidē se presentialiter presentare: semper ad talē locū debet fieri remissio. allegat text.in.l.fideiussor §.pen.ff.q satisda.cogan.et Fulgo.in.l.i.ff.si quis in ius voca.dicit q valeret pactū q quis in loco destinate solutionis vel cōtractus deberet remitti. facit text.in.l.i.§.si cōuenerit.ff.deposi. ¶ Quarto non pcedit quando quis in certo loco soluere pmisit z certo tēpore puta Florentine in die festi Johānis. nā tunc ibi poterit conueniri licet nō reperiatur vt no. Bal.dicit in.c.i.col.iij.de mili.vassal.qui contu.est. vbi ad hoc Inno.refert in.c.si aduersari⁹.de eo qui mit.in posses. ¶ Quinto et vltimo casu limitatio supradicta non procedit quando iste qui alibi soluere promisit pulegio fori renūciauit. naz tūc in loco destinate solutiōis omnino poterit cōueniri etiam si ibi nō reperiatur. glo.nō.i.l.i.ff.si qs in ius voca.nō ie.quā Abb.hic sequitur dicēs illam esse incognitā canonistis. et idē Abb.in dicto.c. fi.in glo.ij col.v.z illam vnicam in iure. Bal.dicit.l.d.l.cū archimedorā.et cōiter approbat vt p Alexā.l.d.l.i.col.fi. Qui ei pmittit soluere in tali loco z renūciat priuilegio fori videtur voluisse q tm ibi causa decidat vt Abb.dicit.l.d.c. fi.nā talis renunciatio nichil operaret nisi ad talem locum haberet locū remissio vt colligitur ex verbis Bal.in.d.l.cū archimedorā et idē Bald. dicit in.c.pterea.col. fi.v.adde q etiā in contractibus. §.de offi.dele. Nec huic limitationi obstat si dicat q ille q renūciauit priuilegio nō phibetur vti iure communi l.miles.§.sexaginta.ff. de adulte.in fi.Bald.per illū tex. in.l.sed et si qs.§.quesitū.circa fi. ff.si quis cauti. Anto.de but.in.c. i.in.ij.nō.p illū text.§.de transac. q antē in loco cōtractus vel destinate solutionis qs non debeat remitti. hoc nō ex pulegio sed de iure cōmuni cōpetit.c.i.§.cōtrahentes.de foro cōpe.in.vi. ergo nō videtur hoc ius tolli ex renūciatione predicta. qz respōderi pōt q illud habeat locū si vltra ius cōmune cōpeteret aliquod priuilegium nā ex pluribus iurib⁹ si vni renunciatur/alterū remanet.l.si domus ff.de serui.vrba.pred. sec⁹ vbi vnū ius tantum cōpetit. qz illud tollit per renunciationem.l.stillicidij.ff. quēadmo.serui.amit. Et ita respondēt qdam in.d.l.i. Sed ista responsio non tollit argu. qz licet vnum ius tātum cōpeteret.s.ius cōmune: illi renunciatū nō videt ex quo verba non cōueniunt. qz vt dictuz est licet tollatur priuilegium: non tollit ius cōmune. et ita etiā videtur stare argumentum. cui aliter responderi pōt z dici q sub verbo priuilegio includat forus qui de iure cōi cōpetit. ita est tex.in.d.l. i.in fi.ff.si quis in ius. ibi nisi priuilegio suo specialiter renūciauerit. iunctis verbis precedētib⁹ ibi

nō suppositum iurisditioni illius verba enim ipropriantur sm subiectam materiā, ne superflua ꝛ inutilis dispositio sit. l.quib⁹ dieb⁹ §.domin⁹.et qđ ibi Bar.ff.de cōdi.et demon.vnde in proposito renūciatio facta ꝑuilegio ab eo qui nō reperitur habere aliquod priuilegiū vltra ius cōmune intelligitur de ipso iure cōmuni.vt videtur tex in.d.l.i.Si ergo vltra ius cōmune aliud haberet priuilegiū in quo renūciatio posset verificari:cōclusio preallegate glo.non ꝓcederet per supradicta.et ista erit vna limitatio. ¶Secundo ꝑdicta glo.non videtur habere locum in clerico q̄ nō potest iurisditionem prorogare sine cōsensu ꝓprij iudicis.c.significasti.de foro compe. vnde in eo non potest operari renūciatio istum effectū vt Abb.cōcludit in.d.c.fi.in loco preallegato.Sed tñ cōsiderandum videtur ꝙ quando prorogaꝫ iurisditio ratione cōtractus nō requiritur cōsensus ꝓprij iudicis.c.dilecti.J.de foro cōpe.et Abb.ibi declarat.ergo idē videtur dicendū in loco destinate solutiōis qꝛ ibi contraxisse reputatur.nisi dicamus ꝙ quando contrahitur re ipsa:et ex facto tacite ꝓrogatur iurisditio : nō sic in loco destinate solutionis.qꝛ illa verbalis prorogatio videtur in qua cōsensus ꝓprij iudicis requiritur.,Et ex ista ratiōe gñaliter infertꝫ ꝙ in clericis nō possit iurisditio prorogari destinādo alibi solutionē nisi consensus ꝓprij iudicis adhibeaꝫ.et isto modo .s.accedente cōsensu ꝓprij iudicis ea que dicta sunt supius etiam in clerico bene ꝓcedūt. ¶Quarto predicta limitatio ad.d.l.si ɔuenerit declaratur vt habeat locū quādo solutio destinatur in aliquē locū sm liberam volūtatem creditoris.secus si debitor soluere ꝓmisit vbicunq̄ placuerit creditori vel alijs verbis similibus q̄bus arbitrium boni viri significatur.qꝛ tunc non poterit ɔueneri nisi in loco in quo forū sortitur vt tradit Bar.in.d.l. si cōuenerit.ꝛ sequitur Abb.hic ꝛ late Alexan.post alios quos ipse refert in.d.l.si cōuenerit.col.penul. Aliter tñ voluit hic Anto.de but i col.xx.ibi credo ꝙ sufficiat.qꝛ licet verba designent arbitriū boni viri:non videꝫ alienū ab arbitrio boni viri vt ratione destinate solutionis tali casu cōueniatur etiam in loco in quo forū nō sortiꝫ ꝓut secūdum naturalē eq̄tatem bon⁹ vir arbitraretur.allegat.l.i.et.§.ff.de testamē.mili.ꝛ hoc sequitur hic Jmol.et Ful.in.d.l.si cōuenerit.Et ista opinio verior videꝫ attēta mente partiū q̄ fuit ampliare facultatem cōueniendi.et ideo non dꝫ restringi precise ad loca in quib⁹ forū sortiꝫ vt Bar.dicit.sed etiā alibi poterit cōueniri ꝓut iudex arbitrabiꝫ. ¶Quinto nō ꝓcedit qñ i loco destinate solutiōis vigeret pestis qꝛ ibi rñdere nō teneꝫ ita dicit Ang.in.l.cū res in pti.ff.de leg.i.vbi Alex.sequtur.et idem Alex.in.d.l.si cōuenerit.in.x.fallētia.ꝛ ista videꝫ cōis opinio.lꝫ aliꝫ velit Jmo.in.d.l.cū res.et idē si a casu in tali loco repitur.nā ibi nō posit cōueniri sm Ang.et Alexā. in locis ꝑallegatis.et Bal.idem tꝫ in.l.fi.§.sꝫ et si q̄s i fi.colū.C.cōia de lega.per.l.heres absens.ff.eo. ¶Sexto ꝛ vltio locū hꝫ qñ q̄s alibi soluē ꝓmisit vt dictū ē.Sec⁹ si ꝓmisit rñdere i aliq̄ loco qꝛ videꝫ

promittere q ibi possit conueniri & nõ excluditur penitẽtia vt Abb. hic dicit circa finẽ distinctionis & supra ad itellectũ.c. dilecti.§.ti.i. Ad hoc facit tex.in.c.fi.§.titu.i.in c.ij.de cõfessis.in.vi.& in.c.i.de foro cõpe.in.vi.l.non solũ in prin. ci.ff.de procu.et in.l.de etate.§.interdũ.ff.de interro.actio.cũ simi. Et hoc verũ itelligit qñ verbũ respondere pfertur simpliciter. secus si dicatur respondere de pecunia qr tunc iportat solutionẽ. sic intelligitur qd de verbo respondere dicit. Bal. in.l.iij.C.de pcura. et in l.eam quã in.fi.i.col.C.de fideiuss. ita Pau.de cast.distiguit in.d.l.si cõuenerit.& idẽ Pau.de cast.in.l. iij.§.si qs ita.ff.de eo qd cer.loco ¶ Decimotertio qd dr in.l.si conuenerit.locũ habet i pxogatione facta expresse p pactũ put tex.loquitur in.d.l.si cõuenerit. secus vero est in tacita prorogatione que ex aliquo facto isurgit. Quod dupliciter exẽplificari potest. ¶ Primo qñ prorogatur iurisditio contra hẽdo vel delinquẽdo quo casu nõ habet locũ penitentia. vt Ray. Albe.et Ange. dicũt in.d.l.si conuenerit.et idẽ tenet Saly.in.l.nullũ in.ij.op.C.de testi.ad quod facit qr talis prorogatio tacita q ipso facto insurgit fortior dicit vt no.i.c. dilecti.§.ti.i.vnde cũ dispositio.d. l.si cõuenerit.exorbitãs sit a regulis iuris cõis: et loquatur i pacto prorogationis/ nõ debet extẽdi ad istũ casum in quo maior rõ est vt penitẽtia excludit. ¶ Scdo exemplificatur in tacita prorogatione q insurgit ex litiscontestatiõe.nã illa irreuocabilis est fm glo.in.d.l. si cõuenerit.quã oẽs tenẽt et tex. ibi a cõtrario sensu.et idẽ est dicẽdũ in tacita prorogatione q induceretur ante litẽ cõtestatam ex aliquo actu iuxta.l.sed et si susceperit in prin.ff.eo.nã talis prorogatio irreuocabilis est vt Ange.dicit in d.l.si conuenerit. et idẽ Bal.in.c. p.et.g.in.iij.col.circa fi.§.de officio delega. ¶ Est tñ nõ leuis dubitatio vtrũ ex aliquo actu circa litiscontestationẽ tacita prorogatio inducatur.et Bar.in hoc.in.l.qui dã cõsulebat in.ij.col.ff. de re iudi.concludit q sic.dicẽs q opponens exceptionẽ contra libellum vel psonã actoris approbare videtur iudicẽ et in eũ cõsentire & idẽ Bar.in.d.l.si cõuenerit. et in.l.fi. per illum textũ.C. de excep. Bal. in.c. exceptionem in glo.i.§.de excep. Innocẽ.Cardi.& late Abb.in c.inter monasteriũ.de re iudi.cũ cõcor.vt Alex.tradit in.d.l.qdam cõsulebat col.pe.& ista est cõis opinio fm Breti.hic col.penul.et pz ex his q Alex. adducit in.d.l.quidã consulebat.et late psequũtur moderni in.d.c.inter monasteriũ. ¶ Contra istã cõem opinionẽ insurgit Breti.hic in penul.col.& arguit dupliciter. ¶ Primo qr fminus pponẽdi declinatoriã cõtra iudicẽ est litiscontestatio.l.aptissimi.C.de iudi. l.nemo.C.de iurisdi.om.iudi.ergo ante litem contestatã quis nõ videt excludi.& istã rõnem etiã Fulgo. adducit in.d.l si conuenerit.que tñ fuit antiquorũ quos Abb.refert in.d.c.inter monasteriũ in.v.opi. Sed respondet q illa iura locũ hñt qñ ante litem contestatã non apparet de cõsensu tacito vel expresso prout respõdet Alexã.in.d.l.si cõuenerit col. fi. Et hoc idẽ colligitur ex dictis Abb.in.d.c.inter monasteriũ col.

vi. dñs respõdet ad aut. offerat. C. de litis contest. nã si precise attenderet litis ꝯtestatio/seqret ꝙ nullo alio modo iurisditio posset prorogari. quod tñ falsũ est ꝑ supra dicta. ¶ Secũdo arguit Areti. quia ois exceptio q̃ ante litem contestatã opponitur/ad finẽ repellẽdi iudiciũ videt opponi. ⁊ licet quantũ ad cognitionẽ illius exceptionis iurisditio ꝓrogata videat non tamẽ super causa principali põt dici ꝓrogata iurisditio. quia inducta ad vnũ finem non debent contrarium opari. in regula qđ ob grãz. de reg. iu. in. vi. et rõ ista etiã fuit Fulgo. in. d. l. si cõuenerit. et colligitur ex glo. in. d. c. inter monasteriũ. in verbo subeũdo iudiciũ circa fi. et in. c. si a iudice. in verbo teneris. de appel. in. vi. Sed predicte rõni respõdetur ex mente quorundã modernoꝝ in. d. l. si conuenerit. ꝙ exceptio q̃ ante litẽ contestatã opponit tendit ad repellendũ iudicium: verũ est nõ simpliciter: sed ẽm quid. scilicet ꝑ eum modũ et eo respectu quo opponitur et sic respectu libelli vł actoris cõtra quẽ obijcit. sed nõ respectu iudicis cõtra quẽ nichil opponitur. immo quãtum ad ꝑsonaz iudicis iudiciũ videt approbari. Ex quo corã eo excipit et super hoc ab eo petitur ꝓnũciari. l. sed ⁊ si suscepe rit. in prin. ff. de iudi. vnde inducta ad vnũ finẽ vno respectu: alio respectu in conseqnentiã cõtrarium qñqꝫ operant. l. deniqꝫ. §. interdũ vbi Bar. per illũ tex. ff. de pecu. lega. in. l. pculus. ff. de vsufruc. facit tex. in. l. sꝫ et miles. §. qui ignominiosa. ver. scribit aũt vulpian⁹. ff. de excu. tuto. et qđ. no. in. l. i. ff. de his q̃. vt indig. ⁊ ꝑ glo. fi. xxxij. q. iiij. in. c. dixit sarra. ¶ Ulteri⁹ et tertio cõtra cõem opinionẽ tenet Imol. in. d. l. q̃dam ꝯsulebat. vbi rõnem vigentẽ inducit. nam scđm cõem opinionem dñs opponit exceptio declinatoria cõtra libellũ vel actorẽ: approbat⁹ videt iudex sup istis dilatorijs q̃ sunt parui. preiudicij. vñ nõ seq̃tur ꝙ iudex approbat⁹ sit in cã principali in qua de maiori tractatur preiudicio. hoc enim est arguere de minori ad maius qđ affirmatiue nõ valet. vt no. in. c. cũ in cũctis. ꝟ. de elec. in aut. multomagis. C. de sacrosan. eccle. Cõfirmatur hoc quia tacitus consensus in aliq̃bus actibus iudicij nõ porrigit ad alios act⁹ qui sequuntur. vt per glo. nota. in clemen. sepe. in verbo partib⁹. quã doct. ibi sequunt de verb. sig. et Abb. in. c. quoniã contra in col. fi. ꝟ. de ꝓba. in. c. presentium. col. ij. ꝟ. de testib. Bal. in. l. fi. §. necessitatez. col. iiij. C. de bo. q̃ lib. cũ simi. Consensus eñ in isto casu videt limitatus respectu ꝓposite exceptiõis. vñ non debet trahi ad cãm ꝓncipalem in qua de maiori preiudicio agit. Et istã rõnem ꝓ noua sibi ascribunt moderni ꝑter morẽ suũ in. d. c. inter monasterium. Et ad hoc bñ facit quia tacitus consensus limitatur ẽm actuz ex quo colligit. l. fi. C. ne vx. ꝓ ma. et qđ no. Bart. in. l. i. §. si q̃s hoc infdicto l ff. de intro. acc cũ simi. ¶ Sed tñ defendendo cõmunẽ opinionẽ huic rõni etiaz respondere põt ꝙ in ista materia qñ iudex approbat vt ꝓnũciare possit sup exceptionib⁹ dilatorijs etiã in causa principali approbatus intelligit vt Bar. dicit. ⁊ ꝓbat l. d. l. sed ⁊ si suscepit in prin. vbi reus q̃ actionẽ suscepit ⁊ alijs defensioni

bus vsus sit: non potest iudicē p̄terea recusare: nec valet respōsio Fulgo. ibi q̄ intelligat̄ de litis cō testatione. q2 imo etiā ante litē cō testatā d2 quis actionē suscipere prout Alex. deducit in. d. l. si con= uenerit in finali col. Et cōtra Ful go. facit. q2 i tex. ibi duo copulati ue reqrūtur q̄ actionē susceperit et aliis defensionib9 vsus fuerit. nā si illa verba actionē susceperit per litis ↄtestationē intelligerent̄ aliud nō reqreret̄. q2 sola litis con testatio declinatoriā iudicꝫ exclu dit. l. aptissimi. C. de iudi. et ita qd Alex. dicit cōfirmatur. Et ad hoc etiā facit q2 ille qui in cā prepara toria iudicē approbauit illum in causa pncipali recusare non pōt l. ordinariū. vbi Bal. C. de rei ven= l. minor. xxv. annis in fi. princi. ff. de euic. et dixi. s. in rub. in princi. ex quo dat̄ intelligi q̄ approbatio iudicis nō restringitur ad actū ex quo tacit9 ↄsensus colligit̄. Unde ad argumentū dicendū est q̄ con= sensus nō videt̄ limitatus quātuꝫ ad p̄sonā iudicis ↄtra queꝫ nichil opponit̄. tm̄ ei respectu exceptio= nis opposite iudiciū videt̄ recusa ri. sed nō respectu iudicis cui9 per sona similiter approbata videtur per supradicta. ¶ Quarto ⁊ vltio cōtra cōem opinionē etiam tenet Imol. in. d. c. inter monasteriuꝫ. p tex. in. c. sup litteris. s. de rescrip. vbi ille q̄ consentit in iudicem vt p̄nunciet sup exceptiōe a p̄ncipio opposita: non videt̄ i cā p̄ncipali iudicē approbare. Sꝫ dicendū est q̄ ibi erat exceptio decliatoria tā= gēs p̄sonaꝫ iudicis quo casu cōis opinio nō p̄cedit. Bar. eīm loqtur qn̄ opponunt̄ exceptiones q̄ respi ciūt iurisditionē vel p̄sonā iudicis

puta cōtra p̄sonā actoris vel ↄtra libellū. secus est qn̄ opponit ↄtra iudicē: q2 cū negatur iurisditio ni= chil repugnat quin postea iudex possit recusari: ⁊ ita concludit do. Abb. i. d. c. inter monasterium. in vij. col. i fi. articuli post antiquos quos ip̄e refert. et hoc expresse te= net Bal. in. l. nō videtur la. ij. ff. eo. vbi inqt q̄ exceptio incōpetentie nichil nocet quo min9 iudex post ea possit recusari: q2 negāti iurisdi tionē tacit9 consensus iputari nō pōt. et s̄m hoc habet̄ prima limita tio ad cōem opinionē. ¶ Secūdo limitat̄ non h̄re locū in cā inquisi tionis in qua p actū litigādi taci= ta p̄rogatio nō inducitur: vt Bal. no. voluit in. l. i. C. de sicca. in ver. et aduerte. nā in p̄rogatione con= sensus vtriusq3 ptis requirit̄. l. ij. ff eo. et hoc nō pōt h̄re locū in inq̄ sitione. et idē Bal. dicit in. d. l. i. in fi. C. vbi de cri. agi. opor. ¶ Sed Areti. hic ↄtrariū tenet i fi. col. q2 consensus duoꝝ reqritur vbi agi tur de preiudicio vtriusq3. Sꝫ cū in cā inq̄sitionis agat̄ tm̄ de preiu dicio inq̄siti: solus cōsensus ei9 dꝫ sufficere. ar. l. nensenius. et qd ibi not. ff. de neg. gest. et idē Areti. di cit in. c. ad petitionē. in. viij. col. s. de accus. Et ista fuit rō Saly. qui prius idē voluit in. l. i. in. viij. q. C. de iurisdi. om. iudi. ⁊ idē Saly. in d. l. i. in vlt. q. C. vbi de crimi. Com probat̄ hoc q2 in tacita p̄rogatiōe cōsensus rei p̄ncipaliter ↄsiderat̄. d. l. sed ⁊ si susceperit in prin. dum inqt actionē susceperit: et aliis de fensionib9 vsus sit. et ista rō bene cōuenit in cā inq̄sitionis. Et si di= cat̄ q̄ etiā desiderat̄ ↄsensus acto= ris dū agit: dici pōt q̄ iudex est lo co accusatoris dū inq̄rit vt. s. i rus

b.l.dictum fuit Opinio Bal.saluari pōt qñ inqsitio formata esset in casu phibito:tūc enim nō fit prorogatio.vñ reus semp poterit cōtra iudicē opponere:qꝛ exceptio deficientis iurisditionis semp reddit iudiciū retro nullū.ita tradit idē Bal.post Jaco.but.in.l.licet.C.de procur.ver.iuxta hec qrit.quod seqtur simpliciter Alex.in.d.l.qui dā consulebat in pen.col.ad qd facit qd no.Bal.in.c.fi.col.vi.J.de of fi.deleg.in ver.pone ꝙ maleficiuꝫ vbi inqt ꝙlꝫ reus confiteatur maleficiū corā iudice q̄ non poterat de delicto cognoscere:non tñ pōt puniri.Et idē Cardi.in clemen.i.in.tr.q.de ꝯsan.et affi.et late dixi in ruba.J.de proba.Ex quo datur intelligi ꝙ nō prorogat̄ iurisditio in casu in quo iudex phibet̄ inqrere.et intelligo ꝙ adeo phibeat̄ ꝙ iurisditio eius prorogari non possit prout rō Bal.demōstrat in.d.l.licet.ꝛ sic in habitu nō habeat iurisditionē.secus qñ phibetur ratione exercitiū iurisditionis quam hꝫ in habitu.et pōt prorogari prout supiꝰ primo dicta loquunt̄.¶ Similiter dictū Bal.saluari pōt in ꝑsonis imperitis de qbus non p̄sumitur ꝙ voluerit iurisditionē prorogare:sꝫ potius p̄sumūtur ignorāter litigare.vt Specu.tradit i tit.de cōp.iudi.adi.§.i.ver.decimo.et ver.sed nūquid.et sequitur Ange.in.l.fi.C.de exce.vbi dicit de rustico q̄ non p̄sumitur iurisditionem prorogare litigādo corā icōpetēti Sꝫ tñ tūc illud nō ē respectu cause inqsitiōis:sed puenit ppē qualitatē ꝑsonarū.¶ Unde ad tollēdā dubitationē q̄ in supradictis ꝯtingere pōt tutius est ꝓtestari expte excipiētis ꝙ non intēdit in iudicē consentire vt Bal.dicit in.l.nō videt̄ la.ij.in fi.ff.eo.titu.idē Spec. quē ipse allegat in tit.de aduocato.§.penul.col.ij.Et cautus debet esse ille q̄ ꝓtestatur vt dicat ꝙ per aliquē actum quē facit non intendit in iudicem ꝯsentire/nisi quatenus de iure teneret̄.nā si vba ista non ponātur poterit tanq̄ contumax puniri.vt no.Jnno.voluit in c.cumana.s.de elec.vbi Joh.an.Bal.Anto.de but.ꝛ alij sequūtur ꝛ ita totius mūdi ꝯsuetudo obseruat.vt Ange.dicit in.d.l.nō videt̄ in fi.et idem tenet Ang.in.§.illud quoqꝫ.in col.ij.in aut̄.de exhi.reis.Bal.in.l.ij.per illum tex.C.vbi d̄s decur.cū cōcor.vt p Alex.in.l.si ita scriptū.ff.de leg.i.et tradunt Jmol.ꝛ late Moder.in.c.cum.m.de cōsti.¶ Dicit tñ Paul.de cast.in.d.l.nō videt̄ ꝙ talia vba ex abūdanti adijciūtur qꝛ etiā protestatio fctā simpliciter eo modo in dubio itelligit̄.imo qd plus est dico ꝙ intētio ꝓtestantis declarat̄:qꝛ nō negat ille q̄ ꝓtestat̄ velle iudicē ꝯsentire si de iure tenet̄ sed non intendit prorogare iurisditionē.ita ꝙ ex aliquo actu suo iudex efficiatur q̄ nō est.et hoc ptꝫ dū se refert ad actū q̄ fieret p eū.vñ dictū Jnno.potiꝰ tuet̄ ꝓpter auctoritatem eiꝰ quā ꝙ illd necessariū videatur attēta forma q̄ ille ꝓtestat̄.Reliq̄ dicatꝫ vt p doc.in.d.l.si cōuenerit et in.c.p̄allegato inē monasteriū.¶ Jnglo.fi.ibi.xi.q.iij.l.c.rursus de itellectu illiꝰ.c.bñ loquit̄ Abb.hic.ꝛ idē Abb.seqtur in.c.Vitatis col.ix.Versiculo sextū tñ intellectuꝫ.J.de dolo.ꝛ cōtu.ꝛ in.c.excōicamꝰ el.primo col.ij.de here.Et ista dicta q̄ Ab.sibi ascribit late ꝛ ougia liter do.Car.tradit i repe.c.ppēdi o.ij.

m⁹ in.ix.carta.versi.xxxiiij.quo.J. de senté.excõ. Et idẽ in effectu dicit Anto.de but.in.c. cũ bone i fi. de eta.ⷥ qualita. ¶ Extra glo.doctores ꝓsequũtur an citat⁹ sit cõtumax pro ꝯtumacia possit excõmunicari vel mulctari.ⷥ ſm Ant. de but.et Abb.post alios. Prima cõclusio sit ꝙ si contumacia notoria est ⁊ iudex absqꝫ alia citatione excõmunicare vel multas impone re põt.per tex.hic vbi cõstat de cõtumacia dũ in iudicio cõparuit ⁊ discessit.vt no.in.c.venerabilibus §.secus.de sen.excõ.in.vi.et ita ꝑ istũ tex.etiã Abb.dicit in.c.fi.cosiũ.iiij.J.de iur.calũ.et idẽ Lap.alleg.lxxiiij.incipiẽte prelat⁹ irregularis.col.i.vbi allegat Inno.ad hoc in.c.dilecto.de sen.ex.in.vi.facit tex.in.l.ij. et quod ibi Bald.in iiij.no.C.vt lit.pen.et in.c.cũ dilecti.circa fi.J.de dolo et contu.Ille tñ tex.loq̃tur in expẽsis de q̃bus .J.videbim⁹.Et pro ista conclusio ne etiã Areti.hic adducit q: in facta notorio citatio nõ req̃ritur.c.cũ olim.J.de iudi.m.l.nullũ.C.de testi. ¶ Sed tñ ex eo ꝙ in fctõ notorio citatio nõ sit necessaria:non bene inferẽ ad excõicationẽ i qua est rõ spẽalis vt debeat citatio fieri et ꝓ facto notorio.vt declarat do. Abb.i.c.cũ sit romana.de appel. ¶ Et ex p̃dicta cõclusione limitaẽ qđ dr̃ in.c.sacro de sen.excõ.excõmunicationẽ ferri nõ posse nisi cõpetẽti monitiõe p̃missa.nã illđ locum nõ hꝫ in excõicatione lata ꝓ contumacia notoria ſm doctores cõiter hic. ¶ Sꝫ tñ cõtra hoc exp̃sse videẽ dictũ Inno.in.d.c.sacro. in glo.ij.vbi expresse tenet ꝙ etiã si factũ notoriũ sit in excõmunicatione:tñ monitio req̃ratur.et idẽ Archi.xlj.q.ij.c.idigne.do.Anto. in.c.cum sit romana.de appel.et Abb.in ꝯsilio.xxxiiij.icipiẽte videtur primo.col.fi.in.i.li.etiã cõcludit.c.sacro.habere locũ in fctõ notorio q: indistincte loq̃tur.Pro cõcordia Domi.in.c.i.de offi.dele. in.vi.distinguit ꝙ trina monitio nõ req̃ritur in notoriis:vna tñ videẽ necessaria.Sed ista distinctio nõ satisfacit.q: videtur cõtra intẽtionẽ doc.hic qui dicunt epm excõmunicatum fuisse absqꝫ citatione ergo nulla citatio interuenit.Preterea rõ q̃ allegatur vt nõ sit citatio necessaria qñ notoria est cõtumacia videẽ concludere etiam ꝙ nulla citatio requiratur.Et idõ aliter dicendũ est ꝙ tex.hic et doct. loqũtur in contumacia notoria. nã cũ sentẽtia excõmunicationis feraẽ immediate ꝓpter contumaciã:et illa q̃dem notoria sit:alia citatio nõ requiritur.dictũ vero Inno.in.d.c.sacro.locũ habet in offẽsa notoria quo casu in sententia excõicationis citatio semp necessaria est:vt Abb.cõcludit in.c.cum sit romana.in glo.fi.circa fi.de appel.q: ab hoie nunq̃ ferẽ excõmunicatio nisi ꝓ cõtumacia.vt ꝑ glo. xi.q.iij.in.c.episcopi.et sententia excõmunicatiõis est medicinalis c.i.de sen.excom.in.vi. Q̃uis ergo factũ notoriũ sit:citatio tñ requiritur vt appeat an velit se corrigere.vel vt cõstet de contumacia vt per Abb.in.d.c.cũ sit romana.ad finẽ. ¶ Secunda conclusio.quando contumacia nõ est notoria non potest quis mulctari nisi premissa citatione Bar.in.l.ij.per illum tex.in fi.col.ff.si quis in ius vocaⷮ non ie.et in.l.iij.§.si ad diem.per illum tex.ff.de re mili.et licet ille

text. cavillari possit ut per Imol. et aliter p Areti. hic: ratio tn̄ que ibi assignat multū facit. dū dicit qr forte detentus q̄busdā casibus &c. & istam conclusionē sequuntur Anto. de but. & Abb. hic Bar. in. l. i. in prin. circa fi. ff. si quis ius di= cē. si. ut p Alex. ibi & idē Alexā. la= tius tradit in. l. si finita. §. iulian⁹ col. xxiij. ff. de dam. infec. & idem te net Bal. in. l. si quando col. ij. C. de testi. Abb. in. c. veniēs in ult. no. J. de accu. Pe. de ancha. et Imol. in c. ij. de conces. preben. ¶ Ex q̄bus patet istā esse cōmunē opinionē. licet aliter dicat Bald. in. d. l. ij. in iiij. no. si quis in ius voca. et idem Bal. in. c. prout. in ver. itē poterit mulctari. de dolo & cōtu. ubi alle= gat Inno. ad hoc in. c. calūniaꝫ. J. de penis. sed Inno. ibi loquitur i expensis de quibus infra.

¶ Ista cōclusio limitat duplicit. Primo ut habeat locuꝫ in mulcta q̄ extrinsecus venit & arbitrio iu= dicis iponit. secus est in pena con tumacie q̄ ipūm ꝓcessum respice= ret puta qꝫ ferat sententia vel con cedat possessio ex primo decreto. ad ista eīn absqꝫ noua citatiōe ꝓ= cedere pōt ut p Bart. in. l. si finita §. iulian⁹ de dam. infec. & in. l. con sentaneum. C. quomō & qn̄ iud. et declarat Bar. in. d. l. iij. §. si ad diē & sequit Abb. hic. nā in tali pena non videtur de nouo grauari ex= quo a iure imponitur.

¶ Secūdo limitat nō ꝓcedere qn̄ iudex cōtumaci mulctaꝫ cōmina= tus fuerit. qr tunc absqꝫ alia cita= tione iponi poterit. ut not. voluit Bar. in. l. impuberib⁹. §. fi. ff. de su spec. tuto. & idem Imol. et Alex. in d. l. si finita. §. iulian⁹ & Alexan. in d. l. i. in princi. ff. si quis ius dicen. nā ex illa cōminatione satis dicit citat⁹ in tali grauamine ſm Bar. in. d. l. ipuberib⁹. §. fi. ¶ Et ex ista ratione ifertur qꝫ p̄dicta limitatio videtur ꝓcedere quādo exprimi= tur quātitas vel qualitas mulcte alias ratio Bar. nō haberet locū.

¶ Modo in p̄dictis cū q̄bus tran seunt doc. aduertendū est. naꝫ qn̄ ratione cōtumacie mulcta impo= nitur a iudice p̄ncipaliter dupli= ci ratione citatio videt necessaria ¶ Prima est qr forte citatus ex iu sta causa cōparere non potuit. un de nō debuit puniri. l. cōtumacia §. i. ff. de re iudi. not. in. d. l. ij. ff. si quis in ius. & in dicta. l. iij. §. si ad diē. ff. de re mili. cum simi. in scd̄a cōclusione supra allegatis. & ideo si ꝯtumacia notoria sit: citatio nō req̄rituur. ut supra i p̄ria cōclusiōe dictū est. Scd̄a ratio ē qr mulcta arbitrio iudicis iponit. d. l. si qua pena in fi. ff. de ver. si. not. in. l. i. ff. si quis ius di. qn̄ arbitrādo iudex grauare partē possit merito cita= tio requirit. l. de unoquoqꝫ in pri. de re iudi. Et ideo si ꝓpter contu maciā imponit pena q̄ respiceret ꝓcessum vel mulcta de qua iudex minatus fuisset qr in istis casibus iudex nō dicitur grauare: citatio nō requirit ut supra i duab⁹ limi= tationib⁹ dictum fuit. ¶ Attentis his duab⁹ rōnibus nō videnī que superius dicta sunt sine dubio ꝓ= cedere. In primis inspecta secūda ratione. Prima cōclusio supra fa= cta nō habebit locū qr licet contu macia notoria sit: & cōtumax nul= lo modo excusari possit: tn̄ exquo iudex grauare potest arbitrio ei⁹ imponēdo mulctā ut supradixi vi detur citatio necessaria. ¶ Secun do attēta prima ratiōe: limitatio

nes supra facte non procedūt: q2 li cet in alijs casib9 iudex nō videat̄ grauare ex quo fuit cōminat9 vel penā statutā a iure imposuit: tamen nō cōstat illū fuisse contumacem. et ideo cū nō sit notoria cōtumacia reqritur citatio vt supra dictum est. ¶ Predicte ergo limitationes bene pcedūt qñ euidenter cōstaret de cōtumacia. Uel dici pt q in dictis limitationib9 presumpta cōtumacia sufficiat vt. j. dicam de expensis. Similiter prima conclusio q vbi est notoria contumacia non requirat̄ citatio habet locum qñ contumaci imponit̄ pena statuta a iure vel mulcta qua3 iudex fuit comminatus/alias secus et hoc modo supradicta bene procedunt. ¶ Quid autē in condemnatione expēsarū ppter contumaciam an noua citatio requiratur Abb. hic post alios quos ipse refert concludit q nō. et videtur ista cōis opinio quā tenet Cy. i. l. sancimus i. xiij. q. C. de iudi. vbi Bal. et Saly. sequuntur. et idem voluit Inno. i. c. calūniam de penis. quē refert ibi et sequitur Pe. de perusio et Bal. frater eius in. c. cū dilecti per illū tex. in. v. col. de do. et cōtuma. Alberi. post Pe. in. l. i. §. fi. in. ij. col. ff. si quis ius dicen. non obtemp. Johā. an. in. c. finem litibus. vbi Anto. de bu. in. vi. col. et Abb. in. vij. col. versi. iiij. ad idē q̄ritur de dolo et ptuma. et Imol. in l. qdam cōsulebat de re iudi. i fine ¶ Ista cōclusio declarat̄ Primo vt procedat quādo quis fuit pri9 citatus et in citatione facta fuit cōminatio de procedēdo ad vlteriora. Secus si citatus fuisset simpliciter vt veniret ad se defendendu3 quia tunc in condēnatione expensarum noua citatio requiritur. q2 ad aliud nunc agitur. argumen. l. aut qui aliter in prin. ff. qd vi aut clam ita Bar. no. dicit i. l. nō ignorat. C. de fruc. et lit is expen. et seqtur Abb. hic. ¶ De quo dubitari potest nā Bart. videtur sentire q citatio requiratur. cuius cōtrarium cōmuniter doc. dicunt vt patet ex supradictis. Preterea differentia quam facit Bar. non videt̄ procedere quia etiam quando dictū fuit de procedēdo ad vlteriora: hoc videtur itelligendū respectu cause principalis: non respectu expensarum. et sic videtur citatus ad aliud. sicut dicit Bart. quando quis est citatus ad se defendendū neutro casu enim videtur citatus ratione expensarum.

¶ Secūdo declaratur vt habeat locum quādo simpliciter qs condemnatur in expēsis. nā tunc non dicitur grauatus a iudice ex quo iura disponūt q cōtumax condēnetur in expensis. l. sancimus. C. de iudi. Secus vero si condemnetur in expensis et fiat taxatio expensarū: quia tūc citatio videtur necessaria cum iudex in taxando grauare possit. ita videt̄ pcedere qd notat Domi. p illū tex. in. c. i. in si. princi. de resti. spoli. in. vi. et de taxatione expensarum no. Bald. in. l. terminato. col. ij. ver. sed nunquid C. de fruc. et litis expē. et vide Bal. in. c. i. in princi. in. ij. colun. in text. ibi domini sacramento. si de inuesti. inter dominum et vasal. lis or. fuerit. qui videtur sentire contrarium dū inquit q non est necessaria citatio cum sit pena precedentis contumacie. ¶ Postremo non omitto q Moder. quidam in. d. l. sancimus tenent contra cōmune3

opinionem quod immo in condemnatione expensarum sit citatio necessaria. quia iste qui ratione contumacie condemnatur in expensis potuit esse impeditus aliquo iusto impedimento. ergo debet citari ut hoc liquidari possit. d.l.iii.§.sed si ad ff.de re mili. et licet secundum Bart. ibi loquatur in mulcta ut supra dictum fuit: tamen ratio que ibi assignatur generalis est que etiam locum habet in expensis. ¶ Sed ad hoc de facili potest responderi. quia illa ratio generaliter intelligitur in mulcta et pena extrinseca prout loquitur. Ad hoc enim mulcta imponatur vera contumacia requiritur. ut no. Barto. in.l.i.§. fi.col.ff.si quis ius dicen. Ang.in consilio.viii.his proximis et ideo citatio requiritur ut constet de vera contumacia.

¶ Sed sicut in expensis quis condenari potest ex ficta et presumpta contumacia ut concludunt Cy.Bal.in.d.l. sancimus.et Anto de bu.in.c.finem litibus.de dolo et contu.cum simi. sic etiam ad primum decretum sufficit ficta contumacia. auten.ei qui C.de bo.auc.iudi.pos.et sic illa ratio generaliter consideratur ubi vera contumacia requiritur. sed non in expensis in quibus sufficit presumpta et satis est quod citatus apparenter videatur contumax. Et ista sufficiant. Reliqua que traduntur per Abb. hic non prosequor. quia a materia huius decretalis aliena sunt Philippus Decius.

¶ Perutilis ac solennis repetitio. c.postulasti de foro competenti. edita per excellentissimum iuris interpretem dominum petrum de ancharano.

De foro competenti rubrica

Repetiturus capi. postulasti de foro competenti. retinebo ordinem alias solitum. Et primo. Rubricam continuabo ad precedentia hoc ordine. Dictum est.s.titu. proxi.de iud. verum quia sicut dominia rerum privatarum de iure gentium sunt distincta. ut.l.de iuris gentium ff.de iusti.et iur.l.ex hoc iure.ita et iurisditiones per regna principatus et provincias sunt distincte singularibus ipsarum iudicibus sive magistratibus pro ministranda iusticia deputatis. per quos iura regantur: ut.l.ii.§.post originem.ff. de ori.iur. Istis specialiter prohibetur ne alterius iurisditionem usurpent sed suis terminis sint contenti. ut.c.iii.scriptum de elec. venerabilem. s.ti.proxi. nouit et de parrochiis nullus. et in tantum prohibetur quod sententie late non suis iudicibus sunt nulle ut.c.at si clerici de iudi.C.si a non competen.iu.per totum.nec aliqua temporis longitudine firmantur. Et quod plus est dico quod huiusmodi exceptio nullius aliqua constitutione prohibeatur sub generali tamen prohibitione exceptio incompetentis iudicis non videtur includi: ut in cle.i.de seque.posses.et fru. quia ergo ad hoc ut iudicium valeat oportet coram iudice competenti fundari ideo iurislatoris intentio sub hoc titulo ad hoc tendit ut litigantes adeant iurisditiones competentes et rei quandoque inviti quandoque volentes ad aliena iudicia non trahantur infra eo.si diligenti.et.c.null⁹. ¶ Quero ad quem finem iura iurisditiones principatus et regna diviserit. Respondeo propter bonum publicum ut recte officiorum gereretur administratio singulorum neque enim aliter dicit tex.humani generis conservatio alia poterit ratione

subsistere/nisi magnus huiꝰ differentie ordo seruaret.vt legit ꝛ no. de cō.d. hec.Si ei qlibz iudex posset cognoscere de oibus causis nō hita distinctiōe psonaꝝ cāe vel locoꝝ:resultaret ex hoc iurisditionū cōfusio.ꝛ p ɔ̄ns oırent dissensiones:ꝛ scandala ꝯ iura. xi.q.i.puenit.iij.q.vi.vltra,puinciar uni ꝛ.c. vnaqq;.vi.q.iij.scriptū ꝛ.c.scitote Itē q: cōio solet excitare discoꝛdias vt.l.cū pr.§.dulcissimis ɗ lega. ij.ꝛ negligi solet qꝺ cōıer possidetur dixit tex.in.l.i.C.qñ ꝛ quibꝰ q̄rta pars de.Item omnis iurisditio ecclesiastica dependet a Papa.ꝛ secularis ab Imꝑatoꝛe:vt.c.mandata ɗ ꝑsump.ꝛ.l.ij.§.nouissime ff.de ori.iur.ꝛ auc. quo oꝫ epos i prin.isti aūt velut duo luminaria maga ꝑsidētes vt de maio.ꝛ obe. solite.nō possunt causis singuloꝝ interesse:vt.l.ꝑcipimus.C.de app. io p diuersa territoꝛia oibē diuiserunt sicut bonus pr̄famı. diuidit fundū ꝛ pr̄imoniū suūz in plures agricolas gr̄a faciliotis culture: vt.l.gayus de le.ij.isti autē(vt sic dixeri)agricole ꝛ ministri iusticie vocati dicūtur in pte solitudinis nō in plenitudinem ptātis:vt.d.c. mandata subditis eni expedit hr̄e iudices sub qbꝰ iura sua ꝓsequantur ꝛ non sibi ius dicāt.vt.l.nulli. C.de iudi.ꝛ.l.extat.ꝙ me.causa.ff. Pro āplioꝛi declaratione rubꝛice qd sit forus ħ vide per docto.ꝛ remissiones de materia in decretis.

¶Innocentius tertius.

Postulasti p sedē aplicā edoceri vtrū sacerdos hñs eccl'iaz ī vna diocesi ꝛ residēs ī eadē.domiciliū vero pr̄imonij rōne ī alia ibi deliquēs ab eo ī cꝰ dyocesi hꝫ pr̄imoniū ꝓ delicto ibidē ɔmissodebeat iudicari.ꝑserti in causis q̄ officij sui seu bñficij ꝑuationem expoſcūt.Ad quod breuiter rñdemꝰ ꝙ p epm ī cuius dyocesi deliq̄d snīa ꝓmlgari poterit ī eūdē. Sꝫ ab eo ī cuius dyocesi bñficiū obtinet:erit q̄ ad illud executio facienda.

Diuidit pñs.c. i.duas ptes. In pma ponit thema ꝛ qō. i scda sol.qōnis:ibi ad qꝺ ꝛ hoc bt i summa fm Io.an. Eps deponit clericū alibi bñficiatū q̄ i sua dyocesi deliq̄t.ꝛ eps bñficij il'ā snīam exeqtur.Uel alr Per epm in cuiꝰ dyocesi delictū ɔmittit est ꝯ reuꝫ delinquentē ferenda snīa.ꝛ p epm in cuiꝰ dioc.hꝫ bñficiū ē dicta snīa exequēda sup ipo bñficio.hoc di. Uenio ad casum in terminis queꝫ sic figuro Accessit iuuenis ad papā ꝛ corā eo ꝓposuit q̄stionē. pat ſctē quidam sacerdos habeat ecclesiam i dio.Paduana in qua residētiam habebat.i dioc. autem treuisana habebat domiciliū ꝓpter patrimoniuꝫ quod ibi habebat illuc accedens delictum commisit ꝛ foꝛte adeo atroꝝ ꝙ ꝑuari poterat bñficio vl' officio.Quero ergo an episcopus i cuius dyoce.deliquit vel

ep̄s in cuius dioce. beneficiū possidet ⁊ facit residētiā de isto d̄ licto istum clericum cōdēnabit? Respōdet Papa iurisłator ⁊ dicit ꝙ ep̄s vbi deliquit sniāz p̄fert quā iudex loci vbi beneficium habet quo ad istud beneficiū exequeť. hoc dicit Lego litterā expo. ibi in causis q̄ sunt cause q̄ exposcūt p̄uationem officij vel beneficij. dic ꝙ multe de quibus. ſ. de exces. p̄la. per totuz ⁊ de iureiurā. querelam: cum infinitis similibus ibi exposcunt. s. de iure cōi nō sp̄ali statuto ep̄i i cui⁹ dioce. quidā deliquit vt dicam infra. ibi poterit. pondera istud verbum qđ non solet necessitatē īportare. vt. l. i. C. quō ⁊ qn̄ iu. ⁊ innuit ꝙ etiā episcopus vbi hȝ eccle. ⁊ residentiam poterit etiam delinquētem condemnare: vt dicā. ſ. i. ij. op. ibi quo ad illud quasi non quo ad aliam penam que veniret ex dicto maleficio imponēda. de hoc etiaz infra. Descendo ad no. p̄mo noto in hoc ꝙ dicit postulasti ꝙ super dubia questione est ad papā ꝓ cōsilio recurrēdum: vt. ſ. qui filij sint leg. p̄ venerabilē. §. rōnibus. qđ ē verū qn̄ est dubiū super iure. sup̄ facto aūt non cōsuluit iurisłator sȝ instruit vt quilibet per seipsum dispiciat: vt. l. ipse dispice. C. de edez. debet tamen qui super iure consulitur factum in nube propositum explicite declarare ⁊ non super facto simpl'r rn̄dere: vt. l. vt responsum. C. de transactioni. ⁊. l. precib⁹ C. de impub. ⁊ alijs substitu. ⁊. ca. de muliere desp̄osalibus. propter hoc reprehendit Sceuola gallum de insufficientia qui de iure consultus casus singulos qui poterāt de facto super eo de quo interrogatus extuit non aduertit: vt patet in. l. gallus per totam. l. Iudicib⁹ aūt an sit licitū consuluere superiorē super iure vel facto? dic vt no. i. l. eū quē temere. §. i. ff. de iudi ⁊. c. sicut ex litteris. ſ. de spon.

¶ Item no. ex textu ibi residēs ꝙ sacerdos dȝ in ecclesia residere. cōcor. ſ. de cle. nō resi. p̄ totū. ⁊ quodlibet bn̄ficiū i dubio requirit residentiā nisi ꝓbetur ꝯtrū vt no. in. c. si. de cleri. non residen. p̄ docto.

¶ Itē no. ꝙ licet rōne beneficij qđ exigit residentiā sortiať cleric⁹ forū: tn̄ forū patrimonij ratione nō p̄diť. dignitas eñ sacerdotij superueniēs domicilij adiectionem dedisse poti⁹ ꝙ̄ p̄mutasse vr̄. ff. de sena. l. senatores. Vincē. vero d̄t clericū non posse habere domiciliū nisi in loco vbi intitulatus ē. lxx. di. sctōꝝ cui⁹ ꝯtrariū tenet hic Hoff. ⁊ post eū Io. an. de temp. ordi. cuz nullus li. vi. de rescri. dilect⁹. ij. venit ad no. i. c. statutū. §. cū vero de rescrip. li. vi. sup̄ glo. q2 domiciliū ⁊ de p̄uil. ex ore. ꝓ quoꝝ opp. facit etiā iste tex. q̄ exp̄sse dicit domicilium ꝓo rōe patrimonij ⁊c.

¶ Nota iiij. ꝙ snia lata cōtra p̄sonā extendiť ad bona sit a extra territoriuz iurisdicentis. ⁊ contingit ista extensio auctoritate iuris p̄quandā cōicātiā: hoc modo condēnat⁹ de crimine est īfamis: vt no. s̄. tit. i. at si clerici. īfames autē nō possunt bn̄ficia obtinere. ſ. de exces. p̄la. inter dilectos. ⁊. l. i. C. de. dig. li. xij. quia ergo īfamia cōcernit statuz p̄sone sequiť condemnatū quocunq̄ vadat. sicut lepra leprosum vt. l. ex ea ff. de postu. ⁊ quod dicā in. viij. q.

¶ Nota quinto ꝙ ad vnū spectat deliquētis cōdēnatio: ad alterum snie executio Et aduertēdū q2 iste tex. loq̄tur cū fit executio sup̄ bn̄fi

cio cũ ho sup bonis ppriis venit qs rõne maleficii cõdenãdus vtz bona talis aplicabunt epo in cuius dioc. sita sunt: an epo qui tulit snĩam cõdenatoriã.j.declarabo l.viij.q. ¶ Nota. vi q rõne delicti sortit qs forũ. Quãqꝫ tñ cõtingit q potest pbabiliter dubitari vbi dicatur delictum esse cõmissum pone mandaui hic titio vt hominẽ occidat florẽtie: an hic vel floren. vide or deliqsse: vel hic habui ratũ delictum florẽtie meo noie commissuꝫ vel i ipso territorio qs cepit hoiez et i alio iterfecit. vel est delictũ cõmissum i cõfinib⁹ vel cum lãcea si ue sagitta qs in isto territorio existens sagittat aliuꝫ existentem in vicino territorio. in omnibus enĩ istis exemplis pbabiliter dubitatur vbi dicat delictũ esse cõmissum an vbi delictum est inchoatum an vero vbi est cõsummatum. dicam j.in.ij.q. ¶ Nota.vij.q snĩa lata p vnum iudicem facit fidem coram alio qui ipsam snĩam exequit: sine alio pcessu/non discusso aliter an sit iusta vel iniusta. qd vltimũ an sit verum di. per bar.in.l.si confes sus et.l.diuus.ff.de custo.et exhibi. reo. et dixi infra.titu.i.i.ad fi.

¶ Nota.viij.q realẽ et actualem executionẽ iudex nõ facit ex territorium: vt.l. qd sit fugiens cũ sua glo.ff.de edil.edic.et no.Jo.an.j.c romana.§.contrahentes eo ti.lib.vi.sup verbo tractare.verbalẽ ho vt citare subditum vel forensem i casu quo eius foro subijcit dubitatur. Cyn.tenet q sic in.l.omnes.§. si vero appitor.C.de his q ad eccl. confu. ꝯ quam facit cle.pastoralis de re iudi. ¶ Expeditus de notabilibus venio ad oppositiones. Primo.op.dr hic q vnus cõdenat: aliter exequit super beneficio qd hꝫ i sua dioc. et sic innuit q epõs loci vbi deliqt tulit snĩaꝫ puationis sup er beneficio nõ sito in sua dioc. Sed contra hoc op. sicut enim in personis non subditis nõ põt iudex aliqd statuere vt.l.extra territorium ff.de iurisdi.om.iudi. et.c. vt alarũ de cõsti.li.vi. Jta etiam non vr q possit statuere sup beneficijs siue rebus extra suã dioc. existentibus vt.l.cuꝫ vnus.§.is q.ff.de bo.auc. iudi.po.s.et.viij.q.ij.c.i.et.ij. h autez statuere videt sup talibus p talez pnunciationẽ/ergo male. Sol. prima glo. que sentit q eps loci delicti nõ ferat snĩam priuationis super ecclesia alibi sita: sꝫ sup crimine et hec snĩa faciet fidẽ in alio iudicio vt in glo.pꝫ que per hoc innuit q sit opus nouo processu vł iudicio sup beneficio alibi sito quod pꝫ dum dicit faciet fidem i alio iudicio. et sic exigit nouum iudicium Sed glo. seqnens innuit contrarium dum dicit q eps cui subest ecclesia priuabit illum per snĩam ab alio epo latã. et istam tenet hosti. qui dicit q iudex vbi deliquit pronunciat super ecclesia idem Goff. Joha n.an.ab et Fran. pro istis facit hoc capitulũ in prin. et in fi. Jn prin. enim fuit quesitum de beneficio. et in fine dicit q per episcopũ in cui⁹ dioc. subest ecclia erit executio facienda quasi non pronunciatio vł priuatio: sed mera executio ad eum spectet Inno. etiã cum istis sentit dum dicit q episcopus delicti potest eum postmodum suspendere ab ecclesia que sita est i alia dioce. Ego dico q isti canonum patres non sane intelligunt dum firmant q episcopus q fert sententiam priuationis exprimat

in ea q pinet talem bñficiũ alibi sitis: nec sua expresso preter vel contra ius commune aliquid operatur. pro hoc primo facit ratio quia pena non est in iudicis potestate sed iuris vt. l. prima §. primo. ff. ad turpill. hinc est q si iudex in sententia vel omittit vel decernit aliter q̄ ius commune disponat: lex supplet qd in sententia iudicis deest: vt. l. iiij. §. si quis condemnatus et. l. miles. §. decem ff. de re iudi. et. l. ex diuerso. §. si in iudicio. ff. soluto matrimo. Item lex dicit q iudex debet pronunciare super crimine quo ad penam not. iur. potestas confirmatur, vt pena quam. l. sup delicto illo statuit infligatur vt. d. l. prima. §. primo. ff. ad turpil. et hoc est quod dicit hic Inno. satis esse q iudex pnunciet et declaret clericum adulterium vel homicidium cõmisisse et postea executio pene fit secũdũ canones q̄ precipiunt criminosos condẽnatos deponendos. xxv. d. primũ. Tertio p hoc adduco istd c. in principio et in fine. in principio em dicit de delicto ibi cõmisso debeat iudicari non dicit qua pena priuationis, vel alia sed simpliciter de delicto iudicari. et sic super crimine tantummodo pronunciari. In fine etiã dicit q erit quo ad aliud executio facienda. quasi non priuatio vel cõdẽnatio facta fuerit super beneficio sz tantummodo executio. sententia vero super crimine tantum fuit.

Quarto pro hoc facit quod infra dicam in. viij. q. vbi dico q cuz qs de tali crimine comdemnatur propter quod bona veniunt publicãda: sententia lata contra personaz extenditur ad bona sine aliqua alia expressione vbicunqz sita sint quia bona veluti accessoria sequũtur conditionem persone. C. de sacrosanc. ecclesi. au c. ingressi z. l. si adoptauero. ff. de preca. et. l. fina. C. si pen. appel. mor. inter. et. c. i. de iurepatr. lib. vi. Ex quibus cõcludo non multum curandum vtruz iudex in snia pnuationis exprimat bñficia cõdẽnati vel non: qz exprimat quod tacite inest z sic nihil talis expressio operat. vt. l. hec vba ff. de lega. ij. et qd legit et not. i. c. vltra. j. de pscripti. Per ista tñ nõ est rñsum ad. l. cum vnus. §. si is q̄ ff. de bo. aut. iud. pos. vbi snia iudicis contra contumacem data sup missione in possessionẽ nõ extenditur ad bona sita extra territoriuz iusdicentis. Sed respõde q ibi loquit in snia interlocutoria: istud loquit i diffinitiua. istaz reprobat Hosti. z post eũ Jo. an. in. c. romana. §. cõtrahẽtes eo. ti. li. vi. super ver. decernere. Tu dicas q qñqz loquitur in diffinitiua z habet locũ istud. c. et. d. l. a diuo pio in pñ. ff. de re iudi. qñqz loquit in iterlocutoria. z tũc aut iudex simplr et indistincte pcipit missionẽ in rebus cõtumacis z nõ extẽdit ad bona sita extra suũ territoriumvt dicto §. si is qui. qñqz super talibus bonis sitis extra expresse decernit et tunc ad illa extenditur: vt. d. c. romana. In iterlo. ergo vt sita extra veniant reqritur expssio: sz in diffinitiua expssio nõ reqritur. qz veniũt necessario ad delictũ z sequũtur cõditionẽ psone vt dixi. ¶ Secũdo op. dr hic q alius eps q̄ ille i cuius dioc. est delictũ snia exeqatur: sz cõtra hoc op. z vr q semper ad iudicẽ delicti spectet executio z pnunciatio cõtra delinquentẽ: vt

§.de rap.c.i.et in auc. vt nulli iudi §.si vero quis comprehensorum col.ix. Sol.di.glo.q contraria loquunt cū est crimē graue quo casu ille snīam exequit in cui' dioc. est delictum factum scdm glosam ad quam aduertendum. relata ci ad tex.sentit q iudex domicilij residentie nō possit in grauibus criminibus se intromittere de executione. Ego quo ad executionem super beneficio non considero speciem criminis sit graue vel non graue:nam quodcunq sit crimen ex quo sequi debet priuatio beneficij fiet executio per episcopū vbi beneficium est situm vt hic. Quantum vero ad penam personalem vt degradationis fustigatiōis vel si.habet locum glo.vt fiat remissio ad iudicem delicti per.§.quez allegat.quod verum forte cum est preuētus a iudice in cuius dioce. est delictum commissum ad quem si tulit sententiam super tali crimine est remissio facienda. ¶ Sed dices quare magis episcopus domicilij exequitur sententiam alterius super bñficio sito in sua dio. q exequitur cōtra personā alias sibi subditam ratione beneficij et residentie? ¶ Ad hec respondeo et dico q cōdemnat' de graui crimine est priuatus titulo beneficij ipso iure per ipsam sententiam. ad hoc quod not. Inno. §.de accu. qualiter.ij.vnde sicut per mortez translationem permutationez vel aliter p̄uato beneficij possessore/ ad episcopū reuertitur dispositio beneficij:vt de preben.de multa. z.c.licet episcopus eo.ti.lib.vi.ita etiam reuertitur cum possessor in titulatus per sententiam est priuatus vt hic. Cum vero tractatur de punitiōe psone pptergraue delictū:tūc ad iudicem delicti quē p̄uenit in pcessu z snīa est remissio faciēda p illā glo.q sic dum al.§.si quis vero cōprehēsoz.z.c. i.de rap. Sit rō q: vterq ipsorum contra delinquentē poterat pcedere/vnus ratiōe delicti alius ratiōe domicilij vt infra.c.fi.ille ergo dz eē potior q preuenit vt infra dicā in sexta qōne. ¶ Sed vtrū ista remissio per iudicez domicilij ad iudicē delicti habeat locū cum iudex domicilij nō fuerit p̄uentus per snīam vel pcessum merito dubitatur.z per iudicem delicti q in istis grauioribus ad eum debeat fieri remissio: adduco textum in dicto capitulo primo de rap.et in autē.vt nulli iudi.§.si vero qs cōprehensoz.col.ix.ibi ne eos recipiat. Item dicit text.ibi vidicetur iniuria/vbi plectibilis est orta suspicio.xxiij.q.iiij.si illic. et alibi vbi contigit malum / ibi maiorat.ij.q.i.si peccauerit. preterea graui p̄sidi cōuenit curare vt malis hominibus prouincia careat: vt.l.cōgruit.ff.de offi.p̄sipe,qz cum ppter delictū territoriū suū et ei' res publica offenditur:ad ipsum est facienda remissio: vt ceteri ad exemplū respicientes abstineant a delictis vt auc.vt iu.sine quo. suffra.§.si quis aūt col.ij.et de pe nis.l.capitalium.§.famosos. vbi etiā reddit ratio remissiōis vt scz ceteri terreātur. Ex istis concludit q iudex domicilij in grauioribus teneat remittere delinquentē ad iudicē delicti. In ɔtrariū facit tex.infra.c.fi.vbi simplr dicit tex. q rōne domicilij potest qs puniri de delictis vbicunq commissis itē facit ratio dicte.l.cōgruit que

consistit in purgatione malorum
hominũ q̃bus pulicia careat vt q̃e
ta sit. Itẽ rõne domicilij p̃t q̃s cõ=
ueniri ex ↄtractu alibi inito et ad
rẽ alibi sitã. vt. d. c. fi. de foro ↄpe.
et. l. vlti. C. vbi in rem actio: et. l. fi.
C. de lõgi tẽporis p̃scrip. ergo simi
liter pro delicto alibi perpetrato.
¶ Nam si semp̱ i grauioribus eẽt
necessario remissio facienda: fru=
stra essent posita iura de foro do=
micilij. et hoc tenet Accur. in. l. pri
ma et scđa. vbi de crimine agi op3
et credo verius q̄ si preuenit in p̱
cessu remittere nõ teneaẽ. Nõ ob.
§. si vero quis. vbi iubet remissio
nẽ fieri. Nã d3 intelligi si dep̄hen
sus fuerit sub alio iudice q̃ sub iu
dice domicilij. ¶ Nõ ob. c. i. đ rap.
vbi dicit q̄ p̱pri⁹ iudex non d3 eũ
recipere nisi prius redeat ad iudi=
cẽ delicti. ibi enĩ contingit q̄ erat
excõicatus p̱ iudicẽ in cui⁹ diocesi
deliquerat. qui a nullo d3 recipi
donec satisfaciat / et absoluatur a
dicto suo excõicatore: vt. c. cum ab
ecclesiarum. de offi. ordi. et hoc te=
net do. Io. cal. in repetitione dicti
c. in. vi. q. consueti. Si vero iudex
domicilij nõdum p̄uenit in proces
su req̃situs credo q̄ remittere te=
neaẽ per iura: et rationes facte su
pra p̱ iudice delicti magis vigent
q̃ alie rõnes p̱ iudice domicilij / ꝛ
presertim: q̄ si testes p̱ quos põt
probari delictũ nõ essent de prouin
cia iudicis domicilij non possent
extra suam prouinciam cogi ad fe
rendũ testimoniũ: vt. l. iĳ. §. fina.
ff. de testibus. Itẽ nec posset iudex
domicilij eoꝝ examinationẽ alte=
ri cõmittere: vt auẽ. apud eloquen
tissimũ. C. de fi. instrumẽ. Propter
que impedimẽta si iudex domici=
lij p̱cederet remaneret crimẽ ipu=
nitũ: cũ deficeret p̱batio sed non
ius. et ista est potissima rõ quare
in istis grauiorib⁹ delictis fiat re
missio ad locũ delicti: q̄ ibi facili
us crimina p̱babũtur. ꝛ hec ratio
apte colligiẽ in auẽ. vt nulli iu. §.
si vero q̃s ↄprehensorũ. col. ix. qui
textus multũ viget contra iudicẽ
domicilij vt semp̱ remittere tenea
tur. qđ equum est dicere vbi talis
difficultas p̱bandi iminet. ꝛ sic in
telligo qđ predixi: vt tũc preuẽtio
locũ habeat cũ iudex domicilij p̱
bationes criminũ se habere confi
dit: al's delinquentẽ remittat si fu
erit p̱ lr̃as req̃situs: vt. d. §. si vero
quis comprehensoꝝ. distinguit er
go verũ iudex domicilij teneatur
remittere subditũ suum ad locum
delicti. Nam aut loq̃tur in leniori
bus criminibus ꝛ non teneẽ. Aut
grauioribus. et tũc aut iudex deli
cti p̄uenit in procedendo ꝛ d3 fieri
remissio. Aut preuenit iudex do=
micilij: et non d3 fieri. Aut res est
integra q̄ neuter inchoauit p̱ces=
sum. et tũc etiã est fienda remissio
si petaẽ. vt p3 ex predictis q̃ locũ
habẽt in iudice domicilij an coga
tur. extrane⁹ vero iudicis an tene
tur remittere si delinquẽs est va=
gabũdus dicam. j. in. q. op. ¶ Ter
tio p̄ncipaliter op. et videẽ q̄ non
sub iudice delicti sed domicilij de
bet ille semp̱ qui deliq̃t responde=
re. xvi. q. i. c. i. et quod ibi no. Sol.
ibi loq̃tur in foro penitentiali. Rõ
ibi reddiẽ in glo. in quo vbicunq̃
quis delinquat debeat adire pro=
priũ sacerdotem / et ille cognoscit.
iste vero tex. cũ si. loquũtur in fo=
ro iudiciali. Ratio ibi redditur in
glo. ¶ Ego reddo aliã cu3 dico q̄
pena tẽporalis infligitur p̱pter of=
fensam et ↄtemptũ iudiciarie ma=

testatis cuius territorium ex delicto turbat: vt.l.cōgruit de offi.p̄ si.z.l.si familia.de iurisdi.om.iu. di.ergo iudex cuius res publica offendit dz punire delinquentem. ¶Sed in foro penitentiali agitur de offensa ɔcernēte deū: cuius est terra et plenitudo ei⁹ posita.et iō sacerdos qui in cōfessione fungit vice dei nō habet territoriū: sicut nec ille a quo cām habet: vt.l.z q: ff.de iurisdi.om.iudi.et.l.si pretor. ff.de eo cui est man.iurisdi. ¶Et hec rō facit ad q̄stionem vtrum sacerdos vbicunq extra parrochiā possit audire subditū in confessione: Et videtur ꝙ sic.z ita affirmatiue dicebat do.Pe.verbaliter bonon.cū sint voluntarie iurisditionis.zc.q: fungit vice dei.vt de pe. et remis. ois.et sic tot⁹ orbis quo ad hoc pōt dici suum territorium in sūma de peni.§.cui. Que opi. non procedit sine dubitatiōe. Nā in contrariū videtur casus.c.sup cathedrā.versi.extra ciuitatē.de sepul.in cle.vbi p̄dicatores constituti: scdm formā illius cle.sūt quo ad audiēdas cōfessiones sicut curati.et tn̄ extra eundē locum non psit hoies audire. De hac q̄stione remitto ad Archi.in.c.placuit.de pen.disti.vi. Et q: indulgentie et remissiones pctōꝝ videnf esse de foro penitētiali ex eo ꝙ sub titulo de penitētijs de eis tractaf vt ptz in.c.ꝙ aūt. Ad hunc modū arguēdi facit.l.impator.ff.de in diem ad iecti.et quod no.in.l.fi.ff.de codi. indebi. ¶Ideo hic applico talem questionē vtrum episcopus possit concedere subditis indulgentiam pro opere cōstruendo in alteri⁹ diocesi absq illius consensu: Et videtur ꝙ sic pluribus rationibus ¶Primo.quia dare indulgētiam est quodammodo de voluntaria iurisditione.z talia possunt extra diocesim exerceri.ff.de offi.pcon sul.l.ij.et de adoptionib⁹.l.emancipati. ¶Secundo quia hic videt quedā donatio q̄ videtur posse extra territoriū fieri: sicut et beneficioꝝ collatio.de ap.qua fronte.et no.Inno.de offi.le.nouit. ¶Tertio q: hec ē absolutio a pena que videt posse fieri extra territorium arg.c.sacro.de sen.excom.z.ca.nouit.de offi.leg. ¶Quarto q: post ꝙ actus sumit radicē in loco habili dz valere: lz executio conferaf in alteri⁹ territorio: vt ptz in citatione verbali quā pōt iudex facere de subdito ɔmorāte extra.C.de epis.l.oēs.§.si vero appitor.et.l. ij.C.de offi.pfec.vrb.et ptz in isto c.vbi sentētia lata i vno territorio mandaf executioni extra. ad hoc ff.de re iudi.l.a diuo pio.z.C.de iudi.pperandū.§.finaūt reus.et.c. romana.§.contrahentes.li.vi. ¶Quinto.q: iudex rōne persone subiecte pōt ipsius cōsideratione persone disponere de re alibi existente: vn̄ ex decreto iudicis domicilij vēdunf bona ɔsistentia extra domiciliū.ff.de rebus eo.l.magis puto.§.illud.et quod no.Inno.in c.pastoralis.de priui.vbi auctorizādo recurrimus ad iudicem domicilij/non aūt rei sup qua dispositio celebraf.facit qđ no.Iaco.de are.in.l.si prediorum.C.de p̄dijs minorū: et.xvij.q.iiij.in vēditionib⁹. Et cōtra possessorē agit rei vendicatione in loco sui domicilij.licet res alibi sita sit: vt.l.fi.C.vbi in rē actio.et.l.fi.C.de lō.tēpo.prescrip. et apparet ꝙ tutori domicilio administrat bona sita extra territo

rij iudicis qui sibi tutelam decre vit.ff.de excu.tuto.l.ppt litē.§.i. ¶ Sexto pbatur sic. Iste indulgētie cōceduntur illis qui ad locū accesserint et manū porrexerit adiutricē.et sic sub conditione videt̄ ɔcessum:q2 relatiuū quis vel qui adiunctū verbo futuri tpis facit coditionē.vt.l. stichū qui meus erit de le.i.s3 in dispositionib9 conditionalib9 videt̄ qȝ debeamus attēdere tpus conditionis apposite:vt.l.i.§. biduū.ff.qñ appel.sit. Existētia em̄ ɔditionis purificat actū.ff.de periculo et cōmo.rei vē l.qȝ si pendēte in ṗn.qui po.in pi. ha.l.potior.et opatur effectū qȝ fi nis trahit̄ ad ṗncipiū.ff.d.cap.et post li.re.l.in bello §. codicille.et ad primordiū tituli posterior formatur euētus.C.de impo.lu.de. scrip.l.i.li.x. Et ide mvidet̄ in loco vt debeat attēdi locus in quo con ditio fuit apposita vel indulgētia cōcessa:vt .ff.si cer.pe.l. vinum.vt sic attendat̄ loc9 in quo nō in quē ff.de cōdi. insti.l.talis.et de ɔdi.et. demō.l.si ita scripsero.et arg.ff.de admi.tu.titium.§. tutor rerum p hoc illud generale initium spectādum de quo.ē.de elec. dudum.i. eff.de.mi.l.iū.§.scio.et probatur q2 iste indulgētie sunt de foro penitentiali.qđ pt3:q2 sub titulo de penitē.de his tractat̄ ar.l.ipator. ff.de in die adiec. Sed in foro penitētie nō cōsideram9 locū in quo act9 ɔfertur:s3 personā cui penitētia imponit̄.an sit subiecta vel nō vt.xvi.q.i.c.i.et ibidē no.ergo idē debem9 dicere in idulgentia q̄ cōcernit salutē aie nō locū cuius capax nō est. ¶ Octauo et vltimo p hac pte facit qđ no.Archi.vi.q.iū scriptū.l3 em̄ in alieno agro quis nō possit falcē imittere:tn̄ pōt spicas manu conterere .i. aias a vitiis purgare et eccīe incorporare vt ibi exponit Archi.sed p indulgentiā non videtur aliqđ iurisditionis exercere: sed anias a vitiis purgare et eccīe incorporare:ergo non vr̄ phibitū/sed cōcessum. vt ibi pt3. ¶ In ɔtrarium qȝ talis indulgētia non psit subdito facit q2 extra territoriū:vt.l.extra territoriū.ff. de iurisdi.om.iu.et.c.vt. alap̄ de consti.li.vi. vbi sententia lata intra territoriū.nō ligat subditum actū alibi excercentē.locus enim vbi actus sumit effectū/ debet considerari. ff.de offi.pfec.vr. l.fi.et.l.contraxisse de ac.et ob.et. attēditur ac.in quo actus confirmatur. ff.de do.inter.vi. et vx.l.q2 et.l.in tēpus de here.insti.et de re iu.abbate sane.li.vi.et si sic in tēpore:ergo et in loco q2 parib9 passibus ambulāt.vt.l. vinū.ff.si cer. pe.facit cle. pastoralis de re iudi. vbi non tenuit citatio impatoris q2 collata in locū nō sue iurisditionis sumpserit exordiū siue litiū vt sic locū in quē nō i quo actio geritur inspicere debeamus. ¶ Secundo pbatur quo ad iurisditionē equaliter prohibetur excessus quo ad rē sicut q̄ ad locū.vt patet in.d.c.scriptū et.c.vt alap̄. coniūcto.c cū olim abbas.de. offi.dele. Sed ille q̄ excedit in re quia cōcedit indulgentiā quam non pōt nichil agit.vt pt3 in.c. accedentibus de exces.prela.nec.p ɔsequēs quo ad locū.facit. c.i.de mutuis petitionibus. ¶ Tertio probatur p rationem que redditur in.c.qȝ autem de peniten.et remissi.dicitur enim ibi qȝ non subdito non potest dare indulgentiam.et ibi red

dituz ratio q2 eū non pōt soluere vel ligare. ergo q2 non pōt ligare vel soluere non pōt indulgētiam concedere. sed extra territoriū nō pōt ligare subditum: ergo nec sibi indulgētiam cōcedere. 'quĩimmo' facilius est ligare q̄ soluere. q2 extraneus actū gerens i alicuius territorio ligaf legibus illius vt.l.iij.de offi. prefec.v.c. romana .§.contrahētes d e foro cope .li.vi. Et tñ si agit actū meritoriū: intra talē locū nō pōt iudex ille indulgētiam cōcedere sibi: vt.d.c. q aūt. ¶ Quarto pbaf p.c. nullus.ix.q ij.et.vi.q.iij. scriptū.in q̄bus phibetur platis accessus ad aliā diocesim et exercitiū e tiā quorūdam actuum.s. iudicādi/ ordinādi/ vel aliud de reb9 ad aliū spectātibus disponēdi. per indulgentiam aūt talē nō videtur dubiū q disponit suo rebus ad alterius ordinatione spectātibus.q2 loca indulgētiis et pūilegijs honorare vere pertinet ad pprium diocesanū.vt in c.oēs basilice. xvi.q. vij. Nam et iura phibēt in aliena diocesi predicare vel celebrare:nisi fuerit inuitatus .vij.q .ij.epi 2 presbiteri et.vi.q .iij.scriptū. ¶ Quinto pro ista parte facit.c. nostro.de penitētijs.vbi archiepūs pmittitur p puinciā concedere indulgētias.et sic extra videf quodāmodo denegare.ar.c.nōne. de psump.et.l.cū ptor.ff.de.ind. sumpto argu.a cōtrario quod est in iure fortissimū ff.de offi.eius cui mā.l.i.nā in illo c.fuit dubitatio rōne loci q2 epis cōcessum erat p suas dioceses tm̄ cōcedere indulgētias.vt.c.quod aūt prealle. Modo archiepūs dubitauit an sm illā formam posset p puinciam concedere.q2 in puincia nō est iudex imediatus sed mediatus:vnde q̄ritur an possit p suā puinciam cōcedere lras remissionis:et pa pa rñdet repetendo verba q̄stionis q tales lras poterūt libere p suā puinciam cōcedere. et sic disponit de loco/lz q̄dam dixerint q disponat de personis ¶ Nam q2 subditis tm̄ pōt prelatus litteras remissiōis cōcedere. vt d.c.q autē. poterat aūt dubitari an archiepūs subditis suffraganeorū suoz posset hoc concedere:q2 nō sunt simplr subditi:sed sm q̄d vt in.c. romana .§. i.li.vi.et papa rñdet q sic.et sic illo.c. nostro.nō videf disponere de loco sed de psonis:sed iste intellect9 non 9gruit littere. q2 nec p vba q̄rētis nec etiā rñdentis possum9 aliq̄d colligere de psona sed de loco tantum et ideo nō est recedēdū a propria significatione verborū de lega.iij nō alter.maxie vbi verba possunt habere ppriū et sanū intellectum ff.de au.et ar.leg.l. plauti9. Quid dicendū? Reperi hāc q̄stionē plene examinatā p.d. Old.de laude qui dicit q dubiū q̄stionis in hoc consistit vtrū ista indulgētia 9cessa subditis extra locū diocesis cōcedentis videaf respicere psonas et valebit.an dicaf respicere locū vbi quis indulgētiā consequitur q2 tūc non valebit. Et pbat ipse q videatur cū loco q2:iuriste attribuunt rē prime cause non remote.ff.de cōdi.ob tur.cau.l.pe.2 de executione rei iudi.l.cū de hoc.et no.ff rerum amo.l.si mulier.2 de homicidio de cetero. ¶ Uidendū est igif q̄ fuit cā prima et pncipalis cōcessionis istarū litterarū. Et certe fauore ecclesie vt habeatq̄n possit sustētari vel per frequentiā

populi amplius honoretur vt dicit tex.in.c. antiquarum. que fuit extrauagans Bonifacij.que loquitur in basilica apostoli. sibi ergo debet atribui. Et ideo dicit lex q littere q̄ mei causa facte sunt mee quodammodo mei esse videntur. ¶ Cū ergo ista littera causa ecclesie p̄ncipaliter sit ɔcessa.ergo sua esse videt̄.ff.de eden.l.p̄tor.in p̄n. ¶ Non ob.q locus non sit capax indulgentiaꝝ sed p sone. q: attendēdo cui cōcedantur littere nō curo quos sequatur indulgētia/ vel q̄s sit capax indulgentie:sed sufficit michi q locus sit capax illius cause ꝑpter quā principaliter littere sunt concesse.s.illius ecclesie que datur vel illius honoris.et iō dicit lex q illud qd̄ ob honorem ciuitatis legatur ciuitati relinquitur:puta legauit testator prandium facientibus ludum in ciuitate romana.s3 ciuitas non erat capax illius prandij q: non comedit neq3 ludit/sed ludētes:q: tū est capax illius honoris.s.ludi qui fuit proxima causa legati:dicitur relictu3 ciuitati.ff.de leg.i.l. ciuitatibus. Similiter dicimus de immunitate cōcessa ecclesie.vt delinquētes qui ad eam cōfugiunt sint securi. Dicitur em̄ concernere ecclesiam licet illi qui cōfugiunt ex hoc commodū consequātur:vt patet.J.de immu.ec.inter alia.Jtem concedetur eccl'ie priuilegiū q clerici non possunt excōmunicari.et tamē ecclesia non est capax istius priuilegij q: non potest excommunicari et tū priuilegiū est eccl'ie. quia ꝑpter honorē ecclesie principaliter est cōcessum.de priuile.cu3 capella.de verbo.sig.c.i.li.vi.Jtem tota die videmus q p̄nceps ⁊ communitates vt inducant homines ad morandū in suis terris concedūt indulgētias et immunitates ne soluāt tributa. et tū priuilegiū est ciuitatis:vt.ff.de censibus.l. forma.Nā non semp expressio persone facit censeri concessione3 esse personalē sed quādoq3 realem vt l.iuregen.§.pactoꝝ.ff.de pac. ad hoc.ff.de of.pcon.⁊ leg.l.obserua re.§.hoc etiā.vbi q preses in grediatur ꝓuinciam p certum locum est priuilegiū reale/sicut ⁊ concessio psonalis ꝓpter locū quādoq3 et quādoq3 loco ꝓpter personam vt.c.a.mandata.de presump. facit quod no.Bar.in.l.pater file.ff.de seruitu.lega.cū ergo littere indulgentiarū de q̄bus dictū est concedātur loco:extra ꝓuinciā nō valebunt q: priuilegiū nō pōt dari loco non subdito. Nā priuilegiū est lex priuata:q: in ꝑuatam vtilitatē lata.is.d. priuilegia.xxv.q.i.§. fi.et differt a lege cōi sicut species a suo genere. Sed nō est dubium q per legē non pōt quis locum sibi non subditum includere:vt.l.i. C.de sum.trini.et de cap.et postli. reuer.l.postlimini. in fi.ergo nec per priuilegiū. A quo em̄ remouetur genus:remouetur et quelibet eius species. ff.de do.l.filius.l.fi. et insti.de suc.co.§.pe. Jdeo dicit Hosti.in sum.de priui.§.cui.q ille pōt priuilegium concedere qui in casu illo pōt ɔdere.et iō dicunt iura q pricipes nō possunt p legem vel priuilegia eccl'iam icludere et si sit in fauorē ecclesie. nisi sit per eccl'iam recepta et approbata: vt in.c.eccl'ia sancte marie de consti. Non ob.q indulgētia sit de voluntaria iurisditione:q: hoc nō videt̄ q: si ita esset posset inter non sub=

ditos exerceri.et tñ non põt vt di cto.c.quod autẽ.de peni.ꝛ remis. Nõ ob.ratio ꝙ per hoc non generatur preiudiciũ ob.et sic videt̃ ꝙ fieri possit i aliena diocesi. Nã ordinare est act⁹ iurisditionis et tamẽ nõ potest quis subditum ordinare i aliena diocesi vt in.c.tuarũ de auc.et vsu pallij.ꝛ vt dictuȝ est supra non solũ iudiciũ prohibitũ est imo dispositio de reb⁹ alienis quod esset hic.ꝛ licet mandet̃ sententia executioni extra territoriũ: hoc tamen fit p iudicẽ illi⁹ puinciearũ nõ sic de consensu iudicis qð hic non negatur posse fieri: vt clemen.i.de foro cõpe.ꝛ cle.pastoralis.de re iudi.et sic conuenitur quis in loco domicilij pro re sita extra.non tamẽ extra mãdabit suam sententiã executioni. Nõ ob. ꝙ indulgẽtia sit de foro penitẽtia li:qꝛ duplex est penitentia.vna spiritualis q̃ datur a presbytero cui cõmissum est ſm varios modos.p uidere pctis.et ista est de foro penitẽtiali ꝛ nõ posset concedi nisi a presbytero qꝛ alius nõ habet claues.de peni.d.ĳ.multi.ꝛ.c.verbũ Alia gñalis q̃ dat̃ ab episcopis.ꝛ ista non est de foro penitẽtiali: imo de lege iurisditionis: vt.c.accedentibus.de exces.prela.vbi dicit ꝙ est episcopalis dignitatis et iurisditionis nõ dicit ordinis. Et ideo dicit beat⁹ Tho. et oẽs doc. dicunt ꝙ clerici ꝛ diaconi possunt eas concedere quia possunt exercere ea que sunt episcopalis dignitatis.de elec.transmissam. Non ob.qð dicit̃ de actu gñali qꝛ illud est secũdum fictionem: vt.l.in bello.de cap.fictio autẽ in spiritualibus nõ preiudicat veritati: vnde si fictione iuris res iudicata pveritate accipit̃:nõ tñ in spũalib⁹.facit qð no. Archi.de voto.c.i.li.vi. ꝛ ista sunt dicta Oldr.q̃ placuit sic extẽse ponere: qꝛ clara pulchra et vtilia. ¶ Quarto pricipit̃r op.ꝛ videt̃ ꝙ nõ solũ i loco vbi q̃s deliqt: sȝ etiã vbicũq; ꝯmittẽs delictũ reperit̃ possit ꝯdẽnari:iuxta illð vbi te inuenero ibi te iudicabo: vt.C. vbi de cri.agi.op⁹.l.i.et.ĳ.§.i.ꝛ sic iura loquẽtia de punitiõe in loco domicilij vel delicti vel remissiõe ad iudicẽ delicti videt̃ frustra posita:qð fatet̃ Placentin⁹.ſ.remissionẽ nõ eẽ necessariã tex.dicit Azuȝ in dicto.§.si q̃s ꝯphensor. quo ergo respondetur ad illud dictũ vbi te inuenero.ꝛc.dicit Accur.ꝙ habet locũ in vagabũdo: vt no. pal. l.et idẽ sentit.ff.de accu.si cui. Inno.in.c.i.de rap.sentit ꝙ vagabundi sunt remittendi ad locũ delicti dicit eñ sic ibi super verba ad locũ profugi.ibi eñ erãt vagabũdi. et ideo ad locũ delicti redire cogũtur acsi latitarẽt. Alibi glo.ſ.in.l. heres absens.ff.de iud. dicit ꝙ si vagabũdus velit cauere ꝙ respõdebit in loco domicilij nõ cogitur respõdere vbi repertus est quasi impossibile sit aliquẽ esse sine domicilio.facit quod no.ff.ad municip.l.eius.§.celsus. ad fi. et dicit cy.hoc esse notabile.cũ de multis dubitetur. vbi habeãt domiciliũ. et ideo vbicũq; reperiunt̃ possunt conueniri nisi caueant vt dictum est ſm eum qui ita no. in.l.i.C.vbi de cri.agi opo.t.d.io.cald. in commento.c.i.pdicti tenet opi.accur. scȝ vagabũdũ qui nullũ habet domiciliũ non remittẽdũ necessario sed esset de foro cuiuslibet iudicis al's cõpetentis.et sic posset p quẽlibet puniri vbi reperitur et sic in

telligit de vagabundo illud dictū vbi te inuenero. ꝛc. et dicit ꝙ illa l.i.nō pōt itelligi nisi de vagabundo. Nā de iudice delicti ꝑmiserat q̄d ꝓ subdit vbi reperiunt.ſ.vagabūdi:p.l.i.vbi de cri. Nec illud ꝟbū repit exponit.ſ.iloco domicilij quia verbū reperit cōgrue omnē locum denotat. Jsta etiam op. et videt i.d.l.heres absens.et subdit ꝙ per illā glo.i.multi ribaldi suspēduntur in ciuitatibus et castris cū non habeant alicubi forū Jllā.q.ponit Spe.in tit.de cōpe. iu.additio.§.i.ꝟ ſi.quid si debitor vagat per mūdū.ꝛc.ꝛ ver.sta.vbi tāgit istā questionē in contractibus et delictis nō firmat. Ego nō video rationē quare vagabūdus nō debeat remitti ad iudicē domicilij vel delicti p iudicez extraneū. Maior est em̄ ratio remittendi vagabundum per iudicem vbi tantūmodo est reptus si ibi non deliquit ꝙ per iudicem domicilij:qui plus iuris pōt pretēdere in delinquentē.q2 est de eius foro.et tamē quādoqꝫ remittitur in atrocibus vt probaui.ꜱ.in.ij.op. Si enim iudex domicilij cogit remittere qñqꝫ vt dixi:multomagis iudex extraneus qui in vagabundum repertū in suo territorio non habet ius superioritatis si ibi non deliquit vt dixi. Et hāc opi.credo magis de iure procedere ꝙ vagabundus sit in atrocibus remittendus per iudicē extraneum qui non nititur in puniendo ratione domicilij vel delicti:sed tātummodo vagabunditatis.et sic potest intelligi.§.si quis vero cōprehensorum. et sic in hoc teneo cū Inno. In criminibus vero atrocibꝰ teneo opi. Accur.Jo.cal.et Bar.et idē si cōstrahatur.nā in ꝫctibus non posset creditor ad suū debitum peruenire.ꝛ in delictis remanerent delicta impunita:vt no.Spe.in dicto ver.sed quid si debitor.Et hoc est vtile scire ꝓpter exbānitos ꝛ exules ciuitatū vt possint vbiqꝫ ꝓ debitis cōuenire. quod posset ꝓcedere qñ exulāt ſ3 nō sunt bona publicata.alias si sunt bona publicata ob hoc videtur sequi fiscum tanqꝫ heredem:vt.l.si tutor.C.ad.l.iul. de vi.et tangit hic spe. ¶Quinto op.ego dixi in scda op.ꝙ etiam iudex domicilij potuisset punire istū sacerdotē alibi delinquentē. Sed cōtra hoc opponit et videt ꝙ nullo modo iudex domicilij se possit intromittere de delicto subditi alibi cōmisso.q2 extra territoriū iusdicenti.ꝛc.vt.l.extra territorium. ff.de iurisd.om.iu.et est expressum de cōsti.vt ala𝔭.§.i.li.vi.vbi subditi de delictis extra territoriū nō tenētur corā suo ordinario respondere.So.dicūt quidam/quod dicitur delinquētem posse puniri in loco domicilij de delicto alibi cōmisso habet locū in pena iuris cōmunis:sed.c.vt alarum loquitur de pena statutaria qua subditus extra delinquēs nō ligatur ꝓ qua op.facit.c.a nobis de sen.excom. nā ius cōmune vim suam vbiqꝫ extēdit.ꝛ debet ab oibus obseruari vt in.c.i.de consti.et.l.omnes populi.de insti.et iure.Sed dispositio statuaria non extēditur extra territorium statuentis.dñs Cy. in.d.l.extra territoriū in commento dicit aliter et sic.Aut statutum adijcit penam facto quod est delictum al's de iure cōmuni vt furtū homicidium et similia.Aut ei q̄d non est al's delictū de iure:cōi vt

vendere vinū carnes vel salem in locis non deputatis vel ire de nocte. Primo casu subditus extra delinquēs poterit puniri pena dicti statuti. Secūdo casu non poterit. probat primum membrum. primo per. l. si quis in hoc genus. C. de epi. et cle. vbi iudex secularis punit delinquētem in ecclesia ſm legem suā: licet deliquerit in eccl'ia et sic extra locū sue iurisditionis. Tertio pbat sic. facilius additur et mutatur qualitas ꝙ substātia vt. l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxa. Sed statutū disponens sup augmēto ꝛ diminutiōe pene quo ad delictum de iure cōi videtur disponere super qualitate: non substātia obligationis: sed in pmo casu cū statutum facit cēseri delictū qđ non est delictū de iure cōi videtur disponere sup substantia cui⁹ effectus nō extēditur ad subditū delinquētē extra. Non ob. c. in cū c. vt aiarū. li. vi. q: vel est speciale in sentētia excōicationis. vel non procedit de iure cōi. ꝛ sic reprobat illud. c. prout multa alia que dicit edita per errorem canonistarum vt de citatione verbali extra territoriū de iure cōcessa. cuius contrarium sentit cle. pastoralis. de re iudi. et vt ipse quo ad hoc illud. c. reprobat in sua disputatione q̄ incipit rector ciuitatis senarū. ꝛc. similiter ꝯtra canonistas clamat in. l. si certis annis. C. de pactis. et. l. edita. C. de edēdo. et in multis locis. quē Bar. in hoc reprehēdit in extrauagāti ad reprimendū super verbo p edictū. Nam maximi legiste semp sunt adhibiti in cōpilatione ꝛ editione iuris canonici: vt patet ex iuribus et decisionib⁹ iuriū. vi. li. et cle. fundatis. sup multis opinionib⁹ legistarum. ¶ Ad ppositū igitur an bene dicit q. c. vt animarū. §. i. nō procedat de iure: videamus. ꝛ dico ꝙ in omnib⁹ procedat in eo ꝙ subditus extra delinquēs statutis sui epi nō ligatur. qđ sic ostendit / ex delicto per subditū extra diocesim commisso obligat reus personaliter ad penā in quā delinquēdo videtur consentire vt no. in. l. i. §. de stias. ff. de postulā. huius delicti punitio spectat ad iudicē domicilij et delicti vt predixi. Certū est autem ꝙ maior est offēsa iudicis delicti ꝙ domicilij. q: quãꝙ ad eum debet fieri remissio si petat: vt dicto. §. si q̄s vero cōprehensorū. ergo eius statuta sunt sequēda: q: semp actus qui participat de natura duorum incōpatibilium sapiunt semp naturā potētioris: vt. l. queritur. de statu hoim. et dignioris: vt. c. quāto. d. titulo. i. et. c. qđ in dubijs. de conse. eccle. vel alta. Sed potentius agit ratio iudicis delicti ꝙ domicilij. tū q: ad eum debet fieri remissio quãꝙ si petatur vt dictū est. tum q: eius territoriū ꝛ maiestas magis offenditur ex delicto cum sua intersit tenere puinciam cum quiete: vt. l. congruit. ff. de offi. presi. Preterea delicta et contractus equiparātur: vt. l. oēm. ff. de iudi. et in auf. vt oēs ob. iu. puin. §. et hoc cōsiderātes. col. v. Sed in contractibus cā est decidēda ſm consuetudines et statuta loci vbi contrahitur. l. vt fundus. ff. cō. di. ergo idem debemus dicere in delictis: vt puniatur qui deliquit penis statutorum loci vbi deliquit non domicilij: quia non debet pl⁹ extēdi statutum ꝙ auctoritas statuentis: vt. d. l. extra territoriū.

et.l. si vnus.§. si is qui de bo.auc. iudi.pos. Non obstat.l. si quis in hoc gen⁹. vbi iudex secularis punit delictum in ecclesia cōmissum secundum.ll. suas. et tamen commissum in suo territorio. nam dico q̄ licet locus ecclesie sit exemptus / tamen remanet de territorio cum non exemptus ibi deliq̄t sicut eccl'ia exempta remanet de diocesi vt infra dicam ꝛ no. Joh̄ānes an.in.c. si propter de rescrip. li.vi. Uel aliter respondeo et dico q̄ exemptio inducta in fauorem ecclesie non cōplectitur eos qui intra ecclesiā deliquerūt: vt.J. de immuni.eccl'si. inter alia. licet enim contra tales possit ecclesia procedere tanq̄ ꝯtra sacrilegos. vt not. in.c. conquestus.J.e. tamen ratione talis delicti etiā per suum iudicem sunt puniendi: ita q̄ cōtra tales accumulat̄ forus foro / et iura iuribus. vt est casus in.c. cum sit generale.J. eodem. facit quod no. Joh.and.in.d.c. cum sit generale in nouella. Uel aliter solue et dic q̄.l. si quis in hoc genus non facit: quia non loquitur de puniendo subditū penis statuti sed iuris cōmunis. hoc fateor.f. subditu ꝫ extra territoriū domicilij delinquentem puniri posse pena iuris communis vel statutorū loci vbi deliquit: vt not. Bar.in.l. cunctos populos in.ix.q. et.vij. vbi omnino vide ꝛ per Johan.cal in dicto cōmento in.vi.q. Non obstat sua cōsideratio quam dicit subtilem an sc ꝫ statutu ꝫ disponit sup eo quod al's est delictum de iure communi vt tunc videatur disponere super qualitate: an sup eo quod non est delictum ꝛ videatur disponere super substantia. dico enim q̄ ista consideratio videt̄ contra casum in.l. ius ciuile.ff. de iusti. et iur. vbi quotiēs iuri ciuili additur vel detrahitur per statutum: alteratur ipsa substantia / et agitur ex statuto non ex lege vt ibi. nec videtur verum q̄ noua pena apposita facto iam damnato dicatur qualitas non substantia imo pars substantie dici debet: quia pena commensuratur delicto. et pars substātie dici debet nō qualitas etiā alterata. facit.l. sancimus. C. de penis. et.d.l. ius ciuile ꝛ quod no. in.c.i. de consti.li.vi. Cōcludo igitur q̄ statuto ciuitatis nō ligatur subditus delinquens extra territoriu ꝫ: nisi expresse disponeret̄ de delicto extra per subditum commisso: vt.l. fi. de decre. ab or.fa. et istam opi. tenet Joh.an.in.c.i. de consti.lib.vi. sup ℣. furtū. ꝛ Bart. in.l. cūctos populos ad finem de summa trinitat. dicit tamen q̄. si iudex domicilij contra talem procedit in procedendo seruabit ordinem iudicij secundum leges suas Sed secūdū eas non decidit causam. quia pena statutaria non debet extendi extra territorium' ius dicentis etiam contra subditum Pro opinione tam̄ Cy. multum faciunt notata per Barto. in.l.i. ff. de pu.iud. post Jaco. de bu. vbi dicit q̄ quādo statutū disponit super eo quod ē al's delictu ꝫ de iure cōmuni agitur ex lege veteri non ex nouo statuto. ¶ Sed mirum videtur si per statutum imponit̄ pena pecuniaria pro homicidio vt possit dicat̄ agi iure cōi quod imponit penā mortis. Nam si ageretur ex.l. pub.iudi. nō posset interueni re .pcurator vt.l. pe.§. ad crimē. de pub.iudi. qđ tn̄ pōt vbi ꝯstatutu ꝫ

alteratur pena vt dixi ꝛ sic ipse no. dicto. §. ad crimē. Et ex ista op. de qua dixi ꝙ subditus delinquens extra territoriū non ligetur statuto patrie: sed ego ꝙ si statuto epi caueť ꝙ clericus de adulterio vel de furto sine spe dispēsatiōis reddatur inhabilis ad ecclesiastica bñficia obtinenda ꝙ talis ꝯstitutio nō extendit se ad bñficia sita extra dioce sim statuentis quin possit ea post peractam pniam sine dispēsatiōe retinere p.c. at si clerici. §. ti. i. Itē si cōstitutio in penā priuatiōis bñficiorum vltra ꝙ statuat ius cōe nō extendet se talis cōstitutio ad bñficia. q̄ hēret q̄ deliquit in alia diocesi. Nec illi epūs dꝫ sniam talem priuatiōis executioni mādare, intelligo igiť istū textū cū dicit in causis q̄ officiū vel bñficiū priuationē exposcunt. s. de iure cōi. sec⁹ si de iure ꝯstitutiōis synodalis ar. d.c. vt aiarū. allego ad hoc. c. cum olim. de cleri. cōing. ꝛ pbat hoc ēt rō naturalis. Nā sicut causa finita nō pōt pducere effectū infinitū ita iurisditio limitata ad certum territoriū nō pōt pducere effectus nō limitatos. facit cle. pastoralis §. rursus de iudi. ꝛ qd̄ not. Pe. et Bal. in. l. eius. §. si cui. ff. de testa. i q. bāniti ꝯdēnati ad mortē in absentia an possit cōdere testm̄ꝰ: tꝫ ꝙ sic: q: statutū nō pōt eū reddere inhabilē ad hūc actū. ¶ Et aduertendū ad illud ei⁹ dictū q: loquiť cū nō alterať pena p statutuꝫ. sed ordo procedendi vt cōcu. condem. de crimine capitali in absentia cōtra. l. absentē. ff. de penis. Nā effectus pcessus habiti fm illū ordinē nō extendiť extra territoriū statuentis. qd̄ pōt eē verū q̄ñ snia lata fm illū ordinē efficit ꝛ cōcernit statum psone. Si vero cōcerneret bona vel aliud ꝙ statutum psone credo ꝙ snia lata secūdū ordinem illum qui seruatur in loco iudiciū vbicꝫ loquitur effectum suū iuxta theoricā doc. i. l. cūctos populos C. de sum. trini. ¶ Distingue ergo ex pdictis cum q̄riť vtrū iudex domicilij posset punire subditū alibi delinquentem: dicas aut querituꝛ nunq̄d possit eum punire pena iuris cōis vel statutorum loci vbi deliquit/ et potest: et sic loquūtur iura que statuunt delinquenté posse puniri de delictis vbicūꝙ cōmissis in loco domicilij. ¶ Aut q̄riť vtrū possit scdm statuta sua et tunc aut quo ad ordinē pcedēdi et eius statuta cōsiderantur quia sic est in causa ciuili: vt. l. ij. C. de summa tri. ꝛ dicta. l. cūctos populos. p doc. Aut quo ad pene impositionē/ et tunc aut expresse statuto disponitur sup pena cōtra subditū alibi delinquentē ꝛ ligať subditus: vt. d. l. fi. C. de dec. ab or. faciēdis. Aut statutū simpliciter loquitur et tunc scdm Cy. subdistinguitur vtrum disponat super delicto de iure cōi vel nō. Ego simpliciter tenui ꝙ non liget extra p dictū. c. vt aiaꝝ. §. i. Et ad rōes Cy. respondeo vt prediximus et ita vt dixi tenet Bar. in repeti. l. cunctos populos. C. de summa tri. in. ix. q. ¶ Sexto op. et vr̄ ꝙ non possit iudex punire delinquentem in suo territorio: vt. c. cuꝫ inferior. cuꝫ ibi no. de ma. et obe. So. q̄ñꝙ in diocesi deliquit extraneus et pōt ibi puniri oi priuilegio cessante vt in isto. c. ꝛ auc. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi. oꝫ. Q̄ñꝙ deliq̄t superior ipsi iudici puta Archiepūs in diocesi epi: et tūc epūs rōe talis

delicti nõ pt pcedere ꝯ suũ supiorem:conuenietur ergo illo casu coram suo patriarcha.vt.xxi.di.submittitur.ⁱ.xvi.q.i.frater.Nõ colligitur in.d.c.cũ inferior ex quo ptꝫ ꝙ si dictus epũs retinet aliũ epatũ ex dispositione eẽ ꝓuinciã sui Archiepi ⁊ ille archiepũs ibi deliqt nõ poterit eius epus eum punire qꝛ absurdum est vt filius iurisditionem exerceat in parentem: vt.d.c. cum inferior. hinc papa a nemine iudicatur qꝛ omnis anima est sibi subiecta ⁊ immediate subsunt sibi oẽs plati.vij.q.i.ij.si aliorum excepto crimine heresis de quo.xl.d.si papa.⁊ per Hostiẽ.in sum.de sen. excõ.§.qs valeat excõicari. Ꝟ.qd ergo si metrop.⁊ se. Et vide quod no.in Repeti.cui licet de regulis iur.li.vi.in nouella ⁊ in Spe.de testi.§.i.Ꝟ.qd si is.vbi de archiepo ferente falsum testimonium coraꝫ epo.vbi vero nõ esset reperire ius obedientie ⁊ subiectionis quicunqꝫ prelatus ⁊ archidiaconus possꝫ punire delinquentẽ intra limites sui archidiaconat⁹ si ⁊ delinquẽs esset epus.vi.q. iij.placuit.⁊ dicta auc.qua in ꝓuincia.⁊ hoc no. Jo. an.post Innoc.⁊ Host.in.d.c.cum inferior ⁊ no.xcij.d.si q̃ epi.¶Et faciunt ista ad q̃stionẽ si delega⁹ pape delinquit i cã sibi commissa qꝛ forte pecũia corrupt⁹ tulit sniaꝫ vel per imperitiaꝫ male iudicauit vel abutitur iurisditione: an poterit corã ordinario cõueniri ad penã vel interesse ⁊ Uidetur ꝙ nõ.qꝛ in cã illa maior est quolꝫ ordinario: vt.c.ij.ẽ.de offi.le.⁊ qꝛ fungitur vice pape:vt.l.⁊ si ptor. ff. de offi.eius cui mã.est iu. Sicut ergo papa a nemine iudicatur vt dixi: ita nec ille qui ei⁹ ꝑsonaꝫ repñsentat:vt.l.alia ff.soluto ma. In cõtrariũ facit qꝛ oẽ delictũ oẽ puilegiũ tollit vt i auc.qua i ꝓuincia.C. vbi de cri.agi opor.⁊.l.nullũ. C. de testib⁹ tales eñ qbus plus honoris impẽdit/ grauius puniunt si occulte deꝑhẽdant in crimine:vt.l.presbyteri.C. de epi.⁊ cle.⁊ facit i.q.vij.q sine.⁊ in auc.de quest.§.si iudex col.vi.⁊ istam partẽ.s.ꝙ.ordinarius possit ꝯ talẽ delegatũ procedere/tꝫ Cy.i d.auc.qua in ꝓuincia.al.auc.vt iu. sine quoquo suf.§.dicamus col.ij Joh.and.nõ placet ista opi.q̃diu durat iurisditio delegati ⁊ si p illud impediretur delegati process⁹ Nã sic nõ posset cognoscere de iusticia vel iniusticia snie ipsi⁹ delegati ita nec ẽt ꝯ ipm delegatũ agi possꝫ ad interesse ex cã in cui⁹ examiatiõe veniat talis cognitio snie etiã incidẽter.ad hoc facit qd not. Johã.an.in.c. sup eo.sup glo. ij. de offi.delega. vbi oĩno vide q̃ cognitio ⁊ iurisditio sit concessa ordinario ꝯ illos quibus auctoritate pape bñficia conferuntur.i q̃stiõe ergo ꝓposita Johã.and.vr̃ sẽtire ꝯ Cy.in.c.fi.ẽ.de rescrip.cui⁹ opi. teneo.si dũ durat cã ꝯ delegatum corã ordinario q̃stio moueat.ideꝫ credo si ea finita agat ꝯ eũ ad interesse.qꝛ inique pronunciauerit.non enim vr̃ ꝙ delegatus pape teneat reddere rationem coraꝫ ordinario de processu cause sibi commisse. Si vero cõueniat rõne fraudis ⁊ doli qꝛ dicatur corrupt⁹ pecunia vel per gratiam siue sordes pronũciasse:teneo hoc casu cum Cyn.vt possit contra eum ad hoc cognoscere ⁊ punire.remittit Jo. an. ad ea q̃ no.Specu.in tit. de inqui.§. i.versi.sed pone.⁊ Johan.cal.in dicto.c.i.de rap.in vltima questione

vbi pertransit simplr cū Jo. and. Et pro predicta consideratõe vi; questio concernat principalit vel incidenter cām delegatam vel tantūmodo crimen quod d; legatum cōmisisse.facit lex. si quis libertatem in.fi.ff.de peti.here.z.l.si duo patroni.§.idē iul.ff.de iureiuran. Et aduertendū quia que dicta sūt locū habent cū queritur an inferior punire possit superiorem se delinquētem in territorio. ¶Quid ꝗ si non superior sed collega vel alius sibi si loco iurisditionē habēs ibi deliquit an talem punire poterit Videt ꝙ non: quia eadem vr̄ ꝓhibitio de pari ad parem que est de minori ad maiorem/vt de ele.innotuit.z duobus ꝓcuratoribus in solidū simul datis vnus ꝯ aliū non agit vt.l.ꝗ duos.ff.de ꝓcura.nā z alinus aurib⁹ intumescit cū videt se per comparē apprehendi vt no. in.l.heres ꝑ seruū.ff.de acquiren. heredi.¶Item vbi sūt duo pares contēdentes adinuicem recurrere tur ad principē vt.ff.de iudi.l.duo z.C.de ap.l.in offerendis.In ꝯtrariū facit.C.ne li.po.l.i.in fine z l.§.an autem in auc.vt iudi.sine quoquo suf.Sed ibi non erat par in administratiõe sed in dignitate z quia erat i ꝓuincia presidis debebat sibi obedire.C.de pala.sac.lar.l.nihil omnino.li.xij.z.c.ad supplicationem.de renun.item non ob.ꝙ Romul⁹ punivit Remū delinquētem licet essent frat res.qz Romulus obtinuit sorte.z hanc partem tenet Bart.in.l.si quis violauerit de rerum diui.z per eundem in.l. inter tutorem de admi.tuto.vbi videas.¶Septimo op.ego dixi supra ꝙ contra delinquentem potest procedi per iudicem domicilij z de licti.sed ex hoc sequeretur ꝙ idem delictu; numero puniretur vai ijs penis:alia.s.per iudicem delicti.s. lege sua:alia.s.per iudicem domicilij.s.pena iuris communis vt dixi.s.in.v.op.in so.contrarij.l.si ꝗs in hoc genus.z etiam in distincti. ibi hoc autem videtur contra casum in.c.at si clerici de iudi.ad finē z.l.senatus.ff.de accu.z.lxxxi.distinc.presbyter.z de pe.distinc.iij. his auctoritatibus So.aut quer; vtrum pro eode; delicto possit ꝗs puniri varijs penis z diuersis legibus vel eadem lege:z tūc potest vel non potest secundum illa que dixi.s.eodem conquestus vbi plene distinxi.Aut queris vtrum pro eodem delicto possit quis coram diuersis iudicibus vel eodem iudice conueniri non dico puniri.z hoc modo possunt plures leges z plures iudices concurrere in punitiōe delicti.plura ergo iura possunt concurrere in petitione z in origine sed non in effectu z exactione.exempla collige.l.alleg.in.ca. dilecti fi.titu.i.z per Inno.in.cap. cum dilecti.de ordi.cog.z plene ꝑ Cyn.post glo.in.l.i.C.de furtis.z .l.ꝙ.in heredem.§.eligere de tributoria z.l.cum filius.§.varijs.d le.ij.Ex quibus iuribus infero ꝙ per penam impositam ab alio ex predictis iuribus tollitur pena z procedendi potestas quo ad reliquum z etiam quo ad eunde; qui processit si velit ex alia lege procedere z hoc verum regulariter.fallit tamen quandoqꝫ secundum illa que no.Bart.in.d.l.si maritus z.l.denunciasse.ff.de adulte.z per Cyn.in commento.l.extra territorium in.vi.questione.vbi omnino videas.¶Ex his omnibus late di

ctis vt materia liqueat: posset colligi breuis distinctio. Cum querit quis sit iudex competens 9tra delinquētem. distingue. Aut queris quo ad executionem sñie faciendā contra delinquentem. aut quo ad eius condemnationem. Primo casu ad quem spectet executio dictū est supra in primo 9trio. Secundo casu cum q̄ritur quo ad condemnationem: subdistingue aut q̄ris de foro penitentiali aut iudiciali. ꝛ si in penitentiali vt in tertio contrario. Si in iudiciali. ꝛ tunc q̄ris aut de vagabundo q̄ deliquit. aut de alio non vagabundo. ꝛ si de vagabundo dic vt supra in quarto cōtrario. Si vero de alio non vagabundo. ꝛ tunc aut q̄ris de potestate procedendi contra delinquentē aut de pene impositione qua. l. s. puniatur. si de potestate procedēdi. ꝛ iam episcop⁹ domicilij ꝙ delicti ꝓcedere pōt vt dixi etiā i secūdo cōtrario. ꝛ hoc verū de iudice delicti nisi in casu quo eius supior deliquisset in eius territorio: quia hoc casu procedere cōtra eum nō posset: vt dixi. 3. in. vi. cōtrario. Si vero queritur qua lege veniat puniendus dixi in. v. contrario. ꝛ in septimo vbi de concursu penaruȝ in petitione vel exactione.

¶ Uenio ad questiones ꝛ primo q̄ro dicitur in illo. c. ꝙ ratione delicti sortitur q̄s forum. Sed pone ꝙ reus conuentus super crimine/ ad exclusionē fori per modū exceptionis declinatorie negat se deliq̄sse in territorio in q̄ dicitur cōmisisse delictum. Aduerte qꝛ licȝ ista exceptio opponat in vi declinatorie/tamen cōcernit cām principalem ꝛ hoc respectu videt reseruanda i ꝓcessu cause postmodum receptū īter reos sic vt alie pemptorie reseruande sunt postea in causis ciuilibus. vt. l. pretor. C. de prescrip. lon. temp. Eo ꝯo respectu q̄ delictū quod negat est fundamentū iurisditiōis iudicis videret de ipō primo ꝛ ante omnia cognoscēdū: vt in. c. inter monasteriū de re iudi. per tale ei negationē rei redditur iudex dubi⁹ an sit iudex vel non: quia per negationem efficit res dubia: vt. l. si. C. qui. ad li. procla. non li. dubius autem de sua iurisditione non vr ꝙ possit iudicare vel cognoscere anteꝙ sibi liq̄at an sit iudex. iuxta no. per Bar. in. l. multum. ff. de cōd. ꝛ demonstra. ꝛ. l. hec autem. ff. quibus ex causis in pos. eatur. ibi constare debet lis quereqꝫ pretori ad quod dicēdum dico sic q̄nqꝫ reus non negat delictum sed dicit se alibi deliq̄sse ꝙ i territorio iudicis procedere volētis/ ꝛ tūc iudex pōt de hoc cognosscere an in loco sue iurisditionis d liq̄rit vel non per. l. si quis ex aliena. ff. de iud. Q̄nqꝫ etiā certum est de maleficio ꝛ de loco maleficij. sȝ negat reus locum illum esse de iurisditione iudicis procedentis tūc Inn. magis dubitat pp imminēs periculū alteri iudici in perdenda quasi possessiōe iurisditōis i illo loco si iudex q̄ cognoscit ꝓnunciauerit locū eē de sua iurisditiōe. tñ cōcludit ꝙ nihil ꝑiudicabit talis cognitio alteri iudici sed ptibus tm̄. ꝛ ita no de rescrip. super lris. Q̄nqꝫ negat q̄s simpliciter se delictū cōmisisse ad declinandū iurisditionē vt dixi. ꝛ iste est casus q̄stiōis i qua vr ꝙ in vi declinatorie sit de hoc aī oīa cognoscendū. sic in ꝓrimis duobus mēbris sentit. Inno. sicut enim hic tota vis questionis

z iuris dependet a dicta exceptione ita z in predictis casibus in quibus vt dixi Inn.sentit ꝙ sit de tali exceptione cognoscendum in vi declinatorie. Sed dices si verū est ꝙ in vi declinatorie cognoscat de liquerit vel nō/ postq̄ constiterit de delicto quid faciet iudex. condemnare enī non poterit/ tum qz ad hunc finem de delicto non cognouit vt de or.cog.cum dilect⁹.i fi.tum qz fundatū poterat dici iudiciū.neq; ordo seruatur qui req̄ritur sicut in ciuilibus vt.l.absentem.ꝙ.de penis.ibi more priuato rū iudiciorum ⁊c.⁊.J.de accu.qualiter.l.So.dic.ꝙ.de hoc deliquerit vel non cognoscet summarie.z sufficit ista summaria cognitio ad fundandū iurisditionē iudicis.vt sic iuris ordine i cā ꝓcedat.z hoc e Io.cal.in.d.c.i.de rap.i questione.z remittit ad spe.de ꝯpec.iudi. ad.§.i.versi.sed pone z seq.z circa hoc vide quod not.Io.an.J.de lit cōtest.c.i.li.vi. Et bene not.istā questionem quia per eam patz ꝙ sunt quedam exceptiones que pariter concernūt iurisditiōez z causam ꝑncipalem.vtrū ergo de ipis in vi declinatorie cognoscatur vel postea reseruent̄ pz ex predictis simile dicimus in litteris ad beneficia contra quas interdum opponuntur exceptiones que perimūt litteras tantum: interdum lr̄as z gratiā vt notat.Johan.an.de lit. cōtest.c.i.li.vi.z Inno.de rescrip. cōstitutus:z ad ista adde quod legit̄ z no.i.c.si clericus z.c.cum sit generale s.ē.eodē.z vtrobiq; scripsi. ¶ Secundo quero quid de illo qui existens hic Padue mandauit delictum committi venetijs et commissum fuit vel ibi suo nomine commissum hic Padue ratum habuit.z quid iuris de percutiēte cū balista vel lancea aliquē existentē in alio in territorio vel in confinibus. Ad hoc dico.z primo ad.q.d mandante videtur ꝙ dicatur deliquisse in loco vbi fuit delictum cōsummatum. Nam sic est in contractibus ex quibus mandans respōdere tenetur in loco in quo mādatum sortitur effectum:vt.l.si vt ꝓponitur.ff.de fideiuss.ergo idem in delictis que equiparantur contractibus quo ad forum vt.l.omnem ff.de iudi.z.l.tam ex contractibus eo ti z istam partem tenet Bar.in d.l.si vt ꝓponitur tali ratione.cū quis mandat cōmitti delictū non oritur actio ex mandato sed ex delicto subsecuto propter mandatū ar.quod no.in.l.i.§.psuadere.ff. de ser corrup.z in fi.de ob.que ex delic.na.§.ope.z hoc est quod di. l.ꝙ ille qui p̄stat opez furto tenet̄ furti:vt.l.is qui opē.ff.de fur.quasi dicat tenetur ex furto propter opem.z hoc est quod dicit.l.ꝙ tūc incipit teneri cum delictum est cōmissum vt.l.si quis iuxta.§.neq; verbo.ff.de fur.z.l.item apud.§. si curauerit.ff.de iniur item in ratihabitione vt oriatur actio ex negocio gesto propter ratihabitionem.vt dicit tex.in.l.si pupilli.§. item queritur.ff.de nego.gest.vnde sicut ratihabitio trahit ad se negocium ita delictum trahit ad se mādatū.ita dicit i.d.l.si vt proponit̄ de fideiuss.Qd facit ad questionem sī quis constituit ꝓcuratorē in curia ad renunciandum beneficio extra curiam an dicatur vacare in curia vbi renūciatio sumpsit principium propter mandatū. An vo loco renūciatiōis vbi mādatū

sortitū fuit effectuz? Et certe per predicta videt q in loco renūciationis actus denūcient a fine non a principio. Idem i renunciatiōe facta p negociorū gestorē ex curiā quā in curia ratuz habeo. de quo dic vt not. glo. singularis in cle. i. vt lite pen. In alia q̄stione de balistāte z sagittāte aliquē in alio territorio vtrū inspici debet locus vñ sagitta vel lācea est emissa. An vero locus in quo est vulnus illatū Et vr̄ q iste talis possit puniri in vtroq loco z q̄libet index ex istis duobus sit competens ar. l. i. C. vbi d cri. agi oz. vbi Cy. dicit post Pe. q saltem a iudice loci vbi existebat cum traxit lanceam vel sagittam. Nam sic est i tempore vt ad tempus vulneris trahat mors que ex vulnere subsequitur: vt. l. huic scripture. ff. ad. l. aquiliam. z l. damni. §. sabini. ff. de damno infecto. Ita debemus dicere in loco ar. ff. si certum petatur. l. vinum secundum Cy. Barto. hoc reprobat in. l. libellorum de accusa. vbi dicit q debet inspici locus vbi q̄s percutitur. z sic locus in quo act⁹ sortitur effectum. quod vt plenius habeatis pono. q. quam disputat Iaco. bu. Statuto cauetur q quelibet terra teneatur suū districtum custodire ne ibi robarie vel alia maleficia committantur al's teneatur ad emendationem dāni Contingit q malefactor quidam cepit et ligauit vnum in districtu vnius ville et sic ligatum duxit in aliam villam proximam z ibi eum vestibus spoliauit et equo: queritur que dictarum villarū teneat ad damni emendationem? Secundo quero si statuto cauetur q de maleficijs index inquirere teneatur quis predictorum erit index? Primo ar. q locus in quo captus fuit debeat considerari quia tunc est priuat⁹ naturali potestate. patet in feris que tunc nostre fiunt cum eas naturali potestate priuamus. ff. de acqui. rerum do. l. i. §. omnia igitur. z. l. in laqueum. de acqui. re. do. Secundo probatur per. §. si ab hostibus in fi. institu. quibus mo. ius pa. po. sol. Capt⁹ enim ab hostibus etiaz anteq̄ deducatur ad locum hostium z etiā manēs in romano solo fit seruus et indiget postliminio. vt ibi. et. l. iiij. z. l. in bello de cap. Captura igitur est consideranda: neq ex sequente ductione continuata alteratur delictum. ¶ Tertio arg. de animo delinquēdi qui inspicitur vt forma vt. l. si quis domo. de furtis. cum ergo in villa capture fuerit animus delinquendi et ibi captura hominis ac rerum dicitur delictum consummatum. facit. l. quoniā mlta. C. ad. l. iul. de vi. ad hoc. l. i. §. idem labeo de vi z vi ar. et no. m. l. iij. §. si quis autem visis eo. titu. Et q in delictis spectemus initium non eius continuationem probatur in. l. et si amici ff. de adul. l. lex. §. qd ait eo. ti. Breuiter post multa arg. videtur concludere istam partem esse veram nam ex illa sola captura poterat dici delictum consummatū. vnde ipsius finis euentus vel defectus non mutatur effectu sui principij ideo cōsiderādum est principium non finis: vt. l. iulianus. §. responso. de condi. inde. et ad vellianum. aliq̄n. §. fi. et. ff. man. l. si remunerādi. §. i. et p istā rōnem patet differentia quare secus in q̄stiōe mādati z ratihabitione: l q̄b⁹ dixi deli

ctū nō cōsiderari ex p̄ricipio s3 ex fine. in ista q̄stiōe dicit Ja.bu.p̄n: cipiū cōsiderandū. ibi ei p̄ricipiu3 non poterat censeri delictum alio non subsecuto vt. d. §. neq3 vero et §. si curauerit. S3 hic p̄ricipiū. s. captura et p̄uatio libertatis est h̄n̄da p̄ delicto factor p̄summato et p̄bauī circa istā decisionē p̄sup posito ita ee. s. q̄ delictū fuerit cō sūmatū p̄p̄t capturā3 ⁊ p̄uationē libertatis vt dixi l mutatiōe t̄rito rij. oriat̄ nouū delictū respectu al terius territorij ad quod ligatus duct⁹ fuit sicut i furto tenet Bart. in. l. si dn̄um. ff. de fur. ⁊ quicquid sit in furto si continuat̄ in alteri⁹ territorio in quo ꝫ Bar. multi te: nent presertim doc. bon̄. vt audi: ui tamen est in q̄stione ista maior rō cōcludendi q̄ ex illa spoliatiōe vestium et depredatione eq̄ puni: ri possit in nouo territorio in quo talē captū duxit. de hac. q. s. cū de: lictū est cōmissum i p̄finib⁹ duarū ciuitatū dicit Dy. q̄ vterq3 iudex d3 cognoscere vt. l. siue ꝫ. §. si q̄d i hoc idūm. ⁊ §. quid ergo. ff. de li. agno. ⁊ l. i. §. q̄ autē quo. lega. Si tamē vnus p̄uenerit p̄ferēdus est et alius postea non p̄cedet. q3 de facto eiusdē hoīs nō d3 sepi⁹ q̄ri. ff. de offi. cōs. l. i. ⁊ l. senatus de ac: cu. ita no. bar. in. l. iurisperitos. §. cum oriundus. ff. de excu. tu. et ibi quid iuris: si quis est in confinio duarum parrochiarū dicit q̄ cēse bitur parrochianus vtriusq3 ar. de agri. ⁊ censi. l. oēs li. x̄ij. vbi gl. ¶ Tertio quero dixi supra de sub dito delinquente extra territoriū a quo et quibus legibus punia: tur: sed nunq̄d ipse sit delinquens si in loco delicti proceditur quod potest vt dixi punietur pena iuris

cōis vel illius loci vbi deliquit: Uideur q̄ pena iuris cōis: vt. l. i. C. vbi cena. vel cla. ibi publicis le gibus subiuget̄. Itē q3 statuta vi dent̄ solūmodo restringi ad sub: ditos ⁊ illa d3 intentio statuentis nō trāsgredi suos terminos quo ad loca vel p̄sonas: vt. d. c. vt ani: marum. §. i. ⁊. l. extra territorium ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊. l. cunctos populos: ibi quos clementie no: stre regit imperiū ⁊c. Uñ aposto: lus nichil ad nos de his qui foris sunt. In cōtrariū q̄ ille liget̄ legi bus ⁊ statutis loci vbi deliq̄t facit vii. d. q̄ cōtra morē. ibi ei de obser uantia p̄suetudinis loci dicit nul: la, ciuis aut peregrini libidine vio letur. ad idem. l. iij. de offi. p̄si. ibi nec distinguitur vnde sit. et habet hoc equitatē q3 s̄m diuersitatē lo corū durius ⁊ mitius punit̄ vt. l. saccularij. §. sunt q̄dā. ff. de extra: ordi. cri. Et istā partem tenet Jo. cal. in predicto. c. i. in. q. nisi in eo esset probabilis ignorantia que haberet eum excusare a pena sta: tuti: vt. c. ij. de cōsti. lib. vi. ⁊. l. fi. de decre. ab or. fa. dicit tñ q̄ p̄sumit̄ sciētia: si per cōiecturas non con: staret de ignorantia. quib⁹ iterue nientib⁹ stabit̄ sup ingorātia iura mēto suo. de sn̄ia excō. si vero. §. ij. iusta autem vr̄ ignorantia si i illo traxit modicā morā: ⁊ delictū q̄d cōmisit nō erat delictū de iure cōi Nam vbi erat delictu3 de iure cōi et sic sciebat se delinquere credo indistincte q̄ ligetur penis statu: ti. q3 nō debemus cōsiderare vtrū delinquens ignoret vel sciat pe: nam ex delicto isligendā q3 nichil mutat estimatio delinquentis: vt l. fi. ff. de crimi. expila. here. nisi in pena q̄ infligit̄ p̄ncipalit̄ p̄p cōtē

ptum vt excõicatio. In hac enim infligẽda plus attenditur opinio delinquẽtis q̃ veritas: vt.c. vt ala rum. de cõsti. li. vi. et. l. si ignorans ff. loca. Ad ista tñ adde quod no. Bar. in. l. diuus. ff. ad. l. cor. de sic ca. D. Bar. pmissam qõnem psequtur latius et primo in delictis. an forenses delinquentes in alicuius territorio ligentur illius statutis. Secundo in testamentis vtrũ. s. forenses accedentes ad illũ locum possint testari fm consuetudinem et statuta illius loci: puta coram duob⁹ et venetijs. vel corã tribus vt Senis. et q̃d iuris si non super solẽnitate sed sup persone habilitate disponat: vt q̃ filiusfami. possit testari de aduẽticijs. An forensis filiusfa. illuc accedens poterit testari fm illã cõsuetudinẽ vel statuta. z an talia ligẽt clericos. Ista plene prosequtur in repetitione. l. cunctos populos. in. ij. q. iiij. et. v. In delictis aũt de q̃bus loq̃mur sic distinguit. aut delictũ qđ cõmisit forẽsis in illo loco erat delictũ de iure cõi et punitur p statuta dicte ciuitatis. s. vel loci: vt in auf. q̃ in puincia. C. vbi de cri. agi. opor. et. d. l. saecularũ. et de sen. excom. a nobis. et qđ ibi no. et tenet Dy. in l. si cui. §. pe. ff. de acti. Non ob. l. i. C. vbi senatores vel cla. vbi dicit publicis legib⁹ subiugef. Respondeo eñi vt ibi no. Cy. et Io. cal. l di cta. v. qõne. Aut nõ erit delictum de iure cõi et tũc aut ille forensis ibi tantã morã traxit q̃ verisimiliter poterat scire: et tũc idem per l. ij. z quod ibi no. C. vbi de cri. agi opor. in vltima. glo. Aut ibi non traxit tantã morã et tũc aut illud factũ erat cõiter p oẽs ciuitates phibitũ. vt puta ne extrahaf frumentũ de territorio: quod est cõiter phibitũ per totã Italiam. et isto casu nõ licet allegare ignorantiã ad totalem excusationẽ. ff. de pub. l. fi. §. lz aliquis. aut non erat ita gñaliter phibitum z non tenetur nisi fuerit sciẽs: vt. d. l. fi. de decre. ab or. fa. p hoc dictũ. c. vt alarum. vbi ignorãtes non tenentur nisi eorũ ignorantia fuerit crassa aut supina. Quarto q̃ro. dixi. s. in v. op. q̃ subdit⁹ delinquens extra territoriũ nõ ligatur legibus siue statutis sui territorij sed illius vbi deliquit: vt. s. prima q̃stione. pone ergo q̃ subdit⁹ delinq̃t in pprio territorio s3 i loco exẽpto: vtrum puniet eũ iudex domicilij sui statuti pena. Et videtur q̃ non pluribus rõnibus. primo effectus statuti nõ protẽditur ex territorium statuẽtis sicut nec sententia: vt. l. cũ vnus. §. is qui. de bo. auf. iud. pos. et. l. relegator. i. rñso de inter dictis et releg. sed locus exẽptus nõ est de eius iurisditiõe ergo. zc. quantũ eñi ad efficaciam actus q̃ geritur d3 inspici loc⁹ in quo act⁹ cõsummatur / nõ locus in quo initiatur. hinc est q̃ citatio facta extra territoriũ de subdito vt cõpareat corã suo iudice t3: vt. l. omnes §. si vero apparitor. de epis. z cle. et. l. ij. C. de of. prefec. vt. hac etiam rõne tenent q̃dam q̃ citatio facta die feriato p die nõ feriato t3. sec⁹ aũt ecõtra vt notant doc. de ferijs c. fi. et dixi de foro cõpe. c. fi. considerato igif q̃ locus exẽptus non est de iurisditione statuẽtis nõ potest effectus statuti ad illũ locum porrigi etiam contra subditum.

¶ Scđo pro hoc facit qđ no. Io. an. in cle. i. de foro cõpe. in glo. q3 noie vbi equiparat locũ exẽptum

loco sito extra diocesim. sed si deli quisset extra diocesim conclusum est.s.in.v.op. q subditus nō ligetur statuto: vt.c. vt alarum.§.i. facit etiam qd no. de priuile.c.i.li.vi. vbi equiparat personā exemptā et al's extraneā: ita a simili locus exēptus et oīno extraneus videt recte equiparari ar. de psonis ad res: vt.ff. de vulg. & pu.l. si plures. ¶ Tertio pro hac parte facit fortiter.xviij.q.ij. luminoso. quod loquit de monasterio exēpto. Et dicit tex. non audeat ibi eps cathedrā collocare vel iperare. Ad idē de sta.reg.c.i.li.vi.i cle. archiepo. de priuil. ir qb9 phibetur epo attēptare in monasterijs exemptis nisi quaten9 ē sibi ɔcessū. ¶ Quarto cōdere statuta & ipsis ligari nō est dubiū q est iurisditionis contētiose: vt.l.i. de iuris. om. iu. et no. doc.i.l.i.ff. qd quisq iuris. Sed ea que sunt iurisditionis contentiose nō possunt explicari in loco exempto: vt.c. cū eps. de offi. or. li.vi. ¶ Quinto p hoc facit.c. vt alarū.§.i. Nā dicit extra territoriū. &c. nō dicit extra diocesim. territoriū enim alicuius dicit in quo hz ius terrēdi: vt.l. pupill9.§. territoriū. ff. de ver. sig. sed in loco exēpto nō habet eps tale ius: vt.d.c. luminoso. et.c. cū eps. nec pōt exponi territoriū.i. diocesis: vt pbat in cle. ne romani.§. sane. de elec. vbi est speciale q territoriū sumat p diocesi. Et istam partē tenuit dispu tādo Jo.cal. in istis terminis vide licet an statuto epi excōicātis ingredientes clausurā monasterij moni aliū ligētur eius subditi ingredientes clausurā monialiū exemptarū et eius opi. est q nō rationibus su pradictis. quā sequitur Joh. an. in.c. vt alarum. ptea l. super ver. diocesi. in nouel. Dicit tamē ibi q licet statutū non liget subditū extra diocesim vel in loco exēpto delinquentē: si tñ ex foro domicilij ille ɔuenatur corā epo/poterit illū punire: vt.C. vbi de cri. agi. oportet.l.i. & dixi.s.in.v.op. p hoc facit de imu. ec. decet.li.vi. Sicut ei ibi iudex secularis nō potest reddere ius in eccl'ia: q2 exēpta est ab eius iurisditione intra territorium: ita nec eps in loco exēpto q̄q̄ itra diocesim. Itē sicut vox viua epi in loco exēpto quo ad aliquē senten: is andū est ligata: vt.c.i. cū eps. Ita nec lex siue statutū epi poterit ibi effectū suū porrigere infligēdo penam ibi delinquēti: q2 equiparat sententia homis et snia legis. ff. de manu.l. seruus hac.l. qnimmo mitius agit cū lege q cum ministro legis. ff. de ar.l. celsus. In contrariū q subditus liget statuto epi si delīqt in loco exēpto probat alijs rōnibus. et prima q2 eccl'ia exempta intelligūtur exēpti clerici & cōuersi eiusdē eccl'ie. Non aūt p̄sbyter parrochiani & alij qui subsunt epo: vt.c. per exemptionē. de priuil. li.vi. et hac rōne.c.i. eo. tit. vult q ad hoc vt delictū cōmissum in loco exēpto nō possit puniri per diocesanū. reqritur q sit cōmissū ab exēpto. ¶ Scdo hoc pbat auctoritas epi in statutis condendis et oībus disponēdis itra suā diocesim in qua pōt facere etiam statuta penalia. de ma. et obe. si quis. et de foro cōpe. cū cōtingat. sed negari nō pōt locū exēptum esse i diocesi. de of. or. cum eps. ¶ Tertio hoc pbat phibita allegatio iuris tertij. Iste eīn non exēptus delinquēs in loco exēpto ex psona sua

non pōt allegare exceptionem/ qꝛ priuilegiū non includit ipm sꝫ locū clericos ꝛ cōuersos vt dixi. Ex istoꝝ aūt priuilegio nō videtur se posse tueri qꝛ allegaret ius tertij cōtra no.in.l.cū seruū.C. de fuis fug.ꝛ de rescrip. mandatū per cō po.ad hoc facit auť.qua i ꝓuīcia C.vbi de cri.agi opꝫ.ibi in delictꝫ puniēdis priuilegiū nedū alienū sꝫetiā ꝓpriū allegari nō potest:vt ibi Istā partem tenuit disputando.d. Fede. de fenis istis fminis statuto caveť ꝙ quicūqꝫ luserit ad azardū sit excōicatus. quidā subditus lusit itra diocesim.ipsi⁹ epi in loco tñ exēpto. Et tenuit vt dixi ꝛ refert ita tenuisse.d. Marsi.in studio Bonoñ.nec est verū fmꝙ dicit Joh.an.ꝙ locus exemptus sit q̄dam diocesis de per se. Nam si hoc esset verū ad hoc vt eps posset ibi pro tribunali sedere deberet requiri fnia iudicis loci exempti/qui videť esse papa vel eius legat⁹:vt.c. auctoritate. de priui.li. vi.sed hoc est falsum. Nam solus abbas dat licentiā ibi sedendi:vt d.c.luminoso.Itē exēptus dictus nō posset se subijcere ordinario loci sine pape vel legati licentia:vt c. significasti.de foro cōpe.ꝛ tamē ꝯtrariū no.de of:leg.c.i.ad idē qđ no.de sen.ex.de monialibus.ꝛ qđ no.archi.de tēpo.or.c.ij.li. vi.ibi. dū dicit suo iure. et qđ no.Jo.an. de sen.ex. religiose.li.vi.in nouel. Quid dicendū rōnes Jo.cal.videnť magis vigētes. tñ salua meliori sñia sic distinguo. Aut ꝓlatus loci exemptus ex forma ꝓuilegij habet epalem iurisditionem in loco exempto et sit vera opi.Jo.cal Aut nō habet talē iurisditionem ꝛtūc vera sit opi.Fede.qđ probo breuiter. Quicquid enim per exēptionē nō acquiriť prelato vel loco exempto intelligitur epo ibi reseruatum sicut dicitur⁹ in dominio totali qđ nō ꝑditur nisi alteri acquiratur :vt .l.nec vtilē.ff.ex qui. cau.ma.ibi neqꝫ enī itelligitur amissum quod oblatū alteri nō Hinc est ꝙ in ꝓuilegijs illa q̄ sunt ordinis epalis semp reseruantur diocesano postꝙ ꝑsona q̄ eximiť nō est capax taliū:vt.c. veniēs de ꝑscrip.cum si. Et quod no.Jo.an. post Inno.J.de dona.c. pastoralis In primo ergo casu cū prelato exempto cōceditur in loco episcopalis iurisditio videtur adēpta. Si vo sibi nō ꝯcedere itelligiť reseruata.si enī aliter dicerem⁹ seqretur absurdū ꝙ extranei ꝛ alij delinqntes ibi nō haberēt aliū ordinariū rōne delicti ꝙ papā.et sic ex difficultate cōuentionis remanerent crimina īpunita ꝫ.c.vt fame.d.sen. exc.et.l. ita vulnerat⁹.ad.l.aquil. ¶ Preterea infest ordinarij ꝛ sibi incūbit solicitudo vt sua ꝓuincia careat malis hoībus:vt.l.cōgruit de offi.p̄ presi.ff.sed nulli dubium. qꝛ ꝓpter delicta q̄ perpetranť i loco exēpto turbať quies dioc.qua rōne forte in violatione iurisditionū ꝛ in multis insolētijs exēptoꝝ iura voluerūt ordinarijs reseruare: vt pꝫ de priui.c.i.in cle.ꝛ.cle. i.de sen.ex.et.c.ad abolendā in fi. de hereticis.ꝓ hoc etiāꝫ facit.l.fi qs in hoc gen⁹.C.de epi.ꝛ cle.vbi iudex laycus punit delictū ꝯmissum in ecclia et sic in loco exēpto tñ infra suū territoriū.que tñ non facit fm intellectū de q̄ dixi.s.in. v.op.¶ Quīto q̄ro.dixi.s .in distinctione.v.op.ꝙ iudex pōt dispone re ꝑ statutū ꝙ subdit⁹ extra kritos

ritū delinquēs pena statutaria te neat: vt. l. fi. ff. de dec. ab. or. fa. sed pone q̄ sunt q̄dā non subditi alia rōne nisi q: habēt possessiones in terra territoriū statuētis. an possit ligari expresse eius statutꝫ. & q̄d iuris si talis possessor offendat illuꝫ iudicē in cui⁹ territorio bona possidet vel eius subiectos an poterit per illū dn̄m condēnari. Respōdet Inno. q̄ talis dn̄s non poterit inde facere iudicium etiam i possessionib⁹ quas possidet ille talis, delinquēs in suo districtu ar. ff. e. cū sit. debet ergo adire super talib⁹ offensis iudicē domicilū delinquētis. et si ille negligat iusticiam facere, ꝓsequet instantiā suā ꝙm tenorē canonis. xxiij. q. ij. dominus. et pleni⁹ in regula non dꝫ aliquis in Mercur. Posset tn̄ ꝙm Inno. fieri statutū q̄ bona cuiuscūq̄ qui cōmitteret talē offensam confiscent vel offenso applicentur q: in rebus valet statutū et cōsuetudo. cum sit sua iurisditio ar. C. de sacrosan. ec. l. iubemus nullā. nec debet talis cōsuetudo rumpi per extraneos. vi ij. di. que contra et de iureiurā. sicut. ij. Et in hoc casu videtur q̄ per occupatōnem bonoꝝ deberet p suū iudicē ꝯdēnari. et cū illo casu agat in re: corā iudice rei de qua agit̄ cōueniet̄ C. vbi de cri. agi. opor. l. i. sic cū agitur hypothecaria q̄ est in rē. Secus si pignoraticia: vt no. J. de pig. cum cōtra ꝙm Inno. cuius dicta Hosti. sup duob⁹ impugnat. Primo in eo q̄d dicit q̄ dn̄s nō pōt punire extraneū possidentē bona in eius territorio rōne dilecti cōmissi in eius psonā vel subditoꝝ suorū. dicit eñ q̄ immo pōt si al's habet iurisditionē. allegat p̄o casu istud. c. et. c. i. de rap. Sed non videtur michi illa rephensio rōnabilis. Nec est verisimile Inno. dubitasse de casu huius. c. vel. c. i. de rap. videlicet vbi dn̄s hꝫ iurisditionē in loco in quo extraneus deliquit in se vel alios vel bona possidet / q̄ punire eū possit. intellexit ergo Inno. q̄n dn̄s vel eius subditi sunt offensi ab illo possidēte in eius territorio bona extra ei⁹ territoriū vel etiā in aliqua eius possessione vel loco ipsi⁹ dn̄i i quo tn̄ nō habet iurisditionē q̄bus casibus de tali offensione non potest ille dn̄s offensus illū delinquētēꝫ punire / lꝫ in eius territorio possideat bona. q: sola possessio cū nō de ipsa agat̄ reali nō sufficit ad q̄stionē fori: sicut nec domicilij: vt l. libt⁹. §. sola possessiōis. ff. ad municip. Sꝫ posset ꝯtra hoc instare & dicere postq̄ iste deliquit in subditū vel psonā dn̄i: vide tur sortiri eius foꝝ sicut rōne offensionis illate in psonam clerici ꝯtra laycū corā iudice ecclesiastico: vt. c. si q̄s suadēt. xvij. q. iiij. Sol. dic q̄ q̄litas clericatus alterat delictum & facit incidere in aliā spēm delicti. scꝫ in delictū sacrilegij. sicut cum res ecclesie laycus occupat: vt. c. cū sit gn̄ale. §. eo. sed i offensione dn̄i vel subiecti non cōtingit aliq̄ alteratio sed delictū ipm considerat̄ vt apparet in facto cōmissum Ex quo infero q̄ si vnus Paduanus offenderet vicentinū vel Ferrar. hic Padue vel Venetijs non posset Venetijs vel Ferrarie conueniri coram illo iudce cui⁹ subditus est offensus extra eius territoriū. Plus tꝫ Bar. q̄ expsse non posset statutū disponere ꝯ offendentē eius ciuē extra ei⁹ districtū

nisi in ciuitatib⁹ cõfederatis: vt.l. non dubito.ff.de cap.⁊ nisi iudex loci vbi est cõmissum delictũ cõtra ei⁹ ciuẽ negligeret delinquentem punire.xxiij.q.ij.dñs nr̃.⁊ ita not. Bar.in.l.cũctos pplos.in.viij.q. Scdm dictũ Inno.fuit q valz statutũ disponẽs sup cõfiscatione bonoꝝ delinquẽtiũ extra territoriũ statuẽtis.vel q talia applicent offenso quasi statutũ disponat sup reb⁹ sitis infra ei⁹ territoriũ quod põt argu.l.iubem⁹.C.de sac.sanc. ec. Dicit Ho.q ista.g.Inno.nõ est bona.q: p eã aperit via pncipib⁹ ciuitatib⁹ ⁊ laicis cõtra eccl'ias ⁊ psonas eccl'iasticas. Quid em̃ si faciãt statuta vel habeãt cõsuetudinẽ q̃ habeat q bona cuiuscũq cõmittẽtis saltẽ offensam cõfiscentur vel offenso applicent ⁊ cleric⁹ hñs latas possessiões illud crimẽ cõmittat: nunqd tales possessiones clerici delinqñtis cõfiscabunt? Scdm Inno.vr̃ q sic.q: statutũ cõcernit possessiões sitas infra territoriũ statuẽtis.ergo nõ dz rũpi p extneos. vt.d.c.q̃ cõmorẽ.viij.di. qd Hosti. nõ placet.q: deficit auctoritas statuẽtis sup talib⁹ rebus vel psonis clericoꝝ: vt de cõsti.eccl'ia scẽ marie: res etiã pp delicta psonaꝝ publicari nõ dz.in aut.de mã.pn. §.op3.col.iij. Et istã opi.Host.puto veram qñ puisio statuti cõcernit principalr nõ subditũ delinquẽtez extra territoriũ.q̃cunq em̃ verba statuti sup publicatiõe bonoꝝ talis sicut cõcepta siue in rẽ siue in psonã videnr cõcernere et referri ad ipm delinquentẽ: et bona in cõñtiã ad delictũ.non ergo refert qualr statutũ loqtur: sed in quẽ volũtatis intẽtio dirigat: vt.l.cũ pr̃.§.cũ donatiõis.de le.ij. Qñ vero statutũ pñcipalr disponeret sup bonis q: p statutũ efficerent tributaria vel iponeret eis aliqd onus reale ita q nulla habet cõsideratio ad psonã possessoris: tũc opi.Inn. eẽt vera.q: trãsirent ad eccl'iam cum onere suo vt plene scripsi de imu. ec.non min⁹. Idẽ credo si statutũ disponeret sup possessionib⁹ sitis intra suũ territoriũ p respectũ ad psonã quã rõne alicui⁹ delicti iaz cõmissi: vel pp aliqñã aliã qualitatẽ inhabilitat q̃ ad possidendũ bona intra ei⁹ districtũ sita qd cõtingit in multis casib⁹: vt.l.apud iul.§.fi.ff.de le.i.et.l. multũ.de.D. ob. Et est ducalis puisio teruisiũ dñoꝝ Venetoꝝ q forẽsis non possit ibi q̃rere possessiões. Istis casibus cũ statutũ disponat sup reb⁹ suis dico valere et verã op.Inno. etiã quo ad clericos: ad hoc spãliter qd determinat Io.an.de cõsuetudine anglicana q̃ defert successionẽ pmogenito q cleric⁹ secũdogenit⁹ vigore illi⁹ cõsuetudinis excludet a successiõe.ita no.in.c.non est sine culpa. de reg.iur.li.vi.ad fi.in Mercuria. ¶ Sexto q̃ro.ego dixi.s̃.in.vij.op.q qñq plures leges ⁊ plures iudices pñt cõcurrere in punitiõe delicti in origie: nõ in effectu. Quero ergo p quẽ actum inducit pũetio inter pr̃es iudices hoc inuestigare est vtile pp cõmodũ pene q̃ cedit qñq ad cõmoduz iudicis puniẽtis: vt.i.dicã. Ad hoc dico q iura loquuntur varijs modis de ista pũentiõe. qñq em̃ per solã cõparitionẽ inducit pũetio.i. de app.vt debit⁹.⁊.c.duob⁹.de rescrip.li.vi.qñq iducit p citationẽ infra.c.pposuisti. qñq p litis cõtestationẽ.vt i plurib⁹ pcuratorib⁹ insolidũ simul datis: vt.i.de pcur.

si duo.li.vi.ꝛ.l.plib⁹.de leg.i.Quia ille dr̄ ꝑuenisse q̄ ꝑus ad sniam. ꝑuenit.ff.de noxa.l.si q̄s a multꝭ ꝛ.l.si vero de pecu.ex q̄bus iurib⁹ ꝛ dictis doctoꝝ collige talē distinctionē. Cū querit̄ ꝑ quē actū iducat̄ ꝑuentio siue occupatio sic distigue. Aut igit̄ de ꝑoccupatione officij aut de ꝑoccupatiōe ordis ꝓcedēdi aut iuris eligēdi aut de ꝑoccupatiōe respectu ei⁹ de q̄ agit̄. Primo casu de ꝑoccupatōe officij.ꝛ tūc aut offm̄ i q̄lib3 ꝑte iudicij est vniforme ꝛ eq̄lis potētie.tūc inducit̄ preuentio ꝑ citationez.vt pt3 i ꝑuētione iurisditiōis.in.c.ꝓposuisti.ꝛ.c.grā.de of.dele.hoc itelligo cum iurisditio est fundata certa ꝛ ordiaria. Sec⁹ si delegata.q2 i plurib⁹ delegatꝭ iducit̄ preuētio ꝑ ꝑsentationē lraꝝ:vt.c.vt debit⁹.añ ꝑn̄tationē em̄ dubiū est an h̄eant iurisditionē.q2 de exercitio certu3 est ꝙ nō.de q̄ plene ꝑ Inn.ꝛ Host. de resti.spo.ex ꝯq̄stione. Aut offm̄ nō est vniforme i qualibet sui ꝑte vt ꝓcur.ꝛ illd̄ dr̄ ꝑueniri ꝑ litꝭ ꝯtestationez:vt.d.c.si duo. Scd̄o casu cū q̄rit̄ de ꝑuentiōe q̄ ad ordinē ꝓcedēdi ꝛ inducit̄ ꝑuentio ꝑ petitionē:vt.l.q̄ ꝑtor.ff.de iudi.ꝛ de or.cog.cū dilect⁹. Tertio casu cū q̄ritur de ꝑoccupatiōe iuris eligēdi ꝛ iducit silr̄ ꝑ lit.ꝯtest.vt.d.l.si plurib⁹.de le.i. Quarto casu.s.cū tractat̄ de ꝑoccupatiōe respectu effect⁹ ei⁹ de q̄ agit̄.ꝛ tūc dicit Bar.in l.si plib⁹. Aut plures agūt ad idē aut diuersum.si ad idē/aut ex eadē cā aut ex diuersa. Si ex eadem aut nō est possibile illas duas cās eē simul veras.ꝛ tūc ille dr̄ ꝑoccupasse q̄ prius ad sniam ꝑuenit:q2 de iure illi⁹ cepit saltē ꝑsumptiue ꝯstare:vt.l.si is a quo.ff.de rei vē. facit.c.cū sup.de re.iu.ꝛ.c.veniēs de testib⁹. Si ṽo ꝑn̄t eē silr̄ vere et tūc aut ille habuerīt originē eodē tp̄e.et tūc ille dr̄ ꝑoccupare q̄ ꝑuenit ad litis ꝯtestationē ꝛ hic est casus in.l.si ex duob⁹.ff.de du.re.et l.fideicōmissa.§.interdum.de le.i. Cōtra hoc tñ facit fortit̄.c.duob⁹ de re.li.vi.vbi i duob⁹ ius h̄ntib⁹ eodē tp̄e ad idē bn̄ficiū iducit̄ preuētio ꝑ solā ꝑn̄tationē lraꝝ:vt ibi S3 pōt dici ꝙ ibi ius ꝛ substantia debiti erat in pendēti.iō facili⁹ inducit̄ preuētio in duob⁹ reis vbi i ꝑsona vtriusq3 a principio est fundatū ius isolidū. Si ṽo nō habuerūt originē eodē tp̄e:tūc ille dr̄ preoccupasse q̄ ꝑus habuit ius petēdi:vt.l.in oꝑis.ff.locati. Si ṽo nō petit̄ idē s3 diuersum ꝛ ex diuersis caussis:tūc op3 ꝙ veniāt ad sniam q̄ est cā imediata executiōis/ꝛ ille in executiōe dr̄ ꝑoccupasse:vt.d.l.si q̄s a multis.ff.de noxa.ꝛ.l.si ṽo ff.de peculio. Et ꝑdicta faciunt ad q̄onem quā for. Dy.in.d.l.si precib⁹. ¶ Pone q̄dā heretic⁹ h̄itauit Bononie.x.ānis.ꝯ.quē ep̄s Boñ. formauit ꝓcessum.ꝛ similiter ep̄s patrie sue postea:pri⁹ tñ tulit sententiā ꝯ ep̄s boñ.q̄ritur ad quem ex istis spectet bonoꝝ occupatio istius heretici.si q̄s dr̄ occupare ꝑ sniam ad ep̄m patrie sue.si ṽo per ꝓcessum ep̄s Boñ.ꝑuenit in ꝓcessu. Et ꝑm eū ista vtraq3 ꝑs est ṽa. facit.ff.de off.ꝯsu.l.i.vbi in duob⁹ ordinarijs ꝑ inchoationē ꝓcessus inducit̄ preuētio Itē inq̄sitio q̄ fit ꝑ offm̄ succedit loco accusationis vt.l.diu⁹.de custo.reo.et.c.qualit̄ et q̄ñ de accu.sed ille q̄ preuenit in accusando ꝑfert̄.ergo silr̄ in inq̄sitione ꝑueniens est ꝑferend⁹. Item vbi obstat exceptio rei iudicate:

ibi obstat exceptio litis pēdētie:vt l.fandi.ꝛ.l.fundū.de exce.sed hic snia lata p primū obstar3 huic scḋo ꝗ et litis pēdētia.ita tenet in.d.l.si pluribꝰ cuiꝰ ꝟba q̄ ad penā psona lē vera credo.quantū ꝟo ad bona nō videt̄ bn̄ dictū ꝙ bona ꝯdēnati de heresi debeāt ptinere ad iudicē ꝯdēnationis si nō sint sita i eiꝰ territorio.vt dicā.j.in.viij.q. Septimo q̄ro. Pone ꝙ ille q̄ accusat̄ vel ꝯ quē inq̄rit̄ p iudicē delicti citatꝰ nō ꝯparet/sic pcedit ꝯtra eū:et forte snia fert̄ in casibus quibꝰ pōt:vt.l.absentē.de penis ꝛ de dolo ꝛ ꝯtu.ꝟitatis.Deīde iudex domicilij vult pcedere.ꝯtra cuiꝰ processū obijcit̄ de snia vel de litis pēdētia corā iudice delicti.q̄rit̄ vtrū possit:Videt̄ ꝙ sic q:nō dz fieri reus pluribꝰ legibꝰ:vt.l.senatus.de accu.Itē iste iā preuētꝰ est p iudicē delicti:ꝗ pcedere nō pōt domicilij iudex tanꝙ p̄uētꝰ:vt.d.l.i.de offi.cōs.ꝛ obstat sibi exceptio litis pēdētie iuxt̄ no.p Inno.de ꝯsti.cū m.ad fi.nec de eadē re sine delicto pōt agi corā diuersis iudicibꝰ:vt.l.fi.C.de fideicōmis.li.ꝛ.ff.de quibꝰ re ap.cū iud.a quo ap.et quod no.Inn.in.c.cū ꝯtigat de offi.deleg.ꝛ de ap.romana.§.i aliū.i nouel.li.vi.q̄d dicendum:Sol.dic ꝙ aut vterꝙ iudex pcessit omissa exceptiōe litis pēdētie et tūc vtrum valeat vtriusꝙ pcessus ꝛ snia:dic vt.d.c.cum.m.p.Inn.et Compo.vbi tenet ꝙ vz pcessus vtriusꝙ si nō fuerit opposita exceptio s3 Cōpo.dicit ꝙ nō valebit scḋa s3 pria q: scḋa dep̄hēditur lata ꝯtra res priꝰ iudicatas.ergo non valet ſm eū.qḋ nō credo verū.q: snia cōtra sniam bene vz in diuersa instantia si nō opponat̄ exceptio rei iudicate:vt.l.duobꝰ.de exce.rei iu.et qḋ no.Inno.in.c.ex pte decani.de rescrip.ꝛ.c.super lris.iō si ab vtroꝙ ꝯdēnaret̄ fieret executio vtriusꝙ sentētie.ꝛ imputet sibi si nō opposuit:vt p̄alle.c.p Inno.Ubi autē parit̄ in pnunciādo ꝯcurrunt dic vt.c.fi.de re iudi.limita tn̄ qḋ dixi de valore vtriusꝙ pcessus nisi i casu.ca.dispendia.de rescrip.lib.vi. Aut dicta exceptio fuit opposita iudici postea inchoāti pcessum.et tūc aut opposuit ipām reꝰ/aut iudex primꝰ/aut accusator.P̄mo casu aut reꝰ corā primo ꝯparuit defendēdo se:et tūc pōt opponere ꝯ ſm dictā exceptionē litis pēdētie vt sic in casu isto quo obstaret obstet ꝛ litis pēdētia:vt.d.l.fundi.et l.fundū.de excep. Aut reꝰ in p̄mo indicio nō ꝯparuit.tūc dictā exceptionē litis pēdētie vel etiā sentētie ꝯtra ipm late opponere nō pōt q: sicut nō pōt vti instantia corām illo vbi est cōtumax nisi purget cōtumaciā:vt.l.sancimꝰ.C.de iudi.ꝛ ca.actor.de dolo et contu.li.vi.ita dicta istātia vbi nō poſit corā alio tribunali.sic̄ allegare nō poterit sniam ꝯ eū latā in absentē:q: non solet snia condēnato pdesse:vt.l.euidēter.de excep.ꝛ hāc ptē disputando tenuit Jac.de bel.vt refert Bar.in.l.si sepulchri.ff.de sepulvio.Secūdo casu cū querit̄ vtrū dictā exceptionē possit opponere p̄mꝰ iudex.dic vt ibi p eū. Tertio casu cū accusator vult dictā exceptionē opponere tz ibi ꝙ n̄ possit ꝛ hec hn̄t locū vt dixi cū i absentē pcedit̄ vl̄ ēt ꝯdēnatū.ita ꝙ snia n̄ ē sortita effectū suū.q̄d ꝗ si iudex dlicti ſz vnā legē vel suā pp̄riā puniuit dlinq̄ntē.an iudex domicilij poſit eū punire ſz aliā legē saltē i

eo qd plus est. Remitto ad no.i.l. denũciasse. §. qd tñ. de adulteriis per Bar. et. d. l. senatus. de accu. et qd no. Cy. in ɔmento. l. ex. territo riũ. ff. de iurisdi. om. iu. ¶ Octano quero de q̃stione quã p̃mo dispu= tauit Ricard⁹ malũ. in istis termi nis. Cõstitutiones papales iubẽt bona hereticorum diuidi in tres par tes. quarum vna sit dñi temporalis. Alia officialiũ inq̃sitiõis. Tertia in subsidiũ officij terre scẽ. modo accidit q quidam oriund⁹ Bonome habens ibi possessiones et bona: in Padua vero vbi domicilium hʒ et morabatur p inq̃sitores Paduanos de heresi est dãnatus. Modo q̃rit an dicta bona bononiensia ad cõe et officium bono. vel ad cõe et offi ciales Paduanos debeãt ptinere Ar. q ad Boñ. p̃mo qꝛ occupatio talis p publicas nõ priuatas p̃so nas est faciẽda. de hereticis. cum sm li. vi. et. C. de bo. va. l. fi. li. x. et de reg. iu. nõ est singulis. sʒ iudex paduanus quo ad bona sita boñ. nõ cẽsetur publica p̃sona sed priua ta. vtputa extra territoriũ: vt. c. vt aliarum. de ɔsti. li. vi. et ỹ alle. l. extra territoriũ: ergo ad ip̃m nõ ptinet publicatio causata a iurisditione vt dixi. Scd̃o pbat q heretic⁹ in paduana censetur heretic⁹ vbiq: vt pʒ de hereticis. auc. gazaros. i p̃n. et. fi. ibi tanq̃ bãniti et infames ab oĩbus habeantur. p hoc. xi. q. iiij. c. si qs a ppzio. Ita ergo erat cẽsen= dus heretic⁹ boñ. vñ est oriũdus sicut Padue vbi hʒ domicilium. nec minoris ptãtis et virtutis est rõ originis q̃ domicilij. ff. ad muni. l. assumptio. et. l. domicilium. et. C. de mu. et ori. l. originẽ. q̃nimo ma iorꝛ potentior est rõ origis: vt pʒ expsse. ff. ad muni. l. libertus. §. pre scriptio. et. C. de epi. et cle. l. nulli. et no. C. de mu. et orig. l. i. li. x. Ex qui bus pʒ q nõ min⁹ res publica si= ue iudex boñ. iurisditionẽ hʒ i bo nis sitis in suo tritorio q̃ res pu= blica paduana i suis. Tertio pro batur: qꝛ iurisditiones sunt distincte sicut dñia: vt. l. ex hoc iure. ff. de iu sti. et iu. ɔiuncta. l. qui furẽ. de sta. ho. et vltra termios nõ vʒ extendi. vt. d. l. ex territoriũ. et si hoc non lʒ directo. l. nec dʒ licere p ɔñtiã et in directe. l. p sniam. ar. l. cum hi. §. si cũ lis. ff. d trãsac. Quarto sic pba tur. p̃dicta bona hereticorum nisi la ta snia nõ dñt ab aliquo occupari vt. c. cum sm. de hereticis. li. vi. sed snia nõ est egredi ex terminos iu= dicis: vt. l. cum vnus. §. si is q. ff. de bo. auc. iu. pos. g snia Paduani nõ põt extẽdi ad bona sita boñ. Qui to pbatur p simile de datiõe tutoris q nõ extenditur ad bona nõ sita i ter ritorio iudicis q tutorem dedit. ff. de cura. da. ab his. l. pupillo. et de excu. tu. l. illud. et eo. ti. nõ solũ. §. q testator. idẽ ergo dicam⁹ de snia qua declaratũ est aliquẽ hereticũ vt nõ extẽdat vires suas ad bona nõ sita in tritorio iudicis. nec mi= rũ si rõe diuersitatis bonorum diuer si sunt apphẽsores vel occupato res bonorum: vt pʒ in plurib⁹ legi= b⁹. C. de epi. et cle. l. si qs p̃sbyter. de scd̃is nuptijs cum alijs. de legi. he. l. de emancipatis. et. C. si fo. li. imp. l. i. li. x. ff. de testa. mi. l. si a mi= lite. §. fi. Ecõtra q bona sita Boñ. ptineant ad officiales Padue vbi lata est snia sic pbatur. lʒ publicatio bonorum fiat ad penã delinquẽtis. vt publica egestate laboret: vt. l. bo na fides. ff. depo. et. l. q̃squis. ad. l. iul. ma. tñ occupatio bonorum et pti cipatio p iudicẽ fit ad ɔmerentiũ

pmiū ꝛ laborātiū sublevationē.ꝛ hoc p3 i tertia q̄ applicaꝶ ciuitati. C.de vecti.ꝛ comi.l. vectigalia.et l.fi.ꝛ p3 i ꝗtia q̄ datꝶ officialib⁹ i casu nr̄o in auē.de veteri.§.ne aūt labor.ibi ei ē collocāda merces ꝛ p̄miū:vbi labor ꝛ dispēdiū:vt.C.de fur.l.manifestissimi.§.s3 cū i secundā.si ita ē/ꝗ ista bōa oia spectant ad iudicē ciuitatis Padue.Scd̄o hoc ꝓb.q2 iura q̄ ꝯfiscanꝶ sūt i corporalia/ꝛ vim suā vbiq3 extendūt ff.de re iudi.l.i.§.q̄dā.ꝛ l3 certo loco agitenꝶ/suū tn̄ vigorē vbiq3 extēdūt:vt.C.de p̄scrip.lō.tēp.l.fi.ꝛ iō s3 statutū ꝛ ꝯsuetudinē loci vbi agunꝶ dꝫiudicanꝶ:vt.ff.de euic.l. vt fūdus.ꝛ C.de col.l.filie ad finē ꝗ l3 snia fuerit lata Padue.vbicūq3 tn̄ porrigit effectū suū.Tertio.prob.q2 snia lata super crimine est q̄d pricipale.bonoꝝ publicatio venit accessorie.q2 sine snia non posset fieri vt de hereticis cū s3 li.vi. sed regula est ꝙ accessoriū sequiꝶ pricipale siue ei⁹ naturā:vt.l.cum pricipale de re iu.Quarto sic.publicatio bonoꝝ h3 vim successionis.qd̄ p3:q2 fiscus teneꝶ ad debita ꝛ credita:vt.l.si tutorez.C.ad.l. iul.de vi.ꝛ de bo.dā.l.si vt propoñis.sed ad illū q̄ succedit ptinent oia bona vbicūq3 sita vt.l.cū heredes de acq̄.pos.ꝛ de re.iur.l.hereditas:et.l.nichil aliud.et si cer. pe.l.ei⁹ q̄ in ꝓuincia.ergo ad Paduanū dn̄t oia ptinere. Quito sic sententiarū executio fieri debet p eos q̄ eas tulerunt vel p alios ad eoꝝ litteras si res sup quibus fit executio nō sunt site in territorio iudicis: vt.l.a diuo pio.§.i.ff.de re iudi.ꝛ.l.ꝓperādū.§.si vo reus C.de iudi.ꝗ ad lr̄as iudicis Paduani este iu snia exequenda et nō aliter.Et istā vltimā partē tenet.s.ꝙ ad officiales ꝛ ad officium Padu.debeant ptinere per iura ꝛ rōnes.s.p hac parte inducta.ꝛ tali etiā rōne officiales Padu.ꝛ alij per orbē sup talib⁹ sunt p pricipē deputati.s3 cū princeps deputat aliquā administratorē: puta dat tutorē censebiꝶ iste tutor nō solu3 pupilli bonoꝝ q̄ sunt intra ꝓuinciā iudicis decernētis tutelam:s3 etiam bonoꝝ extra:vt.ff.de excu. tu.l.ij.ꝛ est spāle in dato a p̄ncipe vt.d.l.pupillo de tuto.ꝛ cu.da.ab his.Ita igiꝶ in q̄stiōe ꝓposita officiales padu.deputati a pricipe.i. papa in crimine heresis occupabunt bona heretici vbiq3 sita.hoc tn̄ moderamento adhibito ꝙ bona sita Bono.non occupabūt per seipos s3 per relationē iudicis bonoñ.vt dictū est.s.in.ij.ꝛ.v.rōne et i hoc residet:vt dixit.d. Jo.cal. disputauit illam q̄stionē ponēdo terminos magis ḡnales v3 si habēs ferrarie imobilia p inq̄sitorez Florētinū sit Florētie legitime cōdemnat⁹ de heresi/ad quem ex eis ptineāt illa bona vigore supradicte constitutiōis.ꝛ cōcludit ꝙ tertia pars ad officiales Florentinos q̄ tulerūt sniam q2 ista est debita rōne laboris vt dixi supra in p̄ma rōe secūde partis.ꝛ idē Do. Jo.copiose ꝓbat in quarta rōne prime partis. quātū vo ad alias duas partes credit ꝙ ille debeantur dn̄o tēporali ꝛ officio inq̄sitionis ciuitatis Ferra.capiētis pro subsidio terre scē.q2 ei ibi.s.Florentie sicut padue deputauit princeps officiales:cessat cōtraria rō. d.Ro.q̄ locū h3 vbi in loco bonoꝝ nō eēnt sup illa publicatiōe deputati alij officiales. ꝛ ꝓ hoc al.d.l.

q.C.de excu.tu .ibi nec decreto si gnificatu3 est ꝛc.ad idē.ff.de iu.et cu.da.ab his.l.ij.§.si plares.ꝛtol litur ratio dicte solutionis apte ꝑ l.tutores.§.heres institut9 de ad mi.tu.ff.de diuersis et officialib9 sup bonis confiscandis ꝑ pncipe3 deputatis singulis ꝓuincijs non d3 vn9 bona alterius prouincie cō fiscare/sed sue tm̄:vt.C.de bo.va. l.si qn̄.li.x.et hoc rō est cōcludens in portiōe q̄ applicanda est gene= rali fisco.i.Pape vel imperatoꝝ:sed in parte q̄ ced.ꝛ lucro iudiciu3 qui tulerunt snīam alia rō locū habet vt supra dixi.ꝛ dicit ipe istā deci= sionā equā ad hoc vt iurisditionū euitetur cōfusio et materia discor die subtrahit.Ego idem sentio in portiōe deputata officio terre san cte vt ille officialis capiat eam in cuius territorio sunt bona hereti ci condēnati.qꝛ oēs illi officiales in hoc recognoscunt vnā bursam fiscalē.s.officiu3 terre scte. Sed in portiōe q̄ debet ciuitati de qua in telligem9 an de illa vbi lata est sen tētia:,vel de illa in qua hereticus habet bōa:dicit Ri.de illa vbi sen tentia lata est,do.iohā.de illa vbi bona sunt sita.vt vidi isti iter istos canonū ac legū patres q̄d loquan tur dubito.s3 ꝑ.d.io.multū viget rō illa q2 ista publicatio ipso iure fit per legē vt dicto.c.cū secundū. snīa ergo iudicis Paduaui q̄ sub= sequit nō tribuit nouū ius s3 ver9 declarat sicut dicim9 in snīa lata in reali.vt.l.loci corpus.§.compe tit.ff.si seruitus vē.ius ergo sue dn̄ium q̄situm i bonis sui territo= rij ꝑ snīam.l.ꝛ cān.cōi boñ.non vr auferri posse ꝑ snīa3 declaratoriā iudicis Paduani: vt.l.insulam .§.fi.ff.sol.ma.ꝛ hoc sine dubio ve rū puto in terminis do.Ri.in q̄b9 ponit illū hereticū fuisse oriūdū boñ.quo casu iudex boñ.et ꝓcede re potuisset.nec preuētio Paduā= ni auferre sibi d3 cōmodū ꝓueni= ens ipo iure ex delicto sui origina rij.ar.ff.de iure fisci.Sed si nō eēt inde oriūdus s3 tm̄modo posside= ret ibi bona/forte posset esse vera opi.do.Ri.qꝛ ptās boñ.ꝯ istū nō poterit ꝓcedere si ibi illud crimē nō contraxit.ꝛ sola possessione iu risditio nō fundat vt dixi.s.in.v. q.tutius tñ credo sentire.d.io.pro pter publicationē q̄ infligitur ipo iure ꝑ legē.s3 si per snīam veniret q̄s priuādus bonis/tūc credo cu3 d.Ri.vt ad iudicē cōdēnatiōis nō ad illū vbi bona sunt sita ꝑtineāt/ si alia rōne forū ibi deliquēs non sortiebat:cū auctē tamē illius iu= dicis in cuius territorie sunt sita bona iudex snīe applicabit sibi. Idē credo de exactiōe nominum debitorū vt distinguam9 inter pu blicationē ꝑ snīam ꝛ q̄ fit ipso iure vt pmo casu ad iudicem snīe/scdo ad iudicē vbi sunt debitores debe ant ꝑtinere.Dn̄s Bar.de ista ma= teria in repetitiōe.l.cūctos pplos ad finē cum tractat de effectu snīe iudicis exequētis:latius sic distin guit.Qñq3 pena respicit personā. qñq3 bona.ꝑ isto casu aut dicta pe na imposita respicit certi loci iu= risditionē/ꝛ nō porrigitur ex ter= ritoriū iudicis s3 bene porrigitur ad quedā loca ꝑ ꝯsequentiā ex iu= ris dispōne:vt.l.relegatorū.§.i.et .§.interdicere.ff.de interdic.et re= le.Aut ꝑ respicit certi loci s3 certe artis iurisditionē ꝛ tūc nō porrigi tur:vt.l.ex ea.ff.d postu.aliqñ ꝓ nō respicit iurisditionē loci vel ar tis s3 diminutionē stat9:vt qñ q̄s

efficitur infamis.⁊ tunc dicitur sta
tus eius minui vel efficit̄ seru⁹ pe
ne:vt.l.cognitio.§.extimatio.ff.d
varijs ⁊ ex̄.co.⁊ isto casu pena po
sita in vno loco hꝫ effectum vbiqꝫ
locoꝝ.qꝛ ipsum comitat̄ infamia
sicut lepra leprosum:vt.d.l.ex ea.
⁊ hac regula excōicat⁹ hic ab epō
Padue debebit vbiqꝫ tanq̄ excōi
cat⁹ vitari.xi.q.i.q̄sq̄s.de offi.ordi
cū ab eccliaꝝ.Scđo casu qn̄ pena
respcit bona pone q̄dā eē ↄdēna
tus hic in publicatōe bonoꝝ:hꝫ q̄
dā bona alibi:vtrū illa erūt publi
cata?Ad euidentiā hui⁹ mēbri p̄:
mittit ꝙ ciuitas nō pōt de iure cōi
applicare sibi bona pp delicta.C.
de bo.va.l.i.⁊ ibi no.Item ciuitas
de iure cōi nō hꝫ merū impiuꝫ nec
cognitionem istoruꝫ delictoꝝ gra
uioꝝ.vt.C.de defen.ciui.l.defenso
res.Ille ergo ciuitates Italie q̄ il
lā iurisditionem exercēt qꝛ bōa si:
bi publicāt:hoc faciūt vl̄ ex spāli p̄
uilegio cōcesso a p̄ncipe vl̄ ↄsuetu
dine antiqua q̄ hꝫ vim ↄstitutī p̄ri
uilegij:vt.l.hoc iure.§.duct⁹ aq̄ d
aqua q̄ti.⁊ esti.⁊.l.i.in fi.de aqua
plu.ar.ita dicit.gl.i auc.de defen.
ci.§.iusiurādū in fi.gl.magne. Et
sic ciuitates q̄ habēt hodie iura fi
scalia possunt dici pcu.fisci in rem
suam in illa ciuitate:hoc g̃ p̄misso
distingue in p̄nti q̄stione qn̄ pena
respicit bona aut iurisditiōes sūt
separate/ sꝫ est eadē bursa fiscalis
i effectu i vtroqꝫ loco: aut sunt se:
parate iurisditiōes ⁊ sepate burse
fiscales.pmo casu aut illa publi:
catio fit de iure cōi ⁊ bona vtriuſ:
qꝫ loci erunt publicata:vt.l.si quā
do de bo.va.⁊ fiet executio per il:
los officiales vbi sunt bona.Ex q̄
infert ꝙ si preses: qui est in mar:
chia p eccl.ro.publicaret de iure
cōi bona alicuius ꝙ itelligunt̄ pu
blicata q̄ hꝫ i ducatu vl̄ p̄rimonio
bti Petri qꝛ lꝫ sint diuerse iurisdi
tiones tn̄ eadē est fiscalis bursa.s.
eccl̄.roma.ar.hui⁹.c.Aut publica
cio fit s̄m statuta ⁊ s̄ꝫ ↄsuetudines
spāles.⁊ tunc aut ille leges spāles
sunt i vtroqꝫ loco vbi sunt loca de
liquētis exēplū plures iudices sīt
deputati a rege per diuersa t̄rito:
ria regni:vnus publicauit bōa s̄ꝫ
ↄstitutiōes regulares q̄ ibi vigēt
hoc casu et bona q̄ hꝫ alibi vbi vi:
get eadē ↄstitutio erūt publicata
p iura spal.Aut dicte.ll.spāles nō
sunt cōes ad vtrūqꝫ locū exemplū
in marchia ē vna ↄstitutio q̄ non ē
in ducatu.tūc talis publicatio nō
extēdit̄ ad bona q̄ sunt extra locū:
vt.d.l.ex̄ territoriū:⁊.c.vt aiarum
Scđo casu qn̄ iurisditiones sūt di
stincte/ ⁊ burse fiscales distincte:
tūc aut publicatio fit de iure spāli
⁊ nō extendit̄ ad bona alibi sita p
dictas leges.aut fit de iure cōi.⁊
tūt extēdit̄ ad bōa vbiqꝫ posita.⁊
hic casus i.l.fi.de exac.⁊ isto capi:
tulo.ad hoc.C.de epi.⁊ cle.l.si q̄s
p̄sbiter.vbi partē bonoꝝ hꝫ curia
vel patronus.⁊ partē hꝫ ecclesia
ad hoc.l.iurisperitos.§.cū ormā:
dus de execu.tu. Sꝫ posses ↄ p̄di
cta instare inquātū in pluribꝰ mē
bris dixi ꝙ snia p vnum iudicē la:
ta hꝫ effectum confiscandoruꝫ bo
norum in alterius iudicis territo
rio.Nā hoc videtur contra.l.cum
vnus.§.is qui.ff.de bo.auc.iu.
pos.Solutio.quandoqꝫ iudex p̄n
cipaliter disponit super bonis vt
cōtra cōtumacem ⁊ loquatur ille
§.Quandoqꝫ disponit principali
ter de psona lꝫ in consequentiā ve
niant bona.pone exemplum.in.l.
ij.C.si pen.app.mors inter.⁊ tunc

extenditur ad bona vbicunq̄ posi
ta vt i isto.capitulo.z.l.magis pu
to.§.illud.de rebus eoꝝ.vbi rōne
psone sibi subiecte iudex interpo=
nit decretū sup reb⁹ alibi sitis.ꝯ ēt
no.Inno.de puil.pastoralis.z vi=
de ꝯolno qd̄ no.Bar.i.l. relegato:ū
§.interdicere.ff. de interdi.z rele.
¶ Nono iuxtā p̄dicta q̄ro Quidā
clericus rōne p̄rimonij successit in
emphyteosim quā habuerat p̄ra
dño tpali.ꝯdēnatus est iste cleric⁹
ex delicto:z exp̄ssū est in snia q̄ bo
na ei⁹ epō publicenť.Dubitať an
in illa emphyteosi succedat epūs an
dñs ille a q̄ hʒ? Et vř p̄mo q̄ epō
debeāt applicari: qz res sequūtur
ꝯditionē psone.C.de impo.lu.de=
scripti.l.i.li.xi.i auc.de ec.ti.§.ad
hoc.de iurepatro.si laycus li.vi.
nō ei hoies pp res sed res ꝓpť ho
mines de⁹ creauit:vt.l.i pecudū.ff
de vsu z magis dignum trahit ad
se minus dignū de ꝯse.ecc.vř alta.
qd̄ i dubij s.cū ḡ psona clerici deli
quētis cēseať eē de foro epi/ḡ z ei⁹
bona.p̄sertim qz bōa clericoꝝ gau=
dēt p̄uilegio q̄ gaudēt bōa ecclaꝝ
xij.q.ij.ecclīaꝝ seruos.xvi.q.i.siťr
ex q̄bus vř q̄ dicta bōa emphiteo
tica sint epō applicanda.Cōtrari
um tenuit Oldra rōib⁹.ij.scriptis
z p̄mo qz q̄dā sunt bona q̄ regulāť
ſm conditionē psone vt mobilia.
Itē etiā peculiū clerici ꝓfecticiuʒ
i.intuitu.ecclie acq̄situ q̄bus casi
b⁹ intelliguntur iura supius allega
ta.p hoc.C.de meta.archiatros.li.
xij.z facit qd̄ no.Hosti i summa de
pecul.cleri.Sūt z alia bona q̄ nō
regulanť iuxta ꝯditionē psone sed
hñt ꝓp̄am rē sepatā.vt sunt bona
p̄rimōialia clericoꝝ q̄ peculiū ad
uēticiū pñt dici:rōe quoꝝ bonoꝝ
clerici dñr dñis tpalibus obnoxij
xi.q.i.si q̄ cāe.§. cū ḡ.versi.his ita
rñdeť. Quo casu dōm est pp deli=
lictū possessoris dño talia bōa ap=
plicari.C.de an.z tri.l.indictiones
li.x.z.vij.d.q̄ iure video eīn q̄ rōe
rei de qua agiť si sit feudalis ꝯue
niť clericus corā dño feudi de fo=
ro ꝯpe.vtrū.z.c.ex transmissa pro
hoc de ap.rōana.§.dʒ.li.vi.Quid
plura.l.istam q.patenter de termi
nat.C.de exac.tri.l.fi.lib.x.ad hoc
facit.C.de vect.z con.l.expressatōe
¶ Preterea sic eēt in casu ꝯuerso
si bona layci tenentis rē i feudum
ab ecclīa ꝯfiscenť:feudū ad ecclesi
am reuerti dʒ.de penis in.c.in qui
busdā.§.fi.z eo ti.felicis circa.p̄n=
ci.li.vi.si ḡ isto iure vtiť ecclīa ꝓ se
igř idē ius dʒ recipere ꝯ se.ff.de cō
di.inde.l.frater a fře ad hoc i auc.
de aliena.z emphi.§.si vero ꝯtige
rit colla.ix.vbi publicatis bonis il
lius q̄ tenet ab ecclesia rē i emphi
theosim/nō publicabiť illa emphi
teosis.sed ad ecclesiā reuerteť ita
dicit Oldra.consi.xvij Aduerte qz
dñs Bar.questionem istam de pu
blicatione emphiteosis/ feudi vel
liuelli latius ꝓseq̄tur:nec sunt ter
mini ita stricte sumēdi i clerico cō
demnat o publicatione bonorum
sʒ ḡnaliter i q̄cūq̄ feudatario em
phiteota z liuellario an bonis taľ
feudatarij emphiteotici z liuella=
rij publicatis predicta publicabū
tur.Specul.i feudo vř tenere q̄ sic
iti.de feudis.§.qm̄.v.xl.Sed ꝯ ip
sum est tex.exp̄ssus q̄ dicit q̄ reuer
tiť ad dñm vel ad agnatos z sic fi
sco non queriť vt col.x.si vasal.feu
di pri.c.i.z si de feu.fue.cō.z de eo
q̄ iterfecit fratrem dñi sui.c.i.de ꝓ
hi.feudi alie.iperialeʒ.§.illud quo
q̄.Sed ꝯ predicta videtur glo.i.l
si q̄s tantam.C.vnde.v.z idem ib

Cy.ꝛ Ia.de are. Re. fateoꝛ ꝙ suo iure ꝓuaṫ nō tñ acq̄riṫ offenso:sed ad dn̄m reuertiṫ ꝑ iura ꝓdicta.pro hoc facit q: si vasallus efficiaṫ clericus vel intra ꝛreligionē statum ꝑdit feudū:nec trāsit i ecclesiam ca. eius.x.col.si de feu.fue.contro.c.i si clericus.ꝛ de bn̄fic.amit.c.i.i.fi. Nō hoꝛū est q: feudatarius dꝫ seruitiū personale vt i.x.col.q̄.causſ. feu.amittaṫ.c.i.ꝛ q̄ sit ꝑ:la cā bene fi.amit.c.i.ꝛ ꝑ hoc hꝫ vtile dn̄ium qđ nō pōt separari a sua cā.n̄c igr̄ in fiscum non trāsit illa obligatio fidelitatis ꝛ seruitij que est mere ꝑsonalis vt i.x.col.de formatide.c ij.ꝛ de noua fideli.for.itā ēt nō trāsit feudum magis q: alie sunt opere vnius ꝗ̄ alterius vt.l.nemo est q̄ nesciat de duobus reis.ꝛ hoc de feudo. ¶ Quid de emphiteosi an publicatione trāseat i fiscū: Spe. videtur tenere idem, quod i feudo dicto.§.qm̄ Barto.dicit quodaut est emphiteosis ecclesie:ꝛ ecclesia potest repetere a fisco idubitanter casus in auc ꝺ ali.ꝛ emphi.§.i.col. ix.Si vero est emphiteosis priuati:tunc siqdem est talis emphiteosis que forte ex conuentione transiret i extraneū heredē. ꝛ trāsibit in fiscum q̄ habeṫ loco heredis.C. ad.l.iul.de vi.l.iij.Si vero ad heredem extraneum non transiret/ similiter nō trāsibit i fiscum: vt.ff.ꝺ bo.dam.l.i.ꝛ.ij.ꝛ ibi de hoc sꝫ dn̄s repetet tanꝗ̄ rē i debite alienatā ꝛ istam ponit Bart. i.l.si finita.§.si de vecti galib⁹.ff.de dā.ifec.cui ad de qđ no.i.l.i.C.ꝺ bo.li.ꝛ.C.de fū. pa.l.i.li.x.facit qđ no.Iohan.an.i c.i pn̄tia de ꝓba.In feudo o autem liuellario ꝺr Bar.ꝑ oia dist. vt in emphy. ꝛ qn̄ dicaṫ liuellariū dic ꝑ eum in.d.§.si de vectigalibus.

¶ Decimo ꝛ vltio q̄ro dixi.§.i.vi. op.ꝙ inferior non potest punire i ferioꝛē delinquentem i eius territorio.sed nunq̄d supioꝛ ligetur statuto epi quo cauetur ꝙ quicunꝗ̄ sic fecerit sit extōicat⁹: vtꝝ ei⁹ archiepūs si fecerit ꝯtra: Uidetur ꝙ sic. q: incipit in factum iam damnatum.xxiij.q.i.c.i.secundo ꝛ tertio.ꝛ hoc notatur.iij.qōne sexta.c. secundo.Idem Bar.buꝛ.per.l.iij. de offi.ꝓsi. Idem ar.de constitutio.c.ij.li.vi.hꝫ em̄ eps generalem potestatē ꝯdendi canones.facit de ma.ꝛ obe.c.si q̄s contrauenerit facit.xi.q.iij.nemo cōtennat. Alij vt La.ꝛ Goff.dicunt ꝙ archiepus ꝑ prius non ligaṫ tali statuto epi.ix q.iij.c.ij.Idem tꝫ Buꝛ.per.c.graue de preben.ꝛ in auc.de defen.ciui.§.non habentes col.iij.vbi presens non pōt remouere defensores q: cōfirmātur a maioꝛe.s.a ꝓfecto. Idē tꝫ Hosti.i summa de sen.excō. §.quis valeat excōicari post ꝑn. ꝟ.q̄d ergo.Istam opi.tenet Ioh. ca.in.cap.i.de rap.in.vij.q.vbi latius ꝑsequiṫ istā qōnem. ꝛ etiam q̄d iuris de ipso epo veniēte ꝯtra an ligeṫ suo statuto: tenet similiṫ ꝙ non vt ibi plene vide ꝛ aliter distinguit Io.de lig. in hoc puncto primo. Et sit finis. Deo gratias.

Repetitum sit ꝑ me Pe.de ancha. Iuris vtriusꝗ̄ docto. Padue.M. ccc.xcij.in vigilia oim sanctoꝛum.

¶ Sequiṫ solēnis ꝛ admodum vtilis repetitio cap̄.finē. de dolo ꝛ cōtumacia.ꝑ excelentissimū iuris interpretem dn̄m Petrū de ancha.

De dolo et contuma. rubri.

REpetiturus ego Petr9 de an charano minimus utriusqz iu ris doctor.c.finē de do.et ↄtu.ordi nem solitum retinēdo premitto q ista rubrica cōtinuatur ad precedē tia in hunc modū. Dictū est.§.de spoliatis et eiectis aduersariorum potentia videamus de fatigatis i iudicio aduersariorum dolo et cō tumacia. Uel aliter quia spoliat9 qnqz dolo et cōtumacia rei restitu tiones consequi non potest. Ideo qualiter subueniat ponit sub hac rubrica. que repetitur satis vtilit in.vi.et clementinis. et conueniunt multa iura istius voluminis que allegat hic.Jo.an.super ista rubri ca sicut fecit supra de caus. et po. Insistēdum est breuiter circa tria Primo quid sit dol9. Secundo qd sit contumacia. Tertio vtilem.q. subdam. ¶ Quero igitur quid sit dolus.dic.q est calliditas/fallacia machinatio ad circūueniendū ali quē adhibita.vt.ff.e.l.i.§.i. Calli dita cōmittit in tacendo.vnde Sa lomon. Qui dissimulat iniuriam in tacendo callidissim9.exemplum in venditore qui non patefacit ser uitutem emptori ignoranti.vel dz rem nullā debere seruitutem: tn si deberet nolo teneri. ff. de ac.emp. l.i.§.pe. Uel pone exemplū.§.de re scriptis.super litteris.et per totum ti.de edi.edic. Fallatia consistit in suggestione falsitatis.ff.de furtis l.falsus.§.si quis mihi.vnde men dacium est falsa significatio vocis cum intentione fallendi. xxij. q.ij. his autē.et in autē.de lit.cau.et fi. i pri. Machinatio cōmittitur arte et verborum exēplū.J.de spon.ex litteris et.c.tua nos.et ista cōueniūt dolo. malo. Est et dolus bonus de quo. xxij.q.ij.ne quis.et de cōuer.ↄiug. dudū.ista sunt exempla do. Pau. de liani.qui tāgit hic ista. Tu po ne exempla in capto a Januen.q finxit se contractum vt sic non du ceretur captiuus.vel pone in salo mone q finxit se velle diuidē puer vel pone in illo qui finxit se sacer dotem:vt vitarent mortis pericu lum.vt de his et alijs vide per.g.in d.l.i.§.i.ff.de dolo. Exempla que rere de predictis esset potius labo riosum q subtile.vt in simili dicit glo.l.i.ff.solu.ma. Idem.Pau.hic per modum summe tangit de ma teria dolo que actio competat cō tra dolosum cui detur. Et quem ad quid detur actio de dolo: quando cesset/et qualis sit. Ista prosequē lō ga esset repetitio et extra proposi tam materiam istius ti. in quo so lum tangitur de dolo cōmisso con tra iudicia non cōtra contractus vel alias dispositiones. De his er go si vis plene instrui recurre ad ti.de dolo.ff.e. ¶ Secundo quero quid est contumacia: dicit pau. q cōtumacia est contra iudicem vel prelatum commissa inobedientia que qualiter deprehendat/et quid sit eius species: vide p Host.i sum ma de contu.§.i. ¶ Tertio quero vtrum sit maleficiū siue delictum: hoc est vtile scire/quia in multis p tibus sunt statuta q banniti pro maleficijs possint impune offendi Et q sit maleficium prob. quia vbi dolus versatur/et non est certū no men delicti/oritur crimen stellio natus:qd crimen est maleficiū. et inter maleficia ponit:vt.C.et.ff.de cri.stel.qn eni sub aliqua materia ponitur aliquid: ab eo denomina tur: vt.ff.de in diem adie.l.impera

tor.et not.in.l.fi.C.de condi.inde. ¶ Certum est autem q̄ ille qui non obtemperat iudici cōmittit dolū. vt.l.nō pt.ff.de re.iur.z.c.si quis de malo.z obe.z q̄ sit delictum et maleficiū.pb.q2 punitur:vt.l.con tumacia.ff.de re iudi.z.l.i.ff.si q̄s ius di.nō obtēp.imo q̄nq̄ punit morte:vt.d.c.si quis cōuenerit:z.l. oē delictū d̄ re mili.z ad hoc.c. Vi tatis ibi cum aplo oēm inobedi= entiam volentes vlcisci zc.dene= gat etiam cōtumaci quandoq̄ au dictia:vt.l.sed z si per pretores.§. sed si dum decreto.ex q̄.cau.ma. ¶ Preterea arguitur ab allusione vocabuli.qd quādoq̄ fit:vt in.c. si cupis.xvi.q.i.z.l.ij.§.appellata si cer.pe. Maleficium est malefa= ctio sed malefacit qui non paret: vt.d.l.nō potest. ¶ Econtra q̄ nō sit,delictu3:quia non reperitur q̄ contumacia sit delictū publicum vel priuatum. enumerātur ei oia delicta in libro de priuatis delic. vsq̄ ad fi.z in li.de publicis iudi. vsq̄ ad fi.z in ipso tractatu de cō tumacia nō habet mētio.ergo zc. vt.l.obligationū.§.placet.ff.d̄ ac. et ob. Preterea.pb.ex cōiunctione duarū legū.quarum vna cauet q̄ non succurritur minoribus i ma= leficijs:vt.l.si ex cā.§.nūc vidēdū ff.de mi. ¶ Cy.q̄ illam q̄stionē ha buit de facto post multa ar.breui ter sic distinguit. Aut citatus fuit inuentus ita q̄ constat q̄ in eius noticiā venit citatio z tūc nō veniē do satis dicit contēnere iudicē vt sic dolus sit ver9 et expressus ipo facto/z p ɔ̄ns maleficiū.vñ cōdē. nat9 p iudicē vigore titulis si quis ius di.nō ob.p ti.de modo mulcta rū dicet cōdēnatus de maleficio. Aut nō fuit inuent9.z sic nō ɔ̄stat i ei9 venisse noticiā.z tūc nō fuit do lus s3 culpa.z p ɔ̄ns q̄si maleficiū z ita p̄t itelligi illa.l.si minor.,et q̄ si ɔ̄tu.ita dicit Cy.i sub.C.ad tur. z q̄ ɔ̄tumacia sit delictū vide.l.si fili9 de iterro.ac.z no.i.l.i.ff. si q̄s ius di.ñ obtēp.d̄ ista.q.et p Bar. i.l.oē delictū de penis.vbi subdit q̄ maleficiū isto mō late sumit.sed stricto mō loquendo maleficiū dr malefactū.s3 ɔ̄tumax nihil facit s3 negligit z omittit.mai9 tñ ē delictū qd ɔ̄mittit faciēdo q̄ ɔ̄mittēdo cir ca qd dic vt.l.si fuū.ff.d̄ h.ob.z.l. si mora so.ma. Et vide ad p̄dicta qd no.bar.de malefactis et male= dictis z an sub vno veniat reliquū in.l.aut facta in prin.ff.de pe.

¶ Innocētius tertius.

Finem litibus cu= piētes imponi:ne partes vltra modū gra= uētur laborib9 z expēsis: p̄sertim cū de bñficijs ec clesiasticis litigat:q̄ sine dispēdio diu vacare non p̄nt. Pñti decreto sta= tuim9 vt postq̄3 itētionē suā altera ps fūdauerit: si reliq̄ forte voluerit le= gitimā exceptiōe3 oppo nere quā nolit aut neq̄t incōtinēti pbare.q2 fre= quēter ad ipediēdū vel differēdū pcessu3 excep tiōes hmōi p excogitatā maliciā opponūt:ad sol

uēdas alteri pti modera tas expēsas extūc ī iudicio faciēdas cū acceptis īducijs si forsitā in pbatiōe defecerit cōdēnet. et si soluēdo n̄ fuerit: al's secūdū arbitriū discreti iudicis puniat. vt hoc saltē tiore pterrit⁹: n̄ facile qs ī grauamē alteri⁹ falsas exceptōes opponat.

Istud capitulū breuiter hoc intendit. Qui fundata' intentione actoris obijcit pemptoriā et acceptis inducijs deficit in' pbando/punitur in expensis: q2 dolus psumitur. Permittit intermittit et submittit cōstitutionis causas et ipsam cōstitutionem ponendo. et ideo non potest cōmode per partes diuidi ordinate. Uel potest diuidi in duas principales partes. prima ponit cōstitutionis causas generales. secūda ibi presenti: ponit constitutionē et duas speciales causas interserit. prima causa ibi quia frequenter. secūda ibi vt hoc saltem. Nota q bona iudicis votum est imponere finem litib⁹. commendatur enim in hoc iudex: vt. l. quidam extimauerunt. ff. si cer. peta. et. c. iurgantium de re iudi. circa hoc iudicis officium est latissimum. ita q eo inuito nullus potest litem protelare: vt. l. properandum in prin. C. de iudi. Finis autem imponitur liti modis multis/per sententiam/ transactionez et iusiurandum: vt. l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. indebi. et. c. i. J. de litis conte. lib. vi. et. l. i. ff. de iureiur. similiter per renunciationem litis et instantie qd in dubio simpliciter renunciando presumitur: vt plene not. in. l. postq̄ liti. C. de pactis et. c. cum pridem: de pact. per Inno. in. c. veniens. de renun. vbi per eum not. An in renunciatione requirat partis psentia/vel sufficiat si coram iudice dicvt ibi et dicta. l. postq̄ liti. ¶ Secūdo no. q spectat ad officiū iudicis puidere ne partes grauentur vltra modū sumptib⁹ et expensis et propter hoc dicit lex q si coram iudice venit questio de longinquo ita q forte plus expenderetur in itinere q̄ sit summa que petitur debet ad locum litigatorum causam remittere: et ibi delegāre. vt est casus in. l. cum post sententiam. C. de ap. cum ibi si. quod not. pro intellectu. c. vt litigantes. de offi. ordi. li. vi. ¶ Tertio not. in v. presertim. &c. q in causis beneficialibus est celerius prouidenduz et hodie quidem summarie et sine figura iudicij. vt in clemen. dispendiosam de iudi. et est hoc equum/ cū eni non debeat diu. i. vltra tres vel sex menses vacare et consensus accōmodari et cōfirmatio peti infra certa tempora. J. de elec. q̄ sit lib. vi. videt q causa in vacatione contingens nō debeat plus durare: vt sic tempus instantie non excedat tps pfixū actioni q̄ī iudicio deducitur. ar. no. §. de offi. dele. de causis. et. l. i. ff. de glan. leg. et. c. fi. de iudi. Contrarium enim Johān. in. c. qm̄. J. de iurepa. et ibi dixi in ijs. q̄stione. pro quo. l. eum qui et. l. contra maiorem. de inof. test. et. c. si. eo. de electio. libro sexto. ¶ Quarto no. q fundata intētiōe

actoris reo dat termin⁹ ad pban dũ suã exceptionẽ. et sic iudex dz prio dare dilationẽ actori / nec vr̃ re⁹ cogẽdus in eadẽ dilatiõe pba re suã exceptionẽ. fatuus em̃ esset re⁹ q̃ non pbata intẽtione actoris assumeret sibi on⁹ pbãdi exceptio nẽ suã: vt no. j. de testi. c. de testib⁹ dic tñ de hoc vt no. i cle. sepe. de v̄ bo. sig. §. et qr. ¶ Quinto no. q̄ ex ceptiones pẽptorie opposite post fundatã intentionẽ actoris lz plu rimũ ad ipediendũ vel differẽdũ pcessum p maliciã opponant: dz tñ eas iudex admittere et termi nũ ad pbandũ dare: vt hic. et no. Inno. j. de ↄcessiõe prebẽ. post ele ctionẽ. et ibi scripsi in. iiij. op. Qñ th iudex p̄sumit vehementer calũ niã in opponẽte dicit ibi q̄ non dz differre litiam q̄ lz fuerit appella tũ nõ retractabit nisi pbet verita tẽ dicte exceptiõis. qđ no. Tu dic q̄ iudex q̃ de malicia suspicat pu nit opponẽtẽ si nõ pbauit in expẽ sis vt hic. Itẽ põt ↄminari penam vt no. ↄpo. j. ð elec. q̄ sicut. Itẽ hz remediũ de q̃ no. i. c. statutũ. in fi. de rescrip. li. vi. Itẽ si potuit a pn cipio opponere ⁊ neglexit vt sic ad uersariũ fatigaret sũptibus videt condẽnand⁹ si actor destitisset a li te si ille in pncipio ↄtẽpsisset. ar. j. de exce. exceptionẽ. ¶ Sexto nota q̄ expẽse q̃ debẽt refici rõne nõ pro bate exceptionis ↄsiderant ex tp̃e exceptionis opposite. expẽse autẽ q̃ debẽtur rõne ↄtumacie ex q̃ tp̃e incipiãt Inno. j. c. pri. dicit q̄ ex die citationis / non tm̃ ex die ↄcte ↄtumacie qđ verũ sm̃ host. si citat is de cui⁹ ↄtumacia iã appet. de p curat. audit. hoc eni casu ↄdẽnat in expẽsis factis i citatiõe / et fctis in expectãdo. al's si non pcessit cõ tumacia ex die termini elapsi ha bet rõ expẽsarũ: et sic intelligit qđ no. in spe. in titu. de expen. §. vl. v̄. hoc quoq̧. ita dicit Pau. in cõmẽ to huius capituli cui⁹ v̄ba prima facie sũt obscura. qr innuũt q̄ post ↄtractã ↄtumaciã teneat in scđa citatione si ille ad cui⁹ instantiam est facta citatio expectaret citatũ. et sic suarũ expensarũ habeatur rõ et nõ teneat ad hoc in pria citatio ne. ⁊ sic magis grauat obtẽperãs iudici ppter scđam cõtumaciã q̃ ppter pmã. s. in expectãdo: qđ vr absurdũ. Ut ergo intelligas sane hoc dictũ dicas q̄ dz itelligi cũ iu dex post ↄtumaciã decernit q̄ ille q̃ est p̄sens debeat cõtumacem et post terminũ expectare. qđ põt iu dex facere ex cã: vt no. Inno. j. de penis. calũniã. vt em̃ q̃s dici pos sit contumax reqritur q̄ ille q̃ est pñs ↄtumacẽ accuset / ⁊ licẽtiatus recedat. quã licentiã põt iudex re tardare ex cã: vt dixi. facit qđ dixi in. c. i. de iudi. ¶ Septio no. q̄ i iu dicijs occurrũt expẽse vt ibi dum dicit in iudi. faciẽ. Ille aũt expẽse iudicioꝝ iminent circa testes / cir ca aduocatos / procuratores / scri ptores ⁊ similes. et circa iudicẽ q̃ de cã cognoscit. ⁊ hoc qñq̧ non sp quod dic vt plene leg. et no. j. de re scrip. statutũ. §. insup vsq̧ ad fi. li. vi. et in spe. de expen. §. postremo v̄. in summa. ¶ Octauo no. in. v̄. et si soluẽdo. ⁊c. q̄ ille q̃ nõ põt ex pensas istas satisfacere dz puniri ad arbitriũ iudicis: et sic ille q̃ nõ põt soluere luit in corp⁹: vt. l. fi. ff. de in iusvo. Utrũ aũt hoc sit verũ cũ debitũ orit ex ↄtractu: dicit In no. q̄ si agit ad interesse / tũc siue ex maleficio siue ex cõtractu suffi cit q̄ cedat bonis. Si vero ↄ eum

agit criminaliter siue ad penā applicādam pti siue fisco. tūc si debitor ɔdēnatus nō pōt soluere/commutabit i corpalē si placeat actori et nō eo inuito. xij.q.ij. fraternitatis. ita ibi no.l.c. odoard⁹. de solu. primū mēbrū est ꝯ istud capitulū vbi tractat de satisfactiōe expēsarū et sic de interesse partis/ꝛ tñ fit cōmutatio in defectū vt hic ptȝ Utrū aūt ista subrogatio et cōmutatio liberet a pricipali obligatione cui⁹ loco ista corpal subrogat no. glo. in.c. sicut dignū. de homicidio. Itē ista ɔmutatio q̄ fit ꝺ debito pecunie in penā corporalē fit etiā de corpali in corporalē: si prima q̄ debebat exigi nō potuit. puta debebat āputari man⁹ dextra quā nō habebat: vel hēbat aridā. nā amputabit sibi alia. vt no. C. vt intra certū tps cri. qō ag.l. nouerit. ꝛ late de materia in.l. q̄d ergo. §. pena grauior. de his q̄ no. in fa. ꝛ. J. de depo.c.i. et de calū.c.i. ꝑ Jn. ¶ Nono no. ꝙ pena q̄ vēit loco alteri⁹ subrogāda relinq̄t arbitrio iudicis. cū em̄ ista pena loco cōmutāda debeat mensurari illi q̄ debeat īponi/nō potuit ius imponere penam certā. ideo reliquit arbitrio iudicis sicut alia q̄ non potuit diffinire: vt.l.i.ff. de iur. deli. A tali aūt pena iudicꝫ arbitrio cōmutāda poterit appellari: lȝ nō sit pena in iure expressa. vt no. A. de accu. sup his. i gl. gñali. ꝛc. ¶ Decimo ꝛ vltimo no. ꝙ opponēs falsas exceptiōes punit in expensis qñq; vero ɔtigit ꝙ p falsi suggestionē quā iudex sequut⁹ ē q̄s obtinet snīam/quo casu an snīa reddat ex hoc nulla? dic vt.l. si pretor. ff. de iudi. De illo etiā qui supprimit veritatē tacēdo forte solutionē/pactū de non petēdo. ꝛ similia vtrū his post snīam pro eo latam ꝓbatis sentētia rescindat? Uidet ꝙ non: vt.l. perēptorias. C. senten. rescindi nō pos. In contrarium facit idētitas rōnis q̄ est inter suggerentē falsum ꝛ tacentem veruȝ. de rescrip. sup litteris. Ad ista oino vide qō no. Cy.i.l.i.C. de cōditio. inser. et Inno. in.c.ij. de dilationibus. ¶ Op. et ingredior glo. magnā. videtur em̄ ꝙ ista cōstitutio sit supflua: et de nouo nichil inducat. Nam cautū est multis iurib⁹ ꝙ in ꝓbatione deficiēs ɔdēnatur in expēsis: vt de penis. calūniam. in auc. de iudi. §. opȝ col. vi. C. de epi. et cle. auc. generaliter. et. C. de iud.l. ꝓperandū. §. si autem alter utra. Sol. dic ꝙ expense debentur in iudicio multis de causis. Nam quādoq; debētur rōne temerarie citationis. exemplū. in.l. eū quem temere. ff. de iudi. et de istis nichil in tex. vel glo. quādoq; debent ratione cōtumacie. et de istis. J.c. pxi. et.l. sancim⁹. C. de iudi. et hic in glo. ibi sed expense q̄ possunt. ꝛc. q̄dam expēse debētur rōne retardati ꝓcessus ꝓpter obiectū exceptionis dilatorie vel perēptorie nō ꝓbate. ꝛ de istis i isto.c. ꝛ.c. frequēs de re. spo. li. vi. et.c. pis de excep. eo.libro. q̄dam debētur ratiōe victorie in causa. et de istis plene in gl. ibi itē illō regulare. ꝛc. vsq; ibi et nota ꝙ tantū ibi prosequtur q̄ expēse debeāt: vsq; ibi. ꝛ nota ꝙ expēse. et ibi ꝓseq̄tur quo iure petātur: vsq; ibi. ꝛ nisi iudex. ꝛc. vbi tāgit vsq; ad qō tēpus peti possit refectio expēsaꝝ. Diuisa igitur gl. ordinaria per partes. vt dixi expediam per. vi. q̄stiones pricipales. Prima erit vtrū ratiōe retardati

processus ꝓpter exceptionis obiectũ veniat refectio expẽsarum? Secũda vtrũ veniãt ratione contumacie. Tertia vtrũ veniãt ratione victorie. Quarta in oibus casibus pdictis in quibus debẽtur et peti poterũt quaꝝ expẽsarũ rõ habeatur. Quinta quo iure petãtur et qualiter in libello vel sententia deducantur et ꝓbentur. Sexta vsqꝫ ad qđ tpus super expensis iudex põt ꝓnunciare. Iste qſtiones oẽs tãgũtur in pma glo. ista: ſꝫ nõ plene. iđ ipas pncipaliter cũ multis accessorijs ad earũ quanlibet reassumã. ¶ Primũ quero vtrũ rõne retardati ꝓcessus veniat refectio expensaꝝ. ꝛ qñ retardatur ꝓpter obiectũ exceptionis perẽptorie post fundatã intentionẽ actoris est casus hic ꝙ veniãt. Quid ergo si retardatur ꝓpter obiectũ exceptiõis dilatorie vtrũ habeat locũ qđ hic dicitur? Videtur ꝙ non. qꝛ tex. iste loquitur multũ stricte .s. in pẽptorijs. ꝛ actor fundauit intentionem suam ergo istã ꝯstitutionẽ spãliter loquẽtem in isto casu nõ debemus extendere ſꝫ casum omissum iuris cõis dispositioni relinqre. que est vt in fine cause reseruetur talis ꝯdẽnatio ar. l. si vo. §. de viro. ff. so. ma. Itẽ iuris bñficio admittitur qs ad opponẽdũ dilatorias exceptiões, ergo metu expẽsaꝝ nõ debet excipiens remoueri ab isto iuris bñficio. c. idultũ. li. vi. et. l. illud. de pe. here. glo. hic tenet istã partẽ qñ habuit iustã causaꝫ opponẽdi lꝫ succubuerit in dicta exceptiõe forte per replicationem elisa. secus si euidẽter cõstat ꝙ maliciose opposuit qꝛ tũc idẽ iuris est i dilatorijs qđ in perẽptorijs. ergo idem ius. vt. l. illud ad. l. aql. ꝛ istam opi. tenent cõiter oẽs ꝛ eã seqtur curia: vt no spe. in ti. de expẽ. §. iuxta ꝓpositionis. v. si. ſꝫ nunqđ excipiens. ꝛ per Ho. in sum. hui⁹ ti. sub rubrica de ꝯtu. §. q pena. bar. C. de iud. sancimus ¶ Pro istis spãliter adduco l. non ignoraret. C. de fruc. et lit. ex. vbi ꝛ in ciuili ꝛ in criminali punitur litigator cui⁹ culpa dilata est cognitio doc. al. c. frequens. de restit. spo. li. vi. et preal. c. pia. de excep. Sed lꝫ restrinxeri qñ ꝓcessus retardatur ꝓpter obiectũ exceptiõis dilatorie vel perẽptorie nõ ꝓbate intelligas gñaliter vbicũqꝫ culpa pte alterius ꝓtelatur. vt no. spe. in ti. de expẽ. §. postremo. v. hoc etiã ex pmissis. vbi dicit ꝙ expẽse prestantur ante finẽ vbicũqꝫ de calũnia alicui⁹ euidẽter apparet vel etiã psumitur violẽter. j. c. ij. ita etiã tenet hic pau. de liaꝫ. sup. v. absoluendũ. Sed incidenter hic qro. pone ꝙ nõ malitia: ſꝫ iuris bñficio qs retardat ꝓcessum puta suspẽdit cognitionẽ petitorij intẽtati ꝛ trãsit ad possessoriũ qđ põt iux no. in. c. pastoralis. de cã pos. et ꝓpe dic ꝙ isto casu nõ ꝯdẽnatur in expẽsis rõe retardati ꝓcessus: vt no. bar. in. l. naturaliter. §. nichil cõe. de acq. pos. et ꝛ hoc tenet spe. ꝙ nõ. statim cũ suspẽdit petitoriũ ꝯdẽnabitur ſꝫ tũc demũ cũ succubuerit i possessorio postea intẽtato: qꝛ ex tũc apparet eũ maliciose suspẽdisse petitoriũ: ita dicit Speculator se rñdisse clerici. vt no. in spe. de expẽ. §. iuxta ꝓpositiõis v. qđ si suspẽso petitorio ¶ Scđo pncipaliter qro de expẽsis q debentur rõe ꝯtũacie iste debentur tã i ciuili: vt. j. c. i. ꝛ. l. sãcim⁹. C. đ iud. ꝙ et i criminali: vt. l. q crimẽ. C. q accu. nõ pos. et debentur stati ãteqꝫ audiatur vt. đ. l. sãcim⁹. ꝛ i spe. i ti. de

expē.§. iuxta.v.sed q̄ritur.hic tñ diligēter aduertendū:q2 op3 q le gitime possit dici ɔtumax. qđ vt cōtigat requirit q citatio nō sit nulla rōne iudicis/velptis citātis vel ex modo z forma citatiōis/vel psone citate/qđ multis modis cō tingit:vt no.§.de dila.c.ij.p Inn. z.c.fi.de ferij. Reqritur etiā vt ci tatus potuerit venire ad iudiciū alś nō cēsetur ɔtumax:vt.l.contu matia.§.pen.ff.de re iudi.z p hoc dico q si ille q̄ ɔtumax videbat ve nit postea ad iudiciū allegatur impedimentum/d3 audiri.z missio ɔtra eū facta rescidi etiā non resti tutis expēsis:vt no. Inno.in.c.fi. §.ti.pri. ¶ Circa hoc q̄ro vtrum semel citat pt dici ɔtumax:Spe. ar.pmo q sic.scđo q reqrat trina velperēptoria in.d.§.iuxt z.v.sed q̄re. Cy.tenet q nō veniēs in pma citatione pōt dici ɔtumax quo ad refectionē expensar illius pme ci tationis: vt no.in.l. sancimus.C. de iudi.in.v.q.idē Bar.in.c.quere lā.§.de pcu.z.lxxiij.di.;honorat et.iiij.q.v.in sum.zh3 hoc locū et si sint tres termini in vna citatiōe fm Abb.in.d.c.q̄relam.et Spe.in ti.de citatiōe.§.viso.v.qđ si tres. Quidā tñ dicūt q dicto casu cum sc3 in vna citatiōe tres termini cu mulant volēs in tertio satisfacere citationi quasi de lnia iudicis ab stinuisse dicatur.q̄ opinio pōt esse vera in pcepto de parēdo sub pe na quā faciūt executores. Secus in pcepto de veniēdo iqb cōstat q infest ptis q non venit in pmo termino.iō v̄a sit opinio Cy.z ali orū. hūt ista locū cum q̄rit de ex pēsis.vt ad ipsas nō veniēs in pri ma citatiōe teneat.quantū vo ad executionē missionis in possessio

nē reqrit trina citatio velpēpto ria:vt no. Ioha.an.in.c.fi.§.eo.vi de circa hoc qđ no. Bar.l.d.l.ptor ait.§.hoc indictū.de ope.no.nū. vbi qñ isti termini cumulant q̄rit q̄d iuris si re cōpuit in pmo terio et nō actor.In scđo ecōtra ɔpuit actor z reus non/q̄s erit ɔtumax: ibi sentit q actor.q2 in scđo termi no veniēs nō debuit audiri nisi re fectis expēsis eidē.pt3 in.l.qui an te kalēdas.de ver.oblig.vbi pleni us examinauit istā q̄onem. Utrū aūt in citatiōe debeat apponi ver bū perēptorie vt sic nō veniēs sit cēsend ɔtumax.dic vt no.Bar.in l.§. finita iulianus.de dā.infecto ¶ Subsequēter circa hoc q̄ro q̄d iuris si citat non venit nec aduer sarius q̄ citari fecit:glo.in.d.c.fi. §.e.dicit q nō tenebit ad expēsas q2 nō pt dici ɔtumax.hoc vex cre do q2 ad hoc vt citat nō veniens sit cēsendus cōtumax reqritur q aduersari veniat in termino z ac cuset ei ɔtumaciā.z etiā qđ plus est licētiatus recedat.vt no.Bar. in.d.§.iulianus.et no.spe.de ɔtu. §.seqtur in pn.et in ti.de expē.§. postremo.v.et hec vera sunt si ps presens.zc. vbi subijcitur qđ de il lo q̄ venit z aduersariū ɔtumaciā accusauit: s3 illicentiatus recessit/ si ille q̄ nō venit postea sedente iu dice p tribunali comparat z accu set eius ɔtumatiā ille q̄ recessit p mo illicētiatus censebit cōtumax et nō ille q̄ vltimo ɔparu.t. Dicet3 quare reqritur licētia iudicis i re cedēdo. Satis eīn videtur suffice re q veniēs accuset ɔtumatiā nō cōparent3.dic q iō hoc statutum est:q2 iudex de benignitate potest etiā vltra terminū expectare cōtu macē:vt de offi.dele.cōsuluit.qđ

maxime facere debet qñ litigãtes veniũt de lõginquo. nõ em̃ dꝫ con parentẽ in termino a termino ab soluere: qz melius est aliquã tulũ ꝯtumacẽ expectare ꝙ longas pa gere vias: vt no. Inno. in. c. calum niã. de penis. & qđ no. Bar. in. d. l. qui ante kalẽdas. ad hoc. ff. c. pro ximo in fi. et. ff. de ꝓcu. auditis. fa cit de integ. resti. tum ex litteris. in fi. ¶ Quid si iudex die statuta ad comparandũ ꝓpter infirmita tẽ vel aliã causam non sedit ꝓ tri bunali / si citatus nõ venerit an te nebitur ad expẽsas aduersario q̃ cõparuit? dic ꝙ nõ. qz sua nõ inter est citatum ꝯparuisse: vt no. in. d. c. fi. et spe. de expen. §. postremo. ꝟ. si aũt iudex. ¶ Ulterius circa hoc quero q̃d si est talis causa in qua põt procedi parte absentem vtrũ tũc citatus nõ veniẽs condẽnetur Spe. in. d. §. iuxta ꝓpositiõis. ꝟ si. q̃d si talis. refert opinionem et de mũ distiguit inter citatũ ab homi ne & citatũ a iure. Si loq̃mur in ci tato ab hoĩe. tũc lꝫ non debeat ad uersario expẽsas reficere qz nõ in terest actoris eũ venisse / cuꝫ eo ab sente potuerit in cã ꝓcedi: tamen qz iudicẽ ꝯtẽpsit nõ veniẽdo / eius arbitrio ꝯdẽnabitur. ar. ff. si quis ius di. nõ obtẽpera. l. vnica. ex̃ de clan. despõ. c. fi. §. fi. cũ suis cõcor. Si ꝟo loq̃mur i citato a iure: tũc qz cõtra ipsum põt ꝓcedi & nõ ad mittitur nisi ad ꝓsecutionẽ cause in eo statu in quo eã reperit. ideo postea veniẽs nõ tenebit̃ ad expẽ sas ne duplici pena puniat̃. s. l expẽsis & in ꝓcessu. mitius ergo agi tur cũ lege ꝙ cũ ei⁹ ministro isto casu. Et circa istã citationẽ iuris vide glo. no. in cle. si ante. l fi. glo. magne de dolo. Cy. indistincte te net in. d. l. sancimus in. q. iiij. ꝙ nõ cõdẽnetur isto casu. Jo. an. tenet simpliciter ꝙ debeat ꝯdẽnari. l. c. i. de elec. li. vi. Uel dic ꝙ constitu tio q̃ disponit de efficacia ꝓcessus ꝯtra contumacẽ inducta est fauo re cause de qua agit̃ nõ alia rõne / et tũc sufficiat cõtra ꝯtumacẽ pe tere fauorẽ nõ alia condẽnatione expẽsaꝝ ipm̃ afficere postea veniẽ tẽ. et sic loq̃t̃. c. i. de elec. li. vi. vbi ius citat fauore cause & ꝓcedi mã dat cõtra contumacẽ non expecta tũ et intelligo ꝙ nõ debeat ꝓpt̃ cõ tumaciã cõdẽnari stati. in fine ve ro litis bene condẽnatur in expen sis factis in eius absentia. & ita te net hic et ibi Jo. an. super glo. ma gna sup versi. cũ dilecti. Aut non cõsiderat fauorẽ cause sed expedi tionẽ litis. etiã tũc lꝫ possit contra contumacẽ ꝓcedi / tñ debebit etiã in expẽsis condẽnare. ¶ Demum iuxta ꝑdicta q̃ro quare expẽse q̃ fi unt ratione cõtumacie vel rõne re tardati ꝓcessus ꝓpter exceptionẽ perẽptoriã vel dilatoriã nõ ꝓbatã veniũt reficiende statim / et non in fine cause sicut alie q̃ in lite fiunt? Respõdeo qz iste expẽse veniũt re ficiẽde qualẽcunq; litigãdi causã habuit cui ꝑstantur. vt no. spe. in ti. de expen. §. iuxta propositionis ꝟ si. hoc autẽ certũ est. et ideo non debet expectari tp̃s cuius nichil operatur euẽtus: vt. l. aliq̃ñ. ff. ad velle. ¶ Ultimo circa istas expẽn sas rõne ꝯtumacie q̃ro vtrum dire cte peti. possint / vt sic veniãt in cõ dẽnatiõe? Uidet̃ ꝙ non. qz lex san cim⁹. C. de iudi. dicit iudicioꝝ adi tus ꝑcludat̃. et sic tenetur ad eas indirecte si velit admitti ꝯtra reũ tenet hoc Pau. p. l. non ignoret. C. de fruc. et lit. expẽ. per quã legem

etiã hoc tenet Cy.in.d.l.sancim⁹.
in.i.q.et Joh.an.hic tenet ꝙ indi-
recte peterentur qñ eẽt facta miſ-
ſio obtẽdia tũc ei nõ poſſent peti
ꝑncipꝫ r:ſ3 idirecte.ſ.ſi ɔtumax vo
luit recuꝑare poſſeſſionez. ¶ Ex-
peditus quo ad illũ actũ ɔtuma-
cie collige in ſumma:ꝙ plura dñt
ɔcurrere vt ꝗs dicaꝛ cõtumax.ſc3
ꝙ citatio teneat/ꝙ citat⁹ non fue-
rit iꝑedit⁹/ꝙ aduerſari⁹ eius c on
tumaciã accuſauerit/ꝙ illicentia
tus receſſerit/ꝙ ſi iudex veniſſet
recedere potuiſſet.ꝙ talis ſit cau
ſa cui⁹ progreſſu3 ɔtũacia habeat
impedire ſm aliqs:l3 aliũ in hoc ℥
vt.s.vidiſtis. Et iſta ſufficiant de
ſcda.q. ꝑncipali q̃ fuit vtrum ex-
pẽſe rõe ɔtumacie debeaꝛ. ¶ Ter
tio q̃ro de expẽſis q̃ debẽtur rõne
victorie.de q̃bus in.l. ꝑperandũ.
.§.finaũt alterutra.C.de iud.glo.
hic quo ad iſtas expẽſas rõne vi-
ctorie tãgit duo gña cauſaꝝ. Nã
quedã ſunt cauſe ciuiles/ q̃dã cri-
minales rurſus de vtriſqꝫ q̃ri põt
an veniat refectio expẽſaꝝ i cauſa
ꝑncipali. Itẽ an veniant in cã ap-
pellatiõis. Tãgam igiꝛ primo cũ
petũtur rõne victorie in cã ꝑncipa
li tã in ciuili ꝙ̃ in criminali. deide
cũ petunꝛ rõe victorie in cã appel
latiõis. Quo ad ꝑmũ cũ petũtur
expẽſe rõne victorie in cã ꝑncipali
Si loq̃mur in ciuilib⁹ expꝛſſum eſt
iure ꝙ veniant.vt.d.l. ꝑperandu3
.§.finaũt.ꝛ intantũ eſt hoc verum
ꝙ ſi iudex hoc omiſerit d3 de pro-
prio refartire:vt ibi dixit tex.qđ in
telligo verũ ſi hoc fuerit petitũ a
ꝑte:alꝛs iudex nõ teneꝛ impẽdere
ſuũ officiũ non petitu3:vt.l.iiij.§.
hoc aũt iudi:iu3.ff.de dã.infec. et
circa hoc vide verbũ vnum ſpe.in
ti.de expẽ.§.poſtremo.v.hab3 tñ

iudex.ꝛc.vbi dicit ꝙ iudex h3 re-
greſſum a duerſus partem quã de
buit condẽnare.C.de exac.trib.l.
pe.li.x.ar.℥.C.de ſer.fu.l.manci-
pia.in fi. Cõclude ergo ꝙ rõne vi-
ctorie venit refectio expenſarũ. et
hoc verũ regulariter:fallit in duo
bus caſib⁹.prim⁹ eſt cum ferꝛ ſñia
pro abſente ɔtra ꝑ̃ſentẽ. hoc enim
caſu expẽſe quas fecit ille q̃ ſuccu
buit deducunꝛ de ɔdẽnatione.qđ
dic vt no.in.l. ꝑperãdũ.§.finautẽ
ex geſtis.C.de iudi. Sc̃ds caſus
eſt cũ victus habuit iuſtã cãm liti
gãdi vt dicit glo.allegat.l.ſolidũ
.§.etiã.ff.de le.ij.ponit Jo.an.exẽ
plũ de illo q̃ tanꝙ̃ heres petebat
debitũ auctori ſolutũ.cũ ipſe hoc
ignoraret ꝑbabiliter:vt.l.q̃ in al-
teri⁹.ff.de reg.iu.vel ꝑbauit ſemi-
plene.vel aliter de bona fide ɔſta-
bat:forte erat religioſa ꝑſona de
qua nõ eſt veriſiĺe ꝙ iniuſte pete
ret:vt.c.ij.de ope.no.nũ. In h' ꝛ
ſimilib⁹ fieret abſolutio expſſa a
tali cã in ſumma:q̃ iſto caſu aliter
non valeret in auſ.de iudi.§.op3.
col.vi.ſm Jo.an. quod verbũ no.
Ego dico ꝙ iuſta cã litigãdi excu
ſat ab expẽſis q̃ veniunt ex officio
iudicis nõ ab illis q̃ veniunt ex cõ
tẽptu:vt eſt glo.no.in.l.fideiuſ.l.
ſi reũ.§.ſi rẽ de leg.ij. ¶ S3 iuxta
predicta q̃ro vtrũ iuramẽtũ calũ-
nie ꝑbeat iuſtam cãm litigandi vt
excuſeꝛ ab expẽſis:glo. hic refert
opinionẽ ꝛ vꝛ iclinare ꝙ ſic.qđ di-
ctũ tenet Accur.in.d.auſ.de iudi.
.§.op3 idẽ io.vt no.ij.q.i.in ꝑmis
et plures moderni hãc opi. ſequũ
tur.pro q̃bus.l.ij.§.ij.ff.ſi quis in
ius vo.nõ. Jo.an.poſt hoſt.hic te
net contrariũ per.c.calũniam.de
penis.ꝛ Spe.dicit curiã ſic ſerua
re in ti.de expen.in fi.penul.colũ.

solū eñ iuramentū calūnie nō ex-
cusat nisi altero ex p̄dictis modis
appareat de iusta cā litigandi. D.
Pau. tenet hic istam op. Non. ob.
q̄ iuramentū excludit p̄sumptio-
nē calūnie: qr hec p̄sumptio tollit
per presumptionē sequentē q̄ ori-
tur ex snīa de resti in integ. l. diu⁹
et. l. nā postea. §. si dānetur. de iu-
rein. vbi presumptio q̄ resultat ex
seq̄nti snīa p̄dēnatoria tollit p̄sum
ptionē q̄ p̄cedebat ex iuramēto ab
solutorio. Itē iuramentū nō exclu
dit temeritatē ptis/ cuȝ a principio
sciebat iusticiam cause sue: qr in fa
cto p̄p̄o nō cadebat p̄babil' igno-
rātia ē rescrip. ab excōicato. Illā
opi. tȝ Cy. in auc. gñalr. C. de epi.
et cleri. l. q. q. Ergo illā opi. seq̄r.
nā qn̄ q̄s in cā nil probauit/ appa-
ret eū ex hoc temere litigasse. licet
ergo iuramentū calūnie excuset a
p̄sumpta calūnia: vt. d. l. i. §. i. ff. si
q̄s in ius vo. non ierit. nō tamē ex
cusat a temeritate per quā vēit cō
dēnatio expensaꝝ: vt. l. eū quē te-
mere. ff. de iudi. et insti. de pena te.
li. ad fi. hāc opi. etiā tenet Bar. in
l. i. §. queri. ff. ad turpil. vbi querit
de illo q̄ in parte iudicij litigauit
fide bona: in parte calūniatus est
qr forte sibi innotuit iusta defēsio
aduersarij/ et noluit desistere. pro-
ea eñ parte p̄ qua habuit bonam
fidē excusabit/ pro alia p̄dēnabit.
ar. l. si q̄s inficiat⁹. ff. depositi. et. l.
rē nō nouā. C. de iudi. ad fi. et hec
de refectione expensaꝝ in causa ci
uili. ¶ Subsequenter q̄ro vtrum
in cā criminali veniat refectio ex-
pensaꝝ? glo. in. c. proxi. tenet q̄ sic
Cōtra disputauit Ia. bu. primo p̄
l. nō ignoret. C. de fru. et. li. ex. illa
eñ. l. facit differētiā inter ciuilem
et criminalē/ et myna facit mentio
nem de expēsis/ in alia nō. Secūn
do hoc p̄bat qr p̄dēnatio expēsaꝝ
succedit loco decime ptis litis que
olim p̄stabat: vt insti. de pe. te. li. i
pri. et auc. gñaliter. C. de epi. et cle.
sed ita est q̄ in criminali nō venie-
bat olim decia litis. Tertio hoc p̄
bat p̄hibitus p̄cursus et cumula-
tio ciuilis et criminalis: vt. l. inter-
dū. ff. de pu. iud. Nā si in eadē sen-
tētia qua dānatur reus ad mortē
vel accusans in similitudine suppli-
cij fieret p̄dēnatio in expēsis p̄cur
rerēt ciuilis et criminalis p̄ illā le-
gē interdū. ¶ Preterea non dȝ q̄s
duplici pena puniri: vt de iud. at
si clerici. qd fieret si condēnaretur
pena talionis et expēsaꝝ. Ultio p̄
ip̄o vr̄ glo. insti. in p̄hemio. sup. v.
tramites. et istā opi. eius moderni
cōiter tenēt gl. s. q̄ in criminalibus
vict⁹ victori p̄dēnet in expēs. hoc tȝ
Cy. l. l. q̄ crimē. C. q̄ ac. n̄ pos. Io.
an. i. d. c. dilecti. sup glo. et Bar. i. l.
i. §. q̄ri pōt. ad turpil. Nō ob. p̄hi-
bit⁹ p̄cursus ciuilis et crīalis: qr il-
lud verꝝ p̄ricipalr qn̄ iure actiōis
agit ciuilit. sȝ hic expēse petunt iu
dicis officio/ et sic incident. vñ iudex
q̄ cognoscit de crie pōt etiā ad resti
tutionē rei criminosum p̄dēnare vt
l. iterdū. §. q̄ furē. ff. ē fur. et. l. iij. §.
si vr̄. ff. finiū regū. et de varijs et ex.
cog. l. medic⁹. et. C. de cōdi. ob tur.
cau. l. qd euitādi. Nō ob. c. at si cle
rici. qr bȝ io. an. p̄dēnatio expēsaꝝ
nō ē pena. sȝ p̄secutio interesse et rei
familiaris respectu recipiētis. vt ip-
se no. ē. de rescp̄. c. vl. sup. v. mode-
ratis: et sic p̄ penā cris nō ip̄edit: vt
l. i. qn̄ ciuil' ac. Itē pena taliōis i
fligit p̄p̄t calūniā. et sic p̄p̄t extrin-
secā cām. Pena expēsaꝝ p̄p̄t iniu
stū litigiū. et sic p̄p̄t intrīsecā. et sic
ex eodē fc̄tō p̄p̄t diuersa duplr pu-
r. q̄.

nitur.facit.J.de crimine falsi.ca.i. hec verba habuit Jo an.acy.l.d. l.q crimen.in fi.pitie pte al.bar. pro casu.l.fi.C.de fruc.et li.expen. ¶ Et aduertendū qz ista qstio fu- it.s.late zcepta vtrū.s.in crimina- li veniat refectio expēsaꝝ. Nā cri minaliter ꝓcedit trib⁹ modis.p ac cusationē/inqsitionē/ꝛ denuncia- tionē:vt.c.qualiter et qñ.ij.de ac- cu.quocūqꝫ igitur ꝓcedat hꝫ locū qđ dictū est nisi iudex q inquirit/ vel iste q denunciat excuset iusta de causa.puta precessit ifamia:ad quā iudex tenet ex officio inqrere vt.d.c.qliter.certe ideo necessitas officij excusabit eū.lꝫ nō probaue rit.vt no. Jo.an.in.d.c.dilecti.ad ducit no.de offi.dele.ab arbitris. li.vi.in vlt.glo. ita etiā tenet Cy. in.l.sancim⁹.C.de iudi.in.v.q. De denūciatiōe dic/ vt no.in.l.diuus de cus.reoꝝ.et.l.ab accusatore.§. i.ad turpil.et.l.i.c.ti.per Bar. Et cōclude ex pdictis q sicut ille qui hꝫ iustā cām litigandi excusat ab expēsis in cā ciuili:ita etiam in cri minali qliter cūqꝫ de crimine ꝓce- datur.ꝛ hec sufficiāt de cā crimina li. ¶ Uenio ad cām appellationis et qro vtrū fiat condēnatio in ex- pēsis:glo.tenet hic simplr q suc- cūbens in cā appellationis ꝯdem net in expēsis.nec distinguit vtrū habuit iustā cām litigandi vel nō et hāc opinionē glo.tenet io.vin. et te. Alij:vt Inno. P. de sanso.et Ho.tenēt ꝯtrium. ꝛ idē Spe.in tit. de expē.§.nūc videndū in fi. Tu ex eorū dictis clari⁹ sic distingue. Aut qris in appellante aut in ap pellato. Si in apellante ꝛ tūc aut appellauit ab interlocutoria et suc- cubuit et ē vera opi.Bar.et sequa tiū.ratio est qz opꝫ q ex actis pri- oris iudicij succubuerit:ex quo cō stat iniuste appellasse:vt in cle.ap- pellanti.de ap. Aut appellauit a diffinitiua:ꝛ tūc aut in totū succu buit:aut ꝓ pte succubuit/et ꝓ pte obtinuit. Primo casu qñ in totum succubuit.ꝛ tūc aut ex actis anti- qs habitis corā iudice a quo aut ex nouiter ꝓbatiʒ et deductis corā iudice appellatiōis. Si ex antiqs sil'r vera est opi. Bar. Si vero ex nouis vera est opinio alioꝝ.ꝛ istā distinctionē ponit Jo.an.in regu la ignorātia.li.vi.ꝛ Bar.in.l.fi.ff. de re iudi.qñ eñi ex nouis aciʒ suc cūbit habebat iustā cām litigādi et sniam ꝓ se/ꝓ qua erat in dubio presumendū. vt de renū.in pñtia. Alio vero casu cū pro pte succubu it/et ꝓ pte obtinuit:ꝛ tūc aut erāt articuli nō cōnex: sꝫ separati ꝛ di- uersi ꝛ dꝫ condēnari.qz debuit sci- dere ꝛ solūmodo ab illa pticula in qua grauat⁹ fuit appellare. Aut articuli erāt ꝯtigui ꝛ cōnexi:ꝛ tūc ab oībus excusat.de quo in Spe. d.§.videnduꝫ ad fi.ꝛ hic Jo.an.et collige exēpla in.c.raynuci⁹.ꝛ ray nald⁹.de testa. ¶ Secūdo casu pn cipali qñ qris in appellato.tūc qz habuit ꝓ se sniam:si succumbat in causa appellatiōis videt habuisse iustā cām litigādi ꝓpter sniam ꝓ eo latā.ar.iuste.ff.de acqui.pos.et istā op.tꝫ Spe.in.d.§.nūc vidēdū ꝟsi.quid de iur appellato.quā se- quitur hic Joh.an.nisi in vno ca- su.s.cum de iniusticia sententie euis denter apparet.idē videtur senti- re Pau.q dicit hoc placere Hosti. et Bar.eo.ti.et hic ꝛ glo. in preal. ti.de expen.§. nunc videndū.Jo. an.in.ca.cordi.de appel.li.vi. Ac- cur. videtur contradicere q neu- ter alteri damnatur.qz vnus vicit

vnã causam/alius aliã.⁊ sic q̃libet bonã causam habuisse videtur.in auc.de iudi.§.oz.⁊ ita no.C.de re. credi.gñaliter.§.sinautem non rite.Ja.et Ray.et primus tenẽt ibi de appellato ꝙ si succubuit i causa appellatiõis teneat̃ ad oẽs expensas nec victoria prime cause sibi ꝓsit.q: effect⁹ illi⁹ victorie expirauit p appellationẽ.vt in.l.i.i fi.ad turpil.⁊ p̃sumptio q̃ oriebat̃ ex snia tollitur p sequentẽ:vt dixi scȝ in q̃stiõe de iuramẽto calũnie Credo istã opi. verã si succubuit ex eisdeȝ actis:secus si ex nouiter productis pro parte appellantis ar.no.in.d.l.fi.per Bar.⁊.c.ignorantiã.per Jo.an.in summa igit̃ si diligẽter aduertis nulla est differentia inter causam principale et causam appellationis ⁊ nulla ẽt inter appellatum et appelantem in omnib⁹ enim venit refectio expensarũ nisi excuset iusta causa litigãdi. ¶Quarto q̃ro principaliter quaꝝ expensaꝝ rõ habeat̃ in cõdẽnatiõe.gl.magna.in.ꝟ.⁊ no. ꝙ t m̃ de hoc tangit.Sed pro maiori intelligentie p̄mitte qδ not. in spe.in ti.de excep.§.i.nã quedã sunt expense necessarie. quedã volũtarie/quedã vtiles.⁊ sicut de talibus expensis q̃ritur cũ fiũt in re aliena vel restitutioni subiecta vt in illo.§.plene ꝓsequi.⁊no.j.de de ci.pastoralis.ita etiã de his oib⁹ queri põt si fuerint facte in iudicio.gl.dicit hic ꝙ dẽt esse necessarie ⁊ moderate.pro hoc facit iste tex.q̃ dicit moderatas expeñ.j.de eo qui mit.in pos.c.cũ venissent in fi.Dy.no.⁊c.Utrũ aũt vtiles veniant reficiẽde.Refert hic io.an.opi niones.⁊ cõcludit ꝙ vtiles moderate veniãt sȝ vtiles immoderate nõ veniãt:puta ꝯduxit i parua cã. iiij.aduocatos cũ vnus sufficeret. est eñ ista expẽsa vtilis sȝ imoderata respectu cause:ꝙ nõ vẽit. vtilis aũt moderata venit.q: necessaria põt dici fm eũ.⁊ hoc veꝝ de expẽsis q̃ fiũt in lite puta i iudicib⁹ ꝓ aduocatis.ꝓcur.⁊ scripturis.de q̃b⁹ in spe.de expẽ.§.postremo.ꝟ. i sũma.Expẽse aũt q̃ nõ fiũt in lite sȝ occasiõe litis vt i eũdo ⁊ redeũdo.Jtẽ q: facte sũt i re i q̃ facta est misso ex primo decreto.⁊ ille veniunt i.d.§.postremo.ꝟ.⁊ no.⁊ i isto vltio casu vtrũ veniãt vtiles/i no. dicit ꝙ isto casu tenent̃ de vtilib⁹ ⁊(qδ pl⁹ est)ẽt q̃si de his quas credebat vtiles expensas fieri.qδ tenet hosti.de rigore iuris ciuili.sȝ de equitate canonica tenet̃ solum ad necessarias ẽt isto cãu vt refert Jo.an.i.c.cũ venissent.pal.dicit ẽt hic io.an.ꝙ de expẽsis q̃ fiũt in iudicio deducunt̃ ille quas esset factur⁹ domi.ff.ad exhibẽ.l.sȝ si hereditas.⁊ de rei vẽ.l.si res. sec⁹ ẽt isto casu in iudicib⁹ delegatis in casibus in q̃bus rõne cause debẽt habere expen.q: nõ deducunt qδ domi erãt cõsũpturi.qδ dic vt de rescrip.c.statutũ.§. insuper.li. vi. ¶Quero circa hoc q̃d iuris si habuit aduocatũ grat; an possit petere qδ i eo expẽdisset si gratis nõ habuisset.Dic ꝙ sic si habuit spe remunerationis.secus si dono.vt not.in spe.in.d.§.postremo.ꝟ.q̃d si victor.facit.ff.mandati.l. idẽq; §.fi.⁊ si vero non remunerandi. ¶Jbi etiam querit spe.quid si ip semet litigator in propria causa aduocatus fuit:vtrum possit petere qδ alij aduocato dedisset:videtur ꝙ sic.quia heres qui euicit hereditatẽ a bone fidei possessore

imputat ei qd ipse fuisset d suo p prio expensurus.ff.de peti. here.l. sz si lege.§.qd aut.ff.locati.l.q si dom9. In Zriu facit.l.si stipulat9 es.ff.d fideius.vbi dicit bar.q non potest petere tanq salariu sz tanq interesse/si ista de causa desijt lucrari ex alia forte aduocatione.ff. de euic.l.si ideo.coniuncta .l.fi.sz vnam lec.C.de fruc.z lit.expen.et l.non ignoret.e.ti.Ex hac decisione sentit bar.q victor qui propter litem desijt lucrari quia forte erat artifex z non potuit exercere artem poterit petere illud lucrum omissum.quod tenet spe.t.d..§.postremo.v.quid si victor artifex al.ff. ad exhibendu.l.sed si.§.quo autem.Itez op.videtur tenuisse ia. de arena.vt refert cy.i dicta.l.sancim9.in.vij.q.vbi dicit pe.tenuisse cotrariu.¶Quid de danis posne q propter litem venteas diminsit incultas et similia:tenet ibi Cy. q etia habeat de his ratio.ar.dicte.l.sancim9.de leg.ij.cum quis. tex.tamen dicit simpliciter in expesis condenatione fienda.z fm ius canonicu aliud damnuz/aliud expese:vt de iniurijs.in nfa.Glo. iuris ciuilis videt dicere q expense debentur rone victorie per.l.p pereanduz.§.sin aute.C.de iudi.s. solu expense in aduocatis procuratoribus et similibus.non autez in viaticis rerum suaru vel danis ita no..in.l.i.ff.de alie.iu.mu.causa facta.z.l.eum qui temere.ff.de iudi.z.l.§.hoc iudiciuz.ff.si quis iusdicenti non obtep.Dicas g q quadoq expense restituutur roe cotumacie.et habetur ratio ceterorum danoru:vt.l.sancimus.C.de iudi.qnq restituutur rone ret ardati processus.z ide vt.l.no ignoret.C.de fru.z lit.ex.Quadoq restituutur expese roe victorie tm.z tunc habet ro de expesis litis tm. vt.d.§.sin autez.Ego no video ro ne differentie quare in minus debeat codenari q improba lite assupsit z vsq ad fine pduxit:q ille q in non veniedo ztumax fuerit vel malitiose pcessum retardauit per obiectu alicui9 exceptiois.maius est eni delictu in tota cavna calumniose vsari q in vno vel duob9 articulis.ideo no in min9 sz in plus deberet puniri.ar.c.cum haberet de eo qui du.in matri.z.c.fi. de co sue.et.l.si du i tuo.C. de adul.z p hoc credo etiam ratione victorie damna z viatica resarciri debere. ar.dictaru legum.z ille dicta sint de.iiij.q.pricipali.¶Quinto principaliter quero quo iure petatur expense.z qualiter in libello z sententia deducatur.z qualiter probetur et taxaentur.Paulus hic refert mltoru opinio.qda dicut aut loqmur de expesis factis ante lite cotestata z iste no veniut officio iudicis:sz debet peti nominatim i libello iure actiois.aut de factis post litis cotestatione/z ille veniunt officio iudicis.vt.l.ediles.§. ite sciendu.de edi.edic.Guil.tn in spe.c.ti.§.ij.in pn.de factis an lite ztestata dt q veniut officio iudicis si e euide ztumacia.al.no.s.c. pri.z de pcu.auditis.Pau.hic iz q siue ante/siue post litem facte fuerint petunt officio iudicis.io dicit ipse iudex zdenat etia si non petatur.al.Inno.s.de ap.sepe.ibi dicit q expese facte extra iudiciuz que veniut iure actionis habet taxari officio iudicis.No ob.§.sciedu.qz loqtur de partu z fructu no de expensis.Z qd qcqd sit.i.qcuq

iure petanť sublata actione prin=cipali cessat officiū q̄ ad eas/ex eo qꝛ descendunt ex materia prime li tis.§ ⁊c.vt.d.l.terminato.⁊ videť concludere c.y.in.d.l.sancimus.in ix.q.Ego credo illud vey quando expense iste q̄ veniunt i iudicio añ lit.conte.vel post/nō debenť spāli actione.dicto enim casu per lentē tiā terminato negocio principali non pñt peti.vt.d.l.terminato.qñ vero veniunt iure actionis ⁊ tiuum sentio ⁊ dico q̄ etiā si iudex ad eas non condemnet peti possunt vt ē glo.no.in.l.si mulier.§.si rem.ff.d leg.iij.illam ergo.l.terminato itel ligo de expensis que veniebant ra tione victorie. vel potest intelligi quando sententia facta est contra petitorem.⁊ absolutus est reus ab eius petitione. tunc enim non po=test petere expensas que veniunt accessorie ad actionem principalē que apparet per sniam non com=petere.⁊ ita snia lata in principali nocet in accessorijs ⁊ connexis:vt. ff.de execu.rei iudi.l.si quis eum totum.Sed quando est lata snia pro actore qui nō vult expensas petere primeua actione/non video quare non possit:qꝛ petitio ꝯdēna tiōis partis debiti non tollit actio nē in residuo:vt.l.i.C.si aduersus rē iud.⁊.l.post decisionē.C.de fur. ⁊.l.si q̄d dē.de excep.nec dicte expen se tunc oriri dicuntur ex materia prime litis:sed a prima actione si=cut interesse oritur ex aliqua obli gatione sup re ꝫcta que obligatio principalis si propter rem p̄ncipa liter solutam extinguiť/non pro=pter hoc extinguiť obligatio ad in teresse p̄ residuo:vt.l.elegāter.§. non solum.ff.de dolo.isto ergo ca su intelligo glo.hic q̄ iste expense facte ante lit. ꝯte.debeāt noiatim petit ita dicit gl.¶ Sꝫ quero qua liter intelligat noiatim vtrū.s.ex=pressa certa quātitate vel sic sim=pliciter peto expēsas.dubitari pt Credo q̄ procedat petitio icerta quod pꝫ:qꝛ iudex potest ferre icer certā sniam sup his reseruata si=bi taxatiōe:vt.c.auditis.ā.de pro=cu.Ista est ei regula q̄ vbicūq̄ va let snia incerta multo magis incer petitio.vt no inno.in.c.tāta.de ex cep.prela.preterea ad idem expen=se siue debeanť officio iudicis siue iure actionis sunt taxande p iudi cem vt no.inno.in.c.sepe.de ap.Il lud ergo cuius declaratio non de pendet ab eo q̄ petit sꝫ ab alio q̄s declarare non cogitur.vt.l.i.§.q̄ autē quo.le.no.bar.in materia in teresse.ff.de ver.ob.l.stipulatiōes nō diuiduntur.§.celsus.in penul. seu vlti.colū.Itē accessoria sūt tri plicis generis.quedā sunt accesso ria iuris/quedam rei/quedā actio nis.vt no.eleganter Inn.in dicto c.tanta.In omnibus istis videtur valere snia incerta:vt ibi no.facit quod de fructibus no.Innocen.⁊ io.an.in.c.grauis.de resti.spo.cō=cludo ergo q̄ super expēsis admit titur incerta petitio/⁊ incerta sen=tentia. Sed dices tu ad quid pro=derit ista sententia incerta cum po stea in taxatione debeat declara=ri:dic q̄ multū quia per illam sen tentiam certum est expensas legi=timas deberi.vt no. Innocen. de procur.auditis: ibi Io.an.tangit a qua si non fuit appellatum non poterit appellari a taxatione fa=cta post decem dies a die illi⁹ sen=tentie/nisi in taxatione excedatur modus ⁊ ita dicit Inno.in.d.c.se=pe.est enim illa taxatio prime snie

executoria. sicut in simili no.glo. ff.q me.cau.l.si cu3 exceptione.§. hoc aũt a predicta facit qđ no.In no.de effectu snie late in vniuersa li z generali iudicio in.c.conquerente.de offi o.z Bar.ita sentit de ap.l.ab executore. Refert tamẽ hic pau.inno. dicere q a taxatiõe possit appellari vt ipse no.s.q me.cã c.fi.sed inno.ibi loquitur cum taxatio fit tempore snie/vel ab inde. s.decem dies.secus si postea vt pdixi. Concludo ergo q iudex condẽnando in expensis põt sibi reseruare taxationẽ. ¶ Sed quero nunquid possit sibi i snia reseruare cõdemnationẽ ipsaru3 vel parti ius agendi ad ipsas? Uidet q sic quia actus q d3 fie ri certo tempore/ per pactum in longius tps prогari z postea celebratus trahit retro.l modestinus.ff.de solu.vbi cessio pcedens solutionem reseruat actionẽ.secus si prius soluat nisi per pactũ fuerit reseruatum tale ius: vt ibi p3. Itẽ illud qđ fit post talẽ reseruationem videt trahi ad tẽpus reseruationis/sicut ptingit in aliis dispositionibus que finguntur facte alio tempore q fiant vt no.in regula ratihabitionem.libro sexto c.l.quo potior.ff.qui po.in pi.ha. nam z snia non valet incerta.z tamen si referat se ad certum valet: vt.l.ait pretor.§.i.ff.de re iudica. Item protestans aliqđ sed factu3 si postea facit videtur tempore protestationis fecisse.vt.l.a se toto.de heredit. insti.et.l.si ita scripsero. de condi.z demon.in illa enim.l.a se valet institutio facta in codicillis postq in testamento preceden ti fuit facta mentio q valere t que alias esset inualida:ita hic condẽnatio super expensis que ex interuallo post sniam non teneret/valere d3.si fuerit in snia reseruata vt sic condemnatio q fiet ad tempus snie referat.z hoc videt sẽtire. Bar. in dicta.l.terminato. Io.an.i de sequest.pos.formar istam qõnem z tenet contrarium sc3 q lic3 possit reseruare taxationem nõ tñ ptãtem condẽnandi vel parti ptãtem agendi.idẽ Pau.hic z Cy.in. l.terminato. Ego idem sentio tali rõne q est pau.connexa.z vnita simul iudex non potest diuidere:vt p3 in cõuentione z recõuentiõe.vt l.i.ff.q snie sine ap.re z in.possessorio z petitorio.C.de iudi.l.nulli. Sed expense veniũt accessorie ad litem principalem z iura nolũt q lite principali sopita remaneat qstio expensaru3.g nõ potest iudex facere.c.i.s.de re iudi. Item officium iudicis mercenarium adheret principali actioni z instantie qua finita nõ vr posse iudex in longius prогare/quia non h3 cui adhereat.vt dicta.l.terminato.z.l.paul[9] de re iud.z.l.iiij.C.de p. Non ob. iura de quibus supra quia in eis reperiuntur extrema habilia z sbsistentia actus qui geritur. poterat enim testator facere testamentum tempore quo nominauit i codicillis ita q non mirum isto casu si vna dispositio ad aliam trahi põt hic vero licet extremũ a quo esset habile / tamẽ extremum ad quod non poterit sola iudicis volũtate habilitari. ideo nõ valet. Et q qñ vna dispositio refert se ad aliam ac retro trahit reqrunt extrema a quo z ad qđ habilia. vide Bart. l.l.si is q p emptore. ff. de vsuc.z dixi in.c.is q fidem de spon. Circa istam reseruationem taxationis. ¶ Quero quid iuris si iudicis re

seruantis sibi taxationẽ iurisditio expirauit an successor in officio vt ipse idẽ taxabit: Dicit Bar. q̃ successor quãdo successorem hz quia reseruauit sibi vt iudici nõ vt priuato. et priuatus non posset. Ex q̃ dicto patet verũ esse qđ supra dixi. s. q: in istis reqrit habilitas extremorũ de tpe ad qđ / ad tps a q̃: tã in psone qualitate vt in ista qõne / q̃ in ptãte disponendi vt in pcedenti. pro hoc. l. post mortem. §. i. ff. qñ ex facta tu. vel. cu. et. c. psenti. de of. leg. li. vi. et. l. eum q̃. §. iudicari. de iudicijs. ¶ Sz quid dices si iudex qui delegauit non hz successorem in officio: puta delegatus vt snia inualida ratiõe incertitudinis. cum enim reseruatur sibi vt pũato neqret et delegat inno. reseruauit q: dicit sibi siue nobis / videtur qđ voluit non potuit / et qđ potuit nõ fecit ergo non valet actus vt. c. cum sup abbati. de offi. dele. Bar. tenet contrariũ et q̃ delegãs poterit taxare non ob. q̃ reseruauit sibi enĩz ista adiectio nihil operatur. ff. de bon. pos. fm ta. l. si ita. §. cum filio. reseruauit enim sibi nõ respectu persone sz respectu iurisditionis. Sz iurisditio delegati et iurisditio ordinarij delegantis ẽ eadẽ: vt. l. nã data. ff. de of. eius cui man. est iur. §. idem delegans quasi idẽ / poterit facere dictã taxationẽ et ita no. Bar. in dicta. l. ab executore. ¶ Subsequenter iuxta pdicta qro quomõ iudex in ista taxatiõe debeat se habere: et qũo pars q̃ petit expensas circa expẽsar pbationẽ: dic expense pbant p iuramentum: vt. l. properandum. §. sin aũt de iudi. q: enim minutatim fiũt esset impossibilis ear pbatio p instrumenta vel testes: vt. l. fin. §. iij cõputatione. C. de iure deli. Istud aũt iuramentũ dz precedere taxatio iudicis vt expẽsas corã eo exhibitas prius taxet q̃ iuramentũ deferat. in qua taxatione habebit cõsiderationẽ ad qualitatẽ cause ex qua debem⁹ metiri expẽ. vt. l. si ignoret de fru. et lit. expẽ. ¶ Sed q̃ro vtr pt in iuin⁹ taxare q̃ victor iurauerit se expendisse: vr q̃ nõ in auc. de iud. §. oz. col. vi. In z. facit. l. videam⁹. §. deferre. ff. de lit. iur. So. dic q̃ nõ põt. vt dicto. §. oz. nõ ob. §. deferre q: loquit de iuramẽto affectionis. Sed iuramentum super expensis est iuramentũ veritatis. iõ defert. q: si aliter taxaret q̃ iuratũ fuerit / redargueret iurantẽ de piurio. Sz aliter moderando iuramentũ affectiõis nõ redarguit eũ de piurio sz de immoderata affectione. Sz nunquid iudex taxationẽ suã ante tale iuramentũ poterit refrenare et al. taxare: dicit Inno. q̃ sic q̃ est quedam interlocutoria et ibi no. l. c. vlti. §. q̃ me. ca. ¶ Ulti. pro declaratiõe pcedentiũ subijcio q̃stionẽ vtrũ ista taxatio et iuramendum vendicent sibi locũ qñ in instrumento dictũ fuit q̃ debet stari et credi simplici dicto vel iuramento creditoris de oib⁹ dãnis et expẽsis litis etc. Joh. an. remittit istam q̃stionẽ ad spec. de pbati. §. fi. v. quid. si. vbi videt dicere q̃ talis cõuentio nihil opet idẽ Cy. l. si qs in conscribẽdo. C. d epi. et cle non ob. l. iusiurãdum qđ ex cõuentiõe. ff. de iureiuran. q: p⁹ debitũ zctum bene possum alicui deferre iuramentuz. sed de debito zhendo iuramentum deferri non pt. sic dicimus de pacto legis commissorie. s. vtrũ interponat a pncipio vel ex postfacto. vt. l. q̃uis al.

ca lipodiuo de solu. Nō ob.l.theo
pompus.de dote prele.quia illud
in vlti.voluntate. Bar dicit q̃ si p
mitto stare tuo simplici dicto vel
tuo iuramēto q̃ istud non obligat
qn ego possim hoc reuocare anteq̃ tu
declares casus i.l.si quis iusiurandū
C.de re.cre. vbi erat facta delatio
in iudicio que habet vim stipula-
tionis:vt.l.commendemus de fide
iuss.ꝛ tñ pt reuocari/ multomagis
ḡ si hoc est factū ex iudiciū. Si vero
añ talē reuocationem ille declaret
erit reducendū ad arbitriū boni vi
ri:ita no.in.l.fi.ff.de pro. stip. Per
ista sit expedita qnta pncipalis q̄
stio cū pdictis accessorijs.ex qb⁹ i
sūma redigēdo hēs q̄ iure expense
petant. Itē vtrū pcedat icerta pe
titio ꝛ snia sup eis. Et an iudex si-
bi possit reseruare taxationē vel cō
dēnationē expēsaꝝ.ꝛ an parti ius
agēdi.ꝛ si post reseruationē expira
uit ei⁹ iurisditio qs taxabit.qualr
in taxatiōe dz se hre/ ꝛ an possit a
taxatiōe appellari vl taxatio reuo
cari ꝛ qualr pbent expēse. ¶ Sex
to pncipaliter q̄ro vsq̄ ad qđ tps
iudex possit pnūciare sup expēsis
ꝛ duret eius offm:? Ad hoc dico q̄
qñq̄ expense petunt rōne cōtuma
cie vel rōne retardati processus.
qñq̄ rōne victorie. primo casu ex-
pense pñt peti statim etiā nō expe
ctato fine litis: vt dixi i.ij.q.princi
pali circa fi ¶ Sed hic occurrit du
biū si iudex non ꝯdemnauit tūc cū
debuit/ an duret amplius eius of-
ficium ita q̄ possit postea ꝯdemna
re vsq̄ ad diffini tiuā:? vr q̄ non:qꝛ
eadē est ratio de toto ad partē vt
l.q̄ tota.ff.de rei vendi.sed sopita li
te per sniam non durat super expē
sis iudicis offm nisi eodem die.vt
l.paulus.ff.de re iudi.ꝛ.c.cum ap

pellationibus de ap.li.vi. ḡ idem
cū sup vno articulo est lis sopita.
Contrarium tz Inno.de ap.sepe.
Nam vsq̄ ad sniam poterit de his
expēsis cognoscere ꝛ ferre sniam.
ꝛ qđ pl⁹ est si nō appellauit ab in
terlocutoria p quā fuit eius exce
ptio reprobata nō poterit appel-
lari ab illa vltima sup expēsis ferē
da q̄ descēdit ꝛ se refert ad pmā in
terlocutoriā q̄ trāsiuit i rē iudica-
tam ꝛ sensek ei⁹ executio ita vt ibi
qđ est notabile p limitatione di-
cte.l.paulus.ꝛ.c.cū appellationi-
b⁹. Nō ob. Ȝ.de.l.paul⁹ ꝛ.c.cū ap
pellationib⁹ pal.qꝛ loquit cū finit
iudicis offm sup principali. Nos
loq̄mur cū nō finit nedū sup pnci
pali sz ēt nec interlocutoriā/ quaz
iudex pt reuocare post.x.dies cuz
q̄ ad iudicē snia iterlocutoria non
trāsiuit in rē iudicatā qn possit ea
reuocare:vt no.i.c cū cessante.de
ap. ¶ Iuxta hec q̄ro si iudex aper
to grauamie nō ꝯdēnauit i expen.
sz remisit cām ad iudicē a q̄ tanq̄
temere appellauit:an iudex a quo
poterit ꝯdēnare i illis expensis fa
ctis in cā appellationis Refert hic
Pau.Sof.obtinuisse q̄ prior iudex
non pt eū condemnare vlteri⁹ nisi
i fine litis.qđ dictū iudicio meo ca
ret rōne.negari em̄ non potest per
istam temerariam appellatione p
cessū iudicis a q̄ fuisse retardatū.
ḡ veniūt expense stati p.l.nō igno
ret de fru.ꝛ litis expen. Preterea
iudex a q̄ succedit loco iudicis ap
pellationis isto casu ḡ dz supplere
illud qđ ille omisit. sicut econuerso
iudex ad quem supplet defectum
iudicis a q̄ ꝯdēnādo i expēsis vt ē
casus in.l.fi.C.qñ prouo. nō est ne
cess. ¶ Ulterius quero qñ expense
petuntur ratione victorie vsq̄ ad

qd tempus possint peti:Et lex ex presse dicit vsq ad sniam et nō post l.termiato.C.de fru.et litis expen. Alia dicit q toto eodē die vt dicta l.paulus.postea ergo peti nō pñt vt dicta.l.terminato. qd intelligo verū quacunq occasiōe debeant siue rōne cōtumacie/ siue ratione retardati pcessus vel victorie.se cus si iure actionis descendentis ex cōtu vel testamento vt est gl.in l.similiter.§.si rōne de le.ij. ¶ Sz occurrit hic dubium quid si lis fi niatur aliter q per sniaz:Ad hoc rñdet q iudiciū finit multis alijs modis q per sniam. Nam qñq fi nitur per lapsum instātie pncipa lis.qñq p desertionē appellatōis qñq p trāsactionē et iuiurandū vel solutionē debiti.qñq p interi tum rei q in iudiciu est deducta. qñq p renūciationē litis instātie In oibus his casib dubitari pōt quid erit de expēsis litis finite al tero expredictis modis. psequar singulos casus separatim. ¶ Pri mus fuit cum instantia expirauit lapsu forte triēnij.quid erit de ex pensis.Cy.de facto psultus rñdit q reus pōt petere a iudice se ab solui ab instantia iudicij et etiā ab expensis. Nā instantia iudicij nō perit ipso iure:sed p sniaz iudicijs absoluētis partes ab ea.alle.l.fi. C.vt intra certum tēpus cri.qstio Non ob.l.pperandū.§.fi.quia in telligit verbum cadit.l.per sniam non per cursum termini.Ita dicit in.l.properādum.§.si autē vterq et.§.fi. ¶ Secundus casus est cū deserit appellatio an possint peti expense.d.Federicus de senis cō suluit sup hoc casu psilio.cxxvij. et ibi cōcludit q peti possint corā iudice appellationis,s.ad quē dz

eē cognitio an sit deserta appell'o nec ne:quia ad ipsum pertinet co gnoscere an sua sit iurisditio nec ne.de ap.romana.§.si vo vocatis li.vi. Si ergo de desertiōe cogno scit.g et de expēsis.et licet nō sit cō petens pp desertionē in psecutio ne appellationis tñ fuit cōpetens super cognitione illius articuli et expensis.vt est casus in simili.S. de rescrip.c.si et in glo.eo.ti.c.i.in cle.i.ita dicit sentire Jo.an de ap. c.i.in fi.lib.vi.et sup eodem verbo idem sentit Arch.i.et vide Inno.in c.ex rōne de ap.vbi ponit q etiam iudex a quo potest procedere post lapsum anni:nisi cōpareat et ali qd opponat.allegat glo.in.l.eos C.de ap.per Baldum. Ego pro ista op.allego textū.in.c. ex parte S.de rescrip.in fi.et.c.cum olim.ij.S. de priuil. ¶ Terti casus est qñ p trāsactionē iusiurādū et licita.ex em plū de lite trāsegimus vt retento fūdo dares michi cētū.de expēsis nichil ē dictū.vel detulisti mihi iu ramentū et iurauit eē meā esse qd erit de expensis factis in illa lite. Joh.an.j.de eo qui mit.in pos.in rubrica li.vi.dicit q trāsactio non extendit se ad expensas que debe antur rōne cōtumacie.Andeo te nere cōtra.per.l.terminato trāsa ctoq et c.illa ergo loqtur de snia et transactione.ad idē.l.ij. in prin.ff quis cau. ibi quis enim de pena promissa laborat post negocium transactum:et lz ibi dicat pena tñ non ē proprie pena sed interesse ex parte petentis:vt.l.qui autez.§.i. ff.si quis cautio.In iuramēto de cisorio plus debito qz post euz de bet sed snia.vt no. Inno.i.c.fi. qd me.cā.vnde forte in snia illa/ ille S quē iuratū est in expensis pdēnat

Accredo. ¶ Quart⁹ casus est quã
do interijt res deducta in iudiciũ
tunc si culpa possessoris vr̃ dãnã=
dus ex eadẽ instantia in interesse:
vt no. Bar. in simili in.l.stipula=
tiões nõ diuidunt̃.§.celsus ad fi.
dever.obli. Si ṽo sine culpa tunc
vtrũ duret officiuʒ iudicis sup ex
pẽsis credo ꝙ sic/qꝛ durat sup fru
ctu partu ꝛ alijs q̃ veniunt officio
iudicis.ita dicit tex.ꝛ glo.ff.de rei
ven.l.vtrũ. Idẽ credo in.vi.casu
qñ finit̃ ꝑ renũciationẽ litis instã
tie per eadẽ iura. Ex p̃dictis igit̃
pʒ ista.vi.prin. questio expedita.
ex q̃bus in summa redige vsqꝫ ad
qđ tp̃s possunt peti expẽse facte ĩ
iudicio siue debeat rõne ꝯtuma=
cie/siue retardati ꝓcessus/siue rõ
ne victorie.ꝛ quid iuris si aliter q̃
ꝑ sñiam q̃stio terminet̃ vt instãtia
finiatur vt lapsu triẽnij. ¶ Septi
mo ꝛ vltio p̃ncipaliter q̃ro qñ fiet
ista cõdẽnatio expẽsaꝝ ĩ casu hu=
ius capituli.vtrũ tũc cũ exceptio
opponit̃/an in fine litis/an ṽo cũ
defecerit in ꝓbando? Quidam vt
inno.cuʒ exceptionẽ opponit: cui
intellectui opponit de triplici ini=
quitate.de incertitudine senten=
tie expensarum. Secundo ꝙ iudex
prouidet in futuruʒ. Tertio quia
ꝓfert sñiam sub conditione. Qui
bus r̃ndet remittendo ad no.ꝑ eũ
in.c.auditis.de ꝓcur. Si Inno.in=
tellexerit ꝙ statim cum opponit de
beat cõdẽnari/ꝛ ad soluẽdũ cogi:
prauus esset intellect⁹.qꝛ qđ non=
dũ est nõ põt q̃s ad soluẽdũ ꝯpel
li.sʒ expẽse cũ exceptiõeʒ opponit
non sunt facte/quid ergo iste sol=
uet? Preterea cũ ĩ defectũ solutio
nis/tertius iste vult eũ puniri/ini=
quũ esset cũ exceptionẽ obijcit in
defectũ pecunie condẽnare in cor=
pus. Intellexit ergo Inno.ꝙ fiat
cõdẽnatio tempore q̃ exceptiõem
obijcit sub cõditiõe si defecerit in
probando. Et credo ꝙ hoc possit
dicere iudex cũ presumit malitiaʒ
in opponẽte vt dixi.s̃.in.v.nota=
bili. Verior intellect⁹ est ꝙ fiat cõ
dẽnatio cũ defecerit in probando
et istud ṽbũ ex tũc et verbũ cũ ac
ceptis referunt̃ ad principiũ tꝑis
ex q̃ dʒ haberi rõ expensaꝝ ex tũc
scʒ cum accepit inducias ad pro=
bandũ.ꝛ hoc placet ho.ꝛ Ioh.an
Aliũ intellectũ ꝙ fiat cõdẽnatio ĩ
fine litis reprobat hic Ioh.an.et
merito quia sic intelligendo istud
capitulum ꝓuideret nobis de ni=
chilo.cũ in fine litis victus victori
ꝛc.de penis calũniã ꝛ.§.siue autẽ
vtroqꝫ sepius alle. ¶ Esset ẽt hic
tractãdũ de expẽsis extra iudiciũ
factis.ꝛ hec fiũt quãdoqꝫ in reb⁹
alienis/quas ille qui expẽsis fa=
cit possidet bona fide vel mala.et
de istis.s̃.tangit̃ de resti.spo.gra=
uis.ꝛ spe.in ti.de expen.§.i.qñqꝫ
expense fiunt ꝑ procuratorẽ nego
ciorum gestorẽ/tutorẽ/et alios ad
ministratores.ꝛ de istis in ti.mã.
C.et.ff.quandoqꝫ fiũt in negocio
electiõis.et de istis plene in.c.cu=
pientes ad finem de electi.li.vi.et
c.vt preterite eo.ti.quandoqꝫ fiũt
in re propia cum queritur de ex=
pensis deducendis propter deci=
mam fructum vel alia rõne.et de
istis in.c.pastoralis.de decimis.l.
et.l.fructus.ff.so.ma. Et hic sit fi
nis. Repetitũ fuit hoc capitulum
per me Pe.de ancha.vtriusqꝫ iur.
docto. Padue. Mcccclxxxiij.die pri
ma Febuarij. Deo gratias. Amẽ.

¶ Solennis repetitio Rubrice et
c.i. de pbatio. in qua multa exqui
site ponũtur. et p̃cipue materia ti
tuli de edẽ. Edita Pisis p acutissi
mũ iurisconsultũ dñm Philippũ
Deciũ: siue de decio Mediolanen
sem: eo tũc iura ciuilia ordiarie le-
gẽtem in studio Pisano.

¶ De pbatiõib⁹. Rub.

Non fuisset propositi mei
aliquid scribere: verũ sua
sionibus vestris adduct⁹
hanc prouinciam suscepi: vt etiam
scribendo collegę nostro occurra-
mus: cum quo in litteraria pale-
stra viua voce cõgredimur. ¶ Pri
mo ne ab antiquorũ institutis di
scedam⁹: hec Rubrica p̃cedentib⁹
sic ꝯtinuat. Superiori eñ titulo
dictum est de confes. q si reus ꝯfi-
tet actor ab onere probãdi releua
tur: vt de iuramento dicitur in. l.
eum qui. ff. de iureiu. in prin. Nam
in ꝯfessum nulle sunt ptes iudicis
nisi in pnũciãdo. l. pinde. §. notan
dũ. ff. ad. l. aquil. Uerũ q sepenu-
mero hoĩes ad negandũ pcliuio-
res sunt: quo casu on⁹ pbãdi acto
ri incũbit: iõ tractat⁹ de pbationi
bus hic subijcit. Et q pbationũ
plures sunt spẽs. c. cũ ad sedẽ. vbi
glo. i. v. dicta testiũ. j. de resti. spo.
in p̃mis de pbationib⁹ in genere p̃
mittit: deĩde ad spẽs pbationũ di
stinctos ti. p̃descẽdit. ¶ Ista ꝯtinua
tio lz ab oĩbus nullo reluctãte ap
probet: dubitabilis tñ videt: quia
etiã mediante iuramẽto actor ab
onere pbandi releuat. d. l. eũ qui.
vñ attenta hac rõne: titul⁹ de iure
iurãdo p̃poni debuisset: qui tñ in-
feri⁹ lõgo interuallo collocat. Ad
hoc rñderi põt q in tit. de iurein.
nõ solũ tractat de iuramẽto iudi-
ciali: de quo tex. loqtur in. d. l. eũ
qui. sed etiã de alijs specieb⁹ iura
mẽti. et p̃serti de iuramẽto neces-
sario qd a iudice in defectũ pbati
onis defert. c. fi. j. de iureiurã. Et
isto respectu. j. bñ ponit ti iureiu.
et ꝯuis ꝯsiderata rõe supradicta
de iudiciali hic pri⁹ dicendum fuis
set: ibi tñ reseruatũ fuit ne mate-
ria iuramẽti dividerec: vt in simi-
li tradit Abb. post Jo. an. i Rubri
ca. j. de excep. in pri. Et qd dixi ne
materia iuramẽti diuideret: intel
lige de iuramẽto qd pbationẽ re-
spicit put agit hic: ⁊ ita nõ obstat
ti. de iuramẽto calũnie: qui. s. po-
nitur: q respicit ordinẽ pcessus et
a pri. vel saltẽ ante pbationes pre
statur. c. i. de iura. calũ. no. in. l. . .
in prin. vbi Bar. C. de iura. calum.
¶ Retẽta cõi ꝯtinuatione No. est
q in tractatu alicui⁹ materie a ge
nerali ti. inchoandũ est. deide spe-
ciales tituli subijci debẽt: ⁊ istum
ordinẽ seruauit impator in lib. C.
et iuriscõsult⁹ in libris. ffõꝝ in eo.
ti. Ad hoc est glo. in rubrica. ff. de
testi. Et hoc bñ pbatur in. l. i. i pri.
ff. si cer. pe. ibi iõ rerũ creditarum
titulũ premisit. no. bal. in rub. ff.
si cer. pe. in pri. vbi dicit q ordo est
incipere a genere: facit glo. q̃ plu-
ra similia adducit in rub. j. de re-
gu. iu. in. vi. in p̃n ibi si q̃ratur ẽt.
Et in rub. ff. de serui. vrba. predi. in
rub. ff. de test. mili. in rub. ff. de bo.
pos. in rub. ff. de vbo. obli. Et glo.
etiã vbi Bal. et alij in rub. C. q ad
mi. cũ si. Ille ordo qñqꝫ tñ puerti
tur q p̃cedũt tituli spẽles. ⁊ gñal
titul⁹ vltio loco ponit: vt pꝫ in ti.
ff. de iuris. om. iu. cũ ti. p̃cedentib⁹
facit tex. in. l. si seru⁹ pũ. §. inquit
lex. in fi. ff. ad. l. aqil. ¶ Pro respon
siõe. Uide in rub. j. de reg. iur. l. vl.

in pn. Et alia responsio colligitur ex glo. in rub. C. cõia de le. Uel tertio placet vt dicam⁹: q quõcũq; i dictis casib⁹ legislator faciat non vt arguẽdus. Hec em̄ positiui iuris sunt q in iuris conditoris arbitrio residẽt iuxta glo. in. l. i. §. puerittã. in. ff. ptor ratus. ff. de postu. de quo bñ scribit Ang. i. l. iusticia est. de iusti. et iure. ff. facit gl. i. dis. c. ius gñale in fi. et hec breuiter: qz in his nulla versat̃ vtilitas. ¶ Illud tñ non ptermittã: qđ Zistam rub. dũ i numero pli loquit̃ facit qz agit̃ hic: vt supradictũ est: de pbatione in genere / gen⁹ vero põe vnicũ est: quod species sub se comprehendit: vt no. in. l. iij. §. gña. ff. de acqui. pos. in. l. cõpos. §. gener. ff. de iure dot. et tradit Bar. in. l. i. col. iiij. ff. de iurisd. om. iu. et ideo debuisset hec rub. in numero singulari situari: et ita p istam rõnẽ Andreas siculus in rub. C. q̃ admitti. col. xij. more suo solito graui supcilio arguit ₇ reprehẽdit maximũ pontificẽ hic iurisconsultũ ₇ impatorem in libris. ffo̱rum. et. C. cuius opinio pria facit ex eo comprobari põt qđ tradunt glo. ₇ Doc. insti. de actio. in pn. vbi diffinitio actionis in numero singulari traditur qz in diffinitionib⁹ cõsideratur genus qđ vnicũ est: et rub. de actionib⁹ in plurali nũero habet̃. vt ples actionũ species designent̃ / de quibus nigrũ loqtur. Cum ergo hic de gñe agat̃ vt. s. debuisset rub. in numero singulari poni. ¶ Sz nullo modo eredendũ est q iurisconsult⁹ impator ₇ hic pontifex maximus ita supine errauerint. Et iõ ad argumentũ qđ Andreas siculus magnificat et ad supradicta respõderi põt: declarando q agit̃ hic de pbatione in gñe. hoc est de his q̃ cueniũt gñaliter oibus speciеb⁹ probationũ. nõ q agatur de pbatiõe in genere: prout genus cõsiderat̃ in abstracto a qualibet spẽ pbatiõis. Talis em̄ pbatio in genere nõ reperit̃: vt. j. dicam. De probatione ergo tractat̃ hic in genere. i. de his q̃ conueniũt: et gñaliter cõia sunt cuilibet speciei probationis: ₇ sic potius habet̃ respectus ad spẽs probationũ que plures sunt. iõ bene ponit̃ in plurali bm glo. palle. insti. de actio. i rub. et ista declaratio applicari põt oibus titulis in q̃bus gñalis rub. ad titulos sequẽtes hr̃: vt in titu. ff. de serui. cũ si. s. alleg. ¶ Ad declarationẽ predictoꝝ q̃rit̃ an ista pbatio in gñe reperiatur? Bal. in rub. C. eo. in prin. primo arguit q nõ. postea ɔtrariũ cõcludit: dicẽs q est reperire pbationẽ in genere que alicui⁹ nõ sit speciei: vt est probatio mixta: q̃ fit ex vno teste et iurамẽto in defectũ pbationis. allegat ea q̃ habẽtur in. l. certi ɔditio. §. qm̄. ff. si cer. pe. et hoc sequitur Areti. hic ad fi. rub. vbi inq̃t q talis casu erit spẽs probationis innominata. ar. l. si gratuitã. in pn. cũ glo. ff. de pscrip. v. Et hoc bm eum procedit nisi talis pbatio magis de vna specie q̃ de alia participet qz tunc inspicit̃ qđ pricipalius est et bz illã iudicat̃. l. i. §. si te rogaue ro. ff. de po. l. queritur. ff. de sta. homi. Ut. s. dixi non videt̃ q probatio in gñe reperiat̃. Et ideo Bald. in simili in rub. C q̃ admitti. col. iij. in. i. q. cõcludit q nõ det̃ bonoꝝ possess. in gñe. et in casu in quo loquunt̃ Bal. et Areti. poti⁹ dicit̃ probatio mixta: nõ em̄ est pbatio in gñe: qz genus bene põt conside-

rarij vt in diffinitionibus cōtingit sed non re perit. talis ergo pbatio mixta/sm intētionē Bal. dicitur in genere: qz imediate pincr sub genere z remanet in noie simplici pbatiōis. cū sm aliquā speciē pbatiōis nō possit iudicari. Et etiā hoc dictū Bal. sic declaratū absqz dubio nō pcedit: videtur eni qz talis mixta pbatio non sit simplicit sub gñe: qz mixtū aut alicui speciei attribuit: vt in. l. qrit. ff. de sta. holm. Aut ex eo noua spēs constituit: vt pbatur in. l. i. in pn. ff. de ꝯ to. stip. in. l. tā hoc iure. ff. de vul. et pup. in pn. ibi tertiū genus no. in. l. ij. in pn. ff. de ver. obli. et ideo a tali specie poterit denominari. ¶ Circa diffinitionem pbatiōis multū laborāt Abb. hic. et Areti. Sed vt ex. j. dicēdis apparebit qlibet diffinitio hic ab āntiquoib' tradita sustētabilis videt. ¶ Prima diffinitio originalr fuit glo. in rub. C. eo. qz est rei dubie p argumēta ostēsio. Hāc diffinitionē reprehēdit Hof. qz nō solum p argumēta sed etiā testibus et instrumentis pbatio fit: dr eni argumentū qua si argute inuentū. qd ab instrumētis z testib' longe differt. c. fot'. §. argumētū. j. de ver. sig. Et hoc est qd dicit Bal. in rub. C. eo. col. i. qz canoniste reprehendūt pdictā diffinitionē: qz argumentū pprie est artistaꝝ: z in disputatione ꝯsistit. l. qui filiū. §. fi. ff. ad trebel. z argumētis cognoscit qd liquide pbari non pōt. l. nō oēs. §. a barbaris. ff de re mil. z sic pdicta diffinitio nō videt generalis. Sed saluari pōt sm Host. in sum. e. ti. in pn. circa fi. ibi: nec obstat. c. fotus: vt argumētū largo modo accipiat p qualibz specie pbatiōis: vt pbat in. l. ij. C. quo. app. nō reci. ibi aliqj quoqz argumentis. z in. l. ij. §. eiusdem qque. V. q argumenta. ff. de testi. q iura allegat hic Areti. qui latius hoc declarat in pn. Addo tex. in. c. inter qttuor. §. de cle. pegri. ibi p idonea tibi constiterit argumēta. Nā clarū est qz illud habere locū etiā si testib' vel instrumētis ꝯstaret: z ita argumentū largo modo accipitur. Ad idē tex. in. c. pro humani ad fi. de homi. in. vi. ¶ Predicta saluatio q cōmunis est: vt p dnm Abb. et alios hic: videtur habere difficultatē: qz in diffinitionibus vba pprie accipiūtur: vt no. in l. i. ff. de testa. vbi diffinitio testamēti nō cōpetit codicillis: z tamē largo modo dicunt testamētum: vt p glo. in. l. ij. C. cōia de. leg. no. in sti. de testa. in pn. Sed respondert potest qz hoc verū sit in eo qd diffinit. vn si testamētū diffinit: proprie testamētū accipitur. nō sic vt datur in alijs verbis q incidenter in diffinitionib' proferūtur: quia verba impropriant vt deseruiant intētioni. c. itelligētia. de ver. sig. xxij. q. ij. c. is autē. c. constitut'. j. de religio. domi. Et si dicat regula generalis est qz verba pprie intelligūt. l. nō aliter. de leg. iij. c. in nostra. de iniu. Dicēdū est qz hoc verū sit: nisi actus redderet nullus: qz vt valeat dispositio verba impropriātur. d. c. cōstitutis. vbi glo. in ver. rata. no. in. c. pro illoꝝ in prin. j. de prebē. in. l. si olei. vbi. Bar. C. loca. cum vulga. facit regula. l. quociens. ff. de reb. du. in. c si sentētia. §. fi. de sen. excom. i. vi. Et ideo in pposito cōuenit qz verbū argumēta largo modo accipi t /vt diffinitio saluet. et ad hoc specialr bonus tex. insti. de actio.

in pn.in.§.debet.Nã ibi i diffiniti one actiõis etiã actio realis inclu dit:vt pbat ex distinctiõe quã ibi facit impator in.§.i.z tñ verbũ de bet ppzie actionib⁹ realib⁹ nõ cõ gruit.Uñ largo modo et ipzopzie ibi accipit Nec obstat si dicat ista interptatio bñ pcedit in diffinitio ne impatoris.cui⁹ auctoritas irre fragrabilis est z neccessaria:nõ sic vt in diffinitionib⁹ glo.z doc.quo rũ auctoritas põt declinari.et in eis nulla subest necessitas vt a p= petate vboz recedat.qz dico idẽ dicendũ in diffinitiõe glo.quantũ ad ppositũ.Nã non meret repze= hẽdi ex quo imitatur impatorẽ z summũ pontificẽ q sub hoc verbo argumẽta oẽm pbationis speciẽ sepenumero 9plectũt.in.d.l.ij.C. quo.app.in pall.c.inter quattuor cũ si.Contra pmã diffinitionẽ de fensatã vt.s.obstare vt tex.in.d.c. forus.§.cã vbi vt pbari q nullo modo p argumentum fiat pbatio dũ dr alternatiue cã aut argumẽ= to aut pbatis 9stat.g non põt di= ci q pbatio fiat per argumentũ: qz tãq opposita ponũtur.9firma tur ivsi.pbatio aũt.in.d.c.forus. dũ pzimo dicit q argumentũ per inuestigationẽ inuenit veritatẽ z nunq fit testib⁹ vel instrumentis pbatio aũt testib⁹ z fide tabulaz 9stat.ergo vt ibi i illa dictiõe aũt q aduersat q p argumentũ nõ fi= at pbatio.¶ Scdo 9tra supzadi= ctã diffinitionẽ ar.Bal.dupl'r in dicta rub.C.eo.col.ij.Pzimo dum dr rei dubie.nam nõ videt genera lis ista diffinitio.qz et est pbatio rei certe.vt ptz i notorio quod est spẽs pbatiõis certessime:vt p gl. in.l.ciues.C.de app.Sed rũderi põt:q notoriũ nõ est spẽs pbatio nis:sed poti⁹ releuatio ab onere probãdi:vt.j.de 9fessione dicem⁹. ¶ Scdo arguit Bal.i.d.rub.de p batiõe q fit p aspectũ rei.nã certa ẽ z nõ dr rei dubie.Sz Pau.d cas. ibi rñdet:q añq res videat dubi um ẽ et sic diffinitio 9petit:z itaq ma diffinitio absoluta sit.¶ Scda fuit diffinitio Goffre.q dicit q p= batio est rei dubie p testes vel in strumẽta z plerũq iudicia et pre= sumptiões ostensio. Hãc ipugnat Host.in loco.s.alleg.qz etiã alijs modis pbatio fit q nõ 9tinẽtur in diffinitione:et ita simpl'r post ali= os sequũtur Abb.et Moder.Sed põt dici q oẽs alij modi qb⁹ pro= batio fieri põt:reducunt ad alios qui in diffinitiõe Goffre.ponũtur vel alij modi non pbant:sz poti⁹ releuãt a pbatione vt in 9fessiõe vel notorio dr.¶ Tertio rñdetur et 9siderandũ est q in diffinitiõe nõ est opus expmere modũ p quẽ in esse pducit illud qd diffinit:vt ptz in diffinitiõe testamenti.in.l.i ff.de testa.vbi de modo testãdi ni chil dr an in scriptis vel nũcupa= tiue cõponatur:nec aliq fit mẽtio de testib⁹:vel alijs solẽnitatibus quibus ordinat testm̃.Sed suffi= cit essentiã et qditatẽ expmere rei diffinite:vt in.d.l.i.colligit.facit. tex.in.l.i.in pn.ff.de tute.Ex quo infert q ista est bona diffinitio:p batio ẽ rei dubie ostẽsio.Nec op⁹ est dicere p instrumẽta vel testes qz hoc respicit modũ pbandi.Et ita diffinitio Gof.nõ meret repzhẽ di:qz posita qditate rei diffinite aliud non reqrit vt dixi.Fateor tñ q etiã quq in iure sit diffinitio cõ siderãdo rẽ put est in fieri et expẽ mẽdo modũ p quem res diffinita in esse pducit.l.libertas.§.seruit.

ff.de sta.holm.l.v.§.stipulatio.ff. de verbo.obli. Nã in iure satis esse videt diffinitionẽ ɔstare ex gñe et differentiis quōcunq̄ illud fiat ita ꝙ res diffinita ab aliis reb⁹ discernat: et sufficit ꝙ diffinitio conuertat cũ diffinito: vt no.in.l.i.§.i ff.de dolo.et bonus text.in.l.mortis cã capit.in pn.ff.de dona.causa mortis.et in.l.q̄ntus la.ij.§.cui aurũ.ff.de auro et argẽ.le. ¶ Secũdo ɔtra eandẽ diffinitionẽ Hof. arguit Areti.hic.q2 ɔprehẽdit etiam p̄sumptionẽ q̄ tñ non est pbatio cũ ab ea distinguat.c.forus.§. causa.de verb.sig. Et colligitur in rub.ff.de pba.⁊ p̄sump.vbi ponũtur vt diuersa: ⁊ hoc latius pseq̄tur hic Are. Sꝫ breuit dicendũ est ꝙ p̄sumptio dr̄ pbatio in plurib⁹ casibus/in q̄bus p̄sumptiões plene probãt ſm subiectã materiam in.c.laudabilẽ.iuncto.c.i.de frig. et male.⁊.c.qm̄.§.sin autẽ. vbi gl. in.ꝟ.p̄sumat.š.vt lite non ɔtesta. in.l.i.§.debebit.in ver.vere filius. ff.de libe.agno.facit text in.l.fi.ff. de pba. Et de talib⁹ p̄sumptionib⁹ loq̄tur Hof.hoc hñ pcedit si dicat q̄nq̄: sꝫ in diffinitione dicit plerũq̄. ¶ Tertio diffinitio traditur p Hosti.ꝙ pbatio sit rei dubie legitime facta declaratio. Contra quã Abb.arguit.q2 etiã extra iudiciũ res dubia legitime declarat et tñ nõ est pbatio: et ita diffinitio non pcedit: q2 nõ ɔuertit cũ diffinito. Aret.rñdet: ꝙ res dubia proprie dicit in iudicio nõ extra iudiciũ.allegat Bal.in.l.fi.ad fi.C.qui ad liƀta.procla.nõ licet. Et de tali dubio pprie loq̄tur Hosti. Et si dicat verba diffinitionis vt supra dictũ est accipiuntur largo modo dicat hoc esse verũ ad hoc vt diffinitio saluet: nõ aũt vt impugnet vt hic. Quod tñ Areti.dicit extra iudiciũ pprie nõ esse dubiũ: sed in iudicio nõ videt sine dubio. nam Bal.nõ firmat hoc i.d.l.fi. Nec talis differẽtia in iure videt probari nichil eñ repugnat q̄n etiã pprie extra iudiciũ dicat dubiũ ⁊ res dubia.facit titul⁹.ff.de reb.dub.tex. in.l.i.§.si is q̄ nauẽ.ꝟ.in re igitur dubia.ff.de exercito.l.fi.§.sin aũt nesciens.C.de furtis.in.l.qui mutuã.ff.manda.in.l.si debitor.ff.de peti.heredi.xxviij.di.in.c.p̄sbyteri.cũ plurib⁹ simi.in q̄bus res dubia extra iudiciũ appellatur: ergo proprie: q2 in dubio ꝟba pprie itelligunt.l.nõ al.ẽ.ff.de leg.iij. Et iõ impugnatio dñi Abb.bñ videt pcedere cõtra Host.q2 etiã extra iudiciũ res dubia declarat: et legitime fieri dicit. Nã qđ fit extra iudiciũ pmittẽte lege legitime factum dr̄.l.gracc⁹.C.de adult. facit text. in.l.legitima.ff.de pactis. Uñ in p̄dicta diffinitione debuit esse verbũ in iudicio: vt excludat declaratio q̄ in extraiudicialib⁹ põt fieri. Et ad hoc text⁹ vr̄ insti.de actio.in prin. ibi ius psequendi in iudicio et ita opi. Abb.ɔtra diffinitionẽ Hostien.verior videt.⁊ isto medio etiã ɔfunditur diffinitio glo.de q̄ š.primo dixim⁹. ¶ Sed saluando Hostien.dici põt ꝙ lꝫ etiã proprie dicatur dubiũ in extraiudicialib⁹ magis tñ pprie in iudicio res dubia dicitur. q2 reus in negatione magis persistit: et causa tunc discutitur.c.forus.§.i.de verbo.sig. ibi dum discutitur iudiciũ est.vñ tũc res dubia magis proprie appellatur: et ſm istum modum magis proprium diffinitio Host.intelligitur: q2 licet vocabulũ reperiat

habere duplicē significationē ⁊ p pⁱam ſm magis ꝓpriū ſenſum accipit̄:tex.no.in.c. Rodulphus. ḋ. de reſcrip.et p illū tex matheſilanus in notabili.xciiij.hoc tradit. et ita declarando ſuſtineri pōt qḋ dicit Are.facit regula cōis ꝙ verba in potiori ſignificatu itelligun tur.l.i.§.q̄ imppetuū.ff.ſi ager vectiga.vel emphi.peta.et hoc in ſimili ſoluēdo diffinitionē iuriſcon ſulti.Are.voluit in.l.i.ff.de teſta. vbi ita interp̄tatur ꝯbū iuſta ſnia ¶Quarto ⁊ vltio ſm Abb.hic diffinit̄ ꝙ ꝓbatio eſt rei dubie per legitimos modos i iudicio facta declaratio.Cōtra iſtā diffinitionē inſurgit Are.q: ꝯuenit etiā ꝯfeſſioni ꝓprie nō eſt ꝓbatio:et tali medio om̄s diffinitiones argui pnt. Sz vt.ḷ.dicā:vera opinio eſt ꝙ cōfeſſio ꝓprie ꝓbatio ſit.vel dic ꝙ p ꝯfeſſionē nō declaratur res dubia ſ; ſtetur ꝯfeſſioni in p̄iudiciū conſitētis.¶Itē ꝯtra p̄dictam diffinitionē arguit Are.q: ꝓp̄e dr̄ iudiciū lite ꝯteſtata.l.i.C.de iudi.cum glo.⁊ tn̄ qn̄q: ante litē cōteſtatam fiunt ꝓbationes ſup exceptionibus dilatoriis q̄ ante litē ꝯteſtatā opponunt̄:⁊ ſic nō videt̄ bona diffinitio,q: nō conuertitur cū diffinito.Sed dicedū eſt ꝙ iudiciū etiā ante litē ꝯteſtatā accipit̄.§.ſi.iſti. de pe.teme.litig.facit tex.l.c.grātū.de offi.deleg.no.p glo.et doct. in rub.C.de in ius vo.cū ſi.et hoc ſaltē verū eſt qn̄ admittunt̄ ꝓbationes ante lit.cōteſt.quo caſu loq̄tur Are.nā ſicut diſpēſat̄ ꝙ ante lit.cōteſt.ꝓbationes recipiunt̄ cōtra regulā.ḷ.vt lit.nō cōteſt.ergo videt̄ iudiciū.¶Alteri⁹ ⁊ poſtremo in iſta materia ꝯtra hanc diffinitionē aliās dicebā ꝙ facit:q: vi det̄ ponere effectū ꝓbatiōis dū dr̄ eſt rei dubie declaratio. nō aūt exprimere q̄ditatē ⁊ eſſentiā ipſi⁹ ꝓbationis.Nā ꝓbatio vr̄ cā declarationis:⁊ declaratio effect⁹ ꝓbationis:id nō videt̄ bona diffinitio. Et hoc mō argui pñt diffinitiōes ſup̄adicte:q: cauſa nō d; per effectū diffiniri:vt Bar.in ſimili tradit in.l.i.in pn̄.de appel.vbi hac rōne rep̄hēdit diffinitionē Azo. in appellatiōe q̄ dicebat ꝙ appellatio ē ꝓois ſnīe reſciſſio.nā dicit Bar.appellatio eſt cā reſciſſionis et reſciſſio eſt effect⁹ qui ꝓuenit ex appellatiōe ⁊ ſic ex applōne reſciſſio ſeq̄t̄:⁊ id nō vr̄ bona diffinitio diffinire cām p effectum:q: cā differt a cāto vel lati⁹ p Bart.in.l.i.ī pri.col.vij.C.de app. Sic ergo i ꝓpoſito nō vr̄ bona diffinitio diffinire ꝓbationē p effectū q̄ ex ea ſeq̄tur.¶Sz p rn̄ſione ꝯſiderandum eſt ꝙ Bar.loq̄tur de effectu q̄ non ſtati ex appellatiōe ſeq̄tur:ſ; cum īnuallo/et mediate.id bn̄ dicit q: appellatio eſt etiā an̄ reſciſſionē que poſtmodū ſeq̄tur.vn̄ non eſt bona diffinitio q: nō cōuertit̄ cū diffinito:et ita etiā argumentum ḋ.factū ꝓcedit. Sz i ꝓpoſito nos loq̄mur de eo effectu q̄ immediate facta ꝓbatiōe ſeq̄tur:⁊ in tali effectu bene ꝯſiſtit:et demōſtrat̄ eſſentia ꝓbationis:⁊ iſte effect⁹ conuertitur cū diffinito:q: īmediate data ꝓbatiōe declaratio rei dubie ſequitur/et in eodē inſtanti. et talis effectus bene cōuenit diffinitioni vt colligit̄ in aliis diffinitionibus inſti.de actio.in pri.ibi proſequendi in iudicio qḋ ſibi debet̄: et in.l. iij.§.bonoꝝ.ff.de bono.poſſeſ.ibi ius retinēdi patrimonij: et in.l.i. ff.de teſta. In iſtis eni et ſimilib⁹

diffinitionib⁹ etiã ponitur effect⁹ rei diffinite: sz est talis effectus q̃ immediate seq̃tur ꝛ cõuertitur cũ diffinito. Nec enĩ est sepatus a re diffinita: sed cũ illa correlationem habet. Ex quo infero ꝙ diffinitio Azo. in appellatione sustineri põt dũ inq̃t ꝙ appellatio est rescissio prime snie. Nam bene dicit si intelligat de rescissiõe reuocabili q̃ potius est suspẽsio: ꝛ statĩ appellatione interposita seq̃tur: nõ autem intelligẽdo de rescissiõe irreuocabili q̃ cũ interuallo postea ex snia appellatiõis seq̃tur. de q̃ Bart. loquit: ꝛ ista vr fuisse intentio Azo. et p istã defendunt diffinitiones q̃ tradũtur per doc. hic. ¶ Nõnulle etiã diffinitiões pbationis habẽtur per Nic. de math. Bal. Saly. et alios in rub. C. eo. florianus in rub. ff. eo. aliã ponit Bal. in. l. filiũ in. iiij. no. ver. itẽ no. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Et alia ex dictis Bal. colligit in. l. admonendi col. iiij. in. i. q. ff. de iureiurã. et ẽm Pau. de cast. in rub. C. eo probabiliter dici põt ꝙ pbatio est fides q̃ fit iudici de eo qđ corã eo disceptatur. Et bene dicit iudici: q2 probatio iudici fieri dꝫ. c. statutũ. §. cum vero. de rescrip. in. vi. et. c. i nostra j. de testi. et. c. ex lris. vbi Abb. in vlt. not. j. eo. tex. in. l. q̃nquaginta. in fi. ff. de pba. in. l. si idcirco. C. ex quib⁹ cau. maio. l. doce. ancillã. C. de rei ven. l. i. C. de condi. ob tur. cau. cum sl. glo. in. c. plerũqꝫ. in. ẽ. iudicib⁹. ij. q. vij. et. iiij. q. iij. §. itẽ sepe. in ver. sepe. in. c. solet in ver. iudicio. de sen. excõ. in. vi. vbi Domi. et iõ ꝯfessio facta corã tabellione non preiudicat ẽm glo. no. in. l. iubem⁹. in glo. fi. C. de libe. cã. debuit enĩ fieri iudici ꝑ predicta: ꝛ illa glo. approbatur cõiter p Bal. ꝛ alios in. d. l. iubemus. facit glo. in l. hac ꝯsultissima. in ver. depositiones. C. de testa. et qđ no. Bal. in. l. si p ca. in scđo no. C. qui accusa.

¶ Expedita diffinitiõe: notabilis questio occurrit: ꝛ post alios q̃rit an ꝯfessio ꝓprie sit species ꝓbationis? Et pncipalis opinio est negatiua. s. ꝙ ꝓprie ꝯfessio nõ sit species ꝓbationis: vt expsse colligit ex dictis Joh. an. et do. Abb. dũ post alios ꝯcludit: ꝙ titulus de confessis ꝓcedit illũ: q2 ꝯfessio nõ est species ꝓbationis. Sed ꝑ eã quis ab onere ꝓbãdi releuatur. vt de iuramẽto dr in. l. cũ qui. ff. de iureiur. in pri. et per tex. in. c. i. de ꝯfes. i. vi. Et iđ dicũt Anto. de but. ꝛ Imo. et sequunt Mo. hic. et ista est cõis opinio quã apud antiquos tenẽt Jac. de Are. et Cy. i. l. actor. C. de pba. in. iij. col. Archi. vi. q. vlti. in c. fi. in pri. Compost. ꝛ Jo. an. in. c. bone el. pmo. ꝰ. de elec. vbi Anto. de but. hoc seq̃tur in. xij. col. ver. Aduerte tñ. ꝛ hoc idem do. Anto. dicit in. c. in ꝓsentia. ꝰ. de renun. in iij. no. in. c. si sacerdos. col. i. ꝰ. de offi. ordi. in. c. lꝫ cãm. col. vi. j. eo. Pet. de ancha. i. c. i. de ꝯfes. i. vi. in pri. ꝛ i. c. i. ad fi. de iura. calũ. Bal. ẽ auf. sꝫ nouo iure. colũ. fi. i pri. C. si certũ peta. ꝛ in. d. l. actor. col. i. et i. c. i. §. vasall⁹. col. ij. si de feudo fuerit ꝯtrouer. inter dñm ꝛ agna. Lu do. Roma. in. l. admonendi. in. vi. charta. ff. de iureiu. Pau. de cast. in rubrica. ff. de confes. et in. l. publia. §. fi. ff. depo. Alex. cõci. xxxv. incipit visa scriptura col. i. ẽ. prio Et ista cõis opi. ꝓcipue fũdat rõe supradicta q2 confessio releuat ab onere ꝓbãdi. ergo nõ est probatio vt in simili de iuramẽto dicit i. d.

l. eum q̃ in pn. ❧ Huic rõni nouissime rñdet duobus modis formaliter cõis preceptor: et celebratissimus iuriscõsultus do. Bartholo. sozi. in rubrica. ff. de confes. Et primo qr ꝯña non valet hoc releuat ab onere ꝓbãdi: ergo nõ est ꝓbatio. Nã notoriũ releuat ab onere probãdi: qr nõ d3 probari vt p glo. in clemen. appellanti. de appel. in ver. iudicis. tex. in. c. tua nos. J. de cohabi. cle. et mulie. no. Bar. p illum text. in. l. emptorē. in pn. ff. de actio. emp. et tñ notoriũ dr plenissima ꝓbatio sm Bal. in. l. per hãc colũ. i. C. de tempo. appel. Hec prima rñsio euitari põt: qr qua rõne dicim9 ꝙ ꝯfessio nõ ꝓprie ꝓbatio sit: l3 releuet ab onere ꝓbandi: idē dicã esse in notorio: ꝙ vere non sit probatio. ⁊ hoc voluit Bal. in. d. l. actor col. i. vbi pari rõne loquitur de notorio ⁊ ꝯfessione: et q̃uis notoriũ sm Bal. in. d. l. p hanc. col. i. dicatur plenissima ꝓbatio: intelligit quo ad effectũ: sic etiã cõfessio effectũ h3 probationis. l. cũ te. la. ij. C. de transac. l. fi. C. de fideiuss. cũ si. Et tñ dicimus confessionem nõ esse proprie ꝓbationem. ❧ Secũdo rñdet ipse ꝙ nõ videtur bonu3 simile de iuramento decisiuo prout loquitur. d. l. eum qui: ad confessionem. qr cõfessio tēdit ad probãdum in cle. sepe. in. §. sed quia. de ver. sig. Et tale iuramētum ad decidendũ. vnde ex diuersis non fit illatio. l. papinian9 exuli. ff. de mino. Ista rñsio etiam tolli põt. qr confessio tendit ad faciliorē expeditionem. ita dicit tex. in. d. §. s3 quia. Et sic etiã iuramentum. ⁊ sicut iuramentũ decidit ita confessio que paratã habet executionē. l. i. ff. de confes. Unde eadem ratio videtur in confessione que in iuramēto. Et vt argumētũ a simili tollatur nõ sufficit dare dissimilitudinē simpliciter: s3 reqritur dissimilitudo in eodē quo agit vt declarat. d. Abb. in. c. trãslato. de cõsti. in. c. quēadmodũ. de iureiurã. Et in proposito maior rõ videtur i cõfessione in qua actor plus ab onere probãdi releuat ꝙ in iuramēto qr si re9 ꝯsitet: nichil penit9 actor facit. Sed in iuramēto ipse iurat. ❧ Et certe nõ obstantibus predictis pro cõi opinione vera videtur et necessaria ista consequētia. hoc releuat ab onere ꝓbãdi: ergo non est ꝓbatio. ista em̃ diuersa sunt: ꝙ quis ꝓbet: vel ꝙ ab onere probandi releuet. sicut aliud est ꝙ conditio impleat: ⁊ aliud est ꝙ ab onere implēdi qs releuet. l. iure ciuili ff. de condi. et de. l. v. §. item si qua ff. quãdo dies lega. ce. l. q̃ sub conditiõe. ff. de cõdi. insti. in pn. Ut ergo tollat hoc fundamentum vlterius cõsiderandũ est: et dico ꝙ dupliciter argumentũ solui põt: primo negãdo assumptũ: qr nõ videtur absolute verũ: ꝙ ꝯfessio nec iuramentũ releuatio sit ab onere ꝓbãdi. nec tex. i. d. l. eũ qui l3 ita allegēt: hoc probat. dicit em̃ ꝙ p iuramētum quis necessitate probandi exoneratur. No. verbum exoneratur. i. alleuiatur: et onus probãdi minuitur: vnde nõ sequit onus ꝓbandi minuit: ergo non est probatio: erit em̃ ꝓbatio: sed non difficilis sicut illa q̃ fit testibus: et sic cõfessio erit ꝓbatio facilis vt. J. dicã. ❧ Scdo etiã si ꝯcedat: ꝙ p ꝯfessionē actor ab onere ꝓbandi releuet põt rñderi ꝙ nõ valet ꝯsequentia: hoc releuat ab onere probandi: ergo non est probatio: non ratione

supradicta: sed alia. est enim considerandũ illud per qđ pbatio releuari dicit: an pbatio sit: vel in sep bationẽ habeat: ⁊ tunc non valet ꝯñia qꝛ intelligit hoc releuat ab onere pbandi. s. de nouo. cum iaꝫ probatio facta sit. sicut si dicatur pductio instrumẽti ab onere pbãdi releuat. ⁊ tñ clarũ est ꝙ in iſtrumẽto pbatio ꝯsistit: ⁊ ita in ꝯfessione q̃ est species pbatiõis vt. j. dicã

¶ Hoc etiã pbat. nã actoꝛ qui hꝫ p̃sumptionẽ pro se ab onere pbandi releuet: qꝛ onus pbandi in aduersariũ transfertur. l. generaliter §. si petitũ. ff. de fideicõ. lib. p̃sumptio ꝗ releuat ab onere pbandi. ⁊ tñ presumptio pbatio est. l. licet impatoꝛ. ff. de le. i. fm ꝙ. j. declarabit. ¶ Scđo pro cõi opi. adducit tex. i. d. c. i. de cõfes. in. vi. ⁊ p Abb. post alios hic. sꝫ fm Saly. in rub. C. eo. col. fi. ver. nec obstat. argumentũ de. d. c. i. retorquet: qꝛ si negatiua nõ põt pbari nisi p ꝯfessionem. d. c. i. ergo vr ꝙ cõfessio pbatio sit. Cũ exceptio debeat eẽ đ regula vt per glo. ⁊ Dy. j. i Rubrica de regu. iur. in. vi. Bar. in. l. i. ff. de reg. iur. cum similibus.

¶ Tertio mouetur Bald. i rub. C. eo. col. iij. ibi ego aliter pbo: quia licet ꝯ p̃sumptionẽ iuris ⁊ de iure probatio nõ admittat. c. is q̃ fidẽ. j. de spõ. no. per glo. fi. in. l. si duo ff. de acqui. here. cõfessio tñ recipitur. glo. no. i. §. illud i auc. đ equa. dotis: ⁊ alias est in. l. in ꝯtrib⁹ §. illo. i ver. nullo mõ. C. de non nũe. pecu. ꝗ vr ꝙ cõfessio nõ sit pbatio At hoc ẽt bene facit qꝛ pbatio de credulitate non admittitur. glo. et doc. in. l. testium. C. de test. Et tñ ꝯfessio de credulitate recipit: ⁊ ita iudicauit sicut de ṽitate. gl. no. i c. ex lris. de iureiur. i gl. i ṽ. ṽitate

¶ Are. hic rñdet ꝙ ꝯfessio maioꝛẽ dr habere certitudinẽ ꝙ̃ simplex pbatio. et hac rõne sub phibitiõe probatiõis nõ ꝯtinet. sicut etiã pbatio que oculata fide ex aspectu rei colligit: phibita probatiõe nõ excludit: vt p Azo in sum. C. ad. l. aquil. sequitur Bal. in. l. ꝯ negantem in fi. C. ad. l. aquil. ⁊ i rubri. C. eo. ti. col. iij. confessio ꝗ sub generali pꝛohibitione non cõprehẽditur: non ex eo ꝙ non sit pbatio. sꝫ qꝛ ppter ei⁹ euidentiã nõ videt eadẽ ratio phibendi cõfessionẽ q̃ est in alijs pbationib⁹ simplicib⁹. est enĩ confesso pbatio qualificata ⁊ fm q̃d verba vero phibitiõis intelliguntur simpliciter. l. hoc legatum vbi Bar. ff. de leg. iij. c. statutũ iuncto c. lꝫ canon. de elec. in. vi. Et hac rõne in plurib⁹ casib⁹ cõcedit in cõfessiõe illud qđ in alijs pbationibus denegat. d. c. i. de cofes. l. vi. et in. c. cũ iohãnes. j. de fide instru. ⁊ qđ no. Inno. in. c. qꝛ plerisq;. de immuni. eccle. ⁊ qđ tradit Inno. in. c. qualiter et qñ. el. ij. j. de accu. bar. in. l. si cõfessus. ff. de custo. reoꝝ. cũ similib⁹. ¶ Quarto ẽt pro illa parte arguit Bal. in. d. rubrica. qꝛ postq̃ est conclusũ in causa/non pñt pbatiõis fieri. in. c. cũ dilect⁹ j. de fide instru. in. c. in auditis. ꝫ. de resti. in integrũ. ⁊ tñ ꝯfessio admittitur in. c. cum iohẽs. de fide instru. ꝗ ꝯfessio non videt probatio Are. respõdet dupliciter: ⁊ bene.

¶ Primo ꝙ spãle sit in cõfessione rõne supra allegata declarãdo latius vt supra proxime dixi.

¶ Scđo ꝙ illa ꝯfessio fit ex officio iudicis q̃ vbicũq; subest eq̃tas interrogare potest. l. vbicunq;. ff. de iterro. actio. ⁊. xxx. q. v. c. iudicãtẽ

s. iij.

Nam multa ad instantiaz partis prohibent q̄ ex officio iudicis fieri pn̄t. ad hoc qđ not. Bal. l. i. ãplios rem. C. de app. in pri. in. ij. col. ver. ex predictis. Cuius dictum pro mirabili refert Ludo. ro. in consi. cccclxxix. icipit in eo qđ queritur ad fi. Et qđ voluit no. Spe. in titu de instru. editio. §. fi. in ver. qđ si debitor. sequit Imo. in. c. ij. j. eo. z Alexã. retulit pro singulari i auť. iubemus. colũ. iij. C. de iudi. facit tex. in. l. plane z qđ ibi Ange. ff. de peti. here. cum simi. Que intantũ pcedũt q̃ lz statuto phibeať vt nichil opponi possit vel fieri per modũ actiõis vel officij iudicis: intelligitur statutũ de officio implorato a parte/non aũt de officio iudicis a seipso supplentis. sic voluit elegãter Ludo. roma. i cõsilio. iij. incipit visis q̄ egregie in col. ij. in ver. nec obstat. qđ dictũ accurate nota quia sepe occurrit. ¶ Quinto p ista parte vr̄ tex. quẽ Mod. hic adducunt in. c. cũ cã de rapto. vbi cõfessio z probatio ponũtur vt diuersa: ibi probationib⁹ viri lex ex mulieris cõfessione: ğ datur intelligi q̃ ɔfessio nõ sit probatio. Sed dic q̃ tex. ibi non ponit vt diuersa simpliciter probationẽ z cõfessionẽ. Sz dt pbationib⁹ viri vel mulieris cõfessione. Vñ fateor q̃ confessio mulieris nõ est pbatio viri: nõ tamẽ sequiť q̃ nõ sit probatio absolute. Vel scđo dicit põt q̃ ponať diuersitas iter genus z speciẽ vt in simili habeť in rub. C. de serui. z aqua. z i euãgelio legiť discipulis z Petro. z ita nõ inferť q̃ cõfessio nõ sit probatio. ad hoc bon⁹ tex. in. l. quesitũ. §. pe. ff. de fun. instru. instru. ɔple. ¶ Sexto arguiť conuincere z cõfiteri diuersa sunt vt colligitur in. c. at si clerici. l pri. §. de iudi. vbi conuicti vel confessi fuerint. c. nos in quenq̃. ij. q. i. in c. de hoc. j. de simo. cum si. et vide Fulg. in consi. cxxiij. in secundo dubio quis dicať cõuictus ppƚe Conuincere vero probare est. l. ij. C. quo. appel. Unde si cõuincere z confiteri diuersa sunt ğ confessio nõ est probatio. z ita Mo. quidam argumẽtantur hic. ¶ Sed duob⁹ modis formaliter r̄nderi põt. Primo q̃ diuersitas est i spẽ: in genere tñ conueniũt. Nã cõfessio pbatio est que fit spõte a volente: conuincere vero etiã probare ẽ: z probatio est q̄ in inuitũ deducitur: vt probatur in. d. c. nos in quẽq̃ ibi cõuictũ vel spõte ɔfessum. Cõueniunt ğ in genere: licz diuersitas est in spẽ: et arg. respectu spẽi pcedit: sicut si dicať cõuictus testib⁹ vel instrumẽtis: tñ vtroq̃ casu probatio est. ad hoc tex. in. d. l. ij. C. quo appel. ibi arg. cõuictus vel testibus supatus. hac tñ vt diuersa ponũtur: z sunt respectu specie: in gñe tamẽ conueniunt. et ista est clara responsio ad argu. ¶ Scđo dici pt q̃ diuersitas sit tanq̃ iter genus et speciẽ vt supra dixi. ¶ Septimo videtur tex. in. c. forus. §. causa. j. de ver. sig. quẽ ibi ad hoc põderauit dñs Abb. dũ dicitur probatio aũt testibus z fidei tabularũ ɔstat nichil ibi de cõfessiõe dr̄: ergo videtur q̃ nõ sit probatio. ¶ Sz dicatis q̃ tex. loquiť gratia exẽpli z exẽpla regulã non restringũt. c. i. j. ne cleri. vl mona. §. hacten⁹. insti. de gradi. z hoc pz qr alijs modis probatiões fiũt. Nec em̄ tex. in. d. §. cã: intẽdit ponere diffinitionẽ probatiõis. sed differẽtiam constituere inter argumẽtũ z probatio-

nem: qd pz dum primo dicit q argumentu nuq fit testibus nec instrumentis probatio aut testib⁹ et fide tabularu constat. Satis est q colligere differentia qua tex. ibi facit: et illatio qua dns Abb. facit excedit mente lre: q limitate loquit. Ideo nec dz extendi qr limitata ca limitatu produxit effectu. l. si agris. ff. de acquiren. re. domi. l. cancellauerat. ff. de his q infesta. de len.

¶ Octauo nouissimi scribetes hic ratione pro coi opi. adducut. Nam confessio notoriu facit. c. fi. de coha bi. cle. et mu. sz vbi notoriu est: probatio no requirit: sola em allegatio sufficit vt per glo. in cle. appellant. de appella. no. in c. euidentia de accusa. et in. c. porro. j. de diuor. ergo videt q confessio non sit probatio: qr ex confessione fit notorium. et notoriu probatione excludit, vt dictu est. Ista ro de facili tollit qr sicut confessio facta in iudicio notoriu facit: ita omnes alie probationes. c. cum olim vbi tex. j. de pri. sig. no. in. c. significauerunt. de testi. et tali casu notoriu est species probationis. Ide dica esse in confessione et probat ista equiparatio in. d. c. cu olim. Ad argumentu du dr. Notorium non dz probari: dico verz est de nouo et sic noua probationz excludit: hz tamen in se probatione per ea q supra dixi: alias haberemus dicere q examinatis testib⁹ et productis instrumentis ex quibus notoriu inducit. d. c. cu olim. iste no q essent probationes. quod absurdu est. ¶ Nono predicti nouissimi arguunt ex eo quod in simili habetur de iuramento. Nam proprie iuramentum non e probatio licz habeat vim probationis. l. sed et si possessori. §. i. ff. de iureiur. ibi perinde ac si probasset. verbuz ei perinde denotat improprietate vt probatur l. i. ff. de recepta. Et tn iuramentu releuat ab onere probandi sicut confessio: ergo vr q confessio proprie non sit pbatio ¶ Ad hoc rndet dupliciter. Primo dico q etia iuramentu dici potest proprie spes probationis per ea que infra dica ad tex. in. d. §. i. du dicit pinde: rnderi potest. Primo q ibi comparatio fit de iuramento ad alias species probationis: hoc modo p inde ac si probasset. s. testib⁹ instrumentis vel confessione: sicut alibi dr q tantum valent testes sicut instrumenta. l. in exercendis. C. de fide instrumento. fit q ibi comparatio respectu specierum que differunt inter se: in genere tamen conueniut vt supra dixi in sexto argu. ¶ Secundo potest dici q verbum pinde exprimat veritatem quia hoc pendet a iure q iuramentu sit spes probationis: et in his que sunt iuris verbum perinde: videt: et similia veritatem exprimut: vt no. Bar. tradit in. l. is qui pro emptore col. xxiiij. ff. de vsuc. ¶ Secudo ad ar. rndet q non est bonuz simile de iurameto ad confessionem: qr pluribus me dijs. j. probabitur q proprie confessio probatio sit et ista diuersitas colligitur subtiliter in dicta. l. sed et si possessori §. i. dum ibi dicitur perinde haberi ac si probatum eet Nam nullus negabit: quin sub illo verbo probatum esset: etiam confessio includatur: et ita ibi probat q iuramentum equiparauit probationibus et sic etiam confessioni. Unde confessio erit probatio. et iuramentum habebit vim confessionis vel alterius probationis. et hoc inferius dicam de iuramento

¶ Decimo pro ista cōi opiniōe videtur tex. l. i. §. ff. de iterro. actio. vbi dr̄ ꝙ edictū de iterrogatorijs actionibus iō pretor introduxit q2 difficile erat ei q heredē/bonorum ve possessorem conuenit probare illū heredē eē: et sic per iterrogationē secuta ɔfessiōe: probandi onus euitat. ergo vr̄ ꝙ cōfessio nō sit probatio. sed per eā onus probandi releuat. Ad idē facit tex. in. l. inde nerati⁹ ad fi. ff. ad. l. aq. vbi cōfessio actori remittit ne hēat necesse probare. Sed dic ꝙ verbū difficile positū i. d. l. ij. tollit argumētū. Nā verum q2 e secuta ɔfessione nō erit difficile probare: et ita edictū pretoris tollit difficultatem probatiōis: erit ergo probatio facilis ista in qua actor nō fatigat. Si facilis probatio: ergo probatio. et sic argumentū retorquet. Sic ēt rñdet ad d. l. inde nerati⁹. q2 mediante confessione tollit necessitas et difficultas probandi q actori incūbit nō tñ per hoc absolute infertur ꝙ nō sit probatio: ad hoc faciunt q dixi supra circa primum argumentum. ¶ Ultimo facit text. in. l. generaliter. C. de nō nume. pecu. dū inqt non ei licentia sit cause probatiōe stipulatorē exigere cū suis dictis acqescere debeat. Si ergo actor acqescit dictis rei et nititur ex eius confessiōe ipe nō probat: ergo videt ꝙ cōfessio nō sit probatio. Solutio. nō est probatio actoris hoc bene ibi infert nō aūt absolute infert ꝙ non sit probatio quantum ad finem q fit iudici: et ita argumentum tollitur. Et ex oībus supradictis p3 ꝙ nō stringunt hec q pro communi opi. adducuntur.

¶ Contraria opi. s. ꝙ immo confessio sit species probatiōis reperitur quā precipue firmauit Saly. i rubrica. C. eo. col. fi. ver. tu dic et idem manifeste sentit Bar. in l. si duo patroni. §. idem iulianus el. ij. ff. de iureiuran. in scdo not. in l. i. in vlti. q̄stione. ff. de offi. ɔsul. et in. l. triticum circa fi. prime col. ff. de verbo oblig. Et hoc ēt videt tenere gl. in. l. i. C. de eden. i verbo quēadmodum. et Are. hic. vt. s. dicā. Et primo fundat ista opinio a simili de iuramento qđ releuat ab onere probandi. d. l. eum q in principio. et tñ iuramentum probatio est. l. sed et si possessori. §. penul. ff. de iureiuran. ergo ita dicendum est de cōfessione ꝙ probatio sit. ¶ Are. rñdet negando ꝙ iuramentū proprie probatio sit et in. d. l. quam allegat Saly est verbū perinde: qđ notat improprietatē vt no. in. l. i. ff. de recep. et Ange. in. l. sed si lege. §. proinde. ff. de peti. here. Et sic impropriie iuramentū erit probatio: et sic de ɔfessione dicendū est. ¶ Cōfirmat ista responsio. q2 in. d. §. penul iuramentū eq̄paratur probatiōi: ibi perinde ac si probatū sit ergo videt ꝙ iuramētū nullo mō probatio sit: q2 nullum simile est idē. l. qđ nerua. ff. depositi. ita de isto verbo perinde arguit Bar. in. l. q2 pfe. ff. de cōsi. tu. i primo. no. ¶ Scdo probat. nam cōfessus conuictus dr̄. l. qui sniam. C. de penis. ɔuincere vero probare est. l. ij C. quo. appel. ergo confessio probatio est. ita elicitur ex verbis Saly. in dicta rubrica. ¶ Areti. respondet ꝙ plus est ɔfessus quam ɔuictus: et iō si plus est/vtriqꝫ tanti est. l. cū furti. ff. de in li. iur. qlibet ergo confessus est cōuictus: nō eꝫ: et ita tollitur argu. negando ꝙ idem sint. ¶ Secundo respōderi potest ꝙ ēt dato ꝙ pro eodem ponantur confessus et conuictus: vel ꝙ idē sint: verum est quo ad effectum proba

tionis: sed tñ iter se differũt: quia
confessio est probatio que fit a vo
lente: cõuincere vero quis dicitur
quando probationẽ cõtra inuitũ
facit. in. c. nos in quẽquã. ij. q. i. ibi
conuictũ aut spõte cõfessum. et su-
pra fui declaratũ i. vi. arg. supra fa
cto pro cõi opinione vbi videndũ
est. ¶ Tertio considera q textus in.
d. l. qui sniam non dicit idem ad qd
per Saly. allegatur deberet enim cõ
iungi verbum conuictus quod cir
ca fi. legis ponitur cum verbo cõ-
fessione sua: et sic diceret confessio
ne sua conuictus. vt intentio Saly.
probetur. sz hoc nõ potest fieri sal
ua ratione recti sermonis propter
dictionẽ aut / que bis ponitur ibi
dũ inquid: q constare dz de crimi-
ne: aut confessione sua aut etc. dein
de sequitur conuictus: quod verbũ
refertur ad secundum verbũ aut
non ad primum i quo primo de cõ
fessione loquitur. et hoc pz inspicien-
ti illum tex. et hoc modo ibi confes
sus et conuictus ponuntur et diuersa
¶ Tertio ista conclusio cõtra com
munem opinionem videtur efficaci
ter probari in. d. c. i. de confes. in. vi
vbi a regula que ponitur in princi
q negatiua non possit probari ex
cipitur confessio ergo videtur proba-
tio qr exceptio debz esse de regula
vt supradictũ fuit. et ita colligitur ex
verbis Saly. in dicta ru. et ista in-
ductio approbatur p. Aretinum hic
¶ Sed tamen respõderi põt: q plu
ra que loquuntur i probatione i plu
ribus casibus habent locum i con
fessione propter eandem vel maio
rem rationem. ca. cum ad sedem in
ver. nos prioris. de restitu. spo. l.
cum te. la. §. C. de transa. Unde dz
excipitur confessio in. d. c. i. habe-
tur consideratio equiparationis

solite que non facit q idẽ sint Uel
secundo dicatis q licz exceptio sit
de regula: non tamen per exceptio
nem ampliatur regula ad ea q alis
non facta exceptione non fuissent
comprehensa. vt not. Bar. in. l. ge-
nerali. §. vxori. per illum tex. ff. de
vsufru. lega. Abb. per illum tex. i
c. in nostra in [illegible] notabili de sepul.
adeo q potius inepta exceptio in
dicatur qz q regula extendatur: vt in
notabili. q. declarat Paul. de cast
in. l. in his. ff. de legibus. ¶ Quar.
to Are. qui hanc sniam veram eẽ
attestatur tex. adducit in. l. i. in. fi.
ff. de inter. actio. vbi confessiones
probationes appellantur. ¶ Sed
dici põt q largo modo et conside-
rato effectu confessio probatio sit
vt dicit Pe. de ancha. in. d. c. i. et ita
vnico verbo absoluunt moderni
hec omnia que pro ista parte idu-
cuntur. Sed vlterius secũdo specia
liter respõdetur: et dico q tex. quẽ
Are. allegat in. d. l. i. non dt q con
fessiones sint probationes inquit
enim ad probatiões que litigato-
ribus incumbunt sufficiũt ea que
ab aduersa parte expressa fuerunt
non enĩ appellant cõfessiones proba
tiones: sed videtur dicere q loco p
bationũ: sint: et videtur potius proba
re q mediantibus confessionibus
quis releuetur ab onere probandi: et
ad hoc illum tex. allegauit. Bal. i
auc. sed nouo iure in fi. C. si cer. pe.
et ita argumentum Are. retorquet
et facit tex. in. l. §. e. t. vt. s. dixi.
¶ Quinto vr probari in. l. fi. §. licẽtia
C. de iure delibe. quã etiã Are. in
ducit vbi sm eũ inter spẽs proba-
tionũ ponitur cõfessio q dz ab herede
fieri de rebus hereditariis. Sed dic
q ibi nõ dr aliqd de cõfessione: inqz
enĩ formaliter tex. qbus voluerit legis

tinis modis approbare vñ'ista v̄ba intelligo istrumētis vel testib' et lz idē eēt i ɔfessiōe: hoc erit per extēsionē a maioritate rōnis vt. s. dixi vel de. pbatione largo modo q̄ ad effectū pbatiōis p supradicta. ¶ Sexto Are. allegat tex. ad lrāz i cle. ɔstitutionē ad fi de elec. ibi p bationē tñ factā supbis p aduersarij ɔfessionē: g ɔfessio probatio ē Dicatis verum eē largo modo cōsiderato effectu vt. s. dictum ē. Ult scdo rñdeo q ibi probatio appellatur cū illa qualitate p ɔfessionē nō q absolute pbatio sit. sic hō mortu' nō dr hō simplr: sz hō mortu'. ad hoc bon' tex. i. l. i. §. i. ff. de dōa. vbi dōatio ɔditionalis nō dr dōatio: ibi. Nō. ppe dōatio appellatur sz donatio sub ɔditōe ē. Cōtra hāc rōnē vr facere tex. in. d. cle. cōstitutionē ad fi. dū dr p aduersarij confessionē vl' al's legitime: vr ergo ɔfessio pbatio legitima. cū v̄bo al's silitudinez iportare videatur. vt no. i. c. sedes. de rescrip. et p gl. i. c. i. i v̄. alios de pben. in. vi. et. xxvi. di. c. deinde i glo. i. cū similibus. Sz dic q istud non est sp vez vt no. in. d. c. deinde vbi glo. et i. l. ij. C. de ser. fugi. p tex. i. l. nō intellr. §. tacite i gl. in v̄bo probationib'. ff. de iure fisci. Uel. ij. argumentū bñ procederet i dictione alius alia aliud. sec' in aduerbio al's put loquitur. d. cle. ɔstitutionē. Nā non vr silitudinez denotare vt probatur i. l. si hōiem in §. dat. ff. de depo. vbi glo. imo. vr potius iportare diuersitatē qz i ppo sito exponitur al's. i. aliter: vel alio mō. l. i. §. itē sciēdū. ff. d aqua pluuia. arcē. i. nō solū §. pcul'. ff. de iniurijs. De natura hui' dictiōis not. plene Bar. i. l. i. colū. v. i ver. Quero quinto. ff. de condi. et demōstra.

¶ Septimo istaz partē sequitur do. Bar. fori. in. rub. ff. de ɔfes. pōderādo tex. cle. sepe i ver. et qz positiōes de v̄bo signi. dū ibi dr q visus positiones induxit ad faciliorē probationē pp ɔfessionē ptiū. Sic g mediāte ɔfessione pbatio facilior redditur. g ɔfessio pbatio ē. ¶ Rñderi pmo pt q hoc vez sit largo mō. vt s. sepius dixi. Scdo vlterius cōsiderādū est q in. d. cle. sepe v̄. et qz ponuntur due clausule. Primo enim dr q ad faciliorem expeditionē positiones inuēte sunt pp partiū cōfessiones. Postea dr q visus inuenit articulos pp clariorē probationē. Uñ illud qd ponderatur de faciliori pbatiōe vl' clariori: ñ respicit ɔfessionē de qua i alia supior clausula dr: imo potius ibi ɔtiū vr pbari dū dr q ɔfessio respicit faciliorē expeditionē cāe: nō g respicit probationē de qua i clausula, sequenti hr: g vr q ɔfessio nō sit pbatio. ¶ Octauo induci pt tex. i. l. publica i fi. ff. de po. vbi ɔfessio pbatio appellatur: ibi sz probationē depositaz rex iplere posset. Sed rñdetur q ille tex. portius vr probare ɔtiū dū indt p cōfessionē iplerī pbationē posse qua si tex. dicat q loco probationis sit nō g est pbatio absolute. Sz p eā probatio supplet. Pōt etiā rnderi alio mō vt statī. j. dicā. ¶ Nono p eadē opi. facit text. i. l. fi. de pba. in pn. vbi ɔfessio q̄ ex epistola trāsmissa colligitur pbatio appellatur Cōfirmat hoc qz ibi sub eadē determiatione depositiones testiū et ɔfessiones epl'e tex. probatiōes appellauit. g proprie sic illa q̄ fit testibus vt equalis sequatur determinatio. arg. l. tā hoc iure. §. fi. ff. de vulga l. pcauis. C. de imp ube. cum vulga Sed vt. s. sepius dictū est: pcedit

lex predicta quantũ ad effectũ ꝓ=
bationis in qua cõfessio etiã exce
dit probationẽ simplicẽ: et illa re
spõsio tollit oĩa q̄ adduci possunt
q: videtur loqui semꝑ respectu ef
fectus. ¶ Instari tñ potest ꝯ illaꝫ
solutionẽ: q: iura semꝑ videnť cõ=
siderare effectum ar. l. ij. C. cõmu=
nia de leg. Uñ si depositiões testiũ
instrumẽtoꝝ ꝓductiões: probatiõ
nes dicanť: et quo ad effectuꝫ hoc
intelligiť. Unde scḋo dicatis ꝙ di
cta. l. fi. nõ loq̇tur in cõfessiõe sim=
plici. sꝫ in epistola q̄ vim obtinet i
strumenti. vt expresse ibi dr̃. Et sic
etiã põt rñderi ad. l. publia. §. al=
lega. facit tex. in. l. i. ff. de fide istru
mẽtoꝝ. ¶ Postremo ꝓ ista parte
nouissime allego tex. qui ad lr̃am
hoc dicit. s. cõfessionẽ eẽ specẽ pro
bationis in. c. in nostra. §. de renun.
ibi nõ ad vnam probatiõis speciẽ
applicet mentẽ: sꝫ ex ꝯfessionibus
depositionibꝰ ꝛc. & videť in illa ad
uersatiua sꝫ ex cõfessionibꝰ: ꝙ con
fessio sit spẽs ꝓbatiõis. ¶ Dicatꝫ
vt. §. ꝙ largo mõ de probatiõe lo
quiť q̄ꝫtum ad effectuꝫ de quo ibi
vt animꝰ iudicis inducať: probať
hoc, q: dicit tex. cõfessionibꝰ depo
sitionibꝰ allegationibꝰ ꝛ aliĳs que
in eius p̄sentia ꝓponunť: ꝛ tñ alle
gatiões nõ sunt ꝓbatiões: nec alia
plura q̄ fiunt in p̄sentia iudicis.
pꝫ ergo ꝙ de ꝓbatiõe largo mõ ꝛ i
propꝛie loq̇tur. ¶ Et sic ex predi=
ctis oĩbus habetis discussum ar=
ticulũ plenius vltra oẽs q̄ hacte=
nus scripserũt. Ex quibus dictis
vtraqꝫ pars in disputatiõis ꝯgres
su sustentabilis redditť. Prima tñ
opi. cõis est: lꝫ scḋa verior de iure
videať ꝑ supradicta. Et q: diffini=
tio ꝓbationis qualiscũqꝫ sit con=
fessioni nõ cõpetere: & ꝯfessio ꝑ su=

pradicta ꝓbatio est. Retẽta tñ cõi
opi. ꝙ ꝓpꝛie ꝯfessio nõ sit ꝓbatio
Abb. hic ifert ad statutũ qḋ in ma
teria odiosa de ꝓbatiõe loquiť: vt
nõ hẽat locũ in ꝯfessiõe: ꝛ ita ei di
cit Imo. hic ꝛ Do. sequunť: q: in
statutis v̄ba ꝓpꝛie intelliguntur
l. iij. §. hec v̄ba. ff. d neg. gest. l. i. §.
hoc iterdictũ: ꝛ qḋ ibi Bar. ff. d fos
te: ꝛ Bal. in terminis hoc tradit in
aut. sꝫ nouo iure col. pe. C. si cer.
pe. dicens ꝙ lꝫ aliq̇d probari non
possit nisi ꝑ scripturã: si tñ q̇s con
fiteať: sibi preiudicat: q: confessio
nõ est ꝓbatio sꝫ releuatio ab one
re probãdi. l. i. in fi. ff. de inter. acti
et idẽ voluit Roma. ꝯ Ange: in. l.
admonẽdi in charta antepe. in v̄.
quo ad fini. ff. de iureiurã. quẽ mo
derni h̄ referũt. Et istã opi. verissi
mã eẽ nouissime attestať cõis p̄ce
ptoꝛ do. Bar. sozinꝰ i p̄cedẽti rub.
ff. de ꝯfe. vbi ipe ꝯsiderat duos ca
sus. vꝫ ꝙ aut statutũ admittit pro
bationẽ: ꝛ ex maioritate rõnis ha
bebit locũ in ꝯfessiõe: aut statutuꝫ
ꝓhibet ꝛ excludit ꝓbatiõeꝫ: ꝛ non
hẽbit locũ in cõfessione vt ꝑ Abb.
hic. Et probať vlteriꝰ fm eũ alia
rõne. Nã etiã si ꝯfessio vere eẽt ꝓ
batio: hꝫ tñ in se aliã qualitatem
vltra ꝓbationẽ simplicẽ rõne ma
ioris certitudinis: iõ sub simplici=
prohibitiõe probatiõis nõ inclu=
ditur confessio: sicut sub noĩe sim
plici dignitati nõ continet ep̄atus
c. inquisitores. de h̄e. in. vi. ꝛ in. c.
q: ꝑiculosum de sen. ex. in. vi. Et
tñ ep̄atus est dignitas propꝛie ꝛ q̄
dã culmẽ dignitatis. l. c. venerab
lis de p̄ben. Notat gl. in. c. ij. i. gl
q̄. eo. ti. de p̄ben. l. vi. Sꝫ iõ illḋ cõ=
tingit: q: alia ratio haberi dꝫ de
tali excelsa dignitate q̄ꝫ de alia di
gnitate simplici, d. c. q̄ꝫ ꝑiculosum

et tex.no.in.c.dilectus.J.de cõcef. pben.sicut et dicit ipse parricidiuȝ est homicidiũ qualificatũ: io non cõprehẽdit appellatiõe homicidij Sic ergo in pposito si tollit facultas pbandi simpliciter/nõ videt remota pbatio certissima que per confessionẽ habetur. ¶ Cõfirmatur ista cõclusio pximioribꝰ similibus in.c.i.de cõfes.in.vi.in.c.cuȝ Joh.J.de fi.instru.& qd no. Inno. in.c.qȝ plerique de imu.eccle.et qd 3.dixi de p̃sumptiõe iuris & d iure facit regula cõis q̃ vba accipiunt in dubio simpliciter & nõ fm q̃d.c. statutũ iuncto.c.lȝ canon. de elec. in.vi.l.hoc legatũ de lega.iij.vbi Bart. Et ad illud qd.3.est dictum de homicidio ẽ decisio Jo.de anania in cõsi.lxiij.incipit. Presupposita cõi opinioe.vbi cõsuluit statutum penam ipones pecũiariã pro homicidio nõ habere locũ i parricidio: & merito Bal.reprehenditur qui voluit cõtrariũ in.l.data ad fi. ibi. Et est argumentũ.C.de dona. Et ita conclusio predicta vr bene pcedere q̃ statutũ exclusiuũ pbationis nõ habeat locũ in cõfessiõe & in effectu ista dicta nõ discrepãt ab eo q d dñs Abb.hic dicit: dum distinguit i materia odiosa vel fauorabili. Nã statutũ qd excludit pbationẽ vr odiosum: ideo nõ hȝ locũ in cõfessiõe.facit ad predicta qd no.voluit. Domi.contra dños de rota quos refert in.c.p̃ntiũ.§. testes col.i.ver.q̃d si papa cõmittit.de testi.in.vi.dicẽs q̃ si cõmittatur alicui vt testes & istrumẽta in aliqua causa recipiat: nõ poterit cõfessiones partiũ recipere. Et retenta p̃dicta cõclusione q̃ licet pbatio prohibita sit: cõfessio tamẽ admittat: plribꝰ modis vltra doc. hic limitat. ¶ Primo vt procedat qñ q̃s spõte & propria volũtatẽ cõfitetur. inuitus vero nõ põt interrogari vt rñdere cogat: ita no.voluit Spe.in ti. de dila.§.fi.in.iij. col.v.itẽ q̃d si est datus tei minus vbi cõcludit q̃ si elapsus sit terminus datꝰ ad probanduȝ sicut termino elapso excludit a facultate probãdi: ita et excludit vt ptem interrogare nõ possit: & sic etiaȝ cõfes sioremouet. Et Bal .ibi in addi. hoc seqtur: qui allegat tex.in.l.in cõtibꝰ.§.illo.C.de non nũe.pecu. & ita distiguit & declarat Pau.de cast.in rub.C.eo.ti.de proba.in fi. Aliter tñ videt loqui idem Pau.i d.§.illo. Sȝ licet alijs vbis vtatur in effectu tñ in idem recidit. idem tȝ Ange.in.l.sȝ et si restituat.§.i. de iudi.& ibi limitat nisi hoc faceret iudex ex officio.de q̃ vide q̃ dixi in.c.i.in.iij.no.d iudi. ¶ Scdo declarat vt habeat locũ qñ cõfessio imediate pbat: vt qȝ de cõfessione in actis cõstat: secus si cõfessio allegeͭ q̃ testibꝰ dẽat pbari: qȝ talis cõfessio nõ admittit: ad quã mediãte pbatõe peuenit.vt no.tradit Pe. de ancha.i cõsilio.xxxvi. icipit. In q̃stione predicta arguit: circa finẽ ¶ Tertio limitari probabiliter põt qñ statutũ tollit probationẽ in derogationẽ iuris cõis: secus videt si loquat statutũ i terminis iuris cõis: vt qȝ dicat q̃ negatiua pbari nõ possit: vel q̃ probatio nõ admittat cõ presumptionẽ iuris & de iure. nã tali casu et confessio excludi videt ex quo als statutũ nichil operaret. & sic dȝ statutũ interpretari: ne superfluũ reddat: vt no. Bart. in.l.iiij.§.pretor ait col.iij.v. q̃ro quid si statuto.ff.de dam.infec.& idem Barto.in.l.iij. in ver. quid

si statuto.ff.de vsucap. Abb.in.c. pastoralis.in pn.J.de appel. cum concor. Nec dicat q statutu semp operat: qr nouu adijcit viculu iure no.per Bar.in.l.i.in pri.ad fi.ff.ad l.falci.in.l.iij.§.si rem.ff.de leg.iij. Abb.in.c.cam que.de rescrip.et in rubrica.J.de regu.ad fi.cu si.qr rn det vt p Maihesila.i notabili.lxxx incipit no.q Bar.et Are.no declarat in esilio.ij.incipit in questione col.pen. Quod tn dixi de statuto veru intelligit nisi qs graue preiudiciu pateret:qr potius tolerat q statutu nichilo petur q q inde bite damnu patiat.l.fi.§.in copu tatione.C.de iure delibe. vbi glo. Bar.et late Moder. ¶ Quarto no videt dicta sclusio pcedere si statutu pbationem excludes vtat vbz pregnantibus:vt qr dicat q pbatio nulla qualiscunq sit admittat na etia cofessio excludi videt p ea que.J.dica:vbi qualr hoc veru sit et quo pcedat/dclarabit. ¶ Ultio supradicta sclusio declarat vt hebeat locu qn statutu pbatione reijcit simplr: secus si vlteri9 pcedat inducedo pscriptione. vt qr dicat post certu tps pbari no possit:nec de debito vel delicto cognosci: qr tali casu cofessio et excludit.adeo q si post tale tps qs confitet debitu vel delictu ex tali sfessioe minime pot it sdenari obstate pscriptione statuti:ita no.voluit Bal.l.l. genero.ff.de his q no.i fa.in qbus da lecturis:qr paria sut pena soluisse et satisfactu esse de crimine: vel prescriptu ee cognitioni criminis.l.sed et si vnius.§.ptor ait.v.si ante in fi.ff.de iniur. Est verum q istud dictu Bal.reprehedit p Romo.in.l.i.§.occisoz.ff.ad silla. Ex eo qd singulariter Bal.tradit l.l. properadu i pri.ad fi.C.de indi.dices q lz pempta sit instatia psira a statuto: reus tn ex eius sfessioe poterit sdenari: qr cofessio notoriu facit.c.romana.§.sinaute.de appel.in.vi. Et in notorio ordo iuris no reqritur:allegat Inn.l.c.p inqsitione.de elec.et ista.opi.sequtur Ange.are.in tractatu malesicioz.in.v.ichoata.col.ij.i v.vnu tn dicit. Pro qua facit qd elegater Bal.inqt in.l.criminis. circa fi.in ver.sed pone q statutu.C.q accusa.q ille q sfitet delictu no potest post tale sfessionem obijcere exceptiones declinatorias etiam reseruatas a statuto. Sed tn verior vt et magis placet opi.Bal.in.d.l.genero:qua approbat Areti.in.c.cu p.in.vi.col.i.v.et vide qd ponit domin9 meus.J.de accu.qr lz p cofessione sstet de crimie smisso: eius tn punitio elisa est pscriptioe tpis l.i.§.accusationem.ff.ad turpil.et qd ibi Bar.inducit etia quod no. Bar.in.l.titia. col.ij.ff.de accusa. Ad allegata.S.in sriu egregie respodet q Bal.in.d.l.pperandum in pn.loqtur i casu valde diuerso. scz qn instatia pempta est:quo casu no perimit tn ius agedi vel accusandi. Et io state crie punibili reus ex sfessione pot puniri:et sic oia allegata.S.pcedunt. secus qn cognitio criminis tollit p pscriptione.qr extinctu videt delictu:cum a pari pcedat prescriptu et satisfactu esse.d.l.sz si vnius.§.si ante.S. alleg. Ad ide text.vbi Bar.in.l.si pupillus.in fi.ff.de admi.tuto.et no.Bal.in.l.ta mandato:i.col.iiij. C.de non nume.pecu.et sufficit q ista similitudo procedat q ad effectu de quo agitur.lz aliq dria pos sit cosiderari: vt no.declarat dns

Abb. in. c. trāslato. ē. de cōsti. in. c. quēadmodū. ē. de iureiurā. ꝛ pre-dictā opi. Bal. etiā approbat dñs Maria. sozi. i. c. ꝫ his col. xi. c. qua liter ꝛ qñ. in. xi. articulo. q. lxvi. de accus. vbi attestat se ita cōsuluisse Et hoc etiā videt expresse sentire dñs Cardi. in cle. i. in. x. q. de con-sang. ꝛ affini. Et cū alias casus se nis occurrisset: vidi origīaliter cō-siliū dñi Mariani: et vltra oīa pre dicta reperi decisionē Bal. ꝗ ter-minis formalit̃r sic ꝯcludit in. c. fi. in. vi. colū. i ver. pone ꝙ maleficiū ē. de offi. delega. Nā dicit ꝙ accu-satio ꝑ prescriptionē statuti aboli ta est: imo ipm maleficiū: vt ꝟbis suis vtar: et iō ꝯfessio nichil valet exquo ius agēdi ꝺemptū est: al legat tex. in. l. confessionibus. ff. de inter. acti. ꝛ ita meo patrocinio et alteri⁹ doctoris clarissimi obtētū fuit senis in causa magni pōderis. ¶ Et ꝑdicta ꝑculdubio ꝓcederēt qñ statutū qꝺ ꝑscriptionē inducit limitate loq̄ret ꝯcedēdo ptātē co-gnoscēdi officialib⁹: vt q̄ statutū dicat ꝙ ptās cognoscere possit de delictis cōmissis tꝑe suo/ꝛ ꝑ annū pri⁹. de alijs vo crimīb⁹ ante annū ꝑpetratis nō habeat potestatē: ta li enī casu si reus cōfiteat delictū de quo nō pōt cognoscere/indubi tatū est ꝙ non posit puniri: q̄ ista non est exceptio ꝑscriptionis: put dicta. ē loquunt: sed est exceptio deficiētis iurisditiōis: q̄ rectores terrarū limitatā habēt iurisditio nē quatenus statuta eis tribuūt: vt no. Iaco. but. in. l. assiduis. C. qui potio. Io. an. in rub. de sindi. i addi. ad spec. et Bal. in aut. cassa. col. i. C. de sacrosan. ec. ita no. de-clarat Nellus de sancto gemini. i tractatu bannitoꝝ. in secūda pte pumi tpis in. iij. q. et predicta exce ptio iurisditionis deficiētis claꝝ est ꝙ nō obstante ꝯfessiōe poterit opponi: vt expresse tenet Bal. i. ꝺ. l. criminis in fi. C. ꝗ accus. Et idem Bal. i. l. magisterio. C. de iuris. om. iu. Ange. in. l. magistratibus. ff. de iuris. om. iu. probatur in. c. at si cle rici. in prin. ē. de iudi. Et ideo in ꝓ posita. q. diligenter consideranda sunt ꝟba statuti. vt discernat vtrū ꝯpetat reo exceptio prescriptiōis vel deficiētis iurisditionis. hec ta mē dicta lōgiorem examinationeꝫ postularēt. Sꝫ q̄ hic pricipaliter nō est locus quātū ad propositūꝫ predicta sufficiunt: et ex his abso-lutus sit articulus de cōfessione. ¶ Nunc aliud dubiū se offert qꝺ a presenti materia alienū non vide tur. s. an iuramentū ꝓprie ꝓbatio sit. Et breuit vt ex supradictis col ligitur videt dicendū ꝙ non. nam per iuramentū nō dicit ꝗs proba re: sꝫ potius a ꝓbatiōe releuatur. in. l. eū qui. in ꝓn. ff. de iureiuran. Et ꝓbatur in. l. sꝫ ꝛ si possessori. §. i. ff. de iureiuran. ibi. Perinde ac si ꝓbatū esset. nā verbum. Perinde improprietatē arguit. vt no. in. l. i. ff. de re: ep. et. ē. dictū fuit. ergo vi detur ꝙ ꝓprie nō sit ꝓbatio: ꝛ hoc expresse voluit glo. in. c. i. §. si ꝗs in ver. absoluēda. in ti. si de inuest. inter dñm ꝛ vassallū lis oriatur: di cēs ꝙ iuramētū est quasi ꝓbatio: et hec est cōis opinio quā Bal. tꝫ in rub. C. eo. colum. iiij. in pri. in. l. actor. colū. ꝗ. eo. ti. in pri. et in. c. i. §. sacramētū. de ꝯsue. re. feu. col. iiij. ibi/in ver. adde ꝙ iuramentuꝫ et in. c. i. §. cōuēticulas. de pac. iu rauē. firmā. colū. ꝗ. ibi/sed ista ꝓ batio: ꝛ ita ꝯcludūt ꝛ residēt Mo-der. hic scribētes. Et ista etiaꝫ tra

dit Alex. in.l.lȝ imperator.ff.de leg. i.colū.i. Ulterius idē Bal. dicit in c.i.§. vasallus.col.ij.ver. q̄rit hic Jac.ad fi. si de feudo fue.contro: uer.inter dn̄m z agna.z in.l.i.col. ix.in.xv. oppo.C.de sentē.que pro eo q̄d interest pfe.et probatur ista cōclusio in.l.nō erat.§. dato.ff.de iureiura.ibi quasi probatū:et ibi no.Saly.Roma.z Mod. Pro ista cōi opinione facit text.in.l.si ante C.vnde vi.vbi si accusator vl illa: tā pbare nō pt: nō stat iuramēto. S vs q̄ iuramētū nō sit pbatio.ad idē tex.in.c.i.§.si d's de māso.l fi. ibi dn̄ inquit. Nō oportebit eū in: uestiturā pbare sed iurare.in ti.si de inuesti.fue. controuer. Ex illa enī dictione sed:q̄ aduersat eliciē q̄ iurare nō sit pbare:q̄d etiā rōe manifesta suadet:q̄ actore nō pro bāte reus absoluit.c.iter dilectos in fi.J.fide instru.c vnico.J.vt eccle benefi. ergo actore probante de: bet re⁹ condēnari:et tū non suffi: cit q̄ intētio actoris p iuramentū probet .c.fi..§.q̄d metus cā:ergo pbatio nō videtur.faciūt iura q̄ di cūt q̄ in defectū pbationis ad iu ramentū recurrit.c.fi.J.de iureiu: ran.l.in bone fidei.C.de reb⁹ cre: di. ¶ Ultimo accedat tex.in.c.fo: rus.§.causa.vbi Abb.J.de verbo. sig.vbi dicit q̄ pbatio fit testibus vel instrumētis.ergo videt q̄ iu: ramentū non sit probatio. Et ita his rōnibus cōis opinio ɔprobat ¶ In ɔ̈m vero.f.q̄ immo iura mētū pbatio sit:est opinio Saly l.rub.C.eo.colū.fi.in ver.tu dic dn̄ ex hoc arguit ibi ad confessionem et cōcludit q̄ iuramentū sit speci: es pbatiōis per tex.in.d.l.sed z si. possessori.§. penul. ff.de iureiurā. Sed ille tex. potius ɔ̈trariū pbat dū vtitur dictione perinde.vt.S.di ctū fuit.et illum tex.pro cōi opini one adducit glo.in.d.c.i.§.si quis in v̄b.si.absoluēdus.Pro ista opini one Saly. Bar.belle.hic in addi tionib⁹ suis allegat tex.in.l.fi.§.li centia.cl.ij.C.de iure delibe.vbi p bari hoc videtur dn̄ inquit. Per sacramētū illi⁹ si alie probatones deficiūt. Nā dictio a lie similitudi nē denotat:vt.no.in.c.ij.S.de re: scrip.in .l.ij.C.de seruis fugi.ergo datur intelligi q̄ iuramentū pro: batio sit. Addo plura iura quib⁹ hoc modo similit pbat tex.in.c.ij .J.eo.ibi.Cū alie legitime pbatio nes deesse noscātur. Et illum tex. ibi pōderauit ad hoc. Are.in secū do no. Ad idē tex.in.c. mulieres. ibi alias pbatiōes nō habēti.J.de iureiurā.z in.l.fi.C.de fideius.ibi cu ius religio aprobata est nullis aliis pbationib⁹ req̄sitis.z in.l.si quis iusiurandū.C.de reb⁹ credi. ibi/et cū desperauit aliā probatio nē tūc ad religionē cōuolare.et in l.tutor.in pn̄.ff.de iureiurā.ibi ali is probationib⁹ defficiētib⁹ iusiu rādū. ¶ Sed ad hec ad similia iu ra pōt rn̄deri nō semp talia v̄ba similitudinē designāt:vt no.in.c. sedes.de rescrip.et pbatur in aut vt defunctor funera in pn̄.col.v. ibi milites ɔgregare z seruos ali os:nō tū milites sui sunt:vbi glo. ibi dicit z simile allegat q̄d in euā gelio h̄r Christ⁹ et duo alij latro: nes.Idē gl.p illum tex.in aut.de defenso.ciuitat.§.op₃.in v̄b.alia. facit glo.p illū tex.xxv.d l.in.c.de ide. tex.l.l.i.§. debitū.de ɔsti.pec. ¶ Scd̄o rn̄det q̄ i casib⁹ supadi: ctis iuramētū admittit in defectū aliarū pbationū.et in tali casu di ctio ista/ali⁹:nō iplicat silitudinē

qr expressa colligit dissimilitudo. cū tale iuramētū in subsidium ad mittat.ad hoc tex.in.l.in cause.in pn.ff.de mino.iūcta.l. q si minor. §.fi.eo.ti.et ita saluatur.cols:opinio ab his q in ꝯtrium adducūtur ¶ Predictā tñ opi. Saly. firmauit glo.per illū tex.in.c.statutum §.cū vo.in vbo Propo iuramēto de rescrip.in.vi.q expsse dicit q iuramētū est legitima pbatio:ꝛ Domi.ibi seqtur.Idē glo.vt in.l.i cōtractib⁹ §.illo.in.vbo. offerri. C.de nō nume.pecu. et p illū tex.in §. illo.Bal.hoc voluit.in auť.sed no no iure.col.fi.v.ſ3 nunqd.C.si certū peta.dicēs q exclusa pbatione etiā iuramentū non admittitur:ꝛ hoc idē tradit Ange.in.l.non erit §.dato.ff de iureiurā.ꝛ fuit dictū Spec.in ti.de dilationib⁹ §.fi.i.v itē qd si dat⁹ est terminus:qd allegatū fuit.s.ꝛ declarandū est vt dixi in articulo de ꝯfessiōe in prima limitatione:ꝛ sequitur illud etiam Pau.de cast.in.l.fi.colū.iii.ff.de ferijs.et q iuramētum sit probatio in no.q. Pau.tradit.in.l.id quod pauꝑibus.colū.iiii.in.v.xi.qro.C de epis ꝛ clericis.Et ꝯcludēdo vba videt:ꝛ michi placet ista cōclusio in casibus in qb⁹ iuramentū pro sufficiēti pbatione recipit:vt.le c.statutū §.cū vero.dū inqd ff id. iudici faciat saltē p ppriū iuramentū.Nā fidē exponit .i.probationē.clemē.ꝯstitutionē §. insup de elec.ꝛ in cle.i.de pba.in auť.de instru.cau.ꝛ fide.in pn.q iuramentū est pbatio.Idē pbať l.c.pastoralis.de excep.ibi fidē faciat iuramēto.in.c.nulli.i.de elec.in vi.in.c. ex insinuatione.de pcur.l.c.si vo. el.ij.i.de sen.excō.cū si.Secus vbi iuramentū nō sufficit: put est re-gularit.qr actor non fundat ex iuramēto intentionē.c.fi.qd metus cā.nā isto casu Indubitatum est q iuramētū nō sit pbatio.nec i tali casu loquunť doc.qr sine aliq dubio hoc pcedit.Sz qñ iuramentū habet p sufficiēti pbatione.tunc doctores loqũtur ꝛ dicũt q lz iuramentū vi habeat ꝛ effectū pbationis:nō tñ ppꝛe probatio sit.vt pz in.d.l.eum q.l pn.ibi eni stať iuramēto.l.nō erit §.dato.ff.d iureiurā.ꝛ tñ doctores dicũt q tale iuramentū nō est pbatio:sed relenatio ab onere pbādi:ꝛ in tali casu et litibus in qbus iuramētum plenā facit fidē: pbabilr vr ꝯclusio ꝯ cōem opinionē q imo va pbatio sit ȝm q glo. dicit i.d §.cū vero.p illūz tex.cū alijs.s.allegatis.Et pbatur expsse in.l.generalit i pn.C.de nō nūe.pecu.vbi text iuramēta pbatiōes dicit:ibi Probatiōes aūt rerū cadāt.Et lz glo ibi et Saly.no.illū tex.q iuramētū vim obtinet pbationis:tñ text simplr loqtur nominādo pbationes et loqtur qñ iuramētū p sufficiēti habet pbatione:iō vt dixi tale iuramētū ē va pbatio.ꝛ faciunt iura q vtūt verbo/alijs .vt.s qd vbū iplicat similitudinē I dubio/vt in casu nro.Sed qñ cōstat de ꝯrio a verboꝝ pprietate receditť.Nec placet distictio quā Roman⁹ posuit in.d.l.nō erit §.dato dū inqt q iuramētū necessarium pōt dici pbatio.Secus involūtario vel iudiciali:qr eadē rō videt in iudiciali vel volūtario:ex quo p sufficiēti habet pbatiōe.Nō q cz satisfacit qd alex.dicit in.d.§. dato.q.largo modo iuramētum pbatio sit:qr aut loqmur in casibus in qbus iuramentū nō habet

vel pbatiōis. et talicasu nullo modo pbatio dici pōt etiā large: aut in casibus in qbus iuramētū plenā facit fidē et ita videt probatio nec aliqd repugnat quominus probatio proprie dicat p supradicta. Nō ob. allegata. s. in 2iū. et pmo text. l. d. l. cū qui: qz rñsio habetur in argu. precedēti de cōfessione in pmo argu. ¶ Scdo ad tex. in. l. sed et si possessori. §. pe. s. rñsum fuit i dubio de cōfessiōe in nono ar. pcōi opi. vbi vide. ¶ Tertio nō obstat tex. in. l. nō erit. §. dato: ibi Quasi probatū: qz verbū quasi: veritatē exprimit ibi sicut sepenūero reperit. i. c. p zochianos. vbi gl. et Abb. j. de deci. et in. l. i. ff. de transac. in. l. ij. ff. de inoff. test. in. l. nec vllam. §. i. ff. de peti. hered. ¶ Quarto non obstat tex. in. l. si qñ. C. vnde vi. et in. d. c. §. si qs. ibi nō pbare sz iurare. qz ista iura loquūtur habito respectu ad regulā q est q fiat probatio testib' vel instrumētis. c. fo. r. in. §. cā. de ver. sig. et in dictis iurib' iuramētū nō habet p sufficienti probatione prout loqmur in 2clone. s. firmata. Uel scdo rñdetur q cū ibi iura loquant de iuramento respectu pbationis: iuramētū de quo ibi expsse dr nō 2tinetur sub genere probatiōis/qz eximit a genere. arg. l. doli clausula. ff. de ver. obli. et. l. sanctio legū: de penis. p hoc tñ nō tollit qn alias iuramentū probatio sit. ¶ Quito ñ ob. rō. s. inducta dū dicit q actori nō sufficit iuramētū ad obtinēdū: qz fateor q absolute nō ē pbatio. sz in casibus in qbus iuramētum recipit pro sufficiēti probatiōe: vt. s. dixi. ¶ Ultimo nō obstat q iuramentū admittat in defectū alterius probatiōis. vt probāt plura iura. s. alleg. qz lz admittat in subsidiū et sit in gradu. probatiōis inferiori: est tñ pbatio casu q recipit sic etiā cōfessio superat alias pbationes: et pbatio q fit p aspectum rei oibus aliis probatiōibus prefert: vt. s. diximus. nō tñ p hoc tollitur qn probatio illa sit q fit testib' vel instrumentis q in gradu est inferiori pbatio sit Ad. c. fotus. §. causa. s. fuit rñsum in arg. de 2fessione in. vij. arg. qz tex. ibi loqtur exēpli gra: et exēpla nō restringūt vt. s. dixi. ¶ Ex his bene infert q appellatiōe pbatiōis veniat iuramētū in casib' in qb' hr iuramentū pro sufficiēti pbatione. Et hoc etiā i statutis haberet locū qz statuta fm ius cōe interpretant dummodo aliqd operētur. c. cū dilect' s. de 2sue. l. si qñ in pri. C. de inoffi. testa. l. fi. §. i cōputatione. C. de iure delibe. nā hec videt interpretatio passiua q etiaz in statutis recipit. l. i. §. lex falcidia. ff. ad. l. falci. et ita in statuto dicit Are. in. c. ij. p illum tex. j. eo. vbi ipse dicit tñ hoc in iuramēto necessario. Idē tñ vr generaliter in quolibet iuramēto approbato p supradicta. Confirmatur hoc: qz verbū probatio: intelligitur fm subiectā materiam vt in no. q. Bal. tradit. in. l. peremptorias. col. fi. ver. et adde. C. sen. rescin. nō pos. et Bar. eleganter in tractatu ad reprimendam. in ver. summarie. col. fi. de quo. j. dicetur vnde si materia de qua agitur pro sufficienti probatione admittit iuramentum/ appellatione probationis secundum subiectam materiam continetur iuramētuz. Et ideo similiter si statutū velit q credat iuramēto damnū passi: aliud statutū qd loqretur d pbatiōe da

nidati haberet locū in probatiōe dāni q̄ fieret p iuramentū. q: sicut interpretat statutū fm ius cōmune: vt. s. dixi. ita itelligit fm dispositionem alteri⁹ statuti: vt tradit Pau. de cast. in conci. cxxx. incipit Dubitat p: io col. v. et Pe. de ancha. in cōci. cccxxiij. incipit. Uiso pūcto. col. fi. Et ex hac determinatione ꝯprobat qđ Bal. dicit i. l. ad monendi. col. pe. v. qd aūt si testator. ff. de iureiurā. ꝙ si testato: mādat satisfieri oībus ꝓbātib⁹ se debere recipere: satis est probare p vnū testē cū iuramēto delato a iudice: cū talis ꝓbatio a iure approbata sit. d. l. admonēdi. cum si. Et idem vr Bal. tenere in. l. id qđ pauperibus. q. xi. s. alleg. l3 alit Bal. dicere videat in. l. in bone fidei. C. de rebus credi. de quo. j. dicā. Predicta cōclusio vera est: ⁊ pcedit in casibus in q̄bus iuramentū ꝓ sufficiēti habet probatiōe: vt. s. sepi⁹ dixi. secus si iuramentū sufficienē nō probaret / q: tali casu clarū est et indubitatū: vt. s. dixi. ꝙ iuramētū nullo modo est ꝓbatio: et ita ꝓcedit no. decisio Bal. in. c. i. §. ꝯuēticulas. col. ij. ver. sed pone ꝙ dñs territorij. de pace iura. fir. dū ꝯcludit ꝙ si dñs t'ritorij mercatoribus in suo territorio depredatis ꝓmisit soluere oēm quantitatē q̄ probabit: nō sufficit ꝓbare estimatio nē dāni p iuramētum. nā cū agat cōtra dñm q̄ ex eius ꝓmissione cōuenit ordinaria ꝓbatio req̄ritur. et s̄ iđm q̄ non delīq̄t iuramētum pro idonea probatiōe nō habetur l3 secus esset ꝯtra ipm delinquētē iuxta. l. si qñ. C. vnde vi. Nam fm cōem opinionē dispositio. l. si quādo. C. vnde vi. et. c. fi. s. qđ me. cā. procedit qñ agit immediate ꝯ ipsum delinquentē: secus si ꝯtra tertiū agat: qui ꝓ delinquēte teneret q: tūc nō sufficit probatio dāni p iuramentū Bar. ⁊ alij cōiter in. d. l. si qñ: et idē Bar. t3 in. l. i. ff. qñ ex fac. tut. in. l. semp. §. fi. ff. qđ vi aut clā. in. l. ne q̄d. col. pe. ff. de incen. rui. naufra. Ang. in auf. si q̄s i aliquo. C. de edē. Abb. in. d. c. fi. i gl. i. post alios. ꝙ me. cā. cum cōcor. ¶ Scđo limitat vt nō habeat locū qñ liq̄da ꝓbatio req̄ritur: nā tūc iuramētū nō sufficeret. ita probat in. d. l. si qñ. quē ter. ibi ad hoc pōderauit Saly. C. vñ vi. sic etiam si loq̄tur dispositio de veris ꝓbatio nib⁹ nō itelligit de iuramēto Bal. no. in. l. eū qui in pñ. circa fi. ff. de iureiu. ibi. Ex hoc no. ꝙ l3 statutū Siluvbi probatiōes aptissime exigūtur nō recipit iuramētu3 glo. i c. i. i ver. aptissimis. vbi Arch. Jo. an. ⁊ Domi. sequūtur de excep. in vi. Idē glo. in. l. fi. in glo. magna i pzin. ff. ꝙ me. cā. Idē si de ꝓbatiōe legitima dicat: q: nō sufficit iuramentū glo. no. in. l. cū de indebito in ver. legitimis. ff. de proba. facit ad hoc glo. in. c. at si clerici. in pñ. in ver. probatiōe. s. de iudi. ⁊ quod voluit glo. de v̄bo plena fides. i. c. cupiētes. §. ꝙ si per. tt. in v̄bo plenā fidē. de elec. in. vi. Circa ista dicta tñ videt aliqua difficultas: et ideo qualit ꝓcedāt. j. declarabit i ꝯclusiōib⁹ quas. j. subijciā. ¶ Tertio si fit mētio ꝓbatiōis p modu3 cōditionis nō venit iuramentum Bal. in no. q. in. l. i bone fidei. col. vi. ver. expedita est ēt ps. C. de re. cre. de cui⁹ dicti veritate inferi⁹ dicetur. Et no. hoc etiā Bar. in. l. ait pretor. §. si index. i fi. de re iudi. ff. Bal. in. c. quod ad cōsultationem col. iij. de re iudi. ⁊ idem Bal. in. l.

rnia.circa fi.v.quo de qua proba-tiõe.C.de sen.q sine cer.quam Ro-ma.in rubri.de arbi.in.vij.col.qd cõe dictũ an de iure procedat.j.di sputabitur. Plures alie limitatio nes applicari possent.quas.Lud. roma.et Moder.ogerũt.l.admo-nẽdi.ff.de iureiu.sed longũ eẽt: et a proposito nr̃o alienũ vr̃:ideo de iuramento hec dicta sufficiant.

¶ Supest vt aliqua subijciam⁹ q ad declaratiõnẽ rub.propũs acce dũt:z positis duab⁹ ꝯclusionibus alia subnecti poterũt z ꝯgruẽti⁹ applicari:prout.j.oportunũ vide bit. ¶ Prima igr̃ ꝯclusio sit q̃ sub noĩe probatiõis plena pbatio cõ tinet:ita Bal.inqt in.c.i.l pri.in p̃ mis v̈bis in ti.si de inuest.inẽ dñm et vasal.alleat no.i.l luti⁹.ff.de cõ di.et de.et Bal idẽ dicit in.l.i.col. fi.C.de aduo.diuer.iudi.per illum tex.et Ang.in.l.i.C.quo.bonoru3. Bal.etiã in.l.edem.C.loca.in tex. ibi probauerit. hoc idẽ tradit gl. in cle. ꝯstitutionẽ.i v̈bo fides.vbi Imol.de elec.et Domi.in.c.i.§.q vero.col.i.de elec.in.vi.dicẽs hoc no.esse pro statutis. Et plena dicit probatio quã lex cẽset haberi pro v̈itate:z plena dr̃:qz adiectiõe nõ idiget plenitudo.ita ad lram bal. scribit in.l.admonendi.col.v.in.i. q.ff.de iureiu.Ista cõcl̃o ampliat vt pcedat etiã si i statuto vel alia dispositiõe diceret q̃ qualiscunqz probatio sufficiat:talia enim v̈ba etiã de plena z idonea probatiõe intelligunt.Bar.no.hoc tradit in l.z si instrumẽta.in.ij.no.per glo. ibi.C.de fi.istru.z iur. haste.fisca. li.x zidẽ Bal.i.l.i.C.de fide istru. col.ij.v.p hoc determiatur qõ vbi hoc seqtur Saly.facit tex.cũ glo. in.l.fideiussor.§.pro: ait:vbi gl.in v̈bo. Qualiscũqz:et qd ibi Roma. et Moder.post Bald.ibi in ver.ex hoc no.ff.q satis.co.et tex.in.c.i.in fi.de iureiur.in.vi. ¶ Nũc ꝯcl̃o.s. firmata limitat z declarat vt pce dat nisi talis materia sit in qua se miplene pbatiões sufficiãt:qz tũc fm subiectã materiã v̈bũ pbatio iterp̃tat:ita Bal.no.dicit.in.l.per emptorias.col.fi.ver.et adde.C. sen.rescin.non pos.allat no.in.l.fi. C.de carb.edic. Et ide3 eleganter Bar.tradit in tractatu ad repmen dam in ver.summarie.col.fi.v.sed si in cã summaria: vbi pl⁹ dicit q̃ q̃uis iudex dicat se plenã pbatio nẽ habuisse z cause cognitiõnẽ:in telligit fm q̃litatẽ cause. vñ i sum marijs de semiplena pbatiõe iter p̃etat.ar.l.si vno.in pn.ff.loca.et l.si stipulat⁹.ff.de vsu. Idem dicit Bal.in.l.si cõstãte in p̃:i. in.i.q.ad fi.sol.ma. Et hoc pbat in.l.qui ac cusare.cũ glo.inverbo Probante. C.de edẽ.bonus tex.in.l.i.§.debe bit.cũ glo.inver.Uere filius.ff.de lib.agno.no. Imo.in.l.luci⁹.de cõ di.z demõ.Abb.in cõci.xij.incipit Et si copiosior.circa fi.i.ij.vol.fa cit no.dictũ Bal.i.l.filiũ.ff. de his qui sunt sui vel alie.iur.col.i.in fi. de teste q dicit:scio pro certo q̃ ta lis est fili⁹ titij. Nã fm subiectam materiã intelligit eo mõ quo i ta libus certitudo haberi põt:et qd no.Bar.dicit in.l.i.de periculo no minato li.xi.cũ si. Et p3 istã decla rationẽ limitat illd qd.s.dictum fuit in ãpliatiõe de pbatiõe qua-licunqz:q tñ de plena intelligit:vt s.dixi. Nã hoc vex est z pcederet nisi subiecta materia indicaret q̃ verba gñaliter pro qualicũqz pro batiõe etiã illegitima acciperetur per sup:adicta. Et p ista declara-

t.ij.

tione spāliter allego. tex. no. in. c. ad nr̄am. ꝛ ibi glo. in. ꝟ. Quo ꝗmō . ſ. eo. facit tex. i. c. fi. i. pri. ibi. Qua liſcūq; enim ſacerdos. xvi. q. viij.
¶ Scḋo limitat̃ iſtud dictū de ꝗli cūq; probatiōe / vt habeat locum dūmō ſtatutū vel diſpoſitio aliꝗd opet̃. ſec⁹ ſi ſupfluū ſtatutū redde ret̃: qꝛ tūc verbū illud. Qualiſcūq; gn̄alr̃ accipit̃: ita no. dicit Pau. de caſt. i. d. l. i. C. de fide iſtru. Ad hoc facit qḋ Bal. ſcribit i rub. ꝗ accuſa re. col. pe. ꝟ. ꝙo ſi ſtatutū: ꝙ ſi ꝗli bet p ſtatutū admittit̃ ad accuſan dū de publico crie / ēt ihabiles ad mittunt̃ vt ſtatutū aliꝗd operetur: ꝛ iſt. q. de verbo heredib⁹ ꝗbuſcūq; Bal. tradit vt ēt legatari⁹ icludat̃ vt verba aliꝗd opent̃ in. c. i. in pri. col. pe. ꝟ. ſ; ꝗd ſi ꝯceſſum in tit. de ꝓhibi. feu. ali. p ffede. idē Bal. vo luit in. l. i. q. xxxiij. ff. de rez di. ſilr̃ Saly. in. l. ij. C. de noxa. dicit ꝙ ſi p ſtatutū homicidiū punit̃ qualr̃ cunq; ꝯmiſſum ſit. etiā in homici dio cōmiſſo abſq; dolo locū hēbit ſtatutū: et in alia ſimili. q. idē tra dit Ang. i. l. ꝙ ſit nolit. ⁋. ſi ꝗd ita. ff. de edil. edic. de ꝟbo. Qn̄cunq;. ꝛ eſt glo. no. in. l. cū pena. ff. de arbi. ꝛ qḋ p illa in publica. q. dicūt bal. et alij in. l. ſi domus. ⁋. de euictiōe ff. de leg. i. facit glo. in cle. i. de iu: di. in. ꝟ. Quibuſcūq;. ꝛ tex. in. c. ſo lite. circa fi. ſ. de maio. ꝛ obe. Et p iſta ifert̃ ꝙ nō bn̄ loquat̃ Bal. i. d. l. fideiuſſoꝝ. ⁋. ꝓtoꝛ ait. in ver. ꝙ ait in fi. dū inꝗt ꝙ ſi velit ſtatutū ꝙ ꝯ magnatē qualiſcūq; ꝓbatio ſuffi: ciat: itelligit̃ de ꝓbatiōe legitima. nā hoc dictū n̄ vꝛez. qꝛ nichil ſta tutū oparet̃ cōtra ſupradicta. Et hoc niſi p ſtatutū graue ꝑiudiciū iferretur: qꝛ poti⁹ tolerat̃ vt ſtatu tū nichil opet̃ ꝙ̄ ꝙ dānū indebite ꝗs patiat̃: vt p glo. Bar. et doc. in l. fi. ⁋. in ꝯputatiōe. C. de iure deli. Et hoc nō reſtrigi dn̄t ꝗ ſupi⁹ di: cta ſunt: ꝛ caſu ꝗ ꝓbatio nō legiti ma deberet admitti: nō tn̄ putarē ꝙ ꝗlibet ꝓbatio oīno a iure repꝛo bata admitteret̃ gn̄alr̃ vt ꝟba ſo: nāt: ſ; illa tn̄ deberet recipi ꝗ paꝝ a ꝓbatiōe idonea declinaret: qꝛ ſa tis eſt ꝙ ſtatutm aliꝗd opet̃ p ſu: pradicta. Et p iſta declarant̃ ꝗ. ſ. dixi in art. de cōfeſ. i. iij. ꝛ. i. ij. lumi.
¶ Scḋa ꝯcluſio ꝙ appellone ꝓba tiōis ꝯ ꝟba ꝛ ꝓpꝛia ꝓbatiōe itelligi tur ꝗ fit teſtib⁹ vel inſtrīs. c. forus ⁋. cū. de verb. ſig. et alīs⁹ ꝓximo nō idiget vt Bal. inꝗt in. c. i. in. ⁋. ſacrm̄. col. i. ꝟ. nō aūt. de ꝯſuc. rec. feu. ſec⁹ ſi fiat ex ꝑſumptionib⁹ vl̃ cōiecturiſ: qꝛ hoc poti⁹ argumētū dr̄ qḋ a probatiōe diuerſum eſt. c. forus. ⁋. argumentū. et colligit ex rub. ff. de ꝓba. ꝛ ꝑſum. in illa copu la ꝛ; ꝗ cadit inter diuerſa: vt no. in rub. ff. de iuris et facti igno. Et iō bn̄ dicit Roma. in. l. i. C. de teſta. mili. ꝙ nō dr̄ vera nec ꝓpꝛia ꝓba: tio illa ꝗ fit ꝑſumptiōib⁹ ꝛ ꝯiectu ris p tex. in. l. i. ff. ſi tabu. teſta. ex: ta. Et iō dr̄ia ē īter ꝓbationē ple: nā ꝗ fit teſtib⁹: ꝛ ꝓbationē ꝗ fit ſol argumētis. vt no. Domi. tradit in c. i. in ver. ſacri. col. iij. in ꝟ. no. bn̄ ꝙ vbi ſtatutū: de homi. in. vi. facit no. dictū Bal. in. l. i. C. de fin̄s ꝗ ꝓ ꝑmio lib. acci. vbi dt̄ ꝙ ſi ꝑmiū de fert̃ ꝓbāti: nō ꝯſeꝗtur ꝑmiū ꝗs ꝓ bādo p idicia ꝛ ꝑſumptiōes / ex ꝗ: b⁹ re⁹ ad torturā poſit⁹ deliū cōfi tet̃. hec ꝟba ſunt ꝛ ꝓcedūt i hīs ꝑ: ſumptiōib⁹ ꝗ in iudicꝫ arbitrio re ſidēt: ſec⁹ ē in ꝑſumptiōib⁹ appꝛo bat; a iure: qꝛ tales ꝟis ꝓbatiōib⁹ ꝛ legitimis eꝗpollēt. vn̄ dicim⁹ ꝙ iuris ꝑſumptiōes liꝗdiſſime ꝓba tiōes ſunt. l. l; ipatoꝛ. ff. de leg. i. l. ſi ꝗs locuples. i fi. ff. de manumiſ.

testa.l.q̃dã testõ in fi.ff.de vulg.et pupil.l.dolũ.C.de dolo. No.dñs Abb.p illũ tex.i.c.i.de cleri.nõ reside.in.ij.no.ꝛ i.c.cũ dilecti.i pmo no.de dona.ꝛ in.c.sup q̃onum.in pn.i ver.intẽtiõis.e.de offi.deleg. et q̃d idẽ Abb.dicit p illũ tex.in.c. veniẽs el.ij.in pmo no.j.de spon. facit tex.in.c.claudabilẽ.iũcto.c.i. j.de frigi.et male.in.c.ij.de renũ. in.vi.ꝛ est gl.ordiaria in.l.si tutor C.de piculo tuto.no.Bart.in.l.fi. ff.de publi.iud.ꝛ bal.i.l.ciues.C. de appe.in pn.Ant.de but.i.c.vsa in.viij.col.in rñsione.j.de cohabi. clerico.ꝛ mul.vbi declarat hoc:et Flori.ẽt tradit i.l.p̃nũ.ff.de pro ba.ꝛ bon9 tex.in.c.nõ solũ de regu la.in.vi.ꝛ in.c.veniẽs ad fi.j.de p̃s byt.nõ bap.Et adeo hec pcedunt q ẽt si p statutũ instrm pbationẽ talẽ reqrit:tñ presumptiões iuris sufficiũt:ita Bal.no.dicit i.l.i.col. vi.v.q̃ro q̃d si statutũ.C.de fideicom.vbi allegat text.in.l.iij.C.de apo.pub.li.x.Et maxie istud dicẽdũ est in p̃sumptioniõ9 violẽtis q̃ etiã in crimialib9 sufficiũt.c.affer te.j.de presump.l.si hi q̃ adulteriũ C.de adul.vbi Bald.i fi.tex.in.c.i. circa fi.de homi.l.vi.i.c.de hoc.j. de simo.ꝛq̃d p illũ tex.no.Abb.in c.accedẽs.col.ij.de accu.gl.in.c.in sinuatũ.de sim.i.c.q̃m freq̃nter.§. sinaũt.l.v.p̃sumat.e.vt lite nõ cõ te.Sic ẽt maxie hoc dicẽdũ est in casib9 i q̃b9 vera pbatio ꝛcludẽs h̃ri nõ p̃t.Nã p̃sumptie recipiunt pbatiões q̃ ex dispone iur̃ p v̓is pbatiõib9 habent.l.filiũ.ff.de his q̃ sunt sui vl̃ali.in.i.c.p tuas.j.eo. in.c.i fis.in.c.t̃tio loco de presum. i.l.ꝛsensu.C.de repu.cum si.¶Re tẽta p̃dicta ꝛclone q p̃sumptiões a iure approbate recipiãt p idone is ꝛ legitimis pbationib9 duobus modis limitat. Primo nisi p modũ ꝛditõis pbatio nolet vt q; dicat si pbauerĩ.Nã r̃lis ꝛditio verã ꝛcõ cludẽtẽ pbationẽ reqrit:ꝛ pbatio p̃sumptia nullo mõ admittit ita no.pbat i.l.luti9.ff.de cõdi.ꝛ de. vbi illa ꝛditio si pbauerĩ te filiũ:i possibil' reputat q; de ꝛcludẽti p batiõe itelligit vñ ibi nõ sufficit p batõ ꝛiecturas de q̃b9.i.l.filiũ.s. all'.ꝛ i.d.c.p tuas.ꝛ ita post Dy.ꝛ bar.i.d.l.luti9.ꝛ idẽ vr̃ tenere bar. in.l.ait p̃tor.§.si iudex.i fi.ff.de re iud.bal.ni.l.ex snia.circa fi.v.q̃ro de q̃ pbatiõe.C.de sen.q̃ si.cer.ꝑ. ꝛ i.c.q̃d ad ꝛsultationẽ.de re iud. col.iij.Roma.i rub.ff.de arbi.col. vij.ꝛ i no.q.idẽ voluit bal.i.l.i bo nefidei.col.vi.v.expedita ẽ fa ps C.de reb.cre.dicẽs.q si i rescripto dr̃.Si tibi ꝛstiterit q petr9 sit d le gitio mrimonio nat9 puideas sibi de ꝑbẽda:i isto casu q; pbatio i cõ ditiõe ponit/nõ defert iuramentũ in defectũ pbatiõis:q; h3 eũ ꝛditio ipleri d3 non suppleri:vt no.i.d.l. luti9:ꝛ Sal.seqt i col.pe.v.q̃ro.iij i.d.l.i bonefidei.et ista approbat Ale.d imol.i.d.l.l3 ipator.ff.de le. i.vbi rõnẽ adducit q; dñt ꝛditões ipleri i for̃a specifice.l.q̃ h̃rdi.i pn. l.meui9.ff.de ꝛdi.et de.allegat ẽt dictũ bar.i.l.i.C.de fide istru.ꝛ iu re haste fisca.li.x.vbi colligit q il le q̃ h3 p̃sũptõnẽ p se/nõ dr̃ pbat. Et iõ bñ ꝛcludit:q ꝛditio pbatio nis nõ v̓ificat i p̃sumptiõib9 v̓l'ꝛie ctur̃:s3 v̓a pbatio p̃ctse reqrit.Fa cit q̃d bal.no.scribit i aut.matri ꝛ auie.col.i.i fi.ibi q̃dã tñ dicunt.C. q̃n mulier tute.offi.fungi põt.q vbi aliq̃d in ꝛditiõe ponit pro forma datũ vr̃/ꝛ tñ dr̃ esse leuius solem ntas:iõ op3 q formaliter implea tur.

tur arg.l.pretor in pn.ff.de colla. bono. ¶ Quãuis ista cõis sit opi-nio/cõtrariũ tñ de iure verius vr: q immo illa cõditio si pbaueris te filiũ: intelligi dz de pbatiõe q fieri põt.s.ex psumptiõib⁹ et cõiecturis iuxta ea q dicũtur in.d.l.filium in d.c.per tuas.j.eo.et in.l.si vicinis sciẽtibus.C.de nup. Nõ de vera et cõcludẽti pbatiõe qr illa impossi-bilis reputat: et in dubio nũq̃ de casu impossibili dispositio intelli-gitur.c.a nobis,et ibi dñs Abb.j. de sen.excõ.no.Bal.in.l fi.in.§.in cõputatiõe in fi.C.de iure delibe. vbi allegat Bal.in.l.si qs sub cõdi-tione.ff.de cõdi.insti.in fi. Et idez Bal.in.c.ecclesia scte Marie col. iij.in ver.iij.glo.s.de consti. Cõfir-mat hoc qr i dubio nõ videt qs re-stringere dispositionẽ suã eo casu quo inutilis redderet.l.iij.ff.de te-sta.mili. Facit regula.l.quotiens ff.de reb.dub.et in.l.quotiẽs.ff.de ver.obl.cũ si. ¶ Ad hoc etiã bñ fa-cit qr testator vr i dubio habuisse respectũ ad dispositiõez iuris.l.gal lus.§.qdam recte.ff.de lib.et po-sthu.et no.Bal.in.l.pcib⁹.in.p.car-ta circa fi.ver.et pcedo vlterius.C. de impu.et aliis substi.allegat.l. si duo.ff.de acqui.here. Et qd no. Bar.i.l.vt iurisiurãdi.§.si liberi. ff.de ope.libe. Bart.et alij in.l.he-redes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.cum cõcor. Cũ g a iure dispositũ sit vt pbatiões psumptiue sufficiãt/ de illis vr testator itelligere. Et hoc specialr colligit et pbat in plurib⁹ iurib⁹ que loquunt de pbatiõib⁹ p modũ cõditiõis/et pbatiões pre-sumptiue tñ sufficiũt:tex.in.c.mi-chael.s.de filijs psbi.ibi si tibi cõ-stiterit ipm Martinũ fuisse filium Ant.et gl.ibi declarat.et i.c.ex tua co.ti.ibi si constaret eos ee filios sacerdotũ.et in.c.laudabilem.j.de frig.et malefi.et in.l.i.vbi tex.C.q bono.in.l.i.C.de sacer.i.l.si tutor C.de pericu.tu. Et tenẽdo istã par-tẽ quã verissimã esse existimo non obstãt allegata.s.i cõtrariũ:et primo tex.i.d.l.luci⁹ sup q pcipue fũdat cõis opi.qr ibi non vitiat institutio ex eo q illa cõditio vere nõ possit ipleri. Nã talis ipossibilitas non cõsiderat. Satis ẽ ei q pbatio fiat put a iure disponit p supradicta Sz iõ nõ vz institutio qr erat institu-tus fili⁹ i ptãte sub illa cõditiõe q nõ ẽ potestatiua.cũ pẽdeat talis cõditio ex testib⁹ et alijs pbatiõib⁹ et filiusfa.nõ pt sub cõditiõe institui nisi potestatiua fit.l.suus qq in pri.ff.d here.insti.l.si pr.C.de insti. et substi. Cõfirmat hoc qr si de pro batiõe vera itelligeret ibi eẽt ipos sibilis cõditio q reijcit et nõ vitiat testam.l.i.ff.de cõdi.insti. Ex q g te stamẽtũ ibi nõ vz/nõ vr cõis itelle ct⁹ pcedere et lz tex.loquat simplr de nato ex illa muliere:itelligit tñ q illa ẽt vxor et sic eẽt fili⁹ i ptãte vt i fi.legis colligit dũ dicit testm vitiari;qr fili⁹ nõ erat institut⁹ sub cõditiõe q eẽt in ei⁹ ptãte,ita ei rõ cõuenit tm filio in ptãte g illa erat vxor. Uñ itelligit vt.s.dixi et fuit i relict⁹ Imo.ibi cui ver ba.l.bñ cõue niũt.et istũ ẽt itellectũ sentit Pau. de cast.in sũmario illi⁹.l. Non ob-stat q cõditio debeat ipleri in for ma specifica vt.s.qr formaliter dr ipleta fm q a iure disponit et de ta li iplemẽto testator sensisse vr p su peri⁹ dicta. ¶ Scdo dic q qñ vere cõditio ipleri nõ põt sufficit q eo mõ q pt fieri ipleat.d.l.meuius.l. mulier.§.si qs hẽditariũ seruũ.ff. de cõdi.isti.vbi gl.plra iura adduc.

¶ Tertio attētari potest: ⁊ dici ꝙ imo satis sit conditionē iple ī esse etu: etiā si cōditio volūtaria sit. lꝫ Bar. ⁊ oēs ꝯdicāt in. l. gall⁹. §. qd si tm̄. ff. de libe. ⁊ posthu. cū ꝯcor. Moueor qꝛ video ꝙ si dādū sit pupillo vl furioso / ꝯditio iplet dando tutori vel curatori. l. si fundus vbi casus. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ l. l. stichū. §. vsufructū. ꝟ. sicuti. ff. de solu. facit tex. in. l. mortuo. §. fi. ff. de statu libe. ⁊ l. l. iulian⁹ ait. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ¶ Nō ob. l. ꝗ heredi ī ꝓn. quā tot⁹ mūdus allegat: qꝛ dico ꝙ non probat id ad qꝺ allegat. Sꝫ potius in ꝯtrariū fac. Nā ibi qꝺ dādū est seruo dn̄o dari non p̄t qꝛ ista in effectu differūt. agit ei de iteresse serui: qꝺ olno ipi detur non dn̄o: qꝛ iterim seruus effici possꝫ liber ⁊ sibi acqreret: ꝙ hoc ꝯsideretur: est bon⁹ tex. in. §. libertas ꝗꝫ in. ꝟ. itaqꝫ isti. de sing. reb. p fidei cō. relic. ⁊ ꝙ i casu legis ꝗ heredi hoc verꝫ sit deducit: qꝛ ibi dari p̄t dn̄o de ꝯsensu serui vt probat i ꝟ. ꝯ vbi si dn̄o dādū ē seruo dari pōt dn̄o ꝯsentiente. & ita eꝯ si seruo dari dꝫ poterit dn̄o dari de ꝯsensu serui ita dicit. Pau. de cast. ibi pro ꝗ adduco tex. in. l. stichū. §. vsufructum in ꝟ. ceterꝫ. ff. de solu. ibi qui seruo dare iussus ē dn̄o dādo non aliter iplesse cōditionē intelligendus est ꝙ̄ si ex voluntate serui dederit. Si. igit in. d. l. ꝗ heredi pōt dn̄o dari suo ꝯsentiēte: istud est iplere ꝯditionē in effectu ⁊ p equipollēs: non formalr̄ nec specifice: ⁊ tn̄ hoc sufficit. d. ver. ceterꝫ. & cōis opi. vera non vr̄. Et ex his mīta occurrūt ꝗ tradit Bar. ⁊ alij in. l. gallus. §. qd si tm̄. ff. de lib. ⁊ posthu. vbi alias legēdo lati⁹ dixi. nō insisto ꝓ vlteri⁹: qꝛ ab ista materia olno alienū vr̄. ¶ Ultimo non obstat qꝺ Bar. dicit in. d. l. i. C. de fide instru. ꝙ non dꝫ ꝓbare ille ꝗ hꝫ ꝓsumptionē p se: qꝛ verꝫ est ꝙ ipse dꝫ ꝓbare ius tn̄ ꝓ eo ꝓbat: ⁊ hoc idem est ī effectu qꝛ iuris ꝓsumptiones liqꝫdissime sunt ꝓbatiōes vt. s. dixi et ita itelligo. Bar. in. d. l. i. Ex talib⁹ ꝓsumptionib⁹ a iure approbatis ꝯditio implet. ¶ Uel scdo alit̄ rn̄det ꝙ Bar. loquit in presumptionib⁹ iuris in qb⁹ factū ptis non requirit. Sec⁹ in ꝓsumptiōib⁹ filiationis ꝗ debēt ꝓbari p pre iuxta. l. filiū. ⁊. c. p tuas. s. allega. Et ita ꝯ cōem opinionē ꝯcludit: ꝙ ꝓbatio p modū ꝯditionis ēt in ꝓsumptionib⁹ a iure approbatis verificat. Si tn̄ qꝺ approbat cōiter aliq casu saluare voluerim⁹: dici probabiliter ⁊ distingui p̄t: ꝙ aut sum⁹ in casib⁹ quib⁹ vere ꝓbationes et ꝯcludētes haberi non p̄nt: vt i ꝓbando filiationē vel adulteriū: ⁊ ī his sufficiūt ꝓbationes presūptiue: ēt si cōditionalr̄ aliqd de probatione disponat: ⁊ ita ꝓcedūt ꝗ ꝯ cōem opinionem supius iducta sunt: ⁊ tali casu ꝟa nō vr̄ cōis opinio. Si ꝟo ꝓbatiōes ꝗ necessario concludant p̄nt fieri p testes vel īstrumēta, put est regulariter. tunc verbū ꝓbatio si per modū ꝯditionis ꝓferat in ꝓsumptionib⁹ iuris non verificat. Et hoc mō cōis opinio locū hr̄e pōt. ¶ Ex predictis ī infert: ꝙ in. q. Bal. in. d. l. in bone fi. C. de reb. cre. sufficit ꝓbare se filiū ēt ex ꝓsumptionib⁹: sm ꝙ vr̄ in d. c. p tuas: ⁊ in. d. l. filiū: ⁊ recte cōsiderāti ei⁹ ꝟba: ipse Bal. hoc sentire vr̄ dum excludit iuramentū in defectū ꝓbationis: qꝛ sm eū cōditio impleri dꝫ non suppleri. Reijcit ergo Bal. supplemētū: vn̄ si ꝓba

tio fieret testibus vel aliis psum- ptionibusq̃ diceret pfecta fm sub iectã materiã.d.l.filiũ cũ simili.il la deberet admitti que nõ indiget alio supplemẽto fʒ intẽtionẽ bal. ¶ Sed etiã bal.de iuramẽto dicit nõ vr sine dubio pcedere.qr ex q̃ iura mentũ i defectũ pbationis appro bat a iure/vr.pbatio legitima per ea q̃ supra dixi d iuramento/ et istd vr tenere Bal.in.l. quod paupib9 in.xi.q.C.de epis.et cle. et idem bal. vt in.l.admonendi col. pe.v.q̃d ãt si testator.de iureiur.qd latius ibi approbat Roma. in responsione i xix.fallentia:vbi ẽt allegat Bal.in l.i.C.de sacrosan.eccl. ¶ Scdo p̃- dicta pclusio q̃ lʒ q pfesũptiones iuris pbationes sint declarat: vt va sit et procedat qd simpliciter fit mentio probationis.secus si pro- batio noletur cũ vbis aliq̃ d9qua lificatis vel pgnãtib9 qr tũc p̃sum ptiones iuris non sufficiũt Bal.in d.l.eũ q̃ i p̃n.ff. de iureiur.Ubi vt q va non est probatio q̃ fit p iura mentũ sed p̃sumptiua:iõ si vere p bationes non reqrunt non recipi tur iuramentũ Sic de pbationib9 apertissimis tradũt Archi. Ioh. an.et Domi.in.c.i.ver. si q̃s in.gl. in ver.apertissimis.de excep.in.vi et.glo.magna in.l.fi.ff.qd met9 cã. Idẽm i liq̃da probatione Saly.vt i.l.si qñ.C.vnde vi.p illũ tex.cũ gl. i.Sic ẽt si probatio legitima req- rat glo.in.l.cũ de indebito in p̃n.i ver.legitimis.ff.de proba.cũ aliis allegatis.s.in art. de iuramento i scda limitatione.Et idem vt.s.di- cendũ est qñ esse debẽt pbationes i dubitate Bal.no.in.l. si per illum tex.i fi.C.de secũ.nup.i v.item no. Et ideo vbi aliqua pena cõmittit nõ sufficiũt coniecture qr liq̃da p batio requirit Bal.no.in.l.vnica. in.iii. oppo.v. item q̃ ad cõmissio nem.C.de his que pene no.p tex.i l.i testamento.la.i.de condit.et de- mõ.Et p dictã.l.i testamento.idẽ Bal.vt in.c.i.col.fi.v.porro i p̃di- ctis qua.do.ppri.feu.p̃ue.facit qd no.Bal. i.l. cũ pponas circa fi.C. de here.insti.¶ Et supradicta etiã pcedũt si pbatio luce clarior req̃ rat.Bal.in.l. fi.p illũ tex.in.p̃n.C. si minor se maio.dixit.Idem etiã i pbatiõe pspicua Bal.in.l.i bonefi de col.pe.v.ii.inspicit.C.de rebus credi.Idem i pbationib9 manife- stis Bal.i.l.i.i fi.p illũ tex.C.de re uo.do.i p̃mo no.Et fm ista.plura iura declarant q̃ sitibus vtunt v bis i diuersis materiis in.l. fi.§.il lud.C.de tempo.appel. ibi euiden tissimis probationibus.in.c.iii.de here.i.vi.ibi aut legitime constite rit.et i.c.puenit.de fideius. et bon9 tex.i.c.psultationi.de spon.et i.l.sci ant cũcti,C.de pba. i.d.l.cũ d ide- bito.§.fi.¶ Sed circa p̃dicta q̃ ma gis cõiter approbant i surgit dubi tatio ex his q̃.s. dixi q plena pba tio dr fm subiectam materiam p̃- sertim allegando Bar. i tractu ad reprimenda in v. sũmarie. et euidẽ tissime probationes dicunt p̃sum ptiones iuris.d.l.lʒ.imperator.d le.i.Et legitima probatio est iura mentũ fm.glo.i.d.c.statutũ.§.cũ vo.de ele.in.vi.et.s.lati9 dixi: g vr q vba supius dicta etiã vificent i probationibus p̃sumptiuis fʒ sub iectã materiã:et pbat in.c.non so- lũ.de regula i.vi.vbi clara proba- tio:et probatio facta pptentib9 in dictis eq̃parant.et i.d.l.sciãt. C.de pba.iõ expssio vbox supradictox nihil vr opari. ¶ Pro declaratiõe psiderari p̃nt et distingui tres cas9

¶ Prim⁹ est qn̄ talis est materia in quā presūptiue tm̄ probatiões fieri pn̄t vt i pbādo filiationē vel adulteriū: ⁊ isto casu supradicta n̄ procedūt: q: ex q̄ ꝯcludens proba tio nō pōt haberi: p̄sumptiões ta les v̄be probatiões dicunt̄. Proba tur ista ꝯclusio i.l.fi.ad fi ff.de pb. ibi veritati semp locū fore: ⁊ sic ve ritas appellat̄ q̄ ex probatiōe pre sumptiua filiatiōis elicit̄: ad idem tex.in.c.i.J.de frigi.⁊ malefi.ibi ve rū iudiciūq₃ tn̄ in pbatiōe p̄sum ptiua verificat̄.c.laudabilē.eo.ti. Et hoc idē probat̄ i.l.i.§.debebit ibi vere fili⁹.ff.de li.agno.⁊ sic iste vere dicunt̄ pbatiões ita legitime dilucide īdubitate ⁊ sī ibus v̄bis supradictis nolari pn̄t: ex q̄ aliter nisi p̄sumptiue probationes fieri nō pn̄t ⁊ hoc mō dictum Bal. v̄ ve ris probatiōibus allegatū.s.in.d l.eū q̄ in pn̄.limitat̄. Et adde Bal. in.l.i.col.v.C.de fideicō. ver.item soluendo. vbi iuramentū verā pro bationem esse dr̄ cuius ꝯriū volu luit in.d.l.eū qui s₃ pro concordia distinguere possum⁹ vt.s.dixim⁹. ¶ Scd̄s casus est qn̄ pbatiões cō cludētes pn̄t fieri ⁊ v̄ba supius di cta: vel similia proferunt̄ i aliqua dispositiōe icidenter nō p̄ncipalit̄ vt q: statutū dicat q̄ i cā minuti p cedat̄ sūmarie/adhibitis tn̄ proba tiōib⁹ legitimis: ⁊ tali casu supra dicta etiā nō vident̄ pcedere: q: il la v̄ba legitimis pbationib⁹ intel ligunt̄ s̄m ius cōe ⁊ s̄m subiectam materiā: ad hoc faciūt allegata.s. in ꝯriū.⁊ ista sit scd̄a limitatio ad p̄dicta. ¶ Tertius est casus si ta lia v̄ba proferant̄ p̄ncipaliter i ali qua dispositiōe/puta si statutū di cat q̄ ꝯ scolares apte pbatiões v̄l legitime reqrāt̄: ⁊ tali casu nō suf ficerēt pbatiões p̄sūptiue vt aliqd statutū opet̄: ⁊ hoc mō supradicta bn̄ procedūt ⁊ ita p nūc dicendū v̄r ¶ Postremo duo notāda sunt s̄m Are. Primo q̄ pbatio q̄ ex diuersis spēb⁹ pbationū resultat: ⁊ plena efficit̄: nō ppa pbatio dr̄ s₃ p̄supta Bal.no.h.d.in.c.i.§.cū aūt.in ver. et̄ ēt q̄ro.de ꝯtrouer.inue. Qd̄ di ctū simpliciter sequunt̄ hic Are.⁊ Mo. S₃ tn̄ ꝯsiderādū v̄r an pba tiōes ipfecte q̄ simul iūgunt̄/vere sint pbationes v̄l ficte: ⁊ s̄m illaꝝ qualitatē resultās pbatio idicabi tur/vt effect⁹ cāe sue naturā sequa tur ar.l.fi.C.de natura lib.⁊.i.q.i. i.c.p̄ncipat⁹ facit tex.in.l.q̄ id qd̄ i pn̄.ff.de dona.i.l.fi.fili⁹.C.ad mace do. Bn̄ veꝝ est q̄ talis pbatio nō dr̄ aliqua illaꝝ spērū ex qb⁹ ꝯficit̄ vt.s.dixi post rub.ꝯtinuationem. ¶ Scd̄o no.est q̄ l₃ ppa ⁊ v̄a sit p batio illa q̄ fit testib⁹ sup fctō sim plicit̄ deponētib⁹ absq₃ alia rōne magis v̄a tn̄ ⁊ ppa reputat̄ illa p batio i qua testes.l₃ nō iterrogati rōnem adducūt tal̄ ei pbatio p̄pō derat i trib⁹ ¶ Primo q: hmōi testes nō reputāt̄ idonei ad reprobādū i strm̄: qn̄ absq₃ redditiōe cāe depo nūt. ¶ Scd̄o magis credit̄ testib⁹ rōnē assignātib⁹ ⁊ illi p̄ferūt̄ iuxta c.i nr̄a de testi.ita Bal.no.tradit.i l.p̄sbyteri i fi.v̄.nunquid s̄.C.de epis.⁊ cleri.vbi ad hoc disputatio nē Jaco.butri.refert. ¶ Tertio q: vn⁹ testis q̄ absq₃ rōne deponit nō facit probationem semiplenā.⁊ in defectū probatiōis ei nō defert̄ iu ramentū: ita Bal.singl̄r dicit in.c. i.§.sacramentū col.ij.v̄.vnū scias de consue.rec.feu.qd̄ pro no. Are ti.hic refert. ¶ Hoc tertiū dictum dubiū mihi videtur: q: duo testes plenā probationē faciunt: etiam si

de cã nihil dicãt: qñ non iterrogã tur gl.no. vbi Bar. ꝛ alij i .l.solã.C de teſt.gl.In. ꝛ oẽs i.c.cũ cã.j.ti.i. ꝛ.gl.uij .q.iij.§.itẽ ſolã: ꝙ vn⁹ vr̃ ſe mi plenã ꝓbatiõnẽ facere: ita ar gnit gl.i.l.admonẽdi vbi Bar.col. pi.v.venio ad tertiũ.ff.de iureiur. cũ ↄcoꝛ.bñ facit qꝺ voluit Vincẽ. quẽ ſequit Ant.ꝺ bu.Im. ꝛ Abb. i.c.infra.j.ti.i. ꝙ ſicut plures teſtes ↄferunt pluribꝰ q̃ ad plenã: proba bationẽ ita vnꝰ vni q̃ ad ſemiplenã: ↄferũt ad iuramentũ: ꝛ acceda: qꝺ no.ꝺt Inno.i.c.pterea. vbi Bal.col.fi.v.q̃ro pone teſtis.j.ti.i ꝙ ẽt in cauſis capitalibꝰ valet dictũ teſtis ſine redditiõe cãe ſi ꝺ cã ſcie fuit iterrogatus. qꝺ no. Et ex his expedita ſit hec rubrica.

¶ Finis rubrice Sequitur cap.i.

Sre.tãcredo regi vicelt.

Ex epl'e xbis ꝛ infra Tua excellẽtia poſtulauit vt iperatori ſcriberẽ q̃tenus pacta in cartophilaico req̃rerẽt: q̃ du dũ iter iuſtinianũ p̃ncipẽ ꝛ p̃deceſſores tuos fuer̃t emiſſa vt ex his colligeret q̃d tibi ſeruare debe ret. Sz ad hoc faciendũ vehement obſtitit: q̃ nl' li dicẽdũ ẽ. Ea q̃ ↄtra te ſunt: apud temetip̃m debes documẽta req̃rere: i mediumq́ꝫ proferre.

¶ Diuidit in duas partes .i. p̃ma petitio ponit. in ſcd̃a ibi ſz ad hoc ipſius repulſio. Reus ꝓpria iſtrumẽta actori edere non tenet. h.d.

¶ Primo no. p̃ncipem obligari ex ↄctu facto ẽt cũ ſubdito: ita ſingl'ariter colligit do. Abb. poſt Ant.ꝺ bu. ꝛ Imo. hic: ꝛ p illũ tex. idẽ no. Cy.in.l.digna vox in v.vltimo ſcias.C.de legi ꝛ nedũ p̃nceps ſꝫ d ẽt deꝰ ipſe ex ꝓmiſſione obligaret vt Bal.in q̃rta.l.i.in p̃n.ff.de pac. vbi magr̃m ſniaꝝ refert ita dicentẽ: et de p̃ncipe idẽ Bal. tradit in.l.pc.C de dona.inter vir.in.l.fi.ad fi.C.de tranſa. ꝛ in.c.i.in p̃n. p illũ tex. de natura feu. In ↄctibꝰ eñ equalitas requirit ꝛ iõ princeps cõi iure vtit: vt Bal. dicit i.l.ex imperfecto ad fi.C.de teſta. Naz q̃uis p̃nceps lege poſitiua non obliget: a dicta mine tñ rõnis non ẽ ſolutꝰ q̃ aial rõnale ẽ: vt v bis Bal. vtar in.l.ſi aquam.col.xi.v.xviij.C.de ſui. ꝛ a qua. facit qꝺ no. Bal.in.l.q̃ ſe p̃ris col.xi.v.hoc ſcias.C.vñ lib. Inno. Abb. ꝛ late Mo.i.c.nouit.ꝯ.ꝺ iud. ad hec pl'a p And. ſicu. in conſi.i.i p̃ma pte. Et hec adeo locum h̃nt: ꝙ nec etiam de plenitudine p̃tatis poteſt p̃nceps ↄuenire: ſcꝺꝫ Pau. de caſ.in.l.digna vox preallega. ꝛ Bal.i.c.i.§.ad hec col.v.v.itẽ no. ꝛ glo.de pace iur.fir. Et ſi alr̃ dicerenꝰ nullus inueniretur qui ↄhe reueller cũ principe: ꝛ ſic hoium p̃ uaretur ↄſortio: qꝺ eſſet valde graue.l.hi q̃.C.de apoſta. ꝛ hãc rõnẽ roma. adducit in conci. ccclij. incipit q̃ritur p̃mo nunq̃d circa fi. ꝛ p̃us hoc Bal. dixit in.l. princeps in fi.ff.de legi. Et illa rõ arguit ꝙ in fauorem principis hoc itroductũ ſit. Sed tñ ob vtilitatem priuatorum potius videtur principaliter cõſtitutũ. nec cũ ipſoꝝ iactura decipiant. Et iõ oẽs ↄctus q̃ fiunt a

pricipe hñt naturã cõtractuũ bo nefidei: vt inqt Bal.l.c.i.§.siquis vero in pri.de pace constan.in vsi. feu. ¶ Subijcit dñs Abb.& Mo. hic sequũt: q oblo q pricepe astri git ẽ dũtarat d iure natali: ciuilr vero nõ obligat: & ita tenẽt Anto. de bu. Jnno.& cõiter alij: qr natu ralis obligatio a pricipe tolli non põt.§.sz naturalia insti.de iur.na tura.p Jnno.& alios in.c.qi eccle siarũ de 9sti.qsi velit pricipẽ iõ na turalr obligari qr naturalis obli gatio imutabilis sit: ciuilr vo nõ teneri: qr tolli & mutari pt ciuilis oblo.§.fi.insti.de iur.natura. ista tñ rõ nõ multũ satisfacit: qr lz pri ceps ciuilẽ oblonẽ tollere possit: nõ tñ 9stat q illã tollere voluerit. Nã in quolibet actu potẽtia req rit & volũtas multũ.l.iterest.C.ñ quis alteri vl sibi.c.qm abbas.ẽ. de offi.dele.& in dubio vr pricepe vti iure cõi.ar.l.in testõ.C.de te sta.mili.facit tex.no.in.c. pposuit de 9cess.pbẽ.i.l.ex facta.ff.de vul. & pup.& est dictũ no.Jnno.in.c.in notuit.de elec.ad fi.Ange.sequit i.l.bene a zenone col.i.C.de qua dri.pscrip.& qd tradit ẽt Jnno.in c.dudũ.j.de deci.Bal.in.l.bonor. in prin.C.q admit.cũ similibus.et maxime hoc dicendũ videt in con tractib9 per supradicta. ¶ Preterea lz naturalis oblo tolli nõ pt: ipes diri tñ põt ne nascat.l.si no sortẽ. in prin.ff.de 9di.inde.vbi Bar.in l.cũ lex vbi Bar.ff.de fideius.et iõ rões iste nõ vigẽt. Pro cõi tñ opi. arguit q pnceps nõ obliget ciui liter: qr ciuilis oblo a lege iducit. insti.de obli.in prin.ibi fm nre ci uitatis iura. Sed princeps legib9 solutus est in.l.princeps.ff.de le gi.in.l.digna vox.C.de legi.g non obligat ciuiliter. ¶ Sz ad hoc rñ deri põt: q ab illa regula q hz pri cipẽ nõ obligari legib9: casus no ster excipit.s.in legib9 q cõtractus recipiũt qb9 voluit princeps obli gari: ex quo iura dñi pricipẽ tene ri ex cõtractib9: vt hic cũ si. Nã ta li casu vr princeps voluisse legib9 se subijcere.ar.l.est receptuz.ff.de iurisdi.om.iudi.& in.c.nos si incõ petent.ij.q.vij in prin. Et ex ista rõne infert q obliget ẽt ciuilr ex q ista est natura cõtractus cui ipse subijcit.q d no.j.p op.Bal.& Are. Nec dicat q ipse remanet in ter minis iurisgẽtiũ/qr seqret q ipse ex simplici pacto obligaret prout erat de iuregentiũ nisi dicat q re manet i termis iurisgẽtiũ i casib9 i qb9 ali9 obligaret naturalr & ciui liter. Jtẽ 9sidera q rõ supradicta videt 9cludẽs qr oblo ciuilis cau satur a.l.insti.de oblig. in prin.et pricepe nõ obligat lege.ergo nec dicatur q ipse velit obligari in cõ tractu: qr nõ potest seipsum liga re vtute iuriditionis vnde cẽt ci uilis de honestate. ¶ Postremo p eadẽ parte arguũt Mo. hic: qr argumẽtũ valet de lege vel statu to ad cõtractũ.glo.no.in.l.nõ im possibile glo.fi.circa fi.ff.de pac. glo.fi.in.l.oñi p dior.C.de agri & cẽsi.li.xi. Et qd voluit glo.in rub. C.de decuri.li.x. Sicut g pricepe nõ obligat legib9/ita nõ vr ex pa cto vel cõtractu obligari. Sed rñ detur q in isto casu est lõge diuer sa rõ in cõtr actu a lege. Nã cõtra ctũ facit pricepe vt priuatus: cum oibus facultas 9hendi sit cõis et iõ obligat sicut ali9 qlibet priua tus: legẽ vero facit tanq pnceps cui soli hoc cõpetit.l.fi.C.de legi. et iõ non obligat qr se gerit p pns

cipe q̄ legib⁹ solut⁹ ē.l.p̄nceps.ff. de legi. Et istō ē qd̄ Bal.dicit i.l.i. in.p̄n.ff.de ꝯsti.p̄n.dū sēqt ꝙ lȝ p̄nceps ñ obliget lege legis: ligat̄ lege ꝯuētiōis: ⁊ lati⁹ dclarat Are.h̄: ⁊ ita tollit̄ arg.de lege ad ꝯctū: qꝛ illud nō p̄cedit vbi diuersa rō h̄r. vt no.in.d.l.nō ipossibile. de pac. Itē argu.qd̄ solet fieri delege ad ꝯctū respicit p̄tātē: qꝛ qd̄ per legē nō pōt fieri nec ꝑ pactum poterit Sed in.q.nr̄a nō p̄tās sed volūtas p̄ncipis ꝯsideratur: q̄ est velle ex contractu obligari: lȝ legib⁹ solut⁹ sit ꝑ s̄npradicta. Itē attēta dicta rōe seqret̄ ꝙ nullo mō p̄nceps obligaret nec naturalit̄ nec ciuilit̄ exq̄ lege nō obligat̄: qd̄ falsum est ꝑ illū tex.vñ ptȝ ꝙ illa rō non procedit. ¶ Cōtra opinionē cōem.s.ꝙ imo ciuiliter p̄nceps obliget expsse tȝ Bal.i.l.p̄nceps.ff.de legi.qꝛ in cōtractib⁹ dȝ eē eq̄litas: vñ sicut contrahēs obligat̄ naturalit̄ ⁊ ciuilit̄ ipi p̄ncipi: ita p̄ceps dȝ obligari. facit tex.i.l.cū emptor.ff.d rescin. vē. ¶ Are huic rōni r̄ndet: ⁊ Mo. sequunt̄: ꝙ hoc tolerat̄ i p̄ncipe vt ꝯct⁹ claudisset sicut i pupillo.l.iulianus.§.si a pupillo.ff.de actio. emp.⁊ idē in eccl'ia: vt no.i.c.i.I.ne sede vacā.hoc simile qd̄ Aret.ildudit euitari pōt: qꝛ alia rō vr̄ in pupillo vl' i eccl'ia q̄ sit i p̄cipe. Nā ꝯtrahēti cū pupillo vel eccl'ia pōt iputari: ꝙ solēnitatē req̄sitā in cōtractu nō adhibuit. Sȝ in p̄ncipe hoc nō pōt ꝯsiderari cū nullo mō ipe obliget̄: ⁊ hoc.I.ad aliud p̄positū ꝯsiderat ipe Are.⁊ ita fundamentū Bal.vr̄ bñ procedere. ¶ Et p̄dictā opi.Bal.ꝙ p̄nceps obligetur ciuiliter seqtur Are.q̄ tñ vltra Bal.aliis rōnibus monet̄.⁊ p̄rio ꝑ tex.i.l.i.i fi.cū.l.seq.de of.p̄cu.cesa.vbi adeūdo hēditatē princeps obligat̄.⁊ talis obligatio ex q̄si cōtractu tota dr̄ de iure ciuili: vt per Bar.i.l.ex hoc iure col.penul.ff.d iusticia ⁊ iure: ḡ obligari vr̄ ciuilit̄ ¶ Scd̄o allegat tex.i.l.bña zenōe C.de q̄dr.p̄script.vbi actio dat̄ ꝯ principē: ḡ obligat̄ ciuilit̄.qꝛ naturalis sola actionē nō p̄ducit. isti. de oblig.in p̄n.⁊ illū tex.i.d.l.bñ a zenone pri⁹ allegauit Bal.in p̄hemio feudoꝝ col.xii.in ℣.expedita diffinitiōe: ⁊ ita simpliciter tenēt et trāseunt Mo.hic. ¶ Sȝ tñ tenēdo cōem opinionē: p̄dictis oib⁹ r̄ndesri pt: ⁊ p̄rio ad fūdamentū Bal.dicatꝫ ꝙ i effectu nulla erit i eq̄litas cū sola naturalis obligatio i p̄ncipe p̄babilit̄ dici pt ꝙ hēat effectū ⁊ exactionē p̄ducat: exq̄ ipe nō pt aliter obligari: ita no.vr̄ hic p̄bari. Et ꝑ illū tex.expresse hoc sentit Ant.de bu.i c.q̄ in eccl'iaꝝ col.pe. s.de cōsti. Ipe ei remanet i terminis iurisgētiū vt Abb.dicit i.d.c.q̄ in eccl'iaꝝ col.pe.s.de ꝯst.℣.nō tñ facere pt.facit qd̄ no. Bald.in.l.rescripta ad fi.C.de p̄cib⁹ ipera. offeren.hoc ēt suadet qꝛ ne q̄s idebite dānū patiat̄.naturalis sola ex pacto nudo effectū p̄ducit: vt no. Bar.ꝑ illū tex.in.l. elegāter.§.ser uus pactiōes.ff.de dolo: ⁊ idē dicit Ange.allegādo illū tex.i ꝯsilio primo incipiēte: visis supradictis in fi.col.ibi ne mirū. Et ad hoc ēt facit qꝛ vbi actio nō cōpetit/eq̄tate subsistēte officio iudicis succurritur.l plane.ff.de pet.here.facit tex.i.c.ad aplicā vbi host.⁊ alȷ̄.I. de simo.i.l.i.§.cū patron⁹.ff.d of. p̄fe.vrb. Et sic cōcludo ꝙ p̄nceps ex naturali obligatiōe sola astringat̄: cū alit̄ ipe non possit obligari ꝑ istū tex.cū simi. Et si dicat̄ attē

ta hac rõne: & etiã seruus ex sola
naturali poterit ɔueniri.cũ ẽt ipse
ciuiliter obligari nõ possit Rñdet
q alia rõ pactũ reformat. Nam in
seruo obligatio ciuilis non datur
odio ipsius:qꝛ ꝓ mortuo reputat
quo ad ea q̃ sũt iurꝫ ciuilis.l.serui
tutẽ.l.qđ attinet ꝺ reg.iur. In pꝛi
cipe vero hoc ɔtingit fauore ei⁹:et
in seruo nulla est eq̃litas:qꝛ sicut
ipe aliis ciuilr nõ obligat:ita nec
alij sibi. Secus in ꝑncipe cui alij
obligant:ꝛ sic rõ diuersitatis ma
nifesta est. ¶ Nõ obstat q̃ Are.in
ducit. Et pꝛio rõ quã fortissimam
ipe dicit q̃ fũdat i.d.l.i.i fi.de offi.
ꝓcu.ces.qꝛ ꝑ rñsiõe ɔsiderãdũ est
q obligatio q̃ ex additiõe hẽditatꝫ
nascit lꝫ a iure ciuili iducta sit vt.
Are.dic.cũ illa tñ naturalis obli
gatio cõcurrit. alˀs sola ciuilis nõ
eẽt potẽs ad agẽdũ:vt no.insti.de
obliga.in pꝛi.Hoc pbat ꝛ declarat
Bar.i.l.iterdũ.ff.de ɔdi.inde.i.ij.
col.Paul.de ca.in.l.ex hoc iure in
repetitiõe i vlt.q.ꝺ.iusti.ꝛ iu.ff.Et
hoc pꝫ i stipulatiõe q̃ inuẽta ẽ a iu
re ciuili.§.de ɔstituta.isti.ꝺ actio.
ꝛ tñ in ea reqrit naturalis obliga
tio:ꝛ fctã sine ɔsensu non valet.l.i.
§.adeo.ff.de pac. Et idẽ i aliis ɔ
ctib⁹ q̃ a iure ciuili tñ iducti sunt:
de qb⁹ p gl.isti.ꝺ iure naturali.§.
ex hoc iure in ꝟ. pena:ꝑnceps & q̃
i tali casu obligat:ex sola natura
li q̃ sibi cõgruit vt astrĩgi:q̃ natu
ralis sola i pꝛicipe effectũ ꝓducit
ex q̃ aliter nõ pt ipe obligari vt su
pra dixi. ¶ Scđo pt rñderi:q spã
le sit qñ pꝛiceps alteri succedit:qꝛ
tũc obligat vt ꝑuat⁹ ꝛ nõ vtit ꝑui
legio vt de fisco dr i.l.fisc⁹ in pꝛi.ff.
de iur.fis.ꝛ i.l.cũ qdã.§.fisc⁹.ff.de
vsu. ¶ Tertio ɔsidera diligenter:
qꝛ illa rõ quã Are. hꝫ ꝓ ɔcludẽtꝫ:
nõ vr ꝓcedere ẽt fm intẽtionẽ ei⁹
pꝛesupponendo q i actiõe adesset
sola ciuilis obligatio. Nã nõ seq
tur:vbi est sola ciuilis obligatio
pꝛiceps obligat ciuilr:& ẽt obliga
tur ciuiliter qñ ciuilis cõcurrit re
gulariter cũ naturali vt i cõtractu
Rõ apta ẽ: qꝛ ibi repit naturalis
obligatio satis ɔsultũ vr eẽ ɔten
tib⁹ cũ ꝑncipe: ex q̃ illa naturalis
hꝫ effectũ p supradicta. Sec⁹ vbi
tñ est ciuilis qꝛ nisi ciuilr pꝛiceps
obligaret: creditores et legatarij
eẽnt decepti:qꝛ nullo iure pꝛiceps
eẽt obligat⁹. ¶ Pꝛia tñ rñsio ma
gis placet.secũda ꝛ tertia disputa
tiue pñt tolerari. ¶ Ad tex.in.d.l.
bñ a zenone quẽ postremo addu
cit Are. dici pt pꝛio q i actõe reali
loqt ibi actiões i rẽ q̃ nullã obliga
tionẽ ɔsonalẽ ɔsuppõũt.§.i.isti.de
actio. nõ aũt ciuilẽ excludit qꝛ hꝫ
necessitatẽ vñ ad scđaꝫ solutioneꝫ
ẽ recurrendũ. Vñ ex hoc nõ pt isfer
ri q ciuilr obliget Vl'scđo dato q
in actiõib⁹ ɔsõalib⁹ loqret: illđ iõ
vr qꝛ ibi pꝛiceps i locũ ꝑuati succe
dit. Nã ꝓhibet:ne actões q̃ ɔ ꝑua
tũ ɔpetũt: ɔ illũ intẽtent. Sꝫ vult
q contra ipm ꝑncipẽ retorqãt ac
dirigant. Et ideo cum subintret
ibi locũ priuati:nõ vtit ꝑrogatiua
ei⁹.l.fiscus.in pꝛi.ff.de iure fisci.et
supradictũ est. Tertio vt ex supra
dictis colligit:dici pt q ꝗnis loq̃
tur de actiõib⁹ ibi itelligit ꝓ iure
petẽdi,put erat ẽt de iuregẽtiũ: ñ
q formaliter actiões sint:prout in
priuatis ɔsiderat vt obligationẽ
ciuilẽ ɔsupponant.iuxta.l.lꝫ.§.ea
obligatio.ff.de ꝓcur. Nã ɔtra ꝑn
cipẽ hoc dici nõ pt:qꝛ subiectũ nõ
ẽ habile:vt recipiat ciuilẽ obliga
tionẽ.cũ ipe sit solut⁹ legib⁹ a qb⁹
cãtur ciuil'obligatio. Remanet er

go princeps in terminis iurisgen-tiū: et ex sola naturali pōt ꝯueniri per ea q̄ supradicta sunt. et tradit dñs Abb. in.d.c.q̄ in ecclia⁊.col. pe. Et ita ex pdictis p3 q̄ p vtra q̄ pte iste articul⁹ disputabilis ē. ¶ Retēta cōclusione q̄ pnceps ex cōtractu efficacit obliget: limitat̄ in q̄busdā casibus nō pcedere: q̄s bus obligari pnceps phibetur: vt q̄ p ꝯctum aliquē locū subijceret inuitis holbus loci. Nā hoc faceⷷ re nō pōt. dictū est no. Host. quem ibi Jo.an. Ant. de but. Abb.⁊ aliū sequunt̄ in.c. dilecti.ē. de maio. et obe. no. Bal. in.c.i.§.si q̄s.in ꝟ. ad de dicit Host. quo tēp. mili. et idē Bal. in.c.i.§. in ḡnali.i ver. quero vtrū rex frācie: si de feu. fuerit con trouer. int̄ dñs ⁊ agnatū facit no. dictū Host. in.c. ꝑto. vbi Anto. de bu. in.ij. col. et alij.j. de iureiuran. dū inq̄t q̄ pnceps faciens pacē cū inimicis nō pōt in p̄iudiciū subditorū q̄ passi sunt damnū aliq̄d re mittere. et idē Bal. dicit in.l. quicū q̄.col. fi. C. de serui. fugi. gl. et. Do mi. in.c. auctoritate.§.fi. in. glo. in ver. ppriā. de p̄uil. in. vi. cum si. ¶ Similiter si ꝯctus pncipis ma gnā diminutionē sue iurisdictiōis cōtineret: nō t3 etiā si adhibeatur iuramentū. c. dilecto. ⁊ q̄d ibi bal. .j. de iureiur. ⁊ p illū tex. in.d.c. di lecto. idē Bar. dicit i.l. phibere.§. plane. ff. q̄d vi aut clam Bal. in.l. pe. C. de bonis q̄ libe. ⁊ in pheimio feudo⁊. col. ix. ꝟ. expedita diffini tiōe cū cōco. ¶ Silr si ante pmo tionē aliq̄d a pncipe vel papa pro mittat̄ in p̄iudiciū dignitatis pro missio nō v3. c. sicut nr̄is. j. de iure iurā. vbi Abb.i.iij. no. infert ad car dinales q̄ aliqua promittūt añ cre ationē: si eo⁊ aliquē pmoueri cōtingat Sic et si ꝯctus fieret sup regalib⁹ iuxta ea q̄ habetur in.c. i. q̄ sint rega. princeps non tenetur Bal. no. hoc dicit in ti. de pace con stan. in ver. ampli⁹ ꝯsueuerūt. Et ista sunt breuiter q̄ extensi⁹ Mod. hic tradūt. ¶ S3 ꝯsiderādū est q̄ in istis ⁊ similib⁹ casibus pnceps ipse videt̄ efficacit obligari: vt ad interesse possit ꝯueniri. S3 ei⁹ con tract⁹ ad p̄iudiciū alteri⁹ nō extēdit̄. vñ ista diuersa sunt. ¶ Postre mo nō omitto vnū q̄d Are. hic di cit ad limitationem eo⁊ q̄ supius dicta sunt. Nā ipse ꝯcludit q̄ oblī gatio naturalis in pncipe effectu3 nō pducat: si ex cā lucratiua pue nit: et ita p̄m eū saluat̄ opi. Anto. de butrio hic q̄ dixit hanc obliga tionē pncipis inefficacē eē: et hoc sensit Cy. in.d.l. digna vox. C. de legi. Certe hoc dictū q̄d lati⁹ hic Are. in.ij. col. p̄seq̄tur: nō videtur absq̄ dubio pcedere: q̄ tex. hic ge neralr loq̄tur: q̄ ex ꝯctu princeps obliget̄: ergo ḡnaliter d3 intelligi etiā posito q̄ in vno casu maior rō q̄ in alio videat̄: tex. no. i.l.i.§. q̄d ꝗ in auth. ff. de aleato. in.l. in fraudē. in fi. ff. de testa. mil. facit tex. in.l.i.§. fi. et ḡnaliter. ff. de lega. ꝓstā. rix. di. in.c. si romano⁊. c. solite. de ma. et obe. et ꝯtum nō pbat̄ iure.ē. eru bescim⁹ sine lege. l. illam. C. de col la.§. ꝯsiderem⁹. in auth. de trien. ⁊ semi. Cōprobat̄ hoc duplici rōne Prima. q̄ q̄libet priuatus ex nudo pacto: et sic naturali sola obligat̄ in donatione. l. si q̄s argentum. C. de dona. ⁊ ita facili⁹ i tali ꝯtractu q̄s obligat̄: ergo a fortiori idē est in pncipe. cui⁹ precipuū est libera litatem exercere. c.i.j. de dona. l.ij. §. fi. ff. de dona. Scd̄a rō est: quia obligat̄ pnceps rōe ꝯsensus: si ex

go ex cā lucratiua ↄsensit/dȝ astri gi: cū vis tota sit in ↄsensu: et ↄtrū ad ↄsensū nulla ratio diuersitatis vr̄ posse assignari: ergo nec diuersū ius dȝ constitui .l.illō. ff. ad l.aql.l. a titio. de vb. obli. c. trāslato. de const. ¶ Scdo no. q̄ obligatio pn̄cipis etiā ligat successorē in dignitate: vt p dn̄m Abb. hic. Et idō Bal. hic infert q̄ pacta inita iter impatorē Federicū et ciuitates lōbardie dn̄t p successores in impio obseruari. Idē Bal. in locis. s. alle. p̄cipue in .d.l. digna vox. no. Bar. l.ij. ↄhibere. §. plane. ff. qd̄ vi aut clam. dū allegat tex. i.c. abbatesse. de re iudi. Oldra. in cōci. xxiiij. incipit elegāter ad fi. facit qd̄ habet in .c.i. j. de solu. Et hoc itellige qn̄ sub noie dignitatis ↄctus fuit celebrat⁹: vt dicit hic dn̄s Abb. p tex. ꝛ q̄ ibi habent in .c. qm̄ abbas s. de off. deleg. vbi videndum est ¶ Tertio no. ꝛ singularr̄ fȝ dn̄m Abb. impatorem corā papa posse cōueniri. Ex quo iferr̄ q̄ ipse ipator qn̄ est reus in propria cā iudex esse nō possit: ꝛ iura q̄ dicūt impatorē esse iudicē in cā ppria. xxiiij. q.iij. guilizarius: tex. i.l. proxime ff. de hi q̄ in test. delē. in .l. ex hoc tiberi⁹. ff. de here. insti. pcedūt qn̄ agit impator: et ipse est actor. sec⁹ si sit reus: q2 corā papa dȝ cōueniri: vt hic fm̄ Abb. qd̄ idē dicit esse in quolibet q̄ superiorē non recognoscit Are. hic insurgit ↄtra istud dictū et ↄcludit impatorē ꝛ aliū qui supiorē nō recognoscit etiā si re⁹ sit/posse in facto ppīo iudicare. mouet p tex. dū glo. in .l.ij. C. de q̄ dri. pscrip. vbi impator q̄ vt re⁹ cōuenit dat iudicē/ ergo vr̄ iudicare in cā propria. ¶ Scdo q̄ nō recurrit ad papā/nisi qn̄ imperator est negligēs i administrādo iusticiā/vt tradūt Inno. ꝛ alij i.c. licet ex suscepto. s. de foro cōpe. nō ergo imediate papa adiri pōt. Iste rōnes cū qbus moder. trāseūt/nō vigēt. ꝛ pmo tex. in .d.l.ij. non pbat id qd̄ Are. dicit. ¶ Sed dato q̄ verū sit q̄ impator ↄtra quē agitur det iudicē: vt glo. dixit in .d.l.ij. nō valet ↄña pōt dare iudicem/ pt ipse cognoscere ꝛ iudicare. vt per gl. in .c. nouit. de iud. in ver. nr̄am. circa fi. et vide Abb. in .c. si q̄s ↄclericū. de foro cōpetēti. nā epūs i casibus in q̄b⁹ non ē iudex. dat iudicē: vt no. dicit Host. in summa i ti. de. sen. §. q̄s dȝ fulam. v. sed nūq̄d pt epūs. qd̄ dictū p valde notabili Roma. refert i.l. q̄ iurisditioni. ff. de iurisdi. om. iu. ¶ Non obstat dictū Inno. et aliorū in .d.c. lȝ. q2 nō loquūtur in cā ipsi⁹ principis: sed in causis illorū sunt sub pn̄cipe: in quos hȝ ipse iurisditionē/q̄ ab eo nō auferr̄/nisi pter negligētiam/ꝛ ita vr̄ voluisse dn̄s Abb. hic qui refert i'lud dictū Inn. in .d.c. lȝ. ꝛ eo nō obstāte ita dici/ꝛ idem voluit Abb. in .c. nouit. col. vij. ꝛ i glo. in ver. iudicare. s. de iudi. i.c. exposita. col. i. s. de arbi. et in .c. cū venissent. s. de iud. facit. quod no. Abb. in .c. et si necesse. j. de dona. i ter virum. ꝛ bal. in .c. impialē. §. fi. colū. i. de prohi. feudo. aliena. per Fede. ¶ Pro opinione Are. tn̄ facit/q2 si impator est iudex in cā ppria qn̄ est actor. idē a fortiori dicendū si sit re⁹/q2 fauorabiliores sunt rei q̄ actores. l. fauorabiliores. de regu. iu. Et q̄ papa nullo modo imediate ↄtra nō recognoscentē superiorē adiri possit/pbatur in .c. nouit. s. de iud. vbi papa ptestat q̄ nō intēdit iurisditionē

regis turbare/nisi rōne pcti:q̄ ca su ipse plenam hʒ ptātem:et tn̄ ibi vt reus Rex cōuenitur. J dē videt pbari in.c.p venerabilē.in ṽ.isu p .J.q̄ filij sint legi.vbi tūc demū pa pa cognoscit ꝯ regē non recognoscentē supiorē si eius iurisditioni rex se subijciat/ ⁊ nō alit:ergo dat intelligi ꝙ papa regularit non sit iudex ꝯ nō recognoscentē supiorē sed ipse sit iudex in ppria cā:vt expresse de feudo dr̄:in.d.c.nouit.⁊ tenet Bal.in.l.ij.circa fi.C.de senten.q̄ sine cer.quā.vbi in ciuitate loqtur Ang. in.l.i. C.ne q̄s in sua cā.facit qđ no.Bar. in.l.alius.§. bellissime. ff.quod vi aut clam.

Non ob.ter.hic:qr rñdet Areti.ꝙ hic aditus fuit iudex rōne peccati iuxta .c.nouit.s̄.de iudi.vel tanq̄ mediator:qđ suadet:qr n̄ fuit citatus impator vt iudex facit ¶ Opinio tn̄ Abb.pōtsaluari vt locū habeat in arduis ſm Are.hic p glo. in.c.grādi.de supplē.negt.prela.l. vi.q̄ voluit papam posse priuare pncipē q̄ supiorē non recognoscit ⁊ pbat .l.d.c.ali⁹. xv.q.vi.l.c. ad aplice.de re iudi.in vi.⁊ hoc equitas suadere vr̄.cū nō sit verisimile quē iudicaturū cōtra se:vbi agēt de statu vel de maiori parte regni sui.facit qđ voluit glo.no.ij.q.vij. in.c.cū pastoris.⁊ in.c.irrefragabili.§.fi.in ṽ.delegatꝫ.s̄.de offi.ordi. ¶ Quarto ⁊ vltimo no.ibi Mediū ſm Abb.post Joh.an.⁊ alios ꝙ iudiciū appellat mediū:est em̄ mediū int actorē et reū:ad idem ter. in.l.null⁹.C.de iude.Sʒ certe nō vr̄ in ter.hoc pbari:nec em̄ dici se hic iudiciū mediū appellat:sed gn̄alit accipit mediū pro vsu q̄dā loquēdi dū aliqđ corā plurib⁹ p ponit/ nō solū in iudicio sʒ etiam extra iudiciū:vt in.c.bn̄ quidem. xcvi.d.i.ibi. Defferat in mediū.et i.l.filie dotē.C.de colla.ibi i mediumcōferre.⁊ i.l.pto:.§. iulian⁹.ff. de colla.bo.in.c.i.de reb..ecc.non alie l.vi.⁊ de medio vide no.dictū Domi.in.c.non solū.pillū ter.de appel.in. vi.⁊ plurib⁹ mod:s mediū ɔsiderat:vt tradit Joh.an.et Abb.declarādo illū ter .in.c.preterea.el.ij.de appel.i.gl.ij.Et mediū ſm qđ capit p Jo.an.et alios hic illud dr̄ qđ inter duo extrema claudit:et hoc Abb.dicit pillum ter.in.c.ɔsuluit.in p̄n.in.ij.no.de offi.dele.Bar.in tractatu de isula in ṽbo qđ frequēter.in p̄n. idem dicit ꝙ mediū ē qđ iter duo extrema ɔsistit ⁊ ꝙ nō pōt medium cognosci nisi extrēitates cognoscamus ⁊c.facit ter.in.l.iij.§. fili⁹ int medias.vbi Areti.ff.de lib.et posthu.reperit aliud mediū p eq̄ distātiā.i.qđ distat equaliter ab extremis.§.cū aūt.isti.ex qui.cau.ma. lʒ.no.in.l. antiqui.ff.si ps here.pe ta.Et ita de medio bal.distinguit in.l.q̄ sella.§.fi.ad fi.ff.de serui.rusti.pdio.Et de medio alit bal.loq̄tur in.l.i.in p̄n.ff.de orig.iu.dū inquit ꝙ mediū accupat tertiā ptē finis aliā/⁊ pncipiū aliā:⁊ in statutis qđ dicat esse mediū in no.q. Bar.tradit in.l.iij.ff.de furtis.Et qn̄ attēdat mediū.no.gl.in.c.i.in ver.Modū.s̄.de off.cus.in.l.solēt.§.fi.ff.de off.pcōsul.Est materia brocardica:vt Azo psequitur in suis brocardis in pma carta. Illud vtilit no.est ꝙ vbi rōnes sunt hic/ ⁊ inde doctoꝝ auctoritates:adeo ꝙ cōis opi.facile discerni non pōt tūc pbabilis est snīa iudicis:q̄ me diā viā sequtur.et isto casu saluat opi.gl.in.l. n̄escieni⁹,ff.d,neg.gest.

qñ dixit talē esse rusticorū sniam: ita solēniter in cā magni ponderj consuluit Pe.de ancha.in concilio ccxi.incipit Inter ɔtraria ⁊ varia concilia: et idē Bal.voluit p illum tex.in.l.si pffanti.§.fi.cū.l.sequē. ff.de hẽ.insti. Alex.de imo.idē dicit p illū tex.in.l.titi⁹.ff.ad trebel. in.iij.no. Et ad idē bon⁹ text.in.l. non sine.C.de bonis q̄ lib.i.l.filio: ff.vt in posses.leg.in.l.si fundū.§. fi.cū.l.seq.q̄ incipit. Ita vt oēs.ff. mand. vbi Saly.et.d.l.allegat Bald.in.l.i.col.viij.v.vi.qro.C.si seru⁹ ex test.facit qđ no.Bald.in.l. cū proponas.col.i.C.de reb.cre.⁊ qđ voluit Bal.in.l.si duo/in prin. col.fi.ff.vti possi.Ulin.Abb.talij i c.l.3 causam.J.e.cū si. Et ex his ha ctenus expedita sint q̄ in ista decretali extrīsec⁹ occurrūt. ¶ Nūc super est vt altiori indagine materia3 editionis aggrediamur:q̄ est ppa dos hui⁹.c. Et in herendo vestigijs dñi Abb.tota matia in.iiij. pncipales qōnes diuidit. ¶ Prima erit de psonis an et qñ instr̄a vel rationes edere ɔpellant:⁊ l discursu hui⁹.q.etia3 quib⁹ edēdum sit appebit. ¶ Scđa quo iure editio fieri petat. ¶ Tertia q̄stio erit qūo editio d̄beat fieri. ¶ Quarta quādo:quo tpe:⁊ loco edendū sit ¶ Circa primā q̄ōnem pncipalem vt distīcte pcedam⁹: de quattuor dubitari ɔtingit. Primo an et qñ reus actori edere teneat. Secūdo eɔ̄ an ⁊ qñ actor reo. Tertio quid de notario. Quarto qñ terti⁹ edere cogi possit ¶ Ad primū ɔclusio sit ⁊ regula:q̄ per istū tex.colligit q̄ reus instrumēta actori nō cogitur edere:et in hac ɔclone omnes doc.ɔcordāt:vt Bal.dicit:q̄ plura exempla ponit in.l.i.§.editiones. col.iiij.ver.venio ad exēpla.ff.de eden. Idē est in rōnibus.l.i.C.de eden.nā actor d3 esse instructus.l. si qñ.C.de dila.et ppas pbationes a seipo adducere.l.nimis graue.C.de test.c.i.de appel.in.vi.ca. fi.de dolo ⁊ cōtu. ¶ Et si dicat re⁹ tñ cogit positionib⁹ actoris rñdere:⁊ si ɔfiteat/intētio actoris fundat.c.i.de ɔfes.in.vi.vñ sicut tenetur ppā vocē edere ad pbādā intentionē actoris:ita videt dicendū q̄ instrumentū l3 pprium exhibere teneat. Ad hoc rñdet Ant.de but. Abb.hic ⁊ moder.q̄ respectu ɔfessionis rei nō potuit esse instructus actor:cū talis cōfessio non sit in eius ptāte.sec⁹ est in instrumentis vel rōnibus:qr l his a pricipio potuit se preparare:et istā rōnem dñe originalr tradūt Fran.v̄gel. et Jo.an.in.d.c.i.de ɔfes.in.vi.vbi Domi.seq̄tur hoc in prima colū. ¶ Sed q̄uis rō ista ab olbus approbet:michi tñ nō satisfacit:qr l3 actor nō posset instrui ex cōfessiōe rei:potuit tñ se taliter pparare vt alijs modis pbaret id super quo vult hr̄e ɔfessionē rei.nā rō predicta bona esset:si positiōes tm̄ admitterentur in his q̄ de sui natura alit pbari nō possunt nisi p ɔfessionē:vt in negatiua dr̄.d.c.i.de confes.in.vi.s3 cū gñaliter in qualibet cā positiones fiāt ad faciliorē probationē:vt dr̄ l cle.sepe.§.ve3.l v. sed quia positiones:de verbo.sig. rō supradicta nō vr̄ pcedere: cum agēti imputari possit q̄ aliā pbationē nō parauerit eq̄pollentē cōfessioni. Ul ñ alit rñdendu3 est:⁊ dico q̄ rō manifesta differētie est inter instr̄a et confessionē q̄ fit mediantibus positionibus:qr si ppria instrumēta cogeret edere:immi-

diate pbaret cōtra se:et ex tali pductiōe pcise ipse ɔuinceretur contra.l.nimis graue.cū si. non sic in cōfessiōe: qꝛ ipse nō cogit cōfiteri positiōes.et lꝫ teneat rñdere: poterit negare.iō ex rñsione pcise nō insurgit pbatio:cū non cogat ɔfiteri:et si ɔfitet:imputat sibi.sic ēt in instrumētis si vellet posset exhibere vt.j.dicā. ¶ Retēta ergo conclusiōe quā cōiter oēs tenēt:ꝙ reus nō teneatur edere actori instrumēta vel rōnes ad intētionē actoris pbādā:limitat pluribꝰ modis Pmo vt nō habeat locū i fisco agēte:cui ex spāli priuilegio reꝰ ppria instrā edere tenet.l. nec quiđ ꝯ.ff. de edē.vbi Bar.et oēs hoc tenent sequūtur hic Abb.et aliꝗ. Sꝫ in illo tex.nō vꝫ hoc bñ probari qꝛ loqtur negatiue:dū inqt ꝙ reus alia instrumēta nō cogit edere ꝯ ꝙ ad cām ptinerēt: ex qua se defendere pfessus est:ꝛ oꝭ negatiua nichil noui inducit. vt Bal.declarat i.l. fi.C.de condi. inser. ad fi.per.l.ex facto la.i.ff.de here.insti. et tex.in l.titia.§.fi.ff.de manu.test Cōfirmat hoc:qꝛ videt ibi potiꝰ iurisconsultꝰ velle minuere editionem q̄ a reo petit ꝯ illā ā pliare:vt ex modo loquēdi colligit:iō inducta ad diminutionē non debēt opari augmētū.l.legata inutiliter.de leg.i. ex tex.ibi loqtur psupponēdo:vꝫ intelligit in casibꝰ qbus alias edere cogit: puta in instrīs qbus reꝰ est vsurus.l.i.§. edēda.ff. de eden. et hoc text.innuit ad fi. ibi ex qua se defēdere pfessus est: quicqđ sit ista tñ ɔclusio pbatur in.l.ꝗ.§.diuus.el.i.de iure fis.⁊.itē diui fratres:vbi dꝫ ꝙ totiēs fisco edēdum est quotiēs de re nūmaria agitur: ista regula gñalis est: nec aliquo modo restrīgi dꝫ:sꝫ gñaliter etiaꝫ fisco agēte intelligit vt edatur ad fundandā intentionē. ¶ Pꝛio qꝛ iura q̄ loquūtur gñaliter debēt generaliter intelligi.c.solite.de maio.et obedi.l.i.§.rgñalit.ff.de leg. prestan.cū vulga. ¶ Scđo qꝛ text. hoc tantū dicit vbi agit de re pecuniaria:ergo loqtur fisco agēte.nā in reo sibi indistīcte edit:vt.j.dicā ¶ Tertio hoc suadet: qꝛ subꝗcit ibi ꝙ fisco non sic editur i cā capitali:ꝛ i tali cā fiscus est actoꝛ siue accusatoꝛ:ergo dat intelligi ꝙ regula ꝓcedēs loquat fisco agēte.qꝛ vna pars p aliā declaratur.l. qui filiabus.in pn.ff.de leg.i.l.verum de peti.here.et exceptio declarat regulā.l.nā ꝙ liqde.de penu.leg. ¶ Quarto.nā tex.expresse ibi differētiā facit inter cām capitalem et pecuniariā.sed talis distinctio tantū ɔuenit fisco agēti:in reo nō pcedit:cui semp editur p defensione.vt.ꝫ.dixi. ¶ Ultimo qꝛ text.ibi intēdit specialr aliqđ i fisco disponere:iō illa regula gñalr intelligit vt dixi:als non eē dñia inter fiscuꝫ ꝛ priuatū:Et ita hiis rōnibꝰ comprobat hec prima limitatio quaꝫ simplicit doc.tradūt vt fisco teneatur reꝰ edere ad fundandā intentionē eiꝰ.Et p hoc Bal.infert in.l. i.§.editiōes.col.fi.⁊.iuxta pdicta ff.de eden.ꝙ si fiscus petit gabellā ab aliquo/poterit petere instrꝫ ꝯctus sibi exhiberi.et ideꝫ dicit in emptoribꝰ gabelloꝝ:qꝛ in locū fisci succedūt. ¶ Qđ vltimū nō pcedit sine dubio:qꝛ hoc priuilegiū fisco specialr ɔcessum nō vꝫ in ēpto rē trāsire vt voluit no.Dy.in.l.licitatio.§.impatores.ff. de publica. vbi Bar.in.l.i.C. de nauicularꝭs li.xi.Saly.C.de vectig.ꝛ cōmis.l.

vniuersi. Spec. et Jo. an. in ti. de li-mu. ec. circa fi. vbi Bal. in addi. sequit Dy. in. d. §. impatores. no. et glo. in cle. p̄senti. in v. nō negociā-di. de cēsi. Fede. in cōci. cxi. incipit Questio talis est col. vi. v. itē qrit an rustici. cū fi. Et p istam rōnem Alex. de imo. reprobat hoc dictū Bal. in. d. l. nec quisq̄. s̄ alle. et q̄-dā Moder. sequuntur in tractatu gabellarū. in. vij. parte. col. vi. l. v. ex p̄missis. ¶ Predicta limitatio restringit. Primo vt nō habeat lo-cū in cā criali in qua nullo mō re' etiā fisco edere cogit. l. ij. §. diuus el. i. vbi text. ſm vnā lecturā Bar. ff. de iure fis. et tā Abb. hic Bar. et doc. in. l. ij. C. de eden. Et cā crimina-lis dr etiā si agat de pena pecuni-aria fisco applicāda. glo. et Bar. in l. iij. §. i. ff. de sepul. vio. et iō tali ca-su nō teneretur re' fisco edere: ita sentiūt doc. dū simplr loquunt de cā criminali: et ita spālit dicit et de-clarat Alex. d̄ imo. in ɔsi. cxxxij. in-cipit. Uisa facti rōne. col. fi. in prio libro. Pro ista ɔclone prima facie vr ter. in. d. §. diuus. dū dicit q fisco edit qn agit de iure dnij vel simili cā nūmaria: si ḡ cā nūmaria sit ex crie/nō edit fisco. qr nō est similis cause in qua agit de iure dnij put ibi reqrit. Sz tn̄ ista iductio de fa-cili euitari pōt: qr illa vba q̄ ponū-tur in. §. diu'. eo respectu dūtaxat dicta sunt vt cāe capitales exclu-dant: in q̄b' fisco nō edit vt aperte colligit ibi dū dicit. Nō de capita-li cā agat: q̄si velit dicere ter. in cā pecuniaria fisco edit: nō i cā capi-tali. et sic illa vba de iure dnij vl de aliq̄ cā simili recipiūt dēminatio-nē et declarant ex sequētib'. Et ɔ dictū Alex. facit ter. i. d. §. diu'. dū ibi excipit cās capitales q̄b' fisco nō edit: dat ḡ intelligi q vbi agit de re pecuniaria fisco edēdū sit: ēt si illa pecūia ex delicto fisco debe-at: qr sufficit q nō sit capital: p a-lia igit pena pecūiaria dz fisco edi vt ibi expsse pbat. Et iō declatiōi quā Alex. facit i. d. ɔsi. cxxxij. s̄. al-le. refragat tex. i. d. §. diu'. vt dixi. et dū tex. distigt int cām pecuni-ariā et capitalē nō vr aliā rōnē ha-buisse nisi ppt mai' p̄iudiciū qd v'sat i capitalib' ar. l. in seruorū. in fi. ff. de penis. Et lz doc. simplr di-cāt nō esse fisco edēdū in cā crali: intelligā put loqtur. §. diu'. s. i ca-pitali: alr seqret q in cā magna ci-uili esset edendū fisco: puta si age-ret de magna hereditate. et si aga-tur de pena. x. solidorū: nō ederet: qd vr ɔ intētionē iuriscōsul. in. d. §. diu'. q̄ vr ɔsiderare p̄iudicium Preterea ēt iura qn loquitur de cri-minali cā intelligunt respectu pe-ne corpalis et gnalr cām pecunia-riā excludunt. aut. sed hodie. C. de epis. et cle. ibi. In cā criali vel pecu-niaria: et in aut. sz nouo iure. C. de pena iud. q̄ male iud. in. l. i. §. hoc aūt de calū. et ita possum' itellige-re dicta doc. dū loquūt simplr de cā criali. p̄tq: allegāt. d. §. diu'. ¶ Scdo restrigit vt nō hēat locū qn editio peteret ab alio fisco qr fi-scus ɔ fiscū nō hz priuilegiū. ar. l. sed et milites. in pri. ver. coequali-tas em̄ honoris. ff. de excu. tut. et ita singularit pbatur hic ſm Bal. et idē in ecclia. l. fi. C. de sacrosan. ec. et rō vr: qr p̄uilegiat' nō vtitur priuilegio cōtra priuilegiatū de q̄ in aut. quas actiones. C. de sacro-san. ec. in. c. in p̄ntia. j. eo. ¶ Scda etiā rō adduci pōt: qr tale p̄uilegiū vr ɔtra subditos fisco competere: nō ergo ɔtra equales: quia par in

parē nō hꝫ imperiū.l.nā etiā magistrat⁹.ff.de arb.l.ille a quo.§.tēpestiuū.ff.ad trebel. Ex qua rōne infert̄ ꝙ etiā ꝯtra priuatū sibi nō subditū nō hēret fiscus hoc priuilegiū.facit qđ no.Nico.mathe.et Bal.in.l.exēplo.ꝑ illū tex.in prin.C.de prob.et qđ tradit Inno.in.c.quāto.ē.de ꝯsue.⁊ in.c.inqͥsitioni.j.de sen.exc.cū si. ¶ Tertio declarat̄ vt ꝓcedat qñ copia ꝓbādi alr̄ haberi nō pōt:sec⁹ si fiscus haberet facultatē probādi iure ordinario:vt q̄ sit notari⁹ ad quē recurri possit.nā tūc nō videt̄ ꝙ fiscus habeat ꝑuilegiū ꝯ reū:vt priuilegiū min⁹ ledat ius cōe q̄ꝫ fieri possit.ar.l.sane.de ꝑuil̄.ita dicit dñs Abb.hic in.iiij.col.ver.ego puto ꝙ non est.q̄ hoc accomodari pōt in oībus casib⁹ in q̄bus ꝯtra regulam q̄s edere tenet̄ vt ī dote:libertate:⁊ similib⁹ de q̄b⁹.j. Et ꝓ ista limitatiōe spāliter videt̄ tex.in.l.ij.§.diuus el.ꝑmo.ff.de iure fis.ibi si verū alr̄ nō inuenit̄. Sꝫ in ꝯtrariū facit.q̄ semꝑ fiscus diceretur hr̄e facultatē aliter ꝓbādi.nā notari⁹ agere pōt ꝯtra reū qui habꝫ instr̄m vt sibi det copiā instrumēti.ita no.Bar.in.l.fi.ver.q̄ro vtrū ff.de tabu.exhibē.Bal.in.l.fi.col.vi.C.de eden.et notarius cogi poterit ad agendum ꝓ interesse actoris:vt ꝓbat̄ l.l.ꝓcurator fm vnū intellectum.C.de eden.et in simili no.Jo.an.in rub.de instru.edi.in pri.⁊ hoc dicit Are.hic ad aliud ꝓpositū in col.xiij.⁊ sic ꝑuilegiū fisci elusoriū redderet̄:q̄ semꝑ hoc modo alr̄ ꝓbari posit. Sꝫ tñ saluādo dictū dñi Abb.pōt dici ꝙ ꝓcedat qñ alr̄ ꝓbari de facili pt̄ vt ī exēplo ei⁹.s.qñ notari⁹ sit a quo īmediate peti possit:sec⁹ si cū diffi cultate vt in arg. Uel dic ꝙ non vr̄ expeditū ꝙ notari⁹ possit cogi ad agendū:q̄ tex.in.d.l.ꝓcurator vario mō intelligit̄ ī de quo ibi vidēdū est. ¶ Ista pria limitatio nunc plurib⁹ modis extēdit̄ et ampliat̄ ꝑmo ad eccl'iam q̄ fisco eq̄paratur vt dicit dñs Abb.col.iiij.p⁹ bal.hic ꝑ tex.in.l.fi.C.de sacrosanc.ec. ¶ Cōtra istā equipationem facit qđ Alex.de imol.scribit i.l.si filio.§.si vir in q̄nquenniū.col.v.v.ad de'ꝙ istud dictum.ff.so.ma.vbi in q̄t ꝙ equipatio de qua i.d.l.fi.loq̄tur in ciuitate q̄ eccl'ie eq̄parat̄:sꝫ in fisco hoc nō reperit̄:vñ videm⁹ ꝙ fiscus hꝫ priuilegiū hypotece.l.ij.C.de ꝑui.fis. Et tñ in eccl'ia hoc non est iure cautū fm Bal.in rub.C.de ꝑui.fis.⁊ in.d.l.fi.C.de sacrosan. Ista opi.pria facie cōprobari pōt:et considero ꝙ in.d.l.fi.videt̄ ciuitas eq̄ꝑari eccl'ie:ita ꝙ priuilegia eccl'ie ciuitati cōicetur:non tñ ecōtra videt̄ dicendū ꝙ priuilegia ciuitatꝫ vel fisci dato ꝙ loquātur de fisco ī eccl'iaꝫ trāsferant ꝑ ea q̄ habent̄ in.l.i.de leg.i.ꝑ Bar.in.i.col. Cōfirmatur hoc q̄ eq̄ꝑatio q̄ fit in.d.l.fi.hꝫ locū certis casibus ibi exp̄ssis:et extra terminos.d.l.fi.nō arguit̄ de eccl'ia ad ciuitatē:vt no.dicit ⁊ declarat Mathesilla.in tractatu extēsionis:in primo mēbro dū loq̄tur de materia correctoria:et probat̄ fm glo.et Bar.in autē.quas actiōes.C.de sa.san.eccle.vbi dispositio illi⁹ aut̄.q̄ in eccl'ia loq̄tur nō hꝫ locum in ciuitate.vñ in ꝓposito concludendū vr̄ illđ qđ est ī fisco dispositū.d.l.nec quisq̄ nullo mō ad eccl'iam trahēdū sit. ¶ Predictis tñ nō obstantibus sequor cōem opi.ꝑ.d.l.fi.et ita sepe numero arguit̄ de fisco ad eccl'iaꝫ

glo.no.i.l.an vsufruct⁹.ff. de vsu-
fru.glo.ꝛ Bar.in.l.si vsufructus
municipib⁹.ff.de vsufru.leg.Et in
pulchra.q.cōsuluit Franci.de al-
berg.de are.quē refert ꝛ sequitur
Roma.i aut.similit col.ix.in.xiij.
speciali.C.ad.l.falci.cōcludens ꝙ
dispositio.l.i.C. de iure fis.li.x.ēt
haberet locū in eccl'ia:ꝛ qḋ tradit
Bar.i.l.cognouim⁹.C.de mancip.
ꝛ colo.lib.xi.Roma.in.l.si filio.§.
si vir'i q̇nquēniū.ff.sol.ma.ꝛ i alia
q.no.Spec.in ti.de teste.§.postq̃
in v.s3 q̇d si tot sunt:ibi du3 dicit
Idē p̄fisco p eccl'ia.ꝛ Bal.in.l.fru
ctus.ff.sol.ma.dum allegat.d.l fi.
de sacrosan.eccl'.cu3 alijs simi.Ex
q̇bus pbabilit dici p̄t ꝙ oia priui
legia gn̄aliter q̄ fisco vł ciuitati cō
cessa reperiunt/ēt eccl'ie debeant
cōpetere.ꝛ iō in pposito dn̄ cōclu
ditur ꝙ sicut fisco ita ecclesia edi
debeāt ad ei⁹ intētionē fundādā.
¶ Non obstāt allegata in ꝯtrariū:et
primo dū dr̄ ꝙ.l.fi.nō loquit in fi
sco s3 in ciuitate:qꝛ imo ēt vr̄ habe
re locū in fisco.ita Bar.illā intelli
git in.l.in oibus.ff.de diuer.ꝛ tem
po.p̄scri.ꝛ v̇ba.d.l.hoc bn̄ pbant
p̄mo dū ibi dr̄.Nec nō iuri ciuita-
tū:nā hoc verbū:iuri:ita vr̄ respi-
cere fiscū sicut ciuitatē:cū in fisco
agat de iure ciuitatis casu quo ci
uitas habeat fiscum iuxta no.per
Bar.in rub.C.de iure fis.Scd̄o p-
hemiū.l.dū exordit dicēs.Ut iter
diuinū publicūq̃ ius.Nā hec ver
ba gn̄alia ita respiciūt fiscū sicut
ciuitatē:cū vtroq̃ casu publica v.
setur vtilitas ꝛ principiū gn̄ale cō
stitutiōis attendit.l.regula.§.ꝛ l3
ff.de iur.ꝛ fac.igno ꝛ rō finalis ex
prohemio colligit.l.fi.vbi Bar.ff.
de here.insti.l.i.in p̄n. vbi Bar.ff.
ad maced.¶ Non obstat ꝙ in.d.
l.fi.ciuitas eq̇parat eccl'ie nō ecō-
tra.vt.s.qꝛ imo eque p̄ncipalr ita
in ciuitate sicut in eccl'ia disponit
cū eodē v̇boꝝ ꝯstructu ibi hoc di
catur:ꝛ ita pari fauore iura eccle-
siā ꝛ ciuitatē p̄sequunt:vn̄ in pro
posito priuilegiū qḋ fisco tribuit
nō d3 eccl'ie denegari.¶ Non ob-
stat ꝙ Mathesi.dicit:qꝛ illḋ pōt p
cedere i materia correctoria prout
ipse loquit:secus est in isto casu:
vbi est materia fauorabilis i q̄ fit
extēsio a paritate rōis.gl.ꝛ Bar.
in.l.illḋ.C.de sacrosan. Bart.in.l.
si cōstāte in pri.in.ix.q.ff.solu.ma.
cū simi.Et p̄dicta ꝯclusio pcedit
nedū in eccl'ia s3 etia in alijs pijs
locis:qꝛ oia p̄uilegia eccl' e ēt hos-
spitalib⁹ cōpetunt.l.oia.vbi Bar.
C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ Bal.in aut.hoc
ius porrectū col.ij.v.scd̄o est vidē
dū.C.de sacrosan.eccl'.do. Anto.
in ꝯcilio.xl.incipit.Nulla est dubi
tatio.Pau.de cast.in conci.xvi.īci
piēte.Dubitat.Abb.i.c.nulli.cir
ca fi.j.de reb.eccl'.nō alie.in.c.i.s.
de i integ.restit.i.c.relatū.el.prio
j.de testa.cū si.Scd̄a p̄dicta limi-
tatio in fisco ampliat vt h̄eat locū
i matrimonio:nā ille q̇ stat p ma-
trimonio poterit a reo petere vt si
bi edatur ad intētionē fundanda3
ita voluit no.Joh.an.in addi.ad
Specu.in ti.de instru.edi.§.vidē-
dū.ver.ex premissis.Idē Joh.an.
hic ꝛ sequit Ant.de butrio.Abb.
ꝛ Moder.et simplicit hoc t3 Bal.
iunior i tractatu de dote in ix.pte
in.xi.spāli.Mouet Jo.an.duplici
rōne.¶ Prima qꝛ in matrimonio
multa spālia sunt vt p gl.ꝛ doc.in
c.i.s.vt lite nō ꝯtestata.sed ista rō
nō multū facit:qꝛ spāli nō debent
multiplicari.¶ Scd̄o qꝛ si pmittit
i fisco vt.s.ḡ idē fauore mřimonij

⁊ ista rō meli⁹ cōsonat. In qua tñ ɔſiderandū eſt ꝙ iſtud eſt fauore matrimonij. ꝙ hoc tñ ɔpetit illis q̄ ſtant ꝓ ꝑ matrimonio: vt. ſ. di xi: non ĩpugnātib⁹ matrimoniū: ū oꝫ editio fieri. q: inductū ĩ fauo: eꝫ retorqueretur ĩ odiū ɔ. l. qḋ fauore. C. de legi. hoc voluit ĩ ſimili Joh. an. in. c. ſeries. ĩ. de teſti. cui⁹ dictū ꝓ ſingulari Abb. refert in. c. iurauit colū. iij. in. v. ⁊ no. ſingulariter hāc limitationē. ĩ. eo. Et hoc verꝝ eē ĩtelligo niſi ille q̄ ĩſurgit ɔ matrimoniū allegaret aliqḋ ꝑpetuū ĩpedimētū ad mr̄imoniū diſſoluē dū: q: tūc agiẗ de fauore aīe vt pec catū euiteẗ: nā tali caſu ē obedit editio fieri ĩpugnātib⁹ mr̄imoniū cū non ſit min⁹ fauorabile mr̄imo niū ɔ legem dei ɔctū diſſoluere ꝙ alẛ litime ɔctū ɔſuare. ita ĩ ſimili dicit Calde. quē ibi ſequūẗ Ant. de bu. ⁊ Abb. in. c. ſeries. ĩ. de teſti. ⁊ Abb. in. c. iurauit in. iij. col. ĩ. eo. vbi videbim⁹. Et hoc mō ꝓcedit exēplū. Jo. an. in. v. ver. ex pręmiſ ſis: ibi ſatis ē magna cā: Abb. hic refert de eo q̄ ꝓuocat mulierē cuꝫ qua ɔxit ad diuortium allegando prius illā cū alio ɔxiſſe: nā edere mulier cogiẗ ſibi inſtr̄ꝫ prima ma trimonij: vt illi dicunt. Nā hoc iō eſt q: lꝫ ab iſto mr̄imoniū ɔctū im pugneẗ: allegat tñ impedimentū ꝑpetuū: et agiẗ de pctō euitando et de fauore aīe: vt. ſ. dixi. iō ſibi edendū eſt. ¶ Tertio extēdiẗ ad cām dotis vel alimētoꝝ. in quib⁹ etiam reus actori edere teneẗ ad intentionē ei⁹ fundādam ſm do. Anto. ⁊ Abb. hic col. iij. ⁊ Roma. hoc ſequiẗ in. l. i. ff. ſolu. matri. in auẗ. ſimiliter in. iiij. charta in. v. ſpāli in iudicijs. C. ad. l. fal. Alex. in. l. fi. C. de eden. in. xiij. fallen. Eſt verūꝙ Bal. vr̄ velle ɔtū in. l. i. ſ. editionẽs col. iiij. ff. de eden. ver. ve nio ad exēpla: vbi exemplū ponit ĩ muliere q̄ ab hr̄dib⁹ mariti dotē repetit: ⁊ ſꝫ regulā cōcludit ꝙ cū ipſa agat nō poterit petere edi ſi bi inſtr̄m ab hr̄dib⁹ ad hoc vt pro bare poſſit dotē datā: ⁊ ita manife ſte vult ꝙ cā dotis in hoc non ſit priuilegiata: ⁊ idē Sali. dt in. l. fi. col. ij. ver. et ex his pꝫ. C. de eden. Are. hic ꝓ ɔcordia diſtinguit ꝙ eo caſu q̄ pia ſit cauſa dotis vel ali mentoꝝ vt q: pauperi relinquiẗ: vera ſit cōis opi. Si v̄o nō ſit pia tūc opi. Bal. ⁊ Sali. ꝓcedat. Sed tñ indiſtincte verior vr̄ cōis opi. Nā ſi reſtringaẗ caſu quo dos ſit cā pia: tunc erit ſpāle rōne pie cāe per ſupradicta nō rōne dotis: qḋ videẗ ɔ intētionē doc. q: dotis cā fauorabilis vr̄ ꝑpter ſe/ꝑ ea q̄ ha bētur in. l. i. ff. ſolu. ma. ⁊ in. l. ij. ff. de iur. do. bon⁹ tex. in. l. hoc legaſ tū in fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. no. in. c. fi. ĩ. de re iudi. ⁊ a pari ꝓcedunt cā dotis ⁊ fiſci. l. ij. C. de priuile. fiſ. et l. ij. C. de iure do. vbi Bal. in prin cipio plus voluit fauorabilior ē eē ſ. dotis cām ꝙ fiſci de quo p Alex. in. l. i. col. i. ff. ſo. ma. et ita ēt gene raliter dicēdū eſt ĩ alimētis quoꝝ cauſa eſt admodū fauorabilis: vt no. in. l. i. C. de fideicō. ⁊ Bar. plu ra ponit in. l. ſolēt. ff. de alimē. ⁊ ci ba. lega. faciūt q̄. ĩ. dicā in. vij. am pliatiōe. ¶ Quarto in cā libertaſ tis tex. no. in. l. ſicut. C. de lib. cau ſa. vbi Bal. dicit ꝙ licet q̄s nō coꝫ gatur originē petitionis aduerſa rij fundare ɔ ſe. l. fi. C. de eden. fal lit hoc fauore libertatiſ ꝑ illū text. ⁊ ɔ̄ꝰ ⁹tuis poſſet cauillari: rō tñ vide tur manifeſta: q: pia vr̄ cā liberta tis: vt no. Bar. in. l. proxime. ff. d

his q̄ i testa.dele.in.l. si vnus.C.de testa.z est tex. in.l. i.circa. fi.C.cõi ser.ma.ibi ratione pietatis pertie: nit:no.Bal.in.l.ij.i.l.pe.C.de fidei. libe.z lz. ppe z stricte nõ dicatur pia cã sufficit tñ q̄ fauorabilis sit vt.j.dicã.constat aūt libertatē mĩ tum fauorabilē esse.l.lege. iulia.ff de manu.l. interpares.ff. de re iu: di.adeo q̄ fauorabilior vr̃ cã liber tatis q̄ legi tima filiorum:vt no. Pau.d cast.i.l.papinian⁹.§.quar ta aūt per illũ tex.ff.de inoffi.test. ¶ Quito pbabilr idē dici pt i mi serabilib⁹ psonis quaꝝ causa fa: uorabilis ac pia iudicat:vt Spec. tradit in ti.de instru.edi.§.nunc ali quã col.xvi.ꝟ.z scias.Et q̄ dicant miserabiles psone Bar. no.in.l.i. C.qñ imperator iter pupi.z vidu. Inno.z Abb.post alios in.c.signi ficãtibus.ē.de offici.deleg.z idem Abb.in.c.sup q̄busdã.de verb'sig. ¶ Sexto a simili rõne inferri põt idē esse in liberis.q: par.eccl'ie est causa liberoꝝ.vt dicit Bar.in.l.ta le pactũ.§.fi.ff.de pac. Immo eti: am plus liberis fauet q̄ eccl'ie vt no.Bal.in.l.iubemus.in. pñ. C.de testa facit text.i.c.fi.xvij.q.iiij.vbi fm p̃siliũ Augustini nõ dz ecclesia instituí z fili⁹ exheredari. no. glo. in.l.si q̄s ad declinandã.C.de epis z cleri.in.ꝟ.simi mõ. de cui⁹ dicti itellectu late disputat Andre.sicu. in repeti.l.cum acutissimi.C.de fi: deico. Septimo hoc idē suadz i cã studij q̄ etiã multũ fauorabilis re putat:nam in ea versatur publica vtilitas .§. fi. in pmemio insti.Et iõ no.dicit Bald. in.l.i.C.si de mo. poss.fuerit appellatũ:q̄ in.cã stu: dij nõ appellat:z cã studij z dotis equi pant:vt no. Bar.in.l.i.ad fin. ff.solu.ma.vbi Bal.no.dicit q̄ qñ non pstat de prioritate tpis: sicut pro instrumento dotis psumit/ita pro istrumẽto salarij a doctoris:fa cit qd dici solet de fabro q̄ expelli põt ne studiũ ipediat.glo.z Bar.i d.l.i.Abb.in.c.bone el.pmo.de po stu.pla.in.c.fi.ē.de iudi.cũ simi. ¶ Et gñaliter idē dicendũ vr̃ vbi cũqꝫ publica v̄satur vtilitas:q: fa uorabilis talis cã iudicat. facit.l. si q̄s.§.vtrũ vbi Bar.ff.ad silla.et qd no.Guil.z Bald.in.l.si filius.ff. si cer.pe.q̄ppe in ea fit extẽsio z la ta iterp̃tatio:etiã si materia alias odiosa sit.l.ij.§.exercitũ.vbi Bar. ff.de isa.l.quẽadmodũ.C.de agri. z censi.li.xi.z Pau.de cast.hoc p: sequitur in concilio.xx:ij.incipien te.Uiso puncto col.pe.dũ allegat tex.in.l.i.ad fi.C.de cadu. tollen.z concludit q̄ fauorabilis ac pia cã sit q̄ vtilitatem publicam respicit. ¶ Octauo z vltio attẽtari pt q̄ id sit dõm in qualibet cã fauorabili. Moueor hac rõe:p quã oia supra: dicta cõprobant:nã fm cõem opi: nionem vt.j.videbimus fauore rei a:tor edere cogit ad exceptionẽ fũ dandam:q: fauorabilior cã rei q̄ actoris iudicat. l. fauorabiliores. ff.de re.iur.l.vi. Sed ego dico q̄ si cã fauorabil'sit:p̃ualet fauor cãe z fauor rei p̃põderat:vt est tex.i.c.fi. j.de re iud.l.iter ptes.ff.de re iud. z tex.no.i.l.lege .iulia.ff.d manu: mi.Uñ cũ reo pcedat vt actori edẽ pellat fz cõem opinionẽ.a fortio ri hoc pmitti dz i talib⁹ causis fa: uorabilib⁹.d.c.fi.z lz ibi tñ loqua tur de quattuor fauorabilib⁹ cau sis.s.i mrimonio:dote:libertate:z testõ:gñal'r tñ i qual; cã fauorabi li pcedit ibi'nisi in cã fauorabili:z q̄ ibi exp̃munt gratia exempli di: cta sunt vt aperte ex modo loquẽ:

di colligitur ibi putat in matrimonio &c. & exēpla nō restringūt regulā c.i.j.ne cleri.vel mona.§. hactenꝰ. insti de gradi. Et hoc no. Spe. in ti.de teste.§.postq̄. ꝟ. sed quid si tot sunt. & doc.tradūt in.d.c.fi. Et ideo q̄ supradicta sunt non solū p viam extensiōis procedunt arguendo in fisci a fisco:vt cōiter doc.di cūt sꝫ etiā iure propo ꝟa sūt quia materiā fauorabilē ptinent. ¶ Secūdo pncipaliter fallit regula istiꝰ c.in vsurario q̄ actori edere tenet ad intentionem eiꝰ fundandā vt ē casus in clemen.i.§.ceteꝝ.de vsur Et circa istā limitationē ad intellectū dicte clemen.i. qrit de tribus. Pmo an habeat locū in iudeo. Secūdo q̄d si desijt esse vsurariꝰ. Tertio q̄d in alijs personis similibꝰ q̄dāmodo vsurarijs. ¶ Circa pmaꝫ q̄stionem bal.vꝫ tenere.l.i.§.ratio nes in fi.ff.d eden.dū exemplificat in iudeo dicens q si famulꝰ portauit pignus ad iudeum feneratorē & iudeus postea negat pignus sibi datū:cogit edere codices adfūdādam intentionem actoris. & hoc tenet glo.expresse in dicta clemen. i.in ver.Censura.quā ibi sequit. Pau.& Jmol. ¶ Jn ꝯtrium q non habeat locum in iudeo probat:qz in.dicta cle.dr q edere tenent & cōpelluntur censura ecclesiastica:q̄ est sententia interdicti: suspensionis:vel excōicationis in.c.querenti de ver.signi.& talis pena non cōuenit iudeo. quia nihil ad nos de his qui foris sunt c.gaudemus d diuor.ij.q.i.in.c.multi. ¶ Secūdo facit tex.in dicta cle.i.§.fi.vbi vꝫ loqui de his qui credere tenentur:& dic q si contendunt non esse peccatum exercere vsuras:debent puniri vt heretici:& glo.ibi in verbo heretticum:expsse dicit illā constitutionem in iudeis non procedere qz in illis prope non cadit heresis:et ista opi.glo.videt preualere quia posterior iuxta gl.in.l.filium i.§. sabinus.ff.ad trebel. ¶ Tertio qꝛ tex.in.dicta.clemen.i.§.ceteꝝ loq̄tur de vsurarijs qui fenus occulte exercet:vt apte ibi dr.ḡ non habebit locū in iudeis q̄ hoc palā faciūt:& oibꝰ se exhibent: vnde cū ꝟba pstitutionis non conueniāt:vt ex predictis pꝫ non dꝫ hr̄e locū cōstitutio.c.indemnitatibꝰ.§.penl. de elec.i.vi.l.illi.§.totiēs:vbi bar. ff.de dam.infec.cum simi. Et predictam opi.vr̄ tenere i terminis Florianus in.l.fi.C.de iude.vbi inquit q ordinariū locoꝝ nichil pñt contra iudeos respectu penaꝝ de quibus loquit tex.in.c.i.& in.c.quamq̄ de vsu.i.vi.& in.cle.i.de vsu.qꝛ ille pene non conueniū t iudeis:nā nihil ad nos &c.c.gaudemꝰ.j.de diuor. Et ex istis ꝟbis Flora. colligit Alex.de Jmol.q dispositio.c. quāq̄ non hēat locū i iudeo:& ita ꝯs consuluit se nis in conci.icipit. Super premissa dubitatione pari ḡ rōne infert ad propositū q clemen.i.non hēat locū i iudeo:exq̄ simul allegata sūt pdm̄ Floris Et de ista opi. Flora.meminit Jo.de ana.l.super his col.i.j.de iude.dicens illū apd Ferrariā ita consulmisse. Sꝫ tñ pdictis nō obstantibꝰ teneo pmā opi glo.in dicta cle.i. in ver.Censura.s q id ē sit in iude ꝓpter tex.in.d.cle.i.in ꝟ.Ceteꝝ qui ḡnaliter de feneratoribꝰ loquitur ḡ dꝫ intelligi ēt in iudeis vsurā exercentibꝰ:cum & ipsi vsurarij sint. xix.dist.in.c.si romanoꝝ.l.i.§.& generaliter de leg.prest. nam virtute sermonis generalis omnes in-

cludunt. etiã si maior ratio in vno ꝙ in alio videat. l. i. §. qđ autẽ. ff. de alea. l. in fraudem in fi. ff. de testa. mili. Et in casu nostro omnino eadem ratio in iudeo videt. ¶ Cõfirmatur hoc q᷑ iudei odio nobis sunt. c. cū nimis. j. de iude. liiij. di. in. c. nulla: magis enim odio si sũt ⁊ peiores alijs infidelibus reputã tur. i. q. i. in. c. nonne. ibi Peiores erga iudei ⁊ glo. ibi declarat: ergo non debent esse melioris conditionis ꝙ christiani sint: ꝗ̃ edere cõgũ tur: ita etiã tenet Domi. in. d. c. i. colũ. fi. de vsu. in. vi. circa fi. allego glo. in. d. clemen. i. in ver. Censura ⁊ sequitur Joh. de ana. in. d. c. super his col. i. nam quando materia potest iudeis conuenire: in constitutione canonum veniunt etiã iudei c. de terris. j. de deci. in. c. quanto ad fi. j. de vsur. quod procedit non solum in odiosis sed etiam in fauorabilibus. facit glo. i. dist. in. c. ius quiritũ: que tenet ꝙ iudei filios habeant in ptãte: idem glo. xxviij. q. i. in. c. iudeorum. ⁊ immunitas concessa a statuto etiam iudeis cõpetit: ita no. dicit Bal. in. l. spadonem §. iam aũt. ff. de excu. tuto. Et priuilegium securitatis datum vnicũ duobus socijs ẽt de iudeis intelligit scđm Ang. i. l. i. ff. ad. l. iuli. maiesta. ⁊ i. l. vtimur. ff. de sepul. viola Et idẽ ex omnibus predictis in proposito concluditur ꝙ cum editio que mandat fieri in dicta clemẽti. i. ꝯueniat etiã iudeis: i illis etiam locũ habere intelligit. ¶ Non obstãt allegata. s. in ꝯtrium ⁊ pͥmo ꝙ censura ecclesiastica non cadit i iudeis: q᷑ p idirectũ bñ ꝯuenit: ⁊ cadit i eis: vt gl. dicit i. ℣. Cẽsura. s. alle'. ⁊ a par i pcedũt indirecta excõicatio ⁊ directa. ca. quanto. vbi tex. no. j. de puileg. ⁊ tex. in. c. post miserabilẽ. j. de vsu. vbi etiã iudei ad restitutionẽ vsuraꝝ ꝯpellunt. ¶ Nõ obstat tex. i. d. cle. vnica §. fi. q᷑ veꝝ est ꝙ pena de qua loquit §. fi. nõ hꝫ locũ in iudeis: vt tꝫ gl. ibi in ℣. hereticũ. ⁊ bñ q᷑ illa nullo mõ cõgruit iudeis secus est i editione libroꝝ ꝗ̃ mandat fieri vt i. d. §. ceteꝝ: q᷑ illa ẽt iudeis ꝯgruit ṽ clarando vt. s. ⁊ hoc mõ concordã tur glo. ꝗ̃ in. d. cle. i. videntur contradicere. ¶ Nõ ob obstat ꝙ iudei palã vsuras exercẽt: quia ẽt sunt xp̃iani ꝗ̃ palã hoc faciunt vt ẽ. Mediolani apud nos: ⁊ ꝗ̃cunq; modo sit sic. d. cle. i. locum hꝫ. in xp̃ianis ita ẽ. dicendũ est in iudeis. ¶ Nõ obstat dictũ Floriã: q᷑ non est verũ isto casu p supradicta: vł cũ ipse alleget. d. cle. i. ita simplr dꝫ dictũ ei⁹ itelligi ꝗ̃ ad §. fi. cui⁹ pena non cadit in iudeo: sec⁹ ꝗ̃ ad §. ceteꝝ: p supradicta. ¶ Ad pͥm vł breuiter dicendum ꝙ. d. cle. i. habeat locum etiam in eo qui desijt vsurarius esse: hoc Bar. dicit p illũ text. in. l. pretor ait §. is ẽt p illũ tex. ff. de eden. Idem Bar. p illum tex. l. i quid sit fugitiuus i pnc. ff. de edil. edic. dicens ꝙ vsurari⁹ tñ dr: lꝫ desierit fenerari. Ad idẽ bonus tex. in. l. palã §. non solũ vbi bar. ff. de ritu nup. ⁊ vł ista cõis opinio quã Ange. sequit in. l. sicut §. superuacuum. ff. qui mo. pig. vel hypo. solu. ⁊ in disputatione sua incipit. Assẽsis miles: Roma. in. l. sequit. §. itẽ labeo. ff. de vsucap. Bal. in. l. improbum. in fi. C. de infami. facit tex. in. c. testimoniũ. in. ij. rñso. i ti. pͥmo sm Are. hic. ¶ Cõtrariũ tñ tenet Bald. in rub. C. de vsu. q. ij. dicens se ita consuluisse: quia per restitutionẽ vsurarum nomẽ vsu-

rariꝫ aboletur: allegat tex.in.c.cũ tu.in ver.donec.j.de vsu. Et repio ꝙ istã opinionẽ Bal.sequit̃ Lauren.de ridol. q̃ consuluit in repet. q̃stione cẽtesima.ꝟ.est ẽt q̃stio inter doc.de vsu. allegãt ẽt.c. quãꝗ de vsu.in.vi.in p̃n. Et hoc etiã approbat Roma.in conci.ccccuij.incipit. In casu ꝓposito facit tex. i.c. solicitudines.§.pe.j.de pur.cano. quem pro ista parte Are.inducit. ¶ Pro ꝯcordia Alex.de imo.distinguit in.l.i.C.de eden. ꝛ in.d.l.p̃tor ait.§.is etiã: ꝙ ante restitutionem vsuraꝝ vera sit opi.bar.que cõis est post factã vero restitutionẽ decisio Bal.procedat: ꝛ istã distinctionẽ prius originalit̃ tradit Joh̃.de ana.in.c.qr in oĩbus col. xxvi. j.de vsu.dicẽs verã eẽ opi.Bal.in casu quo loquitur.s.post restitutionez vsurarum: sed ante restitutionem qñ simpliciter desũt esse vsurariꝰ Bar.loquit̃ ꝛ ita ſm eum non ꝯdicunt: ꝛ ista distinctio vr̃ ꝯ intentionem.Bal .qui i dicta ru.C.de vsu. reprobat Bar.ꝛ ei directo ꝯtradicunt. ¶ Et tenendo cõem opi. ad tex.in.d.c.cum tu.dicit Are.ꝙ parum facit: qr veꝝ est ꝙ relaxat̃ suspensio vsurario restituente vsuras: non t̃ñ per hoc sequit̃ ꝙ infamia purget̃ ꝛ mala suspitio. Postremo Are. ip̃e aliter ꝗ supradictũ sit distinguit ꝙ si nulla apparet suspitio ꝯ emendatũ de crimine vsuraruz: tunc verum sit quod Bal.dicit. Sed qñ aliqua presumptio i surgit ꝯ ip̃m emẽdatũ fraus presumit̃: ꝛ tali casu opinio Bart. ꝛ alioꝝ ꝓcedat. ¶ Ut distincte ꝓcedamus in ꝓposita.q.considero duos casus. Primus est an constitutio q̃ in vsurario simpliciter loquit̃/habeat locũ in vsurario emẽdato de crimine. Et ista questio a ꝓposito nostro aliena, est: de illa Bar.loquit̃ in.d.l.quid sit fugitiuus in princi.ꝛ in.d.l.palã. Bald. in dicta.rub.C.de vsu.cũ aliis.s̃.alleg. Et probabilis vr̃ illa distictio an vsure restitute fuerint vel non: vt supra dixi ſm Alex. ꝛ Joha. de ana. ¶ Sc̃da casus est an vsurariꝰ qui desijt vsurarius esse teneatur libros edere ſm quod dicitur in.d cle.i.de vsu.et ista questio non decidit̃ ex supradictis: lz a doctoribus inculcet̃. ¶ Pro decisione huius questionis habemus considerare verba q̃ habent̃ in.d.cle.i.ex quibꝰ pz ꝙ duo necessaria sint vt libros cogatur redere. Primo req̃ritur ꝙ vsurarius sit vt per Cardina.conci.cxix.duo sunt.colũ.xix in prin. Sc̃do ꝙ ꝓ restitutiõe vsurarũ ꝯueniatur: vt colligit̃ ibi ad exhibendũ: cũ de vsuris aget̃.non ergo vsurariꝰ simpliciter tenetur edere: sz tunc demũ cum agitur d̃ vsuris: vñ si ꝯtra vsurarium agat̃ ex contractu vẽditionis vel ex alia causa que non recipiat vsuras nõ cogitur vsurarius: ita ibi voluit. Pe de ancha.ꝛ.Cardi.in.d.§.ceterũ in.i.q.post Lap. Et hoc ẽt exp̃sse decidit bal.in.c. clerici col.fi.ꝟ. sz nunq̃d.j.de vita hone.cler.dicẽs ꝙ si agatur ꝯ vsurariũ ad aliũ effectum ꝗ ad restitutionẽ vsurarũ non tenetur edere. Ex quo enim ñ concurrit qualitas q̃ in dicta cle. i.requirit̃: non dz habere locũ dispositio: vt no.Jo.an.in.c.i.de homi.li.vi.in nouella. Bal.l.l.si quis nõ dicã rapere col.iij.C.de episc.ꝛ cleri.ꝛ in.l.hi qui ad ciuilia.C.de appel.ꝛ bal.in.l.i.§.ait p̃tor.ff.ne quid in flu. publi.cum si.ꝛ ideo in proposito ꝗuis retineret nomen

vsurarũ ille q̃ desijt exercere vsu-
ras vt Bar. dicit in locis.s̃.alleg.
hoc tñ non sufficit: vt libros com-
pellantur edere: nisi agatur pro re
stitutione vsurarũ. vnde si fuit fa
cta restitutio vsurarũ prout Bal.
loquit̃: verũ est vt non cogat̃ ede
re: hac ratione q: non agit̃ de vsu-
ris: ante restitutionẽ vo si conue-
niat̃ p vsuris ad editione librorũ
scriptoꝝ tempore q̃ erat vsurari⁹:
edere tenetur. d.l. pretor ait in §.
is etiã. vbi Bar. ff. de eden. Sive-
ro ꝯuenitur p libris factis postea
q̃ desijt esse vsurarius/non tenet̃
edere dupli ratione: q: non agit̃
de vsuris: ⁊ q: non est vsurarius:
nec ab vsurario conscripti sunt: et
ita declarat̃ iste articulus: q̃d no.
¶ Circa tertiũ dubiũ ꝯcludendũ
est q͡ .d.cle.i.§.ceterũ licet in vsu-
rarijs loquatur: extẽdit̃ tñ locus
habet i alijs psonis odiosis simi-
libus quodãmodo vsurarijs: vt
sunt publicani: naute: caupones:
stabularij: ita no. voluit Bal. in.l.
dissolute. C. de cõdi. ex lege: dicẽs
idẽ eẽ q̃d in vsurarijs: q: est eadẽ
ratio. Et hoc sequit̃ Alex. ꝯ imol.
et moder. in.l.f. C. de edẽ. facit tex.
in.l.i.§.i.ff. nau. cau. sta. in.l.i.§. di
xerit aliquis in.l. quante. ff. de pu
bli. ¶ Sed tamen contrarium vo
luit Roma. in.d.l. quante: de quo
Alexã. non meminit in.d.l.i.C. de
eden. Mouet̃ Roma. q: dispositio
d.cle. odiosa ẽ ⁊ penalis: ergo non
debet extendi.l. si vero.§. de viro
ff. so. ma. et in regula odia de re.
iur. in.vi. et istã opi. Roma. cõtra
Bal. vrgenti rõne videt̃ seq̃ Are.
hic: q: dicta cle. loquit̃ qñ contra
vsurariũ agitur de vsurariis: vnde
si vsurarius p alio dolo vel frau
de ꝯueniret̃/non teneret̃ edere: vt
no. ibi. pe. de anch. ⁊.s̃. dixi: ergo
dicẽdũ ẽ q͡ supradicte psone si co-
gant̃ edere. q: cum eis nõ agit̃ de
vsuris vt i.d.cle. i. reqrit̃. ¶ Cõfir
mat̃ hoc: q: in vsuris verlat̃ deli-
ctũ: ex quo vsure oĩno phibẽt̃. c. q:
in oibus de vsu. Sed in psonis su
pradictis nullũ est delictum: cum
iure pmittẽte eoꝝ artẽ exerceant
ideo in talibus diuersa rõ vr̃. facit
tex. in.l. q̃d sit fugitiuus.§. apud
labeonẽ ⁊ quod ibi Bar. ff. de edi.
edic. vbi inq̃t q͡ statutũ in vsura-
rio nõ hꝫ locũ in eo q̃ ꝯctum facit
pzma facile licitũ: lꝫ in ꝟitate sit i
fraudẽ vsuraꝝ: q̃uis ꝙ publicani
naute et similes i eoꝝ ꝯctib⁹ frau
dẽ sepenumero ꝯmittant: ex quo
tñ vsurã patẽter nõ exercẽt s̃m for
mã ꝯctus non veniũt sub dispositi-
tione. d.cle.i. q̃ de vsuris loquitur
ita arguit Are. hic. ¶ his non ob
stãtib⁹ ñ puto descẽdẽdũ ab opi.
Bal. q̃ approbat̃ cõiter: ⁊ sustenta
bilis vr̃: nã i illa materia editiõis p
cedit̃ de similib⁹ ad similia.l. q̃dã
§. nũmularij.l. argẽtarij.§.i.ff. ꝯ
edẽ. facit tex.i.l. si q̃s ex argẽtarijs
§.i.ꝟ. nã ⁊ si pĩes eo. ti. ⁊ i.l.i.§. ꝯ
rõnib⁹. ff. de tutel. ⁊ ra. distrah. et
satis similes vsurarijs sũt publi-
cani: naute: ⁊ alij supradicti: de q̃-
bus lex mı̃tũ suspicat̃: ⁊ lꝫ aliq̃ dis
similitudo inter eos ꝯsiderari possit:
nõ refert satis ẽ ei sbesse similitudinẽ
respectu p̃sumptionis fraudis de
q̃ agit̃: ex eo q̃d no. dñs Abb. in.c.
trãslatio. de ꝯsti. in.c. queadmodũ
de iureiurã. ¶ Nõ obstãt allega-
ta in cõtrariũ. Et primo q͡ in pe-
nalibus non fit extensio vt Roma.
dicit q: ꝯtrariũ est verũ: cũ etiã in
penalib⁹ extensio fiat. glo. ordina.
ria in.l. si q̃s id q̃d. ff. de iuris. om.
iudi. tex. in.c.i. vbi Bal. q̃ fuit pma

causa bnfi.'amit. Et maxime hoc procedit qñ agit̃ de pctõ euitando et de salute aie: prout vr̃ loqui tex. in. d. cle. i. Nã tunc extẽsio fit etiã in materia odiosa ⁊ penali: vt no. tradit Jo. an. vbi Abb. multũ extollit in. c. ex tenore. J. q̃ filij sunt legiti. Abb. i. c. quesiuit. de diuor. Anto. de butrio in. c. ad eminẽtiã ad fi. J. de sentẽ. excõi. Bar. in aut. sacramẽta puberũ. C. si aduer. vẽdi. col. per. ¶ Non obstat qđ dicit Are. s. ꝙ dicta cle. restringit̃ quando agit̃ de vsuris: q: verũ est: ⁊ supra dixi: sꝫ dico ꝙ similitudo hoc mõ ꝑcedit. s. qñ agit̃ cõtra publicanũ vel nautã in ptinẽtib⁹ ad eorũ exercitiũ: nã facta eq̃paratione inter istos et vsurarios: sicut vsurarius dũtaxat tenet̃ edere qñ cõtra eũ agit̃ de vsuris: ita ⁊ isti edete tãtũ debẽt: qñ q̃ritur de aliqua extorsione ⁊ fraude p istos ꝯmissa in eoꝝ exercitio/de quo lex multũ suspicat̃: ⁊ ita verisimile est Bal. intellexisse. ¶ Nõ obstat ꝙ ꝯditio istorũ non sit reprobata: q: editio fit pp fraudẽ q̃ presumit̃: ⁊ hec sinistra ⁊ mala suspitio militat ita i istis sicut i vsurarijs: an hoc sufficit vt argumẽtũ a simili ꝑcedat per supradicta. ¶ Ultimo nõ obstat tex. in. §. apud labeonem: q: lꝫ isti non ꝯprehẽdunt̃ ex ṽbis: tñ ex mente. d. cle. satis vident̃ ꝯprehendi vel saltẽ p extensionẽ ex similitudine rõnis. ¶ Tertio ꝑncipalit̃ fallit rõe officij vt in argẽtarijs q̃ cogũtur edere ẽt si cũ illis cõtrouersia sit. l. argẽtari⁹ in ꝑn. l. pretor. ait in ꝑn. ff. de eden. ¶ Item in nũmularijs q̃ argẽtarijs similes sunt: vt dr̃ in. l. quedã. §. nũmularios. ff. de eden. ⁊ hoc clarum est. ¶ Sed apud doc. magna dubitatio est. An hoc ꝑcedat in mercatorib⁹ nr̃i tẽporis: vt ad similitudinẽ argẽtarioꝝ rationũ suaꝝ codices exhibere teneant̃: ⁊ cõis v: de᷑ opi. ꝙ sic: quam originalit̃ tenuit Jaco. butri. in. l. i. C. de eden. vbi Bar. Ang. Saly. hoc sequuntur. Idẽ ibi approbat Frãci. de alber. Floria. Alexan. de imol. Moder. Idẽ Jac. butri. ⁊ Bar. in. l. quedaꝫ in prin. Jaco. butri. ⁊ Alberi. col. iij. i. i. §. editiões. ff. d eden. Ant. de butrio Cardi. ⁊ Abb. hic: ⁊ Cardi. in clemẽ. i. §. ceterũ. in. v. oppo. de vsur. vbi dicit ꝙ hoc dictũ cõiter seruat̃. ⁊ Bal. hoc idẽ sequtur in rub. C. de ꝯsti. pec. col. fi. ⁊ ista est cõis opi. vt hic dicit ẽt Aret. q̃ potissime hac rõe fundatur: q: in talibus mercatorib⁹ ⁊ artificib⁹ consuetudo inoleuit vt oia que cũ eis agunt̃ i eoꝝ codicibus ipsi scribãt vñ ꝯhentes cũ eis tacite ipsis mãdare videntur ꝙ scribãt prout ab eis fieri ꝯsuetũ est. ar. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pigno. actio. Et i. l. ticianus. ff. qđ cũ eo: q̃ tñ iura loquunt̃ in ꝯsuetudine mandantis: in casu nr̃o vero agit̃ de consuetudine ei⁹ cui fit mãdatũ vel de generali consuetudine. Uñ ꝑ ista cõi opinione melius facit tex. not. ⁊ qđ ibi Bal. in. l. fi. C. de fideiusso. quẽ adducit Are. hic: ⁊ Alex. in. l. i. C. de eden. sꝫ illũ prius allegauit Bal. in rub. C. de cõsti. pec. col. pe. facit ẽt text. in. l. si pignore. §. fi. ff. d pig. actio. in. l. qđ si nolit. §. qui assidua. ff. de edili. edic. l. l. iij. ff. de spõ. in. l. manumissio per lictores. ff. de manu. vind. Et ad hoc etiã dictũ Inno. in. c. olim. de ṽ. sig. vbi inq̃t ꝙ i cõtractib⁹ ⁊ i qualibet materia dispositio regulat̃ a cõsuetudine: qđ dictũ refert ⁊ sequit̃ dñs. Abb. in. c.

certificari.de sepul.in pri. ad hoc etiã qđ no.Bart.p illũ tex.l.i.C. de iure fis.li.x.Domi.Abb.p illũ textũ.z ibi late Moder.in.c.cum oẽs.de cõsti.Bar.p illũ textũ in.l. si pri⁹.§. recte placuit.ff. de aqua pluuia.arcẽ.cũ si. ¶ Ista ratio q̃ cõiter approbat:nõ vr̃ esse sufficiens. Primo qz negari põt ꝙ sit talis ꝯsuetudo:z allegãti talẽ ꝯsuetudinẽ incũbit on⁹ probãdi.l.prescriptiõe.cũ glo.C.si cõtra ius vel vtili.pub.no .Bar.in.l.de quibus ad fi.ff.de legi.et in.l.oẽs populi. ad fi.ff.de iusti.z iure. ¶ Secũdo nã dato ꝙ sit aliqua cõsuetudo illa inducta est in fauorẽ scribentiũ qui ad eoꝝ vtilitatẽ scribũt:vñ nõ debet in odiũ ipoꝝ retorqri:vt ad fundandã intẽtionẽ aduersarij libros suos edere cõpellantur.ar.l. qđ fauore.C.de legi. Cõfirmatur hoc.qz cõsuetudo cõtra ius cõe q̃lis ista esset est stricti iuris : vñ extẽdi nõ dz per ea q̃ Inn. tradit in c.dilecto.de offi.archi.z qđ voluit glo.in regula odia.de re. iu.in.vi. Bar.in.l.i.§.si q̃s hoc infdicto.ff. de itine.actuq3 pu̇a.cũ si.z in ꝓpo sito videt casus difficilis.Nã si consuetudo itroducta sit vt mercatores p eoꝝ instructione rõnes scribãt:durũ est z rigorosum vt trahatur ad aliũ casum.s.vt exhiberi rõnes debeãt ad instructionẽ alterius in p̃iudiciũ scribentiũ. Et iura q̃ pro cõi opinione adducũtur:loquũtur i consuetudine g̃nali q̃ generaliter attẽditur : cũ magna sit auctoritas cõsuetudinis.Nos vero loqmur de consuetudie scribẽtiũ que est facti:z non facit ius vt declarat Anto.de but.in.c.fi.in.x. carta de ꝯsue.Are.cõci.xi.Incipit procedendũ est.col.pe. Et lz talis

p̃riu ata ꝯsuetudo sepenũero consideret ad interp̃tandũ voluntatẽ vt in.l.si seruus pluriũ.§.fi. de legat.i.l.mela.de ali.et ciba . lega.l. cum alimẽta eo.ti.cũ si.Non tñ ex tali consuetudine facti ostẽdit voluntas ꝓut esset in isto casu:quia mercatores scribẽtes voluerũt sibi ꝓpsis ꝯsuluere:nõ aliis in ipsoꝝ p̃iudiciũ.ar.c.sup hoc.de renun.l. cũ de idebito.ff.de ꝓba.z act⁹ scribẽdi nõ dz operari vltra intentionẽ.l.non oĩs.ff.si certũ pe. ¶ Nec ob.si dicatur ꝙ ex tali cõsuetudie scribẽdi q̃ facti eẽ dr̃ postea insurgit z ꝓducit consuetudo g̃nalis q̃ facit ius et notoriũ iducit:qz vt.s. dixi:talis ꝓuata cõsuetudo scribẽdi ad ꝓpriã vtilitatẽ nõ dz producere ꝯtrariũ effectũ vt in p̃iudiciũ eius q̃s necessitet/cũ eni sit stricti iuris extra casũ suũ non extendit. Cũ ergo non sit consuetudo ñ p̃t argui tacitũ mãdatuz/et sic cessat fundamentum cõis opinionis. Et dato ꝙ mãdatũ etiã exp̃ssuz interuenisset/mercator q̃ scribit non ꝓ executione mandati/s3 ꝓ interesse z vtilitate ei⁹ videt scribere ar.l.si cões.ff.de neg.ges. Et qđ no.bar. in.l.duo fratres.ff.de acq̃. hered. et in.l.modestinus.ff.de solu.in.ħ. principa.arti . et latissime deducit Are.hic.Et lz ip̃e sequat cõmunẽ opinionẽ remouẽdo hanc rõnem/ qz cũ ista obligatio inducat ex cõsuetudine/ nõ attẽdit intẽtio scribẽtis.S3 vltra intẽtionẽ ex necessitate cõsuetudinis q̃s astringit. Dico ꝙ istud nõ est verũ/qz nulla videt cõsuetudo i isto casu vltra itẽtionem scribẽtis p supradicta. ¶ Scđo ꝓ illa opi.cõi dñs Io.petrutius in.d.l.i.C.de edẽ. inducit tex.in.l.p̃tor ait.in pri. ff.de eden.

dū ibi dr argētarij edere cogūtur qꝛ cum singulorum rōnes conficiant equū fuit id qđ mei cā cōficit l eū quodāmodo istīn michi edi. Nā ista rō vtiqꝫ militat i mercatoribꝰ nostri tp̄is/ergo idē vr dicēdū: pre serti cū sit rō scripta expsse in lege Sed dupliciter rn̄deri pōt. primo qꝛ tex. in. d. l. p̄tor. nō ponit rōnem fi- nalē. Sꝫ ponit in. l. argētarius. §. i. ff. eo. ti. vbi due rōnes colligunt que nō vidētur hr̄e locū in merca- toribꝰ. ¶ Scđo. qꝛ verba. d. l. p̄tor nō cōueniūt mercatoribꝰ. Nō eñ ipsi rōnes scribūt aliorum cā: sꝫ pro eorum instructiōe. Nec mercatores rōne officij singulorum rōnes cōscri būt: sꝫ p eorum dūtaxat vtilitate. ¶ Tertio ſm Areti. hic: et Alexā. in. d. l. i. facit tex. in. d. l. argentariꝰ. in prin. vbi due rationes adducun tur in argentarijs. quia publicuꝫ est eorum officiuꝫ / qꝛ in scribendo pricipalis eorum opera versatur Vñ in mercatoribꝰ sufficit alteram rō nē pcedere. §. affinitatis. insti. de nup. Ad hoc etiā rn̄detur. Primo qꝛ text. ibi loqtur copulatiue. Vñ reqritur ɔcursus vtriusqꝫ rōnis. l. si heredi. de cōdi. insti. in. c. is qꝫ. et in. ca. plerisqꝫ. vbi glo. de elec. in vi. Et hac rōne attēta etiam prīa rō sola sufficeret: et sic qlibet hñs officium publicū ɔpelleret edere: qđ tñ nō videt ita expeditū. ¶ Se cūdo qꝛ rō scribēdi nō videt proce dere in mercatore. Nā opera eorū est in mercantijs p̄ncipalit: vt no. Bar. in. l. semp. §. negociatores. ff. de iur imu. nō i scribēdo. ¶ Quar to ista communis opinio satis p- bari videtur in. l. quedam. §. num malarios. ff. de eden. Ubi quod di ctū est in argētarijs ad nūmulari os extēditur ex sola rōne scriptu- re. Ita videt ergo in mercatoribꝰ dicendū: qꝛ verba iurisconsulti et rō posita l. d. §. nūmularios bene cōuenit mercatoribꝰ. ¶ Sed rn̄de ri pōt q in mercatoribꝰ non sit rō q in nummularijs repitur: nō eñ sunt similes. vt glo. in. d. §. nūmu- larios. Et qꝛ opa mercatorum nō est pricipalr in scribēdo vt. s. dictū est Cōtrariā vero opi. plerīqꝫ doc. se quūtur Jac. de bella. et Bal. in. d. l. i. v. sꝫ iuxta hoc qro: et in. l. i. col. ij. ibi caue tibi de falsa cā. Et ideꝫ Bal. in. l. i. §. rōnes. v. extra quero ff. de eden. Ang. in. l. argētariꝰ. in prin. ff. de edē. Pet. de ācha. in cle. i. de vsu. Joh. de imo. hic cōcluden tes mercatores nō teneri ad exhi- bendū eorum rōnes. mouētur preci- pue. Primo qꝛ in argentarijs erat consuetudo vt ipsi rōnes ɔscribe- rēt: et tñ vt ipsi cogant edere man datū reqritur. l. si qs ex argentari is. §. ptinere. ff. de edē. ergo dat in telligi q sola ɔsuetudo q in merca toribꝰ allegat nō sufficit/nisi etiaꝫ mandatū accedat. Ad hoc respon det Alex. in. d. l. i. col. ij. q. §. ptine re quatenꝰ ibi mādatū exigit: pro cedit in his q cū argētarijs nō cō- trexerūt. Nā lꝫ interesse p̄tendant editionē petere nō pñt: nisi ab eis mandatū fuerit. Secꝰ vero in ipis ɔtrahētibꝰ. qꝛ rōne cōsuetudinis tacite mādare vidētur: per ea que supradicta sunt. Et iō in eis nō re- quirit aliud mandatū. Ista respō sio multū restringit tex. in. d. §. p- tinere. immo videt ɔtra illū tex. q videt loq etiā in ipsis cōtrahenti- bus inducēdo hoc modo. Nam in §. prime precedēti ex hoc edicto regula ponitur q ex illo edicto a- ctio cōpetit ad id quod interest: et ista regula clarū est q habet locū

in ptrahētibus cū argētarijs. De inde infert q si interesse cōsideraf ergo edicto fit ei ad quē ptinet. in ver. pertinere declaraf: et interptatur verbū ptinere. ergo intelligitur fm §. qui interptaf. §. i. de fili ante do. instru. na. Et sic habebit locū in ipsis ptrahentib' sicut i alijs vt procedit. §. ex hoc edicto ¶ Uñ respōderi formalif pōt q §. ptinere intelligif gñaliter vt dixi: et dū df ibi rōnem ad me ptinere si tractaueris ea me mādāte. Nam verba ista satis verificātur in eo qui simplicif ptrahit: q̄ tacite mādare videf: vt. s. sic ergo me mandante expsse vel tacite ptrahēdo. Nā tacitū mādatū expresso eq̄paraf in l. q̄ patif. ff. manda. Inno. in. c. ex parte decani. de rescr. Ista respōsio parū differt a prima: et videtur dubia: qz si. s. loq̄tur de ptrahentibus/ et tñ req̄ritur mandatū: daf intelligi q illud mandatū q insurgit rōne ptractus non sufficit: sed formalif mandatū debeat interuenire: nō cogitandū est. ¶ Scdo pro ista parte arguif: qz spāle est i vsurario/ vt rōnes suas edere teneaf vt in cle. i. §. ceterū de vsu. ergo in ptrariū erit ius cōe. dñs Alexā. in d. l. i. rñdet dupli'r. primo fm Cardi. in. d. cle. i. §. ceterū. in. v. oppo. q spāle sit in vsurario q̄ secrete feneraf. Nos vero loq̄mur in mercatoribus publicis. facit tex. in. d. cle. i. ibi occulte ineunt. Ista differētia q̄ fit inter vsurariū publicū et occultū nō videtur habere locum in. d. cle. i. Cū enim ibi vsurarij cogātur edere: debet probari ista q̄litas q vsurarij sint i xta no. per Jo. an. in. c. i. de homi. in. vi. Bar. in. l. diuus. ff. de testa. mili. Bal. in l. si quando. C. vnde vi. cum si. et Cardi. in terminis hoc dicit in. d. cle. i. §. ceterum. in. i. q. et idē Car conci. cxix. allegato. s. col. xv. i pn. Roma. hoc probat i cōcilio. ccxxvi Incipit vltra pudie allegata col. t. in fi. Hoc probato nō erit differētia: an sit publicus vel occult': qz ibi loq̄tur tex. quoad restitutionē vsurarum: vt dicif ibi cū de vsuris agif: et ista restitutio parif ab vtroq debetur. Preterea quādo fit talis differentia: iura de manifesto expsse dicūt. c. q̄m. de vsu. in. vi. Et tex. ibi simpliciter dicit feneratores: ergo simpliciter intelligitur. ¶ Nec obstat dū dicitur ibi occulte ineunt. qz loquitur quo ad pbationē: et hoc etiā potest in publicis vsurarijs cōtingere. Itē clarū est q illa clem. habz locū in publico vsurario/ dū gñaliter loq̄tur: ergo videf spāle in vtroq vsurario: qz vna determinatio rc. Scdo respondet Alex. esse spāle ibi/ vt nō solū libz ū rōnum/ sed etiā oēm cedulā edere teneatur/ vt sentit glo. ibi i. ver. cōpellēdi. in. d. cle. i. §. ceterū. vbi Car. i. v. oppo. Idē Ang. in. l. si quis. §. rōnem. ff. de eden. et dñs Abb. hic. et hoc idē voluit Bal. in c. clerici. in fi. col. de vita et honest. cleri. et Cor. in cōcilio. cxix. s. allegato Sed argētarij et mercatores dūtaxat rōnes cogūtur edere. l. ptor. in prin. iuncto §. rationē. in. l. si quis ex argentarijs. ff. de eden do. Ista solutio diuinat: quia in textu nullum verbum decedulis et tex. ibi de rationibus simpliciter loquitur: ibi suarum codices rationū. sicut loquitur iuriscōsultus in. d. l. ptor. et in d. §. rōnē Cū ergo eodē modo iura loquanf: nō possunt diuersi mode itelligi absq diuinatione. Unde plerics alij

Moder.in .d.l.i.rñdent speciale esse vt vsurarij cogant edere ad detegēdū eorum turpitudinē et fraudē Cū alias lz edere qs cogat/nō teneat casu quo eius turpitudo detegat.l.ij.§.diu vel prio.de iure fisci Bal.et alij in.l.fi.C.de edē.¶ Ista rñsio videt dubia.qr editio tñ dz fieri cū agit de vsuris .d.cle.i.non ergo videt eē in ꝯsideratiōe q de tegat turpitudo:qr tūc indistincte tenerētur edere:ēt si nō agerent de vsuris. ex quo eadē rō locū hēret vt detegeretur turpitudo.¶ Preterea vt cogat vsurarius edere dz prius constare ipm esse vsurariū:vt s.dixi.Nō ergo fit editio vt detegat turpitudo:cū sit ꝑus detecta. vt per Car.in cōci.cxix.s.allegato Sz fit adhoc vt sup restitutōe vsurarum conuincant. Itē ꝯsiderandū est q rō illa turpitudinis detegende nō videt eē in cōsideratione.qr doc.q hoc dicūt loquuntur in eoq simplr edere tenet:puta in actore q tenet edere reo ad pbandū exceptionē.et hoc non hz locū qn eius turpitudo detegitur.qr tūc eqtas cessat/et qr indefinita nō eqpollet vniuersali vbi non est eadē rō:sed ista interptatio nō cadit in vsurario:exquo lex specialr de ipo loqtur et figit pedes disponendo q edere teneat.¶ Tertio benefacit tex:in.l.argētari9.in pn.fm Ang. ibi.ff.de edē.vbi argētarij tñ cogūtur edere nō alij similes.Nam mercatores nō vidētur argentariis siles.vt p gl.in.l.qdā.§.nūmularios.ff.de edē.ergo vr q non cogant edere.¶ Sz rñdetur q data cōsuetudine dicūt similes:vt no. Bar.i.l. nuda.col.fi. ff.de dona.et glo.in.§.argētariorum.in aut.de fideiusso.Ad hoc bñ facit tex.in.d. l.quedā.§.nūmularios.Satis est eni q silitudo sit in eo de quo agitur:vt p Abb.in. c.translato.s.de cōsti.¶ Quarto qr rō q in argētarijs assignat est q: eorum officiū est publicū in.d.l. argētari9.in pn.q rō cessat in mercatorib9:Sed dic fm Are.hic.et Alex.i. d.l.i.q due rationes ponūtur in.d.l.argentarius in pn. Prima q offm eorum est puplicū.Scda q eorum opa est i scribēdo:vnū sufficit q vna habeat locū.§.affinitatis.insti.de nup.Cōfirmo p.§.nūmularios.i. d.l.quedā.vbi extēsio fit ad nūmularios q nō hñt offm de publico/ex ea rōne tñ qr scribūt:q militat in mercatorib9:vt.s.dixi.Pro ista parte aliqb9 medijs arguit et respondet Areti.vt hic p eū.Ex qbus oibus ptz q articulus disputabilis est. Retenta tñ cōi opiniōe:a q in pratica nullo mō recedēdum est.Limittat pmo fm Abb.hic nō pcedere in libris quos mercatores domi secrete pro eorum instructiōe retinēt.Nā tales edere nō ꝯpellūtur qr sunt eorum ppria instra fm Abb. Sed Alex.in.d.l.i.col.ij.reprehēdit hoc dictū.Nā non videt bona rō:istrumēta ppria sunt/ergo nō tenētur edere:ptz in argentario q edere tenet:et tñ instra sunt ppria eius.l.pretor in pn.vbi glo.in v.meum.ff.de edē.Sed certe ista respōsio debilis videt:qr dñs Abb.cōsiderat q in talib9 libris secret; cessat cōsuetudo/et nō hz locū mādatū.Cessante ergo ꝯsuetudine/ratio est bona:qr ppa instra qs non tenet edere nisi mandatū accedat. qd non ē talib9 libris .Et hoc idē no.Cardi.in.d.cle.i.§.ceterum.in.v. oppo.in fi dū.inqt q mercatores non tenēt edere memoriale ecaūs

sed tm librum quē hn̄t publice. Et i vsurario spāle est vt oēm scripturā exhibere teneat. Et idē vetene re Bal. in. l. i. §. rōnes. ff. de eden. dum loquitur ibi de bastardello. ¶ Scdo fallit qn̄ imediate contra mercatorē allegat cōsuetudo scribēdi: qz tali cōsuetudine non probat mandatū. Secus si allegatur mādatū: & ad pbandū illud inducatur ɔsuetudo s3 Pau. de castro qui ita cōem opinionē intelligit i d. l. i. per no. in simili in. l. si certis annis. C. de pactis. et in. l. cū de in rem verso. ff. de vsu. ¶ Tertio qn̄ cōstaret: nec mādatū etiā tacitū interuenisse a cessante ratione Doc. ita Bar. in. d. l. qdam. in pri. ¶ Quarto qn̄ peteñs editionē nō pretendit interesse: vt. j. dicā de notario vbi melius cadit. ¶ Quito fallit qn̄ libris mercatoꝝ nō adhereт fides. Nā tūc s3 Are. a mercatoribus editio nō petit vt dr in. d. §. nūmularios. Dicit Sozi. in. d. l. i. ad fi. ꝙ videtur ista limitatio Are. ɔtra intētionē Doc. q̄ dicūt ꝙ in mercatoribus sufficit illa rō: qz rōnes ɔficiūt ergo aliud non reqrit si illa ratio sufficit: & sic nō videt necessarium ꝙ libri plenā fidē faciāt. Sed dic ꝙ Doc. dū cōsiderāt vnā rationē excludunt tm̄ aliā rōnem. s. ꝙ non reqratur offm̄ de publico nō ꝙ libris nō daret fides. Est tn̄ verum qđ Bar. in. d. l. qdam. in pn̄. vr̄ velle ꝙ indistincte mercatores debeāt edere: l3 eoꝝ libris nō tribuat plena fides. et hoc t3 ipse Are. in. vß. col. hic: idē firmauit Cardi. in. d. cle. i. §. ceterū. in. v. oppo. et sentit Ang. in ɔcilio. cclxxiiij. Incipit ex themate. col. iij. et in. d. §. nūmularios. & pro ista cōclusione facit qz rō que est vt mercatores cogātur edere. s. ɔsuetudo & tacitū mandatū militat & pcedit: q̄uis plene libris nō credat. Nō obstat. §. nummularios. qz s̄m Are. sufficit pma rō q̄ ibi ponitur. s. qz rōnes scribūt §. affinitatis. insti. de nup. Uel ibi dū dr ꝙ ad libros nūmulariorum recurritur: nō dr hoc p rōne s3 incidēter nec decisio sup hoc fundatur vt satis ibi pt3. Et no. ꝙ libris mercatoꝝ dat fides de consuetudine ꝑ Fede cōcilio. cxix. incipit nulli dubiū est circa fi. Et vide de probatiōe huius cōsuetudinis Aret. cōc. xliiij. incipit in ꝑposita ɔsultatiōe. Et stāte tali ɔsuetudine vel statuto: incidēter tria vtiliter notāda sunt. ¶ Primo ꝙ indistincte talis ɔsuetudo vel statutū non valet nō distiguēdo q̄litatē vel qualitatē mercatoꝝ: qz p̄staret occasionē ad malum. Bal. no. in. l. i. C. de ɔfes. col. iiij. in pn̄. ibi: si aūt consuetudo esset indiscreta: & seqtur hoc late dn̄s Abb. in. c. bone. el. ij. col. fi. de postu. pla. Alexā. in. l. qdā. §. nūmularios. de eden. ¶ Scdo talis ɔsuetudo vel statutū intelligit vel interp̄tatur in hisq̄ respiciūt mercantiā/ nō in alijs q̄ mercatores extra mercantias scribunt. ita no. voluit Jo. an. in addi. Spe. de instru. edi. §. nūc vidēdū: circa pn̄cipiū magne additiōis: ar. l. iij. §. et hoc edicto. ff. nau. cau. Et scdm istā declarationē ɔsuluit Roma. i conci. cciiij. incipit p discutienda. col. ij. & in conci. seq. ccv. incipit in pūcto ꝑposito: col. ij. in pn̄. & Are. in. d. ɔci. x. iiij. Roma. in. l. admonē di. col. xvi. facit q̄d no. Bal. in. l. fi. C. ad macedo. et i. l. ij. col. ij. de constitu. pec. cū si. ¶ Tertio quod dicit Jo. an. in. d. additione: ꝙ dicta cōsuetudo habebit locum etiam

si producat scriptura extra territorium. Satis est enim quod fuerit facta in loco vbi viget tale statutum: allegat. l. i. de emancipa. libro. c. cum dilectus. de fide instru. Et idem tenet Anto. de but. in. c. ij. de fide istru. colum. i. et Bal. generaliter idem dicit in l. si non speciali. per illum text. C. de testa. mili. et in. l. exemplo. C. de proba. et in rub. C. de fide istru. col. ij facit quod no. bal. in. l. ij. col. ij. C. de consti. pecu. ¶ Quarto principaliter limitatur regula huius tex. non procedere si iudex ex officio velit reum cogere ad edendum. Nam ex causa pot secundum Do. de rota in decisione. cccviij. incipit Licet pars in nouis. alias. cccxij. et est. v. in ti. eo. de probationibus in nouis. Et idem tenet Inn. hic: dummodo actor iuret quod non alio calumniandi hoc a iudice petat. et iusta causa erit si actori facultas probandi absque culpa eius periisset: vt no. Spec. de istru. editio. §. videndum. ver. ex premissis. et ita tenet Ant. de but. Imol. et do. Benedicius Capra hic. Alex. de Imol. in. l. fi. C. de edē. plus voluerunt moderni quidam scribentes hic quod vbicunque aliter probari veritas non potest: absque alia causa iudex ex officio reum cogere possit. Ad hoc bene facit quod voluit no. host. et alii sequuntur l. c. i. J. de testi. cogē. quod priuilegiati ne cogantur dicere testimonium non gaudent priuilegio: quando aliter veritas non pot probari. quod etiam voluit Spec. de testam. §. de testium compulsione. in prin. sequitur Anto. de but. in. c. cum a nobis. colum. fi. et i. c. cum nuncius. colum. fi. J. ti. tu. i. Et hoc expresse tradit gl. xxiij q. ij. c. fi. in ver. occultorum. et fuit ista opinio aliquorum ex Do. de rota in loco. s. allegato. Sed contrarium indistincte tenet hic do. Abb. quod iudex nullo modo ex officio etiam causa subsistente reum cogere possit: mouetur quibusdam rationibus de quibus hic per eum. Et hoc etiam sequitur et efficaciter probat Are. cum quo simpliciter transeunt nouissimi scribentes. Et istam opi. contra communem sequitur etiam hic dominus Maria. sozi. motus ex aliquibus rationibus adductis per Are. hic. et ante istos Moderniores in ista opinione fuit Bal. hic. ¶ Pro concordia plerique mo. in. l. i. C. de eden. distinguunt considerando tres casus Primus est quando facultas probandi actori deficit et illam actor nunquam habuit et isto casu nullo modo debet iudex reum grauare: quia agenti imputatur quod sibi non prouidit. l. qui accusare. C. de eden. et ita procedit tex. in. l. i. C. de quaestionibus, et alia que Abb. et Are. adducunt. Secundus casus est quando a principio quis habuit probationes que temporis cursu perierunt: et tunc similiter editio denegatur. cum culpa imputari possit quod iura sua neglexerit: et sic procedit tex. hic. et quod dicit dominus Abb. Est et tertius casus quando quis sibi prouidit de aliqua specie probationis: et illam sine culpa amisit: puta incendio vel rapina. et vt officium iudicis poterit implorare vt reus compellatur edere et hoc casu loquitur Inn. Do. de rota et Ant. de but. et ad hoc bonus tex. in ratione decidendi in. l. si quis ex argentariis. §. fi. ff. de eden. Ista distinctio equitatem in se habere videtur sed tamen non caret diuinatione: quare nus iura et rationes que adducuntur per Abb. et Are. eo casu restringuntur quo actori pot culpa imputari. ¶ Preterea contra distinctionem predictam facit illud quod Abb. inter alia hic dicit: quod iudex ad vtilitatem priuatam ex officio non mouetur. Nam ista ratio generaliter procedit siue culpa imputari possit, siue non. ¶ Ulterius con=

siderandū est. Nam etiã si iudex ex officio supplere posset: hoc verū videt in his q̃ pars potuisset si fuisset p̄sens, sed actor qn̄ est p̄hs editionē non pōt petere: ergo nec pro eo iudex poterit ¶ Concludēdo breuiter habem⁹ ɔsiderare duos casus: in q̄bus Doc. cōiter conueniunt. ¶ Prim⁹ est qn̄ pro actore allegat dūtaxat studiū veritatis inuestigande. ꝛ hec sola rō non sufficit vt reus actori edere teneatur. ita Ant. d̄ but. hic ꝛ do. Abb. et oēs Alex. in. d. l. fi. Et in hoc male loquūtur Moder. qui contradicūt: vt. s̄. retuli. Nā dispositio. c. i. et. l. q̄ accusare. cū si. elusoria redderetur. Et lꝫ veritas occultetur/ hoc tolerat isto casu q: ita pmitti tur a iure. Nō obstat q testib⁹ denegatur puilegiū: quando veritas aliter nō pōt pbari fm̄ dictuꝫ Hostiē. in. d. c. i. de testib⁹ cogē. q: facilius priuilegiū tollitur q̃ ius cōmune de quo in casu nr̄o. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mil. ¶ Cōprobat hoc ex eo qd̄ tradūt Ant. de but. Imo. in. c. tertio loco. de pba. Ubi concludūt q tunc demū admittunt inhabiles ad testimoniū: qn̄ sunt talia que de sui natura nō p̄nt ab alijs pbari: vt adulteriū a domesticis. l. consensu. C. de repu. actus collegij a collegiatis. c. veniens. el. ij. titu. i. Secus est i actib⁹ de q̄b⁹ omnes aliq̄ noticiā habere p̄nt/ q: tunc requirūtur teste sidonei: et si non reperiūtur/ nō t̄n inhabiles recipiūtur: q̃uis veritas aliter pbari nō possit: et idē tradit Anto. de but. in ɔci xxiij. q. Incipit hec questio col. pe. Et idō in pposito bene ɔcluditur q q̃uis veritas aliter pbari nō possit: re⁹ t̄n edere nō cogat.

¶ Scd̄s casus ē qn̄ ex pte actoris allegat iusta cā. s. q absq ei⁹ culpa perit facultas pbādi: ꝛ sumus in causis q̄b⁹ exuberat offm̄ iudicis: puta in spūalibus vel i causis absentiū: ꝛ isto casu ēt absq ɔtrouersia pcedit opi. Inn. ꝛ Dom. de rota: vt ex officio iudicis cogatur edere. vt fatet de plano dn̄s Abb. hic. ꝛ Alex. in. d. l. fi. His duob⁹ casib⁹ remotis maxima altercatio relinq̄tur in tertio casu qn̄ nō sum⁹ in causis in q̄b⁹ exuberat offm̄ iudicis. Et p actore iusta cā allegat q: perit pbatio absq culpa eius. ꝛ isto t̄tio casu h̄a vr̄ ꝛ placet opinio Rote/ ꝛ alioꝝ q̃ cōis est. Nam ex cā pmissum est iudici recedere a regulis iuris. ꝛ leges trāscendere. vt Inno. tradit: ꝛ oēs sequūtur in. c. i. s̄. de cōsti. sequit Bal. in. l. i. C. de preci. impe. offe. in. ij. no. Et in auctentica sed nouo iure. in. ij. no. C. de s̄uis fugi., cū si. facit tex. in. l. hoiem. ff. māda. ꝛ in. §. mandatū. insti. māda. cū si. Et pbatur in d. l. si q̄s ex argētarijs. §. fi. vbi argētario denegat editio, q: dꝫ ipse rōne officij esse instructus/ et t̄n ex cā sibi ɔceditur. ¶ Nō obstant allegata p Abb. et Are. q: pcedunt quādo aliqua culpa imputari pōtest: vt sepius dictum est. Nec obstat q hoc sit diuinare quia nō est verum. quia regula. l. qui accusare ponitur ratione culpe: ibi probationes habere debēt. ꝛc. Et omnia argumenta que fiunt procedūt secundū regulam a qua recedit ex causa p supradicta. Non obstat q iudex nō mouetur ex officio ad priuatam vtilitatē: quia immo contrarium est verius subsistente equitate. tex. no. in. l. plane. ff. de pe. here. no. Inn. et Abb.

per illū tex.in.c.ad nostrā.el.ij.de iureiu.z eqtas videt subesse rone cause: vt dr in.d.l.si qs.§.fi. Nec obstat q si ps pñs fuisset nō po tuisset editioez petere: qr potuisset implorare offim iudicis: vt dr l.d. l.plane. ¶ Quinto limitat nō hre locū in duplicib iudicijs: in qb qlibet tanq actor tenet edere reo ita ne. Bal.in.l.instrumēta.col.fi. C.de fideicō.z simplr loqtur Ale. in.l.fi.C.de eden. Cōtra illam limitationē pro facit qd no.Bal. voluit q i hoc videtur sibi ɔdicere: in l.fi.C.de eden.col.iiij.vbi inquit q reus ab actore editionē non petit ad pbandū exceptionē q nō continet merā defensionē sz impugnationē: vt in exceptiōe ɔpēsationis qr opponens ɔpēsationē dr agere l.āplius non peti.ff.rē ratā habe. ergo attenta hac rōne vr q in duplicib iudicijs nō dēat qs vti reus editionē petere: qr nō est vt re simplr.nec merā defensionē prosequitur. Et ex pte hui rei lōge maior impugnatio vr q in exceptione ɔpēsationis. Pro responsione saluando Bal.dici potest: q hoc procedit i iudicijs duplicib rōne correlatiōis.cū alter alri adinuicē edere teneat.ideo non attēditur q ex parte rei aliq impugnatio sequat secus vbi tantū ex vna pte editio concedit vt in reo simplici: cui ob merā defensionē pmittit: vt Bal. loqtur in.d.l.fi. Scdo respōdetur q in duplicib iudicijs editio postulat qr fm Bal.is q petit vt re iudicat. Et lz nō sit reus simpliciter: tñ pro illa pte pro qua vt reus cōsideratur: agit de mera defensiōe Nec respectu illi ptis aliqua impugnatio ɔtinet: z ita de plano dictū Bal. procedit in.d.l.in istā. Sed in exceptiōe ɔpēsatiōis agit de impugnatiōe: qr q ɔpēsat dr agere.l.amplius nō peti.ff.rē ratā ha. vt.j.et videbim. ¶ Scdo ɔtra dictū bal. in.d.l.in istā arguit. Nā in duplicib iudicijs par ē olm causa. z is actor iudicat qui pri ad iudiciuz prouocauit: vt dr in.l.i trib.ff.de iudi. Ergo non videt absolute: q qs tanq re edi sibi petat.imo cōsiderandū est qs prior ad iudiciū accessit. Bal.expsse hoc sentit in.d. l.in istā.z vnico verbo respōdet dicēs q de rigore pcessus: hoc est vt actor dicat qui pri petit: quasi vellit Bal.dictū eius fm eqtatē pcedere. Sed ɔ istā rñsionem facit: qr nō solū ɔtra rigorē: sed ɔtra eqtatē est/q reus edat actori ad intentionē fundandā.l.q accusare. vbi tex.C.de edēdo. Vn si qs in duplici iudicio pri ad iudicium pruocauit/actor reputat in.d.l.in trib: g ɔtra rigorē et eqtatē videt q reus sibi edere ɔpellat. Ad hoc rñdendo z declarādo mentē Bal. breuiter dicendū est: q in vitate i duplici iudicio p pte qlibet actor et re dicit: qr pro pte petit z p pte cōuenitur. vt no.i.l.ij.C.qn z qb.quar. pars debet.li.x. Si ergo respectu editiōis dz qs vel vt actor vl vt re dūtaxat iudicari: cū sit mixtus causus: iudicatur tñ vt re: vt edatur sibi fz Bal.z hoc ex eqtate et benignitate inspecto eo qd fauorabilius est. Et in hoc vsatur eqtas: cū rei fauorabiliores sint. ¶ Nō obstat qd habetur i.l.in trib.de iudi.qr illud pcedit ex qdam rigore iudicioz z pcessus. Et vr ista intētio Bal. Sz ɔ itētionē Bal.ita declaratā: multū facit qr sicut iuriscōsult i hoc duplici iudicio: cū qsiturvtrū actor tñ vel re debeat

extimari: interptat̃ q̄ ille sit actor q̄ pri⁹ ad iudiciū puocauit: alter vero pvocat⁹ sit reus. Et ad hoc facit tex. in. c. forus. §. in fi. de v. signi. z in. l. libert⁹ a patrono: z ibi Bar. ff. de in ius voca. Ita i ppo sito dicēdū vr̃: q̄ actor reputetur q̄ pmo i iudicio petit: z sic non poterit petere vt ab adversario sibi edat̃: z sicut non ꝯsiderat iuriscon sult⁹ illā benignā iterptationē: vt reus q̄s in dubio iudicet̃: put vr̃ cogitare Bal. sic nō dz in hoc casu ꝯsiderari. Nā vis tota est i eo q̄ in choauit iudiciū. z ab isto actu q̄s nomē actoris sibi vēdicat. d. l. l tri b⁹. adeo q̄ ēt si q̄s petat adversa rio dari terminū ad agēdū/ actor tñ dr̃ vt no. Bar. p illū tex. in. d. l. li bert⁹ a patrono. ¶ Itē si ex eq̄ta te reus q̄s iudicatur i duplici iu dicio vt Bal. dicit z iō vt reus sibi edi postulat: q̄re talis eq̄tas z be nigna iterptatio nō fit ex pte eius a quo editio petit̃ vt ipse etiam vi deatur reus: z nō cogatur edere. Nā attēta rōe Bal. absolute debe ret vterq̄ vt reus iudicari: et sic nullus tenet̃ edere. ¶ Preterea in isto cāu mixto i q̄ q̄s simul ē actor z reus ex q̄ nō pt fieri separatio re spectu editiōis de qua agit̃. sz pci se vt reus vel actor dz iudicari: di co q̄ actor dz reputari et editio in pediri q: inspicitur cā q̄ nocet z p hibet. l. i. §. fi. ff. ad silla. l. ij. §. si pu pillo. ff. p empto. z no. Bar. in. l. si vir ad fi. ff. p dona. z ita his rōni bus hoc dictū nō trāsit absq̄ du bio. Magna ē tñ auctoritas Bal. a qua dur eēt i iudicādo recedere ¶ Sexto fallit: si actor a reo sibi edi postulat: ad coadiuuādū intē tionē iā fundatā: ita post alios cō cludit hic do. Abb, ar. l. ꝯcubinā. §. cū ita de leg. iij. Et ista est cōis opi. quā post antiquos approbat Bar. Bal. Ang. z alij. l. i. §. editio nes. ff. d edē. Bar. Bal. z oēs l. d. l. fi. C. de edē. z p illū tex. a ꝯrio sen su ibi originē petēt: facit tex. in. l. pdijs. §. ticio. d leg. iij. z. l. tit⁹. z i. l creditor. ff. de acti. emp. z ita oēs Moderni hr̄ l. d. l. fi. trāseūt ibi: tñ alit̃ tz Riminal. i fi. l. ¶ Ex qua cō clusiōe notādū est: q̄ facili⁹ aliq̄d cōcedit̃ ad coadiuuādū z ꝯfirman dū intentionē semel fundatā: q̄ si a pricipio dispositio z act⁹ debeat fundari ad qd̄ bn̄ facit tex. sing. in. l. si dōate. §. si spōsus. ff. de dona. i ter virū z vxo. z qd̄ singularit̃ vo luit Bal. p illū tex. l. c. i. de fide in stru. dū ibi de exēplo loq̄tur. z qd̄ no. Bal. i. l. ij. C. de p̄. reipu. mann. ¶ Scdo adduco dictū singulare Inno. in. c. cū clamor. J. ti. i. vbi in quit. q̄ ad ꝯfirmandū priorē pba tionē ēt facta publicatōe de nouo ad instantiā partis: testes recipi pñt. lz eēt sec⁹ in pma z pncipali p batione: p ea q̄ habent̃ in. d. c. cum clamor. vbi hoc dcm̃ p notabili se quunt̃ Ant. z Abb. post Bal. idez Bal. in. c. lz dilect⁹. de testi. et dn̄s Abb. in. c. cū in tua. z l. c. fraterni tatis. in. c. ex tenore. in. c. series eo. titu. cum si. ¶ Tertio accedat qd̄ voluit mirabiliter Ray. de forli. in l. i. ff. de in litē iuran. q̄ si fuit pba tū debitū ex cā mutui sz nō quātitas: ex quo fundata est intētio cre ditoris i debito poterit q̄titas p̄ bari iuramēto creditoris: qd̄ dictū multū extollit Bart. veronēsis in cantelis suis i cantela. ccx. A liqs mutuauit. Et idē cōprobat̃ ex his q̄ Bar. tradit in. l. admonēdi. col. xi. v. quid si testes. de iureiuran. ¶ Quarto z vltio multa iura ad

duci pñt:q̃b⁹ pbat q faciliꝰ ꝯfirmat qḋ fuit validū ꝗ̄ qḋ ab initio fuit nullū in.l. ¶ Septio fallit ad pbādū replicationē ita vr cōis opi. p q̄ faciūt q.s. pxie dixi. Ista limitatio pēdet ab illo articlo vtꝫ actoꝛ edere reo teneat ad pbādū exceptionē qꝛ replicatio vr eiusdē nature cuiꝰ exceptio est: iō refuo in sequēti pncipali dubio vbi melius cōuenit. ¶ Octauo limitat nō pcedere:qñ eēt reus vsurꝰ tali instro qꝛ tūc cogit edere:vt est tex.in.l.i. §.edenda.ff.de edē.no.glo.p illū tex.in.c.ꝯtingit.de fide istru.⁊ gl. in.c.g.ppetuꝰ.eo.ti.⁊ idē est dicēdū in testibꝰ:qꝛ volēs eos pducē: eoꝝ noia edere tenet añ productionē si petat:glo.magna in §.l.d.l.i. §.editiones.ff.de eden. Qḋ tñ dictum est de testibꝰ/verū intelligit nisi eēt timoꝛ subornatiōis:vt no. voluit Guil.de.cuneo l.l.edita.C. de eden. Cuiꝰ dictū seqtur ⁊ extol lit Bal.in.l.fi.col.vi.⁊.ēt q̃rit.C. de edē. ¶ Pro ista limitatiōe facit qḋ no.dicit Inno.h:q si itētio alicuiꝰ fundat in aliq̄ instro pulegio vel scriptura:aduersariꝰ ante oīa petere ꝑt vt edat sibi talis scriptura:vt deliberare possit. Et hoc dictū sequūt Ant.d bu.Imo.Abb. ⁊ Mo.⁊ tenēt Do.de Rota in decisione.xxxiiij.lcipit.Itē si l libello in nouis:est scda l titulo de pba. in nouis:Bal.in.l.fi.C.de ꝑci.ipe rato.offerē.⁊ tradit Bar.⁊ oēs in l.edita.C.de eden. Bar.i.l. post ꝗ̄ §.si dies.ff.vt lege.no.caue.Ideꝫ est respectu habilitationis psone. qꝛ si ptelato agēti p ecclīa obiciat q nō sit prelatꝰ añ litē ꝯtestatā dꝫ docere de q̄si possessione ꝑlature: vt dicit do.Ant.h ⁊ Spec.hoc voluit in ti.de actore col.fi.ver. Sed pone q̄d s. Abb.post alios in.c.nichil de elec.Do.i.c.romana.§.fi. de appel.l.vi.Bal.in.l.ij.col.xvij. de serui.⁊ aq̄.Et pcedit ista limitatio ēt si ille q̄ vtit vel vsurus est instro prestetur q tale instrm pducat tm i parte ⁊ ptibꝰ:qꝛ instrm pbat ꝯ pducentē ēt eo inuito gl. in.l.i.§.editiones.ff.de eden. Ita Bal.concludit in.l.vnica.col.ij.C. vt q̄ desunt aduoca.⁊ in.c.pñtium col.ij.de testi. Imo.in.c.S.perpetuus.J.de fide instru. Uide tñ tra Alex.in.l.i.col.iiij.C.vt q̄ desunt aduoc. ¶ Nono fallit sm Ant.de bu.rōne pcti de quo q̄s argueret ex retētiōe instrumēti.nā p denunciationē euāgelicā poterit ad edēdū cōpelli p ea q̄ habent in.c.nouit.de iudi.⁊ seqtur Inno.Abb.⁊ Mo.hic Roma.ꝯci.cccxcviij.⁊ clariot.Nā cū agatur de salute aīe vr materia fauorabilis vt no.Jo. an.Abb. ⁊ alij i.c.ex tenore q̄ filij sint legi.Et cū sit materia fauorabilis dꝫ fieri editio: vt.S.dixi. Ad qḋ etiā facit qꝛ in foro ꝯsciē nō attēdit rigoꝛ iuris ciuilis sed ꝟitas ipsa ꝯsiderat.vt no.tradit Inno. et oēs in.c.qꝛ plerics de imuni.ecclesia.vbi volunt q lꝫ sn̄ia in rem iudicatā trāsiuerit.si tñ de ꝟitate alit appareat dꝫ retractari.Bald. l suꝑ.ad hec.C.d vsu.col.x.⁊ Ant. de bu.in.c.is q̄ fide.J.de spō.col.ij. iij.⁊ idem Inno.in.c.ij.de purga. vulga.⁊ qḋ no.do. Ant.l.c.ij.col. penul.de elec.i.c.indēnitati de sen. excō.cū simi. ¶ Decimo fallit qñ instrm esset inutile spō reū: vt qꝛ irritata sit sn̄ia ꝯ me prius lata:q̄ apud te nūc reperitur.Nā tali casu reus edere tenet.c.accedēs el.i.in fi.vt lite nō cōtesta.l.dissolute.C. de cōdi.sine cā:ita Ant.de bu.hic

plene tradit Joh. an. in rub. de in stru. editio. in. q. 2. iij. col. 2 Alex. sequitur in. d. l. fi. in. xiiij. limitatione ¶ Ista conclusio in se vera est: sm qd dr in. d. c. accedens 2 in. d. l. dis solute. sz non conuenit i ista materia i qua editio petit offici. iudicis ad intẽtionẽ fundandã. Sz in iurib9 s. allegatis intẽtio agẽtis 2 patiẽ tis editionẽ nõ fundata est: q2 non est debitori: 2 id petit instrm tãq inutile apud reũ q conueniat. Et illd petit iure actionis non p titu. de edẽdo. Alias limitationes ponit do. Alex. i. d. l. fi. qbus nihil addẽ dũ occurrit ¶ Scdo queritur: et an actor reo edere teneat ad exceptio nem eius fundandã: Articul9 di sputabilis est. Nec p alterutra p te aliqd adducit: qd efficaciter vi geat magis tñ cõis opinio ẽ q reo edẽdũ sit vt ɔcludit do. Abb. h p9 alios 2 gl. Jo. Cy. Bar. Bal. An. Pau. de cast. 2 Mo. in. d. l. fi. C. de edẽ. p illũ tex. itelligẽdo tex. in in strumẽtis put cõiter itelligit: 2 vl tra alios Alex. ducit. d. l. fi. Sz tñ itali. l. nõ pt fundamentũ fieri. cũ vario mõ interpretet vt no. Bar. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. ¶ Se cundo i. q2 cõis itellect9 super quo fundat ista opi. vr destruere illu3 tex. qui expsse i rõnibus loquit: et lz largo mõ rõnes possint dici in strũ q2 iudicẽ istruũt. l. i. ff. de fi. in stru. l. notionẽ. §. istos. de v. sig. ppe tñ i materia editiõis instra a rõnib9 distiguũt. l. si qs ex argẽta riis. §. rõnes. ff. de edẽ. Vñ appel latiõe rõis nõ venit istrm: qñis ap pellatiõe instri ratio largo mõ in cludi possit: rõnes eni ad instra se hñt vt gen9 ad speciẽ: 2 appellatõe spẽi nõ venit gen9. l. si qd harũ. §. interemptũ. ff. de. le. iij. Cõfirmat hoc q2. d. l. fi. venit ad interptatio nem. l. non est nouũ. 2. l. iustum. iũ cta. l. q. accusare: eo. ti. que iura lo quunt in rõnib9: g ita d3 intelligi l. fi. ar. tex. in. au. de filijs ante do. isti. na. in. pn. Comprobatur etia3 hoc q2. in. d. l. fi. soluitur quedam contrarietas vt in pn. l. expresse col ligit. In instrumentis nulla re pe ritur ɔrietas. Sed bene reperitur in rõnibus 2 instrumentis. 2. l. d. l. non est nouũ. 2. l. iustũ iuncta. l. q accusare 2 absurdum videt si tex. in. d. l. non est nouũ. 2. l. iustũ qui i rationibus loquunt intelligeren tur in instrumentis vt ɔrietas in duceret in ipsis instrumẽtis. Na3 vba qñq improprianr vt tollatur ɔrietas / nõ aũt vt inducat 2 ita in tali lege non bñ probat cõis op9. ¶ Scdo allegeẽ tex. in. l. dissolute C. de ɔdi. sine causa. in. l. qui talib9 ff. de furtis que iura Bar. inducit in. d. l. fi. p casu 2 decisione i hac q stione: vbi debitor qui soluit debi tũ petere pt a creditore istr3 debi ti qd ẽ inefficax apud creditorẽ. et sic vr q reus petat ab actore. Sed illis iuribus respondet Saly. in. d. l. fi. q nihil faciũt q2 ibi editio n fit officio iudicis per ti. de edendo Sed iure actionis. s. ɔdictione si ne cã 2 Bal. hic colũ. vij. ¶ Itẽ ibi intentio actoris erat fundata quia iam probauerat solutionem. Se cus vbi defensio ex pte rei nõdum pbata est. vt in qõe nostra agitur ¶ Ulterius etiam respondere pt: q illa iura loquunt in actore non in reo. Nec ei ibi debitor conuenie batur immo ipse debitor nolebat agere intentando actione3 contra creditorem: vt sibi redderet instrm inefficax: vnde ipsi debitor actor dicitur qui paruo ad iudicium pro

nocauit l.c.forte §. actor.de ver. sig.no.Bar.p illũ text.in.l.libert⁹ ff.de ius voc.Et hoc ibi claꝝ est q: debitũ erat solutũ: vnde nullo respectu pt dici ꝙ eẽt reus: ⁊ in dictis iurib⁹ ponit vn⁹ specialis casus in quo reus edit actori ad fundãdã intẽtionẽ: vt.s.dixi in articulo precedeñti ⁊ in.x.limitatione.

¶ Tertio adducunt tex.in.d.l.nõ est nouũ.⁊ in.l.iustum.C.de eden. vbi actor cogit reo edere rõnes suas:ḡ idẽ dicendũ in instrumentis cũ eadẽ rõ videat. Rñderi pt ꝙ ista iura loquunt in rõnibus quarum appellatione non veniũt instrumẽta.l.si quis §. rationẽ.ff.de eden. Nec debent extendi q: sunt ꝯ regulã: nec eadẽ rõ vr in istrumẽtis cũ alibi rõnes habere possint instrumenta sic. ¶ Scđo rñdetur: ꝙ loquunt in rationibus scriptis reo mandãte expsse vel tacite put glo. intelligit in.d.l.non est nouũ.⁹ talicasu esset idẽ i actore vt a reo rõnes edi sibi sibi postularet quãdo ipse mandauit: tacite vel expresse vt no.in.l.i.C.de eden.in.l.argentarius:in pn.de eden. Nec obstat si tex. dicat rõnes suas:q: q̃ ad dominum eius sunt; sʒ rõne mãdati sunt cõmunes ⁊ hac rõe eduntur. ¶ Tertio dici pt ꝙ lex si ẽ nouũ loquat ex officio iudicis dũ dr nõ ẽ nouũ. Et ibi iplorare rõnẽ.quasi dicat officio iudicis aũr hoc concedit: ⁊ hoc idẽ in actore haberet locũ:fm ea que diximꝰ in articulo precedenti i quarta fallentia i pn. Et hoc suadet ex vbo implorare qđ bene ꝯgruit officio iudicis.c.i. §.de offi.iudi. Et adl.iustũ aliter rñdetur ꝙ loquat in rõnib⁹ publicis q̃ olbus eduntur: vt in.l.argẽtarius in princ. ¶ Quarto arguit quis in reo vr alia rõ q̃ i actore: vt sibi edatur:qm iura magis fauent reo q̃ actori regula: cũ sint partium iura.de reg.iur.li.vi.in.l.fauorabiliores de reg.iur.l.arrian⁹ de actio.⁊ ob.⁊ q: reus nõ pt eẽ.istructus sicut actor.l.si qñ.C.de dilatio. ¶ Sʒ rñdetur breuiter ꝙ regula est in ꝯtũ.s. ꝙ equalitas seruari debeat inter reũ ⁊ actorẽ in.l si.C.de fru.⁊.li.expẽ.in regula nõ dʒ. Allegata in ꝯtrariũ pcedũt in decisionib⁹ cãrũ:vt in dilationib⁹ Sed in pbationibus a pi pcedũt actor ⁊ reus vt gl.no.ꝯcludit in.c. cum ad sedem de restitu.spolia.

¶ Quinto iudex nõ dʒ pati illicitas extorsiones i.l.illicitas.ff.de offi.presi.l.plane i fi.de peti.here. facit tex.i.c.indicãte.iiij.q.v.ḡ non dʒ pati ꝙ reus indebite exigatur. ¶ Sʒ dic ꝙ hac rõne attenta etiã reus semper deberet edere actori. ne reus locupletet cũ iactura alterius. Et ne veritas opprimat.⁊ tñ hoc falsum est ⁊ sic ex predictis demonstrat ꝙ nõ stringunt q̃ p cõi opinione iducunt. ¶ Contrariã ptẽ scʒ ꝯtra cõeʒ opi.s.ꝙ actor reo minime edẽ teneat:firmauit glo.i c.S.ppetuus.s.de fide instr.Azo. Odof.Jac.butr.Ray.⁊ Saly.i.d. l.fi. Mouentur q̃budam rõnib⁹⁊ medijs qb⁹ sufficiẽter rñdet Alex. in.d.l.si.vbi ipse sequit cõem opi. ¶ Et ex dictis ei⁹ ibi:⁊ ex his q̃.s. dixi:vtraq; opi.in disputatiõis cõgressu pt sustineri. Fit tñ difficultas pcipua ꝯtra cõeʒ opinionẽ:ꝙ actor nõ teneat reo edere:q: mĩdictis suari dʒ equalitas.l.fi.C.de fructi.⁊ li.expen.regula non lʒ de reg.reg.l.vi.regla nõ dʒ.ff.de reg. iur. Si ergo reus non tenet edere actori:ita nec eꝯ. Docto.circa hoc

laborāt. Abb. rñdet p̄mo negādo
ꝙ debeat eē equalitas: imo rei sūt
fauorabiliores. l. fauorabiliores ꝺ
reg. iur. Sed ista rñsio non vꝫ: qꝛ
qꝛ regula est in ꝯtrariū vt ꝓbatꝛ in iu
rib⁹ supradictis. ⁊ iura allegata lo
quuntꝛ in decisionib⁹ cārū vt in re
gula cū sunt partiū iura de reg. iur.
in. vi. Sꝫ in ꝓbationib⁹ nō magis
actori q̄ꝫ reo nec eꝯ fauetꝛ: glo. in. c
cum sedē de resti. spo. Scdo Abb.
dicit: ꝙ magis reo fauetꝛ: qꝛ ip̄e sti
mulatꝛ: ⁊ nō p̄t venire īstruct⁹. Sꝫ
dic ꝙ istud verū est in dilationib⁹
vt in. l. si qñ. C. de dilatio. Sꝫ in ꝓ
bationib⁹ a pari ꝓcedūt vt. s̄. dixi
Tertio Abba. dicit: ꝙ reo magis
succurritꝛ qꝛ actor plerūqꝫ h̄ꝫ apud
se instrumenta. Sꝫ istud verū est i
instrumētis q̄ respiciūt intentionē
actoris. Sꝫ respectu exceptionis
verisimile est ⁊ plurimum contin-
git ꝙ instrumenta sunt apud reū.
¶ Unde Alex. in. d. l. fi. C. de eden.
rñdet ꝙ regula est vt in iurib⁹. s̄.
allegatis: fallit vbi ꝯ expressum re
peritur. Ista so. h̄ꝫ difficultatē: qꝛ
hoc nō bñ reperitꝛ exp̄ssū. Nā tex.
in. d. l. fi. nō bñ ꝓbat vt. s̄. dixi. ali-
as dū legerē senis. d. l. fi. C. de edē.
aliā solu. itellexi quā pleriqꝫ Mo-
derniores magnifaciebāt. s. vt di-
cam⁹ equalitatē eē iter actorē ⁊ re
um qꝛ sicē editꝛ reo ad ꝓbandū exce
ptionē: ita actori ad replicationē
ꝓbandā: vt no. in. d. l. fi. qꝛ replica
tio exceptio est. l. ij. ff. de excep. Sꝫ
si diceremꝰ reū teneri ad edendū
actori vt p̄ncipalis ei⁹ intentio ꝓ-
baretꝛ / eēt inequalitas: ⁊ i hoc esset
melioris ꝯditiōis actor q̄ꝫ reus: qꝛ
in reo p̄ncipalis petitio non cadit
⁊ ita tollitꝛ argumētū. ¶ Ista so. ꝓ
balis mihi vꝛ ⁊ alijs oib⁹ deterior
qꝛ iura q̄ eq̄parāt actorē reo vidē-
tur parificare actorē in principali
petitiōe: ⁊ reū in exceptiōe: qꝛ isto
respectu actor dr ⁊ reus. c. forus
§. actor. §. reus. de ꝟ. sig. ⁊ isto re-
spectu bñ ꝓcedit eq̄paratio q̄ fit i
ter diuersa. l. quod nerua. ff. depo.
Nā si fieret eq̄paratio respectu re
plicationis: vt isti dicūt. ñ eēt iter
actorē ⁊ reū: qꝛ replicatio exceptio
est. d. l. ij. vñ actor respectu replica
tiōis reputatꝛ reus: ⁊ sic in effectu
non eēt verū: qꝛ actor ⁊ reus equa-
liter se haberēt: qđ ꝰ de actore dr-
vt. s̄. dixi dꝫ intelligi respectu intē
tionis p̄ncipalis a qua nomē acci
pit vt dicātꝛ actor: facit quod not.
Bal. in. l. finali. C. ad macedo. de fi
liofami. mercatore: ⁊ qđ no. Bald.
p illū tex. i. l. ⁊ ita. §. ex hoc edicto
ff. nau. cau. stabu. ⁊ idem Bal. in. l.
ij. col. ij. C. de cōsti. pecu. Bar. in si
mili in. l. ne quid. ff. de incen. rui. ⁊
naufra. cū simi. Est ꝰ tenendū qđ
Alex. dicit tanq̄ꝫ min⁹ periculosū:
Uel nouissime dici p̄t. ꝙ iura non
dicūt equalitatē esset iter actorē ⁊
reū. sꝫ tm̄ dicūt ñ licē actori qđ reo
denegetꝛ: ita ꝙ actor nō sit melioris
ꝯditionis q̄ꝫ reus: sic tex. in. d. l. fi.
C. de fructi. ⁊ litis expē. sic regula
nō dꝫ: loquūtꝛ eꝯ tñ ar. non ꝓcedit
qꝛ reo ꝑmittitꝛ: qđ actori negatꝛ: et
est regula fauorabiliores. de reg.
iur. ⁊ regula cū sint partiū iura: ⁊
iste fauor ēt ꝯsideratꝛ in ꝓbatiōib⁹
c. fi. de re iud. i ūcta. l. lege iulia. ff.
de manu. vide glo. in. d. l. nō dꝫ. ff.
de reg. iur. ¶ Et ex rōnib⁹ supra-
dictis etiā infertur q̄d iuris in re-
plicatiōe vtꝫ ad ꝓbandū replica-
tionē reus actori edere teneatur.
Et cōis opinio est ꝙ sic: q̄si oēs
tenēt qui dixerūt in art. p̄cedenti
actorē teneri reo edere ad ꝓbandū
exceptionē. Mouentur qꝛ replica

tio exceptio est.l.ij.ff.de excep.er=
go dicta in exceptionibꝰ habebũt
locũ in replicatiõe. S3 rñsio etiã
ex supradictis colligit̃ tenẽdo ali
am opi.q̃ disputatiue vt supra di=
xi sustineri põt. ¶ Scđo ꝓ ista cõi
opi.facit tex.i.d.l.fi.a 9̃rio sẽsu ibi
dũ dr̃.Originẽ petitiõis nõ esse ꝓ=
bandã ex instrumẽtis rei. ḡ a 9̃rio
sensu replicatio poterit ꝓbari.S3
Jaco.butri. rñdet ꝙ argumentu3
a 9trario sensu sumitur respectu
rationũ:hoc mõ: origo petitionis
nõ d3 ex instrumẽtis:s3 ex rationi=
bus fundari. Hac tñ rñsione attẽ=
ta illud verbũ originẽ nihil opare
vr̃.qđ tñ vt positũ cum ministerio
& in legibus nichil supfluum eẽ d3
§.quibus.in prima 9stitutione.C
facit.ca.si papa.de priuileg.in.vi.
Nisi dicatur illud verbũ origine3
positũ fuisse ad significandum ꝙ
tex.loquit̃ de actore.Nã verbũ pe
titionis etiã in reo satis verificat̃
ar.l.i.§.postulare.ff.de postu.S3
per illud verbũ originẽ aperte de
claratur ꝙ tex.in actore loquit̃ et
ita rñsio ꝑdicta saluat̃. ¶ Tertio
inducitur tex.i.l. plures apochis.
C.de fide instru.vbi reus tenet̃ no
uum instrumentũ debiti 9ficere:ḡ
a fortiori iã factũ tenet̃ exhibere.
¶ Ad istũ tex.doc.rñdẽt:ꝙ ibi cõ
stabat de iure creditorũ qr̃ ꝓbauit
debitũ:nõ cogitur reus instrumẽ=
tũ 9ficere. S3 i q̃õne nr̃a ex parte
actoris nõ est ꝓbata itẽtio ipsius
respectu replicatiõis. ¶ Quarto
& vltimo ꝓbat̃ ista 9clusio i.l.pe.§.
fi.ff.ad.l.falci.Huic legi doc.anti=
qui rñdet ꝙ ibi edunt̃ instrumẽta
ab herede tãq̃ corpa hereditaria
vt videat̃ an sit locus falcidie:non
aũt ibi fit editio officio iudicis s3
ti.de edẽdo.S3 Bar.i.d.l.fi.repro

bat istã rationẽ:qr̃ tex.i.d.l.pe.§.
fi gñaliter loq̃tur:ita ꝙ ẽt alia in
strumenta oĩa deberẽt edi. Nã po
ne ꝙ essent instrumenta creditorꝝ
hẽditatis: edẽda sunt ꝑꝑ gñalita=
tem tex.in.fi.tñ sunt corpa hẽdita
ria vt etiã dicit & declarat Alex.in
d.l.fi. ¶ Sustinẽdo rationẽ supra
dictã:replicatio ita tolli pt̃:qr̃ illa
gñalitas intelligit̃ ſm formam pe
titionis ar.l.i.§.siquis simpliciter
ff.de ver.obli.§.pterea.isti.de inu=
ti.stipu.& sic respectu.l.falcidie ꝓ
ut ibi q̃rit̃:& natura tituli demon=
strat:& sic edunt̃ ibi istrumenta vt
corpora hẽditaria q̃ 9siderant̃ i cõ
tributione.l.falcidie. Uñ ex hoc fi
pt̃ inferri ꝙ al's si nõ ageret̃ de cõ
tributione falsidie reꝰ teneret̃ ede
re creditori ¶ Scđo rñderi potest
ꝙ heres in.d.l.pe.§.fi.ideo edit qr̃
ipse erat vsurus iuxta.l.fi.§.eden=
da.ff.de eden. S3 istam responsio
nem ẽt reprobat Alex. d.l.fi.qr̃ he
res cogit̃ exhibere oĩa instrumen
ta:& sic etiã illã q̃ 9tinent augmen
tũ hẽditatis:& istis non erat vsurꝰ
dũ vult falcidiã detrahere:s3 illis
dũtaxat vtit̃ q̃bꝰ dicit hereditatẽ
exhaustã eẽ. Sed dici pt ꝙ ratiõe
cuiusdã correlationis hẽs vtatur
oĩbꝰ istrumẽtis:qr̃ edi debent oĩa
d ũa llegat vires hẽditatis suppe
tere:fit eñi 9tributio de debitis &
creditis vt excutiat̃ an sit locꝰ fal
cidie.Et ita ex his p3 ꝙ nõ vrgent
que pro cõi opinione adducunt̃.
¶ Cõtra opinionẽ cõem.s.ꝙ reus
nõ debeat actori edere ad ꝓbãdũ
replicationẽ oẽs tenẽt q̃.s.in arti
culo pcedẽti dixerũt actorẽ nõ te=
neri edere reo ad exceptionẽ ꝓbã
dã:mouent̃ rationibus pluribꝰ q̃
bus rñdet Alex.i.d.l. fi. nõ refero
aliter gratia breuitatis: & ex cuius

dictis et ex his q.s. dixi vt etiam articulus iste disputabilis. Retenta tñ cõi opinione q actor reo ad exceptionẽ pbandã et reus actori ad replicationẽ pbandã edere cõpellatur: limitat fz bal.in.d.l.fi. C.de eden. ¶ Primo in exceptione que non excludit eq̃tatẽ petitiõis i.q̃ nõ perimit debitũ: vt est exceptio excõicationis vel banni. Ex qua rõe infero idẽ eẽ i qualibet exceptione dilatoria: q: non perimit debitũ. intellige de exceptione similis supradictis. secus vt in dilatoria solutiõis q: illa videtur negare debitũ cũ dies sit pars sũme l.i.§.diem.ff.de edẽdo. ¶ Scd̃o limitatur vt nõ pcedat in exceptiõe criminosa fm bal.l.d.l.fi.ar.l.ij.§. diuus l.fi.ff.de iure fis.et Alex.ibi rõnem adducit: q: non dz cogere actor detegere turpitudinẽ suam vt habetur in.l.als.ff.de iureiur. bene facit: quia positioni criminose nõ tenetur q̃s respondere: vt no.Bar.p illũ tex.in.l.trãsactione C.de trãsac. No.in.c.dudum el.ij. de elec.de quo tñ latius per Bal. l.l.marcellus.ff.re.amo. Si ergo non potest interrogari: a fortiori non tenetur edere per rõnem doc. Hoc nõ pcedit forte i criminibus exceptis: q: sicut dispẽsatur in pbatiõe: ita in editiõe: facit tex.l.l.i. C.de questionibus. vide que dixi in.l.fi.C.de eden. ¶ Tertio fallit in exceptione que non cõtinet meram defensionẽ: sed habet in se impugnationem vt in exceptione cõpensatiõis fm Bal.in.d.l.fi. q: excipiẽs per cõpensationem dicitur agere.l.amplius.ff.rẽ.ratã habe. et hoc sequtur Fulg.et Alex.l.d.l.fi. Pe.de ancha.in.d.clemẽ.i.§.i.de vsu.et simpliciter ita sequũt moder. scribẽtes hic. hãc limitationẽ declarat Jo.petrucius in.d.l.fi.et pcedit qñ req̃ritur vt exceptio cõpensatiõis opponat: secus in casibus vbi ipo iure fit cõpẽsatio absq eo q obiciat: vt not.l.l.si cõstat.C. de cõpen. vñ tali casu exceptio cõpensatiõis nõ est impugnatio sed defensio mediãte ipugnatiõe prius facta. Et ex ista rõne gñaliter argui pt q indistincte ista limitatio nõ pcedit: q: cõpensatio semp fit a iure.l.verũ vbi Bar.ff.de cõpensa.§.i bonefidei.insti.de actio.vbi glo.in ver.ipso iure. Et lz ab hoste debeat opponi: vt no.in iurib⁹ supradictis: quatenus ab homie opponit: non vr tunc habere impugnationẽ in se: sed dr defensio impugnationis iã facte a iure. ¶ Sed his non obstãtib⁹ vera vr ista limitatio indistincte: que approbatur cõiter: p qua bene facit tex.in.d.l.amplius: vbi ille q̃ compensa dr petere: tex.eñ loquitur generalit: et ista ratio pcedit siue fiat ipso iure cõpensatio siue non cõsideratur eñ effectus cõpensationis q̃ hz in se impugnationem. Non obstat ratio allegata in §. iiij dũ dr q impugnatio non fit tunc qñ ab hoste exceptio opponit: sed precessit: q: ista consideratio licet subtilis nil facit ad pposĩtũ: agit eñ de editione q̃ fit: et petitur ad finẽ probãdi: vñ quo ad pbationẽ de qua agitur: verum est dicere q agitur de probãda exceptiõe que nõ est defensio simpliciter: sed habet in se impugnationẽ: vt.s.et late per Pau.de cast.conci.lxiiij.incipit. Quod naues: vnde non dz editio fieri: q: nõ reputatur ita fauorabilis ista sicut alia q̃ meram habeat defensionẽ: et sic respectu

pbationis illa rō nichil facit: et tota vis est in probatiōe.l.duo sunt ticii.de testa.tutel. Predicta limitatio vera est in cōpensatione extrinseca:secus vr in intrinseca: vt est illa q̄ fit cōputando fructus in sortē iuxta.c.i.de vsu.l.ii.C.de pigno.actio. Ista vr magis fauorabilis q̄ puenit ex eodē fonte et facto et ex natura rei. Ad hoc qd voluit Bal.in.c.cum iter colū.iiii.l.v. quero nunqd.de excep.dicens talem cōpēsationē excōicatu3 posse opponere:l3 alias non possit excipere de cōpēsatiōe: facit dictum Inn.in.c.si vero. de senten. excōi. Abb.in.d.c.cū inter.col.penul.v. vnū not. ¶ Quarto limitari pōt: vt ex supradictis satis colligit non habere locū respectu reconuentionis:q2 l3 recōuentio in eqtate fundetur.iii.q.ix.c.cuius in agendo: b3 tn in se impugnationē:iō actor non d3 cogi edere:vt.s. fm Bald. bene facit tex.in.d.c.cū inter.in fi. vbi excōicato recōuentio denegatur:et tn dēfensio pmittit:et q2 recōuentio eqparat cōpensationi vt p Bal.in.d.c.cū inter.et in.l.cū papinianus ad fi.C.de senten.

¶ Quito fallit i exceptōe pscrptōis qn talis defēsio odiosa ē:ita Bal. no.quē alias viua voce docuit me Are.in.l.instrumēta i prin.ibi secus forte.C.de fideicō. Et ex rōne Bal.no.q2 idē vult Bald. in quaslibet exceptiōe odiosa:puta macedoniani et similib9. Et ad illud qd dictū est de pscriptione: bn facit: q2 fm Bal.in.d.l. instrumēta. col. fi. consideraf equitas bō rigor vt editio habeat locum. Et iō bn cōsonat editionē nō fieri in exceptione prescriptiōis q̄ est ꝯ equitatem vt no.i.l.nā hoc natura.ff.de cōdi indebi. Et iō dicit no. Ang.in.l.sequitur.§.viā.ff.de vsuc.q vbi b3 eqtatr pceditur:exceptio pscriptionis nō admittit. Et idem Bal.tradit in.l.i.C.de prescrip.xxx.vel.xl. anno.v.itē si cā.et Florian9 in.l. et gnaliter.in fi.ff.de noxa.pbatur in.§.habeat itaq3.in auf.vt eccl̄ia roma.col.ii. Et iō bn dicit Bal.in l.ācille.C.de furtis.col.iii.q prescriptio est ꝯ naturalē eqtatē. Et ista limitatio vera vr in pscriptione cū mala fide p supradicta. Secus videt in pscriptiōe q̄ cū bona fide pcessit:put est gnaliter de iure canonico.nā actor poterit cogi edere reo p tali pscriptione.et ita pcedat dictū Bal.qd videt ꝯrium in.l.edita in repetitione per sins col.xiii.C.de eden. qd refert Ale. in.l.i.in pn.col.pe.ff. de eden. vbi inqt q etiā in ciuili b9 actor adinstantiā rei cogit exprimere tempus vt re9 possit parare sibi exceptionē prescriptiōis arg.l.nō est nouū C.de eden. et sic manifeste sentit reū posse editionē petere ad fundandā exceptionē prescriptionis qd intelligo in prescriptiōe bona fide decursa:nā taliter pscribens est tut9 in foro ꝯscie fm Inno.no. i.c.cura.de iure patro.Bal.sequit in auf.ad hec.C.de vsu.col.vi.ver. s3 ponam9.Idē bal.i.l.cū qs col. vii.v.p9 hoc sciatis.C.de iur.et fac. igno.et est glo.ad hoc.xiiii.q.vi.in c.si res.et.xxxiiii.q.ii.c.si virgo.et in.c.i.de ꝯces.pben.no.C.ar.Abb. et alii.in.c.vigilāti.de prescrip.facit no.dictū bar.in tractatu ad reprimēdā in vbo videbit: q etiam fm eqtatē habeat rō pscriptiōis cōtra Ang.et Bal.in locis.s.alle. S3 reducūtur ista ad cōcordiā:distinguēdo int pscriptionē benefi-

dei & malefidei fm Ludo. in rub. de arbitris.col. ij.i. Et ista etiã concordia pbabilis videt in pposito. In effectu tñ pualebit qd dictum est de pscriptiõe bone fidei qr prescriptio lz admittat de iure ciuili cũ mala fide; tñ reprobat de iure canonico. qd attẽditur rõne pctĩ: vt no. in regula possessor: & in.c.fi. de pscrip. Et sic i effectu re⁹ poterit editionẽ petere qd no. ¶ Sexto limita hoc non pcedere in causis fauorabilib⁹ vt in libertate dote & mtrimonio. de qb⁹ in.c.fi. de re iudi. qr fauor cause ppõderat fauori rei: vt dr in.d.c.fi. Ubi lz i dubio ferẽda sit p reo snia: in causis predictis ferẽ ɔtra reũ: et talis fauor sicut in snia cõsideraẽ: sic in pbatiõib⁹. l. lege iulia. ff. de manu. quẽ p notabili allegat Bal. in.d. l. cũ magistrat⁹ in fi. C. qñ puocare nõ est necess. & in.c.i.§. promptiores. hic finiẽ lex. & gl. hoc voluit in c. in nostra. j. de testi. vbi allegat. c. fi. de re iudi. Uñ in talib⁹ casib⁹ cõcludo q re⁹ nõ petat editionẽ fieri qd no. qr al's non dictũ. ¶ Tertio qritur qd d notario? Et ista qstio in duas diuidiẽ. Prima erit qd in notario q rogat⁹ fuit de aliq ɔtractu. Scda qd in notario actorum. Ad primã questionẽ rñdetur breuiter: q notari⁹ rogat⁹ de aliquo cõtractu rõne officij instrumentũ de tali ɔctu edere teneẽ. glo. ordinaria ad hoc: quã Bart. et oẽs sequũtur in. l. Largẽtari⁹. in pñ. in. V. a simules. ff. de edẽ. & idẽ tz Spe. in ti. de instru. edi. §. videndũ. ver. et no. in. ij. col. Bar. in auẽ. de tabellio. in pri. circa fi. in ver. qro an tabellio possit cogi. vbi alleg. tex. in §. illud. eo. tit. Bal. in. l. fi. ad fi. C. de eden. ibi scdo casu. Fede. de senis in cõci. cxiij. incipit Titi⁹ cõstituit. ¶ Et in tantũ illa cõclusio pcedit: q lz actus de quo rogat⁹ fuit notarius sit nullus: ipse tñ tenet ɔficere et edere instrũ: ita no. late pbat et cõcludit Ang. in ɔci. cclxxiij. Incipit ex themate ex actis patẽte. col. ij. et. iij. vbi infert q notarius rogat⁹ de testamento corã duob⁹ testib⁹: edere cogiẽ instrumẽtũ testamẽti lz nullũ fuerit qr ad offĩn notarĳ non pertinet disceutere de validitate act⁹: sed simpliciẽ tenetur instrm cõficere. allegat no. in. l. Largentari⁹. in pri. ff. de eden. Simil'r si act⁹ valuit/ et fuit reuocat⁹: cogiẽ tñ notarius edere tale instrm. Uñ no. dicunt Bar. et Bal. i. l. ij. §. si plura. ff. queadmo. testamẽ. apian. q si notari⁹ rogatus fuit de testamento solenniter. deinde testator reuocauit illud testamẽtũ. cogitur tñ notari⁹ testm reuocatũ exhibere. Nec ad instantiam testatoris dz illud lacerare. Ad pdicta vide qd no. Bal. in. l. fi. col. vi. ver. eẽ qritur. C. de eden. et Ro. in singula. cclxxi. testator. Et ista editio q fit a notario dz esse integra & pfecta: adeo q si repiatur aliquẽ hře defectũ: põt notari⁹ ad iteresse cõueniri. l. fi. vbi Bart. et Bal. p illũ tex. C. de magra. conuenlẽ. no. Bar. in. l. fi. colũ. fi. in ver. qro qd si ppẽ id. ff. de tab. exhibẽ. Bal. in rub. C. de pe. iudi. q male iudica. in fi. Abb. in. c. i. col. fi. j. de fide istru. Jo. de ana. i. c. michael. colum. fi. j. de vsu. tex. et quod ibi Bar. in. l. gñali. C. de tab. li. x. Ro. in no. cccclxviij. si sit aliqs. ¶ Predicta ɔclusio pmo limitatur vt procedat dũmodo editionem petens notario mercedem soluat: al's editio a notario põt denegari. gl. no.

in.c.statutū.in.§.notariū.in ver. officiū.de rescrip.in.vi.et gl.idē di cit in.l.argētari⁹.in pn.in.ver.ad similes.de edē.quā Bar.ibi sequi tur p text.in.l.fi.C.de prin.agen. in rebus no.Bal.in.l.fi.col.vi.C. de eden.cū cōcordā.vt per Alexā. in.d.l.argētari⁹.in.fi.pnci.Et de bet notari⁹ duplicatā hr̃e merce dē.Primo qn̄ rogatus est de ptra ctu. Scdo p extēsione:dū redigit instrumentū in formā publicam. ita Bar.dicit in.l.argentari⁹.p.d. l.fi.circa medium.de pnci.agen.in rebus.vbi glo.et p singulari hoc dictum Roma.tradit in no.cccc. lxxviij.an tabellioni. ¶ Restrigit hec pma limitatio vt nō habeat lo cū in paupe.cū absq aliqua mer cede dz notari⁹ instrm edere.glo. no.in.l.tā dementis.de epis et cle ricis.quā simplr allegat Alexan. in.d.l.argētarius.in pn.in fi. Pro qua facit qd de aduocato bal. di cit i.l.si furiosi.in vltimo no.C.de nup.Anto.de butr.et Abb.in.c.i. post hosti.de offi.iudi.vbi volunt q aduocat⁹ cōpelli possit a iudice ad prestandū pauperib⁹ pꝛocīniū et no.etiam Alberi.in.l.i.C.de suf fragio.Et sic videt q iudex pote rit notariū astringere ad edendū gratis pauperib⁹.Nā ppter pau pertatē multū remittūtur.l.illici tas.§.fi.ff.de offic.presi.Ad hoc qd no.glo.et bar.in.l.omnes.C. de anno.et tribu.li.x.Ubi collecta etiam a pncipe iposita ab officia libus exigentibus pauperibus re mittitur Joh.an.et Ant de butrio in.c.licet.de censi.Facit quod no. Ant.de butrio et dns Abb.in.ca. cum homines.de decimis.in ver. quero de vtili q̄stione de decimis que nō exiguntur a pauperibus.

Nec cautio que alias prestatur a pauperibus exigit̃ fm Ange.in.l. nō facile.ff.si cui plus q̄ per.l.fal ci.Et qd no.butri.in.c.olim.el.ij. de resti.spoli.et qd bal.dicit in.l. magis puto.§.in pmis.ff.de reb⁹ eoꝝ.et qd dicit Abb.in.c.ea noscit de sen.excō.Et q̄ ppter pauperta tē se defendere nō pnt:nō īcludun tur in rescripto sub clausula et q̄ dā alij.bal.no.i.c.sedes de rescrip. in.ij.col.ver.sz nūquid.Et ppter paupertatem q̄s excuset a periurio bal.in.c.q̄relam.de iureiuran.Et qui ppter paupertatem appellatio nē non psequtur a iure suo non ex cluditur.glo.in.l.eos.C.de appel. Inno.in.c.ex rōne.de appella.et bal.in.l.acceptā.colū.pe.in.xxij. q.C.de vsu.idē bal.i.l.ij.§.si quis in iudicio.ad fi.in ver. vltimo q̄ro ff.si q̄s cautio.vbi refert Guil.de cuneo q̄ euasit quandā paupem a furcis:q̄ cū appellasset nō erat p pter pauptatē appellationem p secutus.Nā fatalia nō currūt nō prosequēti appellationē propter pauptatē.Bal.in.c.si q̄ testium.i. de testi.Doc.in.c.ex rōne:et plura priuilegia pauptatis Roma.tra dit in.l.si vero.§.de viro.ff.soluto mrimonio.in.xxv.fallētia.And.si culus et Moder.in.c.significanti bus.de offi.deleg.Uidetur tn̄ in questione nostra q notario de pu blico p paupib⁹ debeatur salariū vt de aduocato dicit Cy.in.l.pui dendū.C.de postulan.et est glo.in l.i.§.ait ptor.ff.de postul.Et hoc verꝰ videtur:q: non cogitur q̄s in uit⁹ elemosinā facere:nisi in casu extreme necessitatis.lxxxvi.distin. in.c.pasce.no.Abb.in.c.i.de emp. et vēdi.et idē Abb.in.c.cū causam circa fi.de elec.in.c.si q̄s.de furtis.

Et in simili bñ facit: qz vbi qs do= minio ppue rei priuatur ob vtili= tatē publicā: preciū de publico re fundit. gl. no. in. l. si locus. §. fi. ff quē ad. serui. amit. z in. l. pperan= dū. §. de illo. C. de iudi. et no. Ar= chi. in. c. p pncipalē in pn. ix. q. iij. et Bar. in. l. si. §. titi⁹. ff. de pigno. actio. Bal. in. l. serui: vbi plura di= cit p illū tex. C. pro qbus cau. fui. liber. acci. ¶ Scdo pncipal'r qd su pradictū est de notorio q edere co gitur: declarat et limitatur vt ha beat locū duob⁹ ɔcurrentib⁹. Pri mo φ petētis intersit. Scdo φ no tari⁹ rogatus ab illa fuerit q edi= tionē petit: ita no. voluit glo. in. l. pretor. in pn. ff. de eden. quā Bar. Bal. et oēs alij sequūtur: z ita di= cit Bal. ibi seruatur de ɔsuetudie Nō ergo sufficit manda tum: nisi agat de interesse. et iō instrumētū debiti edi nō debet debitori / s; cre ditori p tabellionē: vt Albert. dicit in. d. l. pretor. z ecōtra instrm libera tiōis debitori edendū est nō credi tori fm Bar. et alios ibi p gl. in. l. pretor. Idē no. Bar. in. l. instra. in fi. C. de fideiuss. qd verū est: nisi et creditor ɔtenderet aliqd interesse vt no. Bart. p illū tex. in. l. plures apochis. de fide instrumen o. vbi Bal. in. q. dicit no. hoc eē menti te nēdū: et seqtur Pau. de cast. in. q. colum. z no. Bal. per illū tex. in. l. pe. ff. ad exhiben. ¶ Similiter nō sufficit allegare interesse z proba re: nisi etiā mandatū accesserit: vt dicit glo. in. d. l. pretor. in ver. meū et no. Bartho. in. l. fi. ff. de tab. ex= he. in ver. expeditis. Bald. in. l. fi. col. penul. ver. extra queritur. in. i. q. ad. fi. C. de eden. Et ideo non te= netur edere instrumentum tertio de cuius iñesse agitur: cum ab eo rogatus nō fuerit. vt Ange. cōclu dit in. l. quedā. in pn. ff. de edē. re= probādo glo. q ibi contrarium vi= detur sentire: z seqtur hoc Fulg. ibi: z Alex. de imol. Abb. Aret. hic et Moder. ¶ Ista conclusio φ sit mandatū necessariū plurib⁹ mo= dis limitat. ¶ Primo i actis que edūtur omibus quoz interest: vt bar. concludit in. l. i. §. editiōes. v. iuxta hoc q ro. ff. de eden. Et i hoc differūt acta ab instrīs q tantum edūtur illis a qbus notarius fuit rogat⁹: de quo dicā. J. de notario actoz. vbi magis cōgruit. ¶ Se= cūdo fallit vbicūq3 petēs edionē pōt instrumentū rescindere: illud edi sibi debet: qz cū sibi pmissum sit vt illud possit impungare: etiā ei cōcessum videtur hoc ātecedēs vt petere possit tale instrm sibi ex hiberi. hāc regulā no. bal. tradit i l. fi. co lū. vi. ver. secundo queritur C. de edēdo. Et iō infert φ fili⁹ ex= heredat⁹ q ad querelā admittitur potest copiā testamenti a notario petere: licet ab eo non fuerit rogo tus. Et idem de filio exheredato bald. dicit in. l. siquis affirmauerit per illum text. in fi. ff. de dol. et ali a exempla similia bald. ponit in. d l. fi. et no. videtur ista conclusio. bald. cui etiā nullus contradicit. Ratio tamen qua bal. mouetur non videtur multum concludens quia non videtur necessarium an tecedens hoc: φ editio petatur a notario a quo alias peti non po= tuisset: licet enim quis admitta= tur ad impugnandum instrumen tum: debet intelligi φ veniat a se ipso instructus: vt in ɔsona agen tis requiritur. Et hoc modo min⁹ derogatur iuri ɔmuni. argumen. c. cum dilectus. de consue. l. si qs

C.de inoffi. test. Itē si vera eēt rō Bal.parif in reo pcederet vt etiā ipse deberet edere volenti ipugna re instrm:qđ tñ non vr verū.quia ɔtra regulā.dictū Bal.saluari pos set qñ esset tale q̄d de quo copia a liūde haberi nō p̄t.zc. Qđ tñ dictū est de filio exheredato verū videt̄ q: agit̄ de vltima volūtate in q̄ edi tio fit oībus quoꝝ interest: vt ita: tum.l.dicā ¶ Tertio limitatur nō pcedere in vltimis voluntatibus in q̄bus editio a notario fieri de bet oībus p̄tēdētib' interesse/etiā a q̄bus rogat' nō fuit. Hoc proba ri videt̄ in.l.ij.l vltimo rñso p̄nci. cū glo.ff.quēadmo. test.ape.bene facit tex. in.l.i. in p̄n.ff.eo.ti.et ita ɔcludit Are.hic allegando etiam qđ.s.dictū est de filio exheredato ꝛ sequunt̄. Moder.hic p.l.i.§.hoc interdictū ꝛ toto.ff.de tabu.exhi. Addo Bal.qui exp̄sse hoc dicit in d.l.fi.col.i.in fi. ver.ꝛ p̄mo q̄ro iun cto ver.non ob.Ɔria in.ij.colū.C. de edēdo.Et idē manifeste sentit Ang.in consi.clxiij.in p̄n.incipit Sup pūcto p̄fato dicēs φ pign' succurrit̄ petētib' copiā te:stamē toꝝ vel eoꝝ q̄ ad cām testamenti ptinēt q̄ alioꝝ instrumentoꝝ.Et iō oībus quoꝝ interest exhibētur d.l.i.ff. quēadmo.testa.aperiā.et Bar.exp̄sse hoc dicit i.l.fi.in.i.op= po.ff.de tabul.exhibē. Et hui' rō est fm Jac.butri.quē Alberi.seq̄ tur in.l.p̄tor.§.i.ver.vel dic.ff.de edē.q: mādatū testatoꝝ representat mādatū olm qui sunt nomīati in testamēto. Et hoc idē in effecu Bal.dicit in.d.l.fi.co lū.ij.ver.nō obstāt:dū inq̄t φ testm̄ est cōe oī bus in testamēto ɔprehēsis quoꝝ interest:nec est vis vtrū presentes fuerint tpe testamēti vel nō vt ibi

per eū. ¶ Quarto qñ notarius ro gatus nō reperitur nec heres ei' a q̄ editio instrumēti peti possit:ꝛ pthocollū notarij ad tertiū aliq̄ casu peruenisset:nā tali casu ille ter tius cōpellitur in subsidiū officio iudicis edere:q̄uis rogat' ip̄e nō fuerit:ita no.dicit Bal.p illū tex. in.l.q̄dā.§.nichil in fi.ff.de eden.ꝛ ibi seq̄tur Pau. de castro q̄ alleg a dictū Inno.H:dū voluit φ si repe riūtur pthocolla notarū apđ ter tiū:cogi possit ad edendū.Et hoc verū est fm Pau.de castro in sub sidium: put dr̄ in.d.§. nichil.ꝛ de hoc dicam.i. p̄xime i articulo:de tertio vbi hoc melius cadit.
¶ Quinto fallit fm Are.hic nisi i strumē:ū cōfectum sit de aliq̄ re q̄ ad me p̄ncipaliter ptineat:nā tūc vr̄ factū cōtēplatiōe mea.argumē to eoꝝ q̄habētur in.l.si pupilli.§. s; si ego.ff.de nego.gest.iō possu; illud hr̄e ratū pinde ac si me man dante scriptū sit. Et ad hoc pōde rauit tex.in dicta.l.pretor.§.i.ibi. Equū fuit qđ mei cā cōficit̄ michi edi.Et hoc dicit gl.sentire in.d.l. q̄dā in pncipio ff.de edēdo. Ista eīn pbandi facultas ita p̄t ratifi cari sicut alius q̄libet act':vt Jo. an.tradit in ti.de cōfes.§. nūc dicē dū.v. q̄d si cōfiteor. Bal.in.l.i.cir ca fi.C.qñ liceat ab emptiōe disce de.vbi allegat Dy.in ɔsilio.xv.in cipit. Quidam cōfessus fuit:ꝛ tra dūt Ant.de but.ꝛ Abb.in.c.si cau tio.de fide istru. Dicūt Moderni hic φ doctores in locis p̄allegatis loquūtur qñ fit actus nole absen tis q: tunc bñ p̄t ratificari:s; i nos tra q̄stiōe actus fuit simpliciter nullo p absente acceptāte. Erdu rū vr̄ φ ratificari possit:q: Ɔ regu lā.l.certū.§.si qs absente.ff.de cō

hec ola fatet de plano Are. q Jo. an.et alij loquūtur qn nole absentis act celebrat: et nō negat regulā esse in cōtrariū scz q absenti non qritur ius ratificādi: nisi act nomine suo cōficiat. sed dicit q cum pncipaliter res ad absenté ptinet: eius cōtēplatione fieri videtur. et satis dr esse facta nole suo p ea que habētur in.l.si pupilli.§.sed si ego.s.alle. Et ad hoc allegat tex. in.d.l.ptor.§.i.in ver.mei causa. et sic rōnes modernoꝝ nō tangunt illud qd dicit Are. Sed tn alia rōne qd Are. dicit nōvr sine dubio pcedere/qr iure nō pbatur. tex.em in.d.l.ptor.§.i.in quo pcipue fundat Areti. nō pbat: qr intelligitur mādato infueniēte. hoc deducit: qr in vbis que pōderauit Are. ibi equū est q mei causa: ponit ratio dicti prime pcedētis: et dictū prime pcedens mādato interueniente itelligitur dū ibi dr q argētarij singuloꝝ rōnes pficiūt. certe hoc intelligit de mādato eoꝝ quoruz sunt rōnes.l.si qs ex argentarijs §.ptinere.ff.de eden. ergo ita debes intelligi versicul Equum: vt ratio fm dictuz procedat. ¶ Non obstat rō.s.allegata. qr lz re ipsa negociū ad me ptineat: per hoc tn nō videt gestū nomie meo/vt possit ratificari: vt no.in.d.l.si pupilli.§.sed si ego.s.alleg. vbi vidēdū ¶ Sexto fallit nisi qs represētaret psonā illi qui mādauit. vt no. Bar.in.d.l.si qs.§.pertinere.ff.de edēdo. Exem plū ponit in creditore cui bona debitoris obligata sunt nā petere pōt sibi exhiberi instra a notario q a debitore rogat fuit Et idē Ang.ibi dicit: et tradit etiā Bar. per illum tex.in.l.fi.in secundo notabili.ff.de bonis auc.iudi=

possi. vbi inqt q creditores missi in possessionē bonoꝝ debitoris petunt eis exhiberi instra debitoris a notario. quasi repsentet debitorē q mandauit: vt dicit Bar.in.d. §.ptinere. Et hoc idē Bal. conclu dit in.l. instrumēta.in ver. quero ecce habes.C.de fideius. dicens q singularis successor eius q mādauit petere pōt sibi edi instrumēta et idē quod.s.dixit Bar. per illum tex.in.l.aristo.ff.de iure deliberā. et fm pdicta intelligit qd no.bar. in.l.cōtrouersia.ad fi.ff.de transac. vbi allegat.d.l.fi.ff.de bo.auc.iudi.poss. ¶ Ultimo limita vt de tertio dicetur.j. ¶ Extra istos casus cōclusio supius facta pcedit.s.q notari non teneat edere: nisi illis a qbus fuit rogatus. et bene dico q nō tenet: qr innuit nō cogit: si tn ptēdenti simplr interesse notarius sponte instrumentū exhiberet: nō esset arguēdus: nec (vt verbis Ang.vtar) peccaret i spm sanctuz sic no. Ange. inquit in.d.l.ptor.in pn.vbi Alex. sequitur. et rōnem adducit: qr liber pthocolli est notarij: et in re sua. tc. ex qua ratiōe infero q oib indistincte talis editio poterit fieri: etiā si nō ptendant interesse. Et idē Abb.hic q ita gl. intelligit in.l.in fraudē.§.neqꝫ ff.de iure fis. Et hoc no. est p nota rijs q solent esse faciles in dando copiā instrumētoꝝ vt mercedem capiāt. ¶ Ultimo no. est q in casibus in qbus supradictū est notarij nō teneri edere instrumenta: veꝝ est: vt nō teneat in forma publica instrm exhibere p no.in.d.l. ptor. sed tn tenet simplicit: r producere pthocollū iudici ad instātiā cuiuslibet cui interest: ita voluit singulariter Pau.de cast.l.l.

quedã.in ꝑn.ff.de eden.sic. saluan do glo.ibi q̃ p Ange.impugnatur Sz istã opi.Paul.reprobat Alex. ibi et merito.q: iura que denegãt editionẽ par ũ seruirẽt vobis:et vo bis imposite eẽnt ꝯtra ea q̃ habẽt tur in.l.ij.C.cõia de leg. ¶ Circa secundã qõnẽ de notario actorũ cõclusio est ꝙ oibus quoꝝ interest edere tenet.l.ij.C.d edẽ.vbi Bart. et oẽs. Jdẽ Bal.in.l.precipimus. §.in his.C.de app. vbi inquit ꝙ notarij dñt dare ptib⁹ copiã acto rũ.et si denegãt cogi pñt:vt Bart. inq̃t in.d.l.ij.in.ij.col.in.ij.lec. Et idõ dicit Bal.in.l.ij.col.ij.ver.dein de:per illum text.C.vt lit.penden. ꝙ articuloꝝ et positionũ copia ꝑ fienda est aduersario:q: sunt de ac tis. ¶ Jsta conclusio ampliatur dupl.Primo:vt habeat locũ tam in criminalib⁹ q̃ in ciuilib⁹ p.d.l. ij.que exp̃sse ita dicit ibi: acta pu blica tã criminalia q̃ ciuilia:ex q̃ Bal.ibi infert ꝙ inq̃sitionis copia inq̃sito debeat dari et copia arti culoꝝ sup fama.in.c.q̃liter et q̃n. el.ij.de accus.§.debet:sic etiã iudi cioꝝ copia reo dari dz:vt no.bar. in.l.fi.in pen.q.ff. de questionib⁹. Ang.in.l.si vacãtia.col.xxviij.C. de bo.vacan.li.x.qd tñ limitat:vt ĩ.dicã.¶ Scdo vt ꝑdicta exhibi tio actoꝝ fiat oib⁹ simplicit quo rũ interest:lz ab illis notarius ro gat⁹ nõ fuerit.ita Bar.no.ꝯcludit in.l.i.§.editiões.in ver.iuxta hoc q̃ro.ff.de edẽ.vbi Ange.et alij se quunt p.d.l.ij.vbi Cy.et alij idem dicũt.et ista est dña inter acta et instra q̃ dũtaxat mandãtib⁹ edun tur:vt.s.dixi.et in actis.Bar.idez dicit l.l.ij.§.diu⁹.in.ij.col.ff.de iu re fis.Jo.an.in addi.spec.in rub. de instru.edi.in.iij.col.Pe.de an cha.in de.l.§.l.de vsu. Alex.in.d. §.editiones in.ij.col.et in.d.l.ij. Et ꝑdicta maxime ꝓcedunt i act publicis: q̃ ius faciũt quo ad oẽs vt est sentẽtia excõicationis vl bã ni.ita Bal.hic colũ.vij.arg.l.licet in popularib⁹.ff.de ꝓcur. et istud exẽplum de excõicatione etiã po nit Bar.in.d.l.i.§.editinoes.in.d. l.ij.§.diuus.de iure fisci. Et idem de actis publicis dicit Bar.in.l.in fraudẽ.§.neq; instra.ff.eo.tit.ex q̃ hic infert Anto.de but.ꝙ eps li brũ collationũ edere tenet:q: iu re publico gerũtur per epm et ca pitulũ iuxta no.in.c.cũ dilect⁹.de cõsue.et ita se attestat cõsuluisse: sic etiã dicit hic Jmo.ꝙ custos de putat⁹ de publico ad custodiã in strumentoꝝ cuilibet cui⁹ interest etiam ꝯtra seipm edere debet:alle gat.c.ad audientiã.de prescrip.et auf.ad hec.C.de fide istru.et Bal. hoc tradit in rub.C.de fide istru. col.iij.v.iuxta hoc q̃ro. ¶ Tertia etiã ampliatio addi põt vt predi cta editio actoꝝ peti possit i qua cunq; parte iudicij etiã elapso ter mino.glo.no.in.c.in ver.req̃situs circa fi.de senten.excõ.in.vi.et illã allegat et seq̃tur Alex.in.l.ij.C.de edẽdo.colũ.iij. ¶ Nũc ꝯclusio.s. facta plurib⁹ modis limitat.Et ꝑ mo in iterrogatorijs testiũ quoꝝ copia dari nõ dz ꝓducenti testes vt voluit glo.no.in.c.ij.in vbo in terrogatoria.de testi.in.vi. Jdẽ sẽ tit gl.ij.q.i.c.in primis.in ver.pre sentia:quã Bal.allegauit in.l.da ta opera.colũ.xviij.C.q̃ accu. Et est dictũ Jnn.in.c.ꝑ tuas.de testi. Et idẽ dicit Spec.in ti.de teste.in §.iã de interrogatorijs.in ꝑn.Alex. in.d.l.ij.Adde Ang.in.l.nõ q̃cq̃d ff.de iudi.¶ Scdo fallit in allega

tionib⁹ iuris q̄ aduersario dari nō debent. ita no. Roma. dicit in no. suis in singulari. cclxij. incipit Fuit interrogatus. vbi allegat illud dictū Inno. in. d. c. p tuas. et dicit Jo. de imol. interrogatū de hoc obmutuisse. vide Mod. in. l. i. §. eden da. ff. de eden. ¶ Tertio limitatur dūmodo fiat talis editio de mandato iudicis ſm Bal. in. d. l. ij. p illū tex. i pri. allegat Guil. de cuneo idē dixisse i. l. edita. C. de eden. Et idē Guil. et Alberi. in. l. i. §. editiones. colū. v. ver. scda est editio. ff. de eden. p. l. in fraudē. §. quotiens ff. de iure fis. l. fi. ff. de offi. asses.

¶ Quarto fallit in positionib⁹ de pēdentib⁹ a facto pprio quoꝝ copia nō datur: cū statim q̄s r̄ndere teneat: et petēs copiā nō auditur vt no. Bal. tradit in. l. ij. C. vt lite penul. in. ij. colum. in vlt. not. Et hoc seq̄tur Alexā. in. d. l. ij. colū. ij. in pri. Quod tñ nō videt pcedere i casib⁹ q̄bus etiā in facto proprio pbabilis est ignorātia. q: talibus positionibus dꝫ dari termin⁹ ad r̄ndendū: vt late Bar. ↄcludit in. l. ij. §. q̄d obseruari. colū. v. C. de iura. calū. ver. sed p cui⁹ declaratione. vñ si terminus datur ad r̄ndendū: ergo dꝫ copia exhiberi a cessāte rōne Bal. ¶ Quinto vbi editio actoꝝ ↄtra fiscū petitur: nā a q̄cq̄ aduersus fiscū nō edūtur: vt dicit tex. in. l. in fraudē. §. neq̄. ff. de iur fisci. ⁊ ibi glo. magna circa fi. dum allegat. l. ij. C. de edē. Et ita Alex. i d. l. ij. col. ij. Videt tñ admodū durū q̄ quis a notario non possit petere editionē sibi fieri ↄtra fiscum cū rōne officij ipse ad hoc teneat: et difficilimū esset alit pbare p ea q̄ habent in. c. qm̄ ↄtra. ſ. eo. Vñ p̄ducta ↄclusio pōt pcedere i tertio: apud quē acta reponunt: ⁊ sic loq̄tur gl. in. d. §. neq̄. secus videtur in notario p supradicta. ¶ Sexto fallit in eo qui fuit presens ⁊ negligēs fuit acto ꝝ in accipiēdo copiā: q: postea nō dat sibi terminus ad accipiendū copiam in odiū negligētie eius: vt Bar. et Ang. dicunt in. d. l. ij. p glo. i. ibi et glo. similis vbi Ang. idē dicit in. l. i. §. editiones. ff. de eden. de quo dicendū est vt per Fulg. Pau. de cast. ⁊ Alex. in. d. l. ij. ¶ Septimo regl'a supradicta bñ pcedit in notario. sec⁹ est in tertio q̄ edere nō tenet ſꝫ quod J. in. sequēti articulo declarabitur ¶ Octauo fallit in iudicijs habitꝭ ante inq̄sitionē p informatiōe curie Ange. in. l. qōnis. ff. de qōnib⁹ videt de mēte Bar. in. l. fi. ff. de q̄stio. Et rō vr̄: q: parti nō p̄iudicāt nisi reperiāt Bar. in. d. l. fi. Ang. in l. si vacātia. vñ cū non interfit: nō pōt editio peti. Et ideo si interesse pretēdatur vt q: testes dicant variasse ab eo q̄d depo suerūt pro informatiōe curie: q̄ casu fides eorū minuit ex varietate: iux not. in. l. eos de falsis: videt q̄ tūc esset dāda copia a cessante ratiōe. q̄d no. ¶ Circa p̄dicta duo notāda sunt Primū est q̄ notari⁹ q̄ edere tenetur semel dūtaxat pōt ↄpelli. Vlteri⁹ vero editio instrumēti peti nō pōt. vt no. Bar. Bal. p illum text. in. l. si q̄s ex argentarijs. §. fi. ff. de edē. vbi Albe. de ros. Pau. de cas. et Moder. qui hoc sequūtur. ⁊ idē no. Bart. in. l. fi. col. vlt. ver. quero quādo notari⁹. ff. de tab. exhiben. et in. l. fi. per istum tex. in ver. vlterius no. ff. de bo. auc. iudi. poss. ¶ Ista ↄclusio limitatur tripliciter Primo nisi ex causa iterū instrm̄ edi postulet: q: cū cause cognitiōe

y. ij.

edendum erit. Bar. ꝛ alij in.d.l.si q̃s.§.fi.p illũ tex. et idẽ Bar. dicit in.d.l.fi.ff.de bo.auc.iudi.pos. vbi etiã allegat. Spe. in ti. de istrumẽto edi.§.postq̃.ver. sed nunq̃d.et ver. vbi aũt: et Bal. idẽ dicit i rub. C. de fide instrumẽ. col. iij. versi. quero si instrumẽtũ publicũ. et in l. dissolute. C. de condi. ex lege. circa fi. in ver. extra q̃ritur. ¶ Scd̃o q̃n in scd̃o a editiõe nullũ periculũ subesse põt: tũc em̃ edi simpl'r põt vt q: sit instrm̃ vẽditionis/emãcipa. iõis/vel vltime voluntatis. talia em̃ instrumẽta p notariũ dari põt i geminata: et totiẽs quotiens petũtur: Cõclusio ergo p̃dicta restringit q̃n preiudiciũ iminere põt ex geminatiõe: puta in instrumento crediti/vt no. voluit Jac. butr. in.l.si q̃s.§.fi. quẽ refert et sequit Alberi. de rosa. ibi in ver. et facit iste.§.ad q̃stionẽ. Et ad hoc etiam allegat Azo. in sum. de fide instrumen.§.de amissione. et Spe. in.d.§.postq̃. quẽ ad hoc lati⁹ refert Alex. in.d.§.q̃uis nullam faciat mentionẽ de Alberi. q̃ subijcit ibi hanc opi. de more iudicioꝝ seruari. Et idẽ videt velle Bal. in.l.i.§. editiões. col. fi. ver. itẽ quero. ff. de edẽ. ¶ Tertio in actis q̃ indistincte edũtur quotiens petuntur fm Ang. ꝛ Pau. de cast. in.d.l.si quis.§.fi. in ver. hec vox. allegãt Inn. in.c. q̃m ꝯtra. i. eo. et in.d.l.ij.C. de eden. dicit Alexã. ibi q Imol. hoc nõ dicit in.d.c. q̃m cõtra. nec pbat in.d.l.ij. videt tñ dictũ pbabile: q: facili⁹ editio fit in actis q̃ i instrũis vt.s.dixi. ꝛ in actis nõ vr esse periculũ p supradicta. Secundũ q notari⁹ q̃ rogatus fuit de aliq̃ actu si nõ velit edere: imo se rogatũ fuisse negat pena falsi tenet.l. eum q̃ vbi Bal. C. de fal. Et idem Bal. dicit in.l. qui accusare. C. de edẽ. q̃d dictũ similiter limitat fm Jo. an. in addi. spec. in ti. de instru. edi.§. instrumentũ. in pri. nisi esset notarius bone fame/et longũ tp̃s interuenisset/vñ facit q: ex diuturnitate tp̃is obliuio inducit. glo. ꝛ doc. in.l.i.C. de ser. fugi. no. Bart. in.l. q̃ fundũ.§. seru⁹.ff.p emp. vbi d' hoc pcedere si agit de dãno euitãdo/sec⁹ si de lucro acquirendo. et ita est casus noster/vt pena falsi euitet. Et id̃ no. ad ppositũ dicit Ang. in auc. de trien. ꝛ semis.§. si aũt p illum tex. q excusat notarius a pena falsi q̃ interrogat⁹ in senectute de instr̃o ab eo confecto in iuuẽtute dixit cũ iuramẽto illũd instrumentũ ab eo scriptũ nõ fuisse. Nã falsum nõ ꝯmittit nisi cum dolo.l. nec exemplum. C. de fal. Et quelibet cã etiã iniusta excusat a dolo.l. igit.§.i.ff. de lib. cã. gl. in.l. plagij. C. de plagia. Et in notario poti⁹ semp error p̃sumitur q̃ dolus. vt no. Bar. in.l. quotiens.§.i. ff. de her. insti. in. iij. no. per illum tex. Cui⁹ dicta pprie pcedunt/q̃n aliq̃d omissum fuit ex obliuiõe/et sic delinq̃t nõ faciendo/vt in casu nostro: lʒ secus esset in faciendo. vt no. declarat Ang. d' are. i ꝯcilio q̃d icipit. In casu p̃dicto vr q nullo modo dict⁹ notarit. in.v. colũ. ¶ Scd̃o limita q̃n q̃s oibus celaret instrm̃: secus ñ tm̃ petẽti Bar. in.l. iij.§. si q̃s dolo. ver. ꝛ posse. ff. de tabu. exhiben. Bal. in.l.fi.C. de edẽ. col. fi. v. viij. q̃ritur. Et ad predicta vide etiã Bal. ibi. col. fi. v. vi. q̃rit. Fede. cõci. cxuij. icipit Titi⁹ ꝯstituit. ꝛ Bal. in.l. argẽtari⁹.§.fi. ff. de edẽdo. Roma. in no. ccclxviij. Tabel. ¶ Supest vltim⁹ articu-

lus prime.q.principalis. vz qmo editio a tertio postulet. In qclusio et regula negatiua sit q tertius apud quē repiunt rōnes vel istru mēta inuitus edere nō cogit: vt voluit glo.in.l.i fraudē.§. neq istru mēta.l ꝟ.Edi.ff.de iure fisci.quaz p no.allegauit Ang.in.l.i.§.editiōes.ff.de edē.z Abb.hic in.iii. col.vbi rephendit Ant.d but.qui h:iuz hic tz:z male p rōnes quas Abb.inducit:z fm istā qclusionez cōsuluit Alex.in qci.lviii.incipit. Circa pmū qsitū in.ii.col.in pmo libro.z idem Bal.voluit in.d.l.fi. l.v.col.ꝟ.vlti.circa materiā ad fi. distictiōis.C.de eden. Facit qd su pradictuz fuit de notario q tertio nō tenet edere:cū ab eo nō fuit ro gatus:g idē in tertio dicendum est ¶ Limitat ista qclusio pluribus modis. Et pmo si tertius volūtarie exhibeat:qz pōt:lz nō cogatur ita gl.in.d.§.neq instra vbi bart. sequit z Abb.h:z Alex.l qci.lviii. s alle. Et idē est in notario q edere pōt si velit in casibus qbus nō cōpellitur vt no.Ange.et Alex.in.l. ptor l pn.ff.de eden.circa fi.z talis editio pueniēs ex mera volūtate poterit fieri cuilibet:vt.s.dixi in notario:ex quo sola volūtas habētis instra vel rōnes cōtemplatur. ¶ Scdo fallit in actis q etiā a tertio edi petunt: vt voluit glo.no.in l.ii.§.diuus.el.ii.l ꝟbo.agat circa fi.ibi s qlibet alius ēt:et ibi bart. z Ang.hoc sequunt.ff.de iure fis. Alex.in.d.l.ii.in.ii.col.C.de eden. z in dicto qci. lviii.s.alle.facit qd no.bar.in.l.i.§.editiōes.l ꝟ.iuxta hoc qro.ff.de edē.de q.s.dixi d notario actoris in pn. Et licet ista sit cōis opi.non tamē videt in tertio aliqua rō diuersitatis que vrgeat inter acta alia instrumenta. ¶ Tertio si apud tertium reperit originale esse siue pthocollū nota rij:tunc ipse edere cogit: regula g supradicta pcedit qn hz instrm sūptū ab ipso originali:secus qn ad eū puenit originale:ita not. Bald. in.l fi.col.v.ꝟ.vlti.circa materiaz ad fi.C.de eden.alle.tex. in.l. qdaz .§.is aūt in.l.ptor.§.si qs seruus ff.de eden. Et idē no. Bal.in.l. que dam.§.nichil.ff.de eden.d ixi.s.de notario zcius in quarta limitatione facit qd Bar.tradit in.l.iii.§.si ta bule:ff.de tabu.exhibē.vbi depositarius z seqster apud quē pthocolla repiuntur:edere tenet z tali casu ēt reuedit actori ad fundandā intentionē Bal.in.l.i.§.editiones col.iiii.ꝟ.fallit si reus.ff.de eden. Specu.de instru.edi.§. vidēdum ver.ex pmissis.col.vii. Are.h col. viii.ad fi. Et subiicit Bald. in.d.l. fi.col.v.ꝟ.vtrū tn allegando Ja. butri.q qn notarius pdidit pthocollū agere pōt possessorē instrumēti vt ipi notario edat instrm cū die z qsule/ vt alds ipse notarius edere possit.l.si qs ex argētarijs. .§.pe.ff.de edē.qd Bal.dicit mēti tenendū:qz cōtingit sepe q notarij pdūt pthocolla in ciuitatibus a qbus expellūtur. ¶ Ex quo dicto colligit quarta limitatio vt nō habeat locū in notario q perdidisset originale:qz ad tertiuz poterit recurrere q instrm habet inde sum ptū.d.l.si qs ex argētarijs.§.ptor vbi pau.d cas.p illū ter.fac qd no. bal.l.l.publicati.in pn.C.de testa. ¶ Quinto fallit qn tertius nō vt edat simpliciter s p interesse dni cōuenitur:naz edere tenetur.l.iii. .§.interdum.ff.ad exhiben.l.pcuratoꝛ.C.de eden. glo. in.l.dissolu-

te.C.de adi.ex lege. Et ista non est editio sz exhibitio sm Bald.in.d.l. fi.col.v.dicto v.vlti.circa materiã in prin.qz ipm originale dat peti‑tori:z non remanet apud illuz a q̃ petitur:allegat.d.l.iij.§.interduz ad exhiben.z sic ille §.non loqui‑tur in materia editiõis. ¶ Sexto regula pcedit i tertio cũ quo nõ li tigat nec cui mãdatũ fuit.secus si mãdatũ ei fuit:lz nõ sit i iudicio qz edere tenet.l.argẽtari⁹ i prin.ff. de edẽ.ibi an cũ alio:z sic argẽta rius cui fuit mãdatũ tenet edere lz lis cũ alio sit. ¶ Sed tñ tex.loqt in argẽtario q̃ rõe officij edere te‑net:vñ in notario eẽt bonũ sile:se cus vr in priuato:de quo tex.non loqtur. Idẽ tñ in priuato dicẽdũ est:ex quo sibi fuit mãdatũ:z tota vis i mãdato vr psistere l.si q̃s.§. ptinere.de edẽ. In hoc tñ vr dria: qz i argẽtario z notario q̃ rõe offi cij debẽt edere officio iudicis co‑gunt:sz in puato cũ volũtariũ sit mãdatũ:actiõe mãdati pueniť.qz cessat rõ q̃ in notario et argẽtario allegat p Barto.z doc.in.l.i.C.de eden.in.l.q̃dã in pn.ff.eo.ti.

¶ Septimo fallit i scptura q̃ apd ẽtũ repert sic scripta ab alio me mandatũ fuisset:cũ eñ mandato meo facta sit lz mãdatum nõ affi‑ciat tertiũ possessorẽ:equũ tñ ẽ vt michi succurrat pp mãdatũ meũ vñ terti⁹ isto cãu michi edere tene tur tex.no.l.l.iij.§.iterdũ.ff.ad ex hibẽ. Et lz de mãdato meo nichil in tex.dicat:tñ sm gl.ibi in v.cons scripserit:ita itelligit:z vr verisile vt sm alia iura itelligat ita Are. h col.viij.z istũ itellectũ approbat Alex.in pci.l.viij.s.alle. ¶ Ad.d.§. interdũ etiã alius est intellectus sm Are.hic.col.viij.circa fi.vt re‑stringuatur in possessore q̃ non ha buit cãm ab eo q̃ scripsit me man dãte:allat Io.an.in addi.spe.i ti. de istru.edi.in rub.l.ũ.col.ibi. Si aũt dñs nõ est:vbi Io.an.nõ dicit hoc:sz loqtur simpliciť put dicit tex.in.d.§.interdũ Do.Bar.soꝫi. in.d.l.fi.C.de eden.vr aliter refer‑re Areti.s.p pꝛiũ eius qd dictũ est vt §.interdũ pcedat in eo tm̃ qui habuit cãm ab eo qui scripsit me mãdante:ex vitio impressoris non facile colligit intẽtio Are.q̃cquid tñ sit:z iste restrictiões diminãt a d d.§.interduz:q̃ gñaliter loqtur:ẽ dz indistincte intelligi.l.i.§.z gña liter.ff.de leg.pͥ.xix.di.c.si roma‑norũ.hoc vlterius pbatur:nã in d.§.interdũ:ponũtur duo casus. Prim⁹ qñ ille q̃ agit p̃ possessorem est dñs:z tũc hz rei vẽdicationem z actionẽ ad exhibendũ. ¶ Scđs casus est quãdo agens nõ est dñs tunc pro interesse qđ pretẽdit ha‑bet actionẽ in factũ. Modo sic in primo casu qñ agit dñs claruz est q possessor q̃litercũq possessionẽ habuerit a dño:puenitur.§.i.isti. de actio.ẽ in scđo casu,idem dicen dũ est:qz iurisconsult⁹ procedit re tento eodez themate. Nam actio in factum in non dño subrogat in locũ rei vẽdicationis in dño:et iõ eo casu dz actio in factũ cõpetere non dño:quo casu rei vendicatio dño datur:qz subrogatũ sapit na‑turã,ei⁹ in cuius locũ subrogat.l. si eũ.§.qui iniuriarũ.ff.si q̃s cau‑tio. Alius etiam intellectus colli‑gitur ad.d.§. interdum ex dictis Ange.in.l.quedã in prin.in.l.pre‑tor.§.i.ff.de eden. Et Are.hic re‑fert col.viij.vt regula.s.posita lo quatur in tertio qui dñs est z pos sessor: secus in eo qui simpliciter

possidet §. interdum. Postremo circa.d.§.iterdum:non omitto qd Bal.ibi voluit in.§.interdū: dicēs q in subsidiū actio in factū cōpetit ei cuius interest vt sibi edatur quis aliqd ei9 mandatū non interuenit:et hoc vr pbari in.d.§.interdū: vbi actio in factū dat:que subsidiaria est.l.q.ff.de prescrip.ver. l.sancimus:vbi Bar.C.de sacrosā. eccle.Considerādū tn est q si hoc dictū bal.intelligat gnaliter: put ipse simpliciter loqt: regula supra dicta parū nobis seruiret.Un itelligo Bal. qn apud tertiū reperit originale:ita loquitur.§.interduz q in rōnibus loquit quas seru9 cōscripsit:et postea ad tertiū peruenerunt.Nam hoc casu editio petit a tertio sicut.s.dictū est de prothocollo notarij in tertia limitatione Ser9 si non eēt originale apud tertiū:sz instrm transsumptū:qr etiaz in subsidiū editio non peteret ab ipso tertio per regulam.s.factam

¶ Ultimo limita regulā.s.positā nisi terti9 q possidet teneret agēti cōtra me edere rōe cōionis istrumenti q est iter eos:nā sic ego re9 possuz petere ab actore vt michi edat:ita imedietate ftius iste q possidet tenet mihi edere et ad mihi edenduz cogi poterit sicut p illū agētem cōtra me cōpelli potuisset:ita no.colligit Are.et do.Bar.fo.zi.l.l.procurator fm vnū intellectū gl.C.de edē.Periculosa vr hec limitatio:qr ius petendi editionē psonale est vt dicit Bar.l.l.si ticius.§.si qs pus.ff.de aqua plu.arcē.col.pe.Et qr nō vr mihi cōtra illū tertiū imediate ius cōpetere,sed deberē agere cōtra te vt tu ageres cōtra illū q tibi ad edendū tenetur iuxta.l.si sic.§.fi.de leg.i.l.cuz in plures.in.§.messem.ff.locati.

¶ Scdo pncipaliter qrit quo iure instra vel rōnes edi postulent. In q recurrendū ē ad ea que Bar. tradit cōsiderando plures casus in.l. quedā.in pn.ff.de eden. in.l.i.C.eo ti cui9 dicta reassumit et seqt dns Abb.h.¶ Sz qui ad propositū psequar dūtaxat illū casum q ad materiā ti.de edē.ptinet. Et i hoc cōis conclusio est q editio q p titulū de edendo petit ab argentario notario et silibus nō iure actionis a pncipio:sz officio iudicis postulet ita pbat i.l.i.C.de eden.et si reqsiti nō edāt:tūc demū ad interesse actione i factū tenent.l.si qs ex argētarijs.§.ex hoc edicto.ff.de edē. ita firmauit gl.fi.i.d.l.i.quā Bar. et doc.cōiter sequunt. Idē gl.i.l.i. §.editiōes i gl.magna.ff.de eden. et ista est cōis opi.¶ Contra quaz insurgit Alex.i.d.l.i.col.fi.et dicit erroneam esse cōtrariam opi. qr imo iure actionis i factū argentari9 et similes edere cogitur. Mouet per.l.ptor in pn.ff.de eden.vbi vba pretoris ad partē referunt: q non vr officiū iudicis cōpetere. qm illō locū hz qn ad iudicē vba dirigunt.iuxta glo.i.l.i.si soror. C.de colla.no. Bar.i.l.i.ff.de cōdi.ex.le.Scdo pbatur.fm eū i.l.iij.§.iterdū.ff.ad exhibē.vbi si ab eo q nō sit dns carte p ei9 iteresse petant rōnes exhiberi dat actio i factū.q ita vr dicēdū in ppposito.Et i ista opi.fuit et An.de but.h. Spec. in ti.de istru. edi.§.vidēdū col.fi.vi.idē in argentario.Et glo.vr.hoc tenere in.d.l. si qs ex argentarijs.§.ex hoc edicto:addo.Fede.cōci.cxiij.incipit ticius cōstituit vbi si actio i factū cōpatit dicit Alexā.ergo non datur officiū iudicis quod est extraordinariū remediū. et ideo cessat existēte

ordinario.l.in.cāe.ff.de mino.no. in.l.in.puinciali.ff.de ope.no.Nō obstat tex.l.i.C.de eden.qz Alex. rñdet dupl'r.Primo qꝫ loquatur d officio iudicis mercenario deser= uiente actioni depositi intētate:ñ de officio iudicis nobili de q̄ est q̄ stio doctoꝝ.Uel scdo dicit ipse qꝫ ibi officiū iudicis consideratur q̄ ad cāe cognitionē quā iudex adhibe re d3 qñ actor editionē petit:nō qꝫ ius petēdi editionē fundet in offi= cio iudicis. imo iure actōis illud petit vt.s.dictū est. Tertio dic qꝫ in.d.l.i.edunt ꝯ regulā vñ officio iudicis quia reus ibi edit actori. ¶Utraqꝫ opi.disputādo eēt sustē tabilis.S3 tñ p nunc sequor cōem opi. nō obstā tib9 supradictis.pro qua vr tex.in.l.pe.§.fi ibi ad iudi= cis officiū ptiere.ad.l.fal.facit tex. in..l.siqs ex argētarijs §.pretor. ff.de eden.ibi pretor ait cā cognita edi iubebo. Nā verba ad iudicem referunt g officiū iudicis vr ꝯpe= tere.iuxta gl.i.d.l.si fotor. Et hoc mō idē pbat in.l. q̄dā in pn. eo ti. ibi nec a ptore hoc edicto ꝯpellun tur.⁊ inferius ibi nō cogit a ptore p metū l factū actiōis: ⁊ ita argu= mentū pmū Alex.ꝯ eū retorqt.Et dū dr metu actōis in factū ꝯpellū tur:g vr qꝫ pus nō ꝯpetat actio in factū s3 officiū iudicis.⁊ pbat et l l.ij.C.eo.ti. Et licet tex. loquat in actis:idē tñ vr in instrumētis] eu3 nulla rō diuersitaris esse videat:⁊ dic qꝫ acta edunt et non mandanti bus vt no.in.d.l.ij.⁊ maior rō vr eē in actis vt edant iure actionis qz facili9 edunt vt not.in.d.l.ij.⁊. §.dixi.vñ si acta non eduntur iure actionis s3 officio iudicis:idē ꝯclu dendū est i instrumētis.¶Ultimo pbatur in.d.l.i.C.de eden.Non obstant rñsiones Alex.Nā prima de officio mercenario vr ꝯ tex. in d.l.i.qd refert se ad iudice. g vr qꝫ sit in arbitrio iudicis: ⁊ sic de ꝯffi cio nobili loquit/non de mercena rio qd famulat actioni proposite: iuxta no.in.l.i.ff.de iur.om.iudi.⁊ vide Bar.in.l.ubere cauere col.fi ff.de iurisd.om.iudi.Non ob.ij.rñ sio:qꝫ officiū iudicis de q̄ in.d.l.i. respiciat cāe cognitionem: qz hoc nō vr veꝝ:imo respicit ipā3 editio nē:vt colligit ibi nā qd desiderat. nā officiū iudicis refertur ad desi= deriū petētis:g respicit editionem de qua ibi agr.Confirmat hoc qz cā ex qua editio d3 fieri:non ꝯmit= tit iudici s3 in iure d3 esse,expssa:vt no.in.d.l.i.g officiū iudicis ꝯside= rari nō pt:eo mō q̄ Alex. dicit.Et illā opi cōe3 et Bar.sequit in duo bus locis q̄ nō allegant cōiter in l.iij.§.cato in.ij.oppo. de verbo obli.dū rñdet ad tex.in.l.si quis ex argētarijs.§.i.idē Bar.in.l.si ter= tius.§.si quis pu9 col.pe. ff.de aq̄ plu.arcen. Ubi inqt qꝫ tale officiū iudicis de q̄ in titu. de edēdo ꝑso= nale est vt ibi per eū:Cardi.in cle. i.§.ceteꝝ.i.iij.q.d vlurīs.¶Non obstant allegata in ꝯtrariū per Alex.⁊ pmo dū dicit qꝫ verba refe runt ad partē p.d.l.pretor:qz i hoc non pt fieri fundamētū.,cū et vba dirigant ad iudicē per iura.s.alle gata.Preterea.s. pluribꝰ modis probatur:⁊ clarū relinquitur qꝫ of ficium iudicis detur: g nō attendi tur qꝫ vba ad partē dirigant.qz il lud argumētū pcedit in dubio vt no.Saly.in.d.l.i.ff.de condi.ex le. ¶Non obstat tex.in §.iterdū:qz ibi non loquit de actione in factū ex titu.de eden.in quo ti.mandatū requiritur ⁊ agitur contra argen

tariū vel notariū ꝺm scripture. Sed in .§. interdū non ꝯstat mandatū interuenisse vt .s. dixi: ⁊ agitur ibi ꝯtra illū qui non ē dñs scripture. vñ efficacius tenetur vt. s. dixi ꝺm Ang. ad intellectum illius .§.
¶ Non ob. vltimū qꝺ Alexā. dicit si actio in factū dat̄: est ordinariū remediū: ꝰ cessat extraordinariū: qꝛ negatur ꝙ actio detur vt pꝫ ex supradictis. Preterea etiā si actio ꝯpeteret: vꝺr in .ꝺ. §. interdum: argumentum non vr̄ procedere qꝛ illa actio datur in subsidiū. Et sic vr̄ remediū extraordinariū vnde non vr̄ excludere officiū iudicis: quia extraordinaria remedia bene simul concurrunt. l. si longius de iudi. iū cta. l. cum filiusfa. viaticū. ff. si cer. pe. ⁊ no. Bar. in. ꝺ. l. in prouinciali .§. i. col. penul. Pro opinione tamē Alexan. videtur. tex in. ꝺ. l. quedā dū in pͥncipio dr̄ ꝙ ꝯ procuratorē actio mandati competit: ⁊ non cogitur metu actionis in factū. ꝰ videtur ꝙ ad edendū detur actio in factū. Nec obstat ꝙ dicat metu et sic vr̄ ꝯsiderari interesse pro ꝗ conueniti ꝗ non edi. l. si ꝗs .§. ex hoc edito. qꝛ tex. vr̄ loqͥ ꝗ ad primā petitionē editionis pꝫ in eo quod dicit de procuratore ⁊ dicit rationes edere: ⁊ sic loquit̄ de pͥma petitiōe
¶ Et vltimo notādū est: ꝙ disputatio. s. factā sutilit̄ nō ꝓcedit: qꝛ si iure actionis editia deb̄ret fieri: ex iterpellatōe extraiudiciali ꝯstitueret̄ in mora: ꝗ teneret̄ edere: secꝰ si officio iudicis. l. cuꝫ postulassem. ff. de dā. infec. ⁊ ēt pp mediū formādi libellū: vt p alex. in. ꝺ. l. i. col. fi. C. de eden. Et ad predicta vid Bal. hic ꝗ distiguit iter officiū iudicis ꝗ petitur ab aduersario: ⁊ officiū iudicis quo editio a notario postulat̄ in. col. xi. ver. ⁊ no. ꝙ officiū iudi.
¶ Nunc tertia q̄stio pͥncipalis se offert. scilꝫ quomō editio fiat. Pro cuiꝰ declaratiōe de duobꝰ querit̄.
¶ Primo an in totū debeat instrumentū edi vel dumtaxat sufficiat partem de qua agitur exhibere.
¶ Secundo vtrum editio debeat fieri cum die ⁊ consule. ¶ Circa pͥmam. q. habemus tex. in materia editionis in. l. argentarius. §. edi. ff. de eden. vbi aperte dicit tex. ꝙ illa pars tm̄ edi. dꝫ: ꝗ adi nstructionem cāe pertinet. ⁊ idē dicit Bar. p illum tex. vbi Bal. sequit̄. i. l. fi. C de pci. impera. offerē. ꝙ si copia instrumenti petat̄ tm̄ illa pars ꝗ ad eū spectat dari dꝫ. non totū istrm Et idē Spec. tradit i ti. de instru. editione .§. videndū. col. vij. vnde legatario sufficit ꝙ illa pars testamenti edat̄ in qua legatū cōtinet̄ vt. no. Bar. i. l. ꝗ. §. fi. ff. queadmo. testa. apian. idē Bar. dicit in. ꝺ. §. edi. Et in hoc reperio qꝺ i pulcra q. cōsuluit Ange. in concilio. cxiiij. Incipit super facto pꝺicto arguo pͥmo. Et idē dicūt bar. ⁊ Ange. in l. fi. p illū tex. ff. de bonis auctoritate iudi. possi. Ad idē tex in. c. ꝯtingit. i. de fide. instru. in. c. cum pꝯone de pͥuile. in. vi. ⁊ Bart. ⁊ aliꝫ i locis i. allegandis. ¶ Predicta ꝯclusio limitat̄: qñ capitula sunt separata: ⁊ diuersam materiā continent. Secꝰ si ꝯnexa capitula vel de eadē materia loquant̄: ita ꝙ ad caputulū de ꝗ agit̄ aliquid ꝯferant. Nam tūc in istrm in talibꝰ ptibꝰ dꝫ exhiberi. l. inciuile. ff. de legib. ⁊ Bald. ibi in pͥn. colligit p illū tex. ꝙ totū instrm debeat legi. Et ēt illud qꝺ ꝯtinuat̄: qꝛ sequētia declarāt pcedētia: ⁊ sepe ēt corrigunt̄. l. si tibi ff. si cer pe. Et iō dicit Bar. i. l. qui

Aliab⁹ in pñ.p illũ text.ff.de.leg.i. ꝙ legatario non solũ debet dari ꝑ ticula testamenti in qua legatũ cõ tinet.sed ẽt aliã pars: p quã legatũ possꝫ declarari.ꝛ Albe.de rosa in.d.l.argentari⁹.§.edi.lquit ꝙ legatario oia edenda sunt que ad legatũ ꝯferunt:vnde institutio legatario exhibenda est:qꝛ ab illa pendet legatũ ſm Pau.de castro.l.d.l.ff.C.de preci.imper.offe.Regula ergo⁹ supradicta ꝓcedit qñ sunt capitula separata.ꝛ sic doc. loquuntur ꝛ do.Abb.ita vr̃ intelligere in d.c.contingit.de fide instru.¶ Secunda conclusio supradicta declarat: vt procedat in editione que fit petẽti editionẽ prout videnẽ loq̃ iura.s.allegata.Sec⁹ est si instr̃m edatur indici:qꝛ totũ instr̃m exhibetur iudici.l.i.§.pe.q̃ incipit edere.ff.de eden.facit tex.in.d.l.ciuile ff.de legi.p q̃ iura Bar.ita concludit in.d.§.ede.Et late idem voluit Bar.in.rub.ff.de oper.no.nuncia ꝑ.iuxta hoc quero:ꝛ tꝫ Ant.d bu. ꝛ in.d.contingit.¶ Ista tamen limitatio nõ vr̃ bñ ꝓbari: in iurib⁹ allegatis p Bar.in.d.§.edi. Nam tex.in.d.§.edere: vt ex p̃cedentib⁹ illu colligitur:vr̃ loq̃ de editione q̃ fit parti:ꝛ tñ dicit ꝙ edi i totũ dꝫ: vñ magis ꝯuenit ꝙ ille tex.itelligatur ſm p̃mã limitationẽ.s. qñ ẽ eadẽ materia vel idẽ capitulũ ꝛ ꝟba correspondent:dum tex.dicit ibi edere nõ vr̃ qui stipulatiõeꝫ totã nõ edit de vna stipulatiõe ꝗ vr̃ loqui ꝛ de eodẽ capitulo.Sic ẽt in.d.l.inciuile diuinare est ꝙ restringatẽ i indice.Et rõ illius.l.qua mouetẽ Bar. in.d.rub.de oper.no ad dicendum ꝙ iudici in totum sit edendum:qꝛ vna pars sequens possit preceden tia corrigere.d.l.in ciuile.ita miſlitat in parte sicut in iudice.p ea que.s.dixi in prima declaratione. Et tex.in.l.i.§.edenda.ff.de eden. vr̃ equiparare editionẽ que fit parti ꝛ illã q̃ fit iudici:ꝛ ibi Bal.i pñ.vr̃ hoc colligẽ.¶ Opinio tñ Bar.vr̃ ꝓbari l.c.ꝯtingit.de fide istru.quẽ tex.bar.adducit i.d.rub.facit tex. l.c.cũ ꝑsone de priui.l.vi.Et talis editio q̃ fit iudici est facultas q̃dã inspiciendi que ꝑcedit iudici p:o q̃ ꝑsumitẽ.c.in pñtia.s.de renun.vt ipse oia videat:ꝛ parti tm̃ concedatur copia capituli de quo agitur ꝛ ita ex dictis Bar.elicitur in.d.rub de oper.no.ꝛ Bal.idẽ dicit.in.d.l. inciuile de legi.dũ allegat.d.c.contingit.vbi Ab.ꝛ no.Pau.de cast. in.d.l.fi.C.de p̃ci.imper.off.ꝛ hoc modo hec.q̃ .limitatio declarata bñ procedit:qꝛ rõ diuersitatis manifesta est:qꝛ de pte lex suspicatur si totũ editur.d.c.contingit de iudice confidit.¶ Tertio fallit conclusio supra posita in legibus vel statutis q̃n totũ debẽt ꝓduci.ita Bar.in.l.inciuile p illũ tex.ff.de legi.Sic ꝗ in instr̃is vel rõnib⁹ aduersario editio fit ꝑ pte.sꝫ lege vl̃ statuto fit i totũ.idẽ vr̃ velle bar. in.l q̃.ad fi.ibi non idẽ dico.ff.quẽ admo.testa.aperian.ꝛ rationem. Bar.adducit in.d.rub.quia statuta toti ciuitati cõia sunt.ideo in totũ producenda sũt:quasi(vt puto) velit dicere Bar.in rationibus ꝛ instr̃is considerat interesse petentis ꝛ est suspicio si in totum edanẽ nõ editio limitaẽ.Iste ratiões cessãt in statutis qꝛ sunt publica ꝛ olbus cõia sunt.ꝛ ita in effectu dicit ꝛ sequitẽ Alex.in rub.ꝑalle.¶ Hec tertia limitatio i qua dñs colligñ iter leges vl̃ statuta: ꝛ rões vel instr̃a bñ ꝓcedit qñ editio fit parti.vt.s.

dixi:sec⁹ si fieret iudici:q: tunc nulla est dr̃ia inter statuta ⁊ instr̃a q: semꝑ tūc editio ī totū fieri dʒ ita Bar.in.d.rub.loq̄t dū ꝯcludit idē eē in instr̃is ⁊ statutis ⁊ idē Bal.⁊ Fulgo.i.d.l.inciuile Ant.de but. hic ⁊ in.d.c.ꝯtingit: ⁊ ita ampliat̄ qđ supradictū est in.ij.limi.vt iudici in totū edat̄ tā in instr̃is et rōnibus ꝗ̄ in legibus vel statutis.

¶ Et sic ex supradictis colligit̄ ꝙ statuta itegralit̄ dēant edi:⁊ idem est si aliqua additio statuto facta fuisset:q: cū statuto dʒ exhiberi: vt Bar.dicit in rub.p̱alle.ꝑ ea q̄ no.gl.in.d.l.inciuile. Ad hoc allego no.dictū Car.post lapsū ī cle. statutū colū.ij.l.ij.oppo.de elec. vbi singularit̄ dicit ꝙ additio facta alicui statuto recipit oēs q̄lita tes ꝑoris statuti ⁊ ꝙ de tali additiōe ꝑ oia idē qđ ð statuto iudicat̄

¶ Et lʒ statutū in totū edēdū sit: nō tñ opus est edere volumen statutoꝝ:ita Bar.in rub.p̱allie.i.d. ṽ.in p̄n.Et idē Bal.in.d.l.iciuile.

¶ Nō ob.si dicat̄ rō q̄re edat̄ totū statutū est q: posset p̄ncipiū corrigi in ti.vt no.in.d.l.iciuile⁊.ś.dictū fuit:talis rō ēt militat in toto libro.Nā Bal.ibi r̄ndet ꝙ nō p̄sumitur correctio.§.qđ⁹ in p̄ma ꝯsti.C.Jsta rō p̄ia facie nō tollit arg. q: si non p̄sumit̄ correctio in libro statutoꝝ:min⁹ p̄sumi dʒ in eodē statuto:q: incōtinenti maxie q̄s ñ p̄sumit̄ se corrigere.l.naʒ ad ea.ff. de ꝯdi.⁊ demō.Nisi dicamus ꝙ ī vno statuto ī totū fit editio ñ rōe correctōis:q: nō p̄sumit̄.Sʒ ꝑp limitatiōeʒ ⁊ declaratiōnē q̄ sumit̄ ex seq̄ntib⁹ ꝑ supradicta et vide ꝑ moder.ī rub.ff.ð op.no.nūcia.Et q: mat̄ia sub ꝯgruis titulis collocat̄:vt no.in.l.ij.ff.de sta.ho.io.l. impatores de ī diē adiectio. vnde sufficit edere statutū qđ loq̄tur in mat̄ia:q: verisilē ibi loq̄t statutū ī mat̄ia de q̄ agit̄:iō nō req̄rit̄ ꝙ volumē totū ꝓducat̄.

¶ Ultio notādū ē ꝙ oia.s̄.dicta de ꝓductiōe statuti ꝓcedūt ī statuto alteri⁹ ciuitatis:qđ ex aliq̄ cā edēdū sit. Jn statuto ṽo ꝓꝑo ciuitatꝭ editio nulla req̄rit̄ q: cū statutū sit positū ꝑ rostris.vt Bal.ðt.i.d.l.iciuile. ħt videre q̄ vult.idē Bal.ī ꝯsi.cccvij.in tertia pte ad ṽitatē.⁊ idē Bar.tradit in.l.oēs pp̄li ad fi.ff.de iusti.et iur.Abb.ħ in fi.c.Et hoc veꝝ:nisi eēt aliq̄ refor̄atio nō iclusa ī libro statutoꝝ de q̄ ꝓbabilis vr̄ ig̃rātia q: edēda erit Bart.i.d.l.oēs pp̄li ī fi.⁊ Abb.ħ facit qđ no.Bar.⁊ doc. ī.l.cū ꝓlatꝭ.ff.de re iud. Bal.ī.l.ij. q̄n ꝓuo.nō ē nece.cū si.Nā ð essentia statuti vr̄ ꝙ situatū sit ī volumine alioꝝ Bal.ī.c.ī cāis.ṽ.q̄ro vtrū ī.de re iudi.ꝓbat Roma.in conci. cccccij. Jncipit q̄ ad p̄mū ī vltimo dubio Et hoc qđ vltio loco dcm̄ ē de refor̄atiōe:limitādū vr̄ nisi eēt refor̄atio m̄ltū nota ð q̄ ꝓbabilis nō eēt ignorātia.Nā tunc rō Bar. cessat.Et hoc ī sit̄i tradit do.Abb. in.c.i.de re iud.Reliq̄ ꝑ Bar.⁊ do. in.d.rub.de oper.no.

¶ Circa fm brevitatꝭ gr̄a me refero ad Abb.ħ ⁊ ad ea q̄ lati⁹ post alios Alex.scribit ī.l.i.§.editiōes.de edē.

¶ Supest vltia qō p̄n.ꝓ cui⁹ declaratiōe de duobus q̄rit̄. P̄mo q̄n.ī.q̄ tpe instr̃a ⁊ rōes edi debēt.

¶ Scđo ī q̄ loco editio fieri debeat.

¶ Circa p̄mū regula sit ⁊ ꝯclusio:ꝙ instr̃a tm̄ edūtur post litē ꝯtestatā. Nec eñ p̱ius ꝓduci possunt: sicut dr̃ de testibus qui ante litē cōtestatā non recipiuntur.c.i.⁊ ꝑ totū.s̄.vt lite nō cōte.ꝗ idē erit dicēdum in

instrumētis: ita arguit tex.in.c.cū dilecta de cōfir.vtili vel inuti.facit tex.in.c.puenit.de testi.cogen. Ita glo.ordinaria ɔcludit i.l.i.§.edēda.ff.de eden.et ibi Bald.q̄ ad hoc etiā allegat Spec.in ti.de instru.edi.§.nūc dicamus. Et ideo si pductio fiat ante litē cōtest.ex tali editiōe nō pōt ferri snia: nisi iterū lite cōtestata instrm pducatur vt not.tradit Fede.de senis in ɔci. clx. Incipit casus talis dn̄s min⁹ col.fi.℣.non obstat.vbi inducit.c.veniēs el.ij.de testi. Et hoc sequitur Anto.de but.hic col.pe.idem Ant.de but.in.c.cū dilect⁹.℣.nos aūt col.fi.ꝫ.de ordine cognito.et in.c.cū venissent.col.iij.ꝫ.de resti.in integ. Et idem qd.ꝫ.tꝫ Mathe silanus in no.suis in.iiij.no. Incipit no.q̄ si actor. Et fm predicta merito dicit Francis.tig.ꝛ Bal.in rub.C.de eden.q̄ editio istrumentorū nō est de pparatorijs iudicij. In pposito igit editiōes rōnū vel instrorū debēt fieri post litē contestatam: qn̄ expedit ꝛ oportunū vi d.bit ad fundandā intentionē exceptionē vel replicationē vt declarat dn̄s Abb.h.ꝛ Bal.hoc idē dicit in.l.ij.colū.ij.C.vt lite pēdente ¶ Predicta cōclusio optime pcedit in editione instrumēti q̄ fit ad effectū pbatiōis. Secus si edi petatur instrm ad hūc finē vt q̄s deliberare possit. Nā talis editio q̄ pparationē respicit a principio dꝫ fieri an̄ litē cōtesta. Ista limitatio explicari pt in talib⁹ casibus q̄ diversimode cōsiderant.p do.Abb. Sꝫ apti⁹ hac vnica ɔclusiōe claudunt. Prim⁹ est in fisco ꝛ sitib⁹ priuilegiatꝫ q̄b⁹ edit a reo ad ei⁹ intētionē fundandā. Nā a pncipio petere pt sibi edi istrm vt cognoscat an ex eo intentio ei⁹ possit fundari vt do.Abb.hic ɔcludit. ¶ Scd's casus est: qn̄ instrm petit rōe dn̄ij. Nam a prin.pt peti vt instrm exhibeat: q̄ exhibitio est pparatio in rei vēdicatione.l.i.C. ad exhiben. Et hoc idem dn̄s Abb.hic dicit. ¶ Tertius casus est: quē Innoc. ponit si q̄s agit ꝛ in libello mētionē facit de aliq̄ instro: vt q̄ agens dicat reū sibi obligatū ex cā mutui: ad.x.ex tali instro. Nam reus an̄ oia a pncipio petere pt vt tale instrm allegatuꝫ sibi edat ad hoc vt deliberare possit an cedere velit an ɔtēdere: ita Inno.h̄ ꝛ sequūtur h̄ hosti. Io.and. Ant.d but.et oēs Spec.i ti.d istru.edi.§.nūc dicamus col.iij.℣.q̄d si q̄s i libello. Dn̄i de Rota in deci.xxxiiij.icipit Itē si i libello i nonis.fm ordineꝫ nouissimū ē scd'a i ti.de pba.Bal. idē seq̄t i.l.i.§.editiōes.col.iij.℣. venio ad fin.ff.de eden.ꝛ in.l.fi.C. de pci.i per.offe.ꝛ in.l.q̄ stipēdia i fi.C.de pcu. Ange.i.l.i.§.edere.ff. de edē. Et si instrm de q̄ fit mētio in libello referat se ad aliud: ēt illd dꝫ pduci ad qd relatio h̄r: ita not. dicit Bal.in.l.iciuile circa fi.℣.itē no.ff.d legi.Bal.hic col.vij.et ita āpliādo dictū Inn.tradit Alex.d imo.i ɔci.iij.icipit ꝛ cā ꝛ lite col.i. in.ij.volu. Hec vltia cōclusio quā Inno.tradit pcedit qn̄ ille q̄ mentionē de instro facit i libello hꝫ facultatē exhibēdi tale instrm. Naꝫ i pmis edere cogit. Sec⁹ si nō haberet illd in prōptu: q̄ pp hoc nō retardabit iudiciū: ꝫ vlterius erit pcedēdū ita Inno.h̄ q̄ ēt subijcit q̄ stabitur iuramēto ei⁹ q̄ agit: an istrm nolatū d facili exhiberi possit: ꝛ idē Spec.dicit.d.§.nūc dicamus ℣.pall e.ibi q̄d vex̄ ē si illd hꝫ

in promptu. Et ita concludit in decisione. s. allegata. incipit. Item si in libello. sequitur hic Abb. et alij. et bal. in. l. q stipendia. in. fi. C. de procur. et ita primo dictum Inn. declaratur ¶ Secundo restringit: nisi adversarius qui convenit verisimiliter instructus sit de contentis in instrumento: vt quia apud eum esse presumatur. Nam tunc actor edere non compellitur: quia cessat ratio Inn. Dñi de rota in decisione. s. allegata in fi. Bar. in. l. edita. C. de ede. car. fi. vbi exemplum ponit in legatario agente contra heredem et allegat tex. in. l. ij. ff. de eden. vbi Bar. Bal. et Doc. hoc dicunt per illum tex. et sequitur Abb. post alios hic bal. in. d. l. ij. §. rões. col. iij. v. venio ad iij. in pri. Idem bar. in. l. si postquam. §. si dies. ff. vt leg. no. cauc. Et io infert Cal. hic prout moderni referunt quod ille qui petit sententiam contra se latam declarari et pronunciari nullam: non debet illam edere quia apud adversarium qui obtinuit esse presumitur. Sic in debitore postulante vt instrumentum simulatum pronuncietur. Et de his aliquid per Lapum alle. x. incipit. Disputat hic plura. i col. fi. in. iiij. dubio. Ista secunda limitatio non procedit nisi adversarius qui a seipso instructus esse presumitur / allegaret et probaret aliquo casu se instrumentum amisisse quod erat penes eum. Nam tunc sibi edendum erit ar. est optimum. in. l. si quis ex argentarijs. §. fi. ff. de ede. facit quod. s. dixi de notario cui ex causa edendum est. Et quod. s. dictum est de reo qui actori ex causa quandoque edere tenetur. ¶ Confirmatur hoc ex eo quod dictum est. s. in prima declaratione quod actor qui in promptu non habet instrumentum non cogitur illud edere / licet de ipso in libello fecerit mentionem. Nam si actori hoc concedit contra regulam: quod est vt teneatur edere instrumentum de quo mentionem fecit: a fortiori debet hoc reo permitti: quia hoc in ipso reo est secundum regulam vt sibi ad deliberandum edatur instrumentum notatum in libello. favorabilior enim est illa dispositio que regulam sequitur. gl. no. in. c. statutum. in ver. numerandum. de preben. in. vi. facit tex. i. l. ij. ff. de iniu. rupto irrito. que test. et. xxxv. di. c. ab exordio. et tex. in. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mili. Item in materia editionis magis reo quam actori favetur: vt. s. diximus. Unde quod actori conceditur / reo non debet denegari. regula non debet de reg. in. ¶ Secundo predicta limitatio quod actor non debeat edere reo qui a seipso instructus est / habet locum quando editio peteretur a principio ad deliberandum prout agitur hic. Sed si actor obtinere velit postea in processu: debet instrumentum realiter producere: vt intentio eius probetur. l. postquam. §. dies. vbi Bar. per illum text. ff. vt leg. no. caue. et idem Bar. in. d. l. edita. s. allegata Abb. hic: Bal. in. l. ij. ff. de eden. vbi allegat tex. in. d. §. si dies. et rationem adducit: quia nisi instrumentum producatur in iudicio non probat. l. quotiens. §. fi. ff. de proba. Ad hoc est no. dictum Bar. in tractatu ad reprimendum in ver. de plano. col. i. in fi. vbi inquit quod non sufficit verbis allegare instrumentum. Sed realis productio necessaria est et copia debet dari adversario cum termino ad opponendum: aliter non dicitur sufficienter facta fides secundum Bar. Cuius verba multum extollit Ro. in con. clvi. incipit honorande dñe. col. ij. et in con. cccccxix. incipit in casu proposite. vbi tex. inducit in l. fi. C. de fide instru. et facit quod Bal. no. in. l. nullum. circa fi. C. de te sti. in. l. fi. C. qui admit. ¶ Tertio dictum Inno. hic limitatur secundum bar. in. l.

edita.C.de eden.car.§.vt non pcedat qñ in libello fit mẽtio de istrumẽto assertiue: ita φ explicite tot⁹ tenor instrũi inserat. tunc em̃ poterit deliberare absq₃ eo φ sibi alit instrũm edat. Et idẽ Bar. dicit in.l. post§.§.si dies.s.allegata.ꝛ seqt hic Ant. de but.ꝛ Imol. facit tex. c.ij.de dila. Et cũ ista limitatione simplr trãseũt Alex.ꝛ Mod.l.d.l. edita. Sz Are.ḥ.col.pe.l hoc tz ꝯ Bar.ꝛ indistĩcte seqt dictũ Inn. qꝛ qñcũq₃ mõ actor in libello facit mẽtionẽ de istro: vt ptestari se vsurũ tali instrumẽto: ergo indistĩcte tenet edere tale instrm.l.i.§.edenda ff.de eden. Et ex isto capite dicit Areti. tenendũ esse opi. Inno. qͣ ẽt fm eũ cõior videt. ꝛ idẽ videt tenere Pau. de cast. in.d.l.i.§. edenda. ¶ Nõ puto recedẽdũ ab opi. bar. qꝛ cõis est: vt pꝫ ex supadicc₃ ꝛ mot⁹ ihe vr optima rõe: qꝛ cũ reddat re⁹ istruct⁹ ex narratiõe libelli: rõ Inn. cessat: cũ sit cert⁹ re⁹ ꝛ deliberare possit sicut supradictũ est in ij.limitatiõe. Intẽtio el Bar. in.d. l.edita. et in.d.§.si dies. nõ fuit vi facere l hoc: an assertie vel limitatiue fiat mẽtio de istro: sz l hoc an ex narratiõe reddat istruct⁹ re⁹ vt certus. Sz qꝛ verisilr ex narratione nelimitata remanet dubius re⁹: ꝛ cert⁹ ꝛ clar⁹ efficit ex narratione plena et explicita: qñ tot⁹ tenor in strũi iserit.ar.l.i.l pn.ff.de edẽ. ideo bar. isto respectu drĩaz facit: an d instrumẽto actor assertiue vl limitate loqt. Tota ꝗ vis ẽ an ex narratio e actoris re⁹ cert⁹ sit/vel nõ: ꝛ tota distictio Inn. hic ꝛ Bar. l locis supradict₃ in effectu ad hoc reducit. Et ita his duob⁹ vbis bal. ꝯcludit in.d.l. edita in recollectis vt relatũ est in additione ad decisionẽ Rote.s.allegat in fi.ꝛ sic dicit Bar. in.d.§.si dies.l p:l. vbi inle li⁹ seipm declarat. Et iõ Abb. hic bene dicit in pen.col. dũ inqt φ ẽt si fiat mẽtio simplr de instrumento assertiue vt Barto. dicit erit tñ edendũ tale instrm ante litẽ contestatẽ si reus verisimilr nõ sit iformat⁹: nec Bar. in hoc ꝯtradicit: immo idẽ vult declarãdo: vt.s. dixi. ¶ Non obstat φ Aret.s. dicit per tex. in.d.l.i.§.edẽda. qꝛ ille tex. procedit in editiõe: qͣ fit ad pbandam intentionẽ actoris: vel exceptionẽ rei. Secus qñ petit edi ad deliberandũ put hic agit. Tũc em̃ tantũ ꝯsiderat an re⁹ sit certus: vt deliberare possit. Cõprobat hoc qꝛ attẽta rõne Are. etiã esset edendũ reo: qͣ esset a seipso instruct⁹. in eo em̃ etiã pcederet illa rõ: φ actor qͣ facit mẽtionẽ de instro sit illo vsurus: ergo edere tenet. Cui⁹ tñ ꝯtrariũ oẽs dicunt p.l.ij.ff.de eden. et s. dictũ ẽ in.ij.limitatiõe. Et quod supradictũ est in illo arti. de tẽpore pducẽdi instrã: pcedit in tẽpore qd a pncipio ꝯsideratur. Sz vsquequo pductio instrop fieri possit nõ cadit hic. habet in.c.cũ dilect⁹.j.de fide instru. ¶ Ultimo vidẽdũ restat: in quo loco editio debeat fieri. Et circa hoc breuit rñdet fm qd dicit tex. in.l.ptor.§.fi.ff.de edẽ. φ ibi debet fieri editio ab argẽtario: vbi argentariã exercuit. Et iõ dicit Bal. ibi φ instrm a notario edi dꝫ vbi est pncipio cõfectũ: facit bon⁹ tex. l.l.i et.ij.C. vbi de rõci. Uñ si alibi iudiciũ agitet qͣ edere tenet nõ cogit instrã vl rõnes alibi cõfectas ad locũ iudicij traducere. vt dr in.d.§.fi. Qd vex intelligit nisi ille qͣ editionẽ petit velit φ sumptib⁹ suis hoc transfe

rat.vt est tex.l.palle .§.fi.cu.l.seq. et nō solū suis sumptib⁹.s3 ēt eius piculo hoc d3 fieri s3 Pau.de cas. ibi ar.l.vñ qrit.i pñ.ff.cmo. Isto tñ casu qñ immineret piculū iudex d3 mittere psonas idoeas ad locū q̄ vidāt orgiale:et de substantia et effectu faciāt fidē iudici sm.Bar. in.d.§.fi.p tex.in.c.accepim⁹.de fi de istru.l.l.iudices.vbi Pe.et Cy. bal.Saly.exēplū ponūt i testamē to in q̄ de magno piudicio agatur C de fide istru. ¶ S3 q̄d si petens editionē velit q̄ oino instrā vl rō nes portēt ad locū iudicū suis ex pēsis et suo piculo pstando cautio nē idoneā: q2 forte mag3 infest ei⁹ q̄ ocl'is reo subiciat/ nec ita ex re latione forte csultū erit. An.debe at audiri:vt re⁹ ad hoc cōpellatur Videt q̄ nō ex eo qd.s.dictum est sm Bar. q2 d3 mitti.ad locū.vl ēt sm Fulg.pofit iudici in loco cmit ti. Nā l3 vbi agit de expēsis cogat reus.d.§.fi.tñ vbi est periculū:nō videt q̄ ita reo csuli possit sicut i expēsis. ¶ Cōtrariū th al's cōsul tū fuit florētie:p doc.celebrattissi mos:q̄ in effectu csiderabant du os casus. Prim⁹ est qñ actor ad p bandā intētionē suā vl ad pbādū exceptionē allegat scripturas q̄s ipsemet h3 i alio loco.s3 dicit peri culū eē in delatiōe:iō petit q̄ mit tat ad illū locū.aduersari⁹ vo in stat simplr q̄ corā iudice exhibeā tur. Et isto casu pōt iudex mitte re ad instātiā actoris /q̄ i ill' facit fundamētū: ita ē tex.i.d.l.iudices vbi ita ponūt exēplū Pe.cy.et alij sic pcedit et loqtur tex.i.d.c.acce pim⁹ et h nō ē cas⁹ nr. Scds est qñ actor i casib⁹ q̄b⁹ pt ad fūdandā itētionē suā a reo vl re⁹ ab actore ad pbādū exceptionē petit instra

vel rōes aduersarij:q̄as h3 aduer sari⁹ alibi i loco remoto:et isto cāu si ab eo q̄ petit offerunt expēse:ad uersari⁹ tenet istra trāsferre ad lo cū iudicij:vt est tex.i.d.§.fi. Idē q̄ qñ allat picl3 et velit petēs subire piculū:vr eadē rō i picl'o et expēs. q̄ idē ius.c.trāslato.de csti.l.illud ad.l.aql.et ad hoc vr tex.i.l.§ si he reditas.§.i.ad exhibē. Et hoc sen tit gl.i.d.l.ptor.§.fi.dū allegat.d. l.s3 si hrditas.q̄ de picl'o loqtur.et Pau.de cas.dū inqt q̄ editionē pe tēs auditur offerēdo expēsas et q̄ suo picl'o deferat.ar.d.l.vñ qrit i prin.et Bal.in.d.§.fi.in lectura an tiq̄ dū lōqt de mercatore florētino q̄ negociat⁹ ē pisi⁹ et ibi libros h3 nec vr ita csultū ex relatiōe sicut si libri corā exhibeant etc. Nec ob. dictū bar.q2 nō loq̄ i isto cāu pmo et ita iudicatū fui florētie. ¶ Ista ccl'o nō vr sine dubio. Pro eis cs derādū ē q̄ Bar.vr criū velle:q̄ ce q̄d.s.dictū sit. Nā loqt ipe gnalr dū q̄rit de picl'o itiner3:et vba sua dnt referri ad casu3 §.cui⁹ occasi one q̄rit.et.§. loqtur qñ petuntur scripture ab aduersario vt supra dictū fuit. Sic q̄ vr loqui Bar.et l3 iura allegata p bar.loquantur de scpturis petent3:Bar.videt istos cas⁹ eqpare:dū allegat dicta iura Et certe vr eadē rō:q2 si ccedit mi chi i ppis scpturi3 vt ad locū mitta tur:eadē rōe d3 ccedi illi q̄ cuenit q̄ vr re⁹.cui mag3 fauet. Nec vr bo na argumētatio si hoc ccedit i ex pēsis.d.§.fi.q̄ idē si allegēt picl'm q2 vt.s.dixi i expēs bñ csulit solue do pecūias:nō sic vr csultū i picl'o p aliquā cautionē. Et cū ille.§.cti neat ius exorbitās ñ d3 extēdi.nō ob.qd Pau.dt.q2 intelligo volēte eo q̄ h3 scptas:q2 si istet piculū nō

sufficit pmittere expēsas:sz etiā debet periculū subire:z hoc maiorem eqtatem habere vr. ¶ Illud etiā ad oīa supradicta notandū ē φ si actor vel reus edere recuset i casibus supradictis qbus tenetur: practica est vt iudex pnunciet φ si talis scriptura in futurū apparuerit:ei nulla fides adhibeat pro illo q noluit exhibere ad preceptū iudicis. Itā tradit no. Inno.in.c. S.ppetuus.e.de fide istru. Ad cuius dicti declarationē considerari pnt tres casus. Primus est i eo q negat aliqd esse instrumentum qd edi postulat prout formaliter loquitur Inno.in appellato q noluit sententiā p eo latam in causa appellatiōis pducere negādo talē sententiā latam fuisse.ar.l.non alienum.ff.de iter.actio.z hoc dictū Inno.approbat cōiter in:d.c. S.ppetuus.vbi Bal.in.l.fi.Ant.d but.Abb.z.aliq.sequūtur Lap9 in allega.x.incipit Disputat hec oīa in fi.Jo.an.in.c.romana.§.si vo. vbi Domi.de app.in.vi. Pet.de ancha.in.c.i.col.vi.de app.in.vi. et Anto.de bu.hic col.iii.z Card. in cle.cōstitutionē.§.insup.in.vii. q.de elec.et idē Bal.in.d.l.nō alienū.in.l.nostra.in fi.col.C.de testa.in ver.est etiā alius mod9.i.l.hi q ad ciuilia.col.ii.ver.querit Inno.C.de.app.in.l.fi.in.fi.C.de eden.z de isto dicto Inno.loqtur idē bal.in.l.ii.col.i.C.vt lite pen. ¶ Secūdus casus est in eo q confitetur latā fuisse snīam et ↄfectū instrumentū:sz dicit illā vel illud apud se nō habere:et hoc casu ēt cōclusio Inno.bn̄ pcedit.ita Bar voluit in.l.ii.C.de eden.in.ii col. vbi ex dicto Inno.pallegato sic cōcludit.z lz Inno.in pmo casu loqtur vt Ful.et Pau.de cast.ibi dicūt.decisio tn̄ Inno.etiam in isto scdo casu locū hz fm Alex.ibi per rōnem quā Bar.ibi adducit.qz sicut iudex actori terminū ad agendū statuere pōt vt eo elapso nō audiat.l.titia.ff.de accu.l.si ea.C.q accu.l.si eo tpe.C.de remis.pig.eadem rōne pōt audientiā sup aliq instrō denegare.facit tex.cū gl.in l.sz et si p ptorem.§.sz et si dū decreto.ff.ex qbus.cau.maio Et isto scdo casu vr loq Bal.in.d.l.hi qui ad ciuilia.dū ibi format qōnem z in.d.l.fi.in fi.C.de edē.et in.d.l.ii. C.vt lit.pen.facit qd not. Lapus tradit in allegatiōe.lix.icipit Prelatus eccl'ie.vbi inquid φ si actor nō exhibet instrm ad preceptū iudicis:pt iudex iurisditionē sibi denegare et reū licentiare. Predicta tn̄ rō Bar.q respicit ↄtumatiā nolentis edere/nō vr in casib9.ṡ.dictis bene accomodari:qz iste allegat impotentiā dū dicit nō esse latam snīam:vel illā non hr̄e apud se nā vtroqꝫ casu exhibere non pt:et iō cum nō possit/nichil sibi imputat c.i.§.solet.de rest.spol.in.vi.vbi glo.in.ver potuerit.not.in.c.i.de dolo z ↄtu.eo.li.z penā contumacie nō patitur q obedire non pōt. l.contumacia.§.penā.et.§.fi.facit tex.i.l.ii.§.si qs in iudicio.ff.si qs cau.vn̄ ista rō cōtumacie melius cōuenit in.iii.casu.scz qn̄ habuit facultatē edendi et noluit.de quo statī dicā. Dictū tn̄ Inno.in dict9 duobus casibus suaderi alia rōe pōt.s.ppter mendaciū qd iste dicit negādo latam fuisse snīam vel instrumētū apud se habere.ex tali eni mēdatio bene ↄuenit vt hoc modo puniatur.l.de etate.§.si cū esset.ff.de inter.act.i.l.fi.ff.de rei

ven.l.si dubitet.§.ita demõ.ff.de fideiusso.no.Bar.⁊ alij in.l.etiam §.licet.ff.solu.matri.vbi moder.
¶ Tertius et vltim⁹ casus est i eo qui cũ haberet facultatẽ edendi: nec ipse hoc negaret/edere noluit et iste dr̃ cõtumax.⁊ ratio Bar.ta li casu bñ pcedit.⁊ decisio Inno. etiã habebit locum.ita dicit et lo qtur Bar.in.l.si appellationẽ.C. de appel.ibi si aduersari⁹ nõ vult exhibere.et idẽ Bar.dicit in.l.i.§. edẽda.ff.de eden. et in.d.l.ij.C.de eden.dũ equiparat si dixerit se nõ habere vel noluerit exhibere.⁊ ge neralr̃ hoc voluit Pe.de ancha.in cle.i.§.ceterũ.ad fi.de vsur.ꝙ ista pnũciatio p iudicẽ poterit fieri in oibus casib⁹ i quib⁹ quis edere te netur ⁊ sit contumax. ¶ Modo in predictis aduertendũ est.nam in primo casu qñ negat latã sententiã prout formalr̃ loqtur Inno.cõclu sio.s.facta bene pcedit.qꝛ iste nõ videtur in aliquo grauat⁹ cõside rato eo qḋ ipse dicit. Si eñ nulla lata fuit sentẽtia vt ipe asserit:hec declaratio ꝙ in futurũ non faciat fidẽ nichil sibi preiudicabit: qꝛ nõ entis nulle sunt q̃litates.l.si fun. ff.de actio.emp.Et ista pcl'o locu hꝫ nisi iste q negauit: eius negati onẽ reuocaret ptextu alicui⁹ pba bilis erroris:iuxta not.i.c.fi.õ.de confes.ita Inno.in.d.c.S.ppetu⁹ Cardi.in cle.pstitutionẽ.§.sup.s. allegato.facit tex.in.l.de etate.§. ex cã.ff.de infro.actio.Abb.i.d.c. S.ppetu⁹.¶ In scḋo casu talis p nũciatio iudicis rigorosa vr̃ ꝙ ille q dicit nõ hr̃e instr̃m apud se ⁊ for te nõ hꝫ:hoc mõ puniat. Sꝫ tñ di cendũ elt ꝙ cũ iste teneat edere p̃ sumptio est ꝙ apud eũ sit instr̃m vnde si dicit illḋ amisisse debebit hoc pbare.et hoc pbato non hr̃e t locũ dictũ Inn. Sꝫ si hoc ñ pbet presũptio est ptra eũ q tenet ede re ⁊ rõne mẽdacij vt.s.dixi punit ⁊ iõ si iste non ẽct in dolo vel frau de:vt qꝛ dicit latã fuisse sñiam sed nõ recordat de tenore ei⁹ et iurat non hr̃e illã apud se/nõ deberet ei iponi ppetuũ silentiũ s̃m Bal.in d.l.hi q.C.de appel.hoc tñ dictum de iuramẽto nõ ita simplr̃ pcedit p ea q no.Bar.et Doc.in.l.si quis §.pe.ff.de edẽ.¶ In t̃tio casu in q ptũacia psiderat dubiũ facit:qꝛ cõ tumacia nõ vr̃ iusta cã vt qs iure suo puet.glo.no.in.l.i.§. hoc iudi ciũ.in gl. magna.ff.si qs ius dicẽ. non ob.no.Bal.in.l.⁊ i multis cir ca fi.C.de appel. vbi allegat text. in aut.ei q.C.de bonis auto.iudi. possi.facit text.in.l. pperãdum.§. sin autẽ ex gestis.C.de iudi. Et iõ audiẽtia q denegat pter ptuma ciã:nõ impperuũ ſꝫ ad tps dꝫ de negari.ita Bal.in.d.§.hoc iudiciũ in lectura antiqua declarat gl.i.d. l.ſꝫ ⁊ si p pretorẽ.§.ſꝫ et si dũ decre to.s.allegatã.Et idẽ Bal.no.in.l. psentaneũ.C. quõ ⁊ qñ iudex. col. v.v̄.itẽ no.iiij.remedia.dicit ꝙ au diẽtia q rõne ptũacie alicui dene gat:iter easdẽ psonas intelligitur nõ ptra alias p quas ptũacia non fuit pmissa.vñ i pposito dictũ In no. vr̃ restringendũ vt talis fides infirmi q ãnullat ppr̃ ptũaciã nõ ex tiguet in ppetuũ ſꝫ ad tps.et hoc suadet qꝛ ẽt iste ptũax in exhiben do scripturã ex alio capite punit: qñ aduersario iurãti in litẽ ad in teresse obligat.l. creditor.§.iuss⁹. ff.de appel.et sup his cogitãdum est qꝛ doctores dictum Inno.sim pliciter admittunt.

¶ Finis repeti.ca.i. de probatio.

¶ Repetio solemnis et subtilissima.c.in p̄ntia de probatio. per dn̄m Petrū de ancharano iuris vtriusq; doctorem famatissimum.

¶ De ꝓbatio. Rubrica.

Repetiturus ego Petrus de Ancharano minimus vtriusq; iuris doctor.c.in presentia de probatio.retinebo ordinem alīs consuetum. Et primo ad precedentia continuo rubricā sic. Dictum est.§.de confessis qui ex sola confessione dānantur alio non probato.vt ibi per totum.et l.i.C.eo.ti.verum quia deducta in iudicio litigantes vt plurimum nō fatent̄ sed negāt.⁊ hoc casu affirmāti onus ꝓbatiōis incūbit:vt l.ei q̄ dicit.ff.eo.ti.⁊.c.vt nr̄m.J.vt eccle.bene.iō rubricā hāc de ꝓbatio.subijcit/p̄mittens ipam tanq̄ gn̄alem vt cōgruēti⁹ descendat ad species:sicut facit iurislator.C.et ff.eo.ti. ¶ Cōtra istā tn̄ cōtinuationē opponit̄:⁊ videt̄ ꝙ non sit bona/q2 ex quo tractaturus erat auctor de specieb⁹ ꝓbationē:superfluū fuit p̄mittere gn̄alem rubricā. Nā vniuscuiusq; intētio ꝓbatur aut per testes/aut p instrumenta/ aut per iusiurandū/aut p presumptionē. Et de ipaꝝ q̄libet specierum infra subsequitur rubrica specialis superfluū ergo fuit istam ponere.⁊ sic opponit̄ de superfluitate ꝯ id q̄d iuris cōditor pollicet̄ in p̄ma ꝯstōne.C. ¶ Sol.dicit Jo.an. sup hac rubrica ꝓsequēdo ꝙ vel non aptatur alicui dictaꝝ specieꝝ. vl̄ adaptatur plurib⁹ ex illis: vel includit oēm speciem ꝓbandi. De p̄mo sc3 ꝙ nō aptet̄ alicui speciei ꝓbationū/pt3:q2 ꝓbatur sub isto titulo de ꝓbatiōe virginitatis p aspectū in.c.ꝓposuisti.et.c.cām.et de limitatiōe ꝯfiniū ꝓbāda p libros antiquos famā et amiciā infra.c.cām.⁊ de ꝓbatiōe filiationis p nominationē.J.c.per tuas.et de ꝓbatiōe p litteras⁊ p acta.J.c.post cessionē.⁊.c.fi.⁊ q2 de his singulis voluit multiplicare rubricas. iō sub gn̄ali rubrica ꝓsequet̄ de singulis que nō ꝯueniūt ꝓprie alteri ex p̄dictis quattuor specieb⁹. Jtē q̄nq; aliq ex p̄dictis q̄ttuor spēb⁹ ꝯcurrūt cū aliīs.vt l.c.cām ⁊.c.pterea. ¶ Q̄nq; ex opposito distiguūt et inuicē se elidūt.vt.J.e.ex lrīs.⁊.ca.tertio loco.⁊ hoc.c. in p̄ntia.⁊.c.l3 cā3. Cū ergo sic ꝯcurrāt q̄ ex eis preualeat alteri bonū fuit subvna rubrica situare sicut iuriscōsult⁹ i volumine.ff.vbi in p̄lo li. p̄mittit de singulis officījs ⁊ subiūgit rubricā de iurisd.om.iu.⁊ l.C.ponitur rubrica de lega. Jtē rub.d̄ fideicōmis.⁊ subiūgit rubricā cōia de leg. et fideicōmis.q̄ situatio obstat in eo ꝙ p̄cedūt ibi spēs et subseq̄tur genus.hic vero genus p̄cedit suas spēs. Sed hoc solue vt dixi.§.l rubri.de iud. ¶ Scd̄o op.et vr̄ ꝙ sicut ista rub.tāq̄ gn̄alis debuit p̄cedere suas spēs vt dixi:sic̄r debuerit p̄cedere p̄cedētē rubricā de confessis.nā ꝯfessio spēs ꝓbatiōis vr̄. hic aūt ista rub.gn̄alis illā spāle3 subsequitur.§ solutio mala q2 gen⁹ ponit̄ i medio spēꝝ. So.ꝓprie loquēdo n̄ ē ꝓbatio/s3 ꝓbatiōis releuatio.hic ē ꝙ mera negatia d̄ducit̄ i positiōib⁹⁊ ad ipaꝫ ps cogit̄ r̄ndere. vt.J.d̄ ꝯfes.c.i.li.vi.⁊ tn̄ alibi d̄r ꝙ negatie n̄lla ē directa ꝓbatio.J.c.qm̄.⁊.§.de ele.bone.i. Jtē ꝯ p̄sūptionē iuris ⁊ de iure nō admitti̊

pbatio in ꝯtriū: vt.c.is q̄.de spō.et tñ admittit cōfessio. vt est glo.sin gu.l auc.de equa.do.§.si naūt mu lier.col.ij.ex quo ptz ꝙ ꝯfessio nō includitur sub aliqua pbationis spē/postq̄ nulla recipit ꝯtra p̄sū ptionē iuris ꝛ de iure.ꝛ tñ ꝯfessio recipit vt p̄dixi.bonū ergo fuit p̄ mittere rubricā de cōfessis p quaz nichil pbat sz releuat ab onere p bādi: vt plene no.in.d.c.i.et ita di cit Joh.an.i.d.c.bone.sup verbo pbatio: qd dictū no.ꝛ cōcludit ꝙ si dat⁹ ē terius ad pbandū p oēm modū et gen⁹ pbationis vel renū ciatū ꝛ ꝯclusū sit i cā. nichilomin⁹ p cōfessionē subsecutā aduersarij potero obtinere in cā nō obstāte ꝙ sit michi via ad pbādū p̄clusa. vt est casus in.c.cū Johēs.de fide instru. ¶ Querit Jo.an.q̄d est p bativ dicit ꝙ est rei dubie p argu mēta fctā ostēsio.ita diffinit accur. C.i rub. Alij dicūt ꝙ pbatio ē rei dubie p testes vel istrumēta ꝛ ple rūq̄ idicia ꝛ p̄sūptiōes ostēsio Jo. an.remittit ad host.in sum.e.ti.§. fi.ꝛ i spe.eo.ti.§.fi. De matia hēt i decre.ij.q.i.iiij.q.ix.vi.q.vlti.xxiij. q.iij.de illicita. Repetit in cle. cui cōueniūt multa iura al'.l.nouella.

¶ Innocēti⁹ t̄tius abba ti ꝛ cōuentui casemarii.

Ex pñtis. G. sācti adriani diaconi cardīalis G. fratres vr̄o syndico ꝯstituto corā ipso fecere pponi: ꝙ cum quōdā. A. frater ipoꝛuz cōderet testamētū. M. filiū suū sibi heredē instituit. ꝛ pcepit vt si absq̄ liberis decederet: ad eos bōa deuoluerēt ipi⁹. vñ illa q̄ de bōis ipi⁹ vr̄z monasteriū detinebat: sibi restitui postulabāt ꝛ petebāt vos s̄r hoc a sua molestatiōe ꝯpesci. Ueruz sindic⁹ ipe pposuit ex aduerso ꝙ p̄dict⁹. M. monasterio vr̄o obtulit se ꝛ sua vñ vniuersa q̄ habuerat eāt ad mōasteriū deuoluta. q̄re vniuersa q̄ ipsi de bōis ei⁹ īuaserāt restitui mōasterio vr̄o petebat: ꝛ s̄r ceteris silētiū ill' iponi: Ad hec aūt ps altera replicauit ꝙ dict⁹ M. oblatiōis sue tp̄e fuerat mioꝛ āńis ꝛ ꝙ voti facti pēitēs quod feruoꝛe īfirmitatis fecerat: p⁹ cōualescētiā r̄uocauit: ꝛ infra vñ cū sūi liberis decessisset ex testamēto p̄ris ad ipsos erat ei⁹ hereditas deuoluta. Uerū sindic⁹ rñdere curauit ꝙ lz

dict⁹.M.de monasterio fuisset egress⁹:eidē post modum se et sua obtulit humiliter ⁊ deuote.⁊ q̄ nec ꝯtra oblationē suam veniret:iuramēto firmauit. Quare cum ꝯstet q̄ idē.M.his monasterio vr̄o ꝯtulit se ⁊ sua:nec ex aduerso probet q̄ vtriusq; oblationis tp̄e fuerat mīor ānis:ꝓbationē vestrā hmōi exceptiōis ꝓbatio nō elidit: cū et si p̄ric oblatiōis tp̄e fuerit mīor ānis:secūde tn̄ potuit maior extitisse. Preterea cū v̄bū illud mīor ānis duob⁹ potuerit modis ītelligi:cū et q̄ mīor est.xiiii.ānis:⁊ q̄.xxv.dici soleat mīor annis:ītētioni vr̄e v̄bū dubiū nō nocebat.cū īfra.xxv.annos teneret donatio iuramēto firmata. Sz ⁊ si teneret quod factū fuerat a dicto.A.q꞉ tn̄ ītelligēdū nō erat sine herede decedere q̄ monasteriū sibi heredē instituit: hoc monasterio nō nocebat et infra. ¶ Dilectus fili⁹.H. sancti eustachii cardinalis attendens q̄ sindic⁹ vester intētionē suā plene fundasset: ⁊ q̄ nichil fuisset ex aduerso sufficiēter ꝓbatū.cū et si ōnsū eēt ꝑ testes q̄.M. sue oblationis tp̄e fuerit mīor annis:vtrū tn̄ p̄rie vel secūde oblatiōis tp̄e mīor fuerit:⁊ quot ānis minor nō fuisset exp̄ssū: de mādato nr̄o sn̄iam ꝓtulit.et p̄dictis.G.⁊.B. silētiū imponēs sup his q̄ a monasterio postulabāt eos ad restitutionez illoꝝ q̄ de bonis p̄dicti.M.ꝓp̄ria temeritate inuaserant:condemnauit. ¶ Nos igit̄ sentētiā ipsam auctoritate apostolica cōfirmamus.

¶ Casus. Dubia probatio nō releuat probantem.hoc dicit. Tres sunt ptes. In p̄ria ꝓcess⁹ narratio scd̄a ibi dilect⁹ auditoꝝ diffinitio tertia ibi nos igit̄.diffinitionis cōfirmatio. Prima subdiuidit̄:quia p̄imo ponit̄ actoris petitio.scd̄a ibi verū:reoꝝ r̄nsio et recōuētio. tertia ibi ad hoc:actoꝝ replicatio

quarta ibi verũ: reorũ duplicatio.
¶ Primo nota ꝙ existente aduer-
sario meo coram iudice corã quo
debeo litigare non reqrit̃ ꝙ citet̃
sed presentia in iudicio est haben-
da pro citatione: qđ intelligo post
monitionẽ iudicis. q̃ idẽ qđ citato
ꝑemptoris operat̃: ⁊ constituit in
obedientẽ in vera cõtumacia. qđ
dicvt. l. cessante. C. quomodo ⁊ qñ
iudex. ⁊ no. gl. de offi. dele. ꝯsuluit
¶ Secũdo no. ꝙ iste A. in testõ fi-
liũ instituit et recte: alias de iure
veteri filio preterito testamẽtum
esset nullum. vt. l. filio preterito. ff.
de iniusto rup. ⁊ ir. te. ⁊. l. inter cete
ra de li. ⁊ po hodie vero rupto te-
stamento ex causa exheredatiõis
vel preteritionis institutio vitiat̃/
⁊ cetera firma manent. vt in auc.
ex causa. C. de libr. preteritis. que
auc. loquit̃ in preteritione et exhe
redatione paterna vel materna.
⁊ an in preteritione posthumi do
ctores variãt prout plene ibi not.
¶ Tertio no. ꝙ pater potest filio
substituere aliquẽ in euentum cõ
ditiõis alicuius. quid aũt veniat
in ista substitutione aduertendũ
est vtrum fuerit pupillaris an cõ
pẽdiosa vel fideicõmissaria. est eni
alterius nature et effectus substi
tutio pupillaris expressa vel ꝯpre
hensa in cõpẽdiosa ꝙ̃ sit substitu
tio fideicõmissaria: vt pꝫ ex not. in
l. ꝑcib⁹. C. de impu. et al'. sub. ⁊. de
testamẽtis si pr̃. li. vi. et. l. ex trib⁹.
C. de inoffi. testa. ¶ Quarto nota
formã substitutiõis cõiũcto qđ se
quit̃ in tex. in testamento patris
ad ipsos ⁊c. ꝙ substitutio compen
diosa facta īpuberi per verba cõ-
munia cũ cõditione si sine liberis
decesserit ⁊c. infra tempora pupil
laris etatis est directa. quod pꝫ
quia veniunt in ea bona impube
ris. vt in isto ꝟsi. vñ si esset fideicõ
missaria nõ venirẽt vt. l. cohere di
. §. cũ filie. ꝟ. nec fideicõisso de vul
et pupil. cõiuncta. l. sꝫ si plures. §.
ad substitutos. eo. ti. qđ est cõtra
cõmunẽ opi. legistarum. vt plene
per Joh. an. in. d. c. si pater. in no-
uella. ¶ Quinto no. ꝙ isti duo fra-
tres agebant ꝯ monasteriũ ad bo
na que detinebat. ⁊ agebant post
mortẽ filij testatores ex quo patet
ꝙ eo viuo lꝫ religionẽ ingresso, nõ
possent hoc petere etiam in casu
quo ad mõasteriũ nõ ꝑtinerẽt. ro
gat⁹ ei restituere post mortẽ ꝙ̃tũ
cũqꝫ ꝓ mortuo habeat̃ vt mona-
chus/ expectanda tñ est mors na-
turalis. qꝛ de illa dꝫ intelligi que-
libet dispositio collata ꝑ mortẽ vt
no. Jo. xvi. q. i. placuit. ⁊. ⁊. õ rescꝑ.
susceptũ li. vi. ad hoc vide. l. no. ff.
de iure fi. l. stati⁹ florus. §. cornelio
⁊ bar. in. l. gall⁹. §. ⁊ q̊d si tñ. ff. de
li. ⁊ posthu. et dicam. in. vij. q.
¶ Sexto nota ꝙ isti duo fr̃es age
bãt cõtra mõasteriũ ad bona que
fuerunt testatoris ⁊ tamen nichil
dicitur ꝙ fili⁹ testatoris remiscuit
se hereditati paterne/. quomodo
g̊ ex testamento ex quo non appa
ret adita hereditas: possunt niti
cõtra. l. si nemo. ff. de reg. iur. et. l.
eam quã. C. de fideicõmis. So. dic
ꝙ siue dicam⁹ hic istos fr̃es vẽire
ad ista bona ex pupillari substitu
tiõe siue ex fideicõmissaria existẽ-
tia sui heredis ꝯfirmat̃ tabule pu
pillares ⁊ ẽt fideicõmissũ vniuer
sale. vt plene solet no. in. l. si fili⁹ q̃
patri. ff. de vulga. ⁊ pu. ⁊ est casus
de tabulis pupillarib⁹ in. l. iulia-
nus. al'. si pupill⁹. ff. de acq̊. here. ⁊
de fideicommisso vniuersali ī. l. ita
tñ. §. si pr̃. ff. ad treb. et dicam ple-
ꝫ. iij.

nius in.vij.op. Similiter posset obijci quomodo isti agunt contra monasteriū non facta eis restitu= tione ex trebelliano si dicam⁹ istā substitutōez fuisse fideicōmissariā ꝫ.l.i.ff.ad treb. Pōt dici ꝙ mona= steriū tꝫ h̄ locū heredis postq̄ȝ ille decessit in mōasterio/qꝛ i monaste riū trāseūt iura ⁊ actiones mona cho cōpetētia actiue et passiue vt in auc.igressi.C.de epis.⁊ cle. Sed hec solu. non videt̄ ꝓcedere: quia isti negabant istū fuisse monachū vt ptꝫ in tex. Pōt ꝗ dici ꝙ isti duo fr̄es p̄tēdebāt se ꝓximiores in suc cessiōe ab itestato.iō nō erat neces seria restitō: qꝛ erant ei⁹ heredes q̄ grauati erāt ad restōem. Si vō di camus istos venire ex pupillari substōe/tūc agūt ꝯ monasteriū et oēm aliuꝫ detinētē bona.l.fi.C.de edi.di.adri.tol. ¶ Septimo no. ꝙ qñ petit̄ hereditas admittit̄ libel lus gn̄alis ⁊ incert⁹ nō specificat̄ς reb⁹.de quo plene de li.ob.c.ij.et l.i.C.de edē.et p ino.de sepul. cer= tificari sit̄r ⁊ sn̄ia pōt ferri i certa de cuius effectu dic vt no.inno.de offi.ordi.conq̄rēte. ¶ Octauo no. in ꝟ.verū.ꝙ monasteriuꝫ petebat versa vice a dictis fratrib⁹ bona q̄ de hereditate possidebāt.⁊ sic col lige ꝙ qñ duo litigāt de eadē he= reditate reus cōuētus pōt petere ꝯtrā petitiōi actoris.⁊ sicut actor pt petere res quas reus possidet ita ecōtra pōt petere reus res q̄s actor possidet de eadē h̄ditate et ad hoc fac̄ qd no.p ino.⁊ hosti.de resti.spo.ex ꝯqōne.et de offi.dele. cū cōtingat.vbi dubitat inno.cuꝫ actor petit sn̄iam ꝯfirmari/an re⁹ cōuent⁹ possit petere eā infirmari et sic ꝯtrā ad hoc vide.l.si inter te et me.ff.de excep.rei iud.sup' qua l.fundatur mutua petitio de q̄ loquit̄ iste tex. ¶ Nono no.in ꝟ. quare.ꝙ bona ingrediētis mona= steriū debēt ad monasteriū ꝑtine re.⁊ lꝫ hic tpe ingress⁹ exp̄ssit ꝙ offerabat se ⁊ sua/tñ non erat ne= cesse facere mētionē. qꝛ sequūtur tacite cōditionē ꝑsone. et mutato statu ꝑsone mutat̄ cōditio bonoꝝ vt in auc. ingressi.C.de epi.et cle et auc.si qua mulier. canonizata. xix.q.vi. ¶ Decio no.in ꝟ.ad hec. ꝙ si nō tenet obligatio ꝑsone nec obligatio bonoꝝ.qꝛ vt dixi tanq̄ȝ accessoria sequūtur naturam sui ꝑncipalis.s.ingrediētis. q̄ si egres sus fuerit sequūtur eum bona.qd verū sine dubio qñ nō tenuisset in gressus/vel si tenuit tñ erat.ꝗ.an= num ꝓbatiōis ⁊ inde exiuit. iste eī recuperat oīa sua iura ꝓmeua be neficiū ⁊ sitia vt de reg.b̄nficiū li. vi. Si aūt incōmutabiliter tenuis set ingressus et aliq̄ rōe de mona= sterio migrasset forte ad aliō trāf eundo dic vt.ꝗ.de cle.cōiug.ꝙ a te xvij.q.iiij.sunt q̄ opes et.ꝗ.dicam ¶ Undecimo in isto ver.ad hoc ꝙ isti nitebant̄.qꝛ iste.W. reuocaue rat ante mortē qd fecerat ex quo sequit̄ ꝙ si i monasterio decessissꝫ ante ꝑfessionē dicta hereditas de beret mōasterio.q̄si tūc nō videat̄ sine liberꝫ decessisse.⁊ si ista substi tutio fuisset facta puberi decedēti ꝗ.annū ꝓbatiōis min⁹ eēt dubiuꝫ. qꝛ bōa deberent̄ mōasterio p̄ astq̄ȝ illi decedit: vt no.cy.i auc̄ igressi. C.de sacrosan.ec.lꝫ ꝯtrium hic sen= tiat Jo.an.sup glo.fi. vbi dicit ꝙ si morit̄ anteq̄ȝ teneat monachā= tus/substitutio euanescit. idem si intrauit in fraudem vt euanesce= ret substitutio que fraus probat̄ probando comminatiōes factas

substituto/scdm Jo.an. Sed quia facta fuerat substitutio impuberi q̄ igressus religionē decessit an videat p talē ingressū defecisse cōditio sine li.ꝛ.c.magis dubito nec audeo dicere q̄ monasteriū hēat pro filio ipsius igredientis q̄ naturalit filios hr̄e nō pt legalis ꝯ filiatio est iducta ad silitudinē filiationis naturalis.vt de adop.l.adoptio ei vn̄ ibi naturalis nō pt sibi locū vendicare/silr nō vr q̄ illa legalis possit.nec pt dici q̄ teneat monachatus qd reqrit vt hēat acqsitionez vt i.glo.vlti. Si dedicatio isti⁹ impuberis fuerit facta solēnit a parēte supstite vl tutore vl iclinare cy. q̄ expirat substō p talē igressum.vt no.i.d.auc.l.iij.q.etenī ista qꝛ pulchra sūt in scriptis meis dico q̄ sūt motiua mea sꝫ postea repi q̄ sunt cy.vt.j. ¶ Duodecio no.q̄d iuris cū ifirm⁹ i religionē metu mortis igredit an possit egredi post ꝯualescētiā.tex. iste facit q̄ sic ꝟ. ad hec sꝫ certe hoc opat poti⁹ minor etas q̄ istātis mortis piculū qd nō redd dit votū nullū cū ifert a deo. vide nota.l.cex trāmissa de renū. secus si ab hoīe.ꝯ metū ei illatū ab hoīe subuenit metū passo.ff.q.met⁹ q̄ c.i.nō aūt ꝯ metū quē infert de⁹ q̄ sepe p mlta picula maris icēdij infirmitatis ꝛ fortuitoꝝ casuū hoīꝫ ducit ad ꝯuersionē.xvi.q.i.reuersi.nec est sn pior q̄ possit relōnē indulgere vl de facto suo cogscē.de ma.ꝛ obe.cū inferior. Nota q̄ ista ꝯditio si decesserit sine liberis expirat si ille cui apponit igredit religionē qꝛ mōasteriū hꝫ loco filij: et hoc verꝝ qn̄ dixit testator simplr sine liberis.si āt subiūxit sꝫ sine liberis ex se vel suo corpe descēdētib⁹ an tūc filiatio nō excludat sbstitutū sb p̄dicta ꝯditiōe: Ja.d bel.dixit q̄ nō:qꝛ testōr eligit naturalitatē. Dy.ꝛ bar.ꝯ q̄ excluso substituto isto casu moasteriū admittatur q̄ rū op.teneo vt.j.dicā.iij.q. ¶ Deciotertio no. G.ꝛ.B.nitebant impugnare obligationē eoꝝ nepotis rōne mioris etatis ꝛ ex tex. pꝫ q̄ hoc pbare tenent clare.p̄sumit q̄s ergo maior nisi pbet minor.vl dic q̄ circa etatē q̄ cursu tpis mutat ius nihil p̄sumit. Sꝫ aut aliqs vult aliqd ꝯseq̄ tꝫ q̄ maior puta publica officia ꝛ pbare tenet.aut vult admitti ad aliud tāq̄ minor vt ad bn̄ficiū restōnis:ꝛ ipse dꝫ hoc pbare ꝛ hec ꝟa nisi aliud appet p aspectū vt no.p Bar.l.l.de etate. ff.de minorib⁹.i.col.pe. ¶ Decio quarto notat h̄ Jo.an.q̄ mior.xxv.an.bona sua sine decreto iudicis ꝛ curatoris igrediēdo mōasteriū alienat ꝯ.l.si qd.ꝛ.l.p̄dictū.C.d p̄dijs mi. ꝛ p totū:sec⁹ ót si alienaret i alias ēt pias cāe.ff.de polli.l.ij.§.voto Rō dfie ē qꝛ p̄ma ē alienatio iuris ꝛ vēit in ꝯñtiam ad aliēationē persone q̄ ꝯtingit p igressū. vn̄ si tꝫ p̄ncipalis alienatō.i.status mutatio persone.ꝯ ꝛ bonoꝝ que sequūtur conditionē persone:vt.c.i.de iure pa.li.vi. Et q̄ alienatio nō sit minoribus interdicta no.in.l.fi.C.de le.tu.ꝛ qd no.in.l.itē qꝛ.de pactis. qn̄ non p̄ncipaliter alienat etiam in pias causas:id non valet qꝛ status psō nō mutat.ꝛ resistit ius dicte alienatiōi:vt in.d.l.ti.de ra.co.C.ꝛ.ff.de predijs mi. ¶ Decimo q̄nto no.in ver.verū q̄ si intentio clare probata redditur dubia per pbata ab aduersario redditur ineficar.ꝛ q̄ p taliter pbante non fertur snīa.facit ad no.de spō. duo.in rub.j.dicam. ¶ Decimosexto no.

in.d.℣.q̄ si egressus de religiõe reuertit/astrigit iuramẽto q̄ nõ venlet ꝯ oblationẽ suã ⁊ bonoꝝ sicr astringunt q̄ reuertunt ab heresi vt in.c.quotiens cordis ocul⁹.i.q.vij.⁊ inuit iste tex.q̄ ista donatio siue oblatio sit irreuocabilis: vñ si exiret iteꝝ rẽanerẽt bõa,mõaste rio.qđ an sit veꝝ.j.tangã rñdẽdo Et collige etiã q̄ donatio infirmatur iuramento/de q̄ dubitauit gl. in.aut.sacramenta puberum.C.si aduer.vendi. ¶ Decimo septimo no.q̄ ℣bũ qđ pt dupl̃r intelligi de bet in⁹terp̃tari ꝯ p̄ferentẽ.videbatur q̄ ẽm eũ:vt.l.si q̄s intẽtiõe ambigua.ff de iudi.j.solu.̃ ¶ Decio cõtauo no.i.℣.sed.si tenet ꝯiũcta forma substõnis de qua i p̃n.ibi vt si absq̄ lib.⁊c.q̄ idẽ est dicẽ si sine liberis ⁊ si sine herede.lꝫ ei appellatio hẽdis ꝯp̄hẽdat regl̃arit oẽs heredes suas ⁊ extraneos.tñ in sb stõib⁹ si substitutio facta fuerit si sine hẽde decesserit talis sit heres ⁊c.heredis appl̃o referenda ẽ ad liberos:vt hic pꝫ ⁊ est glo. no.i.l. ex facto.§.si.ff.ad treb. Quid ḡ si quis reliquid liberos sed ex here datos vel fratres miores siue al̃r incapaces le. ⁊ no. in.l.filiusfa.§. cum q̄s de le.i.v̄r q̄ isti exheredati vel al̃r inhabiles nõ excludãt sub substitutũ.Nã testõr p illã clausu lã si sine lib.⁊c.v̄r voluisse liberis puidere.vt no.in.d.§.cũ q̄s et q̄.d sedꝫ.q̄ liberis extñtib⁹ nõ possꝫ iste filius sic grauat̃ de bõnis sic cõ ditionatis nec disponere q̄ v̄r grauat⁹ filiis reseruare.j.teneo ꝯ.l.⁊.q ¶ Decimo nono no.i.℣.dilect⁹.q̄ sola obl̃o fundat intẽtionẽ ẽt alio non pbato,hic eñ pꝫ q̄ p suã intentiõe monasteriũ aliđ non dedu xit ꝙ suã oblationẽ.l.ad elidendũ exceptioneꝫ q̄ fuerit minor annis deduxerat q̄ is obtulit se ⁊ sua in dubio ergo p̄sumit q̄s maior nisi pbet minor.gl.tñ dicit q̄ i dubio non p̄sumit q̄s mior: q̄ necessario sic fuerit vt no.in.d.l.de etate.Sꝫ illud non est bñ dictũ vt tetigi.§.i ⁊.no. ¶ Uicesimo no.q̄ cardinalis tulit sñiam de mãdato pape.⁊ hoc ideo q̄ erat auditor q̄ non diffinit sed refert.de of.dele.super qõnum ⁊ hoc sonat ℣.auditor. cui ei ꝯmit titur vt cãm audiat non pt eã diffi nire de q̄ plene per bar.in.l.a diuo pio.i p̃n.ff.de re.iud.⁊ ibi ẽt plene an si ꝯmittit cognitio ⁊ decisio/videat cõissa executio vel eꝯ si cõittit executio v̄r cõissa cognitio si su p executiõe qđ oriat:facit cle.audi tor de res.vbi videas. ¶ Uenio ad aliquas oppões elicẽdas ex gl.et ex. Et p̄mo oppono.isti dñe fres.p tulerũt ℣bũ dubiũ i iudicio dñ di xerũt q̄ obl̃ois tpe fuerat mior an. ⁊ papa illđ ℣bũ iterp̃tat ꝯ eos.Sꝫ ꝯimo.v̄r q̄ p eis debuerit iterp̃ta ri vt.l.si q̄s intentiõe ãbigua.ff.de iud.⁊.ff.de ℣b.ob.iter stipulãtẽ.§. si stichũ.So.gl. sꝫ nõne sentit illđ ꝯ.⁊ soluit duob⁹ modis.p̄mo q̄ sit hoc sp̃ale fauore religiõis.scđo q̄ illđ fuit ℣bũ testis nõ ptis iõ ℣bũ dubiũ testis dꝫ iterp̃tari ꝯ.p̄ferẽtẽ Sꝫ certe imo fuit ℣bũ ptis ⁊ nõ te stis:vt pꝫ i tex.in ℣.ad hec ãũt con iũcto ℣.cũ ⁊ si oñsuꝫ.circa fi.bar. dicit q̄ idistincte ℣bũ a q̄cũq̄ i iu dicio platũ dꝫ intelligi ẽm intẽtio tionẽ p̄ferẽtis.vt.d.l.si q̄s intentiõe.q̄ loquit in pte:idẽ in teste vt j.de testi.cũ clamor. Est tñ aduer tẽdũ q̄ si intẽtio actoris vel rei est ambigua quaten⁹ venit pbãda p testes dꝫ pbari explicite ⁊ limitate ⁊ in hoc pdest parti remediũ,de

l.si qs intẽtiõe.vz q si testes hic p bauissent legitie' q iste fuerat.xiij. an.possent isti duo fres q dixerũt simpliciter minor an.rc. declarare q ita itellexerũt vt testes deposuerit qz pt eorũ depositio ambigua includi sub attestatiõib' testiũ deponentum clare.vt. dixi. ¶ Scdo op.z vr q si istud vbũ. dubiũ minor an.rc.fuit platũ a teste debuit per testẽ declarari.vt.d.c.cum clamor hic autẽ nulla declaratione facta mãdat snlari ꝯ pducentez.s. So. dicit eadẽ glo.q ista declaratio dz fieri ex officio iudicis non ad petitionẽ ptis. iudex ergo si sibi videbit pt facere q testis declaret dictũ suũ.vt ibi i auf.de testi.§.quia vbo vbi.illud tñ.z ibi no.z i spe.de teste.§.i.ver.item q testes obscure. ¶ Ex his ergo cõclude q vba dubia dnt p illũ q ptulit non paliũ declarari.vñ heres q̃tũcũq repu tetur eadẽ psona cũ defuncto non dz interptari vba dubia i iudicio p defunctũ plata.glo.est no. in.l. põponius scribit si frumentũ.§.si ff. dei rei vendi. facit qd plene no. bar.l.§.pdicto si stichũ.z p ista dico q si circa idẽ intẽtio actoris est ambigua z rñsio rei ambigua,: exemplũ actor dicit rẽ ad se pertinere/reus dicit q credit ad eũ ptinere/intelligit ne sm intẽtionẽ actoris siue rei ? Dic q qñq intentio actoris ẽ clara z limitata tũc ambigua rñsio rei itelligit sm intentionẽ actoris vt videat ad interrogata rñdisse.vt.l.si defensor.§.i.ff. de inter.act. Sz qñ intẽtio actoris est ambigua ipse põt interptari vt vult vt.d.l.si qs.nõ ei videbat cõfessata intẽtio actoris sm itẽtionẽ ei' sic dr hic de dicto testis. Unũz no.q lz ille ad quẽ spectat declaratio possit qñq variare.vt.l.eum q̃ certa.de vbo.ob.ille tñ ad quẽ spectat declaratio postq̃ semel declarauerit variare non pt glo. est no.in.l.quicqd astringende.de vbo.ob.z Bar.in.d.§. si stichũ.z vide qd de ista declaratiõe leg.z no. de accu.cũ dilecti. ¶ Tertio op.z vr q non debuerit hic ferri snia p mõasterio qd nitebat ex oblatiõe sz ista oblatio effecta est dubia ex eo q isti pbauerũt q oblationis tpe fuerit maior ãnis q̃ oblatio vt dicit tex.poterat se referre ad minorẽ.xiiij.z.xxv. Ista s exceptio lz obscure prolata reddit dubiam intentionẽ. modo s in re dubia non dz papa ferre certã sniam vt.c.graue.xi.q.iij.p hac facit quod no.hosti.j.de spon.duor sup rub.vbi dicit q si qs vendicat aliquã in vxorez z pbat:ipsa vo pbat se cũ alio ꝯtrxisse sed non pbat q ante vel postea.qz per istã pbationẽ redditur dubia actoris itẽtio feret snia pro ea ar.c.inter dilectos.de fide instr. z.s.e.c.ex lris So. dico q dubia exceptionis pbatio non elidit pbationem actoris clare probatã. Sicut enim intẽtio z pbatio actoris debet ꝯcludere necessario: z al' nõ releuat pbantẽ vel ponẽtem.vt.l. non ob hoc.C.vnde leg.ita reus dbet succumbere si non pbaret clare exceptionẽ suam.vt.l.i.ff.de excep.z.l.matrẽ.C.de pb.z.c.p tuas vbi casus.j.d condi.ap.vbi dubia probatio exceptionis nec perimit nec debilitat intentionem actoris de qua cõstat z vr etiam casus hic vbi exceptũ fuit de igressu religionis:z per replicationem rei q ille erat minor an.redditur dubia intẽtio monasterij.z tñ monasterium obtinet i eo ẽt q petebat vt actor

licet ēt sua itētio redderet dubia
p illā replicationem minoran.rc.
facit cle.lras.r quod ibi nō.de re=
scrip.r hoc verꝝ qñ probatio exce=
ptionis eū dubia non ꝯcludēs ne
cessario. Si aūt si ꝯcludēs r apte
ꝯcepta sꝫ nō plene ꝑ bata:puta ꝑ
bauit p vnū testē reus soluem debi
ti cū p duos vl' pl'es ꝑbasset actor
de debito:tūc ista semiplena ꝑba=
tio bñ reddit dubiā itentionē acto
ris intm̄ ꝙ deueniendū ē ad iura=
mentū i defectū ꝑbatiōis inť ma=
teriā l.i.bone fidei.C.de iureiur.et
hec dicit ibi cy.in vlti.q. remittēs
ad no.in sūi ꝑ eū de ꝑcu.l.i.r l.spe.
de iureiur.quasi ꝑ.ñ.ꝟ.q̄d si actor.
Itē ꝑdicta vera i ciuilib⁹. In cri=
minalib⁹ ꝟo si delictū ꝑbet clare
ꝑbatio ꝟo defēsiōis necessario nō
ꝯcludat debebit reus absolui. exē
plū accusat tit⁹ ꝙ vulnerauit seiū
de mēse marcij: r sic ꝑbatū fuit.ti
tius se defēdēs dr ꝙ sibi licuit per
statutū qꝛ erat bānit⁹ r ꝑbauit ꝙ
i medio mēsis marcij exbannitus
fuit ex qua ꝑbatiōe reddit dubia
accusatoris ꝑbatio verꝫ vulnerat⁹
fuerit añ mediū martij vl' postea
r sic ipune:r certe debem⁹ p̄sumē
ꝙ tpe licito. Itē pōe exēplū aliud
olī nō licebat nobilib⁹ de ꝑ̄lio in
gredi palatiū p̄orꝫ nisi tpe ꝯcilij ac
cusat tit⁹ nobilis ꝙ igressus fuit
de mēse marcij. Ipe ꝑbat ꝙ de illo
mense fuit factum concilius r tūc
intrauit/ꝑbauit de concilio tūc fa
cto sꝫ non probauit limitate ꝙ tūc
intrauit.certe hoc non obstāte dꝫ
absolui:qꝛ p̄sumit factū tpe licito
vt delictū nō ꝑsumam⁹: vt.l.inter
p̄tatione.ff.de penis.r.l.merito ꝑ
so. Et qđ dixi de tpe idē dicas de
loco vt si i aliqua pte loci alibi ē de
lictū in alis nō: si qs accusatur dꝫ

limitate ꝑbari locus vt no. Bar.
in.l.non solū.§. sed vt ꝑbari.ff.de
no.oper.nū.alle.l.ij.ff.de peti.he=
redi.vbi quis post fundatā inten=
tionē aduersarij excipiebat de ter
mino sue emptiōis certe si dubita
tur vtrū emerit ante litē motā vel
post debemus p̄sumere ꝙ ante:qꝛ
presumere ꝙ postea/ eēt delictum
p̄sumere.s.litigiosi contractus:vt
c.ij.r.ij.ꝫ.vt lite penden. facit ad
p̄dicta qđ no.I.l.is q̄ reus.ff.đ pu.
iudi.J.eū actum cū.l.se. ff. de neg.
gestis. Sed qđ rñdet ad id qđ di
xi.ꝫ.post ho.de spon.duo.in Ru.
vbi reus obtinet lꝫ non probaue=
rit limitate tpe mrīmonij de quo
dixit mulier excipiendo ꝙ contra
xerat cū alio. Ad hoc saluādū ho.
rñdet ꝙ in exēplo suo nō apparet
actorē limitate ꝑbasse de tpe quo
ꝯxit. Si ergo mulier eodeꝫ modo
limitate nō ꝑbet exceptionem pro
ea est ferēda snīa vt dixit Si ꝟo vir
limitate probasset de certo tpe sim
plex ꝑbatio mulieris de ꝯctu cum
alio nō limitato tpe nō ꝑdesset si
bi vt credo p dictam theoricā. ad
hoc.J.de testi.ex tēore.ad hec opti
me facit qđ no.Jo.an.J.de sen.exc.
venerabilib⁹ in glo.pe.li.vi.vbi si
q̄s dicit snīam excōicatiōis nullā
qꝛ lata post appellationē si probet
ꝙ eodē die excōicatio lata r appel
latio interposita fuerit / nec ꝑbat
ꝙ appellō p̄cesserit:succumbet:qꝛ
erat actor.ergo debuit de tpe ex q̄
pēdebat ei⁹ victoria limitate ꝑba
re:qđ nota. ad p̄dicta adde quod
no.I.l.i.§.labeo de flu. r.l.titie te=
xtores đ.l.i. Et ex predictis posses
si c distinguere vtrū dubia ꝑbatio
releuet probantem aut probatio
actoris necessario non concludit.
aut ꝑbatio rei. Si actor ꝯ re⁹ dꝫ ab

solui:vt.l.non hec.C.vñ cognati. Si vo loqtur in reo tūc aut pbat exceptionē suā taliter q cōcludit necessario/et clarū est q obstet.l. i.de excep.aut sua defensio necessario nō ɔcludit ⁊ tūc aut loqmur in criminali aut in ciuili.si in crīa li p reo erit fereda et p̄sumēdum q factum fuerit tpe licito vt pdixi. Si vo loquimur in ciuili/tūc aut actor suā intentionē limitare pba uit/re⁹ vero nō limitare suā exce ptionē siue defensionē ⁊ dʒ succū bere reus/vt i hoc capitulo. Qñqȝ actor suā intentionē non limitate deduxit vel pbauit.nec re⁹ simil̄r suā exceptionem. tūc qr iura sunt dubia/est p reo ferēda snīa vt lex emplo hosti.in rub.de spon.duo. idē si reus apte ⁊ limitate probauit suā exceptionē sȝ non plene: vt dixi p ea q̄ no.Cy.in.d.l.in bonefi dei.in viti.gl.predicta vera cū du bietas ista ɔtigit int actorē et reuȝ Cū vero ɔtigit inter duos pariter agētes ɔtra tertiū:vt cū duo vēdi cāt aliquā in vxorē et pariter pro bāt dic vt no.j.de testibus in nr̄a. et.c.lȝ cām.in gl.magna.j.eo. Ad de ad predicta.j.de dolo ⁊ ɔtu.vbi si dubitet an pcesserit appellatio excōicotionē vel excōicatio appel lationem p̄sumit appellationem precessisse.qđ vr̄ ɔtra determiatio nē Joh.an.in.c.venerabilibus.in glo.pe.vbi dicit q iste qui dicit p̄ cessisse appellationē succūbere dʒ nisi pbauerit limitate q precesse rit.sȝ in casu.c.cū tu:qdā testes p bauerāt q appellaio precessit ex cōicationē/quidā ecōtrario:papa benigne interpretās p̄sumit ante ex cōicationē ⁊ post fuisse appellatū In.q.vero Joh.an.in.d.c.venera bilib⁹.li.vi.nō pōt de reiteratione

qđ refricari.iō ɔ agentē q̄ nititr ex priozitate fert snia nisi pbet q est cā sue intētiōis.s.priozitas p not. in.d.§.sed vt pbari. Et not.ista q̄ dicta sunt in pdictis tribus op.qr multa bona iura et dicta doc.vi des i vnū locū collecta de ista du bia pbatione quid releuet ad qđ istud.c.quotidie allegar.iō bñ ca dit.Cū vo ambiguitas in ɔtrib⁹ mergit.qd releuet ⁊ ad quem spe ctat interpretatio:dic vt.l.veterib⁹. de pac.In vltimis voluntatib⁹dic vt.l.si suus plurū.§.fi.de le.i.et l.nūmis.de le.iij. In puilegijs et rescriptis dic vt no.s.de iudi.cum venissent.et.c.i.de postula.In ver bis snie dic vt no.Bart.in.l.ab exe cutiōe.de ap.plene in regula i ob scuris.de reg.iu.li.vi.et per Ho. in sum.de re.du.¶ Quarto op.et vr̄ q bona q̄ subiacēt restitutioni quātumcūqȝ grauat⁹religionē in grediar debeāt restitui⁊ nō deuol ui ad monasteriū:vt in auf.d' san. epi.§.lȝ hec de p̄senti.vñ sumpta est auf.nisi rogati.C.ad trebel. Sol.dic q hic loquar cū grauat⁹ ē restituere puatis psonis.sec⁹ si loco religioso vel eccl'ie:vel expen dere in pias cās. Istis em̄ casib⁹ non expirabit tale fideicōmissum p ingressum religiōis.Nō pōt eē dici.gl.paritas puilegij ac fauoz qr nō dʒ parir priuilegiatis dene gari primo/qr concedit scđo: vt.l. assiduis.C.q̄ po.in pig.ha.et pui legiat⁹ɔtra puilegiatū nō vtit pri uilegio cū ambo parir de lucro cō tendūt.qđ dic vt no.Cy.in auf.qs ac tiōe.C.de sa.san.ec.¶ Quinto op.dr hic q nō vr̄ sine liberis de cessisse q̄ monasteriū ingredit qr haber loco filij.Sed ɔtra.ista con ditio sine liberis debet itelligi de

liberis quos natura pducit nō de liberis iuris artificio factis: vt p adoptionem ⁊ al's. vt.l.si ita quis de le.ij.Sol.spāle est fauore religionis regulariter vero conditio debet impleri naturaliter nec sufficit ciuiliter impleuisse ad purificandā dispositionem:vt.d.l.si ita q̄s.C.de his q̄.vt indig.l.fi.⁊.c.susceptū de rescrip.li.vi.⁊ plene per Bart.in.l.gallus.§.⁊ q̄d si tm̄.de li.⁊ po.Et per hoc.s.q̄ est spāle fauore religionis in casu illius auc. de san.epis.§.sed hec de presenti dicit glo.hic no.q̄ iste casus non debet ad aliū extendi:lʒ quidam ꝯtra.subdit idē accur.i.d.§.sʒ hec de p̄senti Mar.sil.dicit q̄ nec etiā ad alios terminos q̄ per hec tʒ q̄ cū illa auc.ponat suos terminos q̄n ali⁹ est cōditiōeʒ apponēs ⁊ alius in cuius psona apponit/ puta heres vel legatarius. secus ⁊ vn⁹ de se loquēs apponeret cōditionē legando vel donādo si decederet sine filijs itelligēt id de veris.nec erit locus illi auc.ita refert h̄ Jo.an.in fi.vlti.glo.p q̄d dicū potest inferri q̄ si here vel alius simpliciter eē grauatus restituere post mortē nō apposita cōditione si decesserit sine liberis vl' alias de illis dicti.§.sed hec de p̄senti q̄ p igressū mōasterij nō expiret id fideicōmissū lʒ expiraret p existentiā naturaliū filiorū vt.l.cū acutissimi. C.de fideicō.⁊.l.cū auus. de cō.et de.Jllā eni iterp̄tionē inductam ex presūpta mēte defuncti si de nepotibus cogitasset ⁊c.nō extēdaʒ ad monasteriū.Et si dicas monasteriū h̄r p filio/fateor quo ad casum illius auc.quā ad aliū non extendā.Et pro ista opi.facit.§.sed hec de p̄senti.vbi pluries text. repetit fideicōmisso relicto sub aliq̄ ex illis cōditiōib⁹.Collige ex predictis q̄ vbicūq̄ nō eēt fauor monasterij in quo q̄s ingredit̄ q̄ dicta cōditio si sine liberis ⁊c.h̄eat p nō apposita dicta ꝯditio per talem ingressū nō haberet p defecta.exēplū vnū vidi in Mar.sil.do. aliq̄ cū promitto vl' relinquo titio mille si gayus decesserit sine liberis:lʒ ei gayus mōasteriū igrediatur nō vr̄ p hoc cū liberis decessisse vt sit liber a pmissiōe vl' deficiat sideicōmissū.nō ei deficit p talē ingressum sʒ ita demū si gayus liberos naturalr̄ suscepisse pbet.alia exēpla collige p teipsuʒ.¶ Sexto op.dr̄ h̄ q̄ lʒ p̄me oblatōis tpe fuerit minor an. tpe scde oblationis potuissʒ eē maior.sʒ vr̄ q̄ papa nō debuerit sic p̄sumre.q̄ hoc quod nō pbat mutatū sp durare p̄sumitur.vnde qui olim fuit dn̄s hodie p̄sumit:vt.l.siue possidetis.C.de pba.Jtem qui fuit olim vniusvolūtatis hodie i eadē p̄sumit durare:de baptismo.maiores.⁊ ḡnalit dicit lex/q̄d ei nō mutat̄ q̄re stare ꝓhibet':vt.l. sancim⁹.C.de testamē.Sol.dic q̄ q̄dā ē ꝟitas necessario actu pmanēs.⁊ tūc ex p̄terita ꝟitate p̄sumim⁹ in p̄nti.vn̄ dic̄ canō:ꝟitas valet ⁊ inualescit ⁊ viuit ieternū ⁊ obtinet isc̄ta sc̄torū. vis̄. di.ꝯsuetudo.q̄dā est ꝟitas p̄sūptiue actu pmanēs ⁊ idē:vt.d.l.siue possidetis.q̄dā est ꝟitas q̄ ex p̄terito necessario mutat̄ la minor etas q̄ necessario mutat̄ lapsu tpis.⁊ tūc aut loq̄mur quātū ad effectū dispositū:⁊ ex p̄terito iferim⁹ i p̄nti.aut q̄tū ad effectum disponēdū ⁊ tūc secus vt.l.spadonē.§.qui absolut⁹.ff.de excu.tu.⁊ ista est distictio p̄ceptoris mei ibi

que deficit in hoc mēbro videlicet cū ꝑitas de ꝑterito nō se hꝫ ad pie sens necessario vel ꝑsumptiue nec al's necessario sed casualiter: vt di uitie vl' paupertas. i quo casu an ar guamꝰ de ꝑterito in ꝑsnti vt si oli fuit diues vel paup: sic hodie ꝑsu mit nisi ꝓbetur ꝯtrariū. vide tex. in. l. i. §. probatio. ff. de ma. conue. vbi tangit materia. ecōtra vtrum ex ꝑsenti statu ꝑsumatur pteriti tū. facit qd legit. et no. de presum. c. fi. ¶ Septio op. hic papa man dat ferri sniam ꝓ monasterio sup bonis q̄ fuerūt ipsiꝰ. B. per oblati onē filij eiꝰ. M. sꝫ ꝯtra op. et vide tur ꝙ monasteriū non possit pete re dictā bona q: n̄ ꝯstat dictū. M. se imiscuisse hereditati prne. ergo eo añ hereditatē mortuo nō trans misisset eā in monasteriū: vt. l. eaꝫ quā. C. de fideicōis. z. l. vnica. §. no uissimo. C. de ca. tol. Sol. duobus modis. pmo q: hereditas paterna non adita transmittit ad oēs ꝓpt existētiā sui hrdis: vt no. Bar. ple ne in. l. ex militari. §. fi. ff. de testa. mi. Uel dic ꝙ in relictis ꝯcernētibꝰ pias cās nō reqrit aditio. imo reli cta ad pias cās debent sine aditio ne: q: aditio ē solēnitas iuris ciui lis q̄ intelligit relaxata in talibus vt no. Bar. in. l. hēat. C. de sa. sanc. ec. z in rub. de acq̄. hrd. Uel dic ter tio ꝙ eoipso ꝙ. M. fuit monachꝰ hereditas sibi delata quesita fuit monasterio. z lꝫ monachꝰ istitutꝰ heres vel ab intestato succedens decedat hereditate non adita mo nasteriū tn̄ eam poterit adire. idē si monachꝰ adire noluerit vt sic re cta via ius adeūdi z recusandi ex ꝑsona monasterij nō monachi sni tat. nec momento resideat penes monachū: vt. l. placet. ff. de acqui. heredi. z. l. cū nō solū. C. de bonis q̄ lib. Secus esset in fuo q̄ nolens adire pōt ꝑiudicare dn̄o: vt. l. cum ꝓponas. C. d here. insti. Ja. de are. et Ray. idē dicit i monacho qd in seruo: vt. l. deo nobis. C. de epi. et cle. idē Spe. in ti. de sta. mo. versi. Octauo qritur. Alij. vt dixi tenēt ꝙ licet monachꝰ recuset adire/po terit adire monasteriū: sic pr filio recusanti: vt. l. fi. §. sinaūt in scda C. de bo. q̄ li. z hoc tꝫ Archi. xviij. q. i. c. i. et placet ista opinio Bar. vt sic subiectio mōachalis sit ma gis subiectio filialis q̄ filius qd appet q: seruus pōt vendi: mona chus nō. Itē monasteriū cogitur alere monachū: sicut pr filiū. dn̄s aūt pt pruū hre ꝓ derelicto. ita no. Bar. i. l. i. ff. de vul. z pu. in. iiij. ꝑn. qōne. Scdm predictā eqparatio nē monachi ad filiū videret ꝙ mo nachus adire debeat iussu mona sterij. Jo. an. dicit hic ꝙ iste intri catiōes cessant si dicamꝰ sic mona cho velle vel nolle deficere ꝙ hec oia p monasteriū sunt agēda. z sic dicamus hereditatē potiꝰ delatā monasterio q̄ monacho. eo ei āte hereditatē decedēte q̄lis ta erit he reditas mōasterio ipō iure z sine alia editione. idem eo adire recu sante. ¶ Uenio ad qōnes et capio gl. i. quā examino per tres qōnes pncn. Prima est cū testator filium i stituit z rogat vt si sine liberis de cesserit/hereditas ad aliū deuol uatur qualiter dꝫ intelligi ista cla sine liberis: vtrum de filijs tantū an etiā de nepotibꝰ. et vtrū de legi timis et naturalibꝰ tantū/vel etiā de naturalibus. et quid iuris si fi lius simpliciter est grauatus re stituere post mortem non fctā mē tione si sine liberis. rc. Ista sub

vna qōne ꝯiungā partē examinando/ptē remittēdo. ¶ Scdo quero qđ ius habeat in bonis subiacentibus restitutioni fili⁹ de restituēdo grauat⁹/circa ipoꝝ administratione in vita et i morte? ¶ Tertio q̄ritur qđ iuris cū qs grauat⁹ est restituere q̄cquid superit sibi de hereditate/vtrū possit totū consumere vel teneat aliqđ necessario reseruare? ¶ Quero p̄mo cū testator dixit: si sine liberis.rc.pone ergo q nō reliquit filios sȝ nepotes vtrū euanescat substitutio ex talibus filiis? Dicit gl. q sic. qꝛ appellatione liberoꝝ nepotes ꝯtinētur vt.l.i.C.de cōdi.inser.et hoc veruȝ cū dispositio loquaᷓ per vbū liberorū. quid ergo si per vocabulum filioꝝ vtrū appellatiōe filioꝝ cōtinenᷓ nepotes: longa est materia et versaᷓ circa plura. Nā quando q verbū filioꝝ ꝓfertur a leꝫe/q̄n q proferᷓ in testō/q̄nq i ꝯtractu q̄nq in ꝓuilegiis/q̄nq in statutis vtrū ergo nepotes veniāt vel non et q̄n veniūt vtrū intelliganᷓ venire ex ꝓpria vbi significatiōe vel ex interꝓtatione. vide plene p Bart. in.l.liberoꝝ.ff.de verb.sig. Prosequar ergo sic hic vtrū appellatiōe filioꝝ veniāt naturales tm̄/ita q faciāt deficere substitutionē ꝛ sic substitutus excludatur per superuenientiā bastardoꝝ? S.hic tȝ q sic ꝛ pleni⁹ de testamētis. Raynaldus in glo. vꝫ etiā. Tu pleni⁹ ita dicas aut loq̄tur de naturali cōcepto in seruitute/aut de alio naturali p̄mo casu si fuit ꝯcept⁹ i figura matrimonii excludit substitutū. alr̄ secus: vt.l.lutius.in fi. de le.ii.ꝛ.l. fi. de iure deli. Si vo loq̄tur i aliis naturalib⁹/tunc aut appet de voluntate defuncti q de naturali senserit: ꝛ stamus volūtati. Si vo de volūtate nō apparet/tūc aut erat in dignitate posit⁹/et nō videᷓ sensisse de naturali: alr̄ secus vt.l.ex facto.§.si qs rogat⁹.ff. ad trebel. et hec de naturali tm̄ nato ex legitima cōcubina. Nat⁹ aūt ex dānato coitu nō facit ꝯditionē deficere: qꝛ tales nō sunt filii nōiandi: vt aut. ex cōpletu.C.de incest.nup. similiter nec filii legitimi tm̄ faciūt euanescere substitutionē: vt.l.fideicōmissum.de cōdi.et demō.ꝛ.l.si ita quis.de le.ii. De legitimatis a p̄ncipe credo ꝯtrariū.s.q excludant substitutum sub cōditiōe si sine liberis ꝛc. Iste eni sortiᷓ p oia ius suorū. qđ intelligo si ante mortē p̄ris fuerit legitiatus. Secus si postq̄ extitit ꝯditio ꝛ sic q̄situm fuit ius substituto. de q̄ tm̄ dic vt no. Bar. Bal.in.l.gall⁹.§.et qđ sit tm̄.ff.de liberis ꝛ posthu. Idē credo de legitimatis p seq̄ēs matrimoniū/ de q̄bus in.c.tāta.q̄ filii sint leg.ꝛ vide i D:r.sup regula sine culpa. ¶ Ex p̄dictis collige plures species filioꝝ. nā q̄dam sunt legitimi tm̄. quidā naturales tm̄. q̄dā legitimi et naturales: q̄dā legitimati p ꝓncipē vl̄ p seq̄ēs matrimoniū quidā spurii. de q̄bus dixi in.c.tāta. Et vtrū excludāt substitutum sub illa ꝯditione si sine liberis.ꝛc. ex p̄dictis apparet q̄ habent locū cum est facta substitutio a patre. Quid ergo si a matre ad cui⁹ successionē admittūᷓ etiā naturales vt insti. de succes.agna.§. vulgo. Aduerte si pater rogat filiā si decesserit sine liberis. An si filia suscipiat filios naturales excludant substitutū? Uideᷓ q sic: qꝛ sibi succedunt sicut legitimi. et hoc sentit Bar.in.d.§.si quis rogatus.glibl

tñ dicit q̃ hoc nõ est cõsonũ volũ tati testatoris q̃ principalit̃ inspi= citur: vt in. d. §. nã in feminis ma= gis est abhorrẽdũ h̃re p̃lẽ bastar= dã q̃̃ in masculis fm mores nr̃os ita not. l. l. heredib⁹ §. i. ad trebel. vbi ẽt no. q̃ si ex forma statuti na= turales succedũt ab intestato si su= persunt faciũt deficere substituti= onẽ si sine liberis ꝛc. Et predicta locũ habẽt cum verbũ filiorũ pro= fertur in testamẽtis. q̃d ergo si p̃ feratur in statutis. pone q̃onem de facto. Senis est statutũ q̃ de lega tis ꝛ dõibus relictis in vltima volũ tate soluatur gabella/ exceptis fili= is et q̃busdã aliis q̃ non soluant. An sub isto vocabulo filiis inclu= dãtur filii naturales: De ista que stione interrogatus rñdi q̃ michi erat dubia nec immerito. variauerũt eñi in hoc iurisc̃õsulti trebatius ꝛ labeo vt pat3. l. fi. ff. de iur. delibe. Et ar. primo q̃ nõ veniãt natura= les: vt no. xxxv. q. vii. q̃d ẽ. p̃ hoc x. col. si de feudo fuerit ꝯtrouer. c. adoptionis §. naturales. ¶ Pre= terea fili⁹ naturalis ꝯtinet̃ appel= latione filii/ p̃ interp̃tationẽ et ex tensionẽ: vt. l. gñal'r. §. humanita= tis intuitu. C. de insti. ꝛ sub. ibi dñ dicit latius ꝛ pinguius interp̃tan dũ. et postea subicit et hoc. s. natu turales liberos extẽdat̃: sed talis interp̃tatio magis extẽsiua cessat in statutis: vt. l. cõstitutionib⁹ ad muni. In ꝯtrium q̃ nõ teneant̃ sol uere facit q2 appellatiõe filii cõti= netur naturalis. C. de naturalib⁹ l. ii. ꝛ. l. fi. C. quãd omu. tu. of. fun. põt. de le. ii. l. lutius. §. fi. vbi vr̃ ca sus. et. l. parẽtes. de in ius vo. Itẽ video q̃ q̃ñ lex loq̃tur de patre et filio indistincte ꝛ nõ vult q̃ sub tali volatione ꝯprehendãtur natura= les/ tũc p̃hibet hoc exp̃sse: vt. l. iii. C. ad. l. iul. de adul. Nã si ꝯtineret̃ ex iuris inclusiõe eẽt exceptio su= perflua. Preterea statutũ loquit̃ indistincte de filiis ergo o3 spẽm filiorũ de q̃bus. s. dixi vr̃ include= re. vt. l. quotiẽs. idẽ sermo. de reg. iur. ꝛ gñaliter dictũ ꝛc. vt. l. i. §. ge neraliter. de leg. p̃standis. Preter ea in intelligẽdis sermõib⁹ attẽdit̃ magis vsus loquẽdi q̃̃ alia signifi catio vocabuli: vt. l. liberorũ. §. q̃ tñ. cassius. de le. iii. s3 cũ popul⁹ di= cit fili⁹ Martini intelligit̃ indiffe= rẽter et de naturali tñ. ꝛ hãc par tem in simili videt̃ seq̃ Cy. C. ad. l. iul. ma. l. iii. in. q. iiii. ꝛ Io. an. in. c. statutũ. de hereticis. li. vi. ꝛ cle. i. de baptismo. Quod dudũ vidi su per hoc ꝯciliũ cuiusdã solẽnis do ctoris. D. Martini de amenia per hec verba loquẽtis inuenio casũ iuris similẽ huic in. l. i. C. de ipo. lu. de. vbi dr̃ q̃ si titulo lucratiuo aliq̃d alicui relinquit̃ vl' donatur q̃ d3 soluere. iiii. siliquas saluo si pater vel auus reliquit filio vel nepoti ꝛ subd. t rõnẽ: q2 ita necessa riis ꝛ cõiunctis p̃sonis sub libera litatis appellatiõe debitũ natura le p̃soluit̃. ꝛ p̃ hoc dicit q̃ quate= nus relictũ tale factũ filio natura li cõcurrit cũ debito naturali nõ sit soluẽda gabella. In eo autẽ q̃ excedit soluere teneat̃. pro hoc. d. l. gñalit̃. §. fi. vbi parificat̃: fili⁹ na turalis in eo tñ q̃ põt sibi relinq̃ ibi reliquerit vel dederit vsq̃ ad modũ quẽ nos statuimus. Alibi tñ dicit gl. q̃ appellatio filii ãplia tur cũ agit̃ de fauore. vbi vo agit̃ de odio d3 stricte sumi. vt no. in. l. filii. de v̱bo. sig. S3 in casu nr̃o: q2 exactio gabelle est odiosa ꝛ agit̃ de liberatione filiorũ ab ipsa/ intel

ligā filios large vt īcludātur etiā naturales. Bar. in simili questiōe quā format de eo q̄ damnatus est vna cū filijs vsq in tertiā gn̄atiōnē an veniāt naturales nichil firmat l.d.§. si q̄s rogatus. Sed dic q̄ Cy. vr̄ sibiipsi 9trari. nā in.l.libertinū. C.de inter.ma. vr̄ dicere q̄ nō cōtineaṫ. Contra. vr̄ tenere i d.l.ij. et vide ad ista q̄ no. Bar. in l.i.ff. de accu'a. ¶ Quid in 9tractibus. pone Quidā accepit emphiteosim p̄ se et filijs suis an veniant naturales? Istam q̄ōnem format Spe. in ti. de locato.§. nūc aliqua v̄.lxvij. et vr̄ dicere q̄ idē est in cōtractib⁹ et i vltimis voluntatibus sed nescit Bar. q̄uo hoc sit verum q2 paṫ filio naturali nullā actionē querit q2 est extrane⁹: vt.l. debitor in fi. ad trebel. in feudo est expressum q̄ non succedūt etiā legitimati p̄ sequens matrimoniū. vt in.x. col. si de feu. fue.cōt.c. naturales filij. et hoc no. Bar. in.d.§. si q̄s rogatus. vbi dat remediū filio naturali in emphiteosi quā recipit p̄ se et suis filijs: dic vt ibi. Et ista sufficiāt circa īterp̄tationē dicte substitutiōis si sine liberis an veniāt naturales et q̄d iuris in alijs dispositionib⁹. ¶ De alia q̄one. sc3 q̄dius habeat filius de restituendo grauat⁹ in bonis subiacentib⁹ restitutioni in vita et in morte. discurrit ista q̄stio circa plura. Primo an possit res subiacētes restitutiōi alienari / de quo dic vt leg. et no. in auṫ. res que. C.cō.ia. de leg. Scd̄o vtrū medio tp̄e faciat fruct⁹ suos et nō veniāt ī restitutiōe. Itē vtrū possit detrahere duas quartas. s. legitimā et trebellianicā. dixi in.c. Raynucius. ¶ Declarato tex. et glo. venio ad.d. Jo. an. post Inno. et doc. Et p̄mo p̄sequor q̄d iuris de bonis restitutioni subiacētibus si grauat⁹ religionē ingreditur q̄d iuris de bonis suis p̄p̄is Scd̄o p̄ncipaliter q̄ro dicit hic q̄ iste obtulit monasterio se et sua. et sic dicta substitutio exp irauit. q̄d si nō obtulit se monasterio sed ecclesie sclari / vtrū tali oblatiōe expirabit substitutio? Aduerte ad plures casus: nā q̄nq obtulit q̄s bona monasterio: vel heredē institiut illud: sed nō fuit ingressus. q̄nq obtulit se et sua. quādoq intrudiṫ ibi p̄pṫ delictū. q̄nq se trāsfert ad eccl'ia3 sc̄lar ē. q̄nq efficiṫ de oblatis mon asterij vel eccl'ie bonis retētis. Primo casu q̄n sine īgressu obtulit sua monasterio vel illō heredē instituit / an debeanṫ bona q̄ subiacent restitutioni si sine liberis et c. Cy. dicit q̄ cōiter teneṫ q̄ nō institutio s3 ingressus hoc operatur ita dic. C. ad trebel. auṫ. nisi rogati. in fi. et ibi hoc tinet Accur. et gl. hic. Alij vt hic refert Jo. an. dicūt videl3 q̄ semper p̄ ingressum vel īstitutionē vel donationē inter viuos ex quo monasterio relinq̄tur habeṫ loco filiorū: q2 eadē est ratio vtrobiq. s. fauor religionis. & idē ius. de 9sti. trāslato. ad hoc. C. de epis. et cleri. si q̄s ad declinādam. et hāc opi. t3 Bost. dicēs q̄ magis nitiṫ eq̄tati: ergo sequēda. de iudi. c. dilecti. Pro ista op. facit hoc capitulum in v̄si. s3 si teneretur. vbi tex. refert se ad institutionē monasterij nō ad ingressum. Ego credo veriorē opi. Acc. Cy. et Hof. q2 p̄ electionē vite cōtēplatiue ius ciuile remisit grauato illā 9ditionē si sine liberis et c. vt pat3 in.d. auṫ. de san. epi.§. s3 hic de p̄nti. et q̄ ista fuerit cā no. Cy. in.d. auṫ. nisi ro=

gati. quod etiā tenet Bar. in quo
dā suo ꝯcilio: vt. j. dicā. si ergo ista
est rō nō vř filio grauato in seculo
remanēti ꝯcedendū ꝙ bona resti-
tutioni subiacentia possit donare
monasterio vel in eis heredē ipm
istituere. Preterea vt hic dicit gl.
et seqtur Jo. an. casus illius auť.
nō debēt extēdi vt dixi in. v. op. et
no. Cy. in. d. auť. nisi rogati. Non
ob. qđ dicit Host. ꝙ eadē sit eqtas
qꝛ ea q̄ inducta sunt cōtra ius cōe
nō debēt extēdi ꝑ similitudinē rō
nis ⁊ eqtatis: vt. l. qđ vero. ff. de le
gi. ⁊ not. in auť. qs actiones. C. de
sa. san. ecc. Non ob. ver. sed si tene
ret. qꝛ vel est allegatio ptis. vel dꝫ
intelligi de eo q̄ obtulit se et sua:
vt pꝫ. ḡ. eo. c. in. v. verū. Scđus ca
sus est qñ obtulit monasterio se ⁊
sua. ⁊ h est casus hui⁹. c. ꝙ expirat
fideicōmissum: qđ intelligo quan-
do ingressus tenuit irreuocabilit
Si aūt reuocabilit ⁊ interī moria
tur vel nō tenuit qꝛ vxoratus/an
tūc remanebūt bona monasterio:
infra dicā qñ qritur de bonis suis
ꝓprijs. sꝫ in bonis subiacētib⁹ re-
stitutioni credo ꝙ teneat precise
monachat⁹: vt dicit glo. fi. ⁊ Joh.
an. ibi addit ꝙ si moriať anteq̄ꝫ te
neat monachat⁹/ substitutio non
euanescit. Terti⁹ casus est qñ fuit
ibi intrusus ad agendā penitētiā
in hoc dico ꝙ inter ipm ⁊ monaste
riū nulla est cōio vel ꝯiunctio. iō ꝑ
talē ingressum nō expirat fideicō-
missum: vt no. do. iuris. in. d. auť.
ingressi. Quart⁹ casus est quādo
se et sua trāsfert in ecclīam secula-
rē. Isto casu ad hoc vt ꝑ istū trāsi
tū videať habere liberos ⁊ faciat
expirare substitutionē dic vt in. d.
§. sed hoc de pñti. Quitus casus
est de oblatis retētis bonis. i. istis
nō vř dubiū ꝙ talis vite mutatio
nō extiguit substitutionē. xxvij. q.
i. vt lex cōtinētie. ¶ Tertio que-
ro. tex. iste loqtur cū testator dixit
si decesserit sine liberis ⁊c. Quid
ergo si dixit deuoluať heretitas
ad tciū si fili⁹ me⁹ decesserit sine
filijs ex se descēdentib⁹/ vł dixit si
ne liberis ex suo corpe procreatis
An filio ingrediēte monasterium
euanescat talis substitutio? Joh.
an. refert hic Dy. tenuisse ꝙ sic. alij
ꝯtra. Remittit ad no. ꝑ eū. j. de te-
stamētis. Raynald⁹ sup gl. vř etiā
ibi dicit ꝙ dicta q̄stio fuit de facto
Bononie. i q̄ Bagato rñdit ꝙ mo
nasteriū habeť loco taliū filiorꝫ:
vt. d. §. sꝫ hoc de pñti. ꝓ eo facit de
testamētis reqsisti. ⁊. l. nemo pōt.
de leg. i. hoc etiā tꝫ Dy. tali rōne
vt dixi. qꝛ talia vba. s. ex se descen
dētib⁹ vel de se natis/ tacite itelli
gebāť postq̄ꝫ a iure ciuili filij sunt
exclusi: vt. l. si ita q̄s. de. le. i. Sꝫ ex
pssio eorum q̄ tacite iniunt nichil
opatur: vt. l. in hac vba. Ja. d bel.
disputat ꝯtra. ꝙ monasteriuꝫ isto
casu nō excludat substitutū postq̄
q̄ testator eligit naturalitatē ex-
pssē. vt sic expssa hois ꝓuisio tol
lat ꝓuisionē iuris: vt. ff. de vul.
⁊ pu. l. cū ex filio. §. i. Istā op. tꝫ et
etiā Host. vt hic refert Jo. an. Bar.
cōsulendo tenuit op. Dy. i terminis
predictis primo ꝑ rōnem qꝛ expssi-
sio eorū q̄ ⁊c. Scđo qꝛ hoc tꝫ Ric.
malūb. tali rōne ista ꝯditio deces-
serit sine liberis ⁊c. in casu quo sic
grauat⁹ velit ingredi religionem
reqcitur ⁊ habeť ꝓ non apposita.
Nō qꝛ monasteriū habeť loco filij
qꝛ hoc iure nō caueť lꝫ sic gl. loqn
tur. Sꝫ reprobat iō qꝛ ꝓbet ipedi-
mentū vite contēplatiue. Nā gra
uatus timēs restitutonem bonorū

impellit ad matrimoniū ɔhendū ꝑ pter ꝓlē vt sic faciat expirare cōditionē. ꝛ hoc timore remoueret ab intētōe castitatꝫ ꝛ religiōis nisi iurapuidissent ꝙ in casu hui⁹ ingressus hēat ɔditio ꝑ non apposita. ꝛ ita dīt tex. l. d. §. sꝫ hoc ꝯ pñti tales ɔditiōes ꝑ nō scriptꝫ et inualidas ꝛc. Et ꝙ ista fuerit rō illi⁹ §. Bar. sic ondit: illō qđ itelligit cā dotis necessario itelligit de carnali mr̄imonio sine q̄ dos eē n̄ pōt: vt. l. iiij. ff. de iure do. ꝓ i troitu vero monasterij n̄ ħt dari dos. de symo. non satꝫ. ꝛ tn̄ illa ɔditio remittit illo tali igredieti monasteriū: vt in §. sꝫ hoc de pñti. Ex q̄ satis clare ifert ꝙ ius illud ꝑncipalit non respexit fauorē monasterij: vt ꝑ ingressum monasterij lucraret ɔ intētionem dātis sub illis ɔditionib⁹: eēt eñ quodāmodo symonia. sꝫ iurꝫ intētio fuit remouere obstaculuꝫ vite ɔtēplatiue quā remissi⁹ q̄s eligeret si videret talia i eū. duab⁹ aliis rōnib⁹ hoc ꝓbat. Ex dictis ḡ in l. i. iij. ꝛ. iiij. qōnib⁹ ꝓdictis clare habes qn̄ illa ɔditio si decesserit sine liberis euanescat ꝑ igressum religiōis vel existitis filiorū vtruꝫ natu raliū t mr̄ aliē. ¶ Quarto q̄ro q̄d iuris de bonis ꝓpꝰijs ipsius igredietꝫ an sp monasterio debeātur: ad qđ aduertēdū qꝛ qn̄qꝫ añ igressum ingrediēs nullū ɔdidit testm̄ vel volūtatē. qn̄qꝫ āteqꝫ igrediat de suis bonis disponit. an ergo ex igressu seq̄nti testm̄ ei⁹ rūpat / vel poti⁹ ɔfirmet est dubiū: de quo. J. dicā. In hac ḡ qōne ꝓseq̄r an bona ingredietꝫ / monasterio acq̄rāt tet. videt hic dicere ꝙ q̄runt e clari⁹ i auē. ingressi. C. de sa. san. eccle. Quid ergo si ex pacto retinuit bona an valeat pactū: ꝛ si nō vꝫ vtrū viciabit ipm pactū an ingressus: gl. i auē. ingressi. dicit ꝙ pactū viciat. alibi distiguit vtrū pactū apponat incōtinenti ꝛ viciabit igressum / an ex infuallo ꝛ viciabit pactū. ita no. l. l. ꝑ seruū. §. deniqꝫ. ff. de vsu et habita. ꝑ quo fac. l. cū ꝑ cario. ff. de pca. et. l. vbi repugnantia. de reg. iu. Idē videt sentire. b. ꝙ igressus viciet qꝛ talis resuatio est ɔ substātiā monachat⁹. ita no. de sta. mo. c. iij. et de cō. appo. c. fi. Cy. tꝫ glo. aut. igressi. vꝫ ꝙ pactū viciet ꝛ nō ingressus. ꝓbat ꝑ simile. de substātia testi est ꝙ q̄s decedat in totū nō pro pte testat⁹ vt. l. ius nr̄m. de reg. iu. lꝫ ergo q̄s heredē instituat vniuersalē excepto fundo: ista exceptio apposita ɔ naturā act⁹ viciat ꝛ nō viciat: qꝛ fortior ē istitutio q̄ legatū: vñ nō viciatur ꝑ inutilē adiectionē: vt. l. ex pte de adi. lega. Sic i ꝓposito ingressus est fortior ꝛ ꝑncipalior ꝑ q̄ nō dꝫ ꝓpt bona modificari siue viciari: vt. l. scio. ff. de in integ. rest. et de here: insti. l. si heredes. ista est opi. Cy. ibi. Bar. dicit ꝙ aut reseruatō est simplex ꝛ dꝫ itelligi ꝙ reseruet sibi quātū ad admistrationē quā pōt hr̄e monach⁹ ex cōcessione abbatꝫ: vt. c. iij. ꝛ ibi Jo. an. ꝯ sta. mo. vba ergo in dubio dn̄t itelligi fm ɔditionē ꝑsonaꝝ ɔhētiū: vt no. in l. si vno. ff. locati. ꝛ. l. plenū. §. eqtū ꝯ vsu ꝛ habi. ꝛ. l. si q̄s filio. §. irritū de iiusto testō. qn̄qꝫ resuatio nō ē simplex: sꝫ sonat in dn̄iū. ꝛ tūt aut apponit ꝑ modū ɔditiōis ad ip̄aꝫ obligationē. vbi gr̄a dedico me et mea si michi talis rei dn̄iuꝫ remanet: et viciat igress⁹ qꝛ facit deficere volūtatē igredietis ꝛ ita loq̄tur gl. l. d. c. iij. Sꝫ si nō apponit ꝑ modū ɔditiōis sed ꝑ modū modi vel

pacti:tūc talis mod⁹ viciat̃ ꝛ nō in
gress⁹.et ita dꝫ itelligi gl.i.d.aut̃.
ingressi.et hec ꝓcedūt cū verba re
seruatiōis fuerūt dicta tp̄e oblo̅=
nis.Si aūt antea forte in tractatu
tūc i seq̄nti oblatiōe nō itelligunt̃
repetita.de ꝯuersi.cōiuga. dudū.
¶Subsequēter q̄ro qd si nō tene
at ingressus an bona remanebunt
mōasterio?Breuit̃ de hac qōne re
mitto ad ea q̄ dixi post doc.in.c.ꝙ
a te.de cle.ꝯiug.et plene p Cy.et
Bar.post gl.in aut̃.ingressi.dic vt
ibi.¶Vlterio q̄ro.dictū ē ꝙ oīa
bona igredie̅tis spectāt ad mona
sterīū vtrū ergo obligatiōes et iu
ra in monasteriū trāseant actiue
et passiue.ita ꝙ pn̄t agere ꝛ ꝯueni
ri ex ꝯtractib⁹ et delictis ip̄ius in
gredie̅tis.Pro solutiōe qōnis pre
mittendū est vtrū monasteriū ha=
beat̃ tāq̄ heres.q2 tūc sine dubio
iura ꝛ actiōes in eū transeūt actie
et passiue sicut in fisco dicimus q̄
succedit ex delicto:vt.l.si tutores.
C.ad.l.iul.de vi.Circa hoc cōside
ra ꝙ qn̄q3 bona transeunt in aliū
non mutato statu trāsferentis:et
tūc licet bona trāseant.nō tn̄ acti=
ones et iura actiue ꝛ passiue:vt.l.
mulier bona.ff.de iur.do.et de he
redi.vl ac.vē.C.et.ff.qn̄q3 trāseūt
mutato statu persone in deterius
q2 bona confiscātur.tūc transeūt
oīa iura vt.l.si tutores.quandoq3
trāseūt mutato statu in melius/vt
in gl.Et isto casu si queris vtrum
passiue trāseāt:ꝛ iste est casus nr̄
in q̄ dicit glo.Accu.in.d.aut̃.igres
si.ꝙ monasteriū tenet̃ ꝛ obligatū
est ad debita ingredie̅tis.ar.dicte
glo.qd verū si ingressus trāstulit
vniuersitatē bonoꝝ/secus si rem
certā.ff.de peculio.l.si peculiū.§.
i.et in aut̃.de monachis.si qs aūt

Cy.in aut̃.preal.refert Dy.tenu
isse simplr̃ ꝙ monasteriū tenet̃ ta
q̄ heres ꝛ tāq̄ successor:qd credo
verum qn̄ ingressum non dispo=
suit de bonis suis/q2 tūc monaste
riū hr̄ loco heredis ꝛ filij.Si vero
aliū istituisset heredē aliud ē dice̅
dū.siue aūt hēatur ꝓ herede/siue
nō/dico ip̄m monasteriū nō tene=
ri vltra vires hereditarias/sic nec
fisc⁹:vt.l.i.§.an bona.ff.de iur.fis.
et hoc dicit hic Jo.an.ꝙ monaste
riū iquātū ad ip̄m ꝑuenit tenet̃ q̄
relātib⁹ rn̄dere.ff.de capi.dimi.l.
tutelas.ꝛ de adoptiōib⁹.l.si arro
gator.ꝛ isti.d acq̄.p arrogatōnē ꝑ
totū.In hoc ḡ differt ab herede q̄
tenet̃ insolidū nisi faciat iue̅tariū
vt.C.de iure deli.l.fi.differt et in
alio s3 Jo.an.q̄ dr̄ ꝙ i monasteriū
stati in ip̄o igressu trāsit dn̄iū ꝛ
possessio oīm bonoꝝ ingredie̅tis:
vt.l.si adoptauero.ff.de p̄caris.
in heredē vo p̄uati l3 ꝑ adoptionē
trāseat dn̄iū/non tn̄ possessio sine
app̄hēsiōe:vt.l.cum heredes.ff.de
acq̄.pos.Cēset̃ ḡ monasteriū tāq̄
heres igredie̅tꝫ s3 nō ꝑ oīa.sic alia
bi dicit gl.d fisco.l.int̃ eos.§.fi.ff.
de fideius.ꝛ ꝓbat̃ in.l.q̄tiēs.de no
ua.cū no.ibi ꝑ Bar.ꝛ in p̄dicta.q.
s3 ꝙ eccl'ia nō dr̄ dicta bona acq̄re
re tāq̄ heres siue hereditario iu=
re/s3 iure acq̄sitiōis naturalis.si=
cut dicim⁹ de bonis illi⁹ quē arro
gam⁹.isti.de acq̄.p arro.ꝑ totum
Et ex hoc ꝯcludit ꝙ eccl'ia non te=
net̃ in totū sed q̄ten⁹ ad eā ꝑuenit:
vt dixi.ꝛ hoc ip̄e no.i.d.aut̃.si qua
mulier.¶Et ex his.s.ꝙ ꝑ oīa non
habet̃ tanq̄ heres descendit qō si
creditor ingredie̅tis velit agere cō
tra quē debebit formare libellum
et iudiciū:an ꝯtra monasteriū:an
cōtra ip̄m monachū3.Spe.dr̄ ꝙ ꝯ
ꝛ.q̄.

monasteriū fundabit iudicium. et snia executioni mādabit/et soluere coget vel bona dimittere q̄ fuerūt ipsi⁹ monachi: vt insti. de acq. per arro. §. fi. ita no. in spe. in ti. de sta. mo. §. s3 prio q̄rit cū seque uti. vbi vide oēs istas q̄ones ⁊ ꝓcedit ista q̄stio in monacho. Quid i illo qui facto testō/et filia instituta factus est ꝯuersus eccl'ie illi offerēs oīa bona sua saluo testamēto ꝓdicto an creditor cui ipsi⁹ bona fuerant obligata ex mutuo agere debeat ꝯtra eū vel cōtra ecc'iam vel ꝯtra filiā? Jo. an. ar. primo ꝙ agi debeat cōtra ipm obligatū. Scdo ꝯtra filiā Tertio ꝯtra monasteriū et ꝯcludit ꝙ ꝑsona cōuenienda sit ipsi⁹ obligati q2 actio est ꝑsonalis executio ꝟo fieri debeat in bonis penes quēcunq3 sint ꝓpter hypothecā de qua. xvi. q. iij. §. ꝓ̄scriptio nū. i pri. q2 res trāsit cū onere suo. de pigno. ex lr̄is. Ita no. Jo. an. ꝺ priui. p exēptionē. li. vi. in nouel. q̄ sol. in q uantū loq̄tur de executiōe ꝓpt ypothecā nescio q̄d intendat dicere. Si eñ intelligit ꝙ snia lata ꝯtra obligatū mādetur executiōi ꝯtra possessores bonoꝝ ꝓpter hypothecā sine nouo iudicio non videt bene dictū. q2 ypotheca cōcernit bonoꝝ possessores ꝯ quos d3 pricipaliter agi/sicut ꝯtra fideiussores ꝯctus vt not. de iniur. et dam. da. c. i. li. vi. Itē q̄d erit si pro tali debito nō erāt bona obligata quo iure agēdū erit ꝯ filiā vel monasteriū possidētes bona vniuersa ex contractu nō mutatur obl'o. sicut ꝯtingit in vēditore hereditatis: vt. l. ij. C. de here. vel act. ven. nisi trāsferretur ꝑsona per monachatū vt ꝓdixi. Oblati ꝟo nō mutant statū totalr. q2 p̄nt ꝯtrahere matrimoniū. xxvij. q. i. vt lex. Cogita sup hoc et vide qꝺ no. Bart. i. l. ꝓnceps bona. de ver. sig. ¶ Circa istā obligationē passiue q̄ro q̄d si sunt obligatiōes adeo ꝑsonales ꝙ monasteriū adiplere ⁊ satisfacere n̄ p̄t creditorib⁹. puta fctūs monachus fuit tabellio et fuit rogat⁹ de multis ꝯtractib⁹/an post monachatum poterit ista ꝯficere? q̄d si tenebat soluere cū iuramēto vl' tenebat scribere librum/vel aliud ꝑsonale seruitiū? De his remitto ad spe. de sta. mo. ver. xxvij. se. et se. ¶ Sexto quero iuxta ꝓdicta ꝺ obligationib⁹ actiue an transeāt in monasteriū vt dixi sepi⁹ ꝙ sic/ p auc. ingressi ⁊ dñium ⁊ possessio sine alia appreheñsiōe: vt. ꝺ. l. si ad optauero. et no. xix. q. vlti. si qua mulier. S3 de q̄busdā iurib⁹ q̄ sūt personalia ⁊ nō ad oīa trāsmissibilia dubitat. ⁊ tāgit hic Jo. an. p⁹ doc. de feudo ⁊ vsufructu/ de ēphiteosi. Itē de reb⁹ datis igresso ne possit eas alienare. Quo ad feuda an trāseāt in monasterium. dicit Cy. ꝙ aut debebat reale seruitiū ꝓpter feudū/et trāsit in monasteriū: q2 nō est ꝓprie feudū: vt in rub. de feud. Aut debebat seruitium ꝑsonale/tūc si est tale seruitiū qꝺ honeste possit exhibere cleric⁹ ipse exhibebit si potit/al's adiplebit p substitutū. C. de decur. l. nullus. Si autē sit incertū suitiū prestandum/tunc ipso iure liberatur a sacro fidelitatis igrediēdo ecclesiā vel recipiēdo clericatum: vt. x. col. de vasal. qui ar. bel. depo. c. i. ⁊ c. i. an mu. vel aliter impfectus ⁊c. feudū igit ꝓditū i monasteriū nō trāsit dicto casu vt hic t3 Jo. an. et Cy. in. ꝺ. auc. De ēphiteosi dicit Joh. an. ꝙ trāsit ⁊ allegat iura in

cōtrariū ⁊ nō soluit. de emphiteo si ecclesie est casus in aut. de non alie. §.i. ⁊ hoc est mirū cū transeat ad filios: vt no. ff. so. ma. l. ēt in pn. ⁊ tñ glo. ⁊ cōiter ꝙ monasterium hꝫ loco filij qḋ lege non pbatur p Bar. i. d. §. ea lege. al' ēt Cy. i aut. nisi rogati. C. ad treb. ¶ Ex qua dubitatione oriri pt alia vꝫ vtrum iura q̄ non trāseunt nisi ad filios transeāt in monasteriū. de qb⁹ in ribus no. Bart. in. l. vt iurisiurādi ff. ḋ op. li. ⁊. l. si patroni ad trebel. De emphiteosi que non habetur ab ecclia sed a puato/ vt dic no. spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua ꝟ. xx. In vsufructu oēs ꝯcordant ꝙ non transit in monasteriuꝫ ius vsufruct⁹ q: est inseparabilis a ꝑsona: vt i. l. si vsufructus de noue. Sꝫ commoditas sic viuēte monacho vt. l. necessario. §. ꝙ si pendē te. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. Non ob. ꝙ monachus hēaṫ p mortuo et p ꝯñs finitū esse vsūfructū. Nō eñ hꝫ p mortuo quo ad rodendū fabas vt dicit Guil. de cu. i. d. aut. ingressi. ⁊ ar. in aut. idem est. C. de bo. que li. glo. de hoc psequiṫ. xix. q. ii. si qua mulier. Quando vero quis quedā possidet q̄ non possit alienare/ vtrū talia per ingressum transeant in monasteriū. Joh. an. dicit ꝙ transeūt ar. ff. defun. do. l. i. ⁊ in eo qḋ legiṫ ⁊ not. de iurepatro. ex litterꝭ. lꝫ sit ar. ꝯ. ff. de. le. ij. l. peto luci Tici. §. fi. ita dicit Jo. an. ⁊ sic no. facit qḋ Cy. tāgit in. d. aut. ingressi. Sed plenius Bar. in d. l. si qs ita pmiserit. §. ea lege. de ver ob. vbi glo. tangit istam. q. et dicit ꝙ ecclia est de suis. iō valebit talis translatio. Bart. dicit ꝙ hoc non cauetur lege ꝙ ecclia habeaṫ loco filij no. Cy. in aut. nisi rogati C. ad treb. Cy. ibi dicit ꝙ hꝫ loco filij per igressum. Secus si non ingrediṫ sed instituit. q: tūc nō hꝫ loco sui heredis ſꝫ heredis testamētarij: vt ibi per eū. ¶ Septimo q̄ro dictū est. s. v. ⁊. vi. q. ꝙ bona ingrediētis ptinēt ad monasterium nunqd istud verū si illeq̄ ingrediṫ hēat filios? Ad hoc rñdeo ꝙ pdicta debēt itelligi cū nō hꝫ liberos ipsis vero extantibus alr' est pui sum. hoc mō vꝫ ꝙ aut vult relinqre liberis q̄tum minimū potest: ⁊ dꝫ eis relinquere illam ⁊ residuū et monasterij. Aut vult eis relinquere quātū pt: ⁊ dꝫ psonā suam cōnumerare cū filijs: ⁊ sibi retinere virilē q̄ virilis erit monasterij ⁊ totū residuū erit filioꝝ. Aut de bonis suis habēs (vt dixi) liberos nichil puidit: ⁊ tūc mōasteriū hꝫ totū: excepta ltia q̄ filijs applicaṫ hec leguntꝭ ⁊ habenṫ i aut. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ecc. canonizata xix. q. vlti. Qḋ aūt dr̄ i aut. igressi ꝙ fact⁹ mōachus nō testaṫ eit verū nisi iter liberos. vt aut. si q̄ mulier Sꝫ hic q̄riṫ vtrū fi. ij hēbūt itatim post igressū qḋ a lege vel igrediētis ordinatōe ꝯseq̄ dnt: an vo post mortē naturalē igrediētis. gl. i. d. aut. si q̄ mulier. arg. ꝙ demū post mortē naturalē q: vsq ad illḋ tps pmissuꝫ est de bonis circa liberos ordinare. interi igit alimēta exhibedit liberꝭ mōasteriū. Alij dicūt ꝙ stati debeṫ post igressū. q: tūc p mortuo reputaṫ. vt. l. deo nob. de epi. ⁊ cle. Cy. in. d. aut. post. pe. ⁊ pmā opi. ꝙ demū post mortem naturalē petere poterit ⁊ iteri alimēta. idē ibi Bar. p. l. i. §. ipuberū. ff. de colla. bo. Itē possibile ē ꝙ pus moriaṫ fili⁹ q̄ pr̄. ⁊ sic ltia nō debebiṫ. l. stati⁹. §. cornelio de iure fisci

⁊. iij.

Ista q̃stio est etiã vtilis in casu q̃ añ igressũ mõasterij ↄdidit testm̃ extraneo instituto et ltia filio relicta quo casu nõ rumpit vt.j.dicã. vtrũ ergo stati ille heres ex̃neus adibit hereditatẽ? in hoc Bar.sic dicit. Aut mors ciuilis que inducitur p ingressum h3 quo ad oia eũdem effectũ quẽ haberet mors naturalis vt puta si q̃s ingredit ordinẽ minorũ q̃ non' p̃nt h̃re aliq̃d in singulari vel cõi; tũc taliter institut⁹ h̃ebit oia bona incõtinẽti ar.l.deo nob.pal.q̃ñq3 talis mors ciuilis nõ h3 eundẽ effectum oĩno q3 saltẽ i cõi p̃nt h̃ere vt monachi tunc heres institut⁹ d3 expectare mortẽ naturalẽ ꝛ interi erit in pẽdenti.poterit em̃ interim ꝑus mori heres q̃ꝫ testator.ar.d.l.stati⁹ et l.res vxorij.C.de dõa.iter vi.ꝛ.vx. ¶ Octauo q̃ro ꝓ pleniori declaratione ꝓprime q̃õnis vtrũ testm̃ factũ ante ingressũ3 rũpat p igressũ Ac.in.d. aut. si q̃ mulier distinxit aut aliq̃d in testõ relinq̃t mõasterio ꝛ nõ rumpit.s3 si tale relictum est minus ltia agit ad supplementũ ad exẽplũ filioꝝ vt.l.qm̃ i priorib⁹ ꝛ.l.oĩmodo.C.de inof.test. Aut monasterio qd̃ igredit nichil in testõ relinq̃t.ꝛ tunc rumpit q̃si posthumi agnatiõe: vt in.d.aut.si qua mulier, nichil firmiãt moder. vt Ja.Bald.dicit ꝙ nõ rumpit: vt in aut.de mona.§.sed illd̃. vbi dicit disponat quo voluerit mõ.si ḡ rũpetur/frustra eẽt illud legis cõsiliũ. Nõ obstat ꝙ monasteriũ habeat loco filij.q in d̃e veniũt quo ad casu3 illi⁹.§.s3 hoc de p̃nti.vel verꝫ est ꝙ gabet loco filij ficti nõ veri.ꝛ istã opi.refert Cy.tenere. Odof. Ja.de ra.ꝛ Ja.de are.q̃ oẽs fatentur ꝙ institutus non h̃ebit bona nisi post mortẽ naturalẽ ingredientis.et si prius moriatur heres q̃ꝫ ille testator religionẽ ingressus bõa remanebũt apd̃ mõasteriũ vt d.l.statius pꝛeal.ꝑ.de bel.sequit ibi opi.Ac.p.filium quẽ pater.ff. de lib.ꝛ post. Nõ ob.§.illud.q2 intelligitur quo voluerit mõ/ dũ tñ legitime: sicut supplet in.l.h̃eat ꝛ l.generali de sa.san.eccle. Uel ille §.intelligitur cũ disponit inter viuos: aliud si testando.et hec op. placet ibi Cy.bar.ibi post Ja.bu. distinguit. Aut ille qui fecit testamentum hoc fecit cogitans de ingressu monasterij: ꝛ tunc p ingressum mõasterij non rũpitur: vt.d. §.nã frustra ibi ꝑmitteret disponere si nõ valeret dispõ. Aut fecit testm̃ simpliciť nõ cogitãs igredi mõasteriũ.ꝛ tũc p ingressu3 rũpit tanq̃ꝫ per nouã voluntatẽ. Cũ em̃ oia bona sua det exp̃sse vel tacite mõasterio vĩ reuocare ꝑmũ testm̃ sicut ꝑmũ tollit p scd̃m: vt.l.sancimus.C.de testa.nec pl3 ibi expõ glo.q̃ est in.d.§.illud.q̃ intelligit illũ tex.ꝙ ꝑmittit disponere inter viuos vel faciẽdo testm̃ si relinq̃t aliq̃d monasterio: hoc eĩ nõ plac3 Bar.q2 tex.ibi dicit ꝙ l3 disponere q̃ voluerit mõ.per q̃ ṽba tollit ois ambiguitas p tex.i.l.i.ff.d̃ te. mi.vbi dr̃ ꝙ miles põt testari q̃ũ voluerit. Nã dicta ṽba intelligũtur ꝙ miles possit filios p̃terire: ꝛ exheredare/ꝛ sine ltio numero testiũ ꝛ p̃t decedere ꝓ parte tastat⁹ ꝓ pte intestat⁹.ꝛ ex hoc ↄcludit ꝙ volens ingredi l3 de monasterio nullã fecerit mẽtionẽ non poterit mõasteriũ de hoc ↄqueri.q2 impator ꝑmittit ei testari quõ voluerit Itẽ si p̃terierit vel exheredauerit filium: nõ poterit rũpere testamẽ-

tū poterit tñ petere illam vigore il lius auť. Si eñi hoc pmittitur mi liti armate militie qui pugnat pu gna corpali multomagis ds per mitti militi celestis militie qui pu gnat pugna mētali z cōtēplatiua. ¶ istā partē tz Bar. vt distiguam an fecerit testamentū ratione ingressus monasterij z non rumpit qrumcunq; monasterijū vel filij p tereant: aut simpliciter de ingressu monasterij non cogitans: z tūc rumpit vt predixi. ¶ Quid in dubio? Respondeo ex temporis breuitate inter ingressum z testamentum psumo q contemplatione ingressus monasterij fecerit testamētum z non rumpitur qrumcunq; monasterium fuerit pteritum. Si vero diu testatus fuerat antequā ingrederet: tunc secus. ar. no. d elec. officij: z. l. non ad ea de cō. z d. ¶ Nono quero an irreuocabiliter confirmetur per ingressum vel ingrediens post ingressū possit ipm mutare z reuocare. Et q non possit probatur primo. qz auť. ingressi prohibet testari ingredientibus. z. lz predicta auť. si qua mulier. §. illud i auť. de mona. videatur dispēsare: debz itelligi de prima vice: vt l. bone. §. hoc sermōe. de verb. sig. maxima variatio in personis ecclesiasticis reprobatur. de renun. cuz illu sio in cle. z de iure pa. cum aūt Secundo vtrum: quia. d. auť. sitr. permittere videť quandā inter liberos factionē non testi factionez sed ita est quomodocūq; de iure ciuili nō potest adiri hereditas et non rumpitur primū. ff. de iniust. test. cū sm. Tertio istd pmū testm vz de iure ciuili. scdm vo fcdm tpe monachatus ex quadā tolerātia cōtra auť. ingressi, z q regulā iur. qb dr q qui bona nō relīqt testari possit: vt. l. lex. cornelia. de vult. z pu. sed ita est q pmū qd valz de iure cōi: non rumpit p scdm, quod valet iure spāli: vt. l. eiu militis. §. militia. ff. de mi. te. qd dicendū. D. meus istam. q. plene prosequit in d. auť. si qua mulier. z demum dič q considerāda est ista mutatio fz vij. combinationes. Prima est mutatio de extraneo herede in extraneum: z ista mutatio non pōt fieri: qz nec de nouo posset talis insti tui. vnde primuz testamentum nō reuocatur: qz scdm testamentū est nullum de legatis dic vt. l. si iure facto testamento de le. iij. Secunda mutatio est de liberis in pro. extraneū. z hec sitr nulla: qz deficit persona in qua fundetur. Tertia mutatio est de extneo i liberos qui bdebet illa z pt ista fieri: idem de extneo i mona. qz mōasteriū hr loco filij: vt dicta auctentica si qua mulier. pmo z scdo rňso. Quarta mutatio est de liberis in liberos z de permissis in permissos. Et ista potest fieri qz datur in hoc liberū arbitriū vt dicta autentica. Quinta de liberis in mona. z hanc puta etiam permissam: qz monasterium habetur loco filij sui licet proprie non sit suus heres. Sexta mutatio est de monasterio in liberos suos: z idem putat. qz extrema sunt pmissa. Septima mutatio est de monasterio i monasteriū z hec dupliciter vel de monasterio in q est ingressus in aliud monasterium z illd nō ē pmissū qz illd aliud monasteriū nō hr loco liberoz: vl ez de alio mōasterio i id qd igress ē. z illud ē pmissū qz mōasteriū in q est ingress habet loco liberorum: vt. d. §. sed hoc de presen: i Et hdictis

z. iiij.

apparet q̄ñ testm̄ an̄ ingressū reli gionis factū liceat vel nō liceat po stea mutare fm̄.d. Bal.cuius ē p̄ dicta dist.non multis iuribus mu nita nec rōnib⁹/ q̄ ad hoc dicendū vigeāt.illā ei solā auẗ.si qua muli er.canonizatā h̄ēm⁹ q̄ p̄mittit di uisionē inter liberos ꝛ mōasteriū post igressū.hāc igiẗ licētiā variā di ꝛ mutādi iter liberos ꝛ mōaste riū q̄tiēs voluerit dū vixerit nō v̄r ꝯsonū eq̄tati / nec de mente illius auẗ.si qua mulier . fact⁹ iā mona ch⁹ h̄ēret velle vt nolle. si mō libe ris mō monasterio ꝓ libito volū tatiꝯferret ꝛ auferret.ꝛ eēt sibi lu dibrio iuris ꝓuisio ꝫ.l.fi. de t.o.q̄ li.ad fi.facit.c.non dicatis.xij.q.ij. casū igiẗ spāliter illi⁹ auẗ.circa.di uisionē bonoꝝ nō extēdo vt dicta diuisione facta valeat sepius va riare Jtē h̄ēmus casū in p̄dicto.§. illud in auẗ.de monachis.in q̄ per mittiẗ volēti religionē igredi/ an̄ i gressū disponere sup reb⁹ suis pro ut voluit . ꝛ hoc de spāli p̄uilegio q̄ rals cogitās mutare statū i p̄ie iudiciū ei⁹ ad q̄uē d̄nt bona ex ta li mutatione deuolui/nō p̄t dispōe re.ff.de dona.post ꝫtū. cū ibi no. ꝛ.l.filie mee emancipate so.ma.ꝛ. c.fi.de renū.li.vi.ꝙ igiẗ post muta tū statū effect⁹ ihabilis ad testā dū carens velle ꝛ nolle possit mu tare testm̄ nō h̄ꝫ rōnē. v̄r cm̄ velle ille.§.q̄ illō q̄ꝺ semel fecerit sit vl timū.testm̄ irreuocabile ꝛ ip̄i⁹ mu tatio nō possit post ingressūm p̄ē dere ab ei⁹ arbitrio.nā post igres sum nullū ius retinet vt no.in.c.si qua mulier. ¶ Testamenti aūt fa ctio est publici iuris vt. l. testi fa ctio.ff.de testa.q̄ nō cadit in subdi tū aliene p̄tāti siue sit subiectio fi lialis siue seruilis: vt.e.ti.l.qui in p̄tāte ꝛ.l.seruus.oꝫ ꝙ̄ monachum eq̄parari vel suo vel filiofa.quod est verius vt dixi. ꝙ̄ .in no.cuicūq; igiẗ eq̄parem⁹ cessat factio testa menti ꝛ a p̄tāte mōasterij:ꝛ sic ter tij non v̄r posse pendere vt.l.capta torēs de here.insti. ¶ Decimo que ro pone ꝙ iste fili⁹ testatoris gra uatus si decesserit sine liberis ꝛc. suscepit liberos ꝛ deinde ingress⁹ religionem ibi decessit de bonis suis dispōne facta solenniter.sed ꝺ illis que a patre habuit sub p̄e dicta conditione si sine li.ꝛc.nihil dixit vtrum ista bona ad monaste rium an ad liberos pertinebunt? Et v̄r ꝙ ad mōasteriū q̄ꝺ succedit in oibus si ingrediens aliter nō di sposuit vt.d.auẗ.siqua mulier: vbi pꝫ ꝙ in bonis inordinatis potioꝛ est cā monasterij.ꝛ tunc sufficit li beris habere liam quam h̄uisse p̄ suppono. Jn ꝯ̄rū facit q̄ per illa ꝟba si sine li.ꝛc. v̄r testatoꝛ voluis se liberis ꝓuidere ꝙ post mortem filij instituti ipsi habeant dicta bo na:vt.l.filius.§.cum q̄s.ff de.le.ij ibi ei dicit gl.cā filioꝝ vt h̄eāt v̄r dicta cōditio apposita.pro hoc v̄r casus in.§.lucius in fi. de here.in sti. Nam p̄ ista ꝟba si frater meus decesserit aut filium non habebit pe.substituto videtur fratrē eius filium p̄retulisse substituto.ꝓ hoc optime.l.cum testō. ꝛ.ti. ꝛ q̄ꝺ no. Bar.in.l.gallus de lib. ꝛ post.vbi p̄ ista ꝟba si filius sine liberis de cesserit talē substituto/ v̄r filius in stitut⁹ lꝫ p̄ modū conditiōis in eū dispositio sit collata. Preterea ve risile est testatorē cogitasse vt ne potibus ꝓuideret / ꝛ nō extraneū p̄ferendū in ei⁹ bonis:vt.l.gene raliter.§.fi.C.de isti.ꝛ substi.ꝛ de fidei.l.cū acceptissimi ꝛ.l.cum auus

de cō. ꝛ de. Pro hac parte vr̄ etiā casus in. l. inter socerum. §. cū iter ff. de pa. do. vbi tacitus intellect⁹ ꝑ ꝯtro sensu conditionis expr̄sse inducit dispōnē. Et ex his infert ꝙ iste. W. in cuius ꝑsona fuit apposita ꝯditio de predictis bonis non potuisset aliquid monasterio vel aliū cōferre tanq̄ post eius morte liberis suis supstitib⁹ debeantur ex testō aui. In ꝯtrium facit primo ꝙ isti liberi fuerint nolati in testō per modū ꝯditionis nō per modū dispōnis. sed illud quod est in con ditione non ē in oblōne: vt. ff. si qs omi. cā te. l. si quis sub conditione ad hec optime. l. ex facto ēt agitatū de here. isti. vbi noīati ꝑ modū ꝯditionis non veniunt ad disposita in testō. ꝛ. l. si qs ita heres istituatur pe. carta. de hē. isti. ꝑ hoc glo. expssa l. d. l. lucius. quam dicit Bar. singularē ex eo ꝙ ali⁹ ē effectus si liberi supstites veniunt ex testō auitanq̄ ad fideicōmissum an vo tanq̄ ad bona paterna que qñq̄ forte recusant dicto fideicom misso contenti / vel ecōuerso recusant fideicōmissū ꝯtenti heredita te pr̄na. iuxta materiā. l. q̄ se pr̄is. C. vnde li. Pro hac parte vr̄ casus l. l. ex facto. ff. ad treb. ꝛ hāc scđam ptē repio tenuisse Ray. ꝯsulendo nō in terminis p̄dictis de monasterio: sed de alio succedente illi q̄ fuerat sic grauat⁹ cuius liberi dispositōe aui nō pr̄is volebāt dctā bona ꝯsequi. tꝫ ei ꝙ non pn̄t. Et ad l. cū acutissimi. ꝛ ad. §. cū inter: rn̄det i dicto ꝯcilio: nō ꝓsequor vltra ¶ Undecimo q̄ro ista q̄ dicta sunt de bonis ingredientis ꝙ ptineant ad mōasteriū hn̄t. locū cū q̄s igre ditur monasteriū nō mendicātiū Quid ḡ si q̄s itrat monasteriū cui non lꝫ hr̄e imobilia. sic sunt p̄dicatores / minores / ꝛ aliī ꝓ dn̄o mendicantes. Aliqui dicunt ꝙ bona talis igrediētis dn̄s hr̄i ꝓ derelictis ꝛ occupāti ꝯcedunt. ff. ꝓ derelic. l. i. ꝛ. ij. Uel sūt i cā caduci. de cadu. tol. l. vnica. ¶ Scđi dicunt ꝙ dn̄t venire ad venientes ab intestato: q2 igrediēs hr̄ ꝓ mortuo. vt. l. deo nob. de epis. ꝛ cleri. ꝛ. xvi. q. i. placuit. ¶ Tertij dicūt ꝙ cū talis nō sit monachus monasterij qđ igredit sed epi diocesani ex q̄ monasteriū tale est qđ nō pt hr̄e bona: dn̄t ad epm ꝑuenire. xvi. q. i. q̄ ve. xix. q. i. c. i. xxvij. q. i. de puellis vl̄ de viduis ꝛ ibi de hoc fm Inno. Quid dōm: dicit Joh. an. ꝙ q̄cq̄d scribatur talia monasteria volūt hr̄e bona non vt sibi retineāt sed vt vendant. q̄ iure aūt non possint facere aduertant fm hosti. q2 regulariter preciū succedit loco rei. ff. de vsufru. l. q̄a ꝑcio. ꝛ. l. impator. §. fi. de. le. ij. de hoc de sta. mo. v. ij. ꝛ vi de qđ no. Jo. an. de reli. do. c. i. li. vi. in gl. veterem ecclesiam Cy. tāgit istā q̄ōnē in. l. deo nobis ad fi. de epi. ꝛ. cle. ꝛ refert. ibi opi. Ja. do raue. q̄ dixit ꝙ talia bona accipiet eccl̄ia romana q̄ est caput cuiuslibet ordinis. Sꝫ certe fm meū modicū gauderent fratres. Ego istā. q. repperi subtiliter ꝛ plene disputatā ꝛ examinatā p. d. Bal. in. d. auf. siqua mulier. C. de sacros. ec. qui diuidit q̄ōnē i quattuor mēbra circa fres minores. Primū est de here ditatibus relictis eis in testamento. Scđm i singularibus relictis. Tertiū de commissariis ꝛ executorib⁹. Quartū de successionib⁹ ab itestato. Circa prim mēbrū ponit istā cōclusionē ꝙ fres minores in pticulari ꝛ cōi hereditatū sunt pe

nitus incapaces vt in cle. exiui.§. q: ergo in successione. Ex quo infertur q̄ instō facta de fratrib⁹ minoribus est ꝓ nō scrīpta: vt.l.si i me tallū.ff.de his q̄ ꝓ nō scriptis ha. ⁊ incipiet testm̄ a gradu substituto: vt .l.iij.§. fi.de li.⁊ po.vel desicientibus substitutis veniunt venientes ab intestato vt.l. eā quam C.de fideicom. Utrum aūt venientes ab intestato cū nō habeant volūtatē defūcti. poterūt istā hēditatē salua ɔscia retīere: dicit ipē q̄ sic: q: vbi lex vel canon ꝓuidet sup certo/nō super aliqua presumptione id qd̄ obtinet in foro iudiciali: obtinet in foro pnīali.⁊ ita dt btūs Tho. Et qd̄ dictū est q̄ instituuntur heredes directo. idē dicas cū per fideicōmissū vl̄e. q: fideicōmissarius vl̄is est heres i effectu. isti. de fideicō.here.§. restituta ⁊.l.si filius.qd̄ cū eo. ¶ Sed hic incidenē q̄rit̄ si testator instituit eos heredes hoc adiecto q̄ deberēt vendere i vsusq̄ suos necessarios preciū conuertere. dicit Bar. q̄ lz instō n̄ teneat vt p̄dictū est.tn̄ ista secūda pars de vendēdo ⁊ precium cōuertendo in eoꝝ vsum valebit. Nam qn̄ sunt duo p̄cepta quoꝝ vnū pōt ab alio separari: vitiato p̄cepto in vtili: dz alterum adipleri: vt.l.que sub ɔditiōe de cō.⁊ de.⁊.c.cum dilecti.de dolo. Bal. Jꝰium tz ⁊ dicit q̄ lz singularia relicta valeant pp modū licitū ad vsū: vt.d. cle.exiui §.ad hoc q: fratribus: tn̄ secꝰ est in hereditate ⁊ in iure vl̄i qd̄ consistit i quodā itellectuali qd̄ postq̄ est radicatū non pōt euelli ⁊ separari: vt.l.si sine.§.sz q̄ pap̄.de mino. istud ḡ ius itellectuale non est cōuertibile in aliquē vsum: merito ipsius iuris fratres non sunt capaces: sicut in singularib⁹ relictis quib⁹ venditis ⁊ distractis nullū ius radicatum remanet in persōa alienātis. facit.l.mulier.§.ex asse. ff.de iure do. ¶ Subsequenter q̄rit ad idē qd̄ si sine designatōe certi modi: instituti sunt frēs in testō in q̄ est clausula si non.vz ⁊c. dicit Bar. q̄ vz ⁊ videnē venientes ab i testato rogati vt eam vendant ⁊ i vsum licitum eorundē fratrum cōuertant. allat.l. eam quam.C.de fideicō. Bal. reprobat istud dictū. q: ista clausula opaē q̄ instō directa ɔuertit̄ in fideicōmissariā ⁊ sapit fideicōmissum vl̄e. qd̄ non cadit in istos frēs: vt dixi.s. nec sunt capaces iuriū actiue ⁊ passiue que trāseunt in vl̄e fideicōmissū. vt.l.i.ff. ad tre. ¶ Querit etiā vtrū poterit institui ecclīa ipoꝝ fratrū minoꝝ. Bar. dicit q̄ sic: q: regulariter oīs ecclīa est capax vt.l. ānua.ff.de an. le. Sz ecclīe fratrū minoꝝ sunt de ꝓprietate ecclesie romane vt.d.cle. exiui.§.q: vo. ḡ vz: q: q̄rit̄ pape. Idem dicit si relinquaē alt ari vel guardiano altaris: q: i istis ecclīa representaē. nec aliqua ɔstō dicit ɔ rium. ḡ standum est iuri cōi f̄m eū Cuiꝰ op.d. Bald. etiā reprobat sic aut sumis ecclesiam minoꝝ tanq̄ organū imediatū ad acq̄rendū ecclesie romane ⁊ nō est habile: quia caret sensu: nec hz velle vel nolle. sicut si diceretur lego fundū titio nō ꝓpterea q̄rereē titio nisi eēt ius p̄diale qd̄ iesset rei. vt.ff.de fideiuss.l. mortuo.⁊ tunc sig̃t d̄d abstractuz a gñe: ⁊ referē ad spēm.s. ad suum collegiū.i. fratrū minorū qd̄ collegiū cum sit inhabile/acq̄sitio spēdiē.ff.de acq.re.do.l.quecūq̄ gerimus.⁊.l.tria predia de ser. rustic. pre. qd̄ no.in.cle. religiosus de pro

curato. Preterea dicere q ecclesia romana habeat: est ꝯ mentē testatoris: q relinquere ecclesie romane non est relinquere pauperibus sicut testator intellexit. C. de testa. non dubiū. Preterea papa Iohan. in extrauaganti ad cōditorē: renūciauit acq̄sitioni fiende per fres. ergo eodē mō ꝛ p ecclesiā: cū inter fratres ꝛ ecclesiā sit coniunctio inseparabilis. ad hoc facit qd no. in c. qꝛ ex eo. de pac. li. vi. in nouella. nec sibi sibi placet qd dicit Bar. de relicto facto guardino q valeat qꝛ esset aperta fraudib⁹ via: ꝛ eēt fraus de nomine ad nomen: vt in auē. de nup. §. optime. et plene in c. quanto. de priuil. olsautē fraus est pbibita de iure naturali ꝛ ꝗc: q̄d nolē fraudis phibetur: tanq̄ ius naturale de similib⁹ ad similia extendit. l. i. in fi. si q̄d in fraudem pa. ꝛ de transac. cū hi. §. si cū lis. ꝛ ita refert se ꝯ Bart. ꝯsuluisse Cū hec dicta sint de legatis vniuersalib⁹. ¶ Uenio ad singularia relicta in q̄b⁹ premitto quattuor casus. Nā q̄nq legatur fratribus ad vsū licitū: q̄nq ad vsū illicitū q̄nq nō exprimitur vsus: s tacite sub intelligitur pp cōditionē psone legatarij. q̄nq non exprimitur nec tacite inest declarabo statim per exempla. Primū mebrū q̄n relinq̄tur ad vsum licitū / nō est dubiū q valet: vt. d. clem. exiuit. §. ad hec. nō vt fratres habeāt actionē: s iudicis offō mādabit executiōi ꝛ sic fundabit pcessus sine actiōe qd colligitur ex. l. hereditas. C. de peti. her. ꝛ. l. q̄ntus. §. pōponi⁹. de annu. le. Bart. dicit q ipa ciuitas petere poterit: vt. l. ciuitatib⁹. de legatis. i. qd nō approbat Bal. qꝛ sacer et public⁹ dnt penes administratores ipsoꝝ. vt. l. i. §. publicū. ff. de iusti. ꝛ iu. Item si sindic⁹ ciuitatis est legitim⁹ petitor: ergo preiudicabit fratrib⁹ qd est ridiculum dicere. ff. de cō. ꝛ de. l. titio cētū in fi. Nō obstat. l. ciuitatib⁹: qꝛ ibi legatū erat formatū in psona ciuitatis: modus in psona pauperū: vt lego ciuitati ad vsum pauperū: s h vtrūq est formatū i psona pauperū. ¶ Scdo casu q̄n relinquitur ad vsū illicitū vt lego fundum fratrib⁹ ad vēdū vel colēdū. ꝛ istd legatū tanq̄ turpe est nullū. ꝛ viciatur. Nō ob. q sint duo pcepta: qꝛ vnum venit ad qualificandum alterū. d. §. ad hec. ¶ Tertio quādo vsus nō exp̄mitur: s tacite sub intelligit ppter ꝯditionē psone legatarij ꝛ clarū est tale legatū valere. ¶ Quarto casu q̄n vsus non exprimitur nec tacite intelligit vt si relinq̄tur coco vel ortulano biblia: cui⁹ vsus non cadit in isto legatario: ꝛ nō vꝫ legatū: vt. d. §. ad hec. facit ad pdicta. l. plenū. §. eq̄s cij. de vsu ꝛ habi. ꝛ d oper. li. l. medicus. et. l. eius artificij. ¶ Circa predicta de aliq̄bus q̄ritur. ꝛ p̄mo vtrū legatū annuū factū fratrib⁹ minorib⁹ valeat? Ter. vr dicere q non. in. d. cle. exiui. §. cūq annui redditus. vbi dicit q inter immobilia cōputatur: nisi relinqueret ad diuinū cultū: quia p hec nō releuatur mēdicitas fratrū: cū eoꝝ lucro ꝛ ꝯmodis non applicet. ꝛ ita tꝫ. d. ffe. de se. conci. cxij. Do. Bal. refert Bar. tenere ꝯtra ꝛ q tale relictū annuū valeat nō vt ffes sibi retineant: s vt executores testi vēdāt: ꝛ pecuniā in eoꝝ vsū conuertant: hanc op. d. Bal. reprobat. qꝛ annuū relictū pauperibus idē est qd relinq̄re ad vsū alimētoꝝ: vt. l.

cum hi de trāsa.tex.ergo in.d.cle. exiui.§.xcix.annui phibēs ānnuū relictū perpetuo vr expresse eis p hibere annua alimenta ⁊ ppetuū vsū qd est 3ṫiū mēdicitati.⁊ sic le gatum nullū:vt.d.§.ad hec. ¶Ul terius ad idē querit/ si relinqtur vnū palaciū fratrib⁹ minorib⁹ vt ibi cōstruant ecclesiā an valeat le gatū:Uidet q sic: qr non releuat mēdicitas p hoc legatū. In 3ṫiū facit qr isti nō pnt cōstruere noua loca:vt.c.i.de excel.p̄.lib.vi.Bald. refert bar.tenere q istd palatiū le gatū dz vēdi/et i elemosinas eorū cōuerti p.l.legatū de vsuf.le.et.ff. de op.pu.l.fi. Nō ob.§.ad hec. qr vs⁹ibi erat illicit⁹ pp regulam.hic pp phibitionē supioris ita q hic nō offendit regula.qd non putat Bal.bn dictū.ↄsiderat ei q qdā le gata capiūt sbaz ex mō/sicut sunt illa q̄ relinquunt istis ffib⁹:qr sūt capaces/nō pp se s3 pp modum/in istis nūq fit cōuersio i aliū vsum S3 modus ipossibilis coherēs le gato vitiat legatū: vt.d.§.ad hec Quedā sunt legata q̄ nō capiunt sbaz ex mō qr pnt simplr fieri.isto casu duo sūt pcepta.vn si modus nō vz dz pcedere de sitib⁹ad sitia vt.d.l.legatū.⁊ cle.qr cōtingit.de reli.do.⁊.l.in testō de con.⁊ de.vi de tn ⁊ adde ad pdictā qd no.bar. in.l.pr filiuz.§.tusculan⁹.de le.iiȷ. ⁊ qd ibi no.bar.de legato ad pias cās q nō possit effici caducum vt vult do.me⁹ in oib⁹.s.dictis suis dictis q̄.§.ad hec preal. ¶Querit ēt qd iuris si legatur p ↄstructiōe vni⁹ magni edificū fūdati ab istis ffib⁹ put sepe faciūt:Tex.vult q possit eis relinq moderate: s3 loq tur respectu psonaꝝ:nō aūt respe ctu edificioꝝ. Jpe dic q salua ve ritate sibi videt q iste edificatio nes magnifice et sumptuose ppe non sunt pie sed pompose:vt.l.fi. C.de pred.nauicula.li.xi. legatum p dicta causa in excessiua ↄtita te nō valeat sed restrigat ad ↄti tatē moderatā:quod credu veruz cū legatur p edificio cōstruendo de nouo.secus si p reficiendo an tiquū.i quo ois ↄtitas est mode rata.qr ois necessaria : vt.l.vtiles de peti.here. Supflue autē expen se q̄ volūtarie fiūt nō includun tur sub noīe pietatis:vt.l.ex duo bus de ne.ge.fatet q ↄtrariuz de facto seruatur. ¶Subiūgit vlte rius circa hec nunqd ispicim⁹ in legato qd fit psone p̄sentē statum an vero futurū cōsideram⁹.d.Fe. de se.vr se referre ad modicū tps ⁊ bene vt credo.qr in sitū qd pmis sū est erogare psonis phibitis pp vsum ad paucos dies refertur et moderateq nō trahat ad mune rū ↄtita'ē.vt.c.statutū d rescrip. li.vi.§.in sup cum cōcor.ibi alleg. Si et ad longū tps esset permissa ↄuisio circa metū non posset dici mēdicitas vbi de crastino nō opor teret cogitare:cui⁹ cōtrariū regu la ⁊ noīs deriuatio.s mendicantis innuūt.vt pbat in sitū idē.d.Fe.in d.cōcilio. ¶Restat tertio pncipa liter discutere vtrū ffes minores possunt eē executores testōꝝ:Et dic q executio que ↄsistit in facto puta vēdere res defuncti/exigere pecunias ⁊ sitia est fratrib⁹ inter dicta .idē est cū i executiōe funda tur titul⁹ heredis. qd est qnq vt Bar.disp.⁊ icipit testōꝝ ⁊c. Execu trio do que nō reqrit actū facti sed actū purū vt dbū vel cōsiliū talis fratris heres vl executoꝛ talis fra tris reqrere teneat:vel quē nolas

nerit habeat tantū: et tūc valet di spositio sup talis ɔsilīj reqͥsitione facit. d. cleñ. exiui. §. cuncꝫ dicti. ⁊ hoc vt no. Bal. tenet Bar. ipse ꝟo cōtrariū in hac vltima denoīatio ne. nā ſm hoc illud officium facile trahi posset ad qͣstum pecuniariū multi enī sunt q̄ eligunt et noīant ꝑpter pecuniam. Uñ si in hoc offi cio posset frater minor versari/ci to posset deduci in tentatīonē per sonarū vt eligat dignū: et ſcd̄m mē tem defuncti suā cōsciam infor mare. ad hoc. l. cū pater. §. rogo. de leg. ij. et. l. cū quidā. eo tit. facit l. q̄ sine vsuris. de neg. ges. et. l. vel vniuersoꝝ. de pig. ac. Itē qꝛ dictū illius. §. cū hi. est generalius q̄ rō vñ ratio est vt plurimū: dictum et regula est vt semp. ideo ratio non restringit dictū: vt. l. i. §. sextum. de postu. nō ꝙ possint esse consiliarij qꝛ ꝑpter hoc nichil habent officij vel iurisditionis: ⁊ cadit etiam in personā/qñꝙ inhabilem ad actū gerendū: vt. l. mater decedēs. al's l. quidam decedens. et admi. tu.

¶ Postremo circa istā principalē querit̃ de successione ab intestato In qua dic ꝙ fratres minores sūt penitus incapaces successiōibus ab intestato. qꝛ ꝓfitendo illam re gulā renunciant rebus mundi et pro mortuis reputantur. vñ sicut ſpālis renūciatio paterne heredita tis vel alteri⁹ excludit renūcian tem: vt. c. q̄. de pac. li. vi. ergo simi liter gñalis: que idē opatur q̄ ad omnia q̄ operatur species quo ad speciē: vt. l. si duo. ff. de admi. tu. et ex hoc seqͥtur ꝙ si per statutū ma sculus excludit feminam a succes sione. mascul⁹ frater minor ipsam nō excludet. ff. de bo. liber. l. etiam §. si capitis. ¶ Quid ergo si frat minor efficiatur episcop⁹ vel tran seat ad monasteriū cui licet habe re propriū? Dicit Bar. ꝙ non recu peraret bona alteri delata: vt no. in. l. gallus. §. et quid si tātum. de libe. et post. quod verum est quan do p alios proximiores agnatos hereditas delata fuisset apprehen sa. Sed si ipsis deliberantib⁹ iste frater minor redderetur habilis/ eēt eis tanꝙ proximior preferen dus: quasi posthumi agnatione ⁊ statui ꝓstino restitut⁹. ff de capti. l. non vt a patre. quod etiā tꝫ Bal. ex cui⁹ dictis placuit hic ista inse rere qꝛ in multis ɔtariat̃ Bar. vt vidisti. ¶ Duodecimo et vltimo quero post Ioh. an. dicitur in tex. ꝙ monasteriū ptēdebat se here dē istius. W. ecōtra pretendebant isti duo fratres ⁊ tam monasteriū q̄ isti occupauerāt bona que fue rant illius. W. hinc ergo sumpta occasione qͥritur cum duo vel plu res de hereditate cōtendūt/vtrū possit eorum quilibet adire et pos sessionem apprehendere: ⁊ que re media vni contra reliquum appre hendētem competant? Dicit glo. quicunꝙ se heredem pretēdit po test animo hereditatē adire: vt. l. pro herede. et. l. geritur. de acqui. heredi. Ista autē aditione queri tur dominium rerum hereditaria rum sed non possessio: nisi corpore apprehēdatur: vt. l. cum heredes. de acqui. here. fallit in ecclesia in quam transit possessio sicut domi nium ipso iure: vt. l. fi. C. de sac. sā. eccle. ista autem aditio animo nō impeditur licet res hereditarias alius occupauerit. nam etiam nō occupatas ille qui adiuit poterit apprehendere: vt patet in isto tex. Ex quo etiā colligit̃ ꝙ ad res oc

cupatas vnus cõtra alterum po teſt agere. et qui potiora iura oſtẽ dit/res ſic apprehẽſas ab alio ad uocabit: vt ptꝫ hic in ſi.c. Que au tem remedia cõpetant cõtra iſtos illicite inuadentes: dic ꝙ interdi ctũ quorum bonoꝝ/cõdictio ex.l. ſi.de edi.diui adri.tol.cõdictio ex l.cũ querebaẗ.C.vnde vi. et actio in factũ et hoc ſi expilauit heredi tatem.ff.de cri.expil.here.per to tũ. et iſta cõpetunt ad adipiſcen dã poſſeſſionẽ. ad proprietatẽ au tem recuperãdam cõpetit petitio heredi.vt.ff.de peti.here.l.regula ruer. ¶ Sꝫ pone ꝙ q̃libet ſe poſſi dere contẽdit ⁊ heredem eſſe quia neuter vult ſuſcipere partes acto ris.vel pone ꝙneuter ſe poſſidere pretendit ſed ambo ſe parãt vt poſ ſeſſionem apprehẽdãt. dicit Jo. an.poſt Jnno.multa verba: ex q̃ bus in effectu collige ꝙ ſi conſtat ꝙ alter poſſedit vel ꝙ poſſit aliũ preuenire in poſſeſſiõe adipiſcẽda iudex non debet impedire. Si ve ro in occupatiõe iminet periculũ: ne ad rixas ac arma ꝑueniant iu dex debet occurrere ⁊ poſſeſſionẽ ſequeſtrare: vt.l.equiſſimum.ff.de vſufru.et hoc caſu iudex ex anima tis iuribus vtriuſqꝫ partis illi poſ ſeſſionẽ occupare ꝑmittit qui ha buit potiora iura. vt.d.l.ſi.C.de edic.di.adri.tol. Utrum autem in iſta examinatione ſeruabitur or do iuris vel expediet ſummarie ex officio ſine libello. Quidam ꝙ ſeruato iuris ordine: quidam ꝙ ſummarie. Primam credo veram cum conſtat alterum poſſidere: cõ tra quem alius agit. Secunda ve ro cum conſtat nullum eorum poſ ſidere: quia tunc iſtam miſſionem iudex decernet viſo teſtamẽto nõ abolito.⁊c.vt.d.l.ſi hec vera in he reditatib⁹ tẽporalibus in quibus ius pretẽdẽtibus occupare ꝑmit titur ꝓpria auctoritate. Sec⁹ eſt in prebẽdis et beneficiꝭ eccleſia ſticis.in talibus eñ nullus poteſt ſe intromittere. et eſt ratio differẽ tie. q: res dignitatis vel beneficiꝭ vacantis dicũtur poſſideri per ad miniſtratores mediatos: vel etiaꝫ per ipſam eccleſiaꝫ.iuxta illa que plene no.in.c.cũ ſup de cauſa poſ. et proprie. Sed hereditas iacens non poteſt per habẽtem titulum occupari. quia nõ eſt perſona de cuius manib⁹ poſſeſſio ſit appre hendẽda.ideo nemine requiſito ap prehendi poteſt. Quod ſec⁹ eſt in beneficiꝭ in quibus habens titu lum non poteſt igredi ꝓpria au ctoritate/niſi auctoritate ſuperio ris per confirmationem vel aliter obtentam: vt.ẜ.de elec.trãmiſſam et de reſti.ſpo.in litteris per Jnn. et in.c.eum qui.de preben.li.vi.

¶ Et hic finem facio ad honorem et gloriaꝫ domini noſtri Jeſu chri ſti et matris glorioſe virginis. Re petita extitit ꝑ me. Pe. de ancha rano iuris vtriuſqꝫ doctorem mi nimum/actu Padue legentem.

¶ Sequitur ſolẽnis re-petitio.c.fina.extra de p̃ ſcriptionibus ꝑ dñm Jo hannem de Jmola.

¶ Innocētius.iij.in cō=cilio generali.

Quoniā oē quod nō est ex fide: peccatū est: sinodali iudicio dif=finimus vt nulla valeat absq3 bōa fide pscriptio tam canonica q3 ciuilis Cū gnaliter put omi cō stitutiōi atq3 psuetudini derogādū: q absq3 moz tali pctō nō pōt obserua ri. Vñ oportz vt q pscri bit ī nulla tpis parte rei habeat pscientiā aliene.

Possessor malefidei nullo modo tēpore prescribit.h.d. Et diuidit in quattuor partes principales. nam prio ponit constitutionis causam. secūdo ponit constitutionez. tertio infert ex causa. quarto concludit. secun=da ibi: Sinodali. tertia ibi cū ge=neraliter. quarta ibi: vnde oportz In tex. ibi ex fide. Accipitur hic fi des pro conscientia vt tangitur in glo.i. Quomodo aūt multis mo=dis sumatur fides: tangitur p gl. super rubri.ē. de summa trinitate de quo dicendum vt ibi. Item in tex. peccatū. Que dfia sit iter pec catū z delictū no. gl. in reg'la pec catū. de reg. iur. in. vi. Itē ibi sino dali. hic accipitur sinodus p gña li concilio auctoritate romani pō ficis cōgregato: de quo habet.ē. de iureiuran. ego. N. et qd ibi no. per Io. an. quādoq3 sumit pro cō cilio pūcīali auctoritate archiepi cōgregato. xviij. dist. epus. et. c. si eps z se. Qñq3 vero sumit p con=cilio platorū totius dyocesis au=ctoritate epi congregato in. ca. vt aplice. de priui. li. vi. In tex. ibi tā canonica zc. dupliciē pōt exponi vt tangitur in glo. pen. Itē ibi rei habeat pscientiā aliene: pōderāda hec verba sunt propter inferi⁹ di cenda. ¶ No. primo ex tex. illud vulgatū q omne qd nō est ex fide est peccatū. qd qualiter debeat in telligi tāgiē in. i. glo. ex q pōt etiā colligi q oē qd nō est fm pscientiaz est pctm. ¶ Nota secūdo q nulla prescriptio etiā a iure ciuili indu cta procedi absq3 bona fide. Et ex hoc no. q papa hic dicit deroga=re legib⁹ ciuilib⁹ inquārū dicunt ptrariū. Et hic etiā no. casuz in q canones q ordināt ad correctio nē ptreualeāt legi ciuili etiā in fo ro ciuili qñ canōes ordināt ad tollendū pctm qd lex ciuils pmit tit. de quo in regula possessor. de reg. iur. in. vi. z p legistas in. l. pui legia. C. de sa. san. ec. z per Io. an. z Ioh. cal. in. c. i. de no. op. nunci. ¶ Nota q ad papā spectat cassa re leges: constitutiōes: psuetudi=nes et statuta q nutriunt mortale pctm: facit qd habetur de psuetu. cū inter. z. c. fi. z no. q hoc verum quādo nutriūt mortale peccatuz: et sic a cōtrario secus videretur si veniale peccatū nutrirent. Tu di cas idem si nutriāt veniale pctm z sic non debet sumi argu. a con=trario quia resultaret iuri contra rius intellect⁹ per ea que no.ē. de elec. publicato per Ioh. an. z per glo. de eta. z qua. c. i. l. vi. z per id quod habetur in. l. sj. C. de epis. et cle. sufficit enim si tendat in detri

mentū exitus ale ꝯstitutio vel cō=suetudo vt nō valeat. sicut in simi li dr̄ de iuramēto quod nedū non ligat qñ nutrit mortale peccatum sed etiā non ligat qñ tendit in ali quod detrimentū a͏̄ie vel in deteri orē exitū: et sic etiā si nutriat veni ale pctm̄ q꞉ illud nō posset serua=ri sine aliquo detrimēto aīe: iō nō ligat vt legitur et no. xxij. q. iiij. inc si aliq̄d. per glo. et archi. et p Jo. an. in. c. q̄uis. de. pactis. in. vi. ⁊tā git etiā. d. an. de iureiur. c. si vero. vbi etiā dixi. ¶ Nota ꝙ de iureca nonico non sufficit bona fides in principio si supueniat mala fides ante p̄scriptionē cōpletā. facit de reg. iu. possessor. li. vi. ⁊ qđ ibi no. secus tñ videt̄ de iure ciuili. l. vni=na. C. đ vsu c. trāsfator. sꝫ l hoc vr̄ p̄ualere ius canonicū etiam in fo ro ciuili cū simus in materia pcti per ea q̄. s̄. dixi. secus videt̄ si post cōpletā prescriptionē supueniat/ per ea q̄' no. s̄. e. vigilāti. per. gl. et doc. et p Jo. an. in mercurialibus sup regula possessor. et qđ tāgitur hic in glo. fi. Et ex p̄dictꝫ no. ꝙ vbi reo deuenit ad casum a quo non posset incipere viciat̄ qñ est in pē denti: secꝰ si sit in esse perfecto/ de quo brocardo p Bar. in. l. pluribꝰ §. ⁊ si placeat. ff. de vb. obl. ¶ No ta ꝙ ad hoc vt interrūpatur pre=scriptio ꝓpter deffectū bone fidei videt̄ req̄ri ꝙ quis habeat ꝯscien tiā rei aliene: ⁊ sic videt̄ ꝙ al's pro cedat p̄scriptio. et p hoc videt̄ pos se iferri ꝙ nō interrūpatur prescri ptio/ lꝫ ꝓueniat ꝓbabilis dubitatio si aliter non habeat ꝯsciā rei alie ne. de quo cū glo. fi. et hec suffici=ant p notabilibus ¶ Sꝫ op. p̄mo pro recitatione glo. i. e t videtur ꝙ ex. iste nō ꝓcedat in quantū dicit ꝙ oē qđ non est ex fide pctm̄ est. Nā cōstat matrimoniū contractū inter infideles non esse ex fide ex q̄ infideles sunt: et sic fidē nō habēt et tñ nō pecant ꝯtrahendo matri=monium. nec dr̄ esse pctm̄. J. de di=uor. gaudemus. ergo lr̄a videtur male loq̄. cuiꝰ timore facta est glo i. q̄ dicit ꝙ hic accipitur fides pro cōscientia: ⁊ sic erit sensus ꝙ id qđ nō est ex fide hoc est s̄m ꝯscientiā est pctm̄. hoc modo etiā exponit̄ in. §. ex his. et in. §. illud. et in. c. lit teras. alleg. in glo. facit qđ habet̄ de symoniā p tuas. ⁊ s̄m hoc non ob. ꝯtrarium: q꞉ matrimoniū ꝯtra ctū inter infideles nō est ꝯtra con scientiā: iō non est pctm̄. Quomo do aūt multis modis sumit̄ fides remisi in notabilibꝰ ad no. p glo. sup rub. de summa triñ. Uenio ad scđam oppo. cū illa ⁊ videt̄ ꝙ im=mo cū mala fide ꝓcedat p̄scriptio per id qđ habet̄ i. c. cura. J. de iur=pa. glo. nō soluit hic sed in contra rio dat plures so. vna est ꝙ ibi ꝓ=cedat prescriptio ꝓpter scandaluꝫ qđ esset in reuocando rem. sed cer te ista so. non videt̄ tuta: q꞉ ꝓpter scandalū non est ꝯfiendū aliq̄d cū pctō p regulā qui scādalizauerit. de reg. iuris. Unde scđa fuit sol. ꝙ ibi p̄sumit̄ ep̄m tacite consentire: eo ipso ꝙ tacuit et nō ꝯtradixit. sꝫ certe tūc nō eēnt tuti illi clerici vir tute prescriptiōis: sed virtute taci ti ꝯsensus cuius ꝯtrium vult litte=ra. Uñ aliј dixerūt ꝙ ibi illi clerici erāt in possessiōe bona fide/ ex eo: q꞉ nō erāt illi q̄bꝰ donatio fuit fa=cta: sed successores eorū: et iō pre=sumuntur hr̄e bonā fidē q꞉ reppe rerūt p̄decessores fuisse in posses=sione ⁊ crediderūt eos iuste habu isse. ar. l. cum quis. in alterius. ff.

de reg.iu.7.J.de re.iu.cū qs.li.vi. Et ex ista solutione pōt notari q mala fides auctoris nō nocet vniuersali successori.qd videt esse cōtra ea q̄ habētur in.l.cū heres.ff. de diuer.et temp.prescrip.Sz dy. i regula possessor.de regu. iu.i.vi. dicit q id pcedit de iure ciuili:secus de eqtate canonica.vn facit qd no.glo.in.d.c.cura:fm vltimā solu.Sed dns Antoni in.c.si diligēti.§.eo.dicit q etiaz de iure cano.videtur q mala fides autoris debeat nocere vniuersali successori.q2 tenet purgare aiam defuncti a pctō.per id qd habet in.c.fina.de sepul.¶ Potes dicere p cōcordia q qdā est successor vniuersalis qui succedit rōne iuris hereditarij et tunc possit pcedere opi. domi.Anto.Quidam vero est successor vniuersalis q̄ nō succedit rōne iuris hereditarij.sz als hz eē a supiore habente potestatē conferēdi vt cōtingit in prelato vel als beneficiato. et qui succedit alteri in prelatura vel bñficio.Et dic q in illis nō habet locū successio hereditaria.§.de fi. presby.c. ad extirpādas.et possit procedere opi. Dy.et glo.in.d.c.cura:quā etiam ibi posuit Inn.hoc em̄ casu satis est q successor hereditari sit obligatus ad purgandū aiam defuncti.ideo successor non hereditari non tenebit.Quarta solutio dari pt q etiā primi fuerūt in bona fide q forte putauerunt donationē valere.Et sic dicti successores putando errauerunt in iure/et error iuris nō pficit ad vsucapionē seu prescriptionē.l.nunq̄.ff.de vsuca. et sic videt q hec solutio nō procedat.Posset etiā rñderi q illud est verū in vsucapione triēnij et i prescriptiōe longissimi tēporis i qua sufficit bona fides.l.si qs emptionis.C.de pscrip.xxx.an.Et ideo cū ibi requiratur pscriptio lōgissimi tēporis vcz.xl.an.§.c.de quarta vr dcē q nō noceat imo pficiat error vnde in tali prescriptiōe nec olim fm tēpora ffor.pficeret error iuris ad pscriptionē 7 vsucapionē.Sed potest dici ad illud q fz tps ffor. nō erat inuēta pscriptio lōgissimi tpis.vt no.in glo.in.l.non solum. al'.iui.ex qb.cau.ma.et in.l.qui occidit.ff.ad.l.aq.et fm tēpora ffor. nō pcedebat pscriptio sine titulo l.celsus.de vsuca.Et istud vr posse pbabilr sustineri.tñ glo.vr velle cōtrariū in.c.apostolice.J.de dona.vbi vr velle q vbi agit de pscriptiōe rei eccliastice in q̄ vt dixi reqrit pscriptio.xl.an.p.c.de qrta nō proficiet error iuris.idē vr etiā velle Archi.xvij.q.iiij.q2 cognouimus.et etiā Pau.et Jo.de ligna. in cle.i.de re.ec.non alie.Et iō hec quarta solu.nō ē sine dubitatiōe lz vt dixi videat posse sustineri p ea q̄.§.dixi.Aduerte tñ q nō psumit error iuris in dubio:imo potius psumitur quē scire iura per ea q̄ habētur in.c.i.de cōsti.et in.l.leges.C.de legi.7 p ɔñs presumetur esse in mala fide.facit qd no.p gl. in.l.queadmodū.C.de agri.7 censi.li.xi.et qd no.Dy.in regula qui cōtra iura.de reg.iu.in.vi.Sz vbi ex circunstātijs appet quē errasse in iure qd interdū eē pōt vt colligi pōt ex his q̄ no.Bar.in.l.ij.C. de cōfes.et facit etiam qd habetur in simili in.l.si adulterium cum incestu.§.idem pollioni.ff.de adul. tūc procedere posset qd.§.dixi q2 tunc posset dici esse in bona fide: et sic videretur posse prescribere

quando agit de prescriptione lon gissimi tēporis.tamen iste intelle ctus non est sine dubitatione pro pter.ā tacta.Quinta solutio pōt colligi ex his q̄ posuit Inno.in.d. c.cura.in glo.vlt.videlz q̄ vbi pre scribēs fundat se ex mera negligē tia nō petētis.tūc currat prescri ptio.qz in odiū negligētiā ius sen habēs ptātem ɔdēdi ius sup tem poralibus potuit iducere dictam prescriptionē.et sic intelligat ibi ſm Inno.secus qñ prescribēs fun dat se ex possessione. ꝛ ita limitet tex.ille.Sz certe ille intellectꝰ vi detur cōtra tex.illuz q̄ simpliciť ꝛ indistincte dicit prescriptionē nō posse ꝓcedere absqȝ bona fide.ꝛiō videť q̄ nō ꝓcedat etiā si habens malā fidē allegat negligētiam nō petētis.Aduerte tñ q̄ dictū Inn. posset itelligi qñ agebatur de pre scriptiōe actionis personalis.quo casu cū ex mera negligētia proce dat p̄scriptio pōt esse dubium:an tūc ꝓcedat dictū Inno.ꝓpter no. per Bar.in.l.sequitur.§.si viam. ff.de vsuc.de quo sup glo.sequen ti.et hic in glo.iste non sunt alia. Et aduerte q̄ inquātū dixi bonā fidē surgentē ex errore iuris nō ꝓ ficere ad vsucapionē triēnij vel lō gi tēporis vel etiā longissimi ſm aliquos:vť limitādū nisi esset iu ris ꝓbabilis.per id qđ legiť ꝛ nō. in.c.cū di lectus de cōsue.et quod ibi tagit do.an.Et qz etiā talis er ror videť eq̄parari errori facti vt voluit Jo.an.in.c.i.de postu.pla. in.vi.Itē etiā limita illud esse ve rū quando esset simplex error iu ris.secus si esset admixtus cuz er rore facti:et ex illa insurgat.quia tūc non noceret etiam quo ad pre scriptionez.Exēplum patet in.l.si vir.ff.pro dona. qñ videlz vir do nat vxori rem que vere est aliena: et nō ipsius viri.tamen cum vxor illā putet esse ipsius viri:ꝛ sic er rat in facto successiue/et in iure in quātum putat donationem pos se fieri inter virum et vxorem.Ta mē quia concurrit error facti cum errore iuris ꝓcedit vsucapio in re mobili:ꝛ p̄scriptio i re imobili:vt in.d.l.si vir.cū ibi no.etiā p Dy. et Bar.Et facit qđ no.Dy.in r̄la possessor.et in regula iuris igno rantia de reg.iu.in.vi.Et adde in quantū feci dñam.ā.inter succes sorē vniuersalem rōne iur̄ heredi tarij:ꝛ aliū vniuersalem successo rem:qz idē videť in effectu.vt etiā voluit do.an.ā.eo.in.c.si diligēti. ¶Ulterius redeo ad gl. et quero cū illa/q̄s dicať habere bonā fidē glo.hic remittit se ad no.in.c.si di ligenti.ā.eo.in notula seu glo.que incipit illud generaľr.et cōcludit q̄ p̄sumiť in dubio bona fides ni si probeť contrariū.de quo etiam per glo.in preallega.c.si diligenti. Sed hic aduertendū est qz Inno. variauit in hoc articulo.Nā.in.c. si diligēti tenuit idē qđ gl.ibi ꝛ qđ proxime dixi.s.q̄ p̄sumitur in du bio bona fides:nisi ɔ̄trium ꝓbetur sed in.c.ij.in glo.que incipit p mo nachos.et.c.si.de resti.in integ.et etiā archi.in.c.i.de prescrip. in.vi. dicit oppositū.vñ dicunt predicti q̄ lz q̄libet p̄sumiť bonus nisi con trariū ꝓbetur.vt in.c.si.de p̄sum. et.in.c.i.ā.de scrutinio:non tñ sic est in bonefidei possessore.qz opz ad hoc vt p̄sumatur bonefidei q̄ habeat iustū titulū vel ꝓbabilib rationibꝰ quesiuerit possessionez alleg.de libe.cā.l.illud.§.ij.et.l.li berto.§.si.vel q̄ longo tēpore fue

rit in possessione.ff.de acqui.pos. l.iij.§.si seruus. Et qd dicatur lon gu tempus arbitrio iudicis dicunt relinquendu arg.l.i.§.fi.ff.de iur. deli.et.§.de offi.delega.c. de caus Ja.de are.et Cy.in.l.pe.C.de pre scri.lon.temp. dicut q si aliqs hz titulu presumitur bona fides/alis mala:nisi pbetur aliud pp ter qd psumi debeat bona fides. p id qd le.et no.in.l.fi.C.vnde vi. Bar. in l.celsus.de vsucapio. dicit q in eo qui habet titulum verum vel pu tatiuu cu errore iniusto presumit bona fides.p.l.igitur.§. pot.ff.de lib.cau.et p illud qd no.in.l.si fur §.i.ff.de vsuca.et vt ptz ex ibi no. per eu.qd dixi de titulo/putatiuo errore vt causet bona fide videtur intelligendu quo ad acquisitione fructuu non quo ad vsucapionem seu prescriptione.plus dicit in.d. l.celsus.q etia si quis nullu hz ti tulu presumit bona fides.allegat gl.in.l.si qs emptiois.in ver. deti nuerit.C. de prescrip.xxx. annorum. Nam fm eu nisi appareat alium fuisse antiquorem possessore cu illa allegatione psumitur bona fides etia si aliter non appeat de titulo Et plus etia dicit q etia si appa reat aliu fuisse antiquore possesso re:tamen illa allegatione de anti quiori possessione no poterit face re nisi atiquior possessor. ar. l.loci corpus.§.copetit.ff.si serui.ve.qd sequitur do.an.§.eo.c.si diligeti.di xit etiam Bar.in.l.fi.C. vnde vi.q lapsis.xxx. annis presumetur re tro que fuisse bonefidei per illum ter. Sed aduerte qr videtur Bar. multu male dixisse.et primo inquan tum dixit q vbi quis non hz titu lu presumitur mala fides. Nam hoc videtur contra.d.l.fi.C.vn vi. eo em ipso q apparet re esse alie nam et p ipm possessorem occupa tam lz non appareat de antiquio ri possessore:q forte possessio erat vacans:tn stat ratio littere illius quia debuit scire q ex quo res no erat sua no fuit licitu occupare:et sic occupando fuit i mala fide. Et per hoc etia qd no. Inn.in.d.c.si. Nec ob.glo.in.d.l.si quis emptio nis.qr no dicit id ad qd Bar. eam allegat videlz q bona fides presu mat i no hnte titulu. Sed bn dicit q possibile est q licet non habeat titulu habeat tame bona fide. qd posset ee ex eo quia ex aliquibus circustatijs crederet se de iure ha bere.facit qd no.ide Bar. in.l.cel sus preall e. Item etia no videtur veru q qs non pot allegare de an tiquiori possessioe tertij: qr immo debet posse allegare:ex eo qr ex il la sequtur exclusio iuris agentis ex toto fm no. in.l.ij.ff. de excep. rei iudi.et p.l.suu cu.C.de seruis fu gi. Na allegado illa et pbando/se quitur q malefidei possessor fuit/ alio fi docto:p dicta.l.fi.C. vn vi. Et ex hoc etia sequtur q no potuit prescribere longo tepore et p ens q non pot agere ille q dr prescri psisse. Item etia no videt veru di ctu Bar.in.d.l.fi. C. vnde vi.inqua tu dicit q finitis.xxx.an.retro pre sumatur bona fides fuisse: qr hoc no dicit illa.l.lz dicat q finitis.xxx. an.non posset agi 9 possessore. qd esse potat fm leges etiaz si fuisset malefidei possessor.cu etia cu ma la fide locu habeat prescriptio.l.si qs emptiois.C.de pscrip.xxx.an. Ite etia qd no.Inno.in.d.c.si.vbi dicit q ex logo tpe psumit bona fi des.qr illud no vr verum ex q a prin cipio fuit malefidei p l.fi.C. vnde

vl. Nec causa intrinseca venit ad
mutandū opi. ar.l.cū nemo.C.de
acqui.pos. Nec ob.l.iij.§.si seru⁹
de acqui.pos.allegata p Inno.qꝛ
ter.ibi vult ꝙ si bona fide per spa
ciū longi tp̄is quis stat in posses=
siōe libertatꝫ:et tanq̄ꝫ liber homo
prescribatꝰ libertas/lꝫ eēt seruus.
facit.l.i.⁊.ij.C.de p̄scrip .lōg.tēp.
Non aūt dꝫ intelligi ꝙ q̄ a princi=
pio nō fuit bone fidei nō superue=
niēte causa exerinseca ex solo cur=
su tēporis presumatur bone fidei
qꝛ atteñdi dꝫ origo nō superuenien
tia cause extrinsece.l.clam posside
re.et qđ ibi no.ff.de acqui pos.Et
per predicta vꝫ ꝙ verior sit opi.
Iac.de are.et Cy.Et hoc videtur
qñ agitur de p̄scriptione rerū cor
poraliū.⁊ queritur in illa an presu
matꝰ bona fides.Si aūt agitur de
prescriptiōe incorporaliū:tūc ad=
uertendū qꝛ aut agiꝰ de p̄scriptio
ne libertatis seruitutis realis ru=
stice seu rustici prediij .et presumi=
tur bona fides/nisi aliud appare=
at.qm̄ ius cōmune facit pro p̄scri=
bēdis cum q̄libet res presumitur
libera.l.alti⁹.C.de serui . et aqua.
Si autē agatur de p̄scriptione li=
bertatis seruitutis vrbane.tūc re=
currendū est ad ea q̄ habētur in.l.
hec aūt iura.ff.de serui.vr.predi.⁊
in.l.fi.qnēadmodū serui.amit.Si
autem agitur de prescriptione ser
uitutis realis: tūc est dubium an
presumatꝰ bona fides . Dy.voluit
ꝙ sic:qꝛ idē operatꝰ bona fides in
prescriptiōe seruitutis qđ operatꝰ
titulus et bona fides in p̄scriptio
ne rei corpalis.l.si quis diuturno
si serui.ven.⁊ per ꝯsequēs sicut in
re corporali p̄sumitur bona fides
qñ adest titulus:ita in re incorpa
li presumetur bona fides ex q̄ titu

lus nō requiritur.Sꝫ certe cōiter
tenetur cōtrariū:vt no.ex no.ple=
ne per Cy . in.l.i.et.ij.C. de serui.
et aqua per Bar.in.l.i.§. i.ff.đ iti.
actuq꜄ p̄ua.Et est rō.qꝛ p̄sumptio
est cōtra prescribentē cū ius com=
mune faciat contra eū . qꝛ vt dixi
quelibet res presumitur libera.iō
in dubio presumitur mala fides:
nisi ex circūstantijs aliud appare
at qꝛ a fidedignis est sibi dictum
seruitutē deberi vꝰ si repperit an=
tecessores suos fuisse in quasi pos
sessione seruitutis.facit.ff. de reg.
iu.l.q̄ in alteri⁹.⁊.i.de re ꝫ.iu.cum
quis.in.vi.Idē si ꝓbetur p famā
que dicit sic se nō habere.vel si re=
perio signa futuris:vt no. Bar.i
d.l.i.§.i.¶Redeo ad glo.in ver.sꝫ
quid si aduersarius. etiam quero
cum illa.nūquid eo casu quo pre=
sumitur bona fides si aduersari⁹
velit ꝓbare ꝙ habuit malā:an de
beat audiri:⁊ glo.arguit pro ⁊ cō
tra.Nā videtur primo dicendum
ꝙ sic:qꝛ posset ꝓbari et argui pre
scriptionē viciosam fore.l.nec cre
ditoris de pigno.act.cū alijs alle=
gatis i glo.Demū gl.in oppositū
allegat in ver.ar.c.ad aures.ꝫ.eo
dem . vbi videꝰ dicere ꝙ quadra=
genaria p̄scriptio oēm actionē ex
cludit et tollit .Finaliter glo.con
cludit ꝙ bñ debet audiri qui vult
probare malā fidē ab initio fuisse
in possessore.qꝛ sic nō poterit pre=
scribere.ꝫ.eodem vigilanti.¶Ad
capm̄ ad aures nō rñdet. Sed po
tes dicere ꝙ illud.c.dꝫ intelligi qñ
ibi fuit i bona fide ille q̄ allegat p̄
scriptionē vt ibi ēt notaꝰ.alꝰ nō ꝓ
cederet p̄scriptio.⁊ sic nō possꝫ tol
lere actionē. Et ideo dicebat dñs
Ant.ꝙ stāte eo ꝙ p̄supponatꝰ pre
scriptionē ꝓcedere.tūc verū ē ꝙ quis

dragenaria p̄scriptio tollit oēm actionē. facit qd̄ hebet in.l.pen.et vlti.C.de p̄scriptione triginta annoꝝ.allegat in glo.et in.l.sicut.et in.l.omēs.eodē titulo. Secus vbi prescriptio non pcedit:vt.s.est dictū. ¶ Qualiter autē probari poterit mala fides eo casu quo presumitur bona fides.tangit Bart. in.l.celsus.in vltima colūna.ff.de vsucapionib⁹. Nam poterit probari si fuerit ei denūciatū anteq̄ cōtraheret.l.si fundū.C.de rei vēdica.secus vr̄ si denunciatio facta fuerit post cōtractū iam factum. per id quod no.glo. in.l. penul.ff. ꝑ empti. Sed aduerte quia videt̄ posse dici id pcedere de iure ciuili scd̄m quod sufficit bonā fidē fuisse a principio.l. vnica.C. de vsucap. trāsfor. sed de iure canonico non sufficit ꝙ solū a pricipio fuerit in bona fide vt.s.tetigi.et probatur hic vt in fi.littere. Et no.etiā in regula possessor de regulis iur.li.vi. Et ideo videt̄ ꝙ de iure canonico etiā si denūciatio fiat post ɔtractū si taliter fiat ꝙ ducat̄ ad noticiā possessoris rem esse alienā ꝙ etiā ex hoc ꝓbetur mala fides. et ꝙ impediat̄ p̄scriptio.et sic videt̄ limitari dicta gl.in.l.penultima cuꝫ q̄ cōmuniter transeūt leg iste ꝙ procedat de iure ciuili.sꝫ d̄ iure canonico nō:per superi⁹ dicta. Potest etiā probari mala fides si coram aliquib⁹ dixerit se sciuisse reꝫ alienā quia id p̄sumitur in mente habuisse qd̄ verbo dixit in.l.labeo.§. tubero.ff de suppelle.lega. Idem si ꝓbetur ꝙ de hoc erat fama i vicines ꝙ res erat alterius q̄ vendēt et ipse erat vicinus seu de vicinia. Nā p̄sumitur scire.s.de presump.quanto.et bene facit qd̄ no. glo. in.l.si tutor.C.de pericu. tuto. vñ ex p̄dictis et alijs iudicijs put faci qualitas dictauerit ꝓbari poterit mala fides. Facit quod h̄r in.l. penul.C.de euic. ¶ Item aduerte incꝓtū glo.dicit ꝙ p̄scriptio tollit oēm actionē.nā pōt esse dubiū an p̄scriptio tollat effectū naturalis obligatiōis.de quo p Bar.in.l.si. ff.rē ra.ha.vbi ɔcludit ꝙ si nō est p̄scriptio ɔuētionalis bn̄ tollitur ipa naturalis. ar.eius qd̄ h̄r in.l. stichum.§.aliquādo.ff.de solu.et ī l.si fideiussor.§.si.ff.manda. Si vero est prescriptio legalis et tūc cōcludit ꝙ aut est p̄scriptio.xxx.vel xl.an.et tunc tollit̄ nedum ciuilis sed etiam effectus naturalis obligatiōis per id qd̄ habet̄ in.l.omēs et.l.sicut.C.de prescrip.xxx.annorum.et.l.si q̄s post q̄.ff.de fideiuss. Si aūt sit actio tēporis siue naturalis.vel actio redibitoria/et quanto minoris.l.cū ser.ff.de edi.edic.et l.iul.cū ibi no.i p̄ncipio.ff.de act. emp.tūc p talē p̄scriptionē nō tollitur effectus naturalis fm̄ Bart. monet̄ per id qd̄ habet̄ i.l.et qui natura.et qd̄ ibi no.ff.de neg.gest. Sed aduerte.quia illud vltimū videtur eē cōtra dictā.l.si q̄s post q̄ de fideiuss.que vult ꝑ prescriptionē tolli effectū naturalis. cuꝫ non possit accedere fideiussor.vt ibi dicitur.et isti illa.l.nō pōt intelligi in p̄scriptiōe.xxx.an.vel.xl.qꝛ illa de iure ffoꝝ nō erat cognita vt in gl. l.iul.ff.ex q̄.cau.ma.et.l.q̄ occidit ff.ad.l.aquil.et ꝑ eūdem. Bar.in.l. fi.ff.rē ra.ha.et tetigi superius. ¶ Nec vr̄ posse dici ꝙ illa .l. si q̄ post q̄.debeat restrigi ad p̄scriptionē cōuētionaleꝫ:qꝛ hoc est diuinare ad illam.l.et illam violare.cuꝫ simpliciter et indistincte loquatur

z.iij.

de qualibet prescriptione q̄ poterat esse s̄m illa tempora. Nec ob.l. atqui natura. quia ibi non dicit q̄ nō tollat effect⁹ naturalis obligatiōis s3 q̄ ille q̄ est debitor actione tēporali si gerit negociū illius cui tenetur d3 a se exigere. idō si durante administratiōe liberetur / tenebitur actiōe negociorum gestorum ex quo non exegit se. et sic nō debet ibi tolli effectus naturalis obligationis. et p̄ cōsequēs nō videtur pbare dictū Bar. qd (vt dixi) vr̄ esse cōtra dictā .l. si qs postq̄. nō violādo illā. Cum Bar. tn̄ vr̄ in effectu trāsire Ange. i repe. l. i. C. de iudi. et tangit etiā in dicta .l. fi. rem ra. ha. nā concludit q̄ sicut p prescriptionē .xxx. vl. xl. anno. l3 ipso iure nō tollat naturalis: q: tp̄s non est modus tollēde vel inducēde obligationis. l. obligationū. §. placet. ff. de actio. et obli. ita saltē tollitur. quo ad effectū per dictā .l. sicut. et l. omnes. C. de prescrip. xxx. anno ¶ Idem dicit in p̄scriptiōe statutaria. si statutū hoc velit: al's dicit remanere naturalem. scd̄m notat per Bar. i dicta .l. fi. rem ra. ha. Et. hoc d3 pcedere in obligationib⁹ aliis q̄ ex delicto i quo etiā videt̄ inesse obligatio naturalis. iuxta nota. p glo. in .l. i. §. bestias. ff. de postu. tūc tollit̄ illa naturalis s̄m eū p p̄scritionē vt in .l. si tibi. §. q̄dam. ff. de pactis. S3 certe ibi nō loq̄tur de p̄scriptiōe sed de pacto Forte tn̄ voluit iducere q̄ sicut ibi tollit̄ obligatio descendēs ex delicto ipo iure p pactū l3 al's solū tollat̄ obligatō p pactū ope exceptionis. l. si vn⁹. §. paci⁹. ff. de pactis. Ita etiā per p̄scriptionē tollatur naturalis descendens ex delicto l3 al's non tolleretur. Sed aduerte quia si intellexerit de obligatione penali sat3 vr̄ pcedere qd dixit p id qd ēt tangit iferi⁹ sup glo. se. Si aūt nō eēt penalis / tūc videret̄ q̄ deberet attēdi an ageret̄ de prescptiōe .xxx. vel. xl. an. an vo de minori. si tenerem⁹ opi. Bar. nisi discas sustinendo ang. q̄ actiones ex delicto sunt in se odiose. q: aliud sit in eis q̄ in aliis obligationib⁹ tn̄ dictum ang. non bene iure probatur. q: .l. quā allat loq̄tur in pacto non in p̄scriptione. ¶ Item ad uerte quia p eo qd dixit superius q̄ prescriptio. xxx. vel. xl. ann. non erat cognita de iure ffor. bene facit qd h̄r insti. de perpe. et tempo. ac. in prin. iūcta glo. vbi satis hoc videt̄ pbari. Sed l3 ibi loquatur nedum de actionib⁹ p̄sonalibus sed etiā realib⁹: tn̄ vt ibi dicit glo. non parificat illas quo ad hoc vt essent pariter ppetue. sed quo ad hoc q: clarum erat q̄ rei vendicatio tollebatur tpe. l. i. ff. de vsuca. licet secus esset in actionibus p̄sonalibus. sed parificat in hoc quia scd̄m constitutiones. C. alia meta temporis est declarata tam in p̄sonalibus q̄ in realibus. sed alia meta declararet̄ in talib⁹ q̄ in p̄sonalibus. vt p3 ex his que habentur in .l. i. C. de vsuca. transfor. et in l. fi. C. de prescrip. lon. temp. l. sicut et .l. omnes. C. de prescrip. xxx. ann. et .l. ij. C. de consti. pecu. Nec ob. p̄dictis qd habetur in .l. si pupillus alterū ad fi. ff. de admi. tut. vbi vr̄ pbari q̄ ēt de iure ffor. actio personalis tutele que dabatur cōtra patrē de peculio que finitur anno post mortē filij q̄rebat tutelam. l. tutores q̄ in fi. eo. ti. et .l. i. ff. quādo actio de pecu. est annalis. l3 etiam ibi aliē videat̄ r̄ndere. ¶ Ultimate

gl.hic qrit an sufficat bona fides ad pscriptionē: an vero requirat titulus & remittit se ad no.s.eo.c. si diligenti in glo. q incipit ex hoc videt. & est glo.fi. & ibi post multa finaliter cludit q non requirat titulus nisi ius commune vel pscriptio sit contra prescribentē. & ita est hodie expssum l.c.i.eo.ti. libro. vi. vbi et gl. plene recitat opi. antiquas. ¶ Sed aduerte q contra dictā clusionem fortiter facit qd hr in.c. cū ecclesia. de cau. pos. & p vbi pz q ius commune fundat intentionem canonicorum contra alios clericos volētes interesse electiōi. facit. s. de electio in.c.i. & quod ibi no. & tn ibi videt procedere prescriptio ex sola bōa fide sine titulo. Propter quod domi. anto. in.c. si diligenti dicit aduertendū q qnqz ius cōmune fac contra prescribentem & iustificat possessionem. tunc pcedit sine titulo. & sic loquit.d.c.i. Interdū sūt non iustificat possessionem. qz possessio sine quasi possessio pōt haberi ex patiētia eius contra quē prescribitur. & qui etiā posset tale ius cōcedere: & tūc nō requirat titul⁹ & ita loquit.c. cum ecclesia. Nam ex patiētia canonicorum pt alius interesse in actu eligendi vna cū eis ideo tunc pcedit pscriptio sine titulo. Nā etiā ipsi canonici cōmunicare possent illi ius eligēdi. Nō eñ videt ex hoc piudicari ecclesie sed potius vtiliter pcurari. cū magis ratum seu firmum sit iudiciū qd plurimorum snia probatur. s. de offi. dele. ca. prudentiam. & sic melior presumet electio que fiet a pluribus. secus esset si aliquis vellet prescribere ius eligendi exclusis canonicis. quia tunc bene requiret titulus. quia ius cōe faceret contra tale: & qz canonici i hoc non possēt piudicare ecclie sine solēnitate de qua. xij. q. ij. sine exceptiōe. & .i.c.i. de re. ec. n. alie. l. vi. facit qd no. Jo. and. i.d.c. cū ecclia. & .c. si. in glo. et fm pdicta oportebit limitare. d.c. i.e. ti. in. vi. Sz aduerte qz fm hec videret q qn ageret de pscribēda seruitute i fundo vel domo ecclie q qz plat⁹ non pt id cōcedere sine solēnitate debita pali.c. sine exceptiōe. q tūc requireret titul⁹ & tunc nō sufficeret bōa fides qd vr eē contra .l. si quis diuturno. ff. si serui. vē. vbi simplr vr dicere q i pscribēda seruitute sufficit bona fides absqz titulo. Et tn ibi vr esse ius cōe pscribentis. cū qlibet res libera psumi debeat. l. altius. C. de ser. & aqua glo. i.c.i. in. vi. eo. ti. volens tollere hoc riū dicit q talis pscriptio seruitutis nō est contra ius cōe: sed contra ius pnatum seu priuatorum psonā. Sz certe hec solutio non vr bona. imo vr esse contra ius cōe: ex eo quia ius cōe fundat intentionem agentis & asserentis rem esse liberā. d.l. altius. Do. an. hoc non declarat in.d.c. si diligenti. nec etiam hic nec in alia parte. Potes dicere q aliud est de iure ciuili: & aliud de iure canonico. per ea que habent in.l. si quis diuturno. iuncta. lege altius. Et ad d.c.i. vel. ij. potest dici q dictum.c. i. debet limitari in his que sunt grauis preiudicij. vt quando ageret de prescriptiōe iuris decimarum vel similis. secus qn ageret de modico piudicio. vt qn ageret de preiudicio seruitutis rustice. nā tunc agit de modico preiudicio. vt p z per.l. penul. C. communi diui. in glo. & p Bar. facit et qd nota. p glo. in.d.c. cū ecclia. Unde in pscriptione seruitutis vsufructus q censet de ma-

z.iiij.

gno preiudicio cum censeat pars dñij.l.iiij.ff.de vsuf. requirit titu lus.sicut qñ agit de ipsa re prescri benda.l.fi.C.de prescrip.lõ. temp. z.l.iusto.§.non mutat.ff.de vsuca pio. Et ex predictis p3 sequẽdo se cundã solu.z etiam attento eo qd dictum est esse 9tium.c.cum eccle sia.q etiam de iure cononico non semper vbi ius cõe fundat intentũ agentis contra pscribentẽ requi rit titulus dummodo absit bona fides. ¶ Et per pdicta etiam põt pate resolu.ad.c.cũ ecclesia.qz põt dici q ibi agit de modico preiudi cio ex eo q cõicare alteri ius eligẽ di videt potius esse fauor ecclesie q preiudicium per supradicta. Et ideo nimirum si ibi procedit pscri ptio sine titulo dummõ appareat de bona fide ex aliquib9 circunstã tijs.z hoc ius cõe sit cõtra prescri bentem.vbi aut ex circunstantijs non apparet de bona fide presumi tur de mala er q est ius commune contra prescribentẽ:z ideo tunc nõ pcederet pscriptio nisi esset tantũ temp9 cuius initij memoria nõ ex tet.vt.in.d.c.eo.ti.l.vi. ¶ Qualis autem titul9 reqrat ad pscriptio nẽ tãgit i.d.c.si diligẽti t glo.fi.zc. Nã sufficit z reqrit q sit talis qui hẽat pbere instũ cãm pscribẽdi nõ autem reqrit q habeat titul9 ab illo q põt trãsferre dñium rei vl iu ris.qz tunc talis titul9 cũ traditio ne induceret trãslationẽ dñij.vel iu ris de q pscribẽdo tractaret. ideo tũc nõ daret cãm pscribendi.qz qd suũ est non põt ampli9 fieri suũ.l. res pprias.C.de le.z.de fide istru. c.iter dilecto: circa.fi. Et iõ suffi cit q hẽatur titul9 a nõ dño q pu tat eẽ dñs. Nã tũc talis titul9 bñ pbet cãm pscribẽdi illi q vult acq rerere vel ius ex.dicto titulo.l.i.ff de publicia Et idẽ si possesso: non hẽat titulum:tñ iusto erro:e duci9 putet se hře/ qz forte pcurato: su9 dixit se emisse noie suo rem quam possidet volens prescribere cum re vera non emit.l. quod vulgo.ff.p empt. Idẽ si legatũ fctm fuit titio z duo erãt. Nam z de vno scripsit testato:: ali9 putauit de se esse sen sum.l.viij.ff.p lega. Idẽ si inueni esse in hereditate eius cui successit z credit defũctũ sciuisse: qz sic for te dixit z in vita vel sic habebat fa ma vicinie. ¶ Facit.l.cũ qdã.§.qd dr.ff.de acquir. here. z qd no. per Bar.in.l.celsus. de vsuc. z p glo.z Jo.an.j.de iu.pa.c.cura. Idem si ex psuasione aduersarij qs putat se hře titul.puta qs tradit aliquã rẽ titio quam dt se als titio pmi sisse.l.si ex istimãs.ff.p soluto.naz in istis casib9 pcedit pscptio pp ti tulum ver vel putatiuum erro:e iusto tunc non pcederet pscriptio in casib9 in qb9 requirit titul9 ve rus.vt ptingit de iure ciuili in vsu capione triẽnij rei mobilis z in p scriptione longi tpis rei mobilis z de iure canonico qñ ius cõe vl pre scriptio est 9 prescribentem saluo eo qd dixi.s.circa.so.9dj.c.cum ec clesia.z.l.si qs diuturno. ¶ Aduer te tñ qz dt gl.in dicto.c.i.j. eo.l.vi. q tunc non requiritur titulus lic 3 ius cõe sit 9 allegantẽ pscptionem qñ non fundaret intentũ agentis Nã tũc sufficit bona fides de qua in circunstantijs apparet: z sic dt posse intelligi.c.ad aures.s.eo.ti. qd est notandũ. Secus qñ ius cõe fundat intentũ agẽtis 9 pscribẽtẽ qz tũc reqrerer titul9 vel saltẽ tñs tẽporis q eius initij memoria non existat.vt in.d.c.i.et in dicto casu

dz intelligi fm glo. pdictā qd tenementi. ¶ Itē aduerte qz dixit glo. vlti. in dicto. c. si dilig ētiq minus iustus titulus dat cām pscribēdi de iure canonico. Nā pōt intelligi q appellet minus iustā. qz nō habet a dño vel ab habente ptātem transfornādi dñium rei vel iuris Potest etiā intelligi q sit minus iustus titulus in rei vitate sed putat esse iustus. Nam tūc etiam videt pbere cām pscribēdi p ea que no. i. c. cura. j. de iure patrona. Et que no. in. c. apostolice de dona z arch. in. x. q. iij. in. c. qz. cognouim⁹ z Pau. z Joh. de ligna. in. cle. i. de re. eccle. non alie. puta qñ cōcessio fuit facta p epm q fieri non poterat sine cōsensu capituli. sed pscribens putauit consensū capituli interuenisse: qz forte a fidedignis fuit sibi relatum. Facit qd no. Jo. an. in. d. c. cura. cura. vel forte putauit priuileginm non esse ipetratum p falsi suggestionē qd fuerat p aliū impetratū. cū tñ fuissz. Fac quod no. Jo. an. de pri. cū psone. j. i. vbo cām p. cribendi li. vi. Secus esset fm archi. in. loco. pallegato. Et similit. Paulus z Joh. de ligna. in. d. clemē. z vr etiā sentire gl. in. d. c. apostolice. Si aliqs putasset ɔcessionem solā epi sufficere sine consensu capituli eo casu q reqrit qz tūc erraret i iure. iō nō pscriberet fm pdictos. Facit qd no. Joh. an. in. d. c. cū psone. An tñ in hoc vltimo possit aliter dici terigi. s. i pn. hui⁹ gl. ij. i ɔrio. c. cura. ¶ An aūt vbi agit de pscribēdo itellectu pui legū habētis ambiguitatē z qd pt plures intellectus hre reqrat tpa. xl. an. vr dōm q sic/ per no. de consue. c. cū dilectus. z. s. e. c. auditis. Et per iura etiā pdicta vr q tale

priuilegium dicat prebere iustam cām pscribendi fm alterū ex intellectibus q colligi pñt facit qd no. do. An. in. d. c. cū dilect⁹. ¶ Quis aūt dicatur hre bonā fidē vel esse bone fidei possessor. dic q ille q cogitatione dñi possidet z si putat se dñm. l. bone fidei. ff. de vbo. sig. z facit qd no. s. c. si diligēti. i. gl. penul. An aūt bona fides presumat dictū est superius. ¶ Sed aduerte qz p oppositione q hz q in dubio presumat facit qz bona fides cōsistit in aio z sic in ɔsciētia. z iō videret q stādum sit dicto z assertioni eius de cuius animo z ɔsciētia qrit p id qd no. per. glo. i. §. alie institu. de acti. z i c. dilecti. xvi q. iij. z. in. c. significasti de homicidio z snia excō. c. si vero. ¶ Sz potes dicere q illud pcederet nisi psumptio eēt in oppositum per. l. siue possidetis. C. de pba. vbi vr pbari. z. i. e. c. i. in. vi. Sed vt dixi superius psumptio vr esse ɔ illum q occupauit rē alterius sine titulo. l. fi. C. vnde vi. ¶ Et adde etiam in ɔtum dixi. s. q denunciatio facta post ɔctum vr inducere malam fidē z impedire pscriptionē de iure canonico sicut qñ fit añ. bene facit qd no. glo. in. d. l. i. §. hoc tñmodo C. de vsuca. trans. z vt dixi vr procedere qñ per denunciationem qs deducit i noticiā rei aliene. tūc vr posse sustineri distinctio glo. quaz cōmuniter sequunt legiste i. l. pe. ff. de vsuca. pro empto. Nam si aliquis denūciat alteri añ ɔctū ne talem rē emat a titio qz sua est. i. ipsi⁹ denūciātis: ex q fit añ ɔctū z ab illo qui habet ius denunciādi si cā est vr a videt imputari illi qui spernit denunciationem z non inquirit de veritate. Et immo tunc in-

ducit malā fidē ɔtra eū si illa spe
ta pcedit ad ɔcrum. ⁊ ille videtur
verus intellectus.l.si fundū.C.de
rei vēdi.quē sequit ibi Cy.⁊ bar.
in.d.l.non solū.§.morte.ff.de no.
ope.nun.in materia protestatiōis
in secunda specie protestatiōis qn
fit ptestatio ad aliud fiat ⁊ sb mē
bro vt fiat quod alias erat licitum
Sed vbi fit post contractum iam
factū:tunc vr q nō teneat sibi cre
dere ex q iam processerat ad con
tractum.⁊ ideo nisi aliter deducat
in vex sensū rei aliene: ex sola de
nunciatione tali:q dicat ipm em
ptorem sciuisse rem que est sua ip
sius denunciantis non induceret
mala fides:⁊ sic pōt intelligi ⁊ sal
uari gl.in.d.l.penul.ff.pro empto
re.Et p hoc sit expedita materia
secunde glo.Et adde inquātū teri
gl.§.de prescrip.libertatis vrbane
seruitutis. potes dicere q etiā in
illa presumit bona fides.ex eo q p
scriptio iuris est p prescribente cū
quelibz res presumat libera.vt.§.
tactum est:⁊ pbat in.l.altius.C.d
serui.⁊ sic eadem est ratio in pscri
ptione libertatis seruitutis vrba
ne:q est in pscriptiōe libertatis ser
tutis rustice.Et ideo q ad hoc vi
det respecu bone fidei presumēde
vtrobiq idem eē dicēdum ex quo
vtrobiq est eadem ratio. arg.l.il
lud.ff.ad.l.aqui.⁊.§.d translatio.
prela.c.ij.de constitu. translato.lz
q ad alia sit differentia inter pscri
ptionez libertatis seruitutis vrba
ne a prescriptione libertatis serui
tutis rustice:q pma non prescribi
tur nisi interueniēte aliq pacto p
scribētis.l.hec aūt iura.ff.d serui.
vrba.predio.Secus in.l.sequit.§.
si vestra.ff.de vsufru. Itē pma non
pcedit sine bona fide. Secus i se
cūda que procedit etiam bona fi
de deficiēte fm leges vt.d.§.si vra
⁊ nō.in.l.fi.ff.quēad.fui.ami.⁊ fa
cit qd not.in.d.l.hec aūt.⁊ in.d.§.
si vra. ¶ Uenio ad glo. penul.pro
cui recitatiōe oppono.⁊ vr q pre
scriptio.xxx.vel.xl.an. pcedat cū
mala fide per ea q habent in.l. sic
de prescrip.xxx.an. ⁊ non vr papa
potuisse derogare illi.l.⁊ iuri loco
rum saltem in terris iperij p.c.cūz
q si.sint le.⁊.§.de in di.c.nouit gl.
hic vr velle q illa.l.hodie sit corre
cta p hoc.c. ⁊ ɔtingat ratione pcti
cui occasiōe papa potuit statue
re sup dicta pscriptiōe:⁊ illā tollē
q ois cā rōe pcti saltim indirecte
pertinet ad ecclām ⁊ fm hoc ois
iura ciuilia in quātū approbāt p
scptionē cū mala fide hodie erunt
correcta p istū.c. Scdm hūc itelle
ctū vba illa in textu ibi tā canoni
ca q ciuilis:dz exponi.i.siue indu
cta sit de iure canonico siue de iu
re ciuili.Sed aduerte q vt tangit
glo.nō vr q intētio pape fuerit q
voluerit pniudicare legib l suo fo
ro cōtentioso:sz potius voluisse q
id qd hic dr pcedit de iure diuino
⁊ i foro penitentiali: q laicus talē
rē sine pctō detinere nō pt.xiiij.q.
vi.c.i.Et ad istū tex.fm hūc itelle
ctū pōt rūderi fm glo.vt exponat
dū dicit tā canonica q ciuilis.i.si
ue sit de re spūali/siue tpali indu
cta:tñ a iure canonico .nō aūt dz i
telligi qm istū itellectū q velit ex
toto corrigere leges loquētes de
pscd.in suo foro.Finaliter gl.iz d
mū itellectū q fuit Joh.an.vz q p
corrigant dicte leges: lz leges pdi
cta rōe habuerit bonū respectum
Nā ius ciuile ɔsiderauit negligē
tiā nō petētis.sz canonicū ɔsidera
uit pctm pscribētis/qd nō excusat

negligẽtia nõ petẽtis. Et idõ merito hic fuit statutũ q nulla valeat pscptio canonica vel ciuilis q sine pctõ mortali seruari nõ pt. et idõ in hoc potius standũ canoni q legi. et per ɔñs nõ excusat rõe legis ciuilis quã voluit cõciliũ vel papa vna cũ ɔcilio p hoc. c. corrigere ppter piculuz aiarũ. dicit tñ glo. q hoc nõ seruat in foro sclari. et allegat ad pdicta similia de vsuris. q qũuis olim eẽnt pmisse p leges: tñ hodie oĩno nõ tenẽt et sunt illicite. j. de vsuris. qr in oib9. cuz ibi notatis et hoc vsq adver. et hec ɔstitutio circa fi. glo. Et p pdicta posset rñderi q. l. ciuilis q dz etiã esse rõnabilis. ij. di. c. lex. et. iiij. di. c. erit aũt lex. approbauit pscriptiõez cũ mala fide. Nã põt rñderi q lex ciuilis habuit respectũ solum ad fauorẽ publicũ ɔseruandũ. Et idõ qr in publico videbat eẽ vtile negligẽtiã puniri: voluit admittere pscriptionẽ i odiũ negligentis. Facit qd hr. s. c. vigilãti. ne rerũ dñia eẽnt i icerto. et vt tolleret materia litib9. facit qd hr in. l. i. ff. de vsuca. et qd no. Joh. an. in regula possessor in mercurialib9. Sz lex canonica non tm curauit de fauore publico q de aia. et idõ cũ pctõ noluit pmittere pscptionẽ. Nec pctm excusat negligẽtiã nõ petẽtis: vt est dictũ. et idõ reprobauit pscptionẽ cũ mala fide rõe pcti. et dz seruari etiã i foro seculari. et etiã in terris iperij qr in materia pcti lex succũbit canoni. vt h innuit tex. et gl. et tz ẽt gl. in regula possessor. ¶ Uñ possent iudices seculares cogi p censurã ecclesiasticã ad seruãdũ in hoc ius canonicũ inquãtũ eẽt expediẽs. per ea q habent in. c. ij. e. ti. in. vi. et de iureiur. c. lz. e. lib. lz vt dicit glo. in aliquibus locis de facto admittatur prescriptio cum mala fide in foro seculari. pcipue qñ pcedit a statuto loci: tñ de iure seruari nõ dz. Et sup hoc etiã adiri posset iudex ecclesiasticus vt faceret seruari ius canonicuz et illud. c. ẽt in foro sclari non ob. l. statutaria. Et aduerte qr pdicta pcedũt i pscptiõibus in quibus iteruenit possessio vel qsi. lz Inno. in. c. cura circa fi. de iure pa. videat velle dicere an allegans pscriptionẽ fundat se ex possessione et tũc pcedat qd hic dicitur. an vero ex negligẽtia nõ petẽtis. et tũc nõ habeat locũ qd hic dicit. Sed eius opi: non videtur bona per hũc tex. q simpliciter reprobat prescriptionẽ cum mala fide. Et ideo videt q qualicũq cã prescribens vellet se fundare/non dz audiri. cũ talis pscriptio nõ sit absq peccato per hunc tex. et facit qd dixi sup gl. ij. s. c. cura. vbi aũt in pscriptiõe nõ reqrit possessio vl quasi: sz pcedit ex mera negligentia nõ petẽtis vt cõtingit in pscriptiõe libertatis seruitutis rustice et ita in pscriptiõe libertatis actionis psonalis: tũc an pcedat ẽt hodie nõ ob. dispositõe hui9 capituli est magis dubiũ. qr hoc cãu nõ pcedit pscriptio ex terminis residẽtib9 in psona ei9 ɔ quẽ pscribitur. vt qñ ex mera negligẽtia pcedat pscriptio. So. videt q tunc talis prescriptio pcedat etiã cũ mala fide: qr videtur principaliter procedere ex eo qr ex negligẽtia sua pdit prescribẽs ius qd habebat. nõ aũt ex eo qr pncipaliter cẽsetur ex acquisitione ipsius prescribentis et ideo vt dixi videtur q hoc casu non habeat locum istud capitulũ Et hoc videt esse de mente Inno.

in preallegato.c.cura. circa fi.de
iure pa.⁊ illã ptẽ ẽt tenuit Bar.in
l.sequit.§.si vestra.ff.de vsuca.et
l.fi.ff. quẽadmo.fui.am.nã ꝯclu-
dit in pall.§.si vestra.ꝙ.c. posses-
sor de re.iur.in.vi.et silr hoc non
hꝫ locũ in debitore ꝑscribẽte ꝯ cre
ditorẽ ⁊ ꝯ actionẽ ꝑsonalẽ.mouet
qꝛ illa prescriptio non causatur a
possessione:sed mera negligentia
nõ petẽtis.l.omẽs.⁊.l.sicut.C.de
ꝑscrip.xxx.an.⁊ iõ nõ hꝫ locum.c.
possessor.qꝛ vt pꝫ ex ṽbis dicti.c.
loqtur in ꝑscriptiõe que ꝓcedit a
possessiõe.pꝫ qꝛ dicit possessor.⁊ fi
naliter nõ hꝫ locũ istud.c.fm eum
ex eo qꝛ loqtur de ꝑscriptiõe rerũ
pꝫ duꝫ dicit in fi.rei habeat ⁊c. Et
sic vr loq̃ in ꝑscriptiõe q̃ ꝓcedit de
possessione.nõ aũt de ꝑscriptione
actiõis ꝑsonalis. Et ꝑ hoc infert
ꝙ si statuto cauetur ꝙ si creditor
nõ petat debitũ.i.x. annos cadat
ab omni iure suo ꝙ tale statutum
vꝫ.⁊ qꝛ tũc tollitur ciuilis obliga
tio ⁊ etiã naturalis.per ea que ha
bentur in.l.si q̃s postq̃.ff.de fide
iusso.⁊ ꝑ euꝫ l.l.fi.rem ra.ha. dicit
etiã ꝙ tunc tut⁹ erit debitor nedũ
in foro ciuili:sꝫ in foro eccl'iastico.
secus aũt dicit si statutũ dicit ꝙ si
creditor non petierit debitũ infra
decẽniũ nõ audiatur.qꝛ tunc solũ
causat quedã exceptio ⁊ excludit
ciuilis;nõ aũt tollit naturalis. fa
cit qd̃ hr in.l.i.ff.ad velleia.⁊ ideo
tũc illa naturalis per viã denũcia
tiõis euãgelice poterit deduci ad
forꝫ eccl'iasticũ.ꝑ id qd̃ no. Inno.
⁊ Io.an.in.c.nouit.s.de iudi.⁊ ẽt
Bar.l.e.euagã.ad repmẽda.in ṽbo
denũciatõem.⁊ hoc dt sub dubio
forte in preallega.§.si vrã.submit
tẽdo se determinatiõi scẽ matris
ecclesie ⁊ theologoꝝ.Ipe tñ videt

tenuisse dictã opi.in.d.l.fi.ff.quẽ
modũ serui.ami. Sed ꝯtrariũ in ipe
videt firmasse in.l.oẽs ppli.in.iij.
q.principali.ff.de iusti.⁊ iure. vbi
expresse decidit ꝙ statutũ de quo
s.non valet qñ dicit ꝙ si creditor
nõ petierit īfra decẽniũ cadit a iu
re suo:qꝛ tale statutũ nutriret pec
catũ.⁊ iõ non valet ꝑ istũ tex.⁊ sic
Bar.in hoc ar.videt sibi ꝯtrarius.
Ang.in.d.§.si vestra.dixit ꝙ Bar.
bñ fecit se submittere determina-
tioni eccl'ie vel theologorũ ex eo
qꝛ canoniste scd̃m euꝫ:et similiter
theologi determinãt ꝯtrariũ.⁊ di
cit ꝙ fuit q̃stio disputata quã po
suit Ioh an.in mercurialib⁹. s.d.
c.possessor. Sed certe ibi Ioh.an.
no dicit expsse aliquid de prescri-
ptione actiõis ꝑsonalis.sꝫ simpli
citer dicit ꝙ iura ciuilia que dicũt
possessorẽ male fidei posse prescri-
bere sunt correcta ꝑ ius canonicũ
Sed bñ est verũ ꝙ ipe Ioh.an.in
c.ij.de exceptio.li.vi. hoc expresse
tangit:⁊ ibi cõcludit disputatum
fuisse ꝙ tale statutũ nõ iuuat de-
bitorẽ nec valet.et ibi idẽ tenebat
do.pe.de anch.⁊ pl⁹ dicit Ang.ꝙ
nõ credit Bar.veꝝ dixisse ẽt de iu
re ciuili ex eo qꝛ decretal' possessor
male fidei emanauit solũ rõne tol
lẽdi pctm̃.silr ⁊ hoc.c. Cõstat aũt
scd̃m eũ ⁊ fm legẽ peccare ⁊ i pec-
cato nutriri illũ q̃ se tuetur aliquo
presidio ꝑscriptiõis:eo ꝙ habuit
malã fidẽ:tex.est singularis scd̃m
eũ in aut.vt ce.ro.§.habeat itaqꝫ
col.ij.⁊ ꝑ illũ tex.dicit se defendis-
se multa arbitramẽta. Nam mul-
totiẽs arbitratores qui habẽt po
testatẽ ꝓnunciandi fm veritatẽ ⁊
equitatẽ condẽnant reiecta exce-
ptione ꝑscriptiõis reũ conuentũ
ad restitutionẽ possessiõis ve de-

biti. deinde petitur p condẽnatum re duci laudum ad arbitriũ boni viri. Nã dicit tale laudũ seu arbitramentũ non iniquũ esse si de mala fide pscribẽtis possit doceri p istũ tex. & prealleg. c. possessor. alias esset secus cũ prescriptio tã de iure ciuili q̃ canonico sit inducta et probata qñ est cũ bona fide: vt ptz in ti. de pscrip. posito in iure ciuili et in iure canonico Sz aduerte quia tex. in. d. auẽ. vt eccl. ro. vr̃ potius facere ctra Ang. Nã ibi dicit q̃ ecclesia romana habuit puilegiũ q̃ nõ possit q̃s se tuerri ctra eã aliquo presidio prescriptiõis nisi sit pscriptio cẽtũ annoꝝ ctra eccliam. facit cõtra eũ inquãtũ vult tex. ibi l aliis esse secus q̃ in ecclia romana. cũ ius singulare & puilegiũ nõ trahat ad alias. J. de pui. ca. sane. et. ff. de legi. ius singulare. et sic dicit approbare in aliis pscriptionibus cũ mala fide. Jdeo ꝯstanti potes tenere q̃ de iure ciuili ille tex. nõ reprobat opi. Bar. et potissime q: tex. ille loqtur in ignorante. patz maxime in iplicatiua etiã ibi posita dũ littera dicit ne cũctis peccãdi loc⁹ & sciẽtibus relinquat et tñ ibi appellat iniquũ presidiũ prescriptiõis indifferẽter etiã respectu ignorãtis. Sz forte Ang. voluit dicere q̃ p illũ tex. ꝓbaẽ etiã de iure ciuili q̃ ille q̃ vtiẽ presidio prescriptiõis et hñuit malãfidẽ scz scientiã/ dr̃ peccare. q̃ꝗ̃ lex ciuilis nõ attẽdat tale pcm̃ aliis p sonis q̃ ecclia romana. nec etiam ecclia romana respectu prescptionis cẽtũ annoꝝ: q: lex ciuilis q̃ rẽdit in finẽ cõseruatiõis societatis humane prepõderauit bonum publicũ quod orĩẽ ex prescriptiõe vt sit finis litiũ & vt dominia nõ sint in incerto. l. i. ff. de vsuc. ppẽ qð cõseruatur ciuilis societas humane cõditionis. et ꝑposuit predicta peccata prescribentis quia tollere pctm̃ in prescribẽte ẽ solũ rectificare ꝯscientiã hois. non aũt ratificare actũ exteriorẽ cordis sed solum in finẽ cõseruande societatis ciuilis: prout plene seqtur Jo. an. l. d. regula possessor. in. iij. ar. Et ideo fortevoluit Ang. dicere ex quo lex ciuilis dicit talẽ peccare: lz nõ simpliciẽ illo respectu ꝓhibeat pscriptionẽ: tñ ex q̃ est materia pcti/ꝓualere dz ius canonicũ iure ciuili iuxta no. p glo. in d. regula possessor. merito p illũ tex. in ꝑalle. auẽ. vt ec. ro. videẽ posse dici iũctis no. p glo. l. d. regula possessor. q̃ opi. Bar. nõ procedit. Jpse aũt Ange. in repe. l. i. C. de iudi. ad fi. idem tenuit. s. q̃ opi. Bart. non procedat. Moneẽ ibi q: lz. c. possessor videatur loq̃ in prescriptiõe que ꝓcedit ex possessiõe: tñ. c. istud indistincte hic loqtur in quolz mala fide prescribẽte. Nã alias fm eũ illud. c. fuisset supfluũ. q: p alia iura isti⁹ tituli et maxie p illud. c. vigilãti. J. erat ꝓuisum de pscriptiõe q̃ ꝓcedebat cũ mala fide. Sz certe huic rõni posset rñderi q̃ istud. c. nõ fuit supfluũ: q: lz in dicto ꝯcordaret cũ aliis capl'is tñ satis ẽ q̃ addit hic rõnem q̃ nõ erat posita in aliis capitl'is p ea q̃ habenẽ in. l. iij. §. si q̃d tñ. C. de vete. iu. enu. et in. l. si q̃s pouis. C. de scdis nup. et p no. p Jo. an. s. in ꝓhemio gregoriano Ex q̃b⁹ ptz q̃ nõ est absonũ repetere ad dictũ dũmõ aliq̃d addaẽ. ¶ Preterea nõ videẽ tolli rõ Bart. quã. s. tetigit. Bal. in. l. i. C. de fui. tenet silr et ꝯ opi. Bar. ex eo q: negligẽtia nõ petẽtis nõ purgat ma

ui ꝯscientiã prescribẽtis. et sic dicit etiã cõtra Bar.tenere cõiter canonistas. et plus ibi in effectu non dicit quo ad hũc articulũ. Ipse tñ Bal.i.q.sua que incipit: Statuto cauet ꝙ fenerator. videt in effectu istud limitare. videlꝫ ꝙ statutum permittẽs ꝑscriptionẽ cũ mala fide non valeat nisi fiat ex causa. vt qr fiat ꝯtra ꝑsonã odiosam et contra quã ius presumit vt cõtra feneratorẽ. et iõ etiã decidit ꝙ statutũ disponẽs ꝙ fenerator post quinquenniũ nõ audiat etiã sup sorte valet et tenet. Et illud etiã sequebat dñs meus dñs Pe. de ancha. in repe. regl'e possessor: circa fi. de reg. iu. in. vi. Cõtra istud tñ facit qr licet fenerator peccet fenerãdo vel mutuãdo sub vsuris: tñ debitorẽ sortẽ vult retinere et non soluit vsuras ascẽdentes ad quãtitatẽ sortis videt peccare. Nõ aũt dꝫ quis in seipm pctm ꝯmittere vt alterius pctm puniat per tex. et gl. in. c. nerui. xiiij. di. et sic videt tuta pdicta decisio etiã in feneratore. dñs meus do. an. in hoc. c. cõuenit ꝙ si agitur de prescriptiõe actiõis penalis tolerari põt ꝙ iuuet etiã scientẽ: qr in foro ꝯsciẽtie nõ tenetur quis ad penã: vt est text. singula. et notabilis iũcta gl. i. c. fraternitas xij. q. ij. Si aũt loquimur de prescriptiõe alterius actiõis tũc si debitor est ignorãs: vt qr forte fuit obligatus ex facto ꝓcuratoris nõ hñtis spãle mandatũ sꝫ gñale cũ libera. facit qđ habet i. l. ꝓcuratori tutoris l. ꝓcuratore cũ libera. ff. de ꝓcur. et .J. de ꝓcura. quis ad agẽdũ. li. vi. vel ẽ heres quis successit defuncto / et ignorat obligationẽ defũcti. facit. ff. de reg. iu. qui in alterius. et .J. de reg. iu. eũ qui li. vi. et qđ habet in. c. cura de iure pa. tũc ꝓcedit ꝑscriptio qr tũc est cũ bona fide et nõ cũ mala. Si aũt sciebat se debitorẽ tunc dicit ꝙ non ꝓcedit ꝑscriptio ꝑ hoc c. qr ex quo scit se debitorẽ non est ex bona fide sꝫ potius mala: si vult acqrere cõmodum liberationis ꝓpter solã negligentiã nõ petentis allegat tex. in prealleg. aut. vt ec. ro. et iõ reprobat opi. Bar. in. d. §. si vñ. inquantũ vult ꝙ valeat statutũ disponẽs ꝙ si creditor nõ petierit debitũ. J. dcẽniũ cadat a iure suo. et ꝙ virtute talis statuti ꝓcedat ꝑscriptio etiã cum mala fide. Plus etiã dicit hic dñs Ant. ꝙ ẽt qñ statutum dicit ꝙ si debitũ non petat infra. x. annos ꝙ nõ debeat audiri creditor ꝙ tale statutũ etiã non valet. nec debet seruari etiam in foro ciuili. Et iõ si ꝯuẽtus excipiat de ꝑscriptione virtute statuti poterit replicari ꝙ nõ debet iuuari ex tali statuto qđ nõ valet stãte dispositiõe canonica illi ꝯtra exquo nutrit pctm: et sic nõ dꝫ tale statutũ seruari etiã in foro ciuili per id qđ habet in c. ij. de excep. in. vi. vñ sm ea nõ erit necesse recurrere ad viã denũciatiõis euangelice. de quo dixit Bar. in. d. §. si viã. et superius recitaui. et ꝙ tale statutũ non valeat: etiã idẽ ipse Bar. tenuit. in. l. oẽs populi. in. iij. q. ꝑncipali. ff. de iusti. et iure. vt tãgit hic do. Ant. et supius dixi. Et sic patꝫ ꝙ i hoc art. Bar. sibiipsi fuit ꝯtrarius. Et ꝙ cõis opi. modernoꝝ est contra suã opi. vt ptꝫ ex predictis. Nam Jo. an. in. c. fi. de excep. in. vi. in nouella. tenet ꝯtra Bar. et sitr ibi. d. m. d. pe. similiter Ange. in. d. §. si viã. et in. l. i. C. de iudi. in repe. et similiter Bald. in. d. l. i. C. de serui. et etiã dñs Ant. in hoc. c. Et ita ẽt

als ego de facto cõsului. Sz attẽ=
de:qr dñs An. hic videt facere dif
ferẽtiã an a pncipio actio nascat
duratura cũ limitatiõe certi tpis
an nõ a pncipio originalr fuerit p
petua:sz postea lex decurtet seu li
mitet eius vitã. et hoc scdo casu sub
distinguit qr aut decurtat vitã acti
onis ipo iure:aut solum decurtat
ope exceptiõis & videt velle q ubi
a pncipio actio itroducit certi iu
ris & sit pẽalis q tũc pcedat pscri
ptio ẽt cũ mala fide. secus vt velle
qñ a pncipio erat ppetua & post=
ea fuit eius vita limitata. qr fm eũ
aliud est tollere iã datã:aliud ab ini
tio dare certo tpe limitatã. qr hoc
scdo casu nõ tollit lex actionẽ vl=
tra tpa. sed potius nõ dat. Et fm
predicta videret q ãtea actio fur=
ti penalis originaliter fuerit ppe=
tua. vt pz ex his q habent insti. de
ppe. & tẽp. acti. in pn. & postea fuit
limitata tpe p cõstitutiões codicis
vt ptz insti. in ti. de ppe. & tempo.
actio. & l. sicut. & l. oẽs. C. de pscri.
xxx. an. & in. l. i. C. de anna. excep. qr
tunc non procederet pscriptio. qd
nõ videt ver. qr etiã in sciẽte tunc
stat ratio quã. s. tenui videlz q in
foro cõscie nõ arctat qs ad penam
soluendã. vt ptz ex his q habẽtur
in. d. c. fraternitas. & id nõ puto
dictã distinctionẽ pcedere inquã
tum distinguit. a pncipio nascat
actio tpe limitata:an vero a pnci
cipio & originalit fuerit perpetua
sed postea fuit tpe limitata: sz bñ
vt posse tolerari distĩctio inter a=
ctionẽ penalẽ & nõ penalẽ. & in nõ
pẽali iter sciẽtẽ & ignorãtẽ. ¶ Itẽ
aduerte p clariori intelligẽtia hu
ius ar. q p opi. Bar. in. §. si viam
possunt plura allegari. pmo qr su
mus in materia correctoria & p cõtra

nõ videt cõcedẽda extẽsio per. l. precipim⁹. C. de ap. & de elec. cũ expedi
at. li. vi. & C. de testa. sancim⁹. & id
cũ. c. possessor. de reg. iur. in. vi. et
istud. c. veniãt ad correctionẽ iuris
ciuilis: & non videant loqui in pre
scriptione actionis personalis: p
ut deducit Bar. in. d. §. si viam. et
vt superius dixi. videtur: vt in il
la remoueat ius ciuile. Secundo
pro hoc facit auctoritas superio
ris q bz plenã ptãtez disponendi
de temporalibus. l. bene a zenone
& l. oẽs C. de qdriẽ. pscrip. & x. vii.
di. in. c. quo iure. Et ideo cũ ex cã
itroducat talẽ pscriptionẽ i odiũ
negligẽtis ppter bonũ publicũ
ne dñia rerũ sint in incerto: & vt li
tiũ sit finis. l. i. ff. de vsuca. vt q ta
lis prescribẽs quantũcũqz fuerit
sciẽs seu male fidei possit salua cõ
sciẽtia se defendere pscriptiõe fini
ta. Et hoc expresse tz Inno. i. c. cu
ra i gl. pe. de iure pa. vbi apte i ef
fectu hãc opi. Bar. nõ approbat.
facit qd no. p gl. & doc. i. l. fi. C. si cõtra
ius vel vtili. publi. & per Inno. &
de consti. q in ecclesiar. vbi patet
q ex cã põt papa vel imperator p
suã legã tollere ius alterius ipse
tamẽ Inno. cõtrariũ videt voluisse
in. c. quia plerique. de immu. eccle. i
glo. magna ver. itẽ qui tutus est.
¶ Aduerte tamẽ quia potest dici
q ibi loqtur Inno. de prescriptio
ne cũ mala fide q procedit ex pos
sessione: patet q per illam solũ q
ritur exceptio/nõ aũt dñiũ. vñ in
pscriptiõe actiõis psonalis videt
remouere dictum Inno. in. ca. cu
ra. et maxime per id quod subdit
d. c. quia plerique in gl. preallc. de
tuto exceptiõe macedoniani. Nã
dei q cũ filiusfa. hẽat dñiũ pecũie
mutuate penes de nichil possidet

alienū.⁊ iō cū actiōes sint de iure
ciuili.l.ij.§.deide ex his.⁊.§.oiuz
ff.de origine iuris.debet esse tut⁹
etiā in foro conscientie ex quo da
sibi exceptio contra actionē ab il
lo qui actionē iure introduxit.sic
igitur videtur dicendū in propo-
sito. Nam debitor nichil possidet
alienū.ergo dz posse in foro ꝯsciē-
tie se tueri siue a iure ciuili i odiū
negligētis sibi tribuat exceptio.
Nā nō videt interim peccare de-
bitor ex quo nihil possidet alienū
si ab eo nō petit debitū.⁊ sic vide
tur suꝑuenire exceptio ipō nō exi
stēte in dctō lz se sciat debitorē:et
sic videt ꝙ ꝓcedat p̄scriptio. Itez
ꝓ opi. Bar.facit fz aut. qꝛ hoc ca
su p̄scribēs immediate nō querit
ex se/sed acq̄rit.ideo qꝛ ille contra
quē p̄scribit ꝑdit iō tūc ꝙ possit
prescribere.al's videt ꝙ ꝓsequat
inconueniens videlicet ꝙ non lici
te quis tenet rem alienaz seu que
fuit aliena quaz dominus habuis
set pro derelicto.contra illud qđ
habet ff.de vsuca.pro derelicto ꝑ
totū. Itē qꝛ ꝓ hoc facit ꝙ omnes
actiones hodie sunt tēporales.l.
sicut.⁊.l.omēs.C.de prescrip. xxx.
an.⁊.l.v.C.de an.excep.⁊.l.i.C.de
consti.pec. Sed si tenem⁹ contra
opi.bar.tūc de iure canōico erūt
oēs actiōes ꝑpetue videt incon-
gruum. In contrariū seu contra
opi Bar.facisit etiā plura.primo
qꝛ licet simus in materia correcto
ria:tñ sumus in materia euitandi
perīli.⁊ sic vbi agit de fauore aīa
rum videt ꝙ verba late debēt itel
ligi ꝑ id qđ no.ꝑ gl.⁊ Bar.eant.C.
si aduer.ven.vbi Bart.expresse di-
cit:quia illa aut. est fauorabilis
anime vt euitetur perim̄ ꝑ iuriij de
bēt verba eius late intelligi. qꝛ lz
corrigat.l.f.ibi positā.vñ qꝛ ibi di
citur de cōtractib⁹ trahit etiā ad
cōtractus que nō sunt vltro citro
ꝗ obligatorij.q̄ tū ꝓprie nō dicū
tur cōtract⁹:vt in tex.cū glo. in.l.
labeo.⁊ in.§. cōtractū.ff.de verb.
signi.⁊ ibi etiā per Bar.vnde tra
hitur,illa auten.etiā ad ꝯtractum
donationis:lz nō sit vltro citroꝗ
obligatoria.vt ibi tāgit gl.⁊ bar.
Et ideo licet regula possessor ma
lefidei loquat in possessore/tñ vi-
detur trahēda ad debitorē. Nā ⁊
debitor dr̄ late possidere debitum
iuris vt est tex. in.l.fi.ff. de peti.
here.⁊ facit.l.ꝙ si in diē.§.iulian⁹
eo.ti.⁊ quod no.glo.in.l.i.eo.titu
lo. Itē istđ.c.loq̄tur in eo q̄ habz
ꝯscientiā rei aliene.lz late sumpto
vocabulo dr̄ etiā res aliena q̄ est
alteri debita.⁊ in eo q̄ est michi
debitor vt est tex.cū glo.in.l.si me
⁊ titiū.ff.si certū petatur.in.c.q̄d
dicaz.xiiij.q.iiij.vbi creditor hñs
vsurā dicitur possidere alienū. et
tamen ꝯstat ꝙ est dñs pecunie tra
dite ꝓ vsura.sz sit alteri debita ⁊
veniat alteri restituenda. facit.c.
si q̄d inuenisti.e.causa.c.v. Et per
ꝯñs satis videt posse dici ꝙ hoc.c.
cōprehēdit casuz nr̄m. ¶ Preter-
ea verbū rei hic positū est gñale.
l.i.ff.si cer.pe.⁊ sic videt cōp̄hēde-
re etiā actionē.facit qđ habet in-
sti.de re.cor.⁊ incor.ꝑ totū vñ de-
bitor q̄ scit actionē ꝯtra se cōpete
re ⁊ actionē esse alterius:pōt dici
habere ꝯsciētiā rei aliene late sū-
pto vocabulo. Et pro ista parte
etiā facit ꝙ vbi exprimit rō in le-
ge corrigēte trahatur etiaz ad ca-
sum q̄ pōt cōprehendi sublata si
gnificatione si rō vendicat sibi lo
cū vt est gl.singlaris iūcto tex. in
c.i.de elec.in ver.eligatur.et dixit

plene in l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. ibi plene examinaui materiã extẽsionis. Et idõ videt̃ q per dictũ. c. possessor male fidei. et per hoc. c. etiã in prescriptõe actionis personalis corrigatur ius ciuile. ¶ Aduertendũ tñ q poterit cõsiderare duos casus. Nã aut debitor fuit interpellatus ab hõie vel a iure/ aut nõ fuit interpellat⁹. Primo casu qñ fuit interpellat⁹ ⁊ non soluit cũ posset: q2 erat in mala fide et in peccato non satisfaciẽdo ⁊ tũc secure videtur tenẽda hec secũda pars ɔtra opi. Bart. et sic q nõ possit ꝓcedere ꝑscriptio in casu isto. Aut non soluit: q2 non põt ⁊ tũc dicendũ vt statim dicetur secũdo casu qñ non fuit interpellatus: in quo scdo casu videtur posse dici. q aut nõ soluit: q2 intendebat dilatare ⁊ differre solutionem etiã si peccaret/ et ita vr̃ hr̃e intentionẽ corruptã/ ⁊ esse in pctõ. ⁊ idõ non videtur posse ꝑscribere. Aut non soluit: q2 non põt vel q2 nõ interpellatus/ solueret tñ si inpellaret̃: ⁊ tunc non vr̃ ista ꝓma facie esse in pctõ. ideo videtur posse dici q hoc casu ꝓcedit prescriptio. tamẽ forte cõtrariũ est verius ex quo scit se debitorẽ: ⁊ sic sentiunt moderni cõmuniter. Nam ex quo sentit se debitorẽ: et vult acceptare cõmodum liberationis ex tempore/ videt̃ non posse sine peccato q2 non videtur iustum q propter negligẽtiam nõ petentis ipse talẽ exceptionẽ acquirat considerato q sibi ꝓfuit talis negligentia. q2 interim habuit cõmoditatẽ pecunie debite. nec videtur esse iustũ q ex illa negligẽtia ex qua cõmodũ ꝑcepit velit exceptionẽ acquirere considerando bonã fidem et conscientiã. arg. l. cũ in fundo. §. q si mulier. ff. de iu. do. hoc ius ciuile non cõsiderauit cõscientiam. Et pro hac parte bene facit text. in. d. auth. vt ec. ro. vbi expsse innuit talẽ scientẽ se debitorẽ volẽtem se defendere exceptiõe prescriptionis peccare. loquitur eñ ibi et de prescriptione cõtra actionẽ personalẽ: vt ibi p3 in ver. marie in his in quib⁹ lesionẽ sustinuerit: dum subdit vel qd debeatur: ⁊ dictis glosellis ibi positis. Et hanc partem credo veriorẽ per rõnes superius allegatas. Et p supascripta satis põt patere respõsio ad ratiões factas in oppositũ: q2 cũ hic sim⁹ in materia correctoria q2 tñ sum⁹ in materia peccati ⁊ vbi agitur de fauore aie verba debẽt late sumi et potissime cũ ratio sit expressa i cõstitutiõe. Itẽ non videtur esse iusta causa ꝯm bonã fidem et conscientiã tribuendi exceptionẽ scienti se debitorẽ ꝓpter merã negligentiã nõ petẽtis. immo potius esset nutrire peccatum. tex. in. d. auth. vt eccle. ro. ideo nõ põt per cõstitutionẽ hoc induci. vt p3 in hoc text. Et per hoc põt dici q cessat ratio Inno. l. c. cura. de iure pa. et quod no. etiã in. c. que in ecclesiarum. vnde etiã dicebat dñs An. hic q quẽadmodum lex artat creditorẽ ad petendũ si vult cõsequi suũ debitũ: ita deus artat debitorẽ ad satisfaciendũ: ⁊ ideo nõ videt̃ absq peccato posse prescribere. alle. qd habet̃ in. d. auth. vt ec. ro. vñ in hoc articulo in effectu videt̃ tenenda conclusio quã. s. dixi. q2 aut loquimur in actione penali: aut in alia et si in alia: aut debitor sciuit/ aut ignorauit. Et p his q. s. dixi bene facit q2 si inchoata prescriptiõe sm

pueniat emptori scientia rei aliene et sic mala fides per id qd habet in.l.bonefidei.ff.de verb.sig.C.de furtis.l.l.apud antiqs.et facit qd no.s.c.si diligenti.in gl.pe.prescribit:vt patz in.d. regula possessor. fm vnam lecturam.et tn no peccat no restituendo re vt sibi euincat iudici aliter:vt sic pseruet sibi ius euicta re.iuxta ea q habetur in.l.at q natura.§.cu me absente.ff.de nego. gest.ita eode modo dicendu vr.q lz debitor q scit se debitore licet no peccet si no soluit qn no est interpel latus parat solvere si interpella retur/tn ex quo scit se debitore et sic quodamodo hz psciam rei alie ne salte late sumpto vocabulo: vt s.dixi:vr q no prescribat. ¶ Nec ob.his q.s.dixi id qd supius allegaui videlz q legislator debet; pos se tollere actione qua ipse legisla tor introduxit:cu actioes sint de iu re ciuili.l.ij.ff.de ori.iu.et eius est tollere cuius est iducere.j.de; reg. iu.c.i.Et facit qd no.Inno.et Jo. an.de cost.q in ecclesiaz.et sic vi det q debitor dz esse tutus q veru hz dnium rei aliene cum fuerit in eu translatu.Nam pot respoderi q legislator possit tollere actione cu fuerit ab eo introducta.vt dixi s.tn non pot tollere quomin iusti cia ministretur.tn illud fit fm eqtatez et rone naturale et saluaba tur salte manu regia ante aliquaz introductione actois:vt ptz in.d. l.ij.§.post origine.ff.de orig.iur.et hoc et voluit Inn.et Copo.et Jo. an.post eos.in.d.c.q in ecclesiaru. Et fuit etia dictu Baldo.de suza. vt refert Cy.in.l.fi.ad fi.C.si contra ius vel vti.pub.et io si petatur per creditore sibi iusticiam ministrari dz sibi ministrari non obsta te statuto qn debitor fuit Nec ob. quod no.Inno.in.d.ca.q plerics. de filio famil.tuto exceptioe mace doniani que dicit no posse effectu aliter couenir q no possidet alie nu/tame traslatum fuerit in eum dnium pecunie mutuate.et aucto ritate superioris se tuetur per ex ceptione.q potest respoderi q id ibi cotingit q no iteruenit ibi sim plex negligetia creditoris sed potius delictu eius psumptu q pres sumebat p induceret filiu ad occi dendu patrem vt posset restituere pecunia mutuata.l.i.et qd ibi no. ff.ad mace.Facit qd no.Bar.in ex trauag.ad repmeda.in ver.denun ciatione.et Bal.in auk.ad hoc.C. de vsuris.et io no fuit equu filium fa.teneri ad restitutione.forte tn posset dici q teneret ad erogadu paupibus p ea q no.Inno.in si.in d.c.q plerics.de recipiete salariu vltra debitu.Ite etia non ob.s.dictis id qd habet l.d.auk.vt ec.ro. vbi vr lra innuere q in ignorante dicatur esse improbitas vel iniqtas si velit vti prescriptioe.q illd debet intelligi quo ad ignorantez scz pla facie vt ibi etia innuit glo. ex eo videlicet q talis prescriptio videtur ptra negligentia et equitate naturale que hz q qs non lo cupleret cu aliena iactura.faciat. l.na hoc natura.ff.de pdi.indebi. tn in rei veritate non est censenda improba.nec cu peto ignorante p pter bona fidem.et pter bonum publicu.de quo in.l.i.ff.de vsuca. et p id etia q d ibi dixi post Ja.de ar.et Bar.et p id etia qd no.Jok. an.in regula possessor in mercur. in.ij.et.vi.arti. ¶ Et p predicta et patere possit decisio qonis si testator madat executoribus dari in te

stamento per eũ q satisfacit credi torib' suis an poterũt satisfacere illis ɔtra quos erat prescriptum:' nã, vr q poterũt et debebunt satis facere illis ɔtra quos ꝑscripserat testator cũ mala fide:sec' si cũ bo na.in.d.ti.de ppe. acti.et.in.l.i.C. de anna.excepti. q: tũc nõ ꝓcede ret prescriptio in sciẽte. qđ non vr verũ.q: etiã tũc stat rõ quã.s.teti gl.videlꝫ q in foro ɔscie non artat quis ad penã soluendaꝫ. vt pꝫ ex hisq̃ habẽtur in.d.c.fraternitas. et idẽ puto dictã distictionẽ proce dere inquantũ distinguit an a pri cipio nascatur actio tpe limitata: an non e pncipio:ꝛ originalr fue rit ppetua :sꝫ postea fuerit tpe li mitata:sꝫ bene videt tolerari pos se distinctio inter actionẽ penalẽ et nõ penalẽ/inter scientẽ et igno rantẽ.vt pꝫ p supradicta. Et hoc etiã tenuit Bal.in disput.q̃ incipit Statuto cauet. Et fm pdicta dꝫ intelligi ꝛ limitari qđ tꝫ Bar.in.l. quib' dieb'.§.olbus.ff.de condi. et demon. vbi etiã dixit. et in.l.is cui.§.Flauius.ff.de so.ꝛ in.l.lega uit.ff.de lib.lega. Nec etiã ob.pre dictis rõ quã tetigit dñs An.q in actiõe ꝑsonali prescribẽs non im mediate q̃rit ex se sed ex eo quia is cõtra quẽ prescribit pdit propter eius negligentiã: et sic dꝫ prescri bere: q: al's seq̃retur q non licite quis teneret rẽ alienã habitã pro derelicto . Nã põt respõderi q nõ valet ɔña nec est eadem rõ.q: vbi res est habita pro derelicto in nul lius bonis est.vñ tunc occupanti conceditur. Facit qđ habet in.l.i.et ij.ff.pro derelic.et insti. de rerũ di ui.§.pe.et fi.et sic tunc nõ dicit oc cupare rẽ alienã . secus aũt in ca su proposito.vt pꝫ ex superius di

ctis.ꝛc.Et nõ ob.q actio ꝑsonalis erit ppetua hoc casu q: illud non videtur absurdũ donec durat ma la fides rõne peccati euitandi per istũ tex. ¶ Quid aũt si statutũ di cat q si debitũ nõ petat.x. decẽniũ presumat ɔtractus ficticius et si mulatus . et ex eo agi non possit:' Bar.in.l. oẽs populi.in.iij.q.p:in cipali vr velle q valeat tũc tale sta tutũ q: vr tũc excludere cãm pctĩ Sꝫ Ray.in repe.illi'.l.vr velle op positũ ex eo q: illud statutũ vr eẽ in fraudẽ legis canonice/et vt per viã indirectã nutriat pctm.ꝛ ideo nõ debeat valere per.l.ɔtra.l.et.l. fraus.ff.de legi. Et bene facit etiã qđ habet in.l.seius et augeri'.ff. ad.l.falcidiã.et illud videt eẽ veri us:nisi aliter videatur docere de simulatione. Nam alias defendi posset dispositio huius.c.et regu le possessor male fidei. Itẽ aduer te qđ dixit An. in.d.repe.l.i.C.de iudi.q in foro ɔscie non possit q̃s se tueri ꝑscriptione statuti.tñ fm eũ in foro ɔtẽtioso ciuili et ecclia stico tenebat statutũ disponẽs q creditor cadat a iure suo si non pe tat.x.ãnos:ex eo q: ius ciuile pt impedire naturalẽ obligationem l.si non sortẽ in pri.cũ ibi no.ff.de ɔdi.idebi.et.l.cũ lex.ff. de fideius. Itẽ pt trãsferre obligationẽ natu ralẽ in alium.l.ij.C. ad.l.iul. de vi pu.ꝛ in toto ti. de bonis dãna.C. et.ff. Itẽ posset extiguere illud qđ est de iure gẽtiũ vt libertatẽ.l.ꝛ in seruoꝝ.ff.de statu ho.et.l.ex hoc iure.ff.de iusticia et iure. et ideo videt q statutũ possit extinguere ꝛ ciuilẽ ꝛ naturalẽ obligationẽ in hoc casu et debebit hoc valere in vtroq foro tã ciuili q̃ ecclѥastico fm eũ. Sꝫ certe nõ credo eũ bene

dixisse in debitore sciēte tale statu tū qꝛ non hꝫ in se iustam cām. ideo nutriet pctm̄: vt pꝫ ex supradictis idō non vr̄ valere respectu scientis Nā nō valet ꝯstitutio vel statutū aut lex si p illā auferatur ius alterius absqꝫ iusta cā: vt no. Inno. in d.c. qꝛ pleriqꝫ. ad fi. ꝛ no. p Bar. in l. consti. ffor. et bene facit etiā qđ habetur. iiij. di. erit aūt lex. et hoc etiam aperte tenuit Bal. in dicta aut. ad hoc. C. de vsu. vbi ēt plus dixit ꝙ etiā si expresse statutū tollat naturalē/ꝙ tale statutū nō valebit: qꝛ nō possit tollere naturalē iusticiā ꝛ veritatē. arg. eorum que habētur in. l. i. et. ij. ff. de vsufr. earum re. que vsu consu. et. l. eas. ff. de capi. diminu. vbi autē expresse statutū non tollit naturalem. tūc ſm Bal. nō tollere p prescriptionē ipsa naturalis. facit qđ. J. dicā. ¶ Tāgit etiā Ang. in. l. i. de iudi. an sciēs semp dicat hr̄e malā fidem. et dicit ꝙ nō. ¶ Nā interdū sciens nō dicet habere malam fidem: vt qn̄ legis auctoritate rē apprehendit. exēplum ptꝫ in. c. i. ꝫ. e. et in. l. gn̄alr̄. ff. de nox. Ideo dicit ꝙ tūc etiā de iure canonico ꝓcederet ꝑscriptio. et satis credo respectu dicti. c. i. ꝫ. e. qꝛ loqͣtur de rebꝰ ecclesiasticis trāsferēdis de vna ꝑsona ad aliā/in qͣbus papa hꝫ plenariam potestatē: vt in. c. i. ꝛ. ij. de preben. in. vi. ꝛ in. cle. i. ad fi. vt lit. pen. Et idō auctoritas videt tunc excusare facit qđ no. Jo. an. in addi. spec. in tit. de test. §. nūc vidē. in. iiij. col. in ꝟ. itē opponūt. ꝛ. l. c. significauit sup. i. gl. J. đ accu. Sꝫ respectu. l. ꝛ gn̄aliter. ff. đ noxalibꝰ. est magnū dubiū qꝛ loqͣtur in rebus laycorū ꝛ ibi glo. etiam sentit idē qđ Ang. in c. cōtingit. ꝫ. de dolo ꝛ ꝯtu. facit ēt qđ no. in. c. qm̄. §. vlt. in ver. refutata. ꝫ. vt lit. nō cōtest. et seqͣtur etiā do. Ant. ꝫ. c. si diligēti. vbi etiā gl. videt tenere idē in glo. pe. Et assignat rōnem. d. aut. qꝛ in. d. l. et generalr̄: censet ille cui seruus est adiudicatꝰ in actiōe noxali contra illū qui bona fide tenebat seruū habere quodāmodo causam a dn̄o serui. cū etiā ipse dn̄s teneatur vel emēdare dānum vel dare seruum pro noxa. insti. de noxa. §. i. et etiā patet ex his q̄ habent in. d. l. et generaliter. et ideo etiā sciens vsucapit. Sed forte posset dici ꝙ in iure canonico nō ꝓcedit qđ habetur in d. l. ꝛ generalr̄. per hoc. c. et. c. possessor male fidei. Nam ex quo habet cōsciētiam rei aliene. et p ꝯsequēs est in mala fide: vt hic probatur/videt ꝙ nō possit prescribere seu vsucapere p istū tex. et in preallegat. c. possessor. cum loquatur indistincte. ꝛ satis erit ꝙ in dicto casu cum non prescribetur non tenetur restituere nisi dānum emendaretur. Nec videtur procedere ratio do. Ant. qꝛ nō possit dici ꝙ aliquaꝫ cām quo ad querendum dominiū ipsius serui habeat a domino/qꝛ nichil actū est cum illo. nec etiā fuit in iudicio. et regula etiaꝫ est ꝙ res int alios acta alteri non nocet. Sꝫ licet vt dixi/videlicet ꝙ non poterit recuperare nisi resarciatur dānum. cōiter tamen glo. ꝛ doc. vidētur trāsire ꝙ in. d. casu. l. et generaliter. etiā sciēs de iure canonico vsucapiat seu ꝑscribat. sed forte de iure non ꝓcedit. Itē attē de qđ. ꝫ. tetigi de statuto disponēte ꝙ quis non audiat si non petat debitū infra. x. annos. nam potest esse dubiū an stante vel ꝑsupposita inualiditate statuti de q tn̄ qͣd te

nendū.ǒ.dixi. Si fuerit nichilominꝰ audit creditor an teneat pcessꝰ et tenuit Bal.in.d.q.ꝙ sic.qꝛ licȝ eē statutū in effectu vr̄ inducere exceptionē pscriptiōis q̄ nō ꝯsuevit invalidare pcessuȝ stāte ahs habilitāte psona. Secꝰ fm eū vbi statutū inhabilitat psonā: vt qꝛ dicit ꝙ bānitus nō audiat̄.nā tunc saltē in aliq̄bus casibꝰ quos ibi tangit erit pcessus nullus vt ip̄e dicit sequendo Ja.de are.in sua disputatiōe.de qua p Jo.and.lȝ ipse non alle.i addi.spe.t ti.de snīa.§.iuxta sup ver.itē est nulla.et dixit etiam in materia l.l.i.§.fi.ff.ad trebelli. et plenius in.l.q̄dam ꝯsulebat.de re iudi.in ver.vltimo qꝛ tāgit hic Bar.iuxta fi.p duas cartas. Sed certe vbi statutū diceret cadat a debito.posset pcedere qđ dicit. Sȝ si dicit ꝙ nō audiat̄.vr̄ ꝙ dicatur ihabilitare psonā.sicut etiā qñ dicit bānitus nō audiat̄.vñ possent tres casus cōsiderari.qꝛ aut dicit cadat a debito: aut dicit nō audiatur: aut dicit nō det̄: ad qđ vltimū facit qđ hr̄ in.l.i.ff.ad velleia. et in l.i.ff.ad macedonianū: et qđ vr̄ dicendū in casibꝰ p̄dictis patere p̄t ex his q̄ dixi in.d.l.i.§.i.ad trebel. et in.d.l.q̄dā ꝯsulebat.iō hic nō insisto.et adde an p illa v̄ba cadat a iure suo an ip̄o iure pdat ius suū an req̄rat̄ snīa: recurrēdū ē ad not. in.l.criminali.C.de iur.om.iu.per glo.et doc.et l.l.si q̄s i tantū.C.vñ vi.et p glo.in.c.q̄ sit de elec.in.vi. et p gl.et Jo.an.ǒ.de fo.cōp.si diligēti et p Dy.et bar.in.l.impatores ff.de iure fisci.qꝛ si d: ptinꝰ vel statim vel hoc ip̄o vel similia v̄ba.intelligit̄ ꝙ ip̄o iure cadat absq̄ sententia.aħs requiret̄ snīa ex quo nō est verbum p̄sentis tē poris nisi de mente legis appareat aliter eē et sic potest intelligi qđ no.glo.in l.fi.C.de iure emphiteotico. iunctis his que habentur in.c.potuit de loca.ex q̄bus videt̄ satis de mēte legis ꝙ cadat ipso iure.in casu l.fi.per ea que ibi habentur et in p̄alle.c.potuit.et etiam in.l.ij.C. de iure emphiteotico. Nā in p̄allē.c.potuit: eq̄parātur ista duo videlicet vendere rem emphiteoticā irreq̄sito dño: et nō soluere debitū canonē i fra tēpus debitū.vñ sicut qñ nō soluit̄ canō ifra debitū tempus cadit emphiteota a iure emphiteotico si dñs voluerit.l.ij. C.de iure emphi. Unde pōt dñs ppria auctoritate ip̄m rē emphiteoticā apprehēdere: vt nota.glo. in.d.l.ij.et in.c.potuit. p̄teal.ǒ eodē modo idē vr̄ dicēdū qñ emphiteota alienauit dño irrequisito. et tunc etiā dicatur cadere i pso iure emphiteota si dñs voluerit.vt ivoluit gl.in.d.l.fi.C. de iure emphi. iuxta fi.Cū ista duo equiparētur non soluere canonē debitū ifra tēpus a iure statutū et alienare rem dño irreq̄sito vt patet in.d.c.potuit. ¶ Preterea maius videt̄ esse delictum alienare rem dño irreq̄sito in alium: q̄ simpliciter nō soluere canonē infra tēpus statutū. Si ergo nō soluēdo canonē infra bienniū in ecclesia.et ifra trienniū in priuato cadit emphiteota ipso iure a iure suo: vt ptȝ in.d.l.ij.et dicto.c.potuit. ergo multo fortiꝰ de mente leg.ꝙ caderet ipso iure a iure suo emphiteota alienando sine licētia domini.ar. aut̄.multo magis.C.de sacrosanc. eccle.et qđ habetur in.c.cū in cunctis in prin. ǒ.de elec. Et ideo non mirandum lȝ littera simpliciter in.d.l.l.fi.c.

de iure emphi. dixit cadat a iure suo et nō dicit ipso iure. Sed glo. nichilominus ibi suppleuit.s.ipso iure q: sic dicet esse de mēte legis p supradicta.et sic saluet illa glo. vbi ēt ex cōiecturis non posse pci pi q lex vel statutū dū dicit cadat a iure suo.velit intelligere.s. ipso iure.in dubio illud non intelligit tum q: nō est vbū pteriti tēporis sed futuri.tū q: in penis mitior in terp̄tatio est sumēda.de re.iur.in penis lib.vi.z.l.si preses.z.l.inter pretatione.ff.de penis.et iō requi reret snia p no.l.hoc criminali su perius allegat.§.de foro cōp.si di ligenti.Itē adde p̄dictis inc̄trum dixi opi.bar.in.§.viā: nō pcedere an sciēte.Nā hoc etiā tenuit bald. in.d.aut.ad hoc.C.de vsur.in.iij. col.alt.ratione q fides promissio nis fortius obligat q̄ sola posses sio.in iti.de ac.in.§.i.vbi p3 q ille qui tenet actione reali p re quam possidet non dr: pprie z stricte esse obligatus.s3 lato sumpto vocabu lo.secus in obligato actiōe psona li.Si ergo possessio cū mala fide i pedit p̄scriptionē vt hic pt3.ergo multo forti9 impediet mala fides vbi q̄s ex bona fide est obligatus scd̄m legem c̄ctus z pmissionis.et illa rō potuit sumi ex dict3 host. in summa de prescripti. rer. imo. §.q̄ iure prescribi pt.vbi videtur etiā fortificare istam rōem. Nam rei vēdicatio est actio stricti iuris q: non numerata in.§.actionū. in sti.de act.in glo.c.cum venerabi lis.§.de excep.tñ secus z regulari riter in actionib9 psonalib9 q: re gulariter sunt bonefidei: vt pt3 in dicto.§.actionū.et in glo.prealle ga.in.c.cū venerabilis. z sic exu berantior bona fides deberet iter uenire in actionibus psonalib9 q̄ realib9.z p ɔ̄ns magis debet et no cere mala fides in.l.elegant.ff.de dolo.z.c.cū dilecti.de emp.et ven. An tñ ista rō pcedat putabis ex i fra dicēdis.vñ sciendu3 q host.in loco pal.notabilit dixit q in actio nibus realib9 nō pcedit p̄scriptio cū mala fide.z i hoc corrigunt iu ra ciuilia:secus i actionib9 psona libus q: in illis pcedat p̄scp̄tio et nō corrigunt iura ciuilia Mouet ip̄e q: in actionib9 realib9 p̄sp̄tio nō pcedit absq3 possessione:et iō si possessio sit cū mala fide z ɔseque ter cū pctō:q: oē qd̄ nō est ex fide pctm̄ est vt hic in pn.iō l3 ibi inter ueniat negligētia non petētis: tñ q: ēt interueniat pctm̄ p̄scribētis actionē:p̄pōderauit pctm̄ prescri bētis cū mala fide3 in negligentiā nō petētis pp salutē aīe.et iō talē prescp̄tionē phibuit. S3 in actio nibus psonalibus p̄scp̄tio pcedit ex mera negligētia nō petētis ex eo q: p̄scribens in actione psonali nichil possidet alienū:q: in eū vo lūtate dñi trāslatū ē vel est penes ip̄m p̄scribētē vt p3 in eo q̄ obliga tus est actiōe psonali ex mutuo si bi facto.vel ex cā vēditiōis sibi fa cte ex certo p̄cio.z iō ex q̄ in actio ne psonali nō repitur p̄scribēs nō possidere alienū nō pot tūc dici q prescriptio pcedat nisi negligētia nō petētis.nō eñ peccare vr debi tor nō soluēdo dūmō inuito credi tore nō faciat.s3 forte parat9 solue re si petatur.et multo forti9 si q̄s ignoraret se debitorē.iō dicit q in actiōe psonali pcedit p̄scriptio dū mō inuito creditore nō recuset so lutionē:q: tūc cēseret in mala fide et nullaten9 p̄scriberet p hoc.c.et pl9 etiā dicit q l3 dies iterpellet p

hoie quo ad morã pmittendã i.c. potuit de loca.r.l.magnum.C.de cõtrahen.r cõnu.sti.tñ nõ lterpel= lat ad faciendũ lcurrere debitorez in pctm lz nõ soluat saluo nisi iu= rasset p.c.debitores.§.de iureiur. quod ẽ valde notabile dictum si ẽ verũ.tñ forte de iure nõ procedit qr si ꝟtute iuramenti obligaẽ ad soluendũ ad diẽ pfixã ex cõuentio ne ptiũ.ita etiã ex simplici ꝯuẽtio ne p ea q̃ hñtur l.c.i.§.de pac.r sic vr ꝙ vtrobiqꝫ peccet nõ fuãdo cõ uẽtionẽ ea q̃ hñr l.d.c.i.r.xxij.q.vi iuramẽti vbi nõ facit de⁹ drñam in ter simplicem loquelã r iuramen tũ.r ideo nõ vr dictũ hosti.pcedẽ in eo qd vltimo dixit. Item attẽde qr ꝯ dictã drñam quã ipe facit lter pscptionẽ actionis realis r psona lis ipe allẽ ꝙ vr non pcedere ex eo qr forti⁹ obligaẽ qs i actiõe psõali q̃ꝫ reali.ist.d acti.§.i.r.§.post bal. r sic vr ꝙ mala fides fortius in pe diat pscriptionẽ in psonali q̃ꝫ rea li actiõe.r pcipue qr actio realis ẽ stricti iuris: sed psõales cõiter sũt bone fidei vt.§.tetigi. r sic ex ube= rantiori bona fides deberet lterue nire in personalibus:r pñr magis noceret mala fides. Sz ipse rñdit ꝙ pdicta nõ hñt obstare ex eo qr i realib⁹ actiõib⁹ q̃ ad pscriptionez ipaꝝ requirit possessio.de re.iu.si ne possessiõe li.vi.iõ illa hr cũ ma. fi.r sic cũ pctõ nõ pcedit pscptio.r pcipue qr plurimũ ꝯsueuit res alie nas vsurpari ꝯ dñz. facit.l.qvas. §.vetare.ff.de fur. Sz in actiõe p sonali res deuenit ad debitorẽ cuz volũtate dñi r nihil possidet alie= nũ sz qd suũ est.r sic nõ est in pctõ detinẽdo r precipue ex q̃ creditor nõ petit fm eũ pt psumere creditor ꝙ non curat hre. r qñ longissimo

tpe nõ petit pot fm eũ presumere ꝙ velit donare r grãm l hoc sibi fa cere.facit qd hr in.c.vno de commo. Et ideo fm eum equum ẽ pscptio= nem currere ꝙcurrit ex mera negli gẽtia nõ petẽtis r absqꝫ pctõ pres scribentis q̃ etiã forte fm euz fuit oblitus pp ter tã longũ tps. facit l.pegre.ff.de acquir.posse.r videẽ etiã esse equũ talẽ pscriptionẽ pro cedere: qr forte pot esse ꝙ debitor re vera soluit r satis vr verisimile ex quo tanto tpe distulit creditor lz forte nõ habeat paratas proba tiones de solutiõe: qr mortui sunt testes forte p quos poterat pbare vel forte pdidit instrm solutionis vel forte soluit creditori nemine p̃ sente cõfisus de eo:nõ ad tollendas hmõi ambiguitates satis videtur fuisse equũ ꝙ dicta pscptio i actio nibus psonalib⁹ pcedat.qd dt pro cedere in actionibus mere psonali bus. Sz in psonalib⁹ in rẽ scriptis vel mixtis dixit idẽ qd i realib⁹.r hec est in effectu opi. sua in loco p̃ alle.que multũ est ponderãda. ex eo qr host. fuit maxim⁹ canonista r consueuit vt plurimum seq̃ eq̃ta tẽ canonicã r reprehẽdere Inno.ini tentẽ q̃sicꝫ rigorositati iuris ciuil. Et sic vides ꝙ originaliẽ distictiõ inter pscptionẽ actionis realis r i ter actionẽ psonalem originaliter fuit host.r vr etiã originaliẽ fuisse Inno.in.c.cura.de iurepa. r facit et qd ipe no.in.c.qr plerique in glo. magna.de imun.eccl. in ꝟ.itẽ qui tutus est.r ꝟ.secus.r ver.itẽ in eo q̃ tutus est excep.macedo. Et forte Bar.non vidit summã host. r sic vt vr in effectu cõcordat in eadẽ opi. r qr nõ modice auctoritatis ẽ ipse host.nõ ẽ h articul⁹ sine dubitatiõe r vr posse pbabiliẽ hec opi.defen

sari. Et credo q verior & tutior sit opi. Fuia p ea que. s. dixi. & potissi me qr debitor stricte loquendo nō dicat possidere alienum/sed alteri debitum: et sic late sumpto vocabu- lo dr possidere alienū p. l. si & me & titium. ff. si certum peta. & p realle. iura. s. Et io. cū simus in materia pcti: & ēt peccare dicat vtens pscri ptione in actionibus psonalibus: vt p3 ex his q habent in auf. vt ec cle. ro. & supra dixi: & late videant sumenda verba ad tollendum ma teriam peccati p ea que habent in auf. sacramenta puberum. C. si ad uersus vēdi. & s. tetigi. qr in dubio tutior ps est eligenda vbi agit de periculo aiaz. de spon. iuuenis. & ideo vr amplectenda opi. cōis mo dernoz. Fbar. & host. & vt dixi etiā ais de facto consului l3 non vidis- sem opi. host. ¶ Redeo ad gl. in fi. versi. l3 constitutio. Et quero an. ista constitutio trahatur ad cōsti- tutione p preteritas. Rñdit glo. q non qr de his nihil dicit: ideo solū trahit ad futuras prescriptiones per ea que habent l. c. penultimo de constitu. vbi de materia. & cum glo. concor. Vin. goff. & phy. & dice bat vin. q his q prescripserant an istā constitutionē cōsulet si habēt propositum non faciendi seu talia prescribendi sic deinceps & de pre- terita mala fide ꝯterant. Fatet tñ q prescriptiones inchoate sed non dum pfecte tpe huius constitutio nis fuerunt interrupte. Jo. an. re- probat hāc opi. in ꝙtū gl. dicit q non trahit ad pscriptiones prete- ritas p ea q habent in §. pe. de pre scrip. & in. c. cū tu. J. de vsur. Nam cum hec constitutio sit fūdata sup iure diuino: & sic naturali. i. di. hu manū genus. debet comprehende re etiam preterita p ea que habē- tur in dictis iuribus in prescriptio ne & precipue in. d. c. cū. tu. Idē ēt tenet. d. an. ex eo qr ista cōstitutio est declaratoria & declarat irratio nabilitatē iuris ciuilis ideo deb3 trahi ad preterita ex q aliud nō dr per no. de post. prela. c. i. in. vi. per glo. & per hoc. qr non potuit lex ci uilis prebere iustā cām prescriben di F legē dei: l3 habuerit respectū ad finē publicū conseruationis so cietatis humane q credere d3 legi diuie tanꝙ superior. xi. q. iij. iulia- nus. Et facit etiā qd. s. dixi cū gl. Et sic videt q lex declaratoria in materia peccati trahit ēt ad prete rita: licz aliud non dicat. ꝙuis gl. hic & aliqui tenuerunt Fuum & nō bñ vt. s. dixi. ¶ Venio ad gl. vlti. & oppo. & vr q l3 in aliqua parte tēs poris ille q pscribit habeat cōsciē- tiā rei aliene: si tñ noceat p ea que habent in. c. de quarta. s. e. & c. ad aures & J. e. c. i. l. vi. & qd no. s. e. in. c. vigilanti p glo. hic āt inuit con- trarium dū vlr dicit in nulla tpis parte: qr oratio vlis falsificat etiā ex vno. s. de maio. & ob. c. solite. ad si. & ff. de re. dubijs. l. si quis ducen ta. §. vtrum & facit qd no. in. l. a p cur. C. man. & qd hr. xix. dist. in. c. si romanorum. Cuius timore facta est glo. q dicit tex. esse intelligendū dū dicit in nulla parte tpis: sc3 tp- sius pscriptionis. i. dum durat seu pendet pscriptio & sic ante eam cō pletam: qr anteꝙ cōpleta sit i nul la parte tpis prescriptionis d3 ha bere ꝯscientiā rei aliene. & ita intel ligit hic facit qd no. per glo. in re- gula possessor de re. i ur. in. vi. vbi aūt post pscriptionē cōpletam q3 sciret rem alienam tūc nō noceret nec igit dr eē i mala fide. & sic itelz

ligant contraria. ⁊ id qđ no. ſ. c. vi
gilanti. Et ratio eē pt ꝙ vbi pſcri-
ptio eſt ꝯpleta tranſlatū eſt dñiū
in pſcribētem ꝑ pſcptionem i aut.
vbi triennale ⁊ ibi no. i. §. đ bonis
maternis ⁊. l. ſi q̄s emptionis. C. đ
preſcr. xxx. an. Et facit qđ hr̄. l. xvi.
q. iij. in. c. q̄cunq̄ ⁊ in ſumma illi⁹.
q. ⁊ nō pōt dici ꝙ ſciat tunc rem eē
alienam: lꝫ dici poſſit ꝙ ſciat rem
fuiſſe alterius ante ꝯpletam pſcri-
ptionē. nā duo nō pñt eē inſolidū
dñi eiuſdē rei. ff. como. ſi vt certo.
§. ſi duobus vehiculū. ⁊. l. pōpo-
nius §. ſed ⁊ his. ff. đ procu. ⁊ iō ꝙ
non dicaꝛ hr̄e poſt ꝯpletā pſcptio
nē ꝯſciam rei aliene q: ſcit eā eē ſu
am ⁊ non alienam lꝫ ſciat eā fuiſſe
alterius añ ꝯpletā pſcriptionem:
iō nondū in mala fide. iō nō vr̄ te-
neri ad reſtitutionē q: vr̄ eē tut⁹ p
ſcriptione ex q̄ cum bona fide pre
ſcripſit in. d. l. ſi q̄s emptionis ⁊ in
Palle. c. de quarta ⁊ alijs. ſ. alleg.
Et iō ceſſat qñ ante ꝯpletam pſcri
ptionē ſciret rē alienā: q: tunc eēt
ex hoc in mala fide: ⁊ ꝯſequenter ñ
poſſet ꝯplere pſcriptionem per id
qđ hic hr̄ ⁊ in regula poſſeſſor. licꝫ
ſecus ſit de iure ciuili ſm̄ qđ ſuffic̄
bonā fidē a pncipio interueniſſe. ⁊
probaꝛ in. l. vna §. hoc tamen mō
C. de vſuc. transfo. Sꝫ ius ciuile in
hoc ſuccūbit iuri canonico: q: ſu-
mus in materia pctī vt no. in. d. re
gula poſſeſſor dixi ſup glo. pe. ⁊ fa
cit qđ no. in. d. §. hoc tñ modo per
glo. lꝫ de iure ciuili etiā qñq̄ ſup-
ueniens mala fides habeat nocere
qñ cum mala fide ſuperuenit etiā
ſcientia furtiuitatis ſcđm diſtin. l.
ſi ancillā. ff. pro ſuo. ⁊ no. Bal. in. l.
generale. ff. de vſu. Sed ſimpliciꝛ
mala fides ſupueniens non nocet
de iure ciuili vt dixi. quod tamen

corrigitur per ius canonicum per
ea que. ſ. dixi. ⁊ hoc caſu qñ ſuper
uenit mala fides ante completam
preſcriptionē loquiꝛ. c. vigilāti. ſ.
e. ⁊. xxxiiij. q. ij. ſi virgo. vbi etiam đ
materia. ideo nimirum ſi mala fi-
des nocet vt diciꝛ in dictis iurib⁹
Secus qñ eſt ꝯpleta q: tunc pro-
pter non dꝫ ſupuenire mala fides
cum ſciat rem tūc eē ſuā licꝫ deue
niat ad eius noticiā ꝙ fuerit alie-
na. ⁊ iō non dꝫ ſibi nocere ex quo
legitime acquiſiuit: facit qđ habe
tur in regula faciū legitime de re.
iuris. in. vi. Et quia al's capitula
⁊ iura permittentia pſcriptionem
cū bona fide ſeruirēt nobis de ver
bis ⁊ de veneo qđ nō eſt dicendum
q: iura debent eē impoſita rebus
nō verbis. l. ij. C. communia de leg.
⁊ de elec. commiſſa §. porro. li. vi. ⁊
hec cōmunis opi. legiſt. ⁊ canoni
ſtarum videlicꝫ ꝙ ille qui preſcri-
pſerit bona fide ſi poſt completā
preſcriptionē ſciat rē alterius fuiſ
ſe nō teneaꝛ ad reſtitutionē: vt gl.
hic ⁊. c. vigilanti. ⁊ ēt Inno. ⁊ Io.
an. q̄ ēt hoc plene pſequiꝛ in regu
la poſſeſſor in mercuria. i vltio ar
ti. lꝫ ibi referat aliq̄s theologos ⁊
maxie Ray. i ſūma aliꝛ dicē. Hoſ.
tñ dicebat ꝙ opinio theologorum
eſt de cōſilio: ſꝫ de neceſſitate cōſi-
liū nō obligat. xiiij. queſt. i. l. c. qđ
precipitur: limitat tñ predicta ho
ſtien. procedere niſi forte quis ha-
beret ꝯſcientiam remordentem: vt
q: putaret omnimodo ſe teneri lꝫ
preſcriptio fuerit completa: q: tūc
deberet ſequi conſcientiā. đ ſuno.
per tuas. ſecus ſi cōſcientia nō re-
morderet ipm̄: q: iſto caſu concor
daret cum opin. glo. ⁊ cōiter doc.
Do. and. ſ. c. vigilanti. dicit hanc
opi canoniſtarum ⁊ legiſtarum ꝯ

cedere in foro contentioso. vt in il lo non arcet ad restitutionē sed in foro penitentie pcedit opi. theolo goꝝ vꝫ ꝙ teneat ad restitutionē ꝛ precipue qn pscripsit contra illū cui non poterat imputari negligē tia: vt quia forte ignorauit. qꝛ pre scriptio etiā ɔtra ignorantes pce debat. l. fi. C. de pscrip. long. temp. Mouetur qꝛ per pscriptionem ac quiritur cum damno ꝛ iniuria al terius ꝛ cōtra naturalē equitatē locupletat cū alterius iactura. ꝫ. l. nā hoc natura. ff. de condi. idebi. ꝛ. l. iure naturali. ff. de. reg. iur. ꝛ. ꝫ. de re. iur. locupletari. li. vi. Et sic di cat illud non esse sine causa. qꝛ cau sa acquirendi fuit vt puniat negli gentia eius contra quem pscribit ꝛ vt dnia reꝝ nō sint in icerto: ꝛ vt sit litiū finis. ꝛ sic p publicū bonū l. i. ff. de vsur. dicit ꝙ videt talis cā oio sufficiēs quo ad equitatē qua large mensurandū est finem vt res mea mihi non auferat. ꝛ ideo i fo ro cōsciētie ꝛ penitētie vr ꝙ tenea tur quis ad restituendum vt dicūt theologi. ꝛ sic dicit se disputando tenuisse. ¶ Sꝫ aduerte ꝙ hec opi nio nō videt tenere: qꝛ si i foro pe nitentie obligaret ad restitutionē ex eo qꝛ sciret rē alienā esse: eodem mō deberet obligari in foro contē tioso si cōstaret similiter ꝙ sciret rem alienam fuisse. ꝛ sic ill' qđ cō stat in foro penitētie p id qđ habe tur in simili in. c. cōsuluit de vsur. ꝛ ideo videt ꝙ in neutro foro de beat cogi. Nā si rōne peccati coge ret in foro penitētie vr eodem mō ꝛ eadē rōne si de eodē peccato cō stat i foro cōtentioso ꝙ debeat eo dē mō cogi. qꝛ corrigi dꝫ de pecca to de quo cōstat etiā in foro contē tioso p id quod habet in. d. c. con sulnit. vt. ꝫ. de offi. or. in. c. i. Ideo hec opi. nō vr procedere. ¶ Inno. in. c. qꝛ. pleriqꝫ de immu ecclē. i gl. magna ver. item qui tutus est ꝛ se cus est in aliis ꝗ. vr facere diffe rentiam inter prescriptionem lon gi tpis p quā cōtentioso ꝛ bona fi de nedū acquirit exceptio: ꝫ etiaꝫ dnium. vt tūc lꝫ qui pscripsit post pscriptionē cōpletā sciat rē alteri us fuisse nō noceat sibi ex se ꝗ per pscriptionem acqsiuit dnium. ꝛ in ter pscriptionē longissimi tēporis p quā sm eum nō qrit dnium: sed sola exceptio ēt si bona fide absqꝫ titulo prescpserit: ꝛ ideo tūc lꝫ cō pleta sit pscptio si supueniat scien tia rei aliene tenet ad restitutionē qꝛ tunc nō hꝫ dnium penes se ꝛ sic dnium est penes aliū ꝛ sic solā ex ceptionē qsiuit. ꝛ ideo qꝛ hꝫ pscie tiā rei aliene p tanto tenet ad res stitutionē. ¶ Sed aduerte qꝛ ɔtra Inno. facit qđ videt ꝙ p pscriptio nē longissimi tpis ꝛ sic. xxx. vel. xl. annoꝝ. ꝛ sic sine titulo dūmodo in terueniat bona fides queritur dnī um: per autē. vbi tricennale. ꝛ. in. l si qs eptionis. vbi ēt pꝫ ꝙ si cadat a possessione ille qui prescripsit ta li pscriptiōe hꝫ ius illā vēdicādi ꝛ recuperandi. Sed potest saluari. Inno. ꝙ. lꝫ si possessio deueniat ad tertiū ꝛ non ad dnm cōtra quem ē pscriptū possit als prescribens illā recuperare vt dictis iuribus: non tn potest illam recuperare si pos sessio deueniret ad dnm ɔtra quē est pscriptum vt pꝫ ex notatis als in. l. si qs emptionis circa pn. ꝛ sic nō videt plenarie ꝛ omni respectu dnium quesiuisse. ideo videt ꝙ tunc si sciat rem fuisse alterius ꝙ illius respectu nō hꝫ plenarium dnium ꝛ teneat restituere, et hoc mo do

videtur posse saluari opinio Innocen. et hoc de iure ciuili seu inspecta dispositiōe iuris ciuilis iūcta dispositiōe iuris canonici. Sȝ inquantū ius canonicū permittit prescriptionē.xl.an.cum bona fide ꝛ sine titulo qꝛ nō est ius cōmune nec presumptio cōtra pscribentem.J.c.i.in.vi.qꝛ illam simpliciter concedit ꝛ sic videtur etiā ꝯcedere cōtra antiquū dñm ꝛ cū potestate agentis etiā ꝯtra illum si ille qui prescripsit cadat a possessione: videtur ꝙ tunc de iure canonico in tali pscriptiōe nō ꝓcederet dictuȝ Inno. ex quo nō solū exceptio sed etiam ius agendi ꝛ cōsequēter dominiū eēt simpliciter acqsituȝ. sic etiam in hoc videt̄ sentire Joh.an. in.d.regula possessor in vltimo arti. Ange. in.l.i.C.de iudi. in repe. dixit ꝙ qñ per pscriptionē ius plenarie fuit q̄situ: vt in vsucapione triennij in rebus mobilib⁹ tūc procedit glo. hic posita et cōis opi. ꝙ non teneatur ad restitutionē. nam per vsucapionē q̄rit̄ dictū dñium vsucapienti. vt no. per glo. et legistas in.l.traditionib⁹.C.de pac. et in dicta auten. nisi tricēnale. et facit qđ nota glo. xvi. questiōe.iij.in summa. vbi etiā gl. tractat que sit differentia iter vsucapionē ꝛ prescriptionē. ꝛ que req̄rant̄ ad vsucapionē ꝛ q̄ ad prescriptionē. et ꝑ que interrumpunt̄: ꝛ qs etiam sit effectus vsucapionis ꝛ prescptionis. et est bona glo. ꝑ canonistas. Sed vbi non esset plene ius quesitum vt cōtingit in prescriptione longi temporis: per quā queritur vtile dominiū non directuȝ: tunc dicit ꝙ ex quo ille qui prescripsit habet cōscientiā directam dñium esse penitus alienum ꝙ ipse non erit tutus in foro conscientie nisi restituat estimationē saltem illius directi dominij. et sic vēdi posset homini scienti conditionem. l. mortis causa.§.fi. cum ibi not. per glo. ꝛ Barto.ff.de donatio. causa mor. Sed certe non video ꝙ illud directū dominium qđ remanet in prescriptione lon.temp. penes illū cōtra quē est prescripturus sit bene estimabile: ex eo qꝛ habens vtile prescriptum quesitum ꝑ prescriptionē prefertur habenti directum siue excipiēdo siue agendo cōtra tertium siue etiā cōtra antiquū dñm. vt pꝫ ex his que habentur in.l.si quis emptionis. ꝛ facit etiā qđ not. in regula possessor in iiij. ꝛ.vi.arti. ideo videtur ꝙ talis dñū non debeat haberi ꝯsideratio et sic etiā nō fuisse de mēte Inno. in.c.quia plerиqꝫ in loco s. allegato. Item dixit ang. in.d.l.i.ꝙ interdum per pscriptionē cum bona fide q̄ritur sola exceptio: ideo tunc si superuenit scientia cōpleta prescriptiōe tenebit̄ ad restitutioneȝ in foro ꝯsciētie. Exēplū ponit quādo quis inmissus est in possessionē in actione reali ꝛ credebat rem esse suā: nam si tenet illam postea spacio.xxx.annoꝝ erit tutus exceptione. Sed nō querit̄ dñium fm eum: ex eo quia illud nō agebat q̄rere ex quo putabat se dñm alias not. in.l.ij.C.vbi in rem actio. ꝛ ad hoc facit bene lꝫ nō alleget qđ. s. dixi ꝑ Ino. ¶ Sȝ aduerte qꝛ pōt dici ꝙ ēt i casu p̄dicto q̄rat dñiū nec dū exceptiōeȝ ex q̄ auctoritate snie data ē sibi possessio. ꝑ ea q̄ hebent̄ in.l.pōponius.§.si iussu cū ibi notat͛ de acq̄rē. possessiōe. ꝛ ēt ibi dixi. ꝛ qđ no. ꝑ gl.i.§.fi. isti. de offi. iudi. i qb⁹ pꝫ ꝙ si lata sit snia ꝓ agē

te actione reali.ⷮtraditio sit facta auctoritate snie:lꝫ agēs forte non fuerit dñs:sꝫ putauerit se dñm sed reus fuit dñs nichilominꝰ acq̇rit dñiū:ꝛ si reus nō erat dñs acq̇rit vsucapiēdi ꝯditionēꝫ:vt no.l.d.§.si iussu.ꝛ sic idē vr̄ dicendū in ꝓpo sito ꝛ videt̄ etiā sufficere tēpus.x. annoꝝ inter p̄sentes.ꝛ.xx.inter ab sentes.cū videat̄ habere titulum auctoritate snie lꝫ interlocutorie per id qđ hr̄ in.l.iusto.de acq̇ren.pos.ꝛ qđ no.ēt p glo.in.c.qm̄ frequēter.§.pe.bal.not.i aut.ad hoc de vsu.in.iiij.col.vr̄ facere dr̄iam inter p̄scriptionē actionis realis ꝛ p̄scriptionē actiōis psonalis: vt primo casu ꝓcedat opi.huiꝰ glo.ꝛ sequaciū ꝛ hoc ex eo qꝛ p̄scriptione q̇rit̄ dñium p̄scribēti.ꝛ sic trāsfert̄ dñium de eo ꝯ quē prescribit i prescribentē per ipam p̄scriptionē.iō ex quo res facta est p̄scribētis nō tenetur restituere lꝫ sciat eā fuisse alterius. Secus dicit in p̄scriptione actionis personalis.ex eo quia sm̄ eum per p̄scriptionē taleꝫ non liberatur quis totaliter ab obligatione. Nam sm̄ eū p prescriptionē non tollitur naturalis obligatio: ex eo qꝛ remanet vinculū:ꝛ ꝯuentio p̄dicta videret̄ eē ꝑpetua vt.l. obligationū fere.§.plꝫ.ff.de acti.ꝛ ob.ꝛ iō nō vr̄ per p̄scriptionē tolli ipa naturalis.alleg.etiā ad hoc qđ dr̄ in.l.atqui natura.ff.de nego.gest.ꝛ vult hoc procedere siue q̇s habuerit sciam obligatiōis:et sic fuerit in mala fide.siue etiā nō habuerit:ꝛ sic fuerit in bona fide: qꝛ vtrobiq̄ sm̄ eū durat naturalis obligatio ēt post p̄scriptioneꝫ qꝛ p illū vt dixi nō tollit̄ sm̄ eū ꝑp vinculū eq̇tatis naturalis ꝛ cōuētionis qđ vr̄ esse ꝑpetuū p ea que habuit in.d.l.obligationū fere.§.placet.ꝛ iō cuꝫ sciat se naturaliter obligatū:etiā si sciētia supueniat post p̄scriptionē cōpletā: vr̄ ꝙ teneat̄ ad restitutionē p id qđ hr̄ in c.i.de pac. Nec ob.si dicat̄ ꝙ ille ꝯ quē prescribit̄ negligēdo vr̄ tacite renūciare iuri suo.p id qđ not.gl.in.l.si ego.ff.de neg.gest.qꝛ sm̄ eū illud ꝓcedit vbi agit̄ de iure q̄rendo.ꝛ ita loquit̄.d.glo. Et facit qđ hr̄ in.l.bonoꝝ.ff.rē ra.ha.secus si agit̄ de iure acq̇sito ꝑdendo:quia tūc sm̄ eū ille ꝯ quē prescribit̄ dicitur cōsentire:prout vr̄ notasse glo.in.l.i.§.pe.ff.de dolo. ¶ Sꝫ aduerte qꝛ illud vltimū nō vr̄ simpliciter verū:qꝛ etiā vbi agit̄ de iure acq̇sito ꝑdendo lꝫ non interueniat verꝰ cōsensus:tn̄ vr̄ ꝙ itelligat̄ venire p̄sumptiuꝰ vl̄ iterp̄tatiuus/aut fictitius p tex.in.l.alienationibꝰ.ff.de verb.sig.ꝛ no.ēt Jo.an.in regula possessor in vi.ar.facit qđ ꝯsueuit dici de nō appellante a snia.j.tp̄s debitū.qꝛ presumit̄ cōsentire l.ab eo.C.quō et qn̄ iudi.ꝛ.j.de re iudi.in.c.qđ ad consultationem.

¶ Preterea lꝫ de mero rigore non tollat̄ naturalis p prescriptionē: tn̄ videt̄ tolli eiꝰ effectus:p id qđ habetur in.l.sicut.et.l.oēs.in tex.et glo.C.de prescrip.xxx.anno.vbi p prescriptionē dr̄ eē ius extinctū ꝛ ꝓbat̄ etiā qꝛ p̄scribēs dr̄ similis soluenti quo ad effectū.l.si pupillus alteruꝫ.ff.de admini.tu.et sic videtur ꝙ sicut p solutionē tollitur naturalis.institu.quibus modis tollitur ob.in prin.ita etiaꝫ videtur ꝙ per prescriptionē quo ad effectum saltē tollatur naturalis et p hoc etiā facit qꝛ post prescriptionē nō pōt accedere fideiussor l.si q̇s postq̄.ff.de fideiusso.quod

tamen debet posse fieri si remanere[t] naturalis cum effectu. quia tunc etiam naturali obligationi tantum pot accedere fideiussor. l.i.et l. fideiussor obligari ff. de fide ius. Item quia solutum post prescriptionem repetitur iuxta ea que habentur in l. fi. ff. rem ra. ha. quod non esset si remaneret naturalis per ea que habetur in l. cum quis. ff. de iuris et fac igno. et l. i. ff. de condi. inde. et .j. de solu. c. fi. et sic per predictas literas videtur procedere opi. Bal. quibus ipse non respondet: nec congrue etiam videtur posse responderi. Et ideo videtur quod in actione personali: si prescriptio completa sit bona fide: licet post prescriptionem completam quis habeat noticiam obligationis: tamen non teneatur ad prescriptionem per rationes et iura .s. alleg. et per no. per glo. .s. c. vigilanti. Et Jo. an. in regula possessor. in vlti. articu. Et per predicta videtur quod licet post prescriptionem completam bona fide superueniat scientia rei aliene non teneatur quis ad restitutionem etiam in foro penitentie: licet aliqui contrarium tenuerint. ¶ Et ex predictis patet in hoc arti. plures fuisse opi. Nam vna fuit quod teneretur ad restitutionem habens scientiam rei aliene prescriptione completa. et ista fuit opi. Hug. quam theologi videntur sequi. Alie sunt opi. quod non teneatur ad restitutionem. et istam tenuit gl. hic. et .s. c. vigilanti. et etiam tenuit illam Jo. phi. Gof. Inno. et Host. et est communis opi. canonistarum et legistarum. Tertia fuit opi. Alex. per quem videtur posse concor. opi. videlicet vt distinguatur an quis prescripserit ex causa lucratiua: et tunc habeat locum prima opi. et theologorum. an vero ex causa onerosa: et tunc habeat locum opinio canonistarum: vt tetigit glo. in c. vigilanti. vbi posuit tres opi. et facit per illa tertia. l. fi. §. licentia in ratione sui. C. de iure deli. vbi magis fauetur tractanti de damno quam de lucro. Sed etiam opi. reprobat Host. et Jo. an. per c. apostolice. de dona. et per l. penul. C. de prescrip. lon. temp. in quibus simpliciter videtur approbari etiam prescriptio procedens ex causa lucratiua. Sed posses dicere quod ibi approbatur quo ad ius recipiendi: non autem simpliciter. Sed illa responsio non videtur bona per ea que habentur in l. locus. ff. de acq. pos. vbi etiam quo ad potestatem acquirendi rem per prescriptionem equiparatur prescriptio ex causa lucratiua et onerosa. ¶ Quarta fuit opi. que colligitur ex dictis Inn. in c. quia plerique. in gl. magna. in v. item quod tutius est. et ver. secus: vt distinguatur inter prescrip. lon. temp. et longissimum tempus. xl. an. cum bona fides sine titulo idem operatur de iure canonico quod prescriptio longissimi temporis cum titulo et bona fide de iure ciuili. Notat hoc expresse in summa de prescriptione rerum imobilium. §. si quis in effectu. ¶ Quinta fuit opi. quam tenuit dominus Ant. in c. vigilanti. et tenent aliqui theologi. scilicet quod fiat differentia inter forum contentiosum et penale. ¶ Sexta fuit Ang. in l. i. C. de in. vt distinguatur an per prescriptionem queratur dominium directum an vero solum vtile. ¶ Septima fuit Bal. in aut. ad hoc vt distinguatur inter prescriptionem actionis personalis et realis: que non videtur bona: vt dixi .s. et. licet Bal. dicat in aut. ad hoc Bar. tenere per prescriptionem non tolli naturalem in extraua. ad reprimenda. in ver. ad denunciationem. non videtur illud verum. quia non simpliciter illud dicit sed cum distinctione quam posuit in l. fi. rem ra. hab. Et licet etiam dicat doc. hoc communiter tenere/ tamen hoc etiam non videtur verum per ea

que no.Bar.in.l.fi.§.alle. et facit etiã qd no.spe.de pscrip.§.i.lz specul ator ambigue videat loqui ibi Itē etiã aduerte qz vbi statutū dicit q si nō petatur debitū.j.decennium cadat debitor a debito vr tunc tollere effectū naturalis. qz videntur respicere substantiā debiti.facit qd habet in.l.oēs.C.de pscrip. xxx.an.dū dixit ius debiti extingui p pscriptionē.z sic resoluit Bart. in.§.si viā.lz Bal.velit qūuis l.d. auf.ad hoc.an ipo iure cadat a debito:an reqrat sniā pendet ex his q.§.tetigi. Ubi aūt statutum dicit nō audiat lapso decēnio vl nō det actio vel petitio:tūc videt iduci exceptio et videt respicere substātiā debiti.iō tūc videtur durare naturalis.voluit Bar.in.§.si viā. Plus tñ dicit Bal.in.d.auf ad hoc.q ēt expsse statutū nō posset tollere naturalem qd nō vr verū.vt.§.tetigi. Et ad materiā facit qd no.xxxii.q. q.ij.si virgo.et.xiij.q.vi.c.i.de materia p Hosti.in sum. de prescrip. re.immo.§.q exiguntur.sub.§.vñ ver.qd si an cōpleta pscriptnōe:vbi etiā recitat opi.positas p gl.§.e. vigilāti. Et vt dixi cōis opinio canonistarū vr eē verior p rationes alleg.in.c.vigilanti.et p Hosti.in sum.in loco prealle.et p Jo.an.in regula possessor.in vlti.articulo. Et p hec expedita est illa questio. ¶ Sz aduerte qz Bal.l.d.auf. ad hoc tetigit ēt an p pscriptionē tollit naturalis obligatio l actiōib venētib ex delicto. Et dicit pro videndū an in delicto videat inesse naturalis obligatio:nā vr pro q sic p ea q habent in.l. non solū. §.i.ff.de iniur. vbi lra dicit actionē iniuriarū q est ex delicto esse ex bono et equo:z sic ex eqtate naturali.et p cōns vr q in ea sit obligatio naturalis. Ad idē etiā facit qd habet in auf.de nō alie.§.qz vero leonis.col.ij.ibi i periculi amatores.z c.col.ij. Nā innuit ibi concessum eē delinquentis. Ad idē ēt qd habet in tex.z gl.in.l.i.§.bestias. ff.de postu.p ista pte etiā vr tex. cū glo. in.l.seruus.ff.de his q no. infa.vbi glo.dicit seruū naturalr obligari ex dlicto. Idē etiā voluit glo.in.l.inde neratius.§.fi.ff.ad.l. aqi. Contrariū vr voluisse expresse.gl.insti.de iure naturali.§.ius aūt gentiū.in ver.pene. Conuenit dici posse/q aut qritur de obligatione naturali q oritur ex equitate iurisgentiū. facit qd habet in.l. i.§.fi.cū sequēti.z.l.ex hoc iure.ff. de insti.z iu.et qd no.Bar.in.l.iulian.de cōdi.inde.et tunc bñ dr talis obligatio iuri naturali inesse: qz rōalis eqtas seu iurisgētiū suadet maleficia puniri z et bonum et equū eē iure q puniant.l. ita vulneratus.ad.l.aqi.§.de sen. excō.vt fame.z.l.licitatio.§.q illicite.ff.d pub.z facit.l.nō solū.§.i. et qd ibi no.p Bar. Aut loqmur de obligatione naturali stricte sumpta put puenit a cōsensu: et tūc ita non dr esse in maleficijs:qz non consensit qs obligari.z etiā fm bal.lz offendens cōsentiat offendere: tñ offensus nō cōsentit offendi. et iō nō pōt dici naturalis ex cōsensu. Sz certe pōt dici q lz offensus nō cōsentiat offendi/tñ verisimiliter cōsentit sibi acqri obligationē si offenditur Et lz offendēs expresse nō consentiat puniri.nec ēt est verisimile q velit puniri.tñ pōt dici q interpretatiue ex quo offendit et deliquit et si vult offendere z delinquere et scit p legē dispositū eē tales puni

ris in ꝯſam ꝛ interpretatiue pōt di ci ꝙ eoipſo ꝙ delinq̄t ꝛ ꝯſentit de linq̄re in ꝯſam intelligat̄ ꝯ̄ſentis re vt puniat̄. Facit qḋ habetur in d.§.quia leonis.ꝛ.d.§.beſtias. et quod no.de obligatiōe naturali: ſic ſit ex ꝯ̄ſenſu interpretata qñ quis nō appellat a ſn̄ia.ſ.l.labeo. C.qñ ꝛ quādo iudex. Et ſic vide tur poſſe ꝯcludi ꝙ i maleficijs in dubitāter ineſt naturalis obliga tio ꝓcedēs ex eq̄tate iuriſgentiū ꝫ Itē etiā pōt dici ꝙ lꝫ nō ſit natu ralis ex vero ꝯſenſu: tñ inſit natu ralis ex ficto ſeu interp̄tato ꝯ̄ſen ſu a iure. Et per p̄dicta p̄ȝ ꝯ̄cor ri glo.ſ.allega.lꝫ videant̄ ꝯtrarie et ad id qḋ dixi de eq̄tate iuriſgen tium.facit qḋ no.in.l. bona fides. ff.de poſiti. ¶ Redeūdo igit̄ ad q̄ ſtionē an p preſcriptionē tollat̄ naturalis in maleficijs a conuenit Bal.ꝙ ſi eſt actio penalis illa/tūc tollat̄ obligatio naturalis ꝓ illa ꝯ̄petēs: qꝛ pena ſolā duricie ꝯti nere videt̄ facit qḋ habet̄.l.ſeruꝰ ea.l.ff.de serui.ex por. Et qḋ habe tur in.l.ſꝫ ſi vniꝰ.§.ſi aūt.ff.de in iur.ꝛ in.c.fraternitas.xij.q.ij.i gl. Et ex illo dicto potuit ſumi qḋ di cit do.Ant.ſ.cū gl.pe.ḋ p̄ſcriptōe actiōis penalis: lꝫ forte do. Ant. nō viderit hoc dictū. ¶ Si vo ob ligatio deſcēdēs ex maleficio ꝯ̄ petat ad reſtitutionē rei nō ad pe nā ꝛ tūc nō tollet̄ naturalis ſm eū. Sꝫ tu dic ꝙ lꝫ tollat̄ ip̄o iure tamen nō tollitur quo ad effectū ſaltem in bona fide preſcribente p ea que habētur in.l.ois.ꝛ.l.ſicut. de preſcriptiōibus.xxx.an.tangit etiā ibi q̄d in obligatiōe penali ex ꝯuētiōe vel ex precepto iudicis fa cto cā cognita. Ad p̄mū facit qḋ legit̄ ꝛ no.ſ.de arbi.dilecti. Ad ſe cundū quod no. Innocē.in.c.cū i tua.q̄ matrimoniū ac poſ.ꝯcludit ꝙ eſt mera pena. Sꝫ illud vltimū vt dixi nō videt̄ ꝓcedere in bona fide p̄ſcribēte.qꝛ lꝫ tollit̄ ad effe ctū nō poſſit: poterit ꝓ tali natu rali ꝓcedi via denūciatiōis euan gelice: vt etiā voluit Bar.in extra ua.ad reprimēda. Lꝫ Bal.alit̄ vi deat̄ loq̄ in aut̄.ad hoc. Tāgit etiā am q̄d in actiōe redibitoria: an p p̄ſcriptionē tollat̄ naturalis.ꝛ ꝯ̄ cludit ꝙ ſic qꝛ p p̄ſcriptōeꝫ firmat̄ ꝯ̄ctꝰ p ambulꝰ ex ꝯſenſu in iure.et no.bñ hoc dictū: qꝛ actio redibito ria tollit̄ ſpacio ſex mēſiū.l.cū ſex ff.de edil.edict.ꝛ ſic eſt tp̄alis ſui natura.ꝛ tñ dicit ꝙ p p̄ſcriptiōeꝫ tollit̄ naturalis.ꝯtrariū expſſe te nuit Bal.in.l.fi.rē re.ha.ꝛ Guil.i l.at q̄ natura.ff.de nego.geſt.ꝛ fa cit etiā qḋ ibi no.p Guil. ſꝫ dictū Bal.veriꝰ videt̄ p ea q̄ habent̄ in l.ſi q̄s poſtq̄ȝ de fideiuſſo.ꝛ tetigi ſup glo.pe. Tangit etiā ibi quid ſi pupillus p̄ſcribat qui non cēſet̄ eſſe in mala fide/nec habere ſcien tiam cum eius etas ignoret qḋ vi det.l.i.ad fi.C.de fal.mo.an ſi tu tor ſcit impediatur preſcriptio. ꝛ finaliter videt̄ velle ꝙ nō: qꝛ dꝫ atē tēdi an preſcribēs ſit in mala fide ꝛ ſic in pctō/per ea q̄ leguntur ꝛ no.ſ.de iudi.nouiꝰ. Tangit etiam quid de ſucceſſo: veniuerſali an ei noceat mala fides defuncti ꝛ con cludit ꝙ ſic per.c.nouit.de iudic. ver.ſucceſſor in regno ꝯ̄ueniebã tur per viā denūciatiōis ex facto predeceſſoris. Itē qꝛ etiam mala fides autoris obligauit eū ad re ſtitutionē.ꝛ p ꝯñs deſcendit obli gatio in ſucceſſorē/lꝫ nō ſit malefi dei. ſicut ēt heres cuiuſlibꝫ vſura rij tenet̄ ad reſtōnem/lꝫ ip̄e nō ſit

vsurarī⁹. facit de sepul.parrochia no.⁊ de hoc etiā tetigi sup glo.ij. Tāgit etiā ibi an illud qd̄ obtine tur p fallaciā q̄s in foro cōsciētie possit retinere.⁊ siłr an illd̄ quod quis cōsecutus est auctoritate ini que ⁊ iniuste snīe possit q̄s in foro cōsciētie retinere. Et seq̄tur id qd̄ tenuit Bar.in extraua.ad rep̄mē da.in ver.denūciatione. Inno. in c.qꝫ plerics.d̄ immu.ec. Et aliqua etiā alia tāgit in materia denūci a nōis:⁊ qꝫ sepe forus cōsciētie vide tur ꝯtradicere foro ꝯtētioso:vt in falcidia retinēda vel nō:⁊ in testā minus solēni:⁊ in obtinēte p sentē tiam iniustā:⁊ ī tuto per macedo nianum:⁊ in simil ib⁹. Quid tunc sit seruādū ⁊ siłr in prescriptione de qua.s. Et an quis debeat sequi oīno ꝯsciam.de p̄dictis ⁊ plurib⁹ alijs tetigit Inno.in.c.qꝫ plerics. vbi etiā p dn̄m Ant.⁊ p bal.ī auꝭ. ad hoc.s.alleg.⁊ etiā in q̄ōne sta tuto cauetur.s.alleg.⁊ aliq̄d etiā per Inno.ꝙ sicut.de elec.⁊ p bar. in.d.extrauag.ad reprimenda. in ver.denūciationē. Et p dn̄ꝫ Pet. de ancha.in regula possessoꝝ. vbi lati⁹ ꝙali⁹ tractauit istā materiā an aūt in oībus pfecte dixerit ad presens nō examino.an aūt p pre scriptionē queraꝭ dn̄ium.⁊ ꝙ q̄ra tur directū vel vtile fuerūt opinio nes de q̄b⁹ p legistas in auꝭ.nisi tricēnale.C.de bo.ma.⁊ in corpe. vnde sumiꝭ ⁊ in auꝭ.de nupt.§.si vero expectet circa fi.§.⁊i.l.si q̄s emptiōis.C.de prescript.xxx.an.et aliq̄d in traditiōib⁹ p canonistas tangiꝭ p glo.in.d.xvj.q.vi.in sum ma de p̄scriptiōib⁹ reꝝ immo.§.q̄ sūt effectus.⁊ p Joh.an.in regula possessoꝝ in q̄rto articulo. Cōiter teneꝭ ꝙ p vsucapionē triēnij q̄.p cedit cū titulo ⁊ bona fide in reb⁹ mobilib⁹ q̄ratur dn̄ium directuꝫ sed p prescriptionē lōgi tpīs q̄ hꝫ locū de iure ciuili in reb⁹ imobili bus cū bona fide ⁊ titulo ⁊ pficiꝭ spacio.x.an.inter p̄ntes.⁊.xx. iter absentes.l.fi.C.d̄ p̄scrip.lōgi tpīs queritur dn̄ium vtile nō directuꝫ p ea q̄ habētur in.l.si q̄s emptio nis in prin.p̄alle.⁊ q̄ habētur in.l. l.i fi.cū ibi no.etiā p Bar.ff.de aq̄ plu.arc. Et no.etiā de materia in l.i.ff.de vsuca.⁊ idē videꝭ de p̄scri ptiōe longissimi tpīs.xxx.annoꝝ quādo fit cū bona fide lꝫ sine titu lo:vt in.d.auꝭ.nisi tricennale ⁊ in corpe vn̄ sumiꝭ/lꝫ nō videaꝭ habe re effectū contra dn̄m si possessio reuertatur ad eū sine vicio:vt ptꝫ in.l.si quis emptionis. Si aūt ma la fide interuenisse tūc solam exce ptionē q̄rebat de iure ciuili.d.l. si quis emptionis.⁊ qd̄ hodie corre ctū est p hoc.c.qꝫ etiā ꝑpter malā fidē nō q̄riꝭ exceptio.prescriptiōe aūt.xl.annoꝝ que ꝑcedit etiā si ne titulo cuꝫ bona fide de iure ca nonico dūmodo nō sit p̄sumptio vel ius cōmune ꝯtra prescribentē queritur dn̄ium eo modo quo q̄ri tur de iure ciuili p prescriptioneꝫ long.tēpo.vt voluit hosti.in sum ma de prescriptione rerū immobi lium queritur q̄s sit effectus etiā s.tetigi. Aliq̄ tn̄ dixerūt ꝙ etiā p p̄scriptionē lōgi tēpo.⁊ lōgissimi queriꝭ directū dominiū:prout te nuit mar.glo.⁊ no.in dicta auꝭ.ni si.⁊ in.d.l.si quis emptiōis.⁊ etiā in summa.xvi.q.iij. Sed precedēs opi.magis cōiter teneꝭ:lꝫ Pet.te neat opi.scd̄am vt refert Cy.in.d. auꝭ.ni.sirn̄ Bar.⁊ cōiter citramō. nō sequūtur. Bal.tn̄ ibi voluit cō cor.opi.qꝫ si prescribiꝭ ꝯtra sciētē

tunc q̃ratur dñium directũ.q: cen setur dñs cõtra quẽ prescribit cõ sentire ex quo scit et tacet et negli git recuperare.facit qđ habetur i l.aliena.ff.de verb.sig.sed vbi pre scriberet ɔtra ignorãtẽ: tunc q̃ra tur vtile.q: ibi nõ vr̃ tacitus ɔsen sus de quo p̃dixi ex quo ignorat.ꝛ videt hec opi.prima facie colora ta.tñ cõtra illã facit tex.in.l.fi.C. de prescrip.lõ.tẽpo.ad fi.vbi dicit nõ fiẽdam differẽtiam:an prescri bat ɔtra ignorantẽ:an vero cõtra scientẽ.et pro hoc etiã q:.l.si quis emptiõis nõ facit etiã hanc diffe rẽtiam:sed simpl'r dicit ꝙ si aliq̃s p̃scripserit lõgo tẽpore si agat cõ tra eũ per dñm ãtiquũ possit se ex ceptione tueri.Et sic innuit ꝙ de mero iure ɔpetat actio antiq̃ dño et p ɔsequẽs remãserit directum dñium penes eũ.Euidẽtior tñ rõ est acquirẽdi dñium p prescriptio nẽ q̃n sciuit ille ɔtra quẽ prescribe bat vt etiã voluit Joh.an in regu la possessor.in vlti.arti.Sʒ hic est aduertendũ q: põt esse dubiũ: an eo casu quo p̃scriptũ est ɔtra igno rantẽ possit sibi aliq̃ remedio sub uenire.Bart.mlt'ũ notabi.dixit ꝙ sic.q: p in integrũ restitutioneʒ ex clausula gñali:si qua michi iusta causa videbit.de qua in.l.i.ad fi. ff.ex qui.cau.ma.ꝛ ita dicit ipe in l.i.§.si q̃s aũt ꝑpter.cõiuncta gl. ff.de itinere ac.priua.et p hoc vi detur esse glo.ɔiũcto tex.in.l.si p tẽ.§.i.ff.quẽadmo.serui.amit.In contrariuʒ facit prealle.l.fi.C.de prescrip.lon.tẽp.vbi in fi.dicit in materia prescriptionũ nõ esse fien dã drãm an prescribat cõtra scien tem:an vero ɔtra ignorantẽ.Sed ipse rñdit ꝙ illud ꝓcedit ad ɔplẽ dam p̃scriptionẽ:sed nõ quo ad i pediendũ restitutionẽ in integrũ Illud dictũ satis videt hr̃e equi tatẽ q̃n ignorẽtia fuit ꝓbabilis. facit qđ habet in.l.fi.ff.p suo.se cus q̃n nõ fuisset probabilis sʒ su pina/vel fuisset ignorãtia iuris.p illđ qđ habet.in.l.sicut.ad fi.C.de prescrip.xxx.an.ꝛ in.l.ne supina. ff.de iuris ꝛ fac.igno.ꝛ de consti. c.i.lib.vi.Contra tñ istã opi.pos set alleg.qđ not.glo.in.c.auditis, de restı.in integ.vbi cõcludit glo. ꝙ cõtra prescriptionẽ.xl.an.non dat restitutio.ne al's lex videatur imposita vbis nõ reb⁹.ꝛ illud seq̃ tur ibi Jo.an.ꝛ in cle.i.de resti.in integ.i gl.ordinaria.l ʒ aliq̃ tenue rint cõtrariũ:ꝛ p̃cipue Hosti.quẽ videt seq̄ Joh.an.in q̃busdã ad di.ad gl.cle.l ʒ ille cõiter non habe atur.Et posses dicere ꝙ ibi loq̃ tur de prescriptione.xl.annorum que est valde prolixi tpis: iõ tunc non detur restitutio.secus in pre scriptiõe lõgi tpis.vñ etiã staret in dubiũ de prescrip.xxx.an.tñ sa tis videret esse equũ ꝙ interueni ente probabili ignorãtia põt dari restitutio in integꝝ.nisi dicas ꝙ fauore litiũ dirimẽdaꝝ ꝛ vt sit li tiũ finis ɔtra illã nõ ɔcedat.sicut nec ɔtra illã,que est.xl.annoꝝ ta mẽ rõ q̃ allegat per glo.in.c.audi tis.in prescriptione.xl.annoꝝ:vi deretur etiaʒ procedere in prescri ptione longi tpis.ꝛ in.xxx.anno. q: tñ nõ habem⁹ hoc expressum et habem⁹ auctoritatẽ Bart.que vi detur in se habere eq̃tatẽ.ꝛ credo ꝙ seruaret in practica opi.Bart. et p predicta videt ꝙ si per statu tum inducta est p̃scriptio.x.anno rũ ꝙ si currit ɔ probabil'r ignorã tem põt peti restitutio aduersus talem prescriptionẽ.An vero re

mobilis ecclesie/vsucapi possit tri ennio: et an requiratur tepns.xl.an. dixi plene in.c.ij.de relli. in integ. vbi Jo.an.de quo etiam i regula possessor.de reg. iu.in glo. ¶ Redeo ad glo.in ver.sed quid.et quero.si quis tepore prescriptionis habuit lesam conscientiam: et postea incipit habere non lesam: nunquid per hoc erit interrupta prescriptio? glo.respondet quod non: quia prima conscientia videtur fuisse erronea.ideo eam deponere potuit et debuit.J.de symo.p tuas. N.et.xi.q.iij.c.cui est illata. Cum glo.concordat Jo.phi. Uin.et Inno. Contrarium tenuit Hosti.per id quod habetur i.c.proximo circa fi.et etiam dns Anto.dicit hic aduertendum quod si habuit conscientiam lesam ex causa legitima iformatam concurrete veritate/postea vero eam aliene erronee informauit quod tunc non prescribit Si aut habuit conscientiam lesam ex leui iudicio et postea aliene informauit ex aliis iudiciis tunc glo.bene dicit. In dubio aut si prima conscientia concurrat cum veritate presumitur quod eam primo bene iformauerit. et scdo male.nisi aliud appareat. Sed aduerte quia gl.pt dupliciter itelligi. vno modo quando a principio prescriptionis habuit conscientiam lesam: postea incipit habere non lesam.et sic videtur dns Anto.intelligere glosam Alio modo pot intelligi quod a principio non habuit conscientiam lesam sed ex post facto/et exinde icipit habere non lesam.et ille intellectus videtur magis de mente glo. dum dicit nunquid p hoc est interrupta prescriptio: et sic innuit quod erat iam inchoata quod si non esset a principio habuisset malam fidem. Potes concludere quod aut a principio prescriptionis habuit consciam lesam: et sic malam fidem: et tunc non videtur prescribere quia bona fides requiritur i initio prescriptionis.l. sequitur.§. de illo.ff.de vsuca.et.l.ij.in pn.ff.pro emptore. et.l.vna.§.hoc tantummodo.C.de vsuca.trasfor. Et pro hoc quia imputandum videtur illi qui talem rone querit habere ex quo hz a pricipio conscientiam lesam. Interdum autem a principio si habuerit bonam fidem sed ex postfacto habuerit lesam conscientiam et sic malam fidem: et tunc videtur posse dici quod aut modico tempore durauit: et illa non habeat nocere. quia propter breuitatem temporis censetur non fuisse.arg.l.diuortium.l.ij.ff. de diuor.canonizata de peni.di.i. c.i. Si aute durauit vltra modicum tepus: tunc est magis dubium.tn Barto.in.l. naturalr.ff. de vsuca. tenet idem.vnde concludit malam fidem superuenientem ita demum de iure canonico interrumpere prescriptionem si durauerit/alias secus.et sic intelligit istam glo.et dictum Inno.hic dicens quod Inno.etiam hoc voluit.sed Hosti.vt dixi videtur velle contrarium ideo videtur dici posse quod prima prescriptio sit iterrupta ex quo mala fides supueniens non fuit remota vel non momentanea p istum tex.in fi. Sed pot dici quod posit de nouo inchoare ex eodem titulo supueniete bona fide.et sic si deponat conscientiam preambulam per id quod habetur in simili in tex.et glo.quos reputat Bal.singlares.l.si is.p empto re.§.penul.de vsuca.ver.quod si prescribes cadat a possessione: et sicut si interrumpitur prescriptio: naturaliter tn si postea recuperet possessionem sine vicio ex titulo pon/potest prescribere longo tepore de nouo incipiedo ex quo hz bonam fidem.sic

igit in simili et in opposito pōt dici q hec pria fuerit iterrupta: tñ noua poterit ichoari bōa fide. et quā pcedit cū titulo nō videtur curandū an forte erronee deposuerit primam osciam vel non. licet alit voluerit dñs Anto. qr satis est q habeat bonā fidē et titulū que bona fides pōt etiam causari a cā erronea per ea q no. in. l. si sine. §. i. ff. de vsuca. et. l. igit. §. fi. ff. de libera causa. et. l. si plagū. C. ad. l. fabi. de plagia. ¶ Redeo ad glo. in ver. itē quid. et qro cū gl. Quid si aliquis pendēte prescriptione incipiat dubitare an res sit sua/ et habeat iustam causam dubitatiōis: an cēsetur bone fidei possessor: glo. dicit q sic et etiā videtur fructib⁹ et facit eos suos. l. qui scit. §. bonefidei ff. de vsuc. et iō hoc casu prescribet licet habeat conscientiā dubiā qr lz sit dubius/ nescit tñ an sit sua vt sit aliena. et dz inqrere ab aliis de illa vt sic pueniat ad veritatem si pōt. arg. xxvij. di. §. vlti. et. xxiij. q. vlti. accidit. Cū glo. videtur cōcordare hic Jo. an. Uin. et Inn. et etiā Hosti. in summa de pscriptiōe rerū imo. §. que exigūtur. sub ver. vtrū Contrariū tenuit ipse Host. ē. c. si diligēti. vbi glo. tangit i gl. penul. circa fi. vbi dicit q id qd dicit glo. pōt procedere fm leges. secus fm canones. per id qd habet in hoc. c. et. ē. c. primo circa fi. fm quos canones dicit q vtilius aie esse videt preeligēdū. allegat. j. de spōsa. iuuenis. et sic Host. videtur sibi Jnus. tñ vr tenere hāc opi. p ea que dicit in pohemio huius cōpilationis/ vbi dicit q si cōtingat eū in apparatu sup hoc volumine scribere Jnum ei qd dixit in summa: vult stare ei qd dixit in appa tu tanq̄ in vltimo dicto. Inno. vt dixi sequtur gl. et etiā Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsu. mouet qr iura canonica corrigunt iura ciuilia in malefidei possessore vt hic/ et in regula possessor. et ideo nō corrigēt hoc casu: qr cū a principio fuerint bonefidei: lz supueniat dubitatio nō pōt dici malefidei: licet proprie tūc nō dicatur bo. fi. inquantū dubitatur vñ dixit glo. in. l. iij. §. fi. ff. d acqui. posses. q dubitatio tenet mediū inter malā fidē et bonā. qr propter nō est malefidei nec bo. fi. similiter nec ignorās vt no. glo. in l. i. C. de acqui. poss. Ex quo ergo nō pōt dici malefidei / videt q nō interrūpatur: licet dubitet. Et per predicta dicit Bar. in. l. naturalit. q lz denūciatio que fieret ante prescriptionē inchoatā haberet nocere/ qr induceret dubitationez et ɔsequēter excluderet bonā fidē que exigit in initio pscriptiōis: iō tūc haberet nocere denūciatio. l. si fundū. C. de rei ven. Sec⁹ quando fit post prescriptionē inchoatā qr tūc lz reddat quē dubiū non tñ ɔstituit in mala fide: iō nō interrūpit prescriptio: et sic intelligit glo. in pn. ff. pro empto. facit quod dixit. ē. glo. pe. Sed ɔtra istam opi. facit fm dñm Anto. qd no. glo. in c. quoniā frequēter. §. q si sup. ad fi. in ver. reseruata. circa prin. glo. ē. vt lite nō ɔtesta. vbi videtur gl. sentire q supueniēs dubitatio impediat pscriptionē. Do. Ant. dicit aduertēdū quō iura canonica loquant i hac matia. Nā aliq dicūt malefidei possessorē nō pscribere. ē. c. vigilāti. et. c. si diligēti. Aliqua exigūt bonā fidē. ē. c. si diligēti ad fi. Et aliq dicūt q absq bona fide nō pcedit: qr qd n ex fide ē/ pctm ē

vt hic:et facit qđ habetur.s̄.c.pro
ximo ad fi. per hoc infert ꝙ atten=
tis ꝟbis huius dec.et precedē. cir
ca fi.et.d.c.si diligēti ad fi.nō vide
tur sufficere ꝙ deficiat extremum
male fidei nisi detur in extremuꝫ
mala fide.et sic cū dubitans sit in
medio et nō habeat bonam fidem
nec malā videtur ꝙ nō prescribat
Finaliter.d.An. cōcludit ꝙ si du
bitatio est momētanea/et non fir=
ma:sed potius vacillās ꝙ hic non
interrūpat ꝑscriptionē sicut in si=
mili nō dicitur esse hereticꝰ q̄ du=
bitat/sꝫ nō fixe et firme seu perti=
naciter.in.c.i.cū ibi no .de hereti.
facit qđ no.in cle.i.de vsu. Si aūt
est dubitatio ꝑseuerās et firma et
fixa et ad merito dubitandū con=
currat cū veritate aliqua cā legi=
tima impellēs ad plenius creden=
dū rem alienā ꝙ propriam : lꝫ pro
certo nesciat/tūc dicit ꝙ putat ꝑ=
scriptionē interrūpi. Idē dicit si
aliq̄d ei ostendatur vel ꝓbetur ex
quo verisimiliter potuerit dubita
re:et lꝫ asserat se nō dubitasse per
no.in.c.nouit.de iudi. de rescrip.l
c.cū ꝯtigat. Et per predicta dicit
ꝙ putat ꝙ aliquo casu denuncia=
tio etiā post possessionē adeptam
et prescriptionē inchoatā interrū
pet prescriptionem. vt qn̄ fit a ta=
li cui merito est credēdū. Ubi au=
tem dubitatio eēt in ꝑncipio / tūc
fortius impediret eo casu quo di
xi inchoatā interrūpi. allegat qđ
notat.C.de acqui.posses. in.l.licet
et.l.nemo.et facit qđ no.eo.tit.l.i.
Tu potes dicere ꝙ aut dubitatio
supuenit ꝑ actum iudicialē et tūc
sit verꝫ ꝙ interrūpitur prescriptio
qꝛ talis actus inducit ꝑsumptam
seu fictā malā fidem ex dispositio
ne iuris:vt pꝫ ex his que legunt

et no.in.l.nemo. de acqui. posses.
per glo.in.c.i.xvi.q.iij. Et hoc ca=
su etiā loquit gl.i.c.qm̄ frequēter
in.§.pe.in ꝟbo reseruata. Aut su=
peruenit dubitatio ꝑ actū extra=
iudicialē:et tunc aut supuenit ab
ip̄o q̄ icipiebat prescriptionē ⁊ sic
ante illā inchoatā:⁊ tūc etiam hꝫ
nocere per eaq̄ habētur l.l.si fun=
dū.de rei ven.et q̄ etiam no. Bar.
in.l.naturalit.ff. de vsuca.⁊ est rō
qꝛ per illā excludit bona fides.et
dubitās nō dꝫ hr̄e bonā fidē neqꝫ
malam : vt no.gl.in.l.iij.§.fi.ff.de
acqui.pos. Bona fides em̄ exigit
in ꝑncipio prescriptiōis.s̄.c.si dili
genti.ad fi.⁊.l.seq̄tur.§.de illo.ad
fi.§.ff.de vsuca.et.l.ij. in ꝑn.ff.pro
emp.⁊.l. vna.§. tantūmodo.C.de
vsuca.transfor. Aut supuenit du=
bitatio post inchoatā prescriptio
nē/et tūc aut fuit momētanea seu
breui tp̄e durās et tūc non habet
nocere per id qđ habet in.l. diuor
tiū.l.ij.ff.de diuor.⁊ qđ no.j.de he
re.c.i.et qđ.s̄.tetigi post do. Ant.
Aut dicta dubitatio supueniens
post inchoatā prescriptionē nō fu
it momētanea:et tūc si aliquo tp̄e
postea cessasset satis videretur ꝙ
saltē ex tp̄e cessatiōis dubitatiōis
posset ichoari noua prescriptio ꝑ
id qđ legitur et no.in simili in.l.si
quis pro emptore.§.pe . ff.đ vsuc.
et per id qđ dixi in simili in ꝑcedē=
ti qōne gl. An aūt preambula pre
scriptio sit interrupta fuerūt opi.
vt pꝫ ex predictis glo.tn̄ hic et.s̄.
eo.si diligēti.in glo . pe.ad fi.et ēt
Inno. hic et Bar.in.d.l. naturalr
tenuerūt ꝙ nō interrūpitur.⁊ idē
etiā hoſt.in summa in loco.s̄.alle
gato:lꝫ contrariū tenuerit in.d.c.
si diligēti.et etiā dn̄s Ant.hic Sꝫ
certe verior videt opi.glo.per illū

ter.a sensu cōtrario.Nā ad hocvt nō interrūpat satis esse vr ꝙ pses scribens nō sit in mortali peccato et ꝙ nō habeat cōsciam rei aliene vt hic apte colligi pōt a sensu con trario qđ est validū in iure de his q̄ fiunt a prela. cum apl'ica.et.l.i. §.huius rei.ff.de offi.ei9 cui mā. est iuri.Sꝫ dubitās nō est in pec caco qꝛ nō hꝫ malā fidē nec etiam cē scientiā rei aliene.vt pꝫ ex no.p glo.l.d.l.iiij.§.fi. ff.de acq.'posses. ergo nō dꝫ interrūpi pscriptio.ꝛ p hoc etiā facit rō.qꝛ in dubio nō dꝫ nec tenetur dimittere ius suū in discussum.l.illud. ff.de peti.here. ergo non est imputandū prescribē ti si in dubio rem non restituit:ex quo nō est certus rem esse alienā: lꝫ de hoc dubitet.Nec credo eum artari etiam in foro consciētie ad restituendū ex quo non est certus rem eē alienā:lꝫ dubitet.ꝛ per rōs nem dicte.l.illud.ꝛ sic vr ꝙ non'in terrumpat prescptio.ꝛ istā parteꝫ credo veriorē.Nec obstat ꝙ in pre scriptione reqrit bona fides.ſ.c. si diligenti ad fi.ꝛ facit etiā hic dū dicit absqꝫ bona fide ꝛc.qꝛ illud vi detur intelligendū.s.a pncipio vt sicut a pncipio oīno reqratur bo na fides sine illa nō pcedat pscri ptio.sed non quo ad hocvt postꝗ est inchoata nō pcedat absqꝫ bo na fide. dūmodo possit pscriptio seruari sine pctō mortali non' ha beat qs cōsciam rei aliene vt satis pbatur in tex.illo.Et facit etiam ratio quā.ſ.dixi que colligitur ex dicta.l.illud de peti. heredi.qꝛ in dubio nō est imputandū alicui si ius suū nō dimittit indiscussum. Non ob.qđ habetur in.c.prece.in fi.qꝛ ibi cassauit bōa fides:ſꝫ etiaꝫ fecit actū cōtrarium pscriptori.vt ibi etiam no.Ideo nimirū si tunc interrumpitur prescriptio ſm do. an.Et ex predictis satis pōt infer ri ꝙ lꝫ post inchoatā prescriptio nem superueniat pbabilis dubi tatio/nō tñ interrumpit prescptio lꝫ domi.an ꝛ aliqui in hoc tenue rint contrariū.Et aduerte etiam qꝛ notabiliter dicit bar.in dicta.l. naturaliter:ꝙ licet quis habeat malā fidē quo ad vnū vt qꝛ putet rem'eē ticij que est semproniij:non impedietur prescriptio aducrsus quē non hꝫ malā fidē:ꝛ hoc etiam voluit glo.in.l.si fundū.ff.de acq. posses.ꝛ in.l.sicut.ver. mala fide. C.de prescrip.xxx.an. facit etiam qđ habet in.l.qui balneū ad fi.ff. qui poti.in pig.habeant.ꝛ.l. fulci nius.§.ꝙ si aduers9.ff.ex qui.cau. in.pos.ea.¶Redeo ad glo.in ver. item quid si prelatus:ꝛ quero cuꝫ glo.Quid si prelat9 habeat lesam cōscientiā in re quā possidet: eccle sia tñ hꝫ bonam fidē.nunqd tene tur dimittere illā:glo.rñdet ꝙ nō dicit tñ ꝙ prelatus dꝫ significare illi cuius est vt illam petat.et hoc modo purgabit suā conscientiam nec dicetur fraudē cōmittere qꝛ vi detur hoc facere vt ꝯsciam saluet sic denunciando.facit in simili.l. atqui natura.§.cū me absente.ff. de nego.gest.Et idem etiā sequit Inno.dicit tamē ꝙ caueat prela tus ne aliqd cōtra cōsciam faciat vel fieri pcuret.ꝛ de materia etiaꝫ habet.luꝗ.di. generalis ꝛ.xxxiij. q.ij.si ergo.ꝛ i.c.bone.ij.ſ.de post prela.vbi etiā glo.dicit ꝙ vbi sol' agitur de preiudicio iure plati si habet cōsciam lesam pōt illi' renū ciare.sed vbi agitur de preiudicio ecclesie:tunc procedit quod dicit glo.hic.Et aduerte qꝛ dictū glo.

bb.iij.

presupponit q prelatus pot hre cosciētiā lesam: lz ecclia habeat bonam fidem.hoc aūt esse potest qn ecclesia hz conuentū vel capitulū. Nam tunc si conuentus vel capitulū habet bonā fidē: dicitur ecclesia habere bonā fidē:lz prelatus habeat malā. Sed si capitulū vel couentus etiā haberet cōsciētiā lesam:tūc etiāecclesia diceret habere malā fidē. Facit qd habet in.c.requisisti.de testa.z qd notauit Ioh.an.z Innoc.J.de iure patro. cura.Ubi aūt ecclesia nō haberet cōuentū nec capitulū:tūc si prelatus aut rector habet malam fidē videt q ecclia tūc dicatur hre malā fidē:per id qd notauit glo.in.c. potuit de loca.vbi gl. notabiliter dicit q illud qd pot prelat⁹ cū capitulo.videt posse prelatus solus aut rector quando n hz capitulū. ¶ Item aduerte qz cū glo.cōcor. etiam Hostien.in summa de pscriptionib⁹ rerū immo.§.q exigunt sub ver.verū.z ver.qd si prelatus Et ex his q ibi tangit glo.habes vnam practicam q teneri pot quando prelatus hz pscientiā lesam et nō ecclesia.duas alias practicas ponit Host in loco preal.vna fuit q cōuocet capitulū z certificet ipz quō res est aliena.z hoc facto consulat agnosci bonā fidē quā etiaz tutor tenetur agnoscere.l.sciens §.sicut.ff.ad admi.tu.z eadē rōe prelatus q equiparari pot tutori per no.l.c.qualiter z quādo.ij.de accusa.Lz non per oia equiparet vt voluit Inno.de simo.lz hely.z sic fm eū poterit tunc res restitui ei cuius est.Sz aduerte qz hoc pt pcedere qn habetur res p ecclia ex causa lucratiua ex qua non deberet euictio.Sed vbi haberetur ex causa onerosa tunc propter cōseruandū ius de euictiōe qd non cōmittit nisi iudicialiter euincat. l.habere licere z.l.herēnius.ff.de euict.z tunc videtur q nō teneat restituere sz potius seruari debet practica hui⁹ glo.Alia fuit practica hostie.in loco preall.q prelat⁹ dicat capitulo.Unde sunt man⁹ mee a sanguine huius cause.vos autē defendatis illā put potestis vt vobis videt.facit qd habetur in.c.ephesus paulus dicit mundi sunt manus mee.z c.xliij.dist. Et p hoc sit expedita glo.vsq ad §.si ille.¶ Demū qrit glo.quid si ille cui facta est denūciatio veniat ad iudiciū et petat rem in iudicio quā tenet prelatus z ecclesia:nunquid si prelatus cōfiteat forte respondēdo positionib⁹ aduersarij rē esse petētis:an preiudicet ecclesie que hz bonā fidē:glo.videt dicere q non:nisi prelatus fuerit cōstitut⁹ sindicus a collegio seu capitulo ecclie ad defendēduz cām. qz tunc si pfiteat etiā tanq sindicus:qz sustinet tunc psonā totius ecclesie: pIudicabit tunc ecclesie. Alias aūt cōfessio prelati non preiudicabit ecclesie nisi forte cōfiteretur de eo qd ipsemet fecisset.ar. c.postq.xxv.q.ij.z de materia remittit glo.ad no.de electio.dudū. ij.Et pro dictis glo.etiā hodie videtur in.c.psentiū de testib⁹ l vi. Cy.in.l.i.C.de cōfes.in.xv.q.z per Bar.in.l.certū.§.sed ante ipos.ff. de cōfes.Et facit etiā qd dixi in.c. i.ad fi.S.vt li.non cōtestata. Dns an.concludit q si prelat⁹ confitet in his in quib⁹ hz diuersam administrationē ab ecclesia seu capitulo tunc pIudicat confessio solius prelati.qz talia pot ipe prelat⁹ so=

lus in iudicio deducere nisi sint ar
dua.per ea que legunt̄ ꝛ no. s̄. de
rescriptis.edoceri.ꝛ.s̄.de procura
to.c.i.ꝛ de iud.cām que. l3 ipsa di
cta iura non alleget. Si autem cō
fiteatur in his in quibus non h3
diuersam administrationē:s3 con
iunctā tūc procedat glo. vt.demū
p̄iudicet cōfessio p̄lati si fiat cū cō
sensu capituli. ꝛ dt se nō videre q̄
aliq̄d opet̄ qd gesserit circa actū
in q̄ confitet̄:l3 gl.alias velit ī hoc
ēt ei vt vnico testi.semp nō credē
ret̄.j.de testibus.cū a nobis: cum
ibi no.ꝛ facit qd notat9 eodē titu
lo.c.in super. Tu potes addere ad
dicī ū.d.an.in͡stum. dicit cōfessio
nē p̄lati nocere ecclīe pcedere q̄n
emanat p modū cōtentiose iurisdi
tionis.secus v̄o q̄n per modum vo
luntarie iurisditiōis. p ea q̄ notat
Bar.in.§.sed an ipsos.ꝛ quod no.
do.ad.in.c.i.ad fi.s̄ vt.li.non con
testata.super glo.fi.ꝛ p hoc sit ex
pedita ista glo. ¶ Quero tū de qō
ne.videlicet q2 res immobiles ec
clesiarum p̄scribūt̄ solū spacio.xl.
ānoꝝ.s̄.c.de quarta.ꝛ q̄d iuris sit
de re mobili.tetigi sup gl.fi.remit
tendo ad ea q̄ dixi in.c.i.de restitu
tione in integrū.vbi etiā p Joh̄ā.
and. Nunq̄d erit idem in reb9 pro
priis patrimonialibus clericoruꝫ:
vt similiter immobilia nō prescri
bant̄ nisi per tempus.xl an gl.no
tabiliter voluit q̄ non in c.posses
siones.xvi.q.iiij.vnde dicit res cle
ricoꝝ posse p̄scribi spacio.xxx.an.
allegat.c.sanctorum.s̄.eodem vbi
host.etiā videt̄ velle. Idem voluit
glo.in.c.ꝯꝯ.de censi.in.vi.ꝛ etiā
Arch.ibi vbi dicit q̄ nō est perpe
tuū illud qd dr̄ res clericoꝝ gau
dere priuilegio ecclesiaꝝ seu rerū
ecclie.l3 alibi dicat̄ q̄ res clerico

rus gaudeant priuilegio rerū ecc
clesie vt nota.c.ex lr̄is de pigno.ꝛ
xvi.q.i.in.c.similiter. Archi.in.d.c
possessiones videt̄ innuere q̄ etiā
quo ad p̄scriptionē gaudeant res
clericoꝝ p̄uilegio eccl̄e. q2 dicit q̄
intellectus q̄ dat̄ ad.c.sanctorū nō
est bon9 p glo.in.c.possessiōes. Et
aliter d3 intelligi vt ibi notauit i
mo. Dn̄s an.hic t3 p̄mā opinionē
sc3 q̄ quo ad p̄scriptionē non gau
deāt p̄uilegio ecclie vt voluit gl.
in.d.i.ꝯꝯ monet̄ q2 s̄m eū videt̄
q̄ res clericoꝝ nō gaudeant p̄ui
legio rerū ecclie nisi quatenus in
ueniat̄ expssum. ¶ Nā multa p̄ui
legia habēt bona ecclie q̄ nō vidē
tur habēt bona clericoꝝ. Nā bo
na ecclesie non p̄nt alienari absq̄
solēnitate ecclie.xij.q.ij.sine exce
ptiōe.ꝛ tū secus in bonis clerico
rū: q̄a non reperit̄ in illis dictam
solēnitatē req̄sitā. Itē res ecclesie
non p̄nt cōcedi i emphiteosim vel
in feudū sine solēnitate ūnō est so
lita emphiteotiz ari de feudis.i.c
i.ꝛ.ij.ꝛ tū hoc nō reperit̄ in bonis
clericoꝝ. Itē bona ecclesie nō p̄nt
dari i emphiteosim vt trāseant ad
extraneos heredes: de q̄ tū an sit ve
rum dixi in.c.in p̄ntia.de pba.ꝛ tū
secus videt̄ in bonis clericorum.
Et per hoc etiam facit q̄ nō videt̄
esse eadē ratio.ratio eni de solem
nitate ꝛ non trāsitu ad extraneos
pōt eē q2 p administratores sit alie
natio in rebus ecclie q̄ nō tractāt
de damno pprio.q2 nō presumunt̄
agere cū tanta diligentia rū quan
ta propria agunt̄. argu. eorum q̄
habent̄ in.l.ij.in.fi.ff.ad carbonia
ꝛ.s̄.de pcura tue. Et hinc etiam d
scendit q̄ delictū vel culpa prelati
non nocet ecclesie.j.de re.iur.deli
ctum in.vi. non tū videtur dubi

tandum q delictum vel culpa clerici habet sibi nocere in ppriis bonis. facit quod habetur in.l etiam in.§.i.ff.solu matri. An autē quo ad pedagia res clericorum gaudeant priuilegio rerū ecclesie. recurre ad ea q̄ habentur l dicto.c. q̄ps de censi.in.vi. ꝛ de imuni.eccle.c.i. e.lib. ꝛ in clemen.i. de censi. Nam quo ad pedagia videtur q sic: si ŝi portentur causa negociandi. alias secus vt dictis iurib⁹. Quo ad collectas videtur q gaudeant q: ille imponuntur persone pro rebus.l rescriptio.§.fi. ꝛ ibi no.ff.de mune ꝛ hono. Et ideo cum persona clerici non sit subiecta laycis de foro compe.si diligenti.nō poterit collectari p laycos. Et conuenit domi.an.in.c. si diligenti.ad finem.ē eo.vbi tangit hanc q̄stionem q regulariter est tenendum q res clericorum gaudent priuilegiis ecclesiaꝝ vbi apparet expressū vl' vbi sit omnimoda rō casus non exp̄ssi que est in casu expresso. facit quod no.in.c.i.de temp.or.l.vi. alias nō gaudent. In quibus autem reperiatur expressum remittit ad no.per. Joh.an.in.c.i.de cleri. coniug.in. vi. ꝛ facit q̄d no.in.c.fi.de vita ꝛ honestate clericorum. ¶ Aduerte tñ in q̄stum dixi q res clericorum prescribunt spacio.xxx.an. ꝛ sic videt velle glo.in dicto.c. possessiones. q sufficiat tempus annorum.xxx. per id quod habet in.c. sanctorum illud pōt pcedere q̄n quis vellet p̄scribere bona fide sine titulo. Si autem vellet prescribere cum titulo ꝛ bōa fide: tūc satis puto q sufficeret tempus.x. anno. inter presentes.ꝛ.xx. inter absentes. sicut in rebus aliis vt in.capi. sanctorum ꝛ.ē.co. illud. Et ex his potest inferri q res clericorum prescribantur etiam minori spacio.xxx. an.lz glo. cōtrariū dicit in preallegato. capi. possessiones. ꝛ illud etiam satis vr fuisse de mente domi. an. in dicto capi. si diligenti circa finem. Potes addere duo. primū est quatenus dixi sup glo. scđa q in p̄scriptione longissimi temporis error iuris non videt illam impedire. q idem vr voluisse domi.an. in.c.cura de iure patro. Ultimo etiā potes addere in q̄stū tetigi sup glo. si circa primā q̄stionem ꝛ circa oppo. an. q vbi q̄s est immissus in reali q pōt prescribere spacio.x. annoꝝ inter presentes ꝛ.xx. inter absētes si hab; bonā fidem. q: h; etiā titulum snie. nam glo. accur. expresse hoc tz in.l.q̄.ad finem.C.vdi in re; actio tñ ibi reprobat cōiter p doctores. q: ibi interuenit solum interlocutoria de mittēdo q̄ fuit missa executioni. ꝛ nō interuenit adiudicatio dominij seu declaratio. ꝛ iō nō poterit prescribere spacio longi tē poris sed longissimi. Et hec sufficiant pro repetitione huius capi. Deo gratias.

¶ Finis.

¶ Incipit vtilis ꝛ famosa repetitio ð notabili.c. vr̄a de co habi.cle. ꝛ muli. edita per celeberrimū.U.J.monarchā.d. Antoniū de butrio Bononie ordinarie legētem.

¶ Lucius tertius.

Uestra duxit deuotio īquirendū z infra. ¶ Alicubi dr. Nullus audiat missam sacerdotis quē scit indubitanter ɔcubinā habere. alibi vero legitur. Nō potest aliqͣs q̄ʒtūcūqʒ pollutus fuerit diuina polluere sacramēnta: q̄ purgatoria cunctaꝝ contagionū existunt. Qualiscumqʒ em̄ sacerdos sit: que sunt sācta coinquinari non possunt. Sumite ergo ab oī sacerdote xp̄i misteria q̄ꝫ oīa in xp̄i fide purgant. ¶ Ceterum aliud est crimē notoriū: aliud occultum. Notoriū diffinit de quo presbyter canonice condēnatur. Occultum quod ab eccl̄ia toleratur. Ceterum aliud est qn̄ crimen notoriū nō diffiteт̄ p̄biter: vl̄ de ipo ē canonice cōdēnat᷒. Aliud est peneoccultū: quod ab eccl̄ia tolerat. ¶ Itē aliud ē a taliū officijs abstiere vt peccādi licētia ceteris auferat: z hmōi ad penitentie fructū trahant. atqʒ aliud si taliū tāq̄ʒ in fornicatōe iacentiū talia misteria respuant. ¶ Sine dubitatōe itaqʒ teneatis q̄ a clericis z pb̄ris q̄ʒq̄ʒ fornicarijs q̄ʒdiu tolerātur: nec habent opis euidentiam: licite diuina misteria audiātur: z alia recipiantur sacramenta ecclesiastica.

Repetiturus hanc decretalem quam alias repetij in studio florentino que materiam habet difficilem longam z prolixam. atqʒ confuse a doctoribus traditam. inquantum ingenij mei paruuli modul᷒ patietur materiaʒ recolligā. z necessaria ad cōmunem lecturam pertinentia declarare conabor: omissis supfluis euidentialibus atqʒ prefatiōibus alijs. Et in summa. h. d. A fornicatore clerico nō notorio liciteq̄ diuina audiūt z ecclesiastica sacramēta percipiunt. a notorio autem abstineri dʒ: nō ob sacramēti defectū sed ob fornicatoris emendationeʒ z alioꝝ exemplum. ¶ Diuidit in quattuor ptes in p̄ma ponit consultatio. i scd̄a allegatio ꝓ vtraqʒ pte. ibi alicuibi. in tertia quasdam distinctiōes ad solutionem preparādam p̄mittit: ibi ceterū. in quarta solutionē breuē ex distinctionis

bus concluditibi fine. Scda sub diuidit in duas. in pma allat ad negatiuã. i scda ad affirmatiuã. scda ibi alibi ꝟo. Tertia subdiuidit in duas. In pma distinguit circa de licti qualitatẽ. In scda circa inten tũ abstinentis a fornicatorio. scda ibi itẽ aliud. Itẽ prima tertie ptis subdiuidit. q2 pmo distinguit circa vnã spẽm notorij ⁊ olo occulti. in secũda addendo aliq̃ spẽm noto rij. i. circa eandẽ ⁊ aliam pene occultã distinguit inter notoriũ ⁊ pene occultũ. Istam decretalẽ Ioh. cal. repetijt ponderando quodlibꝫ verbũ ꝑpter materie difficultatẽ ¶ Casus. Qdam epi consuluerunt papã an liceret audire diuina sacramenta a fornicario. Et cã dubitandi mouens erat contrarietas duoꝝ iuriũ. Quoꝝ vnũ capitulũ ꝑcipit ⁊ dicit ꝙ null9 audiat missã sacerdotis quem scit indubitãter cõcubinã habere. Aliud capitulũ dicit ꝙ non põt quisꝗ̃ tñ ꝗcũq; pollutus in crimine adulterij diuina sacramẽta polluere ꝗ̃ purgatoria cuncta ꝑ ꝯtagionũ existũt: fomite ergo ab oĩ sacerdote xp̃i misteria q2 ola in fide xp̃i purgant. ¶ Ex pᷣ mo videt ꝙ non liceat. Ex secundo videt ꝙ liceat a fornicario audire diuina. Ad solutionem questionis papa premittit triplicẽ qualitatẽ delicti: ⁊ in cõclusione rñsiõis addidit quartã. Scdo ꝑmittit dupli cẽ ĩtentũ abstinentis. De pᷣmo dicit ꝙ est dare notorium. ⁊ est dare occultũ: ⁊ pene occultũ. Notoriũ de quo pbt est cõdemnatus vel de quo est conuictus. s. cõfessione. Et est dare occultũ vt q2 nec ꝓbabile nec famosum. Pene occultũ vt q2 ꝓbabile vel famosum non tñ notoriũ. Itẽ abstinens qꝺq; abstinet vt q2 credat polluta sacra fornicarij ex suo dilecto. q̃nq; abstinet ex intentu vt corrigat fornicator. ¶ Cõclusio autem responsionis sit ista q2 credat polluta sacramẽta a fornicario abstinere indistincte non licet. sed q2 abstinet ex precepto ecclesie ⁊ vt ille delinquendo desistit licitum est quoniam ab ecclesia fi tolerat vel q2 est de delicto confes sus ⁊ hꝫ operis euidentiam. Ex q̃bus concluditur ꝙ in notorio fornicatore abstinendum est siue sit notorium iuris vt per confessionẽ vel sñiam. siue notorium facti operis euidentia. Et hec fuit mẽs capi. q̃ pꝫ ex c. fi. j. e. ti. Lego litterã In tex. ibi misteria. dicit cal. i. mysteria q̃ occultã seu inuisibilem et reconditam vel secretam habent significationẽ vel intelligentiã. ⁊ dicit misteriuꝫ grece latine sacramẽ tũ ⁊ debet scribi per. y. grecuꝫ. Sꝫ ministerium dicit quodlibꝫ officium. s. ti. i. c. i. de renũ. c. nũ cũ pridem in prin. vel dignitas aut personat9 de elec. c. cũ in cũctis. §. inferiora. de cõces. ꝑbẽ. c. cum super. vt aliud beneficiũ. j. ti. d. ⁊. c. quia nõ nulli In tex. ibi ceterũ hic dictio est coniunctio copulatiua orõnuꝫ vt hic ⁊ in infinitis locis. nõ aũt di ctionũ. vñ q̃n ponit in principio orõnis. vt. s. de rescrip. c. ceterũ ⁊ de iura calũ. ceterũ. ⁊ de test. cog. ceteꝝ. intelligendũ est aliã oratio nẽ ꝑcessisse cui cõtinuabat. Q̃nq; ponit aduersatiue. j. e. c. ⁊. s. de fide instru. c. inter dilectos. versi. ceterũ. In. tex. ibi sine est ꝑpositio ꝑ uatiua. iñ. q. vñ. c. qui sine. xij. q. ij. sine de peni. di. ij. sine. Quãdo stat inclusiue de maiori. ⁊ ob. c. solite. v bi. ad ei9 vero cõcubitũ. vbi Arch. q̃nq; vtroq; modo ponit. vt. j. de

no.ope.nū.vbi hec dictio replica-
tur.qñqꝫ est ꝟbū.xi.q.iij.iter ꝟba
ꝛ.c.nolite.ꝛ.xxiij.q.i.in.pn.Ex q̇-
bus colligo ꝙ iterata oꝛoni negati
ue icludit.affirmatiue puuat. In
tex.ibi itaqꝫ ꝯiunctio illatiua. Et
īfert.et dicit.i.q.i.§.ex his itaqꝫ
ꝛ ita vr̄ aduerbiū affirmandi. In
tex.ibi ꝙꝙ.alibi ē ꝯiūctio aduer
satiua:ꝛ ponit̄ pro ꝙuis.xxiij.di.
ꝙꝙ.de elec.c.ꝙ sicut.de cēsi.ꝙꝙ
li.vi.nisi ponat̄ iproprie de oꝛ.co.
c.ij.ꝛvl.In tex.ibi fornicarij dr̄r a
foꝛnicatiōe q̄ oēm carnalē illicitū
ꝯcubitū ꝯpꝛehēdit.xxxvi.q.i.§.cū
ergo.In tex.ibi ꝙdiu.aduerbiuꝫ
tpis est.iij.q.ij.tandiu: de appel.
ꝙdiu.ff.de ac.ꝛ ob.l.si.ꝺ acq̇.pos.
l.si rē.¶ De alijs dictōib⁹ videas
p cal.Uenio ad notabilia. ¶ No-
ta p̄io ꝑ gñali allegatione ita ꝙ
sufficiat gñalr̄ allāre.ad hoc.j.de
p̄bē.c.ij.xlv.di.c.ij.ea.di.§.hinc ēt
i.q.i.vt euidēter.xxxv.q.iij.q̄daꝫ.
ꝛ.q.v.ver.quedaꝫ.xviij.di.qm̄.de
simo.lꝫ hely.ꝟ.nā iusta.de regl̄a.
cū virū.de quo in spe.de ꝺispu.et
alleg.§.poꝛro.ver.in summa fm̄
Joh.an.ꝛ fm̄ cal.post euꝫ dicā.j.
¶ Scđo not.ꝙ vbi canon loquit̄
per verba impatiua.vt nullus au
diat ꝛ similia.videt̄ ꝙ sint p̄cepti.
hoc patet hic iūcto.c.nullus.et.c.
preter hoc.xxxij.di.ꝺ hoc.xi.q.iij.
rogo.ꝛ plenius dixi de ꝯsti.nā cō
cupiscētia.ꝛ vide bonū ꝛ famosuꝫ
tex.i cle.exiui de paradiso de ver.
sig.versi.ceterū.ꝛ vide gl.vi.di.te
stamētū sup ꝟbo hūile ꝛ ibi Arc.
sup ea.¶ Tertio no.ꝙ ꝟbū inq̇rē
dū aliquādo sumit̄ ꝑ inuestigatiōe
facti.de pecu.cle.iq̇rēdū.de accu.
inq̇sitiōis.ꝛ.c.qualiter ꝛ quando.
¶ Quarto no.ꝙ ꝓhibet hic oēs
ex illa.vꝫ nullꝰ.vñ ꝓhibent̄ paro-
chiani et non parochiani:ꝛ conse-
quēter ipsa concubina et domesti
ci etiā eius qui non excusantur lꝫ
alias excōicato pticipare possint
de sen.excō.inter alia.xi.q.iij.qm̄
multos.puto tñ ꝙ extraneos hoc
ignoꝛātes ad pctm̄ non illaqueat
de sen.excō.a nobi.de cōsti.c.ij.et
de consti.c.vt alarū li.vi. ¶ Nota
q̇nto ꝙ hec ꝓhibitio nō fundat̄ in
foꝛnicatoꝛe sꝫ dirigit̄ ad obiecta.
vt nullus audiat.per qđ quidam
volūt dicere ꝙ foꝛnicarius nō est
suspensus directo: sed quadam
suspensione indirecta.dicam.j.et
in.c.sicut.j.ti.i.ꝛ de cle.exco.mi.si
celebrat.ꝛ.ꝺ.titu.i.si.clericoꝛum.
¶ Sexto no.ꝙ nō prohibet nisi a
missa.per quod quidā dicūt ꝙ foꝛ
nicarius non est suspēsus nisi ab
officio misse ꝛ non ab actu diuino
rum vt dixit Inno.ꝺ.eo.ti.c.sicut
sꝫ infra dicit diuina:iō cōis ē opi.
ꝙ ꝓhibitꝰ ē ab oībꝰ diuinis:vt pꝫ
ibi a talibꝰ officijs:ꝛ ibi mysteria
ꝛ ibi diuina mysteria.qđ exponit
cal.i.misse:ꝛ alie hoꝛe diurne ꝛ no
cturne.ꝛ ibi eccl̄astica sacra qđ ex
ponit ibi Jo.an.vt pnia.sacra vn-
ctio ꝛ similia.ꝛ iō Jo.an.tꝫ ipm̄ su
sp̄ēsum ab oībꝰ officijs. ¶ Septio
no.ꝙ illud q̇s idubitāter dr̄ scire
qđ notoꝛiū est.qđ nota ꝑ statutis
q̄ qñqꝫ exigūt indubitatā ꝓbatio
nē.qꝛ illa dn̄t esse notoꝛia.dicā ali
quid.j. ¶ Octauo no.q̄ sumat̄ hic
appellatiōe cōcubine.qꝛ dr̄ q̄libet
cū qua ēt licita copl̄a hr̄ ꝛ ꝯvotū.
Et dr̄ a cō.qđ ē simul a cubo bas.
lex appellat concubinam qui sine
nuptijs tenet̄ in domo q̄si in locū
vxoꝛis.ff.de ver.sig.l.massurius
xxxiiij.di.§.vñ.dicit gratianus ꝙ
cōcubina dr̄ q̄ cessantibꝰ legalibꝰ
institutis iuncta est.ꝛ cui ꝯiugali

affectu insistitur.ea.d.§.concubina. et lz talis cōcubinat⁹ remittatur p lege ffoz.de cōcu.per totum.phi betur tamē per canones.xxxiij.q. iiij.§.nemo.hic tamē ponitur lar gius cuiuscūq3 cōditionis sit mu lier z siue sit vna siue plures:vt p totum hunc ti.secundum Jo.cal. ¶Nota q legere z dicere eqpol lent loquēdo de scriptura.qd not. p teste q dicit talis legit.alter di cit talis dixit:qz pbant nisi legere foret de substātia.l.i.§.sed si lege. ff.de his que in te.delen.l.contra ctus.C.de fide instru.de priuile. cū olim essemus.¶Nono nota q infectio ministri non inficit sacra mētum nec gratiā sacramenti:qz gratia non trāsit per ministrū seu p mediū ministri:sz immediate de scēdit a deo in sacramentū.iō mi nister vt minister operat vt fistula ad hoc.i.q.i.c.sicut xps.z.c.oīa sacramenta.z.c. vt euidenter.z.c. cum scriptura cū multis sequen tibus.z.xv.q.vlti.c.fi.de quo per Inno.in.c.fraternitatis.de here ti.z de scisma.c.i.¶Nota q sacra menta sunt purgatoria cunctaruz cōtagionū et peccatorū.quod di cunt doc.venialiuz saltē fm Abb. Joh.an.dicit q purgatoria sunt etiā mortaliū.de cōsecra.di.ij.cuz omne.z hoc est verū pro alio.pro se autē idē in bene disposito z non celebrāte ex cōtemptu vel cū affe ctu et volūtate peccādi.de confes cra.di.ij.quotidie.Per hoc dicūt quidē q est peccatū mortale non celebrare quotidie.qz cū sacramē tum sit purgatoriū cūctarū cōta gionum z purget peccata in aliis: desistens peccat cōtra caritatem z ad hoc optime facit tex.i.q.i.ipi apostoli.ad hoc.c.sacerdotibus.

xxxi.di.Credo q sacerdos si desi stat ex eo qz se reputat indignū q tidie celebrare:non peccat vt.d.c. quotidie.Si desistat ex negligen tia hoc sciens peccat mortaliter. si vero desistat ex quadā leuitate: peccat venialiter sicut dicimus in illo si peccauerit in te frater tuus zc.vt no.arch.ij.q.i.si peccauerit et qd dixi de iud.nouit.per hoc di cit Jo.an.q non solū viuis pdest hoc:sed etiā mortuis.xiij.q.ij.ale defunctorum.¶Decimo nō q vlr platum restringitur ad subiecta habilia:vt ab omi sacerdote sumi te.i.ab habili sacerdote.vide per Bar.i.l.i.ff.de noui oper.nun.vn fm Cal.intelligendū est sic.ab oī sacerdote catholico nō suspēso a iudice vel a iure.de officio or.c.qd sedē.de prescrip.c.veniēs.de si.c. tanta.¶Uenio ad versi.ceterum. ¶Xi.nō hic duplicē spēm et qua litatē delicti.qnq3 est notoriuz z hoc duplex.qnq3 est detectū con fessione et cōdēnatiōe.qnq3 occul tū quod est quādo quis ab eccl'ia toleratur qd pōt eē dupliciter.pri mo modo put tolerat velit vel no lit.z hoc est occultū simplicit put distinguit z pbabile.scdo mō put tolerat simplicitē cū possz opponi z tunc df pene occultū crimen qd est pbabile nō notoriū.vl qz famo suz vel manifestū.Et no.de dictio ne pene q sumit p quasi.z quādā notat mixturā iproprietatis.sicut z quasi.Et nota q ad hoc vt cōdē natio inducat notoriū: oportet q sit canonica:vt pz ex tex.q dupli tate repetit canonice condēnatur ¶Xij.nō.q nō diffiteri sumit ali qn p cōfiteri.vnde tex.de post.pla. c.i.de ordi.cogni.cū dilect⁹.de re ligio.do.cōstitut⁹.vbi gl.vide gl.

de confes. ca. fi. C. vnde vi. l. cũ que rebatur. per bar. et alios. C. de iu= ra. ca. l. fi. qr nõ diffiteri ex ꝯtuma= cia nõ respõdendi confessionem in ducit. Et facit ꝙ iudice interrogã te vt rñdeat si tacet habeat̃ ꝓ ꝯfes so. et ad hoc. l. de etate. §. q̃ tacuit ff. de iterro. act. ¶ Itẽ nota ꝙ idẽ factũ trahitur ad bonũ et ad ma= lũ ſm ꝓpositum ⁊ finẽ voluntatis agẽtis. et sic volũtas et ꝓpositũ distinguũt maleficiũ a ñ maleficio. ff. de fur. l. qui iniuriarũ. facit qḋ no. de col. deteg. c. i. c. cũ volunta= te. de sen. excõ. laudant̃ eñ aduer= bia et nõ noia: vt dicit Jo. an. non sufficit facere bonũ nisi et bñ fiat. ¶ Et nõ non licere desistere a for nicatore quasi sacra coinquinet: sed ꝓpter finem vt corrigat̃ sic. Et nõ ar. ꝙ auctoritas si peccauerit sit ꝑcept̃: in ꝯtrarium potest adduci quia si spãle est in fornicatore: et si hoc demũ qñ ẽ notoriũ: seqt̃ur ꝙ alias secus. vide no. in. d. c. si pec= cauerit. ¶ Xiiij. nota ꝙ malia no= torĳ fornicatoris non solũ habet locũ in pbr̃is sed etiam in clericis. vñ dato ꝙ canones loquatur de presbyteris/ hec decretalis intelli gitur etiã de clericis ⁊ illos cano= nes extẽdit. Et põdera qr facit ꝓ= opi. ꝙ notori⁹ fornicator non solũ a missa ſꝫ ab alĳs diuinis officĳs sit suspẽsus. Item pondera quia verbũ clerici ponit̃ vt separatum a presbyteris: et sic appellatione presbyteri nõ ꝯprehẽditur cleric⁹ nec ecõtra. Quid de ỽbo sacerdo= tibus. vide. s. c. si quis ꝗ. et de ver bo clericus vide de filĳs presbyte ro. litteras. et de cleri. egro. ca. i. li. vi. Jo. an. Et pondera bene quia dictio ⁊/que ponitur iter duo ad= iectiua non requirit. in eodẽ subie

cto ꝯcursum copulatoꝝ: sed verifi catur in altero maxime qñ incom passibilia sunt vel qñ superflue di ctiones in eodẽ subiecto iungerẽ= tur. Et dicit hic Cal. ꝙ dictio et/ non stat proprie qr ꝓpriũ ei⁹ est iungere diuersa: sed clerici appel= latio ꝯprehẽdit presbyteꝝ. igr̃. ⁊c. ad hoc all̃. de elec. qr ꝓpter. ⁊. c. ec clesia. ꝗ. ff. de condi. et demon. l. si heredi plures. insti. de here. insti. §. vl. de ver. ob. si quis ita. dicit tñ ꝙ excusat̃ autoꝛ ꝓpter dubiũ tol lẽdũ: qr cũ in materia canones spe cialiter de pbr̃is loquantur dato ꝙ appellatio clericoꝝ ꝯprehende ret presbyteros: tñ in materia in qua singl̃ariter ḋ presbytero fuit habita mẽtio / ad omne dubiũ tol lendũ fuit vtile de clericis poni/ et de presbytero specificari. qḋ ỽbũ in certis casibus nõ includit̃ i ver bo clericoꝝ. ad hoc qḋ no. Cal. de conces. prebẽ. post electionẽ. et ne verba sua desint tractat hic de co pula ⁊/ et dicit ꝙ ei⁹ est officiũ ſm grãmaticos qḋ ex versib⁹ his cõ= prehẽditur. Aggregat adiũgit in format diuidit vnit. Explet et ex ponit est simplex distribuitqꝫ Ad uersumqꝫ notat suspendit deniqꝫ firmat. Aggregat vt i syllogismis adiungit: vt in gemiatis: vt cleri= ci sunt ⁊ ego. nã idẽ ponit aliquã= do qḋ etiam. xi. q. i. siluester. ff. de fun. istru. l. seye. §. gaio. sic põt si ue hoc. Informat vt significet sub stantiã et qualitatẽ: ⁊ sic vnum de duobus adiectiuis resoluitur in substantiuũ: vt arma viruꝙ cano qḋ no. Cal. de cele. mi. cũ marthe. §. que siuisti. diuidit: vt ticius et seius legit Unit: vt homo ex carne et aĩa rationali. eo. ti. in quadam Explet: vt talis est socrates q̃lis

vsurarū. facit de sepul. parrochia no. et de hoc etiā tetigi sup glo. ij. Tāgit etiā ibi an illud qd obtine tur p fallaciā qs in foro conscietie possit retinere. et sīlr an illd quod quis cōsecutus est auctoritate iniq ue et iniuste snie possit qs in foro cōsciētie retinere. Et seqtur id qd tenuit Bar. in extraua. ad repmē da. in ver. denūciationē. Inno. in c. qr plerics. d immu. ec. Et aliqua etiā alia tāgit in materia denūci a nōis: et qr sepe forus cōsciētie vide tur ɔtradicere foro ɔtētioso: vt in falcidia retinēda vel nō: et in testō minus solēnir in obtinēte p sentē tiam iniustā: et ī tuto per macedo nianum: et in similibꝰ. Quid tunc sit seruādū et silr in prescriptione de qua. s. Et an quis debeat sequi oino ɔsciam. de pdictis et pluribꝰ aliis tetigit Inno. in. c. qr plerics. vbi etiā p dnm Ant. et p bal. i aut. ad hoc. s. alleg. et etiā in qōne sta tuto cauetur. s. alleg. et aliqd etiā per Inno. q sicut. de elec. et p bar. in. d. extrauag. ad reprimenda. in ver. denūciationē. Et p dnz Pet. de ancha. in regula possessor. vbi latꝰ qualiꝰ tractauit istā materiā an aūt in oibus pfecte dixerit ad presens nō examino. an aūt p pre scriptionē querat dnium. et q qra tur directū vel vtile fuerūt opinio nes de qbꝰ p legistas in aut. nisi tricēnale. C. de bo. ma. et in corpe. vnde sumit et in aut. de nupt. §. si vero expectet circa fi. §. et i. l. si qs emptiōis. C. de prescript. xxx. an. et aliqd in traditiōibꝰ p canonistas tangit p glo. in. d. xiij. q. vi. in sum ma de pscriptiōibꝰ rer. immo. §. q sūt effectus. et p Joh. an. in regula possessor. in qrto articulo. Cōiter tenet q p vsucapionē triēnij q p cedit cū titulo et bona fide in rebꝰ mobilibꝰ qratur dnium directuz sed p prescriptionē lōgi tpis q hz locū de iure ciuili in rebꝰ imobili bus cū bona fide et titulo et pficit spacio. x. an. inter pntes. et. xx. iter absentes. l. fi. C. d pscrip. lōgi tpis queritur dnium vtile nō directuz p ea q habētur in. l. si qs emptio nis in prin. pāalle. et q habetur in. l. i. l. fi. cū ibi no. etiā p Bar. ff. de aq plu. arc. Et no. etiā de materia in l. i. ff. de vsuca. et idē videt de pscri ptiōe longissimi tpis. xxx. annorū quādo fit cū bona fide lz sine titu lo: vt in. d. aut. nisi tricennale et in corpe vn sumit: lz nō videat habe re effectū contra dnm si possessio reuertatur ad eū sine vicio: vt ptz in. l. si quis emptionis. Si aūt ma la fide interuenisse tūc solam exce ptionē qrebat de iure ciuili. d. l. si quis emptionis. et qd hodie corre ctū est p hoc. c. qr etiā pp ter malā fidē nō qrit exceptio. prescriptiōe aūt. xl. annorū que pcedit etiā si ne titulo cuz bona fide de iure ca nonico dūmodo nō sit psumptio vel ius cōmune ɔtra prescribentē queritur dnium eo modo quo qri tur de iure ciuili p prescriptionez long. tēpo. vt voluit hosti. in sum ma de prescriptione rerū immobi lium queritur qs sit effectus etiā s. tetigi. Aliq tn dixerūt q etiā p pscriptionē lōgi tēpo. et lōgissimi querit directū dominiū: prout te nuit mar. glo. et no. in dicta aut. ni si. et in. d. l. si quis emptiōis. et etiā in summa. xvi. q. iij. Sed precedēs opi. magis cōiter tenet: lz Pet. te neat opi. scdam vt refert Cy. in. d. aut. ni. sirn Bar. et cōiter citramō. nō sequūtur. Bal. tn ibi voluit cō cor. opi. qr si prescribit ɔtra sciētā

tunc queratur dnium directu. qr cenfetur dns contra quem prescribit consentire ex quo scit et tacet et negligit recuperare. facit qd habetur l. l. aliena. ff. de verb. sig. sed vbi prescriberet contra ignorantem: tunc queratur vtile. qr ibi non vr tacitus consensus de quo pdixi ex quo ignorat. et videt hec opi. prima facie colorata. tn contra illa facit tex. in. l. fi. C. de prescrip. lon. tepo. ad fi. vbi dicit non fiendam differentiam: an prescribat contra ignorantem: an vero contra scientem. et pro hoc etia qr. l. si quis emptionis non facit etia hanc differentiam: sed simplr dicit q si aliqs pscripserit longo tempore si agat contra eu per dnm antiquu possit se exceptione tueri. Et sic innuit q de mero iure competat actio antiq dno et p consequens remanserit directum dnium penes eu. Euidentior tn ro est acquirendi dnium p prescriptionem qn sciuit ille contra quem prescribebat vt etia voluit Joh. an in regula possessor. in vlti. arti. Sz hic est aduertendu qr pot esse dubiu: an eo casu quo pscriptu est contra ignorantem possit sibi aliq remedio subuenire. Bart. mltu notabi. dixit q sic. qr p in integru restitutionez ex clausula gnali: si qua michi iusta causa videbit. de qua in. l. i. ad fi. ff. ex qui. cau. ma. et ita dicit ipse in l. i. §. si qs aut ppter. coniuncta gl. ff. de itinere ac. priua. et p hoc videtur esse glo. piucto tex. in. l. si pte §. i. ff. quemadmo. serui. amit. In contrariuz facit preallegata. l. fi. C. de prescrip. lon. tep. vbi in fi. dicit in materia prescriptionu non esse fiendam dfam an prescribat contra scientem: an vero contra ignorantem. Sed ipse rndit q illud pcedit ad complendam pscriptionem: sed non quo ad impediendu restitutionem in integru Illud dictu satis videt hre equitatem qn ignorantia fuit pbabilis. facit qd habet in. l. fi. ff. p suo. secus qn non fuisset probabilis sz supina/ vel fuisset ignorantia iuris. p illd qd habet. in. l. sicut. ad fi. C. de prescrip. xxx. an. et in. l. ne supina. ff. de iuris et fac. igno. et de consti. c. i. lib. vi. Contra tn ista opi. posset alleg. qd not. glo. in. c. auditis. de resti. in integ. vbi concludit glo. q contra prescriptionem. xl. an. non dat restitutio. ne alr lex videatur imposita vbis non reb⁹. et illud sequitur ibi Jo. an. et in cle. i. de resti. in integ. i gl. ordinaria. l3 aliq tenuerint contrariu: et pcipue Hosti. quem videt sequi Joh. an. in qbusda additi. ad gl. cle. l3 ille coiter non habeatur. Et posses dicere q ibi loquitur de prescriptione. xl. annorum que est valde prolixi tpis: io tunc non detur restitutio. secus in prescriptione longi tpis. vn etia staret in dubiu de prescrip. xxx. an. tn satis videret esse equu q interueniente probabili ignorantia pot dari restitutio in integru. nisi dicas q fauore litiu dirimendaru et vt sit litiu finis contra illa non pcedat. sicut nec contra illa, que est. xl. annoru tamen ro q allegat per glo. in. c. auditis. in prescriptione. xl. annoru: videretur etiaz procedere in prescriptione longi tpis. et in. xxx. anno. qr tn non habem⁹ hoc expressum et habem⁹ auctoritatem Bart. que videtur in se habere eqtatem. et credo q seruaret in practica opi. Bart. et p predicta videt q si per statutum inducta est pscriptio. x. annoru q si currit contra probabilr ignorantem pot peti restitutio aduersus talem prescriptionem. An vero re

mobilis ecclesie, usucapi possit tri ennio: et an requiratur tempus. xl. an. dixi plene in. c. ij. de resti. in integ. ubi Ioh. an. de quo etiam l regula possessor. de reg. iu. in glo. ¶ Redeo ad glo. in ver. sed quid. et quero. si quis tempore prescriptionis habuit lesam conscientiam: et postea incipit habere non lesam: nunquid per hoc erit interrupta prescriptio? glo. respondet quod non: quia prima conscientia videtur fuisse erronea. ideo eam deponere potuit et debuit. J. de symo. per tuas. N. et. xi. q. iij. c. cui est illata. Cum glo. concordat Jo. phi. Um. et Inno. Contrarium tenuit Hosti. per id quod habetur l. c. proximo circa fi. et etiam dns Anto. dicit hic aduertendum quod si habuit conscientiam lesam ex causa legitima informatam concurrente veritate / postea vero eam aliene erronee informauit quod tunc non prescribit. Si aut habuit conscientiam lesam ex leui iudicio et postea aliene informauit ex aliis iudiciis tunc glo. bene dicit. In dubio aut si prima conscientia concurrat cum veritate presumitur quod eam primo bene informauerit. et secundo male. nisi aliud appareat. Sed aduerte quia gl. pot dupliciter intelligi. uno modo quando a principio prescriptionis habuit conscientiam lesam: postea incipit habere non lesam. et sic videtur dns Anto. intelligere glosam. Alio modo pot intelligi quod a principio non habuit conscientiam lesam sed ex post facto / et exinde incipit habere non lesam. et ille intellectus videtur magis de mente glo. dum dicit nunquid per hoc est interrupta prescriptio: et sic innuit quod erat iam inchoata quod si non esset a principio habuisset malam fidem. Potes concludere quod aut a principio prescriptionis habuit consciam lesam: et sic malam fidem: et tunc non videtur prescribere quia bona fides requiritur in initio prescriptionis. l. sequitur. §. de illo. ff. de usuca. et. l. ij. in prin. ff. pro emptore. et. l. una. §. hoc tantummodo. C. de usuca. transfor. Et pro hoc quia imputandum videtur illi qui talem ronem querit habere ex quo hz a principio conscientiam lesam. Interdum autem a principio si habuerit bonam fidem sz ex postfacto habuerit lesam conscientiam et sic malam fidem: et tunc videtur posse dici quod aut modico tempore durauit: et illa non habeat nocere. quia propter breuitatem temporis censetur non fuisse. arg. l. diuortium. l. ij. ff. de diuor. canonizata de peni. di. i. c. i. Si autem durauit ultra modicum tempus: tunc est magis dubium. tamen Barto. in. l. naturaliter. ff. de usuca. tenet idem. unde concludit malam fidem superuenientem ita demum de iure canonico interrumpere prescriptionem si durauerit / alias secus. et sic intelligit istam glo. et dictum Inno. hic dicens quod Inno. etiam hoc voluit. sz Hosti. ut dixi videtur velle contrarium ideo videtur dici posse quod prima prescriptio sit interrupta ex quo mala fides superueniens non fuit remota vel non momentanea per istum tex. in fi. Sed pot dici quod posit de nouo inchoare ex eodem titulo superueniente bona fide. et sic si deponat conscientiam preambulam per id quod habetur in simili in tex. et glo. quos reputat Bal. singulares. l. si is pro emptore. §. penul. de usuca. ver. quod si prescribens cadat a possessione: et sicut si interrumpitur prescriptio: naturaliter tamen si postea recuperet possessionem sine vicio ex titulo potiori / potest prescribere longo tempore de nouo incipiendo ex quo hz bonam fidem. sic

igit in simili ꝛ in ꝓposito pōt dici
ꝙ hec pria fuerit iterrupta: tñ no-
ua poterit Ichoari bōa fide. ꝛ quā
ꝓcedit cū titulo nō videtur curan
dū an forte erronee deposuerit pri
mam ꝯsciam vel non. licet alit vo-
luerit dñs Anto. qꝛ satis est ꝙ ha-
beat bonā fidē et titulū que bona
fides pōt etiam causari a cā erro-
nea per ea q̄ no. in. l. si sine. §. i. ff.
de vsuca. et. l. igit. §. fi. ff. de libera
causa. ꝛ. l. si plagij. C. ad. l. fa𝔲i. de
plagia. ¶ Redeo ad glo. in ver. itē
quid. et q̄ro cū gl. Quid si aliquis
pendēte prescriptione incipiat du
bitare an res sit sua / et habeat iu-
stam causam dubitatiōis: an cēse-
tur bone fidei possessor: glo. dicit
ꝙ sic et etiā videtur fructibꝰ et fa
cit eos suos. l. qui scit. §. bonefidei
ff. de vsuc. ꝛ iō hoc casu prescribet
licet habeat conscientiā dubiā qꝛ
lꝫ sit dubius / nescit tñ an sit sua vl
sit aliena. et dꝫ inq̄rere ab aliis de
illa vt sic ꝑueniat ad veritatem si
pōt. arg. xxvij. dist. §. vlti. et. xxiij.
q. vlti. accidit. Cū glo. videtur cō
cordare hic Jo. an. Uin. et Jnn. et
etiā Hosti. in summa de p̄scriptiōe
rerū imo. §. que exigūtur. sub ver.
vtrū. Contrariū tenuit ipse Host.
s. c. si diligēti. vbi glo. tangit i gl.
penul. circa fi. vbi dicit ꝙ id qđ di
cit glo. pōt procedere ꝓm leges. se
cus ꝓm canones. per id qđ habet
in hoc. c. et. s. c. primo circa fi. ꝓm
quos canones dicit ꝙ vtilius ale
esse videt preeligēdū. allegat. j. de
spōsa. iuuenis. et sic Host. videtur
sibi ꝯtrarius. tñ vr tenere hāc opi. p
ea que dicit in ꝓhemio huius cō-
pilationis / vbi dicit ꝙ si cōtingat
eū in apparatu suꝑ hoc volumine
scribere ꝯtrarium ei qđ dixit in sum-
ma: vult stare ei qđ dixit in appa-
tu tanq̄ in vltimo dicto. Jnno. vt
dixi seq̄tur gl. ꝛ etiā Bar. in. l. na-
turaliter. ff. de vsu. mouet qꝛ iura
canonica corrigunt iura ciuilia in
malefidei possessore vt hic / ꝛ in re-
gula possessor. et ideo nō corrigēt
hoc casu: qꝛ cū a principio fuerint
bonefidei: lꝫ suꝑueniat dubitatio
nō pōt dici malefidei: licet proprie
tūc nō dicatur bo. fi. inquantū du
bitatur vñ dixit glo. in. l. iij. §. fi. ff.
đ acqui. posses. ꝙ dubitatio tenet
mediū inter malā fidē et bonā. qꝛ
proprie nō est malefidei nec bo. fi.
similiter nec ignorās vt no. glo. in
l. i. C. de acqui. posses. Ex quo er-
go nō pōt dici malefidei / videt ꝙ
nō interrūpatur: licet dubitet. Et
per predicta dicit Bar. in. l. natu-
ralit. ꝙ lꝫ denūciatio que fieret an
te prescriptionē inchoatā haberet
nocere / qꝛ induceret dubitationē
et ꝯsequēter excluderet bonā fidē
que exigit in initio p̄scriptiōis: iō
tūc haberet nocere denūciatio. l.
si fundū. C. de rei ven. Secꝰ quan-
do fit post prescriptionē inchoatā
qꝛ tūc lꝫ reddat quē dubiū non tñ
ꝯstituit in mala fide: iō nō interrū
pit prescriptio: ꝛ sic intelligit glo.
in p̄n. ff. pro empto. facit quod di-
xit. s. glo. pe. Sed ꝯtra istam opi.
facit ꝓm dñm Anto. qđ no. glo. in
c. quoniā frequēter. §. ꝙ si suꝑ. ad
fi. in ver. reseruata. circa prin. glo.
s. vt lite nō ꝯtesta. vbi videtur gl.
sentire ꝙ suꝑueniēs dubitatio im
pediat p̄scriptionē. Do. Ant. dicit
aduertēdū quō iura canonica lo-
quant i hac materia. Nā aliq̄ dicūt
malefidei possessorē nō p̄scribere.
s. c. vigilā: l. ꝛ. c. si diligēti. Aliqua
exigūt bonā fidē. s. c. si diligēti ad
fi. Et aliq̄ dicūt ꝙ absq̄ bona fide
nō ꝓcedit: qꝛ qđ ñ ex fide ē / pctm̄ ē

vt hic:et facit qđ habetur.§.c.pro
ximo ad fi.per hoc infert ꝙ attens
tis ṽbis huius dec.et precedē.cir
ca fi.et.d.c.si diligēti ad fi.nō vide
tur sufficere ꝙ deficiat extremum
male fidei nisi detur in extremuȝ
mala fide.et sic cū dubitans sit in
medio et nō habeat bonam fidem
nec malā videtur ꝙ nō prescribat
Finaliter.d.An. cōcludit ꝙ si du
bitatio est momētanea/et non fir=
ma:sed potius vacillās ꝙ hic non
interrūpat pscriptionē sicut in si=
mili nō dicitur esse hereticꝰ q̄ du=
bitat/sȝ nō fixe et firme seu perti=
naciter.in.c.i.cū ibi no.de hereti.
facit qđ no.in cle.i.de vsu. Si aūt
est dubitatio pseuerās et firma et
fixa et ad merito dubitandū con=
currat cū veritate aliqua cā legi=
tima impellēs ad plenius creden=
dū rem alienā ꝙ propriam: lȝ pro
certo nesciat/tūc dicit ꝙ putat p̄=
scriptionē interrūpi. Idē dicit si
aliq̄d ei ostendatur vel pbetur ex
quo verisimiliter potuerit dubita
re:et lȝ asserat se nō dubitasse per
no.in.c.nouit.de iudi.de rescrip.l
c.cū ptigat. Et per predicta dicit
ꝙ putat ꝙ aliquo casu denuncia=
tio etiā post possessionē adeptam
et prescriptionē inchoatā interrū
pet prescriptionem. vt q̄n fit a ta=
li cui merito est credēdū. Ubi au=
tem dubitatio eēt in pricipio / tūc
fortius impediret eo casu quo di
xi inchoatā interrūpi. allegat qđ
notat.C.de acqui.posses. in.l.licet
et.l.nemo.et facit qđ no.eo.tit.l.i.
Tu potes dicere ꝙ aut dubitatio
superuenit p actum iudicialē et tūc
sit verū ꝙ interrūpitur prescriptio
q: talis actus inducit p̄sumptam
seu fictā malā fidem ex dispositio
ne iuris:vt ptȝ ex his que legunt

et no.in.l.nemo. de acqui. posses.
per glo.in.c.i.xvi.q.iij. Et hoc ca=
su etiā loquit gl.i.c.q̄n frequēter
in.§.pe.in ṽbo reseruata. Aut su=
peruenit dubitatio p actū extra=
iudicialē:et tunc aut superuenit ab
ipo q̄ icipiebat prescriptionē ⁊ sic
ante illā inchoatā:⁊ tūc etiam hȝ
nocere per ea q̄ habētur l.i.si fun=
dū.de rei ven.et q̄ etiam no. Bar.
in.l.naturalit.ff.de vsuca.⁊ est rō
q: per illā excludit bona fides.et
dubitās nō dȝ hēre bonā fidē neqȝ
malam: vt no.gl.in.l.iij.§.fi.ff.de
acqui.pos. Bona fides em̄ exigit
in pncipio prescriptiōis.§.c.si dili
genti.ad fi.⁊.l.seqtur.§.de illo.ad
fi.§.ff.de vsuca.et.l.ij. in pn.ff.pro
emp.⁊.l.vna.§. tantūmodo.C.de
vsuca.transfor. Aut superuenit du=
bitatio post inchoatā prescriptio
nē/et tūc aut fuit momētanea seu
breui tpe durās et tūc non habet
nocere per id qđ habet in.l.diuor
tiū.l.ij.ff.de diuor.⁊ qđ no.J.de he
re.c.i.et qđ.§.tetigi post do. Ant.
Aut dicta dubitatio superueniens
post inchoatā prescriptionē nō fu
it momētanea:et tūc si aliquo tpe
postea cessasset satis videretur ꝙ
saltē ex tpe cessatiōis dubitatiōis
posset ichoari noua prescriptio p
id qđ legitur et no.in simili in.l.si
quis pro emptore.§.pe.ff.đ vsuc.
et per id qđ dixi in simili in p̄cedē=
ti q̄one gl. An aūt preambula pre
scriptio sit interrupta fuerūt opi.
vt ptȝ ex predictis glo.tñ hic et.§.
eo.si diligēti.in glo.pe.ad fi.et ēt
Inno.hic et Bar.in.d.l. naturalr
tenuerūt ꝙ nō interrūpitur.⁊ idē
etiā Host.in summa in loco.§.alle
gato:lȝ contrariū tenuerit in.d.c.
si diligēti.et etiā dñs Ant.hic Sȝ
certe verior videt opi.glo.per illū

tex.a sensu cōtrario. Nā ad hoc vt nō interrūpat satis esse vr q pscribens nō sit in mortali peccato et q nō habeat cōsciam rei aliene vt hic apte colligi pōt a sensu con trario qd est validū in iure de his q̄ fiunt a prela. cum aplica.et.l.i. §.huius rei.ff.de offi.ei9 cui mā. est iuri. Sz dubitās nō est in peccato qz nō hz malā fidē nec etiam cō sciētiā rei aliene.vt pz ex no.p glo.l.d.l.iij.§.fi. ff.de acq.possess. ergo nō dz interrūpi pscriptio.z p hoc etiā facit rō.qz in dubio nō dz nec tenetur dimittere ius suū indiscussum.l.illud. ff.de peti.here. ergo non est imputandū prescribēti si in dubio rem non restituit:ex quo nō est certus rem esse alienā: lz de hoc dubitet. Nec credo eum artari etiam in foro consciētie ad restituendū ex quo non est certus rem eē alienā:lz dubitet.z per rōnem dicte.l.illud.z sic vr q non in terrumpat prescptio.z istā partez credo veriorē. Nec obstat q in prescriptione reqrit bona fides.s.c. si diligenti ad fi.z facit etiā hic dū dicit absqz bona fide zc.qz illud videtur intelligendū.s.a pncipio vt sicut a pncipio olno reqratur bona fides sine illa nō pcedat pscriptio.sed non quo ad hoc vt postq̄ est inchoata nō pcedat absqz bona fide. dūmodo possit pscriptio seruari sine pctō mortali non habeat q̄s cōsciam rei aliene vt satis pbatur in tex.illo. Et facit etiam ratio quā.s.dixi que colligitur ex dicta.l.illud de peti. heredi.qz in dubio nō est imputandū alicui si ius suū nō dimittit indiscussum. Non ob.qd habetur in.c.prece.in fi.qz ibi cassauit bōa fides:sz etiaz fecit actū cōtrarium pscriptori.vt ibi etiam no. Ideo nimirū si tunc interrumpitur prescriptio fm do. an. Et ex predictis satis pōt inferri q lz post inchoatā prescriptionem superueniat pbabilis dubitatio/nō tñ interrumpit prescptio lz domi.an z aliqui in hoc tenuerint contrariū. Et aduerte etiam qz notabiliter dicit bar.in dicta.l. naturaliter:z q licet quis habeat malā fidē quo ad vnū vt qz putet rem eē ticij que est sempronij:non impedietur prescriptio aduersus quē non hz malā fidē:z hoc etiam voluit glo.in.l.si fundū.ff.de acq. possess.z in.l.sicut.ver. mala fide. C.de prescrip.xxx.an. facit etiam qd habet in.l.qui balneū ad fi.ff. qui poti.in pig.habeant.z.l.fulcinius.§.q si aduers9.ff.ex qui.cau. in.pos.ea. ¶Redeo ad glo.in ver. item quid si prelatus:z quero cuz glo. Quid si prelat9 habeat lesam cōsciētiā in re quā possidet: ecclesia tñ hz bonam fidē.nunqd tenetur dimittere illā:glo.rñdet q nō dicit tñ q prelatus dz significare illi cuius est vt illam petat.et hoc modo purgabit suā conscientiam nec dicetur fraudē cōmittere qz videtur hoc facere vt psciam saluet sic denunciando.facit in simili.l. atqui natura.§.cū me absente.ff. de nego.gest. Et idem etiā sequit Inno.dicit tamē q caueat prelatus ne aliqd cōtra cōsciam faciat vel fieri pcuret.z de materia etiaz habet.lu.ij.di. generalis z.xxxiij. q.ij.si ergo.z.l.c.bone.ij.s.de post prela.vbi etiā glo.dicit q vbi solū agitur de preiudicio iure plati si habet cōsciam lesam pōt illi renūciare.sed vbi agitur de preiudicio ecclesie:tunc procedit quod dicit glo.hic. Et aduerte qz dictū glo.

presupponit q prelatus pōt hre cōscientiā lesam: lz ecclia habeat bonam fidem. hoc aūt esse potest qñ ecclesia hz conuentū vel capitulū. Nam tunc si conuentus vel capitulū habet bonā fidē: dicitur ecclesia habere bonā fidē: lz prelatus habeat malā. Sed si capitulū vel cōuentus etiā haberet cōsciētiā lesam: tūc etiā ecclesia diceret habere malā fidē. Facit qd habet in.c. reqsisti. de testa. ⁊ qd notauit Joh. an. ⁊ Innoc. J. de iure patro. cura. Ubi aūt ecclesia nō haberet cōuentū nec capitulū: tūc si prelatus aut rector habet malam fidē videt q ecclia tūc dicatur hre malā fidē: per id qd notauit glo. in.c. potuit de loca. vbi gl. notabiliter dicit q illud qd pōt prelat⁹ cū capitulo. videt posse prelatus solus aut rector quando ñ hz capitulū. ℭ Item aduerte q cū glo. cōcor. etiam Hostien. in summa de pscriptionib⁹ rerū immo. §. q exigunt sub ver. verū. ⁊ ver. qd si prelatus Et ex his q ibi tangit glo. habes vnam practicam q teneri pōt quādo prelatus hz ɔscientiā lesam et nō ecclesia. Duas alias practicas ponit Host in loco preal. vna fuit q cōuocet capitulū ⁊ certificet ipz quō res est aliena. ⁊ hoc facto consulat agnosci bonā fidē quā etiaz tutor tenetur agnoscere. l. qciens §. sicut. ff. ad admi. tu. ⁊ eadē rōe prelatus q equiparari pōt tutori per no. i.c. qualiter ⁊ quādo. ij. de accusa. Lz non per oia equiparet vt voluit Inno. de simo. lz hely. ⁊ sic fm eū poterit tunc res restitui ei cuius est. Sz aduerte q hoc pt pcedere qñ habetur res p ecclia; ex causa lucratiua ex qua non deberet euictio. Sed vbi haberetur ex causa onerosa tunc propter cōseruandū ius de euictiōe qd non cōmittit nisi iudicialiter euincat. l. habere licere ⁊. l. herēnius. ff. de euict. ⁊ tunc videtur q nō teneat restituere sz potius seruari debet practica hui⁹ glo. Alia fuit practica hostie. in loco preall. q prelat⁹ dicat capitulo. Mūde sunt man⁹ mee a sanguine huius cause. vos autē defendatis illā put potestis vt vobis videt. facit qd habetur in.c. ephesus Paulus dicit mundae sunt manus mee. ⁊c. xliij. dist. Et p hoc sit expedita glo. vsq ad §. si ille. ℭ Demū qrit glo. quid si ille cui facta est denūciatio veniat ad iudiciū et petat rem in iudicio quā tenet prelatus ⁊ ecclesia: nunquid si prelatus cōfiteat forte respondēdo positionib⁹ aduersarij rē esse petētis: an preiudicet ecclesie que hz bonā fidē. glo. videt dicere q non: nisi prelatus fuerit cōstitut⁹ sindicus a collegio seu capitulo ecclie ad defendēduz cām. q tunc si ɔfiteat etiā tanq sindicus: q sustinet tunc psonā totius ecclesie: piudicabit tunc ecclesie. Alias aūt cōfessio prelati non preiudicabit ecclesie nisi forte cōfiteretur de eo qd ipemet fecisset. ar. c. postq. xxv. q. ij. ⁊ de materia remittit glo. ad no. de electio. dudū. ij. Et pro dictis glo. etiā hodie videtur in.c. psentiū de testib⁹ l. vi. Cy. in. l. i. C. de cōfes. in. xv. q. ⁊ per Bar. in. l. certū. §. sed ante ipos. ff. de cōfes. Et facit etiā qd dixi in.c. i. ad fi. S. vt li. non cōtestata. Dñs an. concludit q si prelat⁹ confitet in his in quib⁹ hz diuersam administrationē ab ecclesia seu capitulo tunc piudicat confessio solius prelati. q talia pōt ipe prelat⁹ so=

lus in iudicio deducere nisi sint ar dua.per ea que legunt' et no. §. de rescriptis.edoceri.et.§.de procura to.c.i.et de iud.cãm que. licet ipsa dicta iura non alleget. Si autem cõ fiteatur in his in quibus non habet diuersam administrationẽ: sed con iunctã tũc procedat glo. vt.demũ piudicet cõfessio plati si fiat cũ cõ sensu capituli. et dt se nõ videre quod aliqd operet qd gesserit circa actũ in qd confitet: licet gl.alias velit i hoc et ei vt vnico testi.semp nõ credere t. J. de testibus.cũ a nobis: cum ibi no. et facit qd notat eodẽ titu lo.c.in super. Tu potes addere ad dictũ.d.an.inqstum. dicit cõfessio nẽ plati nocere eccl'ie pcedere qñ emanat p modũ cõtentiose iurisdi tionis.secus vero qñ per modum vo luntarie iurisditiõis. p ea q̃ notat Bar.in.§.sed an ipsos. et quod no. do.ad.in.c.i.ad fi.§ vt.li.non con testata.super glo.fi.et p hoc sit ex pedita ista glo. ¶ Quero tñ de qõ ne.videlicet qr res immobiles ec clesiarum pscribũt solũ spacio.xl. ãnorum.§.c.de quarta.et qd iuris sit de re mobili.tetigi sup gl.fi.remit tendo ad ea q̃ dixi in.c.i.de restitu tione in integrũ.vbi etiã p Johã. and. Nunqd erit idem in reb' pro priis patrimonialibus clericorum: vt similiter immobilia nõ prescri bant nisi per tempus.xl.an gl.no tabiliter voluit quod non in c.posses siones.xvi.q.iiij.vnde dicit res cle ricorum posse pscribi spacio.xxx.an. allegat.c.sanctorum.§.eodem vbi host.tenet videt velle. Idem voluit glo.in c.qm.de censi.in.vi.et etiã Arch.ibi vbi dicit quod nõ est perpe tuũ illud qd dr res clericorum gau dere priuilegio ecclesiarum seu rerũ eccl'ie. licet alibi dicat quod res clerico rum gaudeant priuilegio rerũ ec clesie vt nota.c.ex lrãs de pigno.et xvi.q.i.in.c.similiter. Archi.in.d.c possessiones videt innuere quod etiã quo ad pscriptionẽ gaudeant res clericorum priuilegio eccl'e. qr dicit quod intellectus q̃ dat ad.c.sanctorum nõ est bon' p glo.in.c.possessiões. Et aliter debet intelligi vt ibi notauit i mo. Dñs an.hic tenet pmã opinionẽ sed quod quo ad pscriptionẽ non gau deãt priuilegio eccl'ie vt voluit gl. in.d.c.qm. mouet qr fm eũ videt quod res clericorum nõ gaudeant priui legio rerũ eccl'ie nisi quatenus in ueniat expssum. ¶ Nã multa priui legia habẽt bona eccl'ie q̃ nõ viden tur habẽt bona clericorum. Nã bo na ecclesie non pñt alienari absq3 solẽnitate eccl'e.xij.q.ij.sine exce ptiõe.et tñ secus in bonis clerico rũ: qa non reperit in illis dictam solẽnitatẽ reqsitã. Itẽ res ecclesie non pñt cõcedi i emphiteosim vel in feudũ sine solẽnitate ũ nõ est so lita emphiteotizari de feudis.i.c i.et.ij.et tñ hoc nõ reperit in bonis clericorum. Itẽ bona ecclesie nõ pñt dari i emphiteosim vt trãseant ad extraneos heredes: de q tñ an sit ve rum dixi in.c.in pñtia.de pba.et tñ secus videt in bonis clericorum. Et per hoc etiam facit quod nõ videt esse eadẽ ratio.ratio eni de solem nitate et non trãsitu ad extraneos põt eẽ qr p administratores sit alie natio in rebus eccl'ie q nõ tractãt de damno pprio.qr nõ presumunt agere cũ tanta diligentia tñ quan ta propria agunt. argu. eorum q̃ habent in.l.ij.in.fi.ff.ad carbonia et.§.de pcura tue. Et hinc etiam descendit quod delictũ vel culpa prelati non nocet ecclesie. J.de re.iur.deli ctum in.vi. non tñ videtur dubi

tandum q delictum vel culpa clerici habet sibi nocere in proprijs bonis.facit quod habetur in.l etiam in.§.i.ff.solu matri. An autẽ quo ad pedagia res clericorum gaudeant priuilegio rerũ ecclesie.recurre ad ea q̃ habentur i dicto.c. q̃q̃ de censi.in.vi.z de imuni.eccle.c.i. e.lib.z in clemen.i.de censi. Nam quo ad pedagia videtur q sic:si si portentur causa negociandi.alias secus vt dictis iurib⁹. Quo ad collectas videtur q gaudeant q: ille imponuntur persone pro rebus.l rescriptio.§.fi.z ibi no.ff.de mune z hono. Et ideo cum persona clerici non sit subiecta laycis de foro compe.si diligenti.nõ poterit collectari p laycos. Et conuenit domi.an.in.c.si diligenti.ad finem.8 eo.vbi tangit hanc q̃stionem q regulariter est tenendum q res clericorum gaudent priuilegijs ecclesiaꝝ vbi apparet expressuz vł vbi sit omnimoda rõ casus non expssi que est in casu expresso.facit quod no.in.c.i.de temp.or.l.vi.alias nõ gaudent. In quibus autem repiatur expressum remittit ad no.per. Ioh.an.in.c.i.de cleri.coniug.in. vi.z facit qđ no.in.c.fi.de vita z honestate clericorum. ¶ Aduerte tñ incẽtum dixi q res clericorum prescribunẽ spacio.xxx.an.z sic videẽ velle glo.in dicto.c. possessiones. q sufficiat tempus annorum.xxx. per id quod habeẽ in.c. sanctorum illud põt pcedere qñ quis vellet pscribere bona fide sine titulo. Si autem vellet prescribere cum titulo z bõa fide:tũc satis puto q sufficeret tempus.x. anno. inter presentes.z.xx.inter absentes.sicut in rebus alijs vt in.capi. sanctorum z.S.eo.illud. Et ex his potest inferri q res clericorum prescribantur etiam minori spacio.xxx. an.lz glo.cõtrariũ dicit in preallegato. capi.possessiones. z illud etiam satis vł fuisse de mente domi.an. in dicto capi.si diligenti circa finem Potes addere duo.primũ est quatenus dixi sup glo.scđa q in pscriptione longissimi temporis error iuris non videẽ illam impedire.q idem vł voluisse domi.an. in.c.cura de iure patro. Ultimo etiã potes addere inc̃tũ tetigi sup glo.si circa primã q̃stionem z circa opo. an. q vbi q̃s est immissus in reali q põt prescribere spacio.x.annoꝝ inter presentes z.xx. inter absẽtes si habz bonã fidem. q: hz etiã titulum snie.nam glo. accur. expresse hoc tz in.l.q̃.ad finem.C.vdi in rez actio tñ ibi reprobaẽ cõiter p doc to.q: ibi interuenit solum iter loscutoria de mittẽdo q̃ fuit missa execution.z nõ interuenit adiudicatio dominij seu declaratio.z iõ nõ poterit prescribere spacio longi tẽporis sed longissimi. Et hec sufficiant pro repetitione huius capi. Deo gratias.

¶ Finis.

¶ Incipit vtilis z famosa repetitio ꝺ notabili.c. vr̃a de cohabi.cle.z muli.edita per celeberrimũ.U. I.monarchã.d. Antoniũ de butrio Bononie ordinarie legẽtem.

¶ Lucius tertius.

Vestra duxit deuotio iquirendū z infra. ¶ Alicubi dr. Nullus audiat missam sacerdotis quē scit indubitanter ɔcubinā habere. alibi vero legitur. Nō potest aliqs q̄ʒtūcūqʒ pollutus fuerit diuina polluere sacramenta: q̄ purgatoria cunctaꝝ contagionū existunt. Qualiscumqʒ em̄ sacerdos sit: que sunt s̄acta coinquinari non possunt. Sumite ergo ab oī sacerdote xp̄i misteria qꝛ oīa in xp̄i fide purgant. ¶ Ceterum aliud est crimē notoriū: aliud occultum. Notoriū diffinit de quo presbyter canonice condēnatur. Occultum quod ab eccl'ia toleratur Ceterum aliud est qñ crimen notoriū nō diffiteē p̄biter: vt de ip̄o ē canonice cōdēnat⁹. Aliud est peneoccultū: quod ab eccl'ia toleraē ¶ Itē aliud ē a taliū officijs abstierevt peccādi licētia ceterisauferaē: z hm̄oi adpenitentie fructū trahanē. atqʒ aliud si taliū tāq̄ʒ in fornicatōe iacentiū talia misteria respuanē ¶ Sine dubitatōe itaqʒ teneatis ꝙ a clericis z pb̄ris q̄ʒq̄ʒ fornicarijs q̄ʒdiu tolerātur: nec habent opis euidentiam: liciteḋiuina misteria audiātur: z alia recipiantur sacramenta ecclesiastica.

Repetiturus hanc decretalem quam alias repetij in studio florentino que materiam habet difficilem longam z prolixam. atqʒ confuse a doctoribus traditam. inquantum ingenij mei paruuli modul⁹ patietur materiaʒ recolligā. z necessaria ad cōmunem lecturam pertinentia declarare conabor: omissis supfluis euidentialibus atqʒ prefatiōibus alijs. Et in summa. h. d. A fornicatore clerico nō notorio licite diuina audiūē z ecclesiastica sacramēta percipiunē. a notorio autem abstineri dꝫ: nō ob sacramēti defectū sed ob fornicatoris emendationeʒ z alioꝝ exemplum. ¶ Diuidiē in quattuor ptes in p̄ma ponē consultatio. i scd̄a allegatio p̄ vtraqʒ pte. ibi alicubi. in ter tia quasdam distinctiōes ad solutionem prepa rādam p̄mittit: ibi ceterū. in quarta solutionē breuē ex distinctioni-

bus concludit ibi fine. Scđa sub diuidit in duas. in p̄ma allat ad ne gatiuã. i scđa ad affirmatiuã. scđa ibi alibi ꝯo. Tertia subdiuidit in duas. In p̄ma distinguit circa de licti qualitatẽ. In scđa circa inten tũ abstinentis a fornicatorio. scđa ibi itẽ aliud. Itẽ prima tertie ptis subdiuidit. q2 p̄mo distinguit cir= ca vnã spẽm notorij ⁊ olo occulti. In secũda addendo aliã spẽm noto rij. i. circa eandẽ ⁊ aliam pene oc= cultã distinguit inter notoriũ ⁊ pe ne occultũ. Istam decretalẽ Ioħ. cal. repetijt ponderando quodlibꝫ verbũ ꝓpter materie difficultatẽ ¶ Casus. q̄dam epi consuluerunt papã an liceret audire diuina sa= cramenta a fornicario. Et cã dubi tandi mouens erat contrarietas duoꝝ iuriũ. Quoꝝ vnũ capitulũ ꝑcipit ⁊ dicit ꝙ null⁹ audiat missã sacerdotis quem scit indubitãter cõcubinã habere. Aliud capitulũ dicit ꝙ non pōt quis cꝫt sicũqꝫ pol lutus in crimine adulterij diuina sacramẽta polluere q̄ purgatoria cuncta ꝓ ꝯtagionũ existũt: summite ergo ab oi sacerdote xp̄i misteria q2 oia in fide xp̄i purgant. ¶ Ex p̄ movidet ꝙ non liceat. Ex secundo videt ꝙ liceat a fornicario audire diuina. Ad solutionem questionis papa premittit triplicẽ qualitatẽ delicti: ⁊ in cõclusione r̃nsiõis ad= didit quartã. Scđo p̄mittit dupli cẽ itentũ abstinentis. De primo di cit ꝙ est dare notorium. ⁊ est dare occultũ: ⁊ pene occultũ. Notoriũ de quo pbr̄ est cõdemnatus vel de quo est conuictus. s. cõfessione. Et est dare occultũ vt q2 nec ꝓbabile nec famosum. Pene occultũ vt q2 ꝓbabile vel famosum non tñ noto riũ. Itẽ abstinens q̄bꝫ abstinet vt q2 credat polluta sacra fornicarij ex suo delicto. q̄nqꝫ abstinet ex in= tentu vt corrigat fornicator. ¶ Cõ clusio autem responsionis sit ista q2 credat polluta sacramẽta a for= nicario abstinere indistincte non licet. sed q2 abstinet ex precepto ec clesie ⁊ vt ille delinquendo desistit licitum est quoniam ab ecclesia si toleratur vel q2 est de delicto confes sus ⁊ hꝫ operis euidentiam. Ex q̄= bus concluditur ꝙ in notorio for nicatore abstinendum est siue sit notorium iuris vt per confessionẽ vel sniam. siue notorium facti ope ris euidentia. Et hec fuit mẽs ca= pli. q̄ p3 ex c. si. j. e. ti. Lego litterã In tex. ibi misteria. dicit cal. i. my steria q̄ occultã seu inuisibilem et reconditam vel secretam habent si gnificationẽ vel intelligentiã. ⁊ di cit misteriuꝫ grece latine sacramẽ tũ ⁊ debet scribi per. y. grecuꝫ. Sꝫ ministerium dicit quodlibꝫ offici um. s. ti. i. c. i. de renũ. c. nisi cũ pri dem in prin. vel dignitas aut per= sonat⁹ de elec. c. cũ in cũctis. §. infe riora. de cõces. p̄bẽ. c. cum super. vt aliud beneficiũ. j. ti. ij. ⁊. c. quia nõ nulli In tex. ibi ceterũ hic dictio est coniunctio copulatiua orõnuꝫ vt hic ⁊ in infinitis locis. nõ aũt di ctionũ. vñ qñ ponit in principio orõnis. vt. s. de rescrip. c. ceterũ ⁊ de iura calũ. ceterũ. ⁊ de test. cog. ceteꝝ. intelligendũ est aliã oratio nẽ ꝑcessisse cui cõtinuabat. Qñqꝫ ponit aduersatiue. j. e. c. ⁊. s. de fi= de instru. c. inter dilectos. versi. ce terũ. In. tex. ibi fine est ꝓpositio ꝓ uatiua. iij. q. vij. c. qui sine. xij. q. ij. sine de peni. di. ij. sine. Quãdo stat inclusiue de maiori. ⁊ ob. c. solite. v di. ad ei⁹ vero cõcubitũ. vbi Arch. q̄nqꝫ vtroqꝫ modo ponit. vt. j. de

no.ope.nũ.vbi hec dictio replica-
tur.qñq3 est ꝟbũ.xi.q.iij.iter ꝟba
z.c.nolite.z.xxiij.q.i.in.pn.Ex q̃s
bus collīgo ꝙ liberta ofoni negati
ue icludit.affirmatiue puuat. In
tex.ibi itaq3 ꝯiunctio illatiua. Et
isfert.ex dictis.i.q.i.§.ex his itaq3
z ita vt aduerbiũ affirmandi. In
tex.ibi ꝗꝗ.alibi ē ꝯiũctio aduer
satiua:z ponit pro ꝗuis.xxiij.di.
ꝗꝗ.de elec.c.ꝙ sicut.de cēsi.ꝗꝗ
li.vi.nisi ponat ipropie de or.co.
c.ij.z vl.In tex.ibi fornicariũ dñr a
fornicatiõe q̃ ocm carnalē illicitũ
ꝯcubitũ ꝯprehēdit.xxxvi.q.i.§.cũ
ergo.In tex.ibi ꝗdiu.aduerbiu3
tpis est.iij.q.ij.tandiu: de appel.
ꝗdiu.ff.de ac.z ob.l.si.ꝟ acq̃.pos.
l.si rē. ¶ De aliis dictōib⁹ videas
p cal. Uenio ad notabilia. ¶ No-
ta pmo ꝓ gñali allegatione ita ꝙ
sufficiat gñalit allāre.ad hoc.j.de
pbē.c.ij.xlv.di.c.ij.ea.di.§.hinc et
i.q.i.vt euidēter.xxxv.q.iij.q̃dā3.
z.q.v.ver.quedā3.xviij.di.qm̃.de
simo.l3 hely.ꝟ.nã iusta.de regla.
cũ virũ.de quo in spe.de dispu.et
alleg.§.porro.ver.in summa fm
Joh.an.z fm cal.post eu3 dicā.j.
¶ Scdo not.ꝙ vbi canon loquit
per verba impatiua.vt nullus au
diat z similia.videt ꝙ sint pcepti.
hoc patet hic iūcto.c.nullus.et.c.
preter hoc.xxxij.di.ꝟ hoc.xi.q.iij.
rogo.z plenius dixi de ꝯsti.nã cõ
cupiscētia.z vide bonũ z famosu3
tex.i cle.exiui de paradiso de ver.
sig.versi.ceterũ.z vide gl.vi.di.te
stamētũ sup ꝟbo hũile z ibi Arc.
sup ea. ¶ Tertio no.ꝙ ꝟbũ inq̃rē
dũ aliq̃ñdo sumit.ꝓ inuestigatiõe
facti.de pecu.cle.iq̃rēdũ.de accu.
inq̃sitiõis.z.c.qualiter z quando.
¶ Quarto no.ꝙ phibet hic omis
ex illa;vñ null⁹.vñ phibent paro-
chiani et non parochiani:z confes
quēter ipsa concubina et domesti
ci etiã eius qui non excusantur l3
alias excõicato pticipat e possint
de sen.excõ.inter alia.xi.q.iij.qm̃
multos.puto tñ ꝙ extraneos hoc
ignorātes ad pctm̃ non illaqueat
de sen.excõ.a nobi.de cõsti.c.ij.et
de consti.c.vt al arũ li.vi. ¶ Nota
q̃nto ꝙ hec ꝓhibitio nõ fundat in
fornicatore l3 dirigit ad obiecta.
vt nullus audiat.per qđ quidam
volũt dicere ꝙ fornicarius nõ est
suspensus directo: sed quadam
suspensione indirecta.dicam.j.et
in.c.sicut.j.ti.i.z de cle.exco.mi.si
celebrat.z.š.titu.i.si clericorum.
¶ Sexto no.ꝙ nõ prohibet nisi a
missa.per quod quidã dicũt ꝙ for
nicarius non est suspēsus nisi ab
officio misse z non ab actu diuino
rum vt dixit Inno.š.eo.ti.c.sicut
l3 infra dicit diuina:iõ cõis ē opi.
ꝙ phibit⁹ ē ab oib⁹ diuinis:vt p3
ibi a talib⁹ officiis:z ibi mysteria
z ibi diuina mysteria.qđ exponit
cal.i.misse:z alie hore diurne z no
cturne.z ibi ecclastica sacra qđ ex
ponit ibi Jo.an.vt pnia.sacra vn-
ctio z similia.z iõ Jo.an.t3 ipm̃ su
spēsum ab oib⁹ officiis. ¶ Septio
no.ꝙ illud q̃s idubitāter dr scire
qđ notoriũ est.qđ nota ꝓ statutis
q̃ qñq3 exigũt indubitatā ꝓbatio
nē.q: illa dñt esse notoria.dicā ali
quid.j. ¶ Octauo no.q̃ sumat hic
appellatiõe cõcubine.q: dr q̃libet
cũ qua ēt licita copla hr z ꝯuotũ.
Et dr a cõ.qđ ē simul a cubo bas.
lex appellat concubinam qui sine
nuptiis tenet in domo q̃si in locũ
vxoris.ff.de ver.sig.l.massurius
xxxiij.di.§.vñ.dicit gratianus ꝙ
cõcubina dr q̃ cessantib⁹ legalib⁹
institutis iuncta est.z cui ꝯiugali

affectu instituitur.ea.d.§.concubina. et lz talis cōcubinat⁹ ꝑmittatur ꝑ lege ffoꝝ.de cōcu.per totum.ꝓhi betur tamē per canones.xxxij.q. iiij.§.nemo.hic tamē ponitur lar- gius cuiuscūqꝫ cōditionis sit mu- lier ꝛ siue sit vna siue plures:vt ꝑ totum hunc ti.secundum Jo.cal. ¶Nota ꝙ legere ꝛ dicere eq̄pol- lent loquēdo de scriptura.qđ not. ꝑ teste q̄ dicit talis legit.alter di- cit.talis dixit:qꝛ ꝓbant nisi legere foret'de substātia.l.i.§.sed si lege. ff.de his que in te.delen.l.contra- ctus.C.de fide instru.de priuile. cū olim essemus.¶Nono nota ꝙ infectio ministri non inficit sacra- mētum nec gratiā sacramenti:qꝛ gratia non trāsit per ministrū seu ꝑ mediū ministri:sꝫ immediate de scēdit a deo in sacramentū.iō mi- nister vt minister operat̄ vt fistula ad hoc.i.q.i.c.sicut xp̄s.ꝛ.c.omnia sacramenta.ꝛ.c.vt euidenter.ꝛ.c. cum scriptura cū multis sequen- tibus.ꝛ.xv.q.vlti.c.fi.de quo per Inno.in.c.fraternitatis.de here- ti.ꝛ de scisma.c.i.¶Nota ꝙ sacra menta sunt purgatoria cunctaruꝫ cōtagionū et peccatoꝝ.quod di- cunt doc.venialiuꝫ saltē ꝑm Abb. Joh.an.dicit ꝙ purgatoria sunt etiā mortaliū.de cōsecra.di.ij.cuꝫ omne.ꝛ hoc est verū pro alio.pro se autē idē in bene disposito ꝛ non celebrāte ex cōtemptu vel cū affe ctu et volūtate peccādi.de conse- cra.di.ij.quotidie.Per hoc dicūt quidē ꝙ est peccatū mortale non celebrare quotidie.qꝛ cū sacramē- tum sit purgatoriū cūctarū cōta- gionum ꝛ purget peccata in alijs: desistens peccat cōtra caritatem ꝛ ad hoc optime facit tex.i.q.i.ipi apostoli.ad hoc.c.sacerdotibus.

xxxi.di.Credo ꝙ sacerdos si desi stat ex eo q̄ se reputat indignū q̄- tidie celebrare:non peccat vt.d.c. quotidie.Si desistat ex negligen- tia hoc sciens peccat mortaliter. si vero desistat ex quadā leuitate: peccat venialiter sicut dicimus in illo si peccauerit in te frater tuus ꝛc.vt no.arch.ij.q.i.si peccauerit et qđ dixi de iud.nouit.per hoc di- cit Jo.an.ꝙ non solū viuis ꝓdest hoc:sed etiā mortuis.xiij.q.ij.ale defunctorum.¶Decimo nō ꝙ vlr platum restringitur ad subiecta habilia:vt ab omi sacerdote sumi te.i.ab habili sacerdote.vide per Bar.l.i.§.i.ff.de noui oper.nun.vñ ꝑm Cal.intelligendū est sic.ab oī sacerdote catholico nō suspēso a iudice vel a iure.de officio or.c.qđ sedē.de prescrip.c.veniēs.de si.c. tanta.¶Uenio ad versi.ceterum. ¶Xi.nō hic duplicē spēm et qua litatē delicti.quāqꝫ est notoriūm ꝛ hoc duplex.quāqꝫ est detectū con- fessione et cōdēnatiōe.quāqꝫ occul tū quod est quādo quis ab eccl̄ia toleratur qđ pōt eē dupliciter.pri mo modo ꝓut tolerat̄ velit vel no lit.ꝛ hoc est occultū simplicit̄ ꝓut distinguit̄ ꝯ ꝓbabile.scđo mō ꝓut tolerat̄ simplicitē cū possꝫ opponi ꝛ tunc dr̄ pene occultū crimen qđ est ꝓbabile nō notoriū.vl̄ qꝛ famo suꝫ vel manifestū.Et no.de dictio ne pene q̄ sumit̄ ꝑ quasi.ꝛ quādā notat mixturā ꝑproprietatiꝫ.sicut ꝛ quasi.Et nota ꝙ ad hoc vt cōdē natio inducat notoriū: oportet ꝙ sit canonica:vt pꝫ ex tex.q̄ duplici tate repetit canonice condēnatur ¶Xij.nō.ꝙ nō diffiteri sumit̄ ali- qn̄ ꝑ ꝯfiteri.vnde tex.de post.pla. c.i.de ordi.cogni.cū dilect⁹.de re- ligio.do.cōstitut⁹.vbi gl.vide gl.

de confes. ca. fi. C. vnde vi. l. cū que rebatur. per bar. et alios. C. de iu= ra. ca. l. fi. qz nō diffiteri ex ɔtuma= cia nō respōdendi confessionem in ducit. Et facit ꝙ iudice interrogā te vt rñdeat si tacet habeat̃ ꝑ ɔfes so. et ad hoc. l. de etate. §. q̄ tacuit ff. de iterro. act. ¶ Itē nota ꝙ idē factū trahitur ad bonū et ad ma= lū fm ꝓpositum ⁊ finē voluntatis agētis. et sic volūtas et ꝓpositū distiguūt maleficiū a nō maleficio. ff. de fur. l. qui iniuriarū. facit qđ no. de col. deteg. c. i. c. cū volunta= te. de sen. excō. laudant̃ eñ aduer= bia et nō noīa: vt dicit Io. an. non sufficit facere bonū nisi et bñ fiat. ¶ Et nō non licere desistere a for nicatore quasi sacra coinquinet: sed ꝓpter finem vt corrigat̃ sic. Et nō ar. ꝙ auctoritas si peccauerit sit ꝓceptī: in ɔtrium potest adduci quia si spāle est in fornicatore: et si hoc demū qñ ē notoriū: seqtur ꝙ alias secus. vide no. in. d. c. si pec= cauerit. ¶ Xiiij. nota ꝙ mafia no= torū fornicatoris non solū habet locū in pbr̃is sed etiam in clericis. vñ dato ꝙ canones loquātur de presbyteris / hec decretalis intelli gitur etiā de clericis ⁊ illos cano= nes extēdit. Et pōdera qz facit ꝓ= opi. ꝙ notori⁹ fornicator non solū a missa sz ab alijs diuinis officijs sit suspēsus. Item pondera quia verbū clerici ponit̃ vt separatum a presbyteris: et sic appellatione presbyteri nō ɔprehēditur cleric⁹ nec ecōtra. Quid de ṽbo sacerdo= tibus. vide. s̄. c. si quis ꝗ. et de ver bo clericus vide de filijs presbyte ro. litteras. et de cleri. egro. ca. i. li. vi. Io. an. Et pondera bene quia dictio ⁊ / que ponitur iter duo ad= iectiua non requirit. in eodē subie cto ɔcursum copulatoꝝ: sed verifi catur in altero maxime qñ incom passibilia sunt vel qñ superflue di ctiones in eodē subiecto iungerē= tur. Et dicit hic Cal. ꝙ dictio et / non stat proprie qz ꝓpriū ei⁹ est iungere diuersa: sed clerici appel= latio ɔprehēdit presbyteꝝ. igr̃. ⁊c. ad hoc all'. de elec. qz ꝓpter. ⁊. c. ec clesia. ꝗ. ff. de condi. et demon. l. si heredi plures. insti. de here. insti. §. vl. de ver. ob. si quis ita. dicit tñ ꝙ excusat̃ autor ꝓpter dubiū tol lēdū: qz cū in materia canones spe cialiter de pbr̃is loquantur dato ꝙ appellatio clericoꝝ ɔprehende ret presbyteros: tñ in materia in qua singl'ariter ð presbytero fuit habita mētio / ad omne dubiū tol lendū fuit vtile de clericis poni / et de presbytero specificari. qđ ṽbū in certis casibus nō includit̃ ī ver bo clericoꝝ. ad hoc qđ no. Cal. de conces. prebē. post electionē. et ne verba sua desint tractat hic de co= pula ⁊ / et dicit ꝙ ei⁹ est officiū fm grāmaticos qđ ex versib⁹ his cō= prehēditur. Aggregat adiūgit in format diuidit vnit. Explet et ex ponit est simplex distribuitq; Ad uersumq; notat suspendit denīq; firmat. Aggregat vt ī syllogismis adiungit: vt in gemiatis: vt cleri= ci sunt ⁊ ego. nā idē ponit aliquā= do qđ etiam. xi. q. i. siluester. ff. de fun. istru. l. seye. §. gaio. sic pōt si ue hoc. Informat vt significet sub stantiā et qualitatē: ⁊ sic vnum de duobus adiectiuis resoluitur in substantiuū: vt arma virūq; cano qđ no. Cal. de cele. mi. cū marthe. §. que fiuisti. diuidit: vt ticius et seius legit Unit: vt homo ex carne et aīa rationali. eo. ti. in quadam Explet: vt talis est socrates q̄lis

et plato.exponit de pcu.c.i.de iu=
re patro.nobis.de rescptꝫ pastora
lis.i.respōso.§.tit.i.c.i. Explet:vt
socratē legere et platonē disputa
re est veꝝ. Distribuit:vt socrates
⁊ plato legit. Aduersūqꝫ notat vt
ꝑus dixi. Suspēdit:vt si titiꝰ legit
⁊ ipe scribit. Firmat:vt ibi sicut ⁊
nos dimittimus qñqꝫ ponit copu
latiua ꝑ disiunctiua sꝫ improprie
vt.§.c.clerici.et.ca.fi. et vide.ff.de
ver.sig.sepe de rescrip.c.ij. plenis=
sime vide p Bart.ff. de iusti.et iu.
l.oēs populi. vide qđ scripsi i cle.
in plerisqꝫ.de elec.non insisto. nec
posuissem nisi satisfacerem Cal.
¶ Xv.nota respōdentē de iure ar
tari ad rñsum certū ⁊ indubitatū
sic ⁊ legens in cathedra quantum
est possibile dꝫ elicere et legere cō
clusiones veras ⁊ mittere scolarē
certū de eo qđ sentit ⁊ nō i aio pu=
gnātē.nō tñ debet doctor se nimi=
um de sua opi.reddere securū.sed
semp addere vt sibi videt. solius
em̄ pape et habētis potestatē le=
gis condēde est sic absqꝫ scrupulo
respōdere. Cū nichil tā indubita=
tū sit qđ si in solertē reducatur di
sputationē quin fiat obscurū ⁊ du
bium.i aut.de tabel. col.iiij.circa
mediū. Et ex hoc sumit loquendi
modus qñ doctor loqtur iter opi.
vt dicat istā teneatis. ¶ Xvi.nota
ꝙ a quolibet crimioso tolerato et
cuius factū nō habet operis eui=
dentiā et facto notorio vel iuris=
licitū est eccliastica suscipe sacra=
menta. Nota ꝙ a notorio fornica=
tore abstineri dꝫ ab eius sacramē=
tis ⁊ diuinis.dū tamē abstineatur
ꝑpter finē correctionis eius ⁊ nō
propter defectum sacramēti. Mo
do habetis notabilia substātialr.
¶ Nunc ego expediam quasdam
oppositionesq̄ sunt quasi quedā
preludia ad declarationē tex.non
itromittēda me de mat'ia notoriꝫ.
¶ Opp.primo ⁊ vr̄ ꝙ nō sufficiat
gñalis allegatio.C.ad.l.fal .aut.
sed cū testator. insti.de pe.te.li.in
fi.de resti.spo.litteras . ver.ij.vbi
apparet ꝙ nō sufficit gñalis alle=
gatio:sed opꝫ ꝙ sit spālis. Qr con
cludēdo aliquo addito Cal.dicit
ꝙ si q̄rit an de iure ꝯdētis inquan
tū recitat ius alteriꝰ sit necesse al=
legare quottā:dic ꝙ nō. qr tex.dꝫ
esse breuis ⁊ ornatus: quē quotte
cōiter destruūt. Itē qr illi standū
ex quo hꝫ potestatē legis ꝯdende=
nō est ergo alia quotta necessaria
arg.de pba.cle.i.ff.de ꝯsti.l.i.§.de
re iudi.in causis. ¶ Si q̄ritur an
iudex sentētiādo debeat allegare
quottā:dic ꝙ nō.qr nec cāin tutū
est exprimere.de re iud.sicut de re
nun.in pñtia.ff.de suspec.tu.l.hoc
em̄.et in regula in penis. de regu.
iu.li.vi.ff.de his qui no.infa.l.qđ
ait ꝑtor.§.ignominie Si queritur
an ab allegāte sit quotta allegan
da.si alleget aduocatꝰ corā papa
vel impatore nō est allegāda quot
ta.quia habet oīa in scrinio pecto
ris sui et nō est inuoluendꝰ in ver
bis.v.l.oīm.C.de testa. et.ca.i.de
consti.li.vi.saluo forte nisi eēt vna
lex singularis cōiter deuians ab
aliis regl'is:vel quando allegaret
ad limitationē alterius iuris vel
legis cōis.arg.de fide instru.c.pa
storalis. Si allegat coram alio q̄
corā papa/si corā sciente rationes
generales et tūc leges generales
allegande nō sunt: sed debet alle=
gari lex spālis quādo est singula=
ris vel aliā limitans. si corā igno=
rante opꝫ ꝙ ita alleget ꝙ ipm̄ in=
struat. Nō artatur tamē aduoca=

tus semꝑ exprimere ratione͂ vel le ge͂ immo cautius est tacere et in fine͂ reseruare bonas ro͂nes et bo nas leges: ꝛ sufficit illas exprime re ad aures iudicis: ne ꝑ hoc in= struat aduersariu͂ vt cauillationi pus opprimat allegatione͂. nichil em̄ ta͂ indubitatu͂ ꝛc. in auť. de ta bel. §. si vo. col. iiij. ꝛ hoc dicit Spe cu. in ti. de dispu. ꝛ allega. in loco preallegato super notabilib⁹. Si queritur an ꝯsulenti sit necesse al legare quotta͂. tangit Spec. l tit. de requi. cons. §. iver. porro. et di cit ꝙ no͂. Jo. an. dicit ꝙ practicať ꝙ si co͂ siliu͂ no͂ exit ciuitate͂ co͂sule͂ tis fit sine allegatio͂ibus vt ꝑ ea que vidi ꝛ audiui sic ꝯsulo. si exit ciuitate͂ dicit tu͂c ꝙ secus: qꝛ tunc dꝫ fieri cum allegato͂ibus plenis co͂ia tn̄ omittere ꝛ gn̄alia vrbanu͂ est qn̄ scribit intellige͂tibus ne su perfluitatib⁹ allegationu͂ stoma cetur ꝯsiliu͂ lege͂s vt multotiens vidi. Argue͂s aűt in scolis ad sui instr uctione͂ debet allegare quot tam vt assuescat. Sꝫ magistro no͂ est multu͂ necessariu͂: qꝛ ascenden= do cathedra͂ asserit se peritum. ff. qđ quisqꝫ iur. l. ij. dꝫ tn̄ qn̄ inducit sic inducere qn̄ intelligať: posset enim falso moueri. Si queritur đ magistro legente. dic ꝙ dꝫ esse co piosus in alleg a͂do quottas vnde debet sic legere ꝙ certificet illum cui legit. si certus est per librum alleget librꝫ. si certus est per ru brica͂ illa͂ sufficit allegare. alioqn capitulum legem §. et versicu. si lex est longa: ꝛ in canonibus non facimus mixtura͂ libri cum rubri cis nisi qn̄ allegam⁹ l. vi. vel l cle. Quia in effectu sufficit sic allega re vt qs itelligať. ista no͂ sunt mul tum vtilia. Igitur venio ad alia.

Opp. scđo ꝛ vꝫ ꝙ alia ꝓbatio ꝙ̄ notoria indubitata dicať: vt est ꝓ batio per iurame͂tu͂ vt. ij. q. v. nu͂c hic. Dic ꝙ qn̄qꝫ ius exigit euidem tissima͂ ꝓbatione͂ ꝛ hec notoria dꝫ ff. qui satis. cog. l. si vo. §. q̄ ꝓ rei qualitate. potest dici etia͂ euiden tissima probatio q̄ ꝯstat instrume͂ to vel testib⁹ ꝛ ꝓbatio͂ibus iudi= cialiter productis. vt est tex. de ꝓ ba. l. 3 ca͂m. qn̄qꝫ ius exigit euiden tem. ꝛ dꝛ euidens de qua constat testib⁹ ꝛ attestatio͂ibus publica= tis de ca͂ pos. cu͂ olim. de his que fiu͂t a pla. tua. de resti. in integ. au ditis dꝛ etia͂ euide͂s q̄ co͂stat ex in spectio͂e litteraru͂ circa qua͂ nulla cadit hesitatio. de rescrip. cu͂ con= tingat. xi. q. iij. eoꝝ. dꝛ etia͂ euide͂s que est in promptu ꝛ non exigit aliam indaginem. de except. pia. lib. vi. in verbo in pro͂ptu. ꝛ quan doqꝫ dꝛ euide͂s que inspectio͂e ocu locum immediate perpe͂ditur. de elec. si forte in glo. ij. lib. vi. de ac cu. qualiter. el. ij. C. si mioꝛ se ma. di. l. iij. ibi pala͂ ꝛ euide͂ter. ꝛ l spe. de instrumentorum edi. ad hoc. iij. q. vi. hoc qꝑpe. Qua͂doqꝫ exi= gitur euidens ꝛ ma͂ifesta ꝛ de hoc habes gl. plena͂ que declarat inq̄ differat euidens a manifesto de verbo. sig. c. ij. lib. vi. vbi gl. dicit ꝙ proprie euidens probatio dicit que notoria est: ꝛ de hoc ꝑ Arch. xi. q. iij. eoꝝ. Qua͂doqꝫ ius exigit indubitata͂ probatione͂. ꝛ habes tex. hic. ꝛ gl. q̄ incipit. i. indubita= tis. de excep. pia. in. vi. ꝛ ibi dꝛ ꝙ indubitata͂ proprie facit iuramen tum cu͂ vno teste. qua͂doqꝫ exigi= tur apertissima. ꝛ de hoc habetur tex. cu͂ glo. ꝛ doc. de excep. pia. li. vi. Qua͂doqꝫ exigitur liquida: et dicitur illa de qua ꝯsta t ꝓbatio͂e

instrumēti vel testium vel de qua de facili ↄstare pt vt. j. de deposito. c. ij. in gl. i ver. q̄litas. C. de trāsla. l. interpositas. hoc tn̄ intellige ſm subiectā materiā: quia si materia est talis in qua nō possit de facili haberi ꝓbatio plena ⁊ euidēs plena dicet̄ ꝓbatio iuramenti ꝑt in depēdētibus a ↄſcia. ij. q. v. c. hȝ hoc ꝓpriū. Itē indubitata dicitur ꝓbatio p famā ⁊ alia adminicula in ꝓbatiōe in qua non pōt haberi ꝓbatio plēa vt dicūt doc. de pro. sup rubrica. Item qn̄qȝ hoc respectu dr̄ manifesta ꝓbatio per sola indicia vt dic it Archi. de except. pia. li. vi. i ver. documētis. ⁊ ē tex. in. l. patron⁹. ff. de ꝓba. iūcta. l. dolum. C. de dolo: vbi appellat̄ manifesta que ex indicijs sumitur/ si est materia in qua possit haberi plena ꝓbatio. In his q̄ sunt maximi preiudicij exigitur ꝓbatio notoria iuris vel facti. In his q̄ sunt magni exigit̄ ꝓbatio plena testiū omni exceptiōe maioꝝ. In his q̄ sunt modici preiudicij sufficiet sūmaria ꝓbatio/ ⁊ qn̄qȝ vulgi opinio. ⁊ ad hec vide q̄ scribit Barto. ff. so. ma. l. si cōstante. ⁊ hec sufficiant de scd̄o. ¶ Op. iij. ꝙ infectiōe ministri polluātur sacramenta. i. q. i. sic popul⁹. vbi dr̄ ꝙ q̄uis sub ipsa specie stare videantur q̄ offerūtur: tamē qȝ tractātur p eū qui pollutus est in aīa: polluūtur oīa ad hoc ea. q. multi. vbi dr̄ ponuimus itaqȝ corp⁹ dn̄i cū ad altare accedim⁹ indigni ⁊ sordidi mūdū sanguinem bibimus. So. reuera nullus polluit secrumenta vt hic dicit̄. Quid eīn firmuȝ ⁊ stabile si sanctitas incorrupta corripiuntur? C. de epi. ⁊ cle. si quēqȝ. nam mali tractādo sacra se tm̄ ledūt. cerea quidē fax accēsa aliis lumen tribuit ⁊ se ↄsumit. xv. q. vlti. ca. Ad ↄtrariū dic ꝙ pollui⁹ q̄tū est in se polluit ea/ ⁊ p hoc polluit semetipm̄ ⁊ sic loquitur contraria. xix. di. hoc. i. q. i. si fuerit: ſȝ Abb. ⁊. lxxxi. di. maximianus. de cleri. excō. c. illud. Dicit tn̄ Hosti. ꝙ aliqualis est dr̄ia collatōis sacramētoꝝ nō coinq̄nati ⁊ coinq̄nati p̄sbyteri: qȝ nō coinq̄nat⁹ fulcit̄ duplici merito. p̄ime ad Thi. v. xev. di. c. ecce. in prin. Qui bene agunt presbyteri duplici honore digni habeātur. Oī̄o aūt coinq̄natiyni co tm̄ merito. ⁊ sic intelligit. i. q. i. xp̄s. ⁊. c. ꝓcedē. ⁊. c. nō nocet. ⁊. ca. sacerdotes. nā facili⁹ exaudiūtur p̄miq̄ scōi in pctis relaxādis ⁊ remittēdis. Archi. etiā in illo. c. sacerdotes. i. q. i. dicit ꝙ quantū ad eētiale in missa vt corpus xp̄i vel realitatē sacramēti nulla est dr̄ia inter bonū ⁊ malū sacerdotē: qȝ a quocūqȝ bonū operetur in se bonū equalr̄ bonū est. xv. q. vlti. ca. vlt. Quantū aūt ad id quod est annexū sacro ⁊ quasi secūdariū vt effi caciam habeat ex opante: melius est audire missaȝ boni sacerdotis q̄ mali. qȝ tūc nō solū hȝ efficaciā ex ope opato/ sed etiam ex opere opāte. i. ex deuotiōe ⁊ merito operantis ⁊ celebrātis. ⁊ hoc inquantum est ei liberuȝ audire missam. vbi aūt ex obedientia artaret̄ ad audiendū missaȝ mali p̄sbr̄i: meli⁹ esset ex obediētia audire missam mali p̄sbyteri q̄ boni: qȝ melior ē obediētia q̄ victima/ ⁊ q̄ bonum ꝑsonale. viij. q. i. sciendū de maio. ⁊ obe. illud. ſm Archi. hec oīa ꝓcedunt in nō p̄cisis ab ecclīa snīa iur̄ v l hoīs. ſȝ si p̄cisi sint non lȝ: vt. j. dicam audire ab eis diuina.

¶ Oppo.iiij. q sacramēta diuina
nō sunt purgatoria cunctoꝝ vicio
rū.nam ſ:n hoc in pctō mortali et
veniali existēti celebrare liceret:si
in eo diuini officij celebratiōe cun
cta pctā delerētur.cōtra id.ī.eo.c.
fi.vi.di.c.testim. Sol.dicit Abb.q
purgatoria sunt venialium & non
mortaliū. Jo.an.dicit q purgato
ria sunt mortaliū & venialium.de
cons.di.ij.cū omne crimē. hinc est
q sacerdotes dicūtur pctā popu=
li comedere.x.q.i.illi sacerdotes.
cū.c.seq.dicit Jo.an.hic hoc intel
ligēdū esse sane.nec obstat de cōs.
di.ij. quotidie. Qr aduertatis si
querit an in sacramētis pctā pur
gētur alioꝝ fideliū a celebrante:&
tūc inquātū sint capaces.i.in bo=
no statu.vt qr non sint in mortali
cōstituti oia pctā purgātur qr pro
ficiūt ad remissionē pene tpalis.
inquantū etiā sunt in pctō morta
li satis etiā purgātur qr pie credē
dū est vt disponātur facilius ad pec
cata relaxāda & ad penitentiam &
contritionē de pctis agendū et se
rite ad hoc disponēdū:et hoc quo
ad viuos. Si aūt eēnt grauia:tūc
si sunt mortui cōtriti etiā tollitur
pena tpalis/al's non.not.de cōse.
di.ij.et fctā.xiij.q.ij.quibus.&.c.cū
grauia. Quo ad ipos aūt celebrā=
tes.put sunt ī mortalibus cōstituti
nec peniteāt suspēsi/ quo ad se ce
lebratiōe non emūdantur a pctis
immo magis grauant. qr iudiciū
sibi māducant & bibunt.de cōse.di
ij.et fctā.&.c.qui scelerate. vn̄ hoc
respectu nō dicunt comedere pec
cata. Si vero sint ī mortali/ tamē
hāt contritionē.tūc dicit Aug.i.c.
quottidie.de cōse.di.ij.q non dēt
celebrare.qd credo si:nō habēt cui
cōfiteātur.qr āte cōfessionē non dēt
celebrare. Si autē artarēt ad cele
brandū nec haberēt cōfessorē suffi=
ceret cōtritio sufficiēs cū aīo saltē
cōfitendi cū poterūt. Sed hoc non
firmiter assero qr tex. Ang.a cele=
brādo repellit:si aliquo grauātur
pctō mortali.qd ibi qdā exponūt
si actu grauātur. Et hoc teneo q
necessitate nō impellente peccat
celebrādo.qr nō dr perfecte cōtri=
tus si pōt absolui,& absolutionem
non petat. Nec credo q sufficiat
hr̄e saltē intētū cōfitendi semel in
anno vt deleat pctm̄ mortale: vt
quidā dicūt per.c.ois.de pe.et re.
qr de iure antiquo sp cū quis est ī
peccato non debet intrare ecclesi=
am vsq ad vesperam id est peni=
tentiā.vi.di.c.testamentū. vnde il
lud.c.ois.qd venit in subsidiū q
saltim debeat qs semel in āno con
fiteri:nō facit.hoc dico salua fnia
ecclesie.et iō ꝓcito facultas se ob
tulerit/et ea nō se offerēte cū non
necessitet ad celebrandū:prius ad
confessionē accedere dꝫ q ad alta
re. Eo autē absoluto quāq nōdū
acta pnia pficit ministerium ad
purgandā pctī penā:dū tamē in=
tendat agere pniam:et sic pōt in=
telligi q qn̄ est ī actu pnie pōt con
fiteri.facit qd no.l.di.de his.ī glo.
magna. v.sꝫ nunqd.al's nulla eēt
dfia inter mortale et veniale. cuius
contrariū innuit illa lr̄a .tex.enim
de peni.ois artat solū semel ī an=
no.aut saltē cū erat in pctō morta
li opus erat lauacro pnie.vi.di.te
stamentū.c.aūt omnis ponit re=
mediū subsidiariū.vt ptꝫ ex dictis
one saltē.per hoc non tollit qn in
mortali cadēs si vult liberari arte
tur ad lauacrū incontinēti dū ṗt.
si est in veniali tm̄ cōstitutus si ppo
nit nō peccare ṗt absq absolutio

ne dūtamen contrit⁹ fuerit acce= dere ad altare/ꝛ chꝛisti agere my= steria. quia per ipsa clerici purgā tur vt ibi. nisi specialiter ꝓhibeā tur quia tunc ex contemptu acce= deret ꝛ peccaret moꝛtaliter vt ptꝫ in polluto ex crapla: vt no. vi. di. testamentū. Accedēs autem non contrit⁹ venialiꝫ peccat/dummo= do veniale non sit assuetū: vt no. Archi. in. d. c. testamentum. in ver. humiliter. et dummodo non acce dat ex contemptu sed exquadam leuitate ꝛ ꝓposuerit nō peccare. ¶ Et his decidiꝫ questio de qua audiui dubitari: an presbiter quot tidie non celebrans peccet moꝛta= liter tenē. facit ꝙ not. de conse. di. ij. quotidie. vbi Augusti. dicit ꝙ nō laudat nec vituperat q̄ quotti die celebꝛat. In ꝯtrariū: qꝛ per sa cramēta ptā populi tolluntur. i. q. i. ipsi sacerdotes. i. peccata po= puli emēdantur. hinc est ꝙ sacer= dotib⁹ iniungitur vt semꝑ sint ad altare. xxxi. di. sacerdotibus. et qꝛ quotidie peccam⁹ saltem in pec= catis sine quib⁹ infirmitas huma na persistere ñ pōt: op⁹ est quotti diana celebꝛatiōe. de cōse. di. ij. ite ratur quotidie. peccat ergo ꝯtra se ꝛ primū nō celebrās quottidie et em̄ ad celebrandū quis obliga tur vt ad opera charitatis. Videꝫ credo salua determinatiōe ecclie ꝙ si desistit humilitate quadā se reputās indignū: hic nec veniali= ter nec moꝛtaliꝫ peccat. ar. d. c. q̄t= tidie. Si vero ꝓpter grauitatē pec cati ꝑteriti desistat idē. ar. c. ad ei⁹ vero. v. di. qꝛ bona ꝛ merētū ꝛc. Si vero abstinet ex pōderibus ptō= rū in quibus persistit et exire pōt hoc aggrauat ptā: qꝛ pōt se face= re dignū sentiēs se indignum. Si vero abstinet pigricia quadā vel leuitate: dico hunc moꝛaliter pec= care: maxime si ad hoc est obliga= tus ex susceptiōe benefi. ij. est em̄ ociosus in vinea dñi. ad hoc quod no. Archi. ij. q. i. si peccauerit. vbi habeꝫ ꝙ peccat moꝛtaliter non iu= uās fratrem monēdo cum possit. ¶ Op. v. ꝙ liceat abstinere a quo libet in ptō cōstituto vt coꝛrigaꝫ et sic ꝓpter hunc finē nedū a solo notoꝛio foꝛnicatoꝛe: qꝛ cuilibet est dictū si peccauerit in te frater tu⁹ ij. q. i. si peccauerit. de iudi. nouit. So. fm̄ Inno. hosti. et Ioh. an. et Calde. i sacris necessitatis de qui bus habeꝫ de trās. veniens in glo. nō lꝫ abstinere a toleratiꝫ et occul tatiꝫ vt hic. a non toleratis qꝛ sunt suspensi sentētia homis licet absti nere etiā in sacramentis necessita= tis. imo peccant non abstinentes qꝛ nō obediūt superioꝛibus suis. xxxij. di. ꝟ. verū. no. de scisma. ca. i. de hereti. fraternitatis et dixi de cō sue. q̄to. In suspensis vero a iure siue hoīs nia: si crimina pro quī= bus sunt suspensi sunt notoꝛia fa= cti euidētia lꝫ cuilibet eos euitare etiā si a plātis tolerērtur. et idē de irregularibus q̄ a iure dici pñt su spēsi: vt hic. et. d. ꝟ. verū. nisi foꝛte maxima necessitate imminente. d. ꝟ. verū. Sed si crimina pro quib⁹ suspenduntur sunt occulta lꝫ sint grauia vt homicidium symonia ꝛ huiusmodi euitari nō debent. de ꝯse. di. ij. nō prohibeat. et idē in ex cōicato occl'to. vi. q. ij. si tm̄. de of. oꝛ. si sacerdos. fm̄ Inno. host. di= cit tenēdū in hoc qđ no. de sen. ex= cō. cū non ab hoīe. de tēpo. oꝛ. ad aures. et hoc in sacris necessitatis In sacris aūt volūtatis: q̄ qualia sunt habeꝫ de peni. ꝛ re. oīs. si ve=

rit abstinere occulte ꝓpter finē vt se corrigat licet abstinere a quolibet occulto fornicatore et a quolibet alio criminoso. qđ puto etiam si nō sit suspēsus. Sed si velit abstinere publice ita ꝙ ex abstinētia induceret scandalū a tali occulto nō licet abstinere etiā ad finem et peniteat ex quo occultus. nā ⁊ dominus dedit corpus suū iude. de cō se. di. ij. nō prohibeat. et. c. se. vi. q. ij. placuit. et. viij. q. iiij. nonne. ad hoc de sen. excō. cū non ab homine Hec sunt q̄ reperio a doctoribus hic scripta. ¶ Concludēdo istā materiā que michi visa est semꝑ difficilis: et in qua doc. varie locuti sunt vidēda sunt duo. pmo. s. an sit licitū ꝓpria auctoritate a quolibet peccatore desistere et a sacramētis eius. scđo an nō desistendo peccet ita ꝙ a quolibet criminoso suscipiens voluntarie sacrā peccet mortalit. Et sic concludo ꝑ casus. Primus erit. an sit licitum recedere a crimioso occulto nō suspenso nec preciso vel nō deposito: in crimine tamē iacēte. ⁊ an nō desistens peccet: dicūt doct. ꝙ nō licet recedere ⁊ nō peccat ab illo suscipiēs sacramentū necessitatis vel voluntatis vbi necessitat recipere. Sacrā aūt voluntaria ⁊ que nō necessitat recipere etiā nō peccat ab eo recipiens. Et si desistat vt corrigat desistēdo occulte/ ⁊ absq; scādalo lz: et alˀs nō licet per iā dicta nō peccat tamē recipiēdo: vt hic Secūdus casus est an liceat desistere vel peccet nō desistens a quolibet delinquēte suspēso a iure: q: nō reperit aliqua sñia lata cōtra eū per quā suspēsus sit occultus: ⁊ tamen est coloratus. In isto est cōclusio doc. ꝙ licitū nō est desistere in sacramētis necessitatis et q̄ de iure ab eis recipi debēt. nec consequēter peccat a talibus recipiēs. per qđ sentire vidētur ꝙ secus est i sacramētis volūtatis/ in q̄bus non necessitatur ad recipiēdū. Host. dicit de symo. per tuas. ꝙ nulla sunt sacrā a talibus recipiēda p̄ter eucharistiā. i. corpus xp̄i et penitētiā. oīa alia sunt potiꝰ omittēda q̄ʒ ab eis ꝑcipienda. et sic sentit ꝙ peccaret suscipiēs alia exceptis illis. Inn. de here. fraternitatis. dicit indistincte nō licere a precisis ab ecclesia recipere sacramēta quecūq;: fallit in baptismo tēpore necessitatis: q: lz tūc recipere stāte illa necessitate ab heretico et fornicatore. xxxij. di. §. verū. addit tñ Inno. ibi ꝙ sacramēta q̄ imprimunt grām licet recipere ab occulto preciso: quia in talibus solus deus operatur et immediate gratia a deo infertur. i. q. i. iudas. Sed sacramentum conferens executionem: not. Inno. de scisma. c. i. in glo. magna. ver. hec autē. plus tenet ꝙ non liceat recedere ab occultis precisis et tolleratis. Fallit in excommunicato et hoc propter periculū communionis: etiā fallit in notorio fornicatore/ et in symoniaco: qui equiparatur notorio fornicatori ⁊ hoc quia ab eorū obedientia licet recedere. xxxij. di. §. verū. Inno. idem tenet in effectu de symo. tāta. ideo. dicit ꝙ etiā ab homicida occulto et ēt excōmunicato regulariter licet recipere ecclˀiastica sacramenta. nec vitari debent. vi. q. ij. si tātū. xxiiij. q. iiij. non prohibeat. dicit tamen ꝙ in occulto ⁊ occulte posset abstineri ad finem vt erubesceret et penitentiam ageret. de sen. excō. cum nō ab homine. glo. de rescrip. cum

nō liceat tā in rōe sui ꝙ indirecte in fi.tñ velle videt oēs suspensos posse vitari et libere ab eis quecꝫ recedere posse. Ratio eñi quare a fornicatore notorio et symoniaco licet recedere nō est alia nisi q: su spēsi sunt. suspēsum ergo quemli bet vitare licet. pro opi. ꝙ spāle sit in symoniacis hereticis et for nicatorib⁹.facit tex. xxxij.di.§.ve rū.vbi Ang.sup Johanē ꝓhibet recessum a quolibet peccatore/ex ceptis his tribus qñ ab eccl'ia to lerātur.et sic videt varietas inter Doc. Breuiter in tāta varietate pu to ꝙ sacramēta necessitatis liceat ab istis recipe quanꝗ̄ ꝑcisis: ⁊ nō peccēt recipiētes vt dicūt doc.hic ex quo sunt occulti.⁊ hoc qñ ex ne cessitate recipiunt siue necessitas sit precisa et facti q: nō habēt ali os a q̄bus recipiāt et iminet peri culū mortis: siue necessitas tēpo ris suscipiēdi sit.s.ex debito iuris vt q: xp̄i corp⁹ assumi dꝫ i pascha te.de peni.et re.c.oīs. Fallit in he retico a quo nulla sacra sunt reci piēda excepto sacro baptismi tp̄e necessitatis dūmodo in formā ec clesie ꝯferat.xxiij.q.i.si quē forte nō tñ licet recipe corpus xp̄i in ne cessitate. Rō q̄re liceat baptismuꝫ recipere a tali ⁊ nō corpus xp̄i ha bet ꝑ gl.in.§.sed et illud.⁊ dixi de ꝯsue.c͠ꝑ̄to. Ubi āt nulla necessitas tp̄is vel eccl'ie ipellit abstinendo occulte ob finē vt a pctō retrahat nō video q̄re nō liceat cū hoc mō sollicit⁹ sit de aīa fratris.nō puto tñ peccare suscipiētem a tali/si sa cramētū est necessitatis sūme. vt baptismus/q: q̄dā latēs semp sibi dꝫ subesse necessitas ob pericula q̄ accidere pñt. Et hec est cā q̄re a talib⁹ licitū est tp̄e necessitatis sa cramēta recipere. In sacro aūt eu charistie et pnie si ab alio assume re pōt de iure et sine scādalo cum nō subsit necessitas facti siue iur⁊ q: hꝫ tres curatos.s.papā: ep̄m: et p̄sbyterū parrochianū/⁊ pbr̄ pro chianus sit in pctō: satis credo ꝙ peccet assumēdo ab eo cū possit vi tare ⁊ nō vitet talē suspensum.vi. q.ij.si statutū.et.c.placuit.de sen. excō.cū nō ab hoīe.nec scio excusa re eum cū habeat ꝯsciam firmam ꝙ est suspēsus a iure et nō tolera tus.vñ occulte dꝫ vitare/dummo do nō pādat pctm̄ ⁊ si sic nō vitat peccat.in excōicato hoc est expres sum.J.de sen.excō.cū non ab hoīe ad hoc.vi.q.ij.si tm̄.et.ca.placuit. In sacris vo volūtatis.s.ordinis et similiū si ex necessitate iuris re cipiūtur: exēplū de eta.et qua.c.q̄ ris.vt q: suscepit beneficiū i eccle sia in qua ē penuria clericoꝝ et sa cerdotū vbi ꝯpellit ad ordines su scipiēdos: et tūc nō lꝫ recedere ex quo occultus est.rō est q: necessi tas eū excusat.nō eñi bono modo recedere posset qñ manifestaret pctm̄ illius: qđ fieri nō dꝫ.de sen. excō.cū nō ab hoīe cōīī .⁊ ita intel lige Inn.in.c.i.de scisma.in glo.in ver.irregularitas. et in glo.ij.ma gna.ver.itē si plat⁹ meus.allegat vi.q.ij.si tantū.et.c.seq. Ubi autē sacra sunt volūtaria et ex volunta te recipiūtur nō subsistēte necessi tate iuris vel facti.⁊ tūc aliq̄ sunt casus certoꝝ crīminū in q̄bus est licitū recedere et certū est libere desistere posse. Primus est in sy moniacis.i.q.i.si qui a simoniac⁊ et.xxxij.di.§.verū. Itē in excōica to: q: tales ordines a tali sumi nō debēt.casus est.ix.q.i.ordīatiōes Idē in scismatico vt ibi.de quo tñ

dic vt de scisma.c.i. Idem in here ticis.hos casus vel aliquos eorum ponit glo.de pscrip.c.cum non liceat.z Ioha.magis explicite.ij.q. vij.c.sacerdotes.Addit ibi gl.aliu casum in nõ seruãte canones p tex.xix.di.nulli.sed cõprehendit iste casus scdm intellectũ illius capituli sub heretico p iam dicta.qz non seruans canones pretendens defectũ potestatis in papa hereticus est:ex quo pretẽdit papã non posse cõdere canones z sic restringit illud.c.Io.Et in tribus peccarent recipiẽtes. In alijs casibus est maior dubitatio.tñ ego credo vt.s.dixi q si subiectus velit recedere vt publicet peccatũ: nõ licet recedere.z sic nõ possz recedere nisi publicaret potius dz desistere vel nõ euitare:occulte aũt nõ euitando cum potest peccat.de excõicato est certum.v.c.cũ nõ ab hoie Sed de alijs posset esse maius dubium.sed tamen idẽ credo ex quo ius ligat factũ etiam occultũ.ita q snia iuris dãnat factum etiam occultũ.s.quãdo quis recedit occulte a suo parochiano.de sen.excõi.c.cũ non ob hoie.z no.in cle.i. de hereti.ad fi.glo.hic ptz q̃re hic non possit abstinere occulte ppter finẽ vt desistat a peccato.z non video cum possit parere iuri:nec aliquo iure ad hoc artet:quin si non desistat peccet.ita q peccat nõ vitans cuz possit occulte z bono modo.vt in excõicato est expssum de de sen.excõ.cũ non ab hoie. Non ob.xxxij.di.§.verũ.qz in q̃tum pmittit ab adulteris z sanctimõia liũ violatoribus recipere ecclesiastica sacramenta z ceteris criminosis intelligi debet de occultis z de nõ suspẽsis z nõ pcisis. in q̃tũ eni suspensi sunt repellit et sic excipit casum simoniaci z notorij fornicatoris:quare ei repellit a simoniacis z notorijs fornicatoribus est:nõ alia rõne nisi qz suspensi sunt a iure.ideo vbicũqz est suspẽsio iuris debet vitari al'r.est peccatũ ariolãdi z inobedientie vt ibi i dicit.z qz phibitũ est talibus recipere.non dicas qz phibet specifice i illis sed idem in alijs vbi est phibitum.qd censetur eo qz sunt suspensi et de illis fecit mẽtionẽ z nõ de alijs suspensis exempli causa. et qz durũ fuisset omnes casus exprimere. z ratio generalis est ad oẽs casus. eoipso eni q suspensi/phibitũ est a iure ab eis sacramenta recipere que prohibitio et suspensio in occultis habet oẽm suũ effectum.voluntarie ergo z non ex necessitate suscipientes peccãt.suspensio eni magna nõ solũ quo ad se suspendit sz etiã quo ad alios. z non solum operatur preceptũ quo ad suspensum sed quo ad alios.peccãt ergo cõtra pcepta põtificũ q̃ ordines suscipiũt nuda volũtate cum al'r facere possint nõ pdendo peccatũ. Itẽ ex quo pñt eẽ solliciti de aia fratris euitãdo vt desistat peccant hoc non faciendo:qz non diligunt primũ vt debẽt. sed rõ non est.generalis.nec obstat toleracio ecclesie qz nõ dico toleratos quo ad ea que debẽt agi ex psciẽtia bñ informata eo q ius nõ tolerat qd suspẽdit vt ptz de sen.excõi.cũ non ab hoie.vi.q.ij.si tñ. nec dicatur ibi speciale in excõca tione qa ibi ratio est generalis.nõ eni in depẽdentibus a conscientia attẽdim⁹ errorẽ ecc'ie qñ de pscia z veritate informati sum⁹.de sen.excõ.inquisitiõi.de simo.c.per tuas de restitu.

spo.litteras. Itē tolerare nō operatur q̄ ad scientes.vt dic Cal.de re iudi.ad probandū.vbi autē ab aliis cōmode talia sacramenta recipere non posset:qr necessitate iuris ad eos accedere cogunt:et ad alios accedere nō posset absq₃ scādalo ab eis recedere nō debēt nec possunt ex quo sunt tolerati.⁊ hec faciunt iuris necessitate qr nō pñt prodere peccatū.Et sic in effectu approbo doctorum sententiam h. qui dicūt q₃ sacramēta que ab eis debēt recipere subaudio debito ⁊ necessitate iuris:quia alios adire non possunt/a talib⁹ recipere possunt nec debēt eos vitare. ad hoc de conse.di.ij.nō prohibeat. Nec ob.q₃ tolerare nō operet in sciēte. quia id est verū inq̄tum non facit ex necessitate.Nec ob.q₃ recipiendo a talibus non recipiant executionē vel gratiam ⁊ sic possint vitare.qr grām recipiūt vt no.de here.fraternitatis.executionē etiam recipiūt ex quo faciūt ex necessitate.⁊ sic pt itelligi Inno.de scisma. c.i.secus si faciant et voluntate.et sic saluantur opi.ille de q̄bus ibi. Hec oia puto in oino occulto contra quē non pōt delictū pbari: in occulto tñ contra quē testes constare possunt licet ab eis recedere approbando delictū.vi.q.ij.si tantum.Et credo q₃ peccēt nō saltem denūciando ex quo possunt suscipiendo ab illis sacramēta nō sum in enecessitatis.vel necessitate sūma non iminente in aliis sacramētis.sic em̄ fouēt fratrē in pctō quē denūciare pñt.et hoc casu ēt posset pcedere opi.q₃ sciēter a talibus recipiētes sacra non recipiūt grām nec executionē. Terti⁹ cas⁹ est quando q̄s suspensus est a iure propter delictū.⁊ est notorium delictū:et hic dicit nō tolerat⁹.vt in notorio fornicatore vt hic ⁊.§.c. si.xxxij.di.§.verū.⁊ hoc tenet hic Inno.vnde si q̄ritur an liceat recedere ab eo:et an nō recedentes peccent.dico q₃ tales possunt licite recedere:qr recedunt auctoritate iuris sententiātis. nec pñt dici tales tolerati.ad hoc de tēp.or.c. si.vnde conclude hic fin Innoc.q₃ ab omni crimine inferente suspensionē iure ab officiis vel quolibet actu:l₃ a talib⁹ desistere: et tales vitare etiā si a prelatus tolerētur hanc pclusionē t₃ hosti.de symo. per tuas.vt recitat Io.an.in glo. magna.ver.q̄d eī si sit notorius. vbi cōcludit q₃ ab hom icida et notorio heretico ⁊ a quocunq₃ notorio suspēcto licitū est recedē l₃ Inno.ibi restrigat hoc solū ad symoniacū ⁊ notoriu₃ fornicatorem. vt ibi no Io.an.l₃.hoc etiā teneas alle.xv.q.vlt.c.si.⁊ dictū.§.verum Sic d₃ intelligi glo.de pscrip.cu₃ non liceat.q̄ vult omnes notorios suspensos euitandos:si habes in glo.si non sint notorij:si habes et si sint notorij:glo.diceret contrariū.q̄nimo sola infamia cum scandalo tales ipedit. vt est casus de homi.ex litteris.vnde puto q₃ liceat recedere quolibet suspenso notorio ⁊ si nō recedit peccat.qr talis sentētia iuris phibet alios ex quo est suspēsus quo ad se ⁊ quo ad alios .lō peccāt nō recedentes arg.xxxij.di.§.veru₃.q̄nimo plus si sola fama cum scandalo sit non dico notorium:licitū est recedere a tali.d.c.ex lris d̄ homi. ¶ Quartus ⁊ vltim⁹ casus est ceteris difficilior ⁊ dubitatur sepe de eo.s.q̄d de delictis grauib⁹ q̄ ex substātia

delicti non ex̄primūt suspensionem delinquētis: nec ꝓcedunt ex dispositione iuris: delinquentes tn̄ sunt notorij. An in talibus delictis existētib⁹ notorijs licitū sit recedē: ⁊ an nō recedentes peccēt. vr̄ primo ꝙ non liceat ab eis propria auctoritate discedere. nā spāle est in crimine fornicationis: ergo in alijs secus vt hic. ad hoc. xxxij. di. §. verū vbi ponit regulaz ꝑ non licite recedere a criminosis anteꝗ̄ sint cōdēnati. excipit tn̄ crimen notorie fornicationis ⁊ simonie ergo in alijs secus. ad hec. l. di. sacerdotes vbi specialiter . . cit de lapsis i fornicationem quoꝝ delicta vl' actus criminis manifestus est. hoc etiaz dicunt doc. in glo. i. q. vij. sacerdotes. ⁊. de prescrip. cuz nō liceat. Et hanc opi. recitat Inno. in fi. gl. magne de tēp o. or. ex tenore versi. tn̄ alij dicunt ꝙ qualitercunqꝫ vbi dicit ꝙ a manifeste delinquentibus licitū non ē recedere nisi secuta sententia ⁊ hoc propter scandalū. al'. viij. q. vlti. nonne. xxviij. di. consulendum. lz ipsi abstinere debeant donec dispenset. Et secūdum hoc daret suspēsio quadruplicis spēi. Quidā suspensi sunt q̄ ad se propt' se tantum. vt iacentes in peccato. Quidam sunt suspensi q̄ ad se ⁊ ꝓpter se ⁊ propter alios: vt notorij fornicatores. ⁊ alij q̄ reperiunt a iure suspensi ⁊ iacent in peccato. Quidē sunt suspēsi quod ad se tm̄ ꝓpter alios: vt notorie delinquentes q̄ non reperiunt a iure suspensi specifice ⁊ emēdati. Quidā sunt suspensi q̄ ad se tm̄ ⁊ non quo ad alios ꝓpter se ⁊ alios: vt notorie delinquentes nō suspensi specifice iacētes in delictis. A primis lz audire ⁊ non lz recedere. A secundis non lz audire ⁊ lz recedere. A tertijs ⁊ quartis non licite receditur sed ⁊ audire lz donec tolerant. ⁊ h̄ opi. benignior est q̄ꝫ sequens ⁊ cōior. Igitur puto breuiter esse veritatem ꝙ si crimen est graue ⁊ notoriū in quo criminosus iacet ⁊ perseuerat credo ꝙ liceat ab eo descēdere: q: dꝫ eē q̄s sollicitus de anima fratris ex q̄ notorium est. vt ad fructus pnie retrahatur q: eadez subest cā que in notorio fornicatore. ad hec de iudi. nouit. vbi occulto existente pctō delinquentis nō oino tn̄: primo moneri dꝫ. secundo debet dici eccl'ie. tertio si se nō corrigit: dꝫ esse vt ethnicus ⁊ publicanus. i. publice euitari dꝫ. vt exponunt doc. in. d. c. nouit. ⁊ allego ad hoc. ij. q. i. si peccauerit. nam ex eo ꝙ tale delictū est ecclesie publicatū absqꝫ alia snia possum vitare vt ethnicū ⁊ publicanū. imo pl⁹ dico ꝙ ex q̄ notorium est crimē lz se correxerit: dꝫ vitari. q: omne crimen graue scandalosum ⁊ notoriū causat irregularitatē ⁊ suspendit quē nisi cum eo ex mia dispensetur. vt concluditur in glo. summe. l. di. et sic intelligunt omnia capitula illius di. vsqꝫ ad §. quod vo. ad hoc spāliter facit. l. di. c. i. ⁊. c. de his vo q̄ tex. assignāt duas rōnes cōiter. pmo ꝓpter fictā penitentiaz q: timuerunt antiqui partes ꝙ illi nō recte penituerint. facit ca di. bene valet secundo propter scandalum qđ in populo generat talibus celebrantibus. hec tꝫ glo. de tēp. or. c. ex tenore. ⁊ est casus. e. ti. c. fi. non violando lr̄am. ⁊ tꝫ gl. de renun. c. nisi §. ꝓpter cōsciētiā. ⁊ ibi p doc. ⁊ Innocen. de tempo. ordi. c. ex tenore. in glo. magna. versi. idem si alias est notorium. vbi assignant

cām quare canones ꝓhibent.s.ꝓ-
pter scandalum qḋ oriť sippľs iā
sceleratos videat ministrare nisi
dispensetur ēt peracta pnia.isti ei
prohibenť etiā quo ad alios cele
brare nisi se correxerint ⁊ cum eis
dispenseť.ideo ab eorū officijs vt
suspensis est abstinendū.Item qꝛ
illi etiā pacta pnia ꝓhibenť cele-
brare qḋ est ꝓpriū suspensiōis nō
quo ad se sed quo ad oēs. vt in.d.
capľis preallē.iō in talib⁹ simplex
nō sufficit absolutio.sꝫ dispēsatio
exigiť.nec dicať hanc suspensionē
⁊ irregularitatē quodāmodo la-
tam que surgit ex accidenti scāda
lo ⁊ simulatiōe pnie.ab illo em̄ vt
dicit Inno.in.d.c.ex tenore nō sur
git quecūq; irregularitas ēt stri-
cta.seu ꝓprie dicta. iure ei diuino
nullus est irregularis sed acta pe
nitentia licite celebrat vt pꝫ.di.§.
ecōtra.cum capitulis se.vsq; ad.§.
quod vo.Tales autem irregula-
ritates sunt inducte oēs a iure po
sitiuo.i.a sctis patrib⁹ aut ob scā-
dalū aut ob simulationē pnie q̄uis
in aliquib⁹ dispēsent epī ⁊ in aliq̄
b⁹ reseruatio fiat pape.tn̄ q̄sq; stri
cte est irregularis q̄ alioꝝ non se-
quiť regulā.nec p hoc minus irre
gularis dici pōt ⁊ suspensus qꝛ in
ferior dispenset.hec ola dicit.Inn.
i.d.c.ex tenore.Nec obstat.§.vex.
qꝛ ibi exprimit de notorio fornica-
re ⁊ simoniaco:quasi in eo sit spe
ciale:ideo exempli gratia ponit de
ipsis quod pꝫ per rationem quaꝫ
ibi pōit qꝛ dicit eos vitādos quia
sunt suspensi. ideo sume regulam
a rōne non ab exemplis.l.dāni.ff.
de dā.infe.vnde vbicunq; quis est
suspensus notorie debet vitari: si
em̄ ille tex.sic generaliter intellige
retur vt loquitur:etiam ab homi-
cida notorio licitū esset audire di-
uina:quod non est verū vt in.c.ex
litteris de homi.regula ḡ.§.vex.
dꝫ intelligi de occultis ⁊ non preci
sis licet exemplo loquať de noto-
rio incestum loquiť de fornicatato
re vt a quolibet notorie delinquē-
te velut suspenso licitum ē recede-
re.⁊ per hoc peccant nō recedētes
Et sic nō ob.§.vex.qꝛ non exp̄mit
de notorio fornicatore quasi in eo
sit speciale sed exempli causa. ⁊ re
gula que p̄cedit dꝫ intelligi de nō
suspensis.ratio tamen q̄ subijciť ē
generalis qꝛ peccant suscipientes
ꝓhibitis qꝛ ariolandi peccatum ē
nolle parere preceptis ⁊c. alias si
simpliciter intelligeretur sacramē
ta recipere liceret a quolibet irre
gulari ⁊ suspenso etiam ratione de
licti: quod absurdū ē ⁊ ꝯ omnes
Nec dicatur licet tales suspensi di
canť alij non prohibenť ab eis au
dire diuina ⁊ hoc tantum in noto
rio reperiť fornicatore ⁊ sic sit dif
ferentia an ius suspendat quem ni
si dispenseť ⁊ alij nō prohibenť au
dire.an ius suspendat quem ⁊ pro
hibeat audientes:⁊ tunc licite se se
parent qꝛ eo ꝙ ꝓhibenť sacramen
ta ministrare ⁊ diuina ab eis etiā
ꝓhibenť alij suscipere. hec em̄ est
suspensio iuris et approbať q̄ ad
alios.¶Non ob glo.p̄allegata qꝛ
debꝫ per alia iura suppleri.¶Nō
ob.quod no.host.⁊ Inn.de cle.ex-
cō.mi.si celebrat. ꝙ tales suspensi
non incurrant irregularitatem ce
lebrando.quia hoc est quia irregu
laritas non accumulať irregula-
ritati vt dicemus. Et in effectu ēt
forte non esset peccatum dicere ꝙ
irregularis dispensabilis ab epi-
scopo incurrat celebrando irregu
laritatē in qua sol⁹ papa dispēset

¶ Nec ob. qđ ibi subijcit q isti nõ incurrant: sicut nec hi qui suspensi sunt a cõfessorib⁹ suis. q: ratio nõ est & similitudo p omnia bona. cũ hi a iure & non loco dei sint suspẽsi. illi suspendunt loco dei & ad cautelã. & alia est ratio vt & ibi sentit. Calde. Sed est dubium an in casibus in quibus lz a suo p̄lato p̄pria auctoritate discedẽ: liceat aliũ p̄pria auctoritate adire. Host. tenuit q sic de parochijs. c. ij. per hanc decret. ad hoc de temp. or. c. eos qui li. vi. Sed contra facit qđ ibi no. nã spãle est illo casu in ordinante clericos alterius diocesani vt sua propria auctoritate possit aliũ adire. xxvi. di. non exemplo xvi. q. hoc etiam. vnde tenet q nõ possint p̄pria auctoritate adire. vñ recurrendum est ad episcopum vł aliũ qui hãc licentiam dare possit scđm not. de offi. archipresbiteri. c. i. de peni. & re. c. omnis. ad hoc quod no. Jo. an. de priuile. religiosi qđ est verũ nisi necessitas imineat cui est satisfaciẽdum ab aliquo eorum postea oportunitate capta tã consensum ĩpetranda. de peni. c licet. & c. si. cũ si. ¶ Expeditis preludijs necessarijs ad intellectum. c. nunc restat descendere ad materiam notorij. Materiam hanc difficilẽ reduco ad sex articulos. Primo quotuplex est notoriũ. scđo quid est notoriũ & qui quelz eius species. tertio circa q̃ cadat. quarto quid sit effectus notorij. quinto qualiter notoriũ conseruetur & tollat. sexto & vltio qualiter probet & in iudicio deducat. Materiam autem istam in confuso tractauerũt glo. ij. q. j. his omnibus cũ capitulis sequentibus vsq ad capitulum multi. Inno. & host. in. c. seq. & spe. in ti. de notorijs criminibus. legiste parũ habent & vt dicit glo. ij. q. i. manifesta. quottidie de notorio loquimur quid autem sit ignoramus. Uenio ad primum. p cuius euidentia premitto finẽ iudicantis esse iudicare sub certo. et p̄pter hoc dz cuncta rimari. xxx. q v. iudicantem. de pba. in p̄ntia. ad hunc aũt finem venit aut per certam sciẽtiam facti. aut per fidẽ de fctõ seu credulitatẽ. huic fini certificandi: q̃dam sunt media istrumẽtalia & q̃dam obuiantialia q̃ supponunt ad defectũ pbationis vel taliũ instrumentorũ. instrumentalia sunt pbationes. de ver. sig. forus. de resti. spo. cum ad sedem. ij. q. i. per totum. defectus ğ probationum iudicẽ repellit ab hoc fine iudicandi q: de occultis non iudicat. ij. q. i. opꝰ. & c. vn⁹ ex nobis de offi. ordi. si sacerdos. de temp. or. ex tenore. vi. q. ij. si tantum episcop⁹. & c. placuit. remotis ergo pbationibus factum vocat occultum & si remouet in totum occultum vocatur simplex put opponit aliq̃ mõ non probabili. hoc soli deo certũ est & facienti. secre totum enim cognitor est. xxij. di. erubescant. ij. q. v. consuluisti. xxxij. q. iij. deus qui nullis indiget argumẽtis: oĩa enim tanq̃ certissima nouit. ij. q. i. vnus ex vobis. de vsuris in ciuitate l si. oĩa ista iudicio dei relinquenda ẽt in talibus iudicans iniuriã infert eterno iudici: cuius est de his iudicare. ij. q. i. vnus. de offic. delec. c. i. Si vero non remouentur probationes in totum: sed solum ipsarũ iudicialis indago: vocat pene occultũ. Est aũt pene occultũ qđ probabile ẽ in mentib⁹ instrumentorũ nondũ ad lucẽ deductorũ. sup his

non iudicat ecclesia vt hic testimo nijs autem non credit vt.j.e.c.tua nos de hoc loquit.l.eos.§.si quis autem.C.de appel.Unde occultu dicit quod nulla rõe probari po test.vt dicit.spe.in ti.de notorio.§. nunc de occulto.pene occultum p paucos probabile vt per duos vl tres:vel etiam qnq3 ãteq3 sit iudi= cialiter discussum. dicit autem se= cretum factum i presentia qnq3 de pen.di.i.§.hec 3 secreta z qbus cõ cludunt obuiantia fini iudicandi q̃ sunt hec: probationum priuatio nes: occultum:z pene occultum.

Nunc videndũ qd ex pmissis con= cludit q instrumentalia imediate fauẽtia fini iudicantis sunt duo.Fa cti sup q̃ iudicat certa noticia aut fides firma.noticia autem iudicat iudex proprie de qua vt iudex i for mat immediate absq3 istrumento vt rem oculis subijciẽdo vt.ff finiũ regundorum.l.si irruptione. ij.q.i deus oĩpotẽs. ibi descendã inqt z videbo zc.de accu.cum oporteat. z.c.qualiter z quando per fidem z credulitatem iudicat quando iu= dicat vt iudex mediante istrumen to z alioz relatu.qbus fidẽ adhi= bet z credulitatem.de.pba.sicut.z c.pposuisti.ibi fides adhibẽda de p.sig.forus.ibi fide carebit zc. de testi.qtiens.ad hanc autem credu litatẽ sine fidẽ sunt dare gradus. Et dicit Bar.in.l.admonẽdi.ff.de iureiur.q sunt quattuor grad9.di co q sunt plures gradus z plures modi graduum seu ad aliquos ex gradibus proueniendi. Et prim9 gradus est dubitatio. qa ex dedu ctis animus titubat modo in vnã partẽ modo in aliã: nec vehemen= ter plus applicat ad vnã q̃ ad ali am:hic proprie nullus est gradus probationis.vt dicit Bar.ff.de iu ris z fa.igno.super rubrica.ff.de te sta.l.de statu.no.ad hoc de rescp. c.cũ cõtingat.de pba.in pre'entis no.Inno.de cle.exco.mini.aposto lice.vbi docto.in vsibus feudo.de lege corra.c.si.xxij.q.ij.i quibus. xxviij.di.qũuis vbi Arch.xxiiij.q. i.apte.In hanc autem dubitatio= nem sapiẽtis anim9 non iducit:ad cuius animũ est recurrendũ z non insipientis.de fal.c.si.occultũ vel pene occultũ induci potest ex gra dibus probationu3 equalibus de qbus isra vel quãdo probatio ha bet aliquid obscuritatis: qr pluri mum intelligibilis est.primũ p3 d testi.in nostra.scdm de proba.in p sentia cum si hic aũt dubitatio est principium inuestiga tionis certi= tudinis z fidei post hanc iudex in= cipit iclinare animũ ad aliquã par tium:non tamen vehementer ap= plicat animũ.z hec vocat suspitio Ad hanc deducit iudex qnq3 argu mentis.nam i format animũ ad su spicandũ ex argumentis. de pro= ba.c ãm.ff.de pba.l.ij. Argumen tum eñi est rei dubie ostensio i gra du materie sbiecte possibili.z hec est duplex qnq3 ostẽdit ex discur= su alicuius trahẽtis originẽ a sen= su corporeo. z isto modo vtitur iu dex iudicãdo. vnde argumenta p portionant cuiq3 gdui probatio= nis vt dicit Cal.hic.ff.de testi.l.ij iij.q.iij.sola.ij.q.vi, sunt quorum C.quorum appel.nõ recipiã.l.ij.3 de testi.c.preterea.Quandoq3 ar= gumentũ sumit pro discursu intel lectuali in finem scientie.istud spe ctat ad logicũ.z quandoq3 eo vtit iudex in concludendo ex probatio nibus vt.C.de contrahen.z cõmit. sti.l.optimam.de testi.c. ex tenore

cū ſi. Nā ſi titius fuit hodie bono nie: ſeq̄tur ꝙ nō fuerit in francia. iſti eſtimatio ꝓbatiōis dato ꝑnci pio corporeo fit ex argumētis. ad hec de hereti. cū ex iniunctio. de ꝗ ſ. de ſumma tri. ꝛ fide catho. ſuper rubrica. Ad hoc ſcđo inducit̄ ex in ditijs q̄ late ſumpta oia tendūt in finē vltimi gradus: ſi fidei ſtricte indiciū eſt informans animum ad ſuſpicandū. ad hoc. C. de proba. l. indicia. no. glo. de pba. c. tertio. de hereti. c. excōicam⁹. ij. q. vij. ſciāt. De iſtis aūt ꝓbationib⁹ per indi cia quē gradum dent ꝛ qñ in iure operent̄. clare ponit Spe. in ii. de pba. §. videndū vſi. xiij. ꝛ quāq̄ꝫ ꝓ portionari poſſet indiciū ad quē libet gradū ꝓbatiōis: tamē poti⁹ ſumit̄ in iure ꝓ gradu aio indicis ſuſpitionē ingerēte. vt dicit Spe. in loco ꝑallegato ꝛ Jo. an. ibi i ad ditiōe ſpeculi. ꝛ per Gui. de ſuza. in. q. ſtatutoꝝ ſub lr̄a. s. ¶ Secun dus gradus eſt opinio qñ ex de ductis vltra dubitationē et ſuſpi tionē incipit opinari: ꝛ vltra ſuſpi tionē applicat aiam ad vnā partē non abſq̄ dubitatiōe / modica tñ vt pꝫ. ff. de iureiur. l. admonendi. et de iureiurā. c. fi. hec autem opi. ſi ex deductꝭ mētis violētat̄: poterit dici p̄ſumptio q̄ habet̄ de aliquo. nā vltra iſtā eſt dare gradū maio rem i reſpectu ad iudicē. ſ. fidē et credulitatem. Jſta ſi multū iudi cantis aiam violētet: habetur a iu re pro plena probatione: vt ex ea poſſit iudicare: et appellatur pre ſumptio violēta. quia in applican do aiam violentat mentem iudicis. de preſump. afferte. ꝛ hec in ciuili ꝛ in criminali q̄d iuris habet̄ ibi. et eo. ti. lr̄as. Jn iſta aūt preſum ptione ſunt gradus vt pꝫ de ſpō. is qui. Aliqua temeraria: hec rei icitur. Aliqua ꝓbabilis: ex hac pur gatio indicit̄. Aliqua violenta: et ex hac iudicatur. ad hoc q̄d no. de p̄ſump. q̄ſto. ¶ Tertius gradus eſt fides ꝛ firma credulitas qñ ex deductis corā ſe anim⁹ iu tñi indi cis informat̄ ꝙ fidē hꝫ ei⁹ de quo q̄ritur. et hec habet̄ per plenas ꝓ bationes. de q̄bus habet̄ de teſti. ſpo. cum ad ſedē. ij. q. i. in primis. nam tunc fieri non hꝫ certā noti ciā ſi iudicat ſup certo quo ad fi dem et credulitatē. Poſt hec ē da re quartū gradū. ſ. rei certā noti ciam. ꝛ hanc hꝫ iudex ex ꝓprio in ſtrumēto ꝛ naturali ꝛ imediate rē oculis ſubijciēdo: vt. l. ſi irruptiōe ff. fi. regu. de accu. cum oportet. et c. qualit̄ ꝛ qñ. ij. q. i. deus oipotēs. ¶ Ad gradū preſūptiōis deduci mur qñq̄ per famā ꝛ rumorem. et aliquādo ad maiorē gradū per fa mam q̄ꝫ ꝑ rumorē. ꝛ q̄d ſit rumor ꝛ q̄d ſit fama. ponit Cal. ꝛ diffuſi⁹ Specu. in ti. de noto. q: hic non ꝓ ſequor q: non habeo hic tractare de fama. Differt tamē rumor a fa ma in hoc quia rumor ab incerto fama a certo ꝓcedit auctore. no. de eo qui co. cōſan. vxo. ſue. c. ſup eo. de regula. veniens. Jtem diffē runt in ratione materie q: fama maioris ptis vicinie. Rumor au tem alterius partis etiam mino ris: vt medie tertie vel quarte. Et qualiter deponere habeāt teſtes ſuper fama vide ꝑ Jnno. de accu. cū oportet. ꝛ. c. qualiter ꝛ quando de ver. ſi. veniēs. Et qualiter ali quando probatio fame aſſumit̄ a iure pro plena probatione non ꝙ ipſa ſit plena probatio: ſed quia talis eſt materia in qua ſufficit preſumptio: dixi plene de teſti. vs

et plato.exponit de pcu.c.i.de iure patro.nobis.de rescript' pastoralis.i.respōso.§.tit.i.c.i. Explet:vt socratē legere et platonē disputare est verum. Distribuit:vt socrates et plato legit. Aduersūcq notat vt pus dixi. Suspēdit:vt si tit' legit et ipe scribit. Firmat:vt ibi sicut et nos dimittimus qn̄cq ponit copulatiua p disiunctiua sz impropriē vt.§.c.clerici.et.ca.fi. et vide.ff.de ver.sig.sepe de rescrip.c.ij. plenissime vide p Bart.ff. de iusti.et iu.l.oēs populi. vide qd scripsi i cle.in plerisq.de elec.non insisto. nec posuissem nisi satisfacerem Cal. ¶ Xv.nota respōdentē de iure artari ad rñsum certū et indubitatū sic et legens in cathedra quantum est possibile dz elicere et legere cōclusiones veras et mittere scolarē certū de eo qd sentit et nō i aīo pugnātē.nō tn̄ debet doctor se nimium de sua opi.reddere securū.sed semp addere vt sibi videt. solius em̄ pape et habētis potestatē legis condēde est sic absq scrupulo respōdere.Cū nichil tā indubitatū sit qd si in solertē reducatur disputationē quin fiat obscurū et dubium.i aut.de tabel. col.iiij.circa mediū. Et ex hoc sumit loquendi modus qn̄ doctor loqtur iter opi. vt dicat istā teneatis.¶ Xvi.nota q a quolibet criminoso tolerato et cuius factū nō habet operis euidentiā et facto notorio vel iuris: licitū est ecclesiastica suscipe sacramenta. Nota q a notorio fornicatore abstineri dz ab eius sacramētis et diuinis.dū tamē abstineatur pter finē correctionis eius et nō propter defectum sacramēti. Modo habetis notabilia substātialr. ¶ Nunc ego expediam quasdam oppositionesq sunt quasi quedā preludia ad declarationē tex.non itromittēda me de mafia notorij. ¶ Opp.primo et vr q nō sufficiat gnālis allegatio.C.ad.l.fal .auf. sed cū testator. insti.de pe.te.li.in fi.de resti.spo.litteras . ver.ij.vbi apparet q nō sufficit gnālis allegatio:sed opz q sit spālis. Qz concludēdo aliquo addito Cal.dicit q si qrit an de iure pdētis inquantū recitat ius alteri' sit necesse allegare quottā:Dic q nō. qz tex.dz esse breuis et ornatus : quē quotte cōiter destruūt . Itē qz illi standū ex quo hz potestatē legis pdendes nō est ergo alia quotta necessaria arg.de pba.cle.i.ff.de psti.l.i.§.de re iudi.in causis. ¶ Si qritur an iudex sententiādo debeat allegare quottā:Dic q nō.qz nec cāīn tntū est exprimere.de re iud.sicut de re nun.in pñtia.ff.de suspec.tu.l.hoc em.et in regula in penis. de regu. iu.li.vi.ff.de his qui no.infa.l.qd au pro: ignominie Si queritur an ab allegāte sit quotta allegan da.si alleget aduocat' corā papa vel impatore nō est allegāda quotta.quia habet oia in scrinio pectoris sui et nō est inuoluend' in verbis.v.l. olim.C.de testa. et.ca.i.de consti.li.vi.saluo forte nisi eēt vna lex singularis cōiter deuians ab aliis regl'is:vel quando allegaret ad limitationē alterius iuris vel legis cōis.arg.de fide instru.c.pastoralis. Si allegat coram alio q corā papa/si corā sciente rationes generales et tūc leges generales allegande nō sunt : sed debet allegari lex spālis quādo est singularis vel aliā limitans. si corā ignorante opz q ita alleget q ipm instruat. Nō artatur tamē aduoca:

tus semp exprimere ratione vel le gē unimo cautius est tacere et in fine reseruare bonas rones et bo nas leges: z sufficit illas exprime re ad aures iudicis: ne p hoc in struat aduersariū vt cauillationi pus opprimat allegationē. nichil em tā indubitatū zc. in auf. de ta bel. §. si vo. col. iiij. z hoc dicit spe cu. in ti. de dispu. z allega. in loco preallegato super notabilib⁹. Si queritur an ꝯsulenti sit necesse al legare quottā. tangit Spec. l tit. de requi. cons. §. iver. porro. et di cit q nō. Jo. an. dicit q practicat q si cō silīū nō exit ciuitatē cōsulē tis fit sine allegatōibus vt p ea que vidi z audiui sic ꝯsulo. si exit ciuitatē dicit tūc q secus: qz tunc dz fieri cum allegatōibus plenis cōia tn̄ omittere z gnālia vrbanū est qn̄ scribit intelligētibus ne su perfluitatib⁹ allegatiōnū stoma cetur ꝯsiliū legēs vt multotiens vidi. Arguēs aūt in scolis ad sui instr uctionē debet allegare quot tam vt assuescat. Sz magistro nō est multū necessariū: qz ascenden do cathedrā asserit se peritum. ff. qd quisq iur. l. ij. dz tn̄ qn̄ inducit sic inducere qn̄ intelligat: posset enim falso moueri. Si queritur d magistro legente. dic q dz esse co piosus in allegādo quottas vnde debet sic legere q certificet illum cui legit. si certus est per librum alleget lib: uz. si certus est per ru bricā illā sufficit allegare. aliodn capitulum legem. §. et versicu. si lex est longa: z in canonibus non facimus mixturā libri cum rubri cis nisi qn̄ allegam⁹ l. vi. vel l cle. Quia in effectu sufficit sic allega re vt qs itelligat. ista nō sunt mul tum vtilia. Igitur venio ad alia.

Opp. scdo z vf q alia pbatio q notoria indubitata dicat: vt est p batio per iuramētū vt. ij. q: v. nūc hic. Dic q qn̄q ius exigit euidem tissimā pbationē z hec notoria dr ff. qui satis. cog. l. si vo. §. q p rei qualitate. potest dici etiā euiden tissima probatio q ꝯstat instrumē to vel testib⁹ z pbatiōibus iudi cialiter productis. vt est tex. de p ba. lz cām. qnq ius exigit euiden tem. z dr euidens de qua constat testib⁹ z attestatiōibus publica tis de cā pos. cū olim. de his que fiūt a pla. tua. de resti. in integ. au ditis dr etiā euidēs q cōstat ex in spectiōe litterarū circa quā nulla cadit hesitatio. de rescrip. cū cons tingat. xi. q. iij. eop. dr etiā euidēs que est in promptu z non exigit aliam indaginem. de except. pia. lib. vi. in verbo in prōptu. z quan doq dr euidēs que inspectōe ocu locum immediate perpēditur. de elec. si forte in glo. ij. lib. vi. de ac cu. qualiter. el. ij. C. si mio: se ma. di. liij. ibi palā z euiderer. z l spe. de instrumentorum edi. ad hoc. iij. q. vi. hoc qppe. Quādoq exi gitur euidens z māifesta z de hoc habes gl. plenā que declarat inq differat euidens a manifesto de verbo. sig. c. ij. lib. vi. vbi gl. dicit q proprie euidens probatio dicit que notoria est: z de hoc p Arch. xi. q. iij. eop. Quādoq ius exigit indubitatā probationē. z habes tex. hic. z gl. q incipit. z. indubita tis. de excep. pia. in. vi. z ibi dr q indubitatā proprie facit iuramen tum cū vno teste. quādoq exigi tur apertissima. z de hoc habetur tex. cū glo. z doc. de excep. pia. li. vi. Quādoq exigitur liquida: et dicitur illa de qua ꝯstat z pbatiōe

instrumēti vel testium vel de qua de facili pstare pt vt.j.de deposi to.c.ij.in gl.i ver.qlitas.C.de trās la.l.interpositas.hoc tñ intellige fm subiectā materiā:quia si mate ria est talis in qua nō possit de fa cili haberi pbatio plena z euidēs plena dicet pbatio iuramenti jvt in depēdētibus a pscia.ij.q.v.c.hz hoc ppriū.Itē indubitata dicitur pbatio p famā z alia adminicula in pbatiōe in qua non pōt haberi pbatio plēa vt dicūt doc.de pro. sup rubrica.Item qñqz hoc respe ctu dr manifesta pbatio per sola indicia vt dicit Archi.de except. pia.li.vi.i ver.documētis.z ē tex. in.l.patron⁹.ff.de pba.iūcta.l.do lum.C.de dolo:vbi appellat ma= nifesta que ex indicijs sumitur/si est materia in qua possit haberi plena pbatio.In his q̄ sunt maxi mi preiudicij exigitur pbatio no= toria iuris vel facti.In his q̄ sunt magni exigit pbatio plena testiū omni exceptiōe maioz.In his q̄ sunt modici preiudicij sufficiet sū maria pbatio/z qñqz vulgi opi. nio.z ad hec vide q̄ scribit Barto. ff.so.ma.l.si cōstante.z hec suffici= ant de scdo.¶Op.iij.q infectiōe ministri polluātur sacramenta.i. q.i.sic popul⁹.vbi dr q q̄uis sub ipsa specie stare videantur q̄ offe rūtur:tamē qz tractātur p eū qui pollutus est in aīa:polluūtur oīa ad hoc ea.q.multi.vbi dr ponui= mus itaqz corp⁹ dñi cū ad altare accedim⁹ indigni z sordidi mūdū sanguinem bibimus. So. reuera nullus polluit secrumenta vt hic dicit.Quid eñ firmuz z stabile si sanctitas incorrupta corripiun= tur?C.de epi.z cle.si quēq̄.nam mali tractādo sacra se tñ ledūt.ce rea quidē fax accēsa alijs lumen tribuit z se psumit.xv.q.vlti.ca.Al Ad prariū dic q pollui⁹ q̄tū est in se polluit ea/z p hoc polluit se= metipm z sic loquitur contraria. xix.di.hoc.i.q.i.si fuerit:fz Abb. z.lxxxi.dis.maximianus.de cleri. excō.c.illud.Dicit tñ Hosti.q ali qualis est dña collatōis sacramē toz nō coinqnati z coinqnati pŝ= byteri:qz nō coinqnat⁹ fulcit du= plici merito.prime ad Thi.v.xcv. di.c.ecce.in prin.Qui bene agunt presbyteri duplici honore digni habeātur.Oro aūt coinqnatiyni co tñ merito.z sic intelligit.i.q.i. xps.z.c.pcedē.z.c.nō nocet.z.ca. sacerdotes.nā facili⁹ exaudiūtur p̄micq scdi in pctis relaxādis z re mittēdis.Archi.etiā in illo.c.sa= cerdotes.i.q.i.dicit q quantū ad eēntiale in missa vt corpus xpi vel realitatē sacramēti nulla est dña inter bonū z malū sacerdotē:qz a quocūqz bonū opetur in se bonū equalr bonū est.xv.q.vlti.ca.vlt. Quantū aūt ad id quod est anne xū sacro z quasi secūdariū vt effi= caciam habeat ex opante:melius est audire missaz boni sacerdotis q̄ mali.qz tūc nō solū hz efficaciā ex ope opato/sed etiam ex opere opāte.i.ex deuotiōe z merito ope rantis z celebrātis.z hoc inquan tum est ei liberuz audire missam. vbi aūt ex obedientia artaret ad audiendū missaz mali psbri:meli⁹ esset ex obediētia audire missam mali psbyteri q̄ boni:qz melior ē obediētia q̄ victima/z q̄ bonum psonale.viij.q.i.sciendū de maio. z obe.illud.fm Archi.hec oīa pce cedunt in nō pcisis ab ecclia snia iurij v l'hois.sz si pcisi sint non lz: vt.j.dicam audire ab eis diuina.

¶ Oppo. iiij. q sacramēta diuina nō sunt purgatoria cunctorum viciorū. nam s'm hoc in pctō mortali et veniali existēti celebrare liceret: si in eo diuini officij celebratiōe cun cta pctā delerētur. cōtra id. i. eo. c. si. vi. di. c. testim. Sol. dicit Abb. q purgatoria sunt venialium & non mortaliū. Jo. an. dicit q purgatoria sunt mortaliū & venialium. de cons. di. ij. cū omne crimē. hinc est q sacerdotes dicūtur pctā populi comedere. x. q. i. illi sacerdotes. cū. c. seq. dicit Jo. an. hic hoc intelligēdū esse sane. nec obstat de cōs. di. ij. quotidie. Qz aduertatis si querit an in sacramētis pctā purgētur aliorum fideliū a celebrante: & tūc inquātū sint capaces. i. in bono statu. vt qz non sint in mortali ɔstituti oia pctā purgātur qz proficiūt ad remissionē pene tpalis. inquantū etiā sunt in pctō mortali satis etiā purgātur qz pie credēdū est vt disponātur facili⁹ ad peccata relaxāda & ad penitentiam & contritionē de pctis agendū et se rite ad hoc disponēdū: et hoc quo ad viuos. Si aūt eēnt grauia: tūc si sunt mortui cōtriti etiā tollitur pena tpalis/ al's non. not. de cōse. di. ij. et sctā. xiij. q. ij. quib⁹. & c. cum grauia. Quo ad ipos aūt celebrātes, put sunt i mortalib⁹ constituti nec peniteāt suspēsi/ quo ad se celebratiōe non emūdantur a pctis immo magis grauant. qz iudiciū sibi manducant & bibunt. de ɔse. di ij. et sctā. & c. qui scelerate. vn̄ hoc respectu nō dicunt comedere peccata. Si vero sint i mortali/ tamē hn̄t contritionē. tūc dicit Aug. i. c. quottidie. de cōse. di. ij. q non' dn̄t celebrare. qđ credo si nō habēt cui ɔfiteātur. qz āte ɔfessionē non dn̄t celebrare. Si aute artarēt ad celebrandū nec haberēt ɔfessorē suffi ceret ɔtritio sufficiēs cū aio saltem ɔfitendi cū poterūt. Sed hoc non firmiter assero qz tex. Aug. a celebrādo repellit: si aliquo grauātur pctō mortali. qđ ibi qdā exponūt si actu grauātur. Et hoc teneo q necessitate nō impellente peccat celebrādo. qz nō dr perfecte cōtritus si pōt absolui, & absolutionem non petat. Nec credo q sufficiat hre saltē intētū cōfitendi semel in anno vt deleat pctm̄ mortale: vt quidā dicūt per. c. oīs. de pe. et re. qz de iure antiquo sp cū quis est i peccato non debet intrare ecclesiam vsq ad vesperam id est penitentiā. vi. di. c. testamentū. vnde illud. c. oīs. qđ venit in subsidium q saltim debeat qs semel in āno confiteri: nō facit. hoc dico salua snīa ecclesie. et iō q̄cito facultas se obtulerit/ et ea nō se offerēte cū non necessitet ad celebrandū: prius ad confessionē accedere dz q̄ ad altare. Eo aute absoluto quāq nōdū acta pnīa pficit ministerium ad purgandā pctī penā: dū tamē intendat agere pniam: et; sic pōt intelligi q qn̄ est i actu pnīe pōt confiteri. facit qđ no. l. di. de his. i glo. magna. v. s; nunqd. al's nulla eēt dr̄ia inter mortale et veniale. cui⁹ contrariū innuit illa lr̄a. tex. enim de peni. oīs artat solū semel i anno. aut saltē cū erat in pctō mortali opus erat lauacro pnīe. vi. di. testamentū. c. aūt omnis ponit remediū subsidiariū. vt pz ex dictione saltē. per hoc non tollit qn in mortali cadēs si vult liberari artetur ad lauacrū incontinēti dū pt. si est in veniali tm̄ ɔstitut⁹ si ppo nit nō peccare pt absq absolutio

ne dūtamen contrit⁹ fuerit acce=
dere ad altare/⁊ christi agere my=
steria.quia per ipsa clerici purgā
tur vt ibi.nisi specialiter ꝓhibeā=
tur quia tunc ex contemptu acce=
deret ⁊ peccaret mortaliter vt ptꝫ
in polluto ex crapla: vt no.vi.di.
testamentū.Accedēs autem non
contrit⁹ venialit̄ peccat/dummo=
do veniale non sit assuetū:vt no.
Archi.in.d.c.testamentum.in ver.
humiliter.et dummodo non acce
dat ex contemptu sed exquadam
leuitate ⁊ ꝓposuerit nō peccare.
¶Ex his decidit̄ questio de qua
audiui dubitari:an presbiterquot
tidie non celebrans peccet morta=
liter text.facit ꝙ not.de conse.di.
ij.quotidie.vbi Augusti.dicit ꝙ
nō laudat nec vituperat q̄ quotti
die celebrat.In ꝯtrariū:qꝛ per sa=
cramēta pctā populi tolluntur.i.
q.i.ipsi sacerdotes.i.peccata po=
puli emēdantur.hinc est ꝙ sacer=
dotib⁹ iniungitur vt semꝑ sint ad
altare.xxxi.di.secerdotibus.et qꝛ
quotidie peccam⁹ saltem in pec=
catis sine quib⁹ infirmitas huma
na persistere n̄ pōt:op⁹est quotti
diana celebratiōe.de cōse.di.ij.ite
ratur quotidie.peccat ergo ꝯtra
se ⁊ ꝓximū nō celebrās quottidie
et em̄ adcelebrandū quis obliga
tur vt ad opera charitatis.Videt̄
credo salua determinatiōe eccl'ie
ꝙ si desistit humilitate quadā se
reputās indignū:hic nec veniali=
ter nec mortalit̄ peccat.ar.d.c.q̄t=
tidie.Si vero ꝓpter grauitatē pec
cati ꝓteriti desistat idē.ar.c.ad ei⁹
vero.v.di.qꝛ bona ꝑ mētiū ⁊c.Si
vero abstinet ex pōderibus pctōꝛ
rū in quibus persistit et exire pōt
hoc aggrauat pctā;qꝛ pōt se faces
re dignū sentiēs se indignum.Si

vero abstinet pigricia quadā vel
leuitate:dico hunc mortaliter pec=
care:maxime si ad hoc est obliga=
tus ex susceptiōe benefi.ij.est em̄
ociosus in vinea dn̄i.ad hoc quod
no.Archi.ij.q.i.si peccauerit.vbi
habet̄ ꝙ peccat mortaliter non iu=
uās fratrem monēdo cum possit.
¶Op.v.ꝙ liceat abstinere a quo
libet in pctō cōstituto vt corrigat̄
et sic ꝓpter hunc finē nedū a solo
notorio fornicatore:qꝛ cuilibet est
dictū si peccauerit in te frater tu⁹
ij.q.i.si peccauerit.de iudi.nouit.
So.fm Inno.Hosti.et Joh̄.ar.et
Calde.i sacr̄is necessitatis de qui
bus habet̄ de trās.veniens in glo.
nō lꝫ abstinere a toleratꝭ et occul
tatꝭ vt hic.a non toleratis qꝛ sunt
suspensi sentētia homis licet absti
nere etiā in sacramentis necess.ta=
tis.imo peccant non abstinentes
qꝛ nō obediūt superioribus suis.
xxxij.di.§.verū.no.de scisma.ca.i.
de hereti.fraternitatis et dixi de cō
sue.cꝯto.In suspensis vero a iure
siue hoīs sniā:si crimina pro qui=
bus sunt suspensi sunt notoria fa=
cti euidētia lꝫ cuilibet eos euitare
etiā si a p̄latis tolerērentur.et idē de
irregularibus q̄ a iure dici pn̄t su
spēsi:vt hic.et.d.§.verū.nisi forte
maxima necessitate imminente.d.
§.verū.Sed si crimina pro quib⁹
suspenduntur sunt occulta lꝫ sint
grauia vt homicidium symonia ⁊
huiusmodi euitari nō debent.de
ꝯse.di.ij.nō prohibeat.et idē in ex
cōicato occl'to.vi.q.ij.si tm̄.de of.
or.si sacerdos.fm Inno.Host.di=
cit tenēdū in hoc qđ no.de sen.ex=
cō.cū non ab hoīe.de tēpo.or.ad
aures.et hoc in sacr̄is necessitatis
In sacr̄is aūt volūtatis: q̄ qualia
sunt habet̄ de peni.⁊ re.oīs.si ve=

rit abstinere occulte, ppter finẽ vt se corrigat licet abstinere a quolibet occulto fornicatore et a quolibet alio criminoso. qd puto etiam si nõ sit suspẽsus. Sed si velit abstinere publice ita q ex abstinẽtia induceret scandalũ a tali occulto nõ licet abstinere etiã ad finem et peniteat ex quo occultus. nã et dominus dedit corpus suũ iude. de cõse. di. ij. nõ prohibeat. et. c. se. vi. q. ij. placuit. et. viij. q. iiij. nonne. ad hoc de sen. excõ. cũ non ab homine. Hec sunt q reperio a doctorib' hic scripta. ¶ Concludẽdo istã materiã que michi visa est semp difficilis: et in qua doc. varie locuti sunt vidẽda sunt duo. primo. s. an sit licitũ ppria auctoritate a quolibet peccatore desistere et a sacramẽtis eius. scdo an nõ desistendo peccet ita q a quolibet criminoso suscipiens voluntarie sacra peccet mortalit. Et sic concludo p casus. Primus erit. an sit licitum recedere a crimioso occulto nõ suspenso nec preciso vel nõ deposito: in crimine tamẽ iacẽte. et an nõ desistens peccet? Dicũt doct. q nõ licet recedere et nõ peccat ab illo suscipiẽs sacramentũ necessitatis vel voluntatis vbi necessitat recipere. Sacra aũt voluntaria et que nõ necessitat recipere etiã nõ peccat ab eo recipiens. Et si desistat vt corrigat desistẽdo occulte / et absq scãdalo lz: et als nõ licet per' iã dicta nõ peccat tamẽ recipiẽdo: vt hic Secũd' casus est an liceat desistere vel peccet nõ desistens a quolibet delinquẽte suspẽso a iure: q: nõ reperit aliqua snia lata cõtra eũ per quã suspẽsus sit occultus: et tamen est colorat'. In isto est cõclusio doc. q licitũ nõ est desistere in sacramẽtis necessitatis et q de iure ab eis recipi debẽt. nec conseqnẽter peccat a talibus recipiẽs. per qd sentire vidẽtur q secus est i sacramẽtis volũtatis / in qbus non necessitatur ad recipiẽdũ. Host. dicit de symo. per tuas. q nulla sunt sacra a talibus recipiẽda pter eucharistiã. i. corpus xpi et penitẽtiã. ola alia sunt poti' omittẽda qz ab eis pcipienda. et sic sentit q peccaret suscipiẽs alia exceptis illis. Inn. de here. fraternitatis. dicit indistincte nõ licere a precisis ab ecclesia recipere sacramẽta quecũq: fallit in baptismo tẽpore necessitatis: q: lz tũc recipere stãte illa necessitate ab heretico et fornicatore. xxxij. di. §. verũ. addit tñ Inno. ibi q sacramẽta q imprimunt grãm licet recipere ab occulto preciso: quia in talibus solus deus operatur et immediate gratia a deo infertur. i. q. i. iudas. Sed sacramentum conferens executionem et not. Inno. de scisma. c. i. in glo. magna. ver. hec autẽ. plus tenet q non liceat recedere ab occultis precisis et tolerãtis. Fallit in excommunicato et hoc propter periculũ communionis: etiã fallit in notorio fornicatore / et in symoniaco: qui equiparatur notorio fornicatori et hoc quia ab eorũ obedientia licet recedere. xxxij. di. §. verũ. Inno. idem tenet in effectu de symo. tãta. ideo. dicit q etiã ab homicida occulto et ẽt excõmnnicato regulariter licet recipere ecctiastica sacramenta. nec vitari debent. vi. q. ij. si tãtũ. xxiij. q. iiij. non prohibeat. dicit tamen q in occulto et occulte posset abstineri ad finem vt erubesceret et peniteret. Et sic penitentiam ageret. de sen. excõ. cum nõ ab homine. glo. de rescrip. cum

nō liceat tā in rōe sui ꝙ indirecte in fi.tñ velle videt oēs suspensos posse vitari et libere ab eis quēcꝫ recedere posse. Ratio eñ quare a fornicatore notorio et symoniaco licet recedere nō est alia nisi q: suspēsi sunt. suspēsum ergo quemlibet vitare licet. pro opi. ꝙ spāle sit in symoniacis hereticis et fornicatorib⁹. facit tex. xxxij.di.§.verū.vbi Aug.sup Johanē ꝓhibet recessum a quolibet peccatore/exceptis his tribus qñ ab eccl'ia tolerātur. et sic videt varietas inter doc. Breuiter in tāta varietate puto ꝙ sacramēta necessitatis liceat ab istis recipe quancꝫ ꝑcissis: ꝛ nō peccēt recipiētes vt dicūt doc. hic ex quo sunt occulti. ꝛ hoc qñ ex necessitate recipiunt siue necessitas sit precisa et facti q: nō habēt alios a q̄bus recipiāt et iminet periculū mortis: siue necessitas tēporis suscipiēdi sit.s. ex debito iuris vt q: xp̄i corp⁹ assumi dꝫ i pascha te.de peni.et re.c.ois. Fallit in heretico a quo nulla sacra sunt recipiēda excepto sacro baptismi tp̄e necessitatis dūmodo in formā ecclesie ꝯferat. xxiij.q.i.§ quē forte nō tñ licet recipe corpus xp̄i in necessitate. Rō q̄re liceat baptismuꝫ recipere a tali ꝛ nō corpus xp̄i habet p gl.in.§.sed et illud. ꝛ dixi de ꝯsue.ꝙto. Ubi āt nulla necessitas tp̄is vel eccl'ie ipellit abstinendo occulte ob finē vt a pctō retrahat nō video q̄re nō liceat cū hoc mō sollicit⁹ sit de aīa fratris. nō puto tñ peccare suscipiētem a tali/si sacramētū est necessitatis sūme. vt baptismus/q: q̄dā latēs semp sibi dꝫ subesse necessitas ob pericula q̄ accidere pñt. Et hec est cā q̄re a talib⁹ licitū est tp̄e necessitatis sacramēta recipere. Jn sacro aūt eucharistie et pnie si ab alio assumere pōt de iure et sine scādalo cum nō subsit necessitas facti siue iurꝫ q: hꝫ tres curatos.s. papā: ep̄m: et p̄sbyterū parrochianū/ꝛ pbr̄ parrochianus sit in pctō: satis credo ꝙ peccet assumēdo ab eo cū possit vitare ꝛ nō vitet talē suspensum.vi.q.ij.§ statutū.et.c.placuit.de sen.excō.cū nō ab hoīe. nec scio excusare eum cū habeat ꝯsciam firmam ꝙ est suspēsus a iure et nō toleratus. vñ occulte dꝫ vitare/dummodo nō pādat pctm̄ ꝛ si sic nō vitat peccat. in excōicato hoc est expressum.J.de sen.excō.cū non ab hoīe ad hoc.vi.q.ij.§ tm̄.et.ca.placuit. Jn sacris vo volūtatis.s. ordinis et similiū si ex necessitate iuris recipiūtur: exēplū de eta.et qua.c.q̄ris.vt q: suscepit beneficiū i ecclesia in qua ē penuria clericoꝝ et sacerdotū vbi ꝯpellit ad ordines suscipiēdos: et tūc nō lꝫ recedere ex quo occultus est. rō est q: necessitas eū excusat. nō eñ bono modo recedere posset qñ manifestaret pctm̄ illius: qđ fieri nō dꝫ. de sen. excō.cū nō ab hoīe cō̄ .⁊ ita intellige Jnn.in.c.i.de scisma.in glo.in ver.irregularitas. et in glo.ij.magna.ver.itē si p̄lat⁹ meus.allegat vi.q.ij.§ tantū.et.c.seq. Ubi autē sacra sunt volūtaria et ex volūtate recipiūtur nō subsistēte necessitate iuris vel facti. ꝛ tūc aliq̄ sunt casus certoꝝ criminū in q̄bus est licitū recedere et certū est libere desistere posse. Primus est in symoniacis.i.q.i.§ qui a simoniacꝭ et.xxxij.di.§.verū. Jtē in excōicato: q: tales ordines a tali sumi nō debēt. casus est.ix.q.i. ordīatiōes Jdē in scismatico vt ibi. de quo tñ

dic vt de scisma.c.i. Idem in here ticis.hos casus vel aliquos eorũ ponit glo.de pscrip.c.cum non liceat.z Iohã.magis explicite.ij.q.vij.c.sacerdotes.Addit ibi gl.aliũ casum in nõ seruãte canones p tex.xix.di.nulli.sed cõprehendit iste casus scdm intellectũ illius capituli sub heretico p iam dicta.qr non seruans canones pretendens defectũ potestatis in papa hereticus est:ex quo pretẽdit papã non posse cõdere canones z sic restringit illud.c.Io.Et in tribus peccarent recipiẽtes. In alijs casibus est maior dubitatio.tñ ego credo vt.s.dixi q si subiectus velit recedere vt publicet peccatũ: nõ licet recedere.z sic nõ possz recedere nisi publicaret potius dz desistere velinõ euitare:occulte aũt nõ euitando cum potest peccat.de excõicato est certum.d.c.cũ nõ ab hoie Sed de alijs posset esse maius dubium.sed tamen idẽ credo ex quo ius ligat factũ etiam occultũ.ita q snia iuris dãnat factum etiam occultũ.s.quãdo quis recedit occulte a suo parochiano.de sen.excõi.c.cũ non ob hoie.z no.in cle.i.de hereti.ad fi.glo.hic ptz q̃re hic non possit abstinere occulte pp̃ter finẽ vt desistat a peccato.z non video cum possit parere iuri:nec aliquo iure ad hoc artet:quin si non desistat peccet.ita q peccat nõ vitans cuz possit occulte z bono modo.vt in excõicato est expssum de de sen.excõ.cũ non ab hoie. Non ob.xxxij.di.§.verũ.qr in qñtum pmittit ab adulteris z sanctimõialiũ violatorib recipere ecclesiastica sacramenta z ceteris criminosis intelligi debet de occultis z de nõ suspẽsis z nõ pcisis. in qñtũ eñi suspensi sunt repellit et sic excipit casum simoniaci z notorij fornicatoris:quare ei repellit a simoniaciz notorijs fornicatorib est:nõ alia rõne nisi qr suspensi sunt a iure.ideo vbicũq est suspẽsio iuris debet vitari alr.est peccatũ ariolãdi z inobedientie vt ibi dicit.z qr phibitũ est talibus recipere.non dicas qr phibet specifice i illis sed idem in alijs vbi est phibitum.qd censetur eo qr sunt suspensi et de illis fecit mẽtionẽ z nõ de alijs suspensis exempli causa. et qr durũ fuisset omnes casus exprimere. z ratio generalis est ad oẽs casus. eoipso eñi q suspensi/phibitũ est a iure ab eis sacramenta recipere que prohibitio et suspensio in occultis habet oẽm suũ effectum.voluntarie ergo z non ex necessitate suscipientes peccãt.suspensio eñi magna nõ solũ quo ad se suspendit sz etiã quo ad alios. z non solum operatur preceptũ quo ad suspensum sed quo ad alios.peccãt ergo cõtra pcepta põtificũ q̃ ordines suscipiũt nuda volũtate cum alr facere possint nõ pdendo peccatũ.Itẽ ex quo pñt eẽ sollicit de aĩa fratris euitãdo vt desistat peccant hoc non faciendo:qr non diligunt primũ vt debẽt.sed rõ non est generalis.nec obstat toleracio ecclesie qr nõ dico toleratos quo ad ea que debẽt agi ex sciẽtia bñ informata eo q ius nõ tolerat qd suspẽdit vt ptz de sen.excõi.cũ non ab hoie.vi.q.ij.si tñ. nec dicatur ibi speciale in excõcatione qa ibi ratio est generalis.nõ eñi in depẽdentibus a conscientia attẽdim errorẽ ecclie qñ de scĩa z veritate informati sum.de sen.excõ.inquisitioĩ.de simo.c.per tuas de resti.

cc.iij.

spo.litteras. Itē tolerare nō operatur q̄ ad scientes. vt dic Cal. de re iudi. ad probandū. vbi autē ab aliis cōmode talia sacramenta recipere non posset: q: necessitate iuris ad eos accedere cogunt: et ad alios accedere nō posset absq̧ scādalo ab eis recedere nō debēt nec possunt ex quo sunt tolerati. ꝛ hec faciunt iuris necessitate q: nō pñt prodere peccatū. Et sit in effectu approbo doctorum sententiam h̄. qui dicūt ꝙ sacramēta que ab eis debēt recipere subaudio debito ꝛ necessitate iuris: quia alios adire non possunt/a talib⁹ recipere possunt nec debēt eos vitare. ad hoc de conse. di. ij. nō prohibeat. Nec ob. ꝙ tolerare nō operet in sciēte. quia id est verū inq̄tum non facit ex necessitate. Nec ob. ꝙ recipiendo a talibus non recipiant executionē vel gratiam ꝛ sic possint vitare. q: grām recipiūt vt no. de here. fraternitatis. executionē etiam recipiūt ex quo faciūt ex necessitate. ꝛ sic pōt itelligi Inno. de scisma. c. i. secus si faciant ex voluntate. et sic saluantur opi. ille de q̄bus ibi. Hec oīa puto in oīno occulto contra quē non pōt delictū ꝓbari: in occulto tn̄ contra quē testes constare possunt licet ab eis recedere approbando delictū. vi. q. ij. si tantum. Et credo ꝙ peccēt nō saltem denūciando ex quo possunt suscipiendo ab illis sacramēta nō sum in enecessitatis. vel necessitate sūma non imminente in aliis sacramētis. sic em̄ fouēt fratrē in pctō quē denūciare pñt. et hoc casu ēt posset ꝓcedere opi. ꝙ sciētera tali bus recipiētes sacra non recipiūt grām nec executionē. Terti⁹ cas⁹ est quando q̄s suspensus est a iure propter delictū. ꝛ est notorium delictū: et hic dicit nō tolerat⁹. vt in notorio fornicatore vt hic ꝛ. j. c. fi. xxxij. di. §. verū. ꝛ hoc tenet hic Inno. vnde si q̄ritur an liceat recedere ab eo: et an nō recedentes peccent. dico ꝙ tales possunt licite recedere: q: recedunt auctoritate iuris sententiātis. nec pñt dici tales tolerati. ad hoc de tēp. or. c. fi. vnde concludit hic fin Innoc. ꝙ ab omni crimine inferente suspensionē iure ab officiis vel quolibet actu: lꝫ a talib⁹ desistere: et tales vitare etiā si a p̄latis tolerētur hanc ꝯclusionē tꝫ hosti. de symo. per tuas. vt recitat Jo. an. in glo. magna. ver. q̄d em̄ si sit notorius. vbi cōcludit ꝙ ab homicida et notorio heretico ꝛ a quocunq̧ notorio suspēcto licitū est recedē lꝫ Inno. ibi restrigat hoc solū ad symoniacū ꝛ notoriuꝫ fornicatorem. vt ibi no Jo. an. l⁹. hoc etiā teneas alr̄. xv. q. vlt. c. fi. ꝛ dictū §. verum Sic dꝫ intelligi glo. de p̄scrip. cuꝫ non liceat. q̄ vult omnes notorios suspensos euitandos: si habes in glo. si non sint notorii: si habes et si sint notorii: glo. diceret contrariū. q̄nimo sola infamia cum scandalo tales īpedit. vt est casus de homi. ex litteris. vnde puto ꝙ liceat recedere quolibet suspenso notorio ꝛ si nō recedit peccat. q: talis sentētia iuris ꝓhibet alios ex quo est suspēsus quo ad se ꝛ quo ad alios. nō peccāt nō recedentes arg. xxxij. di. §. veruꝫ. q̄nimo plus si sola fama cum scandalo sit non dico notorium: licitū est recedere a tali. v. c. ex lr̄is d̄ homi. ¶ Quartus ꝛ vltim⁹ casus est ceteris difficilior ꝛ dubitatur sepe de eo. s. q̄d de delictis grauib⁹ q̄ ex substātia

delicti non ĩprimũt suspensionem
delinquẽti:nec ꝓcedunt ex dispo=
sitione iuris:delinquentes tñ sunt
notorij. An in talibus delictis exi
stẽtibꝰ notorijs licitũ sit recedẽ.⁊
an nõ recedentes peccẽt. vr̃ primo
ꝙ non liceat ab eis ꝓpria aucto
ritate discedere.nã spãle est in cri=
mine fornicationis:ergo in alijs se
cus vt hic.ad hoc.xxxij.di.§.verũ
vbi ponit regulaȝ ꝙ non licite re
cedere a criminosis anteꝗ̃ sint
cõdẽnati.excipit̃ tñ crimen noto=
rie fornicationis ⁊ simonie ergo in
alijs secus.ad hec.l.di.sacerdotes
vbi specialiter . :cit de lapsis ĩ for
nicationem quoꝝ delicta vł actus
criminis manifestus est.hoc etiaȝ
dicunt doc.in glo.i.q.vij.sacerdo=
tes.§.de prescrip.cuȝ nõ liceat.Et
hanc opi.recitat Inno.in fi.gl.ma
gne de tẽp o.or. ex tenore versi.tñ
alij dicunt ꝙ qualitercunꝗ̃ vbi di
cit ꝙ a manifeste delinquentibus
licitũ non ẽ recedere nisi secuta sen
tentia ⁊ hoc propter scandalũ. ar.
viij.q.vlti.nonne.xxviij.di.consu=
lẽndum. lȝ ipsi abstinere debeant
donec dispenset̃. Et secũdum hoc
daret̃ suspẽsio quadruplicis spẽi.
Quidã suspensi sunt q̃ ad se propt̃
se tantum.vt iacentes in peccato.
Quidam sunt suspensi q̃ ad se ⁊ ꝓ
pter se ⁊ propter alios: vt notorij
fornicatores. ⁊ alij q̃ reperiunt̃ a
iure suspensi ⁊ iacent in peccato.
Quidẽ sunt suspẽsi quod ad se tm̃
ꝓpter alios:vt notorie delinquen
tes q̃ non reperiunt̃ a iure suspen
si specifice ⁊ emẽdati.Quidã sunt
suspensi q̃ ad se tm̃ ⁊ non quo ad
alios ꝓpter se ⁊ alios: vt notorie
delinquentes nõ suspensi specifice
iacẽtes in delictis. A primis lȝ au
dire ⁊ non lȝ recedere. A secundis
non lȝ audire ⁊ lȝ recedere. A ter=
tijs ⁊ quartis non licite receditur
sed ⁊ audire lȝ donec tolerant̃.⁊ h̃
opi.benignior est ꝗ̃ sequens ⁊ cõi
or. Igitur puto breuiter esse veri=
tatem ꝙ si crimen est graue ⁊ no=
toriũ in quo criminosus iacet ⁊ ꝑ=
seuerat credo ꝙ liceat ab eo descẽ
dere:qꝛ dȝ eẽ q̃s sollicitus de ani=
ma fratris ex q̃ notorium est.vt ad
fructus pnie retrahatur qꝛ eadeȝ
subest cã que in notorio fornicato
re.ad hec de iudi.nouit. vbi occul=
to existente pctõ delinquentis nõ
oino tñ:primo moneri dȝ.secundo
debet dici eccłie.tertio si se nõ cor
rigit:dȝ esse vt ethnicus ⁊ publica
nus.i.publice euitari dȝ.vt expo=
nunt doc.in.d.c.nouit.⁊ allego ad
hoc.ij.q.i.si peccauerit.nam ex eo
ꝙ tale delictũ est ecclesie publica
tũ absꝗ̃ alia snia possum vitare vt
ethnicũ ⁊ publicanũ.imo plꝰ dico
ꝙ ex q̃ notorium est crimẽ lȝ se cor
rexerit: dȝ vitari.qꝛ omne crimen
graue scandalosum ⁊ notoriũ ȝ cau
sat irregularitatẽ ⁊ suspendit quẽ
nisi cum eo ex mia dispensetur. vt
concluditur in glo.summe.l.di.et
sic intelliguntur omnia capitula illi
us di.vsꝗ̃ ad §. quod vo. ad hoc
spãliter facit.l.di.c.i.⁊.c.de his vo
q̃ tex. assignãt duas rõnes cõiter.
pmo ꝓpter fictã penitentiaȝ qꝛ ti=
muerunt antiqui partes ꝙ illi nõ
recte penituerint.facit ca di. bene
valet secundo propter scandalum
qđ in populo generat̃ talibus ce=
lebrantibus.hec tȝ glo. de tẽp.or.
c.ex tenore.⁊ est casus.e.ti.c.fi.non
violando lr̃am.⁊ tȝ gl.de renun.c.
nisi.§.ꝓpter cõsciẽtiã.⁊ ibi p doc.
⁊ Innocen.de tempo.ordi.c. ex te
nore.in glo. magna.versi.idem si
alias est notorium. vbi assignans

cām quare canones ꝓhibent.s.ꝓpter scandalum qđ oritͬ si ppl's tā sceleratos videat ministrare nisi dispensetur ēt peracta pnia.isti ei prohibent etiā quo ad alios celebrare nisi se correxerint ꝛ cum eis dispensetͬ.ideo ab eoꝝ officijs vt suspensis est abstinendū.Item qꝛ illi etiā pacta pnia ꝓhibentͬ celebrare qđ est ꝓpriū suspensiōis nō quo ad se sed quo ad oēs. vt in.d. capl'is pealle.iō in talib' simplex nō sufficit absolutio.sꝫ dispēsatio exigitͬ.nec dicatͬ hanc suspensionē ꝛ irregularitatē quodāmodo latam que surgit ex accidenti scādalo ꝛ simulatiōe pnie.ab illo eni vt dicit Inno.in.d.c.ex tenore nō surgit quecūqꝫ irregularitas ēt stricta.seu ꝓprie dicta. iure ei diuino nullus est irregularis sed acta penitentia licite celebrat vt ptꝫ.di.§.ecōtra.cum capitulis se.vsqꝫ ad.§.quod Vo. Tales autem irregularitates sunt inducte oēs a iure positiuo.i.a sctis patrib' aut ob scādalū aut ob simulationē pnie. ꝗꝗ in aliquib' dispēsent epi ꝛ in aliqb' reseruatio fiat pape.tñ q̄sqꝫ stricte est irregularis q̄ alioꝝ non sequitͬ regulā.nec ꝑ hoc minus irregularis dici pōt ꝛ suspensus qꝛ inferior dispenset.hec oīa dicit.Inn. i.d.c.ex tenore.Nec obstat.§.veꝝ. qꝛ ibi exprimit de notorio fornicare ꝛ simoniaco:quasi in eo sit specialeꝫ:ideo exempli gratia ponit de ipsis quod pꝫ per rationem quaꝫ ibi pōit qꝛ dicit eos vitādos quia sunt suspensi. ideo sume regulam a rōne non ab exemplis.l.dāni.ff. de dā.infe.vnde vbicunqꝫ quis est suspensus notorie debet vitari: si eni ille tex.sic generaliter intelligeretur vt loquitur:etiam ab homicida notorio licitū esset audire diuina:quod non est verū vt in.c.ex litteris de homi.regula ꝙ.§.veruꝫ dꝫ intelligi de occultis ꝛ non preci sis licet exemplo loquatͬ de notorio incēstum loquitͬ de fornicatore vt a quolibet notorie delinquēte velut suspenso licitum ē recedere.ꝛ per hoc peccant nō recedētes Et sic nō ob.§.veꝝ.qꝛ non exp̄mit de notorio fornicatore quasi in eo sit speciale sed exempli causa. ꝛ regula que p̄cedit dꝫ intelligi de nō suspensis.ratio tamen q̄ subijcit ē generalis qꝛ peccant suscipientes ꝓhibitis qꝛ ariolandi peccatum ē nolle parere preceptis ꝛc. alias si simpliciter intelligeretur sacramēta recipere liceret a quolibet irregulari ꝛ suspenso etiam ratione delicti: quod absurdū ē ꝛ ꝯ omnes Nec dicatur licet tales suspensi dicantͬ alij non prohibentͬ ab eis audire diuina ꝛ hoc tantum in notorio reperitͬ fornicatore ꝛ sic sit differentia an ius suspendat quem nisi dispensetͬ ꝛ alij nō prohibentͬ audire.an ius suspendat quem ꝛ prohibeat audientes:ꝛ tunc licite se separent qꝛ eo ꝙ ꝓhibentͬ sacramenta ministrare ꝛ diuina ab eis etiā ꝓhibentͬ alij suscipere. hec eni est suspensio iuris et approbatͬ q̄ ad alios. ¶ Non ob glo.ꝑallegata qꝛ debꝫ per alia iura suppleri. ¶ Nō ob.quod no.host.ꝛ Inn.de cle.excō.mi.si celebrat. ꝙ tales suspensi non incurrant irregularitatem celebrando.quia hoc est quia irregularitas non accumulatͬ irregularitati vt dicemus. Et in effectu ēt forte non esset peccatum dicere ꝙ irregularis dispensabilis ab episcopo incurrat celebrando irregularitatē in qua sol' papa disspēset

¶ Nec ob. qd ibi subijcit q isti nō incurrant: sicut nec hi qui suspensi sunt a cōfessorib9 suis. qr ratio nō est et similitudo p omnia bona. cū hi a iure et non loco dei sint suspē si. illi suspendunt loco dei et ad cau telā. et alia est ratio vt et ibi sentit. Calde. Sed est dubium an in casi bus in quibus lz a suo prelato pro pria auctoritate discedē: liceat ali um ppria auctoritate adire. Host. tenuit q sic de parochijs. c. ij. per hanc decret. ad hoc de temp. or. c. eos qui li. vi. Sed contra facit qd ibi no. nā spāle est illo casu in ordi nante clericos alterius diocesani vt sua propria auctoritate possit alium adire. xxvi. di. non exemplo xvi. q. hoc etiam. vnde tenet q nō possint ppria auctoritate adire. vn recurrendum est ad episcopum vl alium qui hāc licentiam dare pos sit scdm not. de offi. archipresbite ri. c. i. de peni. et re. c. omnis. ad hoc quod no. Jo. an. de priuile. religio si qd est verū nisi necessitas īmine at cui est satisfaciēdum ab aliquo eorum postea oportunitate capta ta consensum īpetranda. de peni. c licet. et c. fi. cū si. ¶ Expeditis pre ludijs necessarijs ad intellectum. c. nunc restat descendere ad mate riam notorij. Materiam hanc dif ficilē reduco ad sex articulos. Pri mo quotuplex est notorium. scdo quid est notoriū et qui quelz eius species. tertio circa q cadat quar to quid sit effectus notorij. quin to qualiter notoriumconseruetur et tollat. sexto et vltio qualiter pro bet et in iudicio deducat. Materi am autem istam in confuso tracta uerūt glo. ij. q. §. his omnibus cū capitulis sequentibus vsq ad ca pitulum multi. Inno. et Hosti. in. c. seq. et spe. in ti. de notorijs crimini bus. legiste parū habent et vt dic glo. ij. q. i. manifesta. quottidie de notorio loquimur quid autem sit ignoramus. Uenio ad primum. p cuius euidentia premitto finez iu dicantis esse iudicare sub certo. et pter hoc dz cuncta rimari. xxx. q v. iudicantem. de pba. in pñtia. ad hunc aūt finem venit aut per cer tam sciētiam facti. aut per fidē de fctō seu credulitatē. huic fini certi ficandi: qdam sunt media istrumē talia et qdam obuiantialia q sup ponunt ad defectū pbationis vel taliū instrumentorum. instrumenta lia sunt pbationes. de ver. sig. fo rus. de resti. spo. cum ad sedem. ij. q. i. per totum. defectus ḡ proba tionum iudicē repellit ab hoc fine iudicandi qr de occultis non iudi cat. ij. q. i. ops. et c. vn9 ex nobis de offi. ordi. si sacerdos. d temp. or. ex tenore. vi. q. ij. si tantum episcop9. et c. placuit. remotis ergo pbatio nibus factum vocat occultum et si remouet in totum occultum voca tur simplex put opponit aliq mō non probabili. hoc soli deo certuz est et facienti. secre totum enim co gnitor est. xxij. di. erubescant. ij. q. v. consuluisti. xxiij. q. iij. deus qui nullis indiget argumētis: oia eni tanq certissima nouit. ij. q. i. vnus ex vobis. de vsuris in ciuitate i fi. oia ista iudicio dei relinquenda ēt in talibus iudicans iniuriā infert eterno iudici: cuius est de his iudi care. ij. q. i. vnus. de offic. delec. c. i. Si vero non remouentur proba tiones in totum: sed solum ipsarū iudicialis indago: vocat pene oc cultū. Est aūt pene occultū qd p babile ē in mentib9 instrumentorum nondū ad lucē deductorum. sup his

eū si. Nā si titius fuit hodie bono nie:seqt̄ur q̄ nō fuerit in francia. isti estimatio pbatiōis dato p̄nci pio corporeo fit ex argumētis.ad hec de hereti.cū ex iniunctio.de q̄ s.de summa tri.z fide catho.super rubrica. Ad hoc scd'o induci ex in dictis q̄ late sumpta oia tendūt in finē vltimi gradus:si fidei stricte indiciū est informans animum ad suspicandū.ad hoc.C.de proba.l. indicia.no.glo.de pba.c.tertio.de hereti.c.excōicam⁹.ij.q.vij.sciāt. De istis sūt pbationib⁹ per indi cia quē gradum dent z q̄n in iure operent.clare ponit Spe.in ii.de pba.§.videndū vsi.xiij.z quāq̄ p portionari posset indiciū ad quē libet gradū pbatiōis:tamē poti⁹ sumit in iure p gradu aio iudicis suspitionē ingerēte.vt dicit Spe. in loco p̄allegato z Jo.an.ibi i ad ditiōe speculi.z per Gui.de suza. in.q.statutoꝝ sub lra.s. ¶ Secun dus gradus est opinio q̄n ex de ductis vltra dubitationē et suspi tionē incipit opinari:z vltra suspi tionē applicat aiam ad vnā partē non absq̄ dubitatiōe/ modica t̄n vt p3.ff.de iureiur.l.admonendi. et de iureiurā.c.fi.hec autē opi.si ex deductz mītis violētat:poterit dici p̄sumptio q̄ habet de aliquo. nā vltra istā est dare gradū maio rem i respectu ad iudicē.s.fidē et credulitatem. Ista si multū iudi cantis aiam violētet:habetur a iu re pro plena probatione: vt ex ea possit iudicare:et appellatur pre sumptio violēta.quia in applican do aiam violentat mentē iudicis. de presump.afferte.z hec in ciuili z in carminali q̄d iuris habet ibi. et eo.ti.l sas. In ista aūt presum ptione sunt gradus v: p3 de spō. is qui. Aliqua temeraria:hec reis citur. Aliqua pbabilis:ex hac pur gatio indicit. Aliqua violenta:et ex hac indicatur.ad hoc q̄d no.de p̄sump.c̄pro. ¶ Tertius gradus est fides z firma credulitas q̄n ex deductis corā se anim⁹ in t̄m indi cis informat q̄ fidē h3 ei⁹ de quo q̄ritur.et hec habet per plenas p bationes.de q̄bus habet de testi. spo.cum a d sedē.ij.q.i.in primis. nam tunc fieri non h3 certā noti ciā si iudicat sup certo quo ad fi dem et credulitatē. Post hec ē da re quartū gradū.s.rei certā noti ciam.z hanc h3 iudex ex pprio in strumēto z naturali z imediate rē oculis subiiciēdo:vt.l.si irruptiōe ff.fi.regu.de accu.cum oportet.et c.qualr z q̄n.ij.q.i.deus oīpotēs. ¶ Ad gradū presūptiōis deduci mur q̄nq̄ per famā z rumorē.et aliquādo ad maiorē gradū per fa mam q̄ p rumorē.z q̄d sit rumor z q̄d sit fama.ponit Cal.z diffusi⁹ Specu.in ti.de noto.q2 hic non p sequor q2 non habeo hic tractare de fama. Differt tamē rumor a fa ma in hoc quia rumor ab incerto fama a certo pcedit auctore.not. de eo qui co.cōsan.vxo.sue.c.fin eo.de regula.veniens. Item diffe runt in ratione materie q2 fama maioris ptis vicinie. Rumor au tem alterius partis etiam mino ris:vt medie tertie vel quarte. Et qualiter deponere habeāt testes super fama vide p Inno.de accu. cū oportet.z.c.qualiter z quando de ver.si.venies. Et qualiter ali quando probatio fame assumit a iure pro plena probatione non q̄ ipsa sit plena probatio: sed omia talis est materia in qua sufficit presumptio:dixi plene de testi.vs

niens infra de vbo sig. venieus. et diri in.c.q̃d p nouel. et qualit fa= ma ꝓbetur p Bart.ff.de q̃sti.l.de minore.§.tormēta.non insisto hic q: de hoc inquirere nō habeo nisi ꝓut in finē ordinat cognitiōis no torij. Ad fidē aūt ꝛ credulitatē ali quādo venim⁹ ex ꝓbationib⁹. Et hic aduertendū q: iste ꝓbationes pñt pōderari vt sunt in fieri. et sic dr ꝓbatio instrumēti vel testium vel adminiculoꝝ alioꝝ. q̃nq; pōt pōderari ꝓut est in eē producta: ꝛ est ꝓbatio ꝓbata ꝛ sic nil aliud est notoriū q̃ȝ ꝓbatio ꝓbata. ad hoc quod scribit Cy. l. 3 non bene ex to to loquat.C.de ꝓcu.l.i. a quo ha= bui istū modū loquendi: hec ꝓba tio ꝓbata idem est ꝙ notoriū. hec autē ꝓbatio ꝓbata q̃nq; immedia te sumitur ex facto: q̃nq; mediāte altero instrumēto ꝛ ex facto: q̃nq; ꝯtinuatiōe se oculis hoim exhibē= te ita ꝙ nō eget altero instrumen to. vt ꝙ turris assinoꝛū est in por= ta rauenati. ꝛ hoc vocat notoriuȝ facti ꝯtinui. q̃nq; factū est iterpol latū ꝛ sic ē dare notoriū facti inter pollati. q̃nq; sumitur a facto tran seunte ꝛ momētaneo et tūc dr no= toriū facti momētanei vel transeū tis. q̃nq; sumit principaliter ꝓba tio non ex facto sed istrumēto me diante imedium deducente et sic talia istrumēta cōiter sunt testes et instrumenta ꝛ cōfessio. oē auteȝ q̃d induci ꝯstat in iudicio p testes instrumēta vel aliter dr notoriū. ꝛ appellat hoc notoriū iuridicum a iure q: oritur in iure. i. in iudicio J.c.tua. ꝛ.c.si. ꝛ pōt etiā dici noto= rium iuris q: hoc ius operat vt fi des talibus adhibeatur vt cōfes= sioni: ius naturale testibus duo= bus etiam fidem adhibet. de testi. c. in omni. J. de testa. relatum. et.c. cum esses. instrumēti aūt ꝓbatio est mere positiui iuris adminicu= lo ꝛ iuris artificio introducta. vt no. de fi. instru.c. cum iohānes he remita ꝛ cum.p. tabellio eo. ti. Ad uertendū ꝙ q̃nq; tale ꝓbatū in iu dicio aliq̃n imediate surgit ab in strumēto. ꝛ hoc vocatur notoriuȝ ꝓbationis vel fidei. Quādoq; sur git a facto in iudicio probato vel alias notorio vt q: ex facto aliq̃d trahit ius de quo cōstat i iudicio ꝛ hoc facit aliquādo disponendo. ꝛ istud voco notoriū dispositiōis. Nā cōstito ꝙ in parrochia alicui⁹ sint possessiones decimales: paro chian⁹ rector sup decimis: ꝛ ep̄us sup quarta fundauit intentum de iure de cōi. ꝛ sic de singulis. hoc dr notoriū dispositiōis. de resti. spo. ad decimas li. vi. de presc̄p.c.i. eo. li. de fi. instru.c. inter dilectos. de religio. do.c. cū venerabilis cum si. q̃nq; trahit illud presumendo vel fingendo ꝛ dr notoriū p̄sumptio= nis vel fictionis. Cōcludit q̄ que= situm primuȝ quotuplex est noto riū: q: principali diuisione est du= plex: quoddā facti: quoddā iuris Juris aūt quoddam ꝓbationis: quoddā dispositionis: quoddā fi= ctionis seu p̄sumptionis. Aduer= tendū tamē q: est dare notorium tantū. et est dare notū ꝛ notorium ꝛ sic geminate loquunt glo. iuris ciuilis vt. l. i.C. vbi et apud quos ꝛ.ff. de testi. l. iij. §. eiusdē in glo. q̄ incipit quid sit fama. Notuȝ ꝛ no= toriū est q̃d est notoriū in se q: ge= stum corā populo ꝛ corā iudice vt iudice sedente ꝓ tribunali. vel q: de eo informat⁹ est iudex per ꝓba tiones. Notoriū tm̄ q̃n hoc cōstat populo et iudici sed nō vt iudici.

Aduertendũ est etiã in noïe eq̃= uoco sumitur. Qñq3 eñi appellat manifestũ. de ver.sig. olim. et. c. in his. ij. q. i. de manifesta. et. c. que lo thari⁹. et de vsur. cum in dyocesi. ff. de acãemp. l. emptorẽ. de offi. or. irrefragabili. de offi. ordi. c. pñti. et c. sic canonici. li. vi. de vsur. c. i. Qñ q3 euidẽs. de accu. euidẽtia. de ap pel. qua frõte. et hic in fi. et in. c. ij. et ibi glo. de ver. sig. li. vi. de ap. cũ sit romana. et. c. cũ sit speciali. de appel. romana. li. vi. Qñq3 appel= latur notũ siue cognitũ. ij. q. i. de manifesta. Qñq3 indubitatum vt hic. xxx. q. ij. nullus. de vsur. cu3 in dyocesi. Qñq3 in sui specie pfert. C. de accu. l. ea quidẽ. de diuor. ca. porro. et. c. significasti. de pur. ca. cũ dilectus. de elec. bone. de testi. co. sup eo. de fi. presby. qm̃. de iure iurã. ad nostrã. de appel. cõsuluit cũ si. Qñq3 appellat publicũ vt. d. c. de manifesta. j. e. ti. tua 9 postu. prela. c. i. et hic. Qñq3 appellatur euidẽtissimũ. ff. qui sa. cog. l. si ve= ro negociũ. ⁊ .q pro rei. et p hoc re linqtur hec nomina euidẽs eui dentissimũ publicũ manifestũ no= tũ notissimũ indubitatũ liquidũ et similia sunt noĩa gñis: ⁊ pñt ap propriari plene pbationi et notoᷓ rie et manifeste: vt pt3 ex his q̃ di= xi. ⁊ hec de pmo articulo. ¶ Uenio ad scd̃m principale q̃d sit notoriũ primo diffiniẽdo. Scdo exemplis declarãdo. ⁊ pmo diffiniẽdo in ge= nere. po in specie. Ad primũ. No= toriũ est pbatio indubitata et fi= nita nulla discussiõe egẽs. Uerbũ probatio assumit vt genus in dif finitiõe. dicit indubitata et finita ad differentiã aliar̃ probationũ. q: notoriũ est pbatio probata al's probatiões probantes. dico indu bitata q: vt dec notorium op3 ibi dare gradũ vltimũ fidei. dico nul la discussiõe egẽs / ad differẽtiam aliarũ pbationum q̃ discusione et examinatione egent. ¶ Uenio ad scd3 videre q̃d sit quelibet species notorij. Notorium facti sic diffini tur ab antiquis. Notoriũ fcti est publica et famosa vox pueniẽs ex euidẽtia rei q̃ nulla tergiuersatio ne celari põt. C. de nup. si vicinis et. j. eo. tua. et. c. quesitũ. Uel noto riũ facti est qd factũ esse non dubi tatur a populo vel maiori pte po puli sm Uin. Uel notoriũ facti est qd continue viget ⁊ in pñti et pu= blice sm vber. Uel notorium facti est in quo fama suũ prebet admi= niculũ et ipsa rei euidẽtia pstat ita se oc'is olm vl maior3 ptis loci se exhibẽs nulla tergiuersatiõe celari põt. sm Guil. in spe. loco pre allegato. has posuit Jo. an. et ali quas Cal. Uel notoriũ ẽ quoddã intellectuale ⁊ notũ sic nulla pt tergiuersatiõe celari recte intuẽti Deficiũt diffinitiões q: alique nõ ponunt gen⁹ in diffinitiõe. alique poti⁹ distribuũt q̃ diffiniũt. aliq̃ nõ ponunt oĩa requisita notorij. aliq̃ nõ diffiniunt notoriũ fcti sim pliciter sed in vna specie tm̃. Di= co ergo notoriũ facti est finita ⁊ cõiter indubitata probatio nõ me diata natura facti vel rei cõtinue interpollatĩ aut momẽtanee ocu= lis oĩm aut maioris ptis ita se ex hibẽs nulla tergiuersatione ne gari põt. vtpote cuius vniuersus populus vel maior pars ei⁹ testis esse potest. hec diffinitio sumitur a textu: qui melior est de corpore iuris in hac materia. j. de pur. ca. cum dilectus. et partim a. c. tua. ⁊ c. fi. j. e. ⁊ huic 9cor. Arch. 9 appel.

romana.§.si autē.li.vi.in ver.no
torio.de offi.deleg.c.i.li.vi. in ver.
exigunt.ad hoc optime tex.ij.q.i.
scelus.ad hoc Archi.ij.q.i.de ma
nifesta sup glo. Procedo ad expo
sitionē diffinitionis in qua multa
declarabūtur.dico probatio pba
ta et finita/ad dr̃iam probationis
probatio eīm ppriē est que discus-
siōe eget.sed pbatio facta ex se di
scussiōe nō eget.probatio dr̃ dū di
scutitur:vl' anteq̄ discutiatur: ea di
scussa est probata:vel qn̄ non eget
discussiōe:et hoc dicit notoriū. vn
de dicit Jo.an.in addi.spec.in tit.
de notorio.§.notoriū.q̄ notorium
est adiectiuū qualitatis. est enim
rei cui adiūgitur valde plena no-
ticia.Dico cōiter indubitata. Ad
quod declarandū: aduertendum
q̄r videt̃ nichil adeo clarū quod si
in dubiū reuocet̃ aliquā in se non
recipiat dubitationē.in aut̃.de ta
bellio.§.si verū.col.t.iiij.Itē q̄r di
cit lex q̄ negatione indistincte res
fiat dubia.C.qui.ad li.p̄cla.non li
cet l.iij.Itē licet factū de se sit no-
toriū:ibi pōt esse aliqua circunstā
tia per quā factū excusabit̃ vel of
fuscabit̃.nam q̄uis in cōspectu po
puli fuerit quis occisus/potuit tñ
occidi ex dispositiōe iuris aut sta
tuti permittens:vt q̄r iudex vel li-
ctor hoc fecit.xxiij.q.v.cū homo.7
c.regū.et.c.nō est crudelis. vel fe-
cit se defendēdo.ff.de iusti.et iure.
l.vt vi.i.di.ius naturale. xxxiij.q.
ij.in summa.de sen.excō.si vero de
homici.significasti.cum si. Uel si
notoriū sit q̄ aliquā tenuit possi-
bile tamē est p ignorauit parente
lam.xxx.q.ij.in lectum.ff.de adul.
l.si adulterium cū incestu. Itē li-
cet episcop⁹ transiuerit ad aliam
dyocesim q̄uis hoc notoriū sit:de
transla.p̄cla.licet.tñ possibile est
q̄ habuit dispēsationē.de transla.
p̄cla.c.q̄rto.de excess.p̄cla.ex lr̃is
Quidā fatēt̃ur dicentes notoriū
esse notoriū q̄diu est indubitatū
et cū est negatū/est dubitatum:et
sic non est notoriū:et sic reo p̄sen-
te seruabitur ordo iuris.ff.de cu-
sto.reo.l.diuus.ij.q.viij.per totū
procedit ergo effectus notorij qn̄
pars est absens/ita q̄ non negat
nec aliquā allegat excusationem.
Istud destruit oīa iura loquentia
de notorio/et esset in p̄tis potesta
te q̄d non est dicendū.ff.de eo q̄d
cer.lo.l.ij.Cal.dicit q̄ negatio no
torij non facit rem dubiā: vt de se
p̄t3:q̄r verba veritatē non mutant
ff.de of.p̄esi.l.illicitas.§.veritas
de re iudi.cū inter nos. ¶ Tu dic
ad primū:an sola negatione offu-
scetur notoriū.qn̄q̄ negat̃ q̄d ha
bēs p̄sumptionem ɔtra se:et nega
tio nō facit rē dubiā.dicit Archi.
ij.q.i.§.qn̄ autē si negatur non no
toriū 7 extraiudicialiter adhuc nega
tio non facit rē dubiā.dicit Arch.
xi.q.i.q̄r res. Si negatur iudiciali
ter 7 nō habet p̄sumptionē emi-
nentē cōtra se:negatiōe fit res du
bia nō ad incōmodū negantis sed
commodū:vt no.Doc.C.de procu.
l.ij.et ibi Cy.ff.de procu.non solū
§.qui alieno. Et fortius si negat̃
idcirco negatiōis intētio funda-
tur a iure:vt no.dn̄i de Rota in lo
co statim allegādo. Si negat̃ no-
toriū:est aduertendū si tantum fa
ctum et nō qualitas facti: et tunc
negatiōe nō fit res dubia propter
virtutē notorij.tex.de resti.spo.c.
ad decimas.li.vi. dictum Innoc.
in duobus locis de censi. venera-
bilis.et de ver.sig.ex parte.in glo.
de offi.delega.c.i.li.vi.et sunt vera

ba Archi. post eū. iii. q. i. §. quādo autē. Negatū aūt pbabiliter vt dicit Cal. facit rem dubiā non negatum improbabiliter vt notoriū hoc etiā tenēt dñi de rota sua cōclusiōe. cccxlii. alleg. not. p Cy. C. de p̄curu. l. i. vbi pbaret negatio saltē semiplena p dicta Cy. i loco pallegato. hoc verū nisi negatio hēat aliquā cām annexā et euidētem: vt. d. c. ad decimas. talis eñi negatio hñs notoriū ꝯ se nō est pbabilis. et negatio demū facit rez dubiā qñ est pbabilis qñq₃ negatur notoriū iuri: et sic qualitas notorii. et tunc oportet ꝙ probetur illud notorium esse iudici fm ꝙ i fra dicetur. Ex his patet responsio ad pdicta: et ppter hoc dicit gl. ꝙ licet negatio facti notorii nō offuscet notoriū: si tñ negat hoc ꝙ notoriuz sit ex hoc obfuscat q̄ ad iudicē vt nō poss. t pcedere sup notorio nisi se informet vt dicit gl. in c. i. de offi. delega. li. vi. per que dicit hic Cal. ꝙ si iudex incepisset pcedere tāq₃ sup notorio ad alicuius instantiā et neget notoriū/ et aliter nō pbet: iudex absoluet reū ab instātia quasi inepta fuerit instantia et petitio. et postea audiet partē iuris ordine fuato. s. de iudi. examinata. que dicit procedere tā in ciuili q₃ in crimiali. qr vtriusq₃ eadez est ratio. Et ideo qr vt dicā. i. cōtra ius videtur: tenet eñi processum habitū sup notorio valere q₃uis nō sit pbatū: si tamen postea apparet fuisse notoriū. sed illud pōt intelligi quādo pcedit ex officio. hic quādo ad instātiaz partis. quod no. dicā. i. et propter hoc dicūt glo. iuris ciuilis iudicē non iudicare nisi sup noto et notorio: quia oportet ꝙ notoriuz sit et iudici notū. ¶ Ad secundum si alique allegentur circustātie dic ꝙ adhuc talis allegatio non inficit notoriū: nec effectus procedendi super notorio. attendi enim debet regularis natura facti: si factū sui natura arguit maleficium erit maleficiū notorium si factuz arguit bonū erit notorium bonū nō attētis circūstantiis extrinsecis et accidētalibus que habēt se ad esse et nō esse. pōderātur eñi facta fm naturalem cursum sui et cōmunē. vt pz. ff. de here. instit. l. su⁹ quoq₃. §. fi. C. ad. l. cor. de sic. l. i. ꝺ presum. c. i. no. Inno. de dila. p. e. Si ergo appareat homicidiū iudicabit malū. si appareat trāsitu⁹ epi qr hoc est de genere phibitorum/ idez. nisi aliter circustātias excusantes probet. ar. de accu. dilecti. et dicit Cald. et Johan. and. ꝙ ad has excusationes pbandas et proponenda admittitur. interiz tamē pceditur vt super notorio No. bene ꝙ ad ꝯsiderandū modū procedēdi plus attēdimus qualitatē facti in libello deducti super quo substātiat iudiciū: q₃ negationes et excusatiōes allegatas. ad hoc optime. ff. de iuris. om. iudi. l. cū quedā puella. §. pen. ad hoc ꝙ admittantur ad probandū alleg. Cal. de offi. deleg. ex pte. de accu. qualr. ii. §. debēt. ꝺ re iudi. cle pastoralis. vñ cōcludit Jo. an. et fuit dictū Inno. ꝙ si neget notoriū vł allegent circūstātie hoc factū habebit q̄ ad iudiciū naturā mixtā. nā dubiū erit rōne negationis et hoc respectu exiget pbatio notorii. et est notoriū qr publice cōmissum et iō sine litis cōtestatiōe et alio ordine iudiciario procedetur et sic diuerso respectu dicet dubiū

populi innotescere. quod aiunt in transe unte vel momentaneo delicto notorium est expressum de transla. prela. quanto. de cle. exco. mi. illud. de elec. venerabilem: ut in iuramento. ad hoc de usuris cum in dyocesi. de tempo. ordi. et tenore. et c. fi. Et ex hoc patet ubertum de bobio falsum dixisse ut recitat spec. in loco preallegato nam dicit talia non notoria quia potest esse quod notoria non sunt iudici. quod si esset verum non esset dare notorium facti. Dixi in diffinitione se oculis omnium aut maioris partis exhibens ut soluerem disceptationes doctorum quorundam. dicunt quidam ut Cy. C. de accu. l. ea quidem. quod id quod est factum videntibus. x. est notorium. al. ff. de iniurijs. l. sed et si plures. quam opi. tetigit Jo. ij. q. i. de manifesta et recitat Spe. in loco preelleg. et assignat causam quia x. faciunt prochiam. x. q. iij. unio. Alij de tribus: quia tot faciunt collegium: de elec. c. i. cum concor. quod non placet Spe. quia sic duo facerent notorium quia faciunt collegium de elec. c. i. cum concor. Jo. an. dicit quod dicitur notorium quod est factum tot presentibus quod tot non possent inueniri in contrarium. hec non est bona. Si enim factum est coram duobus possibile esset tot informatos non inueniri in contrarium: et sic duo inducerent notorium nisi hoc intelligeres tot non possent inueniri in contrarium/etiam si omnes fuissent presentes. et sic intelligunt nam exigunt iura quod tot sint presentes quod non sit inficiationi locus. i. non possit inficiari. ideo dicit illud esse notorium in quo tota vicinia vel maior pars fuerit presens. ita quod in tota vicina tot non reperiuntur oppositi quot presentes fuerint et hoc asserentes. Unde dicunt tex. et notabiliter esse notorium/cuius vniuersus populus vel maior pars est testis. ij. q. i. scelus. ibi/omnibus manifestum est. et ibi/pene totus orbis vndique ad lumina deferebat. iij. q. i. de manifesta. ibi omnes sciebant. et optimus tex. in pur. ca. c. cum dilectus. ibi/cuius vniuersus populus testis est. hoc firmat Jo. an. et Cal. licet dicat quod dam dicere hoc arbitrarium. et exigit Archi. quod sit notorium maiori parti ville. nec sufficit notum minori parti: ut no. de offi. deleg. c. i. li. vi. in verbo exigunt. et fuit dictum Um. ut recitat Spe. ¶ Concludo duo necessaria ad hoc ut quid dicatur notorium. primo quod vniuersus populus vel maior pars possit esse testis. Secundo quod populus sit magnus. per quod dicit Spe. in loco preallegato non sufficere populum esse de duobus vel tribus. inquantum aiunt populus latus exigatur: hoc ponit ipse Sp. in §. notorium. v. et hoc notorium. ij. et iij. col. in ti. de noto. ¶ Satis credo hoc arbitrio iudicantis relinquendum: quia non posset dari certa doctrina. et sic potest saluari opi. quorundam quos recitat Spe. et Cal. et hoc firmat. Archi. ij. q. i. de manifesta. quod sufficit quod in loco sint saltem decem homines et sic potest saluari dictum Cy. C. de accu. l. ea quidem. ¶ Concludunt tamen Cal. et alij hoc certum quod licet quantum maior pars excedat minorem exigatur hoc arbitrarium fore: quia non est a iure determinatum. ff. de iure deli. l. ait pretor. cum si. de offi. delega. de causis de. ver. obli. l. continuus §. i. Puto tamen arbitrium iudicantis informari ex qualitate facti. ut si factum respicit prouinciam notorium dicitur quod tota vel maior pars prouincie scit. Sed si respicit ciuitatem quod tota ciuitas scit. Si respicit parrochiam quod

tota vel maior pars parrochie scit et satis equũ arbitrari videtur si sufficeret parrochiã eẽ de.x.vt dixit Cy. In diffinitiõe autẽ ad minus se exhibẽs oculis omnium; hic late sumẽs oculũ pro quolibet sensũ. de quib⁹ de testi.c.in. Et in hoc differt a fama: q; in probatione fame nõ exigitur maior pars populi noticia imediata ita q possit esse testis: sed sufficit maiorem ptem populi hoc habere etiã ex auditu: et sic p mediũ. In fama autẽ sufficit vniuersum pplm testes: q; hoc dicit l; nõ asserat se fuisse pñtem. ita q imediate sensu pcepit. In notorio aũt op; testẽ esse vniuersum populũ q; vidit/ vel pñs fuit/ vel altero sensu corporali imediate percepit sm facti naturã. Dicebã i diffinitiõe: ita q nulla tergiuersatione celari põt. hoc dico q; op; q loco et tẽpore ita sit clarũ q testes decipi nõ possint. iõ op; q locus sit public⁹ corã multis astãtibus. vñ que occulte fiũt in domo que nec de facili pbari põt/ non sunt notoria. C. de repu. l. consensu. §. si autem de testi. veniẽs. ij. de elec. cũ dilect⁹ cũ si. Itẽ attẽdi d; tẽporis qualitas: q; de die hoc factũ est/ et non de nocte. xviij. q. ij. perniciosam. ff. de penis. l. aut facta. de pe. di. v. cõsideret. de homi. sicut dignũ. Item cõsideranda est qualitas facti. nã tale posset esse factũ qd etiã de nocte esset notoriũ: vt sonus companne vt in predictis turribus sm Jo. cal. ¶ Quero secundo quid est notoriũ iuris? Quidam dicunt q est spõtanea cõfessio/ clara probatio/ iusta et irretractabilis diffinitio. pt; primum de confes. c. i. scdm. C. de re iudi. l. gesta. de ver. sig. cũ o. im tertiũ de re iudi. l. res iudicata. vel notoriũ iuris est de quo quis condẽnatus est/ vel in iure cõfessus ẽ vt hic. et. c. tua. et. c. fi. de tẽpo. or. c. fi. Iste poti⁹ sunt dẽmõstratiões et circũlocutiones q̃dam q̃ diffinitiões et nõ sunt cõuertibiles cũ qualibet specie diffiniti: et sic non sunt bone. l. i. §. dolũ. ff. de dolo. ff. de reg. iu. l. oĩs diffinitio. Dico ergo q notoriũ iuris est pbatio finita per mediũ in iure facta aut ex facto iudicialiter discusso siue al's notorio a iure sumpta approbata ficta vel presumpta. dico pbatio vt genus. dico finita ad differẽtiã probationis q̃ pprie dicitur dum est in fieri. et ea discussa et iudicialiter finita dicitur notoriũ: q; est probatio probata. dico p medium ad drñam notorij facti qd ex se absq; alio instrumẽto oc'lis hoĩ; se exhibet. hoc aũt per mediũ aut confessionis aut pbationis p testes vel instrumẽta. dico i iure facta/ q; vt probatio trãseat i notoriũ/ op; q sit facta in iudicio vt videbitis. J. dico aut ex facto iudicialiter discussa pp̃ter notoriũ per sniam. dico siue aliter notorio: pp̃ter notoriũ presumptionis vel fictionis. dico sumpta approbata ficta vel p̃sumpta: vt cõcludã quadruplicem speciẽ notorij iuris. Quãdoq; enĩ aliquid est in iure pbatũ. et ius illud assumit p pfecta pbatiõe. et illud dr notoriũ probatiõis siue fide'. Quãdoq; aliqd est pbatũ in iudicio vel confessatũ vel al's esset notoriũ factũ: et ex eo eius ad aliud factũ extẽdit: et hoc q̃q; disponendo et sic dat notoriũ dispositionis nã cõstituto hoc i iudicio q possessio sit in limitib⁹ prochie alicui⁹ ius disponit q spectẽt decime ad parrochiam. hoc est notoriũ dispositi

onis: de resti. spo. ad decimas. li.
vi. Quādoq; ꝓgreditur ꝑsumen-
do ⁊ sic daꝛ notoriū presumptiōis
nā constito notorie ꝙ q̄s teneat fe
minā in domo suspectā: ius presu
mit ꝙ et nō eā cognoscat: et hoc est
notoriū ꝑsumptiōis. Itē constito
hoc in iudicio ꝙ spōsalibus prece
dētibꝰ aliq̄s spōsam cognouerit:
hoc est notorium fictiōis ꝙ illa sit
vxor. de spon. is qui. dato eñ no
torio a pricipio vt ꝙ ex actis ꝯstet
oē quod eo seq̄tur notoriū est vt
dicit Bar. in aut. offeraꝛ. C. de lit;
conte. et Fede. in opere suo cōcil.
iij. per hoc dico Cald male dixisse
hic q̄ conclusit fore tm̄ vnā speciē
notorij iuris. s. presumptiōis. Ad
ducit cām ꝙ inter notoriū simpli-
citer iuris et ꝑsumptionis non est
dare drīam/cu; semper se habeat
ius ad probatiōes iudicialiter fa-
ctas. siue per ꝯfessionē/siue ꝑ pro
bationē/vel aliter quōcunq; presu
mēdo. nā aliquo cōfessato vel pro
bato nō adhibeꝛ fides tali proba-
tioni: nisi q: sic ius presumit pro-
batū esse veri vel confessatū. Nā
et illud pōt esse falsum. hoc dictū
nō placet q: assumptio iuris pro-
batiōis nō ē ꝑ modū presumptio-
nis/immo illā assumit fidem adhi
bēdo. et aliud est fidē adhibere ali
ud presumere: al's vnū falsum se-
quereꝛ ꝙ inter ꝓbationē et ꝑsum
ptionē nō eēt differētia. qđ est cui
dēter falsum et ꝯtra ti. de ꝓba. iun
cto titulo de ꝑsumptionibus. Itē
trahēdo vltra terminos facti ꝓba
ti habet se aliquando disponēdo
aliqñ presumēdo/aliqñ ādo fugiē-
do. vt pt; exēplis. s. positis. ergo
non eodē modo se h; sed diuerso.
Concludūtur ergo species diuer-
se. Ex ꝑdictis dāno vnā diuisionē

Cal. qui dicit ꝙ est dare notoriū
presumptiōis iudiciale/⁊ extraiu-
diciale. inquantum dicit de extra-
iudiciali male dicit vt dicā. i. circa
exēpla. et pt; ex diffinitiōe. s. posi
ta. ¶ Uenio nūc ad diffinitionem
manifesti. qđ q: aliqualiter dubiū
est/op; prius circūloquendo vide
re in quo differat a notorio. et di-
cendū est ꝙ manifestū in se gñali-
ter sumptū cōprehēdit in se notoꝛ-
riū: vt dixi. s. circa pmum mēbru;
vbi iura allegaui. Qūq; ꝯprehen-
dit in se famosum tm̄: vt dicit glo.
ff. de neg. gest. l. at q̄ natura. §. cu;
nie absente. Qñq; sumitur ꝓ ma-
nifesto. i. aliqualiter detecto ꝓut
distinguiꝛ ꝯtra oīno occultū ⁊ sm̄
hoc manifestū dici pōt qđ sciꝛ ab
vno tm̄ teste ij. q. i. §. s; sciendum.
Quandoq; sumitur ꝓut opponi-
tur notorio et occulto et pene oc-
culto Bur. dicebat vt. s. dixi. mani
festum dici quod habet cām mo-
mentaneā. hec opi. dānata est. s.
licet sit verū ꝙ talia cōiter sint ma
nifesta/et non notoria. Alij dicūt
ꝙ manifestū sit quod omni proba
tione cōstat. hoc falsum est vt pt;
ex dictis ⁊ dicā circa exēpla. Bar.
in. l. si vero. §. q̄ ꝓ rei qualitate. di
cit ꝙ manifestū est quod notū est
multis: sed nō oībus. et in hoc dif
fert a publico. Doct. hic dicunt ꝙ
illud est manifestū qđ est publicū
et famosum ⁊ ꝓbabile. Exigūt er
go tria. Jo. an. exigit quartū ꝙ ꝓ
ueniat a certo auctore. et sunt ver
ba Jo. ij. q. i. de manifesta. dico ꝙ
duo text. declarant q̄d sit publicū
et manifestū. text. de postu. prela.
c. i. et de presum. c. iij. Primus di-
cit ꝙ illud est manifestum quod ē
factum ꝑsentibus multis. ad hoc
ij. q. i. §. qñ aūt Alꝰ dicit ꝙ illđ est

manifestū quod predicatur a pluribus. Omne ergo manifestū habet in se publicū: sed nō oē publicū dicitur manifestū. dico ergo ꝙ manifestū est publica ⁊ famosa insinuatio vel ꝓclamatio et cōis ex certa sciētia ⁊ a ceteris autoribus proueniēs. Jo.an. addit nondum iudicialiꝫ discussis dico famosa insinuatio vel proclamatio: q: opꝫ ꝙ fama ꝯcurrat cū veritate ad inducēdū manifestū. Et per hoc datur subtilis differētia inter publicū ⁊ manifestū: vt illud dicaꝫ publicū quod est factū presentibus multis ⁊ tñ nō ē famosum. ad hoc de postu. prela. c. i. Manifestū autē qđ habet secum famā. dicitꝫ cōmunis q: opꝫ esse multorū. nā nō sufficerēt duo vel tres testes hoc sciuisse vt differat a probatione. Quot aūt reqrantur: dico ꝙ in acclamatiōe tot exigūtur ꝙ famam inducāt: ⁊ sic exigitur ꝙ hoc acclametur a maiore parte populi. dico ex certa sciētia: q: in hoc opꝫ ꝙ aliqui dicātur fuisse ꝑsentes a quibus habuerit ortum q̄ per certam sciam possent de hoc deponere q: fuerūt ꝑsentes et aliquo sensu naturali ſm ꝙ rei natura exigit ꝑceperūt. In hoc datur differētia iter famosum ⁊ manifestū: q: in famoso sufficit ꝙ fama habuerit ortum a certo auctore ⁊ ꝙ hoc tota acclamet vicinia / vel maior pars. nec est necesse ꝙ ostendantur auctores q̄ hoc habuerit ex certa scia vel presentia. In manifesto aūt oꝫ ꝙ plures affuerint auctores: q̄ per scientiam. s. certā hoc apprehenderint et super hoc possent testificari. ad hoc qđ not. ij. q. i. de manifesta. et qđ no. maxime per Bar. in. l. de minore. §. i. ff. de q̄stiōibus. et dixi de testi. veniēs. el. prio. ⁊ no. de accu. qualr. el. ij. et. c. cū oporteat. Arch. ij. q. v. oibus. dico a certis auctoribus: q: opꝫ ꝙ sint plures q̄ de hac re testificari possint. Quod autem exigātur nō posset dari de hoc certa doctrina. relinq̄ pectori iudicātis. dūmodo nō excedāt maiorem partē populi vel vicinie / q: sic eēt notoriū vt dixi. ſ. Et credo ꝙ sufficerent. x. ꝑ ea q̄ dicit Cy. C. de accu. l. ea quidē. hec vera sumendo materiā ꝓut distinguiꝫ contra notoriū pene occultū. ꝓut aūt distinguiꝫ oino ꝯtra occultū: manifestū dici posset oē probabile qđ duo testes scirēt. ad hoc qđ no. de temp. or. ex teno: e / de elec. cū vintoñ. ecclesia. Posset etiā dici manifestū oē nō occultū qđ etiā vnus vidit. et sic sumiꝫ i. l. ij. ⁊. l. seq. ff. de fur. Et sic dicimus furtū manifestum et nō manifestū. Dico nōdū iudicialiter discussum: ad dr̄iam notoriū approbatiōis Et hec sufficiant de diffinitionib⁹. nō prosequor de famoso: q: hic de hoc non agitur nec de publico. q: non facit dr̄iam de se: nisi vt. ſ. dixi. ¶ Venio ad declaratiōes ꝑ exēpla. Et prio videamus exēpla in notorio facti. scđo in notorio iuris. tertio in manifesto. In notorio facti continui posuit exēplum doc. si clericus in carcerib⁹ teneaꝫ. de appel. dilect⁹. qđ puto qñ carceres se exhibent oculis hoim. secus si essent carceres occulti vt in multis locis / illud nō posset esse notoriū. Ponūt scđo exemplū si aliquis tenet ꝯcubinam olb⁹ vicinis scientib⁹. ij. q. i. de manifesta. C. de nup. l. si vicinis. xxix. di. priusq̄. lxxxij. di. ꝓposuisti. J. de diuor. significasti. hoc exēplū non placet in notorio facti simplr. hoc

enim q feminā teneat bene pt esse notoriū facti qr se exhibet imediate oculis holm. s3 q cū ea se copulet nō est facti notoriū quia cōiter oculis nō se exhibet s3 sic vehemēter psumitur. vnde hoc est notoriu3 psumptiōis. z est notoriū iuris et nō facti ex toto s3 in parte iuris et in parte facti. sic d3 itelligi hoc capitulū z se. z. c. fi. Et hoc t3 specu. in. §. notoriū versi. notoriū facti manētis: in tertia colūna in ti. de noto. vbi specu. in loco palle. dicit quē tenere cōcubinā esse notoriu3 facti ptinui qn t3 in domo mēsa et lecto z liberi vagiūt in gremio eius baiulātis. alleg. J. c. tua nos. C. de nup. l. si vicinis. de ap. cōsuluit. et c. relatū. ii. q. i. de manifesta. et. §. qn aūt. d triuor. significasti. xxvii. di. p vl q. lxxxii. di. pposuisti. Nec p hoc q filii gradiantur sup terram cōcluditur notoriū nisi p'umptiōis potuerūt ei bene filiis alteri' eē. pbatio aūt filiatiōis vere est iposſibilis. ff. de adop. l. filiū. ff. de pdi. z demō. l. lucius. vn cū actus ille nō se exhibeat oculis holm nō pt esse notoriū: nisi eēt nō timēs vere cundiā qr illā cognosceret in plateā. z hoc t3 Archi. ii. q. i. deus. tā in crimine pcubinat' q sodomie. ¶ Tertiū exēplū ponit Jo. Cal. z spe. qn qs psequtur dnm suū cui fidelitatē iurauit. de. elec. venerabilē. exēplū non est bonū quia nō posset cōtinuū factū hoc eē psecutionis nisi aptitudine. Item iuramentū est momētaneū. vn ptum ad piuriū hoc nō posset esse notoriū facti cōtinui. pone exemplū q aliquis teneat pōtē sup viā vel q turris a3inellorū sit i porta rauēnate hoc est notoriū facti ptinui. Aliud exēplū ponit Jo. an. de vsuris. cum in diocesi. z repetit in addicione spe. in ti. de notorio. q qs mutuet ad vsuras tenendo altare paratū vel teneat pannū rubeum ad ostium. hoc q sit vsurarius est notoriū facti cōtinui. hoc non placet qa illud tenere pānū bn posset esse continuū: vel tenere bācū paratum: sed ipm mutuare est actus interpollat'. nisi dicat q cōtinu' est aptitudine l3 non actu. sicut dicimus in seruitute continua. ff. de serui. ru. pre. l. foramē. qd non placet qr in dando notoriū respiciu' actū put actus' se exhibet oculis holm: nō put aptitudine. Ite3 in mutuādo ad vsuras exigitur factu3 hois: ideo nō pōt in aptitudine eē cōtinuū. nisi dicam' q vsurarius cōcluditur cōtinuus ex mēte q continua est: s3 hoc nō est nisi ex psumptiōe: qr mens se nō exhibet olno ideo pgrueret meli' notorio facti interpollati vel psumptiōis. Pone g exēpla pdicto aliter in residētia clerici. Exēplū in notorio act' interpollati pone in mutuāte ad vsuras: de vsuris cū tu. Exemplum actus momētanei vt sit i pspectu ppli omibus vidētib' vel maiori parte q aliqs iterficitur. d q. i. §. qn autē. Si eps trāsit de ecclia ad ecclesiā qr talis trāsitus fit cū apparatu. de ele exco. illud. de elec. bone. de transla. pla. q to. hoc verum in trāsitu epi. in trāsitu aūt monachi qr transit occulte illud nō est notoriū: vt dicit Inno. de tēp. or. ex pte. quāq illud possit esse notoriū si trāseat in pspectu populi: vt dicit Jo. an. de voto. p tuas. z qd de transeunte ad ecclam curatā. no. de elec. dudū. ipsum tn tenere ecclā3 sic dam pōt eē notoriū facti cōtinui. ¶ Ueio ad exēpla notor

iuris. Et primo approbationis et fidei pariter quando aliquid est iudicialiter probatũ quod probatio inducat notoriũ est tex. de temp. or. q̃sitũ., vbi dicit probatũ vel alias notoriũ. apparet ergo quod probatũ est notoriũ vt implicat dictio alias. In contrarium tex. est. i. e. c. si. vbi põderat solã sciam et confessionẽ. ad hoc de ver. sig. cũ olim. et c. super quibusdã. vbi appellatur manifestũ in iudicio probatũ. tex. apertus de elec. dudũ el primo. vbi ponit vt separata notoriũ et iudicialiter probatũ. hoc tenuit Bar. i. l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. psi. vbi dicit differentiã inter notũ et notoriũ. q. notũ dicitur in iudicio probatũ. et notoriũ quod constat facti euidẽtia. hoc tz etiã glo. ij. q. i. de manifesta. q̃ dicit probatũ in iudicio manifestũ. glo. tz quod inducat notoriũ. de accu. euidentia. et d. c. cũ olim. et d. c. sup quibusdã de ver. sig. Item Jo. an. in. d. c. cum olim. et Jo. xxvij. q. i. i sũma. Idẽ Inno. de fili. psbi. cõstitutus. de app. sollicitudinẽ. in ver. notoriũ. de ap. cum spãli. in verbo vel alio mõ Archi. de li. cõte. c. i. li. vi. Idẽ doc. de elec. dudũ el. i. Inno. de accu. qualiter. el. ij. in glo. magna in ver. nõ negamus Jo. an. de vsuris. quia perniciosum sup verbo cõstituerit plus tz quod facta probatione omnino nõ plena sz ex indicijs et argumentis secuta publicatiõe hoc dicatur notoriũ. ponit hoc de vsur. qz in oibus. sup verbo manifesta. Cõtrariũ sentit glo. hic q̃ dicit de sola confessiõe. et alibi dicit gl. quod inducit manifestuz. ij. q. i. manifestũ. Archi. l. di. si lapsis. pro hoc ij. q. i. deus q. ad hoc Inn. de excess. pla. c. i. vbi ponit probatũ et notoriũ vt separata glo. de tempe. ordi. c. ex tenore. et de purga. ca. c. iij. concludit supra et hec est cõis cõis opi. an. et Joh. Cal. et aliorum quod notorium inducatur ex probatione. ad hoc quia in iudicio probatũ est probatio est finita. et sic est notorium et hoc tenet Jo. xxvij. q. i. in sũma. Archi. idẽ. l. di. si lapsis. hec alibi temperat vera esse quãdo probatio est in tali statu quod contra illam nil opponitur vel opponi põt. vt qz est cõclusum in causa. secus si opponitur vel opponi põt: qz tunc dicit quod probatio vacillat et non inducit notoriũ: Si opponi põt. et non opponitur: adhuc credo quod inducat notoriũ. lz alanus sentiat quod sola probatione ante sententiã non inducatur notoriũ vt ipse no. vt lite pẽ. c. laudabilẽ. hoc dicit host. de appel. cũ spãli. hoc extendit Arch. ij. q. i. in primis. ẽt si probatio sit facta per viã exceptionis. quod credo si exceptio plene examinatur et ad finem ad quẽ opponitur. p notata de ordi. cog. cũ dilectus. secus aũt si summarie. Et p hoc dico quod probatio in iudicio sũmario facta nõ inducit notoriũ: nisi ad finẽ summarij iudicij. al's probatio facta in iudicio sũmario faceret preiudiciuz in plenario contra no. de or. co. c. ij. et c. fi. de testi. veniẽs. iunctis nõ. co. ti. cũ causam. Que dixi de probatiõe per testes. idẽ dico de probatiõe instrumẽti eo quod ẽ i iudicio publicatũ fz nõ. de offi. dele. cũ in iure. arg. l. in exercẽdis. C. de fide istru. et de fi. istru. cũ iohẽs heremita. ad hoc iura q̃ dicũt acta euidẽtissimas probatiões. de pba. lz cãz. vt dixi. s. i primo mẽbro pncipali. quinimo oia iudicialiter acta dicũtur notoria. not. Cy. C. vt que de. aduo. per iu. sup. l. i. host. de cõsue. cũ dilectus. et de appel. ex isinuatiõe. Jo. an. de testi. per tuas. glo. de accu. euidẽtia. ad

hoc.l.ꝓperādū.§.ſi nāut ex geſtis
C.de iudi.ad hoc qđ nota. Pe.l.l.
i.ff.de pe.hered.ad hoc.tex.de ſen.
excō.venerabilib⁹.§.ſecus.lib.vi.
¶ Scđm exēplū ponū t in ꝯfeſſio
ne q̄ notoriū iducit.j.e.c.fi.ad hoc
de v.ſig.cū olim.hoc verū quādo
cōfeſſio fit in iudicio vt dicit tex.j.
eo.c.fi.ꝛ qñ nihil opponit̄ contra
ꝯfeſſionē.alias ſi opponit̄ vel pe=
titur reuocari velut erronea. va=
cillat fides ꝯfeſſionis: ꝛ non induc̄
notoriū nota.Jo.an.de v.ſig.cuꝫ
olim.Hoſti.de appel.cū ſpāli in v
ſi.vel alio modo.glo.de ap.roma
na.§.cum aūt.l.vi.ꝛ ponit glo.eo.
ti.ex parte.plus dicit illa glo.ꝙ cō
feſſio non tranſit in notorium do=
nec pōt reuocari vel aliq̄d ꝯtra il=
lam opponi.ſcꝫ vſq; ad ſniam. ad
hoc de accu.cum dilecti.Sed hoc
non puto verꝫ ꝑ ea q̄ dixi.ſ. circa
ꝓbationē.alᷓs vt cōfeſſio induce=
ret notoriū ſemꝑ exigeret̄ ſnia.qđ
eſt ꝯ.c.fi.j.eo.ti.Idem ꝓcedūt pre
dicta qñ ꝯfeſſio eſt facta ſponte:nl̄
lo metu precedente.ſecus ſi coacte
vel metu coniunctorum qꝛ notori=
um non induceret vt ſenti.Jo.an.
in.d.c.manifeſta.immo plus dicit
glo.de temp.ordi.c.ex tenore.ꝙ vt
inducat notoriuꝫ exigitur ꝙ ſit fa
cta ſine metu probationis.qđ non
placet qꝛ per hoc non detrahit̄ ſb
ſtantie probationis. Et quod dic̄
de metu ꝓcedit qñ eſt talis qui in
ficiat vel detrahat ꝯfeſſioni.al.ſe=
cus per ea q̄ no.Inno.de offe.dele
ga.cām matrimonij.Oia iſta pro=
cedūt qñ cōfeſſio eſt facta in iudi=
cio plenario.Sed eſt dubiū q̄d qñ
eſt facta ꝯfeſſio i ſummario.Inn.
de or.cog.cū dilect⁹.tꝫ ꝙ trāſeat i
notoriū.idē.no.de excep.c.i.de ꝯf.
c.ij.ꝺ accu.qualr in gl.mag̃ i v bo

nō negam⁹.qꝛ ꝯfeſſio ad ſui eē non
exigit telā iudicij/cū poſſit fieri ex
arrupto. ꝛ hēt ſuas vires ꝛ excu=
tionē paratā vt no.de elec.duduꝫ
de ꝓcura.l.ſi reus parat⁹.ff.de iu
di.l.ſi debitori:qđ puto qꝛ ſufficit
iudicis pñtia vt hēat oēm effectū
etiam dato ꝙ fiat alias in iudicio
nullo: vt eſt caſus cū dictis doc.ꝺ
reſti.ſpo.in.c.piſanis.ꝛ in.c.i.ꝛ.ij.
de accu.li.vi.qđ dico verꝫ ſiue cō=
fiteat̄ incidēter ſiue ꝑncipalit: vt
dic̄ ino.in.locis ꝑalle.dūmō ſit cō
nexū id qđ confitet̄ incidēter ei qđ
principalit̄ i iudicium deducit̄.vt
no.de excep.c.i. alias cū ad hoc ſi
ſedeat iudex ꝯfeſſio non ꝑiudica=
ret tacite vl̄ ſi induceret i exceptōe
qꝛ excipiēs nō fatet̄.ꝛ ſic intelligo
gl.in.l.ſi filiū.C.de li.cā.ꝛ Bart.ff.
de cuſto.reo.l.ſi ꝯfeſſus: hec vera
qñ iudiciū eſt nullū altero reſpe=
ctu q̄ꝫ defectu ꝑtātis iudicis.ſi fie
ret corā incōpetenti iudice de hoc
dicendū: vt dicā ifra de cōfeſſione
extraiudiciali.vel tenendo ꝙ ꝯfeſ=
ſio facta coram incōpetenti iudice
nō valeat vt extraiudicialis quod
examinaui.ſ.de iudi.c.at ſi clerici
nō oparet̄ etiā effectū illū.Sed eſt
dubiū q̄d de extraiudiciali.glo.in
l.qm.ff.de his q̄ no.infra.dicit ꝯfeſ
ſionē nō valere ꝑ.l.i.in fi.ff.de in=
terro.actio.vbi tꝫ ꝙ valet ſꝫ nō in
ducit notoriū:vt.l.ictus fuſtiū.ff.
de his q̄ no.ifa.Inno.de offi.del.
c.i.li.vi.ſentit ꝙ ꝯfeſſio extraiudi=
cialis inducat notoriū.ibi Archi.
aperte tenet ꝯ:iū.poſt.Uincē.dico
ꝙ ſi cōfeſſio fiat in ꝯcībus in con
ſpectu populi vel maioris partis
ꝛ habeat comites ſuos hec aſſumi
tur a iure pro probatione ꝓbata.ꝛ
dico ꝙ hec inducit notoriū iuris.
nā de ipa ꝯſtat notⁱe.e ꝛ ei⁹ effect⁹

est approbatus a iure ergo proba tio est notoria. sufficit ergo fieri fi dem de sola cōfessione. Si autē cō fessio fiat in delictis: tunc si cōfes sio fiat in cōspectu populi vel ma ioris partis: ipse cōfessionis actus bene est notorius. sed de vi. cōfes sionis an inducat notoriū cōfessa tū vel saltem manifestū. credo q̄ si fiat cū recipiēte noīe fisci vel cui⁹ interest q̄ hec ꝯfessio īducat noto riū: vel saltē manifestū. vñ dicim⁹ manifestū vsurariū q̄ extraiudicialiť corā notario ꝯfessus ē se eē vsura riū. vt no. de vsuris §§ li. vi. ⁊ po nit Fede. in ope suo ꝯci. xx. al's. cxx nō ei video quare ꝯfessio criminis ex iudicialis dū tamen adsint quorū interest sic non preiudicat sicut ⁊ confessio incōtractibus assistētib⁹ requisitis in contractib⁹ ad validi tatem ꝯfessionis. Sic pōt intelligi Ja. de are. in. l. qm̄. ff. de his q̄ no. infra. q̄ dixit cōfessionē de certo cri mine vt q̄ occidi talē. preiudicare lʒ non preiudicet generalis q̄a de liq̄. q̄a requirit q̄ sit discreta sicut in contractibus. ita igiť exigiť q̄ fiat presente ⁊ acceptante cuius in terest. Et si dicať cuiuslibet interē si crimē est publicū fateor q̄ ad po tentiam accusandi: sed nō ꝓbatio nis recipiende. Si aūt cōfessio fiat extraiudicialiter aliquo non acce ptante nec p̄nte cuius interest p̄n cipaliter: tunc si fiat corā paucis: illa solū īducit indiciū. ff. de adul. l. capite q̄nto. ff. de edili. edicto. l. q̄ro. §. fi. Si fiat coram toto popu lo vel maiori parte: actus ꝯfessiōis est notorius. Ipsius autē ꝯfessio nis virtus solū ingerit suspitionē ⁊ presumptionem vehementem de delicto. vnde posset dici notorium p̄sumptiōis vł suspitiōis. ⁊ sic pōt intelligi dictū Inn. in. c. per inq̄si tionē de elec. vñ sufficeret ad con dēnationē nisi aľr illam purgaret ⁊ sic pōt intelligi gl. l. ictus fustiū ff. de his q̄ no. inf. Si aūt ista ꝯfes sio fiat corā plurib⁹ ⁊ p̄ntib⁹ quo rū interest ⁊ acceptātib⁹ ⁊ vltra hoc ex dictis eorum surgat publica fa ma ⁊ clamorosa: possʒ dici hoc ma nifestum. sic etiam posset intelligi gl. in dicta. l. ictus fustiuʒ. Hec oīa vera in ꝯfessiōe vera. Ex actib⁹ āt extraiudicialib⁹ q̄nq̄ a iure fingiť cō fessio: taľ ficta ꝯfessio bñ possʒ trā sire in notoriū fictionis §§ sur geret ex actu extraiudiciali. extra de spon. is. q̄. ⁊ in. l. in fisci. ff. de iu re fi. ⁊ in. l. i. C. de matri. cōtra. iter pu. ⁊ viduē. Et sic possʒ itelligi opi. Ja. quā recitat glo. in. l. qm̄. ff. de his q̄ no. infra. ⁊ sic etiam pōt itel ligi. Inno. de offi. dele. c. i. li. vi. ad hoc q̄ dicimus de deficiēte in pur gatiōe. iij. q. ix. de decernim⁹. ⁊ eo. c. tua nos de hereti. excōicam⁹. de pur. ca. per totū. illa ei ficta cōfes sio transit in notoriū iuris cōstito facto purgatiōis indicte. ¶ Terti um exēplū ponūt in snia sʒ vř hoc nugatoriū ⁊ inutile. ad sniam enī perueniri nō pōt nisi ꝓbatiōe vel cō fessione. ij. q. i. p totū. ij. q. vi. diffi nitiua. l. ꝓlatā. C. de sen. de consti. ecclia. ipossibile ē ḡ dare p ꝯfessio nem cum deť p sniam ⁊ per sniam cum deť p ꝯfessionem. Habito ei si ne notoriū vlterius non est ꝓgres sus p alterā cām. de fi. instru. inter dilectos. dicit Cal. q̄ non est nu gatio: q̄r lʒ ỏ vno perueniať ad aliū ⁊ sint eiusdē effectus. non sunt tñ idē nec est nugatio. all' de fo. cōpe. c. fi. facit de sen. excom. c. ex officij. ⁊. c. cum pro cā. de iudeis ita quos rūdam. l. iij. §. ex plurimis. ff. de

acq̃.pos. Nec est nugatio inutilis qꝛ possibile erit ꝙ tn̄ constabit de snia ⁊ nō de aliis.de re.iudi. sicut. de proba.in pn̄tia. Itē possibile ē sniam latā nulla subsistēte proba tione vel confessione ⁊ si erit etiā i iusta ⁊ ab ea non appellabitur:trā sibit in rē iudicatā.⁊ sic dabit no torium snie absq; aliis de re iudi.cuȝ inter vos. Nota bene hoc dictum q̃a.Cal.aperte innuit hic ꝙ valeat snia sine pbationibus.gl.sentit con trariū in.c.ecclesia sancte marie ꝺ de constitu.De hoc dici vbi ⁊ vide per Bar.in.l.platani.C.de sen.⁊ p Inno.de conces.pre.post. electio nē.⁊ hoc etiā hoc tȝ Ioh̄ā.an.alle gat dictā.l.prolatā.C.de sen.⁊.C.ꝺ accu.l.si accusatoribus.⁊.l.abn̄teȝ Sȝ videt ꝙ id qꝺ ꝯstat ꝯfessiōe vel snia non sit notorium. talia enim pn̄t eē falsa:⁊ sic qꝺ nō est erit no toriū.qꝺ impossibile videt. q̃a de non ente non est scientia vel noti cia:multo minus notorium ponit hoc Vincen de accusa.euidentia.⁊ posuit idē Vincē.i decreta.tua.ſ. eo.qꝺ recitat Specu.in.§.notoriū ꝟsi.nunquid p ꝯfessionē.in ij.colū.⁊ ponit hic Ioh̄.an.dicens ꝙ talia non sūt notoria ꝙꝙ quādoq; sup eis aliq̄s habeat locū ꝓcessus no torij quod ꝯtra tex.ſ.c.fi.sed dicit Ioh̄.an.ꝙ ꝓprie ⁊ stricte sumēdo illud est notoriū qꝺ ē notoriū facti. Alia aūt notoria.i. artificio iuris vt p.pbationē vel alr̄ ipropriie sūt notoria:qꝺ est bn̄ notādū pp sta tuta.ad hoc facit tex.optie de ele ctio dudum.ij. Non ob.ꝙ id quod non ē non possit esse notoriū:qꝛ est verum vere sed a iure potest habe ri fingi ⁊ presumi notorium ⁊ pro notorio. ideo dicimus ꝙ snia pro ꝟitate accipit.ff.de regu.iur.l.res

iudicata.l.pe.ff.de iusti.⁊ iure.de re iudi.cuȝ inter vos.ff.de sta.ho. l.ingenuū.hec aūt ꝟa sunt in sen tentia publice lata secus si occul te.qꝛ illa non induceret notorium ānimo nec publicū doc.de re iud. ad probandum.hoc ꝓcedit in snia lata in plenario iudicio secus pu to in summario.alr̄ cū eēt plenis sima pbatio snia in summario ob stat in plenario.ꝯtra.l.si quis a li beris.§.meminisse.ff.de li.agno.l. penul.ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iuris de testi.c.veniens el. ij.cū si. ⁊ qꝺ no.de or.co.c.cum dilectus.⁊ c.fi.per Inno. ⁊ glo. per hoc dico ꝙ snia interlocutoria ex arrupto i iudicio lata non inducit notoriū q̃a nō ols vox iudicis hȝ vim snie C.de sen.l.ex stipulatione.C.com mina.vel epi.l.i.⁊.ij.no. Inno.de i integ.regi.c.ij. Idem si sit lata sū maria cognitione ꝑcedente secus si plenaria per ea que infra dicam fateor tamē ꝙ ipsa an lata sit:si de q̄ratur ex quo in iudicio est agita ꝙ illam latam esse est notorium:qꝛ omnia in iudicio detecta sunt no toria:vt no glo.de accu.euidentia Inno.de appel.ex insinuatiōe. de consuetu.cū dilectus.⁊.no de test. per tuas.⁊ in multis aliis locis.p hec deciditur q̄d de snia ꝑcepti gl. tangit de ver.sig.ex parte. ij.q.vi hec q̄ppe ⁊ spec.in.§.notorium ꝟ. quid de precepto.alias est additio Io.an.in.d.c.ex parte.⁊ tenet ꝙ si transit in notorium. ad hoc glo.q̄ dicunt sniam precepti non fore sen tentiam.ij.q. i. in summa de elec. dudū.⁊.l.non.solum.§.necessitatē C.de bo.q̄ lib.hoc vex puto quan do ꝑceptū sit sine cause cognitiōe secus si cum cause cognitione. q̃a tale eq̄pollet snie diffinitiue ma

nie si precedit litis contestatio. vt no. doc. de appel. peruenit. ad hoc qd in similli scribit Bar. de cofessis l. non fatet z qd dixi de confes. c. si. ¶ Venio ad exepla notorii presumptionis z fictionis. circa hoc exigo duo. Primo q factu ex q a iure trahit psuptio sit notoriu facti vel iuris approbationis vel fidei. scdo q ius psumat als fingat illud habedo p violetia psumptioe q equale at pbationi ad fine snie. exeplu si quis oibus videtibus tenet feminam suspecta in domo/ecce factu notoriu. z ius ex hoc psumit q si tenet in mensa lecto z sic de singulis q cu ea habeat coitu: z hoc est notoriu psumptionis. Si vsurarius tenet altare paratu vel pannu rubeum omnibus videntibus factum notorium z si mutuat ibi ius psumit q ad vsuras mutuet: ecce factum notorium presumptionis. Si vicinis scientibus aliqs tenet aliqua vt vxorem cu tractatu odecenti i vestibus z alijs aut hoc facit vicinis scientibus q possent esse testes de tractatu z inducit notoriu psumptionis: aut hoc facit aliquibus scietibus z hoc acclamante fama vicinou z clamore. z inducit manifestu. aut fac hoc solu acclamate fama z no possent haberi testes de visu tractatus z p hoc pbaret sola fama z sic de singulis. Cautus g si articulans in talibus ne famam concludat p notorio. vel manifestu pro notorio. sic intellige no. q si. sint le. transmisse in filiationis pbatione z de. pba. p tuas. z de fin. psbi. michael. z qd no. in. d. l. si vicinis. z de psumpti. illud similit pt exemplificari de notorio psuptois in pbatioe filiationis z sic exeplificat. ij. q. i. de manifesta. p Archi. et exeplificat sic spe. l. §. notoriu v. notoriu psuptu. exeplificat et in infamato cui e idicta purgatio i iudicio z deficit. j. c. tua i fi. de si. isinuatu. Jn notorio aut dispositiois pz exeplu qn factu est notorium sup quo ius vltra pgredit disponedo z exigo illd notoriu pbatiois: aut facti a quo ius trahit dispositione pz in. c. ad decimas de resti. spo. in vi. pstito hoc q possessio sit i limitibus parrochie hoc est notoriu dispositiois q ex illius fructibus decie debetur p rochiali ecclie. Costito hoc et q talis sit canonicus ecclesie collegiate. ex hoc ius disponit z p bat q hz voce in electioe alio non repugnate. de elec. c. i. de ca pos. cu eccla. de psue. cu dilectus. Constito hoc q ecclesia sit sita i diocesi epi ius pbat z disponit q eps ibi hz epalia. de fi. instru. inter. de excep. cu venerabilis de religio. domi. c. cu venerabilis. de pscrip. auditis de offi. o: di. c. coqrente. de malo. z obe. his q. cu si. ¶ Venio ad tertiu pncipale circa q cadit notoriu: dicut qda q notoriu cadit circa delicta tm z no circa Jctus. qz q osensu vbo vl lris Jhunt no pnt sic ee notoria. ff. de ac. z ob. l. i. z. §. Na3 ibi tpe Jctus z ante z post multa interueniut que pntes no aduertut vel no plene. de fi. instru. cu iohes ff. de pac. l. iurisgentiu. §. qnimo. z sepe extra id qd agit tacita nascit obligatio. ff. como. l. si id qd in fi. Idem vr in possessioe q lz cosistat in facto: hz tn aliqd iuris. ff. de acqui. pos. l. i. §. item acquirimus. z. l possessio. de concess. preben. cu3 nostris. Item Jtumcuq appareat de contractu non potest dici notorius. quis em scire posset exceptiones competentes reo: nullus nisi

pars.hoc etiam sequũtur doc.de testi.cog.super eo. Certe si rõnes iste essent vere/ pauca delicta forent notoria.nam plures incogni te defensiones possent compeiere reo et occulte. vt q fecerit ad defensionẽ.de sen.excõ.si vero.z trã seunti ad aliũ epiicopatuz q hoc fecerit de pape licẽtia. Jte ẽ pauca sunt delicta l tm̃ notoria i n q̃bus non posset cadere aliqua occulta excusatio.de accu.cũ dilecti.vnde finaliter cõcludunt Inno.z host. et.Joh.an.post eũ q sicut delicta possunt trãsire in notoriũ sic et cõtractus z alij actus. Nam parentela põt esse notoria vt.j.de diuor. porro.z.c.significasti.fatentur q raro in ipsis pcedit p modũ notoriũ.sicut raro pcedit in eis scdm formã inq̃sitiõis fm Inno. hosti. z post eũ Jo. an.z cal.q informa inq̃sitionis raro in talib' pcedat pz ex notatis de iureiur.ad nr̃am. el.i.In notorijs autẽ approbationis z iur planũ est q cadũt in cõtractibus z possessionib'. vnde tz Jo.de monte merlo vt recitat Jo. an.q in cõtractib' oportet i factis notorijs litẽ contestari: z alius ordo seruari.quia non apparet iure cautũ in talib' ordinẽ nõ esse seruandũ.qd an sit verũ tangã infra circa effect'. Sz est dubiũ an possit nõ factũ trãsire i notoriũ. vr q nõ.qz nec ẽ pbabile.de elec.bone. de pba.qm̃ ꝯ falsam. Jtez nõ ens nõ est substãtiale.de despon.ipu ad dissoluendũ.dic q p ꝯfessionez est possibile negatiuã trãsire i notoriũ.de ꝯfes.c.fi.li.vi.no.õ resc. nõ nulli.de pba.ad nr̃am. Per instrumẽtũ ẽt põt trãsire i notoriuz vt pz de rescp.cũ ꝯtigat. vbi bon' tex.de pba.ex tuo.de li.ꝯte.c.i. Facti autẽ nõ põt esse notoriũ imediate et directe qz nõ est pbabile ẽt directe sed indirecte sic potest eẽ data coartatiõe.ad hoc tex.de elec.dudũ.el.i.vbi nõ ens scie z etatis põt eẽ notorium.co ti.venerabilẽ.vbi pluriũ põt eẽ notoriũ.z q̃ꝗ iura re sit q̃d affirmatiuũ:nõ ipsere põt eẽ negatiuũ.ad hoc qd no.doc. de cleri.nõ resi.ex pte.vbi nõ reside re põt eẽ notoriuz.z ad hoc qd no. doc.de eta.z qli.q̃ is. vbi dicũtur possibile notoriũ eẽ quem nescire lr̃as. Et hec sufficiãt de tertio pn̄cipali.ad hoc quod no. Jo.an.de cle.cõiug.c.iohãnes in dubio an de facto negatiuo possit esse ꝯsuetudo. ¶ Uenio ad q̃rtũ z vltimuz scz videre de effectionis notorij:in talibus iura dicũt non eẽ necessariũ ordinẽ iuri.de testi.co. pueniẽt de ap.ꝯsuluit. de iureiu.ad nr̃am de elec.bone.ij.q.i. de manifesta. z.c.manifesta.z.c.scel'.de purga. ca.cũ dilect'.õ rest.spo.olim.i manifestis aũt dicunt ordinẽ necessariũ.l.di.si de lapsis no.ij.q.i.isum ma.z qz tales effect' cõiter respiciũt modũ iudicial'r pcedẽdi. In iudicijs aũt q̃dã sũt solẽnia respiciẽtia pncipiũ iudicij.q̃dã media: q̃dã ad finẽ z q̃dã media ꝯ finem. Ueniam' ad pmũ discurrẽdo per q̃ꝗlibet spẽm iudicij:pncipiũ iudicũ i crimialib' est accusatio z libellus.an notoriũ excuset ab accusatiõe i iure ciuili z regulariter nõ pcedit ad pniaz i crimib' sine accusatore.l.rescpio.§.i.ff.de mu.z ho no.j.vt eccl'ia.be.c.i.exceptis casibus q̃s bar.reducit ad reg'las i.l. ij.§.si publico.ff.de adulterijs.ab hoc ordie excusat notoriũ õ iur ciuili qz audit p viã denũciatiõis officialis in notorijs.C.de accu.l.ea

quidē. Itez iudex audit ex officio solo p̄cedēs.l.ij.§.si publico.ff.de adul.ff.de of.presi.l.9grnit.h̄ effectus non pt3 de iure canonico q3 ad famosum solū nedū notorium datur semp̄ facultas ex officio p̄cedendi.de accu.qualiter ⁊ qñ.le.ij.⁊.c.cum oporteat.de symo.licet hely.⁊.c.per tuas.ij.q.i.ops:ideo dicit tex.vt de notoriis taceamus in iudicio de crimine.⁊.j.de accu.qualiter el.ij.hoc patens est in notorio facti de accu.euidētia.ij.q.i.de manifesta.⁊.c.q̄ lothari⁹.et in notorio p̄sumptiōis qñ defacto constat notorie a quo surgit p̄sumptio.ad hec.ij.q.i.de manifesta.ad hoc hec de cre. In notorio aūt 9fessionis idem.nā 9fessio superueniēs pēdēte iudicio facit vt ex eadem tela possit seq̄ s̄nia vt de accusa.c.i.⁊.ij.li.vi.ad qđ not.glo.⁊ Inno.de offi.dele.c.i.li.vi.vbi si ex 9fessione constat factū eē notoriū ex eadē instātia cōseruator p̄t 9dēnare.in diuersa autē idē puto vt si appareat confessio iudicialis iudex sine accusatore poterit punire sine aliquo libello inq̄rendo ex officio vel ad ratione ponēdo: de accu.si constiterit.qđ dico ver3 dūmō ad hūc finē primū iudiciu3 esset institutū vel illi annexū.nam si crimē esset exceptū:non trāsiret 9fessatu3 in notoriū ad fīnē ordinarie pene.secus si crimē non est 9nexū.de ordi.cog.c.ij.de excep.c.i.⁊ de 9fes.c.ij.⁊ qđ ibi not.q3 ad hoc nō sedet iudex.vt no.gl.de cōfes.c.fi.⁊ no.doc.ibi in notorio probationis in eadē tela nō p̄ceden te accusatiōe nō videt valere iudiciū qđ ipso iure deficit.vt q3 pars petit solēnitatē accusatiōis.quia hoc non excusat telam retro male restitutam.de accusa.inq̄tionis.ad hoc qđ not.inno.de offi.dele.c.i.li.vi.vbi dicit q̄ si delictū nō notoriū sit p̄batū corā cōseruatore: de illo non poterit punire:vt not.Archi.⁊ Jo.mona.de accu.c.i.qđ ibi ponit Jo.an.sup glo.fi.in fi.secus si iudiciū ipso iure non deficeret qñ solēnitas nō est de substantia q3 non petita.vt est casus vbi dico.c.ij.de accu.s.qñ instituit iudiciū ex forma inq̄sitionis ifamia non p̄cedente.q3 si nō opponit valet p̄cessus.⁊.c.inq̄sitiōis loq̄tur qñ est oppositū.in alia aūt tela institutа post p̄batiōnē in legitima tela facta satis credo notoriū probatiōis excusare a solēnitate accusationis.q3 hic est iudicio 9iunctus ⁊ poterit ex officio p̄cedere inq̄rēdo ⁊ ad rōnem ponēdo.de accu.si cōstiterit.qūmmo si facta esset p̄batio corā cōpetenti iudice dato q̄ tela male fuerit istituta p̄pter solēnitatē partis inspiciētis:ex talib⁹ probationibus posset iudex vti in notoriis se fundare in p̄cedendo ad inq̄sitionē:q3 quo ad iudicem tela satis d̄r legitima :dūmō probationes sunt plene in his q̄bus ex officio procedi pōt.et hoc notabiliter dicit glo.de elec.cupiētes.§.ceterū.i v̄bo excludentes in vi.⁊ est casus notabilis in clemen.9stitutionē de elec.qđ est notabile verbū.manifestū aūt bene alleuiat in ordine principij.s.accusationis.de libello autē dic vt dica3 in ciuili.nā si alleuiat famosu3 ab accusatione:forti⁹ et manifestum.in ciuilib⁹ aūt an excuset ab illo ordine agendi:dicūt doc.q̄ raro.qa in ciuilibus modi p̄cedēdi ex officio raro reperiūtur:q3 in talibus iudex nō supplet de facto p̄ncipa

liter agẽdo. l. i. C. vt que de. aduo. et. l. iiij. §. hoc autẽ iudicium. ff. de da. infec. ad hoc qd̃ scribit Io. an. post Io. mo. de foro cõpe. cũ. c. laycus. vbi dicit notoriũ nõ excusare nisi ciuiliter agat̃ ad cõmodum priuatũ. dico q̃ vbi in ciuili iudex pt̃ procedere ex officio notorietas excusat. vbi nõ põt/nõ excusat. Procedit autẽ in ciuilibus qñ tãgitur publica vtilitas: vt de elec. cũ nobis. de appel. oblate. de insti. cũ venissent. Idẽ in tangẽtib' vtilitatẽ priuatã qñ arguitur petm̃/vel intẽditur finis correctiõis pctĩ: vt in materijs cõnexis. no. doc. de iure iuran. ad nram. el. primo. et ibi casus de iureiuran. c. i. et. ij. cũ si. Et idẽ in oibus in q̃bus supplet d' facto. de q̃bus in. l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ. ff. de dã. infec. Sed est dubium an iudicio istituto pficiat aliquid eẽ notoriũ iudici: i q̃ tñ pars nõ fundet se agẽdo vel excipiẽdo. hic est pulcher et dubi' punctus. Et q̃ possit facit q: in expẽsis condẽnatur/ꝛ in alijs contingentibus pẽdẽte iudicio ẽt si nõ petantur. l. ediles. §. itẽ sciẽdũ. ff. de edil. edic. no. in. l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ prealle. ad hoc reg'la doc. vtriusq3 iuris. de elec. bone. le. i. C. vt que de sunt aduo. p. l. i. vbi dicũt q̃ in notorijs iudex supplet de facto. Itẽ hoc dicit guil. de cu. q̃ in talibus notorijs ea q̃ constãt ex actis supplet iudex etiã post conclusionem in causa. et ponit in aut. iubemus C. de iud. et dicit Cy. in. l. sancim' eo. ti. in. xiij. q. ibi. distingue. et no. q̃ ad hoc sedet iudex. ꝛc. In alijs nõ etiã inter contingẽtia publicã vtilitatẽ: p gl. de pbatio. l3. ꝛ Inn. de cẽsi. et in. c. oli. Dic ergo in his que sunt publice vtilitatis si vult

supplere vltra naturã petiti/non põt: q: ad mẽsuras libelli ꝛ petitionis dictanda est snĩa. Et hoc verũ est excepto papa q̃ in talib' ex officio. pt̃ supplere. sic no. Cõp. ꝛ põst Io. an. de rescrip. c. mãdatũ. post glo. in apostilla magna. ver. l3 q̃d si re'. hec sunt vera nisi forte ius quo nõ nitit̃ agẽs esset oino cõnexum ei qd̃ est in iudicio deductum ar. de rescrip. ex tenore. ꝛ. c. mandatũ. et qd̃ inferius dicã. Et est cã: q: de quo cõstat notorie ei in iudicio si nõ respiciat substantiã eius ad qd̃ agit̃ vel ei nõ annectitur iudex pp̃ter hoc nõ sedet: ad si dici non põt hoc notoriũ. ar. ei' qd̃ no. glo. de cõfes. c. fi. Posset bene ex officio noua inchoari tela sup illo inq̃re re. per q̃ ibi dicit Cõpo. q̃ si actore petẽte beneficiũ reus cõfiteatur se iuste nõ tenere/si actor nichil pbat sup eadẽ instãtia/nõ priuabit̃ reus: q: petitiõis natura hoc non patit̃ cũ nitatur agẽs p̃ncipaliter ex iure suo nõ ex defectu iuris excipiẽtis. Fallit hoc in papa q̃ põt ex officio tũc supplere eo q̃ sibi cõstat aliqd̃ beneficiũ iniuste tenere secus vt dixi si ad petitũ quoq3 modo annectatur. Et in hoc nõ dico spãle aliq̃d in papa quicq̃d senserit Cõpo. in. c. cum inter. de cõsue. Et dico satis annecti qñ id qd̃ deducitur annectit̃ ad petitum per modũ cause. ar. de cau. pos. cũ ecclesia. q: cã satis dicit̃ eẽ deducta in iudiciũ. ad hoc de cã pos. cum ecclesia. sed forte nec sup cã pnũciaret alius a papa: nisi p̃ncipaliter illud fuisset p̃secutũ ex quo nõ eẽt petitũ/quod est verius. ad hoc dictũ Cõpo. in. c. cum inter. de cõsue. vbi dicit q̃ dato q̃ notorie cõstet cõsuetudinẽ iniustã super qua se

reus defendit ex quo non est peti
tū ipam pnunciari iniustā / iudex
inferior a papa sup hoc nō pnun=
ciat vltra naturā petiti. procedūt
hec in iure puato nisi illud habue
rit originē pendente iudicio q2 su=
per illo pnunciat absq3 petitione
ex quo sibi notorie ɔstat. vt no.i.l.
iij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā.in=
fec.vbi per Dy.et Bar.vt in expē
sis ꝛ in dānis occurentib9 lite pē=
dente vel attētatis. Fallit etiā qn̄
illud annectit petitioni: vt sylciū
sup quo agitur annectā ad duo ꝛ
nō pōt constare de vno: qn̄ cōstat
de alio: tūc dato q sup vno dek pe
titio / sup alio etiā pnunciat iudex
vt dicūt doc.de rescrip.c. ex tenore.
qn̄q3 iudex vult supplere ꝛ querit
an notoriū pficiat in supplēdo iu
uādo intētionē deductā ex cā de=
ducta.cui tn̄ nō mltū innitit agens
vel defensor exceptiōe nō proposi
ta sibi notoria: facto tn̄ proposito
ꝛ deducto.ꝛ dic q notorietas ope
rat vt supplere possit iudex. et sic
supplet notoriū defectū nō petiti
vel nō excepti. et hoc operat ɔne=
xitas.ad hoc dictū Inno.de elec.
cū inter.R.vbi p Jo.an. in glo.ij.
et in glo.pnūciat.ꝛ de accu.ad pe
titionē.in glo.hoc ɔtinetur et sup
gl.de plenitudine ad hoc gl. Ber.
de pba.licet cām.in ver.se astrin=
gat.et clarius per Gof.de consue.
cū dilectus.vbi Jo.an.sup verbo
et.J.vbi ɔcludit q ex facto noto iu
dici siue facti siue iuris qd nō pōt
ei nō esse notoriū: et q̄uis pars illi
nō innitatur pōt iudex ferre iustā
sentētiam.alleg.ff.de leg.iij.l.assi=
duus.et idē dicit in.d.ca.cū inter.
R.Inn.ad hoc.l.iij.in fi.naui.cau.
sta.C.de peti.here.l.fi. idē dicunt
doc.de proba.per tuas.ad hoc qd
no.Inno.de cen.cū olim.in ꝟ.de
ductiones.per hoc dicit glo.C.de
transac.l.vbi pactū.q si ɔstat agē
tē ex deductis in iudiciū funditus
ius agendi nō habere q̄uis ps illi
nō innitat.s.re9 q ex officio iudex
dz absoluere.ex parte eni rei om=
nis exceptio dicit annexa actioni /
ex quo illā perimit.p hoc dicebā
pridie de facto / agebat qs interdi
cto vti possidetis.reus se defende
bat negādo ius agēdi competere
et nō pponebat exceptiōes specifi
cas negans possessionem: ex dedu
ctis in actis apparebat tāto tēpo
re agentē altero naturalē occupā
te q erat idacta obliuio: ꝛ sic erat
perdita possessio. dicebā q hec ex
ceptio nō erat opposita nec q pre
sumitur allegata per.l. si adulte=
riū cū incestu.§.vni pollioni.ff.de
adulte.ꝛ qd ibi no. facit qd no.ff.
si cer.pe.l.cū quid.ff.de vsuris cū
de i rē ꝟso. dixi q ex equo ex actis
constabat notorie absq3 deductio
ne iudex supplere debebat per pre
dicta ꝛ sufficiebat hoc tm̄ i allega
tionib9 detegi: ad hoc qd no.Inn.
de excep.c.pastoralis.et Bar.in.l.
eum qui ita.§.i.ff.de ver.obli.ꝛ qd
scribit.ff.si cer.pe.l.lecta.ꝛ.l.si vn9
§.pactus.ff.de pactis.ad hoc qd
no.de ɔces.pre.ex parte.de elec.cū
cām.de re iudi. cū Bertoldus.iij.
q.vij.iudicet.cū hac moderatione
debet intelligi dictū Bar.ff.de ex=
cep.l.i.qui dicit notorietatem non
excusare a ppositione exceptiōis
alleg.l.ciues.C.de appel. quaz vi
de. ¶ Scdm est principium iudi=
cij citatio: an in notorijs excludat
hic ordo: ꝛ an notorietas operet:
dic q operatur aliquando inficiā
do citationē: vt quādo notoria est
causa iniusta citatiōis: vt q2 citat

ad locū nō tutū.no.glo.de accu veniens.Inno.de dila. preterea tex.cū glo.de re iudi.in cle. pastoralis.z si dicatur notorietas non excusat a ꝓpositione vt pꝫ in cle meā ina appellātiz qđ ibi no.glo. de appel.in clemētinis.z no.doc. q̄cq̄d ibi sentia gl.vt lite nō cōtesta.accedēs.qꝛ nō excusat qb expressiōe vbi formalis exigit expssio.ſꝫ bene a formalitate ꝓponendi vel petēdi:nisi quo quo modo annectit ad petitū:vt dixi in pcedentibus/z tūc citatio inficit ex defectu cause z forme citatiōis notorie iniuste.Ꝺꝫ loc⁹ eēt ꝓpositioni exceptiōis de loco nō tuto.

¶ Nunqd aūt notorietas excuset a citatiōe/glo.de rescrip.c.ab excommunicato dicit citationē nō necessariā sed solā sententiā: vide Cy.C.de iudi.in.l.sancim⁹ in hac questiōe.vbi dicit q in cōdemnatione expensaꝝ qꝛ de eis ꝯstat presumptiue ex actis in iudicio non exigit citatio.Inno.idē de appella.ex insinuatiōe.in gl.fi.vbi dicit q in notorijs ꝓcedi possit ꝯtra absente z nō citata.pro hoc videt casus de elec.bone memorie.Inno. de trāsla.prela.ꝗto.in ver.precipuus.in ꝯtrariū tꝫ gl.i.de iureran.ad nr̄am.gl.de of.delega.c.i. lib.vi.z ibi idē Inno.in.v.ꝯseruatores.ver.illud.no.q dicit ꝯseruatores.glo.vacillat de appel.cū sit romana.in glo.fi.glo.tenet monitionem necessariā.ij.q.i.§.quādo autē.in fi.magne gl.alleg.i.q.vlt. c.vlti.xij.q.ij.indigne.idē gl.xxiij. q.iij.de illicita.Archid.xij.q.ij.indigne.xxiij.q.v.excōmunicatorū. Jo.z Host.de appel.cū sit romana.sub dubio forte loquitur gl.ij. q.i.que lothari⁹.Jo.an.hic multipliciter varia.quādoqꝫ dicit vnū quādoqꝫ aliud.Innoc.etiā multipliciter vacillat.i.c.tua.J.eo.Primo dicit q in notorio gesto in cōspectu iudicis vel ꝯtinuo citationem nō reqri:secus in alio notorio.Postea dicit citationē reqri. postea dicit citationem non reqri sed hoc non placet.Tertio dicit citationē necessariam/z dicit q requiritur monitio vt veniat ad satisfaciendū:alias non sufficit nec habetur pro citatione si habet iustam excusationem:qꝛ illi parere nō tenet.de ꝑsump.c.vndū.xxiiij. q.i.q̄sq̄s.Nec ob.de rescrip.si qn vbi dicit q debet se excusare p litteras.qꝛ illud ꝓcedit de honestate.hoc veꝝ nisi habeat ꝯminationē:si senserit se gratū compareat allegatur⁹ zc. Postea distinguit an absens sit ꝯtumax z ad snīam nō est vocād⁹.si est absens nō ꝯtumaciter ad sententiā est vocand⁹ Ultimo residet indistincte citationem necessariā.Host.de appella. cū sit romana.tenet idē:tū qꝛ multotiēs aliqd dr notorium/qđ non est de appel.cōsuluit.tum qꝛ multe fieri possunt excusatōes z defēsiōes ꝯtra notoriū.de trāsla ꝑla. ꝗto.tū qꝛ tales snīe nimiū festinate z accelerate sunt odiose.l.finita .§.si forte.ff.de dā.infec.de re iud. cū Bertold⁹.Cal.sic residet in delegato super notorio ꝓcedēte necessariā citationē p tex.de of.delega.c.i.li.vi.al's nō bn̄ possꝫ apperere de ꝑpetuatiōe iurisditiōis. In ordinario dicit q si sibi nō erat vt iudici notum notoriū artatur ad citandū:al's in eius ꝑtāte esset defensiōes subtrahere.qđ nō est discendū:de excep.cū inter.de re iudi.c.pastoralis.in cl.vbi autē est

informat⁹ de notorio: ita q̄ super eo nō habet ꝓbatiōes recipe dicit citationē nō necessariā/adeo q̄ ꝓcessus est null⁹ si nō citauerit. ꝛ sic intelligit decreta.qñ.ß.allegata. Tutius tamē dicit oī casu citationem fieri vel saltē monitionē. Recitat Cal.alioꝫ dicēres q̄ aut citatio aut monitio semꝑ est necessaria: ꝛ monitio succedi loco citationis.xij.q.ij.indigne.xxiiij.q.iij. de illicita.de sen.excō.sacro. Archid. de offi.dele.c.i lib.vi.dicit citationē nō necessariā quando in cōspectu iudicis delictū est cōmissuꝫ vt quia cōseruator occurrit depredatoribus loci ad defendendū illum cui⁹ erat ꝯseruator: ꝛ in presentia eius ipsi derobauerūt. allegat de re iudi.cum olim.i n fi.ff.de rei vē. l.qui restituere.ne vis fiat ei.l.q̄ iussus.ff.si quis ius di.nō ob.l.i. ff.de ap.l.creditor.§.iussus.et recitat q̄ fuit dictū Hostien.alꝫ exigit̄.citatio si i ei⁹ ꝯspectu delictū cōmissuꝫ nō est.hoc potuit ibi i⁊. alia. Alij dicūt si ꝓcedit̄ ꝯ certaꝫ ꝑsonā exigit̄ citatio. si ꝯ cōitatem vel ciuitatē quia imminet magnū periculū dicūt citationem omitti posse: ꝛ sic sepe seruat romana curia. Alij vt Inno.de elec.bone.dicunt q̄ si scandalū vel periculum est in mora nō est necessaria citatio.alˀs sic. Hec sunt q̄ reꝑio scꝑta a doctorib⁹. Credo q̄ si notoriuꝫ est iuris dispositiōis fictiōis vl' ꝓsumptiōis facto in iudicio ꝓbato vel ꝯfessato semꝑ necessaria est citatio.alˀs cassa essent oīa iura q̄ exigūt citationē cū semꝑ illa ꝓbatio p̄cedat vel ꝯfessio: ꝛ sic aliqua spēs notorij iuris aliter ad sniam non pōt veniri: vt pꝫ.ij.q.i.ꝑ totū Idē ꝛ fortius in manifesto.necia

hoc facto dñiam inter ordinarius ꝛ delegatū. In notorio autē facti dicūt q̄ si agit̄ de ꝓcessu super informatiōe notorij in tali iudex hꝫ ꝓcedere de plano ꝛ se informare: vt bon⁹ vir: in isto nō exigitur citatio. ꝛ sic vno modo intelligit̄.c.bone.de elec.vbi casus. ꝛ ibi Innoc. in ver.notorijs. ꝛ in ver.testes. Et hoc verū q̄cq̄d senserit Io.de mōte merlo.vt recitat Io.an.de foro cōpe.cū.c.layc⁹. Si q̄ritur an ad cognitionē suꝑ notorio vl' ad sniā tiam citatio exigat̄: tunc si multi sunt citādi/ꝛ si citatio est scandalosa: ꝛ agit̄ de ꝑuatiōe viri generosi/adhuc nō est necessaria citatio sic intelligit Inno.de elec.bone. ꝛ ibi no. ꝛ eitā hic Io.an. ꝛ ipse Inno.in.c.tua.j.e. Idem puto si certa ꝑsona ꝛ ageret̄ de viro generoso vt sentit ibi.nō puto tñ q̄ sufficiat multitudinē eē in cā: nisi sub sit scādalū in citādo.cū possit citari per edictū: saluo nisi ꝑiculuꝫ esset in mora.q: adhuc processus nō viciaretur omissa citatiōe. Si citationō est scādalosa nec periculū est in mora ꝛ agitur de viro nō generoso. ꝛ tūc si q̄ritur an exigatur vbi testes ad cautelā recipiuntur ad ꝓbandū id qḋ est notoriū dic q̄ nō.q: talis ꝓbatio recipit̄ suꝑvacuo.sic pōt itelligi.c.bone de elec. Sꝫ an exigat̄ in snia tūc si iudex ꝑ te pñte se informauit suꝑ notorio ꝛ plene: nō exigo aliā citationē q: iā cessant deffensiōes ei⁹ ita vt iā iudici appareat q̄ est notoriū: vnde citatio non exigitur. ꝛ ex quo abest a iudicio iā ꝯtumax est: ꝛ latitare videt̄ ꝑ no.vt lit.nō ꝯtest.c.qm̄.§.finaūt.de eo q̄ mit. in po.c.fi.qui ma accu.po.c.i. Si tēpore informatiōis suꝑ notorio

fuit absens:τ tunc adhuc dico eũ citandũ.posset eñi habere,pbatio nes et defensiones ɔtra notorium quas non produxit:qꝛ absens.hec vera nisi snia eẽt declaratoria me re sentẽtie a iure late.qꝛ tũc in illa nõ exigit citatio.de appel.repre hen sibilis in princi.hec oia sunt vera qñ notoriũ dirigit in finẽ alicuius certe persone ɔdẽnande vel absol uende.vbi aũt dirigit tantũ in fi nem certi actus iniusti declarandi nõ exigit citacio:vt si statutũ no toriũ est in ciuitate ɔtra libertatẽ eccłie vel contra ius diuinũ:pote rit illud iudex ecclasticus decla rare nullũ/nullo citato.ar.de con suetudine.c.cũ inter.et.c.cũ vene rabilis.de re iud.cũ olim in fi.ad hoc ꝺ ɔsue.et ꝑte.τ.ff.de ser.fug. diuus.et de offi.procu.cesa.l.i.Ar chi.ij.q.i.ꝗ lotharius. Itẽ hoc ve rũ nisi delictũ sit cõmissum in con spectu iudicis τ incontinenti eum iudicet:qꝛ sola monitio est ꝓ cita tione.sic intelligo Archi.sal' exi go citationẽ.Nunꝗd autẽ omissa citatione ꝓcessus sit nullus.Cal. hic tꝫ ꝙ omi casu quo de notorio est informat' vt iudex snia tenebit dato ꝙ nõ precesserit citatio.In no de offi.deleg.c.i.li.vi.dicit ꝙ si snia est alia a snia censure: senten tia erit nulla.in sententijs aũt cen sure dicit secus/qꝛ talis solẽnitas nõ vitiat snias cẽsure.de sen.excõ. sacro.et no.de sen.excõ.c.i.li.vi.et plene dixi de rescriptis ab excõica to.et hoc plus placet in casibus i quib' dixi citationẽ exigi omni tñ casu puto sufficere citationẽ sim plicẽ nec exigo solẽnitatẽ pempto riã:nec trinam citationẽ:qꝛ nec in summarijs talia exigunt. vt i cle. sepe.de ver.sig.ad hoc qꝺ de snia no.Io.an.de ver.sig.ex ꝑte.et di cã.j.hec oia puto nõ adhibita dif ferẽtia an sit ordiari' vel delegat' qꝛ nõ video rõnem differẽtie quic quid senserit Cal.et cũ hac distin ctiõe intelligi dꝫ tex.ij.q.i.de ma nifesta.de appel.romana . in fi.de elec.bone.de cleri.excõ.illud. qui textus oẽs velle videntur necessa riã non esse citationem.et.j.c.tua. ¶ Tertiũ est pricipium iudicij.s. libelli oblatio:an i notorijs exiga tur:et aduertendũ ꝙ in talibus li bellis aliquando notoriũ operat inficiando.vñ si contra libellũ est notoria iniusticie nõ ꝓcedit libel lus.dicit Inno.de iudi.examina ta in addi.pua.de offi. vicarij.c.i. An aũt excuset a libelli oblatione Io.de mõte murlo.i.d.c.cũ.c.lay cus.de foro ɔpe.dicit ꝙ in tangen tibus publicã vtilitatẽ τ in quib' officio iudicis procedi põt excuset notoriũ a libelli oblatiõe. In his autẽ in quibus intẽditur priuata nõ excusat vt in cõtractibus:quia hoc nõ apparet cautũ nisi in deli ctis.immo dicit ꝙ etiã in delictis nõ excusa t vbi agitur accusatiõis via.sic põt intelligi vna differẽtia quã facit Inno.inter dilecta . i gl. magna.j.c.tua.ver.i alijs aũt pte ter.et in gl.ij. magna in fi . in qua dicit ꝙ in ɔtractibus et possessio nibus nõ ꝓceditur ꝑm formã no torij sicut raro in ipsis ꝓcedit ꝑm formã inqsitionis. Dico ꝙ libell' solẽnis nõ exigitur in notorijs qꝛ nec in summarijs:vt in cle.si.de v. sig.in cle.τ no.de libelli obla.ca.i. Qualisqualis tamẽ petitio an exi gatur in his in ꝗbus ꝓcedit ex of ficio et ꝓcedere põt vt in delictis et tangẽtibus publicã vtilitatẽ et vbi agitur materia peccati cũ nõ

exigitur libell⁹ nec petitio. debent tñ exponi capitula ꝛ factum ei cõtra quã agitur ſm formã de accu. qualiť et qñ.§.debet. et hoc tenet hic Inno. in.c. tua. in glo. magna ꝗ. in verſi. itẽ dicimus. vbi dicit ꝙ neceſſe eſt ei exponi factum pro ꝗ citat⁹ eſt: et ꝙ audiať defenſio ei⁹ et ſi hoc nõ faciat ſatis poterit dici ꝙ nõ valet ſñia: qꝛ ſicut in alijs que reqrunt ordinẽ iudiciariũ nõ valet ſentẽtia ſine ſuo ordine: ita et in iſtis. ꝛ forte ꝙ ſufficeret quedã verbalis ad rõnem petitio niſi alia ſcriptura petať. de accu. ſi cõſtiterit. in his autem que ad ptis vtilitatem pertinẽt. ſi ṗncipaliter petantur exigitur qualiſqꝫ petitio: et ſufficit verbo exprimere ꝗ apud acta ſcribuntur per notarium. Nec obſtat ꝙ iura loquãtur communiter in criminalib⁹ et ſic regula remaneat in ciuilib⁹: qꝛ eadẽ eſt rõ in ciuilibus cũ id qđ eſt notoriũ: non egeat iudiciali diſcuſſione: niſi ob quã inuẽta eſt diſcuſſio et hic ordo. ij. q. i. p totum. Itẽ eſt hoc expreſſum in notorio iudici vt iudici. de reſcr. ab excõicato. ad hoc qꝛ alij effectus notorij hñt locũ in ciuilibus. de diuor. porro. et ptꝫ eo. titu. ſignificaſti. de reſti. ſpo. ad decimas. li. vi. et eſt expreſſum de filijs pbrõꝝ. qm̃. ſi inſidẽter veniũt vt dixi ſcꝫ propter notorietatẽ iudicẽ poſſe ſupplere non eſt neceſſaria aliqua petitio. cautũ tamẽ eſſet allegãdo verbo hoc iudici detegi per notata in.c. paſtoralis. de excep. per Inn. ꝛ Bar. de verbo. obli. l. eũ qui ita. §. i. ff. ſi cer. pe. l. lecta. C. de tranſac. l. vbi pactũ Si ẽ notoriũ iuriſ diſpoſitionis fictionis aut preſumptionis ſurgẽs ex facto notorio: idem per ola ſi notoriũ eſt iuris aut approbatiõis vt pbatio tũc in prima inſtãtia exigiť libellus abſqꝫ dubio. Si in alia inſtãtia petereť ſententiari ex eiſdẽ actis: nõ ẽ neceſſari⁹ libellus ſed ſufficit primus. de proba. c. fi. de teſti. cãm. ſed inchoata noua inſtãtia ſatis puto neceſſariã iteratione libelli per regulam generalẽ Si notoriũ eſt cõfeſſiõis vel ſentẽtie an in eadẽ inſtantia in cõfeſſione exigať libellus. vide de elec. dudum. ij. et in. l. pinde. ff. ad l. aquil. per doc. ff. de cõfeſ. l. fi. In alia inſtãtia in ɔfeſſione et ſententia ſi agitur iudicis officio ad executionẽ eius nõ exigitur libellus. Si agitur actiõe in factũ/libellus exigitur. Idẽ dico in ſentẽtia. l. i. ff. de edẽdo. et. c. i. de li. obla. Sec⁹ ſi iudicis officio vt dixi quia ſummarie expeditur executio. ff. de re. iudi. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus ff. de peti. heredi. l. itẽ veniunt. §. idẽ recte. ad hoc qđ notat Specu. in ti. de executiõe ſen. §. qualiť. in prin. et Bart. in. l. intra dies. ff. de re iudi. ad hoc quod no. in. l. ꝗ de in officioſo. ff. de in offi teſta. ff. de mino. l. minor. xxv. ãnis cui fideicõ. B propoſitiõe autẽ cauſe agẽdi veler qua ɔcludať cã agẽdi nõ excuſať. vt no. glo. in cle. appellãti de appel. et doc. vt lit. nõ cõteſt. accedens. el primo. quicqd ibi ſentit glo. quod tñ itelligo vt dixi. S.

¶ Viſo de principijs videamus de medijs. Et medioꝝ quedam ſunt ordinatoria vel litis cõteſtatio/iuramẽtũ de calũnia. quedam deciſoria vt probatiões. an in talibus exigãtur ordinatoria aliorũ iudiciorũ. tex. ſimpliciter dicunt in notorijs non eſſe neceſſariũ ordinem iuris de iureiu. ad noſtram. ij. q. i.

de manifesta.z.§.in manifestis.de testi.cogen.super eo.de trāsla.pre la.quanto.de elec.bone.el primo. et.c.de manifesta.et.c.scelus.C.de accu.l.ea quidē.ff.qui satis.cogū. l.si vero pro condemnato.§.i.&.de elec.bone.de fil.presby.quoniam de testi.cog.sup eo.de diuor.porro.de accusa.euidentia cum si.de appell.consuluit.de accusa.quali ter.versi.ad corrigēdos.de simo. licet hely.post principium glo.ij. q.i.de manifesta.dicit q in notorio facti continui non exigitur ordo iuris.Secus in notorio facti interpollati vel momētanei.Barto. qui tenuit factum momētaneum aut interpollatum non esse notorium exigit ordinē iudiciarium.in auē.qui semel.C.quomodo z quā do iu.C.de appel.l.ciues.l.illicitas.§.veritas.de offi.presi.ff.qui satisda.cog.l.si vero.§.qui pro rei qualitate.Jo.cal.recitat glo.Inno.in.c.tua.j.eo.qui valde confuse loquitur.Ne tamē dicta sua de sint/et aliqualis ordo dictis suis detur:dicit Inno.q fm leges raro talis processus super notorio: omissis substātialibus locum habet.et hoc dicit in glo.ij.in ver.processus autē iste.De iure autem canonico variat:primo distinguit in glo.ij.ver.item dicimus q si accusatus:q si proceditur i absentem cōtumacem valet processus absq ordine.Si proceditur in presentē exigitur aliquis ordo:sed non omnis:vt pz de iureiur.ad nostram ad hoc facit qd dicebamus de iure antiquo in matrimoniali litis cōtestationē nō exigi:nec in bñficiali quādo procedebatur in absētē:secus si in presentem.vt li.non cōtest.quoniā.§.si autē.z.§.porro.Secundam opi.recitat in psl. glo.magne.in ver.notorium et facti.et in hoc distinguit inter notorium facti momentanei.et in hoc distiguit an procedatur in absentem et non exigitur ordo:nec litis contestatio.an in presentem et exigitur iuris contestatio In notorio aūt infpollato dicit aliquē ordinē necessarium.non declarat nisi de probationibus:vt dicam.j.In notorio autē continui facti vel notorio presumptiōis dicit q non exigitur aliquis ordo.Recitat tertiā opi.in prima glo.versi.alij dicunt q distinguatur inter notorium iuris et facti continui ex vna parte: et notorium facti transeuntis et interpollati ex alia.vt in primis nullus exigatur ordo:in alijs exigatur in notorijs presumptionis exigitur ordo iuris.in alia parte distinguit in eadem glo.in versi. sed cōtra videtur.an notorium sit quia factū in conspectu iudicis et non exigitur ordo iuris:an notorium quia factum alibi z exigitur ordo.Quartam ponit opi.in eadem glo.ver.sed quid dices.aut presens citat⁹ negat notorium vel aliquam circunstantiam allegat vel excusationē:et proceditur cū ordine iuris quia negatiōe res fit dubia.quod dicit maxime verum in notorio facti interpollati:quia satis probabiliter negatur a psente.de sorti.ex tuarum.all.ad primum.ij.q.viij.c.i.z.ij.In alia parte in versi.in alijs:ponit quintam opi.vt distinguatur inter maleficia et contractus et possessiones. in maleficijs in notorio proceditur absq ordine iuris.in cōtractibus z possessionib⁹ pcedit ordine iuri.q: mafia illa notorij i tctib⁹

nō reperitur q alteret modū pro= cedēdi. assignat cām: qz in contra= ctib9 multe pñt occurrere defēsio nes: et qz in ↄtractibus subuentū est de alio remedio in absentem: scʒ missiōis in possessionē. vt li. nō cōte. c. tue. et. c. qm̄. iō non ꝓcedit in absentē absq ordine iudiciario Nec ob. si dicat q idē est i delict; qz multe pñt excusatiōes et defen siones ꝓponi: vt pʒ de accu. cum dilecti. nā si transiuerit ad alteri9 episcopatū poterit allegare q cū licētia pape. de trāsla. pla. c. i. Itē ita est ꝓuisum de remedio missio= nis in delictis p tit. ff. de requi. re= is. Uñ alia rō non pōt assignari q̄ re tales ꝓcessus habeāt locū in de lictis et nō in ↄtractibus: nisi spe= ciale in delictis ne delicta remane ant īpunita: et tñ remanet in ↄclu sione postea in vlti. glo. in fi. q qñ possessiōes et contractus possunt esse notorij q in ꝓcessibus talium raro ꝓceditur fm formā notorij si cut etiā in eis raro proceditur fm formā inqsitionis. ⁊ dicit hoc sibi pl9 placere. Sextā ponit opi. Jo. de mōte murlo vt recitat Joh. an. de foro cōpe. cū. c. laycus. li. vi. an agat ad finē pene i delictis: an ad ꝑuatā vtilitatē p viā accusatiōis. Pmo casu nō exigit ordo iuris nec litis cōtestatio. Scdo autem sic: ⁊ idē si oīno ciuiliter agit dicit suffi cere qz hoc nō reperitur iure cau= tū in ciuilib9. de tēpo. ordi. c. fi. de transl. prela. c. ij. Spe. in ti. de no= to. distiguit an agat ad instātiam partis ⁊ exigit litis contestatio / ⁊ alius ordo. ⁊ an agat officio iudi= cis et nō exigitur litis contestatio vel alius ordo. Cal. dicit q non vi det sibi distinguendū inter noto= riū facti vel iuris vel an sit facti in terpollati vel continui nec an i cō spectu iudicis sit delictū cōmissuʒ an nō. Itē nō facit dr̄iam an ciui liter agatur vel crimīaliter: dūmo do ciuiliter ꝓpositū possit esse no toriū: et hoc qz vtriusq eadem est ratio fm eum: de trāsla. prela. li. er corporalia. Ego dico q in notoꝛ= rijs facti in casibus i qbus iudex pōt procedere ex officio suo si eli= gat ꝓcedere: nō est necessaria litis contestatio / nec calūnie iuramen= tū vt substātiale: ꝙꝗ si videat iu dici possit id exigere: vt de verita= te dicēda. de iura. calū. c. i. li. vi. qz si vbi fama precedēte nō exigitur litis cōtestatio et alia: vt li. non cō te. c. qm̄. §. sunt et alij: fortius hic. Ubi aūt nō pōt ꝓcedere ex officio qz agitur ad cōmodū priuatū nec attingūt materiā peccati. dico idē siue ꝓcedat in absentē siue in pre sēte quecūq sit spēs notorij fcri si ue interpollati / siue momentanei siue cōtinui: qz iura simpliciter lo quūtur. ꝙꝗ vt plurimū loquant in delictis: vt pʒ de iureiu. ad no= strā. de testi. cog. sup eo. ij. q. i. de manifesta. in pri. ⁊ hoc qz tales or= dines iudiciarij sunt inuēti ꝑpter finē indagādē veritatis. veritate aūt notoria existēte ad q̄d adhibe tur talis ordo. et est hoc expressuʒ de filijs presby. qm̄. Itē qz in sum marijs talia nō seruātur: vt in cle. fi. de ver. sig. forti9 in notorijs. In notorio iuris aut ꝓsumptiōis aut fictiōis si surgit a notorio facti: di co idem. ⁊ hoc tenet Cal. In noto rio aūt iuris probatiōis vel cōfes sionis quis ordo exigat in eadem instantia est planū. Inquantū au tē ꝓbationes facte inducantur in alia instātia vel ↄfessio: planū est q in illa exigitur / nisi cōfessionis

petatur executio: quo casu summarius ordo exigitur si agit officio iudicis. Si agit actōe in factū exigitur ordo iuris sm naturam cause: vt si cā est de sūmarijs exigitur sūmari⁹. Si cā est plenaria: plenari⁹. ad hoc vt lit. nō cōte. qm §. l. et quod ibi no. vbi dr ꝙ attestatiōes recepte fm formam illius §. in alio iudicio vel instātia vt ꝑ sint non possunt produci lite non contestata. ad hoc de ꝓba. c. fi. In manifestis aūt planū est ordinem iuris seruandū: nisi vbi causa agi pōt iudicis officio. et hoc tenet gl. ij. q. i. l summa. ad hoc. ij. q. i §. qm aūt. Nunqd aūt vbi dixi in notorijs iudicē nō teneri ad obseruantiā iuris si iudex obseruaret nō vitiaret processus vt in cle. fi. in fine de v. sig. de elec. bone. xxiij. q. i. loquitur. Sed si pars ꝯdiceret ne id fieret peccaret iudex puta si artaret ad ordinē. nec putat Cal. absonam dicere ꝙ si partes non ꝯdicerēt et iudex hoc facere vellet ꝙ appellari nō posset. ex q̄ fit sine ptis discrimine. et sic itelligit not. de iureiur. ad nr̄am. et hec sufficiāt quo ad ordinatoria. ¶ In decisorijs autē hic est aduertendū ꝙ circa decisoria occurrit cause cognitio: occurrit et etiā probatio. S; q̄rit an exigatur cognitio cause et allegationum quas ꝓponūt illi ꝯtra quos est notoriū. dicit Inno. in. c. tua nos. in glo. ij. magna v. item post citationē: ꝙ notoriū nō excludit quin audiatur defensio ei⁹ cōtra quē inq̄rit. et dicit sibi videri ꝙ nō tenet sententia lata super notorio non auditis defensionibus illius cōtra quem allegatur. q: lata est sine cause cognitione. C. de sen. et interlo. om. iudi. l. prolatam quia sicut illud in plenarijs caus⁹ fiet: ita et in causis notorijs in quibus aliqualis ordo seruādus est et sic cognitio cause respectu allegationū et defensionū cōtra notoriū. sed si audiantur eius allegationes licet non admittat probatio: nichilominus tamē si est notoriū tenet sententia. et sic hoc probabitur coram illo coram quo petitur sententia principalis pronunciari nulla iudicabitur sententia; debere manere ratam. Secus autem dicit in iudicijs in q̄bus plenarie ꝓceditur q: tunc non valeret sentētia si sup defēsiōib⁹ non admitterētur ꝓbatiōes. licet quidam aliter dicant. ¶ Nota dictū notabile ꝙ in summarijs et notorijs si iudex procedit non auditis defensionib⁹ non valet sententia si auditis defensionib⁹ sed non admissis ꝓbationib⁹: processus valet in summarijs et notorijs s; non in plenarijs. Idē ipse not. quo ad hunc articulū de cōcess. ꝑbēd post electionē. de quo dixi de consti. ecclesia sancte marie. Cōtrariū sentit Cal. §. in membro an inducat ex sententia notoriū. vbi dicit ꝙ si sententia lata sine ꝓbationib⁹ t; recitat alios dicere ꝙ melius facit is qui opponit defensionē contra notoriū si appellet: q: tunc si appellat postea snīa reddet nulla. et dicit host. hoc necessariū. Io. an. recitat Inno. qñq; dixisse appellatiōnē exigi. et sic recitat dictū suū qñ appellat. postea l alia pte recitat dictū ei⁹ et qñ nō appellat q: tunc postea lata snīa reddetur nulla et ita vacillat. Et fm alios dato ꝙ nō appellet iudex aditus sup nullitate admittet ꝓbationes super defensionib⁹ suis et excusa-

ee. iij.

tionibus. Breuiter puto q quādo agit super nullitate: sola omissio admissiōis defensionum non facit snīam nullā sed iniustā vt dixit in dicto.c.eccl'ia sancte marie.saluo. nisi aliter euidenter pateret cause cognitionē exclusam.z hoc qz mul ta possunt iudicē mouere que non patent.vt de proba.in pñtia.de re iudi.sicut.secus si ex tēporis bre uitate patēt vt no.Bar.in.l.prola tam.C.de sen.z ad hoc textus de resti.in integ.cum ex lrīs Nunqd sūt i notorijs reqrat pbatio Jo. ij.q.i.de manifesta. dicit q in no torio facti interpolleti exigitur se mipiena pbatio.de vsuris cum in dioecesi.qz tale notoriū pōt pbabi liter negari.alle. de sortilegijs ex tuarū:in parte decisa.Jn notorio facti continui nulla exigitur pba tio.in notorio iurjs vt per snīam si illud negatur requirit pbatio.de re iudi.sicut.Jn notorio presum ptionis etiā exigitur pbatio.s.q cōiter pro filio habetur.Jnno.tā git istam opi.in glo.magna v.no torium facti.z idem concludit sal uo q addit de notorio facti mo mētanei.z dicit in illo pbationem exigi.z dicit q opz duo pbari.s.q factū z q publice factum.z vnū nō sufficit sine reliquo.z addit in no torio psumptionis q sufficit pro bare circūstantiam facti ex quo p sumitur.lz non pbetur factū.alle. de psūptionib9 tertio .xxij.q.i.c. i.Recitat scdm opi.in glo. prima ver.vel dicas generaliter q i quo libet notorio valet pcessus absqz aliqua pbatiōe.Tutius est tamē q probationes recipiat nisi sit pi culū in mora alle.de elec. bone.et c.venerabilem.z concludit in hoc non eē dr̄iam an sit notoriū facti cōtinui.an momentanei. an inter pollati.dicit tamen q in vsurario manifesto qdam conspiciunt spe cialia.alle.de vsur.cū in dioecesi.z c.qz in oibus.Recitat tertiaz opi. in glo.in ver.sed qd dices.q quan do negat notoriū a pñte:z exigun tur pbationes z alius ordo .ij.q. viij.c.i.z.ij.an vo negetur notoriū q: procedit in absentez z tunc non exigitur alia probatio.vnde pclu dit q si negatur notoriū illud ne gatum habebit naturā mixtaz in qtum negat z certe dubiuz.z ideo quo ad hoc exigetur pbatio.qtū ad ordinē iuris erit notoriū z non exigetur ordo iuris z sic hēbit na turā mixtā.vñ dicit q eo negante necessariū est q probet nō solū fa ctū sed etiā alie circūstantie. de re sti.spo.olim.z.c. cum ad sedē.ij.q. i.que lothari9. Recitat quartam opi.in ver.quidā dicūt.q negato notorio oz q duo pbent illud no toriū eē.Et dicit q hoc pbabitur absente parte.de appe.interposi ta.z probato q hoc sit notoriū re cipient probatiōes sup pricipali. sed hoc sibi nō placet: qz hoc esset prologare lites.¶ Recitat quintā opi.glo.ij.magne.v. quidā dicūt q in pñtem necessaria ē probatio notorij.qd intelligo si neget.i ab sentem aūt cōtumaciter:nulla pro batione in causa habita añ snīam sup notorio valebit snīa:dūmodo corā illo corā quo petitur snīa pro nunciari nulla propter defectum ordinis prebet notoriū : nec ex ad uerso corā illo iudice admittetur probatio excusatōis ad reddēduz nullū processum.nā imputet sibi si presens n proposuit. Spe.in ti. de notorio ad finē dicit q si iudex ad instantiā alicui9 procedat:opz

ꝙ notoriū probeṯ.ſi ꝓcedit ex offi cio:nō eſt neceſſe ꝙ probeṯ notori um ſcḋm eum. ꝛ idem in vna parte ſentit.hic Cald.Jo.cal.hic eligere videṯ neceſſarium eſſe ꝙ probetur notoriū.ꝛ dicit ꝙ ſufficit teſtes de ponere vt.j.dicā circa articulum quomodo ꝓbeṯ nec eſt neceſſe vt ſentit Inno. ꝙ teſtes deponantꝙ fuerint pñtes actui notorio: qꝛ ſic iam ſupflue probareṯ notoriū quo ad ꝯdēnationē faciendā vt eſt no= toriū .ꝛqꝛ ꝓbato delicto notorio ſatis ꝯſequenter probaṯ delictum ꝯmiſſum eē:qꝛ notorium non pōt eſſe niſi ſit cōmiſſum.de elec.bone de proba.qm̄.de conſtitu.cū acceſ ſiſſet de deſpō.impub.ad diſſoluē dū.de purga.ca. cum dilectus ꝛ ē de mēte glo.de iureiur. ad nṯam. Omni tñ caſu concludit Inno. cū glo.hic magna iuxta fi.ꝛ Joh̄.an. hic etiā ponit Inno.in ve r.itē di= cimus ꝙ etiā ſi iudici nō ſit factū notoriū dūmō vere ſit notoriū:lꝫ iudex peccet ſi fert ſnīam anteꝙ̄ ꝓ beṯ factū notoriū:tñ eius ſnīa irre vocabiliṯ tꝫ in alia pte limitat hoc verum qn̄ ꝓcediṯ pte abſente vel ex officio.pte aūt iſtāte dicit ꝙ oꝫ ꝙ ꝓbeṯ notoriū.hec ſunt q̄ ſcripta reperio cū magno labore ad ordi= nē reducta Tñ vt recitat ſpe.in ti. de notorio q̄ tꝫ i notorijs ꝓbationē nō neceſſariā qꝛ probatio in fineꝫ fidei faciende ꝛ iudicis certifican= di dirigiṯ.nulla autem maior pro= batio eſt ꝙ̄ notoriū.igiṯ nulla exi giṯ.Jo.an.in addi.ſpe.in ti.de no= torio concordat opo.dicens ꝙ i fa cto recenti oꝫ ꝙ ꝓbetur factū per duos teſtes qui dicāt ſe preſentes fuiſſe ꝛ conſtet notorium.nec ſuffi cit alterum ꝛ ſic ſaluat opi.Inno. In facto autem antiquo quod re tinetur hoim memoria exigi pro bationem notorij dato ꝙ non pro betur factum per teſtes preſentes ꝛ dicit hoc fuiſſe dictū Nicolai de matarellis. C ſi dicas ad quid pro deſt probare notorium ſi adſunt duo teſtes probantes directe:dič ꝙ ad aggrauandum volentem ꝓ= bare ꝯtrarium.ꝛ ad conſeruandū va= liditatem proceſſus vt ſuper noto rio abſqꝫ ordine in quo validando non ſufficit probationem ſuperue nire in notoriū iuris pendente iu= dicio:licet ſecus ſit in confeſſione per ea q̄ no.Inno.ꝛ glo.de offi.de le.c.i.li.vi.ꝛ tetigi.§.quicquid.hic ſenſerit Cal. Iſta materia eſt peri culoſa ꝛ male declarata ꝛ ne proce dam in equiuoco poteſt dubitari de duobus. Primo an debeat pro bari notorium iudici quo ad hanc qualitatē ꝙ ſit notorium. Secun do an ſit neceſſe ꝙ probeṯ factum ipſum de primo dico ꝙ ſi factum ē geſtū in conſpectu iudicis ad hoc ſedentis non exigitur alia proba= tio quia de eo ſibi cōſtat vt iudici ſic intelligo Joh̄.ij.q.i.§.quando autem.ꝛ quod no.de ap.ꝯſuluit ꝛ dictum pe.de ſan.qḋ recitat ſpe. i ti de notorio.ꝛ dicā infra circa mo dum probandi. Si factum non eſt geſtum in conſpectu iudicis ſeden tis ad hoc vt iudicet:tunc ſi quali tas notorij exigiṯ ad fundamentū poteſtatis/vt in ꝯſeruatore:ſatis credo ſibi oportere ꝓus ꝯſtare de= qualitate notorij. ꝛ ꝙ ſup ea ſe in formet.qꝛ non ſufficit iudicē hr̄e iu riſditionē niſi ſciat ſe hr̄e.ff.de cō di.ꝛ demon.l.multum. ꝛ quod ibi ibi no.ꝛ qḋ ſcripſi plene q̄cq̄d ſen ſerit Joh̄.an.de offi dele.prudent= tiam in ꝓn.ꝛ hic:etiam ſi nō nege= tur:ſed ſi negetur recurrendū eſt

ad.glo.l.d.c.i.de elec. li.vi.q2 si ne getur notoriū: h3 se informare sup per hoc sūmarie: vt videat an sit iu dex z fm q inuenit procedere.ff.d iudi.l.si qs ex aliena.de rescrip.c. super litteris. Si alleget aliqua d fensio vel excusatio: adhuc sufficit iudici factum principale fore noto rium non attenta obumbratione accidentaliū circunstantiarum vt ipse possit sup notorio pcedere.et hoc casu satis puto q si pcederet nō valeret pcessus nō habita ifor matione sup notorio: sic tēpero di cta doctorz hic. Quādoq notoriū qualitas exigit solū rōne pcessus z non ad fundādā iudicis potesta tē: in proposito tūc si iudex eligit pcedere via ordinaria z iuris or dine fuato: non exigit aliqua in formatio super notorio et hoc est planū. Si eligit pcedere via extra ordinaria vbi nō potest: hec ē du bitatio an valeat pcessus sup no torio nō habita iformatione de no torio. iura z cōiter legiste exigunt q oportet q sit notoriū z iudici cō stet de notorio. z sic intelligo glo. legistarum in.l.i.C.qui z apud qs z l.l.iij.§.eiusdem.ff.de testi.z hoc c sequit granus.ij.q.i.§.quādo aūt z hanc opi.t3 glo.de iureiuran.ad nostram.que ponit etia3 precedēs membrum.z sic dicunt legist e pra cticari debere.C.de accu.l. ea quis dem. Nam de notorio vel delicto non stabitur dicto denunciantis. sed se informabit iudex sup noto rio.z postea pcedet ad dictum ei9 licet quidā male intelligētes illa3 legem dicant in hoc stari dicto de nunciatoris.z hoc dicit Specu.in ti.de notorio.quod tenet gl.ij.q.i. de manifesta.hoc t3 h Inno.z in.c sequen. maxime in notorio facti momentanei z interpollati.z dic sufficere constare per publicam fa mam vel denunciationem officialꝭ z ponit Jo.an.in gl. magna in p. quidam autem dicunt. In 2ūm est tex.de ap.cū sit romanus de ele. bone.ij.q.i. de manifesta de testi. cogē.super eo.de fili. presbi.qm. vbi indistincte dicunt nullam exi gi pbationem. Cōis opi.est q iu dex de notorio d3 se informare: si tamen se non informet dicunt q p cessus valet.sufficit tamē secūdu3 Inn.constare iudici factū esse no torium z certum in suo genere: q̄uis aliquae circūstātie sint vel esse pos sint que sint occulte: q2 si oporte ret oēs circunstantias esse notori as: nullum maleficiū posset eē no torium: q2 nullum est qd in se non possit habere excusatiōes vꝭ circū stantias excusantes z hoc ponit glo.ij.magna circa prin. ante ver. sed 2 non dicit factum zc. hanc sē tentiam sequit Hostiē.z Joh.an.z Panor.ij.q.i.de manifesta.qui dic sufficere de notorio 2stare post sē tentiam.quia eo q sibi deducitur notorium informationem habet a iure.allegat.ff.d feri.l.ij.ff.si.regū l.si irruptione. xvi. q.ij.inter me morator.hoc t3 Inno. de ele.bo ne.el.i.q dicit talem examinationē super notorio exigi ad cautelam: z non de necessitate. hoc ponet in p.notoriū In alia parte sentit q si pceditur super notorio z inverita te est notorium valet pcessus da to q senū iformauit. Si aūt pces sum est vt super notorio z in vita te nō est notoriū: nō valebit pcess9 hoc 2stito de excusatiōe: vt dicā.j. Puto q in delegato attēdit forma delegatiōis: si pponat delegans verbis dispositiuis factū fore no.

toriū: valebit ꝓcessus non habita informatiōe sup notorio: si mādet si est ita: non valet ꝓcessus non habita informatiōe super notorio ꝑ no. de accu. cum oporteat. ⁊ eo. ti. qualiter ⁊ qñ. ad hoc glo. in. d. c. i. Si est ordinarius ⁊ nō negat per partem phtem notoriū: satis crēdo valere ꝓcessum in pñtem. q2 ea q̄ in libello ponunt quo ad modū ꝓcedendi habent ꝓ veris ex quo ꝑ partes nō negant: ⁊ quo ad fundandā ptātē iudicis vt dicit. Inn. de iudi. ceterum. ⁊. c. si clericus. ⁊. c. ꝯquestus de fo. ꝯpe. ad hoc. ff. de tur. o. iu. l. cum quedā puella. ⁊ sic saluo opi. doc. Ubi autem procedi tur in absentem vel in presentē negantem notorium ad instantiam partis de puncto iuris non puto valere processum nisi aliter se ifor met de notorio. Ubi autem aliqua qualitas exigit ad fundandū modum vel qualitatē ꝓcedēdi: oꝫ ꝙ super illa añ oīa se iudex informet vt de illa cōstet sibi. ff. qui. ex cau. in po. ea. l. hoc aūt in princi. ibi nō defendi liq̄r eq3 pretori dꝫ ⁊c. in ꝓposito ei non liquet ex quo negat vt iudici. igitur cuꝫ notorietas sic cā producēs processum extraordinariū. nō valebit ꝓcessus. nec valebit si dicatur eo ꝙ negat ⁊ vltra ꝓceditur pronunciat tacite se cōpetentē. q2 nō est hoc verū ex quo ꝓcessus est nullus vt dixi de rescrip super litteris. paria enī cōiter sūt non eē vel nō apparere. poterit tñ super hoc notorio se informare de plano etiaꝫ parte nō citata ⁊ testibus nō iuratis receptis. ꝑ tex. de elec. bone dicit idē. Inno. in fi. prime gl. magne alr. l. si vero. §. qui ꝓ rei qualitate. ff. q̄ satis. cog. de ap. interposita. §. fi. ⁊ ad hoc facit qđ no. Inno. de postu. prela. c. i. ⁊ hoc tenet Arch. de offi. delega. c. i. li. vi. in. ꝟ. exigūt. vbi dicit exceptiones etiā nō admitti. ꝯ testes ⁊ ibi dicit host. vt recitat Arch. ꝙ hec erit de plano informatio: quaꝫ facere poterit etiam non vt iudex sedens inter partes alr. ii. q. iii. preuaricatorē. ver. abolitio. j. de spon. cū i tua ad hoc qđ no. Inno. de accu. c. cuꝫ oporteat i gl. vel ꝑ testes. ⁊ de ele. in. d. c. bone in glo. lꝫ em. ⁊ dicit ibi host ꝙ ante oīa habebit recursum ad famam super hac informatione notorii. Si inueniat famā non eē desistat alias procedat ad iformationem notorii. allegat de dolo. c. cum olim. ⁊. hoc ponit Archi. in. d. c. i. ad hoc. glo. ⁊ Arch. xi. q. iii. eo ꝑ ⁊ posuit etiam Inno. in. c. seq. Inno. ⁊ Jo. an. in. d. c. bone lꝫ glo. aliud sentiat ibi in ver. si constiterit ad. hoc qđ no. Inno. de postu. prelac. i. vbi sup informatione legitimationis ꝑ one recipiūtur testes. de plano etiā nō iurati. ad hoc qđ no. de informatione fame de accu. cum oporteat. q2 pōt iudex ꝓpriis auribꝰ audire famā loqui. ad hoc ii. q. i. deus oīps. ⁊ de accu. qualiter ⁊ qñ el. ii. ⁊ facit. ff. finiū regun. l. si irruptione. ff. de mino. l. mior. xxv an. ex aspectu. Dicit aūt. h Inno. in glo. i. magna ꝟ. quidaꝫ autē ad hoc vt in notorio facti transeūtis ꝓcedi possit exigitur ꝙ lr̄as recesperit a fidedignis. de postu. prela. c. i. ii. q. i. c. fi. l aut. vt iudi sine quo quo suffra. §. si quis aūt. vel ꝑ famā vel per denunciationē officialis. C. de accu. l. ea q̄deꝫ. ⁊ hoc etiā tenet de offi deleg. c. i. lib. vi. nā de eo qđ sibi nō cōstat vt iudici iudicare nō pōt. ii. q. i. §. qñ ꝟo crimen sufficiūt tñ duo testes ad faciendā

fidem de notorio. glo. ij. q. i. §. qñ. no. Archi. de offi. dele. c. i. li. vi. hec vera quando ꝓcedit ad instantiã ptis. Si vo ex officio/satis posset saluari opi. sibi eñ crederet̃ de notorijs iformatione sine alia fama vt de accu. qualr̃ el. ij. Oia p̃dicta dico ꝓcedere i notorio p̃sũptiõis et fictiõis qñ factum a q̃ surgit ẽ notoriũ. In notorio autem ꝓbatiõis olo si ex ꝓbationib⁹ iudex vult aliq̃d sniare oꝫ de eis ꝯstare. ⁊ idẽ de snia. de re. iudi. sicut. ⁊. c. cũ bertoldus. ⁊ idẽ de ꝯfessiõe. Põt secundo dubitari an notoriũ id est factum ipm subiectũ notorio de q̃ ꝯstat in iudicio ꝯstito hoc ꝙ in iudicio sit notoriũ: sit ꝓbãdũ i notorio facti ꝯtinui. Inn. h. velle vr̃ ꝙ debeat ꝑ duos testes sciñ ꝓbari vltra hoc ꝙ si notoriũ vl' publicũ. ⁊ hoc dic̃ in glo. magna p̃ma circa p̃n. v notoriũ fcti. oꝑ qđ dt Archi. de offic̃. deleg. c. i. li. vi. i vbo exigũt ꝙ desinit q̃d eẽ notoriũ ⁊ trãsit i famosũ qñ oẽs testes q̃ actui fuerãt p̃ntes sunt mortui: ob hoc alibi ino. tenuit ⁊ dic̃ ꝙ notoriũ est iñ de facto presenti ⁊ recẽti qđ ꝑ testes ꝓbari possit. ⁊ in hoc differt a famoso: qđ cõster est de facto longinq̃. ⁊ ꝑ testes q̃ interfuerũt ꝓbari nõ p̃t: hoc ponit de vb. sig. veniẽs in gl. magna ad h. Jo. ꝫ. ij. q. i. de manifesta. idẽ Spe. in ti. de notorio ar finis ꝓbationis est iudicẽ certificare vel inducere ad fidẽ. maiorẽ aũt fidẽ nõ p̃t hr̃e q̃ si notoriũ. Cald. aũt dicit hic ꝙ sufficiat talis ꝓbatio que ꝯcludit notorium nec est necesse ꝙ testes aliq̃ deponãt de p̃ntia. hoc ꝓbat ad diffinitiõe notorij de quo s. Item q̃a si aliqui deponant de presentia facti supflnũ est addere de notorio secũdum eũ. Ratio ista non est bona quia nõ est superfluum; propter ordinẽ ꝓcedẽdi q̃ non habet locum in non notorijs. nec sufficit ad validandũ qđ agit̃ superuenientia notorietatis ꝓbationis nisi superueniat ꝯfessio vt dic̃ gl. de offi. delega. c. i. li. vi. Item dicit ꝙ probato hoc ꝙ sit notorium satis cõcludit̃ per testes illud factũ cũ de non ente non possit eẽ notoriũ. de elec. bone. de proba. qñ. de ꝯstitu. cum accessissent. de despon. impub. ad dissoluẽdum. ⁊ pro hac opi. dat text. expressum de purga. ca. c. cũ dilectus. ⁊ fuit de mẽte gl. de iureiur. ad nr̃am. el. ij. in. glo ij. Quidã vt vinc. dicunt ꝙ si ꝓcedit̃ ad petitionem alicui⁹ exigit̃ snia. si ex officio ꝓcedat̃ non hãc tenet hic. Cald. vt sufficiat ꝓbare aliq̃d esse notorium. si eñ testes ꝓbarẽt de p̃ntia: superflua essent dicta de notorio. Jo. an. in addi. spe. i ti. de notorio post. Nicolaũ de mata. dicit opi. ꝯcordando ꝙ in facto recẽti. oꝫ ꝙ testes deponãt de facti presentia. i facto vero antiquo qđ ita de facili nõ retinet̃ in memoria testium: sufficit ꝙ deponãt. ita ꝙ cõcludant notorium absq3 eo ꝙ aliq̃ fuerint presẽtes. ⁊ sic remanet: hãc opi. puto veram recte intellectam hñt enim testes sup notorio deponentes cõcludere facti certam sciẽtiam populi vel maioris ptis. hoc autem concludere non possunt nisi viderint populum vel maiorem partẽ facto presentes. si eñ dicant se a populo audiuisse ꝙ fuit p̃ns hoc non sufficit: qr deponũt de eo qđ ꝑceperũt sensu alterius. Ideo optime distiguũt iter factũ recẽs in quo non sufficit testimoniũ de auditu: ⁊ factum antiquatum in quo sufficit testimoniũ de auditu

vt.no.e.de testi.veniēs ๖ ver.sig. veniēs.et dixi de ver.sig.quid per nouale.ff.de proba.l.si arbiter.nō tamē exigo q ipsi deponant dire cte de facto sed de pñtia populi in facto si factū est interpollatū vel momētaneū. Jo.exigit famā vel alias probatiões iunātes: qz te se solū nō probat.vnde exigit saltem semiplenā probationē.alle.de vsu ris cū in diocesi.hoc etiam recitat Inno.in glo.magna ver.notoriū et hoc ponit Joh.an.q.i.de manife sta.nō facio differētiā inter factuȝ interpollatū vel momētaneū:dū modo testes probēt illud esse no torū ad finē vt cōdēnatio sequa tur.lȝ Inno.senserit ɔtrariū et po nit Jo.an.hic in glo.magna.ver. sunt q̄ dicūt.vbi dicūt quidā q in tali notorio necessariū est ordineȝ iudiciariū et pbationē.et iura alia intelligūt in notorio facti cōtinui vel interpollati qñ cōmissum fuit in conspectu iudicia.lȝ postea va cillet tenēdo contra.in ver.et forte. vbi dicit q non est differētia inter notoriū cōtinui facti et act⁹ trāseū tis.et in hoc residet qđ verū puto. vnde sufficit q deponant q talis vsurarius est:qz hoc scit totus po pulus q̄ presens vidit et audiuit qliter talis mutuabat ad vsuras et adeo est publicū q nulla tergi uersatiōe celari pōt.in notorio au tē pñsumptiōis et fictiōis vel depo sitiōis si surgat a facto notorio fa cit dico idē per oia put agit de p batiōe facti a quo surgit presum ptio vel fictio.ideo dicit hic Cal. q nō est necesse factū ex quo sur git presumptio iudicialiter pba ri si sit notoriuȝ.sed sufficit testes dicere q omēs vel maior pars p sonaꝝ loci ita affirmat et ita asse rit.s.circunstantias ex quib⁹ pre sumitur puta q talis habetur vel habebatur pro filio et ipe talis ha bebat talē pro patre et q ita dice batur haberi et reputari:nec audi uerūt aliquos cōtradicētes. Idē in similibus fm Jo.Cal.data au tē notorietate facti qđ pñsumit vel fingit nulli subiciūtur necessitati probādi.Idem si de eo cōstat.s.fa cto probationib⁹ aliis.oȝ tñ q in probando facto seruet ordo iuris et sufficit q probent circunstantie facti.nō autē est necesse id qđ ius presumit pbari.de presumptioni bus.ĉ.no.xxxij.q.i.c.i.et c.fi.et sic dicit sic Joh.an.post Inno.in.c. seq.in gl.magna.ver.quidā auteȝ. dicūt.Ideȝ Cal.allegat de pñsum tio.tertio.xxij.q.ij.c.ij. qz q̄ sunt iuri notissima sūt iudici.nec expe dit aut necesse est aliter probare ar.l.ornamētoꝝ.ff.de auro et arg. le.e.de appella.sepe. Et dicit hic Inno.de elec cū inter.R.et Jo.an. de cōsuetu.cū dilectus.dicūt legi ste q necesse est q allegēt.vt.l.si adulterium cū incestu.§.idē pol lioni.ff.de adul.et no.ff.si cer.pe. l.cum q̄d.puto q sufficiat hoc de tegi in allegationib⁹ iuris:et etiaȝ si a partibus nō allegetur:dūmo do claudi possit sub petito:iudex hoc allegare pt q̄ de iure supplere pōt.vt no.de postula.pla.bone.ff. de le.iij.l.offidius.et.l.i.C.vt q̄ de sunt aduo.In notorio aūt ɔfessio nis vel probatiōis si de illa ɔstet i iudicio:vtqz pducit publica con fessio vel attestatiōes.nō ē necesse q aliter probetur.est tamen neces se q constet de iurisditione illius coram quo est facta confessio vel probatio.vt no.inno.de sen.ex.so let li.vi.et exigitur q constet eas

ordinate receptas vere vel psum-ptiue. vt p3 ex no. de offi. dele. cu3 in iure. in notorio snie idẽ: hoc salno φ illa etiã per testes probata: ols solẽnitas psumit. de re iudi. c. sicut. vñ cõstito de ɔfessiõe de pbationib⁹ de snia facta q̃ illas cõprehendit: aliter pbari non expedit. Relinq̃tur ergo generalit differẽtia inter notoria ⁊ non notoria: qꝛ facta ñ notoria op3 directe pbari. sed non est necesse notoria pbari. s3 hic est necesse pbari φ hoc notoriũ est. quo pbato ex notorio factũ pbat l3 sup facto als directe nõ deponat. ⁊ hec est causa quare appello ipam pbationẽ pbatam. ¶ Circa media iudicij occurrunt aliq̃ exceptiões ⁊ defensiões an circa illas aliq̃d notorium operet dic ergo φ ꝯ illas aliq̃ notorium pficit in repellẽdo qꝛ si iudex eas notorie friuolas videt illas repellere põt. de dolo ⁊ ɔtu. c. finẽ. C. de fal. l. ij. no. de cõces. prebẽ. post electionez. de postu. prela. bone. el. i. Item an iuuet in pponẽdo dixi. s. circa libellũ vel circa petitionem. An autẽ pposit; iuuet: dic φ q̃nq3 iuuat notoriũ. nã exceptio ppietatis regulariter nõ obstat agenti possessorio. de restit. spo. in lris ex ɔquestione. ⁊. c. i. ⁊ tñ si sit notoria admittit qđ est verũ in notorio dispositionis. vt in. c. ad decimas de resti. spo. in. vi. in notorio cõfessionis ⁊ pbationis: vt no. Inn. de renun. sup hoc. de fil. presbi. ɔstitut⁹ In notorio snie vt dixi ꝺ resti. spo. in lris. ⁊ dixi de cã pos. cũ dilectus ⁊. e. ti. pastoralis. q̃cq̃d Bar. dicat in. l. naturalit. §. nichil. ff. de acq. pos. ⁊ dixi in regula q̃ ad agendu3 de reg. iur. li. vi. In notorio autem presumptiõis est dubiũ pter intellectũ. c. porro de diuor. quod examino plene i lectura. c. in lris. de resti. spo. Manifestũ aũt ⁊ famosũ nõ habet hunc effectu3 qꝛ cautum nõ reperit. An aũt iuuet exceptionẽ ppietatis ꝯ agentẽ via attentati. tãgit Inno. in. c. bone. de ap. ⁊ tenet φ sic. vt ibi dixi l3 Lap. sentiat ɔtra. de resti. spo. ad decimas li. vi. hoc examino in. d. c. bone. ad presens non insisto. Dicebã penultimo φ quidã erãt effectus respicientes finez iudicij vt est snia. hic aduertendũ si q̃ritur an notoriu3 repugnãs snie inficiat dicendũ φ sic si notoriũ includit ipossibile vt no. de sen. excõ. c. romana. §. in vniuersitatẽ. eo. ti. venerabilib⁹ li. vi. per Io. an. Si tñ notoriũ sit de falsitate cause als non impossibilis ex qua fertur snia: ide3 de re iudi. inter ceteras. de appel. sollic itudinẽ. no. Inno. de cõces. preben. cum nris. de frig. fraternitatẽ. Pau. tãgit ⁊ ibi casus i cle. pastoralis de re iudi. in cle. hec pcedũt in notorio facti: ⁊ in notorio psumptiõis ⁊ fictiõs surgẽtis a facto notorio In notorijs pbatiõis vel cõfessionis non puto φ pcedat. vt dixi de rescrip. ab excõicato. qꝛ talia de facili sunt in dubiũ reuocabila. In notorio aũt snie puto φ pcedat si iudex est informat⁹ de snia. vt no. d. Cõpo. de ɔsti. cum. m. ferrariensis. Ꝯꝯ legiste cõtra. in. l. nam et postea. §. si dãnetur. ff. de iureiur. si in diuersis instantijs ferat snia vt Bar. de excep. rei iudi. l. si duobus. et in. l. i. C. q̃n prouo. non est ne. ⁊. l. i. C. que sen. sine ap. rescin. Inno. varie loq̃tur. vt p3 ex his q̃ in duplici locõ ponit. de rescrip. c. lris. c. ceterũ eo. ti. ⁊ ponit Ioh. an. eo. ti. c. pastoralis. ⁊ ipse ponit

de offi.deleg.cū contingat. et hoc plene examino in repetitiōe.c.ab excōicato.de rescrip.et de re iudi. inter monasteriū. vbi ē ꝑpria materia. Manifestū autē hoc nō operatur: vt inficiat sniam.vt no.glo. et doc.de sen.excō per tuas.et est casus cū glo. C. de appel.l. ciues. Nunq̄d aūt notoriū excuset a sententia/et sic innuet.glo.de rescrip.c. ab excōicato tꝫ necessariā esse sententiā.idē glo.de iureiu.ad nr̄am el.ij.Idē dicit de test.cog. sup eo. glo.ij.q.vi.q̄ lotharius. gl.de ap. c.cū sit romana.glo.de pur. ca.c. pe.de diuor.porro.Idē Bar.ff.de ac.emp.l.emptorē.ff.de neg.gest. at q̄ natura.§.cū me absente.glo. de ver.sig.ex pte.Concludo ꝙ michi videt̄ in casibus in q̄bus notoriū habet in se inclusam sententia iuris/nō expedit quo ad effectus iuris alia snia: q: sententie eq̄ pollēt.nā eo ꝙ quis est in notorio delicto irregularis est et suspensus ij.q.i.ꝑ totū.no.de renūcia.nisi cū pridem.§.ꝑpter conscientiā.et de tēpo.or.c.ex tenore.et.c.fi.hūc effectū suspēsionis et irregularitatis ip̄ïmit ip̄sa notorietas a principio absq̄ alia snia. Itē vt q̄s dicatur nō toleraturus vt sic subiecti possint ab eo recedere: vt hic. xxxij.d.i.§.verum.hec notorietas operat̄ absq̄ alia snia.S.c.sicut:dicit q̄ ad validitatē gestoꝝ vt toleratus nō dicat̄ sufficit notoriū.de re iudi.ad ꝓbādum.ad hoc quod no.in.d.c.sicut.licet ꝯtrarium sentiat de ꝓcura.c.fi.ꝑmū tñ tenet. de elec.nisi.et.c.dudum.I aliīs aūt effectib⁹ facti imprimēdis et exequendis si notoriū est facti:cōiter doc.dicūt.vt glo.in auē.vt iudi.si ne quoquo suf.§.necessitatē ꝙ exigitur snia sed non est necesse ꝙ feratur in scriptis ꝛ cum solēnitate de qua in.c.fi.de re iudi.li.vi.ꝛ de qua.C.de sen.ex periculo reci. per totū.et hoc tꝫ Jo.an.in.d.decreta li ex parte.Archi.ij.q.i.que lotharius.sup glo.ꝛ tenet Archi. de penis.c.felicis in.vi.in.ver. pontificali.ad fi.glo. magne. vbi dicit ꝙ sufficit q̄dam eius detectio. Idem Jo.an.in addi.Spe in.§.notoriū ver.id autē.in fi.in.iij.col.Jo.cal. hic imo plus dicit ꝙ sufficit precē ptū.hoc fuit verbū Archi. in.d.c. que lotharius.per tex.de ver.sig. in his.et fuit dictū Cy.in.l. nullā C.de his q̄ no.infa.et glo.in.l.ict⁹ fustiū.ff.de his q̄ no.infa.qđ puto q: i ꝯfessum sufficit.ff.de iud.si de bito:i.fotti⁹ si sit notoriū.hoc veꝝ est i ciuili.I.crimiali aūt eēt dubiū ꝙ tale preceptū nō sufficiat si nec in ꝯfessum.immo debet sequi snia no.glo.in.c.i.ij.q.i.et.l.i.C.de confes.ff.de custo.re.l.si cōfess⁹.vbi casus.de hoc no.ff. de his qui no.in fa.l.ictus fustiū.l.i.§.diuus.ff.de questio.cū ꝑ.vñ exigitur sentētia q̄uis sine scriptis sufficiat tenēt tñ hoc cōiter doc.qđ satis puto i notoriīs facti in notoriīs aūt ꝓbationis et ꝯfessionis secus/in criminali hoc puto etiā in notorio fictiōis et ꝑsumptionis vbi surgit a facto notorio.I.ꝙ sufficiat etiam preceptū.ad hoc tex.de cle.nō resi.qualiter.ꝛ.c.precedēti.vel sufficit pro priuatione in talib⁹ notoriīs dare sniam eligēdi.vt no.Jo.an.in addi.Spe.i ti.de cle.nō resi. in prin. et est casus in.c.ex parte.ꝛ.c.se.e. ti.in notorio confessionis in ciuili serua glo.in.c.dudum. de electio. q: si est facta.ꝛc.vt ibi no.ꝛ hoc in eadē instātia. in alia si ꝓducatur

idē in notorio probatiōis semper exigitur in snia et solēnis siue l ea dē instātia siue in alia pducatur. in notorio aūt sentētie non exigit alia snia.immo esset nulla tanq̄ lata sine instātia: et q2 h3 executionē promptā.ff.de re iudi.l.a diuo pio.¶Uenio ad vltimū hui⁹.c.in quo est opus videre de effectibus post sniam. Et si queritur an notorium excludat remedia ɔtra sententiā.cōiter dicitur q̄ sic:q2 notorie delinquēs non auditur appellans.de appel.cū sit romana.i fi. de appel.cū spāli.§.porro. de appel.cōsuluit.ij.et eo. ti. puenit.de appel.romana.li.vi. Cal. dicit q̄ si appellet pter omissam citationē etiam in casib⁹ in quibus.s̄.dixi sentētiā nō fore nullam ex defectu citatiōis q̄ valebit appellatio Nec ob.de appel.cu3 sit romana q2 respōde vt ibi nō.q̄ precessit requisitio ⁊ fortius hoc dicit in casibus in q̄bus snia est nulla ex defectu citationis . q2 a snia nulla pōt appellari.ff.de appel.si expressim ff.de iure patro.l.carmelia pia.et l.quedā.ff.fami . herci. et de indi. c.exhibita.⁊.c.fi.Et si appellat ante sententiā pter defensiones pbabiles ⁊ excusationes quas non admittit dicit adhuc q̄ valebit appellatio quo ad oēm suu3 effectū. est simile qd not. de accu.c.qualiter et qñ.ij.Sicitat et ex pbatiōibus recept3 vel nō receptis vbi recipere nō tenebatur appellat non auditur appellās:et sic intelligit iura pdicta:et q̄q̄ illa iura loquāt in crialibus/nō esset absurdum dicere idē in ciuilib⁹ : cū eadē sit rō. dicit tñ q̄ rō differētie possit h̄ assignari:quā sētit hic Inn. q2 maior est rō exequēdi penā delictoꝝ pro per publicā vtilitatē q̄ i ciuili ad cōmodum priuatū. In hoc puto qñ appellat post sniam.q2 si pena est arbitraria vel a iure nō determinata:et imponendo penā si modū excedit v3 appellatio quo ad oēm effectū.ad hoc qd no . doc.in d.c.cōsuluit.et in.d.c.preallegato cū speciali.§.porro. Si pena est a iure determinata/et illā imponit: appellatio n̄ tenet quo ad effectū suspensiuum / sed bñ deuoluit ad iudicē ad quē:vt suspēdat a tēpore quo deliberat de admittēdo vel quādo mittit inhibitoriam:de appel.pastoralis.§.post. vbi de hoc per Inno.facit de appel.romana §.cū antē.li.vi.Et hunc articulū plenius expediui de appel.pastoralis.dic vt ibi plenissime scripsi. vnū nō omitto qd dicit Inno.i.c. se.in glo.magna.ver.sed quod est mirabile.q̄ dato q̄ non possit appellari:nichilomin⁹ post sententia latā ⁊ executioni mādatā:poterit de notorio ppēdi iudiciū et agitari.C.de accusa.l.ea q̄dem . nec mirandū q2 si et alias non pōt appellari:et tñ licet cām agere.vt i supplicatiōe videm⁹.C.d̄ preci.ipera. off.auf.que supplicatio.si.pbetur falsum qd notoriū videbatur vel nō notoriū.C.de accu.l.ea q̄dem. Quis hoc difficile videat. Puto in rētū eē Inn.q̄ dato q̄ excludat remediū appellatiōis nō excluditur remediū nullitatis.aduerte q̄ hic apte vult Inn.q̄ dato q̄ al's iudiciū annulletur:si iudex se nō informet de notorio vbi i v̄itate postea constet esse notoriū si tñ pbet fuisse nō notoriū:pcessus erit nullus. et grauabit post sniaz dicēs pcessum nullū probare nullū. Simile. qd dicim⁹ in exceptiōe falsi pcura

toris post litis ꝯtestationē oppo
sita: vt no. de ꝓba. qm̄ ꝫ ꝑ Inno.
ꝛ de eo q̄ fur. or. ꝯcepit. c. i. ꝛ dixi ꝺ
cons̄ti. cum. M. plus dicit. ꝙ si fa
ctū erat notoriū ꝛ excusatōes sub
erāt nō incognite ipsi ꝙ factū re-
uocabitur. ꝑ. l. si pretor. §. marce-
lus. ff. de iudi. ad hoc gl. de cle. nō
resi. c. fi. iunctis no. per doc. eo. ti.
ex parte. Hec oia puto ꝓcedere i
notorio facti ꝛ i notorio ꝑsumpti-
onis ꝛ fictionis, pūt surgit a facto
notorio. In notorio aūt ꝓbatiōis
planū est qꝺ admittit appellatio
vt in toto ti. de appel. q̄cq̄d senie-
rit. Ioh. an. post Hosti. de appel.
cū spāli. in versi. cū alio legitimo
modo: vbi dicit ꝯuictū ꝑ testes cō
tra q̄s nichil oppōit nō audiri. in
notorio aūt ꝯfessiōis est hesitatio
glo. ij. l. ij. que incipit obseruare
C. quoꝝ ap. n̄ reci. canonizata. ij.
q. vi. sunt quoꝝ exigūt: ꝛ ꝙ sit ꝯui
ctus ꝛ ꝯfessus. Qꝺ q̄dā restrigūt
ad certa delicta ibi enumerata.
Quidā ad cās criminales: t̄n̄ resi
det cōis opi. legistaꝝ hodie q̄cq̄d
senserit Pe. ꝛ Cy. ibi ꝙ ꝛ i ciuilib[9]
ꝛ in crimīalib[9] ita demū repellat
si sit ꝯuict[9] ꝛ ꝯfessus. nec sufficiat
eū ꝯfessuz eē. quā opi. tāgit gl. et
nichil firmat sub illo §. sunt q̄꜡
glo. de appel. c. cū sp āli. §. porro.
etiā dubie loq̄tur ꝛ in crimīali di
ci sufficere solā ꝯfessionē nō in ci
uili. gl. de ap. c. romana. §. cū aūt
li. vi. i effectu ꝯcludit ꝙ si aliquid
alleget ꝯtra ꝯfessionē: vel q: dicit
inericulose factam: vel quia erro-
nea est/ ꝛ vult ipsam reuocare: au
ditur appellās al's autem non au
ditur appellās si est cōfessus. Itē
pōt appellare vt ibi dicit Io. an.
si velit ꝯfessionē suā excusare talit̄
ꝙ nō ꝓunat. de accusa. dilecti. al's
nō pōt. ij. q. vi. q̄cunq꜡: vbi etiā de
hoc. Uin. indistincte dicit appella-
re posse ꝯfessum ꝓpt̄ nouas ꝓba
tiōes q̄s facere intēdit: ꝛ ponit de
testi. fraternitatis. ꝛ ꝓpt̄ reuoca
tionē erroris vt recitat ibi Iohā.
an. i nolla. gl. ij. q. vi. q̄cunq꜡. dicit
ꝙ in ciuili ꝯfessus nō audit appel
lās. in crīali sic/ nisi sit ꝯuict[9]. reci
tat Archi. ibi Ia. Bal. tenuisse cō
fessuz nō audiri appellātē: q: indi
gn[9] ē ꝙ q̄sq꜡ sua di lucida voce ꝛc.
vt i. c. ꝑ tuas. de ꝓba. ꝛ. C. de non
nu. pe. l. gn̄aliter. Spe. in ti. de ap
pel. §. in q̄b[9]. circa ꝓn. multas re-
citat opi. ꝛ nichil boni dicit. in ti.
aūt de ꝯfessis. §. postremo. ꝟ. sed
nunq̄d in oib[9]: s꜡ siue i ciuili siue
in crīali ꝯuictū ꝛ ꝯfessuz nō audi
ri appellantem: confessuz aūt t̄n̄
audiri. vt ipse ponit ibi. Ioh. cal.
hic exigit quē ꝯuictū ꝛ ꝯfessum, vt
ab appellatiōe excludat. puto ꝙ
si est ꝯuict[9] ꝛ ꝯfessus nō audit ap
pellās vel saltē appellationi non
est deferenduz. si t̄n̄ aliq̄d allega-
ret ꝫ ꝓbatiōes ꝛ ꝯfessionē/ eē i po
testate iudicis ad quē/ an deferat
sic intelligo. l. ij. ꝛ. l. abstinēdū. C.
quoꝝ ad. nō reci. Si autez est t̄n̄
ꝯfessus in crimīali appellare pōt
nec hoc aliqꝺ inouerat: vt dt Io.
mo. ꝛ Hosti. de ap. romana. §. cuz
aūt li. vi. S꜡ an sit appellatiōi de
ferēdū? dic si allegat cā legitiā vt
q: dt ꝯfessio erronea/ vel vult ipāz
excusare cū ꝓmo nō fuerit i culpa
vel vult aliq̄d allegare ꝫ eā de me-
ri audit appellās ꝛ deferēdū est
etiā ꝑ iudicē a quo: vt dicit gl. i. d.
§. cū aūt. Idē si allegat iudicem
in pena modū excessisse: si nichil
allegat per iudicē a quo nō est de
ferendū: q: ei apparet ex quo aliꝺ
non allegatur appellationez fore

frustratoriā.p iudicē aūt ad quē pōt ei deferri si aliqua iusta cā al legaretur/ꝛ tūc suspendit iurisdi tio a tpe quo mittit inhibitoria. vt.d.§.cū aūt.hec pcedūt in cri minali:in ciuili aūt nō repio tex. qui immutet iura antiqua iuris ciuilis q̄ exigūt ꝯuictū ꝛ cōfessum tamen satis eque dici pōt ꝙ cum non appareat aliqua iusta causa appellādi ꝛ q̄s nō pōt venire ꝯtra id qđ sua voce dilucide est prote status:ex rōne idētitatis nō audi atur nisi vt supra dixi in crimina li ꝛ sic est in ptāte iudicis a quo nō deferre/ex quo videt ipam fri volā:tn̄ ex quo nō apparet ius ex pressum:tuti⁹ puto indistincte te nendū in ciuili appellationē ha bere oēm suū effectū:q2 possibile est ꝙ vult aliud pbare vel errorē reuocare/ex quo appellat hec oīa limito vera in confessione facta p ꝓprio ore vt dixit tex.in. d.l.ij.ꝛ in d.§.fuit quorū.per qđ puto sec⁹ in confessione facta p procurato rem/ꝛ credo idē in ficta ꝯfessione idē puto in ꝯfessione defuncti:vt heres a sentētia sup illa lata pos sit appellare/quicq̄d senserit Jo. an.in addi.Spe.in titu.de appel la.§.in q̄bus.ver.s3 nunq̄d.qđ est notandū.In notorio aūt ꝑ snīam si prima est i eadē instātia planū ꝙ possit appellari:sed in notorio per sententiā postea productam in alia instātia sup qua est pnun ciatū a snīa an possit appellari:a perte t3 ꝙ nō post.de ap.cū spāli in ver.vel alio legitimo modo:et hoc credo cū distinctiōe appella ri posse.Sed an sit deferendū per iudicē a quo:distingue an aliq̄d allegēt ꝯtra primā sententiam/vt q2 est nulla vel aliquid legitimu3

ꝛ deferendu3 est ꝑ iudicem a quo per iudicē aūt ad quē idem:cum eadem distinctione vt dixi.s.in cō fessiōe.In manifesto aūt planum est ꝙ pōt appellari:q2 iure nō ꝓ hibetur/ꝛ iura q̄ loquūtur de ma nifesto intelligūtur ꝓut sumit p notorio.remediū autē nullitatis an habeat locū in notorijs/dictu3 est.s.ꝙ sic.Quid de remedio resti tutiōis:puto ꝙ idē.de recusatiōe autē tex.videt de appel.ꝓposuit nobis.ꝛ.c.cū speciali.Doc.ibi di cūt post glo.ꝙ in manifesto hab3 locū recusatio.iij.q.v.q2 suspecti. In notorijs aūt si pēa nō est a iu re determinata/q2 pōt arbitrādo grauare/pōt recusari.si pena est a iure determinata nō pōt recusa ri:q2 nō pōt eu3 grauare: dum tn̄ asserat se velle iponere penā a le ge statutā.ꝛ hoc tenet Spe.in ti. de recusatiōe.§.effect⁹.versi.hoc etiā notat.Si querit an notoriū iuuet appellationē.glo.tenuit ꝙ sic:in.c.accedēs.vt lit.nō cōtesta. vbi nō exigitur exp̄ssio cause.Cō trariū tenent ibi doc.ꝛ glo.in cle. appellanti.de appel.q2 solū ordi natur in finē ꝓbationis.ideo vbi expressio exigit ꝓpter solū finem certificādi ꝛ nō p alia formalita te notoriū excusat ab exp̄ssiōe.l.q̄ ritur.§.notatim.ff.de edil. edic.ꝛ ꝓpter hoc excusat ab excussiōe bo noꝝ q̄ fit ꝓter finē certificandi:vt dicit gl.in.l.fi.ff.si cer.pe.ꝛ no.in l.decem.ff.de verbo.ob. ¶ Ex pre dictis ꝯcludit ꝙ si a sentētia lata super notorio appellet etiam in terim nō expectato decēdio/pote rit executiōi mādari s̄m Cal. Nā cū tps id detur ad deliberandum in iure ꝛ tunc nō possit appellari frustra ergo defert: ad primum

ij.q.vi.āteriorē.ad fm.ff.ad vell'. l.aliquādo.§.fi.ff. de acqui.here. l.cū heres.§.fi. de regula.c.l3.fm Jo.cal.quod not.quia limittat.c. non solum de appel.li.vi.z hic de fisto. ¶ Uenio ad quintum princi palē articulū qualiter notorium conseruetur.si factū est continuū et nondū corruptum/seipsum con seruat vt patz exemplum in turri asinello:uz.si factum fuit cōtinuū et hodie desijt vt in turri illoꝝ de codaldis que erat prope hospici= um de luna:idē quod in facto in= terpollato vel in momētaneo sta= tim dicā:in quo dicit Guil.in lo= co palle.et Jo.cal.hic ꝙ ex quo se mel fuit notorium per memoriam cotinuā hominū retinetur vt no= torium:et hoc modo dicitur noto riū christū fuisse passum.de cōse. di.ij.semel xp̄s.Quod verū si ijdē homines veniūt.als si sunt mor= cui per memoriā hominū nō pro= batur notorium/sed famosum: q alij nō possunt hoc scire nisi p au= ditum.et hoc dixi Uin.de appel. c.cōsuluit.z dato ꝙ iuris fictione idē populus sit.ff.de iudi.propo= nebatur.vij.q.i.c.deniqz.sed hoc l aliās.de morte autē. christi notori um est per holm memoriā et alio rum quotidie euangelizantium. Itē dato ꝙ crimē desinat per pe= nitentiā.l.di.ferrū.nō tamen desi nit notorium vt ibi:et m.c.se. Ta dic est de m. Johā.an.in addi. Spec.in tit.de notorio ꝙ si notori um est de facto recēti/notoriū re= manet per holm memoriā: dūmo= do duo ad sint qui possint depōe re qualiter viderūt populum vel maiorē partē populi hoc vidisse. si est de facto antiq sufficit ꝙ me= moria duret ꝙ factū fuit in cōspe= ctu populi maiori parte p̄sente si hoc habet fama ꝙ factū sic fuit vł quia oēs hoc dicūt ꝙ in facto an= tiquo probatio de audituu admit= titur:vt dixi.s. et dixi plene de v. sig.quid p nouale.et per Inno.de ver.sig.veniens hodie.li.vi. vnde tunc fama cōseruat illud notoriū pōt tamē aliqd esse notoriū in vno loco:z occultum in alio.de postu. prela.c.i.lxxxi.di. proposuisti.i.q. i.ordinationes: et hoc sufficiat de quinto. ¶ Uenio ad.vi.articulum et vltimū qualiter pbetur noto= rium.potest dupliciter itē ligi. pri mo quot testes exigant.scdo qua liter deponere debeāt z causas as= signare. Ad primū quidā dicunt ꝙ per duos nō probatur.per.c.in quisitiōis.ad fi.de accu. glo.dicit cōtra.ij.q.i.§.qn autē.z hec est cō munis opi.sic z fama per duos p batur.de testi.tā litteris.de accu. inqsitionis.et testamentū qd exi= git septē.C.de bo. po.fm tabul.l. i.C de fideicōmis.l.fi.et.c. inquisi= tionis.nō dicit ꝙ duo non pbant infamiā:sed dicit ꝙ non infamant sic nec duo notoriū inducunt:nec duoꝝ presentia ad alterū actum altero nō intercedēte. ¶ Ad scdm qualit habēt deponere.dic ꝙ non exigitur a teste ꝙ dicat diffinitio= nem notorij:q: non debet depone re per verba iuris:sed opz ꝙ cer= tū loquatur factum:ita ꝙ ex ver= bis intelligatur ꝙ itelligit quid est notoriū/z si testis diceret ꝙ est notoriū/et postea nesciret certum loqui:nō probaret.si responderet dando diffinitionem notorij inter rogandus foret quis eū docuit.et si dicat ꝙ ab aduocato partis vel a parte:iam est subornatus:et nō probat. maxime si didicit postꝙ

causa mota fuit. de testi.l3 ex qua
dam.secus si dicit se ante dedicisse
vel ꝙ aliter sciuit. vt dicit Spec.
in loco prealle.in tit.s.de notorio.
Ex quo no.ꝙ l3 non debeat testis
deponere in pncipali dicto p ver:
ba iuris/nec in certificãda cã:si tñ
data certificatõe facti ex sensu cor
poreo p verba facti si postea sub:
mittit interrogat⁹ de essentia eius
qd deponit p verba iuris probat.
sic limitat q ponit Inno.de testi.
cãm.et qd no.l.l.stipulatio.§.vno
quoq3.ff.de ver.obli.et qd no.in.l.
sciendũ.de ver.obli.et de testi.l.i.l
cã aũt reddẽda pl⁹ dicit Ny.mat.
vt recitat Jo.an.in addi. Spec.in
ti.de notorio.§.fi.in fi.in addi.ma
gna.ꝙ si testes dicũt esse notoriũ3
ꝛ nõ reddũt cãm quare intelligo
etiã nõ interrogati/nõ ꝓbant: qꝛ
eoꝝ dictũ intelligitᷣ ſm ꝙ vulgus
intelligit vt sit notoriũ qd cõiter
auditᷣ. ff.de fun.instru.l.cum de la
monis.§.asinã.vñ dicit non repu
tari absurdũ reuocari testẽ ꝓ red
ditiõe cause. Nota bñ ꝙ si dictu3
testis nõ includit intentũ nõ assi:
gnata cã qꝛ est equocũ verbũ/ assi
gnãda cã est etiã si nõ interrogetᷣ
vide Inn.de testi.c.cãm. Item ꝙ
dictũ testis poti⁹ intelligitur ſm
cõe vulgare ꝙ̃ ſm iurꝭ intellectũ.
In cã aũt reddẽda qdam dicunt
ꝙ sufficit si dicat scio ꝙ est noto:
riũ: qꝛ vidi delictũ ꝯmitti vt et aliꝗ
qui pñtes fuerũt: q̃ similiter vide
re potuerũt ꝙ notorie delictũ fuit
factũ.et si interrogetᷣ quot hoim
pñtia jducit notoriũ: rñdeatur ꝙ
maior pars populi vel tot⁹ popu
lus vt pꝫ ex predictis. Nic. mat.
vt recitat Jo.an.in addi. Specu.
in loco ꝯalle.dicit ꝙ si alr spãliter
non interrogetᷣ sufficit testi dicere
scio ꝙ est notoriũ: qꝛ presens fui ꝛ
vidi: qñ interfecit: ꝛ si nõ addat ali
ud qꝛ ex verbis colligitᷣ ꝙ aliꝗ erãt
Aliꝗ dicunt ꝙ sufficit vt dicat scio
ꝙ est notoriũ: qꝛ sic publice audi
ui dici. hec practica non est bona:
qꝛ nec etiã famã probaret hoc: vt
no.in.l.de minore.§.illud.de q̃sti.
nã publice dicitur factũ i loco pu
blico etiã vno pñte. Cal. hic tenet
ꝙ sufficit testem sic deponere/scio
ꝙ est notorium: qꝛ maior pars po
puli hoc asserit pro certo publice
illud factũ fuisse vel esse: nec etiã
inficiationi locus fuit vel est. nec
cõtrariũ asseritur ab aliq̃: et dicit
hoc ꝓbari ex diffinitiõe.nõ placet
ex toto hec practica: qꝛ cã non be
ne concludit. Inno.in.ca.i.de offi.
dele.hodie.li.vi.dicit primo ꝙ hec
est bona practica: scio qꝛ vidi hoc
fieri in platea plena hoibus. hoc
satis placet si platea eẽt capax po
puli vel maioris partis.nec suffice
ret dicere hoc factum presentibus
multis.q̃.q.i.§.qñ aũt. Idẽ si dice
ret non vidi eũ occidentẽ sed vidi
corã populo eũ latitãtem et fugiẽ
tẽ ꝛ se nõ excusantẽ: hoc ꝯcluderet
notoriũ presumptionis.tex. habe:
mus dantẽ practicam in.c.cũ dile
ctus.de purga.ca.et ibi dicũt doc.
ꝙ sufficit dicat scio ꝙ est notoriũ:
qꝛ tam notũ est ꝙ nulli inficiatio
ni est locus. vt pote cuius vniuer:
se vicinie ppła testis est. Et cau:
tũ est ſm host. si q̃r⸗ur a quocun
q3 sene vel iuuene dicit ꝙ sic erat:
et dicit ibi non esse necesse testẽ de
ponere aliquid de visu. Est enim
notoriũ et his qui nõ fuerũt ꝙ bo
nonie est studiũ et ꝙ imperator nũc
est in padua. vñ sufficit testẽ audi
uisse talẽ esse famã nemine refra:
gante, allegãt de dolo et contu.cã

olim. circa prin. Inno. hic et etiam Archi. in c. romana §. cū autē. qd ponit Jo. an. in ver. in notorio exi git teste esse populū non famā tm sed et rei euidentiā. vñ op3 testem cōcludere certā sciam populi. et in hoc differt a fama vt dixi. s. qr suf ficit hec appellatio dici et haberi per dictum et auditū. sed notoriū haberi d3 vt dicatur notorium per sciam certā populi: ita q pupul9 possit esse directe testis: vt dicit. c. preallē. cū dilectus. et dictū est. s. et hoc tenet Archi. ij. q. vi. de ma nifesta. et §. qñ autē. Tene q si de ponāt testes in facto de longiquo loco sufficit q reddāt cām de scien tia populi per auditū et famā vt qr de hoc est publica vox et fama in loco et dicitur a toto populo vl' maiori pte q tale factū fuit in pre sentia populi de quo totus ppl's potuit esse et est testis: et sic publi ca laborat fama: nec alicui9 tergi uersatiōni est locus. qm talibus probatio p auditū sufficit. vt no. de ℣. sig. veniēs. et pluries dixi. s. Si factum est recēs vel de propin quo loco/non video q probet nisi assignet p pprium sensum conclu dentē pñtiam populi vel scientiā vt scio q talis interfecit talē et est notorium qr presens fui et vidi to tum populū videre vel maiorē per tem de quo totus populus et to ta vicinia vel maior pars possit eē testis. Nō puto q sit necesse q ip se directe deponat se vidisse. et sūt verba Johā. an. in addi. Spec. lo co preallē. pro concordia opi. post Nico. de mat. in addi. magna. in fi. In notorio autē fictionis et pre sumptiōis quia de alijs nō est du bium. Inno. dicit q oportet circū stantias facti ex quo surgit pšum ptio pbari in iudicio: et postea ius ex se probabit. Cal. dicit q sufficit q dicat testis talis tenebat talem pro patre: et ipse eum pro filio. et ita habebatur et reputabatur ab alijs. et nunq̄ vidi dicētem cōtra rium. Unde si velis concludere fa mam: diceret testis scio q commu niter et a maiori parte dicit q ha betur et reputatur pro filio talis. Si vis concludere notorium. dic scio quia vidi talem tenere talem pro filio: vel cōcubina in lecto et si milibus. et sic visa fuit teneri a to to populo vel maiori parte popu li. et sic etiam habetur et reputa tur a maiori parte populi vel vi cinie et cognoscentium eum. Si fa ctum esset de longinquo sufficeret talem notoriam concubinam/vel notorium filiū: quia hoc audiui a toto populo q tempore illo fuit retētavt concubina per totum po pulū vel maiorem partem/et a scis entibus et cognoscētibus eos: et sic laborat cōmunis opinio q de hoc potuisset tūc tēporis tot9 po pulus fuisse testis. Potest etiā no torium probari per cōspectum iu dicis: vt quando iudex vadit ad informādum se: et tunc oportet q si proprijs auribus se vellet vt iu dex informare et non per medium q ab omni populo vel maiori par te hoc audiret q pšentes fuerunt et hoc omnes attestantur de se et toto populo: al's forēt singulares vt no. de fide instru. cum Johan nes. de elec. bone. et ca. cum dilect9 posset etiam iudici constare de no torio fm quosdam si in conspectu eius presente populo vel maiori parte factum esset homicidiū. Sz super hoc sunt opi. quidā dicunt hoc sufficere qr de hoc constat ei

ff. ij.

vt iudici ex quo in eius presentia factū est.de corpo.vicia.c.cum de tua.l minor.xxv.ānis ex aspectu. ff.de mino.ff.fini.regum.l. si irruptione.et fuit hec opi. Gratiani.et Jo.ij.q.i.§.quādo autē.in glo. et no.de ap. consuluit. et fuit etiam opi. Pe.de san.vt no. Spe.in loco preall.qđ nō placet Jo.an.in addi.Spe.loco pall.Cal.hic allegat pro ista pte qz p sensus corporeos capit hoc iudex siue sedeat siue non quos sensus habet vt priuatus: qz etiā actus factus corā iudice qui ad hoc non est iudex/nec vt iudex sedet:ad hoc nō dicitur factus coram iudice sed priuato. No. Joh. ij.q.i.§.i.vbi cōfessio facta coram iudice de re nō litigiosa nō preiudicat cōfitenti.et no.glo.de cōfessis.c.fi. ad hoc.l. heredes palā.§. fi.ff.de testa.l.i.§.qui olbus.ff. vi bo.rap.ad hoc quod no. pe.in.l.i. ff.de peti.here. dicit q iudex non pronūciat super notorio nisi de eo se informet vt iudex sedēs pro tribunali.nā si actus factus est corā iudice sedēte pro tribunali: iudex de eo iudicat ad finem scḋm quem sedet et non aliter etiam si factum sit notorium.de ordi.cogni.c.ij.de excep.ca.i.de accu. super his.et.l. nullum.C.de testi.de his qui no. infa.l.Lucius.et de confessis.c.i. et de elec.per inquisitionē.nam si puniret notorium in cōspectu iudicis cōmissum/absq dubio delictū a teste cōmissum posset punire ordinaria pena:et sic confessus infamaretur. Puto dicēdum quando q de delicto cōstat iudici ex notorio cōfessionis vel probatiōis vbi propter aliud sedet:et recurrēdū est ad materiam illius.c. cū dilectus Quādoq delictum notorium fit notorio facti corā iudice/et hoc est dubium.videtur iudicē illum posse punire/illo tamē citato vel monito:qz iudex maleficiorū semp ad hoc sedet vt omnia puniat maleficia.ff.de offi.presi.l.congruit.maxime si premisit illam generalem inquisitionē quam premittūt officiales in principio officij que colligitur ex illa lege. Itē cum de notorio nō exigatur nisi quedam de plano informatio/satis hoc sufficit q̄uis specifice propter hoc non sedeat/vt se informet sicut iudex super notorio. ad hoc.l.a pcedente. et qđ ibi no.C.de dilatio.et pro hoc allego glo. in.l.i.C. qui et aduersus quos.vbi iudex iudicat de noto sibi vt notorio: secus si sit sibi notum et non notorium. ad hoc glo.in.l.ij.§.eiusdem.ff.de testi.in gl.que incipit q̄uis sit fama:in fi.vbi dicit q de fama sibi nota iudicat. hoc tenet Archi. de appel.romana.§.si nautē.in ver. notorio.alle. ij.q.i.§.fi.et de offi.delega.c.i.l.vi. in ver.alia.vbi conseruator notorios delinquētes inflagranti delicto inuētos punit:et maxime hoc verum tenēdo q nō sit necessaria informatio super notorio ad validitatem gestorum:dūmodo in veritate sit notoriū vt tenuit Inno. et Cal.qui hoc finaliter tenēt Ad hoc glo.ij.q.i.§.quādo autē.q̄ dicit omne factū coram iudice sedente pro tribunali posse dānari ac si esset factum testibus probatū:secus aūt si factū esset notoriū in cōspectu iudicis eo nō sedente vt iudice:sed assistēte vt priuato:vel ēt esset factū coram eo sedente sed nō tot presentibus q esset notorium vt no.in.d.§. quādo autem.ponit glo. Et quod predixi sentit et te=

net Spec. in §. notoriũ. ver. illud autẽ. ad fi. ij. col. ꝛ in pn. iiij. et illud ponit in duobus locis tenuit Uin. de sp. c. consuluit. hoc tenuit Guido de suza. vt recitat. Jo. an. in dicto. §. illud. per quod conclusit ꝙ si iudex viderit ad fenestram hoiez occidi ipso loco vidente nõ poterit condemnare: posuit in. l. i. C. que desunt aduoca. ad qđ nota glo. ff. de in litem iur. l. ij. in fi. vltime glo. Recitat etiam Jo. an. rolandum in suo opere carta. ij. tenuisse iniuriã factã alicui corã iudice posse puniri: qꝛ habetur ꝓ publicata et notoria. et sic sine accusatiõe punitur. alle. l. ea quidem C. de accu. qđ itelligit ibi Joh. an. de noto. iudici ꝛ notorio pmo com misso coram populo. sic dicit eum intellexisse. Et hec laudando Jesum christum sufficiant de presenti repetione quam compilaui. M. cccciij. de mense Januarij in almo studio boñ. me ordinariam legente tempore dñi Johannis de Bentiuolis nostri tunc domini. quam alias repetij in studio florentino. ꝛ publicaui in die beate Agnetis quo die (matre attestante) ad lucẽ et vt melius dicã tenebras huius illecebris mundi veni ego Anthonius de butrio.

¶ Explicit singularis repetitio cap. vestra. de choa. cle. ꝛ muli. per D. Anto. de but.

¶ Subtilis et vtilis repetio Dñi Uitalis Nemausensis Xpianissimi Regis Frãcie aduocati i mãria de testmtis: ꝛ ipsoꝝ executoribus Feliciter incipit.

¶ Gregorius nonus.

Johãnes cleric⁹ ꝛ p. layc⁹ executores vltime volũtatis. O. clerici sctẽ crucis: q̃ venerabilib⁹ et pijs locis de bonis suis in vltĩa volũtate legauit mãdãs i sup satisfieri creditorib⁹ p eosdẽ. Post mãdatũ susceptuz per diocesanum cogi debẽt testatoris explere vltimam voluntatem.

Istud cap. sitũ est i ti. de test. ꝛ ẽ solẽne: ꝛ solẽni apparatu dignum ideo decreui materiã exe cutorum testmĩ hic plene tradere. Inuocato iñ prius ex corde dei omĩ potentis suffragio. ¶ Nota primo ꝙ psona ecclesiastica in testamento suo põt facere executores: non solũ clericos: verũ etiam laicos vt h: ꝛ ẽt religiosos cuiusuis religionis. §. eo. tua. ꝛ. c. si. in pn. de testa. li. vi. Exceptis fratribus de obseruantia beati Frãcisci. cle. exiui de paradiso. de v. sig. ꝛ no. p Bal. in l. id qđ pauperib⁹. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ p Bar. in. l. i. ff. de lega. ij. Nũquid aũt clericus possit testari: et de quibus bonis nõ est nr̃a materia ff. iij.

ria. Sed de hoc. §. eo. c. i. ꝛ. c. cū in officijs. ꝛ. c. ad hec. ꝛ p legistas in auf. licentia. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ. §. de pecu. cleri. c. i. ꝛ pene p totū ti. ꝛ in. c. i. de succes. ab intest. ꝛ. c. ij. e. ti. ꝛ. xij. q. iij. q̄cūq3. ꝛ. q. v. fixum.

¶ Nota secūdo ꝙ pijs locis pōt relinq̄ aliq̄d de bonis testatoris: qꝛ pia loca faciūt approbatū col legium. l. i. C. de sacrosan. eccle. Et lȝ aliq̄s loc⁹ pius nō haberet collegiū approbatū tamē sibi relinq̄ posset. qꝛ videtur relinqui paupe ribus in genere: qḋ relictū valet. l. id quod pauperibus. C. de epis. et cleri. et in cle. ij. de religi. domi.

¶ Nota tertio ꝙ executor deputatus ad satisfaciēdū creditorib⁹ testatoris: censet deputat⁹ ad pias causas. hoc pbat illa lr̄a in verbo satisfieri creditoribus. ꝛ īō in hoc errauerūt Inno. ꝛ Hosti. ꝛ Panor. qui in hoc. c. dixerunt ꝙ is q̄ mandat satisfieri creditoribus nō dicitur mādare hereditatē expēdi in pios vsus. Dicūt etiā predicti doctores ꝙ in terminis hui⁹. c. testator mādauerat oīa bona dari ꝛ expendi in pios vsus: qḋ fieri nō poterat nisi satisfacto creditorib⁹. qꝛ hereditas intelligit deducto ere alieno l. fi. C. de bonis q̄ libe. ideo mādauit satisfieri creditoribus. q̄ dicta nō sunt vera. qꝛ in textu nr̄o testator non iusserat omnia expendi ī pios vsus/sȝ aliq̄ua de bonis vt pbat textus ibi (de bonis suis) nō dicit oīa bona sua: vel bona: sȝ de bonis suis. Preterea nō solum mandauit dari de bonis in pios vsus: imo etiā mādauit solui creditorib⁹: ꝛ sic sunt duo mādata. et tn̄ fm opinionē Inno. vltimū eēt supfluū. qꝛ semp executor posset satisfacere creditoribus: cū hereditas secundū. Inno. dicatur de ducto ere alieno. et non possit aliter expendi in pios vsus nisi satisfacto creditorib⁹ secundū eum. Preterea non videtur verū ꝙ hereditas intelligatur deducto ere alieno per. l. si quis seruū. §. ff. cuȝ l. seq. ꝛ ibi plene no. ff. de leg. ij. Bene verum est ꝙ bona intelligūtur ere alieno deducto. l. mulier bona ff. de iure do. ꝛ. l. subsignatum. §. bona. ff. de verbo signi. sed non hereditas. et ideo. Bal. in. l. id quod pauperib⁹. in ℣. Nono q̄ritur. C. de episco. ꝛ cleri. dicit: ꝙ executor deputatus ad soluēda credita testatoris: dicit deputatus ad pias causas: intm̄ ꝙ potest soluere debita etiā naturaliter tm̄. cū in foro aīe nō curetur de ciuili obligatione. ꝓ quo facit no. dictū Inno. in. c. ij. in pn̄. de regula. j. vbi dicit ꝙ in spūalibus ius naturale prefertur iuri ciuili ꝛ positiuo. ꝛ ideo apparet manifeste ꝙ mādans expendit in solutionē suoꝝ creditorū: dicit mādare expendi in pios vsus. ¶ Cōfirmat ista opinio: qꝛ quicq̄d statuit pro anima testātis dicit piū relictum. gl. est no. in. l. si quis titio. ff. de leg. ij. et ibi Bart. idē Bar. in. l. alio. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. sed relictū pro ꝓ satisfaciēdis creditorib⁹ dicit relictū ꝓ exonerātione aīe testatoris. vt not. in. c. q̄ꝗ. de vsur. li. vi. ergo dicit pium relictuȝ: ꝛ hoc ꝓbat apte ista litera si no cauillet. Ex quo īfero tibi duo nota digna. primū ꝙ si testator corā duobus testib⁹ relinquit alicui m ille vt illa distribuat creditorib⁹ suis valet illa dispositio sine alia solēnitate p. c. cū esses. ꝛ. c. relatū. §. eo. ꝛ hoc innuit glo illa hic. Secundo ꝙ executor dat⁹ ad

satisfaciendum creditoribus potest etiam non adita hereditate distribuere et soluere ipsis creditoribus Ratio quia cum istud dicatur relictum pro anima defuncti. non pendet ab aditione hereditatis: vt vult bal. in dicta.l.id quod pauperibus. et in l.i.C.de sacrosan. eccle. et nota.per. Cu. et modernos.l.i.l.i.et.l.iij.ff.de lega.i.vbi.concludunt cõiter: quod relicta ad pias causas debentur etiam hereditate non adita et est magis cõis opinio que fauet pie cãe: et quam in dubio sequi debemus.l.sunt personae.ff.de religio.et ideo non est bona inductio Jo.an.hic circa finem dum dicit istum textum probare quod episcopus etiã in relictis ad nõ pias causas potest se intromittere de executionibus testatoris: et hoc per istum textum in verbo satisfieri creditoribus.qui(vt dixi)nihil est mandatum fieri in hoc.c.quod nõ respiciat aiam defuncti et sic causam piã: vnde eius decisio hic non probatur. ¶ Nota quarto quod executor testamentarius post mãdatum susceptũ potest per epm cogi ad complendum vltimã voluntatẽ defuncti/et in hoc glo. hic in verbo mandatum.dũ allegat.ll. videtur equiparare executorem procuratori et arbitro qui post susceptũ mãdatũ vel arbitriũ compelluntur ad finem perducere.l.iij.§.i.ff.de arbi.et ibi Bar. de executore vltime voluntatis. Ex quibus videtur inferri a contrario sensu: quod executor deputatus ad pias cãs ante mandatum susceptũ non potest cogi per epm exequi vltimam volũtatem. pro hoc l.si quis sepulcrum.§.funus.ff.de religio. iuncta.l.aut si quis.§.si cui eo.ti.verum est quod si nolit exequi priuatur commodo sibi relicto vt exequeretur.§.eo.si heredes.et dicto.§.funus.et in auth.de eccle.ti. §.si quis autem iussus.et ideo videtur hic casus contra Bar.in.l.i.ff.de de lega. si cuius dictum sibi ascripsit hic. Panor.vbi dicit: quod licet epus non possit cogere suis censuris aliquẽ ad exequendũ tanque executorẽ deputatũ a testatore: tamen quia hec res pertinet ad curam epi. vt in auth. de eccle.ti per totum.poterit cogere executorem tanque quemlibet ad distribuendum bona defuncti in pios vsus: dummodo ille quẽ vult facere executorem sit sue iurisditiõis. quod videtur absurdum et cõtra istũ textum a contrario sensu: et magis deberet cogi electus a defuncto que quilibet alius cum in eo concurrat voluntas testatoris: et episcopi auctoritas. Preterea in.c.si heredes.§.eo non compelluntur aliter que per subtractionem relictorum. Nec ob.c.tua nobis.§.eo.quia ibi executor volebat voluntatẽ defuncti exequi: licet in alios vsus male implicaret. et ideo compellitur exequi secũdum quod defunctus voluit de quo per Bal.in l.nulle.C.de epis. et cleri. post prin. et latius infra deducetur. Et ideo minus recte videtur locutus doctor antiquus dñs Roffre.in ti.de act. ex testamento. vbi simpliciter tenet executorem vltime volũtatis posse cogi.exequi per dictũ.§.si quis iussus in aut.de eccle.ti.qui textus nullo modo hoc probat immo probat oppositũ dum dicit: quod iussus ab epo potest nolle exequi: et solummodo priuatur commodo sibi relicto a defuncto: et sic precise cogi non potest nec excõicari si non exequatur que nota. Nec ob textus in.l.quinta.C.qui pro sua iuris.iudi.dare dari ve psit.quia loquitur in officio iudicandi.quod est publicũ aucto

ritat ex vtilitate. sec⁹ in officio executoris: qđ est vtilitate priuatum vt no. Bar. in. l. ij. in fi. ff. de regul. iur. de hoc. J. dicet. loco suo. ¶ Ultimo nota ex hoc textu in fi. iūcto c. tua nobis. in fi. S. eo. ꝙ executores testamentarij a testatore non possunt implicare substantiam defuncti in alios vsus ꝙ̄ a testatore declaratos de quo tamen latius per doctores in dicta. l. id quod pauperibus. C. de episco. ⁊ cleri. ¶ Procedo in hac quotidiana materia per q. Et quero primo. An valeat datio executoris incerti/ verbi gratia: testator post plura legata relicta in suo testamento/ dixit volo ꝙ aliq̄s sit executor mei testamēti/ neminē exprimendo. Bar. in. l. quidam relegatus. in. ij. col. ff. de rebus dub. ponit. q. ⁊ quia ex eius dictis/ ⁊ ēt Cuma. ⁊ Pau. de ca. ibi istud dubium potest multis modis intelligi Dic ꝙ aliqn̄ testator facit executorem incertum. Quandoq₃ facit executorem certum cum potestate faciendi alium subexecutorem incertum respectu ipsi⁹ testatoris. Primo casu dic: ꝙ si executor sit oīno incertus: nec venit certificandus non valet datio exemplo tutoris incerti. arg. eius quod no. glo. in. l. antepenul. ff. de tuto. vbi equiparat in aliquo tutorem ⁊ executorē functa. l. tutor incerti⁹. de testa. tute. ⁊ exemplo procuratoris incerti. l. ij. ff. de pcu. ⁊ legatarijs. §. incerti insti. de lega. ⁊ cū bar. transeunt in hoc in. d. l. quidam relegatus: moderni senenses. Bald. Pau. de ca. ⁊ moderni in. l. si quis a filio. §. penul. ff. de lega. i. Ex quibus infero a contrario sensu ꝙ si datio executoris incerti veniret ex futuro euē tu certificanda valeret. arg. dicte. l. quidam relegatus. ⁊ hoc expresse vult Bar. ibi. ideo si testator dicat: facio executorem meum illum qui primus missam die mei obit⁹ celebrauerit. valebit datio. qđ no. Et in hoc differt executor a tutore qꝛ non valet datio tutoris incerti/ etiam si ex futuro euētu possit certificari scđm Bar. in. d. l. quidā relegatus in. q. de tutore. incerto. et tamen valet datio executoris incerti/ si ex futuro euentu venit certificanda. Et ratio diuersitatis colligitur ex dictis Bar. ibi: qꝛ testator dando tutorem prouidet filio suo/ ideo debet certo iudicio prouidere. §. tutor. insti. de lega. sed dando executorem prouidet sibi: qꝛ circa relicta a se ideo suffic̄ ꝙ ex aliquo euentu possit certiorari datio executoris. Ex quo habes ꝙ executor testamēti pōt dari sub ꝯditione ab ipso testatore. arg. dicte. l. quidam relegatus. sicut procurator potest ꝯstitui sub ꝯditione maxime ad negocia. l. item. ff. de pcura. quod est no. Et aduerte ad vnum quod st collige tibi ex v̄bis Bar. ꝙ datio executoris omnino incerti in relictis ad pias causas valet. nam Bar. dicit: ꝙ si testator dat alicui potestatem faciendi executorem nulla potestas non valet. tum qꝛ est captatoria. l. captatorie. ff. de lega. i. tum: quia executor ille est incertus. postea circa fi. q̄stio. dicit hoc fallere in relictis ad pias causas: ⁊ sic in relictis ad pias causas val₃ datio executoris incerti: lic₃ conferat in voluntatem alteri⁹. Confirmo: qꝛ legatum ad pias causas incertum ratione persone legatarij valet. l. id quod pauperibus. C. de episco. ⁊ cleri. Itē val₃ relictu₃ incertū respectu rei legate scđm Arch. in. c. nō

nulli.i.q.i.refert dñs Alexan.in.l. ita stipulatus.la.grãde.in.iiij.col. circa fi.de verbo oblig.dicens hoc esse legistis incognitu3:q̃ non me minit hoc expresse dixisse bal.post antiq.in.l.nulli.v.quid si testator nullã q̃titatem.C.de episcopo et cleri.de quo tamen an incertitudo rei legate:vel persone legatarij vi tiet relictum:late per Ludo.ro.in repeti.auf.similiter.in.xxxiij.spe: ciali.C.ad.l.falcidi.ergo eadem ra tiõe deb3 valere datio executoris incerti in relictis ad pias causas. ¶ Scdo q̃ fauore pie cause here: dis institutio incerta valet.c.cum tibi.secundũ vnũ intellectũ cõiter approbatu3.§.e.⁊ dicta.l.id quod pauperibus.C.de episco.⁊ cleri.er go ⁊ executoris datio:cum ad pi: as causas executor vniuersalis sit loco heredis.l.nulli.⁊.l.si quis ad declinandam.C.de episco.⁊ cleri.⁊ hoc vr̃ expressum in dicta.l.nulli.i v̄s.si.sin aũt non designata persõa/ qui potest intelligi.i.non declara: ta nec certificata.⁊ ideo puto i hoc errasse moderniores senenses i di: cta.l.quidam relegatus.ver secun da conclusio.dum conantur repre hendere Cuma.dicentem in relict; ad pias causas valere dationẽ po testatis constituendi executorem l3 incertum: vt infra dicet.Et qđ dixi de executore incerto/certificã do tamẽ ex aliquo euẽtu vt valeat videt probari ex decisione Bar.in dicta.l.quidam relegatus dum di cit valere si testator dicat:facio me um executorem ministrũ de peni: tentia qui pro tempore fuerit.na3 ibi persona declaratur ex admini: stratione officij seu dignitatis:tõ valet datio.Caue tibi. quia:ipse Bar.i.l.qui liberis.§.hec v̄ba.ff. de vulga.⁊ pupil.substi.in.ij.col. videtur dicere contrarium: q̃ da: tio talis executoris dicatur certa propter demõstrationẽ dignitat; vel officij:⁊ q̃ transit illa potestas exequendi ad successorẽ in dignita te vel officio iuxta.c.qm̃ abbas.ð offi.deleg. Sed sustinendo bar. in dicta.l.quida3 relegatus.dic q̃ in dicta.l.qui liberis.§.hec verba non querit an datio talis executo ris valeat:sed posito q̃ valeat du bitat an transeat ad successorem i dignitate: de quo ibi late per do. Alexan.Sed in dicta.l.quidam re legatus. queritur an dicatur exe: cutor certus.Dicit q̃ est incertus in specie.sed certus in genere offi: cij seu administrationis. que no.q: alij non ita dicunt.Ex quo infero tibi:q̃ si testator in testamẽto suo facit suum executore3 illum q̃ erit iudex vel preses prouincie tempo re mortis sue valebit talis datio: nec dicit omnino incerta ⁊ transi: bit ad successorem in dignitate vel officio:⁊ quod est no.¶ Ad vnũ ta men aduerte circa dationem exe: cutoris incerti:l relictis ad nõ pi: as causas.na3 Bal.in dicta.l.si q̃s a filio.§.si quis plures.ff.de leg.i dicit:q̃ si testator fecit executore3 titium/⁊ erant plures titij: nec ap paret qui sit ille titius de quo te: stator sensit valet talis executoris datio:⁊ heres poterit declarare ð quo titio sensit testator monetur Bal. per glo.dicti.§.si q̃s plures quia heres declarando de quo te: stator sensit.nõ facit preiudiciũ le gatarijs.Contrariam sententiam tenuerũt Jo.de imo.do.Alexan. ⁊ Are.mouẽtur quia sic datio tu: toris incerti non valet:nec permit titur declaratio heredi. vt. no.gl.

in dicto.§.si quis plures.p.l.duo sunt tuti.ff.de testa tu. Jdē i exe cutore cū sm Bar.in dicta.l.qdam relegatus.si bene ɔsideres eadem videt ratio in executore que i tu tore.scz ne si permittat heredi hoc declarare:eligeret aliquem q̄ male exequeret:sicut in tutore dicit gl. in dicto.§.si qs plures addit Are. ibi aliam rationem quia ista decla ratio non debz permitti heredi in preiudicium tertij scz executoris qui ex hoc posset ledi:sicut in tuto re dicit Bar.i dicto.§. si quis plu res.Et in hoc sm euz fuit decept⁹ Bal.ibi.qz non ponderauit nisi p̄ iudicium pupilli:z non tutoris:z tamen vtrumq3 est in ɔsideratiōe sm Bart.no.in.in dicto.§. si quis plures. ¶ Reperio q̄ modernio res senenses in.d.l.quidam relega tus.in.fi.sustinent opi.Bal. Nam p̄supposito q̄ executor testamenti non posset cogi.exequi.vt in hoc.c a ɔtrio sensu.executor ille declarat⁹ ab herede nullum patit preiudici um.quia si velit executor:z non in uitus/quod secus esset in tutore q̄ posset ad hoc compelli.l.munerū §.i.ff.de mune. z hono. z insti.de excusa.tuto.l ptin.ideo non est ea dem ratio in executore que in tu tore.Jsta consideratio est vera si tenemus q̄ executor testamentari us non possit cogi exequi. Sed si tenemus opinionem Bar.in.l.i.ff. de lega.ij.z Panor.hic:q̄ possit cō pelli tanq̄ quilibet subditus/z nō tanq̄ executor deputat⁹:tunc ista consideratio non videt procedere z melior esset consideratio moder norū in dicto.§.si quis plures:qz saltem ex declaratione heredis pa teret executor preiudicium:q̄ epi scopus magis inuitaretur ad co gendum illum de quo testator sen sit q̄ alium prorsus extraneum: S quo latius inferius dicet.Propte rea non r̄ndet ad rationem Bar.i dicta.l.quidā relegatus.scz q̄ si heres possz declarare quis est exe cutor de quo sensit testator/ forte eligeret indignū:z talem qui male exequeret.vnde ista rō concludit: q̄ heres non possit declarare vo voluntatem defūcti etiam vbi exe cutor non posset cogi.Et ideo mo derniores senenses id dicta.l.quis dam relegatus.lz reprehendāt ra tionem Are.in.§. si quis plures. non tamen vident recedere a cōi opinione:q̄ datio executoris certi:quando sunt plures eiusdez no minis non valeat nec sit permissa heredi declaratio.Sed miror cur moderni in dicto.§.si ples.de hoc tantum dubitent:quia ex premis sis videret q̄ heres si sibi essz per missa declaratio/posset eligere ta lem qui male exequeret z sic q̄ do lus sibi permitteret:quod non vi det posse sustineri:quia aut heres declarando voluntatem defuncti eligit indignum: z tunc non videt hoc sibi licere.qz gl. z do. Pau.de cas.i dicto.§.si quis plures dicunt q̄ vbi heredi est permissa declara tio:non debz dolose versari.q̄ opi nio habz magnam equitatem secū dum Are.ibi ergo non potest di gnum preferre. l. cum quidam.ff. de lega.ij.cum ibi no. per Bar te nentem q̄ dolus debz abesse.l.cre ditor.§. latius.ff.man.z no.glo.i. l.penul.ff.de arbi. z quod no.Jo. fa.in.§.precium insti.de emp.z vē di.Aut eligit virum probum z di gnum:z tunc non fit p̄iudicium le gatarijs ex declaratione heredis. Preterea vbi executor est suspect⁹

potest remoueri sm Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc aliqua. v. quid si executor. sequitur Bald. in. l. id qd pauperib9. in. xxiij. q. de epis. & cle ri. Et potest cogi satisdare secundum Bart. in. l. diuus. ff. si cui, plusq3 p leg. falc. ergo multo magis potest non admitti. l. patre furiose. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. et istud concludit etia3 si heres eligeret indignu ex inaduertentia: ideo p ista videretur confundi illa ratio de qua s. & q opi. Bal. sit sustentabilis vt heres possit declarare volutatem defuncti in executore: supposita il la opi. q executor non possit cogi exequi. S3 supposito q posset co gi tunc esset vera opi. do. Alex. et Jo. de imo. q in preiudiciu execu toris no posset heres declarare. & ista est potissima ratio ipeditiua talis declarationis sc3 ne preiudice tur executori. & ista pendet a veri tate illi9. q. An executor possit co gi exequi de qua proxime dicetur ¶ Secudo casu principali: quan do testator fecit executore certum & si nollet vel no posset exequi dat sibi potestate faciendi aliu execu tore. In hoc casu Bart. in dicta. l. quida relegat9. primo tenuit datio nem talis potestatis no valere: qr talis dispositio est captatoria & sic nulla. l. illa institutio. & l. si qs semproniu. ff. de heredi. insti. cum similib9. Scdo quia ille qui debet substitui est incert9 & datio execu toris incerti non valet. vt. s. dictu est. Postea Bar. distiguit: aut sub stantia dispositionis faciedi aliqué executore confertur in volutatem alterius & no valet: quia continet volutate captatoria: fallit si eent relicta legata ad pias cas. extra de testa. cum tibi. Aut substantia dispositionis non est comissa: sed sola nominatio vel electio: & tunc valet. l. vtru. §. cum quidam. ff. de reb. dub. idem quasi de verbo ad verbum tenet Bal. non referendo Bar. in. l. id quod pauparibus. in v. venio ad quartum. in prima. q. C. de episcop. & cleri. & in. l. i. C. de sa crosan. eccle. dicés: q in testamen tis causa efficiés debet esse testa tor & non alius: & ideo non pot alij comitti substantia dispositionis. Sed in secundo casu ille cui comit titur nominatio no dicitur causa efficiés: sed instrumétalis. l. vnum ex familia. in pri. ff. de le. ij. Istam opi. ante Bart tenuit Johan. an. post Lambertinu de ramponib9 in. c. i. de procu. lib. vi in nouel. per tex. in. l. nulli. in verbo si speciali ter. C. de episco. & cleri. & in auf. de eccle. ti. §. si quis aut. Licet Bal. in dicta. l. nulli. post prin. poderet illu3 tex. q executoris electio siue nominatio non possit alteri com mitti. immo debeat exprimi execu tor ab ipso testatore. Sed respon de q ille tex. no negat quin nomi natio executoris possit alij comit ti, nec decidit istu casu3. ¶ Aduer te ad primum dictum Bart. dum dicit: q substantia dispositionis no possit committi. quia esset volun tas captatoria. fallit si essent reli cta legata ad pias causas &c. Qr ex hoc dicto videtur q fauore re lictorum ad pias causas: posset alteri committi potestas faciendi executore3. & istud tenuit Cu. Ita intelligens Bar. in dicta l. quida3 relegatus. Moderniores senenses in dicta. l. quidam relegatus. ver. tertia conclusio. tenent contrari um: et dicunt non valere datione3 executores comissam dispositioni.

alterius.etiam in relictis ad pias causas.q: volūtas esset captato-ria.Allegantes Johā.an.in.d.c.i.de ꝑcu.in nouel.⁊ Bal.in.l.captatorias.C.de testa.mili.subĳcieñ. ꝙ Cu.non recte intellexit Barto. nam Bar.ponit dictum ꝙ substā-tia dispositiōis executoris nō pōt cōmitti alĳ:ratio:quia esset voluntas captatoria. Fallit in relictis ad pias causas.dicūt prefati doc. senenses ꝙ Bart. voluit limitare rationem ⁊ non dictum q̄si dicāt ꝙ in relictis ad pias causas valet dispositio captatoria per dictum c.cum tibi.non in executoribus. qđ dictum meo iudicio est aperte cōtra mentē Bar.quia Bart.limi-tat dictū vt non procedat si essent certa relicta ad pias causas. vo-lens expresse ꝙ datio executoris possit dependere ex alieno arbi-trio fauore relictorū ad pias cau-sas:et ista est veritas.Ratio.quia sicut substantia dispositionis ad pias causas potest dependere ex alieno arbitrio in legatis et insti-tutionibus,dicto.c.cum tibi.⁊ ibi per Inno.⁊ cōmuniter doc.idem in executoribus seu distributori-bus ipsorū legatorū.cum sit eadē ratio.Non obstat vna ratio dicto-rū modernorū senensium/ꝙ vale-ret talis dipositio ille qui potest religere ⁊ facere executorē posset eligere aliquē qui male exequere-tur.q: vt dixi in precedēti mēbro hoc non est verū.nec sibi licet in-dignum eligere per rationes de q̄-bus ibi dixi.Preterea Bart.loqui-tur q̄n testator dat alicui potesta-tem alium executorē faciēdi.qđ v-bum potestatē denotat arbitrium boni viri nō nudā voluntatē.l.ne-pos proculo.ff.de verborū signi.

et per Bar.no.in.l.alio.in.ĳ.col. ff de ali.⁊ ciba.lega.Nō est ergo verū ꝙ talis possit deputare ali-quē qui male exequeret siue hoc faceret dolo siue ex imperitia.q̄a hoc totum boniviri arbitrio relin-quitur.l.continuus.§.cum ita.ff. de ver.obliga.⁊ not.in.l.i.ff.de le.ĳ.Ex q̄bus habes vnā cōclusionē ꝙ fauore relictoꝝ ad pias causas valet datio executoris incerti. vt colligit ex dictis Bar.in.d.l.q̄dā relegatus.⁊.s̄.dixi. Scđo habes ꝙ potestas faciēdi aliquē execu-torem potest conferri in arbitrium alterius fauore relictorū ad pias causas . et sic habes defensatam opi.dn̄i Cu.sic intelligen̄. Bar.vt s̄.dixi.¶ In relictis vero ad non pias cās non valeret datio execu-toris cum potestate faciendi aliū executorē incertū.et ideo si testa-tor in suo testamento dicat : facio titiū executorē eū:⁊ volo ꝙ post mortē suā possit alium executorē deputare:nō valet datio talis po-testatis.ita consuluit no.Paulus de cast.in cōcilio.cxlvi.qđ non est verum in relictis ad pias causas Licet ip̄e Pau.ibi cōtrariū videa-tur sentire.Sed in alĳs relictis ꝓ-cedit.⁊ q̄uis non possit executori committi vt aliū faciat executorē secundū prefatos doc.senenses:tn̄ potest ei cōmitti electio pauperū vt volunt Lapus et moderni in c.i.de ꝑcu.li.vi.⁊ ante eos hoc vi-detur fuisse de mente Barto.in.l. vnū ex familia.in ꝑn.de lega.ĳ.ff. ¶ Circa scđm dictum quādo non cōmittitur substātia dispositiōis sed noīatio executoris:vt si testa-tor faciat executorē illum quē titi⁹ noīauerit secūdū Bart.⁊ Bal.vbi s̄.valet talis executoris datio:q:

tūc nō ɔmittitur substātia dispo=
sitiōis/s3 sola nolatio. arg.l.vtrū3
.§.cū quidā.ff.de reb.dub. et hoc
ante eos tenuit Cy. in.d.l.capta=
torias.C.de testa.mili. Cuma.in
d.l.qdam relegatus:tenet ɔtra:qꝛ
Bar.allegādo dictū.§.cū quidam
videt equiparare datiōnē faculta
tis nolandi executorem facultati
eligēdi cui restitui debeat fideicō=
missum sed in fideicōmissis distin=
guitur.ꝙ aut cōmittitur nolatio
persone incerte de certis: et valet
d.§.cū quidā.ratio:qꝛ illo non no
minate oēs admittūt.l.cū quidā.
et.l.si quis titio.ff.de lega.ij.et sic
substātia legati vł fideicōmissi nō
pēdet ab eo.aut cōmittitur nola=
tio incerte psone de incertis.et tūc
nō valet:qꝛ in effectu substātia di
spositionis cēsetur ɔmissa/ex quo
nō facta electionē null' admittit
et sic nō habet locum.§.cum qui=
dā.in.q.nostra.fm Cuma. Michi
videt ꝙ.§. cū quidam/allegatus
per Bar.nichil facit:qꝛ in.§.cū q=
dam heres cōpellebatur restitue
re vni quē mallet.et si neminē no=
minaret/oibus.iuxta.l. cum qdā.
de lega.ij.sed in.q.Bar. deputat'
a testatore nō ɔpellebatur aliquē
nolare in executorē.ideo ille text.
nichil facit:immo ꝓbat oppositū
in ver.an imposita necessitate dā=
di.rc.a cōtrario sensu. Et licet mo
derniores senenses in.d.l. quidam
relegat'.ver.quarta ɔclusio.conē
tur defendere Bar. dicētes:ꝙ illo
cui cōmissa est nolatio executoris
non nolante/ eps vel iudex pote=
rit nolare:sicut si nullus esset da=
tus executor/eps vel iudex posset
exequi:tenēdo illā opi.ꝙ in oibus
legatis etiā non piis eps pōt se in
tromittere ex suo officio. quā etiā
tenet hic Jo.an.circa fi.aut salte3
posset iudex illo non nolante nola
re executorē:qꝛ in vltimis volunta
tib' recedit a psona et recurritur
ad iudicē.l.fi.§. sed et si qs.C.cō.
de lega.et no.in.l.si quis arbitra=
tu.ff.de ver.obli.ꝛ sic fm eos sub=
stātia dispositionis nō videtur cō
missa arbitrio illi' qui debet nola
re executorē:qꝛ etiā illo nō nolan=
te aliqs erit executor qui nolabi=
tur ab epo.ista defensio nō placet
qꝛ rōnes supradicte vident cōclu=
dere idē esse qn substātia disposi=
tionis faciēdi executorē esset com
missa alicui:qꝛ illo non faciēte exe
cutorē in legatis piis: vel nō piis
succedit eps.c.si heredes.ā. eode3
et in.c.tua nobis. et in hoc.ca.fm
vnū intellectū. Et sic videret attē
ta ista rōne ꝙ etiā substātia dispo
sitiōis posset ɔmitti alii i relictis
nō piis:qꝛ si ille nollet aliquē esse
executorē testamentariū perueni=
retur ad datiuū ex dispositiōe iu=
ris/qd tñ oēs doctores dicūt fieri
nō posse. Preterea nō videtur ve=
rū ꝙ si nō detur executor/eps suc=
cedat i executiōe: immo heres est
executor legatoꝝ etiā piorū.aut.
hoc amplius.C. de fideicommiss.
et in.l.si quis sepulchrū.§.fun'.ff.
de religio.et est casus in.d.c.si he=
redes:si bñ respicis.ideo videtur
ꝙ opi.Cuma. verior sit opinione
Bar.in pūcto iuris. Preterea no=
minatio quā facit eps non depen
det ex volūtate testatoris:qꝛ etia3
cōtra eius voluntatem eps potest
se intromittere.ca.tua nobis.ā.e.
cū concor.ꝛ sic substātia faciendi
executorē etiā in hoc casu non vi=
detur depēdere a testatore : sed ex
legis dispositione. ¶ Quero scdo
principalr.an executor possit cogi

exequi vltimam voluntatē testatoris? Do. Roffre. in libellis iuris ciuilis in ti. de actio. ex testamento. ver. item q̄d erit. tenet q̄ executor vniuersalis pōt cogi exeq̄ p text. in auf. de eccl'a. ti. §. finaut q̄ hoc facere iussi sunt. Dy. in. l. i. ff. de lega. ij. distinguit: aut executor acceptauit officiū: et tūc potest cogi. l. iij. §. i. ff. de arbi. Aut non acceptauit/ et tunc non potest cogi: nisi aliquod emolumentum esset sibi relictū: tunc em̄ cogeret̄ causatiue. s. per subtractionē emolumēti. p. l. si quis sepulchrū. §. funus. ff. de religio: sed si nullū emolumētū sibi fuerit relictū: tūc cogi non pōt. ar. l. iij. §. q̄ritur. ff. de cur. bo. dan. ⁊ dicit hic Jo. an. sup glo. iij. q̄ officiū executoris ab initio est volūtariū sicut officiū arbitri et procuratoris. ⁊ hoc fuit de mente glo. hic dicte. allega. l. iij. §. i. ff. de arbi. ⁊ alias. ll. Bar. in. d. l. i. ff. de leg. ij. circa terciā col. dicit idē q̄ Dy. hoc addito q̄ lz q̄n executori nichil est relictū et nō acceptauit officiū: lz nō possit cogi ex vi testamēti ⁊ voluntatis defuncti. tñ q̄ ista res ptinet ad curam epi. vt. l. nulli. C. de episco. et cle. vel iudicis. l. iij. ff. de ali. et ciba. lega. poterit eps vel iudex cogere ipm executorē ad exequendū tanq̄ quēlibet cui delegaret iurisditionē. arg. l. i. C. qui pro sua iurisditiōe. et cū ista opi. transit hic Panor. licet de Bar. mētionē non faciat. Bal. in. l. nulli. post prin. C. de episc. ⁊ cle. dicit q̄ si executor non acceptauit officium/ nō pōt cogi exequi. per. l. at si q̄s. §. si cui. ff. de religio. a 𝔠trario sensu illius littere. ℂ Aduerte primo q̄ tex. in. l. si q̄s sepulchrū. §. fun⁹. nō loq̄tur de coactione executorū nec decidit illum casum: an executor possit cogi vel non: sed dicit q̄ si non facit non debet puniri nisi in priuatione relicti. ideo ille tex. nō probat opi. Dy. Reperio q̄ Ang. Are. in. d. l. iij. §. i. ff. de arbi. tenet q̄ executor possit cogi etiā tanq̄ executor: q: isti executores eq̄parātur tutorib⁹: vt no. in. l. ante pe. ff. de tute. sed tutor pōt cogi. ergo ⁊c. ℂ Preterea dicit Ang. q̄ officiū executoris testamēti est publicū auctoritate ⁊ vtilitate: q: publice vtile est testamenta executioni demādari et supreina iudicia exitū habere. l. i. cū ibi no. C. de sacrosan. eccle. ⁊ l. vel negare. ff. quēadmo. testa. aperiātur. et pro ista opi. videtur facere text. in. d. §. funus. in ver. oportet. qđ denotat necessitatem. l. i. cū ibi no. ff. de iusti. et iu. Ista opi. nō videtur vera. q: equiparatio de tutore ad executorē nō pcedit per oīa. vt no. Bar. in. l. quidam relegatus. ff. de reb. dub. et q̄ officiū executoris sit publicum auctoritate vel vtilitate. cōtra tenet Bar. i. l. femine. in fi. ff. de reg. iu. Preterea si rōnes predicte essent vere/ seq̄retur q̄ heres institutus a quo fuit legata pia relicta posset cogi adire: q: heres est verus executor piorū relictorum. d. §. funus. et in auf. hoc amplius. C. de fideicomiss. nota. per dñm Alexan. i. l. qui liberis. §. hec vba ff. de vulga. ⁊ pupilla. tamē heres non potest cogi adire hereditatē. l. nec emere. C. de iure deliberādi. Preter 𝔠 opi. Bar. et Panor. vī facit hoc. c. a 𝔠trario sensu. nā hic dr̄ q̄ post mādatū susceptū pōt cogi ergo añ mādatū ñ pōt cogi: ⁊ ī dicta te ille text⁹ ⁊ tex. in. c. tua nobis. ⁊ c. si heredes. s. e. videntur hoc vel

le ꝙ per solã subtractionẽ emolumẽti executor cogat̃: non aliter nisi susceperit officium. Non obstat. §. si autẽ. in aut. de eccle. ti. alleg. per Roffre. q2 ibi bne dicit̃ ꝙ heres vel ali⁹ executor fuit monitus: sed non dicitur ibi ꝙ fuerit coactus/ sꝫ soluꝫ ꝙ si nolit exequi ꝑdit emolumentum sibi relictum ideo iste passus videtur dubius. Et magis cõmunis opi. videtur antiquorum ꝙ executor non possit cogi. quam etiam tenẽt moderni senenses. in. l. quidam relegai⁹ in fi. ff. de reb. dub. ⁊ Joh. fab. in l. nulli. C. de episco. ⁊ cleri. in ver. iteꝫ queritur an sint cogẽdi. tenet ꝙ opi. Specu. in ti. de instru. edi. §. nunc aliqua. ver. hoc etiã queritur. est vera ꝙ executor nõ possit cogi per istud. c. Johãnes. nisi agnouerit executionẽ. Quid dicẽdum? Puto ita ꝯcludi posse: ꝙ aliquando heres institutus in testamẽto adiuit hereditatem/ vel ali⁹ ab intestato eo casu quo legata ab intestato deberentur: ⁊ tunc aut executor adaptauit officiũ: ⁊ hoc est planũ vt in hoc tex. Quomodo aũt dicat̃ acceptare? dicvt hic per Joh. an. ⁊ Pano. et adde ꝙ si agnouit legatũ sibi relictum vt esset executor videtur acceptare ip̄m officiũ exequendi. l. a filio. in prin. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. ⁊ latius per Bar. in. d. l. i. ff. de lega. ij. Aut nõ vult acceptare/ ⁊ tũc non põt cogi: q2 heres q̇ audiuit debꝫ exequi. l. si quis sepulchꝝ. §. fun⁹ ff. de religio. ⁊ aut. hoc amplius. C. de fideicõmis. est verũ ꝙ si executori aliquid relictũ fuerit illud amittit. ⁊ heres etiã si nõ exequatur infra annũ debet priuari hereditate si fuerit monitus. c. si heredes. cum ibi no. s. eo. ⁊. d. aut. hoc amplius. ⁊ hoc casu nõ video rationẽ cogẽdi executorẽ. Aliquando heres nõ vult adire hereditatem ex testamẽto/ vel ab intestato nec fiscus: ⁊ tunc non sunt legata pia: aut non. primo casu puto eũ posse cogi exequi: q2 istud publice vtile ẽ. l. nulli. i fi. C. de epi. ⁊ cle. ar. l. ij. §. q̃ritur. ff. de cu. bo. dã. Secũdo casu Bal. in. l. alio. iij. col. relinq̇t dubitatũ. tñ dvet̃ velle ꝙ si hereditas nullo modo adeat̃ non valeat datio executoris. per. l. si nemo. ⁊ de testa. tu. ideꝫ tenet Jo. fab. insti. de eo cui liber. cau. bo. adi. in prin. ⁊ Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc dicamus. Idem Joh. fab. in. d. l. nulli. ver. quid si nullũ ⁊c. C. de epis. ⁊ cle. quod credo verum. tñ iudex ne legata ꝑeant poterit ex suo officio cogere executorẽ vt exequat̃: nõ añꝗ deputatũ a testatore cũ testamentũ sit destitutũ: sed tanꝗ quẽlibet subditũ suũ ar. d. l. ij. §. querit̃. ff. de cu. bo. dãdo. ⁊ sic posset saluari opi. Roffre. in ti. de actio. ex testa. cogita tñ sup premissis. Et nũquid si executor cui erat legatũ relictũ esset ꝯiuncta persona perdat relictũ si nolit subire officium. vide Jo. de imo. ⁊ Are. in. l. quesitum. ff. de acqui. here. post Bar. in. l. post legatum. §. amittere. ff. de his qui. vt indig. Et quicquid dicat Aret. in d. l. quesitũ. in fi. michi videtur ꝙ de hoc i nostra materia sit casus in aut. hoc amplius. vbi loquitur in filio ⁊ sic in ꝯiũcta ꝑsona. C. de fideicõ. iuncto dicto. §. funus. ⁊. c. si heredes. cum ibi not. s. eodem. vt indistincte perdat relictum sibi factum si non exequat̃. ¶ Quero tertio quis potest esse executor

testamēti.dicit Jo.fab.in.l.nulli. in.i.col.in fi.C.de epi.et cle.quod oēs possunt esse executores et sic Joh. fab.neminē excipit.Jaco.de are. in quodā tracta.suo quē fecit de hac materia dicit:quod seruus non pōt esse executor testamēti.quia au ctoritas exequēdū nō cadit i fuū licet executio testamēti potius sit fa ctū quam iuris et sit actus nudi ministe rij.l.si quis titio.ff.de leg.ij.et istud se quitur Bal.in.l.id quod pauperi bus.C.de epi.et cleri.ver.modo ve nio.Ad scdm pro hoc quia executori dat actio suo nomine secundum Bal. in d.l.id quod pauperibus.et .l.dicetur et seruus eē nō pōt i iudicio.l.suus C.de iudi.ideo tanquam executor nō posset agere nec procuratorem ad agendū constituere.l.seruū quoque. in prin.ff.de procura.merito au ctoritas exequēdi nō videtur cadere in seruū:et quod seruus nō possit esse procu rator ad iudicia est casus secundum vnā lecturam Jaco.bu.et Ange.in.d. l.seruus.C.de iudi.predicta limi tamus in executione testamēti ver saretur solum et nudum factū.Ex quo infero quod si testator ad manū tradidisset aliquas pecunias suo vt illas distribueret et daret alicui pauperi valeret talis datio execu toris:quia est mere facti.ratio est quia ea quae mere facti sunt cadunt in seruo.l.qui heredi.in prin.ff.de condi.et de.et .§.sed cū factū.indi. de stip.seruo.¶ Quid i muliere?gl. in.c.fi.in prin.de testa.li.vi.dicit quod de iure nō pōt eē executrix.Tamen de consuetudine contrarium seruatur Spe.in.ti.de instru.edi.§.nūc ali qua.tenet quod nō possit. Joh.fab.i d.l.nulli.tenet contrariū dicēs quod pōt esse.allegat.ff.de dona.cau.mor. l.mortis.§.titia.Bal.in.d.l.id quod pauperibus.ver.modo venio etc. dicit quod ad negocia mulier pōt es se executrix:et etiam in iudicijs ad pias causas.ratio:quia executor habet actionē suo noīe vel officiū iudi cis.l.quintus.ff.de annu. lega.et vbicūque mulier habet actionē suo no mine nō excluditur a iudicio secundum Bal. Ista ratio concludit quod vbicun que executori dat actio vt in casibus no.in.di.l.si quis titio.ff.de lega.ij. etiā in relictis ad nō pias causas mulier pōt esse executrix testamē ti.et pro opi.Bal.facit.ratio.quia executio testamenti est facti.et ea que facti sunt possunt per mulie rem explicari.l.i.§.ceterum.l.fi.ff.de acq.pos.¶ Reperio quod Bart.in.l. femie.ff.de reg.iur.i fi.pōit questio nem et dicit quod si actus exequēdi te stamentū debet extra iudiciū ex pediri mulier pōt esse executrix. sed in iudicijs nō pōt.l.alienam. C.de procura.vbi etiā pro filio mu lier nō pōt esse procuratrix in iu dicio.Subdit tamen in fi.quod fauore de functorum pōt mulier eē executrix testamenti.et istud videtur expres sum.in.l.a filio.in prin.ff.de ali.et ci ba.lega.sed ibi erat pia causa:scilicet alimentorum vsque ad certum tem pus.Sed contra istā opi. Bart.et Bal.videtur quod executor testamē ti equiparat curatori dato bonis secundum Roffre.in.d.ti.de ac.ex testa mēto.sed mulier nō pōt esse cura trix bonorum.l.is cui.ff.de cura.fu rio.ergo nec executrix testamēti Itē executor testameti equipara tur tutori:vt no.in.l.antepe.ff. de tute.et per Bar.in.l.quidā relegatus ff.de reb.dub.sed non pōt esse tu trix regulariter:ergo neque execu trix.Et si dicamus quod equiparet exe cutor procuratori sicut nō potest

esse ꝓcurator.d.l.alienā.et.l. feminas.per locū a speciali.ff.de ꝓcu. ita neq; executrix. Puto ita dici posse ꝙ ad causas pias pōt mulier esse executrix testamenti.casus est in.d.l.a filio.In aliis vero relictis dic: aut nō est necesse executionē fieri in iudicio et tūc pōt.l.cu; pater.§.a filia.ff.de lega.ij.⁊ in.d.l.mortis.§.titia.ff.de donati.cau.mor.et ita ꝓcedat opi. Bal.⁊ Jo.fab.in hoc casu.Aut est necesse fieri in iudicio:et tūc puto ꝙ nō possit per se:sed debe; ꝓcuratorem cōstituere.l.alienā.s. allega. quia executor testamēti pōt ꝓcuratorē ꝯstituere:vt.j.dicā.Nec obstat rō Bal.ꝙ executor h; actionē suo nomine/vel officiū iudicis:ergo pōt esse executrix in iudicio:qꝛ respondeo ꝙ executor testamenti habet exercitiū actionū competeñ.legatariis ſm Bar.in.l.si q̄s ritio.ff.de lega.ij.et licet noie officij agat:vt tenet Jac.de are.⁊ Bald. in.d.l.id qḋ pauperibus.ver. q̄nto q̄ro.C.de episco.et cle.tñ videt̃ noie alieno agere.l.iiij.§.tutor.ff.ḋ re iud. qḋ mulier facere non pōt in iudicio.l.alienā.s.alleg.Et licet curatori bonoꝝ dētur actiones vtiles suo noie:vt tenet Roffre.l loco.s. alleg.et ptz in ti.de cu.bo. dan.ff. tamē mulier nō pōt esse curatrix bonorū.l.is cui.ff.de cura .furio. Conclude ꝙ extra iudiciū potest in iudicio nō pōt per se: sed alium constituet ꝓcuratorē.Et ad argu.s.facta rñde ꝙ nō per oia equiparatur executor tutori ꝓcuratori vt̃ curatori bonoꝝ:vt patz ex no.per Bar.⁊ modernos in.d.l. quidam relegatꝰ.ff.de reb.du. ¶Quid in bānito dicit Bal.ꝙ pōt esse executor testamēti extra iudiciū et quo ad actū nudi ministerij puta quo ad electionē vel declarationē aliquā faciēdā.alleg. Bal.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad trebel.tu allega.l.cū pater.§. hereditatē.ff.de leg.ij.ex quo habes ꝙ l; bānitꝰ sit infamis infamia iur;.l. cognitionū.§.minuitur. ff.de variis et ex̃or.cog.tñ pōt esse executor testamēti in his que sunt mere facti.⁊ sic infamis infamia iuris pōt esse executor testamēti qḋ ē nota.dignu; si sit verū.Tñ non credo ꝙ in practica tales admitterentur. Primo qꝛ eoꝝ dicto non d; stari. vt no.in l.i.C.de sum.trini.et fide catho.et tamē in multis dicto executorum cū iuremēto d; stari.l.pe. ⁊ ibi gl. et Ang.C.de dona.et.j.dicet̃ post Jo.an.hic.et l; tales possint testari.l.eiꝰ qui.§.i.ff.de testa.et.l.q̄dā relegatꝰ.ff.de reb.dub.tñ nō sunt ad testioniū admittendi.l.iij.ff.de testi.Preterea declaratio volūtatis defuncti se h; ad istar testionū:vt colligit̃ ex no.p Bar.i.l.theopōpꝰ ff.ḋ dote ꝑlega. quō ergo talibus infamibꝰ crederet̃ si vellent declarare de q̄ testator sensit? Crederē ita dici posse.aut testator cōmisit executori suo declarationē et electionē hospitalis : vel ecclesie cui deberēt pecunie dari:⁊ tunc puto ꝙ bānitꝰ possit illā declarationē; facere:qꝛ est nud: facti momentanei per iura.s.alleg.et ita ꝓcedat opi.Bal. Nec ob.qḋ.s. dixi. de.l. theopōpꝰ.qꝛ hic nō est questio de de declaratione volūtatis defūcti sed ipsiusmet executoris vt ptz in d.§. hereditatē.l.cū pf.ff.de lega.ij.Aut testator cōmisit aliq̄d executori in quo vertit̃ redditio rōnū vt in pecunia q̄ d; ꝯuerti in redemptionē captiuoꝝ:vel in edificatio

nē ecclie.⁊ tūc nō puto talia ɔmitti debere infamib⁹/nec eoꝝ fidei ꝑ rōnes.s̄.alleg. Ex q̄bus infero ꝙ si testator in testamēto suo dicat: instituo filiū meū heredē:et si decedat in pupillari etate/aut al's sine liberis:executor me⁹ scit ꝙ ego sibi dixi secreto q̄d.de bonis meis fieri volo.si talis executor efficeretur infamis infamia iuris et facti:vt bānitus/nō credet̄ dicto ei⁹ per predicta.qđ tene menti. Et ea q̄ dixi in bānito vident̄ etiam ꝓcedere in deportato ꝑ.d.§.hereditatē.et ita videt̄ tenere Bar.in.l.a filio.in prin.ff.de alimē.⁊ cib. lega. ¶ Quid đ excōicato: dic breuiter ꝙ extra iudiciū pōt exeq̄:nō in iudicio.qꝛ ea q̄ faciunt excōmunicati quo ad tēporalia bene valēt ꝸm Inno.in.c.si vere.de sen.excōmu. ita videtur tenere Bald.in.d.l.id quod paupibus.hoc est verum extra iudiciū.sed in iudicio ꝑ se exequi nō posset:sed ꝑ procuratorem s̄.de iudi.intelleximus.cum ibi no. ¶ Quid de impubere: dic ꝙ in his in quibus est necessaria industria impubes non pōt esse executor testamēti:qꝛ in eo nō est industria.l.fi.C.de testa.milit.not. per Bar.in.l.quidam cōsulebāt.ff.de re iudi. Sed in his q̄ sunt mere facti vt de mittēdo heredē in possessionē vel legatariū/tūc pōt eē executor:dū tamen sit capax hui⁹ intellectus.ar.l.i.§.ceterū. ff.de acqui.pos.et hoc tenet Iaco.de are. in tractatu suo de executiōe testamentorū.et Bal.in.d.l.id qđ pauperibus.C.de epi.et cle. ¶ Quid in collegio. An testator in suo testamēto possit facere aliquod collegiū executorē sui testamēti dicit Bal.in.d.l.id qđ pauperib⁹.in.ij.col.ꝙ collegiū pōt esse executor testamēti.qꝛ licz collegiū inq̄ꝫtum collegiū nō possit naturaliter consentire cū sit corpus inanimatū: pōt tamē ciuiliter ɔsentire.l.aliud.§.refert.ff.de reg.iu.et.l.metum.§.aladuertendū.ff.qđ me.cau.⁊ ibi no.et ꝑ Bar.in.l.aut facta.§.non nunq̄ꝫ.ff.de penis.⁊ in.l.iubemus nullam nauem.C.de sa.san.eccle. Quid in religiosis:an possint esse executores testamētorum: casus est in.c.fi.in prin.de testa.li.vi.vbi dicit̄ ꝙ possunt accedente superioris licētia:et ꝑ illum tex.hoc tenet Bar.in.l.alio.in.ij.q.ff.de ali.⁊ cibaria.lega.et Bal.in.d.l.id qđ pauperibus.⁊ Io.fab.in.l.nulli.C.de episco.et cle.et licet glo.in.d.ca.fi. in p̄n.de testa.li.vi.dicat idē in oībus mēdicantibus.tn̄ hoc fallit in fratrib⁹ minoribus.ꝑ cle.exiui de paradiso.de ver.signi.ꝸm Bal.et Bar.in locis.s̄.allega.et eundem Bart.in.l.i.in.iij.col.ff.de lega.ij. Predicta itellige vera siue sint relicta ad pias causas/siue non.⁊ siue testator sit persona ecclesiastica/siue non:ꝑ.d.c.fi.de testa.li.vi. qđ loq̄tur indistincte.iuncto.c.tua nobis.s̄ eo.et ꝑ Io.an.hic dicētē ꝙ ita seruat ɔsuetudo.et hoc ē verū ꝸm eum:dū tamen ꝑ hoc nō retrahat̄ religiosus a seruitio diuino per.c.sed nec.ne cle.vl' mo. Et religiosi vel alij clerici pn̄t eē executores simul cū laycis ꝸm Ioh̄.an.hic ꝑ hunc tex.et.c.tua nobis. s̄.eo.qꝛ layci et clerici non vniunt̄ ad executionē testamēti tanq̄ꝫ collegiū:sed tanq̄ꝫ diuersa capita.iō nō vitiat diuersitas professionis ꝸm Ioh̄.an.hic de q̄ vide hic Panor. ¶ Quid i herede executoris. An officiū trāseat ad eū: glo.in.c.

ff.de testa.l.i.vi.tenet q nō nisi sit dictū sicut dicimus in arbitrio et mādato q̄ finiūtur morte. idem te net glo.in.l. antepenul.ff.de tute. vbi dicit q sicut tutela nō transit ad heredes: ita neq commissoria. In ɔtrariū videt tex.in.l.a filio.ff. de ali.et cib.lega. vbi necessitas i= plendi officiū executoris trāsit ad heredē. Dy.in.l.alimēta.ff. de ali. et cib.lega.mouet q̄stionē et Spe. in ti.de instru.edi.§. nunc aliqua. dū querit q̄d in muliere? et Jac.de bel.in auth. de eccle.ti.§.si q̄s autē col.ix.et dicūt q officiū executoris nō transit ad heredes nisi iure cu iusdā obligatiōis. Bar.in.d.l.a fi= lio. dicit q aut officiū executoris versabatur circa onus bursale.si= ue obligatio qua tenebatur execu tor erat circa onus bursale: et tūc transit ad heredē.casus est in.d.l. a filio in prin.ff.de ali.et cib. lega. Aut obligatio ɔtinebat onus pso nale: et tunc nō transit.ita ꝓcedat gl.in.l.antepe.ff.de tute.et.l.is cui ff.d cu.furio.ita dicit Bar. Aduer te ad dicta sua: q Dy.voluit intel ligere q i.l.a filio mulier erat obli gata ad exequendū: q testator re linquerat sibi legatū qd agnoue= rat ipsa mulier/ et ista obligatio transit ad heredes mulieris: et sic iure obligatiōis heredes pñt co= gi exeq̄. Sʒ Bar. dū dicit q si obli gatio qua tenebat executor conti nebat onus bursale.&c.videt vel= le q etiā si nichil esset legatū exe= cutori dū tamen esset onus bursa le: vt q iusserat testator mille ex= pēdi per executorē suum in redem ptionē captiuoꝝ: tūc transiret ad heredē suum si defunctus erat ad hoc obligatus qd pōt esse ex sola acceptatiōe officij. vt per Bar. in l.i.ʒ.de leg.ij.et dixi. Sed tñ nō pu to illo casu trāsire ad heredē nec hoc ꝓbat tex.in.d.l.a filio. nec fu= it hoc de mente Dy.iō Bal.in.d.l. id qd paupib⁹.in.ij.col.in ff.d.stin gui. Aut est merus executor: qd intelligo q̄n erat nud⁹ minister et tūc nō trāsit ad heredem: q indu stria psone executoris est electa: et industrialia nō trāseunt ad here= des.sic intelligit glo.antepe. ff.de tute.et.l.is cui.ff. de cura. furio. Aut officiū executoris nō cōsistit in mera industria: vt q nō est me= rus executor: sed legatari⁹ ad exe= quendū: tūc trāsit ad heredes.q talis executio ē i obligatiōe.i.exe cutor q̄ agnouit legatū est obliga t⁹ exeq̄: et iō trāsit ad heredē iure obligatiōis.et lʒ Bal. nō alleget. est casus in.d.l.a filio. et hoc volu it dicere Dy. dū dicit q transit ad heredes iure cuiusdā obligatiōis. Q̄n aūt dicat executor mer⁹ vel le gatari⁹ ad exequēdū: dic vt p Bar. in.l.si q̄s titio.ff.de leg.ij. Ex qb⁹ vr q si alicui executori esset iniun ctū on⁹ ꝑsonale et qd possʒ p aliū expediri: vt ptʒ p exēpla in.l. vnic a.§.ne autē.C.de cadu. tol.si illi executori eēt relictū legatū vt exe q̄ret et agnouissʒ illd posset heres cogi exeq̄.ar.l. at si q̄s.§.si cui.ff. de religio.et sump.fu. ¶ Quid in executore cōstituto i dignitate.an executio transeat ad successorē di gnitatis? Spe.in ti.de instru.edi. §.nūc aliq̄.v.q̄d in muliere.distin guit: aut est expssum nomē ꝓpriū aut appellatiuū.doct.cōiter post Bar.in.l.q̄ liberis.§.hec verba.ff. de vulga.et pupil.substi. tenēt q trāsit ad successorē in dignitate in distincte nisi ille qui deputauit ta lem executorē esset cōsanguineus

ipsi⁹ executoris vel multū amicus qui tūc nō habuit respectum ad dignitatē: sȝ poti⁹ ad vinculum consanguinitatis vel amoris ar.c.re quisisti.ē.eo.ꝛ qđ no. in.l.ciuib⁹.ff. de reb.dub. alias limitatiōes ibi ponit do. Alex. quē vide: ꝛ adde q̄ ē.dixi in.i.q. ꝙ datio executorꝫ cōstituti in dignitate vel admīnistratione dr̄ certa ēt si nomē nō exprimat: et trāsit ad successorē i eadeȝ dignitate. vnū tm̄ tene menti: ꝙ si deputat̄ executor testamēti: p̄ses vel alius magr̄atus eius locū tenens non poterit exequi. casus est in.l.nulli. in ver. ꝓ sua ꝯscia. et ibi Bal.C.de episco. et cle. q̄ adde ad do. Alex. in.d.l.q̄ liberis.§. hec verba. circa fi. in ver. vnū incidenter ff.de vulga. et pupil. sub. ¶ Quarto principalit̄ q̄ro infra quod tp̄s debet executor exeq̄ vltimā voluntatē. Bal. in.d.l. id quod pauperibus. in ver. venio ad tertium. dicit ꝙ officiū executoris ad pias causas durat tm̄ anno et nō post. p.l. null'.C.de episco. et cleri. dicit tamen Bal. ꝙ iste ann⁹ incipit currere a die monitionis facte sup exequendo. ē.eo.c.nos quidem. et.c. tua nobȝ. ꝛ ibi no. ꝛ i.c. si heredes. e.ti. ꝛ in aut̄. de heredi. ꝛ fal.§. si quis aūt non implens. col.i. et in aut̄. hoc amplius.C. de fideicommissis. Aduerte q̄ tex. in.d.l. nulli. nullo modo videt̄ ꝓbare dictū Bal. nā ibi dr̄ in ver. cū aūt. ꝙ ep̄s debet corā preside et publicis personis declarare quantitatē pecuniarū ab eo receptarū: et tp̄s quo ille recepit. post anum vero dȝ manifestare numerū captiuoꝝ et data ꝓ his precia: vt p oia impleant̄ pie volūtates. et sic ille tex. non dicit ꝙ īfra annū debeat cōpleri executio: et ꝙ officiū executoris expiret anno: sed mēs illius littere est ꝙ post annū executor dȝ reddere rōnem eius qđ fecit infra annum etiā si nunq̄ fuerit monit⁹. Et iō pro discussiōe articuli cōsidera ꝙ aliquādo testator reliquit aliquā quantitatē ꝓ redēptione captiuorū: et tūc dico habere locū.l.nulli. que ꝓ hoc facta est: vt ep̄s vel ali⁹ executor a testatore electus: infra annū debeat exeq̄ ꝛ redimere captiuos/ etiā sine aliqua monitiōe nec dico istud officiū finiri anno. satis est enī ꝙ infra annū curet redimere quos poterit. casus est in d.l.nulli. et hoc totū arbitrio presidis ꝓuincie videt̄ relictū. vt.d.l. nulli. nā in relictis ad causas pias potest se intromittere preses prouincie.l. hereditas.ff. de pe. here. et.l.iū.ff. de ali. ꝛ ciba. lega. Aliqñ relinquit̄ pro alia causa pia: ꝛ tūc dico ꝙ iudex ꝯpetēs pōt arbitrio suo/ inspecta qualitate negocij: in quo pecunia debet cōuerti statuere tempus ad exequendū: quādo q̄ minus anno: qñq̄ annū: quandoq̄ plus anno ſm magnitudinē rei. in aut̄. de eccle. ti.§. si quis aūt vbi tex. videtur velle hoc esse arbitrariū: ꝛ hoc videt̄ tenere Specu. in ti. de instru. edi.§. nunc aliqua. ver. illud etiā. circa fi. et Jo. fa. in d.l.nulli. in vlti. col. circa p̄n.C.de episco. et cle. Aliqñ iudex simpliciter monet executorē vna vice/ ꝛ nō statuit tēpus ad exequēdū. et tūc dic ꝙ illud tēpus durat anno: per d.§. si quis aūt nō implens. de heredibus ꝛ falci. ꝛ aut̄. hoc ampli⁹. C.de fideicō. et post annum est priuatus ipso iure officio ꝛ omni cōmodo sibi relicto preter debitum nature subsidium per iura predic

eta. Si tamē executor fuisset iuste impeditus vt nō potuisset iplere infra annū.tūc etiā post annū pos set exequi. Et istud tenuit Frede. de senis in cōci.cxxix.& ponit exē: plum:si testator iussit cōstrui mo nasteriū:q̄ñ infra annū nō potuit cōpleri. ¶ Nūquid aūt sit necessa ria monitio specialis: an sufficiat generalis cōtra omēs executores Bal.l dicta.l.id qđ pauperib⁹. ℣. venio ad tertiū.tenet:ꝙ sufficit ge neralis:& ideo dicit ꝙ epi faciunt cōstitut onē p quā monēt executo res vt exequant:vt nō sit necessa: ria alia spālis monitio:idē voluit Bar.in.l.cum quidā.circa fi.ff.de leg.ij.quod est magna declaratio ad dictā auf. hoc ampli⁹.C.de fi: deicōmis.qđ tamē videt cōtra tex. in dicto.§.si autē q̄ hoc facere.de eccl.ti.vbi tex.dicit:ꝙ executor de bet bis moneri qđ nō fieret p illā constitutionē epi generalem.nisi dicas ꝙ illa cōstitutio epi h3 vim specialis monitionis.Unū tamen tenebis menti: ꝙ l3 executori ad pias causas detur annus ad exe: quendū vbi tēpus non est limita: tum:tñ iudex ex suo officio potest priuare executorē officio si nō obe diat alicui iusto p̄cepto sibi facto per iudicē:ita dicit Bald.in.l.eum qui reus in.iiij.no.in fi.C. de ꝓcur. arg.illius tex.qđ forte posset ꝓce: dere quo ad ipm officiū:s3 quo ad relicta facta ipi executori nō poss3 iudex nisi post lapsū anni ipm pri uare cū a lege detur sibi ann⁹ ad implēdū volūtatē defuncti:& si iu dex nō abbreuiabit illud tempus ex causa:vt.s.dictum est:s3 solum iussit executori vt aliquid faceret nō vr̄ priuari debere hēditate sibi relicta p dictā auf. hoc ampli⁹.et hoc dicūt q̄dā.Ex dictis Jo.fa.in d.l.nulli.vr̄ ꝙ iudex possit execu: tori statuere ad exequendu3 min⁹ tēpus āno p dictū.§.si aūt q̄ hoc de ecclesia.ti.col.ix.Aduerte quia glo.in.c.si heredes.s.eo .itelligit illū.§.si aūt:i relictis ad pias cās vt si executor bis monit⁹ non exe quatur priuet omni cōmodo' sibi relicto a testatore:& ideo Bar.post Jac.de belui.in auf.de heredi.et fal.§.si q̄s aūt nō implēs.&.§.seq. dicit ꝙ dictus.§.si q̄s aūt non im plēs.& auf.hoc ampli⁹ .loquūtur in legatis nō pijs:vt vna sola mo nitio iudicijs vna cum lapsu anni sufficiat vt heres priuet oi hēdi: tate:idē in alio executore.in lega: tis vo pijs h3 locū dict⁹.§.si quis autē.vt post binā monitionē etiā sine lapsu anni executor heres vel alius oi cōmodo priuet:& ita i effe ctu inuenio ē cōcludere Johā.de imo.de Bar.mētione nō facta i.d. c.si heredes. in ij.colū.s.eo.tit. et sic nō recte vr̄ locut⁹ Jo.fa.in.d.l. nulli.q: in legatis nō pijs non h3 locū tex.allegat⁹ p eū. Ex quib⁹ p3 ꝙ ille.§.nō obstat dictis Bar.i.d. l.cū q̄dā.& Bal.in.d.l.id qđ paupe rib⁹.q: loquunt vbi epi post annū volunt deuolui ad se executiones testōrum quo casu sufficit genera lis monitio.§.si autē.q̄ loq̄:ur q̄ñ ante annū executor d3 oi cōmodo p̄uari & executio ad epm deuolui quo casu est necessaria bina moni tio & spālis.cogita tñ sup p̄missis & nunq̄d hodie pena illi⁹ auf.hoc ampli⁹.habeat locū si sit dat⁹ exe cutor a testōre vide ibi Bar.& Bal. et an in tali monitione sit necessa rius libell⁹:vide ibi p Bal. ¶ Nū q̄d aūt illđ tps anni currat execu tori ignorāti. Bart.in.l.genero.ff.

de his qui no. infa. ponit. q. stante cōstitutiōe epi: q si executores nō exequantur infra annū sint excōicati. modo aliquis ignorās se esse executorē nō est execut⁹ infra annum: an sit excōicat⁹? Et videt q non: ne ignorātia puniat. dicta. l. genero. z. l. penul. ff. de adul. z ibi per Bar. In 2ūū videtur quia tēpus l dubio est cōtinuū/z nō vtile vt not. in. l. i. ff. de varijs z tempo. prescrip. ergo vidt currere etiam ignoranti. tamē Bar. in dicta. l. genero. tenet tēpus anni nō currere nisi a tēpore scientie: etiā si in constitutione epi dicatur infra annuz a die mortis: q debet subaudiri et scie. p hoc. l. ij. §. si quis heredem ff. de sta. libe. z. l. scimus. §. sinautem dubius. C. de iure delibe. iuncta glo. que exponit a die mortis subaudi z adite hereditatis. Idez dicit Bar. in oī prescriptione que currit ex negligentia alicuius. naz necesse est ad principium prescriptionis q sit aliquid ex quo negligentia inducat: vt. l. i. C. de anna. pscrip. fm Bart. adde pmo dictis Bar. glo. no. in. c. i. quo tēpore miles inuesti. pete. debeat in vsi. feu. quā Bar. nō alle. que optime probat tēpus nō currere nisi a tēpore scientie. ¶ Secundo adde q in casu posito a Bar. non videt eē dubietas: q regulariter snia excōicationis nō infligit nisi p cōtumaciā: vt not. in. c. i. de iudi. in antiq. ideo executor nō pōt dici ptumax et sic nec excōicari nisi sciuerit se datum executorē. Ideo Bal. in. d. l. id quod pauperib⁹. in. iij. col. V. tertio qro. generalius qrit. An tēpus anni datū executori currat et ignoranti. Dicit cōsuetudinem eē seruandā in hoc: sed cessante consuetudine de iure cōmuni nō currit ignoranti. ratio fm eum e st: q ignorans se eē executorem nō pōt exequi exemplo tutoris. l. pe. ff. de eo qui p tuto. ergo est impeditus exequi: sed impedito nō currit tempus cōstitutionis epi cū sit ius ptoriū z sic vtile quo ad sui principiū. vt no. in. l. supuacuū. C. de tēpo. in integ. resti. peten. z per glo. insti. de perpe. z tēpo. ac. l prin. iō non currit ignorāti. Incōtrū Bal. dicit q pstitutio epi monens executores vt exequant infra annū a die mortis testatoris: vel simpliciter est ius pretoriū/non videt verum: q illa constitutio epi nichil addit iuri cōi cum de iure cōi ifra annū debeat exequi a tēpore monitionis. aut. hoc ampli⁹. C. de fideicōmis. z in aut. de heredi. z falci. §. si quis aūt non implēs. col. i. ideo illa pstitutio epi nō facit ius de per se. l. ius ciuile. ff. de iusti. et iu. nec dz dici ius pretoriū: z epus monēdo executores dicitur minister iuris ciuilis. c. si heredes. z. c. tua nobis. ē. eo. ti. ideo non videt militare ratio Bal. q iō tēpus nō currat ignorāti: q est vtile: illa ratione q cōstitutio epi est ius ptoriū. Illa aūt ratio est magis pcludens q ignorās se eē executorem nō pōt exequi. ad quā faciūt no. p Bar. in. l. multū interest. ff. de pdi. z demōstra. Ex qbus vr inferri q si executor ignorans se eē executorē nō exequatur infra annum non amittit emolumentū sibi relictuz a defuncto vt exeqret. Etiā infero ex doctrina Bar. in. d. l. multum. z d. l. genero. q si testator relinquat executori centum/vt faciat funus ipsius testatoris: z executor ignorans se eē executorē faciat funus

non habebit centũ: q: hoc nõ fecit animo implendi volũtatẽ defũcti sed potius facto vel gratia pietatis ad hoc. l. ij. ff. de cõdi. & demon. vnũ tene menti q executor datus p redimendis captiuis non tenet infra annum exeq: sed cõtra primum põt scdm Bal. in. l. pe. C. de dona. dixi tibi de hoc eẽ casum in. l. nulli C. de epis. & cleri. vbi specialis forma est statuta in relicto p redemptione captiuoꝝ. ¶ Nunquid autẽ eps possit protogare istud temp⁹ anni ex causa. Bal. in. l. nulli in. ij. col. C. de episc. & cle. tenet q sic: sed coartare non potest penaꝫ executoris preterq in relictis ad pias causas. vt in. §. si qui autem. l. auf. de eccle. ti. col. ix. & dixi. s. in proxi. precedenti. q. q nota: quia quotidiana sũt ¶ Quero an executores vltimarum volũtatum possint exequi ante aditã hereditatem? Ista q. potest itelligi dupliciter. Primo legatis non piis: & in illis communiter doc. tenent q ante hereditatis aditionem executor non possit illa soluere. q: validitas talium legatoꝝ pendet ad aditiõe hereditatis. l. eam quam. C. de fideicõ. & §. ante heredis insti. de lega. ¶ Secundo potest itelligi in relictis ad pias causas & istud pendet a questione. An relicta ad pias causas requirant hereditatis aditionem In qua. Bar. & Bal. in. l. i. C. de sacrosanctis eccle. vident cõcludere q aditio hereditatis non est necessaria dicit tñ Bar. q bona debent adiri causa legatorum pioꝝ cõseruandoꝝ. l. iij. de fideicom. liber. in dicendo de libertate ad cãm piaꝫ nam de libertatibus ad pias causas sepe arguunt doctores. vt per Bar. in. l. ꝑxie. ff. de his q in testa. delen. & in. l. si vn⁹. C. de testa. Bal. in. d. l. i. C. de sa. san. ec. dicit q si q̃ratur: an sit necessaria aditio hereditatis quod ad implorandum officium iudicis per quod fit executio taliũ relictoꝝ. l. quintus. ff. de ãnu. lega. & l. hẽditas. l. fi. ff. de peti. hẽdi. & l. iij. ff. de alim. & ciba. lega. tũc non est necessaria hẽditatis aditio quod illud officium iudicis nõ ẽ mercennariũ: imo dat ẽt vbi actio deficit. vt. no. l. l. si q̃s titio. ff. de lega. ij. p Bal. i. l. null. l. ꝑn. C. de ep. & cleri. post Oldra. si vero. q̃ratur. an. sit necessaria aditio hereditatis q̃tũ ad actionem ex testo: rei vẽdicationem & ypothecariã: q pñt cõpetere executorib⁹ ad pias cãs vt no. p Inno. Jo. an. & Panor. h. & p glo. & Bar. in. d. l. si q̃s titio. ff. de lega. ij. & p gl. in. l. lutius. §. meuia ff. ad trebel. tunc dicit bal. q tales actiones non possunt ꝯpetere: nisi adita hereditate. C. cõ. de lega. l. i. circa medium. Ipse Bal. in. l. id q̃d pauperibu⁹ l. iij. col. v. vltio circa tõs/simpliciter tenet executorem ad pias cãs posse exequi etiam ante aditam hereditatem inferens q annus datus executori ad exequẽdũ currit etiã ante aditã hereditatem: & istam opi. q legata ad pias cãs debent hereditate non adita tenuit Cuma. & plerique moderni i l. iij. ff. de lega. i. & q: fauet anime: illam in dubio sequi debemus. l. sũt psone. ff. de religio. Sed q̃tum ad questionem de executore Bar. in. l alio. ff. de ali. & ciba lega. tenet indistincte contrarium. dicẽs q hereditate non adita ex testamento vel ab intestato executor non põt exequi. Mouet q: idẽ videmus in tutela. l. si nemo. ff. de testa. tute. que tñ est fauorabilis & in liberta

te.l.ij.§.de fideicom.liberta.et.l.si nemo.ff.de regu.iu.Idē tz Jo.fa. illi.de eo cui liber.cau.bōa adijci unt.in prin. Sed aduerte qz Bar.et Jo.fa.non lo quunt i legatis pijs sed simpliciter qñestator relicit le gata:et fecit executores suos dans do eis licentiā vendēdi de bōis etc. sed qz Bar.in.l.i.C.de sacrosan. ec cle.arguit de libertate ad causam piam.et in.d.l.alio.in.ij.col.dicē li bertates nō deberi nō adita heres ditate:videt idē velle etiā in legatis pijs arguendo de libertatibus ad cās pias. ¶ Reperio qp nři moder ni do.Alexā.et senenses in.l.i.ff.de leg.i.dū examināt illū passum: an pro legatis q̄ debent hereditate non adita ɔpetat act io ypotecaria:re ferunt dicta Bal.i.d.l.i.C.de sacro san.ec.et.in.l.i.C.si quis omissa cau sa testa.et tenent idē quod Bal. vt legata pia debent hereditate non adita ex testō: nec ab intestato.tñ actio ypothecaria nō cōpetat nisi hereditate adita:qz hereditate nō adita nō orit actio psonalis.idō nō potest sibi accedere ypothecaria. Soli senenses subtiliter conantur pbare qd in legatis pijs det ypo thecaria etiam nullo modo adita hereditate ex testamento:aut ab i testato:et dicūt qp ad instātiā lega tariorum dabit curator bonis.l.ij.ff de cu.bo.dan.facit.l.si q̄s heres i stituat.ff.de here insti.contra quē dabit vtilis actio psonalis et ex cō sequēti actio ypothecaria. Ex q̄s bus infero qp executor testamenti q̄ exercet actiones ɔpetentes lega tarijs ad pias cās vt illas hz suo noie fm Bal.in.d.l.nulli.et.l.id qd pauperibus.C.de epis.et cle.petet dari curatorē bonis contra quē ex ercebit suas actiones hereditate

non adita: vel cum ɔ talem execu cutorem ad pias cās detur actio: quia sibi cōpetit actio:vt declarat Bar.in.l.nulli poterunt legatarij agere ɔ eum actione vtili ex testa mento et ypotecharia. Ex quibus ɔclude executorez ad pias causas posse exequi hereditate nō adita.et super practica considera qp aut est executor vniuersalis qui est loco hered:vt.l.si q̄s ad declinādam.C. de episco.et cle.vbi est casus et exē plū.et tūc nō ē q̄rendū an possit exe qui hereditate nō adita:qz ipse est heres vt.d.l.si quis ad declinandā Aut ē executor pticularis alio he rede instituto:sed nolente adi re ex testamento: nec ab intestato tūc erit practica qp legatarij petāt dari curatorem bonis. Et an quis possit compelli esse curator: dixi ti bi supra:ɔ quem curatorem execu tor poterit agere et etiam ipsi lega tarij actione vtili ex testamento et ypothecaria. vt dicunt moderni i d.l.i.ff.de leg.i. Puto etiam qp epūs vel preses pulcie ne legata pia pe reant poterit ex suo officio ad peti tionem executoris dare curatorez bonis: per quem omnia pmissa ex pedientur per.l.hereditas.ff.de pe ti.heredi.et.l.quintus.ff.de annu. lega.et dico qp si ipse executor vult acceptare officiū executoris potes rit iudex decernere qp p eum lega ta pia exoluant p istū tex.in q̄ nul la fit mentio de hereditatis aditio ne. Ex q̄bus habes solutaz.q.quā ipse Bar.indecisam reliqt: in.d.l. alio.in.ij.col.ff.de ali.leg.dū que rit.si nullus velit adire q̄d facient legatarij:l quo Bar. post Spe.re linquit cogitandū:sed ex predictis potest soluere difficultatem.

¶ Quero numq̄d executoribus vltī

marũ voluntatum ꝯpetat actio ꝯ heredes scriptos.glo.in. l.si quis titio.ff.de lega. ij.ꝛ in. l.lucius.§. mevia.ff.ad trebel.ꝛ Inno.hic di=cunt:ꝙ executores piaꝝ causarũ pñt agere ꝯ heredes.p.l. nulli.ꝛ.l. si q̃s ad declinandam. C.de episc. ꝛ cleri.sed si depuletur executor ad le gata nõ pia:tũc si est nudus mini=ster non datur sibi actio per dictum §. mevia.si vero nõ ẽ nud⁹ mini=ster tũc datur sibi actio vt in dicta.l. si q̃s titio.ff.de lega.ij.Oldra.in.l. nulli.dicit:ꝙ licꝫ simplici ministro ñ detur actio:tñ dat sibi officiũ iudi=cis p.l.q̃nius.ff.de annu.leg.idem tꝫ Bar.lꝫ Oldra.non referat in.d. l.si q̃s titio.ff.de lega. ij. Hostien. quem refert hic Jo.an. dixit in .c. tua nobis.§. eo ꝙ istis executori=bus vltimaꝝ voluntatũ de eq̃tate canonica ꝯpetit actio:lꝫ rigor iuris ciuilis sit in ꝯtrariũ.Et intellige exe=cutorem dari ad cãm piã:etiam si detur ad alimenta.casus est in.l.alio ff.de alimen.ꝛ ciba.lega. Idem di co(lꝫ doctores non dicant)si dare tur p maritandis filiab⁹:q2 dos ẽ cã fauorabilis ꝛ pia.vt no.in.l.i.ff. solu.matri.ꝛ p Bar.in.l.ij.§.fi.ff.ď dona.dũ allegat.l.si ego.in pñ.ff. de iure dott.ꝛ glo.no. q̃ est in.d.l. si q̃s titio.dic̃ omne relictũ ꝑ aia esse pium relictum. Ex q̃ infero ꝙ cum oẽ relictũ ecclesie vt pio loco dicatur piũ relictum:vt tꝫ no.Joh. an.in.c.i.de sepultu.in antiq .ꝛ di=cit ibi.Jo.an.ꝙ tale relictũ dr̃ pro aia relictũ:executor testamẽti pro relictꝫ ecclesie habebit actionẽ/si cut si esset relictũ ꝑ redemptiõe ca ptiuorum:vel pro aia defuncti.qď no.Idem dic etiam si esset relictũ ad edificationem pontis. q2 edifi=catio pontiũ est piũ opus.gl.est i l.i.§.ad municipũ.ff.ad.l.falci.ꝛ p Jo.an.in.c.tua nobis.i.vbo.alios de deci.ꝛ in alijs casibus positis i l.fi.C.de dona.idẽ i effectu tꝫ bal. in.l.nulli post prin.C.de episcop.ꝛ cleri ¶ Quis autem dicatur nudus minister:dicunt glo.ꝙ is q̃ nullũ ꝑcipit commodum.pro q̃ Jac. de are.in.l.si quis titio allegat.l.sul=pitius.ff.de donatio.inter vir.ꝛ vxo rem.Bar.in.d.l.si quis titio dic̃ ꝙ q̃n i aliquem ꝯferuntur verba dispo sitiua legati tunc est legatarius ꝛ non nudus minister.exemplum si testator dicat:lego titio decem que volo restituere seyo.ꝛ de hoc dicit esse casum in.d.l.si q̃s titio.idem si tacite dispositio ꝯferat in aliquem vt q̃s post tempus rogatur restitue re.ꝛ sic pendente tpe percipit com modũ ex legato:tunc etiã est lega tarius per.d.l.sulpitius.Si vero verba dispositiua nõ conferantur in aliquẽ sed executiua:tũc si hꝫ ali=quod ꝯmodum ex dispositione de functi.lꝫ nõ ex ipso legato qď dꝫ ꝑ stare:vt q2 vnum ex heredib⁹ fecit executorem:vel executori aliq̃d le gauit retinendũ ꝑ se tunc dicitur executor:sed non merus: q2 põt cõ ueniri a legatarijs.l. si ex plurib⁹ de le.i.ꝛ dꝫ satisdare.l. quidam.§. pe.de leg.i.ad istum tamen execu=torem lꝫ nõ meꝝ legata deficiẽtia nõ redeũt.l.pecunie.ff.de ali.ꝛ ci= ba.lega.Si vero executor nullum ꝯmodũ sentit voluntate defuncti nec in eum confertur dispositio ta cite vel expresse:tũc dicitur merus executor.de quo loquitur.l. si q̃s ti= tio.ꝛ.l.dom⁹.ff.si cui plusq̃ lic .p.l. falc. Ista sunt verba Bar.in.d.l.si quis titio. Quib⁹ adde ad pmum membrũ.dum Bar. vult ꝙ si ver= ba dispositiua cõferantur in aliquẽ

non est nudus minister: hoc videt mihi contra ter. dicte. l. si qs titio. in scdo rñso. vbi littera formaliter inqt q3 verba dispositiua conferant in aliquē: tñ est nudus minister: nec potest dici q ibi legaretur accessorie ad remunerationem executionis: qz tunc executor non ess3 rogatus aliū dare: sed sibi ipsi retineret: et ideo doctrina Bar. vr non vera. Sed sustinendo Bar. dici pt q vbi dispositio testatoris e verba dispositiua an aliquē cōferunt: l3 grauetur alij restituere tunc in dubio censet legatarius: vt in. d. l. si qs titio. i. rñso. nisi de Ɔtio appareat q testator vo'uit eū eē nudu3 ministrū: et nihil emolumenti apd eum remanere. d. l. si quis titio. ꝗ. rñso. ¶ Circa 2m membrum Bar. qñ vba executiua referunt ad aliquē: cui testator tñ dat aliquid p se: dicit Bar. q tūc est executor: s3 non mer⁹. Bal. in. l. nulli. post pn. et Ɔtrium l3 Bar. non alleget: et dicit Bal. q ibi relictū est accessoriū ad Ɔmissariā: vt qz p remuneratione laboris aliqd relinquit executori: tunc nichilominus erit nudus minister sicut tutor cui relinqtur salariū p remuneratiōe laboris. l. tutor per itus. ꝗ. q cu3 tutorib⁹. ff. de execu. tuto. Sed p Ɔcordia dic q Bar. appellat executorem nō merū illū apud quē non d3 remanere fideicōmissū deficiens iuxta. l. si qs titio. in. ꝗ. rñso. et in. l. pecunie sortes. ff. de ali. et ciba. legat. L3 possit a legatarijs conueniri si agnouit emolumentū sibi relictū. p. l. a filio ff. de ali. et ciba. legat. Bal. vo. appellat eū nudū ministrū legati pstādi ab ipso executore: qz ex dicto legato nullū sentiet cōmodum. Et sic ista dicta nō sunt Ɔtra. Tñ quo ad principale qsitum An executori detur actio. dic aut executor acceptauit officiū. aut non pmo casu doctores dicunt q l3 regulariter n detur executori actio. per. l. luci⁹ ꝗ. i. ff ad trebel. tamen datur sibi officiu iudicis. l. quint⁹. ff. de ann. lega. et isto casu. Dy. oldra. et Bal. in. d. l. nulli. dicunt semper Ɔ executorē dari officiū iudicis vt agat Ɔ heredes officio iudicis quod vr mirabile: qz in. l. lutius. ꝗ. i. oport3 presupponere q executor volebat exequi: al's ille ter. esset de indubitabili: et tamē lra dicit executorem agere non posse: quod d3 limitari sc3 iure actionis. tñ potest implorari officium iudicis s3 doc. quod nunq fuit de mēte illius. ꝗ. meuia Preterea ter. i. l. firmio. ꝗ. fi. ff. qñ dies leg. ced. s3 vnam lecturam dicit executorem Ɔueniri non posse deb3 limitari iure actionis: s3 officio iudicis sic scdm doc. p quoru3 opi. facit: qz l3 aliqs excludat ab actione nō excludit ab officio iudicis: vt no. per Bar. in. l. i. ff. de iu. om. iud. et ibi per modernos: est bona lra in. l. plane. et. l. fi. ff. de pe. here. Si vero non acceptauit officium et est talis q non potest cogi de quo supra dixi: tunc non dat sibi actio nec officium iudicis. Nūquid autem eo casu quo executori dat actio liberet illam cedendo vide per Johā. an. hic.

¶ Finis huius notabilis. et insignis repetitionis.

¶ Repetitio. c.i. de cele.miſ.per dñm Albertum de ferrarijs iuris vtriuſqꝫ ꝓfeſſorẽ/ archip̄ſbiteꝝ placẽtinũ. vbi deciduntur.xl. q̃ſtiones admodũ ſingulares circa horas canonicas.

Materiam horarum quas canonicas appellam⁹.ſub breui ſtilo diuina opitulante gratia tractandam aſſumpſi. Ego albertus de ferrarijs de placentia iuris vtriuſqꝫ doctor ꝯ̄uis indignus. dicta quoqꝫ doctorum in hac materia ſcribentium in vnum redigere curaui. ⁊ que collectu digna erant in hoc opuſculo inſerui. et materiam ampliaui eam ſub claris vocabulis cum allegationibus iuris ponendo: ad hoc vt attendat vnuſquiſqꝫ qualiter in horis dicendis habere ſe debeat. Nec exiſtimet quiſqꝫ ꝙ docendi officiuȝ propter hoc aſſumere velim: ſed potius diſcipulum a quocũqꝫ inſtruendum me cõſtituo: ꝓteſtãs ꝙ cũ hec materia diuina ſit/ nõ intẽdo aliõ velle ſentire: niſi id quod ſancta ſentit mater eccl'ia. Ideo ad ipſam materiã deo ꝓpicio cõdeſcẽdẽdo: eã ꝓ faciliori expeditiõe ⁊ intellectu expediã p q̃ſtiões. capiẽdo textuȝ c.i. ſub rub. de cele.miſſ. in decretalib⁹ ſituati. quẽ q̃dẽ textũ reppe ri a nõnullis cõmẽtatũ. Sȝ ego latius circa ip̃m cemẽtarium facturus rem ipſam ſic aggredior.

¶ Dum cõgregato cõcilio in ciuitate agatenſi q̃ſituȝ fuiſſet ab aliquibus patribus. Utrũ preſbiter oẽs horas ſimul legere poſſit de mane: ſi propter opus rurale aut alio modo impeditus fuerit. hoc q̃ſito conciliũ rñdet: ⁊ de rñſo ſuo legẽ facit. In forñ q̃ ſeq̃ť ad lr̃am.

Preſbiť mãe matutinali officio expleto pẽſũ ſuitutis ſue vȝ p̃mã t̃tiã. ſextã. nonã. veſperã q̃ ꝓſoluat. ita tñ vt horis ꝯpetẽtib⁹ iuxta poſſibilitatẽ: aut a ſe ãt a ſcolarib⁹ publice ꝯpleãť. Deiñ pactis horis ⁊ ĩfirmis viſitatis: ſi voluerit exeat ad op⁹ rurale ieiun⁹: vt iteꝝ neceſſitatib⁹ pegrinoꝝ ⁊ hoſpitũ ſiue diuerſoꝝ ꝯmeãtiũ ĩfirmoꝝ atqꝫ defunctoꝝ ſuccurrere poſſit vſqꝫ ad ſtatutã horã ꝓ tẽporis q̃litate: propheta dicẽte Septies in die laudem dixi tibi: q̃ ſeptenari⁹ nũer⁹ a nobis ĩpleť: ſi matutĩ/ p̃ĩe/ t̃tie/ ſexte/ none/ veſpe/ ꝯpletorijqꝫ tp̃e nr̃e ſeruitutis officia ꝓſoluamus. Nã de nocturnis vigilijs idẽ ipſe propheta ait. Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi ⁊c. Ergo his temporibus laudes creatori nr̃o ſup iudicia iuſticie ſue referam⁹.

¶ Hic est tenor constitutionis/et capituli nostri ad lram. Nūc venio ad q̄stiones q̄bus credo opusculum clarius reddi.

¶ Primo quero q̄d sint

hore canonice? Respondetur secū dum zen. q sunt certa pensio diuino cultui ab his qui in sortē domini electi sunt deputata ꝓpter quā sustentationem recipiunt de patrimonio xp̄i. et hec diffinitio colligitur in.c.cū scōm.de preben.et in.c.cleros.xxi.di. ¶ Vel aliter hore canonice sunt sacrificiū siue hostia laudis/quā quis deo de fructu labiorꝝ suorꝝ offert: pure pariter et deuote. Hanc diffinitionē ponit Guil.in cle.i.de cele.missa. ¶ Vel aliter ꝛ tertio: hore canonice sunt certa officia diuina certis tpibus ab ecclia instituta: ad que deo deuotus ꝓpter bn̄ficium/officiū/vel ordinē obligatur: et hoc fm̄ Cal. ¶ Ego aliā diffinitionē pono: videlicet q hore canonice sunt quedā satisfactio obligatiōis ↄtracte ꝓpter bn̄ficium ordinē vel officiū susceptū: ex q̄bus et altero eorum quis deuote obligat̄ ad ipsas horas dicēdas. et hec diffinitio comprobat̄ per glo. in cle. si dn̄m. in ꝟ. seipm̄. de reliq. et venera. sancto. ꝛ per no. in.c. nisi cum pridem. de renun. per zab. qui etiā hoc.c.i. cōmētauit. et per ea que no. in.c. significatum. de preben. et in.c. fi. de rescrip. in. vi. q inter recipiētē et cōferentē beneficiū oritur ↄtractus. ita q ex hoc ↄtractu debet et compelli pōt nedum ad horas istas dicēdas sed q̄cunqꝫ onera beneficio incūbentia subire: et si ea adiplere nolit/ab eo remoueri posit. ar. c. platum. de cle. nō resi. et.c. quia nonnulli. et.c. inter. et vltio. eo. ti. Ideo dixi q sunt q̄dam satisfactō qr sicut ad extinctionē ↄtract9 iter creditorē et debitorē req̄ritur ip̄a solutio: vt insti. qui. mo. tolli. obl. in p̄n. vbi dicit tex. q solutione ei9 qđ debet̄ tollitur obligatio. Sic horaꝝ psoluimus pensum. i. debitum seruitutis nostre: id est obligatiōis: qr rōne beneficij ordis vel officij ipsi creatori nostro obligamur. Et iuxta psalmistā. Septies in die laudē dixi tibi. Septies in die ip̄m creatorem laudare iubemur. et ī hoc capitulo cauet̄. Quelibet istaꝝ diffinitionū bona est ꝛ fundat̄ in iure. Ad p̄missa faciunt que habētur. j. in. q. xxviij.

¶ Secundo q̄ro vnde

dicantur hore? Respondetur secundum Guil. et zen. in cle. i. de celeb. mis. q ab oro as. qr orando in puritate conscientie animiqꝫ deuotione et vigili cura dici debent ar.c. vbi periculū. §. vlti. de elec. li. vi. vel dicūtur ab hora ex eo quia certꝫ horis legi dn̄t: vt in.c. nr̄o. cō probatur. et.c. dolētes. j. eo. ti. Et dicunt̄ canonice qr a canone sunt inuēte p sanctos p̄res qui eas instituerūt in cōcilijs. de quibus in c. nr̄o. c. ij. xcij. dist. et in.c. fi. xij. di. et in. ↄ. cle. i. ꝛ in q̄ꝫ pluribus alijs locis. Et eas dici ordinarūt pro eorū fundamēto assumētes dictum psalmiste: septies in die laudē dixi tibi. Et ꝓpter alias rōnes de q̄bus in seq. q. dicetur. Dederūt ergo pro regula vt has horas canonicas dicere debeamus. Et iō vt dixi a canone inuēte sunt: qr canō idem est qđ regl'a. Pro regula ergo datur vt quisqꝫ pbr̄ aut in sacris existēs seu beneficiatis rōne ꝛ pro debito seruitutis: id est obligationis sue/omni die eas legere

septies teneatur. Itē nō solum dicūtur canonice q: a canone sūt inuente: sed etiā diuine p eo q: deo offerūtur et impēdūtur. ar. c. gloriosus deus. de reli. et vene. sctōꝝ li. vi. Itē q̄nq3 dicūtur vigilie: eo q: a io vigilāti dici debeant. vt l. c. i. et per totum. xci. di.

¶ Tertio q̄ro quot nūero sūt iste hore. R̄ndet q septē: de qb⁹ pphetatū ē p Dauid cū dixit Septies in die laudē dixi tibi: vt s. dictū est. Item septē sunt sicut septē dona spūsancti. xxx. q. i. peruenit. Septē sunt dies seculi: iuxt illud. Orbis volui⁹ septies signat beata tēpora. Septē status q̄bus finietur mūdus. Septē petitiōes in orone dñica. Septē psalmi penitētiales Septē dyaconi p quos designātur septem cādelabra aurea que erāt in tēplo dñi. xciij. di. c. dyaconi qui. Itē scribit Leuitici xvi. c. q Aaron de sanguine vituli septē vicibus digito aspersit ptra ppiciatoriū ad orientē. Aarō ipse qui ad honorē sacerdotalem vocat⁹ extitit (de quo per apostolū scribitur ad Heb. v. c. et Leuit. viij. z. xxxvi. di. si quis vult. z. i. q. i. c. dictū) est q̄libet sacerdos qui accipit has septem horas ad psallendum i memoriā vituli. i. Iesu xp̄i crucifixi q̄ in ligno crucis sanguinē suū sparsit cōtra ppiciatorium id est in ꝯspectu diuine propiciationis vt ip̄e nobis propiciaretur Itē septē sunt hore istē per quas singulis diebus eius passionem recolere debemus. hec magistralia exēpla et si ꝯcludētia ad materiā nō videant: tamē suasiua sunt de quibus habet i glo. septenari⁹ istius capituli nostri: l3 nō omnia ibidē contineātur. ¶ Et non imerito hore iste sunt p sanctos p̄res cōstitute et inuēte in hoc numero septenario: ideo scilic3 vt p eas reducam⁹ ad memoriā nr̄am passionē saluatoris nostri. vt sic certis horis cōpetētibus p mēoriali redēptionis tp̄m septies laudemus. vt p3: q: dū matutinū legim⁹ et⁹ dānationē recolimus: et sic de singulis aliis horis prout his versibus notatur.

In matutino dānat tēpore xp̄s.
Quando surrexit p̄mam canit ordo fidelis.
Tertia cū canit/tūc est cruciamina passus.
Sexta sunt tenebre per mūdi climata facte.
Emissus nona diuin⁹ sp̄us hora.
Vespere clauduntur christi sacra membra sepulchro.
Xp̄o bissena custodia ponit hora.

Hec habent p Io. an. z alios doc. in hoc. c. nostro. z in. d. cle. i. Et ex premissis infertur alia q̄stio q̄ seq̄tur pro maiori declaratiōe.

¶ Quarto q̄ro q̄ hora dicat ꝯpetēs ad psoluēdū has horas. R̄ndet fm glo. positā sup ver bo ꝯpetētibus. q illa dr cōpetens que per sonū campane signat vel quocūq3 alio signo loco campane ar. a similitu. ca. in causis. de elec. et in. c. i. de offi. custo. et. c. ius militare. i. di. et seruari ꝯsueuit in cathedralib⁹ et cōuentualib⁹ ecclesiis fm Hosti. et no. etiā in. d. cle. i. Sed in inferioribus ecclesiis et capellis ꝯsuetū ē, tantū matutinum missas z vespas pulsari f3 Io. an. ¶ De isto signo q̄d significet vide .j. in q̄stiōe finali. Attamē ad has horas canonicas dicendas suo cō

gruo tpe ꝛ ꝯpetẽti vnuſq̄ꝗ̄ p̄sbit in ſacris ꝯſtitutis et beneficiatus eſto ꝙ in minoꝛib⁹ ſit:tenet̄ ꝗ̄uis campanã nõ audiat vel nõ habeat aut nõ pulſet.de hoc.j.lati⁹ dicet̄. vel dictm Paul.in.d.cle.i.ꝙ illa dicitur competens que reſpondet officio. Et aliqui dicunt ꝙ media noꝛ ꝑ matutino ſit hoꝛa ꝯpetens ꝓpt̄ dictũ pſalmiſte:media nocte ꝛc. Sed in hoc quo ad quedã non bene ſeruat̄.ꝛ cõiter ꝯſuetudo ge neralis hꝫ ſe in ↄtrariũ:vel aliter ſm Inno.dic.ꝙ illa hoꝛa dicit̄ cõ petẽs qua melius creditur ppl'm ad audiẽdum officiũ acceſſurũ.et ſi populũ nõ habeat/tũc tenet̄ ea hoꝛa legere hoꝛas ſuas q̄ officio coꝛreſpõdeat. Unde tenet ꝙ tẽpoꝛe et hoꝛa matutinali dicat matutinũ.et hoꝛa prima primã:et ſic de ſingulis hoꝛis.vt ſic iuxta ſignificatũ verboꝝ cõfoꝛmemus nos in qualibet hoꝛa:cui ſignificato deſeruire verba debẽt.ar.c.intelligẽtia.de ver.ſig.et.l.labeo.ff.de ſup pel.lega.q2 a verbis regularit̄ nõ recedendum eſt.vt.ff.de lega.iij.l. nõ aliter.ꝛ in.c.ad audiẽtiã.de deſci.facit.c.q̄m virginibus.xxxi.q.i. cum multis ſimilibus.

¶ Quinto q̄ro q̄ teneãtur ad hoꝛas has. Rñdet̄ ꝙ q̄libet cleric⁹ in ſacris ↄſtitut⁹ et etiã in minoꝛib⁹ ſi eſt bñficiat⁹ et ad hoc ex p̄cepto obligãtur vt p̄bat̄.j.eo. in.c.dolẽtes.ꝛ hec opi.clare videt̄. ꝓbari p.c.ꝙ a te.et.c.diuerſis fal lacijs de cleri.coniuga.vbi dr̄ ꝙ q̄ nõ valent ob immũdiciam carnis ſeruire in diuinis bñficijs eccl'iaſticis ſunt priuandi et ad ſeculum poſſunt redire.ergo ibi eſt caſus ꝙ predicta iura loquũtur de conſtitutis in oꝛdinib⁹ minoꝛibus et beneficiatis et nõ de cõſtitutis in ſacris.q2 ſi in ſacris eſſent conſtituti nõ poſſent ad ſeculum redire ar.c.i.de cleri.coniug.et per totuꝫ ſm hoſti.et Guil.et zen.in.d.cle. i. Et q2 a laycis fundantur beneficia ꝛ redditus clericis pro ſuſtẽtatione eoꝝ aſſignant̄ vt ipſi in officio diuino eoꝝ vices ſuppleant:ꝛ ꝓ ipſis hoꝛis debitis ꝛ ꝯpetẽtib⁹ oꝛẽt et pſallant niſi iuſta cã ſubeſſet hoꝛã cõpetẽtem nõ poſſe ſeruari:vt in precedenti q̄ſtione aliqualiter tactũ eſt. Et iõ beneficiati nõ ſolum ad iſtas hoꝛas tenentur ex ſtatuto eccleſie:ſed etiam ex obligatione iuſticie:ꝛ vt no.in.d.cle.i. alias ſi hoꝛas omitterẽt iniuriã ꝓximo facerẽt cui ꝓ tpalibus p euꝫ datis ad ſuſtẽtationẽ clerici ſpũalia refundere obligant̄.q2 ꝓpt̄ officiũ datur beneficiũ:vt in.c.fi.de reſcrip.li.vi.et in.c.cũ ſcd'm.de pre ben.et dignita.

¶ Sexto q̄ro an archiep̄s vel ep̄s poſſit diſpẽſare cũ clerico i minoꝛib⁹ ↄſtituto ꝛ bñficiato vt nõ teneat̄ legere hoꝛas. Rñdet̄ ꝙ nõ ar.no.in.c.i.xci.di.q2 cuꝫ ꝓpter officiũ datũ ſit bñficiũ:merito nõ põt niſi p ſolutionẽ officij hec oligatio remitti:ꝛ p̄ſertim attẽto ꝙ hec obligatio nõ ↄcernit ipſũ hoĩem ſolũ/ſꝫ ipm̃ deũ:cui p ꝓpriã ↄfeſſionẽ ſeu ꝓmiſſionem ſit obligatio q̄ tacite naſcit̄ ꝛ ↄtrahit̄ in ſuſceptiõe oꝛdis ſacri:aut ſuſceptiõe bñficij.de q̄ obligatiõe dixi plene.ſ.in.i.q. Et iõ p hoĩem non põt remitti aut relaxari. ſicut nec iuramẽtũ aut votũ ↄcernens ipm̃ deũ ar.no.in.c.ij.de ſpõſa.ꝛ faciũt ea q̄ no.in ſim̃ in.c.cũ ad monaſte

rium. in fi. de sta. mona. ꝛ in. c. cleros. xxi. di. cum multis similibus secus si contemneret hominē: vt no. in. c. iij. de sponsa.

¶ Septimo q̄ro quid si cleric⁹ in minorib⁹ bñficiat⁹ hēat tenue bñficiū: Rñdet̄ fm hosti. ꝙ si cleric⁹ in minorib⁹ bñficiat⁹ habeat tenue bñficiū ita ꝙ nō pōt sustentari: dic: in summa de cōsecra. eccle. vel alta. in. §. ab aliquib⁹ aliis: ꝙ teneat̄ has horas legere. et hoc idē sentit Goffre. ꝛ imputet sibi qz pmisit se ad tenue bñficium pmoueri. ar. a simili in. c. hortād⁹ xxxij. q. v. ¶ no. optie p gl. in. c. clericus victum. xci. di. Et est rō fm doc. ibidē. qz sicut vir tenetur ministrare vxori necessaria q̄ tñ alr̄s debitū reddere nō pōt. vel alr̄s dotē sufficiētē nō dederit viro: vnde posset onera matrimonij supportare vt in. c. proposuisti. xlij. q. vij. ita ꝛ clericus q̄uis a sposa sua spirituali hoc est ab ecclesia debitū sustētationis necessarioꝝ non pcipiat: officiare tñ tenet̄ ꝛ i diuinis ꝛ tēporalibus necessaria ministrare ꝛ ei⁹ onera supportare: ꝛ dicat cū apostolo Scio satiari ꝛ esurire ꝛ abūdare ꝛ oia possum in eo qui me cōfortat. scribitur ad philippē iiij. c. ꝛ in. c. ꝙ dicit. xli. di. ꝛ no. in. d. c. clericus victū. Et alibi inq̄t. idē apostolus ad ea q̄ opus mihi erant ministrauerunt manus. ita habentur hec verba etiam in. c. i. xxi. q. i. in glosa.

¶ Octauo quero pone ꝙ clericus in minoribus bñficiat⁹ est absēs a bñficio suo ex cā rōnabili. an ab ipsis horis excuset̄: presertim si faciat p substitutū seruiri. Respondetur ꝙ Pe. ꝛ Abb. videntur tenere ꝙ sic. in. c. nostro. et dicunt ꝙ hoc. c. non obstat: quia loquitur de presbitero ꝛ non de clerico in minoribus existente ibi dū dicit tex. presbiter matutinali officio expleto ꝛc. quia presbiter tenetur duplici ratione videlicet ordinis ꝛ beneficij ad horas canonicas. Idem tenet Guil. in. di. cle. i. dicens ꝙ constitutus in sacris ab horis excusatur sola infirmitate. Sed alr̄s beneficiatus multis de causis pōt excusari. tum pp̄ter cōsuetudinē vel aliam cām sed in sacris cōstitutus rōne ordinis obligatur. Breuiter in hac materia dicas cū Innocētio: cuius opi. cōiter tenet̄ dicente ꝙ beneficiat⁹ etiam si in minoribus existat has horas psonaliter persoluere obligatus est per iura. s. allegata i. q. v. vi. ꝛ. vij. Nā bñficiū dat̄ pp̄ter officiuz. vt in. c. fi. de rescrip. in. vi. ꝛ iste labor consistit in labore et factiōe psonali. Vñ per aliū expediri nō pōt. ꝛ facit ad hoc cle. i. §. psalle. i. ꝟ. fructū labioꝝ suoꝝ. ergo p seipm ꝛ nō aliū. qz ei⁹ industria videtur ad hoc electa. arg. c. fi. de offi. deleg. Et q̄uis forte ab onere beneficio icumbente pp̄ter ei⁹ absentiā excuset̄: faciēdo p alium deseruiri beneficio: attamē ab horis dicēdis nō excusabit̄ Et q̄uis textus noster dicat de p̄sbytero: attñ idē est de dyacono ꝛ de cōstituto in minoribus dūmodo alr̄s beneficiatus sit fm cōez opi. docto. Et attēde qz hoc ꝟbū p̄sbyter large hic sumit̄ sicut sumitur in simili in. c. iij. de vi. ꝛ ho. cleri. ꝛ in. c. ij. de coha. cleri. ꝛ muli. Vñ ꝛ si non rōne ordinis: qz in sacris nō sit cōstitutus. tamē rōne beneficij sibi collocati vt officiū dicat coget̄ et

in hoc non valet cõsuetudo cũ tẽ=
deret ad diminutionẽ cult⁹ diuini
vt ar.c.fi.de rescrip.li.vi.⁊.c.pen.
de cõsti.de hoc dictũ,est aliquid.
s.in questione quinta.

¶ Nono quero quibus
liceat intrare chorũ quãdo diuia
officia celebrãtur vel legunt̃. Re
spõdet̃ ꝑm tho. ꝙ oib⁹ clericis ẽt
simplr̃ tõsuratis licitũ est ingre=
di choꝝ ⁊ cũ aliis officiare.ar.ca.
psalmista.xxiii.d.exceptis tñ illis
ecclesiis q̃ spãle statutũ:aut anti
quã ↄ̃suetudinẽ extraneos clericos
nõ admittũt nisi in eadẽ ecclia bñ
ficiati sũt:aut officia habeãt aut
bñficiatoꝝ aut officialiũ ipsi⁹ ec
clesie familiares existãt. In eccle
sia nr̃a placentina cui⁹ ego archi
p̄sbiter sum (q̄uis indign⁹) est ↄ̃sue
tudo ꝙ nemo admittat̃ cũ aliis i
choro cum habitu seu suppellicio
ad cãtãdũ.nisi sit bñficiat⁹ aut of
ficiat⁹ in ea.immo nec familiares
bñficiatoꝝ admittebant̃.sȝ ego i
tantũ dixi ꝙ admittũtur ⁊ bñ:q̄
familiares censet̃ iure ip̄oꝝ bñfi
ciatorũ ergo merito debẽt eodeȝ
p̄uilegio gaudere ⁊c.c.ecclesiarũ
seruos.xii.q.ii.ꝓ hoc facit.l.cũ p̄
cario.ii.ff.d̄ p̄cario.vbi dr̃ ꝙ si q̄s
p̄cario supplicauit vt sibi i fundo
morari liceat:⁊ suis etiã videtur
esse ↄcessum.ad hoc facit.l.ii.§.i.
et.l.seq.ff.de vsu ⁊ habi.C.de ad=
no.diuer.iudicum.l.restituende.
et presertim in hoc casu fauorabi
li.q̄ cultus diuinus auget̃ ⁊ me=
lius decoratur in multitudine ser
uientiũ ⁊ etiã coruscat dum clerici
in habitib⁹ ⁊ suppelliciis vt mo=
ris est sunt ibi psallẽtes ⁊ cantan
tes. Nõ obstat si diceret̃ ꝙ ↄ̃sue=
tudo nõ est extẽdẽda extra casum
suũ ⁊ sic iura p̄allegata nõ viden
tur suffragari.vt no.per Inno.⁊
Io.an.in.c.fi.de offi.archi.ꝓ hoc
facit.l.veteres.de iti.actuq̄ p̄ua.
⁊ de bo.pos.l.sed cum patrono.in
ratione sui:q̄ immo etiã cõsuetu
do recipit extẽsionẽ p̄sertim i ma
teria formabili vt in casu nostro.
Sed bene fateor secus esse in pre
scriptiõe.Et rõ q̄ cũ prescriptio
sit factũ ⁊ ↄ̃suetudo ius p̄uatũ ex
morib⁹ vtẽtiũ ⁊c.facili⁹ extẽditur
ius q̄̃ factũ.⁊ idẽ dicũt doc.in di
ctis iurib⁹ ⁊ facit.c.auditis.de p̄=
scriptio.immo tales familiares
quos clericos apud nos vocam⁹
debẽt p̄sbiteri habere q̃ eos in of
ficiis adiuuẽt.vt no.in.c.iii.de vi.
⁊ hone.cleri.⁊ in glo.⁊ in.c.sedulo
xxxviii.di.facit ad premissa optie
c.licet.de priui.li.vi.vbi p̄uilegiũ
ↄcessum singulis personis:vt pos
sint audire diuina t̃pe interdicti
extẽdit̃ etiã ad familiares. Si er=
go in p̄uilegio hoc h̃z locũ:ergo a
fortiori in ↄ̃suetudine q̃ ius est.vt
in.c.fi.de ↄ̃sue.⁊ in.c.cum ↄtingat.
de foro cõpe.⁊.C.q̃ sit lõga ↄ̃suetu
do in rubro ⁊ nigro. Ex quo infe=
ro ꝙ tales nõ sunt cẽsendi extra=
nei. Sed intelligo alios nõ famili
ares esse extraneos:etiã si de eo=
dem vico oriundi sunt ⁊ noncon=
sueuerunt recipi.ad hoc de sup.
negligen.prelato.c.ii.melius fa=
cit.l.si.§.similiquoq̄.C.de iure
dotium.C.de rei vxo.actio.l.vna.
§.videamus ad finem. Layci ⁊ si
possunt psalmos et orõnes sub si
lentio dicere:tñ nõ debẽt introire
chorũ nec stare mixtim cũ clericis
eo t̃pe quo diuina celebrãtur.vt i
c.i.de vi.⁊ ho.cle.⁊.c.sacerdotum
c.i.de ↄ̃se.dis.ii. Et an possint aut
debeant dicere dñs vobiscũ infra

dicam in. q. xij.

¶ Decimo quero an sit licitũ rẽplarijs et alijs ↄuersis religionũ itrare chorũ et cãtare seu psallere cũ alijs officiãtib⁹ clericis ecclesie illi⁹? Rñdetur fm Jo. an. et alios doc. qm in hoc par ificantur laycis q̃bus nullaten⁹ pmittit̃ vt dictũ est in. q. p̃cedẽti. Quis reperiant̃ (vt inq̃t Hosti.) nonnulli pncipes eoꝝ capellis ex eoꝝ deuotiõe (q̃ summe i hoc laudãda est) facičtes has horas sibi celebrari a clericis et ipsimet cũ clericis ipas dicũt. Sane itelligo ꝙ tales eoꝝ capelle sunt loca puata. arg. c. c ũ. capella. de priule. et. c. si q̃s etiã de cõse. dis. i. Et attẽde etiã ꝙ talium deuotio est multũ ↄmẽdanda: dum modo eccl'ie curate non fiat preiudiciũ. ar. c. tua. de deci. et no. in. d. c. cũ capella. et in hoc. c. nr̃o. p Jo. an. de pmissis.

¶ Undecio quero q̃d de beneficiato clerico et quocunq alio pmoto ad sacros ordines q̃ suspensus est ab officio vel excommunicatus an tene at ad horas canonicas. Rñdetur ꝙ sic. Nec obstat ꝙ excõicati vel suspensi depositi aut degradati nõ debẽt sacra tãgere p no. in. c. ad eius. vbo ↄcubitũ. di. v. Itẽ nec id q̃d dicit̃ i psal. xlix. s. deus deoꝝ. ibi dñs dicit pctõri aũt dicit de⁹ q̃re tu enarras iusticias meas p os tuũ? habẽtur ẽ vba hec in. §. porro. ij. q. vij. circa fi. q2 lꝫ excõicatus et alij de quib⁹ s. non debeãt tãgere sacra: aut ecclesiã intrare p̃sertim tpe diuino rũ: nõ tñ excusant̃ ab officio quia nõ seq̃tur excõicat⁹ nõ dꝫ intrare eccl'iam et c. ergo nõ tenet̃ has horas legere. ar. c. cũ dilect⁹ de offi. ordi. l. papinian⁹ exuli. ff. de mino ri. q2 ex sepatis nõ infert̃: vt ibi dr̃ Ad id q̃d dr̃ q̃re tu enarras distingue. aut q̃ritur an frustra tales legãt quo ad meritũ vite et̃ne et dicẽdum esse vr̃ ꝙ sic. q2 ex quo non sunt in grã / vitã eternã p̃omereri nõ possunt. c. si q̃s ↄtristat⁹. xc. di. cũ ibi no. aut quo ad aliud videlicet ad diminutionẽ pene et similia de quib⁹ per doc. in. c. ꝙ quidã. de peni. et remis. Et tũc dico ꝙ nõ frustra legũt: q2 soluũt d̃biũ ad quod obligantur. pro eo q2 legendo horas liberantur ab obligatiõe qua tenent̃ astricti. q2 nõ i eurrũt pctm̃ ppt̃ ipaꝝ omissionẽ cũ ex p̃cepto ad hoc teneant̃. Nec ppt̃ excõicationẽ. et c. ab hoc debito absoluũt̃ sicut in simili dicim⁹ de debitore excõicato q̃ tñ suo creditori satisfacere tenet̃ nõ obstãte excõicatiõe immo et ↄueniri põt: vt in. c. li. vo. de sen. excõ. et. c. excõicamus. i. §. credẽtes. de here. facit. c. intelleximꝰ. de iudi. Nã cleric⁹ rõne ordis aut bñficij dr̃ debitor ipi creatori nr̃o q̃ est creditor. quod pbãt vba tex. c. nr̃i. ibi pẽsum. i. debitũ seruitutis sue. i. obligatiõis qua astringit̃ deo psoluat. et c. Et ex his ptꝫ q̃d sit in pñti questiõe tenendum.

¶ Duodecio quero an excõicat⁹ suspẽs⁹ aut deposit⁹ debeat aut possit publice has horas dicere? Rñdet̃ ꝙ puati aut secrete dꝫ ipsas psoluere: ita ꝙ a nullo audiat̃. Imo tenet̃ dũmõ non faciat hoc quasi videat̃ officiare eccl'iaꝫ vt no. p glo. fi. in. c. pe. xviij. dis. Et colligit̃ etiã in. c. si q̃s epõs. xi. q. iij. dꝫ em̃ ad instar layci horas suas et orões dicere et sine dñs vobiscum. Sꝫ loco istoꝝ verboꝝ dicat

Dñe exaudi orõnem meam. sicut laycus facere debet: quia hoc cõpetit ad dignitatem ordinis qua dignitate per excommunicationẽ 7c.7 inobedientiam se indignum facit et desinit esse mediator inter deum 7 homines per ipsam inobedientiam. Et q2 ab ecclesia 7 eius communione abscisus est: vt no.i d.c.nr̃o. et Spe.eo.ti.§.ṽ.in ꝟ. q̃d si excõicat⁹ celebrat. Et ab Archi. et Jo.an in nouella in.c.i.de sen. et re iudi.li.vi.in ver. dãnabiliter et per 3en.in.d.cle.i. Sed neq3 cleric⁹ quãdo solus legit horas esto ꝙ nõ sit excõicat⁹. arg .c.hoc ꝗ3 de consecra.dis.i. Nam hec dictio dñs vobiscum denotat pluralitatem ꝑsonarũ: et ideo ad minus debent eẽ due alie persone vltra proferentem presentaliter. Et eodem modo de missa que non debet celebrari nisi duobus saltez prensentibus. q2 pluralis locutio duoꝝ saltẽ numero debet repleri vt in.d.c. hoc quoq3. et l.c.pluralis. de reg. iu.in.vi. Et iõ cum solus dicat officiũ loco illoꝝ verboꝝ dicat Domine exaudi orõnem meam. Dogita si bñ dico 7c. Et ego vidi seruari taliter: et egomet seruo hũc ordinẽ 7c. Et sic illa officia potest excõicatus et suspẽsus 7c. seruare 7 legere eodem modo quo supra dictũ est preter missam. q2 illã nec publice nec priuatim dicere debet aut põt: vt no.c.ṽ.7.c.illud.de cleri.excom. et per totũ illum titulũ. Et de hoc.3.in.q.ix.

Tertiodecimo quero an liceat clerico insimul omẽs horas dicere: et quãdo. 7 an sit de cõsilio vel de ꝓcepto? Respondetur ad primũ ꝙ sic si alias sit rationabili causa occupatus: vt ꝓbatur 7 textũ nostrũ ibi dũ dicit ꝙ potest insimul eas legere. 7 hoc tenet gl. i.huius.c. q2 plus videt facere ꝗ ante tẽpus vt debito tẽpe debitũ persoluit ꝗ post longũ tẽpus preteritũ de pl⁹ peti.c.vnico. Et Joh.an. videtur sentire ꝙ sit de consilio. Et idem Inno. et 3ab. Et pro eorũ opinione facit: q2 ita de consuetudine generali q̃ est optima legũ interpres seruat. ar.l.minime.ff. de legi.et.c.cũ dilectus. de cõsue. quia papa cardinales et magni ꝓlati et multi aliĩ etiam inferiores simul has horas legunt vsq3 ad. vi.aliquando vsq3 ad nonam inclusiue. et hoc ex eo faciũt: q2 his cõpletis magna negocia habẽt expedire vel alie occupationes multe rõnabiles possũt superuenire. Et in talibus melius est preuenire ꝗ preueniri/et presertim quando hora est aptior. arg.l.ṽ.ff.de verbo. signi. Tamẽ dicunt Inno.7 Host. tuti⁹ fore si competẽtib⁹ horis dicãtur. Et Jo.an. etiã videtur hãc opinionem amplecti ex eo: q2 recitat historiã d'quodã heremita q̃ quandoq3 tardius: quãdoq3 citi⁹ et quãdoq3 debita hora suas legebat horas. Quẽ deo permittente angelus sepe visitabat: et ad eum vuas quãdoq3 bonas/quandoq3 acidas: et interdũ marcidas: deferebat. Unde cũ heremita quesiuisset ab angelo huius diuersitatis causam. Respondit ipse sibi se bonas vuas deferre: quãdo cõpetentib⁹ horis persoluebat horas suas. Acidas quando preueniebat horam debitam. Marcidas vero quando aliĩs occupationibus inuolutus tardius eas horas legebat. Ego vero bene credo ꝙ bene

facit clericus et consultius si debitis horis et competentibus pensum seruitutis sue persoluat. ad hoc facit.c.dolentes.j.eo. vbi acriter redarguuntur hi qui debito tempore nō surgunt ad orandum. Et ad hoc faciūt notata in cle.j.eo.titu. Si vero occupatus esset iustis occupationib⁹: ꝛ tūc horas suas simul legere poterit. secus si non occurrūt occupationes vt probatur ex tex. litteraliter in principio: vt. §.dixi.nā a verbis ipsius tex. non est recedēdum.l.nō aliter.ff.de legatis.iij.et.c.ad audientiā.de decī.cum notatis ibidem.

¶ Quartodecimo quero de quotidiana questiōe. Quid de scolaribus q̄ occupant̄ studio litterarum: an possint insimul persoluere horas suas. Respondetur prima facie ꝙ non. quia pretextu boni maxime tēporalis nullū malum est faciendū.arg. non est putanda.i.q.i.et.c.super eo.de vsur. et.c.non magne.ne cleri. vel mona. vbi glo.i. amplissime de materia dicit. immo debet potius omnia mala pati ꝙ̄ malo consentire.c.sacris.ꝙ me.cau. cum ergo scolaris circa studium intēdat propter cōmodum temporale vel aliā ambitionē.ergo ex hoc nō debet excusari quin teneatur horas legere debitis horis et congruis. Aduerte ad infra dicēda. Nam sciētia non potest sine studio acquiri.et ipa ē que multum necessaria existit pro vniuersali regimine totius orbis ꝛ bono statu dei eccl'ie que viris litteratis superabundare querit vt fructū in eos afferant opportunū.c.graue.de prebē.et in.c.cum ex eo.de elec.li.vi.et.c.fi.ne cleri.vel mo. vbi p homines litteratos dicitur fides catholica muro inexpugnabili circūcingi.ꝛ.c.fi.de magi.vbi dicitur ꝙ viri docti fulgēt velut splēdor firmamenti. Et sic ex his liqt ꝙ inherere studio sit op⁹ meritorium.ꝛ dicit scriptura beat⁹ vir q̄ inuenit sapiētiam ꝛ affluit prudentia.melior est acquisitio eius auri et argenti puri ꝛ purissimi fruct⁹ eius ꝛ oia que desiderantur huic non valent comparari. Et alibi dicitur: precio nūmario comparari non potest et hoiem nobilitat: vt ff.de varijs et extraordi.cogni.l.i. §.est quedā.ꝛ no.per glo.in.c.de multa.de preben. Fateor ꝙ principale ppositū studētis non debet esse circa lucrū: qꝛ crimine auaricie irretitus esset.C. de mune. patrimonior.l.professio.li.x. Unde si suū propositum ad bene operandū versetur pncipaliter nō peccat sed meretur: in consequentiam potest sperare lucrum et honorem: sicut dicimus de presbytero qui potest locare operas suas.hec est vt principaliter celebret missam et alia officia et in consequētiam sperare lucrum et petere mercedē si indigeat.ar.c.significatum.de prebē.ꝛ sic scolaris potest se hoc modo habere ac deo vtrūq reddere. scʒ debitas laudes: et inde honesta opera: vt est studiū facere ptātō vt vnū propter aliud nō impediatur fm sanctū Thomā in quadā questiōe qdlibeti sui.ꝛ zab.idē sentit. Dicūt host.et Jo.an.ꝙ libenter viderēt ꝙ fauore studij nō curati bono zelo ad studiū occupati tenētes vicariū excusarent̄ ab his horis canonicis, dicēdo officium beate marie.ꝛc. Et ex predictis vides q̄d sentiendū est de hac q̄stiōe.

hh.ij.

Quintodecimo quero q: in tex. fit mentio de missa. an possit presbyter missam celebrare matutino nō expleto. Respondet q non nisi in maxima necessitate vtputa si quis infirmaretur vsq ad mortem: et sacerdos non haberet hostiam consecratam et esset periculum in mora. quia tunc posset missa3 celebrare matutinali officio non expleto secundum Guil. in libello suo sacramentali recitato per 3ab.

Sextodecimo quero quia in tex. nr̃o fit mētio ibi in verbo iterū. ⁊c. Et sic videt sentire q iā celebrauerat ⁊ q iterū posset celebrare aliam missam eodē die. an hoc verū sit. Respōdetur q nō regulariter vt inquit Augustinus. Felix est q̄ valet vnam missam digne in die celebrare. vt in. c. te referente. j. eo. Et quotidie celebrare nec laudo nec vitupero dicit idem Augustinus. vt in. c. quotidie. de cōsecra. di. ij. Uerūtamē sunt q̄dā casus necessitatis q̄bus licitu3 est presbytero duas celebrare missas in die: quos ponit glo. fi. in. c. consuluisti de cele. missa. vtputa ad ueniente cā infirmo℞. vt inq̄t tex. noster. vel cū postq̄ aliquis celebrauit adest cā vtilitatis vel honestatis. vt si dicta missa supueniat aliqua magna psona q̄ velit missam audire. ar. c. nr̃i. et. c. sequenti vt in die natalis dñi. vt in. d. c. consuluisti. alias sufficit vnam in die missam celebrare ex eo q dicit in. d. c. te referente. Attamē quia expresse nō prohibetur p̄sbyter pluries celebrare ex eo q dicit in. d. c. consuluisti. ibi sufficiat sacerdoti semel in die solūmodo vnam missam celebrare. ⁊c. d. glo. posita super verbo necessitatis in. d. c. consuluisti. poterit pluries celebrare videlicet vnā missam de die/⁊ aliā pro defunctis. et quotiēs celebrat totiēs corpus ⁊ sanguinem xp̄i sumat. de cōsecra. dis. ij. comperimus. Et attende q: si presbyter d3 aliā missam celebrare nō d3 sumere vinum quo digitos lauet. q: tūc sumendo vinū pfulorū digitorū non posset aliam missam eodē die celebrare. vt inq̄t tex. i. c. ex parte. j. e. Et ratio q: nō eēt ieiunus. Et an qui nō potest vinum bibere possit pmoueri videtur tex. de. hoc in. c. ipi apl'i. ij. q. vij. dic breuiter q nō. vt no. glo. magna circa mediū sui in. d. c. ipsi apl'i. q: oportet ipm cō municare ⁊ id d3 vinū bibere. vt in c. ep̄s. de consecra. dis. i. et in. c. perfecta de conse. di. i. Ego laudarē q omnino p̄sbyter vbi necessitas ⁊ cas⁹ s̄. nominati nō sunt: precaueat ne. pluries in die missam celebret.

Nec obstat q in. d. c. cōsuluisti. expresse non phibetur: imo expresse prohibetur dū tex. dicit et vtitur hoc verbo sufficiat qđ impatiuu3 est includēs in se phibitionē quia quod precipit imperatur. ⁊ qđ imperatur necesse est fieri. c. i. his de verbo sig. ⁊. c. qđ precipuur. xiij. q. i. Nam casus necessitatis q̄bus pōt plures missas dicere exprimūtur i iure: videlicet in. d. capitulis et. c. cōsuluisti. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. te referente: ergo vltra illos casus vidētur iura phibere: q: non permittitur nisi casibus illis. ergo in reliquis prohibetur ar. ca. nonne. de presump. quia si in vno conceditur in reliquo negatur: dicit. l. cum ita legatum. ff. de condi. ⁊ de monstra. ⁊. l. cum lex. ff. de legi. et

sic per consequens peccat:q: contra legem prohibitiuam facit ar. c.ij.de maio.et obedi.et ibi per doc. Cogita si bene dico in conscientia tua:et quãdo celebras si celebras propter casum necessitatis aut cupiditatis:quia deus est desuper cuncta cognoscens z cora: cuius tribunali stare debebis in suo tremendo iudicio.c.i.de re iudi.li.vi. Ista duo propter non nullos qui passim non verent duas missas in die celebrare non attendentes q ibi necessitas per alios subleuari potest non debet duas missas in die celebrare.vt no.d.c.cõsuluisti.z in.c.nostro et in aliis iuribus.s.allega.

¶ Decimoseptimo quero an missa sit de horis canonicis? Respondetur secundum glo. sup verbo fructũ labiorum tuorum in.d.cle.i.de cele.missarũ:q nõ.sed bene est de officiis et sic bene infertur q appellatione officiorum cõtinetur missa.z nõ sub appellatione horarũ canonicarũ.patet quia episcopi de honestate solum onerantur ad missas dicendas vel audiendas.c.fi.de priui.li.vi. Sz ad horas canonicas tenentur non solum de honestate. sed etiam de necessitate:et ita tenet Guil. Paul. et Steph.ibidem fatetur et dicit cum glo.preallе.q interdũ distributiõis in ecclesiis fiũt aut statuuntur ita pmissa sicut p aliis horis canõicis.z ad hoc facit cle. vnica de reliquiis et venera. sancto.zc. Sed vide si episcopi negligant missas dicere tunc peccant et puniri possunt si hoc ex cõtemptu agant ar.no.per glo.z doc.in c.in memoriaz.xix.di.xxij.di.oms et.le xxi.di.si qui sunt.

¶ Decimooctauo quere pone q clericus beneficiatus nõ veniat ad ecclĩaz:z nõ vult stare in choro et interesse diuinis officiis:et si est ibi dedignat cantare aut os aperire cũ aliis officiantibus q̃si existimet hoc ad dedecus z vituperiũ ex quadã elatiõe inflatus.Cuius prõptus sit distributiones z redditus bñficiorum nedũ capere sed rapere.z q̃ potius interest diuinis officiis vt ipsas distributiones nõ perdat z redditus q̃vt vacet officio.Et quot sunt si nõ sentirent distributiões non ponerent pedẽ in ecclesia.Tales pfecto symoniã mẽtalem cõmittũt: grauiterq delinquũt:vt tz Jo.an.in.c. vnico decleri.nõ resi.li.vi. An talis possit cõpelli ad officiãdũ vna cũ aliis:Respõdetur q sic.et presertim si diebus solemnib absens fuerit quib maxime beneficiati a suis beneficiis abesse non debent imo tales absentes possunt triennio a cõmunione suspendi vt in.c. si qs in clero.vij.q.i.de conse.dist. i.si qs etiã.z dicit tex.in.d.c.si qs in clero.clericus non debet abesse ab ecclĩa etiã per tres hebdomadas.pro hoc faciũt ea q̃ no. in rubro z nigro de cleri.nõ residen et c.peruenit de appel.et dũ sunt in ecclĩa bñficiati debẽt eã officiare videlicet cãtando z alia faciendo cũ aliis officiantibus. Et si nolũt premissa facere poterũt ad hoc cõpelli ea rõne:q: eo aio z intentione dantur reddit et distributiones vt operas suas prestare debeant hoc est diuina officia legere z cantare.ar.c.significatũ de pben.z.c. dispendi de rescirp.li.vi. Nam sic

operando pensum seruitutis sue psoluit clericus.vt mādat text.nr̄ et.d.cle.i.et.c.dolētes.de cele.miss.et si nō velit ita facere sed perseuerare in sua inobediētia ⁊ ptinacia si eccl'ia aut bñficiū careat debito suo ⁊ officijs diuinis:poterit puari vt in.c.peruenit.in.c.tue. etiā per totū de cle.nō resi.Nā beneficiū cōfertur eo aio:vt in eo fiant residentia ⁊ diuina officia propter q̄ beneficiū fundatū ⁊ dotatū est vt celebrent.c.relatū.c.q: non nulli de cleri.nō residē.Et de hoc vltimo.§.visum est aliqd in.q.v.

¶ Decimonono' quero q: de viris eccl'iasticis ē dictū huc vsq₃.Sed qd de monialib' ī fatis an possint alta voce et solēniter diuina officia celebrare? Dimissis aliquoꝝ opinionib' cōsiderata cōsuetudine vniuersalis ecclesie breuiter dic.q: in bñdictiōe dicuntur alique aliquē ordinē recipere: na₃ alique ex eis dyaconisse appellantur:⁊ ordinē recipiūt in bñdictiōe c.dyaconissa.⁊ ibi no.per.glo.⁊ archi.xxvij.q.i. Is tamen ordo ⁊ si non sit de septem ordinibus ecclesie secūdū Inno.de quibus septē ordinibus habetur in.c.presbiter ⁊.c.sequētibus.xxiij.di. Attamen talis status suffufficit diuina officia dicenda:et ꝗuis talis dyaconissa quā nos abbatissa₃ appellamus legat homeliā vel euangelium ī matutino quod ex causa deuotionis et in consolationē sexus feminei ab eccl'ia cōceditur.ꝗuis quidam dicant ꝙ ī partib' ytalie dyaconisse non habeantur. Non tamen dicūt dñs vobiscum.sed loco illius dicere debēt domine exaudi orationem meā/ sicut faciūt laici:prout dixi in questione.xv. Item nec euāgeliū legūt in missa nec altari ministrāt.vt ī dictis iurib' ī pn.alle.d̄ cohabi.cle.⁊ muli. c.i.ꝗuis male seruet ⁊ iō male.

¶ Uigesimo q̄r dictū ē.§.de eo q̄ h₃ beneficiū ꝙ teneat dicere has horas.Sed quid si habeat plura beneficia:an teneatur has horas canonicas pluries dicere? Respondetur ꝙ pma facie videtur dicendu₃ ꝙ si quia onus debet correspondere emolumento.xv.q.ij.caritatem.et.vij.q.i.aduersitas.ille ergo qui duplex beneficiū habet duplici onere grauari debet/⁊ vt riusq₃ bñficij onera subire ar.c.cū capella.de p̄uil. et vbi capit quis emolumentū ibi seruiat.et si lvtroq₃ capiat lvtroq₃ debet seruire.ar.no.c.significatu₃ de preben. quia recipiendo beneficium pmū et secundū videtur se obligasse velle subire onera vtriusq₃sed inter cetera onera beneficiorum.que habeat quodlibet bñficium est ꝙ dicatur officiū:et propterea dicitur dari beneficiū.c.fi. de rescrip.li.vi.⁊ de ista obligatione quomodo contrahitur vide.§. in questiōe pma.Itē legit quippe ꝙ non est ferendus qui lucru₃ amplectitur onus autem subire recusat.l.vnica.§.p secundo.C.de cadu.tollen. Conueniens iustum et equū est vt postq₃ ex vtroq₃ habet consolationē et fructus percipit et locū occupat:et ea intentiōe collata sunt sibi bñficia vt in eis in diuinis seruiat.c.relatū.de cleri. nō residē.merito debeat duplex on' subire si duo beneficia habeat. videlicet horas canonicas pluries dicendo pro vtroq₃ beneficio vt sic

inueniat particeps passionū sicut est particeps consolationū.c.i.de sepul. Solutio q̄uis premissa argumēta perstringant et videantur concludere: attamē in 𝔠trium se habet generalis consuetudo et tam ecclesia q̄ papa et cardinales et ceteri sciunt et patiuntur. ergo hoc pro lege videtur tenendum. Quod autē sit bonum vel malum. vel aut deo gratum vel ingratum cogita.

¶ Uigesimo primo dicunt aliqui q̄ si 𝔠fertur beneficiū vni aliud habenti pro eo q2 sit collatio talis q̄ sapit dispensationem vt possit esse pluralis in beneficijs cū quodlibz bn̄ficium residētiam requirit. vt.in.c. si gratiose de rescp. li.vi. videt etiā dispensari in quādam 𝔠sequentiam vt tantuz semel horas dicat. Sz ista ratio nō placet mihi: q2 licet ecclesia vel papa patiatur/non tamen dicitur dispēsatum.ar.c.cū iam dudū de prebē. in.fi.et ibi glo.bona.et no.I.d.c.ois posset eorū ratio habere locū vbi beneficia essent tenuissima. q2 tūc q̄s pōt esse pluralis in dispēsatione: q̄a adest necessitas vel vtilitas c.exposuisti de preben.et.c.vnio.x. q.iij.etc.nam videtur esse satis inhonestū vt q̄ postq̄ habet quis sufficientiā vite in beneficijs iux. c.de monachis de preben. non dz plus vltra appetere et pluralis eē in beneficijs qd̄ a iure reprobatur c.cū iam dudum de preben.et.c.cū ecclesiastice de excep.et.c.quia nōnulli de cle.non residen.iura sunt vulgaria et 𝔠sidera q̄ quicquid superest vltra victū et vestitū ipē clerico hoc totū est pauperum et non suum.c.q̄m.xvi.q.i.et archi.in.c.p̄senti de offi.ordi.et in glo. q̄ notat quibus casibus facit fruct9 suos: et an de eis possit testari. Et ibi tenet q̄ clericus simplex beneficiat9 poterit testari: sed secus si habeat beneficium administrationem habens annexam vt puta curā alaꝝ ad hoc facit.c.relatum de testa.ij. Preterea iā non eē ferendus vnus qui ab vxore dotē recepisset. et onera matrimonij subire recusaret ēt si dos esset tenuis.ca. horrendus. xxxij.q.v.et.si non habeat ad sufficientiam dz ex honesto artificio victū sibi querere vt no.I.c.clericus victū.xci.dis. Et ponatur q̄ quis multas vxores possz accipere. et ab omnibus dotē recipere/ vel alias esset pluribus obligatus nōne deberet oībus emolumēta ministrare: aut alimēta et oīm illarū onus subire et omnibus satisfacere: certe sic ar.predictorum iurium. hoc nāq̄ dictat ratio naturalis. de qua i regula qui sentit 𝔠modum. de re. iur.in.vi.cum suis concordā. ita et in casu nostro debemus dicere q̄ postq̄ plures vxores id est ecclesias et bn̄ficia hz et dotem ab omnibus ipsis ecclesijs vel bn̄ficijs id ē redditus et emolumēta percipit et pro pluribus est obligatus oibus i diuinis deseruire tenet ac satisfacere. et pro hoc faciūt no.in.c.p̄dicto clericus victū.xci.di. et vide q̄ dixi s̄.i.q.vij. ¶ Insup pone q̄ tu cēs obligat9 diuersis creditoribus vt puta vni I.x. alteri I alijs decē.etc. Nā soluēdo vni sua.x.vnica p̄dicta solutiōe facta vni dūtaxat non propter hoc ab altero creditore de alijs.x.eris deliberatus q2 nō sunt correi debēdi vel credēdi vt meli9 intelligar. sz q̄libet de pse et sepatim est creditor et q̄libet de pse et sepatum dz hr̄e sua decem. ita et in casu

nostro quodlibet bñficium dз velut creditor a clerico pensum suũ i.debitũ recipere vt sentit tex.ibi pensum ₪c.⁊ facit.c.eã te de iureiur.ff.de cõsti.pecu.l.si vero michi. ff.de solu.l.procuratori.§.i.nã sunt tot obligationes qt res:⁊ iõ esse dñt tot solutiones.l.scire.ff.de v. obli. At tñ vt dixi cõiũm seruat ⁊ ita reperio decisum p Tho. in qd libeto suo fm qꝫ zab.ipsum recitat dicentem qꝫ sufficit clerico plura beneficia habenti qꝫ suũ officiũ semel dicat. ⁊ ita de facto seruat vt dixi. Nescio tñ in seculo alio aut futuro si reperiã ita seruari vt dici ₪c. Cogita in consciẽtia tua si bene dico.

¶ Uicesimo secundo propter superius dicta Quero qd si duabus ecclesijs in qb⁹ est bñficiatus fiunt diuersa officia:cui⁹ ecclesie officiũ debeat dicere? Respondet fm Tho.quẽ recitat zab.i hoc nostro capitulo ⁊ in commento si ue repetitione quã super eo fecit. Idẽ nãqꝫ zab.fuit hõ optim⁹: nec non canonũ monarcha.multa quidẽ iuris canonici cõmentaria cõpilauit.tandẽ cardinalis florentinus effectus:florentinus nuncupabat ob suaꝝ virtutũ florẽ/ necnõ scientie profunditatẽ. ad cuius fidẽ eum vidẽtes attestari valẽt:ad idem testimoniũ ei⁹ scdo loco cõmentaria accedãt.cuius pfecto nomẽ.Frãciscus de zabarell.erat ₪c.dicũt ergo ipsi Tho.⁊ zaba .qꝫ dicet officium illius eccľie in qua hз maiorẽ gradũ ⁊ dignitatẽ: vt puta q: i vna ecclesia est prepositus vel archipresbiter:in alia vero simplex canonicus/ cũuis prebẽda canonicalis sit pinguior.Ego vero in hac

qõne puto aliter dicendũ sic distinguendo:aut in nullo bñficioꝝ residet/⁊ tũc procedit opi.Tho.⁊ zab.aut residet in maiori bñficio cũuis sit minoris redit⁹ ⁊ tunc dз sequi mores ⁊ ritũ illius ecclesie i qua residet ⁊ concordet se cum aliis officiantib⁹ in ipsa eccľia.ar.cle. si.de cle.missa.vbi dr qꝫ clerici debeãt cõformare se in officio cũ his cum quibus morant. Item ⁊ eodẽ modo dic si in maiori bñficio resideat:ad hoc etiam vt scãdalũ euitaret.c.nichil de presum. ⁊ maxie q: scandalum euitandum est in diuinis officijs vt pbat in.c.i his.xi di.⁊ in.c.si.xij.dis.Si vero ad partem dicere velit officium alterius ecclesie in qua non residet: potest ⁊ laudo talem verum:q: tunc vtriqꝫ beneficio in officio satisfacit Sз qs est hic homo profecto mirabilia faciet in vita sua ⁊ nescio si similis isti est inuentus.

¶ Uicesimo tertio quero an clericus non deuote horas suas legens vel aliqd omittens vt puta sincopando aut verba non proferendo recte/ peccet ⁊ si sic venialiter aut mortaliter? Rñdetur fm Inno.⁊ alios doc.⁊ per zab.in nostro capitulo ⁊ latius in. c. dolentes.j.eo.⁊ in.d.l.cle.i.eo. ti.qꝫ q ex pposito voluntario vel malicioso non deuote horas dicit/ aut aliqd ex eis omittit vel ad hoc operam dat puta immiscendo fabulas ⁊ i eis ponendo ille peccat mortaliter q: opus dei min⁹ legitie minusqꝫ accurate facit:⁊ ideo pro non dicto ⁊ nõ facto habet. c. qui ex timore de reg.iu.Si vero ẽ negligẽtia leuis q nõ venit ex pposito sed pter voluntatẽ ad cogitandũ trahitur

fatigatus longa lectiõe siue deuictus somno: talis peccat venialiter ar. c. qualis. z. c. qui aliud. xxv. di. z est ratio vt scribit p Bene. Cor. hois est mobilius oi re mobili. z nõ ē adeo fortis homo q̄ tales cogitationes posset vitare: z iõ cum accedit ad orãdum/ accedat ea bona intentione z ꝓtestatiõe mentali vt talis ei⁹ itentio sit semp velle deuote cũ ꝓuis aliq̄d aliud cõtingat cogitare. qm̄ si in ꝓsecutõe nimis ad alia rapiatur nichilominus sē p in pnma intentione cēsebitur pseuerare. ar. eo. nũ q̄ no. in. c. i. ma iores. de bapt. nisi eēt tanta vagatio aut digressio ꝙ omnis eius intentio peat: z tunc habeat locum qđ scribit Cyprian⁹ in. li. de orone dñica dicẽs. Quõ postulas a deo te exaudiri cũ teipz non exaudias Et alibi. popul⁹ hic labijs me honorat: cor aũt eius longe est a me Math. xv. c. Et no. per Pau. Suil. zen. Stepha. z Jmo. de pmissis in. d. dis. i. Dicũtq; ipsi doc. ꝙ quãdo fatigatus est nimium longa lectione ꝙ tũc pt cã recreationis ecclesiã exire: sed caueat ne nimium frequẽter nec sit longa mora in exitu sz cito redeat ad officium z istđ studeat deuote pagere z tales cogitatiões distrahentes a se remouere cũ nis plures relabat: qz dicitur ꝙ primi mot⁹ nõ sunt in ptãte hominis: vt. no. glo. in. l. si q̄s non dicã rapere. C. de epis. z cleri. ideo oz hoiem esse fortē z bñ vigilantē cum dyabolus semp querat suis astutijs suũ ꝓpositũ z opus diuinũ pturbare sicut legimus de monacho qui p dyabolũ ab officio distrahebat: z btũs Bñdict⁹ demonē vidit i quadã carta cogitatiões monachi scribentem: z dũ non eēt plus de carta demõ eaz posuit ad dẽtes vt eã dilataret sicut faciunt q̄nq; cerdones de corio z ecce duz nimiũ traheret/ carta fracta dedit de capite ad murũ z seipm pcussit. Quē sctũs bñdictus vidẽs subrisit z deinde admonuit monachũ vt cor suũ poneret iugit ad officium z ad deũ. z ita factũ est z monachus liberatus fuit. Debet enim quisq; clericus horas suas non cũ sincopa vt currẽdo aut festinãter sed asiatim (vt ita dicã) pedetẽtim pcsertim in medio cuiuslibz versiculi psalmoꝝ debitam faciẽdo differentiam inter solemne z feriale officium reuerẽter psoluere vt i dictis iurib⁹: z late legit in decre. facto in ꝯcilio basilieñ. posito sub rubrica de cultu diuino. qđ quidē decretũ velut sctissimum dz apđ clericos esse vt sciant eius tenorem: z cũ qua grauitate z modestia atq; sctimonia dñt suas psoluẽ horas.

¶ Uicesimo quarto q̄ro si clericus recedat ãte finem officij: an debeat hr̃e distributiones quotidianas? Respondet ꝙ non si non subsit causa eundi aut aliđ impedimentũ de quo dz credi verbo suo qz agitur de aia z de ꝯscientia ipsius z hoc ꝯsistit in solo aio ipsius: qz forte fatigatus longa lectõe exijt cã recreatiõis. vt. s. in prima precedẽti q̄stiõe dictum est. z hoc sit verũ etiã si nõ possit plene probari. ad hoc. c. significasti de homici. z. c. vt circa. de elec. li. vi. in gl. pe. melius i. §. alie. isti de acti. de hoc glo. super ver. si est ita. in. d. c. significasti. posset tñ impedimentum nõ esse intrinsecũ z ꝓbabile. Sed ego vidi statutũ in q̄busdaz ecclesijs vbi solu z verbo canonici

afferentis impedimentū creditur ec. debet nēpe clericus vsq ad finem officij pseuerare. Qui enim perseuerauerit hic saluus erit exemplo operarij q̄ vsq in finem in vinea dñi id est i ecclesia z in officio laborauit mercedē cōpletorij habuit. Et ideo notāter dicit tex. noster pensum seruitutis sue persolnat. qđ verbū nota quia hec ppositio per adiuncta verbo denotat ɔtinuationē z perseuerantiā temporis /. videlicet a pncipio vsq ad mediū z finē. z no. in. c. si cōstiterit de accusa. ibi in ꝟ. pnoctauerit zc. Et hoc per archi. in. c. cū cōtumacia de here. li. vi. super ver. per annum. z. ff. de ver. sig. l. vrbana. §. pnoctare. z sic merito recedēs absq iusta causa carere dz distributiōe quotidiana vt inquit glo. sup verbo exeundo in. d. cle. i. de cele. mis. e idem sentit Guil. z Stepha. allegantes. c. vnicum de cle. non residen. z. c. i. de iudi. cum multis simillibus. Et zen. dicit q non valet statutum q interessens vna hora habeat integras distributiones si in alijs absens sit. z bñ dicit. qz statutū venit ad diminutionem cultꝰ diuini. Imo videmꝰ q laici ex precepto ecclesie maxime diebꝰ dñicis debent vsq ad finem misse stare i ecclesia. de ɔse. dis. i. missas. z. c. sequēti. Ergo fortiꝰ dicā de clericis q̄ ex debito z ex precepto tenētur ad horas z ad diuinū officiū psoluēdū. vt dictū est in. q. pcedēti. Sz vbi als non eēnt aut nō darent in ecclia distributiones tunc debent arbitrio iudicis puniri z cōpelli vt psoluāt. vt in. d. q. dixi. Et in q̄stione sequēti etiam dicetur aliquid.

¶ Uigesimoqnto quid si aliquem versum psalmi. vel ipsum psalmum omittat an debeat a capite incipere? Rñdetur q non fm Inno. hostien. z Jo. an. in. d. c. dolentes. ne forte scādalum in choro faciant a quo precauendum est vt inquit G. ego. vt in. c. nihil de prescrip. z hoc qñ ex leui cā seu negligentia pcederet. attamē venialiter peccat z tanq̄ de veniali penitere dz. dicunt ipsi doc. z potest esse rō quia pmi motus non sunt in potestate hois. Item qz nichil est mobilius corde hois vt plene dictum est. s. in. q. xxiij. Secus si affectata esset negligentia. qz tunc mortalit peccaret. vt in. d. q. habet. z debet ad partem postea officio expleto quod omissum est recuperare. ac eodem modo si magnam partem psalmoꝝ vel lectionū ad laudes omisisset. ita consuluit. Joh. and. Sz huic dicto obstare videt dictū Iheremie pphete dicentis. xliiij. c q est maledictus hō qui facit opꝰ dei negligenter Item etiam aliud quod. s. dictum est in. q. eadem q quis pōt ɔpelli ad dicendū horas imo etiā per censurā ecclesiasticā q̄ non fertur nisi pro mortali pctō c. nemo. xi. q. iij. z sic videt esse sub precepto z ideo est necesse vt obediat. c. qđ pcipit. xiiij. q. i. z facit p dicta cle. i. de cele. missa. ibi in verbo in puritate conscientie atq deuotiōe. quomō g poterit esse deuotio vbi adest negligentia? z si in loco deuotionis intrat negligentia videtur esse in peccato mortali. qz non facit clericus id quod pcipit lex. z sic est ɔ opinionem dictoꝝ doctoꝝ. Pro solutione pdictoruz dic q illa ɔtria intelligi debent de accurata z desidiosa negligentia: nō autē de leui q̄ puenit ex nimia

occupatiõe aut somno. qꝛ tunc ve nialiter et non moꝛaliter peccat: ita dicũt ipi docto. in. d. c. dolẽtes et i. d. cle. i. quã clemẽtiã atqꝫ eius tenoꝛẽ debẽt ipi clerici legere vna cũ. d. c. dolẽtes. ꝛ in decreto basi= liensi posito sub rubꝛi. quõ diuu; officiũ sit celebrandũ. vide ad pꝛe missa dictã q̃stionẽ. xxiij. Et ꝙ nõ moꝛtaliter peccet facit tex. c. dolẽ= tes. ubi dũ dicit in x̃pũ deus dede= rit. quasi dicat ꝙ durũ est ponere hoc pꝛeceptũ ꝫ relinq̃tur grã dei. qꝛ ecclesia nõ dꝫ mittere laqueum alicui seu graui onere aliquẽ per suã constitutionẽ aggrauare. pꝛe sertim in his q̃ sunt secũdũ natu= ram possibilia. qꝛ pꝛimi motus ꝛc. vt in. d. q̃stione. Et ideo debent in telligi nõ de leui sed effectata ne= gligentia que est ad peccatũ moꝛ tale. Itẽ etiã quia lex loquitur de omissione hoꝛarũ que ẽ ad pctm̃ moꝛtale vt in dictis iurib⁹. nõ aũt in omissione versiculi vel psalmi. et ideo ad hoc non debet fieri ex= tensio. ar. l. si minoꝛ. ff. de verbo. obligatione. ꝛ. c. susceptum de re= scrip. in. vi. ꝛ illa est cõmunis opi= nio doctoꝝ.

¶ Uigesimo sexto q̃d si clericus dum est in officio' non intelligit ea que legit an peccet Rñdetur scđm Inno. ꝙ non. vt in d. c. dolẽtes. Ego l hoc distinguo taliter aut ipse clericus dũ hoꝛas suas legit solus vel cũ aliis legit. et dum audire etiã dꝫ alios legen tes dat operã ita ꝙ nõ intelligit. qꝛ mens ex affectata negligentia et longa vagatiõe totaliter vagaꝛ a bono' ꝓposito qꝛ tũc peccat moꝛ taliter. quia dicit tex. cle. i. ꝙ in pu ritate cõscientie animiqꝫ deuotio ne dꝫ officiũ q̃d ꝑsoluere. aut hoc ꝓcedit ex leui negligentia ꝛ tunc tanq̃ de veniali pctõ penitere dꝫ c. qualis. xxv. q. vi. ꝛ huic ꝯcordãt ea q̃ dixi. ꝫ. in. q. pꝛima ꝑcedenti. aut hoc ꝓuenit ex ignoꝛãtia ꝛ im= becillitate intellect⁹ vt qꝛ est illit= terat⁹ multũ ꝛ ꝓcedit opi. Inno. hoc modo declarata. Et intellige ꝙ non peccat dũmodo scire stu= deat ꝛ habeat coꝛ suum ad deũ: et deuote legat et psallat fm̃ grãm sibi a deo datã. ꝓ hoc facit dictu; Augustini in. c. sedulo. xxxviij. di. Idẽ dico de laicis q̃ dũ intersunt diuinis officiis nõ intelligũt ea q̃ ibi leguntꝛ ꝛ cantantꝛ. licet audiant ipsos clericos cantãtes psallẽtes et legentes. nã vt no. in. d. c. dolen tes. ꝛ tãgitur etiã per modernos doc. in. d. cle. i. debẽt tunc laici esse sub silentio ꝛ oꝛare deũ: vt officiũ q̃d celebratꝛ sibi ꝛ aliis ꝓsit ad sa lutẽ ꝛ deuote i eccl'ia stare. ar. no. in. c. i. de vi. ꝛ ho. clericoꝝ.

¶ Uigesimoseptimo q̃ ro vlterius vt me clarioꝛem faciã: quia dixi si non multum est litte= ratus clericus non peccat. an pro pter imperitiam seu ignoꝛantiam sit deponendus? Respondetur se= cundũ Augusti. in. lib. de cathezi= zandis rudibus: recitatum' p gra tianum i. c. sedulo. xxxviij. di. vbi dicit ꝙ scolastici non debent con= tennere humilitate indutos chꝛi= stiana quos cognouerunt magis moꝛum q̃' verboꝛum vitia deui= tare. ꝛ post pauca verba isert hoc ille text. ita enim non irridebunt si aliquos antistites ei ministros eccl'ie foꝛte aiaduerterit vel cũ bar barismis ꝛ soloecismis ꝓferre vel ea v̾ba q̃ pronũciãt nõ intelligere

perturbateq; distinguere.i.nō pū etatim legere et assatim.postea se quitur in textu non q: illa minime corrigēda sunt:quasi dicat immo sunt corrigēda τ ita opandū vt ad discāt.τ hoc illa rōne vt sentit ibi tex.cū glo.q: magis ɔsiderāda est mēs ꝙ verba.c.preterea.de verb. sig.τ huic ɔcordat.c. marchion.i. q.i.c.ex lris.de sponsa.corde enim casto mēteq; pia τ vigili ſm grām sibi a deo datā debet deo ſuire vt dixi in.q.precedēti.q: deus nō tm̄ opus aut vocē quantū effectū ɔſi derat.Nā facit vt vox adeo exau= diatur et op⁹ remunerabile sit:vt no.i.d.c.sedulo.et ꝙuis opus sit bonū si effect⁹ prauus sit:nullum inde debet ꝑmiuz.ar.eoꝝ q̄ no.in c.nō mediocriter.de ɔse.di.v.τ est tert.hieronymi recitat⁹ p Gracia= nū in decreto.ver.ꝙ nō tm̄ ore sed corde de⁹ est orand⁹.q: melior est quinq; psalmoꝝ decātatio in cor= dis puritate ac serenitate ac spūa li hilaritate ꝙ toti⁹ psalterij mo= dulatio cum cordis anxietate atq; tristicia.q: de⁹ nō flectit dulcedie verboꝝ vt hō:et iō expresse videt ꝙ ꝙuis cleric⁹ sit impit⁹ aut igna rus:non tn̄ est deponēdus: vt no. clare glo.ſ.in.d.c.sedulo. Sed ta mē ita agēdum est vt studeant sci re meli⁹ nec eos debet pudere ad discere Cathone dicente: instrue preceptis animum nec discere ces ses.Nam sine doctrina vita ē qua si mortis ymago.et Seneca īquit nulla etas certa est ad discendum et alibi.optia normavluēdi est cu piditas addiscēdi.Et intellige sa= ne ꝙ ꝑpter imperictā quis nō est deponēdus nisi impitia sive igno rantia eē intolerabilis:quia tunc secus eēt:vt in.c.si.de eta.τ quali.

Declaro aperti⁹ predicta τ mate= riā ſm quod michi videt.aliquan do quis nō erit perit⁹ ad vnū bñfi ciū:puta habēs curam animarū. et ꝙuis veniat ab illa deponend⁹ non tamē est ab alio bñficio sim= plici deponēdus ad qð forte suffi= ciēs reddit.τ sic hoc verbū depo= nēdus nō est amare sumendum:vt a quocūq; bñficio veniat deponē dus.et ideo de tali beneficio q̄ di= gnus sit erit sibi prouidendum ea rōe nec cogatur in opprobriū mē dicare τc.et debet per eum qui or= dinauit ipsum sustentari in odiuz sui qui ꝓmouit indignū τ ad here ditatem dñi elegit minus ydone= um:nisi iste taliter promotus de sua vel etiam paterna hereditate posset se sustētare.arg.eorum que no.in.c.episcopus si aliquem.τ.c. cum ſm.de preben.Et tunc viuat de facultatib⁹ suis et addiscere q̄s rat:immo cōpellatur si beneficia= ri debet:τ postea cātare digne po terit illð psalmiste.Dñs pars he= reditatis mee:tu es qui restitues hereditatē meam michi.habētur verba hec in.d.c.cum ſm.atq; eti am illð dicere poſit. Portio mea est dñe in terra viuētium.ps.cxli. de hoc vide.ī.questione. xxxiij.

¶ Uicesimooctauo q̄ro quid si clericus dimittat horas canonicas dicere pro eo quia nō habet breuiarium an si dixerit a= lias horas:videlicet crucis trini= tatis sancti spūs virginis marie vl orationem dñicam videlicet pater nr̄:aut alias oratiūculas possit re cōpensare vt sic nō sit excōicatus? Rñdet ſm Ray.ꝙ sic:et tunc non peccat mortaliter.Ego ꝟo in hac q.aliter sic.puto distinguendū et

dicendũ aut loquimur de eo q̃ po test ꝓuidere sibi de libro ꝓ officio dicẽdo vtputa quia potens est ad emendũ breuiarium vel ad facien dũ sibi scribi vel q2 est in loco vbi est ecclesia habens libros ꝓ horis dicendis et nõ prouidet et tunc in culpa est et peccat mortaliter q2 non satisfacit obligationi ad quã est astrictus.nec ꝓ satisfaciẽdo di ligentiã adhibet.vnde nõ est libe ratus ar.no.in.l. quod te.ff.si cer. pe. Quid aliud est dicendũ de ta li nisi q2 tanq̃ desidiosus et mora sua venit dãnandus.pro hoc facit regula mora sua de re.iur.li.vi. nec admittatur si velit illã excusa tionẽ facere ꝙ loco horarum dicit in recompensam alias orationes q2 aliud pro alio inuito creditore solui non potest:presertim vbi fa cultas soluẽdi adest vt scribit Pau lus iurisconsultus in.l.ij.ff. si cer. peta.postq̃ enim p obligationem factam siue cõtractã in susceptiõe ordinis vel beneficij obligatus ad ipsas horas extat de qua obliga tione dixi.§.in.q.i.ij.7.iij. Igitur ipsas horas persoluat.q2 hoc dat obligatio 7 forma ꝯstitutionis ec clesie. Et in forma solutio ipsarũ horarũ fieri d3:si debet dici libera tus.ar.insti.quib9 mo.tollit obli. in ꝑn.vbi dicit tex.ꝙ solutione ei9 quod debetur tollitur om̃is obli gatio.et alibi dr̃ ꝙ ꝓmissio tollit solutione eius qđ ꝓmissum est ar. no.in.c.ad nr̃am.ij.de iureiuran. l.i.7 in.l.ꝓmissor.§.ꝯstituto.ff.de constitu.pecu.7 in.l.litẽ liberatus .§.q̃ parat9 est.ff.quib9 mo.pig. vel hypo.sol. Nã quãdo ipse cleri cus promouet ad sacros ordines vel beneficia recipit:resultat ista obligatio vt ad horas teneatur et ad hoc se videtur obligare in con sequentiã ad om̃ia q̃ iuris dispositio dictat rõne ordinis vel benefi cij suscepti:q2 q̃ vult antecedens velle debet et consequens necessa riũ ad illud.c.ꝓterea de offi.dele. et.l.ad legatũ.ff.de ꝓcura.7 vide l.d.q.i. Aut sibi ꝓuidere de libris non põt:vtputa q2 est incarcerat9 vel in via sine breuiario spoliatus nec h3 vnde possit habere recur sum ꝓ officio suo legendo et tunc talis est excusat9 dicendo eas ora tiones 7 psalmos quos scit et põt et hoc mõ crederẽ cõpensationem admittendã. Sed cõsulo si potest bñficiatus officiũ omissum repete re ꝙ illud repetat et consulte ope rabitur exemplo debitoris qui l3 in termino suo creditori nõ possit satisfacere:nichilominn9 nõ dicetur esse liberatus ꝓpter hoc imo ipo perueniẽte ad pinguiorẽ fortunã et ad facultatẽ persoluendi:tunc soluere tenetur creditori suo quẽ ꝓpter egestatẽ 7 impossibilitatẽ sui debitoris oportuit habere pa tientiam ar.no.in.c.odoardus.de solu.7 ibi glo.7 l.l.is q̃.ff.de cessi. bono.ꝯiuncta.l.i.C.e.ti.nam deus est creditor cui debet.vt in hoc.c. nostro dicitur:ibi pẽsum seruitu tis.7c.nisi esset tãta multitudo vt inquit hosti.ꝙ ipse redicere non posset et tũc debet sibi imponi pe nitentia quasi ipossibile foret ipm posse redicere ar.ff.de reg.iuris.l3 possibilium.et de pac.c.fi. Et hec opi.vt dicit Inno.placuit multis sed dicit ipe ꝙ si nõ redicunt dum modo de peccato omissionis sibi imponatur penitentia sufficiat vt sic penitentialiter agat in quo de liquit. Credo ꝙ bene faciet vt con sulat confessorẽ peritũ q2 bonarũ

mētiū est ibi timere culpā vbi cul pa non est.c.ij. de obserua.ieiuni. Et si necessitas vt puta infirmitas allegatur: videat bene qualis sit ista necessitas omittēdi horas con fessor: q2 deus non debet esse dete= rioris ꝯditionis ꝙ homo creditor cui ipse homo tanꝙ eius creatura seruire tenetur. et debitū suū sup iudicia iustificationis persoluere vt dicit textus noster in fine sui. Ista dixit ꝑpter nōnullos qui nō verētur prelaturas ꝛ bñficia reti= nere et ꝑpter quēcūꝙ casum etiā leuē omittūt officiū ad quod obli gantur rōne bñficij. vt.ca.fi.de re= scrip.in.vi. Aut modicā infirmita tē continuā aut interpolatam. et contra hoc facit.l. quesitum.ff.de re iudi. q2 talis non excusabit ab officio: vt inqt Host. nō aduerten= tes q2 hoc est de ꝓcepto: cū ex he= reditate xp̄i viuāt: vt in.ca.cū fin. de prebē. ꝛ honoiē et omnimodā reuerentiā ab hoībus assequant pariter et dignitatē. vt no. in.c.de multa.et ꝑ totū de preben. Et iō pro tot ꝛ tantis bonis nō deberet clericū horis omissis etiā ex qua= cūꝙ necessitate tedere repetere: ꝑ pterea q2 esto ꝙ quis sit in carceri bus nō perdit fructus bñficiorꝫ suoꝝ. Et si illos ꝑdidisset sibi cō= petit actio ad recuperandū. quia priuilegiū spoliati latissimum est vt in toto titu.de cau.poss.et pro= pri. ꝛ in toto tit.de resti.spo.in de= cretalib9.et in.vi. modo sicut pōt fructus recupare et eos petere: q̄ re nō debet ita officiū omissū etiā in casu necessitatis vt.s. ꝑsoluere nā postꝙ sentit ꝯmodum sentiat et onus. ꝛ ꝓ hoc faciūt ea q̄ no. in regu. q̄ sentit. de reg. iu.in.vi.et vi de que.s.dixi.in.q.xx. Sunt non= nulli q̄ conantur sibi pot9 emere libros legales vel iuris canonici: aut equos: vestes: ꝛ splendidos a= lios ornatus ꝙ vnum breuiariū. immo ꝛ si illud habent dedignan= tur ad manum recipere et similia qđ quātum sit abhominabile vi= de quod dicit Steph. papa i.c. ve stimēta eccl'ie. de conse.di.i.et i.d. cle.i.§. in multis. Sūt etiam aliq̄ dicētes ꝙ postꝙ necessitas nō sub est legi ꝛ lex nō sit imposita infir= mis. Ideo videtur ꝙ clericus non teneat repetere officiū omissum ꝑ ea q̄ habentur in.c.ij.de obserua. ieiu. et fructus etiā restituere: vt quidā dicūt. Sed Cal. dicit ꝙ ve= ri9 sibi videtur ꝙ teneatur. quod intellige sane ꝑpter supius dicta nisi adeo īfirmitas fuerit grauis ꝙ eo tēpore officium dicere nō po tuisset nisi periculum imminuisset et obesset: tūc bene succedit illa do ctrina ꝙ lex non est imposita in= firmis. alias aūt dic.ꝛc. de hoc vi= detur tangere Ray. in summa de ꝓposta. in fi. Sed cogita an ista ex cusatio sit deo acceptabilis.

¶ Uigesimonono que ro an obligatus ad horas canoni cas teneatur etiam horas et offi= cium beate virginis dicere et vigi lias mortuorum? Respondetur ꝙ non. ꝛ hoc probatur ex tex. nostro in quo nl'la fit mētio de officio vir ginis vel vigilijs mortuorū: ergo ad eas non tenetur. q2 casus omis sus pro omisso habendus est.c.su= sceptum.de rescrip.li.vi.l.commo dissime.ff.de liberis et postu. Et si aliqui habēt in deuotione has ho ras vel vigilias dicere hoc bñ pos sunt: sed eorum deuotio nō debet eos aggrauare ſm Guil. Paul. et

Inno.in.d.cle.i. vide ibi ꝑ eoſdez
vbi dicũt ꝙ quis non aſtringitur
ad eas iure ſcripto.tamẽ poſſunt
teneri conſuetudine vel ſtatuto.
aut alia inſtitutione vt ibi ꝑ eos

¶ Trigeſimo quero an
omittẽs tale officiũ peccet ⁊ puni
ri poſſit: Rñdetur ſm Guil. ꝙ ſic
in.cle.i.⁊ ita eq̃ punit̃ ſicut omit=
tens alias horas canõicas vt no.
l.d.c.i.xci.di.per Gui.⁊ Archidia.
quoniam cum hoc habeat ſtatu=
tum vel ꝯſuetudo ipſi⁹ trangreſ=
ſor ſicut tranſgreſſor legis vel ca=
nonis venit puniẽdus.xi.di.l his
⁊.c.cum cõſuetudinis.de conſue.
Dicit tamẽ Guil.hoc fore verũ de
officiãtibus ⁊ reſidentibus in ip̃a
eccleſia.ſecus autem in illis q̃ iu
ſta de cauſa vtputa ſtudiorũ ſunt
abſentes vt ibi per eum.

¶ Trigeſimoprimo q̃=
ro in quo loco ſunt dicende hore
canonice: Reſpõdetur ꝙ in eccle=
ſia in qua eſt beneficiatus. argu.
c.vnio.x.q.iij.allego etiã tex.me=
liorem.in.c.dolentes. de celebra.
miſſa.⁊.c.ſi.xcij.diſt.quod in te.ꝺ
peniten.⁊ remiſſio.⁊ facit.c.alma
mater.de ſenten.excom.lib.vi.⁊ ſi
mili modo dico de laicis.quia ad
hoc eccleſie ſunt inuente ⁊ depu=
tate: vt in iuribus preallegatis: ⁊
de conſe.diſt.i.quaſi per totum.⁊
in.c.deus.de immuni.eccle.lib.vi.
⁊ arg.c.i.de purifi. poſt partũ.et
no.in.d.cle.i.⁊ ratio quia ſicut mi
niſterium abſentis ꝓdeſt in eccle
ſia reſidentibus: ita ⁊ miniſteriuz
eorum qui in eccleſia ſunt officiã
tes prodeſt eis qui ſunt extra ec=
cleſiam pro vtilitate eccleſie.ta=
les enim reſidentes reputant̃.ca.
ex parte.de cle.non reſiden.⁊ ca.
cum non deceat.de elec.cum ma=
teria ſua.lib.vi.Sed videat q̃ ta=
liter abſens eſt: ⁊ negocia fideli t̃
⁊ ſollicite ſollicitet et exerceat et
quãtocius poteſt ad eccleſiã re=
uertatur.

¶ Trigeſimoſecũdo cũ
quis eſt in choro alijs ibidem ho
ras canonicas legẽtibus vel can
tantibus an liceat ſibi ad partez
vel de ꝑ ſe dicere horas ſuas aut
alias oratiunculas vna cum alijs
officiantibus. Et dic ꝙ nõ: vt no.
in ca.noſtro.ibi dum dicit: aut a
ſcholaribus publice compleãtur
⁊ non dicit compleatur in nume=
ro ſingulari: ſed in plurali loqui=
tur tex.⁊ ſic in cõmuni ⁊ inſimul
dici debent ex compleri.⁊ vide de
cretum Baſilien.de cultu diuino
⁊c. Unde ſi vocẽ ab alijs ſubtra=
hit peccat.quia agit ꝯtra iuris di
ſpo ſitionẽ ⁊ eccleſie mandatuz: vt
in.c.noſtro.⁊ facit.⁊.c.ſi autem vo
bis.xi.q.iij.⁊.c.ij.de maioritate ⁊
obedi. Dicit ſanctus Iheronim⁹
ingratũ eſt ſpiritui ſancto quic=
quid obtuleris neglecto eo ad q̃
teneris.⁊ ideo vt perſoluat debi=
tum vna cum alijs publice pſalle
re ⁊ cantare debet: ⁊ non ad par=
tem horas aut alias oratiuncu=
dicere.

¶ Trigeſimotertio an
quãdo p̃ſbiter miſſaz celebrͣt au
diẽtibus liceat ſuas orõnes lege=
re: Rñdet̃ ꝙ qñ miſſa celebrat̃ p̃ſ
biter alta voce legit ⁊ p̃ſertim oro
nes: ep̃ſaz: ⁊ euãgeliũ q̃lz deuote
audire dz ⁊ ſub ſilẽtio.⁊ p̃ſertim
loquor de viris litteratis.nã duz
legit̃ euãgeliũ debem⁹ ꝯſiderare

quod christus est qui loquitur et non homo quod probatur ex principio euangeliorum. dicitur enim in illo tempore dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc etc. Et ideo quando nomen ipsius audimus et eius gesta nominari flectere debemus genua nedum corporis sed etiam cordis. vt habetur per Io. an. in prohemio. vi. li. et in. ca. decet de immunita. eccle. e. li. Nota quod grande et salutare est nomen istud Iesus per quod salui facti sumus. c. in mo. de sacra vnctio. et. d. ca. decet.

¶ Trigesimoquarto an per eo quod quis allegat quod non habet vocem sonoram vel nescit cantare veniat excusandus? Respondetur quod non quia debet secundum gratiam sibi a deo datam creatori suo seruire/ et fructum labiorum suorum cum puritate conscientie animique deuotione porrigere. vt in cle. i. de cele. missa. et quia cantus est in ecclesia de necessitate vt probatur per psalmistam sic dicentem Psallite domino in cythara et in voce psalmi in tubis ductilibus etc. quod quidem verbum psallite esse impatiui modi dicitur apud grammaticos. Et ideo succedit illa regula quod precipitur i perratur. et quod imperatur necesse est fieri. c. quod precipitur. xiiij. q. i. Nec excusatur si dicat nescio cantum quia debet addiscere ipsum sicut et officium alioquin est in culpa dum accepta uit beneficium et ignorat ea que sunt necessaria ad ea propter que datur beneficium quare immiscet se in arte quam ignorare scit seipsum ergo etc. Nam qui per imperitiam male medetur et iudicat: talis venit puniendus. et actione in factum tenetur inquantum religioni iudicantis videbitur equum. ff. de vari. et extra. cogni. l. si iudex. insti. de oblig. q̃ ex quasi delic. nascun. in prin. imperitia namque culpe comparatur. i. q. i. non est putanda. no. i. c. ad aures. de eta. et quali. Et si videat se non ydoneum non debuit pati vt promoueretur. Nam promouendus ad beneficium debet in tribus esse sufficiens et examinari debet si bene legat/ si bene cantet/ si bene construat/ prout dicitur in cle. vnica de concessi. preben. et esto quod examinatorum delictum et culpa intercesserit: cum taliter promotum non examinauerit in promotione ad beneficium hoc eum non excusat. debuit enim talis tempore promotionis fateri ignorantiam suam ar. no. in. c. queris de eta. et quali. et. c. iudeorum. et. c. eadem. eodem titu. debet quisque prius esse discipulus antequam magister. c. cum in magistrum de electio. xvi. q. i. sic vide. et ideo talis non est in beneficio sufferendus si non valet aut nescit vel non vult studere vt sciat onera eius beneficij faciendo et dicendo officium propter quod datur beneficium supportare debet. faciat per hoc. l. vnica. §. pio. ij. C. de cadu. tol. et regula que sentit de reg. iuris. in. vi. Et ideo ex premissis liquet hunc non fore excusandum cum imperfecte officium adimpleat. Quia cantus est de necessitate vt inquit Augu. in. c. q̃ ipsis. xxxviij. di. i in verbo antiphonarium. Et videat bene quomodo fructus beneficij percipit non satisfaciendo in his que ad seruitium beneficij requiruntur: quia dubito an cum bona conscientia possit eos percipere et an teneatur ad restitutionem etc.

¶ Trigesimo quinto queritur an sufficiat clerico ipsas horas mente sine verbali expressione le

gere: Rndet q sic: qr soli deo porrigutur qui cordis deuotionē respicit. ergo frustra verbū adiungitur. ar.c. sedulo. xxxviij.di. et in.c.i. xcij.di. vbi dr q non voce sed corde psallandū est deo. et legēdo horas debemus ad deum toto corde vigilare. c. qñ. de conse. di.i. In cōtrariū facere videt.c. nō mediocriter. de cōse. dis.v. vbi habetur q tā corde q voce deus est laudādus et hoc facit dictum psalmi ille psalmo. lxxvi. Uoce mea ad dñm clamaui. Nec obstat alia iura.s. allegata. qr et si dicāt q corde deo psallēdum sit non tñ excluditur quin deū voce laudare debeamus: vt no. per gl. in.d.c.i. xcij.di. et in.d.c. nō mediocriter. nō tm respicit vocem sed et cor orātis et, vtrūq; in simul benū est. Imo dz expressio fieri: vt in cle.i. de cele. miss. in ver. fructuz labiorū rc. Itē vt refert zab. Tho. in scda scde qstione.ij. q ois oro q fit p ministros eccle dz fieri in totius populi psona. pro hoc adduco dictū sacre scripture hic.s. minister est eccle q orat pro populo et vniuersa sctā ciuitate hierlm. Et hinc est q oro dz esse vocalis: sono ra: et publica: vt sit p populo nota Et iō ter. noster dicit a scolaribus publice cōpleant rc. qd verbū si publice nō. qr cleric⁹ publica dr psona: vt no. arg.c. quanq;. de vsu. sic eius oro publica dr. Sed singularis et priuata oro quā qs pro se et alijs facit non est de necessitate q sit vocalis/ vel q fiat cū expressiōe verbali. ita not. dicit gl. magna in cle. si dñm. de reli. et vene. san. quaz omno vide. Intellige sane cōclusionē illam de eo qui pōt exprimere alr excusand⁹ esset. qr lex dz eē de possibili.c. erit aūt. iiij. di. et infra mis nō est lex imposita. ar.c.ij. de obserua. ieiu. et c. qd nō est. d reg. iur. Idē intellige de quersis et laycis tēplarijs q b⁹ datū est vt intersint officijs pro vt no. in.d. cle.i. p Guil. et alios docto. quia ipsi non debent cuz clericis psallere. arg. c.i. de vita et hone. cleri.

¶ Trigesimosexto quero: qr.s. dixi q publice debē hore legi. rc. An hoc habeat ntelligi in distincte vel distincte de omnibus Rndetur. vt.s. qr seculares et q cura aiaꝝ habēt publice has horas psoluere dñt. sed secus est de monachis q nō habēt populū. qr tūc taliū officia nō debēt publice fieri et cātari. vt no. p gl. in.c. de his xij.di. sup ver. cetera officia. et c. interdicimus. decimasexta questione prima. que nota.

¶ Trigesimo septimo q ro deinde de mōacho ad ecclesiā secularem promoto in qua fit officiū curie romane vel aliud officium fm cōsuetudinē ecclesie: an teneatur ad illud officiū dicēdū vel monachale: Rndetur q dz se conformare cū illis cū qbus querlatr arg.c. recolētes. de sta. mo. et c.i. xli. di. cū si. et meli⁹ in.c. si. xij. dis.c. de monachis. xvi.q.i. p doct. facit cle. ij. de cele. mis. et ibi no. gl. in. v. licite. et no. in.c. clerici officia. in fi. de vita et honestate clericoꝝ. et.c. vnico. xviij.q.i. Archi. qr in vno et eodē collegio nō debēt fieri diuersa officia: qm scādalū foret a quo precauendū est.c. deus qui. de vi. et hone. cleri. et.c. nichil. de prescri. ptio. et ne videatur in boue et asino arare.c. in noua actiōe. xvi.q.vij. de hoc no. vltra gl. preallegatam in.d. cle.ij. per Guil. zen. et Imolā

et Gof. in summa de sta. mona. §. Sed nunquid absolvitur.

¶ Trigesimooctavo q̄ro ꝓpter p̄missa ſm quē ritū ⁊ q̄t psalmos ꝑ q̄lꝫ hora debeat cleric⁹ dicere? R̄ndet p̱rio ad p̄mū. s. ꝙ hore sūt dicēde ſꝫ formā romāe eccl̄ie ꝑ ea q̄ no. in. c. i. et. ij. xij. di. hoc idē affirmat Greg. in. c. seq. et. c. basilicas. de conse. di. ij. et. xij. di. de his. et. c. illa. Solutio. dicas ſm Guil. et zen. in. di. cle. i. ꝙ q̄libet dꝫ eccl̄ie cōsuetudinem servare: ⁊ tot psalmos dicere q̄t ecclia sua i qua est bn̄ficiatus ꝑ horis canonicis statuit: vt habet. xij. di. novit. et. c. se. in fi. et si secus faceret tanq̄ transgressor ꝯsuetudis aut institutiōis eccl̄e poterit puniri. ⁊ grauius ac si eēt trāsgressor legis. xi. di. in his. In ecclesijs vero monachoꝝ ⁊ aliorū religiosoꝝ servari dꝫ illud qđ eorū regula et institutio, aut ꝯsuetudo servat. c. de his. xij. dis. Non ob. cōtraria primo tctā: qꝛ lꝫ mos eccl̄ie romane in sacris debeat servari: nō tn̄ sic est in illis horis canonicis et divinis officijs vt inq̄t Ho. in hoc nr̄o. c. de conse. di. v. c. in die. no. in. d. c. ij. ꝙ in illis q̄ ecclia romana mandat et docet servare ad illa tenet̄ q̄ lꝫ. lec⁹ vbi nō mandat̄ vel docetur servare q̄ facit ip̄a ar. not. i. c. causis. de sen. ⁊ re iudi.

¶ Trigesimonono q̄ro ex predictis quid de illo qui est extra diocesim vel beneficium suuꝫ aut in alio bn̄ficio sed nō facit ſm morē sui bn̄ficij aut diocesis offm̄ sed aliud officiū puta romane curie an talis veniat excusand⁹? R̄ndetur ſm Steph. in. d. cle. i. ⁊ zab. in hoc nr̄o. c. ꝙ non ar. cle. ij. dispōnētis ꝙ clerici q̄cunq̝ etiā religiosi q̄ sunt familiares et domestici cardinaliū et ep̄oꝝ se p̄nt in divinis officijs cū ipis ꝯformare: et excusant̄ ita ꝙ nō teneant̄ ad aliud officiū dicendū. Et intelligo de legētibus ipsas horas cū predictis dn̄is prelatis qꝛ posset esse ꝙ familiares et domestici essent/et tamen horas cū eis nō dicerēt. put de facto videmus: ⁊ de his nō est dubiū ꝙ tenentur ad officium suum. Nā quando cessat causa et mens et ratio vult. d. cle. ij. in eis non vendicat locū. arg. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iu. pa. cū si. Et vbi aliquis eēt in beneficijs diversis seu ecclesijs beneficiatus in q̄bus diversa officia fiunt: et tunc faciet ſm quod dictum est. 3. in. q. xxij.

¶ Quadragesimo. Quero quō se debeat habere clericus et preparare qui est accessurus ad officiū? Respōdetur ꝙ cum audit signū cāpane vel tubam q̄ pro officio pulsat̄ debet statum surgere ⁊ dicere aut cogitare ꝙ signum tale sit vox seu tuba summi eterni regis preconis incitantis ipsum ad laudes ⁊ eius debitū persolvēdum: ac excitātis ad op⁹ vinee ad quā vigili cura ⁊ sollicitudine animiq̝ devotiōe accedere debet vsq̝ in finē laboraturus: vt valeat pro mercede denarium recipere. audi qđ legit̄ in illo hymno. primo dierū oim. ⁊c. et lege ip̄m vsq̝ in finem: quia istrueris quō te habere debeas. lege etiam simili modo hymnū illum. Eterne rerū conditor. ⁊c. et etiā vsq̝ ad fi. nā ibi reperies v̄ba salutaria. et alibi scriptū est: ante orōnem prepara anī

mam tuã ne sis quasi qui tentat deum. hoc fieri docet decretũ Basilieñ. de diuino cultu. et cũ reuerẽtia et habitu cõgruo et decenti: nõ cũ canibus et auibus venaticis et aliis insolentiis de quibus in. d. cle. i. de cele. miss. et in cle. i. de vi. et ho ne. cle. et in. c. i. eo. ti. li. vi. et in. d. c. dolentes. et. c. clerici officia. eo. ti. in antiquis. et in. d. decreto Basilieñ. ingrediatur ecclesiam seu chorum vt fortis pugil et athleta pro populo oratur⁹ aduersus dyabolum. exemplo Moysi qui dũ orabat populus vincebat. dum vero spũs eius ab oratione relaxabat: tunc populus vincebatur. Et premisso crucis signaculo quo salui facti sumus: vt no. in cle. vnica de reli. et vene. sanctorum. et in. ca. de cet. de immuni. eccle. et oratione dominica scilicet Pater noster vt moris est suum debet inchoare officiũ et finire cum vigili cura semper. vt in. c. i. xci. dist. Et q debeat officium incipi et finiri cum oratione dominica/scilicet Pater noster. est tex. de consecra. di. v. c. idẽ semper quem tene menti.

¶ Explicit hic tractatus de horis canonicis dicendis.

¶ Additiuncula tripartita de horis canonicis/ deprompta ex tractatu sacerdotali de sacramentis domini Gerardi theutonici ordinis carthusieñsiũ Quã propter materie cõformitatem superiori adiicere visum fuit vtile.

¶ De assiduitate orandi: et qui ad horas canonicas obligentur.

¶ Prima particula continet. xv. questiones.

Oportet semper orare Luc. xviij. Sicut dicit hẽricus de prima maria de perfectiõe interioris hominis. li. ix. c. i. cuiuslibet iusti hominis intentio / suiq cordis perfectio ad iugem et indiruptaꝫ orationis perseuerantiam tendit. Et qntum humane fragilitati conceditur ad continuã tranquillitatem mentis niti debet: et ad eius perpetuã puritatem. propẽ quaꝫ possidendã et omnẽ laborẽ corporis et contritionem spiritus indesesse querimus: et iugiter exercemus. Et sicut ad orationis perfectionem tendit structura virtutũ: sic nec ipse virtutes absq orationis iugitate et perseuerantia possunt compleri. Quocirca saluator noster nos ammonens vt hanc pseuerantiam orandi teneamus dicit. Oportet semper orare. Nõ est autem intelligendum q homo sic qtidie debeat orare vt ne dormiat nec comedat: vl nec laboret: sed q instãter tpib⁹ ꝯgruis oret. Vñ Lyra dicit sup Lucã sup loco thema

tis nostri ꝙ hec dictio semper nō
importat continuitatem tēporis.
quia oportet orationem interrum
pi tempore dormitionis et aliqua
rum aliarum necessitatum: sed im
portat constantiā sine insistētiam
orōnis tēporibus ⁊ horis ad hoc
cōgruis. Hinc dicit Beda sup locū
istū/ dicendū est eū semp orare et
nō deficere. q canonicis horis ro=
gare nō desistit. ꝓ quo facit illud
qd in collationib⁹ patrū legit de
abbate lucio q iactitātes qsdā mo
nachos ꝙ sine intmissiōe orarent
et nullū aliud op⁹ facerēt/corripi=
ens dixit. Qn mādīcatis et bibitis
qs pro vobis orat? quo audito illi
obmutuerūt. Ille vero ꝯsequēter
subiūxit. Ego ostendā vobis quia
operās manib⁹ meis sine intermis
siōe oro. Sedeo em̄ iuuāte deo in
fundens michi paucas palmulas
⁊ facio ex eis plectā ⁊ dico Misere
re mei de⁹. ⁊c. Et illas plectas ven
dens ꝑ sedecī nūmis duos pono
ante ostiū dom⁹/ ⁊ q recipit orat ꝓ
me tpe quo ego manduco vel dor
mio. atqȝ ita impletur a me ꝙ sine
intermissione oro. Iste pr laborio
sus nichil aliud significabat nisi
statū laycalē operosuȝ ⁊ manuali
labore insudantē q vt dicit Hosti.
nō valēs cōtinuis tpibus orōnib⁹
vacare laborat manualit et corpa
lit ⁊ de labore suo bona tpalia: pos
sessiōes: oblatiōes: et multiplices
reddit⁹ ⁊ ꝓuētus psonis spūalib⁹
psoluit. Hac itaqȝ intētiōe vt eo de
ficiēte vel desistēte a iugi orōne:
spūales deū exorent vt sic sp orare
videat. qui qdē status spūalis sp
orare dr/ cū horis tam nocte qȝ die
ꝯpetēter distinctis septē vicib⁹ ho
ras canonicas psoluit. qua ratiōe
iura canonica dictū septē horarū
canonicaꝝ officiū pēsum seruitu=
tis appellāt. vt in. c. i. de cele. mis.
Ex quo ptȝ totū clerū in sacris cō
stitutū obligari ad horas canoni
cas singulis diebus dicendas.
¶ Circa quā ꝯsiderationē vt faci
li⁹ mēorie ꝯmendent q sequūtur:
ponunt aliqua dubia ꝑ questiun=
culas breuissimas cum solutioni=
bus earūdem.

¶ Et prīo queritur an
omnes clerici in sacris cōstituti tā
beneficiati qȝ nō beneficiati ad ho
ras canonicas teneantur? Et dicē
dum est sm Joh. an. in. c. i. de cele.
mis. et i glo. vi. cle. i. de cele. mis. ꝙ
sic. Idē notat Archi. xci. di. Eleu=
teri⁹. vbi ipe dat huius dicti rōnē
dicēs ꝙ ordini sacro officiū est an=
xū. vñ subdiacono dr in ordīatiōe
sua. Uide si hacten⁹ fuisti ad eccle
siam tardus/ modo sis velox. si sō
nolentus/ modo sis vigilans. Et si
dicitur tñ forte non hȝ bñficiū de
quo seruiat. Rñdeo ꝙ imputet si=
bi et epō q eum sine titulo ordina
uit. verumtamen dicit Archi. xcii.
di. in. c. si qs pbr: ꝙ lȝ quis sponte
ordinē accipiēs se huic necessitati
supponit: nō tñ tenet itereē eccla
sticis officiis/ sicut ille q ē ad hoc
deputat⁹/ sm Hugo. q etiā credit
ꝙ is q nō est alicuius ecclesie cle=
ricus debet cogi interesse diuinis
officiis: et hoc si commode potest
interesse.

¶ Secūdo queritur qd
si cleric⁹ bñficiat⁹ nescit horas le=
gere? Rñdeo nō excusat qr dȝ scire
legere. al's ꝓuat bñficio. cū tales
hre debeant ꝯpetentē sciam. vt dr
in. c. cū in cūctis. de elec. Cōpetēs
aūt scia sm Arch. xxxvi. di. illitera
tos. ē vt sciat canōes pniales et psal

terium: omelias: et hmoi. xxiij.d.c. qui epi.imo dicit hugo.lxxxv.di. in.c.archidiaconum.et in.c.omnes xxxviij.di. Non solu reqritur q sacerdos sciat in libro legere pfecte sed etia ds'corde teneri p maiori parte scire psalteriu.veruntn dicit Inno.q lz cleric cantas cu alijs no oia intelligat q canunt: tn no peccat mortaliter: dumo cor suu sursum ad deu habeat culpa dicens Est tn clericus deponendus si ista coia ignorat q ad eius officiu spectat fm hosti.de etate et qlitate ordinandorum.c.eam te.

¶ Tertio Queritur qd si aliquis puer maior septenio ex dispesatioe obtinet bnficiu n curatu et nescit horas legere? Rndeo potest cum eo eps dispesare ex causa necessaria vel vtili/vt aliquas alias orões loco horaru dicat Ro magri stanislai de scabinu dni mei in quada positione sua est.qr ex q dispesat episcopus in pncipali scz in beneficio: dispesare potest et in accessorio scz officio.

¶ Quarto qrit qd si qs est infirmus Respondeo secundum Inno.de cele.mis.c.i.si est talis infirmitas que impedit dicendo vel audiedo horas excusatur infirm nec tenetur postea aliquid dicere nec pro isto penitere quia necessitas legem non habet.de obseruatione ieiuniorum.c.consilium.Secus est scdm hosti.si est aliqua infirmitas q solum impediret dicere sed no audire.tuc em sacerdos ds aliquem aliu cora ipso legente audire si eu haberet pot.vel si est infirmitas leuis/ sicut vetus quartana in qua etia sua negocia pcuraret.tunc oes horas legere tenet.

¶ Quinto qrit qd de illo qui amisit librum in via eundo? Respondeo q si casu hoc accidit potest excusari pro illa vice ab horis.sed nichilominus dicat illa que scit puta orationes vel Pater noster/ne vacet ocio. Ratio huius dicti quare isti non imputat.qr p eu non stat: ergo sibi no ds imputari ex regula iuris li.vi.cu non stat.

¶ Sexto qrit an cleric bnficiat i scolis stas de licetia epi vl pegrinas ad curiam excuset ab horis canonicis dicendis? Rndeo lz aliqui dicat q tales excusant si p alios loco sui in ecclesijs costitutos copleant.et hoc si est clericus bnficiatus in minorib costitutus prout recitat archi.xci.di.eleuterius allegando dictu abbatis et petri de sampzana de cele.mis.c.i. Tu dicas audacter q talis clericus siue sit bnficiat siue non/ds sit in maiorib costitut siue in minorib nec ppt studiu/ nec ppter labore pegrinationis/ab horis canonicis excusatur. Nec archiepus nec eps posset sup his dispensare aut in aliud comutare.nec abbas cu monacho ppter studiu.ita scribit archi.in.d.eleuterius.et raymudus in summa i titulo de officijs clericoz.c.nunquid.et sequentibus. Ex his olb sumitur illud documentu q omittens horas ex volutate aut ex accurata neglige tia peccat mortaliter. Tenet etiam eas resumere vel dispensatiue in alio genere satisfactiois recopensare. Ratio: qr ex quo talis soluere tenetur et no soluit necesse est vt soluat.verutame si fieret multitudo negligetiaz pot dispesare secu vt dicit Johan.and.in.c.dolen=

nostro quodlibet bñficium dz velut creditor a clerico pensum suũ i.debitũ recipere vt sentit tex.ibi pensum ⁊c.⁊ facit.c.eã te de iureiur.ff.de ꝯsti.pecu.l.si vero michi.ff.de solu.l.ꝓcuratori.§.i.nã sunt tot obligationes ꝙt res:⁊ iõ esse dñt tot solutiones.l.scire.ff.de ꝟ.obli. At tñ vt dixi ꝯtrarium seruat ⁊ ita reperio decisum p Tho. in qd libeto suo fm ꝙ zab.ipsum recitat dicentem ꝙ sufficit clerico plura beneficia habenti ꝙ suũ officiũ semel dicat. ⁊ ita de facto seruaᵭ vt dixi. Nescio tñ in seculo alio aut futuro si reperiã ita seruari vt dici ⁊c. Cogita in consciẽtia tua si bene dico.

¶ Uicesimo secundo ꝓpter superius dicta Quero qñ sit duabus ecclesijs in qb⁹ est bñficiatus fiunt diuersa officia:cui⁹ ecclesie officiũ debeat dicere? Respondeᵭ fm Tho.quẽ recitat zab.i hoc nostro capitulo ⁊ in commento si ue repetitione quã super eo fecit. Jdẽ nãqꝫ zab.fuit hõ optim⁹: nec non canonũ monarcha.multa quidẽ iuris canonici cõmentaria ꝯpilauit.tandẽ cardinalis florentinus effectus:florentinus nuncupabaᵭ ob suaꝝ virtutũ florẽ/ necnõ scientie ꝓfunditatẽ. ad cuius fidẽ eum videtes attestari valẽt:ad idem te stimoniũ ei⁹ scdo loco ꝯmentaria accedãt.cuius ꝓfecto nomẽ.Frãciscus de zabarelᵭ.erat ⁊c.dicũt ergo ipsi Tho.⁊ zaba .ꝙ dicet officium illius eccłie in qua hꝫ maiorẽ gradũ ⁊ dignitatẽ: vt puta q: i vna ecclesia est prepositus vel archipresbiter:in alia vero simplex canonicus/ ꝯuis prebẽda canonicalis sit pinguior.Ego vero in hac ꝙstione puto aliter dicendũ sic distinguendo:aut in nullo bñficioꝝ residet/⁊ tũc procedit opi. Tho.⁊ zab.aut residet in maiori bñficio ꝯuis sit minoris redit⁹ ⁊ tunc dꝫ sequi mores ⁊ ritũ illius ecclesie i qua residet ⁊ concordet se cum aliis officiantib⁹ in ipsa eccłia.ar.cle.si.de cle.missa.vbi dr ꝙ clerici debeãt cõformare se in officio cũ his cum quibus moranᵭ.Item ⁊ eodẽ modo dic si in maiori bñficio resideat:ad hoc etiam vt scãdalũ euitareᵭ.c.nichil de presum.⁊ maxie q: scandalum euitandum est in diuinis officijs vt ꝓbaᵭ in.c.i his.xi di.⁊ in.c.si.xij.dis. Si vero ad partem dicere velit officium alterius ecclesie in qua non residet: potest ⁊ laudo talem verum:q: tunc vtriꝗ beneficio in officio satisfacit Sꝫ qs est hic homo profecto mirabilia faciet in vita sua ⁊ nescio si similis isti est inuentus.

¶ Uicesimo tertio quero an clericus non deuote horas suas legens vel aliꝗd omittens vt puta sincopando aut verba non ꝓferendo recte/ peccet ⁊ si sic venialiter aut mortaliter? Rñdetur fm Jnno.⁊ alios doc.⁊ per zab.in nostro capitulo ⁊ latius in. c. dolentes.ꝭ.eo.⁊ in.c.i.cle.i.eo. ti.ꝙ ꝗ ex ꝓposito voluntario vel malicioso non deuote horas dicit/ aut aliꝗd ex eis omittit vel ad hoc operam dat puta immiscendo fabulas ⁊ i eis ponendo ille peccat mortaliter q: opus dei min⁹ legitie minusꝙ accurate facit:⁊ ideo ꝓ non dicto ⁊ nõ facto habeᵭ. c. qui ex timore de reg.iu.Si vero ẽ negligẽtia leuis qñõ venit ex ꝓposito sed ꝓter voluntatẽ ad cogitandũ trahitur

fatigatus longa lectiõe ſiue deuictus ſomno: talis peccat venialiť ar.c.qualis.⁊.c.qui aliud.xxv.di. ⁊ eſt ratio vt ſcribiť p Bene.Cor. hois eſt mobilius oi re mobili.⁊ nõ ē adeo fortis homo ꝙ tales cogitationes poſſet vitare: ⁊ iõ cum accedit ad orãdum/ accedat ea bona intentione ⁊ ꝓteſtatiõe mentali vt talis ei⁹ itentio ſit ſemp velle deuote cꝑnis aliqd aliud cõtingat cogitare.qm ſi in ꝓſecutõe nimis ad alia rapiatur nichilominus ſē p in pma intenſione cēſebitur ꝑſeuerare.ar.eorum q̄ no.in.c.i.maiores.de baſ.niſi eſſ3 tanta vagatio aut digreſſio ꝙ omnis eius intentio peat: ⁊ tunc habeat locum qđ ſcribit Cyprian⁹ in.li.de orõne dñica dicēs. Quõ poſtulas a deo te exaudiri cũ teip̃3 non exaudias Et alibi.popul⁹ hic labijs me honorat: cor aũt eius longe eſt a me Math.xv.c.Et no.per Pau.Suil. 3en.Stepha.⁊ Jmo.de pmiſſis in.d.diſ.i.Dicũtqꝫ ipſi doc.ꝙ quādo fatigatus eſt nimium longa lectione ꝙ tũc p̃t cã recreationis eccleſiã exire: ſed caueat ne nimium frequēter nec ſit longa mora in exitu ſ3 cito redeat ad officium ⁊ iſtđ ſtudeat deuote pagere ⁊ tales cogitatiões diſtrahentes a ſe remouere cꝑnis plures relabať: qꝛ dicitur ꝙ primi mot⁹ nõ ſunt in p̃tāte hominis: vt.no.glo.in.l.ſi q̄s non dicã rapere.C.de epiſ.⁊ cleri.ideo o3 holem eſſe fortē ⁊ bñ vigilantē cum dyabolus ſemp querat ſuis aſtutijs ſuũ ꝓpoſitũ ⁊ opus diuinũ pturbare ſicut legimus de monacho qui p dyabolũ ab officio diſtrahebať: ⁊ btũs Bñdict⁹ demonē vidit i quadã carta cogitatiõe3 monachi ſcribentem: ⁊ dũ non eēt plus de carta demõ ea3 poſuit ad dētes vt eã dilataret ſicut faciunt qñqꝫ cerdones de corio ⁊ ecce du3 nimiũ traheret/ carta fracta dedit de capite ad muꝝ ⁊ ſeip̃m pcuſſit. Quē ſctũs bñdictus vidēs ſubriſit ⁊ deinde admonuit monachu3 vt cor ſuũ poneret iugiť ad officium ⁊ ad deũ.⁊ ita factũ eſt ⁊ monachus liberatus fuit. Debet enim quiſqꝫ clericus horas ſuas non cũ ſincopa vt currēdo aut feſtināter ſed aſſatim (vt ita dicã) pedetētim preſertim in medio cuiuſlib3 verſiculi pſalmoꝝ debitam faciēdo differentiam inter ſolemne ⁊ feriale officium reuerēter pſoluere vt i dictis iurib⁹: ⁊ late legiť in decre.facto in ꝯcilio baſilieñ.poſito ſub rubrica de cultu diuino.qđ quidē decretũ velut ſctiſſimum d3 apđ clericos eſſe vt ſciant eius tenorem: ⁊ cũ qua grauitate ⁊ modeſtia atqꝫ ſctimonia dñt ſuas pſoluē horas.

¶ Uiceſimo quarto q̄ro ſi clericus recedat āte finem officij: an debeat hr̄e diſtributiones quotidianas: Reſpondeť ꝙ non ſi non ſubſit cauſa eundi aut aliđ impedimentũ de quo d3 credi verbo ſuo qꝛ agitur de aīa ⁊ de ꝯſcientia ipſius ⁊ hoc ꝯſiſtit in ſolo aīo ipſius: qꝛ forte fatigatus longa lectõe exijt cã recreatiõis.vt.ʒ.in ꝓxima precedēti q̄ſtiõe dictum eſt. ⁊ hoc ſit verũ etiã ſi nõ poſſit plene probari.ad hoc.c.ſignificaſti de homicī.⁊.c.vt circa.de elec.li.vi.in gl. pe.melius i.ꝟ.alie.iſti de acti.de hoc glo.ſuper ver.ſi eſt ita.in.d.c. ſignificaſti.poſſet tñ impedimentum nõ eſſe intrinſecũ ⁊ ꝓbabile. Sed ego vidi ſtatutũ in q̄buſda3 eccleſijs vbi ſolu3 verbo canonici

afferentis impedimentū creditur ec.debet nēpe clericus vsq; ad finem officij pseuerare. Qui eñi perseuerauerit hic saluus erit exemplo operarij q̄ vsq; in finem in vinea dñi id est i ecclesia ꝛ in officio laborauit mercedē cōpletorij habuit. Et ideo notāter dicit tex. noster pensum seruitutis sue persolnat. qḋ verbū nota quia hec ꝑpositio per adiuncta verbo denotat ꝯtinuationē ꝛ perseuerantiā temporis .i. videlicet a ꝑncipio vsq; ad mediū ꝛ finē. ꝛ no. in. c. si cōstiterit de accusa. ibi in ꝟ. ꝑnoctauerit ꝛc. Et hoc per archi. in. c. cū cōtumacia de here. li. vi. super ver. per annum. ꝛ. ff. de ver. sig. l. vrbana. §. ꝑnoctare. ꝛ sic merito recedēs absq; iusta causa carere dz distributiōe quotidiana vt inquit glo. suꝑ verbo exeundo in. d. cle. i. de cele. mis. ¶ idem sentit Guil. ꝛ Stepha. allegantes. c. vnicum de cle. non residen. ꝛ. c. i. de iudi. cum multis similibus. Et zen. dicit q̄ non valet statutum q̄ interessens vna hora habeat integras distributiones si in alijs absens sit. ꝛ bñ dicit. q: statutū venit ad diminutionem cult⁹ diuini. Imo videm⁹ q̄ laici ex precepto ecclesie maxime dieb⁹ dñicis debent vsq; ad finem misse stare i ecclesia. de ꝯse. dis. i. missas. ꝛ. c. sequēti. Ergo forti⁹ dicā de clericis q̄ ex debito ꝛ ex precepto tenētur ad horas ꝛ ad diuinū officiū ꝑsoluēdū. vt dictū est in. q. ꝑcedēti. Sz vbi al's non eēnt aut nō darenť in ecclīa distributiones tunc debent arbitrio iudicis puniri ꝛ cōpelli vt ꝑsoluāt. vt in. d. q. dixi. Et in q̄stione sequēti etiam dicetur aliquid.

¶ Uigesimoq̄nto quid si aliquem versum psalmi. vel ipꝫ psalmum omittat an debeat a capite incipere? Rñdetur q̄ non ẜm Inno. hostien. ꝛ Io. an. in. d. c. dolentes. ne forte scādalum in choro faciant a quo precauendum est vt inquit Gręgo. vt in. c. nihil de prescrip. ꝛ hoc qñ ex leui cā seu negligentia ꝓcederet. attamē venialiter peccat ꝛ tanq̄ de veniali penitere dz. dicunt ipsi doc. ꝛ potest esse rō quia ꝑmi motus non sunt in potestate hoīs. Item q: nichil est mobilius corde hoīs vt plene dictum est. s. in. q. xxiij. Secus si affectata esset negligentia. q: tunc mortaliť peccaret. vt in. d. q. habeť. ꝛ debet ad partem postea officio ex pleto quod omissum est recuperare. ac eodem modo si magnam partem psalmoꝝ vel lectionū ad laudes omisisset. ita consuluit. Ioh. and. Sz huic dicto obstare videť dictū Ieremie ꝓphete dicentis. xliiij. c q̄ est maledictus hō qui facit op⁹ dei negligenter Item etiam aliud quod. s. dictum est in. q. eadem q̄ quis pōt ꝯpelli ad dicendū horas imo etiā per censurā ecclesiasticā q̄ non fertur nisi pro mortali pctō c. nemo. xi. q. iij. ꝛ sic videť esse sub precepto ꝛ ideo est necesse vt obediať. c. qḋ ꝑcipiť. xiiij. q. i. ꝛ facit ꝑdicta cle. i. de cele. missa. ibi in verbo in puritate conscientie atq; deuotiōe. quomō ẜ poterit esse deuotio vbi adest negligentia? ꝛ si in loco deuotionis intrat negligentia videtur esse in peccato mortali. q: non facit clericus id quod ꝑcipit lex. ꝛ sic est ꝯ opinionem dictoꝝ doctoꝝ. Pro solutione ꝑdictoꝝ dic q̄ illa ꝯtria intelligi debent de accurata ꝛ desidiosa negligentia: nō autē de leui q̄ ꝓuenit ex nimia

occupatiōe aut somno. qꝛ tunc venialiter et non mortaliter peccat: ita dicūt ipsi docto. in. d. c. dolētes et I. d. cle. i. quā clemētiā atqꝫ eius tenorē debēt ipsi clerici legere vna cū. d. c. dolētes. ⁊ in decreto basiliensi posito sub rubri. quō diuinū officiū sit celebrandū. vide ad premissa dictā qōnē. xxiij. Et ꝙ nō mortaliter peccet facit tex. c. dolētes. ibi dū dicit inꝗtū deus dederit quasi dicat ꝙ durū est ponere hoc preceptū s3 relinqtur gra dei. qꝛ ecclesia nō d3 mittere laqueum alicui seu graui onere aliquē per suā constitutionē aggrauare. presertim in his q̄ sunt secūdū naturam possibilia. qꝛ primi motus ⁊c. vt in. d. qōne. Et ideo debent intelligi nō de leui sed effectata negligentia que est ad peccatū mortale. Itē etiā quia lex loquitur de omissione horarū que ē ad pctm mortale vt in dictis iurib⁹. nō aūt in omissione versiculi vel psalmi. et ideo ad hoc non debet fieri extensio. ar. l. si minor. ff. de verbo. obligatione. ⁊. c. susceptum de rescrip. in. vi. ⁊ illa est cōmunis opinio doctor.

¶ Uigesimo sexto qd si clericus dum est in officio non intelligit ea que legit an peccet Rñdetur scdm Inno. ꝙ non. vt in d. c. dolētes. Ego l hoc distinguo taliter aut ipse clericus dū horas suas legit solus vel cū alijs legit. et dum audire etiā d3 alios legentes dat operā ita ꝙ nō intelligit. qꝛ mens ex affectata negligentia et longa vagatiōe totaliter vagaẛ a bono ꝓposito qꝛ tūc peccat mortaliter. quia dicit tex. cle. i. ꝙ in puritate cōscientie animiqꝫ deuotione d3 officiū ḡs psoluere. aut hoc ꝓcedit ex leui negligentia ⁊ tunc tanqꝫ de veniali pctō penitere d3 c. qualis. xxv. q. vi. ⁊ huic ꝯcordāt ea q̄ dixi. S. in. q. prima ꝓcedenti. aut hoc ꝓuenit ex ignorātia ⁊ imbecillitate intellect⁹ vt qꝛ est illiterat⁹ multū ⁊ ꝓcedit opi. Inno. hoc modo declarata. Et intellige ꝙ non peccat dūmodo scire studeat ⁊ habeat cor suum ad deū: et deuote legat et psallat ſm grām sibi a deo datā. ꝑ hoc facit dictū Augustini in. c. sedulo. xxxviij. di. Idē dico de laicis q̄ dū intersunt diuinis officijs nō intelligūt ea q̄ ibi leguntẛ ⁊ cantantẛ. licet audiant ipsos clericos cantātes psallētes et legentes. nā vt no. in. d. c. dolentes. ⁊ tāgitur etiā per modernos doc. in. d. cle. i. debēt tunc laici esse sub silentio ⁊ orare deū: vt officiū qđ celebratẛ sibi ⁊ alijs ꝓsit ad salutē ⁊ deuote i ecclia stare. ar. no. in. c. i. de vi. ⁊ ho. clericorū.

¶ Uigesimoseptimo q̄ro vlterius vt me clariorem faciā: quia dixi si non multum est litteratus clericus non peccat. an propter imperitiam seu ignorantiam sit deponendus. Respondetur secundū Augusti. in. lib. de cathezizandis rudibus: recitatum' p gratianum I. c. sedulo. xxxviij. di. vbi dicit ꝙ scolastici non debent contennere humilitate indutos christiana quos cognouerunt magis morum qꝫ verborum vitia deuitare. ⁊ post pauca verba īfert hoc ille text. ita enim non irridebunt si aliquos antistites et ministros ecclie forte cū barbarismis ⁊ soloecismis ꝓferre vel ea ṽba q̄ pronūciāt nō intelligere

perturbateqꝫ distinguere.i.nō pū etatim legere et assatim.postea se quitur in textu non qꝛ illa minime corrigēda sunt:quasi dicat immo sunt corrigēda ꝛ ita opandū vt ad discāt.ꝛ hoc illa rōne vt sentit ibi tex.cū glo.qꝛ magis ꝯsiderāda est mēs ꝙ verba.c.preterea.de verb. sig.ꝛ huic ꝯcordat.c.marchion.i. q.i.c.ex lr̄is.de sponsa.corde enim casto mēteqꝫ pia ꝛ vigili ſm grām sibi a deo datā debet deo ſuire vt dixi in.q.precedēti.qꝛ deus nō tm̄ opus aut vocē quantū effectū ꝯsiderat.Nā facit vt vox adeo exaudiatur et opꝰ remunerabile sit:vt no.i.d.c.sedulo.et ꝙuis opus sit bonū si effectꝰ prauus sit:nullum inde debet̃ p̄miuꝫ.ar.eoꝝ q̄ no.in c.nō mediocriter.de ꝯse.di.v.ꝛ est tert.hieronymi recitatꝰ p Gracianū in decreto.ver.ꝙ nō tm̄ ore sed corde deꝰ est orandꝰ.qꝛ melioꝛ est quinqꝫ psalmoꝝ decātatio in cordis puritate ac serenitate ac spūali hilaritate ꝙ totiꝰ psalterij modulatio cum cordis anxietate atqꝫ tristicia.qꝛ deꝰ nō flectit̃ dulcedie verboꝝ vt hō:et iō expresse videt̃ ꝙ ꝙuis clericꝰ sit impitꝰ aut ignarus:non tñ est deponēdus: vt no. clare glo.ſ.in.d.c.sedulo. Sed tamē itꝫ agēdum est vt studeant sci re meliꝰ nec eos debet pudere ad discere Cathone dicente: instrue preceptis animum nec discere cesses.Nam sine doctrina vitā qua si mortis ymago.et Seneca ınquit nulla etas certa est ad discendum et alibi.optia norma viuēdi est cu piditas addiscēdi.Et intellige sane ꝙ ꝑpter impericiā quis nō est deponēdus nisi impitia siue ignorantia eē intolerabilis:quia tunc secus eēt:vt in.c.si.de eta.ꝛ quali.

Declaro apertiꝰ predicta ꝛ mate riā ſm quod michi videt̃.aliquan do quis nō erit peritꝰ ad vnū bn̄ficiū:puta habēs curam animarū. et ꝙuis veniat ab illa deponendꝰ non tamē est ab alio bn̄ficio simplici deponēdus ad qđ forte sufficiēs reddit̃.ꝛ sic hoc verbū deponēdus nō est amare sumendum vt a quocūqꝫ bn̄ficio veniat deponēdus.et ideo de tali beneficio q̄ dignus sit erit sibi prouidendum ea rōe nec cogatur in opprobriū mēdicare ꝛc.et debet per eum qui ordinauit ipsum sustentari in odiuꝫ sui qui ꝓmouit indignū ꝛ ad here ditatem dn̄i elegit minus ydoneum:nisi iste taliter promotus de sua vel etiam paterna hereditate posset se sustētare.arg.eoꝛum que no.in.c.episcopus si aliquem.ꝛ.c. cum ſm.de preben.Et tunc viuat de facultatibꝰ suis et addiscere ꝙrat:immo cōpellatur si beneficiari debet:ꝛ postea cātare digne poterit illđ psalmiste.Dn̄s pars hereditatis mee:tu es qui restitues hereditatē meam michi.habētur verba hec in.d.c.cum ſm.atqꝫ etiam illđ dicere poſit. Portio mea est dn̄e in terra viuētium.ps.cxli. de hoc vide.ſ.questione. xxxiij.

¶ Uicesimooctauo q̄ro quid si clericus dimittat horas canonicas dicere pro eo quia nō habet breuiarium an si dixerit alias horas:videlicet crucis trinitatis sancti spūs virginis marie vl' orationem dn̄icam videlicet pater nr̄:aut alias oratiūculas possit re cōpensare vt sic nō sit excōicatus? Rn̄det̃ ſm Ray.ꝙ sic:et tunc non peccat mortaliter.Ego Yo in hac q.aliter sic.puto distinguendū et

dicendū aut loquimur de eo q̄ potest ꝓuidere sibi de libro ꝓ officio dicēdo vtputa quia potens est ad emendū breuiarium vel ad faciendū sibi scribi vel qꝛ est in loco vbi est ecclesia habens libros ꝓ horis dicendis et nō prouidet et tunc in culpa est et peccat mortaliter qꝛ non satisfacit obligationi ad quā est astrictus. nec ꝓ satisfaciēdo diligentiā adhibet. vnde nō est liberatus ar. no. in. l. quod te. ff. si cer. pe. Quid aliud est dicendū de tali nisi qꝛ tanq̄ desidiosus et morosus venit dānandus. pro hoc facit regula mora sua de re. iur. li. vi. nec admittatur si velit illā excusationē facere ꝙ loco horarum dicit in recompensam alias orationes qꝛ aliud pro alio inuito creditore solui non potest: presertim vbi facultas soluēdi adest vt scribit Paulus iurisconsultus in. l. ii. ff. si cer. peta. postq̄ enim ꝑ obligationem factam siue cōtractā in susceptiōe ordinis vel beneficij obligatus ad ipsas horas extat de qua obligatione dixi. s. in. q. i. ij. ꝛ. iij. Igitur ipsas horas persoluat. qꝛ hoc dat obligatio ꝛ forma ꝯstitutionis ecclesie. Et in forma solutio ipsaruꝫ horarū fieri dꝫ: si debet dici liberatus. ar. insti. quibꝰ mo. tollit̄ obli. in ṗn. vbi dicit tex. ꝙ solutione eiꝰ quod debetur tollitur om̄is obligatio. et alibi dr̄ ꝙ ꝓmissio tollit̄ solutione eius qđ ꝓmissum est ar. no. in. c. ad nr̄am. iij. de iureiuran. l. i. ꝛ in. l. ꝓmissor. §. ꝯstituto. ff. de constitu. pecu. ꝛ in. l. itē liberatus. §. q̄ paratꝰ est. ff. quibꝰ mo. pig. vel ypo. sol. Nā quādo ipse clericus promouet̄ ad sacros ordines vel beneficia recipit: resultat ista obligatio vt ad horas teneatur et ad hoc se videtur obligare in consequentiā ad om̄ia q̄ iuris dispositio dictat rōne ordinis vel beneficij suscepti: qꝛ q̄ vult antecedens velle debet et consequens necessariū ad illud. c. ꝑterea de offi. dele. et. l. ad legatū. ff. de ꝓcura. ꝛ vide. s. d. q. i. Aut sibi ꝓuidere de libris non pōt: vtputa qꝛ est incarceratꝰ vel in via sine breuiario spoliatus nec hꝫ vnde possit habere recursum ꝓ officio suo legendo et tunc talis est excusatꝰ dicendo eas orationes ꝛ ꝑsalmos quos scit et pōt et hoc mō crederē cōpensationem admittendā. Sed cōsulo si potest bn̄ficiatus officiū omissum repetere ꝙ illud repetat et consulte operabitur exemplo debitoris qui lꝫ in termino suo creditori nō possit satisfacere: nichilominꝰ nō dicetur esse liberatus ꝓpter hoc imo ip̄o peruenicēte ad pinguiorē fortunā et ad facultatē persoluendi: tunc soluere tenetur creditori suo queꝫ ꝓpter egestatē ꝛ impossibilitateꝫ sui debitoris oportuit habere patientiam ar. no. in. c. odoardus. de solu. ꝛ ibi glo. ꝛ. l. l. is q̄. ff. de cessi. bono. ꝯiuncta. l. i. C. e. ti. nam deus est creditor cui debet̄. vt in hoc. c. nostro dicitur: ibi pēsum seruitutis. ꝛc. nisi esset tāta multitudo vt inquit Hosti. ꝙ ipse redicere non posset et tūc debet sibi imponi penitentia quasi īpossibile foret ip̄m posse redicere ar. ff. de reg. iuris. l. īpossibilium. et de pac. c. fi. Et hec opi. vt dicit Inno. placuit multis sed dicit ip̄e ꝙ si nō redicunt dummodo de peccato omissionis sibi imponatur penitentia sufficiat vt sic penitentialiter agat in quo deliquit. Credo ꝙ bene faciet vt consulat confessorē peritū qꝛ bonarū

mētiū est ibi timere culpā vbi culpa non est.c.ij. de obserua.ieiuni. Et si necessitas vtputa infirmitas allegatur: videat bene qualis sit ista necessitas omittēdi horas confessor: qꝛ deus non debet esse deterioris ꝯditionis q̄ꝫ homo creditor cui ipse homo tanq̄ꝫ eius creatura seruire tenetur. et debitū suū suꝑ iudicia iustificationis persoluere vt dicit textus noster in fine sui. Ista dixit ꝓpter nōnullos qui nō verētur prelaturas ꝛ bn̄ficia retinere et ꝓpter quecūq̄ꝫ casum etiā leuē omittūt officiū ad quod obligantur rōne bn̄ficij.vt.ca.fi.de rescrip.in.vi. Aut modicā infirmitatē continuā aut interpolatam. et contra hoc facit.l. quesitum.ff.de re iudi. qꝛ talis non excusabiť ab officio: vt indt Host. nō aduertentes qꝛ hoc est de p̄cepto: cū ex hereditate xp̄i viuāt: vt in.ca.cū ſm. de prebē. ꝛ honorē et omnimodā reuerentiā ab hoībus assequanť pariter et dignitatē. vt no. in.c. de multa. et ꝑ totū de preben. Et iō pro tot ꝛ tantis bonis nō deberet clericū horis omissis etiā ex quacūq̄ꝫ necessitate tedere repetere: ꝓpterea qꝛ esto ꝙ quis sit in carceribus nō perdit fructus bn̄ficiorū suorꝫ. Et si illos ꝑdidisset sibi cōpetit actio ad recuperandū. quia priuilegiū spoliati latissimum est vt in toto titu. de cau. poss. et proprie. ꝛ in toto tit. de resti. spo. in decretalib⁹. et in. vi. modo sicut pōt fructus recuꝑare et eos petere: q̄re nō debet ita officiū omissū etiā in casu necessitatis vt.s. ꝑsoluere nā postq̄ꝫ sentit ꝯmodum sentiat et onus. ꝛ ꝓ hoc faciūt ea q̄ no. in regu. q̄ sentit. de reg. iu. in. vi. et vide que.s. dixi. in. q. xx. Sunt nonnulli q̄ conantur sibi poti⁹ emere libros legales vel iuris canonici: aut equos: vestes: ꝛ splendidos alios ornatus q̄ꝫ vnum breuiariū. immo ꝛ si illud habent dedignantur ad manum recipere et similia qđ quātum sit abhominabile vide quod dicit Steph. papa i.c. vestimēta eccl'ie. de conse. di.i. et i. de cle. i. §. in multis. Sūt etiam aliq̄ dicētes ꝙ postq̄ꝫ necessitas nō sub est legi ꝛ lex nō sit imposita infirmis. Ideo videtur ꝙ clericus non teneať repetere officiū omissum ꝑ ea q̄ habentur in.c.ij. de obserua. ieiu. et fructus etiā restituere: vt quidā dicūt. Sed Cal. dicit ꝙ veri⁹ sibi videtur ꝙ teneatur. quod intellige sane ꝓpter supius dicta nisi adeo īfirmitas fuerit grauis ꝙ eo tēpore officium dicere nō potuisset nisi periculum imminuisset et obesset: tūc bene succedit illa doctrina ꝙ lex non est imposita infirmis. alias aūt dic. ꝛc. de hoc videtur tangere Ray. in summa de aposta. in fi. Sed cogita an ista excusatio sit deo acceptabilis.

¶ Uigesimonono quero an obligatus ad horas canonicas teneatur etiam horas et officium beate virginis dicere et vigilias mortuorum? Respondetur ꝙ non. ꝛ hoc probatur ex tex. nostro in quo nl'la fit mētio de officio virginis vel vigilijs mortuorū: ergo ad eas non tenetur. qꝛ casus omissus pro omisso habendus est.c. susceptum. de rescrip. li. vi. l. commodissime. ff. de liberꝭ et postu. Et si aliqui habēt in deuotione has horas vel vigilias dicere hoc bn̄ possunt: sed eorum deuotio nō debet eos aggrauare ſm Guil. Paul. et

Inno.in.d.cle.i. vide ibi p eosdez vbi dicit q quis non astringitur ad eas iure scripto. tamē possunt teneri consuetudine vel statuto. aut alia institutione vt ibi p eos

¶ Trigesimo quero an omittēs tale officiū peccet z puniri possit? Rñdetur fm Guil. q sic in.cle.i.z ita eq punit sicut omittens alias horas canōicas vt no. l.d.c.i.xci.di.per Gui.z Archidia. quoniam cum hoc habeat statutum vel ꝯsuetudo ipsi⁹ trangressor sicut transgressor legis vel canonis venit puniēdus.xi.di.i his z.c.cum cōsuetudinis.de consue. Dicit tamē Guil.hoc fore verū de officiātibus z residentibus in ipsa ecclesia.secus autem in illis q̄ iusta de causa vtputa studiorū sunt absentes vt ibi per eum.

¶ Trigesimoprimo q̄ro in quo loco sunt dicende hore canonice? Respōdetur q in ecclesia in qua est beneficiatus. argu. c.vnio.x.q.iij.allego etiā tex.meliorem.in.c.dolentes. de celebra. missa.z.c.fi.xcij.dist.quod in te.d peniten.z remissio.z facit.c.alma mater.de senten.excom.lib.vi.z similimodo dico de laicis.quia ad hoc ecclesie sunt inuente z deputate: vt in iuribus pꝛeallegatis: z de conse.dist.i.quasi per totum.z in.c.deus.de immuni.eccle.lib.vi. z arg.c.i.de purifi. post partū.et no.in.d.cle.i.z ratio quia sicut ministerium absentis ꝓdest in ecclesia residentibus: ita z ministeriuz eorum qui in ecclesia sunt officiātes prodest eis qui sunt extra ecclesiam pro vtilitate ecclesie.tales enim residentes reputant,ca. ex parte.de cle.non residen.z ca. cum non deceat.de elec.cum materia sua.lib.vi. Sed videat q̄ taliter absens est: z negocia fideli z sollicite sollicitet et exerceat et quātocius potest ad ecclesiā reuertatur.

¶ Trigesimosecūdo cū quis est inchoro aliis ibidem horas canonicas legētibus vel cantantibus an liceat sibi ad partez vel de p se dicere horas suas aut alias oratiunculas vna cum aliis officiantibus. Et dic q nō: vt no. in ca.nostro.ibi dum dicit: aut a scholaribus publice compleātur z non dicit compleatur in numero singulari: sed in plurali loquitur tex.z sic in cōmuni z insimul dici debent excompleri.z vide decretum Basilieñ.de cultu diuino zc.Unde si vocēab aliis subtrahit peccat.quia agit ꝯtra iuris dispositionē z ecceste mandatuz: vt in.c.nostro.z facit.z.c.si autem vobis.xi.q.iij.z.c.ij.de maioritate z obedi. Dicit sanctus Iheronim⁹ ingratū est spiritui sancto quicquid obtuleris neglecto eo ad q̄ teneris. z ideo vt persoluat debitum vna cum aliis publice psallere z cantare debet: z non ad partem horas aut alias oratiunculas dicere.

¶ Trigesimotertio an quādo pꝛ̄biter missaz celebrat astantibus liceat suas orōnes legere? Rñdet q qñ missa celebrat pꝛ̄biter alta voce legit z p̄sertim orones: epl'as: z euāgeliū q̄lz deuote audire dz z sub silētio.z p̄sertim loquor de viris litteratis.nā duz legit euāgeliū debem⁹ ꝯsiderare

q xps est qui loquitur & nō homo qd probatur ex pncipio euāgeliorum. Dicit eīn in illo tpe dixit Jesus discipulis suis parabolā hāc &c. Et ideo quādo nomen ipsius audimus et eius gesta nominari flectere debemus genua nedum corporis sed etiā cordis. vt habet p Jo.an.in phemio. vi.li. & in.ca. decet de imunita.eccle.e.li. Nota q grande & salutare est nomē istō iesus p qd salui facti sumus.c.imo.de sacra vnctio.&.d.ca.decet.

Trigesimoqrto an p eo quod quis allegat q non habz vocem sonoram vel nescit cantare veniat excusandus? Respōdetur q non quia debet fm gratiam sibi a deo datam creatori suo seruire/ & fructum labiorum suorū cum puritate conscientie animiq deuotiōe porrigere. vt in cle.i.de cele.missa. & quia cantus est in ecclesia de necessitate vt pbat p psalmistam sic dicentem Psallite dño in cythara & in voce psalmi in tubis ductilibus &c. quod quidem verbum psallite esse impatiui modi δ apud grāmaticos. Et idō succedit illa regula qd precipit l pe ratur. & qd imperatur necesse est fieri.c.qd precipitur.xiiij.q.i. Nec excusatur si dicat nescio cantū qz debz addiscere ipm sicut & officiū alioquin est in culpa dum accepta uit beneficium & ignorat ea que sunt necessaria ad ea propter que datur beneficium quare immiscet se in arte quā ignorare scit seipm ergo &c. Nam qui p imperitiam male medetur & iudicati talis venit puniendus. & actione in factū tenet inqtum religioni iudicātis videbit equum.ff.de vari.& extra. cogni.l.si index.insti.de obliga.q ex quasi delic.nascun.in prin.imperitia nāq culpe cōparat.i.q.i. non est putanda.no.i.c.ad aures. de eta.& quali. Et si videat se non ydoneum non debuit pati vt promoueretur. Nā promouēdus ad beneficiū debet in tribus esse sufficiens & examinari debet si bene legat/si bene cantet/si bene construat/prout dicet in cle.vnica de concessi.preben.& esto q examinatorum delictum & culpa intercesserit: cum taliter pmotū nō examinauerit in pmotiōe ad bñficium hoc eum nō excusat. debuit enim talis tempore promotionis fateri ignorantiā suā ar.no.in.c.queris de eta.& quali.&.c.indeorū.&.c.eāte.eodē titu. debz quisqs prius esse discipulus anteq magister.c.cum in magistrū de electio.xvi.q.i.sic vide.& ideo talis non est in beneficio sufferendus si non valet aut nescit vel nō vult studere vt sciat onera eīn bñficiū faciendo & dicendo officium propter quod datur bñficium supportare debz.faciat p hoc.l.vnica.§.pio.ij.C.δ cadu. tol.& regula q sentit de reg.iuris. in.vi. Et ideo ex premissis liquet hunc non fore excusandū cū imp fecte officiū adimpleat. Quia cantus est de necessitate vt inqt Au gu.in.c.q ipsis.xxxviij.di.in pbo antiphonari⁹ Et videat bene quo modo fructus bñficij pcipit nō satisfaciēdo in his q ad seruitium bñficij requirūt: qz dubito an cū bona cōsciētia possit eos percipere & an teneat ad restitutionē &c.

Trigesimo quinto q ro an sufficiat clerico ipsas horas mente sine verbali expressione le

gere? Rńdet q sic: q soli deo por
rigũtur qui cordis deuotionē re-
spicit. ergo frustra verbũ adiungi
tur. ar. c. sedulo. xxxviij. di. et in. c.
i. xcij. di. vbi dr q non voce sed cor
de psallandũ est deo. z legēdo ho-
ras debemus ad deum toto corde
vigilare. c. qñ. de conse. di. i. In cō-
trariũ facere videt. c. nō mediocri
ter. de cōse. dis. v. vbi habetur q tā
corde q voce deus est laudādus
z hoc facit dictum psalmiste psal-
mo. lxxvi. Uoce mea ad dñm cla-
maui. Nec obstat alia iura. s. alle
gata. q z si dicāt q corde deo psal
lēdum sit non tñ excluditur quin
deũ voce laudare debeamꝰ: vt no.
per gl. in. d. c. i. xcij. di. et in. d. c. nō
mediocriter. nō tm̃ respicit vocem
sed et cor orātis et vtrũq in simul
benũ est. imo dz expressio fieri: vt
in cle. i. de cele. miss. in ver. fructuz
labiorũ zc. Itē vt refert Iab. Tho.
in scda scde q̃stione. ij. q ols oro q̃
fit p ministros eccl'ie dz fieri in to-
tius populi psona. pro hoc addu-
co dictũ sacre scripture hic. s. mini
ster est eccl'ie q̃ orat pro populo et
vniuersa sctā ciuitate hierlm. Et
hinc est q oro dz esse vocalis: sono
ra: z publica: vt sit p populo nota
Et iō ter. noster dicit a scolaribus
publice cōpleant zc. qō verbũ si pu
blice nō. q clericꝰ publica dr psō-
na: vt no. arg. c. quanq. de vsu. sic
eius oro publica dr. Sed singula
ris et priuata oro quā q̃s pro se z
alijs facit non est de necessitate q
sit vocalis/vel q fiat cũ expressiōe
verbali. ita not. dicit gl. magna in
cle. si dñm. de reli. z vene. san. quaz
oino vide. Intellige sane cōclusio-
nē istam de eo qui pōt exprimere
als excusandꝰ esset. q lex dz eē de
possibili. c. erit aũt. iiij. di. et infra

mis nō est lex imposita. ar. c. ij. de
obserua. ieiu. z. c. qō nō est. d reg.
iur. Idē intellige de cōuersis z lay
cis tēplarijs q̃ bꝰ datũ est vt inter
sint officijs pro vt no. in. d. cle. i. p
Guil. z alios docto. quia ipsi non
debent cuz clericis psallere. arg.
c. i. de vita z hone. cleri.

¶ Trigesimosexto que
ro: q z. s. dixi q publice debē hore
legi. zc. An hoc habeat intelligi in
distincte vel distincte de omnibus
Rńdetur. vt. j. q z seculares z q̃ cu
rā aīaz habēt publice has horas
psoluere dñt. sed secus est de mo-
nachis q̃ nō habēt populũ. q tūc
taliũ officia nō debēt publice fie-
ri z cātari. vt no. p gl. in. c. de his
xij. di. sup ver. cetera officia. z. c. i
terdicimus. decimasexta questio-
ne prima. que nota.

¶ Trigesimo septimo q̃
ro deinde de mōacho ad ecclesiā
secularem promoto in qua fit of
ficiũ curie romane vel aliud offi-
ciuni sm cōsuetudinē ecclesie: an te
neatur ad illud officiũ dicēdũ vel
monachale? Rńdetur q dz se con
formare cũ illis cũ q̃bus cōuersat
arg. c. recolētes. de sta. mo. z. c. i.
xli. di. cũ si. z meliꝰ in. c. fi. xij. di. c.
de monachis. xvi. q. i. p doct. facit
cle. ij. de cele. mis. z ibi no. gl. in. v.
licite. z no. in. c. clerici officia. in fi.
de vita z honestate clericoz. et. c.
vnico. xvij. q. i. Archi. q in vno et
eodē collegio nō debēt fieri diuer
sa officia: qm̃ scādalũ foret a quo
precauendũ est. c. deus qui. de vi.
z hone. cler. z. c. nichil. de prescri.
ptio. z ne videatur in boue z asino
arare. c. in noua actiōe. xvi. q. vij.
de hoc no. vltra gl. preallegatam
in. d. cle. ij. per Guil. zen. z Imolā

et Gof. in summa de sta. mona. §. Sed nunquid absolvitur.

¶ Trigesimooctauo q̄ro ꝓpter pmissa ƀm quē ritū ⁊ q̄t psalmos ꝑ q̄lꝫ hora debeat cleric⁹ dicere? Rñdet ꝑtio ad pmū. s. ꝙ hore sūt dicēde ƀꝫ formā romāe eccłie p ea q̄ no. in. c. i. et. ij. xij. di. hoc idē affirmat Greg. in. c. seq. et. c. basilicas. de conse. di. ij. et. xij. di. de his. et. c. illa. Solutio. dicas ƀm Guil. et Jon. in. di. cle. i. ꝙ q̄libet dꝫ eccłie cōsuetudinem seruare: ⁊ tot psalmos dicere q̄t ecctia sua i qua est bñficiatus ꝓ horis canonicis statuit: vt habeť. xij. di. i. nouit. et. c. se. in fi. et si secus faceret tanq̄ transgressor ↄ̄suetudis aut institutiōis eccłe poterit puniri. ⁊ pinde ac si eēt trāsgressor legis. xi. di. in his. In ecclesijs vero monachoꝝ ⁊ aliorū religiosoꝝ seruari dꝫ illud qđ eorū regula et institutio. aut ↄ̄suetudo seruat. c. de his. xij. dis. Non ob. cōtraria primo tctā: qꝛ lꝫ mos eccłie romane in sacris debeat seruari: nō tñ sic est in istis horis canonicis et diuinis officijs vt inq̄t Ho. in hoc nr̄o. c. de conse. di. v. c. in die. no. in. d. c. ij. ꝙ in illis q̄ ecctia romana mandat et docet seruare ad illa teneť q̄suis lec⁹ vbi nō mandať vel docetur seruare q̄ facit ipa ar. not. i. c. causis. de sen. ⁊ re iudi.

¶ Trigesimonono q̄ro ex predictis quid de illo qui est extra diocesim vel beneficium suuꝫ aut in alio bñficio sed nō facit ƀm morē sui bñficij aut diocesis offīm sed aliud officiū puta romane curie an talis veniat excusand⁹? Rñdetur ƀm Steph. in. d. cle. i. ⁊ Jab. in hoc nr̄o. c. ꝙ non ar. cle. ij. disponētis ꝙ clerici q̄cunq; etiā religiosi q̄ sunt familiares et domestici cardinaliū et epoꝝ se pnt in diuinis officijs cū ipis ↄ̄formare: et excusanť ita ꝙ nō teneanť ad aliud officiū dicendū. Et intelligo de legētibus ipsas horas cū predictis dñis prelatis qꝛ posset esse ꝙ familiares et domestici essent / et tamen horas cū eis nō dicerēt. put de facto videmus: ⁊ de his nō est dubiū ꝙ tenentur ad officium suum. Nā quando cessat causa et mens et ratio vult. d. cle. ij. in eis non vendicat locū. arg. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iu. pa. cū si. Et vbi aliquis eēt in beneficijs diuersis seu ecclesijs beneficiatus in q̄bus diuersa officia fiunt: et tunc faciet ƀm quod dictum est. ʒ. in. q. xxij.

¶ Quadragesimo. Quero quō se debeat habere clericus et preparare qui est accessurus ad officiū? Respōdetur ꝙ cum audit signū cāpane vel tubam q̄ pro officio pulsať debet statim surgere ⁊ dicere aut cogitare ꝙ signum tale sit vox seu tuba summi eterni regis preconis incitantis ipsum ad laudes ⁊ eius debitū persoluendum: ac excitātis ad op⁹ vinee ad quā vigili cura ⁊ sollicitudine animiq; deuotiōe accedere debet vsq; in finē laboraturus: vt valeat pro mercede denarium recipere. audi qđ legiť in illo hymno. primo dierū oīm. ⁊c. et lege ipm vsq; in finem: quia istrueris quō te habere debeas. lege etiam simili modo hymnū illum. Eterne rerū conditor. ⁊c. et etiā vsq; ad fi. nā ibi reperies vba salutaria. et alibi scriptū est: ante orōnem prepara ani

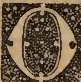
nam tuā ne sis quasi qui tentat deum. hoc fieri docet decretū Basilieñ. de diuino cultu. ⁊ cū reuerētia et habitu ꝯ gruo et decenti: nō cū canibus et auibus venaticis et aliis insolentiis de q̄bus in. d. cle. i. de cele. miss. et in cle. i. de vi. et hone. cle. et in. c. i. eo. ti. li. vi. et in. d. c. dolentes. et. c. clerici officia. eo. ti. in antiquis. et in. d. decreto Basilieñ. igrediatur ecclesiam seu chorum vt fortis pugil et athleta pro populo oratur⁹ aduersus dyabolum. exemplo Moysi qui du₃ orabat: populus vincebat. dum vero spūs eius ab oratione relaxabat: tunc populus vincebatur. Et p̄missio crucis signaculo quo salui facti sumus: vt no. in cle. vnica de reli. et vene. sanctorum. et in. ca. de cet. de immuni. eccle. et oratione dominica scilicet Pater noster vt moris est suum debet inchoare officiū et finire cum vigili cura semper. vt in. c. i. xci. dist. Et ꝙ debeat officium incipi et finiri cum oratione dominica / scilicet Pater noster. est tex. de consecra. di. v. c. idē semper quem tene menti.

¶ Explicit hic tractatus de horis canonicis dicendis.

¶ Additiuncula tripartita de horis canonicis / depromp̄ta ex tractatu sacerdotali de sacramentis domini Gerardi theutonici ordinis carthusienſiū. Quā propter materie cōformitatem suꝑiori adiicere visum fuit vtile.

¶ De assiduitate orandi: et qui ad horas canonicas obligentur.

¶ Prima particula continet. xv. questiones.

Oportet semper orare Luc. xviij. Sicut dicit hēricus de vrimaria de perfectiōe interioris hominis. li. ix. c. i. cuiuslibet iusti hominis intentio / suiq̄ cordis perfectio ad iugem et indirupta₃ orationis perseuerantiam tendit. Et q̄ntum humane fragilitati conceditur ad continuā tranquillitatem mentis niti debet: et ad eius perpetuā puritatem. propt̄ qua₃ possidendā et omnē laborē corporis et contritionem spiritus indefesse querimus: et iugiter exercemus. Et sicut ad orationis perfectionem tendit structura virtutū: sic nec ipse virtutes absq̄ orationis iugitate et perseuerantia possunt compleri. Quocirca saluator noster nos ammonens vt hanc ꝑseuerantiam orandi teneamus dicit. Oportet semper orare. Nō est autem intelligendum ꝙ homo sic q̄tidie debeat orare vt ne dormiat nec comedat: vl' nec laboret: sed ꝙ instāter tp̄ib⁹ ꝯgruis oret. Vñ Lyra dicit sup Lucā sup loco thema

tis nostri ꝙ hec dictio semper nõ importat continuitatem tẽporis. quia oportet orationem interrumpi tempore dormitionis et aliquarum aliarum necessitatum:sed importat constantiã siue insistẽtiam orõnis tẽporibus ꝛ horis ad hoc cõgruis. Hinc dicit Beda sup locũ istũ/ dicendũ est eũ semp orare et nõ deficere. q̃ canonicis horis rogare nõ desistit. ꝓ quo facit illud qđ in collationib⁹ patrũ legit̃ de abbate lucio q̃ iactitãtes q̃sdã monachos ꝙ sine intmissiõe orarent et nullũ aliud op⁹ facerẽt/corripiens dixit. Qñ mãducatis et bibitis q̃s pro vobis orat?quo audito illi obmutuerũt. Ille vero ꝯsequẽter subiũxit. Ego ostendã vobis quia operãs manib⁹ meis sine intermissiõe oro. Sedeo enĩ iuuãte deo infundens michi paucas palmulas ꝛ facio ex eis plectã ꝛ dico Miserere mei de⁹.ꝛc. Et illas plectas vendens ꝓ sedecim nũmis duos pono ante ostiũ dom⁹/ꝛ q̃ recipit orat ꝓ me tpe quo ego manduco vel dormio. atq̃ ita impletur a me ꝙ sine intermissione oro. Iste pr̃ laborio sus nichil aliud significabat nisi statũ laycalẽ operosũ ꝛ manuali labore insudantẽ q̃ vt dicit Hosti. nõ valẽs cõtinuis tpibus orõnib⁹ vacare laborat manualit̃ et corpalit̃ ꝛ de labore suo bona tp̃alia:possessiões:oblatiões:et multiplices reddit⁹ ꝛ ꝓuẽtus ꝑsonis sp̃ualib⁹ ꝑsoluit. Has itaq̃ intẽtiõe vt eo deficiẽte vel desistẽte a iugi orõne: sp̃uales deũ exorent vt sic so orare videat̃. qui q̃dẽ status sp̃ualis sp orare dr̃/cũ horis tam nocte q̃ȝ die ꝯpetẽter distinctis septẽ vicib⁹ horas canonicas ꝑsoluit. qua ratiõe iura canonica dictũ septẽ horarũ canonicaꝝ officiũ ꝑ̃sum seruitutis appellãt. vt in.c.i.de cele. miss. Ex quo pꝫ totũ clerũ in sacris cõstitutũ obligari ad horas canonicas singulis diebus dicendas.

¶ Circa quã ꝯsiderationẽ vt facili⁹ mẽorie ꝯmendent̃ q̃ sequũtur: ponunt̃ aliqua dubia ꝑ questiunculas breuissimas cum solutionibus earũdem.

¶ Et p̃rio queritur an omnes clerici in sacris cõstituti tã beneficiati q̃ȝ nõ beneficiati ad horas canonicas teneantur? Et dicẽdum est fm Ioh. an. in.c.i. de cele. miss. et i glo. vi. cle.i. de cele. miss. ꝙ sic. Idẽ notat Archi. xci. di. Eleuteri⁹. vbi ip̃e dat huius dicti rõnẽ dicẽs ꝙ ordini sacro officiũ est annexũ. vñ subdiacono dr̃ in ordiatiõe sua. Vide si hacten⁹ fuisti ad ecclesiam tardus/modo sis velox. si sõnolentus/modo sis vigilans. Et si dicitur tñ forte non hꝫ bñficiũ de quo seruiat. Rñdeo ꝙ imputet sibi et epõ q̃ eum sine titulo ordinauit. verumtamen dicit Archi. xcij. di. in.c. si q̃s pbr̃:ꝙ lꝫ quis sponte ordinẽ accipiẽs se huic necessitati supponit:nõ tñ tenet̃ iterẽ ecclesiasticis officijs/sicut ille q̃ ẽ ad hoc deputat⁹/fm Hugo. q̃ etiã credit ꝙ is q̃ nõ est alicuius ecclesie clericus debet cogi interesse diuinis officijs:et hoc si commode potest interesse.

¶ Secũdo queritur q̃d si cleric⁹ bñficiat⁹ nescit horas legere? Rñdeo nõ excusat̃ q2 dꝫ scire legere. al's ꝓuat̃ bñficio. cũ tales hr̃e debeant ꝯpetentẽ sciam. vt dr̃ in.c. cũ in cũctis. de elec. Cõpetẽs aũt scia fm Arch. xxxvi. di. illiteratos. ẽ vt sciat canões pniales:psal

terium: omelias: et hmõi. xxiij.d.c. qui ep̃s. imo dicit Hugo.lxxxv.di. in.c.archidiaconum.et in.c.omnes xxxviij.di. Nõ solũ requiritur q sacerdos sciat in libro legere pfecte sed etiã d3 corde tenꝰ p maiori parte scire psalteriũ.verũtñ dicit Inno.q lʒ clericꝰ cantãs cũ alijs nõ oĩa intelligat q̃ canunt: tñ nõ peccat mortaliter: dũmõ cor suũ sursum ad deũ habeat culpã dicens Est tñ clericus deponẽdus si ista oĩa ignorat q̃ ad eius officiũ spectãt fm Hosti. de etate et q̃litate ordinãdorum.c.eam te.

¶ Tertio Queritur q̃d si aliquis puer maior septẽnio ex dispẽsatiõe obtinet bñficiũ ñ curatũ et nescit horas legere: Rñdeo potest cum eo ep̃s dispẽsare ex causa necessaria vel vtili/ vt aliquas alias orões loco horarũ dicat Rõ magri Stanislai de scabinũ dñi mei in quadã positione sua est.qr ex q̃ dispẽsat episcopus in pñcipali scʒ in beneficio: dispẽsare potest et in accessorio scʒ officio.

¶ Quarto q̃rit q̃d si q̃s est infirmus Respondeo secundũ Inno.de cele.mis.c.i.si est talis infirmitas que impedit dicendo vel audiẽdo horas excusatur infirmꝰ nec tenetur postea aliquid dicere nec pro isto penitere quia necessitas legem non habet.de obseruatione ieiuniorum.c.consilium. Secus ẽst scdm Hosti.si est aliqua infirmitas q̃ soluʒ impediret dicere sed nõ audire.tũc eñi sacerdos d3 aliquẽ aliũ corã ipso legentẽ audire si eũ haberet põt.vel si est infirmitas leuis/ sicut vetus quartana in qua etiã sua negocia pcuraret.tunc oẽs horas legere tenet.

¶ Quinto q̃rit q̃d de illo qui amisit libruʒ in via eundo: Respondeo q si casu hoc accidit potest excusari pro illa vice ab horis.sed nichilominꝰ dicat illa que scit puta orationes vel Pater noster/ne vacet ocio. Ratio huius dicti quare isti non imputat.qr p eũ non stat: ergo sibi nõ d3 imputari ex regula iuris li.vi.cũ non stat.

¶ Sexto q̃rit an clericꝰ bñficiatꝰ i scolis stãs de licẽtia ep̃i vl' pegrinãs ad curiam excuset ab horis canonicis dicendis: Rñdeo lʒ aliqui dicãt q tales excusant si p alios loco sui in ecclesijs cõstitutos cõpleant.et hoc si est clericus bñficiatus in minoribꝰ cõstitutus prout recitat archi.xci.di. eleuterius allegando dictũ abbatis et petri de samprana de cele.mis.c.i. Tu dicas audacter q talis clericus siue sit bñficiatꝰ siue non/ d3 sit in maioribꝰ cõstitutꝰ siue in minoribꝰ nec ppt studiũ/ nec pptter laborẽ pegrinationis/ab horis canonicis excusatur. Nec archiep̃us nec ep̃s posset sup his dispensare aut in aliud cõmutare.nec abbas cũ monacho pprer studiũ.ita scribit archi.in.d. eleuterius.et raymũdus in summa i titulo de officijs clericoꝝ.c.nunquid.et sequentibus. Ex his olbꝰ sumitur istud documentũ q omittens horas ex volũtate aut ex accurata negligẽtia peccat mortaliter. Tenet etiaʒ eas resumere vel dispensatiue in alio genere satisfactiõis recõpensare. Ratio: qr ex quo talis soluere tenetur et nõ soluit necesse est vt soluat.verũtamẽ si fieret multitũdo negligẽtiaꝝ põt dispẽsare secũ vt dicit Johan. and.in.c. dolens.

tes. et Inno. in. c. i. de cele. mis. Et idē dicit hosti. q si est tanta diuersarū horarū negligentia q quasi impossibile est eas redicere cōmutetur in aliam penitentiam.

¶ Septimo queritur an ille q ex occupatiōe liciti opis vt q: instrū scripsit vel audiuit ɔfessiones vel aliud fecit p qd neglexerit horas mortaliter peccet? Rñdeo nō q: talis p ignorātiā pbabilē excusatur de clerico excōicato minis stran. apostolice.

¶ Octauo q̄rit an tot q̄s peccata ɔmittit mortalia ḡt horas vni9 diei omisit vel neglexit? Rñdeo q lȝ officiū totū vni9 dei sit q̄ddā totū itegratū ex suis ptib9 z vno pcepto pcipiat. z p ɔ̄ns trāsgrediēs oēs simul vna die nō: peccat nisi pctō vno mortali. tñ si q̄s negligit vnā horā: vt puta pmā vl tertiā zc. et alias cōplet/etiā peccat mortalit. sȝ nō ita grauiter sicut omittēs vel negligēs omēs horas. vñ vnū pctm̄ mortale est grauius alio. Est aūt ṽitas q p negligentia horaꝝ vni9 diei integre incurrit q̄s mortale graui9 q̄ꝫ p negligētia vni9 hore canonice diei illius. Rō q: maior est cōtēpt9 diuine laudis in toto q̄ꝫ in parte.

¶ Nono q̄rit an attētio mentis in horis sit necessaria? Respondeo secūdū tho. ij. ij. q. lxxxiij. q duplex est attentio. vna qua attēditur ad verba ne q̄s i eis erret. Scd'a q̄ q̄s attēdit ad finē orōnis scȝ ad deū z ad rē p q orat: q̄ q̄dē maxie est necessaria. z hanc etiam ydiote pñt hr̄e. Qñ ḡ euagatio mētis fit i orōne ex pposito: pctm̄ est mortale z ipedit orōis fructū. vñ precipit clericis vt officiū diuinū q̄tū de9 dederit studiose celebrēt pariter z deuote. de cele. mis. c. dolentes. hoc aūt ɔtingit qñ hore canonice trāscurrūtur z syncopātur vel extnea et pphana vana z inhonesta colloquia itermiscent vt dr ex cōcilio primo vieñ. de cele. mis. grauī i cle. Euagatio tñ q̄ fit pter intētionē e orōis fructū nō tollit q: dicit Basili9 q cū hō ex fragilitate neq̄t orare attēte de9 illi ignoscit vñ dicit glo. v. i. cle. grauī pti9 allegata. q in tali casu sat ē ex labijs suis seruire deo i diuinis officijs. lȝ cor diuertat ad alia fm Inno. et hosti. de cele. mis. in. c. dolentes q̄ tenēt q talis non peccat mortalit maxie cogitādo spūale q̄d vel temporale qd de sui natura nō sit malū. sicut ille q̄ in vespis cogitat de sermōe faciēdo post vespis precipue si cēt fatigat9. vel q̄ p tho. in ij. snīarū di. xv. Ex qb9 oib9 infert q si subest necessitas q̄ dilationē nō capit: pñt licite tūc alia negocia expediri. Scdo infert q si q̄s studio se icipit legere horas z tandē i medio errat: sȝ i fine se recolligit merito nō frustrat apud deū. Rō q̄ semp nō req̄rit intētio p act9 essentiales. Nā ppheta dauid de se dicit. Cor meū dereliq̄t me. ps. xxxix. Satis eñi est q maneat p ṽtutē qd fit qñ cū bona intētiōe q̄s accedit ad orādū. lȝ in psecutiōe mens ad alia rapiat. Sep eñi vis pme intētiōis manet: nisi tanta eēt euagatio q attētio olo periret. z tunc notū est qd dicit Cyprian9 li. v. de orōne dñica. vt quid audiri postulas a deo cū teipm non audis? et Cassian9 dicit. nūquid orat etiam quisq flexis genibus si p diuagatione distrahit. hec in glo. magna

in cle.si dnm.de reliquijs et veneratione sanctorum.ex quo patet quod his solum negligentia accurata et crassa damnatur secundum Inno. in.c.dolentes.

¶ Decimo queritur quid de illo qui non interfuit principio hore alicuius vt quia neglexerit sed non maliciose/quia forte pulsum tacito non audiuit vt sic induatur nunquid ille debet principium repetere? Rndeo quod non oportet a capite incipere nisi magnam partem omitteret quia tunc deberet repetendo adiplere secundum Inno. Et similiter dico de fine hore si aliquis ex necessitate exit chorum. tunc enim residuum suppletur per alios quia omnes sunt vnum corpus in dno. de constitutionibus. c.cum omnes.

¶ Undecimo queritur an si omissus vel neglectus est vnus psalmus debeat fieri repetitio in choro? Respondeo secundum Inn. quod non est tanta omissio psalmi vnius quod deberet repeti si scandalum in populo immineret. vnde melius est omittere et non repetere propter scandalum populi. quia merito diceret Ecce cleri. nostri aut suffusi sunt aut ignari nescientes quid cantandum sit. Ex quo dicto arguendi sunt illi cauillatores non cantores chori qui propter vnum accentum/aut tonum variatum vel erratum: faciunt silentium. quod tamen sepe contingit et male et iterum reincipiunt qui potius dicendi sunt diuinorum turbatores quam cantores. verumtamen vbi hec sine scandalo fierent vt si populus deesset. melius fit repetitio psalmi omissi secundum Jo.an.in.c.dolentes.

¶ Duodecimo queritur an degradatus ab ordie suspensus et excoicatus et quilibet criminosus teneatur ad horas canonicas? Rndeo quod sic quamdiu toleratur ab ecclesia. patet quia non debet esse melioris conditionis malus quam bonus. Si quis bonus obligatur multo magis malus. vnde licet isti amiserit honorem. tamen onus. alias ex malicia commodum reportarent t. tales tamen in horis non debent dicere Dns vobiscum. etc.

¶ Tertiodecimo queritur vtrum quis habens plura beneficia in pluribus ecclesijs debet plures dicere horas? Respondeo non/sed solum simplices. Nec obstat illud Gregorij cum crescunt dona rones etiam crescunt donorum. illud enim fit propter impossibilitatem facti ad quam nemo obligatur. videant tamen tales qui diuites sunt quia tales occupant et subtrahunt alijs pauperibus necessaria vt in alijs bonis operibus recompensent. Et debet dicere illius ecclesie horas in qua maiorem habet gradum dignitatis vel officium. vt si tu es decanus in vna et in alia canonicus dicas illius ecclesie horas vbi habes decanatum. vnde quia laudes dat vt vnus homo. ideo simplas non duplas horas tenetur dicere. Si ecclesie sunt diuerse eiusdem dignitatis vel aliqualia beneficia habet in diuersis: tunc si est ab vtraque absens eligit quod officium voluerit. Si tamen habet ecclesiam parrochialem in vna dyocesi et in alia prebendam/dicat horas secundum ecclesie parrochialis consuetudinem etc. pro quo facit illud Ambrosij. ad quamcumque ecclesiam deueneris eiusdem morem serua. xij.di.illa. Ex quo infertur secundum vuilhelmum laudinensem.in.c.dignum de cele.mis.in cle. quod aduene comedentes carnes vel alia quarta feria vel sabbato die in loco vbi non est consuetudo peccarent licet in patria sua comedatur de consuetudine. Ro

quia debet se conformare his cum
quibus conuersaẗ. xij.di.c. i.⁊ de
statu regularium.c.ij.

¶ Quartodecimo que
ritur vtrum monachus existens p̄
latus ecclesie secularis reget eam
in horis secundum consuetudinez
illius ecclesie vel secundum officiũ
monachale? Respondetur se
cundum Jo.an.in cle.ij.de celeb.
missa.in ℣.licite ꝙ non reget secũ
dum monachale officium sed scḋz
clericale.hoc dicit placere Johã.
xvi.q.i.c.iij. Goffre. de statu mo
nachoꝝ in summa. c. sed nunqd.⁊
hosti.in summa eiusdem.c.ij.

¶ Quintodecimo que
riẗ q̄ sit ꝯpetens hora pro qualibꝫ
hora canonica regulariter dicẽda
Respõdeo ꝙ septẽ sunt hore cano
nice.scꝫ matutinum/p̄ma/tertia/se
xta/nona/ vespere/ ⁊ ꝯpletorium/
vt in.c.i.de cele.mis.xc.di.p̄sbiter.
Et sunt iste hore institute i memo
riam passionis xp̄i:nam matutinũ
significat detẽtionẽ xp̄i q̄ fuit post
cenã in media nocte. vñ tali hora
dꝫ q̄libet dicere matutinum vt ei
ꝯueniat illḋ.media nocte surgebã
ad ꝯfitendũ tibi. Tho. tñ dicit ꝙ
sufficit matutinuz dicere post tres
partes noctis.i. ante auroram et
hoc hodie approbaẗ quasi p oẽs
doctores.quod tñ ꝫ multos est q̄
ꝯsumpta nocte in potatiõe/ gulꝰ/
⁊ ebrietate non nisi clara die dicũt
matutinũ.quos arguit illud pro
pheticũ Job .xxxviij.vbi eras cũ
me laudarẽt astra matutina? Cõ
tra quos est decre.de cele.mis.do
lentes.vbi dr̃ ꝙ tales circa ꝯmessa
tiones superfluas ⁊ confabulatio
nes illicitas vt de alijs taceamus
fere medietatem noctis expendũt
⁊ somno residuũ relinquentes vix
ad diurnũ ꝯcentũ auiũ excitãtur
transcurrentes vndiqꝫ ꝯtinua syn
copa matutinũ. Prima vero caniẗ
in aurora orto sole in memoriã re
surrectiõis xp̄i qui tunc diciẗ sur
rexisse ꝗtũ ad noticiã mulieꝝ que
orto sole venerũt ad monumentũ
p̄ma etiã hora visus est in littore
post resurrectionẽ. p̄ma hora ꝯdu
xit ꝓcurator vinee oparios Mat.
xx. Et significat laudẽ hois quam
do i pueritia ipendit Tertia caniẗ
in memoriam sue crucifixionis: qꝛ
tunc est ore blasphemantiũ ⁊ accu
santiũ iudeoꝝ crucifixus.tũc etiã
spm̃ sanctuz misit apl'is.⁊ sig̃t lau
dẽ hois in adolecentia. Sexta ca
nitur i memoriã corpalis passiõis
tũc ei tenebre facte sunt a sexta ho
ra vsqꝫ ad nonã. Eadẽ hora discu
buit cũ discipulis in ascẽsione. Et
sig̃t laudẽ hois i iuuẽtute. Nona
canitur qꝛ tunc xp̄us emisit spm̃. ⁊
latus eiꝰ fuit pforatũ. vnde ꝓflu
xerunt sacra scꝫ sanguis in redem
ptionẽ/⁊ aqua iablutionẽ Et sig̃t
laudẽ hois i virilitate. Uespere di
cunẗ in mẽoriã depositiõis xp̄i de
cruce. Et sig̃t laudẽ hois in sene
ctute. Cõpletoriũ aũt caniẗ in me
moriã sepulture xp̄i.⁊ sig̃t laudez
hominis i decrepita. Unde ℣sus.
In matutino dãnatur tpe christꝰ.
Quando surrexit prima zcanit or
do fidelis.
Tertia cum canitur: tunc est cru
ciamina passus.
Sexta sunt tenebre per mundi cli
mata facte.
Emissus noua diuinus spũs hora
Uespe clauduntur christi sacra mẽ
bra sepulchro.
Xp̄o bissena custodia poniẗ hora.
¶ Quãuis aũt horis ꝯpetentibꝰ

⁊ distinctis hore canonice in eccle-siis cathedralib⁹ vel collegiatis re gulariter sint ꝯplende: potest tamē in horis canonicis dicendis ex cā rōnabili (vt qz pleban⁹ hz visitare infirmos: ⁊ eos ꝓcurare sacris: vl hz audire ꝯfessiões: ⁊ cū hoc ai pre cere licitos labores corpales) oēs horas īclusiue dicere ēt añ diē. Si militer q̄ hz p̄dicare vel aliq̄d lege re in facultate vtili scolaribus p̄t etiā simul añ diē oēs ꝯplere. Qui vero hoc facit cā lasciuie. vt scʒ ex peditis horis ante diē in die liberi us vacet ocio ⁊ vanitatibus secu-li nō p̄t hoc facē sine pctō fʒ Tho. in quodā quodlibeto. Sūt ēt aliq̄ q̄ ante mediū noctis oēs horas ex pediūt. Et hi similiter peccāt cum adhuc non sunt digesti vt legit̄ in vitispatrū ꝙ q̄dā pater qñ orabat valde mane angel⁹ sibi portabat vuas nō maturas. quādo vero ni mis tarde tūc portabat putridas qñ vero ꝯpetenti tpe: tūc portabat maturas ⁊ valentes. Sʒ quare in quadragesima dicunt̄ vespere an te prandiū ferialib⁹ dieb⁹ cum mis sa? Respondeo fʒ archi. de conse. di. i. Solet ei ieiuniū quadragesi-me magis celebrari ad imitationē xp̄i. Et qz xp̄s ieiunauit. xl. dieb⁹. ⁊ xl. noctib⁹ nihil comedēs. dē re-mus toto illo tpe ieiunare nulla die vel hora comedentes sicut ip̄e nō comedit. Et qz hoc facere non possum⁹ ꝓpter defectū nature sal tē toto die ieiunādo volumus eū imitari. ⁊ qz instāte ⁊ vigēte famis necessitate nō possum⁹ expectare vt finiat̄ dies expectamus saltem ꝙ hore diurnales finiantur hore scʒ q̄ in die sunt celebrande quaꝝ vltima est officiū vespinū. Cōple toriū ei qd̄ seq̄tur lʒ deputet̄ huic diei quasi ꝯplens ipaꝝ: nō tñ de cā tatur in hac die sʒ post finē ipsi⁹ in p̄ncipio sequētis diei. qz fm ꝯpu tationē canonicā a vespino tpe i cipit sequens dies ar. lxxv. di. qd̄ a prib⁹. ⁊ iō statutū est ꝙ i quadra-gesima vespe post missam finalem statim celebrent̄ sine iteruallo qd̄ nō fit i aliis ieiuniis: q̄ nō cū tāta districtiōe seruant̄. hec Archi. vi de. c. solent. de cōsecra. di. i.

De modo dicendi ho ras canonicas ⁊ vbi dicantur.

Scd̄a pticula ꝯtinet. xij qōnes.

CONsequenter q̄rit̄ de modo dicēdi horas canonicas Est autem mod⁹ dicendi horas fm mo dum ⁊ formam ⁊ dispositionē ec-clesie cathedralis si i ea habeatur specialis rubrica. alioq̄n recurrit̄ ad metropolitanā ecc̄iam/cui⁹ ru brica ab oib⁹ est seruāda. vt dr̄ i cō cilio toletano. xij. d. de his. qua de ficiente recurrit̄ ad romane eccl̄ie ꝯsuetudinē. hoc est ꝯ m̄ltos romi petas qui in patriis nr̄is volūt di cere horas canonicas fm modum romane curie. cū tñ habeāt sp̄ale modū ⁊ formā ⁊ rubricā in eoꝝ ca thedralib⁹ aut metropolitanis ec clesiis. Et hi icidūt in penā cōcilii scʒ suspēsiōis ab ōne p sex mēses Nā lʒ eccl̄ia romana sequenda sit in sacris: nō tñ in diuinis officiis. vt no. Jo. an. de cele. missa. c. i. Mo nachi aūt orabunt fm rubricā sui ordinis vt ibidem dicitur.

Item queritur vbi ho-re canonice sunt dicende Rn̄deo i cathedralib⁹ ecclesiis dicende sūt immo etiam in parrochialibus ec clesiis si fieri potest ꝯgrue iuxta il lud. ps. lxvij. In ecclesiis benedici te deo dn̄o. verūtamen qz curati

parrochialib⁹ debẽt occupari cõ
fessiõib⁹:ꝛ ꝓcuratione sacrorũ tã
circa sanos q̃ꝫ infirmos.iõ sufficit
eis orare ꝑuate i ecclesijs vel in do
mib⁹.dum tñ in loco honesto sit ꝛ
q̃eto nõ sicut q̃dã discoli ꝯsueue:
runt horas dicendo pellere scro:
phas vel vaccas ad pascua: ꝛ ipel
lẽdo rũpere v̉ba horaꝝ ꝑ clamo:
res ꝛ per minatiões scrophaꝝ vł
vaccaꝝ.Quidã ẽt i lecto iacentes
appodiati ꝛ(qđ deteri⁹ ẽ dicẽ)iacẽ
tes supini i dorso posito libro vis
tico supra pect⁹ murmurãt horas
alij v̉o de domo i domũ discurrẽ:
tes ꝑ villã vł opidũ clamitãt i pla
teis sonorose vt more phariseorꝫ
orare videant̃.Alij v̉o añ fores ec
clie stãtes aut in cymiterijs circũ:
eũtes salutãtes ꝑsonas ad ecclias
descẽdẽtes.vñ fit alñ vt dicat Dñs
vobiscũ:ꝛ rñdeat bonũ mane dña
gratiosa.q̃ potius errare q̃ꝫ orare
dicendi sunt . Nam hore cum ma:
gna reuerẽtia ꝛ ẽt attẽtiõe dicẽde
sunt.Que aũt reuerẽtia est in tali
bus locis cũ tãtis strepitib⁹ de q̃:
bus dicit ysido . de summo bono.
Quid ꝓdest strepitus labioꝝ vbi
cor est mutũ? Sicut enim vox sine
modulatione fit vox porcorum:sic
orõ sine deuotione est vox boũ.ꝛ
(qđ detẽri⁹ eũ)nõnulli iter ista sor
dida ꝛ abhorrẽda ꝛ abominanda
opa:vbi etiã cũ cane loq̃ verentur
cũ deo i orõne loquũtur/certe mẽ
tior:si nõ audiui quendã p̃sbiterũ
voce alta vesp̃as dicere brẽ v̉ginis
sedendo in cloaca:ꝛ purgando al:
uum.qđ nephas q̃ꝫ tñ pudoris ha
beat ꝛ culpe.attẽdere p̃t vnusq̃sq̃ꝫ
sensatus.ideo corrigat̃ tam lepta
corruptela.ne deus vñ placari de
buit:acrius ꝓuocet̃.verũ tñ qđ di
ctũ est de attẽtõe interp̃tationem

recipit intitio:ẽ:quia dicit sanctus
Tho.ij.ij.q.i.ꝙ licet in orationi:
bus ꝑuatis debeat eẽ magna deuo
tio ꝛ attentio orantis.qñ enim sen
titur abesse deuotio dimittenda ẽ
non tamen sic est in horis canoni
cis in quibus nõ requiritur deuo
tio ex necessitate debiti vel prece:
pti ecclesiastici/sed ex consilio.vn:
de siue sit deuotus/siue non nihil
ominus sunt hore dicende a p̃sbi:
teris.alioquin ex peccando deuo:
tionem que nõ est in p̃tãte nr̃a ra:
ro orarem⁹: intentio tñ sola req̃rit̃
vel actualis vel habitualis.vt vꝫ in:
tendat deum orare pro salute pro:
pria vel aliorum.Et per hoc patet
etiam ꝙ sacerdos orans in pecca:
to mortali q̃ꝫuis frustratur deuo:
tione:ꝛ gr̃a dei tamen ipse horas
dicere tenet̃:qui licet non exaudit̃
pro se tñ ex quo orat in ꝑsona toti
us ecclesie ꝓ alijs exaudit̃: vnde i
hoc casu ꝯparat̃ faci accẽse que se
ipsam ꝯsumit ꝛ aliũ lucet. ꝛ canali
quod alij aquã influit ꝛ i se putre
scit.ꝛ cineri seu lixiuio quod alios
mundat ꝛ in se sordidat̃. ꝓ isto igi
tur facit quod scripsit Jo.an.i cle.
si dñm in glo. magna. vbi q̃rit an
orationes maloꝝ ꝓsint his ꝓ qui
bus orant?ꝛ dicit̃ ꝙ sic nisi scient̃
malũ eligerent.ad hoc etiã fac̃ qđ
scribit Archi. iij .q.vij.in granib⁹
facit etiam ad hoc expresse gl.xlix.
di.ca.i.vbi dr̃ ꝙ si ex certa scientia
malus eligitur a populo ꝛ sit ꝯfor
mis eorum moribus nocet subdi:
tis.alias spũs sanct⁹ eque per malꝫ
sicut pec bonũ operatur remissio
nẽ pctõꝝ.vt.i.q.i.si fuerit arg. ad
hoc.vi.q.i.ex merito.viij.q.i.au:
dacter.vñ illud dictũ Gre.i pasto:
rali q̃ dicit.cum is qui displicet ad
intercedendum mittitur irati ani:

mus ad deteriora puocatur.xlix. di.c.i.sic intellige secundum archi' ad deteriora prouocatur sc3 contra eum qui mittitur/ non contra eum qui mittit.nisi scienter mittatur indignus. Et sic hoc videtur intellgere hugo. Laurentius.et Johannes.maxime quando scienter ordinatur indignus aut pñtatur ad ordines vel beneficiu3. his enim modis aliquis mittitur ad intercedendum pro populo.

¶ Item queritur an hore canonice legēde sūt alta voce vt ab aliis audiantur: vel potius sub sa vt a solo deo audiatur? Respondeo secundum Johan.an.in dicta glo.magna ꝙ l3 de⁹ agnoscat cordis deuotionem: non tamen frustra vox adiungitur. vnde dicunt theologi ꝙ oratio que fit per ministros ecclesie.i.presbiteros qualis est in horis canonicis ideo fit vocaliter ꝛ expresse: qa talis orat in persona totius eccłie ac populi vnde vt populo innotescat ꝙ pro eo orat sacerdos: merito fit expsse ꝛ vocaliter orō.tamē nō sic de illa que priuate fit p alio.de necessitate tamen adiūgitur vox.primo ad excitandū interiorē deuotionem. verbis enī et signis nosmetipsos interius excitamus ad sanctum desideriū augendum: vt dicit beatus Aug.ad probā.que fuit vxor adarisi pconsulis.vt dicit Isido. li.v.viroru3 illustrium. Secundo ad redditionē debiti vt sc3 seruiat deo orans secūdū se totū in corde et corpore.de cōse.di.v. nunquid. Tertio ex quadā redundantia ab anima in corpus ex vehementi affectione: vnde psal.ps.xv.letatum est cor meum: et exultauit lingua mea.ꝛ cetera.

¶ Itē querit an accoliti tenentur dicere septem psalmos? Respondetur secundum Paulum aluor ratispaneñ.episcopu3 in tractatu suo de heresi ꝙ sic.cuius ratio precipue inter ceteras est: quia ex quo dicuntur clerici a cleros quod est sors: quia in sortem et in partem domini sunt vocati: rationabile videtur vt dicant aliquid ratione sui officii: hoc tamen depēdet a cōsuetudine an singulis diebus an tantum festiuis dicere debeant.est tamen consonum rationi ꝙ qui non student in scolis aut studiis: vt singulis diebus orent septem psalmos. iuxta illud ambrosii.quia semp pecco debeo semp habere medicinam de conse.di. ii.in fine.

¶ Item queritur an sacerdos tenet ad horas btē marie? Rñdeo fm eūdē vbi.s.ꝙ sic.l3 non de iure.tamen de optima consuetudine que iam pro lege putanda est vt dicit Augustinus ad consularium presbiterum .xii.di.in his rebus.vnde in hoc casu non valet illorum excusatio qui dicunt ꝙ hore beate marie virginis non precipiuntur per aliquam consuetudinem autenticam ecclesie vniuersalis: nec per sacram scripturam.ergo sunt in beneplacito. Quibus respondendu3 est ꝙ multa fiunt in ecclesia dei que nō sunt de institutione ecclesie vel precepto scripture.sed ex solo consuetudinis vsu antiquo: que preter mitti nullo modo debēt sine periculo salut3.vt signatio crucis qua fideles signantur: verba prolixa orationis super panem et super calicem benedictio fontis: trina

vnctio olei illorum quos baptisamus. que oīa vt dicit Aug. xi. dist. ecclesiasticarū obseruata sunt reuerēter a patribus magis silētio ꝙ publicata scripto: vt dicit Paul. de leazariis. Steph. prouincialis gentiu⁹ in cle. graui. de celeb. miss. ꝙ vbi est consuetudo ꝙ prelati et maiores ecclīarum dicunt horas beate virginis. omittētes ea peccant mortaliter: nisi subsit causa rationabilis.

¶ Item Querit̄ an iste hore debēt dici i festis btē vginis et ꝗ tūc totū officiū ē de btā vgīe Dicendum est ꝙ ibi recurrēdum est ad consuetudinem cathedralis ecclesie. Nā in quibusdam ecclesiis dicūtur nō obstante officio solēnitatis: in quibusdam non. et sic statur consuetudini ecclesie cathedralis que est mater omnium inferiorū: a qua non licet descedere. xii. di. non decet.

¶ Itē Querit̄ an omēs sacerdotes tenentur ad vigilias mortuorum? Respondeo secundū Uuilhelmum ꝙ curati tenentur ad vigilias mortuorum ordinarias: iuxta consuetudinem ecclesie cathedralis: vbi est consuetudo ꝙ maiores prelati dicant vigilias singulis diebus quadragesime: in aduentu/ et in vigiliis apostolorum. Debēt etiā ipi curati dicere vbicūꝗ sint siue circa ecclesias ꝓprias/ siue in studiis: verūtn̄ ad extraordinarias nō tenentur sm ipm curati in studiis existentes: aut alii beneficiati. Extraordinarie vocātur ꝗ dicuntur specialiter ꝓ aīa cuiuslibet defūcti. ad qās dicēdas solū illi astringūtur ꝗ circa ecclīas sunt p̄ntes. similit̄ ꝗ i illis sunt in anniuersariis defunctorum.

¶ Itē Querit̄ an aliqs dicendo horas de sctis vel de martyribus quando dicende essent de feria: peccet mortaliter? Respondeo lz sm Uuilhelmū nō refert ꝑ quos psalmos laudet deus: tn̄ determinatio ecclīe maioris est sequenda. Nā sm ꝯsuetudinē ecclīe maioris iustū est vt vnusquisꝗ iā sumat regulas magisterii: vn̄ honoris ꝯsecutionem accepit. xii. di. de his. et btūs Bern̄. dicit. Spūs sanctus illas horas gratias non recipit qn̄ aliud ꝙ debes neglecto eo qd̄ debes obtuleris. vn̄ istud vitiū reprobat̄ expsse de ꝯse. di. v. in die vbi dicit Grego. vii. ꝙ illi ꝗ in diebus quotidianis tres tm̄modo lectiones legūt: nō ex regula sctōrū patrū: sed ex fastidio et negligentia ꝓbantur hoc facere: hec ibi.

¶ Itē Querit̄ de illis ꝗ dicūt nouas historias non approbatas ꝑ epm? Rn̄deo ꝙ peccant mortalit̄ sz Ber. sup Cāti. smōe. xxvi. vbi dt ꝙ ꝗcꝗd sine volūtate supiorꝫ fit/ vane glīe deputabit̄: n̄ mercedi. Epūs tn̄ pōt iducere ꝯsuetudinē nouā in ecclīa sua ꝗ ad officia celebrāda. xii. di. nouit. ꝛ de cōsecra. di. iii. c. i. et expsse in glo. xci. dis. Eleuteri⁹. sup ver. vigiliis. qd̄ sic intelligit̄ sm Archi. ibidem: ꝙ epi in his ꝗ circa solēnitatē ecclīe tantū ꝯsistunt ꝗ ꝯsuetudine non ꝓ cepto maiorum sunt introducta: mutare p̄nt ꝛ statuere. vt dicit Iaco. de albergo. Statutū tn̄ ab epis vel sanctis p̄ribus nō possunt immutare hec ibidem.

¶ Itez Queritur quid de illis qui omittunt dicere suffragia sanctorum. Rn̄deo ꝙ peccant

si hoc faciūt 𝔬tra 𝔬suetudinem ecclesie cathedralis: vt. s. dictū est. sm dñm Paul. Alioq̄ɜ 𝔬temptores laudabilis 𝔬suetudinis sicut et legis puniūtur. dis.xi.in his.et hoc si faciūt ex negligētia affectata: q: nō curāt. vel vt citi⁹ percurrāt horas ɜ vacēt potib⁹ vel ocio.

¶ Item. Queritur q̄d de illo qui prius orauit completorium q̄ꝫ vesperas. ɜc. vtrum teneatur redicere vero modo? Respondeo fm dñm Pau. vbi. s. q̄ȝ non tenetur: sed caute implebit vesperas quas incaute omisit et penitebit de negligentia.

¶ Item. Queritur an dicere pater nr̄ ante horas et post sit p̄ceptū? Rñdeo q̄ȝ hoc post horas expresse p̄cipiꝛ in 𝔬cilio gerūdinēsi. de 𝔠ōse. dis. v. c. id sp. vbi sic dr̄. id semper placuit obseruari vt oib⁹ diebus post matutinas et vesperas oratio dñica a sacerdote ꝓferatur. Ante vo dicere pr̄ noster lȝ nō appareat esse p̄ceptū scriptū apparet tamē licitū: dignum: ɜ iustum. Nam prius inuocandus est omniū rerū pater, quo pretermisso nullum rite bonū fundatur exordium: vt dicit Boetius in de 𝔠ōsola. philosophie. li. iij. rationabile autē est vt prius oratio illa precedat/quam auctor salutis dictauit et instituit: q̄ꝫ ille quas scti patres postea dictauerunt. Item expedit prius petere ea que sunt magis necessaria et vtilia ad salutem q̄ꝫ que sunt minus necessaria. magis autem necessaria sunt que ponuntur in dominica oratiōe ɜ vtilia: q̄ꝫ que ponūtur in aliijs cū ibi summa totius salutis et perfectionis consistat. Petimus enim ibi sanctificari nomen dei in nobis: et aduenire regnum celorum quod primo esse querendū saluator docuit. vt habetur mathei. vi. Itē 𝔠ōsiliū est vt illa oratio p̄mittatur q̄ disponit hominē et aptum reddit humiliando ad effectum oratiōis consequendū. huiusmodi autem est oratio dominica i qua petim⁹ dimitti nobis debita nostra: et a malo liberari: quibus nondum expeditis orationis effectus frustraretur. nisi em̄ nobis prius debita dimitterenꝛ ɜ a malo culpe liberaremur: nullatenus aliquid impetraremus: cū dicitur Joh. ix. De⁹ peccatores nō exaudit. et ps. xlix. peccatori dixit de⁹ quare tu enarras iusticias meas et assumis testamentum meum per os tuum? Adiungitur etiam. Aue maria in principio horarum: quia dignum est vt illam salutem⁹ in principio nostri operis per quam salus nostra exordium sumpsit. dicit enim Bernar. quia de⁹ nichil nos vult habere salutis quod per manus marie nō trāsierit. Aliqui vero incipiunt horas per illum versiculū Sācti spiritus assit nobis gratia. Sed non est vis. Ego incipio per Aue maria. ista ratione: quia nec gratiā spiritussancti me posse obtinere puto sine marie suffragio. ideoq̄ȝ ad eam primo recurro. q: melius faciliusq̄ȝ per eaȝ impetrare non dubito.

¶ De cautelis seruandis circa horas canonicas. et qualiter proferantur.

¶ Tertia particula cōtinet quattuor cautelas principales.

Sequuntur cautele circa horas canonicas obseruande. Et primo septem impedimenta quibus frustratur effectus orationum de quibus habetur in cle. graui. de cele. miss. Caueat ergo quilibet ne legat transcurrendo: siue sincopando. sicut aliqui faciunt dicentes. Dixit dominus a dextris meis: aut extranea: aut prophana colloquia intermiscendo: quia dicit Franciscus verteley. Friuola qui profert dum sacrum presbyter offert. Lectio sacra dei non reputatur ei. Tarde ad chorum veniendo: ante finem officij sine causa exeundo: aues in horis portando/seu venaticos canes ducendo: sine tonsura vel veste competenti horis interessendo. Et hoc est contra campanatores crispatos: comatos: manicatos ministrantes celebrantibus presbyteris qui grauiter peccant: vt patet vbi. s.

Secundo caueat horas canonicas cantans ne lasciuos et dissolutos cantus ibi personet: sicut quidam theatrales. i. secularium chorearum cantilenas confictis modulationibus spiritualium consonantiarum discantisant. Contra quos est apostolus ad Eph. v. dicens. cantantes et psallentes in cordibus vestris domino. et ponitur. xcij. di. c. cantantes. vbi dicit Hiero. Audiant hec adolescentuli. Audiant hi quibus in ecclesia est psallendi officium: deo non voce sed corde cantandum. nec in tragediarum modum guttur et fauces medicamine liniende sunt. vt in ecclesia theatrales moduli audiantur et cantica. Et Greg. dat huius rationem dicens. xcij. di. c. in sancta vbi dicitur plerunque fit vt in sacro ministerio dum blanda vox queritur congrua vita negligatur. Et cantor minister deum moribus stimulet: cum populum vocibus delectat. hoc etiam prohibetur de cele. miss. in cle. i. vbi a cantilenis prohibet abstinere. pro quo facit. xxviij. di. presbiterum et de conse. di. v. non oportet. et. xxviij. di. c. ij. hodie prouisum est hoc optime per Joh. xxij. in extrauaganti que incipit dicta sanctorum patrum decreuit auctoritas. in qua reprobat cantum cantilenarum in triplis et motetis vulgaribus infra solennia missarum et horarum canonicarum. Et precipit tales suspendi ab officio per octo dies. permittit tamen diebus celebribus et festiuis in missa et diuinis officijs aliquas fieri consolationes: videlicet consonantias que melodiam faciunt infra octauam quarte et quinte et huiusmodi super ecclesiasticum officium et cantum simplicem. ita tamen quod ipsius integritas illibata permaneat. Hec ibi.

Tertio caueat ne incongrue verba tam in horis quam in alijs diuinis officijs siue cantando siue dicendo submisse proferat. hoc enim multum scandalizat audientes. Et licet hoc omnibus clericis generaliter sit cauendum: tamen ab ipsis canonicis et prelatis ecclesiarum cathedralium maxime est vitandum. tales arguit Cassiodorus super illud ps. xlvi. psallite sapienter dicens. Nemo sapienter facit quod non intelligit. Signum autem non intelligentie est incongruitas. Unde credit Steph. scribens super cle. ne in agro. de statu mona. quod ignorantia grammatice que maxime in incongruitate consistit/repellit quem a canonicatu ecclesie cathedralis. ar. xxiiij.

di.qn.z de eta.z quali.c.si. de con san.z affi.c.i.z de rescrip.c. statutum.lib.vi.vbi pbat hoc p argu.

¶ Quarto caueat clericus orãs ne in horis resumat idẽ vbũ pluries: qr dr Ecclesiasti.vij. Ne iteres vbũ in orõne tua. Contra qd faciũt qdã dicẽtes pr noster pater noster: q̃ es sexies aut septies. z nõ dico septies tantum sed etiaz septuagesis septies. que iterãtia procedit ex inaduertẽtia z in deuotiõe/ac mẽtis distractione: qr dũ'alia cogitãt: in vno vbo linguam tandiu figunt: donec cogitationes pertransibũt. et hi potius irritant deum q̃ orant. nam dicit Seneca: perturbat mentem auditoris quod sepe dicitur: scilicet vna z eadem voce. immo quodammodo deus in hoc blasphematur: dum p hoc videt semel dictum non audire vel intelligere: nisi sepius et resumatur/cum tamen dicat. Scit em pater vester celestis q̃bus indigetis Mat.vi. Videat quilibet taz cleric' q̃ laycus vt in orõne stet vł sedeat quietus: aut genua flectat deuot' manus leuando. pectus tundendo: suspirando: et sursum inspiciẽdo: isti enim sunt modi orandi in scripturis sanctis approbati. Nam dicitur in ps.cxxi. Stantes erant pedes nostri. z mar.xi.cũ stabitis ad orandũ/dimittite zc. Sic martha stetit et ait ad christum. domine non est tibi cure zc. Luce.x. Sic leprosus genuflexit z impetrauit curationem Mar.i. Idropicus stans ante christũ obtinuit sanitatem. Lu.xiiij. De sedendo Math.xxvi. dicitur vbi christ' dicit apostolis. Sedete hic. z sedẽt et orate ne intretis in tentationem. Idem Marci.xiiij. De quiete dicitur Mat.vi. cũ oraueris intra in cubiculũ tuũ: z clauso ostio ora. Cubiculum autem est locus quietis z locus pacis. De genuflexura dicitur de leproso: procidens adorauit Lu.v. qd vtriqz flectere est necessarium. sicut Paul. de se dicit flecto genua mea ad deum pro vobis Eph.iij. z idem de sancto Steph. qui positis genib' orabat. Act.vij. de eleuatiõe manuũ habetur Exo.xvij. vbi Moyses eleuatis manibus orauit. Et dauid. eleuatio manuum mearuz sacrificium vespertinum. ps.cxl. de tonsiõe pectoris habetur Luce.xviij. vbi publican' percutiẽs pectus orabat. de suspiratõe Jo.xi. vbi christus infremuit spiritu et turbauit seipsum volens lazarum suscitare. de sursum inspiciẽdo dicitur Joh.xi. vbi christus suspiciens in celum dixit Pater gratias tibi ago q̃m exaudisti me.

Deo gratias.

Tetrastichon.

Suscipe cõpleti laudes o christe laboris.
Quas cordis letivox subdita reddit amoris.
Sit merces operis oratio sancta legentis.
Que iungat superis nos toto robore mentis.

¶ Huic solẽni z ferme diuino operi quod Johãnes barbier impssor parisiacus quãta potuit diligentia z correcte/z fideliter curauit imprimendũ: finis impositus fuit. xiiij. kal. Octobris. Anno christiane salutis.1514.

Tabula vniuersalis

alphabetica precipuas materias hoc in opusculo recōditas in apertum educens. Ad quas facili tramite ductus erit: quisquis signatos numeros conspexit.

A.ij.

¶ Indici huic alphabetico p ma gistrū Johānē chappuis nō abs q lucubratiūcula cōpacto/q̄d toti pōtificie decadi famulat:finis im posit' fuit Jdib' octobris.1507.

¶ Finis tabule presentis. cunctis legende momentis.

¶ Implicaret ocellos hũanos ampliuage notulē Nisi emussicate scirentur.

Oblitteratam ferme optimaꝫ quāqꝫ doctrinā ꝯspiceremus: ni sedula īpressoꝝ cura eo magis conaret: q̄ minus exēplaria reptu difficilia iudicant. Et cũ primũ talia q̄ aut cara/aut rara sunt in lucē prodeũt: feruentissim⁹ quisqꝫ reipublice nō mediocrē allaturus opē/niti debꝫ: ne sub pēnib⁹ delitēat tenebris. Hinc est carissime lector q varijs ex impressioīb⁹/diuersisqꝫ doctorib⁹ vnũ coegim⁹ Repetitionũ opus: quod amicoꝝ hortatib⁹ nr̃a ꝓ virili / ꝛ dixerim⁹: ꝛ vt ex illis vna decas efficeret: cōsuluim⁹. cũ iādudũ totidē cesareas tũ caracterib⁹ tum cartis ꝯparibus coactas. Repetitiones/nr̃is monitis nouissemus. Non doctoꝝ secula/ aut etates/neqꝫ ī cesareis neqꝫ ī pontificijs: sꝫ rubricaꝝ ordines obseruādos duximus. id longe aptius/multoqꝫ studiosissimo cuiqꝫ gratius autumantes.

Cognoscēs opus hoc nocte/dieqꝫ leges.
Dixi. M.cccccvij.

¶ Primitiales cuiusqꝫ vocabuli sub epigrammate locati figuras libeat intueri

Disticbon directoris.

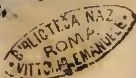
Non hic doctorum series est: sed titulorum
Aptior hec visa est/atqꝫ placere magis.
Deo laus omnipotenti/
Sit eterna per secula.
Qui regnũ dat penitenti:
Si viuet sine macula.
Amen.

¶ Repetitionũ vtilitas breui apic exhortatiũcula

REpetitiões elaboratas sufficienter extollere (nr̃a q̃dẽ opinione) possꝫ mortaliũ nemo. cuꝫ in iis quecũq aptissima aut canoni aut legi repetite Repetens ipse ꝯperit: multis nitat̃ lucubratiõi bus iserere. Oẽs ferme doctores q̃ hisce de rebus antea locuti sunt: iuraq utriusq censure ad materiã ipsã faciẽtia ⁊ subtilit̃ ⁊ copiose citãdo. Et q̃ꝫto acutior est doctor q̃ talẽ sibi assumit ꝓuinciã: tãto altiori in pelago cymbã forte nutantẽ dirigere nõ veret̃. quã tñ euris eolo imꝑante ꝓspis ad portũ vsq optatũ tandẽ deducit. Quicq̃d ꝑfecto in repetentis penetralibus multa librorꝫ reuolutiõe/ assiduisq laborib⁹ recõditũ est: plenoq haustũ gutture: autumo (nec id q̃dẽ vane) in eũ martiũ cãpũ effusũ iri. vt possit stupiosissim⁹ q̃sq hĩc suaues plenis haurire faucib⁹ latices/ ⁊ ad iuris apices celeri cõscẽdere g̃du. An v̇a fateamur acutissim⁹ ille iuris ⁊ põtificij ⁊ cesarei ꝓfessor Petr⁹ de ãcharano luce clarius ĩ his q̃s hic ĩtueris repetitões/ reserabit si seposito torpore illas reuolueꝛ cures. et cũ natu rã vulg⁹ diuersis oblectari asseueret: alios huic nõ infimos suis iuris ꝓfessores sociandos curauim⁹.

Soluite clausa rogo iuuenes marsupia docti.
Ere breui vobis dabitur grauis iste libellus.
Hoc perit: hic nunq̃ꝫ deperiturus erit.

¶ Valete felices. ⁊ hãc extẽporalem (testis est impressor) exhortatiunculam aspernari nolite.

IEHAN PETIT

